Commentarij a Philip-
po Beroaldo condi
ti in aſinũ aureũ
lucij apuleij.

030026576

Ad Maximum Antiſtitem. D. Petrum Archiepiſcopū Colocenſem Philippi Beroaldi Bononienſis Epiſtola.

MOS Fuit Antiſtites Ampliſſime Statuas eorum
publice dicare: Qui aliqua Illuſtri cauſa ꝑpe-
tuitatem meruiſſent; Sūmiq; homines nō pau-
ci Simulacra corporum ſuorum In propatulo colloca-
ta conſpici uoluerunt. Ita nominis gloriæ conſulentes
ſibiq; īmortalitatem prorogantes. Præclarum hoc ſane
negocium. Cuncta enim virtutis monumenta præclara
eſſe cenſeo. Sed nimirum illud multo præclarius ē mul-
toq; ꝑennius Ingenioꝝ q̄ corporum effigies Reliquere.
Animorum q̄ mēbrorum Expreſſa liniamenta Nepoti-
bus poſteriſq; diſſeminare In memoriam ſempiternā. Si
quidem ſtatuæ & imagines intereunt, aut ui conuulſæ.
Aut vetuſtatis ſitu decoloratæ. Volumīa vero: quæ ſūt
vera ſpirantiaq; hominum ſimulacra. Nulla ui cōuellū-
tur, nullo ſenio obliterātur. Fiuntq; vetuſtate ipſa ſan-
ctiora Durabilioraq;. Ego iam pridem aliquot id genus
effigies ſub litteratoria īcude procuſas mihi ipſemet pu-
blice poſui: Quibus nō minus opinor ingenii mei ſimi-
litudo expreſſa cōſpicitur: q̄ olympionicarum Simula-
cris ꝑfecta corpoꝝ liniamenta ſpectabantur: Quæ Ico-
nica Auctores appellāt. Hoc vero nouicium Animi no-
ſtri Simulacrum vario effigiatu cultuq; laborioſo per-
politū ſub tuo Nomine publicamus. Tibiq; nuncupatī
Dedicamus Archiepiſcope Colocenſis: Quē merito bea-
tum cenſemus: Cuius Ampliſſime Religioni Luculenta
doctrina cōiuncta eſt: quæ duæ Sociabili nodo Cōnexæ

K. K. LYCEAL BIBLIOTHEK ZU LAIBACH

proculdubio ſunt Beatitudinis effectrices. Quippe Religio uitiorum expultrix Deo
nos conciliat & uinculo pulcherrimo connectit: Doctrina uero uirtutis indagatrix
immo ipſa uirtus animos noſtros exornat excolit uenuſtat. Tolle ex mortaliū Com
mertio Religionem atqꝫ doctrinam/ quibus haud dubie uita conſtat: Cuncta conſpici
es incondita. Impolita. Squalentia: Nec minus tenebricoſa q̄ ſi ex mūdo Solē Lunāqꝫ
ſuſtuleris. Pytagoras ille philoſophiæ primus nuncupator Inter plurima quæ hu/
mano generi ſaluberrima Documēta præcepit Cumprimis monet/ Deum Religione
colendum eſſe. Animum diſciplinis excolendum. Tu peride ac pythagorici Dogma/
tis obſeruantiſſimus Cultor Ita Religione præcellis. Ita Doctrina præpolles/ Vt nul/

Laꝰ Archiepiſcopi Colocēſis.

li Antiſtitum Clariſſimorum ſis ſecūdus. Agiſqꝫ Archiepiſcopū ex omni prorſus par
te abſolutiſſimū: In quo cōſertus Epiſcopaliū uirtutū chorus ſplendicat. & ſacerdota
lia ornamēta collucent. Eccleſiæ Columen Euāgelii tuba. Et Doctrīæ chriſtianæ Prō/
ptuariū/ Apoſtolus Paulus ī Epiſcopo ꝑfectiſſimo deſiderat/ Sobrietatē. Prudentiā.
Sanctitudinē. Cōtinentiā. Sanāqꝫ doctrinam. Quæ oīa ī te uno affatī cumulata Cōſpi/
ciuntur/ Tu ſobrius. Tu prudēs. Tu moribus Defecatis ornatus. Tu caſtitate uitæ Sā/
ctiſſimus. Frugaliſſimuſqꝫ. Doctrīa uero tanta peculiariter excellis. ut non minus ſis
eruditiōe q̄ Archiepiſcopatu memorādus. Inſtar Iubæ Regis: quē ſtudiorū claritate
q̄ Regno memorabiliorem Auctores Clariſſimi prodiderunt. Tu īſtar Cipriani Auro
Argentoqꝫ Suffarcinatus exiiſti De ægypto Iuxta Dominicum ꝓceptum Deſpoliata:
Tu mellis primicias hoc eſt prædulcem eloquii ſuauitatem domino obtuliſti. tu ſicu/
ti diceris ita reipſa es Acrhiepiſcopus. hoc eſt princeps primariuſque epiſcoporum.
Nam ſicuti claritudo natalium non facit Matrem familias. ſed boni mores. Ita neque
Stēmata neqꝫ opes neque Nobilitas dāt primatum Apicēqꝫ ſummo ſacerdoti. Sed reli/

Contra īdoctos epiſcopos

gio doctrinæ copulata. Ecōtrario cōpluſculi hac tempeſtate in eccleſia dei uiſuntur:
Qui cum epiſcopali dignitate ſint ſummi/ morum & īſcitiæ dehoneſtamēto ſunt in
fimi. Quibꝰ magna lauticiæ Luxuriæqꝫ cura eſt. maxima uirtutis īcuria. In quibus
Epiſcopi nichil qcq̄ cernas ꝑter habitū & nomen: Qui qd ſit Epiſcopatus ignorāt/ In
ſtar phaniæ Pontificis propter Ruſticitatem Quid eſſet pontificatus neſcientis. Con
ditores eccleſiaſticæ litteraturæ celeberrimi prodiderūt Cæcū animal deo offerri quo
tienſcunqꝫ illitteratus ſacris initiatur. fitqꝫ Adſcripticius militiæ Religoſæ. Dii boni
quot ceca animalia quotidie Deo dedicantur. Quot Antiſtites primarii. Quot Pro
tomyſtæ. Quot Epiſcopi cecutiētes ſūt Et prorſus Talpæ Hoc eſt īdocti īcultiqꝫ. Lux
enim ſacerdotis & cultus doctrina eſt. Habent hii quidem domos exornatas opiparā
ſupellectilem. familiā numeroſam. Omnia ſplendentia preter ipſos dominos. qui ui
tiis decolorati & labe Ignorationis infecti Sunt tenebricoſi prorſuſqꝫ ſordeſcunt. Et
cū Maieſtas Epiſcopalis auro comparetur Non tā fulgore auri ſplendicant q̄ plūbi li

Epiſcopus explorator.

uore palleſcūt. Epiſcopus autem cū greco uocabulo explorator ſiue ſpeculator ſigni
ficetur Videre ſane eſt tales Epiſcopos dignos tanto nomine/ Dum curioſe explorant
& ſolerter ſpeculātur Redditus atqꝫ uectigalia epiſcopatus: Qua qdē unica in re me
rentur Epiſcopi nominari. Hoc eſt exploratores diligentiſſimi. & ſpeculatores ſoler
tiſſimi: Quos ut ſerio loquar & dicam quod ſentio non tam epiſcopos q̄ pſeudo epiſ

Ignorātia ut cācer.

copos merito appellaueris. Cum autem ignorātia inter religioſos hoc maxime ſecu
lo Tanq̄ Grangrena ſerpat & perinde ac peſtilentia late graſſetur/ Tu ab eius contagio
ne longe reſiliens Muniſti temetipſum Alexipharmaco doctrinæ chriſtianæ eloquen

tiæquemedicamento: Quibus nihil pōt eſſe potētius utiliuſque. Et cū aliorum animi
in macie/Corpora in ſagina ſint/Tua mēs adipibus doctrinarum Saginata pīgueſcit:
Q ualis pinguitudo. quanto uberior tanto ſalubrior. Cæterū cū ex Apoſtolico pre/
cepto Oporteat Epiſcopū eſſe dei diſpenſatorē atque pediſequū/Cūque in eccleſia hoc
ſit epiſcopus. Quod in naui gubernator. in curru Rector in exercitu dux. Tu inſtar bo
ni patris familias Tota eccleſiæ mēbra circunſpicis. & neqd laxabundum ruat Curio/
ſe Procuras: ut uerum ſit: Qui bona fide Deū colit/eundem & diuina diligenter exco
lere: Inſtarque Boni paſtoris Eorum quibus præes commodis ſalutique Subſeruis.
Tu eccleſiæ Rector exornator illuſtrator exiſtis: Et ſicuti ſacrarium ſanctitudinis ac
Domicilium Dei eccleſia dicitur/Ita te Præſide eſſe cognoſcitur. Quæ uero ad tuum
ſacerdotium pertinent diuina myſteria. ea tam diligenter/tam ſancte/tam ſolenniter — Hoſpitaliſſimus archiepiſcopus Col.
celebrantur. ut omnia In his maxime caſta ſolemnia Religioſa ſint: Vt ſacerdotes alii
ex inſtitutis tuis Religionis colendæ formulam mutuentur. Ad hæc cum hoſpita
litas: Quæ præcipua uirtus eſt/Epiſcopum cumprimis exornet: Domus tua patet
Illuſtribus humilibuſq; hoſpitibus Indiſcriminatim. Pauperes ad te perinde ac i Aſy
lum ſalutis confugiunt. Tuis erogationibus ſuſtentantur. Et profecto qui beneficus
eſt In egeſtoſos: Deum promeretur. Imo ut uerius loquar deum ipſum computat de
bitorem. Plautina illa ſententia/de mendico male meretur: qui ei dat quod edat aut bi
bat: Tibi iure optimo ueluti inhoſpitalis ac deteſtanda Improbatur. Qui probe cal
les humanitatis officium eſſe neceſſitati hominis egentis ſubuenire. Q uantum ue
ro illud eſt/Quo preconio. Q ua laude memorādum? Q uod Militibus Regiis An
nonam omnitariam calceos. pilea ueſtimenta large ſuppeditas/Qui oppoſiti ſunt
ueluti obices Turcis Cohercendis. & ſane decet Epiſcopum Orthodoxum nulli in/
pendio parcere ad cohibendos hoſtes chriſtianæ fidei ſempiternos: Qui ſanguinis
noſtri ſitientes Chriſtianiq; nominis delendi cupiditate flagrantes/faciunt continen
ter in regionibus Pannonicis incurſiones: oībuſque uiribus expugnare cōtēdūt Pro
pugnaculum in confinio Pānoniæ munitiſſimum: Cui Belgrado nomē. Verum illic
ꝑſidium Regium in procinctu expeditum ſemper eſt ad illorū īpetum retundēdū Et
ferociam ſuffrenādam. Hii autē bellatores Limitanei Tuis inuitamentis Excitantur.
Tua largitate fiunt in arma promptiſſimi. Te opitulatorem Te parentem Conſono
ore Appellitantes. inde fit ut te non minus Auxilio pollentem q̄ conſilio experiātur.
Cum autem ſūmus honos ſit notum eſſe tātūmodo Ampliſſimis pricipibus: Tu apd
Maximum Pontificem Alexādrum es īpetrabilis. Tu Maximo Regum Regi Mathiæ/
Cuius laudes nulla ætas conticeſcet. Q ui Alexandro Magno Cæſari dictatori Han/
nibali Pœno uirtute īperatoria eſt comparandus/Tam carus/tam iucundus olim — Laus mathiæ Regis.
fuiſti: Vt apud Maximum Regum honoratior fueris q̄ apud Scipionem Panetius.
Apud Alexandrum Ariſtandes. Nec immerito. Ille enim res maximas compluſculas
tuo conſilio. Auctoritate. Prudentia glorioſe confecerat. Q uamobrem maximis ſi/
cut Par erat/Te ornamentis ornauit. Et Archiepiſcopatus Apice meritiſſimo cōdeco
rauit. Quem tu tamen ante merueras q̄ acciperes. Quippe uiri præcellentes ſtudent
non tam ſuſcipere ſacerdotium q̄ mereri. Verum enim uero in ætate hominum agen
da Vt inquit plautina matrona/uoluptati mœror comes cōſequitur/& Serenitati tē/
peſtas proxima/Deniq; nulla tranquillitas poteſt eſſe diuturna: Nec ulla fere eſt tam

ſolida fœlicitas. quam nõ fortunæ turbo Cõcuciat: quæ ſemper uirtuti aduerſatrix eſt & coutumax. Cuius ſpicula aculeata Cum aliubi, Tum in Aula principali maxi me perforant. Vbi inuidi calumniatores atque maleuoli criminatores dominantur: qui ĩ cubiculo Regio Viperæ Linguas uirulentas uibrant in perniciem Bonorũ. qui fœlicitatem inuident beatis: Doctrinam eruditis: qui inuidentiæ ſtimulis irritati uirtutem præcellentem allatrare non ceſſant. omni prorſus peſtilentia peſtilentiores. in hoc maximi Principes. quod cum bona illorum uenia dixiſſe fas ſit. identidem peccant. Vt uidelicet Neuo Credulitatis infecti Aures nimis patulas præbeant Delatoribus. quos ut ſapiẽter Domitianus dicere ſolebat, qui non caſtigat irritat. Horum itaque fictæ criminationes te Regi Mathiæ fecere ſuſpectum, ac ueluti procellæ turbulẽtæ uentos regios. qui tibi ſpirabant ſecundiſſimi, immutarunt. in tantum ut Cymba tua retrorſum acta ſcopulo illideretur. tunc fortunæ fulminantis ictu nõ tam extinctus ꝙ decoloratus docuiſti uirtutem Afflari poſſe extingui non poſſe. cuius cũ proprium ſit neque Rebus ſecundis immodice efferri Neque aduerſis imminui. Tu ſicuti in proſperis Modeſtus ita in aduerſis conſtans procellã illam impetu uehementiore proſilentem patienter pertuliſti Virtutis adminiculo fultus: & conſcientia ĩmaculabili ſubnixus. Qui ad unicum calamitatis leuamentum ſtudia confugiens id temporis maxime expertus es litteras ſicut felicibus in rebus ſunt maximo ornamento, Ita ĩ calamitoſis eſſe Maximo ſolatio, Singularique perfugio. ex quo uberrimus eſt fructus Iucũditaſque ſapienti. Verum cum maximum hominis propugnaculum inocẽtia ſit. Cumque uirtus concuti poſſit excindi funditus non queat Tu priſtino Mox faſtigio reſtitutus clarior illuſtriorque emerſiſti. Inſtar ſolis quẽ nubecula obumbrauerit: qua mox diſpulſa purior nitidior flagrantior emicare conſueuit. Impreſentiarum in maxima es ſicut merito eſſe debes exiſtimatiõe atque auctoritate apud Sacratiſſimum & omni cum honore mihi nominandum Regem Vuladiſlaum, quem Religioſiſſimum ſanctiſſimum indulgentiſſimum Regum omnium ſciũt omnes qui nouerunt, Et cõſtans fama latiſſima prædicatiõe circunfert. Qui Regiis uirtutibus quaſi compactus atque conglutinatus duorum Regnorũ Pãnoniæ & Boemiæ habenas ſapienter & ſalubriter moderatur: cui non ſecus ac Traiano alteri cognomentũ Optimi optime congruit. Quem mihi in animo eſt aliquando reuerenter ſalutare Sed non ſine munere carthario: Sicuti parthorum Regem Nemo ſine munere ſalutat. Tu apud ſummates & proceres Aulicos omnis es amabilis. Atque pro ea qua plurimum polles uirtute es uenerabilis. Te omnes uti parentem colunt, Regiiqꝫ ſtatus patronũ ſtrenuiſſimũ cum laude ſuſpiciũt: Cæterũ cũ pulcherrimũ ſit ut inuita Ita in ſtudiis ſeueritatẽ comitatemqꝫ miſcere Et ex diſſonis facere cõcẽtũ. Tu auſteriorem ſpiritalis doctrĩæ diſciplinã miſces lenioribus ſecularis ſapiẽtiæ cõdimẽtis: poſt ſpicas ex ſalubriori Meſſe collectas racemos uĩdemiæ Oratoriæ ſuauiſſimos decerpis, ſine cuius ſuaueolentia Doctrinæ omnes inodoræ, inſuaues, iniucũdæ ſũt & prorſus Aſpernabiles. Oẽs q iſtinc ueniunt multa de tua æqtate tẽperãtia Integritate, Doctrĩa cõmemorant. teqꝫ Præconio Bonitatis extollũt. Quid memorẽ ꝙ probus ꝙ ſplẽdidꝰ ꝙ ĩculpatus exiſtas in uita ĩteriore atqꝫ domeſtica: Ex qua mores ꝓpẽduntur & ĩterior hõ diſpicitur. Cũqꝫ ex moribus miniſtrorum domini per ſepe iudicẽtur. Domus tua tota bene Inſtituta, Famulitium, Quod pro dignitate copioſum ẽ, ad mores dominicos mire formatũ. Nihil turpe dictu factuqꝫ in domo tua neqꝫ auditur neqꝫ cernitur: Quod

Calũniatores ĩ aula regia.

Litterĩ ĩ aduerſis ſolatio.

Laus Regis Vuladiſlai.

Vita interior ĩculpabilis.

ſiqui aliquando improbiores exiſtunt/Difficile eſt enim in maxima Familia ad præ/
ſcriptum Cunctos innocenter degere/ eos tu auſteriore Medicina ſeueritateque non
tam tetra qua tetrica/ad frugem bonam reuocare contendis. propiores uero indul//
genter Amplexaris ac foues. Ita ex malis Bonos. Ex bonis optimos efficiens. id quod
in. M. Antonii Imperatoris laudem plauſibiliter proditum eſt. Et cum in Familia nu
meroſa plures habeas egregie fideles/Inter cæteros probiſſimus eſt Martinus Attha
dinus: Q uo in negociis dominicis obeundis nihil fidelius diligentius uigilantius
noui. Quem tu ex omnibus unum ut pote ſolertiorem maxime idoneum delegiſti
Cui Arcana committeres. & negocia per magna concrederes. quem ad pontificem
Maximum nuncium renunciumque impetrabilem es expertus. Et cum in te habun//
dent uirtutis & bonitatis exempla. Tu iuſti æquique pertinax religioſæque inſtitu//
tionis ſeruantiſſimus Penſum religioſum/quod quotidianum ſacerdos bonus Deo
debet/ſuis horis abſolutum incontanter reddis. in tantum diſſimilis iſtis: Quibus
pro Pſalterio pſaltria eſt. & pro ſancto breuiario ſcortum accubat. Et cum ex Home/
rica ſententia turpe ſit uiro primario totam noctem ſomno conſumere/Tu ſomni
parciſſimus uigilas de nocte bonaſque horas Bonarum artium ſtudiis impendēs/Ita Vigilax
uitam procudis prorogaſque: uita enim uigilia eſt/Denique agis Archiepiſcopum ſi archie/
ne ſuperſtitione religioſum: Sine ſimulationis fuco/ſincerum. Sine labe emaculatū piſcop⁹
ſine iactantia litteratum. Vt merito unus dici poſſis irrepreſibilis. quod abſolute uir
tutis inſtar eſt: idque in epiſcopo depoſcit Apoſtolus. Age uero illud uetus uerbum
quod ait ſimilia ſimilibus lætari. non ne ſpectatiſſimum in te ueriſſimumque eē cō
ſtat? Qui cum ſis litteratiſſimus conuictoribus litteratis delectaris. Habeſque in prā
dio & cœna eruditos fabulatores: Quorum ſermones conuiuales ſunt tibi pro pa//
bulo ſuauiſſimo: qua in re mehercules Alexandro imperatori Romano es ſimillim⁹
Qui in conuiuio doctos omnes adhibebat: dicens ſe litteratis fabulis recreari & pa/
ſci: Et profecto uiro Eruditiſſimo condimentum ſuauiſſimum eſt fabulatio litterata.
Contra cum inter ſe doctis indoctiſque ſit naturale diſſidium Tu prophanum uulg⁹
odiſti & indoctos eliminas. Bonos omnes inter ſe ut inquit Plato oportet amicos eē
Et ſi ſint minus noti: Quorum mores ſectæq; conueniunt: Tu platonici præcepti reti
nentiſſimus Bonos oīs Hoēē litteratos diligis ac foues. Et cū eruditis ſit amicitia tua
uel maxīe Cōcupiſcēda: Tu eruditoꝝ beniuolētiā ſtudioſe expetis. mūeribuſq; cōcili Doctus
as. Nullus ī Italia litterarū litteratorūq; Altrice ac parēte ē ſtudiorū claritate paulo ce doctos
lebrior: Qui nō tibi ſit glutio amicitiæ copulatus. Tu me pīde ac ī ſtudiis hūanitatis amat
neq; poſtremum/Neq; imi ſubſelli profeſſorem mūeribus es proſequutus. Tu ad me Libera/
crebras litreras dediſti: Q uo dii boni lepore. Q ua uerborum atq; ſententiaꝝ Ame lis ī eru
nitate Refertiſſimas Prorſus ut perfectus Orator. Tu ad me ueluti ad præceptorem. ditos
neque moribus. neque doctrina penitendum Deſtinaſti neceſſarios diſcipulos ut do
ctrinis expolirentur/Et dolatorio eloquentiæ leuigarentur/Inter quos eminet Mi/
chael Cheſerius. quo in puero mirifica indoles uirtutis apparet. Et īgenii lumē Elu/
ceſcit. Qui ad comendam linguam & capiendum Facundiæ cultum eſt oppido q̄ do
cilis: haud quaquam degenerās a parēte Stephano Cheſerio uiro clariſſimo: qui ob/
probitatem atque uirtutem agit iſtic Viceplatinum: quod nomen eſt præfecturæ in
Pannonia honoratiſſimæ/Tertiaſque a Rege dignitatis partes gerit. Magnū hoc ego
duco/Q uod Archiepiſcopo Maximo eloquentiſſimo/doctiſſimo/Noſtra quantu/
lacunque eſt doctrina non ſordet. Huiuſce autē inter nos Florentis in dies amiciciæ

Conciliator & quaſi cōglutinator fuit diſcipulus meus Philippus Cyulanus Iuuenis
Apprime Nobilis & impenſe doctus. qui Auro Pannonio merces latias hoc eſt littera
riam ſupellectilē: Qua nil precioſius/ Comparauit. Et hac politiori eruditione Suf/
fracinatus/ Pigmentiſque Oratoriis bene coloratus in patriam ad ſuos nuperrime re
meauit. Et ſane me plurimū iuuat/ cū ex Gymnaſio noſtro litteratorio Scholaſticos
Conſpitio: non ſolum Ciſmontanos Verum etiam Tranſmontanos Nobiles com/
pluſculos bene litteratos prodiiſſe: quotidieq; prodire Repurgata linguarum Vitili
gine omniq; Deterſa Barbarie. Inter quos ad preſens eſt Gemma Scholaſticorum/ & il
libatus eloquentiæ candidatorum Flos Iohannes Vartimbergenſis Boemus/ Meus
ut uulgo dicitur Compater: Quem Arctiſſime diligo: quo Amabilius/ elegantius
ſplendidius Nihil quicq̄ reperiri poſſe cōtenderim: Hic me formatore ac magiſtro tā
enixe colit eloqnētiam Tam diligenter indulget ſtilo latiali: Qui optimus opimuſq;
eſt dicendi artifex: ut ad genitales Terras in patrium larem ſit elegantias Italicas haud
dubie ſecum relaturus. Vt Tullianis ornamentis excultus poſſit inter ſuos/ non ſo/
lum diſertus uerum etiam eloquens haberi. Et doctrinæ nitidioris honeſtamento no
bilitari. Ergo igitur ut hæc q̄ mihi tecū felicibus auſpiciis exorta ē amicicia Tā proba
Tā ſancta Tā ſplēdida uulgo īnoteſceret: fieretq; apud poſteros quoq; teſtatior/ Com
mētarios hoſce Apuleianos tibi nominatī Dedicaui Archiepiſcope Petre inter Anti/
ſtites primarios Doctiſſime. Inter doctos Religioſiſſime. Inter utroſq; Clariſſime:
Quod ſane munus Neq; minus precioſum q̄ aureum/ Neq; minus fulgens q̄ argen/
teum tibi potiſſimum uideri debet. Qui optime noſti bona animi Tanto bonis ex/
trariis præſtare quanto animus corpori Antecellit. Quæ in Lucio noſtro ſalebroſa
āte hac ſētiebātur/ ea leuigare: Quæ obſcura illumināre: Quæ tortuoſa corrigere cō
nixus non pauca quaſi aliud agens de induſtria īterſerui ad omnifariam interpræta/
tionem pertinentia: Quibus ueluti condimentis Nauſeoſus laſſeſcentis cōuiuæ ſto/
machus Reficeretur. & omne quaſi faſtidium abſtergeretur. Multa medius fidius ex
Secretariis Doctrinarum abdita eruere atq; expromere elaboraui: ut pro uiribus iu/
uarem ſtudioſos linguæ latialis prodeſſemq; poſteritati. Spero haud indignos futu
ros Cōmētarios: qui in bibliotheca tua reponātur: quā libris oīgenæ Doctrīæ copio
ſiſſimis habes inſtructiſſimā elegantiſſimāq;. Dii faxint ut teſtes ſint mei Erga te amo
ris & obſeruantiæ ſempiterni. Vt nomen tuum meumq; iunctim latiſſime circunfe
rant. Et ſane impreſſor optimus operam dedit: ut Volumina Cōmentariorū circiter
duo milia formis excuſſa diuulgarentur. Mihi in Animo eſt In reliqua quoque Apu
leiana Volumina Condere Annotationes/ Si hæc tibi non diſplicuiſſe cognouero: Te
enim iudicem tanti facio/ quanti fieri debet doctiſſimus Maximus Amantiſſimus cen
ſor/ Et is cuius Nomini peculiariter Dicātur. Opto ut Opus hoc muſteum tibi priua/
tim miſſum quoq; nomini dedicatum omnibus Probis legatur: Male litteratos ni
hil moror. Vale decus Antiſtitum/ & Columen eruditorum. Meq; prout cœpiſti Ab
ſentem abſcens Dilige. & cum a Seriis occupatiōibus fueris Feriatus: hæc qualiacūq;
ſunt Tranſlegere ſpreueris.

Io Var/ tibergē ſis com pater meus.

Cōpen/ diaria laus ar/ chiepi/ ſcopi.

PRAEFATIO

❡PHILIPPI BEROALDI IN COMMENTARIOS APVLEIANOS PRAEFATIO.

MAgica Ars quæ in maxima fuit apud priſcos dignatione: Tres alias artes imperioſiſſimas humanæ mentis complexa in unam ſe redegiſſe creditur. Videlicet medicinam religionem atq; Aſtrologiam: Ita poſſeſſis hominum ſenſibus triplici uinculo in tantum faſtigium adoleuit: ut in oriente Regum Regibus imperaret: ſine dubio illic orta a Zoroaſtre Conditore: Quippe inter prima regalia docebatur: Nec ullus apud perſas regnare poterat niſi magiam calleret: Auctor eſt Plato. pueris regum doctores quattuor attribui: Quos regios pedagogos appellant: Quorum primus magicam peculiariter docet. Tota pene Homeri odiſſea. non aliunde q̃ ex magia conſtat: Siquidem protei tranſfigurationes. & ſirenum cantus. & circes pocula. Et inferorum euocatio Magico intellectu conuelantur: primum de ea commentatum Hoſthanem eſſe memoriæ prodiderunt: qui Xerſen Regem bella Græciæ inferentem comitatus ad rabiem non auiditatem modo huiuſce Artis græcorum populos egit: Tantaq; antiquitus claritas gloriaq; ex hac ſcientia pene ſemper petita eſt: Vt Pythagoras: Empedocles: Democritus: Plato: Lumina doctrinarum ad hanc diſcendam nauigauerint peregrinationibus ſuſceptis: hanc reuerſi prædicauerint: hanc in arcanis habuerint: Hiſtaſpes quoq; rex prudentiſſimus Darei pater cum indiæ ſecreta penetraret ad nemoroſam quandam uenit ſolitudinem: cuius tranquillis ſilentiis præcelſa brachmanum ingenia potiuntur: eorumque monitu edoctus puros ſacrorum ritus. ex his quæ didicit magorum ſenſibus infudit: quæ illi cum diſciplinis præſentiendi futura per ſuam quiſq; progeniem poſteris ætatibus tradiderunt: Ex eo per ſæcula multa una eadẽq; proſapia multitudo creata deorum cultibus dedicatur. Quin etiam Moſes ille iudaicarum legum Conditor & famigeratus magices factionem illuſtraſſe proditur: Et plane quod inter auctores conſtat orbem terrarum magia peragrauit: Oceanum quoq; tranſgreſſa Et in Britaniam uſq; prouecta: quæ illam attonite celebrauit: Gallias quoq; poſſedit: Dryudis qui gallorum magi ſunt illuſtrata: Eſt autem magia ut interpretatur Plato Deorum cultura: ſic enim ait in alcibiade primo. μαγεια εστιν των θεων θεραπεια. Vnde ab Apuleio dicta celitum Antiſtita colendiq; eos ac uenerandi gnara. Duplicem magiam eſſe eruditi autumant quarum altera platonica eſt & philoſophica: quæ nihil aliud eſſe traditur q̃ naturalis philoſophiæ abſoluta conſumatio. Cuius cultor religioſo ſanctoq; uocabulo magus appellatur. Et enim perſarum lingua magus eſt qui noſtra ſacerdos. Altera demonum potentia conſtat. res mediuſfidius execranda inteſtabilis portentoſa quam nomine deteſtabili γουτειαν goetian uel horribiliori theurgiam uocant quanuis porphirius platonicus quandam quaſi purgationem animæ per theurgiam promittit. qui tamẽ hanc artem modo tanquam fallacem legibuſq; prohibitam cauendam monet. Modo utilem mundandæ animæ parti eſſe dicit: Cæterum uulgari more magum eum eſſe dicunt: qui communione quadam loquendi cum diis immortalibus ad omnia quæ uelit incredibilia quadam ui cantaminum polleat: & uulgo magi malefici ob facinorum magnitudinem nuncupãtur: ut ſcribit diuus Auguſtinus & repetitum eſt in Decretis canonicis. xxvi. q. v. hii ſunt qui elementa concutiunt. mentes hominum turbant Violentia cantaminis citra tamen ueneni hauſtum: Ex quo cecinit Lucanus: mens hauſti nulla ſanie polluta ueneni Excantata perit. Magos dici arbitratur porphirio Commẽtator quaſi magnagos a magnis uidelicet rebus: quas ſe perficere poſſe gloriantur: Aitq; eos carminibus conuertere ſenſus animoſq; mortalium: hinc teſte Tertulliano ſunt phantaſmata caſtorum & aqua cribro geſtata. Et nauis cingulo promota. Et barba tactu inſuffata. Magia legibus. xii. tabularum fuit antiquitus interdicta: Verba ipſarum legum decemuiralium ſunt hæc. qui fruges excantaſſet: qui malum carmen incantaſſet: & illud ne ue alienam ſegetem pellexeris. hac enim doctrina fructus alieni in alienos agros trãſferri poſſe credebantur: Ideoque in duodecim tabulis ei qui hoc fecerit ſupplicium ut Cicero memorat cõſtitutum fuit. hinc ait Dido uirgiliana Magicas ſe inuitam accingier artes. Species magiæ plures. Eſt enim ex aqua. quæ hydromancia nuncupat: ex ſecuribus. quæ Axinomantia: Alia fit per ſpecula: quam Catoptromantiam nominant de qua intelligi uoluit ſpartianus in Didio Iuliano his uerbis. Carmina prophana incantauerunt: Et ea quæ ad ſpeculum dicunt fieri. In quo pueri præligatis oculis incantando uentura reſpicere dicuntur. Iulianus fecit: Eſt & lecanomantia: quæ ex peluibus diuina promittit: Quas græci Lecanas uocant. Et apud perſas erant magi Strabone teſte in. xvi. lecanomantici cognominati. Quaſi ex peluibus diuinantes. pſellus quoque libro de demonibus tradit Lecanomantiam apud aſſyrios frequentatam ſcribens uaticinantes accipere peluim aqua plenam Dæmonibus cõgruentem in profunda repentibus: ubi autem Dæmon illapſus eſt aqua edi ſonum quẽdam fatidicum. Præterea notiſſimæ ſunt pyromantia. Geomantia. Chiromantia uidelicet. per iguem. terram. & inciſuras manuum factæ diuinationes. Necromantia ſiue Necyomantia ea eſt: qua umbrarum euocationes fiunt & inferorum colloquia celebrantur: a qua necromantici illi famigerati nomẽ ſortiuntur: quorum incantamentis mortui reſuſcitari diuinare ad interrogata reſpondere uidentur. Nec fit talis diuinatio ſine ſanguine. Talis eſt apud Homerum euocatio manium facta ab Vlyxe: Talis

ζοροασ τρης.

De magia ſcitu Digna.

Moſes. q uulgo. Moyſes.

Magia deorum cultus.

Magus ſacerdos

Goetia

Theurgia.

Porphirius.

Barba tactu inſuffata.

Magia interdicta legibus.

Hydromantia

Axinomantia.

catoptromantia.

Lecanomantia.

apud filium a ſcipione. Apud Valerium Flaccum ab Eſone. Apud Papinium a Tireſia. Apud Oratium a feminis ueneficis. Quidam Necyomantiam Sciomantiamq; ita diſtingunt ut Necyomantiæ ad erigendum Cadauer ſanguis ſit neceſſarius. In ſciomantia uero ſola ſufficiat umbræ euocatio. Vnde & nomē. Eſt & Capnomantia ars quædam ex fumo aræ uerum præuidendi & ex motione fumi quæ ſunt futura cognoſcendi: Cuiuſmodi diuinaculos a fumo Capnomantas appellant. Ex hoc magiæ fonte deriuati ſunt apud Romanos Ethurſci Aruſpices: Apud indos Brachmanes & gymnoſophyſtæ: Apud gallos Dryudæ. Et bardi: Apud ſiculos Galeatæ: Apud cunctas nationes planetarii: qui mathematici ſunt: Et uulgo Aſtrologi nominantur. Plinius ubiq; alacriter oppugnat illuditq; placita Magorum atq; promiſſa Magicaſq; fere ſemper uanitates appellat: nec ueritus eſt ſcribere magiam artem eſſe inteſtabilem irritam inanem: Quintus Curtius Magiam non artem eē profitetur. ſed uaniſſimi cuiuſq; ludibriū: Eccleſiaſtici conditores magicas præſtigias uocitant tanq̃ fallacia quadam præſtringentes hominum mentes rerum ueritatem ementiantur: Et ita curioſitati mortalium callenter illudant: Cæterum non parum multi credulitatem ſuam addixerunt magicæ doctrinæ: perinde ac rerum cunctarum potentiſſimæ: Inter quos ut cæteros prætereram Lucius Lucianus patrenſis Diuinationis gnarus nec minus Elegans ſophiſta: q̃ mordax ſcripſit ſe petiiſſe Theſſaliam deſiderio noſcendæ magiæ flagrans: ibique dum ſe in auem uerti cuperet in Aſinum a paleſtra ancilla unguenti potentia eſſe demutatum: Et ita ſub Aſinali Effigie: humano tamen ſenſu & mente incolumi *retenta multas* erumnas exanclaſſe: multiiugoſq; labores toleraſſe commemorat: Donec guſtatis roſis in priſtinum Lucium reformaretur: hic igitur apud græcos ſtilo pereleganti *luſit Aſinum* aureum: quem noſter Apuleius Emulatus & ipſe apud latinos Confimili argumento ſtiloq; nitidiſſimo condidit undecim uolumina de Aſino aureo: ſiue metamorphoſeon: In quibus elegans eſt. Eruditus. Emunctus. Et cum haud dubie ex racemis Luciani ſibi fecerit uindemiam: Eoq; uno archetypo prope peculiariter ſit uſus: Magna tamen inter græcum Latinumq; Aſinum differentia: Ille breuis. Hic copioſus. Ille uniformis & ſummatim ex homine in Aſinum ex Aſino in hominem transformationem reformationem perſcribens. Noſter uero multiplex & fabellis tempeſtiuiter interſertis omnem aurium faſtidium penitus abſterget. Græcus ille magiam primoribus labris guſtaſſe uideri poteſt quanuis de ſe ſcripſerit μαρτισ αγαθοσ. Vaticinus bonus. Hic uero noſter plenis hauſtibus hauſiſſe: In tantum ut Magorum maximus crederetur. Et ut auctor ē Auguſtinus. Apuleium & Apollonium dixere nō minorem q̃ Chriſtum feciſſe miracula. Et ut Lactantius refert ſolent Apuleii & multa & mira memorari. Ipſe tamen magi nomen reſpuens aduerſus calumniatores: qui ei magicarum artium Crimen intenderant eloquentiſſime ſe defendit: Sunt pterea in Lucio noſtro uerba nō parum multa interſeminata: quibus magis delecter q̃ utar. plurima uero quibus perinde utar ac delecter. Et ſane nouator plerumq; uerborum eſt elegantiſſimus tanto que cum decore & uenere. ut nihil decentius: nihil ueniuſtius fieri poſſit. Deniq; hic noſter Aſinus ſicut uerbo dicitur ita re ipſa aureus conſpicitur: tanto dicendi lepore tanto cultu: tanta uerborum minime triuialium elegantia cōcinnatus compoſituſq;: ut de eo id dici meritiſſimo poſſit: Muſas Apuleiano ſermone loquuturas fuiſſe ſi latine loqui uellent: & ut dicam quod ſentio plurimum conferre Apulei frequens lectio ad excolendam linguam poteſt: & ad eam eloquentiæ partem quam ſermonatricem appellant maxime eſt accommodata: Cuius Eloquentiam Sidonius Apollinaris ueluti fulminantem pconio uirtutis extollit: & Diuus Auguſtinus *in* epiſtolis Apuleium eloquentiſſimum eſſe teſtatur: de quo ſic ſcribit: Apuleius Afer honeſto patriæ ſuæ loco natus & liberaliter educatus: magnaq; præditus eloquentia: Eundem in libris de ciuitate Dei Platoni cum græca & Latina lingua nobilem appellat. Quaobrem te lector. oro. moneo: Hortor: ut familiaris tibi fiat hic ſcriptor ſitq; tuum quaſi manuale & Enchiridion. In quo ſi quid durum uidebitur id noſtrorum commentariorum expolitione emollietur: ac leuigabitur: quorum Ianuam repandet præcurſoria hæc & ueluti prodromos enarratio cōpendiaria de Lucii Apulei patria ingenio. & libris. Solet enim & hæc quoque ſtudioſis eſſe non iniucunda cognitio.

Sciomātia. Capnomantia. brachmanes. Dryudæ. Plãetarii. Luciãus ex patris. achaicis. Ex racemis. Luciani Videmia Apuleii. Miracula facta Apuleio. Nouato Verbo℞. Sermonatrix. prodromos. Enarratio.

❡VITA LVCII APVLEII SVMMATIM RELATA.

LVcio Apuleio afro nobili Platonico: patria fuit Madaura Romani. Po. Colonia olim ſplendidiſſima. & ſub ſyphacis ditione collocata. quæ in numidiæ getuliæq; cõfinio ſita eſt. Ex quo ſeminumidam & ſemigetulum ſemet ipſe profitetur. Vnde & madaurenſis platonicus Sidonio dictus pater nomine theſeus cunctis in patria honoribus perfunctus. Mater nomine ſaluia. Inter fœminas probitate præcellẽs: Cuius nobilitas ſatis clara ut pote a Plutarcho illo inclyto cheronenſi: ac ſexto philoſopho Plutarchi nepote deriuata: Vxor pudentilla opulentiis uirtutibuſq;: quæ in fœminam cadunt dotatiſſima: ipſe uero ſucculenta proceritate: oculis ceſiis: Flauo capillitio ſpecioſus: Floruit carthagine: ſub Ioliano auito. & Claudio maximo. proconſulibus: Vbi pueritiam diſciplinis liberalibus excoluit: plurimũq; ſub doctoribus Carthaginenſibus profecit. Vnde haud immerito ſe ſe carthaginis alumnum gloriabundus prædicat: eamq; africæ muſam celeſtem & magiſtram uenerabilem appellat. Dein athenis unde omnium doctrinarum fluenta antiquitus hauriebantur: ebibit muſarum crateras multiiugas: poeticæ commẽticiam: Geometriæ lympidam: muſicæ dulcem: Dialecticæ auſterulam: uniuerſæ uero philoſophiæ nectaream: Nouẽq; muſas: hoc eſt nouem diſciplinas ingenuas magno ſtudio nec caſſo ſudore percoluit: Mox Romæ ſtudiorum latinorum cultor aſſiduus & uigilax ad id facundiæ Romanæ faſtigium peruenit/ ut eloquentiſſimus doctiſſimuſq; iuxta conſpiceretur: poſſetq; meritiſſimo polyhiſtor hoc eſt multiſcius nuncupari: ibiq; ſacris Oſiridis initiatus in numerum paſtophororum: quod ſacroſancti collegii nomen: cooptatus patrocinia forenſia ex dei præcepto libens obibat. Hic nõ minus eloquio pollens q̃ eruditione præpollens negocium agens poſteritatis non parum multa uolumina condidit. quæ partim incuria temporum intercepta deſiderantur: partim ad poſteros tranſmiſſa affatim declarant quantum uir ille ingenio doctrinaq; præſtiterit: quantumq; inter barbaras atq; incultas nationes uirtus eluceſcat: ſic & olim apud ſocordiſſimos ſcythas anacharſis ſapiens natus: ex Apuleianis monumentis cum alia compluſcula. tum de conuiualibus queſtionibus de piſcibus/ De genitu animalium. & epigramata/ & hermagoras deſiderantur: ex his uero quæ hoc tempore extant/ Circunferuntur libelli quattuor Floridorum. In quibus Florida facũdia: & odorata eruditio lectorem mirum in modum oblectat tenet amenat: Vbi ueluti ſaltuatim uarietas rerum contexta conuiſitur. Oratorias omnis uirtutes complectitur copioſiſſima & diſertiſſima oratio: qua crimen magiæ ab aduerſariis obiectum a ſe alienum eſſe defendit tantis eloquentiæ doctrinæq; uiribus. ut ſemet ipſum uiciſſe uideatur: Liber eſt unus de deo ſiue demonio Socratis inſcriptus. cuius teſtimonium identidem citat Diuus Auguſtinus in definitione demonum: & deſcriptione hominum. De Dogmate Platonis libri duo: Vbi quæ a Platone pluribus uoluminibus diſperſim lateque explicantur/ ſtrictim & in arctum collecta miro breuiloquio perſcribuntur: De coſmographia unus. non pauca continens ex meteoris Ariſtotelicis: Dialogus triſmegiſti ab eodem latinitate donatus. Ita ut non tam eleganter atticiſſare: q̃ latialiter diſertare uideatur. Cumprimis uero uolumina. xi. de Aſino aureo. tanto lepore tanta elegantia: tanta florulentæ narrationis uarietate condita ſunt. Vt nihil lepidius floridius/ amabilibus eẽ quicq̃ poſſit: adeo ut merito Aſinus aureus ob ſtilum bracteatum & nitidiſſimam pulchritudinem inſcribatur/ quid enim pulchrius hoc Aſino uere aureo. uere bracteato? Quanq̃ non pauci ſunt/ qui metamorphoſin hoc eſt transfigurationem: ſiue transformationem: ex rei argumento malint appellitare: Cæterum cum nitor huiuſce Aſini pleriſq; omnibus non aureus ac fulgens: Sed tenebricoſus ac pallens uideatur: exiſtimaui me facturum operæpretiũ conſulturumq; pro uirili parte ſtudioſis Apuleianæ eruditionis: Si commentarios excudiſſem ea incude eaq; officina tornatos/ ex qua commentarii in propertium: In Suetonium trãquillum formati in publicum iam pridem prodierunt: Ex qua annotationes. orationes. poematia. Ex qua innumera opuſcula fluxere: Itaq; non minus libenter q̃ diligenter ſuſcepi hanc commentandi prouinciam: ut meo labore aſpredines ſalebrarum ſiquæ ſunt in aſino Apuleiano leuigarentur: omniſq; nocturna caligo immiſſa luce diſcuteretur: Spero hæc noſtra qualiacunq; ſunt annotamenta minime futura ingrata minimeq; pœnitenda candidatis doctrinæ politioris. tibiq; potiſſimum: qui ſemper ſititor cupitorq; extitiſti Apuleiani leporis atq; facũdiæ/ qui libellos meos in cœlum fers qui noſtros etiam neuos amare cõſueuiſti. hiſce autem commentariis de induſtria habenas modo laxiores dedi modo datas preſſi. prout res locus/ tempeſtiuitas/ exigere uidebantur. Interdum ex inſtituto prope peculiari/ floſculos ex doctrinarum prato decerptos decenter intexui/ & more pictorum parerga frequenter adieci. quibus laſſeſcens lector reficeretur: & ſane id genus additamenta. niſi amor inſtituti operis me fallit/ non minus languidum ingenium refouent q̃ ſtomachum nauſeantem ſub amara & ſubauſtera eſculentioribus obſoniis immixta reficiunt.

Pudẽtilla Vxor Apuleii.

Multiſci⁹ Apul.

Opera apuleii.

Floridi.

De Deo Socratis.

Dogmate. Platonis

Coſmographia.

aſinus aureus.

Opa Philippi beroaldi.

Parerga.

Scripto/ris.

¶ Scriptoris intentio atq; conſilium.

Conſiliũ. Spectãdũ

¶ In exponendis auctoribus id quoq; ſpectari queriq; ſolet: quæ fuerit ſcribentis intentio atq; conſilium: Ego Apuleium quidem noſtrum confirmo Lucianum græcum ſcriptorem argumento conſimili immitari. Verum ſub hoc trãſmutationis inuolucro/naturam mortalium & mores humanos quaſi tranſeunter deſignare uoluiſſe. ut admoneremur ex hominibus Aſinos fieri: quando uoluptatibus belluinis immerſi Aſinali ſtoliditate bruteſcimus/nec ulla rationis uirtutiſq; ſcintilla in nobis eluceſcit: ſic enim homo ut docet origenes in libris periarchon/fit equus & mullus/ſic tranſmutatur humanum corpus in corpora pecuina: Rurſus ex Aſino in hominem reformatio ſignificat calcatis uoluptatibus exutiſq; corpalibus deliciis rationẽ reſipiſcere: & hoĩem interiorẽ/qui uerus eſt homo ex ergaſtulo illo cenoſo/ad lucidum habitaculum/Virtute & religione ducibus remigraſſe: Ita ut dicere poſſimus iuuenes illicio uoluptatum poſſeſſos/in Aſinos tranſmutari/mox ſeneſcentes/oculo mentis uigente/matureſcentibuſq; uirtutibus exuta bruti effigie humanam reſumere. Scribit. n. Plato in ſympoſio ꝙ tunc mentis oculus acute incipit cernere cum primũ corporis oculus defloreſcit. Quin etiam proclus nobilis Platonicus monet multos eſſe in uita lupos multos porcos: plurimos alia quadam bruti ſpecie circunfuſos/Quod minime mirari nos oportet cum terrenus locus circes ipſius ſit diuerſorium: cum animæ aut unguentis delibutæ/aut pharmacis epotis inebriatæ transfigurentur in brutas animantes. Pharmaca autem ſunt obliuio error/inſcitia: Quibus anima conſopita bruteſcit. donec guſtatis roſis hoc eſt ſcientia quæ mentis illuſtratio eſt/cuiuſq; odor ſuauiſſimus/auide hauſta in humanam formam hoc eſt rationalem intelligentiam reuertatur exuto aſinali corio/ideſt depoſito inſcitiæ & rerum terrenarum craſſiore uelamento. & ſane reperiũtur animæ q̃ pauciſſimæ: quæ corporeis pedicis inuolute/& brutalibus uoluptatibus irretitæ. exiſtant ſobriæ puræ imperturbatæ nulla in Aſinum aliaſq; brutas animantes facta transfiguratione. Poteſt & metamorphoſeos cauſa referri ad multiiugos humanæ uitæ labores multiformeſq; uarietates: quibus homo pene quotidie tranſmutatur. illa uero eruditioribus principalis huiuſce tranſmutationis cauſa ualdeq; probabilis uideri poteſt. Vt uidelicet ſub hoc myſtico prætextu Apuleius noſter pythagoricæ platonicæq; philoſophiæ conſultiſſimus dogmata utriuſq; doctoris oſtenderet & ſub hac ludicra narratione palingeneſiam atq; metempſychoſim ideſt regenerationem tranſmutationemq; diſſimulanter aſſereret. Et ut ſimul quanta eloquentia latiali homo afer quanta elegantia/Quanta rerum uerborumq; copia præditus eſſet/euidenter edoceret: Cæterum cum iſtæ præfationes libentius nos ad lectionem propoſitæ materiæ perducant eiuſq; euidentiorem præſtent intellectum/ſingulis libris ypotheſim ſiue argumentum ſubiungam ſummatim breuiterq; cõſcriptum; ut quid in quoque uolumine contineatur/ſtatim lector intelligat.

Ex hoie. Aſinus quid.

Plato in ſympo/ſio.

Sentẽtia procli notabilis.

Palinge/neſia. Metem/pſichoſis

¶ Hypotheſis ſiue argumentum primi libri.

ταυτά/τα.

¶ Lucius Apuleius magiæ noſcendæ cupiens theſſaliam petit/ubi artes magicæ pollebant in itinere duobus uiatoribus ſe tertium comitem adiungit. narrantur intereundum mira quædam & incredunda de circulatore: De meroe & panthia Lamiis ac ſagis/mox acceſſus Lucii ad hypatam ciuitatem hoſpitiũque milonis & hoſpes ipſe deſcribitur. Fuit opinor operæ pretium hæc carptim degustaſſe ne illotis ut aiunt pedibus lector ingrederetur/& ut tirocinium ſcholaſticorum commodius inſtrueretur/libuit aliquantum euagari & quodam quaſi thema futuræ interpretationis anteloquio iſto præmittere/ſed iam tempus eſt/ut cum commẽtariis noſtris Apuleium curioſius inſpicias: quẽ in uita philoſophum in ſcriptis amatorem res ipſa demonſtrat & teſtatur auſonius.

AT ego ſermone. Luſurus Aſinum aureum exorditur ab epigrãmate iambico bimẽbri
quo fauſtinũ filium ſiue lectorẽ alloquẽs inſtar poetarũ ſummatim proponit quid ſit to/
to in opere ediſſertaturus. Docilitas aũt captatur:& attentio colligitur. AT particula. In/
terdũ inceptiua eſt: Ad ornatũ pertinens ut docet ſeruius in nono cõmẽtario. Ait dona/ At.
tus principium eſſe increpationi aptũ/ut Virgilius. At tibi pro ſcelere exclamat pro tali/
bus auſis: Conſimile illud oratianum. At o deoꝝ quicquid in celo regis.

AT ego tibi ſermone iſto mileſio uarias fabulas conſeram: aureſq; tuas beniuolas: lepido ſuſurro permulceam: modo ſi papyrum egyptiam: argucia nilotici calami inſcriptam: non ſpreueris iſpicere: figuras fortunaſq; hominum

SERmone mileſio.i.fabu
loſo lepido iocoſo/delicato/ludi
cro hoc eñi ſignificat ſermo mi/
leſius/a mileſiorum ioniæ popu
lis dictus: qui deliciis luxuq; no/
tabiles fuere quoꝝ eſt illud me/
moratiſſimũ: Nemo noſtrũ fru/
gi eſto. alioqui cũ aliis eiiciatur:
hinc mileſias priſci appellauerũt
poemata & fabulas laſciuientes
ſiue ut quidã putant mileſiæ dicuntur fabulæ aniles & uanidicæ/in quibus nec pes nec caput appa/ Mileſiæ
reat/nec inſtar apologorũ epimythion ullum morale continentes. Iulius capitolinus in Clodio al/ fabulæ.
bino ſic ait. Agri colendi peritiſſimus ita ut etiam Georgica conſcripſerit. mileſias nõnulli eiuſdem
eſſe dicunt: quarum fama non ignobilis habetur: quãuis mediocriter ſcriptæ ſint. Extat epiſtola ſeue
ri imperatoris ad ſenatum miſſa: in qua id quod ad hanc rem maxime pertinet ſcriptum legimus:
ſic enim ait: Maior fuit dolor quod illum pro litterato laudandum pleriq; duxiſtis: cum ille neniis
quibuſdam anilibus occupatus inter mileſias punicas Apuleii ſui: & ludicra litteraria cõſeneſceret:
ex his ſeueri uerbis apparet mileſias Apuleii ſignificari fabellas huiuſce Aſini aurei: quas ipſemet ſer
mone mileſio contextas & conditas eſſe ſignificat. Martianus quoq; capella in libro de nuptiis phi/
lologiæ: poeticæ inquit diuerſitatis delitias mileſias: Ariſtides poeta græcus compoſuit mileſias. hoc
eſt poema mileſiacon perquam impudicum: cuius rei Plutarchns & appianus meminerunt: quod Ariſtides
& Ouidius libro triſtium ſecundo aperte docet ſic ſcribens: iunxit Ariſtides mileſia carmina ſecum: ſcriptor.
pulſus Ariſtides. nec tamen urbe ſua eſt. Emaculandus eſt hoc loco maculoſus diui hieronymi co/ Mileſiaꝝ
dex. Vbi de mileſiis hiſce fit mentio: & in ſinceram lectionem reſtituendus: Namq; in libris contra Emacula
Ruffinum ſic paſſim legitur: quaſi non curatorum turba mileſiorum In ſcholis figmenta decantẽt. tus locus
Vbi non curatorum ſed cirratorum legendum eſt: hoc eſt comatulorum puerorum. Iuxta illud uul/ hierony/
gatiſſimum/ten cirratorum centum dictata fuiſſe pro nihilo pendas: præterea mileſiarum lego non mi.
mileſiorum: quoniam ut iam docuimus fœminino genere mileſias dicere maluerunt q̃ neutro mi
leſia: niſi quis tutari uelit mileſia neutraliter dici poſſe. ut georgica/argonautica. & alia conſimiliter.

LEPIdo ſuſurro. Eleganti quadam ſermocinatione: Cuius ſonus ueluti ſuſurrus blandus & ſua/
uis aures permulceat. Poteſt & ob hoc uideri uſus hac dictione ſuſurro/ut oſtendat hæc non eſſe in
uulganda neq; prophanis palam nuncianda/ſed clam apud aures religioſas promends: inſtar my/ Lepidus.
ſteriorum: quæ in ſanctuariis & ut græci dicunt απορρητοισ habentur. Lepidus dicitur qui politus Lepido/
eſt auctore dõato. ut λεπισ ideſt lamina Plinius lepidas uocari tradit ſquamas æris minutiſſimas. tes.
Vnde & lepidotes gemma dicta: quæ ſquamas piſcium imitatur. PAPYrum ægyptiam. Chartam Papyrũ.
papyraceam: eſt enim papyrum ſiue papyrus utroq; enim modo dicitur: frutex naſcens in paluſtri/
bus ægypti: aut quieſcẽtibus nili aquis. Vnde niliacas papyros appellauit epigrammatarius poeta:
brachiali craſſitudine/decem cubitorum longitudine. in gracilitatem faſtigiatur. ex libro papyri te/ Veſtis pa
xunt ueſtem & ſtragula. hinc illud ſatyrographi: ſuccinctus patria quondam criſpine papyro. ex hoc pyracea.
fiunt chartæ multiplices. Plinius in. xiii. quomodo fiant papyracee carthæ luculenter ut omnia ſo/
let/enarrat. a quo commendatur auguſta charta: cui principatus fuit in epiſtolis ob tenuitatẽ: Quæ
antiquitus appellata eſt hieratica/quaſi ſacrata religioſis tantum uoluminibus dicata: Emporetica Empore/
dicitur charta quaſi mercatoria inutilis in ſcribendo: ſed inuolucris uſum præbet in mercibus: inter tica char/
principales chartas fuere faniana/Liuiana/& prælata omnibus claudiana: in chartis ſpectantur te/ ta.
nuitas/denſitas/Candor/Leuor. Sacerdotes ægyptii calceos papyraceos geſtant: nec alia calciamen
ta eis induere fas eſt. Auctor herodotus. Chartis legatis papyrum ad chartas paratum non contine
tur. Vt docet Vlpianus uolumine. iii. delegatis. ARGVtia. lepore/& feſtiuitate/& ſalibus ægyptiis:
illi enim nequiſſimi molliſſimiq; fuerũt. ex quo eſt illud/Niliacis primum puer hic naſcatur in oris/
Nequicias tellus ſit dare nulla magis/idẽ alibi ſales niliacos memorat: ſcribit flauius uopiſcus ægy/ Alexan/
ptios eſſe uerſificatores epigrammatarios: & ad cantilenas publicas propenſos. Quintilianus deli/ drinæ de
tias alexãdrinas ut omnium molliſſimas nominatim taxat. NILOtici calami. Calamos ægyptios liciæ.
ad ſcribẽdum idoneos maxime probant: qui ut ait Plinius in. xvi. ſeruiunt chartis cognatione qua/ Calami
dam papyri: probatiores tamen gnidii exiſtimantur: Sagittis autem nullus aptior calamus eſt q̃ Bononiẽ
qui naſcitur in Rheno Bononienſi Amne: Cui plurima eſt medulla: De calamis niloticis ait epigrã ſes ad ſa/
matiſta: Dat chartis habiles calamos memphytica tellus: texantur reliqua tecta palude tibi. gittas.

IN ALIAS imagines conuerſus. An homines in alias imagines/ut luporum & Aſinorum uerti poſſint magna inter eruditos & ſubtilis queſtio eſt: Vulgo enim in tãtum infixa eſt fama hæc.ut in maledictis habeant uerſipelles. Ex quo eſt illud plautinũ/Verſipellem ſe ſe facit quãdo lubet: Plinius græcæ uanitatis hæc eſſe mendacia figmentaq; Aſſerit. Diuus quoq; Auguſtinus autumat hæc eſſe fabuloſa & demonum ludificationes. Quidam nomine præſtantius olim denarrauit patri ſuo contigiſſe ut Veneno magico in caſeo ſumpto fieret caballus annonã ꝑ inter alia iumenta militibus baiularet. IN SE rurſũ refectas.

Verſipellis in maledictis.

Veneno magico factus Caballus

ĩ alias imagĩes cõuerſas: & ĩ ſe rurſũ mutuo nexu refectas: ut mireris: exordior. Quis ille. paucis accipe. Hymetos Attica: & Iſthmos Ephiræa: & Tenaros ſptiaca glebæ fœlices: eternũ libris feliciorib⁹ creditæ: mea uet⁹ proſapia ẽ. Ibi iq̃ ĩ Atthide: primis puericiæ ſtipẽdiis

hoc ideo dicit: quia ex homine aſinus factus eſt: mox ex Aſino in priſtinũ hoiem reformatus refectuſq;. MVTVO nexu. Per quaſdam quaſi uiciſſitudines/ut ſcilicet uiciſſatim ex homine Aſinus/ex Aſino homo fieret mutua quadã cõuerſione eadẽ ſubſiſtente materia. Quis ille. extrinſecus ſubintelligendũ ſit. qui in alias imagines cõuerſus & in ſe rurſum refectus fuerit: ſignificatur aũt ipſemet Apuleius. HYMEtos Attica. Poſt anteloquium epigrãmatis ingreditur narrationẽ proſa oratione Docens ſe magis græco q̃ latiuo ſermone linguã excoluiſſe. Loca græciæ famigerata ꝑcenſet perinde ac ueterẽ proſapiã/tanq̃ natus ſit in aphrica ſed oriundus fuerit ex græcia. hymetus mõs eſt in attica Inclytus marmore & melle. L. craſſus orator colũnas habuit hymetias ſex duodenũ pedũ longitudine: Mel hymetium: quod & atticũ appellatur primatũ obtinet bonitatis: Vnde Plinius & Galenus mel atticũ cumprimis probãt in medicamentis. Strabo quoq; libro nono mel hymetiũ reliquis anteponens id ait eſſe probatiſſimũ quod acapniſtũ uocant quaſi nullo fumo infectũ. quo & apes & mella inficiũtur. Ideoq; ait Plinius noſter id mel ſeruari: qđ acapnon uocant quaſi dicas ſine fumo. Solinus de hymeto ſcribit hæc: hymeto meritiſſimo tribuit principatus: ꝙ apprime florulentus eximio mellis ſapore & externos oẽs & ſuos uincit. ISTHmos ephyræa. Anguſtiæ peloponeſſi inter duo maria egeũ & ionium cœrcitæ Iſthmos appellantur. ĩ medio Iſthmo corinthus eſt: quã Cicero totius græciæ lumen appellat. Antea ephyre dicta. ex quo poeta. æra dixit ephyrea intelligi uolens corinthia. Iſthmos ludis quinquennalibus & delubro neptuni inclytus perhibetur: quos ludos auctore ſolino ea propter inſtitutos ferunt: Quod maria quinq; allatrant oram peloponenſem. Pinea corona uictores apud Iſthmũ coronabantur. ut refert Plinius in. xv. Plutarchus tradit iſthmia a Theſeo primitus inſtituta fuiſſe In honorẽ neptuni Herculis emulatione: qui Ioui olympia primus inſtituit: alii iſthmia in honorẽ palæmonis inſtituta fuiſſe dicunt ut Archias poeta: cuius extat nobile epigrãma græcũ inclyta græcoꝝ certamina cõplexũ/Athenienſes ad ſpectaculũ iſthmioꝝ accedẽtes. ſedendo cæteris ſpectatoribus ꝓferebãtur: de iſthmo quẽ perfodere tentauerũt dictator Cæſar. C. Caligula: Nero. & demetrius ſcripſimus affatim in trãquilli cõmẽtariis. TENAros ſpartiaca. In laconia ꝓmõtoriũ eſt tenaros & oppidũ: ẽ & ſpiraculũ eodẽ noĩe ex quo deſcẽſus ad inferos patet: eſt in ipſo tenaro tẽplũ neptuno dicatũ: põponius mela. Et ſolinus auctores: dicit̃ ſpartiaca a ſpartha ciuitate: q̃ lacõiæ metropolis eſt. Cõdita a ſpartho filio phoronei. ut docet euſebius chronographus: unde ſparthani ſiue ſpartiatæ qui alio noĩe lacedæmõii celebratiſſimi: fuit aũt ſpartha priſcis tẽporibus ut græci dicũt πολισ αστειχιστοσ. i. ciuitas ſine muris tanq̃ uera urbis ſepimẽta eẽnt armati uiri nõ ſaxa cõſtructa: Vñ olim ĩterrogatus Ageſilaus. Quãobrẽ ſpartha eẽt ſine muris oſtendens ciues armatos dixit ταυτα εστιν λακεδαιμονιων τειχη quod latinę dicit̃. hi ſunt lacedæmoniorũ muri. Lacões & loq̃ẽdo & ſcribendo amatores fuerunt breuitatis prope peculiariter: Vnde & Laconiſmos breuiloquiũ ſignificat/de quo Cicero in epiſtolis lacõiſmo tuo non utar: & a ſymmacho itidẽ in epiſtolis dictũ eſt memini breuitatẽ ſparthanã quõdã laudi fuiſſe: annotanda hoc loco ẽ eloquutio Apuleiana. a quo genere fœminino iſthmos tẽaros & himetos enunciãtur. Cũ cæteri fere maſculino gñe uſurpauerint: ſed uidet̃. L. noſter nõ tã locos q̃ urbes ibidẽ cõditas ſignare uoluiſſe. GLEbæ fœlices. Senſus ẽ hæc loca ꝑdicta ubere glebæ & fecunditate ſegetũ fœlicia credunt̃: quoniã ita libris ſcriptorũ proditũ ẽ. Qui haud dubie fœliciores ſunt utpote ipſi æterni: & æternitatẽ donantes his de quibus ſermocinantur. Glebæ autem patrius ẽ caſus qui uulgo dicit̃ genitiuus: ſic enim loquimur latine & eleganter. fœlix animi. fœlix æui. Silius fœlix heu nemorum: & uitæ laudandus opacæ. PROſapia. Generis origo & familiæ dicta a proſerpendo. Alio nomine ꝓſapies nominatur. Dictio eſt uetus: & ut ait Quintilianus ab ultimis: & iam oblitteratis repetita temporibus. IN atthide. Athenas ſignificat/atthis enim eſt athica regio: cui cranai filia nomine atthis nomẽ dedit: Quod & iuſtinus refert: de qua Strabo libro geographie. ix. ſic refert. ab acteõe acticã dicunt/Atthidem uero & atticam ab atthide Cranai filia: a quo & inquilini Cranai uocantur: ipſa aũt ciuitas athenarum nomen ſortita eſt a dea Minerua. quam græci αφηρην hoc eſt athenam uocant:

Mel hymetium.

Acapniſtum.

Acapnon mel.

Iſthmos.

Iſthmia corona. pinea.

Spartha ſine muris.

Lacõiſmos.

Proſapia.

PVEritiæ ſtipendiis: Signat ſe prima græcarum litterarum elementa athenis didiciſſe: quæ ciuitas domicilium fuit & ueluti officina ingenuarum diſciplinarum.

MErui.

MErui.Militaui.militia autem puerorum militariaq; ſtipendia ſunt in gymnaſio litteratorio:mere
Merere militare.
re enim ſignificat militare:Varro.equo publico merent:& apud Suetonium in iulio Cæſare ſcriptū ē.
meruit & ſub ſeruilio iſaurico in cilicia:merere interdum pro mereri uſurpatur:ut apud Plautum:& ſi
aliter meres promereris:eſt etiam merere ſordidiſſimum quæſtum capere:hinc mercenarii & mere-
trices dicuntur:Aulus Gellius:Lais inquit Corinthia ob elegantiam uenuſtatemq; formæ grādem
pecuniam demerebat. IN urbe latia.Romam ſignificat.non ſolum latii ſed & cunctarum terrarum

merui.Mox ī urbe latia aduena: ſtudiorū q̄ritiū īdige
nā ſermonē erūnali labore: nullo magiſtro præeūte:
aggreſſus excolui. En ecce p̄famur ueniā: ſi q̄d exotici
ac forēſis ſermōis rudis locutor offendero.Iā hæc q̄dē

caput:quæ communis patria au-
ctore Seneca dici poteſt. STV
diorum quiritiū. Studia Romáe
linguæ ſeſe didiciſſe in ipſa urbe
Roma ſignificat: quirites autem
Romanos dici nemo eſt qui ne-
ſciat:idigenam ſermonem appel
Indigena ſermo romanorū.
lat uernaculum & peculiarē Ro-
manorū:qui ſermo latinus eſt: Latinitas enim ut īquit Diomedes grammaticus eſt īcorrupta loquē
di obſeruatio.ſecundū Romanā linguā:oēs antiquitus tā docti q̄ indocti:tā fœminæ q̄ uiri: tā pueri q̄
Latine omnes Loquebantur.
Senes apud Romanos latine loquebant̃:nec tamē grāmatice:Aliud enim eſt latine/aliud grāmatice
loqui.ut docet Quintilianus in p̄io:qui libro.xii.prodidit fuiſſe quoſdā:qui illā tantū eē naturalē pu-
tarent eloquentiā:quæ ſit quotidiano ſermoni ſimillima:qua cum amicis:coniugibus:ſeruis loq̄mur
nihil accerſiti elaboratiq; requirentes:itē.M.Tullius ait in bruto populū eloquentiæ & oratoris iudicē
eē:qui in tertio de oratore tradidit uulgū in uerſu uidere ſi peccatū eſt:& ſi quid in oratione claudicat
ſentire:Quod profecto facere nō poſſet inſcius latinitatis.itē nemo inquit unquā eſt oratorē quod la
tine loqueret̃:admiratus:ſi eſt aliter irrident:neq; eū oratorē tantūmodo ſed hominē nō putant: hoc
haud dubie nō diceret ſi latine loqui fuiſſet in paucis ſicut in præſentia eſt:idē refert mulieres conſer
uare facilius incorruptā antiquitatē:Quod multoꝝ ſermonis expertes ea tenent ſemper: quæ prima
didicerunt: Ex quo.L.Craſſus orator ſocrū ſuā leliā ſic audire ſe ſolitū teſtat̃: ut Plautū ſibi aut Neuiū
Incorrupta latinitas in fœminis.
audire uideret̃:quæ res euidentiſſime oēm dubitationē eliminat:ne dubitemus priſcos omnis latine
loqui ſolitos indiſcriminatim:Quod eo copioſus rettuli:quia ſuper hac re altercatio nō modica fuit
temporibus noſtris inter uiros eruditos:indigena autē ut ad propoſitū reuertamur opponit̃ aduenæ
& ſignificat inde genitū:nō alienigenā nō aduētitiū.ſed uernaculū ꝓpriū & quaſi peculiarē. ERVM
Indignea Erūnæ.
nali labore.Difficili.moleſto erumnæ enim labores oneroſos ſignificant:Maiores noſtri.ut auctor ē
.M.Tullius in ſecundo de finibus labores nō fugiendos erumnas nominauerunt: Vñ labores Her-
culis erumnæ dicitur:Plautus ī perſa ſuperauit erumnis ſuis erūnas Herculis. Auſonius prima Cleo
nei tolerata erumna laboris:idē.M.Tullius in quarta Tuſculana.erumna īquit eſt ægritudo laborio
ſa:erumnulas υποκοριστικωσ furculas appellauerunt:quibus reliquatas ſarcinas uiatores gerebāt:
quarum uſum quia.C.Marius rettulit muli mariani poſtea appellabantur.Operæ precium eſt hoc in
Erūnulæ
loco obiter Annotare ſuper mulis Marianis quædam digna cognitu nec indigna relatu. que apud
Frontinum legimus.Qui libro quarto ſtrategematicon ſcribit hæc.C.Marius recidendorum impe-
dimentorum gratia:quibus maxime exercitus agmen oneratur.uaſa & cibaria militum in faſciculos
aptata furcis impoſuit ſub quibus & habile onus & facilis requies eſſet: Vnde & in prouerbium tra-
ctum eſt:Muli mariani:Aliam huiuſce prouerbii cauſam refert Plutarchus in mario. qui id quoque
memorat ꝙ ſcilicet Marius imperator eadem ferebat obibatq; onera in re militari: quæcunq; militi-
Muli mariani.
bus imperabat:quare poſt hæc cum labores & iuſſa imperatoris milites libenter ſubirent muli ma-
riani uocabantur.uulgus hodieq; hinc ut opinor ducta origine caballos marianos appellat homīes:
qui pedibus ſuis ambulantes ſe in equo ſedere & uehi mentiuntur in ludicro ſpectaculo. NVLLO
Qui nobiles ſine p̄ceptore
magiſtro præeunte.ſine doctore inſinuat ſe didiciſſe perinde ac fuerit αυτοδιδακτοσ.ſic enim græ
co uocabulo dicitur:qui ſe ipſum magiſtrum habet.Talis fuit antiquitus manilius ſenator Romāus-
quem Plinius maximis nobilem doctrinis doctore nullo fuiſſe prodidit: Diuus quoq; Auguſtinus
libro confeſſionum quarto gloriatur perſemetipſum ſolum citra doctorem legiſſe libros artium libe
ralium & intellexiſſe:Ariſtotelica quoq; prædicamenta inquit quas appellant cathegorias ſolus legi
& intellexi:fuit & ſyllanion ſtatuarius nullo doctore nobilis. EXOtici ſermonis: Exoticum ſermo-
nem appellat romanam linguam ueluti alienigenam ac inſitiam ſibiq; merito peregrinam cum ip-
ſe natione affer atticiſſare didiciſſet:& in patria ſtridulam barbariam puerilibus labris deguſtaſſet ex
oticus enim ſignificat peregrinum & externum: Vocabulo quidem græco ſed apud latinos uſitatiſ
ſimo:hinc apud Plinium & plautum unguenta exotica apud gellium uinum exoticum pro alieni-
Exoticus
gena & peregrino. FOrenſis. Vel romani: quo oratores utuntur in foro: Vnde & forenſis eloquē-
tia & forenſes apud ſidonium tabulæ & forenſes apud Ciceronem litteræ quibus utimur in foro.ut
externi ab hoc aduerbio foris deriuatur.omnino romanus ſermo ſignificatur:apud Liuium foren-
Forenſis. ſermo.
ſis factio & turba accipitur pro humili ſordida in ſincera quam fabius excretam ab integro populo in
quattuor tribus conuertit urbanaſq; eas apapellauit.

ipa uocis imutatio: deſultoriæ ſciētiæ ſtilo: quē acceſſim9: rn̄det. Fabulā græcanicā icipim9. lector itēde: lætaberis. Theſſaliā: nā & illic origīs mr̄næ nr̄æ fūdamēta a plutarcho illo iclyto: ac mox Sexto philoſopho nepote ei9 prodita: gloriā nobis faciūt: eā theſſaliā ex negotio petebā. Poſtq̄ ardua mōtiū: & lubrica uallium:

IPSA immutatio: Tanquam nunc primum latine cœperit ſcriptitare. cum prius eloquio græco uteretur. hinc in deo ſocratis ait ſatis oratio noſtra atticiſſauerit.

De ſultoria ſcientia.

DE ſultorie ſcientiæ: Decenti quadam tranſlatione deſultoriam ſcientiam appellat Ludicram uoluptariamq; ueluti deſilientem a ſtudio priſtino ſeueriore: ſicuti deſultorii equi uocantur ex quibus homines agilitate corporis præditi repente deſiliebant:

Deſultorii equi.

De quibus lege quæ annotauimus in primo Suetonii cōmētario. illud enarrātes: equos deſultorios agitauerunt nobiliſſimi iuuenes. Relege illa quoq;: q̄ ſcripſimus in quarto propertii cōmentario ſuper eo uerſu. traiicit alterno qui leue pōdus equo: ubi docuimus deſultorem deſignari qui equos deſultorios alit & exercet: illa tranſili perniciq; ſaltatiōe. Marcianus quoq; eadē pene trāſlatione uſus qua & Apuleius decenter inquit leuitate pernix deſultoria geſtiebat: illđ adde quod a caſſiodoro tradit' equos deſultorios repertos eē p quos circenſiū miniſtri miſſos denunciāt exituros: erit ergo hic ſenſus. ut deſultores ex equo in equū ſic ego ex græca lingua & ſcientia in romanā deſilio: pōt & dici conducenter ſciētia deſultoria hiſtoria de aſino in qua ex homine in aſinū deſilit & uertit' uidelicet in mores belluinos propenſior: mox ab aſino in hominē reformat': cū relictis uoluptatū pedicis duce ratione emergit in uiā uirtutis: & hominē ſe ſc ueꝝ præſtat. Verus autē homo eſt aius: apud ſcriptores qui transfigurant' in belluas ad hunc intellectū referri poſſunt.

Prouerbium. ab aſino. Cadere.

prouerbiū illud ab aſino cadere: Quod quidā huic loco agglutinare contendunt: mihi haud quaq̄ cōuenire uidet'. cuius meminit ariſtophanes in nubibus & rettulit plato in gryllo: qui & in tertio de legibus ſic tradit. cur hæc nobis dicta ſunt repetendū uidetur. ut oratio quaſi equus retrahat': ne ſi os effrenatū habeat dicendi concita impetu: ab aſino ut prouerbio ferunt excutiat'.

FAbulā græcanicā. Ideo græcanicā appellat quia ad exemplar Luciani græci ſcriptoris condita ē. ex quo aſinū aureū pene tranſcribit uel quia in theſſalia regione græca hæc res geſta eſt. differt autē græcāicus a græco: nā ut docet. M. Varro libro ſexto de analogia græcanica aduenticia ſunt de græcis ueluti notha ut Hectores: Neſtores: Hectoras. & ita hæc fabula ex græco Luciano deducta deriuataq; eſt.

Græcanicus.

THEſſaliā. Fabulā Aſini aurei auſpicat' ab eo principio a quo exortus eſt Lucianus: cuius initiū eſt hoc. απηειν ποτε εσ θετταλιαν ideſt olim in theſſaliā proficiſcebar. Theſſalia autem priſco ſæculo pyrrhea & pyrrha deucalionis uxore denominabat'. mox hemonia ab hemone a cuius filio theſſalo theſſalia uocata eſt. homerus argopelaſgicon appellat.

Theſſalia argopelaſgicon.

NAM & illic. Hoc per interpoſitionem: quæ græco uocabulo parentheſis: dictum eſt.

Plutarchus cheronenſis

ORIginis maternæ: Annotauimus in uita Apuleii matrem eius ſaluiam a plutarchi familia prognatam: fuit autem plutarchus cheronenſis: quæ ciuitas eſt Boetiæ: quod & ipſe teſtatur in ſylla ſcribens patriam ſuam cheroneam ab archelai impetu incolumen euaſiſſe prouidentia ſyllæ: qui eo in loco uictoriam ex hoſtibus uictis adeptus ē: idem in lucullo. ait cheronenſes municipes ſuos luculli teſtimonio euaſiſſe periculum: quod orchomenii per calumnias intentabant. ex quo ſtatuam Lapideam in foro cheroneæ publica impenſa lucullo dicauerunt: & ob id beneficium non ſolum confitetur ſed etiam palam profitetur ſe plurimam gratiam debere Romano lucullo: idem ī demoſthene refert quemadmodum apud cheroneam patriam ſuā Philippus macedoniæ rex prælio magno athenienſes uicit: finiſq; libertati græcorum impoſitus eſt. ex quo prælio demoſthenes qui alios ad pugnam animare ſolebat ſalutem fuga quæſiuit cūq; id ei q fugerat probroſe obiiceretur uerſu illo notiſſimo eluſit ανηρ inquit ο φευγων και παλιν μαχεσεται ideſt uir fugiens & denuo pugnabit:

Scitum demoſthenis.

floruit autē plutarchus ſub Traiano & Hadriano imperatoribus: Traiano libros apophthegmaton dedicat uir haud dubie primæ notæ inter eruditos: & multiiuga eruditione mirabilis. fecundus ſane ſcriptor. & qui iure polygraphotatos nominari poſſit a copia uoluminum: Vnde nunc non immerito gloriatur Apuleius maternam originem a plutarcho deriuatam ſibi gloriam parere.

Polygraphotatoſ plutarchus.

SEXto philoſopho. Hic ſextus philoſophus doctor fuit marci antonini imperatoris de quo iulius capitolinus: audiuit & ſextum philoſophum cheronenſē plutarchi nepotem. & ab euſebio in chronicis ſcriptum eſt plutarchus cherōeus & ſextus philoſophi inſignes habentur adriani principatu.

Sextus phs.

EX negocio petebam. Imitatus eſt Lucianum qui ait ſe theſſaliam petiiſſe ob negocium quodam paternum cum homine theſſalico.

Cōpar.

POSTquam ardua montium: Exornatio rethorica eſt: quæ compar appellatur. & altera ſimiliter cadens. in his autem figuris feliciſſime audax eſt noſter Apuleius: & q̈uis affectatiōe nihil odioſius ſit: tamen talis affectatio ī hoc pene peculiariter eſt amabilis imitabiliſq; ardua āt montiū dixit: arduos montes intelligi uolens: ſicuti per lubrica uallium lubricas ualles. & roſcida ceſpitum roſcidos ceſpites: & gleboſa camporum. gleboſos campos: ſic Virgilius urbē pataui circūlocutōe uſus pro patauio: fontē timaui. pro ipſo timauo dixit.

Lubricuſ

LVbrica uallium. Lubricus locus dicitur in quo facile labimur: lubrica res: q̄ labilis eſt & e manu elabitur Vixq; cōtineri poteſt ob leuorē. a Virgilio lubricus anguis. & loca lubrica dicuntur.

ROſcida ceſpitum:Roſcidus ſignificat rorulentum & rore conſperſum:a Virgilio Luna roſcida eleganter ſcienterq; dicta eſt ueluti roris humoriſq; parens fecundiſſima: ex quo ſydus lunæ femineũ ac molle nominatur ab eruditis:quæ nocturnum ſoluit humorem:& ut ait plinius cuncta humifico ſpiritu laxat.Rores exiſtunt neq; gelu/neq; ardoribus/neq; uentis/nec niſi ſerena nocte. in confeſſo eſt roſcidas eſtate aphricæ noctes eſſe:ſcribit ariſtoteles in primo meteororum Rorem fieri ex uapo ratione modica cum pluuia ex largo uapore progeneretur:Apuleius in libro de mundo. ros inquit nocturnus humor eſt.quem ſereni tatis tenuitas ſpargit.græce. δροσοσ dicitur ros & δροσερ/οσ roſcidus:ceſpes autem terra ẽ cum herbarum radicibus circun/ciſa feramentis ex ceſpitibus ca/ſtra circundanť:& aggeres caſtrẽ ſes fiunt.ut docet Vegetius in ter tio de re militari:hinc illud plinia num ex libro.xxxy.ceſpitũ natu/ra caſtrorum uallis accõmodata/contra fluminum impetus agge/ribus.ex ceſpite fiũt aræ dictæ ob id ceſpiticiæ:Iulius capitolinus centum aræ uno in loco ceſpiticiæ extruuntur:& ad eas centum ſues centum oues/mactantur. GLEboſa:Glebis grandibus plena & extantia:columella id genus glebas appellat ſcanna:de quibus plinius in.xyiii.ſcanna inter duos ſulcos cruda ne relinquantur:glebæ ne exultent:græce βωλαξ καὶ βωλοσ nominatur.inde ab homero.phthia ερυβωλαξ dicta ab ubere glebæ.Emerſi:difficulter ſe ſuperaſſe aſpredines locorum ſignificat. INdigena.Theſſalico quaſi inde genito.Nec aliunde aſcito:uel indigenam appellat equum patrium:ueluti uernaculum & domeſti/cum. FAtigationem ſedentariam:Eleganter ſedentaria fatigatio dicitur illa:qua ſedentes in equo ex diutina equitatione uexamur.columella in.xiii.ſcribit operam uillicæ non eſſe ſedentariam intel ligi uolens nõ ẽe deſidioſam:& ignauã:ut ſedens opereť:a plinio quoq; panegyriſta decenter dicitur ſedentaria ſenatus aſſentiẽdi neceſſitas: qui ſedens aſſentiri cogebatur principi truculento:Quinetiam ſedentarias artes & ſellularias eruditi appellãt quæ a ſedentibus per ocioſitatẽ exercenť:quas numæ lex a peregrinis & ſeruis tantũ exerceri ſanxit ciuibus inter dictas.tãq̃ his animi uigor & corpo/ris pariter elangueſcat:plautus in aulularia ſedẽtarios nominat qua dictione ſignare illos uideť: qui ſedes fabricãt & ſellas. FRONtẽ extrico.Numeroſa oratione & ſimiliter deſinẽte indicat ſe oĩa illa fa ctitaſſe:q̃ fieri ſolent ab equitariis ſiue equiſionibus erga equos labore exhauſtos:& ſudore difluen/tes.ut.ſ.frontẽ extricaret.aures remulceret:frenos detraheret.fronte ãt maxĩe ſudãt aĩalia & potiſſimũ homines propterea qd caput humidũ laxũq; eſt.cerebro ãt humectiſſimo frons prima ſubdita ẽ ari/ſtoteles auctor in ſecundo problematũ.frontẽ a foratu oculorũ nominatã Varro exiſtimauit:& credi dit Lactantius in libro de opificio/a fronte dicti frontones qd cognomentũ eſt nobilium romanoꝝ hinc ait Cicero in primo de natura deoꝝ.Silos & Flaccos/frontones:capitões:quæ ſunt in nobis.Si li ut hoc quoq; in tranſcurſu declaremus dicti ſunt:quoꝝ naſus ſurſum uerſus eſt repãdus: Vnde ga leæ quoq; a ſimilitudine ſilæ appellãť:Flacci uero nominati:quoꝝ aures demiſſe erãt pendulæ & lan guidæ ac flacceſcentes:ab hiis.n.ut ait plinius ſunt flaccoꝝ cognomina. SENſim proueho. Nõ po tuit ſignificãtius exprimere id qd quotidie uſurpari uidemus in equis ex curſura diſſudantibus & laſ ſitudine defectis.qui.ſ.gradu lentiſſimo dorſualibus operti ſenſim prouehunť:ne ex refrigeratõe pe riclitenť. ALui præſidiũ.Excrementa ſignat:& urinã quo naturæ præſidio maxĩe equi fatigati recre/anť. ELIquaret:Emitteret/redderet/& ueluti liquidiora ſtercora fiſtulatim excuteret:q̃ ab antiquis foria dicebanť/Vnde foriolus dictus:qui foria facile emittat ſolutioris.ſ. uẽtris. IENtaculũ ambula toriũ:Ientaculũ auctore fulgentio placiade diciť guſtatio:& eſt quaſi præguſtatiua comeſtio:eſt enim cibus matutinus.quaſi ieiuna anima ſumptus.& ientare uetus uerbum eſt quod ſignificat ientacu/lum carpere:afranius hæc ieiuna ientauit:Vitellius imperator epulas quadrifariam diſpartiebat. au ctore tranquillo in ientacula/prandia/cenas/& comeſſationes.græci ientaculum. ακρατισμον Vo cant:καὶ ακρατισμα.Hinc ariſtoteles libro de animalibus nono ſcribit aquilam non operari: Sed quieſcere. μεχρι ακρατισματοσ hoc eſt uſque ad horam ientaculi.in quibuſdam codicibus ariſto telicis legitur. μεχρι αγορασ quod plinius ariſtotelis interpres emunctus ita tranſtulit.donec im/pleantur hominum conuentu fora ignauæ ſedent.antiqui prandium ſiue prandiolum uocauere. ientaculum quaſi paruum prandium.quod.M.Tullius eleganti uocabulo prãduſculum dixit/& ita legas in ſincerioribus codicibus epiſtolarum ad atticum. nunc oppido quam eleganter ab apuleio dicitur ientaculum ambulatorium:Quod ſenſim ambulando carpit equus ĩ prato:ambulatoria ho/minis uoluntas uſq; ad mortem eſt:ut tradunt iuriſconſulti.hoc eſt mobilis/uaria/mutabilis.por ticus quoq; ambulatoria dicitur:quæ ambulationis cauſa extructa eſt.

& roſcida ceſpitum:& gleboſa cãpoꝝ emerſi:me equo indigena pˀ albo uehẽs:iã eo quoq; admodum feſſo:ut etiam fatigationẽ ſedentariã:inceſſus uegetatione diſ/cuterẽ:in pedes deſilio. equi ſudorem:& frontẽ curioſe extrico.aures remulceo. frenos detraho. ĩ gradũ le/nẽ ſenſim proueho:quo ad laſſitudis in cõmodũ: alui ſolitũ ac naturale præſidiũ eliquaret: Ac dũ is ientaculum ambulatoriũ: prataq; p̄terit: ore in latus detorto

Roſciduſ

Ros ex uaporatione.

Ceſpes.

Aræ ce/ſpitiæ.

Scanna.

Erybolax

Sedentaria ſatigatio.

Sellula/riæ artes.

Sedẽtarii

Sudor ex fronte.

Frontones

Sili qui

Flacci.

Foria.

Foriolus

Ientacu/lum.

Ientare.

PROnus allectat: Solent equi os in latus detorquentes delectare & quaſi demulcere/ Allectat enim ſignificat illicit & delectat. TERtium me facio: Id eſt cupulo/adiungo me tertium comitem duobus comitibus progredientibus. ALter: Ex duobus ſcilicet comitibus. CAchinno: Riſu ſoluto: qui reprehenſibilis eſt. hic ait Seneca. ſit riſus ſine Cachinno: præterea Cachinnus non riſum tantum: ſed ſonum quoq; uehementiorem ſignificat/ ſicut apud catullum ita ſcribentem: procedunt leuiterq; ſonant plangore cachinni. cachinnare etiam non de riſu tantum/ ſed & de ſonitu ſtrepituq; maiore uetuſtas dici uoluit. hinc illud Accianum: ſæua ſonando crepitu clangentes Cachinant. Eſt autem cachinnus uerbum ſecũdum. ονοματοποιαν fictum a ſono riſus.

Cachinnus.

pronus adlectat: duobꝰ comitũ: q forte paululũ proceſſerãt: tertiũ me facio. & dũ auſculto: qd ſmõis agitaretur? Alter exorto cacgino: Parce iqt i uerba iſta: hæc tã obſurda tãq; ĩmãia mẽtiẽdo. Iſto accepto: ſitior alioqn nouitatis: imo uero iq ĩpartite ſermonẽ: nõ qdẽ curio ſũ: ſed q uelĩ ſcire uel cũcta: uel certe pluria. ſimul iugi qd inſurgimus aſperitudinẽ: fabularũ lepida iucunditas leuigabit. At ille qui cœpat. næ ĩquit iſtud mẽdacium tam uerum eſt: q̃ ſi qui uelit dicere: magico ſuſurramĩe amnes agiles reuerti. mare pigrũ colligari.

IN uerba iſta: Sub intelligendũ eſt alterum ex duobus comitibuſ denarrauiſſe intereũdũ multa de ui & potentia magices incredibilia. ita ut alter ſurdis auribus diceret ſuperſedendum eſſe talibꝰ uerbis: quæ mera mendacia & ĩmania portenta reſonarent. ISTO accepto: Cum hoc audiuiſſem.

SItitor nouitatis: Cupitor rerũ nouarum/ nam ut inquit Ouidius: eſt quoq; cunctarum nouitas gratiſſima rerum: & ut auctor eſt Seneca in declamationibus ad noua homines concurrunt/ ad noua cõueniunt. idem ſcribit libro quæſtionum naturalium nouiſſimo. Quod naturale eſt magis noua q̃ magna mirari. Qui ſidere capræ oriente naſcentur erunt curioſi omnium rerum/ ut ſemper noua quæq; curioſa deſiderii cupiditate ſectentur: auctor iulius firmicus in. vii. matheſeos. NON quidẽ curio ſum: In libro annotationum noſtraꝶ hic locus copioſe ſatis opinor explicatus eſt: exquo poteris ſiquid amplius deſideraueris mutuari. Vbi docuimus curionẽ pro miniſtro atq; præcone uſurpari: in quo ſignificatu. Plinius/ iulius capitolinus: martialis: euſebius. itidẽq; Apuleius uſurpant: Apud Plautũ/ agnus curio ſignificat macilentus: quaſi nimia cura gracilis & emaciatus: ſicuti econtrario incurioſũ agnũ dixit Apuleius in floridis intelligi uolens opimũ. & ſuculẽtũ. uidet ãt curio hoc in loco a cura feſtiuiter deduci quaſi curioſus: q curat & ſatagit noſſe curioſe res nouas. eſt itaq; ſenſus/ nõ ſũ ego qdẽ curioſus: cũ curioſitas ſit ſignũ loquacitatis. & nemo curioſus ſit q nõ ſit maleuolus uerũtamẽ cupio noſſe plurima: atq ipſe tamẽ toto opere teſtat ſe genuina curioſitate præditũ fuiſſe. & inatura ut inqt Seneca nobis curioſũ dedit ingeniũ curioſitatẽ ut noxiã taxat fulgentius mythologus his uerbis. curioſitas ſemper periculorũ germana detrimenta ſuis amatoribus nouit parturire q̃ gaudia. IVgi: Collis & loci editioris. INſurgimꝰ: aſcendimus. LEuigauit: Hæc duo opponũt ueluti per antithetõ aſperitudo & leuigatio. eſt. n. leuigare læuore quodã expolire qd aſperũ eſt. in itinere ãt comes facũdus ut dicere ſolebat publiꝰ mimographus pro uehiculo eſt. unde fit ut aſperitas uiæ ſermocinatione comitis iucũda leuiget. NAE. certe græcũ eſt aduerbiũ latinis quoq; uſitatiſſimũ quo plautus/ Terentius. M. Tullius cæteri frequẽter utũt

Curioſi ſub Sidere Capræ.
Curio q.
Incurioſus agnꝰ.

ISTVD mendaciũ. Quod ſcilicet dixiſſe uidebat ille aſſertor magicæ factiõis. q q̃dã incredenda ad comitẽ narrauerat: inter mentiri ãt & mendaciũ dicere diſtat. q. n. mentit ipſe nõ fallit. ſed alteꝶ fallere conat. q mendaciũ dicit ipſe fallit. auctor. Pu. Nigidius: q hoc quoq; addit uir bonus inqt præſtare debet ne mentiat. prudens ne mendaciũ dicat Diuus auguſtinus in libro de mendacio colligit octo genera eẽ mendaciorũ: qbus abſtinendũ eẽ in totũ præcipit. Vbi indiſcriminati mentiri & mendaciũ dicere uſurpant. Quod & in decretis canonicis. xxii. q. ii. repetitũ eſt. nati ſub ſidere ingeniculi erũt mẽdaces. fugaces callidi. SVſurramine: Incantamẽto: qd clã & uoce ſũmiſſa ne prophani percipiant fieri ſolet. magia enim ut idẽ Apuleius aſſerit in apologia occulta res eſt plerũq; noctibus uigilata & tenebris obſtruſa. & arbitris ſolitaria: & carminibus murmurata cui pauciſſimi adhibeant. libro quarto inſtitutionũ Suſurros magicos dici legimus incantamenta magorũ & q̃ a Lucio noſtro Suſurramina nominãt. AMnes reuerti: Perſuaſũ eſt ui magici cãtaminis cũcta q̃ naturaliter ĩpoſſibilia ſũt/ fieri poſſe/ flumina ad fontes reuocari/ mare glaciari. uẽtos trãqllari: deniq; oĩa. q hic memorat Apuleius poſſe cõfici. cui ſniæ aſtipulat polypharmaca: hoc ẽ triuenefica illa meda: q ſic ait apd Ouidiũ cũ uolui ripis miratibus amnes in fontes redire ſuos: cõcuſſaq; ſiſto Stãtia cõcutio cãtu freta: nubila pello. nubilaq; ĩduco: uẽtos abigoq; uocoq;. Te quoq; lũa traho: illud quoq; marõianũ ex eneidos quarto huc ptinet. Siſtere aquã fluuiis & uertere flumina retro. MAre colligari: Id eſt cõgelaſcere cõtra naturã ſuã. mare. n. oẽ icõgelabile ẽ ſicut philoſophi autumãt: & memorat gellius in. xvi. noctiũ atticarũ: tãetſi Herodotus græce hiſtoriæ ſcriptor ſcribit ĩ quarto hiſtoriaꝶ mare ſciticũ cõgelaſce. Vnde a iuuenale dictus oceanus glacialis. auctor eſt plinius ſeptẽtrionalẽ oceanũ marimaruſã. a cymbris uocari hoc ẽ mortuũ mare. Hecatheus amalchiũ appellat: quod nomẽ lingua ſcythica ſignificat congelatum.

Næ.
Mentiri.
Mendacium.
Dicere.
Siſtere aquam fluuiis.
Mare icõgelabile.
Mortuũ. mare.

VENtos inanimes expirare:Id eſt uentos eſſe ſine ſpiritu:quod impoſſibile eſt.uentus enim nomẽ uenti perderet cum eſſet inanimis id eſt ſine anima & ſpiritus agitatione. a græcis dicitur αρξμοσ. unde animus.& anima deducuntur.ex quo animæ interdum per uentis uſurpantur.Oratius ĩpellũt animæ linthea thraciæ.Virgilius.Quantum ignes animæq; ualent. eſt autem uentus fluens aer:& agitatus ut Hippocrates in libro de flatibus Ariſtoteles.Seneca.& cæteri phiaꝶ phyſicarum conditores prodiderunt.Nihil autem eſt in rerum natura potentius ſpiritu.ignẽ ſpiritus cõcitat:Aquæ uẽtũ detrahas inertes ſunt.põt ſpiritus diſſipare ſpacia terraꝶ.& nouos montes extolere:qui eſt cauſa tremoris terræ:unde epicuro nullus motus placet ꝑter ſpiritũ qui poſſit tanta conari.

Animæ. pro uẽtis

uẽtos inanimes expirare. ſolẽ ĩhiberi. Lunã deſpũari. ſtellas euelli.diẽ tolli.noctẽ teneri. Tũc ego ĩ uerba fidẽtior;heus tu inq̃:q ſermonẽ ieceras priorẽ:ne pigeat te:uel tedeat reliq̃ ꝑtexere.Et ad aliũ.Tu uero craſſis auribus:& obſtĩato corde:reſpuis:q̃ forſitã uere ꝑhibeantur.Minus hercule calles prauiſſimis opinionibus ea putari mẽdacia:qua uel auditu noua:uel uiſu rudia.uel certe ſupra captũ cogitatiõis ardua uidẽtur:quæ ſi paulo accuratius exploraris:nõ mõ cõptu euidẽtia:uerũ etiam ſactu facilia ſenties. Ego deniq; uerſpera dum

EXpirare: Spiritum exhalaꝛ & mori:ſicut animãtia expirant ſpiritu emiſſo deficientia:ſine quo nihil uitale ẽ. SOlem inhiberi: Sol qui eſt mundi oculus.& cor celi:& iucũditas diei & celi pulchritudo:Naturæ gratia ut inquit Ambroſius ĩ quarto hexameri:qui ut aſſerit plinius naturæ regimen ac numen eſt ſiderũ ipſorum celiq; rector. creditur potentia magici carminis poſſe inhiberi quominus curſũ ſuũ ſtatum & nũquam erraticum circũagat.hinc Lucanus cecinit in.yi.pharſaliæ.ceſſauere uices rerum dilataq; mundi heſit nocte dies.priſca illa rudis & indocta mortalitas in deliquio ſolis ac lunæ ſtellarumq; defectibus.ſcelera aut mortem aliq̃ ſiderum pauebant.

Sol mũdi oculus

LVnam diſpumari:Carminibus præſtigiiſq; magnorum lunã celo deduci poſſe creditum eſt:ex qua credulitate.eſt illud notiſſimum.carmina uel celo poſſunt deducere lunã:credebant quoq; lunam cantu magico depreſſam cogi.ut deſpumaret in herbas ſuppoſitas.& lunare uirus infunderet:quibus mox ad magicen utebãtur.Quod & idem Lucanus inſinuat.cum ſic ait ĩ ſexto de luna loquens.& patitur tantos cantu depreſſa labores:Donec ſuppoſitas propior deſpumet in herbas.item alibi& uirus large lunare miniſtrat:mortalitas ignara cauſarum naturalium in lunæ defectu ueneficia arguebat.& ob id crepitu diſſono auxiliabatur.Auctor plinius in ſecundo.& Liuius.xxyi.diſpoſita inquit in muris campanorum imbellis multitudo tantum cum æris crepitu qualis in defectu lunæ ſilenti nocte fieri ſolet edidit clamorem:hinc illud ſatyrici poetæ una laboranti poterit ſuccurrere lunæ.igitur luna deſpumatur quando ſpumã depurgatur:quam cogitur infundere ĩ herbas ſubiectas a magis.itidem mel deſpumatum dicitur quando ſpuma detracta purum liquidum defecatum relinquitur.& ut ait plinius in.xxii.uſus deſpumati mellis ſuper aptior eſt.

Lunam deſpumare in herbas.

STELlas euelli: Marcianus capella in libro de Aſtrologia ſtellas a ſtando.ſidera & conſidendo dicta fuiſſe cõmemorat:cum itaq; ſtellæ cælo affixe ſint cantamine magico reuelli poſſe putantur.interdum ſtellas ex cælo labi & uolitare conſpicimus.ex quo illud Maronianum:ſtellas uento impendente uidebis præcipites cælo labi:plinius in.xyiii.diſcurrere inquit ſtellæ uidentur interdum uẽtiq; protinus ſequunt̃.in quarum parte ita præſagauere.inibi ex interuallo:ſi uolitare inquit plures ſtellæ uidebuntur:quo feruntur albeſcentes uentos ex his partibus nunciant:uulgus exiſtimat aliquem extingui cum ſtella decidua:uerum ut inquit ueriſſime idem plinius non tanta cælo ſocietas nobiſcum eſt.Vt noſtro fato mortalis ſit ille quoq; ſiderum fulgor:uerum cum decidere uidentur id fit nimio alimẽto tracti humoris ſicuti luminibus accenſis id ex liquore olei notamus accidere græci aporrhoeas uocant defluxus quoſdam ærios:qui ad terram labentes ſtellarum caſus imitantur.

Stellæ Sidera.

Cur ſtellæ cadere uideant̃.

DIem tolli:Tanquam arte magica poſſit dies mutato.canonico curſu interpellari:& nox congeminari iuxta illud Lucani.ceſſauere uices rerũ dilataq; longa heſit nocte dies.legi non paruit ether. ET ad alium.Conuerſus ſcilicet ad illum:qui exorto cathino dixerat ſuper ſedendum eſſe talibus uerbis:tanquam abſurdis & incredibilibus. MInus hercule calles:Senſus eſt profecto neſcis multa quæ uera ſunt ideo exiſtimari mendacia.ob deprauatam hominum opinionem:quia ſunt noua:& ſupra uires noſtras ſublimata.in hanc ſententiam ait Saluſtius in Catilina:quæ ſibi quiſq; facilia factu putat.Aequo animo accipit ſupra ea ueluti ficta pro falſis ducit. VEſpera:Hora ueſpertina:& ut ait Sidõius:Crepuſculaſcẽte: Dies ciuilis:qui a media nocte incipit ita diuiditur:primum tempus dicitur mediæ noctis inclinatio deinde Callicinium:inde conticinium.Cum & galli conticeſcunt:& homines etiam tunc quieſcũt: Cuius meminit Plinius in aſinaria cum ait:uidebitur factum uolo redito conticinio:Deinde eſt diluculum:id autem eſt cum incipit dignoſci dies:inde mane dum dies clarus. Legibus.xii.tabularum ortus tantum & occaſus nominabatur. Poſt aliquot annos adiectus eſt & meridies.Nouiſſimum diei tempus ſuprema tempeſtas nominatur.hinc illud.xii.tabul.ſolis occaſus

Diuiſio diei. Gallicinium. Cõticinium. Dilucul

Supre ſuprema tēpeſtas eſto:q̃uis plurimi ex his uerbis ſupremā tēpeſtatē poſt occaſū ſolis eē exiſtimauerit:
ma tem- poſt ſupremā dicit uespera a ſtella quā græci heſperā plautus ueſperuginē:Ennius ueſpeꝝ martialis
peſtas phoſphoꝝ:Virgili⁹ heſperō appellāt:inde crepuſculū a crepero qd dubiū ſignificat dictū:tāq̄ lux dubia
Veſpera. id horæ ſit:incertūq; exiſtat id tēpus noctis ne ſit an diei:inde crepuſci nominati a Sabinis: qui eo tē-
Veſperu- pore erāt nati:& a Lucrecio dictū eſt crepeꝝ bellū:cuius anceps & dubius eſt euētus: oracula quoque
go. crepera uocitarunt quaſi ancipitia/ambaſioſa/dubioſa/hinc ſenes decrepitos dici quidā autumāt:qua
Crepu- ſi dubiæ ſint uitæ:poſt crepuſculū
ſculum id ſequit tēpus:qd a luminibus ac
Crepuſci cenſis prima fax dicit: Deinde cō

pollentæ caſeatæ modico ſecurius offulā grādiorem

Prima cubia ſiue concubiū ꝙ fere oēs tunc curarēt:alii ab eo qd ſiliret/id tēpus ſilentiū noctis appellauerunt
fax. ſicut liuius.Nouiſſimo loco intēpeſta nox dicta ex eo quod nō habet idoneū tēpus rebus gerendis:
Concu- Et eo tēpore nil agi tēpeſtiuū eſt:Caſſius:nocte intēpeſta noſtrā deuenit domū: hæc eſt diei ciuilis a
bium. Romanis obſeruata diuiſio quā pluribus uerbis explicaui.propterea ꝙ hæc enarratio eſt futura con
ducibilis ſtudioſis antiqnaꝝ lectionū:auctores.M.Varro Macrobius:Plinius.Cenſorinus.cæteri.

Polenta. POlentæ caſeatæ:Polenta cuius meminit plautus in aſinaria/cibus fuit antiquitus græciæ peculia
ris.& ut ait plinius in.xyiii.uidet polenta tā ignota italiæ fuiſſe:q̃ puls græciæ.pluribus fit hæc modis
græci perfuſum aqua ordeū ſiccant nocte una ac poſtero die frigunt.deinde molis frangunt:nec ali-
unde laudatior q̃ ex hordeo conficit:uicenis autē libris ternas ſeminis lini & coriādri ſelibras miſcēt:
Ouidius neutro genere polenta dixit illo uerſu:dulce dedit teſta quod coxerat ante polenta.placen-
tam Apuleius caſeatam uocat:uoluti caſeo indito ſubactā:ſicut libū & placentā fieri docet cato in li-
ſcribilita. bro de re ruſtica:Ad eundē modū & ſcriblita ſit adhibito caſeo coquiturq;:de qua epigrammatiſta cir
cunlata diu menſis ſcriblita ſecundis:plautus quoq; in penulo nunc dū ſcriblitæ eſtuant occurrite:Vi
det autē Apuleius noīe caſeatæ polentæ ſignificare obſoniū cōſimile epityro/eſt autē epityrū uocabu
lū cibi quo frequentius ſicilia q̃ italia uſa eſt:ut auctor eſt.M.Varro:de quo plautus in milite.ſi unum
Epityrū. epityrū edam apud illum eſuriens inſane:in plautinis codicibus coniunctim & interciſim implicata
τυρος lectio.ſic enim impreſſi codices habent epityredam pro epityrum edam.Dictum autem eſt epityrū.
τυροκρ- ut ego opinor a caſeo:Ex quo fit id cibi genus perinde ac caſeatum ſit τυρος enim græce caſeus lati
ηστισ. ne ſignificatur:& τυροκρηστις dicitur id inſtrumentum coquinatorium:quo foraminato caſeus
minutatim diſteritur:hinc illud calippi ſalſe ſimul & dolenter dictum celebratur apud græcos:qui dū
catinam ſiciliæ ciuitatem capere adortus ſiracuſas Amiſiſſet dixiſſe fertur Tyrocneſtin habeo/pro ci-
uitate:Non me peterit/apud columellā libro rei ruſticæ.xiii.epityrū uocari genus conditur æ ex oliuis
fractis:concinatum:quod in ciuitatibus græcis plerūq; uſurpabatur: quod qdam pityrum dicere ma
lunt:Cato quoq; docet epityrum album nigrum fieri ex oliuis addito coriandro feniculo ruta men-
ta citra caſei mentionem.Nō inuitus in hæc interdum ueluti diuerticula tranſilio:ut ita uarietate reꝝ
faſtidiū abſtergat:qd nulla res magis q̃ uniformis narratio parit. apud iuriſcōſultos taberna caſearia
Taberna decenter dicta:ubi fit caſeus:ſed anteq̃ digrediamur ab epityro & caſeo:conducibile uidet explicare
caſearia. quid ſit apud.M.T.tyrotarichus de quo multi multa/per pauci bene:in epiſtolis ad papyriū petum ī
Tyrotari epiſtolis ad atticū tyrotaricus & patina tyrotarichi.per ſæpe memorat.qua dictione ſignificari puto
chus. genus obſonii ex caſeo ſalſamentiſq; confecti.unde ex utroq; cōpoſitū nomē.τυρος enim. ut iam
apud Ci- diximus græce dicitur caſeus/ταριχος:ſalſamentum.proinde tyrotarichos legendum.ut ſit nomē
ceronem pētaſyllabō.Qui tyrotarichū accipiunt pro nomine coqui ſiue uillæ a uero deuii halluciātur. MOR
quid. dico:Mordicare eſt morſu carpere:quidam legunt modico ſecurius tanquam aduerbium ſit ſignifi-
cetq; paulo licentius fruſtum ſiue bucellam ex illa caſeata polenta contruncaſſe:ego legere mali mor
dicus.uel ſi ita placet mordico ut aduerbium ſit.quo ſignificat cum morſu & dentibus: & ut ueteres
dixerunt morſicatim:ſenſus autem ſic ordinatur:cum morſu cōtruncare uoluiſſem bucellam ex po-
lenta caſeata grandiorem:propterea quod conuiue uoratores ▪ apti tuburcinātes uorant:paulum ab
fuit quin interirē dū faucibus in hæret ac ſpiritum ſtrangulat cibus ille glutinoſus ex caſei mollicie &
lentore. OFFVlā:Offula hic accipit pro bucea ſiue bucella & fruſtullo polētæ.Offa.n.cuius diminu
Offa. tiuum eſt offula & tertio gradu ofella ſignificat fruſta eſculenta in q̄ potiſſimum caro concidit.colu
mella de ſalſura ſuillæ carnis ſcribens ait.caro in libralia fruſta cōcidit.deīde offulæ carnis ſpiſſe com
ponuntur & alternis ſal ingeritur:claudius imperator cū de laniis ageret exclamauit in curia:Rogo
Offula. uos quis pōt ſine offula uiuere.Vbi offula accipi uidet pro eſca ſcitiſſimi ſaporis quæ fit ex iecinore
Inter os porcino in fruſtula conciſo. uulgo iecuſcula dicunt. ꝑ tranſlationē dixit decenter ſatyrographus &
& offam. patruo ſimiles effunderet offas intelligi uolēs impfectos fœtus.Et fruſta carnis:qualia ſunt in abor-
tiuis:dicit offa quoq; de hiis/quæ nō mandunt:ut apud plinium offæ bubuli fimi. uulgatiſſimū ē ue
tus prouerbium inter os & offam:quo pro bucella & fruſtulo cibi capitur:cuius meminit cato:idem
Prouerbi ferme ſignificans Quod græcus ille παροιμιωδης uerſus πολλα μεταξι π▪λει κυλικος και χε
um inter ιλεος ακρου.& quoniam incidimus in hoc prouerbium nō ab re eſt notaſſe cauſam/unde prouer-
calicem bialis uerſus factus eſt.quē noſtri in tranſcurſu attigunt.nec ſatis enarrāt.apd græcos talis narrat hiſto
& labra ria.Anceus neptūi filius cū uineā plātaſſet fāulorūq; ueſtigiis īterdixiſſet un⁹ ex illis dixit nō eē fas dño

fructum

fructū uineæ carpere:neq; uinū nouū guſtare:mox maturis uuis anceus gaudibundus cū poculū eēt labris admoturus iuſſit ſeruū meminiſſe uerbi qđ dixerat.interea uenit nuncius domino referēs uineā ab apro imenſo uaſtari:tunc anceus abiecto poculo dum cōcitatus currit ad aprū perimendū/ab eo pcuſſus occubuit:& ita ut ſeruus pdixerat guſtare non potuit uinū:Quod iam habebat paratū/Labriſq; propinquum.Alii tradunt hāc paroemiā ab antinoi caſu ortā eſſe unius ex procis penelopes:q cū poculū labris admoueret bibiturus:Corruit moribūdus ab Vlyſſe ſagitta cōfixus.Quidā referunt ad chalcātē:quē uites ſerētē qdā augur uicinus pteriēs dixit errare:nō.n.ei fas eſſe nouū uinū guſtare:cōſimile eſt illud apud noſtros minus notū.Inter manum & mētum. IN cōuiuas emulos. Solemus i cōuiuio hoc ſæpe factitare:aut auide cibos tranſuoremus in fruſta enormia conciſos

in conuiuas emulos contruncare geſtio: mollicie cibi glutinoſi faucibus inherentis.& ima gula ſpiritus detinentis: minimo minus interii.& tamen athenis proximo,& ante pœcilen porticum: iſto gemino obtutu circulatorem aſpexi equeſtrem.ſpatham pacutam

Inter manum & mentū.

uixq; cōmāducatos:dū timēus ne cōuiuæ gulōes cūcta uoraciter i baratrū cōiiciāt:& ob hoc i emulos cōuiuas dixit Apuleius ſe cōtrūcaſſe mordicus offulā grādiorē:alii exponunt dū cibū uellet fruſtatim ſecare:ut ſingulis cōuiuis ſuæ partes diſtribuerētur. GEſtio.Cupio alias geſtire ſignificat lætū eſſe.& geſtu corporis læticiā ſignificare:ut nonius ſeruiuſq; notificāt:enarrātes illud uirgilianū:Et ſtudio in caſſum uideas geſtire lauādi:geſtit ille:q ut ait feſtus Pōpeius ſubita fœlicitate exhilaratus nimio corporis motu pter cōſuetudinē exultat. GLVtinoſi.Vulgo talis cibus uiſcoſus appellat᷑. IMA gulæ. ſumū gulæ fauceſ uocātur:poſtremū ſtomachus. SPIritū detinētis.ſignificat interclūſum fuiſſe a cibo deerāte ſpiritū meantē p fiſtulā ſpiritalē:Duæ.n.ſunt fiſtulæ.& quaſi canaliculæ a faucibus deorſū pficiſcētes p quarū alterā delabūtur i ſtomachū eſculenta oia & poculenta.Ex quo cibalis dicta.p alterā ſpiritus a ſūmo ore i pulmonē atq; inde rurſum in os & i nares cōmeat:perq; eādē uiā uocis quoq; fit meatus.a ſpiritu ſpiritalis hæc fiſtula noīatur:quā græci uocant τραχειαν αρτηριαν hoc eſt aſperā Arteriā.M.Varro capite de capris & hædis Lactātius in libro de opificio Gurgulionē appellat:aliquādo cibus potuſq; labitur in hāc fiſtulā.p quā ſpiritus reciprocatur.eaq; offenſione itercluditur animæ meatus.Quod ſibi accidiſſe ſignificat Apuleius:dum ait cibū glutinoſum retentaſſe ſpiritū.meātem & deeraſſe in alienum tramitem.ob hoc arte quadam & ope naturæ duabus fiſtulis cibali.ſ.& ſpiritali interpoſita eſt lingula:quæ dicitur epiglottis:quæ inter edendum bibendumq; operit canaliculam ſpiritalem/ne ſi cibus potuſue in alienum deerrauit tramitem hominem torqueat:Auctores Ariſtoteles/Plinius.gellius/& eraſiſtratus. MINImo minus.Vix minimum abfuit quin interirem. PROximo.Appropinquo.Verbum eſt. ANTE poecilen porticum.poecile porticus fui athenis:in qua ſtoici pbabātur:latine dici pōt uaria ſiue uariegata a pictura.ſ.multiplici:q̄ illic uiſebatur.polygnotus pinxit gratuito porticū hāc poecilen/Cū partē eius mycō mercede pingeret:uñ maior fuit polygnoto auctoritas:Siquidē Amphictyones:Quod eſt publicū græciæ conciliū hoſpitia ei gratuita ſtatuere. De hac porticu intellexit perſius cū ait Bracchatis illita medis porticus.De eadē ſic ſcribit Emylius pbus.in hac porticu poecile cū pugna depingeretur.Marathonia tributus eſt hic honos milciadi:ut in decē ptoꝝ numero prima eius imago poneretur.In.vi.ſuetonii cōmētario ſcripſimus copioſiſſime de poecile porticu.Emaculantes maculoſum ſparciani locū illinc poteris mutuari:ſiqd ex curioſitate uberius fuſiuſq; deſideraueris:ποικιλον græci uariū uocāt.ποικιλιαν narietatē:uñ poecile porticus dicta a uarietate picturarū.hinc & pyropoecilon uocarūt lapidē punctis ignei coloris uariegatū & gēmā ſidero poecilon q̄ ferro ſimilis ē guttis uariātibus:fuit & i helide porticus poecile ut pauſanias tradit:q̄ a Plinio heptaphonos appellat᷑:qm̄ ſepties eadē uox In ea reddebat᷑. GEmino obtutu aſpexi. Ambobus oculis figura ē:quā grāmatici pleonaſmon uocāt:q̄ fit ut auctor ē Quintilianus i.viii.cū ſuperuacuis uerbis oron onerat᷑ ut ego oculis meis uidi:ſat eni ē uidi:& ſic ore loquuta eſt:Cū utiq; ſufficeret ſic loquuta ē:obtutus alias ſignificat aſpectū ut illud.Dū ſtupet obtutuq; heret defixus i uno.dicitur aūt obtutus quaſi obtuitus/a uerbo tuor qđ ſignificat uideo.Hoc gemino obtutu aſſeuerantis eſt.ſic Terētius hiſce oculis. CIRculatorē.Circulatores ſūt circūforani:q pſtigiis qbuſdā magicis uident᷑ deuorare gladios acutos:irritare ſerpētes uenenatas:& alia id gēus icredūda efficere maxia ſpectatoꝝ admiratiōe:pecuniarū maximi eruſcatores.Ex hoc gñe ſunt pharmacopolæ.& marſi/q angulū uirulētoꝝ dormitores ſūt:quos Iulius firmicus i.vii.matheſeos naſci ait oriēte ſidere opiocho:q ſint circulatores docet Paulus Iuriſcōſultus Titulo de extraordinariis criminibus:ſic ſcribēs.in circulatores q ſerpētes circūferūt & pponūt ſi cui ob eoꝝ metū dānū datū ē.p mō admiſſi actio dabit᷑:a circulo & circūferēdo nomē circulatoris deductū ē:cuius fœmininū ē circulatris Ouidius i priapeis.hic qñ teletuſa circulatrix.Videturq; fœmia circulatrix ea dici:q̄ lucri gratia urbē circuit & ſaltādo alioue ludicri gñe mercedulā aucupat᷑.Circitores uero i re militari dicūtur q uigilias circūeūt ut renūcient ſi qua emerſerit culpa:quos olim circuitores appellabāt/ut auctor ē Vegetius.De circitore i priapeis qđ me cū tibi circitor moleſte.Vlpianus iuriſcōſultus titulo de iſtitoria actione:circitores quoq; eos dici uul

Geſtire.

Fiſtula cibalis.

ſpiritalis.

Aſpera arteria.

gurgulio

Epiglottis.

Poecile portus.

Amphictyones.

Pyropoecilon.

Sidero poecilon

Porticus heptaphonos.

Circulatores.

Pharmacopolæ.

Circulatrix.

Circitor.

mucrone infeſto deuoraſſe. ac mox eundem inuitamē to exigue ſtipis uenatoriam lanceam qua parte minatur exitium:in ima uiſcera condidiſſe.& ecce pone lanceæ ferrũ:qua bacillum inuerſi teli ad occipitium: per inguinē ſubit:puer ĩ molliciem decorus inſurgit. Inq; flexibus tortuoſis eneruam:& exoſſam ſaltationem explicat: cũ omnium:q aderamus: admiratione.diceres

go oſtēdit/qbus ueſtiarii dāt ueſtē circũferēdā:& diſtrahendā.Plinius ĩ epiſtolis circulatorē eũ ĩtelligit qui ĩ foro ĩ corona populariũ legēdo canēdoq; oblectat:quales hodieq; nō parũ multi in foro noſtro audiunť. SPAthā:multa ſũt græca uel græcanica uocabula latinis notiora uſitatioraq; q̃ noſtratia: qď oppido quā mirũ uideri debet:& ut exēpli cā pauca q̄dā breuiloqua orōne ſuccingā: nō ne multa iter morboꝝ noīa græcanica ſũt notiſſima uſitatiſſimaq; pinde atq; uernacula medicis nr̃i tpis: quorũ aures latinas eorūdē morboꝝ dictiōes penitus aſpnāť. Quid ſit dyſenteria q ſint dyſenterici norũt oēs: q̃ græca ſũt. At ſi tormina & torminoſos dixeris:ſic.n.latīe dicunť:uerbi nouitate perculſi obſtupeſcēt. Itē qd ſit apud Hyppocratē & Galenũ ſynāche norunt: quā tñ ꝑperā ſquinātiā dicere cōſueuerũt: qd uero ſit angina neſciũt: q̃ latina dictio ē ſynācheq; ſignificat: lyenteriā q̃ ĩteſtioꝝ leuitas ē & ſolutio ꝓbe callēt: aluios neſciũt:Ita.n.latine lyenterici uocātur:Epaticos ſciũt dici q morbo laborāt epatario:q̃ græca dictio ē:iecoroſos dici neſciũt: q̃ latīa uox eſt:Cōſimiliter ut ad ꝓpoſitũ reuertar ſpathā tā uiri q̃ fœminæ uulgo noītāt.cũ dictio græca ſit: q̃ latio ſermōe diciť gladius enſis Mucro:ſed illud græcũ q̃ hæc latina cognibilius uulgatiuſq;.Vegetius gladios maiores ſpathas uocari docet/minores uero ſemi ſpathas:ꝑterea ſpatha ſignificat ramuſculum palmæ cũ balanis hoc ē ipſis Dactylis:ut tradit Iulius pollux: hīc apud Martialē Lēma ē ſpathaliō Cariotarũ:qua dictiōe ſignificať ramulus cũ cariotis.i.dactylis palmarũ depēdētibus: Itē ĩ leuitico ſcriptũ legius:ſumetis uobis die pͥo fructus arboris pulcherrimæ:ſpatulaſq; palmarũ:ꝓ eo qď ē ramuſculos palmarũ cũ fructibus:Sed qď cũ pace bonaq; uenia eruditiſſimoꝝ uiroꝝ dictũ ſit ſpathaliō apd Pliniũ & Plautũ ut ego opīor nō a ſpathæ.i.palma deduciť:ſed a uerbo græco σπαθάω ſiue σπαθαλάω qď ſignificat delitias ago & laſciuio/ĩclinať.quo uerbo uſus ē Ariſtophāes cũ ait ĩ nepheles ὠγυμαιλιαμ σπαθασ.ē.n.ſpathaliō ornamētũ muliebre ĩter delitias fœmīeas ānumeratũ.ne forte q̄ras ubi Pli. meminerit ſpathalii.ſic ait in.xiii.ſpathalia eo facere & monilia fœminas:& Plautus in menechmis: Ambo menechme inauris da mihi faciēdas pōdo duũ nũmũ ſpathalia ut te libēter uideā cũ ad nos ueneris:ꝑterea Plinio ſpatha ē ĩſtrumētũ & rudicula qua utimur ĩ uerſandis rebus q̃ coquũtur. MVcrone ĩfeſto.Cuſpide noxia ac letifera/mucronatus diciť a mucrōe:mucronis effigiē gerēs.Plinius libro.xxxii.xiphiā piſcē.i.gladiũ roſtro mucronato eē ait.ĩterdũ mucro ſignificat ipm gladiũ:& ut docet Quintilianus proſa oratio mucronē ꝓ gladio recipiet:Priſcianus ſynoīa ſũt iqt:q̃ diuerſis noībus idē ſignificāt:ut enſis/mucro/gladius. EXIgue ſtipis:minimi p̃cii ĩcitamēto.ſtipē pecuniā dicebāt.a ſtipādo:ut ĩterp̃tať.M.Varro:qa q aſſes hoc ē nũmos librales habebāt maiori nũero nō ĩ arca ponebāt:ſed ĩ aliqua cella ſtipabāt.i.cōponebāt/a ſtipe ſtipēdiũ dictũ.& ſtipēdiarii qď ſtipē pendebāt.hinc diſpenſator ab ſtipe pendenda nominatus.hinc pecunia ſtipulari diciť & reſtipulari ĩ obligationibus. LANceā.hiſpanicũ uocabulũ eſt.ut ait Varro.& repetit gellius: a lancea lanceatus.i.lancea ꝑcuſſus:qui habuerit horoſcopũ in.xvii.parte Aquarii auctore firmico materno lanceatus morietur:Lancearios noſtri uocāt quos græci λογχητουσ καὶ λογχοφορουσ appellāt:a λογχη.i.lancea geſtāda. Qua parte.i.cuſpide. PONE ferrũ:Poſt ferrũ.Virgilius pōe ſubit cōiunx.& alibi pone ſequēs & ut ait Priſcianus in.xvii.aduerbiũ ē:qď ſoli accuſatiuo adiungitur.ut pone tribunal.uel pone domũ. BAcillũ diminutiuũ a baculo Iuuenalis nullo dextrā ſubeunte bacillo.Liuius lictores cũ bacillis. INuerſi teli.ſenſus eſt circulatorē illũ p̃ſtigiis ꝑpotentē ꝑ partes inguinũ infernas.perq; uiſcera ĩmiſiſſe ferrũ lanceæ:q̃ adacta uſq; ad occipitiũ emerſit oſtentās in mucrone puerũ ſaltatoriũ:q̃ res inter mira miracula referri pōt:qualia ex portētoſa uanitatis magicæ officina depromũtur. PER inguimē.Lego per inguē.Inguina aũt tā uiri q̃ fœminæ uerēda ſignificātur:Martialis accedo quotiēs ad opus mixtiſq; mouemur inguinibus:inguina ſunt ſub ſcorpione:mālius at ſcorpius inguine gaudet:hinc inguinaria dicta herba:q̃ ſedat inguinis dolores quā q̄dā argemonem uocāt. cuius meminit Plinius in.xxvi.Ad occipitium:occiput & occipitium uocamus partē capitis poſteriorē: occipitium ut docēt philoſophi & tradit Macrobius in ultimo ſaturnalium/nunquam caluũ uiſitur ob ſiccitatē. ſub arietis dominio caput collocatur.Mālius in ſecundo aſtronomi cō.aries caput eſt ante omnia princeps ſortitus. IN molliciē decorus:in quibuſdā decor eſt corporis iunctus fortitudini/& talis pulchritudo ornat ut ait donatus uirũ fortē:in quibuſdā forma eſt cũ mollicie copulata:& tales magis inter fœminas:q̃ inter uiros ſunt numerādi:qui naſcentur orientibus pleiadibus corpus in fœminā trāſferrent effeminati molliter ambulantes ueſtigia ſuſpēdēt: penitebit eos qď uiri nati ſint.auctor maternus ĩ.viii.matheſeos. ENERuā ſaltationē.decētib⁹ uocabulis ſaltationē molliculā ĩfractāq; depinxit.Enerua.n.& exoſſis:q̄ſi ſine neruis & oſſib⁹ ſignificať:q̄les nō paꝝ iā/m̄ltos uidimus:q ſinuoſis flexib⁹ & corpe plicatili oblectāt ſpectatores cũ admiratiōe.Nati ſubſidere leporis leuitate corpis aues ſupare uidebuntur.

Græca pleraq; latinis notiora.
Dyſenteria.
Tormia.
Synāche
Angina.
lyenteria
Epatici.
Iecoroſi.
Spathæ.
Semi ſpathæ.
Spathalion.
Mucronatus.
Stipes.
Lanceatus.
Lācearii.
Inguinaria herba
Occipitium.
Enerua Saltatio.

DEI medici baculo.Eſculapius ſignificatur:cuius geſtamē eſt baculus ſerpēte inuolutus:Apollinis filius:uetuſtiſſimus medicine repertor:Cū tātū medicina cæteris pſtaret ut nō ſatis ei uideret hoīum dolores leuare niſi etiā mortuos ad uitā reuocaret:fertur hyppolitū diſcerptū ad uitā reuocauiſſe. Nō nulli glaucū minois filiū eius opa reuixiſſe dixerūt,p qua re fulmine iouiali incēſus periit:qui deīde iter ſidera cōſtitutus fuiſſe,pditur Anguē tenēs.hac de cā anguē tenere dictus:Quod cum glaucū ſanaret manu bacilū tenēs.cū qd ageret cogitaret dicit anguis ad bacillū eius arrepſiſſe:quē eſculapius mēte cōmotus iterfecit bacillo ſepius feriēs fugiētē.Poſtea fertur alter anguis eodē uēiſſe ore ferēs herbā:& ī caput eius ſerpētis ipoſuiſſe:quo facto utroſqȝ illinc fugiſſe:quare eſculapius eadē herba uſus glaucū reuocauit ad uitā Itaqȝ inaſtris dicit collocatus eē anguē tenēs:q græce ophiuchus latine anguitenēs noiat:ī tutela quoqȝ eſculapii dracōes cōſtituti ſūt:& ex hac cōſuetudine poſteritas īſtituit.ut medici anguibus uterētur:auctor Higinius ī libro de ſignis:Plinius uero libro.xxix.Ideo anguē eſculapio dicatū eē refert:qa ei ineſſe remedia multa credātur:Macrobius ī prīo ſaturnaliū auctor ē ſimulachria eſculapii ideo ſubiungi draconē:qa ſit acie acutiſſima & puigili:Vnde.απο του δερκειμ.i.uidere nūcupet.medicū āt talē eē debere pſcribit:qui acie mētis uel cōmoda uel incōmoda ī corpe mortaliū pnoſcat:Vt.n.ait ueriſſime Hippocrates ī pgnoſticis oportet medicū dicere de egroto pterita pſentia & futura: Cornelius celſus ſcribit eſculapiū ī deorū nūerū receptū eē:cū medicinā adhuc rudē.paulo ſubtilius excoluiſſet:illuſtraſſetqȝ.Fabulātur græci eſculapiū collegiſſe ſanguinē fluentē ex uenis ceſæ Gorgionis: Ita ut qui fluxerat ex ſiniſtris uenis.eo ſanguine ad hoīum pniciē:qui uero ex dextris προσ σωτηριαμ.i.ad ſalutē uteret. chirurgiæ quoqȝ iuētū eſculapio aſſignat Diodorus ī.vi.Senſus Apuleii ē puerū repētinū ex magicis pſtigiis iſurrexiſſe ī lanceæ cuſpide tā flexuoſū tā lubricū.ut credere poſſes ſerpētē eē illū:qui in baculo dei eſculapii ſinuoſus figurat:Sidonius mētionē facit baculi.tāq̄ id peculiare iſigne ſit eſculapii.ſic.n.ait ī ſecūdo epiſtolarū:tenere nō abnuit cū Orpheo plectrū.Cū eſculapio baculū.cū Archimede radiū.cū uictruuio ppendiculū. Auguſtius ī tertio eſculapiū appellat Archiatrū:quaſi pricipē pſidēqȝ medicorꝝ: græce.n.ιατροσ medicus & αρχιατροσ primus medicorꝝ.græci aſclepion uocāt eſculapiū Vnde ait Martianns aſcribit aſclepio græcia medicinā.de hoc eſculapii geſtamine.ſic ſcribit Ouidius:hinc mō ſerpentē baculū qui nexibus ambit pſpice. Quod gerit.neutro gn̄e baculū uſuſpat ſicut & ueteres factitauerūt.Silius paſtorale deo bacuū.Ouidius baculūqȝ tenēs agreſte ſiniſtra. CEDO:idē ſignificat cedo qd dic mihi ut ait Donatus & da.Verbū ē comicū.Plautus.Cedo manū.M.T.ī oratore:libēter inquit etiā copulando uerba iungebāt.ut ſodes,p ſi audes:ſis.,p ſiuis.& capſis ī quo tria uerba ſūt.qd ſignificat cape ſiuis: eſt aūt ſodes uox exhortātis:ut ait Donatus ī andria.Dyomedes dixit eſſe aduerbiū pcationis. STAbulū:hoſpitiū ſignificat:& ſtabulariū uocāt ipm cauponē:qui uulgo hoſpes appellatur:Vlpianus iuriſcōſultus.Caupones ait & ſtabularios eos accipimus:qui cauponā uel ſtabulū exercent:& caius ait ſtabulariū accipere mercedē ut pmittat iumenta apud eū ſtabulari:Cuſtodiæqȝ noīe tenet:Auguſtinus libro.viii.de ciuitate dei ſtabularias uocat mulieres:q̄ exercent ſtabulū.& uiatores mercede paſcunt: ſtabularii ſunt Catoni famuli uillatici:qui ſtabulario pſunt:ſic.n.inquit oportet habeat uillicus ſtabularios.iiii.obiter annotādo græco uocabulo ſtabulariū dici πανδοχεα.ut intelligas illud ioſephi ex libro tertio Antiquitatū:neqȝ Ancillā neqȝ captiuā eis nubere uoluit: & eas q̄ de cauponibus & pādochibus uitā agūt. PRANdio participabo.i.mecū prādebis Aſymbolos & īmunis:ego.n.pro te reſoluā:& ſtabulario ſatiſfaciā.M.Varro tradit locariā dici pciū:quod datur ī ſtabulo.& taberna,p loco ubi cōſiſtāt. HIC.pro hæc:loquutio ē frequēs & prope peculiaris apuleii:iterdū ſignificat tūc:ut docet priſcianus. EQui boniqȝ facio.,puerbialiter locutus qd ſignificat ī bonā partē accipio.Ita enī loqui conſueuimus.quādo benignitate uerborꝝ proſequimur pollicitatores inuitatoreſqȝ.pōt accipi & eo itellectu.ut exponas nō magni pendo.Cui cōſimile eſt illud ſuſqȝ deqȝ facio:Terentius cæterū equidem iſtuc chreme æqui boniqȝ facio.Titus Liuius ne ſerpat latius cōtagio eius mali.nos æqui boniqȝ facimus.M.Tullius ī epiſtolis ad atticū ſine pticula cōiunctiua qd decētius ē.dixit æq bōi facit. PORro.ī futurū:deīceps futuri tēporis aduerbiū ē alias cōiunctio ē expletiua.ut docet dōatus q alibi ait aduerbiū eē mō tēporis mō ordinis. DEIErabo.Valde iurabo de.n.iterdū ſignificat itentionē.ut demiror. Apud Terētiū deamo te ſyre,p ualde amo.Tertullianus ī apologetico.Sacra laciebant,p ſalute īperatoris.& geniū eius deierebāt:hinc deiuriū dictū iuſiurādū.Au.Gellius deiurio uincti forēt.Deierare autē ſiue iurare deū ornatior elocutio ē ut ait ſeruius in.xii.cōmētario q̄ ſit uelis addere,ppoſitionem:ſic Virgilius:terrā mare ſidera iuro hoc.n.elegātius eſt q̄ ſi dicas p terrā iuro.p mare p ſidera Plautus tamen elegātiſſimus ſcriptorꝝ dixit p omnis deos & deas deierauit: occiſurū eū hac nocte q cū cubaret.

dei medici baculo:qđ ramulis ſemiāputatis nodoſum gerit:ſerpētē gn̄oſū:lubricis amplexib⁹ īherere. ſediā cedo tu ſodes:q ceperas:fabulam remetire.Ego tibi ſolus hic pro iſto credā: & qđ igreſſui primum fuerit ſtabulū prādio participabo.hic tibi merces poſita ē. At ille iſtud qdē qđ polliceris:eq bōiqȝ facio. Verꝝ qđ ichoauerā:porro exordiar.Sed tibi prius deierabo ſolē iſtū

Eſculapi⁹ cum baculo.
Angui tenens.
Ophiuc⁹
Cur eſculapio dicatus.
Anguis.
Archiatros.
Aſclepi⁹.
Capſis.
Sodes.
Stabularius.
Pandoxeus.
Locatiū.
Aeq bōi facio.
~~Facto.~~
Poro.
Deierare
Deiuriū.

VIDENtē deū.Plinius de ſole ſcribēs ait p̄clarus eximius oīa ītuēs oīa ēt exaudiēs: ab ouidio dictū
eſt uidet hic deus oīa prius.græce dr̄:παν τ̄ωρων και παντακουων hoc ē cūcte uidēs/cūcta audiēs eſt
Dictū he/ enī Sol oculus mūdi tolle ſolē de mūdo/cūcta noctesćēt.hinc illud heracliti ει μη ηλιοσ φησι ην ευ/
racliti. φρονη αν ην.i.ſi ſol nō eēt/nox eēt. THeſſaliā.hic theſſalia nō ꝑ regiōe accipit̄ ſed ꝑ oppido:qđ ſi le
gas theſſalicā noīe adiectiuo ſignificat̄ hypata ciuitas theſſaliæ. Quæ palā geſta ſūt:Subītelligēdū eſt
de his uel hoꝝ.uel aliqd cōſimile.ut ſit ſenſus . ſermonē iactari p ora ppl̄i theſſalici ſup his reb⁹ q̄ illic
palā geſtæ fuerant.

uidentē deū:me uera cōperta memorare.ne & uos ulte
rius dubitetis:ſi theſſaliā proximā ciuitatē pueneritis:
q ibidē paſſim p ora populi ſermo iactetur:q̄ palā ge/
ſta ſūt.ſed ut prius noritis q ſim:& cuiatis:& quo q̄ſtū
nūc eā:audite.aegienſis qdē ſū:æthneo melle uel caſeo
& huiuſcemodi caupōarū mercib⁹: p theſſaliā.etoliā.
boetiā.ultro citro diſcurrēs. cōperto itaqꝫ.hypaten:q̄
ciuitas cūctæ theſſaliæ antepollet: eſſet caſeus recens:

CViatis.no
mē ē gētile: & ſignificat cuius gē/
tis: Antiq.n.ut ait Priſciāus noīa
Cuiatis. tiuū ꝑferebāt cuius & cuiatis cō/
muni gn̄e: Plautus rogitāt cuia/
tis ſit. Queſtū.ad q̄rēdū lucrū ri/
tu mercatorio. EAM.uadā.uer/
Egina. bū ē. EGInēſis qdē ſū.Egina cu/
ius hic ſe municipē eē ait īſula ē
ab egina eaci matre dicta: Cum
prius enopia noīaret̄. Ouidius
enopiā ueteres appellauere.Sed
ipſe eacus eginā genitricis noīe dixit.æs eginetićū teſte Plinio fuit ī laude:ex quo cādelabroꝝ ſupficiē
Egiū.op. elaborabāt:qdā codices hn̄t egiēſis tāq̄ ab egio deducto noīe.eſt.n.egiū oppidū peloponeſſi: quo ī lo/
co Iouē a capra caprino lacte nutritū fabulātur:ſicut aratus ꝑdidit.unde & loco nomē:ega.n.caprā uo
cāt:ſunt & egæ euboice a quibus egeū mare dici autumat ſtrabo.ſunt & egæ achaice:penes quas cra/
tis amnis labitur. ETHneo melle.i.ſiculo qđ bonitatis nota cēſetur:prima nobilitas ē attico. Quod
himetiū uocāt:ꝑxima ſiculo.Quod hibleū ab oppido nūcupat̄:mox calimne īſule . hinc ait Ouidius
fecūdaqꝫ melle calimne:Apuleius ethneū mel appellat ītelligi uolēs hibleū ſiue ſiculū/ab ethna mōte
q̄ ardet noctibus ſemp:quidā legūt enneo ab enna ciuitate ſiciliæ ī colle ſita : in qua ſacra cereris edes
eſt.ut docet Strabo in.vi.hinc illud ī carmine obſceno:ænneæ cererē nurus frequētāt. CAVponaꝝ
mercibus.eſculētas merces ſignificat:q̄ ptinēt ad edulia cauponarū:eſt aūt caupona.& mulier & taber
Caupōa. na:pōt referri & ad cauponationē : quā ut illiberalē īprobat plato libro.xi.de legibus/de qua ſuo loco
mox plura. ETHOliā.etholia.Regio ē ꝑxia epiro:quā ab acarnāia dirimit amnis achelous. hic oui/
dius acheloū appellat acarnanū fluuiū illo uerſu/Amnis acarnanus lætiſſimus hoſpite tāto: ī etholia
oppidū ē noīe naupactū a quo idē achelous:naupacteus ab eodē poeta dictus. etholiæ oppidū eſt ca/
lydon/unde calydonius ille aper famigeratus. BOEtia.cū latini græcos ī oībus pene ſequant̄.ut ait
Priſcianus/Barbariſmus fit boetiā boetioſqꝫ ſcriptitādo.ꝑnūciādoqꝫ:ſicut obtinuit inueterauitqꝫ falſa
& ptinax cōſuetudo neotericoꝝ.boeotiā.n.& boeotios ſcribere ac ꝑ ferre debem⁹ ex græcoꝝ ratiōe/
Boeotia apud quos.βοιωτια και βοιωτοι nec unq̄ aliter ſcribunt̄.& ita illud Flacci legēdū eſt:boeotū ī craſſo
non boe iurares aere natū:Homerus ī catalogo βοιωτων μεν πηνελεωσ και ληιτοσ ηρχον. auctoritatē
tia dicen/ tamē & rationē & regulā cōſuetudo ſupauit:q̄ ut ait Gellius domina rerū eſt maximeqꝫ uerboꝝ.ī ore
dum. enī oīum eſt boetia/cū boeotia inſolēs ī auditū aſpernabile uerbū eſſe uideat̄:Cæterū ego ipſe ſequar
Cōſuetu fabiū quintilianū.qui uocat cōſuetudinē ſermōis cōſenſum eruditoꝝ. nō uſum triuialiū grāmatiſta/
dō Dn̄a rū. COMperto.cū cōperiſſem/abſoluta elocutio ē.apud ueteres uſitatiſſima.cor.tacitus.igit̄ zoſines
uerborū. diu pēſitato mithridatis ne rebus externis.an patrio regno cōſuleret/Silius.auditoqꝫ furēs ſocias nō
defore uires. HYPAten:Itidē Lucianus ſe hypatā acceſſiſſe cōmēorat: Theſſaliæ ciuitatē:quā Apule
ius ſignat fuiſſe metropolim:& quaſi principalē totius regiōis:Liuius meminit hypatæ in.xxxvi.ſcri
De caſeo bitqꝫ cōſulē Romanū eē depopulatū agrū hypatēſem. CAſeus ſciti ſaporis.Caſeo nemauſem ſi:q ci
Caſeus uitas galliarū ē.Laus fuit apud antiquos p̄cipua:& muſteo tātū hoc ē recēti cōmēdatio:Caſeus lunen
lunenſis. ſis magnitudine cōſpicuus celebrat̄.quippe qui ad ſingula milia pōdo p̄mebat̄.ut docet Pli.i.xi.hinc
illud epigrāmatarii poete.caſeus ethruſcæ ſignatus imaginæ p̄ſtabit pueris prādia mille tuis:Caſeus
a coacto lacte dictus ut īterp̄tat̄.M.Varro ſiue a coeundo ut ait feſtus:Caſei recētes & molles ſunt ali
biles magis q̄ ueteres & aridi:īter cibos caſtrēſes caſeus quoqꝫ numerāt̄: Spartiāus de hadriano hæc.
cibis etiā caſtrēſibus ī ꝑpatulo libēter utēs hoc eſt larido caſeo.& poſca:exēplo ſcipiōis emiliani & me
telli & auctoris ſui traiani:Galenus libro de Alimētis tertio recētē caſeū ueluti oīum ꝑbatiſſimū ſalu/
Oxygala berrimūqꝫ:quē uocari ait a pgamenis municipibus ſuis oxygalacticū miro p̄conio extollit: ut aūt in
cticus ca/ telligas qd ſit caſeus oxygalacticus apud galenū/ſcito oxygalā dici quaſi acetoſum lac.nam græci το
ſeus apđ οξοσ acetū uocāt/& γαλα lac.Vn̄ galactopotæ dicti populi.qbus lac uictū cōmodat:quoꝝ meminit
Galenū. & Columella ī.viii.oxygala aūt:ut docet Plinius uolumine.xxviii.fit e lacte: qđ ī fūmo fluit addito ſa/
Galacto// le:oxygala alio mō fit acido lacte addito ī recens: Quod dū aceſſit utiliſſimū ē ſtomacho.hippacē uo/
potæ. cat antiquitas caſeū equinū:Cui eoſdē affectus quos bubulo caſeo ſeſtius aſſignat:gēus eſt caſei: qđ
Oxygala ſaprū uocāt q̄ſi dicas marcidū:q cū ſale & ſorbis ſiccis e uino tritus potuſqꝫ medet̄ coeliacis.ī uniuerſū
Hippace. hæc de caſeis tradūt̄ ſtomacho utiles ſūt.q nō ſūt ſalſi.i.recētes:ueteres aluū ſiſtunt. corpuſqꝫ minuūt.

& ſciti ſaporis: admodũ cõmodus p̃cio diſtrahi : feſtinus adcucurri. id oẽ p̃ſtinaturus. ſed ut fieri aſſolet: ſiniſtro pede profectũ me ſpes cõpendii fruſtrata ẽ. oẽ. n. pridie lup⁹ negociator magnarius coemerat. Ergo igitur inefficaci celeritate fatigatus: commodum ueſpera oriente: ad balneas proceſſeram. Ecce Socratem contubernalem meum conſpicio. humi ſedebat: ſciſſili palliaſtro ſemiamictus. pene alius lurore ac miſcera macie deformatus: qualia ſolent fortunæ deterrima:

SCITI ſaporis: ꝑbi iucũdiq; guſtatus: ſcitus ĩterdũ dicit̃ elegãs: Terẽtius ſcitũ puerũ appellat pulchꝝ & elegãtẽ: fiſcellus dicebat̃ a priſcis caſei mollis appetitor. PREcio diſtrahi. uẽdibilẽ fuiſſe caſeũ ſignificat: q leui p̃cio coemi poſſet: diſtrahere. n. ẽ uẽdere oratoribus & iuriſcõſultis: ide merces diſtractæ: & diſtractio uẽditio. Vlpiãus titulo de trãſactionibus ſi uni pl̃ib⁹ ue fundus ad alimẽta fuerit relictus uelintq; eũ diſtrahere neceſſe ẽ p̃torẽ de eius diſtractiõe. & trãſactiõe arbitrari. Alias ſignificat diſſeparare atq; diuellere. PRAEſtiaturus. ẽpturus: p̃ſtiare uerbũ uetus ẽ: qd̃ ſignificat emere Plautus ĩ epidico: ut p̃ſties argẽto priuſq̃ uẽit filius: & apud eũdẽ ſepiſſime: A quo deſtiare quoq; qd̃ iuſitatius ẽ uſurpat̃ ĩ eodẽ ſignificatu cũ ait ĩ pſa. Dii deæq; te agitãt irati. & ſcelus q hãc ñ ꝑpes deſtiare. SINIſtro pede. i. ĩproſpo omĩe & ĩ auſpicato: Si. n. ut Dõatus Virgiliãus interp̃s ſcite ĩquit. Dexter pes bõus ẽ ꝓcul dubio ſiniſter malus accipiẽdus ẽ: a cõtrario dixit Virg. in. viii. & nos & tua dexter adi pede ſacra ſcđo. hoc ẽ ut ſerui⁹ ĩterp̃tat̃ ꝓpitius. & ꝓſpo omĩe. Diuus Auguſtius: Quod me hercules ſcitu mẽoratuq; ẽ dignũ. refert ĩ epl̃is phãionẽ dici bõi pedis hoiem. cuius aduẽtus afferat aliqd felicitatis: ſicut ĩquit ſolẽus dicere ſcđo pede ĩtroiſſe: cuius ĩtroitũ ꝓſpitas aliqua cõſecuta ſit. illud obiter ãnotãdũ ĩ auguriis ſiniſtrũ accipi ꝓ ꝓſpo & ſalutari. & ſiniſtras aues: q̃ portẽdũt felicitatẽ. autumãt feſtus Põpeius & ſeruius auſpiciũ ſiniſtrũ a ſinẽdo dici: qd̃ nos agere aliquid ſinat. M. Varro ĩ libro epl̃icaꝝ q̃ſtionũ ait ad ſiniſtrã p̃tẽ eẽ mũdi exoriẽtes ad dextrã occidẽtes. uñ fcñ arbitrat̃. ut ſiniſtra meliora auſpicia q̃ dextra eẽ exiſtimẽt̃: Idẽ fere ſentiũt capito & cicius uetuſtiſſimi ſcriptores: Pli. quoq; fulmina leua hoc ẽ ſiniſtra refert ꝓſpa exiſtiari. qm̃ leua p̃te mũdi ortus ẽ. Idẽ donatus refert ĩ ſacris ſignis iccirco ꝓſpa accipi. q̃ ſũt leua qa ſacrificãtis ul̃ p̃cãtis latus leuũ dextrũ ẽ eius: qui poſtulata largit̃. ex hac augurii cõſuetudĩe dixit ennius. cõtonuit leuũ bñ tẽpeſtate ſerena: & ennium emulatus Virg. cecinit ĩ ſerio ope. ſubitoq; fragore ĩtonuit leuũ. ſignificari uolẽs ſiniſtrũ hoc ẽ proſperũ factũ eẽ auguriũ: E cõtrario græcis & barbaris dextra meliora uidẽt̃ q̃ ſiniſtra. Vñ hõericus aiax. neſcio qd hoc mõ nũtiat. ꝓſpa iupiter his dextris fulgorib⁹ edit: quãq̃ haud ignorãus ut ĩquit. M. Tullius ĩ ſcđo de diuinatiõe q̃ bõa ſint ſiniſtra dici etiã ſi dextra ſint. SPES cõpẽdii: lucri. cõtra diſpẽdiũ ſignificat detrimẽtũ. LVpus. nomẽ ꝓptiũ negociatoris: Alias dr̃ ĩſtrumẽtũ uncinatũ qđ uulgus lingua uernacula graphiũ uocat: palladius lupos ſerrulas mãubriatas ĩterp̃tat̃ nũeratq; ĩter ruſtica ferramenta: Alias lupos dicius frẽos & lupata iuxta illud accipit ore lupos: de lupo piſce & aiali quadrupede nẽo ẽ qui neſciat. MAgnarius. nõ a regiõe q̃ magneſia dr̃ ĩcliatũ ẽ hoc nomẽ: ſed a magno magnitudineq; negociatiõis ueluti famigeratus. caruſq; ĩ obeũdis magnis mercaturis. COMmodũ: nõ paꝝ multæ p̃ticulæ ſũt ĩ latina lingua uſitatiſſime qdẽ: ſed paucis bñ cognite ĩtellectæq;: ſicut ẽ aduerbiũ hoc cõmodũ: Quod ſignificat tũc id tp̃is. eo momẽto: qua dictiõe nõ ſolũ Apuleius nr̃ ſepicule. ſed & Plau. & M. T. gelli⁹. & oĩs claſſicoꝝ ſcriptoꝝ ordo uſus ẽ. Dõat⁹ enarrãs illud terẽtianũ ex phormiõe: id cũ hoc agebã cõmodũ dixit aduerbiũ eẽ tp̃is. & tm̃ ſignificare. idẽ aliubi aptius & plãius expõit cõmodũ huc aduerterat ipſo eodẽq; tp̃e. AD balneas: ꝓprie & ſignificãter fœminio gñe balneas publicas appellamus. cũ priuata neutro gñe balnea appellitẽt̃. Quod docet. M. Varro: & ita fere ſp apud idõeos auctores iuẽies dici ꝓ publicis thermis. Attñ. M. T. balneas uocat balnea marci bruti priuata: ſic. n. ait ĩ ſcđo de oratore: quã multa de balneis: quas nup ille uẽdiderat: Idẽ ĩ oratiõe ꝓ cluẽtio eas ĩquit balneas ñ ex libris p̃ris ſed ex tabulis & ex cẽſu q̃rere. græci βαλαμιον appellãt ab eo qd̃ anxietatẽ pellat ex aĩo. qd̃ & diuus Augu. teſtat̃ lib. ix. cõfeſſionũ: & nos fuſius ſcripſim⁹ ĩ cõmẽtariis Suetõii. uñ nr̃i balineũ dñt: & p ſyncopã balneũ. ECCE: ꝓpriũ Cice. & uirgilii hoc ẽ ĩ reb⁹ ĩ ꝓuiſis & repẽtinis: ut ecce ãt gẽini a tenẽdo. & ecce trahebat̃ paſſis priameia uirgo. PALliaſtro: a pallio: q̃ græcoꝝ ueſtis ẽ: ut toga Romãorũ. ĩcliat̃ palliaſtrũ Cuiuſcemodi noĩa autumãt grãmatici ſignificare diminutionẽ: & ꝓfecto q̃dã ſũt in aſter uel ĩ aſtrũ deſinẽtia: q̃ diminutõis regulã ſeruãt ut ſurdaſter: quaſi ſubſurdus. & recaluaſter modice caluus. Ci. i. v. tuſculana: Erat̃ ĩquit ſurdaſter. M. craſſus: ĩ leuitico ait moſes. & ſi a frõte ceciderit pili recaluaſter & mũdus ẽ: uñ & recaluatio dcã nõ plenũ caluiciũ ſed puſila capilloꝝ deglabratio. itidẽ palliaſtrũ accipi uidet̃ ꝓ pallio mutilo & breuiculo: cõpluſcula tñ ſũt ex hoc ĩcliatu deriuata. q̃ imitationẽ poti⁹ ſignificãt q̃ diminutionẽ: ut piaſter q̃ ñ p̃ua pinus ſignificat̃: ſed ut ait Pli. i. xvi. nihil aliud ẽ q̃ pinus ſilueſtris mira altitudĩe: Ita apiaſtrũ. Quod herbe gẽus meliſſophylõ higius uocat: Ita mẽtaſtrũ q̃ mẽta ſilueſtris ẽ: cõſimiliter a cicerõe dr̃ fuluiaſter & ãtõiaſter. cõtra priſciãi ſniam: quaſi fuluiæ ãtõiiq; imitator: & a terẽtio ĩ adelphis paraſitaſter dictus nõ tã p̃ru⁹ paſit⁹ q̃ emulus imitatorq; paſitoꝝ: de palliaſtro ĩ floridis. Ni zeno ꝓcictu palliaſtri magiſtrũ ĩ ſecreto deffendiſſet. SCiſſili. lacero. & diuulſo. alias

Scitus ſapor.
Fiſcellus.
Diſtrahere.
Diſtractio.
Præſtinare.
Deſtiare.
Siniſtro pede.
Phãio q.
Siniſtræ. aues ſalutares.
Leua fulmina.
Lupus.
Magnarius.
cõmodũ.
Balneæ.
Balnea.
Surdaſter.
Recaluaſter.

ſtipes ĩ triuiis erogare. hũc talem q̃q̃ neceſſariũ: & ſum
me agnitũ: tamen dubia mente propius acceſſi. Hem in
q̃ mi Socrates quid iſtud? quæ facies? quod flagitium?
At uero domi tuæ iam defletus & conclamatus es. libe
ris tuis tutores iuridici prouincialis decreto dati. uox
præſolutis feralib⁹ officiis. luctu & merore diuturno
deformata: diffletis pene ad extremã captiuitatẽ oculis
ſuis: domus infortunium: nouarũ nuptiarũ gaudiis:

ſciſſile dicit̃ ut fiſſile. qđ facile ſcidi põt. SEmiamictus: ex hoc apte liq̃t palliaſtrũ puſillũ & breue palliũ
Luror. ſignificare: quo Socrates ñ tot⁹ ueſtiebat̃: ſed ſemiueſtitus cõſpiciebat̃. LVrore: ſquallore & pallore
buxãti: ẽ. n. luridus ſupra modũ pallidus. Vñ rana lurina uarrõi. & uenẽa Lurida poetis dñr. DEfor/
Defor mat⁹. ſẽtus. ĩcult⁹ & dehõeſtamẽto formæ demutat⁹. Alias deformare ẽ figurare fabricare: & noua for
mare. ma ĩſignire: uictruuius ĩ. y. tragicæ ſcenæ deformãt̃ colũnis. ſignis. & regalib⁹ reb⁹. STIpes erogare. ſi
gnificat cõtubernalẽ ad ĩcitas hoc ẽ egeſtatẽ fortũæ fulminãtis ſeuitia redactũ eẽ adeo ut mẽdicare co
gereẽ: qđ gẽus hoĩes Plau. elegã/
ter appellat mendicabula. & labe
Mendici ri⁹ mẽdicitatẽ dixit mẽdicim õiũ: ĩ
moniũ. triuiis ãt potiſſimũ mẽdici ſtabu/
lãt̃. ut pote locis frequẽtiorib⁹ p̃q̃
ultro citroq; cõmeãt hoĩes nego
cia obeũtes. q̃q̃ neceſſariũ. q̃uis
mihi neceſſitudie cõtubernalita
teq; cõiũctũ: & cõſeq̃nter cognitiſ
Neceſſa/ ſimũ. Neceſſarii. n. dñr. q iure affi
rii. nitatis familiaritatis ue cõiuncti
ſũt: ut docet Gellius li. xii. noctiũ
atticaꝝ. Quæ facies. Admirat̃ ĩ Socrate cõtubernali tãtã deformitatẽ. tãtãq; uult⁹ ac totius corpis illu
uiẽ ẽ. n. facies forma oĩs & modus & factura q̃dã corpis toti⁹ a faciẽdo dicta auctor Gellius ĩ. xii. Plau.
Facies. quoq; ĩ pẽulo faciẽ ꝓ toti⁹ corpis coloriſq; habitu dixit his uerſib⁹: Sed eaꝝ nutrix q̃ ſit facie mihi expe
Corpore di. ſtatura nõ magna. corpe aq̃lo ẽ: Aq̃lũ ãt a corp⁹a colore aq̃lo dcm̃: q fuſcus ẽ. & ſubniger ab aq̃ noĩa
aquilo. tus: cæterũ quottidiãæ locutiõis cõſuetudo faciẽ uſurpat ꝓ oris ſpẽ qđ græci πϱοσωποv dñt: ĩ quo ſi
gnificatu ẽ illud Plinii ex. xi. facies hoĩ tm̃. Cæteris os aut roſtra. DEfletus. deplorat⁹ delamẽtat⁹: ꝑti
cipiũ ab eo qđ ẽ fleor ut ait ſeruius. Virg. tũ mẽbra thoro defleta reponũt. CONclamat⁹ es. tãq̃ deui
Concla/ ta tua trãſactũ finitũq; ſit. Dõatus enarrãs illud Terẽtianũ ex eunucho. Iã cõclamatũ ẽ mõ ĩterp̃tat̃ trãſa
matum. ctũ ac finitũ/ ut corpa. nihil reliq hñt ad uitæ officia/ mõ mãifeſtũ. ut ĩ cõclamatis fũerib⁹/ nulla dilatio ẽ
doloris ac luctus. cõclamatũ ꝓ ſatis deploratũ ſatiſq; uociferatũ eẽ expõit: Seruius uero ĩ expoſitiõe il/
lius hemiſtichii ex ſexto æneidos: ꝑs calidos latices. ait morẽ fuiſſe apud ueteres. ut mortui calida aq̃
abluerẽt̃. & ꝑ ĩterualla cõclamarẽt̃. ꝓpea. q ſolet plerũq; uitalis ſpũs excluſus putari. & hoĩes fallere: Iõ/
q; ſeruabãt̃ cadauera ſeptẽ dieb⁹. & calida aq̃ abluebãt̃. & poſt ultimã cõclamationẽ cõburebãt̃. & hinc
tractũ eẽ refert illud Terẽtii. Deſine iã cõclamatũ ẽ: cõſimile ẽ illud Lucãi ex ſcđo pharſaliæ. Corpa nõ
dũ cõclamata iacẽt. IVRIdici ꝓuĩcialis. Iuridicus ꝓuĩcialis ſignificat̃. is magiſtrat⁹. q ius dicit ĩ ꝓuĩcia:
Iuridicus ſiue is p̃tor ſit ſiue ꝓcõſul. ſiue p̃ſes. ſiue alius q ꝓuĩciã regat. titulus ẽ. apđ iuriſcõſultos de officio iuridi
ꝓuĩcialis. ci alexãdriæ: Vbi ſic ait Vlpiãus. Iuridico qui alexãdriæ agit datio tutoris cõſtitutiõe diui Marci cõceſ/
ſa ẽ. Sẽſus ẽ datos eẽ tutores filiis Socratis: q demortu⁹ credebat̃. ex anctoritate decretoq; iuridici. q ꝓ/
uinciã illius p̃iã regebat: nã ut refert Vlpiãus titulo de iuriſdictiõe iudicũ. Ius dicẽtis latiſſimũ eſt: nã &
pupillis nõ hñtib⁹ tutores cõſtituere põt. Tutores ãt ſũt ut docet Paulus libro. xxvi. Digeſtoꝝ q uim ac
p̃tatẽ hñt tuẽdi eũ: q pp ætatẽ ſuã ſpõte ſe defendere neq̃t. dicti q̃ſi tuitores atq; defenſores. mutus &
Tutores. ſurdus tutor dari ñ põt: Tutoꝝ alii legitimi: Alii fiduciarii. Alii honorarii nũcupati: Analogiſtos ſiue
Analogi/ Analogos appellat tutores Iuliãus iuriſcõſultus eos. q nõ tenẽt̃ reddere rõnẽ Admĩſtratæ tutelæ: Ius
ſti. dãdi tutores datũ ẽ. ut ait Vlpiãus oĩb⁹ magiſtratib⁹ municipalib⁹. p̃tor ipſe ſe tutorẽ dare nõ põt. Illud
tutores q ſemp cõſtitit præſidẽ poſſe tutorẽ dare tã abſentẽ q̃ p̃ſentẽ: & tã p̃ſenti q̃ abſenti: necnõ ignorãti & inui
Liberi. to. LIBEris: Liberũ appellatione: nõ ſolũ filii ſed & nepotes cõtinẽtur. ut tradit Vlpianus titulo de te/
ſtamentaria tutela. liberos ſecũdũ caſſium & ultra trinepotẽ accipimus/ Antiqui oratores hiſtoriciq;
etiã unũ filium filiam ue liberos multitudinis numero appellauerũt Sempronius Aſellio libro rerũ
geſtarũ quinto de Tiberio graccho ita ſcripſit. orare cœpit ut ſe defenderent/ Liberoſq; ſuos eũ quem
uirilis ſexus. tũ in eo tẽpore habebat produci iuſſit populoq; cõmendauit prope flens. FERAlibus
Feralia. officiis. feralia officia appellamus: q̃ inferis defunctiſq; exhibentur/ ſcribit Ouidius in ſecũdo faſtorũ
feralia dici diẽ In menſe februario: qua ferũtur iuſta manibus parẽtũ. Et celebratis parẽtalibus placãt
aĩas defunctorũ: feſtus quoq; Põpeius ait feralia eſſe feſta ſacrata diis manibus a ferẽdis epulis: uel a
feriẽdis pecudibus appellata: hinc federa feralia. & tedas ferales/ & arma feralia dixit: Lucãus ꝓ mor/
tiferis & ꝑnicialibus. Et ferales cultus Ouidius ꝓ funebres & lugubres: Vxor apđ ueteres decẽ mẽſes
a funere maritali lugebat maritũ. quia Annus id tẽporis erat decimeſtris. ut docet Ouidius: ſcribit Se
neca libro ſeptimo epiſtolarũ. Annuũ tẽpus fœminis ad lugendũ cõſtitutũ fuiſſe a maioribus nõ ut
tãdiu lugerent: ſed ne diutius: Viris nullũ lugendi legitimũ tempus eſt. quia nullũ eſt honeſtũ: lugen
tes diebus luctus erant in pellibus. DEFORmata. deturpata. ſordidataq;. DIFLEtis oculis Tãdiu
tãq; cõtinenter defleuiſſe fœminã ſignificat. ut pene luminũ oculorũ captiuitatem orbitatẽq; patere/
tur: in hanc ſententiã Quintilianus in declamatione quæ inſcribitur inſepultus ſic inquit. Cognita
clade rariſſimi uxor exẽpli totos effleuit oculos. fontẽq; illũ perenniũ lachrymarũ tãtũ cecitas cluſit.

A SVis

A SVis parentibus.patre & matre.interdũ parentes uulgari more ut ait diuus Hieronymus dicunť
Parẽtes.
affines.& cognati.& ita nos uulgo uernacula lingua ſermocinantes uſurpamus.in hoc ſignificatu pa
rentes appellat ſpartianus cũ ait oĩbus parentibus ſuis tantã reuerentiã.quantã priuatus exhibuit:prę
terea appellatõe parentũ oẽs ſuperioris gradus uſq; ad tritauũ quidã appellari aiunt. ſed caius caſſius
cui Vlpianus aſtipulať oẽs in infinitũ dici parentes aſſeuerat. NOuarũ nuptiarũ gaudiis:Luctus finie
bať nuptiarũ cã. HYlarare infortuniũ.Ex hylarare.& diſcuſſo pectoris nubilo diſſerenare:ac noua im
Hylaria

a ſuis ſibi parentibus hylare cõpellitur. At tu hic larua
le ſimulachrũ:cũ ſummo dedecore noſtro uiſeris. Ari
ſtomene inquit ne tu fortunarũ lubricas ambages:& ĩ
ſtabiles ĩcurſiões:& reciprocas uiciſſitudĩes ignoras?
& cũ dicto ſutili centuculo faciem ſuam: iam dudum

miſſa hylaritate diſcutere:& in le
titiã gaudiũq; demutare: hylaria
ueteres diẽ appellauerunt.viii. ka
lendas apriles:quo fit equinoctiũ
uernũ:quo primũ tẽpore ſol diem
longiorẽ nocte pro tendebat:per
inde ac tũc primũ exordiũ leticiæ
& hylaritudinis celebrareť.auctor
Macrobius.hæc hylaria ſignifica
uit uopiſcus ſic ſcribens.in aureliano.hylaribus quibus oĩa feſta & fieri debere ſcimus & dici impletis
ſolẽnibus. SVis ſibi.Vetus locutio eſt.ita Terentius ſuo ſibi hunc gladio iugulo.ubi exponit Dona
tus ueteres ſic ſolitos loqui. LAruale ſimulachrũ.Auguſtinus in nono de ciuitate dei:Marcianus ca
Laruæ.
pella in nuptiis philologiæ.& noſter Apuleius in demõio ſocratis laruas dici tradunt aĩas hoĩum de
prauatas & malis uitæ meritis maculoſas:q̃ a corpore ſeiugatæ terriculamentũ ſunt mortalibus & oc
curſacula nocturna.hinc laruale ſimulacrũ diciť deformatũ pallẽs luridũ euiſceratũ emaciatũ.ac pror
ſus horrẽdũ:ſicuti larua ẽ.in priapeiis ſcriptũ ẽ.ad me nocte ſolet uenire & affert pallorẽ maciẽq; larua
lẽ.ubi annotãdũ in carmĩne phalecio larualẽ pnũciari debere p dierեſim.a larua laruati diciť furioſi.
Laruati
& mẽte moti quaſi laruis exciti.Apuleius ĩ apologia:hũc deniq;.q laruã putat ipſe ẽ laruatus idẽ tertiũ
ĩquit mẽdaciũ fuit macilẽtã uel oĩo euiſceratã formã diri cadaueris fabricatã prſus horribilẽ & laruale:
in hãc ſniam ẽ illud ſidõii apollinaris.facies ueluti umbris meſtificata larualibus apud oratiũ q nescio
an aliubi facile repias larua accipiť p pſõa ſicut uulgo uſurpať eo uerſu.nil illi larua aut tragicis opus
eẽ coturnis. ARIſtomene.uocatiuus caſus ẽ:qui apud ueteres ſalutatorius quoq; uocabať.uerba ſũt
Vmbræ laruales.
ſocratis reſpõdẽtis amico ariſtomeni.ita.n.noiabať ſermociator hic ĩtroductus a lucio noſtro. FOR
Salutatorius caſus
tunarũ lubricas ambages.ſæpe diximus.ſæpeq; annotauimus fortunã uolubilẽ uagã incõſtãtẽ:Lubri
cã brutã appellari:quã antiqui ſine pedibus eẽ dixerũt.eãq; ĩ pila ſtãtẽ figurãtes manuatã pẽnatãq; fece
Fortuna in pila ſtans.
runt:q̃ cũ manus porrigit pẽnas quoq; cõprehendere nõ ſinit fortunarũ ãt pluraliter dixit.quia multi
plex eſt multinominiſq; fortuna ſicuti a nobis ſcriptũ eſt in libro de felicitate:refert Macrobius ſimu
lacra fortunarũ apud antiũ proueniri ſolita ad danda reſponſa papinius quoq; ſiluula quadã prænesti
nas ſorores appellauit fortunas:q̃ apud pneſte ſub effige ſororũ colebanť.Romæ fuit ara malæ fortu
Preneſtinæ ſorores.
næ in exquiliis.& nos olim ludẽtes ſcripſimus in libello ellegiaco.eſt fortuna mala.eſt conuertẽs.eſt
bene ſperans:fortis habet nomẽ maſcula culta dea eſt.ut tua multiiuga ẽ uaria & numeroſa poteſtas
ſic ſunt multa tibi nomina facta deæ.in cœlo ẽ αγαθητλχη και κακη τυχη.i. bõa fortuna & mala
fortuna.auctor iulius firmicus:alias fortunæ pro diuitiis opulentiiſq; accipiunť. CVM dicto.freqñs
& pene peculiaris Apulei locutio:q̃ ſignificat ſtati:poſt uerba:& uix dũ finito ſermõe. SVtili cẽtucu
Centunculus.
lo.qd ſupra palliaſtrũ ſciſſile dixit:mõ ſutilẽ cẽtuculũ appellat a cẽtõe υποκοριστικως.i.p diminutio
nẽ deducto uocabulo.ẽ ãt cẽto ueſtis craſſior uiliorq; ex pãnis diuerſorũ colorũ in unũ cõſutis coagmẽ
Cento.
tatiſq;:cuius uſus ĩ re militari apud ueteres fuit frequẽtiſſimus ad ĩcẽdiũ arcẽdũ:hic pcipit uegeti⁹ libro
quarto turres & uineas q̃ machĩæ ſũt militares cẽtõibus eẽ aut crudis coriis extrinſecus opiendas com
muniẽdas ue.ne ĩmiſſo cõcremẽť ĩcẽdio.Cæſar quoq; cõmentario belli ciuilis põpeiãi ſecũdo refert ĩ
oppugnatõe maſſiliæ turri latericia a ſuis ſtructã fuiſſe:cui cẽtões inſup iniecerũt:ne aut tela tormẽtis
miſſa tabulationẽ pfrĩgerẽt:aut ſaxa excatapultis latericiũ diſcuterẽt:idẽ inſtructura muſculi: q̃ & ipſa
machina oppugnatoria ẽ.ait coria ĩducta fuiſſe ſup coria cẽtões iniectos.ne igni ac lapidibus corrum
pereť:Docet portius Cato cẽtões fieri ex ueſtimentis familiæ ueteribus.cũ ait quotiẽſcũq; tunicã aut
ſaga familiæ dabis prius ueterẽ accipito.unde cẽtões fiãt:Macrobius in primo ſaturnaliũ cẽtões acci
pit pro ueſte ſtragula lectoq; opimẽto.cũ ait ſcrophæ cadauer ſub cẽtõibus collocat.ſuper quos uxor
cubabat:laus ſarcinatoris eſt ſi bene cẽtonẽ ſuere nouerit:quia ex diſſimillibus minutiſq; conſarcinať
hinc illud lucianũ ſarcinatorẽ eẽ ſummũ ſuere cẽtonẽ optime:cõſimiliter cẽto apud iuuenalẽ accipiť p
ueſtitu famulari craſſo.& ſordido.ſic ſcribẽtẽ:intrauit calidũ uereri centõe lupanar.Centonibus enim
ĩnuoluta ueſtitaq; meſſalina ibat in luſtra ne agnoſcereť.ſeneca quoq; in.xi.epiſtolarum ait diurnum
accipit in centuculo dormit.ubi centuculus pro uili.& plebeia ueſte ſtragula uſurpatur frontinus & li
uius centunculos accipere uideń pro dorſualibus & inſtratis iumentorũ.a ſimilitudine ueſtis centũ
culi.herba centunculus dicta de qua ſcribẽs plinius noſter inuit centũculũ eẽ penulã:cuius uerba ſub
ſcripſi ex uolumine.xxiiii.q̃ ſunt hæc.itali centunculũ uocãt roſtratis foliis ad ſimilitudinẽ capitis pe

Cento nularū iacentē in aruis:p̄terea cento ut ſcienter docet auſonius eſt opuſculū ſtructū ex uariis diuerſiſq;
nuptialis carminibus.Cuius ſtructura ita ſolidat̃.ut coeant aut ceſi duo uerſus.aut unns & ſequens cū medio:
Homero nā duos iunctī locare ineptū eſt.ita ipſe centonē formauit nuptialē ex filis poematis maroniani con-
centōes ſutū.hinc homerocentonas & Virgiliocentonas legiſſe ſe ſe diuus Hieronymus refert in prologo ue
teris inſtrumenti ſignificare uolens opuſcula contexta ex Homeri Virgiliiq; carminibus tranſducta
accōmodataq; ad ſenſum conditoris.Sutilis autem dicit̃ centuculus conſutus contextuſq; a ſuendo
cymbā charonis ſutilē uocat poe-
ta hoc eſt ut exponit ſeruius itex-
tā ſutāq;. PVnicā p̄ pudore:Ru
Puniceuſ bentē ob uerecūdiā.puniceus.n.
Color color ruffus eſt.& exuberātiā ſplē
dorēq; ſignificat ruboris.græce di
cit̃ φοιρικουσ auctor Gellius in
ſecundo.facies autē pudibūdi ue
recundiq; hominis erubeſcente
conſueuit:q̄m ut inquit Ariſtote-
les in problematis ſanguis de cor
de in oēs corporis partes diffun-
dit̃ pudentibus.ita ut ſuperficiem
occupet:eſt autē uerecūdia bonū
ut dicit Seneca in adoleſcente ſi-
gnū.& ut dicere ſolebat cynicus
diogenes.Rubor uirtutis ē color.
Rubor nihil fuiſſe mollius ore pōpeii an
uirtutis notauerunt eruditi:qui nunquam non coram pluribus-erubuit.utiq; & incōtionibus:plautus in aſi-
color. naria uerecundum eſſe decet adoleſcentem argyrippe:Quintilianus uerecundiam.uitium eſſe dicit
ſed amabile.& quod uirtutes generet. PVbe tenus.Vſq; ad pubem.hæc particula iungitur cum abla
Tenus. tiuo ſingulari numero:ut capulo tenus abdidit enſem.plurali uero cum genitiuo.ut crurum tenus a
mento palearia pendent.quo in loco ut priſcianus oſtendit.uſus eſt poeta helleniſmo.plinius quoq;
dixit corporum tenus curioſus. FRVAtur tropea fortuna.Verba ſunt ſocratis erumnoſi ariſtomeni
reſpondentis ſinendum eſſe fortunam de ſe ipſo triumphare & ipſo tropeo diutiſſime frui:tanquam
ipſe ſit tropeum fixum a uictrice fortuna:ſicut tropea figi ſolebant a uictoribus ut eſſent monumen
Tropea ta uictoriarum ſempiterna.quæ uetuſtate conſumpta nephas erat refici ac reſarciri: ut docet plutar-
monum̄- chus.in queſtionibus.De tropeis affatim ſcripſimus in primo tranquilli.commentario.illinc poteris
ta uicto ſiquid deſideras mutuari. EX duabus laciniis:Veſtibus.eſt autem proprie lacinia ut inquit ſeſtus pō
riæ. peius pars ueſtimenti flexuoſa ſinuoſaq;.unde laciniosum deriuatur. Quod tortuoſum implicatum
Lacinia que ſignificat hinc lacinioſa oratio Hieronymo lacinioſus fibris ſpondios in oſtreis plinio lacinioſa
Lacinio- conuallis Apuleio dicta & aduerbium inde fit laciniati . Quod ſignificat lacinias columella præcipit
ſum. Gregem pecoris ouilli in lacinias diſtribuendum.hoc eſt in particulas & ut aduerbialiter dicam parti
Laciniati culatim.Videlicet a laciniis:quæ partes ſunt ueſtimentorum:& interdum pro tota ueſte accipiuntur
QuOD curſui.Emenda quod terſui ſignificat enim ſe miniſtraſſe amico balnei utenſilia. Videlicet
ampullam oleariam:& ſtrigilem.& lintea teritoria quibus ad tergendum utebantur. ENORmen
Eluuies eluuiem:immodicam ſpurciciam & illuuiem.plinius iuuenalis eluuiem dixere feculētiam cloacalē.
PRObe curato:cum diligēter elotus curatuſq; eſſet. LEctulo refoueo:cibo ſatio omioteleutō.Et
omioptoton.q̄ latine dicūt̃ ſimil̃r deſinēs ſimil̃r cadēs exornatōes ſunt.quæ rarenter iterſparſe conci
niorem faciunt feſtiuioremq; elocutionem:in quibus nitidus eſt & præpollens Apuleius : ſi immo-
dice hæc fiant tranſeunt in uitium ut in quarto Rhetoricorū proditū eſt.ideoq; dixit.Au.Gellius.inſi
pida & inertia & puerilia eſſe id genus in collocandis uerbis ſcitamenta:ſi immodice fiāt & rācide: ſi-
cut facetiſſime luſit lucilius.ſed ad propoſitū. oīs aī impetus oīſq; triſtitia cibo mollit̃.potuq; diſcutit̃.
uinum diſſipat curas edaces.ut ait oratius.& plinio teſte ſomno eſt accommodatum ac ſecuritatibus
& hoc fuit illud poculum nepentes.quod Helena illa homerica thelematho miniſtrauit:Quod obli-
uionem triſtitiæ ueniamq; afferebat.Quod utiq; foret cunctis mortalibus ab helena propinandum
Nepen- ſed de hoc nepenthe:quod ſine luctu ſignificat.plura in libro annotationum. AD lubentias.A lubē
thes. do ſiue libendo lubentia & libentia dicta eſt:ut docet.M.Varro libro ſecundo latinæ linguæ:plautus
in aſinaria lubentiorē te faciā:q̄ lubentia eſt:lubētias appellat hilaritates læticias.& uoluptates ſermo
Lubētiæ. num & iocorum:ad quas iam procliuem factum eē ſocratē ſeiugata pauliſper triſtitudīe ſignificat.A.
Cauillū. Gellius in.xiiii.Nā cui lubētiæ gratiæq; oēs cōuiuiorū icognitæ ſint.qq; illarū oīo exps ſit. SCItū cauil
lū. Elegans & faceta cauillatio iocatoq;. cauillū.n.pro cauillatōe.& irriſiōe accipit̃.auctor feſtis & ca-
uillari eſt iocari:Quæ græci ſophiſmata uocant Cicero & ſeneca cauillationes interpretantur.

punicantē p̄ pudore obtexit.ita ut ab umbilico pubete
nus:cætera corporis rēudaret . Nec deniq; p̄peſſus ego
tā miſerū erūnæ ſpectaculū:iniecta manu ut adſurgat:
enitor.At ille ut erat capite uelato:ſine īq̄t.fruatur diu
tius tropheo fortuna:quod fixit ipſa.effici ſequatur.
Et ſimul unā ex duabus laciniis meis exuo.eūq; prope
re ueſtio dicā:an ne cōtego:& illico lauacro trado. q̄d
unctui.q̄ terſui ipſe p̄miniſtro.ſordiū enormē eluuiē
operoſe officio.Probe curato:ad hoſpitiū: laſſus ipſe
fatigatū egerrime ſuſtinās perduco:lectulo refoueo.ci
bo ſatio:poculo mitigo:fabulis permulceo.Iam adlu
bētia procliuis eſt ſermonis & ioci:& ſcitū ē cauillū:Iā

DICAcitas tinnula.dicacitas ſicuti docet Quintilianus in.vii.proprie ſignificat ſermonẽ cũ riſu ali⸗ Dicacitas
quos inceſſentẽ:ideo demoſthenẽ urbanũ fuiſſe dicunt dicacẽ negant:adicendo ducta eſt:hac potiſſi⸗ ſcurrilis
mũ utunť ſcurræ:Vnde dicacitas ſcurilis appellata.q̃ oratori magnope fugiẽda eſt.Duo ſunt gña face
ciarũ.ut inquit Cæſar & Ciceronẽ in.ii.de oratore alteꝝ fuſũ:Alterũ pacutũ:illa a ueteribus ſupior cauil
latio.hæc altera dicacitas noĩata eſt:Vpud ueteres ganio p̃cõe nemo dicatior fuit:de quo multa lucili Faceciaꝝ
us:de quo nõ pauca.M.Tullius in oratione pro.Cn.plãco.hic naſicæ nõ pepcit.idẽ.Mar.druſũ hoĩem genera.

dicacitas tĩnula:cũ ille imo de pectore cruciabile ſuſpiriũ ducens:dextra ſeruiente:frontẽ replaudens:me miſerũ infit.qui dũ uoluptatẽ gladiatorii ſpectaculi:ſatis famigerabilis cõſector:in has erumnas ĩdici.nã ut ſcis optime ſecundũ queſtũ macedonia profectus:dũ men ſe decimo ibidem attentus nummatior reuertor:modico prius q̃ lariſſam accederem : per tranſitum ſpectaculum obiturus : in quadam auia & lacinioſa conualle a uaſtiſſimis latronibus obſeſſus:atque omnibꝰ priuatus tãdem euado . & utpote ultime affectus : ad quandam cauponam Meroen anum : ſed admodum

potentiſſimũ dicacitate pulſauit.
idem. Lu. Craſſi & Marci Antõii
oratoꝝ uolũtates aſpioribus face
ciis ſæpe pſtrinxit ĩpũe. TINnu⸗ Tĩnulus.
la.ſonora . & obſtrepa ſublatiore
ſermõe.Tinnire ẽ ſonare uerbũ fi
ctũ ex onomatopeia. Vnde tĩnitꝰ
auriũ plinius in.xxviii.qn & abſẽ
tes.tinitu auriũ p̃ſentire ſermões
de ſe receptũ ẽ. FRONtẽ replau⸗
dẽs mãu re pcutiẽs retegẽſq; capil
lis reiectis:quod in luctu triſtitia⸗
que uſitatum eſt : plaudo enim
quod & plodo dicitur manibus
pulſo & ſtrepitũ facio. unde plau⸗
ſus dictus:quo bõi excipiebantur
cum mali exibilarẽť : hic cõplode Replau
re.ſupplodere.explodere.replaudere.deriuãť:q̃ iter ſe finitima.ut pote ab eodẽ fõte deriuata aliquo tñ dere.
interſticio diſcriminãť:qd antiquaꝝ lectionũ curioſo facile liq̃t.& a nobis pinde ut in legẽdo fuerint
obuia annotabũť. INfit.inquit alias incipit.in carmie Neuião legimus fiere ĩpendio ĩfit pro fieri im Famige
pẽſe ĩcipit. FAmigerabilis:iclytus.Clarus.opulẽtus.famigerabilis.n.& famigeratus ĩ eodẽ ſignificatu rabilis.
pro cognobilis & fama notus uſurpať:famigeratores ãt dicũť rumigeruli:quaſi famæ rumoꝝq; geſto Famige
res ſeminatores ue:de quibus plautus ĩ trinũmo.ego de uerbis eoꝝ famigeratoꝝ inſcius,p ſilui amicũ rator
caſtigatũ inoxiũ:qd ſi exquirať uſq; ad ſtirpẽ auctoritas⸗Vnde quicqd auditũ:niſi id appareat:famigera Secũdũ
tor næ ſit cũ detrimẽto & dãno. ERVMnas.Calamitates laboreſq;:aius equus optimũ ẽ erũnæ cõdi⸗ ſalutem.
mẽtũ.ut ĩquit plautius ſeruus. SEcũdũ q̃ſtũ:poſt factũ lucꝝ:ſcdm.n.aliqñ ſignificat iuxta & poſt.Liui
us ſcdm orationẽ p̃toris murmur ortũ.idẽ ĩ epiſtolis ſolitũ ſcribi ſcdm ſalutẽ teſtis & hiſce uerbis p̃tores
ſyracuſani Marcello ſcdm ſalutẽ ut aſſolet.,p eo qd ẽ poſt ſalutẽ.M.Tullius ĩ epiſtolis ad q̃ntũ fratrẽ:il⸗
le mihi ſcdm te & liberos noſtros ita ẽ.ut ſit pene par.idẽ ĩ ſcdo officioꝝ ,pxĩe & ſcdm deos hoĩes homi
nibus maxĩe utiles eẽ pñt.i.poſt deos ſcdm flumĩa dixit Virgiliꝰ ,p iuxta.ſcdm aurẽ pugiõe pcuſſũ fuiſ
ſe.M.Marcellũ ſcribit ſeruius ſulpitius.Quod ſignificat iuxta aurẽ ſiue poſt aurẽ.Accipiť aliqñ ſcdm ,p
eo qd ẽ pro.ut ſcdm te litẽ do.pro te.notiſſima ẽ illa ſignificatio ſcdm platonẽ ſcdm ariſtotelẽ. Lucãus
ſcdm emathiã lis tãta datur.græci in hac ſignificatõe dicunt ut ait priſcianus.κατα και μετα. MA
cedonia.caſus eſt ablatiuus olim emathia dicta duobus inclyta regibus.philippo.& Alexandro.quon
dãq; terraꝝ imperio famigerata cui macedo deucalionis nepos nomen indidit.auctor ſolinus in po
lyhiſtore. NVMmatior.pecunioſior.& nummis ſaffarcinatus.Qui bene numatus eſtis more roma
no dicitur diues.ut feſtiuiter iocatur.M.Tullius in epiſtolis ad trebatium.ſtoici uero dicũt omnes eſſe
diuites:qui cælo & terra frui poſſunt. LAriſſam.ciuitatem theſſaliæ ſignificat.quam penſilẽ & pelaſgi Lariſſa
am cognominant.a qua lariſſeus achilles dictus.Multas autem fuiſſe lariſſas ex multiplici lectiõe didi multi⸗
cimus.fuit enim lariſſa in creta.& in aſia altera iuxta cymam:in agro quoq; attico lariſſa eſt.Tralliãus plex.
quoq; uicus nomine lariſſa.a qua lariſſius iupiter cognomen ſumpſit.eſt & lariſſa pagus mõti hemo Caſtero
finitimus.quin etiam in peloponeſſo argiuorum arx lariſſa memoratur.quam cyclopes condiderũt. chires.
quos Caſterochiras ideſt uentrimãos uocant quoniam ſuo artificio alebantur.ob hoc lariſſeus apex Lariſſeus
appellatur a ſtatio arx argiuorum.qui alibi dixit cyclopum fabricata manu. OBiturus.aditurus ſpe apex.
ctaturus. AVia conualle:inacceſſa & difficili:auia enim loca dicuntur ſine uia.& ob hoc imperuia mi auia.
nimeq; commeabilia.Lucretius auia peridum peragro loca nullius ante Trita ſolo & homo auius lõ
ge a uia remotus.idem auius a uera longe ratione uagariis : hinc illud per annotationem ſiue traie⸗
ctionẽ celebratum . auium dulcedo auium ducit. LAcinioſa.flexuoſa.& plicatili ſicut iam docuimꝰ.
VLtime affectus:ad extremam redactus calamitatem uel nimia laſſitudine defectus exhauſtus ue.
MEroe:nomen eſt cauponæ ex re fictum:tanquam eſſet merobiba ſicut apud auſonium iocus eſt: Meroe.
de fœmina bibaciſſima.cui ideo meroes nomen inditum facetiſſime ludit:quia uinum dilutum nõ
bibebat⸗potare immixtum ſueta merumque merum:alias meroe inſula eſt clariſſima niliacarum in⸗
ſularum.in qua & ciuitas cognominis a matre Cambyſæ regis nuncupata.

SCItulã.Elegantẽ:& argutulã.nec.n.ad corporis formã referri põt:cũ eẽt anus:& interdũ hæc dimi-
nutiua urbanitatis & blandimenti cauſa uſurpanť. DEuorto.diuertor accedo.ueluti ad diuerſoriũ:
frequentiſſima apud Apuleiũ locutio.inde taberna diuerſoria plauto.in quã uiatores deuertunt.M.
Tullius diuerſores decenter appellat eos:qui in tabernã cauponãq; diuertunť:& eſt proprie uerbũ uia
torũ. DOmuitionis:Cõponunt dictiones ex duabus integris:ut tribunuſplebis.aut integro & corru
pto.ut maleuolus extorris:aut ex corrupto & integro.ut noctiuagus.aut ex duobus corruptis.ut pedi
ſequus.pinirapus.auctores Quin
Domuitio. tilianus.& priſcianus. Domuitio
copulať ex corrupto & ĩtegroqua
ſi domũ itio.ſignificat autẽ reditũ
Itiones. ad pẽates.itiones autẽ dici ſicut re
ditiones & abitiones teſtis eſt Te
rentius.qui ait inphormione:hec
cine erant itiones crebræ & man-
ſiones diutinæ:hac dictione dein
de ac elegantiſſima utiť&.M.Tul
lius qui ſic ſcribit in primo de diui
natione.ſed rhodiorũ claſſi ꝓpin-
quũ reditũ ac domuitionẽ dari.do
miceniũ nouo uocabulo finxit ñ
Domicenium. magis licenter q̃ decenter epigrã-
matiſta marcialis pro cena dome
ſtica. SPOliatiõis diuinæ. Lego
diurnæ diurnã.n.appellat ſpolia-
tionẽ.quã de die paſſus erat:cũ rarenter hoĩes de die ſpoliari ſoleant nocturnæ uero ſpoliatões & graſ
ſaturæ ſint creberrimæ. CEnæ gratæ:ſenſus ſic ordinať.applicat me cene gratuitæ,ꝑ qua nulla merce
dula exigebať. VRIgine percita:ardore libidinis extimulata:& tentigine ueluti quadã concita.eſt.n.
urigo.Vredo quædã & pruritus libidinis ab urendo dicta. AB unico congreſſu.pudenter concubitũ
ſignificat. ANnoſam ac peſtilentẽ:cauponã intelligit:ex cuius uetulæ concubitu ſe contagione qua
dã peſtilenti iceſtum eſſe ſignificat. anatẽ ueteres appellauerunt morbum anuum ideſt uetularum.ſi
Anatis morbus. cut ſenium morbum ſenum.anus autem dicta eſt ab annorum multitudine.uel ꝙ iam ſit ſine ſenſu
Quod græce dicitur.μουσ.anicularum enim propria eſt deliratio. IN eam contuli:ſignificat ſe pro ꝑ
cio concubitus quicquid ueſtium ſibi reliquerant latrones dono dediſſe cauponæ. OPErulas etiam
ſcilicet contuli in cauponã.qua dictione ſignificat reculas quaſdam operoſe fabrefactas:quas acquiſi
uerat dum exercet ſagariam negociationem.ab opera Hypocoriſticos fit opella & opula:quid autem
ſit facere ſagariam copioſe explicauimus.in libro annotationum.ubi hic quoq; locus enarrať.uerum
quia ut ait plato nõ nocet bis idem dicere.& græcũ prouerbiũ eſt λις και τρισ τοκαλον.i.bis terque
Bis terq; pulchra dici. pulchra dicenda.ſcito ſagariam nuncupari negociationẽ uocabulo a ſagis inclinato. quando ſcilicet
ſaga & alia id genus ueſtimenta emimus & diſtrahimus lucri faciundi cauſa.Quod iuris conſulti eui
denter docent:apud quos titulo pro ſotio talis caſus explicatur.Quidam ſagariam negociationẽ inie
Sagaria. runt-alter exhis ad merces comparandas profectus in latrones incidit.ſuamq; pecuniam perdidit ſer
Caſus iuriſconſultorum. ui quoq; eius uulnerati ſunt.reſq; proprias perdidit:dicit iuliãus damnum eſſe commũe.titulo quoq;
de tributoria actione ſic ſcribitur.duas negociationes exercebat puta ſagariam & lintteariam. dicitur
autem ſagaria ſimpliciter & ſignificatur huiuſcemodi negociatio ſicuti nomine,linteariæ intelligiť
Lintearia negociatio linteorum.itidem abſolute dixerunt argentaria ſequeſtrariam aliaq; conſimilia ſagariam
autem q̃ ſaccariam legere malim quod ſi nihil placet immutare ſaccaria in eodem ſignificatu accipie
tur.quaſi a ſaccis deriuata:q̃ ſunt uiliora ueſtimenta.aliquando ſacci & per diminutionẽ ſaculi.& ſacel
li ſunt nũmoꝶ receptacula.ut docet Pediãus Aſcõius Saccariũ Vlpianus titulo de cõtrahenda emptio
ne accipit non pro negociatione ſaccorum.ſed pro baiulo ſcribens:ſiquid ex ſacco ſaccarii cecidiſſet.
MErebam.parabam.acquirebam. BOna uxor:ironicos caupona ſignificatur:quæ illi fuit detrimẽ
Saccari⁹. toſa.cuius concubitu perinde ac uxoris potius eſt. MAla fortuna:propter latrocinalẽ ſpoliationem:
Romæ fanum malæ fortunæ fuit in eſquiliis græce dicitur κακη τυχη. EXtrema:ſuprema exitia.
Nouiſſimum NOuiſſimo extremius.tanquam nihil peius deteriuſq; inueniri poſſit ea labe cladeq; quam perce
perat ex cõplexu cauponæ.quod facinus illi extremũ & peſſimo peius fuit.quod & ultimo loco perpe-
tratũ cõtigit:nouiſſimũ enim extremũ ſignificat.quod uerbũ auctoř.M.Varrõe Lelius & ſenes aliquot
quod nimis nouũ eẽt uitauerunt:& ſicut a uetere uetuſtus ac ueterimus:ſic a nouo declinať nouiſſi-
mũ:quod ẽ extremũ:ſic ab eadẽ origine nouitas & nouitius autumat Gellius lib.x.noctiũ atticarũ.M.
Ciceronẽ noluiſſe uti iſto uerbo tãq̃ nõ latino & ĩprobo.ſed qđ pace ueniaq; tãti uiri dictũ ſit.M.Tulli
um uſum eẽ hoc uerbo obſeruauimus.ſic ſcribẽtẽ in oratore.Nec in hac mõ re:q̃ ad uulgi ſenſum ſpe

ſcitulam:deuorto.eiq; cauſãs & peregrinatiõis diutur
næ:& domuitiõis anxiæ:& ſpoliatõis diurnæ:apio.&
dũ miſere refero:q̃ mẽini:illa me q̃ humane tractare ad
orta:cene grate atq; gratuite:ac mox urigĩe ꝑcita:cubi
ſuo applicat.& ſtati miſer:ut cũ illa acquieui:ab unico
congreſſu annoſam ac peſtilẽtẽ cõtraho.& ipſas etiam
lacinias:quas boni latrones cõtegẽdo mihi cõceſſerãt:
in eã cõtuli.operulas etiã quas adhuc uegetus:ſaccari
am faciẽs merebam.quod me ad iſtam faciẽ quã paulo
ante uidiſti:bona uxor & mala fortuna perduxit.Pol
quidem tu dignus inq̃ es extrema ſuſtinere.ſi quid eſt
tamẽ nouiſſimo extremius:qui uoluptatẽ ueneream:

ctet.& ad auriũ uoluptatẽ:quæ duo ſunt ad iudicandũ nouiſſima.uerũ ſicut ille qui ſemel riſit nunquã
riſiſſe tradit᷑.ita qui ſemel hac dictione uſus eſt haud immerito dici poterit:ea nunq̃ uſus fuiſſe.nã ut
inquit Aſconius ſemel uicinũ eſt ad pene nũq̃. SCORtũ ſcorteũ.Scorta dici meretrices & ſcortari me Scortari.
retriculas ducere nemo eſt qui neſciat:a pelle quod antiqui dicebant ſcortũ ducto uerbo:quia ſicut pel
liculæ:ſubigant᷑:ſcortea quoq; dicimus ea quæ ex corio ac pellibus ſunt facta.inde in aliquot ſacris ac
ſacellis nefas erat aliquod ſcorteũ adhiberi.proinde Ouidius in faſtis ait.ſcortea nõ ulli fas eſt inferre Scortea.

& ſcortum ſcorteum lari & liberis prætuliſti. At ille di
gitum a pollice proximum: ori ſuo admouens: & ĩ ſtu
porem attonitus: tace tace inquit: & circunſpiciens tu
tamenta ſermonis: parce inquit in fœminam diuinam.
ne quam tibi lingua intemperante noxam contrahas.
Ain tandem inquam potens illa: & regina caupõa? qd
mulieris eſt? Saga inquit & diuini potens. cælum depo
nere. terram ſuſpendere. fontes durare: montes diluere
manes ſublimare. deos infirmare. ſidera extinguere.
tartarum ipſum illumĩare. Ore te ĩquam: oro te iquã:

ſacello.ĩ athelanis fabulis licebat
antiquitus animaduertere ruſti
cos ioculariter dicere ſe adduxiſſe
pro ſcorto pelliculã: Dõatus enar
rãs illud ex eunucho forte habui
ſcortũ.ait abdomẽ quod in corpo
re fœminarũ patiens eſt coit᷒ ſcor
tum dici uel αποτουσχαιρειν.
quod græce palpitare.quod faci
unt meretrices criſſando.ut ita cõ
ciniorẽ uenerẽ exhibeãt uiris:aut
ut ſibi abigant conceptũ ſemẽ:qd
in uulua fœminæ ĩ ipſo coitu nõ
ſe mouentis inhereſcit:in cõmen
tariis tranquilli docuimus ſcorta
dici diobolaria:quæ duobus obolis hoc eſt uiliſſima mercedula cõducuntur:Vbi emendauimus locũ Diobolaria.
M.Varrõis mẽdoſiſſimũ.Feſtiuiter appellat Apuleius ſcortũ ſcorteũ meretricẽ Annoſã uietã deformẽ
inamabilẽ:pinde atq; eẽt inſtar pelliculæ & corii.Rugoſa.Flaccida.Languida.Minimeq; ſucculẽta:me
retrices ãt id genus ſordidæ duobus apud ueteres uocabulis elegãtibus appellãt᷑ ſcractiæ & ſcrupeæ:di
cũt᷑ ãt ſcractiæ ab excreãdo:qd uitiũ ẽ in uetula.ſcrupeæ uero ſiue ſcrupidæ a duritia moleſtiaq; lapillo Scractie.
rũ:qui ſcruppi.& p diminutionẽ ſcrupuli dicũt᷑:hoc ideo trãſeũter appoſui ut emẽdares ĩtelligereſq; il Scrupeæ
lud plautinũ:Quod refert᷑ a Gellio ĩ tertio noctiũ atticaꝝ.ſtratæ ſcruppe deſtrato uuluæ ſordidæ:tu cor
rige ſcractiæ ſcrupeæ. DIgitũ a pollice proximũ.indicẽ ſignificat:quo ori ad moto ſilẽtiũ indicimus cõ
monemus ue:qd maxime ſalutare ẽ.unde & ſalutarẽ dictũ eẽ a uetuſtis ſcriptoribus exiſtimo ſicuti a
tranqllo.q ait auguſtũ habuiſſe digitũ ſalutarẽ ſiniſtræ manus imbecillũ:ubi nõ parũ multa digna ſci
tu Annotauimus.Marciãus capella.& ipſe ſic ſcribit.uerũ quidã reditus puer ad os cõpreſſo digito ſa
lutari ſilẽtia cõmõebat.is digitus in exprobrãdo & ĩdicãdo:unde ei indicis nomẽ ẽ:plurimũ ualet:quo Salutaris
uſum eẽ optime craſſum oratorẽ Cicero Quintiliãuſq; notificãt. TVtamĩta ſermõis:ut tuto loqui poſ digitus
ſet.ne quiſpiã arbiter clãculũ arbitraret᷑:ſic & captiuus.plautinus ſecede huc inquit ne arbitri dicta no index.
ſtra arbitrari queant.ſæpe.n.dicũt᷑ uoces:q̃ poſtea mortiferæ fiunt ipſis ſermocinatoribus:redeuntq;
p iugulũ excipiẽtibus delatoribus.unde illud ĩ uſu uulgi frequẽs:plures necat lingua q̃ gladius.ſentẽ
tiæ uulgari ſubſcribit uerſus ille ſentẽtialiter ꝓlatus ηγλοσσα πολλουσ εισ ολεθρον ηγαγεν.id
eſt lingua multos egit ĩ pniciẽ. PARce ĩ fœminã.Abſtine a maledictis fœmiæ:q̃ arte magica pollens
merito ueluti diuina metuẽda ẽ. NE quã noxã.aliquod periculũ & detrimẽtũ alias noxa accipit᷑ ꝓ cul
pa & delicto.ut alibi latius explicauimus. AIN.ais ne. REgina:tãq̃ regia poteſtate præſtãs. QuID
mulieris eſt.ſcire te cõuenit.cũ interrogatio per obliquũ caſum maximeq; genitiuũ profert᷑.cõtemptũ
ſignificari.ut quid hoc ẽ hominis.Quid mulieris.quid ornatus auctor Dõatus. SAga:ſagas dici mu Quid
lieres docet porphirio magicarũ herbarũ ſcientes tanq̃ ſatis agas & multũ agentes.tibullus pollicita ẽ mulieris
magico ſaga miniſterio.Lactantius ſiue is lutatius eſt papinii ſtatii cõmentator ſagos clãgores ĩ octa Saga fœ
uo thebaidos interpretatur diuinos.unde pſagia prædiuinationes mẽtis dicta.Marcus Tullius libro mina.
primo de diuinatione ſagire inquit eſt acute ſentire:ex quo ſagæ.& ſagarii dicti qui ſcire multa uolũt. Sagi clã
& ſagaces canes. CAElũ depõere. Quæ ĩpoſſibilia naturaliter ſunt.ait effici poſſe poſſibilia poteſtate gores.
& ui ſagæ mulieris.& hoc totum decenter poſitum eſt per antitheta ſiue contrapoſita.quæ in ornamẽ Sagarii
tis elocutionis ut inquit Auguſtinus in.viii.de ciuitate dei ſunt decentiſſima:eſt & in hoc loco exorna
tio illa.quæ dicitur ſimiliter deſinẽs græce omioteleuton.eſt & figura grammaticalis diſſolutum ſiue
diſiunctio:Quod græce dicimus dialyton.& aſyntheton. MONtes diluere:Quod eſt aquarum & li Infimare
quoris. DEos infirmare.Mundior & purior lectio eſt infimare:Quod eſt infimos facere.idem ait in
demonio.Socratis.ingenia illa ad beatitudinem ſublimata ſint.Hæc ad miſerias infimata:ſublima
re ãt & ĩfimare iterſe oppoſita decẽter attẽde.ſicuti mães & deos.mães.n.ĩferni ſignificãt᷑.Dei uero ſup
ni.de mãib᷒ ſatiſmulta ĩ cõmẽtariis.ꝓptiãis. TARtaꝝ.plato ĩ phedõe tartaꝝ eẽ ſcribit baratꝝ ĩ ꝓfũdo Tartarus
terræ & ĩferoꝝ:ex quo origo ſit oĩum aq̃rũ & fons:& quo cõfluãt flumĩa.qd ĩpoſſibile ait eẽ Ariſt. apte
diſſidẽs a pceptore lib.ii.meteoroꝝ:poetæ tartaꝝ appellãt carcerẽ ĩferoꝝ.de quo Tertuliãus ĩ aploge
tico ſic: in imũ tartarum demerſerit:quẽ carcerẽ pœnarũ infernarũ cum multis affirmatis: A tartaro

tartareus & tartarinus deducit᷑.hinc illud corpore tartarino prognata palude Virago Tartari origo ut ait.M.Varro græca eſt.nāq; αποτησ ταραχησ.i.perturbatione dicit᷑.quia illic oīa perturbata.uel a ποτου ταρταριζειν quod ſignificat tremere & frigere.ex tartaro ut ait plauto.nnnq̄ egrediunt᷑ nocētes.

auleū tragicū dimoueto . & ſipariū ſcenicū cōplicato. & cedo uerbis cōmunibus . Vis īquit unum uel alterū: īmo pluria eius audire facta:ˀ nā ut ſe amēt efflictī:non mō incolæ:uerū etiam indi : uel ethiopes utrique : uel ipſi antichthones:folia ſūt artis:& nugæ meræ. ſed q̄d in cōſpectu pluriū ꝑpetrauit audi. Amatorē ſuū q̄ ī aliam temeraſſet:unico uerbo mutauit in ferā caſtorē. q̄ ea beſtia captiuitati metuens:ſe ab inſequentibus repreciſione genitaliū liberat ut illi quoque ſimile:q̄ uenerē habuit ī aliā:ꝓ ueniret. Cauponē quoque uicinū:atq;

AVLeū tragicū.Magna caligo uerborū.quibus ſubobſcure ſignificat talē de ſaga fœmina ſermocinationē magis tragicā eē:q̄ narrationi familiari accōmodatē.ideoq; remouendam eē ſuadet:nā dū auleū tragicū dimouēdū eē dicit & ſi parū ſcenicū cōplicandū:intelligi uult talē narrationē eē ſeq̄ſtrandā:quæ tragico argumento cōueniat tragicisq; portētis:auleū.n.tragicū dicit᷑:quo ſcena in agēdis tragediis exornat᷑. **Auleum Tragicū.** Quod leuabit᷑ tollerabat᷑q; cū finita fabula cantor dicebat ualete plaudite:hinc illud oratii:ſi plauſoris eges aulea manentis & uſq; ſeſſuri docet cantor uos plaudite dicat.ait Dōatus aulea in ſcena ſterni ſolita. Quod pictus ornatus erat ex attalica regia romā uſq; perlatus. **Attalica.** annotauimus alibi aluea dici uela picta:quæ alio noīe dicunt᷑ periſtromata.& peripetaſmata.ab aula attali regis aſie qui populum romanum ſcripſit heredem:ait plinius in octauo attalum primum inueniſſe aurum in texere in ueſtibus.unde nomen attalicis eſt . hinc illud propertii porticus auleis nobilis attalicis. **Sipariū** SIparium ſcenicum:Feſtus & donatus ſcribunt ſiparium eſſe uelum minutum .ego exiſtimo non minutum ſed mimicum legendum eſſe.ut ſit id quod Apuleius appellat ſcenicum . eo enim utebantur mimi ſcenicię artifices ad ſcenam uelandam quod populo obſiſtebat.& hæc ſiparia pro auleis etas poſterior uſurpauit.de hoc intellexit ſatyrographus poeta illo uerſu cōſumptis opibus uocem damaſippe locaſti ſipario ſignificat enim damaſippum mercedula conductum feciſſe hiſtrioniam .& egiſſe fabulas ſcenicas.idem Apuleius in.x.ait conſimiliter auleo ſubducto & complicitis ſipariis ſcēa diſponitur.impreſſi codices pro auleo ſubducto habent auleo ſubducto:quæ dictio mendoſa expongēda eſt quidam ſuparium legunt cum iter.u.&.i. maxima cognatio ſit.Seneca in libro de tranquillitate uitæ appellat uerba cothurno & ſipariis fortiora quæ grandia ſunt & ſupra ſublimitatem tragicā eue- **Supara** huntur.idem in.xi.epiſtolarum ait ſupara.unde per diminutionem ſuparia inclinari uidentur eſſe inſigne nauium alexandrinarū quibus ſolis licet ſuparum intendere quod in alto non oēs habent naues & lucanus ſupara uelorum dixit alias ſuparum ueſtimentum puellare lineum eſt de quo affranius puella non ſum ſi ſuparo induta ſum eiuſdem meminit plautus in epidico ſignificat Apuleius. Symbolicos tollenda eſſe de medio ſermocinationis ea : quæ ad tragediam pertinent. Cedo. Dic. COmunibus.Quibus in comuni quottidianoq; ſermone uti ſolemus: Efflictim. Vehementer.& ardenter. ETHIOpes utriq; Homerus in primo odyſſe ethiopas bipartitos eſſe auctor eſt alteros ad **Ethiopes Bipartiti.** orientem alteros ad occidentem ſpectare.ſic enim ait οι μεν δυσσομενου υπεριονοσ οι δ ανιονγοσ.ideſt ſolis ad occaſum quidam.quidam ſed adortum ſuper quo uerſu non parum multa ſtrabo in primo geographiæ.ſunt autem ethiopes ut idem aſſerit εσχατοι ανδρων.ideſt poſtremi hominum plinius in quinto.ſic ait ueriſſima opinio eſt eorum.qui deſertis aphricæ duas ethiopas ſuperponunt & ante omnes Homeri qui bipartitos tradit ethiopas ad orationem occaſumq; uerſos.idem in ſexto ethiopiam appellatam eſſe memorat ab ethiope Vulcani filio: alii a colore populorum quos ſolis uicinitas torret.Caſus refert ariſtoteles ī problematis cur ethiopes ſint bleſis pedibus candidis dētibus longeuæ uitæ animo timidiore. ANthichthones.Qui habitant in zona chimerina hoc eſt hie- **Antichthones.** mali:quos ſeparat a nobis torrida appellantur antichthones ωσ την εναντιον χωρα quaſi contrariam terram habitantes.auctor probus:hos alio nomine græci αντοικουσ uocant de quibus multa Macrobius in ſecundo in ſōnium ſcipionis.ex his colligimus antipodas nō eſſe antichthōes:quos tranſuerſos nobis ſtare autumat.M.Tullius inferiorem zonæ noſtræ partē tenentes:uerū an eē poſ- **Antipodes.** ſint hi antipodes multa queſtio eſt apud eruditos aliis aſtruentibus aliis deſtruentibus Marcianus antichthones ſeiungit ab anticis & antipodibus.cuius uerba hæc ſunt ex libro zeometriæ antici habitāt contrariam zonam qui infernatem nobis obuerſam habitant antipodes memorantur : qui contra illos quos anticos dicimus antichthones appellantur. FOlia ſunt artis.ideſt leuia & nugatoria com- **Antici** paratione eorum:quæ maiora mirabilioraq; facit.ex artis magicæ potentia. IN aliam temeraſſet:cū alia puella concubuiſſet. REpreciſione genitaliū.eſopus ille e phrygia fabulator feſtiuiter refert Caſtora ex genere quadrupedum degere εν λιμναισ ideſt in lacubus . cuius genitalia medicis utilia eſſe ferunt:qui ob id ſe peti gnarus abſcindens ſibi genitalia ita a perſecutionibus ſalutem cōſequit᷑: hinc illud

hinc illud Satyrographi.imitatus Caſtora qui ſe eunuchũ ipſe facit cupiẽs euadere damno teſticuli. Caſtor.
Adeo medicatũ ĩtelligit inguẽ:Plinius.&.M.Varro.fibros appellãt:q̃ circa oras fluminũ extremas ui- Fiber.
deri ſolẽt.Vñ & nomẽ.fibrũ enĩ Antiqui dicebãt extremũ:uñ & ĩ ueſtimẽtis fimbriæ.& ĩ iecore fibræ di-
ctæ:q̃ ſũt extremæ: Animal ẽ horrẽdi morſus arbores iuxta flumina ut ferro cedit hoĩs parte cõprẽſa
nõ ante q̃ fracta cõcrepuerint oſſa morſu reſoluit:cauda piſciũ Caſtori ẽ:cætera ſpẽs lutræ pilus molli-
or pluma:Germani biferã uocãt:ex gñe ſunt amphibio.ſic.n.philogræci uocãt animalia:qbus ĩ aqua Bifera

ob id emulũ deformauit ĩ ranã. & nũc ſenex ille doliũ ĩnatãs uini ſui:aduẽtores priſtinos fece ſubmiſſus offi-
cioſis roncis raucus appellat. Alium de foro qdẽ:ꝙ ad-
uerſus eã locutus eẽt:ĩ arietẽ deformauit: & nũc aries
ille cãs agit. Eadẽ amatoris ſui uxorẽ.ꝙ ĩ eam dicacule
probrũ dixerat:iam ĩ ſarcinã ꝑgnationis obſepto ute-
ro:& repugnato fetu: perpetua ꝑgnatione damnauit.
Et cuncti numerant: octo annorum onere miſella il-
la:uel ut elephãtum paritura diſtenditur. Quæ cum

& terra uictus eſt:illud annotatu uocabu-
ſcituqꝫ dignũ. Quod a ſeſtio dili- lo Ger-
gẽtiſſimo medicinæ cõditore ꝓ- manico.
ditũ eſt: Negat.n.teſtes amputa- Amphi-
ri ab ipſo Caſtore cũ capitur.quin- bia.
imo paruos eſſe ait ſubſtrictoſqꝫ
& adherentes ſpinæ.nec adimi ſi-
ne uita animalis poſſe: Verũ fol-
liculos gemios ex uno nexu de-
pendẽtes.qui amputẽtur.quorũ-
uis medica ſit. Caſtorea uocant Caſtorea
medici:q̃ medent̃ pluribus mor-
bis & ĩprimis uertigini tremulis-
neruoꝝ uitiis.ſtomachicis:para-
lyticis iſchiadicis:quos uulgus ſciaticos appellat:& opiſthotõis.Ita.n.dicũtur quoꝝ ceruix rigida & in- Opiſtho-
flexibilis dolor eſt.qđ aliubi fuſius uberiuſqꝫ enarrauimus. Caſtorea magnificat Galenus adhibetqꝫ thoni.
pluribus medicinis.Demiror Albertũ magnũ & Iſidoꝝ.qui Caſtoris nomẽ a caſtrãdo deducãt: cũ di-
ctio græca ſit.& ita a græcis paſſim noĩetur:Nomen aũt græcũ etymologiã latinã nõ recipere ſat notũ
eſt & grãmatici prodiderũt.memorãt quidã:qđ poſt amputationẽ genitaliũ ſi iterũ petatur a uenato-
ribus erigere ſe ſe oſtẽtãtẽ nihil ĩ ſe ꝑciſis teſtibus eẽ amplius expetẽdũ. OB id emulũ.Emulatio.n.&
inuidẽtia ẽ ĩ er uicinos eiuſdẽ artificii profeſſores.ut ĩquit heſiodus και κεραμευσ κεραμει κοτει
και τεκτονι τεκτων inuidet figulus figulo.& faber fabro.Emulũ aũt dici aliquãdo inuidũ aliquãdo
imitatorẽ ſciunt oẽs.& tradit Donatus ĩ cõmẽtariis Eneidos:De emullatione.M.Tullius ĩ quarta Tu-
ſculana. SENEX ille.Caupo. DOlium inatãs uini.Deformatus ĩ ranã caupo ñatabat ĩ uino cõtra
naturã ranarũ:qbꝰ ĩ aq̃ uita ẽ uinũ aſpnãtibus.Vñ & παροιμια βατραχοισ οινοχοοισ.i.ranis uinũ
infundis qđ ꝓuerbiũ dicitur de his qui ea ꝓbẽt q̃ nulli uſui futura ſint accipiẽtibus.Cui cõtrariũ eſt al-
terũ prouerbiũ βατραχω υδωρ.i.ranæ aqua de his qui ea dant:quibus maxime letantur & geſtiunt
accipientes.ſicut aqua gaudet Rana. ADuentores.Viatores intelligit:qui in cauponis cauponã ſoli-
ti erant deuortere.Hodieqꝫ uulgo aduentores dicuntur:qui prope peculiariter frequẽtant officinam
quãpiam ac tabernam:meretrices quoqꝫ ſuos habent aduentores.hinc Plautina meretrix in Trucu-
lento.ſi æquum facias aduentores meos non incuſes. OFFIcioſis ronxis.ideſt coaxatione & nariũ
ſonitu ob ſtrepero.Ronchos enim ſignificat proprie ſonum illum naſi qui a ſtertẽtibus fit dormien- Rõchos.
do:a quo inclinatur uerbum rhonchiſſo.qđ eſt ſterto & naribus inſono.Plautus Dum dormit Ron-
chiſſat:& quia deriſores ſolent talem naſo ſonitum in deriſu conficere: inde fit ut ronchi pro deriſio-
nibus deriſoribuſqꝫ uſurpentur:Martialis maiores nuſq̃ ronchi. hinc Ronchiſonus.qui ſonat Ron- Ronchi-
chos & deriſor eſt:Sidonius Nec nos Ronchiſono rhinocerote notat:quidã exiſtimant uocabulum ſonus.
eſſe factitium a ſono ſicut tinnitus.& clangor.Ego dictionem græcanicam eſſe autumo.græce enim Pararen-
ρογκοσ dicitur ſtertendi ſonus και ρεγκω ſterto:Vnde pararenchos dictus eſt Cipius is:qui ſimu- chos.
labat dormientem:quo ſecurius ĩpunitiuſqꝫ eius uxor meccharetur:Cuius meminit Lucilius:a quo Non om-
natum eſt prouerbium non omnibus Dormio: Quod Cicero ſciens inuertit: qui in epiſtolis ait nõ nibus.
omnibus uigilo. ALIVM de foro.Forenſem oratorem ſiue Rabulam ſignificat. CAVſas agit.tan- Dormio
quam priſtinum inſtitutum obliuiſci non poſſit. DICAcule.Aduerbium eſt.& ſignificat mordaci- Probrũ.
ter.& cum ſalſa dicacitate. PRObrum.Conuitium.Liuius occurſant portis probra ingerunt: alias Vterus.
probrum pro ſtupro flagitioqꝫ accipitur.probrum uirginis ueſtalis.ut capite puniretur ueteres ſanxe- Matrix.
runt. OBSIto.Lego obſepto.quaſi clauſtris quibuſdam munito obturatoqꝫ. VTEro.Vterus in fœ- Loci.
mina iunctus eſt ueſicæ ſignificatqꝫ matricem:Alio nomine locos appellãt ut docet Plinius in unde- Virioſi.
cimo:Inde loci in fœmina uirioſi dicuntur a Catone.qui appetentes ſunt cõcubitus uirilis. Seruius Vter.
Virgilianus interpres uterus inquit eſt mulierum.aluus quo effluunt ſordes.Venter.qui uidet̃:uter Diſtẽtus.
pro uterus dixit Cecilius:Nunc uter creſcit non poteſt celari. REPVgnato fetu.Interdicta prohibi- Celerius
taqꝫ partitudine:tunc enim fetus repugnatur cum iam maturus exire non poteſt ex utero materno Elephãti
quaſi coercitus uinctuſqꝫ. DISTENditur.Impletur & turget.Virgilius.diſtendũt nectare cellas.Vn- parient.
de diſtentus plenus. VELVT Elephantum paritura.Decem annis geſtare elephantũ in utero uul- Locuſta
gus exiſtimat:ex quo eſt illud prouerbiale.Celerius elephanti parient:Ariſtoteles tamen.biennio tã- lucam
tum ferre uentrem elephantum aſſerit: ab elephanto Alterum quoqꝫ prouerbium impoſſibilitatis bouem

factum eſt apud priſcos: Quod uſurpat ennius.ſic ſcribens.prius pariet locuſta lucam bouem: Ideſt
elephantum: Cur autem elephas dicatur luca bos docent Plinius. Solinus.&.M.Varro & nos alibi
Annotauimus. SVBinde.Idẽtidem.frequenter.Alias ſignificat mox.& deinde. NOCErentur.Le
derentur.& nocumento afficerentur.paſſiuum uerbum eſt uetus: Quod & iuriſconſulti uſurpant: a
Publici/ quibus dicitur.Niſi ei nocitum ſit ex quo aquam ducit. PVBlicitus.Publice aduerbium ẽ: Plautus
tus. hoſpitio publicitus accipiet.Cecilius ad plebem pergitur publicitus.defendendum eſt. SAXorum

ſubinde: ac multi nocerentur: publicitus indignatio
percrebruit: ſtatutumque eſt.ut in eam die altera ſeue/
riſſime ſaxorum iaculationibus uindicaretur. Quod
conſilium uirtutibus cantionum anteuertit. & ut illa
Medea unius dieculæ a Creone impetratis induciis: to
tam eius domum: filiãq; cum ipſo ſene flammis coro/
nalibus deuſſerat: ſic hæc deuotionib9 ſepulchralibus

Cantio Iaculationibus.Lapidationem i
nes. fœminam magam. publice de/
cretam fuiſſe ſignificat. CAN/
tionũ. Incantamẽtoꝝ.Alias can
tões cãtilenæ dñr.In floridis.hãc
putat cantionẽ.ubi oĩa q̃ didicit
maledicta pceſuit. cantio græca:
Plauto i ſticho dr̃ cõuiual̃. AN
Diecula. teuertit.Præuenit.Anticipauit.
DIEculæ. Diecula ſignificat par
uam diem: & tempuſculum: Te/
rentius in andria.Non ſat eſt qđ
tibi dieculam addo. Vbi ait Donatus υποκορισμα eſt diecula hoc eſt tempuſculum: & ſumitur ab
Medea. eo quod eſt hæc dies.Diecula mora.& quaſi parua dies: Aſconius dies fœminino genere tẽpus. & iõ
diminutiue diecula dicitur breue tempus & mora. MEdea.Medea illa fabuloſa prodito patre per/
empto fratre: relicta genitali patria ſecuta Iaſonem eſt. Amoris eſtu flagrans: cum quo annos circi
ter decem uixiſſe proditur: filioſq; ex eo peperiſſe: Didimum theſſalum: Alcimenũ: & Thiſandrum.
mox Iaſon captus amore glaucæ: uel ut alii tradunt Creuſæ creontis filiæ Regis corinthiorum uirgi
nem a patte uxorem petit: a quo Annuente certũq; nuptiarum diem conſtituente. Iaſon Medeæ ni/
titur ultroneum diuortium ſuadere: quam id egerrime ferentem deoſq; teſtes fidei datæ imploran/
tem urbe expulit.oblitus priſtinorum beneficiorũ.Illa breuem fuge moram a creonte petit: qui die/
Palla in culam dedit: qui apud Senecam ſic ait. Vnus parando dabitur exilio dies: tunc ueneno infectam pal
ſecta ue lam miſit ad nouam nuptam ueluti munus nuptiale: quo dono exiliens ignis regiam cum creonte
neno. & noua nupta deuſſit: baiuli tam exitialis doni fuerunt ipſius Medeæ filii.hinc ait Oratius in epodo.
Cur dira barbaræ minus uenena medeæ ualent: Quibus ſuperba fugit Vlta pellicem magni Creon
tis filiam: cum palla tabo munus imbutum nouam incendio nuptam abſtulit. hoc idem memorat
Seneca ĩ Medea. Diodorus uero auctor ẽ Medeam impetrato a Creonte diei unius tempuſculo no
ctu regiam ingreſſam eẽ quibuſdam medicamentis factam uerſipellem: & radice quadam magica
cuius ea uis eſt: ut ignis indidem factus extingui nequeat: Incendiſſe Regium domicilium: quo cõ/
flagrante Iaſonem euaſiſſe Creonte & filia igne abſumptis: Quidam prodiderunt Medeæ filios do/
na quædam ſponſæ attuliſſe illita uenenis: q̃ cum illa corpori applicuiſſet incidiſſe in morbum: & pa
trẽ auxilio filiæ ferentẽ: cũ corpori illius heſiſſet illico expiraſſe: ſed Apuleius noſter. & Plinius coronã
fuiſſe aſſerunt: quæ a Medea dono miſſa ad Iaſonis ſponſam ſit: Cuiuſque ueneno pellex cum re/
naphtha gia cremata ſit: Autumat Plinius in ſecundo uolumine uenenum id fuiſſe naphtham: Quod ge/
nus eſt bituminis: Cuius uis ardens ignium naturæ cognata tranſilientium protinus in eam un/
decunque uiſam. Ita inquit ferunt a Medea pellicem crematam.poſtquam ſacrificatura ad aras acceſ
ſerat: Corona igne rapta. Idem in trigintaquinque meminit eiuſdem naphthæ: inter genera bitu
minis. Galenus libro tertio complexionum mentionem facit huiuſce medicamenti: quo Medea
Aſphaltũ uſa eſt ad pellicem ulciſcendam: aitque id ex ſulphure & aſphalto fuiſſe compoſitum: aſphalton au/
Piſſa/ tem græci bitumen appellant & piſſaſphalton ex argumento picis & bituminis. hinc aſphalthites
ſphalton lacus iudeæ dictus: qui nihil preter bitumen gignit. INDVciis. Licaon primus inducias inuenit
Induciæ: Auctore Plinio: ſunt autem induciæ pax in paucos dies ex eo dictæ: uel ꝙ in diem dentur. uel ꝙ
in dies ocium præbeant: ut docet Donatus: Alibi locum mendoſum apud gellium ex libro primo
repurgauimus. græci εκεχειριαμ uocant ex eo quod tempore induciarum manus cohibeantur.
Marcus Varro feſtiuiter indutiæ inquit ſunt pax caſtrenſis paucorum dierum. Item alio in loco.
Deuotio Induciæ inquit ſunt belli feriæ. DEVOtionibus ſepulchralibus. Seruius Deuotiones interpreta/
nes. tur imprecationes: Vnde Deuotor & Deuotrix dicti. qui imprecantur diris incantationibus magi/
ciſque carminibus. Deuotiones enim execrationes ſunt: & diræ: & deuouere ſignificat interdum
Deuotũ. deteſtari execrarique: Ouidius illum ego deuoueo: quem mens intelligit ibin. hinc Deuotum di/
rum & execrandum. Idem ait uiuite deuoto fœmina uirque thoro. hinc carmina Deuotoria.apud
Liuium & Macrobium: quibus homines urbeſque deuouentur: Quibus Decii pater. filius. &
nepos. ſe deuotauerunt. ſepulchrales appellat: quibus uti ſolebant Sagæ fœminæ Euocatione
manium ad ſepulchra defunctorum: Tibullus maneſque ſepulchris. Elicit. conſimiliter ericthο
illa apud Lucanum in.yi.pharſaliæ adhibet & deuotiones ſepulchrales.

IN ſcrobem procuratis. Tangit ritum magicum/ Cuius meminit homerus. In.xi. odyſſee referẽs. Vlyſſem ſcrobem cubitalem gladio feciſſe. ad euocandos manes/ inibiq; melicraton ideſt mulſum cum aqua & polenta commiſcuiſſe. Dein cruorem uictimarum eodem infudiſſe quod emulatus Silius eſt in.xiii. punicorum. dum itidem memorat a ſcipione factam eſſe ſcrobem & illic procurato magico ſacro euocatos eſſe manes: ob id dixit Apuleius in apologia. nec ulyſſes ſcrobem piſculento medicauit. Apud Senecam. Valerium Flaccum. Oratium. Poetas fere omnis inuenitur id genus ſacrificii magici. quod in ſcrobem fit.

Sacrum magicũ i ſcrobem.

in ſcrobẽ procuratis: ut mihi temulenta narrauit: proxime cunctos: in ſuis ſibi domibus tanta numinũ uiolentia clauſit: ut toto biduo: nõ clauſtra perfringi; nõ fores: nõ deniq; parietes ipſi quiuerint perforari: quo ad mutua hortatione conſone clamitarent: q̃ ſanctiſſime deierãtes: ſeſe neq; ei manus admolituros. & ſiqui aliud cogitarint: ſalutare laturos ſubſidium. & ſic illa propiciata: totam ciuitatem abſoluit. At uero cetus illius auctorẽ nocte ĩtempeſta: cum tota domo ideſt parietibus & ipſo ſolo. & omne fundamẽto: ut erat clauſa: ad centeſimum lapidem in aliam ciuitatem ſummo uertice montis exaſperati ſitam: & ob id ad aquas ſterilem trãſtulit. Et quoniã denſa inhabitantiũ ædificia locum nouo hoſpiti non dabant: ante portam proiecta domo diſcedit. Mira inq̃ nec minus ſæua mi Socrates memoras. deniq; mihi quoq; nõ paruam incuſſiſti ſollicitudinem ĩmo uero formidinem. iniecto nõ ſcrupulo: ſed lãcea: ne quo numinis miniſterio ſimiliter uſa:

CONſone. Cõcorditer. Cõmuniq; ſententia. DEierantes. ualde iurantes. nõ ſolum grammatici. ſed & iuriſconſulti docẽt titulo depoſiti. præpoſitionẽ hãc de augere in cõpoſitiones. AD mollituros: Nullam uiolentiam illaturos ſe ſe ſagæ illi deierabãt.

PROpiciata: Placata. & exorata. ABſoluit. Cum omnes ĩtra domos incluſos uiolentia magica coercuiſſet. CEtus illius auctori: Senſus ordinatur ſic. ſaga illa tranſtulit hoc eſt tranſportauit in ciuitatem longinquam illum qui fecerat cetum primuſq; ſuaſerat. ut ſaxorum iaculationibus fœmia uindicaretur: Cetus conuentus eſt uel congregatio a coeundo dictus. Quod & in decretis canonicis leges. D.xv. qui cetum fecerit ut inquit Seneca ĩ declamationibus capitalis ſit: cetus autem ut ipſe docet multitudinis magnæ nomen eſt coeuntis ex conſenſu quodam. NOCTE intempeſta. Media nocte. dicta ex eo quod non habet idoneum tempus rebus gerendis. Quod alii concubium appellarunt: quod fere omnes tũc cubarent: Alii ab eo quod ſileretur ſilentium noctis: Quod tempus a Plauto dicitur conticinium. ſed de hoc in ſuperioribus multa. ET ĩpo ſolo. Terram ipſam: quæ alioqui immobilis eſt. una cum parietibus tranſlatam ſignificat: Membra autem domus ſunt. fundamentum. parietes. & tecta. quæ ſimul cõiuncta ut ait Boetius in commentariis Topicorum totum efficiunt. & domus dicuntur. cum fundamenta ſola domus uocabulo minime nuncupentur. neq; parietes neq; tecta.

Cetus.

Nox intẽpeſta.

Silẽtium noctis.

AD centeſimum lapidem. Ad centeſimum miliarium: Antiqui enĩ miliaria lapidibus fixis deſignabant: auctor eſt Plutarchus. C. gracchum ſingulis miliariis columnas lapideas ſpaciis ſigna præferentes conſtituiſſe. Martialis. Ad lapidem torquatus habet prætonia quartum. Iuuenalis. Ad primum lapidem uectari cum placet hora ſumitur ex libro. VERtice mõtis: Vertex eſt ut docet Quintilianus in.viii. cõtorta in ſe aqua uel quicquid aliud ſimiliter uertitur. Inde propter flexum capillorum pars ſumma capitis uertex dicitur. ex hoc in montibus eminentiſſimum recte dicimus uerticem. Virgilius. accipiens ſonitum ſaxi. de uertice paſtor. antiqui Vortices dicebant per litteram. o. ſicut & uorſus cæteraque conſimilia: quæ primus Scipio affricanus in. e. litteram uertiſſe dicitur: Montibus dantur a ſcriptoribus latera. Iuga: uertices. radices. AD aquas ſterilem: Montana oppida & in uerticibus editis ſita fere ſemper laborant aquarum ſterilitate. Cuius in ædificando ratio cũprimis habenda eſt: quoniam ut auctor eſt Victruuius ſi animalia fuerint ſine humoris poteſtate exanguinata & exucta a principiorum liquore interrareſcent: ariſtoteles quoque in ſeptimo politicorum præcipit ciſternas in ciuitatibus facienda: ut aqua deeſſe non poſſit. & aquas ſalubres inducendas.

Lapis nota miliarii.

Vertex. montis.

ANTE portam. Saga ante portam ciuitatis illius montanæ proiecit domum. cum intra urbem ob frequentiam ædificiorum locus non eſſet recipiendo nouo domicilio nouoque hoſpiti. INiecto non ſcrupulo. Scruppi & per diminutionem ſcrupuli lapilli ſunt: qui preſſi ſollicitudinem faciunt. Vnde prouerbiale eſt illud Terentianum inieci ſcrupulum. pro ſollicitudine. & Plinius in epiſtolis ait exime mihi hunc ſcrupulum. Et ſcrupuloſa quæſtio: quæ difficilis eſt explicatu. NVminis miniſterio. Deum artis magicæ miniſterialem ſignificat: Tertullianus auctor eſt demonas præeſſe magicis præſtigiis. & Plato platonicuſque Apuleius. & proculus autumant magorum uaria miracula regi a demonibus: qui inter mortales celicolaſque ultro citroque portant hinc petitiones. Inde ſuppetias. ueluti quæpiam mediæ poteſtates inter homines ac deos.

Scruppi.

Demões ĩternũtili

SERmones iſtos cognoſcat:omnis Demon ales eſt.igit̃ ut ait Tertullianus in apologetico mo/
mento ubiq̨ ſunt.quid ubiq̨ geratur tã facile ſciunt:q̃ enunciant merito ergo timet hic ne Anus illa
maga cognoſcat ſermones ſuos nunciante uidelicet demõe:qui ubiq̨ ꝓſto eſt. Cuius miniſterium
magos infatuat. SOMno leuata laſſitudine.ſomnus donũ eſt deoꝝ mortalibus ægris cõceſſus. ad
refectionẽ.Vnde ait Seneca:Placidus feſſum leniſq̨ foues pauidũ leti genus humanũ. cogis lõgam
diſcere mortẽ. ADDVcta fore:Clauſo cubiculi hoſtio:Antiqui ſingulari numero forẽ uſurpabant.

ſermones iſtos noſtros anus illa cognoſcat. Itaq̨ maturius quieti nos reponamus.& ſomno leuata laſſitudine noctis:ante lucẽ aufugiamus iſtinc q̃ putas lõgiſſime.Hæc adhuc me ſuadẽte:inſolita uino lẽtia:ac diuturna fatigatione pertentatus bonus Socrates iam ſopitus ſtertebat altius. Ego uero adducta fore: peſſuliſq̨ firmatis:grabattulo etiam pone cardinem ſuppoſito: & probe adgeſto:ſuper eũ me recipio. Ac primũ præ metu aliquantiſper uigilo dein circa tertiam uigiliam paululum cõniueo.cõmodum quieueram. & repẽte impulſu maiore:q̃ ut latrones crederes: ianuæ reſecantur: immo uero fractis & euulſis funditus cardinibus proſternũtur.grabattus alioquin breuiculus: & uno pede mutilus: ac putis: impetus tanti uiolẽtia proſternitur.me quoq̨ euolutum:& excuſſum humi

cũ nos fores pluraliter enuncie/
mus. Plautus i amphytriõe ora/
Foris. tionẽ cõprimã crepuit foris. ora/
tius excluſus fore cũ lõgarenus
foret itus.fores ex eo dici grãma
tici tradũt ꝙ foris aperiãtur: ſicut
apud ueteres uſitatum.Fores do
mus publicolarũ extra aperiebã/
Ianua fo/ tur.& Ianua in publicũ reiicieba/
ris aperie tur.hoc erat ut uerbis Plinii utar
batur. clariſſimũ inſigne iter triũphales
Forculus quoq̨ domos:Forculũ deũ priſci
Deus. coluerũt: q foribus p̃eſſet:auctor
diuus Auguſtinus:in quarto.

PEſſulis.Peſſuli ſunt inſtrumẽ/
ta.quibus hoſtia foreſq̨ claudũt.
Terẽtius in eunucho peſſulũ ho
ſtio obdo.Plautus in Curguliõe
peſſuli heu peſſuli uos ſaluto lu/
Peſſuli. bens:& mox paulo. tãdẽ edepol
mihi morigeri peſſuli fiunt.inde
peſſulatas fores dicimus peſſu/
Clinidiõ lis clauſas munitaſq̨. GRAbatulo.Lectulo.quod Lucianus græce Clinidion uocat id Apuleius fe/
re grabatulũ interp̃tatur.Martialis.ingrabatulis tegetibuſq̨ cõcepti.Vox hæc quoq̨ græca eſt.illi en ĩ
κραββατορ και υποκοριστικωρ κραββατιορ uocãt nos grabatũ & grabatulũ:hinc illud ex euan
gelio cãtatiſſimũ tolle grabatũ tuũ & ambula. Quod græce dicit̃ ετειρε και αρορ σουτορ κραββα/
τορ και περιπατει.Vbi annotãdũ qđ apud græcos hæc dictio ſcribitur dupplici.ββ.prima ſyllaba
producta cũ apud noſtros ꝑ ſimplex.b.ſcribatur prima correpta quod ſatis liquet uel ex illo maronia
no:Membra leuat ſenſim uili demiſſa grabato. PONE cardines.poſt hoſtii cardines.alio quodam
Cardo. diuerticulo ſignificationis Cardo in agrorũ limitatione appellatur limes:qui ꝑ agrũ currit a meridie
Decuma ad ſeptẽtrionẽ:ſicut decumanus uocatur limes ille qui ſecat agrũ ab exortu ad occaſum:Auctores Pli
nus. nius & Columella.fuit apud Antiquos Dea cardea:q̃ Cardinibus p̃erat. CIRca tertiã uigiliã.i.poſt
Vigiliæ mediã noctẽ:Nox enĩ in quatuor uigilias diuiditur:q̃ ſingulæ triũ horarũ ſpatio ſupputãtur: ut tradit
quatuor. Hieronymus in expoſitione pſalmoꝝ:Quod ex diſciplina caſtrenſi factitatũ eſt:Nã qa ĩpoſſibile uide
batur ꝑ totã noctẽ uigilantes ſingulos in ſpeculis permanere:Ideo in quatuor partes ad clepſydram
ſunt diuiſæ uigiliæ.ut nõ amplius q̃ tribus horis nocturnis neceſſe ſit uigilare:a tubicine ut actor eſt
Vegetius i tertio oẽs uigiliæ cõmittunt̃.& finitis horis a carnicine reuocat̃:Tribuni idoneos eligebãt
q uigilias circuirẽt:quos circuitores appellabãt. De ĩ circitores dicti ſũt:frequẽtiſſima apud hiſtoricos
mẽtio ẽ primæ uigiliæ.ſecũdæ tertiæ.& quartæ:tot enĩ ſũt:ob hoc dixit Lucanus ĩ qnto pharſaliæ:Ter
tia iã uigiles cõmouerat hora ſecũdos:cũ ſignificare uellet finita priĩe uigilia cuius horæ tres ſũt excita/
cõniueo. tos eẽ uigiles ſecũdæ uigiliæ. PAVlum cõniueo.oculos claudo nõ tã ſomno uacãs q̃ ſuccũbẽs.Con
niuere enĩ ẽ oculos genis claudere.grauiores alites auctore Plinio ĩferiore gena cõniuẽt: colũbæ ue/
ro & ſimilia utraq̨ cõniuẽt. COMmodũ quieuerã.Sunt ĩ latina lingua res paruæ qdẽ & minutæ. &
hoibus male eruditis aſpnabiles.ſed ad ueterũ ſcripta penitus noſcẽda cũprimis neceſſariæ ueluti eſt
cõmodũ. hæc dictio cõmodũ:Aduerbiũ ẽ tẽporis ſignificat tũc tũc & ut ait Donatus tãtũ.Au.Cellius ĩ ſecũdo no
ctiũ atticarũ Taurus ſectatoribus cõmodũ dimiſſis ſedebat ꝓ cubiculi ſui foribus.M.Tullius ĩ epiſto/
la ad atticũ.Cõmodũ diſceſſeras heri.cũ trebatius uenit.qđ ſignificat uix.& tũc.Idẽ Donatus exponẽs
illud Terẽtianũ cõmodũ huc aduerterat.ait ipſo eodẽq̨ tẽpore. REſerãtur.aperiũtur. IAnuæ:Ianua
eſt primus domus igreſſus.dicta ut ait ſeruius.qa iano cõſecratũ eſt oẽ pricipiũ. IMMO uero.Corre
ctio ẽ:q̃ exornatio.tollit id qđ dictũ ẽ.& ꝓ eo qđ magis idoneũ ẽ reponit hoc pacto.Si iſte ſuos hoſpi/
tes rogaſſet imo inueniſſet.hæc exornatio ut ait.M.Tullius in quarto rhetoricoꝝ ẽ facit inſigniorẽ.
Mutilare VNO pede mutilus.iminutus.mutilare enĩ ut uit Donatus ĩ ecyræ cõmẽtario.eſt iminuere. Vnde
mutili dicti ſũt boues & capri ſine cornibus:hinc illud ueluti prouerbiale apud Ouidiũ:Turpe pecus
mutilũ.ait Plinius ꝙ mutilis capris eſt lactis maior ubertas.ĩ codicibus Plinianis inoleuit mendũ.nã

recidēs in inuerſum cooperit ac tegit. Tūc ego ſenſi naturaliter quoſdā affectus ī cōtrariū prouenire. Nā ut lachrymæ ſæpicule de gaudio prodeunt: & in illo nimio pauore: riſum nequiui continere: de Ariſtomene teſtudo factus. Ac dum infimum deiectus obliquo aſpectu. quid rei ſit grabattuli ſollertia munitus opperior: uideo mulieres duas altioris ætatis: Lucernam lucidam gerebat una. ſpōgiā & nudum gladium altera. Hoc habitu Socratē bene quietū circūſtetere. Infit illa cum gladio: hic eſt ſoror Panthia. carus Endoſmyon.

pro mutilis paſſim legitur multis: Columella libro prio agricolatiōis aliter curari ait. Caprinū pecus mutilū & raripilū. Aliter cornutū & ſetoſum. Idē ī octauo meliorē eē ait arietē mutilū q̄ cornutū: Quia mutilus inqt: cū ſe tāq̄ exarmatū intelligat nec ad rixā prōptus & eſt in uenere mitior: Scurra Oratianus p feſtiuā trāſlationē mutilus dicit': q altero oculo tāq̄ cornu execto erat deformatus: Verba Oratii hæc ſunt. o tua cornu ni foret execto frons inqt qd faceres. cū ſic mutilus miniteris: at illi feda citatrix ſetoſam leui frontē turpauerat oris/ Mutulus uero ī edificiis eſt proiectura prominēs. & ut docet Victruuius ī quarto ī operibus lapideis & marmoreis mutuli ī cliuatis ſculpturis deformātur: Mutulos capita trabiū eminētia eſſe autumāt grāmatici. q & proceres dicūtur. Vnde & nos principes ciuitatis proceres noiamus. quaſi eminētes ī urbe: ut mutuli. quos proceres uocāt eminēt ī edificiis.

Mutilū pecus.

Mutuli ī edificiis.

Proceres

PEDE. ingēs copia rerū eſt ſine noie: quas non propriis appellationibus notamus ſed alienis cōmodatiſq; ut refert Seneca libro ſecūdo de beneficiis: ſic & pedem noſtrū dicimus & lecti. & ueli carminis. ſic canē & uenaticū & marinū. & ſidus. qa nō ſufficimus. ut ſingulis ſingula ſignemus. quotiēs opus ē mutuamur. Plinius tradit ī. xxiiii. herbā quāpiā noiari clinopodion. qa ſpeciē lecti pedū p̄beat.

Pes.

Clinopodion.

RECIdens ī inuerſum. Significat cū inuerteretur grabbatus & quod erat ī imo fieret ſūmū ex cōcuſſu: ſe fuiſſe coopertū cōuelatūq;. Quoſdā affectus. Philoſophi Latini. affectus uel affectiones uocāt animoꝝ motus: quibus afficimur. ueluti cupiditatē. Irā metū. Amorē. odium. & ut latiſſime ſcribit Ariſtoteles ī ſcdo. Ethicoꝝ affect⁹ nō ſūt neq; uirtute neq; uitia: Iōq; ſcdm affect⁹ neq; laudamur neq; uituperamur. græci παθη appellāt: apud Quintilianū libro ſexto caput ē de affectibus. Vbi docet duas eē ſpecies affectuū. Alteros cōcitatos. Alteros Mites dici: Cōcitatos tragediæ. Mites comediæ ſimiles eē.

Affectus

SAEpicule. Aduerbū eſt diminutiuū a ſæpe: ſicut a ſæpius cōparatiuo ſit ſæpiuſcule: ut docet Priſcianus ī tertio Plautus ī Caſſina ſepiuſcule peccas. LAchrymæ p̄ gaudio prodeūt. Vulgatū ē illud Terētianū ī hāc ſentētiā o he lachrymo p̄ gaudio. & apud Liuiū ī quinto: certatim patribus plebiq; manare gaudio lachrymæ. Quintilianus in. xi. lachrymas natura mentis indices dedit: q̄ erumpūt dolore aut lætitia manāt. DE Ariſtomene teſtudo factus. quia lecto inuerſo ueluti tegumēto quodā coopertus latebat: Ideo dicit ſe factū teſtudinē: q̄ ſub ſuo tegumento tota cōtegitur & quaſi deliteſcit/ pacuuius teſtudinē appellat domiportā. Ex eo qd' domū portet. Tardigradā a gradu tardo & lento. Vnde & plauto teſtudineus gradus dictus: Apud mythicon fabulatorēq; illū eſopū apologus ē: quēadmodū olim iupiter ad nuptias animalia cūcta inuitauerat: q̄ cū intēpore affuiſſent. p̄ter unam teſtudinē: q̄ nouiſſima oium uenit ſciſcitatur iupiter cām tarditatis: illa ait οικοσ φιλοσ/ οικοσ αριστοσ Domus dulcis domus optia. ſ. fuit lentitudinis cā: ex quo idignatus iupiter affecit eā hac pœna. ut domū ſemper circūferret. græci χελωνην uocāt. Vnde chelonophagi dicti populi teſtudinū carne ueſcētes. quorū tāta magnitudo ē ut ſingularū ſupficie habitabiles caſas ītegāt. Et his nauigēt cymbis: p̄uerbiū græcū eſt. η δει χελωνησ κρεα φαγειν η μη φαγειν qd' ſignificat ex carne Teſtudinis uel multū edendū uel nihil edendū: qm̄ modica ī cibis dolores inteſtinoꝝ facit. Copioſa purgat & ſanat. A teſtudinis ſimilitudie dicit' Teſtudo ī edificiis. Virgilius media teſtudine tēpli. teſtudinatū edificiū fornicibus ſtructū: qualia ſub ſeptētrione faciēda eē p̄cipit Victruuius ī ſexto: In machinis Bellicis Teſtudo eſt arietaria cognominata in qua ut ait Victruuius in decimo ſuſpenſus erat aries: q̄ auctore Vegetio uocabulum ſumpſit a ſimilitudine ueræ teſtudinis: qa ſicut illa modo reducit: modo educit caput. Ita machinamentū bellicū interdū reducit trabem interdū exerit. ut fortius feriat. Teſtudo quoq; apud Poetas pro cithara uſurpatur. INFImū deiectus. In infimā partē. aduerbium eſt. infimatis dicitur qui in imo. eſt. ſicut ſummatis. qui in ſūmo. Plautus infimatis infimus. INſit. ait. OPErior. Expecto. attendoq;

ſæpiuſcule.

Lachrymæ ex gaudio.

Domiporta.

Tardigrada.

Apolog⁹ eſopi.

Prouerbiū de carne Teſtudinis.

Teſtudo arietaria.

Infimatis

ALTIOris ætatis. Magno natu longæuas/ quarūq; ætas uergebat in ſenium. PANthia. Modo nomen eſt magæ: alias panthia fœmina fuit ſpecioſiſſima. & uxor abradatæ: Cuius amore captus Araſpas urebatur intimus: q̄ hiſtoria facundiſſime latiſſimeq; perſcribitur a Xenophonte ī pedia: ob hoc nos in libello erotico atq; uenerio. ſub nomine panthie amicam imo dominā celebrauimus. CArus Endoſmyon. Ironicos pronunciandum uidetur & legendum hedyoſmion. Quod græce ſignificat dulciculum. nomenq; eſt Amatori: conueniens: ſicut a Plauto blandimenti cauſa dicitur dulciculus caſeus. præterea ηδυοσμον Vocant mentam herbam hortenſem odoratam iucundāq;. ut inde nomen amatoris deriuari poſſe uideatur: tāq̄ odoratus ſuauiſq; Amicæ ſit. ut menta eſt. Cuius odor ut ait Plinius in. xx. Animum excitat. & ſapor auiditatē in cibis. uſus eſt Plinius hac dictione aliquot

Hedyoſmion.

hic catamitus meus: qui diebus ac noctibus illuſit ætatulam meam. hic qui meis amoribus ſubterhabitis: non ſolum me diffamat probris: uerumetiam fugam inſtruit. At ego ſcilicet Vlyxi aſtu deſerta ſum: & Calipſonis æternam ſolitudinem flebo. & porrecta dextera: meque Panthiæ ſuæ demonſtrato. At hic inquit bonus conſiliator Ariſtomenes: qui fuge huius auctor fuit. & nunc morti proximus: iam humi proſtratus: grabattulo ſuccubans iacet: & hic omnia conſpexit: impune ſe relaturum meas contumelias putat: faxo eum ſero: immo ſtatim: īmo uero iam nunc: ut &

in locis. ſubiiciam quod ſuppetit ad præſens illud ex. xxxv. utuntur & ad quartanas bituminis drachma hedyoſmi pari pondere: cum myrrhæ obolo ſubacti. Quid ſi legas carus Endymion. ut ita appelletur Amator propter Endymionem illum famigeratum. quem Luna dilexit: de quo Propertius. Nudus & Endymion phœbi cœpiſſe ſororem dicitur: & nudæ concubuiſſe deæ. Sunt auctores Endymionem primum hominum deprēdiſſe naturam Lunæ multiformem. Et ob id Amore eius **Hedyſmata.** captum fama proditum: Lego apud eundem Plinium in decimo tertio Hedyſmata dici unguenta preciosa: ad quem intellectum nō abſurde referri poſſet hic ſenſus. Vt hedyſmion uocetur nomine unguenti. perinde ac ſuauiſſimus Amaſius p̄cioſiſſimuſque. **Catamitus.** CATAmitus meus: Ganimedes meus. Delicium meum: nam dixerunt catamitum ueteres pro Ganimede. qui fuit iouis concubinus. & deliciolum auctor feſtus. hinc illud Lactantii ex libro primo. rapuiſſe dicitur in aquila catamitum. Plautus in menechmis. Vbi Aquila catamitum raperet. aut ubi uenus Adoneum. Seruis quoque grammaticus pueros meritorios: qui corpore proſtituto quæſtum faciunt catamitos interpretatur: hinc illa atrox. Marci Tullii in Marcum Antonium per oratio: o hominem nequam: quid enim aliud dicam magis proprie aliud poſſum dicere. Ergo te ut catamitum neque opinato cum oſtendiſſes præter ſpem mulier aſpiceret. Id circo urbem terrore nocturno Italiam multorum dierum metu pertubaſti. ILLVſit ætatulam: illudo tibi dicimus proprie per datiuum illudo te figuratum eſt. ſi credimus ſeruio ita ſcibenti in enarratione illius Virgiliani. Verbis uirtutem illude ſuperbis. AETATVlam. Lepide dixit ætatulam: quæ eſt puellarum. Cum ipſa eſſet uetula atque annis obſita: ſed quæ tamen appeteret luſus amo**Peræ.**reſque puellares. M. Varro. properate uiuere pueræ quas ſinit ætatula ludere. eſſe. Amare. & ueneris tenere bigas: a Varrone puerae dicuntur pro puellæ ex priſca locutione. SVBTER habitis. uel furtim uſurpatis. uel poſthabitis: & per contemptionem conculcatis. DIFFAMAT probris: Infamat **Pedem ſtruit.** conuitiis probroſis. FVGAM inſtruit: Parat: Veteres dicebant pedem ſtruit pro fugam parat.

VLYSSI aſtu: Comparat Socratem amoris ſui deſertorem ulyſſi qui calypſonem deſeruit domū**Vlyſſeus** itionem ad Penelopem deſideranter capeſſens: Vlyſſi autem caſu patrio hoc eſt genitiuo dixit: ſicuti ueteres uſurparunt. apud quos ulyſſeus ulyſſei proferebatur: ut docet Priſcianus in. vi. oratius remigium uitioſum itacenſis ulyſſei: Ouidius neritius machareus comes experientis ulyſſei: ex quo uidetur ſcribendum eſſe ulyſſei: & per ſyneresin proferendum: niſi dicere uelis ulyſſi pro ulyſſis. ſicut Virgilius dixit Achilli pro achillis euphoniæ cauſa detracta ſcilicet littera: quæ plerumque ut ait Serui**aſty ciuitas.**us pro ſibilo habetur: & apud ueteres detrahebatur: Quintilianus in primo: ſic genitiuus ulyſſi & achilli fecit: ſic alia plurima. ASTV. ασ7υ græci uocant ciuitatem ut Homerus perſæpe: ſic athenienſes uocabant urbem ſuam. ut ait Donatus. & indicat Terentius in eunucho. cum ait. an in aſtu uenit. probus quoque emilius in alcibiade: poſtquam aſtu uenit Contione aduocata uerba ſit fecit: hinc aſtutiæ aſtus aſtuti dicti. quoniam qui in urbibus degunt callidiores ſunt in agro degentibus: interdum aſtu pro aſtute ponitur. & eſt aduerbium. nunc uero nomen: aſtutiſſimum autem fuiſſe ulyſſem callidiſſimumque mortalium quis ignorat: qui a Virgilio ſcelerum inuentor **Polytropos.** dictus: ab Homero polytropos. a uarietate ſcilicet morum ingenioque uerſatili. Cuius uita nihil aliud fuit q̄ uerſutiarum conciliabulum. & dolorum officina: qui technarum architectus: totus erat ex fraudibus aſtuciiſque conglutinatus. CALIpſonis. Vſus Antiquorum latinorum comprobat dici Didonem. Ionem. Calypſonem: Contra rationem græcam declinandi: quæ calypſus dicit pro calypſonis. calypſo pro calypſone: Priſcianus Auctor in ſexto qui utitur auctoritate Liuii Andronici: a quo inodyſſea ſcriptum eſt apud nympham Athlantis filiam calypſonem: quāuis phocas gram**Calypſonem ut iunonē.**maticus reclamet huic declinationi. Cæſar quoq; Calypſonem ita dicebat ut Iunonem media ſcilicet producta: ſed ut auctor eſt Quintilianus. auctoritatem conſuetudo ſuperauit: fuit autem calypſo ut ait Homerus filia Athlantis: quæ δια θε αων hoc eſt generoſa dearum in inſula ogyzia ερσπεσιυγλα φυροισιυ ideſt in Antris uoluptariis concauiſque ulyſſen retinebat amorabunda: quem iuſſu Mercurii abire & in patriam redire permiſit: quamuis inuita & gemebunda: & ita in ſolitudine relicta Dolenter tulit abitum ulyſſis. Ouidius ah quotiens illum doluit properare calypſo. GRAbatulo ſuccubans. Subiacens. FAXO. Faciam. uerbum uetus. IMMO ſtatim. Correctio eſt.

PRAEcedentis

præcedentis dicacitatis: & inſtantis curioſitatis peniteat. Hæc ego ut accipi ſudore frigido miſes perfluo. tremore uiſcera quatior. ſuccuſſuſq; ſum adeo: ut grabattulus etiam inquietus ſuper dorſum meum palpitãdo ſaltaret. At bona panthia quin igitur inquit ſoror hũc primum bachatim diſcerpimus? uel membris eius deſtinatis: uirilia deſecamus. Ad hæc Meroe: ſic enim re ab ſe nomen eius: quam fabulis Socratis conuenire ſentiebam: immo ait ſuper ſit hic ſaltem: qui miſelli huius corpus parua contumulet humo: & capite Socratis in alterũ dimoto latus: ꝑ iugulũ ſiniſtrũ: capulo tenus gladiũ totũ ei demergitt. & ſanguinis eruptionẽ

PRAEcedentis dicacitatis: qua uſus erat Ariſtomenes appellando ſcilicet ſcortum ipſam meroen. ACcepi: audiui. Sudore frigido: inter ſigna egrotantium eſt frigidus ſudor: ut inquit Cor. celſus in ſecundo peior ſi in capite & ceruice tantum eruperit ut refert Hippocrates in prognoſticis. Virgilius ĩ Georgicis ſudor & ille quidem morituris frigidus heret. item frigidus e toto manabat corpore ſudor haud abſimile eſt illud plautinum. Non temere eſt quando qui ſudat tremit. TREmore uiſcera quatior: Metuentibus cor cui eſt uiſcerum principatus cumprimis palpitare conſueuit. unde plautus contiuo meũ cor cepit artẽ facere ludicrã atq; ĩpect⁹ emicare: idẽ ĩ caſſina feſtiuiſſime ĩq cor lyẽoſũ opĩor habeo ita iã dudũ ſalit de laborẽ pectũdit. ſcri. Ariſto. ĩ ꝓblematis encycliis metuẽtes tremere: qm̃ deficit calor atq; cõtrahit̃: ex quo fit ut aluus pleriſq; ob tiorẽ ſoluat̃: hĩc illud ſatyrographi ſoluunt tibi cornua uẽtrẽ: cũ lituis audita: uẽtrem quoq; eoꝝ q metuũt crepe ſolitũ idẽ refert. SVCcuſſus ſũ: ſurſũ excuſſus agitatuſq; p̄ formidĩe: ſuccutere enim. & ſuccuſſare eſt frequenter excutere ſuccũ. unde ſuccuſſores & ſuccuſſatores eq dicti: q ſeſorẽ cõcutiũt & uexãt ex gradu moleſto & incõdito diſſimiles gradariis: quoꝝ mollis ẽ gradus & ſine ſuccuſſatura. Lucilius ſuccuſſatoris tardi rariq; caballi. idẽ cãpanus ſonipes ſuccuſſor nullus ſeqt̃. hĩc & ſuccuſatura dicta ĩpa agitatio uexatioq; q̃ fit ab equo ſuccuſſore. greſſũ quoq; ipſũ talis equi ſignificat. AT bõa: irõicos. Terẽtius. ille ãt bõus uir nuſq̃ apparet. BACchati diſcerpimus: dilaniamus more rituq; bacchãtiũ: q̃ furore bacchico extimulatæ oli orphea diſcerpſerũt: & pẽthea obtrũcarũt. orgia. n. bacchi fiũt a bacchãtibus hoc ẽ furentibus fœminis. unde ἀπὸ τῆς ὀργῆς. i. a furore orgia dicta ſunt: unde & a bacchãtibus bacchum dictũ eẽ autumat diodorus. inde bacchari ſignificat furere: Virgilius. iiii. eneidos. ſæuit inops aĩ totamq; ĩcẽſa ꝑ urbẽ bacchat̃. i. ut exponit Seruius furit more bacchãtũ. Loca quoq; in quibus ſit debacchatũ bacchata dixerũt. Virgilius ĩ ſcdo Georgicoꝝ & uirginibus bacchata lacẽis taygeta. plautus ĩ aulularia bacchanal uocat locũ furoris & ueſaniæ. ſic ſcribẽs ad bacchas ueni ĩ bacchanal cõqnatũ: & mox paulo apit baccbanal adeſt. MEMbris deſtinatis: deligatis. ꝓpe peculiariter ſignificat hoc apud Apuleiũ id uerbũ deſtinare ſicut ĩfra frequẽter: ĩterdũ deſtinare ſignificat emere. & idẽ qd p̄ſtinare: Lucilio planto. REab ſe: corrigo reapſe hoc ẽ re ipſa ut ueteres dicebãt pacuuius. ſi nõ ẽ ingratũ qd reapſe feci. ſenſus ẽ ex re ipſa ĩquit magiſq̃ ex fabuloſa ſocratis ſermocinatõe cognoui meroẽ merito nõiari a mero. ſ. cuius eẽt auidiſſima. HIC: ariſtomenes. SALtẽ: particulã hãc ſaltẽ quidã autumãt. ſi aliter idq; ipſum dici ꝑ defectionẽ. tãq̃ plẽa ſñia ſit ſi aliter nõ põt: fuerũt ẽt qui dicerẽt ſaltẽ dici. V. media littera extrita ſalutẽ ante dictũ: qd nos ſaltẽ diceremus: nã cũ alia q̃dã petita & nõ ĩpetrata ſunt. tũ ſolemus ĩquiũt quaſi extremũ aliquid petituri qd negari minime debeat dicere hoc ſaltẽ fieri. aut dari oportere: tãq̃ ſalutẽ poſtremo potẽtes. quã & ĩpetrari certe & obtineri ſit æquiſſimũ. ſed hæc Au. Gellio uidet̃ eẽ cõmẽticia ideo que libro. xi. cẽſet amplius querẽdũ. MIſelli huius. ſocratis. CONtumulet. ſepeliat. HVmo. antiquiſſimũ ſepulturæ genus id fuit: ut homo iniecta corpora cõtegerẽt̃. reddit̃. n. terræ corpus: & quaſi operimẽto matris tegit̃. unde humati dicũt̃ humo cõtecti: ſepulti uero & ſiti quo. quo mõ cõditi: locus autẽ ĩpſe nihil habet religiõis priuſq̃ iniecta gleba eſt tumulis. & tũc humatus uocat̃. & religioſa iura cõplectit̃. auctores. plinus & M. Tullius libro ſecũdo de legibus: hoc gẽus ſepulturæ tetigit. Virgilius. illo uerſu. eripe me his inuicte malis. aut tu mihi terrã iniice. nãq; potes. in eãdẽ ſñiam eſt illud Oratianũ: licebit iniecto ter puluere curras. PER iugulũ ſiniſtꝝ: Plinius ĩ. xi. tereſtiũ iqt ſolus hõ bipes. Vni iuguli uni Hũeri cæteris armi: Duplex ãt ẽ iugulũ dextꝝ & ſiniſtꝝ. Cor. celſus ĩ. viii. a dextro iugulo. ſi id fractũ. ẽ ad alã ſiniſtrã: a ſiniſtro ad dextrã rurſuſq; ſub ala ſua faſciari debet. Oui. pq; lat⁹ ſũmũ iugulo ẽ exacta ſiniſtro. & qa iuguli locus maxĩe mortifer ẽ. ĩde fit iugulare qd nõ ſolũ de ferro dĩ. ſed ẽt de morbo. idẽ celſus. q̃rtana neminẽ iugular. qd ſit petere iugulũ ĩ cauſis forẽſib⁹ ĩ cõmẽtariis Suetõii leges explanatũ

CApulotẽus. ſic Virgi. & lateri capulo tẽus abdidit enſẽ. ẽ. n. capulus manubriũ gladii: ex eo dictus qd mãu capiat̃. tradit Pli. ĩdos ex ſardonyce gẽma capulos factitare. capulũ quoq; ueteres dici uoluerũt ſarcophagũ. i. ſepulchꝝ qd corpa capiat. Plau. ĩ aſinaria. ut oſculat̃ carnifex capuli decus & dicet mox Apuleius ĩ. iiii. ibi capulos carie & uetuſtate cõtectos. qs ĩhabitãt puluerei mortui: ĩde capularis ſenex capulo dignus. & capulo ꝓximus. Lucilius ĩcedit capulare cadauer. idẽ plautus. capulare ſtamẽ appellat filum parcarũ pertinens ad Senem. & acheronticum hominẽ: ſic enim ab eodẽ uocatur: qui iã iam acheronta & manes eſt ex ſenio petiturus. Quidam capulum accipiunt pro pheretro quo cadauera efferunt̃.

Frigidus Sudor. Cor artẽ ludicram Cor lyenoſum. Succuſſatores eq Succuſſatura. Origo bacchi. Bacchari Bacchanal. Deſtinare. Reapſe Saltem Humati. Duo iuguli. Capulus Capularis ſtamen. acherõticus.

uterculo admoto excipit deligenter. ut nulla ſtilla cō pareret uſquā. hæc ego meiſ oculis aſpexi. nam ēt: ne qd demutaret credo a uictimæ religiōe: immiſſa dextera p uulnus illud ad uiſcera penitus: cor miſeri cōtubernalis mei Meroe bona ſcrutata protulit. cum ille impetu teli præſecata gula uocem: immo ſtridorem incertum per uulnus effunderet. & ſpiritum rebulliret. Quod uulnus: qua maxime patebat: ſpongia effulciens Panthia: heus tu inquit ſpongia caue in mari nata: per flumen ne tranſeas. his editis ab una: remoto grabattulo: uaricus ſuper faciem meam reſidentes: ueſicam exonerant. quoad me urinæ ſpurciſſimæ madore perluerēt.

Vtercul⁹. VTERculo. puſilum utrē ſignificat ſiue ueſicam. ſimiliter plinius uterculos uocat in apibus uentri
culos. in quos congeritur mellis liquor aerius. STILla: gutta. interrogatus rhemius palemon quæ
Stillaticia diferentia foret inter gutam & ſtillam. gutta inquit ſtat. ſtilla cadit. ſtillaticiam reſinam Vocant q̄ ruſ-
Reſina. ſo colore lenteſcit. ex eo opinor ꝙ guttatim diſtillaret. A. Victimæ religione. ī immolatione uictima-
Extiſpicium. rum ſolet uictimarius uiſcera interiora educere: ut aruſpex ex eorum contemplatu ac inſpectiōe præ-
noſcat prædicatq; futura. Quod diſciplinæ genus aruſpicinam uocant & extiſpicium. itidem nunc tā
quam aruſpicina fiat expromitur
ex interioribus uiſceribus cor So
cratis. ſicut ex uictima reuellebat
aruſpex. CONtubenalis mei. ſo
cratem ſignat. cum quo ſibi con-
tubernalitas erat. ſic enim Cvpria
nus appellat ius contubernii.
PROtulit: extulit in apertum. &
ex penitioribus præcordiis exprō
pſit. TEli: mō gladium ſignificat
ut apud Virgilium. ſilium. & cæte
ros poetas frequenter uſurpatur:
Telum. alias telum: quicquid lōge iaci po
teſt απο του τηλοθεμ & ut ſcrip
tum reliquit Gaius iuriſconſultus
ex interpretatione legum. xii. Ta-
bularum. teli nomine ſignificatur
oē quod manu mittit̄. unde lignū
& lapis. & ferrū hoc noie continent̄. SPIritū rebulliret: quaſi per bullas eſtuantes refunderet. Ebullire
eſt ferueſcere & rebullire referueſcere. SPONgia effulciens: ſeptimus caſus eſt. & ſignificat panthiā
Offulcire ſpongia obturaſſe occluſiſſeq; ipſum uulnus. offulcire. n. eſt fulciēdo ſarcire. īplere. obturare. SPON
gia in mari nata: ſpongiarū tria genera celebrant ſcriptores naſcunt̄ ī petris: fracturæ & uulnera ſpon
giis utiliſſime fouent̄: uulnerū inflāmationibus īponunt̄: ſanguinis profluuiū ſiſtunt ex aceto aut fri-
gida. medici affricanas laudant: quarum firmius ſit robur & rhodiacas: q̄ ad fouendū molliores ſūt. po
lybius auctor eſt: ſuper egrū ſuſpenſā ſpongiā quietiores facere noctes. de his ſatis multa plinius in no
no & in. xxxi. qui ſpongiā aīal eē autumat: & inter aquatilia marina percenſet. ſenſus Apuleianus ē ait
Spongia panthia o ſpongia q̄ marina es noli tranſire per fluuiū: hac eſt cū ad amnē bibendi cā acceſſerit Socra-
tes. Egredere & exili: ne aqua amnica ſiue fluuiali cōtingaris: qđ infra factū eē mōſtrabit̄: a ſpongia uer
bū fit ſphōgiare qđ ſignificat ſpongia extergere: quo frequenter utit̄ apitius. VAricus reſidentes: ad-
uaricus. uerbiū eſt ſignificatq; cruribus diuaricatis diuiſiſq;: qđ fieri ſolet a fœmīa micturiente. uaricare. n. ē cru
uaricare. ra aperire diungere extendere & in diuerſū ſeparare: Quintilianus in. xi. uiaricare ſupra modū & ſtādo
uarica fœmina. deforme eſt: & accedente motu prope obſcenū. ide uarica fœmina dicta ab Ouidio q̄ nō tā īcedit q̄ am
bulat gradibus prægrādibus gradiēs: qđ fœminā parū decet: uerſus Ouidii ex poemate erotico hic eſt
ambulat ingentes uarica fertq; gradus. Diuaricare quoq; ſignificat diſtēdere & ī diuerſū ſeparare. qđ a
proſtitutis meretricibus fit. hinc ait Hieronymus in epiſtola ad euſtochiū. diuaricabit pedes ſuos om-
Diuaricabit. ni tranſeunti. qđ tranſtulit ex ezechiele propheta. qui in iaſtrumēto ueteri ſic inquit diuiſiſti: pedes tu-
os oī tranſeunti. & multiplicaſti formicatōes tuas. Marcellinus. cruribus innexis diuaricatū ſine ſpira-
uari. mento ullo aduſq; prætoriū traxere præfecti: uarri quoq; dicunt̄ hoīes obtortis plantiſ. unde & uarices
uarices. uenæ dictæ in ſuris in uerſæ uel obtortæ. ut nonius Marcellus refert. M. Varro libro ſecundo de re ru
ſtica ſcribit canes eē debere cruribus rectis ac poti⁹ uariis q̄ uaciis. idē. M. Varro lib. y. latīæ linguæ ſi qs
puerorū inquit per delicias pedes male ponere atq; imitari uacias cœperit hos corrige oportere. ſi cō
cidat. contra ſiquis conſuetudine ambulādi iam factus ſit uacia aut cōpnis. uaciæ āt. ut id quoq; Var-
uaciæ. ronianū uerbū obiter explicemus cōtrarii ſunt uaris. & in exteriorē partē inflectunt̄. hīc uaciæ apud ro
manos cognominati. ut refert plinius. quoꝝ. ſ. crura erāt obtorta. & ſeneca in epiſtolis moralibus me
minit cuiuſdā ſeruillii uaciæ: qui nulla alia re q̄ ocio notus in uilla cōſenuit. & ob hoc unū felix habeba
ualgum. tur de quo dicere ſolebāt hoīes ſynchroni hoc eſt cōtēporanei o uaciatu ſolus ſcis uiuere. ualgū ēt itor
ueſica. tū a ueteribus dictū: & uatrax. & uatricoſus. qui erāt pedibus uicioſis. VEſicā exonerāt: onus ueſicæ eſt
lotiū ſiue urina q̄ exonerat̄ micturiendo oīa aīalia: q̄ ueſicā habent aluſi ēt habent: at uero q̄ aluū habēt
nō & oīa ueſicā poſſident: humidi excrementi conceptaculū ueſica eſt: ſicci aluus: auctor Ariſtoteles in
primo de animalibus. ueſica membrana conſtatq; uulnerata cicatrice nō ſolideſcit. in ueſica lupi lapil
Stranguria. lus reperitur qui ſirites appellat̄ ueſicæ fœminaꝝ. ut ait plinius iunctus uterus eſt: quam uulgo matri
cem uocant: ueſicæ morbum ſtranguriam appellant: quo ueſica exonerari nō pōt & ægre lotium it: ſit
Subſtillū. que ſubſtillum. ita. n. appellat cato urinæ difficultatem. MAdore nomen: eſt a madendo inclinatū.
Mador. ut fluor a fluendo. ſe autem profluuio urinæ ueluti proſyphones emanantis madefactum ſignificat.

COMmodū.uix.tunc tunc.eoq; ip̄o temporis momẽto.id.n.ſiguificat hoc aduerbiū ut ſupra demõ
ſtrauimus. POſtes ad repagula redeunt:in hoſtio duo ſunt poſtes.qui cardinibus continent̃.& repa
gulis claudunt̃.ſunt.n.repagula q̃ patefaciendi gratia ita figunt̃:ut cõtrario pangant̃. hæc & repages Repagu-
dicunt̃.M.Tullius in primo de diuinatione:herculis ualuæ clauſæ repagulis ſubito ſe ipſæ aperuerũt la.
inde repagula oro oĩbus clauſtris obicibuſq; uſurpãt̃:Lucanus.de equo curſore loquens.pedibuſq; re Repages
pagula laxat. ETIAM nunc:nitidior lectio eſt & terſior Etiãnum.quod ueteres uſurpant pro ẽt. qua Etiãnum

Commodum limen euaſerãt:& fores ad piſtrinum ſta
tum integræ reſurgunt.cardines ad foramina reſidẽt.
poſteſ ad repagula redeũt.ad clauſtra peſſuli recurrũt.
At ego ut eram etiam nunc humi proiectus inanimis:
nudus:& frigidus:& locio perlitus: quaſi recẽs utero
matris editus:immo uero ſemimortuus.uerũ etiã ipſe
mihi ſuperuiuẽs:& poſthumus. uel certe deſtinate iã
cruci cãdidatus:qd inq̃ de me fiet: ubi iſte iugulat᷒ ma
ne paruerit? Cui uidebor uerisimilia dicere: perferens
uera: proclamares ſaltem ſuppetiatum: ſi reſiſtere.

dictõe ſcatet plinius. INAnimis
quaſi ſine aĩa nulla reſpiratõe nul
lo anhelitu:qui indicat aĩal uiuer̃:
argumentũ.n.apud Dialecticos ẽ
& oratores. quod recurit & retror
ſum idẽ ualet. ut uiuere hominẽ Viuere
qui ſpirat.& ſpirare qui uiuit.ina- ſpirare
nima ueteres dici uoluerũt: quæ inaniam
ſine aĩa ſunt.nec ſpirãt: uulgo ina
nimatũ uocãt:græci αψυχοι.M.
Tullius.q̃ ad uitã hominũ tuendã
pertinent parti ſunt inanima. ut
auꝝ & argentũ:ſic & homo inani
mis:qui ſine aĩa & ſpiritu eſt uege
to.& uitali:tales ſunt intermortui
& igenti pauore perculſi·talẽ fuiſſe ſe ſignificat Ariſtomenes. ET lotio perlitus:urina perfuſus. lotiũ Lotium.
enim urinã ueteres dixerũt:columella ſtercore ſuillo & humão lotio ueteri radices rigato. Suetonius
in ueſpeſião.hæc e lotio eſt:ꝑlitus ãt ea figura dicit̃ qua illitus & delitus. ſicut.n. a delino delitũ naſcit̃: Perlitus
qd grãmatici probus & caper cõprobãt:ſic ab interlino interlitũ inclinat̃.M.Tullius tulit moleſte ꝙ lit-
teræ delitæ ſũt mihi a te redditæ. idẽ ĩ q̃rto uerriaꝝ tabulæ ſunt in medio:q ſe corruptas atq; interlitas interlitus
eẽ clamant.Vlpianus titulo ad legẽ aquiliã de falſis legis Corneliæ pena dãnari ſcribit eũ qui teſtamen
tũ deleuerit.interleuerit.Reſignauerit dolo malo. QuAſi recẽs:mõ aduerbiũ ẽ ꝓ recẽter. alias nomẽ:
Virgilius in georgicis.ſole recẽs orto.aut noctẽ ducẽtibus aſtris.Expoſuit Seruius.recens ſtatĩ: diuus
Auguſtinus in libro de grãmatica citat hoc maronianũ & expõit recẽs ideſt recẽti tẽpore.uerbũ ẽ uet᷒ Recens
recẽtare.quod ſignificat renouare & iteꝝ fieri recẽs.ut Nonins Gelliuſq; notificãt.hic illud. Cn. Matii Recenta-
in mimi iambis.iã iã albicaſcit polus & recẽtat̃. VTEro matris editus:ſignificat ſe ita madentẽ fuiſſe re
ſicut infantes ſunt cũ primũ ex utero materno egrediunt̃ inuoluti ſecundis rubentes ſcilicet erũpẽte
mẽſtruo.& ꝑliti ꝓfluuio ſanguinis pariter egrediẽtis:hic illud Satyrici poetæ mõ primos incipientem
edere uagitus:& adhuc a matre rubentẽ:Albius imperator auctore iulio capitolino exceptus eſt utero
candidiſſimus cõtra cõſuetudinẽ pueroꝝ:qui naſcunt̃ & ſolent rubere.unde albi᷒ ẽ dictus. SVperui albius uñ
uens:ſuperuiuere is dicit̃.qui cũ iã mortuus uideret̃.refocillatus reſipiuit ac ueluti reuixit. ET poſthu Poſthu
mus:eleganter ſe poſthumũ ſibimet ait fuiſſe Ariſtomenes:tãq̃ poſt mortẽ rẽatus ſit:ſicuti poſthumoſ mus
illos uocãt:qui poſt mortẽ patris naſcunt̃:quaſi poſt humationẽ parẽtis nati ſint ut interpretat̃ Serui-
us enarrãs illud Virgilianũ ex ſexto Eneidos Siluius albanũ nomẽ tua poſthuma proles ceſelius tñ in
cõmẽtario lectionũ antiquaꝝ poſthuma ĩquit proles nõ eũ ſignificat.qui patre mortuo ſed qui poſtre
mo loco natus eſt.Ceſeliũ refellit.Au.Gellius libro ſecundo noctiũ antiquaꝝ.hic fit uerbũ poſthuma- Poſthu
re.qd ſignificat poſtremo loco eẽ:quaſi poſt humationẽ anteceſſoꝝ:Tertulliãus in apologetico ait cæ mare.
teri quoq; Movſi poſthumãt.ideſt movſe poſteriores ſunt Sidonius apollinaris decẽter poſthumã di Poſthu
xit ætatẽ: pro poſtera & ſequẽte. CANdidatus:ſicut candidati dicunt̃ petitores magiſtratuũ a toga cã ma ætas.
dida:quam petitores induebant.ita candidatus crucis eleganti tranſlatione dicitur is qui petit crucẽ. Candi
hoc eſt qui futurus eſt iam iam crucifixus.& ut ueteres dicebant Dierectus.a Quintiliano dicitur can- datus
didatus eloquentiæ qui eloquentiam auſpicatur:ab altero ſeniore Quintiliano candidata ſacerdotii crucis.
quæ petit ſacerdotium:a Hieronymo candidatus fidei:qui ad fidem inſtruitur.a plinio panegyriſta cã
didatus gloriæ & immortalitatis:de candidatis & toga candida affatim ſcripſimus in primo tranquil-
li commentario:unde munus candidatorium.M.Tullio dictum pro omni officio & labore petitorio
ex plautino ſale cruciſalus dictus candidatus crucis quaſi in crucem ſaliens. PAruerit:uiſus fuerit.cõ Cruciſa
parauerit.nam parere idem eſt quod apparere alias obſequi. VERſimilia dicere. ex diſciplina retho- lus.
rica eſt.ut narratio ſit uerisimilis credibiliſq;.ſunt enim plurima ut ait Quintilianus in quarto uera q-
dẽ ſed parũ credibilia.ſicut falſa quoq; frequenter uerſimilia. PROclamares ſaltẽ ſuppetiatũ.proſopo
peia eſt.quæ latinæ cõformatio appellat̃.fit aũt hæc figura cũ aliqua q̃ nõ adeſt perſona cõfingit̃ quaſi Confor-
adſit & ei Oratio attribuit̃.ut hoc in loco uerba memorant̃.q̃ dici poſſent ab aduerſariis ita argumen matio
tantibus ſotiũ ab ariſtomene fuiſſe interfectũ.tãq̃ ſic culpãtes dicant.Debuiſſes ſaltem ſi uera autumas
inclamare auxiliũ & ſuppetias:nã ſuppetiatũ dixit pro auxiliatum.& ſuppetiæ dicuntur auxilia.& ſup-

Suppeti/ petiari eſt auxiliari:ſuper quo uerbo ſatis multa in.x.tranquilli cõmentario:ubi ait conſularem ſuppe
as. tias ferenté rapta aquila fugauerunt:Vbi expoſuimus ſuppetiatũ poſſe inclinari tãquã nomẽ quarti
Vir uiri ordinis:ut arbitratus:ut allegatus:ut ſacrificatus:ut multa cõſimilia inclinãt̃. VIR mulieri nequibas
lis. Antitheton eſt:quaſi dicas fortis imbelli.Robuſtus infirmæ:paꝝ enim probabile argumentũ eſt uirũ
Mulier a fœmina uinci:cũ mulier naturaliter imbecillis ſit & meticuloſa:Vir uero robuſtior & audentior:un
mollis. de uir noĩatus eſt ꝙ in eo maior uis eſt q̃ in fœmina:& hinc uirtus nomẽ accepit. ut docet Lactantius
in libro de opificio. item mulier.
ut uarro interpretatur a molicie
dicta.ob hoc ait Ariſtoteles in pro
blematis. mulierem interfeciſſe
iniquius eẽ q̃ uirum:quãuis mas
fœmina præſtantior ſit.quia ſcili/
cet fœmina imbecillior eſt. ideo
que minus facere iniuriã poteſt:
item eniti aduerſus id quod lõge
ĩfirmius eſt nihil uirile. immo ſto
lidum atq; iniquiſſimum eſt. hoc
ſignare uoluit Eneas: Virgiliãus.
cum ait & ſi nullum memorabile
nomen fœminea in pena eſt nec
habet uictoria laudem. VEL pp
indicium:ſenſus eſt. ſi contuber/
nalis tuus ut aſſeris interfectus eſt
crudelitate fœminea.Cur eadem
crudelitas te quoq; non peremit.
uel ob hoc ne tu arbiter & contẽ/
plator ſceleris patrati poſſes indi/
care auctores homicidii. ARbi/
tro:ſpeculatori inſpectorique ho/
micidii:Arbitrari eſt inſpicere & ſpeculari plautus in captiuis ne arbitri dicta noſtra arbitrari queant:ar
Arbitrari biter dicitur iudex:qui rei arbitrium habet & facultatem.arbitrium dicitur ſententia:quæ ab arbitrio
Arbitriũ. ſtatuitur:& arbitrari eſt iudicare.ut apud iuriſcõſultos titulo de receptis.arbitrarium uero cum adhuc
res apud arbitrum geritur:de arbitri iudiciſq; differentia non indiligenter ſcripſimus in commentari
is Tranquilli.& docet Marcus Tullius in oratione pro Roſcio Comedo. NVNC illo redi:ſcilicet ad
Antelu/ mortem regredere quam euaſiſti. IDENtidem frequenter.ſubinde. ANteluculo. hora antelucana
culo. hoc eſt matutina.& ante ſolis exortum.aduerbium eſt.Iuſtinus in primo ait Antelucano tempore ru
Antelu/ ri iter ingreſſus.Cyrus obuium habuit ſeruum de ergaſtulo.refert plinius mel uenire ex aere ſubluca
canum. nis temporibus intelligi uolens hora matutina:quæ ſub lucem & aurorã eſt. Teẽrtius ĩ adelphis:cras
Subluca/ Rus cum filio cumprimo lucu ibo hinc ubi exponit ſcienter Donatus.quod ueteres dicebant lucum
num. pro luce maſculino genere ponentes pro ſole:ſicut ergo apud Terentium cumprimo lucu ſignificat
Lucu pro cum primum ſol ceperit illuceſcere:ita anteluculo quod aduerbium eſt ſignificat antequam lux oriat̃
luce. & ſol tenebras illuminet:ſicuti diluculo cũ iã diluceſcit:Diluculum enim eſt ut Macrobius docet cum
Diluculũ. iam incipt dignoſci dies. LIcet trepido:Quãuis titubanti uel potius propero:cum formido homines
uolaticos faciat & pinnatos. SVmo ſarcinulam meã:Quod lucianus dicit græce τασκευη id Apule
ius ſarcinulam appellat. PESſulos reduco.Hoſtium cubiculi repando.Quod reductis retractiſq; peſ/
ſulis fit:in cantico legimus.peſſulum hoſtii mei aperui dilecto meo ridicule exponit & cum delirio Ni
colaus de lira peſſulum eſſe hoſtiolum in magno hoſtio. DESſerate:reſeratæ patefactæq;. VALuaſ
Valuæ. ſtabuli abſolue:uerba ſunt Ariſtomenis ſtabularium inclamãtis.ut ianuam ſtabuli adaperiat:quæ ex
ualuis conſtat:ſunt autem ualuæ.ex eo dictæ ut Varro & Seruius interpretantur. quod reuoluũtur &
ſe uelant.abſoluere ualuas eſt liberare a clauſtris.repaguliſq;:quibus alligatæ continentur:tranſlatio a
Antelu/ debitore. ANtelucio:aduerbium eſt idem ſignificans quod anteluculo: de quo iam dictum eſt: ſed
cio. hoc quaſi ante lucum.ſicut ueteres uſurpabant.illud quaſi ante lucem uideri poteſt inclinatum. PO
ne:poſt quod graui ſono antiqui enuntiabant differentiæ cauſa. SEmiſomnus: ſemiſopitus: ſicut
Semi/ exanimus dicitur & exanimis.inermus & inermis:ita ſemiſomnus & ſemiſomnis. ſecunda & tertia
ſomnis declinatione. HOC noctis:hac hora nocturna.hoc tempore.uetus locutio eſt.plautus in amphitrio
Hoc no ne:qui hoc noctis ſolus ambulem. FAcinoris cõſcius:ſcius & cõſcius.hoc differunt.quod ſius ſecum
ctis. conſcius cum alio ſcius eſt.ut docet Nonius cui ſubſcribunt iuuenalis cum ait.Quis nunc diligit̃ niſi
Scius. conſcius.& martialis.uis fieri diues bithinice conſcius eſto.ſed conſcium indiferenter poſitum legi/
conſcius. mus ut hoc loco.namq; hic conſcius accipitur pro eo qui ſecum ſcius eſt flagitii.

uir tantus mulieri nequibas. ſub oculis tuis homo iu
gulatur:& ſiles? Cur autem te ſimile latrocinium non
peremit? Cur ſeua crudelitas:uel propter indicium ſce
leris arbitro pepercit? Ergo quoniam euaſiſti mortem:
nunc illo redi.Hæc identidem mecum replicabã.& nox
ibat in diem. optimum itaq; factu uiſum eſt: antelucu/
lo furtim euadere:& uiam licet trepido ueſtigio capeſ
ſere.ſumo ſarcinulam meam.ſubdita claui peſſulos re
duco.At illæ probe & fideles ianuæ:q̃ ſua ſponte deſe/
ratæ noctæ fuerant:uix tandẽ:& egerrime tunc clauis
ſuæ crebra immiſſione:patefiunt.Et heus tu inquã ubi
es:ualuas ſtabuli abſolue.antelucio uolo ire. Ianitor
pone ſtabuli hoſtium: humi cubitans: & iam nunc
ſemiſomnus: quid tu inquit: ignoras latronibus in
feſtari uias? quid hoc noctis iter incipis. Hem. & ſi
tu alicuius facinoris tibi conſcius ſcilicet mori cupis:

nos cucurbite caput non habemus: ut pro te moriãur. Non longe inquam lux abeſt. ſed & præterea quid uiatori de ſumma pauperie latrones auferre poſſunt? An ignoras inepte: nudum nec a .x. paleſtritis te ſpoliari poſſe. Ad hæc ille marcidus & ſemiſopitus: in alterum latus euolutus: unde autem inquit ſcio: an conuectore illo tuo: cum quo ſero deuerteras iugulato: fugæ mandes præſidium. Illud hore memini me terra dehiſcente: ima tartara: inq; his canem cerberũ: prorſus eſurietẽ mei proſpexiſſe. ac recordabar profecto bonã Meroen: nõ miſericordia iugulo meo pepciſſe: ſed ſeuitia

NOS cucurbitæ caput nõ habemus. Veluti prouerbialiter ſignificat capita hominũ nõ eẽ uilia obiici
endaq; trucidationi. ſicuti cucurbitæ caput: quæ inter hortenſia uulgaris ẽ & plebeia. Plinius libro un
deuigeſimo. duo tradit eſſe genera Cucurbitarũ camerariũ quod leui umbra cameras ac pergulas ope cucurbita
rit: Alterũ plebeũ. Quod humi credit'. Videt' Apuleius ueluti alludens feſtiuiter id dixiſſe: quia ſemino rũ genera
ſæ ſunt cucurbitæ. & ita appellãt' ab Ouidio impriapeis. ex quo fit ut ſingula ſemina ſingulæ quaſi ani
mæ cucurbitarũ uideri poſſint: ex quo fit ut cucurbita uicariã & quaſi ſuccedaneã pro aliena anima ani
mam impendere poſſit. cum infi
nitas hoc pacto animas poſſideat
quod ſecus eſt in nobis: Cucurbi
tæ quo longiores tenuioreſq; ſũt.
eo gratiores: ſemina quæ proxia
collo fuerint proceras pariunt: q̃
in medio rotundas. quæ in lateri
bus craſſas. auctores Columella
& plinius a cucurbita fit cucurbita cucurbita
rium: accipiturq; pro loco in quo rium.
cucurbitæ ſeruntur: ſicuti cucume cucume
rarium ubi cucumeres. Eſaias ſi rarium:
cut inquit tugurium in cucume cuſtodia
rario. Cyprianus. uſurpans hoc rium.
eſaiæ teſtimonium non dixit tu cucurbita
gurium: ſed quod elegantius eſt rii.
cuſtodiariũ. Hieronymus cucurbitarios uocat ueluti cucurbitæ amatores. dũ diluit ac refellit in epiſto cucurbita
la ad Auguſtinũ obiectã cucurbitæ calũniã. Cucurbitula uero nõ tã paruã cucurbitã ſignificat q̃ uaſcu læ.
lũ illud quo medici utunt' ad ſanguinis detractionẽ. Cor. Celſus in ſecundo uſus inquit cucurbitulæ coloqntiſ
præcipuus eſt ubi nõ in toto corpore ſed in parte aliqua uitiũ eſt. idq; auxiliũ ut minus uehemens ita paupies.
magis tutũ nec nunquã periculoſũ eẽ autumat. in hanc ſniam eſt illud ſatyrographi poetæ. Vacuũque pauperaſ
cerebro iã pridẽ caput hoc uentoſa cucurbita querit: græci coloquintida uocant cucurbitã. a plinio co
loquintis dicit' cucurbita ſilueſtris: quã minorẽ eẽ ait q̃ ſatiuã. DE ſumma pauperie: pauperies immũ
da eſt. & mendicitas egeſtaſq; ſignificat'. unde ait Oratius. pauperies imunda procul domus abſit: pau
pertas uero ut inquit porphirio honeſtæ parſimoniæ nomẽ eſt. & uſurpat' pro fortuna mediocri: Lau
des paupertatis graphice Apuleius noſter ut omnia ſpecioſeq; perſcribit in apologia: ubi ait: pauperta
tẽ fuiſſe in Ariſtide iuſtã: in phocione benignã. in epaminunda ſtrenuã: in Socrate ſapientẽ: in Home
ro deſertã: Alias pauperies dãnũ ſignificat: Quod ſatis liquet ex titulo illo apud iuriſconſultos notiſſi
mo: ſi quadrupes pauperiẽ feciſſe dicat'. Cõſimiliter apud græcos πεpια και πτωχεια diſparãtur. Cũ Ptochia
appellatione πεpιασ paupertas ſignificet': πτωχειασ uero ipſa egeſtas. mendicitaſq;: ſicut apud Ari ſoror pe
ſtophanẽ claret: qui i pluto ait πτωχειαν eẽ αδελφην ideſt: Sororẽ τησ πεpιασ. & πτωχον ideſt ege niæ.
nũ eẽ eum qui nihil hẽt πεpιτα uero ideſt pauperẽ dici. Cui ſuppetunt neceſſaria. NEC a decem pa
leſtritis in hanc ſententiam ait Hieronymus. Nudus uiator nõ timet latronis inſidias: qđ trãſtulit ex il
lo uulgatiſſimo. cantabit uacuus corã latrone uiator. cõſimiliter plautus in aſinaria. Nudo detrahere
ueſtimenta me iubes appellatione autẽ paleſtritaꝝ robuſtiores exercitatioreſq; intelligi uult. ſunt. n.
paleſtritæ magiſtri luctatõis. & gnari oĩs paleſtricæ exercitatiõis. græci παλην uocant paleſtrã & luctã.
Vnde paleſtritæ: autumat Seruius paleſtrã dici poſſe αποτου παλλειν. i. a motu urnæ: qm̃ ducti ſor paleſtrite
te luctabantur. luctatores in certamine paleſtrico nudabant corpora. & oleo ungebantur: quod primi
lacedemonii factitarunt auctore Thucidide. apeleſtros græci uocant ignaros paleſtræ de quibus. M. Apale
Tullius in oratore. itaq; qualis eoꝝ motus quos apaleſtros græci uocant. talis horum mihi uidet' ora ſtros.
tio. qui nõ claudunt numeris ſententias. Domicianus clinopalẽ uocabat aſſiduitatẽ cõcubitus ueluti clinopa
lecti paleſtrã. Papinius & Sidonius apollinaris palen pro paleſtra uſurpant græca dictiõe. qđ uberius le.
a nobis ſcriptũ reperies in tranquilli cõmẽtariis. putat. Quintilianus ne illos quidẽ oratores reprendẽ Pale pro
dos eẽ qui. paulũ ẽt paleſtritis uocauerunt. ubi indicat paleſtritas nõ ſolum dici: qui uitã parti in oleo. Paleſtra
parti in uino cõſumũt: qui corpoꝝ cura mẽtẽ obruũt. ſed & eos quoq;. a quibus motus geſtuſq; forma
tur. De paleſtritis magna ẽ mẽtio apud ciceronẽ in uerrinis. CONuectore: Socrates ſignificat'. cõue
ctores dicimus eos: qui ſimul iter faciunt. ſimulq; uehunt'. q̃ dictio proprie nauticoꝝ: qua iuriſcõſultus
crebro utit'. DEuerteras: in ſtabulũ hoſpitiũq; deueneras. ILlud horæ: illa hora. id tẽporis eo tẽpore
archaiſmos ẽ. DEhiſcẽte: patẽte. CAnẽ cerbeꝝ: mythici fabulant' canẽ cerbeꝝ cuſtodẽ eẽ aulæ pluto
nicæ: de quo ſilius. lachrimoſæ iãitor aulæ: quẽ latratu trifauci regna iferna perſonantẽ hercules ad ſu
peros traxerit reluctãtẽ. hiſtorici uero ꝑdiderũt. Et memorat euſebius chronographus orcũ regẽ mo cerberus.
loſſoꝝ habuiſſe canẽ igẽtis magnitudinis noie cerbeꝝ: qui pirrhitoũ ad raptũ ꝓſerpiẽ eius uxoris ueni canis.
entẽ deuorauerit: grãmatici terrã iterp̃tãt'. De tricerbero cãe neſcio qđ idictũ dicit fulgẽti' i mythilogiis.

CRVci me ſeruaſſe: ũt perinde atq; homicida & Socratis cõtubernalis mei interfector. crucis ſuppli
Tumul cio afficerer. DE genere tumultuario mortis: tumultuariũ dici uoluerunt. qđ tumultu quodã fit & ſi
tuarium. ne cõſultatiõe feſtinãter & incõdite. Au. Gellius tumultuariũ ſtudiũ noĩat qđ raptim & per ſucciſiua tẽ
pora fit: Oratio quoq; tumultuaria dicta. quaſi extẽporalis & tumultuoſe cõdita: tumultuarius dux A
Liuio dicit᷑. L. Marcius tumultu militari creatus nõ formula legitima. itẽ tumultuariũ genus mortis
Tumult⁹ nunc appellat Apuleius: qđ perturbate & tumultuarie parat᷑: eſt. n. tumultus: ut docet. M. Tullius i. viii.

cruci me ſeruaſſe. In cubiculũ itaque reuerſus. de gene
re tumultuario mortis mecũ deliberabam. Sed cũ nul
lum aliud telum mortiferum fortuna: q̃ ſolum mihi
grabattulum ſubminiſtraret. Iã iã grabattule inq̃ aĩo
meo cariſſime: q mecum tot erũnas exãclaſti: cõſcius
& arbiter q̃ noctæ geſta ſunt: quẽ ſolũ ĩ meo reatu teſtẽ
ĩnocẽtiæ citare poſſũ: tu mihi ad ĩferos feſtinãti: ſubmi
niſtra telũ ſalutar᷑. Et cũ dicto reſti qua erat ĩtext⁹: aggr̃
dior expedire. ac tigillo qđ feneſtre ſubditũ altrinſecus
promĩebat. Iniecta atq; obdita pte funiculi: & altera fir
miter ĩ nodũ coacta. aſcẽſo grabattulo: ad exitiũ ſubli
matus: & miſſo capite laqueũ ĩduo. Sed dũ pede altero:

Antonianaꝶ per turbatio tanta.
ut maior timor oriat᷑. unde etiam
nomẽ dictũ eſt tumultus: ita ma
iores noſtri tumultũ italicũ quod
erat domeſticus: tumultũ gallicũ.
qđ erat italiæ finitimus: præterea
nullũ tumultũ noĩabãt. grauius ãt
fuiſſe tumultũ q̃ bellũ. hic intelligi
licet. qđ bello uacationes ualẽt tu
Erũnas multu nõ ualẽt. ERVMnas exã
exãclare. claſti: tot labores exhauſiſti exuda
Antlare. ſti per peſſus es. id. n. eſt erũnas ex
Antlabra anclare. M. Tullius ĩ prima tuſcu
Antlia. lana. qđ cũ exãclauiſſet omnes la
Phreãtles bores. tũ incideret in mortis malũ
ſempiternũ. anclare qđ & antlare
uerbo græco ſignificat haurire: ex
anclare exhaurire. hic anclabra ua
ſa. quibus ſacerdotes utebãt᷑. & anclabris mẽſa miniſteriis apta diuinis. græci ἀρτλαω dicunt pro hau
rio. unde & latini antlare uſurparũt. & ita potius legẽdũ uidet᷑ exantlare. p litterã. t. q̃ p. c. Liuius florẽ an
tlabãt liberi ex carcheſiis: cũ ſignare uellet uinũ ex poculis hauriri. hic antlia accipit᷑ ꝓ uaſe accõmodo
ad hauriẽdi miniſteriũ: de quo epigrãmatarius. antlia tollit aquas: quo in loco labit᷑ opinor interpres
hinc phreãtles cognomĩatus ẽ cleãtes eo ꝙ puteos hauriret. ARbiter q̃ noctæ. ſubintellige eorum. ut
ſenſus integer ſit ſpectator eaꝶ reꝶ oĩum: q̃ geſtæ ſũt noctu: quaſi dicere uelit lectulũ ſolũ eẽ cõſciũ ſuæ
in nocẽtiæ. IN meo reatu. accuſatõe: & cauſæ dictiõe. Meſſala prius auctore. Quĩtilião reatũ dixit reus
Reatus ãt unde reatus nomẽ ductũ ẽ. is dicit᷑ qui cãm dicit. qui arguit᷑ & itẽ qui quid ꝓmiſit ſpopõdit ue. ac de
Reus qui bet. Gallus elius lib. ii. ſignificationũ uerboꝶ q̃ ad ius ptinẽt. reus ẽ inquit. qui cũ altero litẽ cõteſtatam
habet ſiue is egit: ſiue cũ eo actũ ẽ: ĩ eadẽ ſnĩa ẽ capito atteius. reos olĩ ut refert. M. Tullius ĩ ſcđo de ora
tore appellabãt nõ eos mõ qui arguũt: ſed oĩs quoꝶ de re diſceptat᷑. reũ fieri quid ẽ ĩquit pediãus aſcõi
us. niſi apud ꝑtorẽ legibus ĩterrogari. agi dicit᷑ reus cũ accuſat᷑: pagi cũ dãnat᷑. ut apud trãquillũ & ꝓptiũ
explicatũ ẽ. ET cũ dicto: ſtati uix talibus dictis. cũ talia dixiſſẽ. freques locutio apud Apuleũ & ꝓprie pe
Ad reſti culiaris ĩ hoc ſignificatu: ꝓuerbiũ græcũ ẽ. αμεποσ αμ εργορ. qđ dicit᷑ de his qui ociſſime er cũ dicto
res redit. rẽ expediũt. ſic. n. ĩterꝑtamur. ſimul uerbũ: ſimul opus. REſti. funẽ & ꝓuerbiale ẽ apud priſcos ad reſti
Reſti du res redit: qđ ſignificat res depditas eẽ & de ſuſpẽdio cogitãdũ. ĩ ſaltatõe reſti ducere dicũt᷑ chori pueroꝶ
cere. puellarũq; mãu cõſerti. ex quo ſenſu dictũ ẽ illud terẽtianũ. tu iter eas reſti ductitãs ſaltabis itẽ liuius in
Reſticula xxvii. p mãus reſte data uirgies ſonũ uocis pulſu pedũ modulãtes iceſſerũt. a reſte fit υποκοριστικοσ
ficorum. reſticula. a qua ſimilitudine alliorũ cõnexa capita reſtes dicũt᷑: plinius i. xx. alliũ ad ſerpẽtiũ ictu. potum
cũ reſtib⁹ ſuis: reſticula ficoꝶ Varrõi decẽter dicta: ſicut & uulgo nũcupat᷑. qđ ãt lecti reſtibus & ſaſciis cõ
tineãt᷑. indicat porphirio explicãs illud oratianũ: tẽta cubilia. tectaq; rũpit lectũ dici ait reſtib⁹ ſiue faſcio
lis ſubtẽtũ: a reſte fit reſtio: accipit᷑q; apud plautũ oppido q̃ decẽter ꝓ eo qui ſe penſilẽ facit laqueo reſtis
Reſtio q. ſtrãgulatus. ſic. n. in molleſtaria loquit᷑ daniſta. illi erũt bucedæ potius q̃ ego ſim reſtio: Quod ſignificat
Bucedæ. illi potius cedẽt᷑ bubulis loris: q̃ ego me ſuſpẽdã. TIgillo. trabi. a tigno fit tigillũ: tigni ãt appellatõe ĩ le
Locus gibus. xii. tabulariũ oẽ gẽus materiæ ex qua edificia cõſtãt ſignificat᷑ idẽ docet iuriſcõſultus. titulo de ti
plauti. gno ĩ iũcto: ꝑterea tignũ ĩ uineis antiquitus dicebat᷑ qđ & feſtus docet: tigillũ ſororiũ romæ fuit ex eo di
Tignum ctũ: quia trãſmiſſo p uiã tigillo Oratius ſororicida adopto capite ueluti ſub iugo miſſus ẽ: Liuius auctor
ALtrinſecus. aduerbiũ eſt. quod hic ſignificare uidet᷑ in altiore parte: cũ alias ex utraq; parte. ex utroq;
latere utriq; dicat᷑. OBdita: alligata: & firmiter appoſita. FVniculi: quã modo reſti dixit: nunc funicu
lum noĩat: Diminutiuũ a fune: Quintilianus in primo diminutio genus ut funẽ maſculinũ eẽ funicu
lus oſtẽdit. Napuras priſci funiculos uocauerunt. ut in cõmentario ſacrorũ uſurpat᷑: pontifex napuras
Napuræ nectito. ideſt funiculos facito illud adde funeta dici in uineis. cũ palmites interſe funiũ mõ iungunt᷑:
funiculi. & arcus fiunt quoꝶ neminit plinius ĩ. xyii. reperio apud auctores Gratianum ualentiniani imperato
Funeta. ris patrem appellatum eẽ funariũ eo ꝙ uenalitium funẽ portãti quiq; milites nequiuerint extorquere
Funarius AD exitium ſublimatus: ad ſubeundam ultroneam mortẽ ſubleuatus. ut ita penſilis fieri poſſet.

FVLcimentum:

FVLCImentum: grabatulū ſignificat: quo ſuſtentabatur. fulcire. n. ſuſtinere ē & ſtabilire: fulcimentum & fultura pro ſtabilimēto. AD ingluuiem: ad gallam: & proprie intelligit gurgulionē ſiue aſperā arteriam: qua ſpiritus ab ore in pulmonem atq; inde curſum in os. & in nares. ultro cit. oq; ſemper cōmeat: quo tramite interſepto homo ſtatim extinguitur cum ſpirare nō poſſit. Ideoq; ait Hippocrates in libro de flatibus triplici alimento corpora nutriri. cibo. potu. & ſpiritu. qui adeo corpori neceſſarius eſt ut poſſit homo ſine eſca: & potione multos dies uiuere: ſine ſpiritu uero intra tēpuſculū moriatur: Idē elegāter dixit ſpiritū patrē eſſe & auū morboꝶ omniū. ob hoc dixit. Cor. Celſus uiſum eſſe Hippocrati oē uitiū ī ſpiritu eſſe. Plinius pœnā laquei ſcite prepoſterā uocat. quia ſcilicet īcluditur ſpiritus. Cui queri debet exitus. Alias ingluuies ſignificat uētris capacitatē ſi credimus ſeruio ſic exponēti illud Maronianū īprobus īgluuiē raniſq; loquacibus explet ego exiſtio īgluuiē nō tā ad uētris q̄ ad gulæ capacitatē eſſe referēdū: ex quo īterdum accipitur pro gulonū helluatiōe & uoratrina. Au. gellius nomina. generaq; eduliū & domicilia ciboꝶ profūda ingluuies inueſtigauit: Macrobius ī tertio. Nec cōtenta illa ingluuies fuit maris ſui copiis. DISCLVderet excluderet diſſeperaret. Interciperet: Virgilius: Tū durare ſolū & diſcludere nerea pōto. Lucretius. cū paribus iūgi res & diſcludere mūdū. M. Tullius ſemotas a mēte & diſcluſas putat. EXerte clamitās: Voce ſublatiſſima: Aduerbiū eſt. Quod ſignificat apte & denudate qualis eſt uox ſublatior. exerere. & exertare ſignificat nudare. quadrigarius ī annalibus. Gallus irridere cœpit atq; linguā exertare. STRAtis inuolutus: extrinſecus ſubintelligendū es. ut integer ſit ſtratis īnuolutus es. & nunc quieſcis in lecto. ABſono: barbaro incōdito. agreſti uociferatu. hoc. n. ē abſonū: qui ait abſonū dici parui & fere nullius ſoni fallitur. Quod hic ait clamore abſono. poſt ēt paulo dicit uaſto. ut abſonus & uaſtus clamor idē ſignificetur. NE īmerito: Nō īmerito. HOSPItes. aduētores: qui a ſtabulariis in ſtabulo hoſpitioq; recipiūtur. MARcidus. Vinolētus & ebrius. uina quoq; marcida dici ꝙ marcidos faciāt homies teſtis ē pāpinus: qui ait ī ſiluis illi marcida uina largiūtur. a Martiale quoq; marcētes uuæ dictæ ſūt: epitheton ē bacchi quē Marcidū poetæ cognominat. COmes & pater meus: noīa ſūt affectus noſtros teſtātia. quibus Ariſtōenes Socratē cōtubernalē ſuū appellat. CVNdicto. ab his uerbis. OLOre: odore & fetore ab oleo dictū: Alias olor ſignificat cygnū. SPVRciſſimi hūoris: Vrinæ ſiue locii. IN fecerāt: Fedauerāt. maculauerāt: Inficere. n. ſignificat tīgere. īde īfectū tīctū īnfectores tinctores: infectus ipſa tinctura. ex quo īfectū dicimus pollutū & maculoſū maculis ineluibilibus: Seneca uitiis inqt īfecti ſumus: alias īfectū dicit nō factū: ut illud. ſūt auri pōdera facti īfectiq; michi: & illud Plautinū ꝓuerbiale: qd uis fieri factū ē. fieri īfectū nō poteſt. LAmiæ. Lamias priſci magas & uaratrices pueroꝶ uocāt. Oratius ī arte poetica Neu prāſæ lamiæ pueꝶ uiuū extrahat aluo. λαμος græce dicit īgluuies: unde lamiæ dictæ. ut autumat Porphirio. unde & lamiæ uoragines de quibus idē Oratius ī epiſtolis. uiribus uteris p cliuos flumia lamas. græci ſcribūt lamias terriculamēta eē puerilia: quibus oculi ſint exēptiles. Philoſtratus ī apollonia ait lamias a quibuſdā laruas & lemures appellari: eſſeq; ad Amorē & uenerē ꝓpenſas: & carnes hūanas maxieq; formoſoꝶ eſuriēter appetere: q̄ libidinis cupiditate alliciāt eos quos poſtea cupiāt deuorare: Talē lamiā Apollonius Tyaneus olim corīthi deprehēdit: ī iſtrumēto ueteri ait Hieremias lamiæ nudauerūt māmā lactauerūt Catulos ſuos quo ī locq nō ꝑ fœminis ſed ꝑferis lamiæ accipi uidēt. APAgete fetorē: remoueto & abducito apage & apagete dictio cōmica ē. ducta a uerbo græco ἀπάγω qd ſignificat abduco. & abigo. & Plautus ī curguliōe. apage hāc cāiculā. LAtrinæ: Latrina cōceptaculū ē ī mundiciaꝶ. & excremētoꝶ. q̄ ī cloacas corriuātur: Columella īmūdis quæcūq; uomit latrina cloacis: qcūq; habuerit horoſcopū in. xxviii. pte Arietis latrīas ſemp cloacaſq; mūdabit. Itē cuius horoſcopus fuerit ī ſecūdo gradu Tauri baiulabit ſter

fulcimentum quo ſuſtinebar repello: ut pōderis deductu reſtis ad ingluuiem adſtricta: ſpiritus officia diſcluderet: repente: putris alioquin & uetus funis diſrumpitur. Atq; ego de alto recidens: Socratem nā iuxta me iacebat ſuper ruo. cumq; eo ī terram deuoluor. Et ecce in ipſo momento: ianitor introrupit: exerte clamitās. Vbi es tu: qui alta nocte immodice feſtinabas: & nunc ſtratis inuolutus? Ad hæc neſcio an caſu noſtro: an illius abſono clamore: experrectus Socrates exurgit prior. Et ne inquit īmerito ſtabularios hos omnes hoſpites deteſtantur. Nam iſte curioſus dum importune irrūpit: credo ſtudio rapiendi aliquid: clamore uaſto: marcidus alioquin me altiſſimo ſomno excuſſit. Emergo lætus: atq; alacer: inſperato gaudio perfuſus: & ecce iāitor fideliſſime: comes & pater meus: & frater meus: quem nocte ebrius occiſum a me calumniabaris: & cum dicto Socratē deoſculabar amplexus. At ille olore alioquin ſpurciſſimi hūoris pcuſſus: quo me lamiæ illæ īfecerant: uehementer aſpernatur. Apagete inquit fetorem extremæ latrinæ, & cauſas cœpit huius oloris

Fulcimentum. Triplex alimētū. Spirit' pater & auus morboꝶ. īgluuies. Diſcludere. Liguā exertare. abſonū. Marcidus. Olor. Inficere. Infectores. Infectum. lamiæ q̄. apagete. apage. Latrina.

comiter inquirere. At ego mire adficto ex tempore: ab
ſurdo ioco: in alium ſermonē ītentionem eius denuo
diruo. & iniecta dextra: quin imus inq̄. & itineris ma-
tutini gratiam capimus? Sumo ſarcinulam. & precio
manſionis ſtabulario perſoluto capeſſimus uiam. Ali
quantum proceſſeramus. & iam iubaris exortu cun-
cta colluſtrantur. & ego curioſe ſedulo arbitrabar iu-
gulum comitis: qua parte gladium delapſum uiderā.
& mecum ueſane aio: quin poculis & uino ſepultus:
extrema ſomniaſti: ecce Socrates integer. ſanus incolu
mis: ubi uulnus? ſpongia ubi? poſtremo cicatrix tam
alta. tam recens? & ad illum. Ne immerito īqua medici
fidi cibo & crapula diſtentos: ſeua & grauia ſomniare
autumant. mihi deniq; q̄ poculis ueſperi minus tem-
peraui: nox acerba diras & truces imagines obtulit.
ut adhuc me credam cruore & humano aſperſum. atq;
impiatum. Ad hæc ille ſubridens. At tu inquit non ſan
guine: ſed locio perfuſus es. uerūtamē & ipſe ꝑſomniū

Comiter. cora latrinas purgabit. auctor Maternus ī.vii. Matheſeos. COMIter. Benigne ſuauiter. uel ut interꝓ
Comes q tatᷣ. M. Varro hilare ac lubēter. aduerbiū ē ennius mēſā ſermōeſq; ſuos rerūq; ſuarū cōiter īpartit. M. Tul
lius ī Oratiōe ꝓ. Cor. Balbo. Cōes īquit benigni faciles ſuaues hoīes eē dicūtur: qui erranti cōiter mō-
Manſio. ſtrat uiā bēigne nō grauate. LOco: lege ioco. MANſiōis: a manēdo māſio dicta ſicuti a remanendo
Remāſio. remāſio. M. Tullius ī epiſtola ad. v. fratrē. primū tuā remāſionē ēt atq; ēt ꝓbo. Plinius ī. vi. ſcribit māſio
Hydreū. nes eē diſpoſitas aquationū rōe: q̄ camelis itur ī Arabia. ex quo hydreū & hydrema ab aq̄ dicūtur. Itē
Iubar. ī. xii. tradit regionē qua thus con
uehitur diuidi ī māſiōes camelo-
rū ſexagita duas. Vbi pro māſiōi-
bus nō nūmos dāt: ſed thus pen-
dūt. IVbaris exortu: Iubar dicitᷣ
ſtella lucifer: q̄ ī ſūmo habet lumē
diffuſū ut leo īcapite iubā auctor.
M. Varro. hic ante matutinū exo-
riēs luciferi nomē accipit. ut ſol al
ter dieq; maturās: claritatis quidē
tātæ ut unius huius ſtellæ radiis
umbræ reddātur. Plinius auctor.
Itaq; merito ait exoriēte iubare cū
cta illuſtrari & lucida fieri. Virgili⁹
īt portis iubare exorto delecta iu-
uētus. ubi expōit Seruius nato lu
cifero. qui iubar dicitᷣ. qđ iubas lu-
cis effūdat. unde quicquid iā ſplē-
det iubar dicitᷣ: ut iubar auri argē-
ti: gēmarū. qua ꝓp exortū iubaris
accipe mali pro ſole: cuius exoriē
tis ſplēdor cuncta colluſtrat: ſicut
poetæ appellāt iubar ſolis & Sene
ca ait ī hercule oeteo. dū lapſū titā
mergat oceāo iubar. SEdulo ar
Sedulo. bitrabar diligēter īſpiciebā. Dōatus ſedulo ītecpretatᷣ ſine dolo īpēſe & diligēter. ET mecū ueſane aio.
Sermocinās ſecū Ariſtomenes opinatᷣ ſe crapula & uinolētia obrutū ſomniaſſe illa q̄ uiderat: cū So-
crates īteger & illeſus uiſeretᷣ. EXTREma ſōniaſti. portētoſa tumultuoſaq;: qualia temeto ī gurgita-
tus aut cibo diſtētus ſōniare ſolet: qđ phātaſma græci uocāt: qđ Cicero uiſū appellat: ī quo genere ē ut
Epialtes. ait Macrobius επιαλτησ: quē Auicena icubū noīat: quē publica ꝑſuaſio opinatᷣ quieſcētes īuadere &
Incubus. pōdere ſuo preſſos ac ſentiētes grauare. SPONgia ubi: cū ſpōgia illa nuſquā appareret: qua uulnus
Socratis pāthia obfulciuerat: Ita ſecū ꝑ īterrogationē attonitus Ariſtomenes Sermocinatᷣ. ET ad il-
lū: ad Socratē cōuerſus dixi. DIſtētos. plenos. & ſaturos: fartos. Vinū capitis dolorē & uertigines facit
Crapula. ab hoc ut inquit plinius in. xxiii. dicta crapula eſt: eſt auttem crapula ut docet Ariſtoteles in proble-
Braſſica matis feruor quidam & inflamatio quæ plus conflictat q̄ temulētia. Crapulam eodem auctore ſedat
ad ebrieta braſica: ex hæc Ariſtotelica dixit Cato ī libro de re ruſtica. ſi uoles ī cōuiuio multū bibere cenareq; libē
tem. ter ante cenā eſto braſſicā crudā quātū uoles. ex aceto. & itē ubi cēaueris comeſto aliqua folia: q̄ reddēt
autumāt. te. q̄ſi nihil æderis biberiſq; bibeſq; quātū uoles. AVTVmāt dicūt. opinātᷣ. cēſēt. id. n. ſignificat autūo
Socrates ut docet Gellius. ī. xiiii. P. uero Nigidus id cōpoſitū eē ex ab ꝓpoſitiōe & uerbo extīo cōiectat. dictūq; in
apud pla- terciſe autūmo. q̄ſi ab extīo qđ ſignificat totū extīo. tāq̄ ab nūero: ſed Nigidianū hoc īterꝓtamētū argu
tonem de tius eē uidetᷣ q̄ uerius. SEua & grauia ſōniare: Socrates ī Platōis politia dicit quū dormiētibus ea ꝑs
ſomnio. aī: q̄ mētis & ratiōis ē ꝑticeps ſopita lāgueat. Illa aūt ī q̄ feritas q̄dā ſit atq; agreſtis īmāitas cū ſit īmodera
Quarta to obſtupefacta potu atq; paſtu. exultare eā īſōnio īmoderateq; iactari. Itaq; huic oīa uiſa obiiciūtᷣ a mē
cratera ad te ac ratiōe uaria: ut aut cū matre corpus miſcerᷣ uideatᷣ. aut Trucidare aliquē: & īpie cruētari multaq; fa
īſaniam. cere īpura atq; tetra cū temeritate atq; īpudētia. Iubet igitᷣ Plato ſic ad ſōnū ꝓficiſci corpib⁹ affectis. ut ni
Diræ ima hil ſit qđ errorē aīs ꝑturbationēq; afferat. ex quo & pythagoras īterdixit ne faba ueſcerētᷣ q̄ is cib⁹ hēt ī
gines te- flationē magnā & īſōnia grauia facit. VEſperi. Hora ueſꝑtīa & cēatica. MInus tēperaui: Sapiētis uiri
muléti in ſup mēſā celebre dictū ē: pria inqt cratera ad ſiti ꝑtiet: ſecūda ad hilaritatē: Tertia ad uoluptatē: q̄rta ad ī
ſomnis. ſaniā. DIras imagīes. Vinolēti ſæpe cū dormire uix cœperit aſpicere uidētᷣ irruētes uel paſſim uagātes
Impiare formas. a natura ſeu magnitudīe ſeu ſpēcie diſcrepātes. Variaſq; tēpeſtates rerū uel ætas uel turbulētas
Piare. īterdū ut Macrobi⁹ ait temeto īgurgitatus aut diſtētus cibo extīat. ſe uel habūdātia ſuffocari. uel grauāti
Piatrix. bus exonerari. īterdū eſuriēs cibū. ſitiēs potū īueniſſe uidetᷣ. IMpiatū: Cōtaminatū Impuratū: macula
Piacularis tū. Impiare enī maculare eſt: piare uero expiare. Vnde & piatrix dicebatur ſacerdos: quæ expiare erat
porta. ſolita: quam ſagam alii uocant. & piacularis porta Romæ dicta. propter piacula quæ ibidem fiebant.

iugulari uiſus ſū nihil.nā & iugulū iſtū dolui.& cor ipſum mihi auelli putaui.& nūc etiā ſpiritu deficior.& gēua q̄tior.& gradu titubo.& aliqd cibatus refouē do ſpū deſidero. En inquā paratū tibi adeſt ientaculū.& cū dicto mātica mea humero exuo. Caſeum cū pane propere ei porrigo.& iuxta platanū iſtam reſidamus aio.quo facto:& ipſe aliquid indidem ſumo. Eumque auide eſitantem aſpiciens: aliquanto interiore macie:

IVGVlari uiſus ſum:Quod re uera paſſus erat Socrates id ſe per ſomniū uidiſſe ſignificat:tāq̄ totū hoc negociū magicū phantaſticūq; ſit.& p p̄ſtigias quaſdā illudat hominibus:& hoc eſt qd' ait Augu/ſtinus in.xviii.de Ciuitate dei.phantaſticū hominis uarias formas carpere poſſe: memoratq; exēplū cuiuſdā:Cui ui magica contigerat.ut iaceret in lecto ſuo quaſi dormiēs:nec ullo modo poſſet excita/ri:poſt aliquot aūt dies eū euigilaſſe:& quaſi ſomnia narraſſe q̄ paſſus ſit:Caballū ſe.ſ.factū annonam inter alia iumēta baiulaſſe militibus:Quod ita ut narrauit factū fuiſſe cōpertū eſt: q̄ tamē illi ſua ſom nia uidebātur: īdicauit & alius ſe domi ſuæ p noctē uidiſſe uēiētē ad ſe quēdā Philoſophū ſibiq; ex poſuiſſe q̄dā Platōica: q̄ ātea iter/rogatus exponere noluiſſet:& cū ab eodem Philoſopho quæſitū fuiſſet cur tūc fecerit:quod prius petenti negauerat:non feci inq̄t ſed me feciſſe ſomniaui: ac per hoc alteri p imaginē phantaſticā exhibitū eſt uigilanti: quod alter uidit in ſomnus. NIHIL nā:Le go nihil nō. ut ſit nō nihil:quod ſignificat aliq̄d.& aliquātū. ISTVM.dicticos ē. SPIritu deficior:Annotauimus in cōmentariis Sue tonii λεποψυχουσ dici qui Anima & ſpiritu deficiuntur:quos Plinius appellat defectos. lipothy/mia & lipopſychia græce dicitur latine defectus animi ſiue defectus animæ: Apud Pliniū Syntectici eſſe uidentur in eodē ſignificatu.accipiq; pro defectis.& ſyntexis.pro ipſa defectione animi ſiue defe ctu. GENVA quatior.Conſimile eſt illud genua labāt. CIBAtus.Cibi.Caſus patritus eſt:quē geni tiuū grāmatici uocāt. REfouendo ſpiritu.Cibo uiuoq; refici corpora & roborari uires quis ignorat? Virgilius.Tū uictu reuocāt uires. Homerus i.vi.Iliados μεροσ μεγα οιμοσ αεξει.i.robur magnū auget uinū.& Columella in.vii.roborādū eē p̄cipit largo cibo equū admiſſariū ut Veneri ſuperſit. Li uius frequenter ait cibo corpora refecta eē:Lucretius/capitur cibus ut ſuffulciat artus. IENTAculū. Cibus matutinus.& guſtulum.Antiqui prandicula dixere ientacula.& ientare pro ientaculum cape re.ſuper quo uerbo ſatis multa in ſuperioribus & apud Suetonium in nono commentario.græci αχρατισμα uocant ientaculum. MANTIca.quod ſupra ſarcinulam dixit nunc manticam ap/pellat: eſt enim pera uiatoria: qua uiatores circunferunt utenſilia: Eſopus fabulator tradit homi/nes duas manticas habere:unam ante alteram retro. In priorem aliena uitia mitti. In Poſteriorem noſtra: quo Apologo ſignificat nos in alienis uitiis ſpectandis eſſe oculatos.in noſtris cecutientes: ex hac eſopia fabella eſt illnd Catullianum uelut prouerbiale: Nemo uidet manticæ quod in tergo eſt.& illud Perſianum. Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo: Seneca uocabulo græco hippope tas appellat ſarcinas/quæ a tergo equi geſtantur.quaſi dicas peras & manticas equeſtres. hippos enī græce equus και πηρα pera.uerba Senece ex libro epiſtolarū moralium hæc ſūt. M.Cato cenſorius canterio utebatur hippoperis quidē īpoſitis.ut ſecū utilia portaret.Idem mox Paulo.o quantū erat ſe culi decus īperatorē triumphalem cenſoriū & quod ſuper omnia hæc eſt catonē uno caballo eſſe cō/tentum.& ne toto quidem.partem enim ſarcinæ ab utroq; latere pendentes occupabant.Ita nō om nibus obeſis mannis & aſturconibus & tollutaribus præferes illum unicum equum ab ipſo catone defrictum. libuit plura ex Seneca uerba tranſcribere: ut cognoſceres uiros illos graues & imperato/rios ſeculo illo priſco & ſancto fuiſſe contentos unico equo: in quo ipſimet ſarcinulas ſuas circunfe/rebant: cum hac tempeſtate luxus efferueſcens ſuaſerit cardinalibus. ut nunquam minus ducentis equis antecedentibus egrediantur.idque pompabiliter:ipſi uero uehuntur Mannis & aſturconibus qui ſunt equi gradarii & molles.Habent & mullas Tollutares. hoc eſt quæ tollutim ideſt uolubiliter & quadam pedum glomeratione gradiuntur. Ita enim appellantur equi tollutares ut alibi annota/uimus:a mantica ut ad propoſitum reuertamur fit māticula: Manticularum uſus pauperibus in nū/mis recondendis fuit: unde deductum eſt:uerbum uetus manticulari: Quod ſignificat doloſe quid agere.pacuuius ad manticulandum aſtu agreditur. Item deinde agrediar aſtu regem: manticulan/dum eſt hic mihi. IVXTA platanum. Arbor peregrina eſt umbræ græcia tantum ex alieno petita orbe.commendatio platani non alia maior eſt q̄ ſolem eſtate arcere hyeme admittere: mero infu/ſo nutriuntur.Compertum id maxime prodeſſe radicibus. Docuimuſq; ut inquit decenter Plinius etiam arbores uina potare:Idem aliubi tradit latiſſima folia eſſe fico.uiti.Platano: ab Ouidio genia/lis nominatur:quaſi uoluptaria & ad delicias reperta/Chameplatani uocantur puſillæ & breues:qua ſi abortus platanorum.nam & ingenere arborum pumiliones ſunt:ſicuti chamedaphne dicitur hu milis laurus. Chamemyrſine puſilla myrthus & breuitate ſpectabilis.platanonas uocant loca con/ſita platanis. Hortenſius Orator.auctore Macrobio platanos ſuas uino irrigare conſueuerat. IN/didem: Ex caſeo & pane aduerbium eſt. ESITANtem: Ab edo frequentatiuum fit eſito.

Phātaſti/cū hoīs uarias formas capit.
exemplū ſcitu di/gnum.
Lipopſy/chi.
Defecti
Lipothy/mia.
Syntecti/ci.
Syntexis
Robur uīo cibo/q; augeri
Iētaculū.
Mantica
Manticæ eſopi.
Hippope ræ.
Manni aſturcōeſ
Tolluta/res.
tollutim
māticule
Māticula ri.
Platanus uino nu/tritur.
Genialis
Chame/platani.
Chame/daphne.
Chame/myrſine.

atq; pallore buxeo deficientē uideo. Sic deniq; eū uita-
lis color turbauerat: ut mihi præ metu: nocturnas eti
am furias illas imaginā ti: fruſtulū pāis q̄d primū ſum
pſerā: q̄ uis admodū modicū: mediis faucibus inhere-
ret. ac neque deorſū demeare: neque ſurſū remeare poſ
ſet. Nā & breuitas ipſa cōmeantiū: metū mihi cumula-
bat. Quis enī de duob9 comitū: alterū ſine alterius no
xa perēptū crederet? Verū ille ut ſatis detrūcauerat ci-
bū ſitire ipatiēter cœperat. Nā & optimi caſei bonā par
tē: auide deuorauerat. & haud ita longe radices plata-
ni lenis fluuius i ſpeciē placidæ paludis ignauius ibat
Argento uel uitro emulus in colorē. En inq̄ explere la
tice fontis lacteo. Adſurgit. & oppertus paululū: pla-
niorē ripæ marginē cōplicitus in genua appronat ſe
auidus adfectans poculum. necdum ſatis extremis la-
biis ſummū aquæ rorē attigerat: & iugulo eius uuln9

PALLOre buxeo: Inter ea: quæ pallore notabilia ſunt maxime notabilis eſt buxus. & enī pallidiſ-
Buxo pallidior ſima eſt. unde in cōparationē palloris uſurpatur. Ouidius in carmine obſceno. Buxo pallidior noua
que cera: hinc pallorē buxantē & buxeum optimo epitheto dixerunt. Plinius in. xvi. buxū eē ait qua-
dā duricia ac pallore cōmendabilem: Cuius materies honorata eſt. plurima naſcitur in pireneis ac ci
toro montibus. unde a Catullo dictum eſt. Amaſtri pontica & citore buxifer Virgilius quoq; in geor
Citoriacus pectē gicis. & iuuat nudantē buxo ſpectare citorum. ex buxo pecten fit laudatus indeq; citoriacus dictus ab
Ouidio. q̄ſi buxeus a citoro mō-
te. ſic enim ait in quarto Meta-
morphoſeon. ſæpe citoriaco de-
ducit pectine crines. impreſſi co-
dices habent cytheriaco. Quod
grāmatici exponūt pro ueneno:
ſed tu lege citoriaco. & expone ꝑ
buxeo ut docuimus. NOctur
nas furias: meroen & panthiam
magas intelligit: ſic & oratius ue
neficas fœmias & præſtigiis ma-
gicis infames appellat furias illo
Fruſtulū. uerſu. Horruerim uoces furiarū
& facta duarum. FRVſtulum
panis: bucella: diminutiuum eſt
a fruſto. quod ſignificat particu-
lam. Virgilius. pars in fruſta ſe
cant: inde aduerbia ſunt fruſta-
tim. & fruſtillatim. Plautus i cur-
Fruſtullatim. guliōe. Ego te faciam ut hic for-
micæ Fruſtillatim differant.
NEQue deorſum demeare:
Non potuit ſignificantius expri-
mere quod interdum uſu uenire ſolet in egrotis & anxiis: ut ſcilicet cibus quodā ueluti lentore inhe-
rens faucibus neq; deſcendere poſſit in ſtomachū. neq; ſuperna repetere. Auctor eſt Plinius i. xxviii.
Siquid e piſce heſerit faucibus demiſſis i aquam frigidam pedibus cadere: ſi uero panis hereat. ex eo-
dem in utrāq; autem addito pane. quod inheſerit decidere. BREuitas commeantium: Paucitas ſi
Abuſio. catachreſis. mul euntium. duo tantū erant. Abuſio eſt. quæ græce catachreſis appellatur: quæ uerba finitima uſur
pat hoc modo: uires hominis breues ſunt. Oratio magna longum in homine conſilium. paucus ſer
mo: Ita breuitas commeantium. pro paucitas uiatorum. SINE alterius noxa: modo culpa. Alias pe
riculum. damnūq; ſignificat. ut in notis ſeruii fuſius explicauimus. LENIS fluuius: Leniter & citra
impetum fluens. IN ſpeciem placide paludis: paluſtres aquas placidas eſſe & ſtagnantes uidemus
quas merito damnant medici: utiliores quæ profluunt exiſtimantes. quod & Plinius noſter memo-
Aquilus color. rat libro. xxxi. IGNAuius: Lentius Contatiuſq; fluebat. EMVlus in colorem: Laus aquæ fluuia-
lis. quæ ita lympida erat ut uel argentea uel uitrea uideri poſſet: Antiqui aquilum colorem dixere ſub
Tria elementa ſine ſapore & odore. nigrum quaſi inter album nigrumq; intermedium ab aqua: Cuius incertus eſt color. Tria nāq; ele-
mēta ſunt ſine ſapore. ſine odore. ſine ſucco. Aqua. Aer. Ignis. Aquilex elegāti uocabulo dictus aquæ
ueſtigator & ductor. Plinius ſubeſſe aquis credunt & hoc habent ſignum Aquileges. EXPLEre
Pro exple imperatiuus eſt paſſiuus: quem ueteres frequenter uſurpant: pro actiuo. Ouidius. Cinge-
re littorea flauentia tempora myrtho. LATIce lacteo: Aqua pura & nitida: latex ut ait Seruius grā-
Aquilex. maticus proprie aqua eſt: ab eo quod intra terrræ uenas lateat. Et uinum laticem dicimus. quod latet
Latex. intra uuam: Denique omnis liquor latex dici poteſt. Sicut Lucretius dixit. Laticem abſinthii: Et Oui
dius latices palladios pro olei liquore: Et maro laticem lyeum: pro uino. Solinus quoque in Polyhi-
Latex uineus. ſtore licentius Paulo ſic ſcripſit: non cohibunt in corpus unum latex uineus & latex aquæ. MAR
ginem complicitus: Significat ſocratem manibus apprenhendiſſe tenacius marginem ripæ herba-
ſcentem. Inſtar eorum: qui aquam amnicam poturi apprehendunt herbam complicātq; marginem
manibus: ne præcipites ruant in flumen. IN genua appronat ſe. Elegāter dictum. pro eo quod eſt
igeniculatur. inflectit genua. & ut ueteres dicebant ingeniculatur. In celo ſignum eſt: quod græco uocabulo engo
naſin. latine ingeniculus nominatur. de quo ſic ſcribit maternus firmicus i. vi. ingeniculus qui engo
Engonaſin. naſin in extremis partibus piſcium oritur: hoc ſidere nati erunt mendaces. fugaces. Callidi. Ouidius
dixit in. viii. Metamorphoſeon. qui medius nixiq; genu eſt anguemq; tenentis. Vbi nixus genu ele-
igēiculus gantet ſignificatur ingeniculus. qui Hercules eſt ut docet Higinus. qui dextro genu nixus. Siniſtro
Nixus genu. pede capitis draconis dextram partem opprimere conatur. eſchilus. ait Herculem cum liguri-
bus manus contuliſſe & compluresque eorum ſagittis confixiſſe: ſed cum iam deficeret defeſſum ſe

ſingeniculaſſe multis iam uulneribus acceptis. Iouem aũt miſertũ filii curaſſe ut circa eũ magna lapidũ copia eẽt. quibus ſe Herculẽ defendiſſe & hoſtes fugaſſe. Ita iouẽ in ſimilitudinem pugnantis inter ſidera conſtituiſſe. De hoc intelligi uoluit Manlius in quinto Aſtronomicon. illo uerſu. Nixa genu ſpecies & graio nomine dicta. Nam nixa genu ingeniculum ſignat: graio nomie dicta. Engonaſin deſignat: qui græco nomi.e nixus genu interpretatur: εγγουμαξομαι enim eſt flecto genua.

Nixa gẽu ſpecies.

DEHISCit: uehementer aperitur: & pater: hiſcere enim eſt hiare. i. aperire quod ueteres hietare & hiatare dixerũt: Laberius hietantur fores dixit pro eo quod ẽ hietant. i. patẽt. Item celius. ſequere me tu q mihi oſcitans hietanſq; reſtas.

Hietare.

dehiſcit in profundũ patorẽ. & illa ſpõgia repẽte de eo deuoluitur. eãq; paruus admodũ comitatur cruor. deniq; corp9 exanimatũ i flumẽ pene corruerat: niſi ego altero eius pede retẽto: uix & ægre ad ripã ſupiorẽ attraxi. Vbi defletum pro tempore comitem miſellũ arenoſæ humo: in amnis uicinia ſempiterna contexi. Ipſe trepidus & eximie metuens mihi: per diuerſas & auias ſolitudines aufugi. Et quaſi conſcius mihi cedis humanæ: relicta patria & lare: ultroneum exiliũ amplexus: nũc aetoliam nouo cõtracto matrimonio: colo. Hæc Ariſtomenes: at ille comes eius qui ſtatim initio: obſtinata incredulitate ſermonem eius reſpuebat. Nihil inquit hac fabula fabuloſius. nihil iſto mẽdacio abſurdius. & ad me conuerſus. Tu autem inquit uir: ut habitus & habitudo demõſtrat ornatus, accedis huic fabulæ? Ego uero inq̃ nihil impoſſibile arbitror. ſed

PATorẽ. hiatũ: & apertionẽ. nomẽ eſt a patendo deductũ. cui conſimile eſt uagor pro uagitu: qua dictione uſus eſt ennius. & fluor pro fluxu. SPONgia deuoluitur. Ne ſcilicet per flumẽ trãſiret. Quod panthia ſuperius cauendũ eſſe pceperat: cũ inquit heus tu ſpõgia caue in mari nata per flumen ne trãſeas: a ſpongia uerbum eſt apitianum ſpongiare quod ſignificat ſpongia extergere. EXanimatum. modo mortuũ: Alias conturbatũ: Inter exanimatũ & exanimũ ut ait Donatus hoc intereſt. Exanimatus eſt cõterritus. & conturbatus. ut illud Terentianum: Ibi tũ exanimatus Pãphilus: Exanimus eſt occiſus. Vt Virgilius corpus ubi exanimũ. nõnunq̃ exanimatus accipitur pro extincto. Et mortuo ut hoc in loco. & apud Hiſtoricos perſæpe. VIX & ægre: aduerbia ſunt difficultatem conatũq; laborioſum ſignificantia. PRO tempore: ſunt res quædã ex tempore & ex conſilio non ex ſua natura conſiderandæ: quibus in omnibus quid tempora petant. aut quid perſonis dignum ſit conſiderandũ eſt & non quid fiat. Sed quo tempore fiat attendendum eſt: quod & M. Tullius docet in ſecũdo Rhetoricorum. IN amnis uicinia: ſignificat ſe in præripiis fluminis & iuxta fluuialem ripam humaſſe iter harenas defunctum Socratem. EXImie: Valde: & excellenter. ſupraq; morem hominum. AVIAS ſolitudines: In acceſſas inuias. & uia carentes: Lucretius. A uia pieridum peragro loca. ſic & homo dicitur auius extra uiam rationis. Idem auius a uera longe ratione uagaris. Notum eſt illud apud Rhetoricos doctores: auium dulcedo auium ducit. RELIcta patria & lare: Larem pro domo uſurpant: ſunt eñi lares dei domeſtici. de quibus ſic ſcribit Tertullianus in apologetico. Domeſticos deos quos lares dicitis domeſtica poteſtate tractatis. de laribus & larario quod ſacrarium domeſticum eſt plura in ſecundo Tranquilli cõmentario: Apuleius noſter in libro de deo Socratis. Lar inquit dicitur familiaris qui ex lemuribus poſtericoꝝ ſuorũ curã ſortitus: pacato & quieto numine domũ poſſidet. VLtroneũ: ſpontaneũ. hieronymus in epiſtola ad Marcellã tritũ quippe eſt prouerbiũ. ultroneas putere merces. NVNC etholiã colo. Inhabito. Deos nõ ob aliud appellant Celicolas ut auctor eſt Auguſtinus in. x. de Ciuitate dei. niſi quod celũ colant. nõ utiq; nenerãdo ſed in habitando: quaſi quoſdã cæli colonos. HAEC Ariſtomenes. Scilicet ſermocinatione ſatis lõga fabulatus eſt. SERmonẽ reſpuebat: Reſpuere ſermonẽ hominis nihil aliud eſt q̃ nõ approbare. neq; recipere perinde ac uanum & fabuloſum. VT habitus & habitudo demonſtrat: Habitus formã corporis & liniamenta ipſamq; corporaturã ſignificat: Liuius habitũ oris liniamẽtaq; intueri. Plautus qualis habitus oris: habitudo quoque ut tradit feſtus pompeius habitus corporũ ſignificatur: habitior dicitur pinguior & corpulentior apud Plautũ. habitiſſimus pinguiſſimus. Au. Gellius i quarto equũ nimis ſtrigoſum & male habitũ: ſed equitem eius uberrimũ & habitiſſimũ uiderũt. Vbi ſtrigoſus equus accipitur pro macro ſiue emaciato. ſtrigoſus eñi quaſi ſtringoſus dictus ab eo ꝙ corpora ſtringat: Liuius equos ſtrigoſiores appellat macriores & exiliores. præterea habitus dicitur ueſtitus. Plinius qui ad nos lugubri habitu aduenerat & capillatior ſolito. Apud Philoſophos habitus in alia ſignificatione uſurpatur: græce dicitur εξισ. de quo Ariſtoteles in ſecundo ethicorum ſatis multa. ipſe autem habitus & habitudo ſæpe declarant hominis cõditionem & dignitatem: Vnde merito ornatum uirum uocat ex habitus elegãtis habitudiniſq; ingenuæ coniectura. ubi habitus referri poteſt ad ueſtitum quoque: habitudo ad corporaturam. ACCEdis huic fabulæ? Credis ne hanc fabulam? Inter rogatiue legendum eſt.

Pateor.

ſpõgiare

Exaiatus

Exanim9

Auius.

Auiũ dulcedo ducit auiũ.

Lares.

Vltroneas putere merces.

Celicolæ

Habitus.

Habitudo.

Habitiſſimus.

ſtrigoſus

utcunque fata decreuerint: ita cuncta mortalibus prouenire. Nam & mihi & tibi: & cunctis hominibus multa uſu euenire mira: & pene infecta: quæ tamen ignaro relata fidem perdãt. Sed ego huic & credo hercules: & gratas gratiaſ memini: q lepidæ fabulæ feſtiuitate nos auocauit. aſperam denique ac prolyxam uiam ſine labore & tedio euaſi. Quod beneficium etiam illum uectorem meum credo lætari: ſine fatigatione ſui: me uſque ad iſtam ciuitatis portam: non dorſo illius: ſed meis auribus prouecto. Is finis nobis: & ſermonis & itineris communis fuit. Nam comites utrique ad uillulas proximas leuorſum abiere. Ego uero quod primum ingreſſu ſtabulum conſpicatus ſum acceſſi. & de quadam anu caupona illico percõtor. Eſtne inq̃ hypata hæc ciuitas? Annuit. Noſtrine Milonem quendam

Fato ſtat iupiter ipſe.
Decernere quid.
Senatus decretũ & conſultum.

VT cũq; fata decreuerint: In hanc ſententiã ait manlius. fata regunt orbẽ. Certa ſtant omnia lege: Tertullianus in apologetico ſcite inquit fato ſtat iupiter ipſe. Idẽ ſignificat græcus ille in hanc ſententiã uerſus. fatũ ſũmũ exuperat Iouẽ: ſignificãter aũt & proprie decreuerint dixit. eſt enĩ decernere cõſtituere ex poteſtate. unde decreta fatorũ & ſiderũ dicta. Iulius firmicus frequẽs eſt in hac elocutione: ut dicat ſidera decernere fœlicitates infœlicitateſq; mortalibus. & Plinius ait. deo ſemel decretũ i oẽs futuros unq̃. hinc ſenatus decretũ. quod a cõſulto helius gallus ſic diſtinguit. ut decretũ dicat particulã quãdã eſſe ſenatus cõſulti: ueluti cum prouincia alicui decernitur idẽ Firmicus maternus ait in primo. fatũ nobis uitæ ianuas pandit. finẽq; uiuendi fatalis legis neceſſitas ſtatuit. Et nihil nõ poſitũ eſt i fati poteſtate: Seneca quoq; libro de mũdi gubernatione. fata inquit nos ducũt. & olim cõſtitutũ eſt quid gaudeas quid fleas. VSV euenire. Cõtigere. EVEnire. Archaiſmos eſt. PEne infecta. Quaſi nunq̃ prius facta. & ob hoc icredibilia. HERcules: Certe. medius fidius: aduerbiũ eſt iurãdi quod me Hercules dicitur quod ſolis uiris cõuenit: Fœmine enĩ per Herculẽ nõ iurãt. & Herculaneo ſacrificio abſtinent. de quo in cõmentariis Propertii copioſius.

Auocare

AVOcauit. Amouit abduxit. abſtraxit a ſenſu laboris per uoluptariã ſermocinationẽ: Comes enĩ facũdus ut inquit publius mimographus. In uia pro uehiculo eſt. Auocare enim eſt remouere alienare. auertere. Virgilius. oblectat hortus auocat paſcit tenet. Caliſtratus iuriſcõſultus. Titulo de nũdinis. cũ auocẽtur iq̃t agrorũ cultores. ab opere ruſtico. & Põponius ait. Cũ cõſules auocarentur bellis finitimis. VECTOrem meũ: equũ ſignificat. qui merito letatus eſt ſe tantiſper exoneratũ fuiſſe ſarcina ſeſſoris ſui. dũ ille pellectus feſtiuitate fabulatoris ſititorq; audiendi prouectus eſt uſq; ad hypatã. MEIS auribus: Auribus prouehi dicimur elegãter & feſtiuiter quãdo audientes aliq̃d auditu dignũ & delectabile laborẽ pedũ

Aium in auribus habitare.
Leuorſũ.
aliorſum
anu pro anui.

nõ ſentimus tãq̃ aures nos uehãt nõ pedes. Dixit olim xerxes perſarũ rex animũ in auribus hominũ habitare: qui bene audit uoluptate perfunditur qui uero male is perturbat̃ & excãdeſcit. FINIS ſermonis & itineris: Conſimiliter Oratius brunduſium nobis finis Carthæq; uiæq;. LEVorſum abiere: Siniſtrã partẽ petierũt: leuorſum enĩ ſignificat ad leuã partẽ. aduerbiũ eſt. ſicut & ſiniſtrorſum. Oratius ille ſiniſtrorſum hic dextrorſum abit. Aliorſum dixit Cato & illorſum pro in aliã partẽ & in illam partẽ. INgreſſu. Pro ingreſſui Caſus dandi eſt quo ita uſi ſunt ueteres. ut dicerẽt uictu ꝓ uictui. Anu dominatu pro anui & dominatui: Et cætera his cõſimilia. Lucilius quod ſumptũ atq; epulas uictu ꝓponis honeſto: Virgilius quoq; in georgicis ait quod nec cõcubitu indulgent. Idẽ teq; aſpectu ne ſubtrahe noſtro. Cæſar dictator in anticatone unius inquit arrogantiæ ſuperbiæq; dominatuq;. Caput eſt apud gelliũ in quarto noctiũ atticarũ ſup hac re ſcienter cõditũ & grãmatici obſeruauerunt. STAbulum. Cauponã hoſpitiũ de quo ſupra. ET de quadã anu. Splendida locutio eſt ut dicamus percõtor de te

Quæro de te.
caupona
caupões.
Caupo natio.
Percõtor
annuere
Nutare.
Nictare.
Renuere
renutus.

Quero de te. pro a te ita. M. Tullius decẽter uſurpat. Quæſiui de mea tullia q̃d egiſſet: Ita ueteres oẽs frequẽter locuti ſunt. Oratius in ſecũdo ſermonũ. Quærit de pueris nũ ſit quoq; fracta lagena. CAVpona: Cauponã tã mulierẽ dicimus q̃ tabernã: ut docet Priſcianus in quinto καπηλους hoc eſt Caupones appellat. Plato in ſecũdo de re publica qui ſe in foro ad uenditionẽ emptionẽq; conſtituunt quos neceſſarios eſſe ait in ciuitatibus magnis beneq; inſtitutis: idem tamen in libris de legibus interdicit ciuibus Cauponationẽ tanquã tota hæc res p peregrinos ſit exercenda: iuriſconſultus Titulo de nundinis meminit Platonicæ ſententiæ de cauponationibus. PERcontor. inrerrogo ꝑquiro. uerbum eſt a conto deductũ quo nautæ utuntur ad loca nauibus oportuna: & ita ſcribitur p. o ſi uero pereunctor ſcribatur per. u. &. c. tunc dicitur ab eo quod a cunctis perquiratur. auctor Donatus in Ecyræ cõmentario. ANnuit. nutu id eẽ ſignificauit: inter annuere & nutare. & nictare ueteres hoc intereſſe uoluerunt: ut annnere ſit narium uel labiorum: nutare capitis: nictare oculorum: & ita grãmatici uerſum illum Plautinum ex aſinaria interpretantur: Nec illa ulli homini nutet nictet. Annuat: ſed hæc grãmaticorũ ſubtilitas ſcrupuloſior eſt q̃ uerior. annuere enĩ eſt ipſo capitis nutu approbare affirmareq;: Cuius contrarium eſt renuere. Vnde nutus & renutus. Plinius in primo epiſtolarum nam ego ſimili nutu & renutu reſpondere uoto tuo poſſum. græci dicunt ῥευω καὶ ἀῤῥευω

EX primoribus

EX primoribus:ſummatibus.& primi ordinis hominibus. ARriſit:quia ſcilicet Milonẽ e primoribus hypatæ appellaueram. PRImus iſtic:ironicos dictum.cũ a contrario ſignificare uelit infimũ & ſordidum fuiſſe milonem:nec inter hypatinos ciues numerandum:cum eſſet exopolis ideſt extra muros urbis habitaret. EXtra pomerium:pomerium locus eſt circa murum:quem in condendis urbibus conſecrabant.quod ſpatium neq; habitari neq; arari fas erat.cuius uerbi uim ſolum intuentes poſt mœnium interpretantur eſſe:Sed ut ait Liuius non magis quod poſt murum eſſet q̃ murus poſt id pomerium Romãi appellauerunt:pomerium augures romani ita diffinierunt:pomerium eſt locus intra urbem effatus p totius urbis circuitum pone muros regionibus certis determinatus qui facit finem urbani auſpicii.ex ſeptem urbis mõtibus auentinus ſolus extra pomerium fuit:quaſi ominoſus quod in eo monte remus auſpicauerit aueſq; irritas habuerit ſuperatuſq; a romulo in hoſpicio ſit:uel ob id quod plebs eo ſeceſſiſſet:ut innuit ſeneca ĩ libro de breuitate uitæ mos fuit apd antiquos proferre pomerium agro nõ prouinciali ſed italico acquiſito.legimus apud hiſtoricos ſeruiũ tulliũ regẽ romanũ luciũ ſyllã diuũ iuliũ diuũ auguſtũ protuliſſe pomeriũ:claudius quoq; ut inquit Cor.tacitus pomeriũ urbis auxit more priſco:quo his qui protulere ĩperiũ etiã terminos urbis propagare dat᷑. PArens optima:nomẽ uenerationis:quo anũ cauponã appellat. VIdes ne inquit:dicticos eſt.demõſtrat.n.mãu & geſtu milonis diuerſoriũ. ALtrinſecus:in altiori parte uel ex altera parte uel potius ex utraq; parte.hoc.n.ſignificat altrinſecus apud auctores. ANgiportũ:quod exitũ nõ habet:hac peruiũ nõ eſt id angiportũ appelarunt quaſi anguſtũ ab angẽdo & portu.auctor.M.Varro in adelphis ait Terentius:id quidẽ angiportũ nõ eſt peruiũ.ideſt ut expõit Donat⁹ anguſta & curua uia quaſi angiportus:ut angicia:alii qd inter portus ſit locus anguſtus:hoc ẽ inter domos quas uel portus uel inſulas ueteres dixerunt.de inſulis in hoc ſignificatu ſatis multa apud Suetoniũ.Oratius dixit angiportu tanquam nomẽ ſit quarti ordinis ſic enim ait in ſapphico carmine. flebis in ſolo leuis angiportu.ubi cõmentatores expoſuerunt angiportũ dici uicũ ſine exitu anguſtũ & flexuoſum in modũ anguis. DIuerſat᷑:habitat colit. AMpliter nũmatus:bene nũmatus græce dicit᷑ polycrematos & polyplusios:quod genus ait plautus eẽ honoratiſſimũ in captiuis. ET ſordis infimæ auaros hoĩes & deparcos merito ſordidos appellant.cũ auaritia ad incuriã uſq; corporis craſſet᷑:ut per illã unã neq; uirtutis neq; uiriũ.neq; corporis.neq; animi adſit cura:uictus autẽ ſordidus a tenui uictu diſtabit ofello iudice ut ait Oratius. SVB arrabone auri:ſub pignore arrabonem pignus ueteres dixerunt.quod alio nomine arram.Terentius ea relicta huic arraboni eſt pro illo argento:claudius quadrigarius in annalibus arrabonem dixit obſides & id maluit quam pignus dicere:quoniam uis hui⁹ uocabuli in ea ſententia grauior acriorq; uiſa eſt:ut curioſe penſitat Au. Gellius:ſed nunc arrabo:ut idem gellius autumat in.xvi.in ſordidis uerbis haberi ceptus ac multo rectius uidetur arra.De arra frequens eſt mentio apud iuriſconſultos:& uerſiculus ille notiſſimus:utilis hæc arram ſi dederitis erit.& nunc uulgo ita uſurpatur.cum in quotidiano ſermone negociatorum ſit.da arram pro pignus plinius in.xxxiii.nõdũ inquit erat arra uelocior de annulo loquens.q ad ſponſiones exilit:& ꝓ pignore opponitur:de arrabone ait.Marcus. Varro hac.arrabo ſic dicta ut reliquum reddatur hoc uerbum a græco αρραβον. EXIGVO lare:domuncula & tuguriunculo:hoc proprium eſt diuitis ſordidi:ut exiguo lare includatur:diſſimulator opulentiæ ſimulator inopiæ. Saturnus auctore Firmico materno ſi fuerit in ſecundo ſigno ab horoſcopo per diem reddit abſconſos latentes & animo pauperes:& habere ſe aliquid ſemper negantes. infruniti eſt inquit ſeneca iactare diuitias. Timidi abſcondere.

ERVgini intentus:rei nummariæ incubans inhianſq;.eruginem.n.pecũiam intelligi uoluit:quæ ex ære fit.ita Oratius ad hæc animos erugo & cura peculi cum ſemel imbuerit:iuuenalis ſi reddat ueterem cum tota erugine follem:eſt autẽ erugo proprie rubigo æris ſicut ferrugo ferri:eruginis magnus eſt uſus pluribuſq; fit modis.ut docet plinius noſter in.xxxiiii.Victruuius quoq; in.vii.ait ex lamellis æreis in aceto obturatis fieri eruginem:cum autem ex ære ſignato ſit nummi uſus & pecuniæ. unde & ærarium & tribuni ærarii:& æra militum & obærati dicti:hinc fit ut erugo quoq; pro ipſa pecunia accipiatur:cruda erugo uulnerariis emplaſtris miſcetur & callum fiſtularum erodit. CALAmitatis: auaritiæ:Quid enim calamitoſius auaro:qui in omnes malus eſt in ſe peſſimus:cui tam deeſt quod habet:quam quod non habet:qui inter opes inops degit uitam calamitoſam.

e prioribus? Arriſit. Et uere ĩquit prius iſtic ꝓhibetur Milo.qui extra pomeriũ & urbẽ totã colit.Remoto inquã ioco parens optĩa: dic oro & cuiatis ſit: & quibus diuerſetur edibus. Vides ne inquit extremas feneſtras: quæ foris urbem proſpiciunt & altrinſecus fores proximum reſpicientes angiportũ: inibi iſte Milo diuerſatur.ampliter nũmatus;& longe opulentus;uerũ extreme auariciæ;& ſordis infime: infamis homo. fenus denique copioſum ſub arrabõe auri & argẽti crebriter exercens:exiguo lare ĩcluſus: & erogini ſemper ĩtentus: cum uxore etiam calamitatis ſuæ comitæ habitat. neq;

Pomeriũ

Auẽtius extra pomerium.

Mos proferendi pomeriũ

Angiportum.

Domus. portus inſula.

Polyplusios.

Arrabo Arra.

Aerugo

præter unicam paſcit ancillulam. & habitu mēdicantis ſemper incedit. Ad hæc ego riſu ſubiicio: benigne inquam: & proſpicue Demeas meus in me conſuluit: qui peregrinaturum tali uiro conciliauit: in cuius hoſpicio: nec fumi: nec nidoris nebulam uererer. & cum dicto: modico ſecus progreſſus hoſtium accedo. & ianuam firmiter oppeſſulatam pulſare uocaliter incipio. Tandem adoleſcentula quædam procedens. Heus tu inquit: qui tam firmiter fores uerberaſti: ſub qua ſpecie mutuari cupis? An tu ſolus ignoras: præter aurum argentumq; nullum nos pignus admittere? Meliora inquam ominare: & potius reſpōde: an intra edes herū tuum offenderim? Plane inquit. ſed quæ cauſa queſtionis huius? Litteras ei a corinthio Demea ſcriptas ad eū reddo. Dū annūcio īquit: hic ibidē opperi minor. et cū dicto ruſū forib9 oppeſſulatis intro capeſſit. modico deīde regreſſa: patefactis edib9. Rogat te īquit. iutili me. eūq; accubātē: exiguo admodū grabattulo: & commodum cenare incipientem inuenio. aſſidebat pedes uxor:

PRAEter unicā ancillulā: conſimiliter Lucianus in aſino aureo tradit ſe uſum eē hoſpitio hypatini hipparchi: qui μιαμ θερραπαιμην τρεφει και την αυτου γαμετην μονασ ideſt ancillam & uxorē ſolas domi alebat. cū eſſet ut ipſe ait φιλαργυρωτατοσ ideſt auariſſimus mortaliū. BEnigne & perſpicue: liberaliter & nitide aduerbia ſunt ironicos legendū. NEC nidoris nebulā: in domo auari & ſordidi nunquam culina colit̄ nec edulia lautiora diſcoquunt̄: quoꝝ nidor nares pmeat: plautinus euclio. aridior pumice diuū atq; hoīum inclamat fidē de ſuo tigillo fumus ſi qua exit foras. idē minitans ſtaphilæ aniculæ īqt. ſi ignis uiuet tu extinguere exemplo. eſt autem nidor. odor qui ex edulis coctis olfactum excitat: intantum ut quandoq; deſideremus illud Catullianum. Quod cum olfacies deos rogabis. Totum ut te faciant fabulle naſum. de nidore epularum illud celeberrimum. Captū te nidore ſuæ putat ille culiæ. græce dicitur: κνισσα. ut illud homeri ex pria iliados rhapſodia κνισσι λουραμον ικεμ ελισσομενη περι καπνω. iterdum nidor. p putore uſtrinæ accipit̄. ut apd Virgilium occupat os flammis. illi ingens barba reluxit. Nidoremque ambuſta dedit. MOdico ſecus: non longe a caupona. OPpeſſulatam: clauſam & peſſulis īmiſſis munitam. PVLſare uocaliter. Morem expreſſit uſitatiſſimū ut ſcilicet qui pulſat hoſtium etiā forinſecus inclamet. Lucianus. εγω κοπτω προσελθων την θυραν. ego accedenſ ianuam pulto. SVB qua ſpecie mutuari cupis ſub quo pignore: quorum multæ ſunt ſpecies: uſus eſt uerbo iuriſconſultoꝝ. qui ita ſcribunt titulo de rebus creditis mutuū damus recepturi nō eandē ſpeciē quā dedimus. alioquin aut cōmodatū erit aut depoſitū. ſed idē genus: hoc aūt iō dixit puella: tāq nullus unq̄ accederet domū milonis niſi qui pecuniā mutuaticā: uel potius fœneraticiā oppoſitis pignoribus ſūmere uellet: mutuū aūt a fœnore hoc diſtat. qđ mutuū ſine uſuris fœnus cū uſuris ſūmit̄. hinc ait plautinus amator in aſinaria: nā ſi mutuas nō potero certū eſt ſūmā fœnore. paulus iuriſconſultus mutuū ait appellatū ab eo qđ de meo tuū fit: mutui datio conſiſtit in his rebus: quæ pondere numero menſurane conſiſtunt. mutuari aūt nō ſignificat mutuā pecuniā dare ut ſemidocti litteratores opinat̄: ſed mutuū ſumere. Macrobius ait de Virgilio. quod. ſ. ad excolendū ſe q̄dā ab antiquioribus mutuatus ſit. i. mutua uſurpauerit. & hæc eſt proba & erudita eloquutio. aduerbiū ē mutuo uſitatiſſimū: eſt & mutuiter minus frequens: qđ idē ſignificat: Varro uiue meq; ama mutuiter. MEliora ominare: nō ſolū deoꝝ uoces pithagorei obſeruauerūt: ſed etiā hoīum. q̄ uocāt omīa: q̄ maiores noſtri ut ait. M. Tullius plurimū ualere cenſebant: ideo ait Apuleius ad ancillā: dic quæſo meliora uerba. itidem apud Macrobium: bona uerba quæſo prætextatus ait. antiqui ominare: & ominari dixerūt in eadē ſignificatōe Pōpōius ita ſit & tibi bn̄ q recte ominas: ē āt ominari quaſi uerbis diuinare & augurari. Offenderim inuenturus ſim. Quæſtionis: inquiſitionis. Terentius. caue in quæſtione ſis.

A corinthio demea: imitatur Lucianum qui ad hoſpitem hipparchum litteras decriani ſophiſtæ deferebat. OPEriminor: elegantius leges operitor: quod ſignificat expecta & præſtolare. MOdico deinde. poſt paulum. ACcubantem: accubare uerbum eſt conuiuale. Marcus Tullius qui mihi accubantes inconuiuiis: fuit enim mos priſcorum ut cubantes in lectulis cenitarent: qui mos apud græcos Turcaſq; hodie quoq; eſt uſitatiſſimus: unde diſcumbere & accumbere & accubare recumbere uſurpata. ſcribit Valerius maximus fœminas cum uiris cubantibus ſedentibus cenitare conſueuiſſe.

COMmodum: tunc tunc id horæ eo momento de hac dictiōe in ſuperioribus ſatis multa. EXIguo grabattulo: Lucianus conſimiliter κατεκειτο επι κλινιδιου στενου ideſt diſcumbebat in lectulo admodum Anguſto. ASSIdebat pedes: ſedebat ad pedes. ego autem corrigo penes pro pedes. ut ſignificet uxorem penes ideſt iuxta maritum milonem aſſediſſe: conueniatq; cum uerbo Luciani qui ait γυνη δ αυτου καθηστο πλησιον. ideſt uxor autem ipſius prope aſſidebat.

Philargyrotatos. Nidor

Mutuū dare.

Mutuo Mutuiter. Omina. Ominari

Accubaſ. Fœmine ſedentes cenabāt.

Clinidiō lectulus

MENſa uacua:ex luciani filis textura concinnatur.ille.n.ait καὶ τράπεζα μὴ δὲν ἔχουσα παρέ-
κειτο.i:menſa nihil continens adiacebat. BEne ego: quaſi dicat gratias ago pro hoſpitio oblato.
ILlico:ſtatim. EIS:lege ei ſcilicet Miloni. PROſperiter:legendū properiter:quod ſignificat pro
pere & feſtinanter.catullus animula miſerrima properiter abit. EAM : corrige etiā. VErecundia
contantē.pudor & uerecundia hoies facit contabundos & renitentes . nec nō fari prohibemur ex pu
dore:unde nō in eleganti epitheto dictus infans ab oratio.quia nos infantes efficiat & mutos.infans Pudor infans.

& menſa uacua poſita:cuius monſtratu: En inquit hoſpitiū.Bene ego. & illico ei litteras Demeæ trado. Quibus properiter lectis:amo inquit meum Demeam:qui mihi tantum conciliauit hoſpitem.Et cum dicto:iubet uxorem decedere. Vtq; in eius locū aſſideā:iubet: meq; etiam nunc uerecundia contantem:abrepta lacinia detrahens:adſide inquit iſtic. Nam præ metu latronum: nulla eſt fibula:anne ſufficientem ſupellectilem parare nobis licet.Feci. Et ſic:ego te inquit etiam de iſta corporis ſpecioſa habitudine:deq; hac uirginali prorſus uerecundia:generoſa ſtirpe proditum.& recte cōiicerem. Sed & meus Demeas eadem litteris pronūciat.ergo breuitatem Gurguſtioli noſtri ne ſpernas peto:erit tibi adiacenſ:& ecce illud cubiculum.honeſtum receptaculū: fac libenter diuerſeris in noſtro. Nam & maiorem domum dignatione tua feceris:& tibi ſpecimen glorioſū arrogaris. ſis contentus lare paruulo: Theſei illius

nāq; pudor prohibebat plura pro
fari. LAcinia:ueſte de lacinia &
lacinioſa conualle iā dictum eſt.
NVLla eſt fibula. cā reddit̃ cur
uocauerit apuleiū. ut aſſideret in
uxoris ſella:quoniā inquit nihil ſa
tis clauſum ſatiſq; munitū eſt ab i
curſu latronū.qui nullas nobis ſel
las reliquas fecerunt : & ita fibula
accipiet̃ pro clauſtro & obiice:ſed
elegantior lectio eſt & uerior.Sel
lula ſiue ſeſſibula:ut ſit ſēſus nullā
aliā domi ſuæ ſed ſellā ſiue ſedile
p̄ metu latronū qui ſunt in cā ne
ſupelex idonea paret̃.eſt.n.ſellula Sellula
diminutiuū a ſella quaſi parua ſel ſelliqua
la:ſedes autē & ſedile & ſella & ſub ſtra.
ſelliū & ſoliū a ſedendo dicunt̃ .d.
littera in .l. conuerſa .M. Varro &
Feſtus pōpeius auctores.ſelliqua
ſtra quoq; ſedilia ab idoneis ſcrip
toribus appellāt̃ a ſedendo & ipſa
dicta:higinus caſſiopea ſedens in
ſelliquaſtro collocata eſt: idē alibi
ait iter ſidera ſedēs i ſelliquaſtro cōſtituta ē.mēda ē i codicibus ipreſſis i quibus paſſim legit̃ ſilliquaſtro
p ſelliquaſtro.magna.n.diferētia ē i ſignificatu iter ſilliquaſtꝝ & ſelliquaſtꝝ:q̄uis i ſcripto ſit puſillū diſſi
diū.ē.n.ſelliquaſtꝝ ut iā docuimus ſedile:ſilliquaſtꝝ uero herba ē hortēſis:q̄ alio noie piperitis appellat̃ Silliquaſtrum.
cuius meminit.plinius i.xix.& i.xx.libro naturalis hiſtoriæ. FEci:ut iuſſit milo.aſſedi i uxoris ſella.qm̄
icidit mētio ſedilis.declarādū ē Gellianū uerbū:i quo pleriq; oēs heſitāt.i decimo octauo noctiū atticarū Locus
ſic ſcriptū ē:offendimus eū cubātē i ſymphodio grecieſi:tu lege i ſcimpodio & expōe i ſedili uel potius i Gellii de
grabatulo.græci.n.σκίμποδα uocāt ſcabellū & grabatū:cuius diminutiuū ē ſcimpodiō Luciāus . τῷ ſcipodio.
δὲ παιδί σου σκιμπόδιον αὐτοῦ παραθήσω.i.ſeruo tuo grabatulū ipſi cōueniēs apponā. ET
ſic:lege & ſi uerba ſunt milōis ad Luciū. VIRginali uerecūdia.laudamus i iuuene uerecūdiā ē.n.uir Virginalis pudor
tutis color.plautus adoleſcētē decet eē uerecūdū.argyripe.ſed i ſene ut ait Ariſtoteles i.iiii.ethicorū di
gna laude nō ē:cū nō oēm deceat ætatē uerecūdia.optimū autē uerecūdiæ epithetō ē ut uirginalis ap
pellet̃.ē.n.uirginū prope peculiaris pudor.claudiāis flāmea ſollicitū p̄uelatura pudorē Maro quoq; de
lauinia uirgīe ſcribēs affectū naturalē decēter expreſſit flagrātes perfuſa genas cui plurimus ignē ſubie
cit rubor & calefacta per ora cucurrit. REcte cōiicerē:cōiectarē & cōiectatorie cognoſcerē. EAdem Gurguſtium.
te:ſcilicet eē generoſa ſtirpe genitū. GVRguſtioli:tuguriūculi caſulæ domūculæ. gurguſtiū.n. cuius
diminutiuū ē gurguſtiolū ſignificat genus habitatōis anguſtū:a gurguliōe dictū. DIgnatōe tua:do
mus nō ſolū domino honeſtat̃:ſed etiā hoſpitū dignitate nobilitat̃ hodieq; gloriari ſolemus domi no
ſtræ fuiſſe hoſpites illuſtres.ut uerū ſit illud ſidonii gloria magna uiri gratia parua loci. SPEcimē ar
rogatis:gloriā tibi uindicabis ex humanitate qm̄ laudaberis nō ſpreuiſſe tenue hoſpitiolū. CONtē
tus lare paruulo.in hāc ſentētiā eſt illud uirgilianū:aude hoſpes cōtēnere opes & te quoq; dignū finge
deo:rebuſq; ueni nō aſp egēis.& illud naſōis ſubiere miores ſæpe caſas ſuperi. THEſei illius cogno
minis patris tui.Hic liquet patrē Apuleii appellatū eē theſeū:ē autē ſenſus ſi hoſpitiolū meū nō ſpreue
ris:uideberis eē imitator theſei illius iclyti & famigerati qui oli nō erubuit uti hoſpicio hecales ruſticæ Hecale hoſpes theſei.
uetulæ:q̄ illi appoſuit olera uel potius herbas ſilueſtres pro eduliis ueluti ſonchō & crethmō ut ſcribit
Callimachus.& rettulit.plinius:corrige autē pro ales anus hecales anus ſicut in libro annotationum
corrigēdū eē docuimus.hæc ē illa hecale:q̄ in carmīe obſcēo ſignat̃ cū ait æqualis tibi quā domū reuer
tens theſeus repperit in rogo iacentē.hecales meminit & plutarchus in theſeo.de hac opinor intelle
xit Ouidius in libris de remedio ſic ſcribens.cur nemo eſt hecalen nulla eſt quæ ceperit Irrū . Nēpe qd
alter egens.Altera pauper erat.ſcio in codicibus Ouidianis hecatem legi non hecalen.

Cognomines. COgnominis.cognomines dicuntur eiuſdem nominis.ut docet Seruius enarrans illud Virgilianum. Gaudet cognomine terra. hinc plautus in bacchidibus. quid agunt duæ germanæ meretrices cognomines. Theſeum appellat cognominem patris Apulei.quia & ipſe pater dictus eſt theſeus.

Emulare EMVlaueris.imitatus fueris.locutio uetus antiquitus enim emulare pro emulari dicebatur ſicut luctant dixerunt pro luctantur.& præliant pro præliantur.& conuiuant pro conuiuantur.& hoc gẽus prope infinita.quod multorum exemplis ſatis liquet & grammaticorum obſeruatione declaratur.

cognominis patris tui uirtutes emulaueris: qui non ẽ aſpernatus Ales anus hoſpitiũ tenue. Et uocata ancillula. Fotis ĩqt ſarcinulas hoſpitis ſuſceptas cũ fide cõde ĩ illud cubiculũ. Ac ſimul ex promptuario oleũ unctui: & lintea terſui: & cætera hæc eidẽ uſus profer ociter. Et hoſpitem meum produc ad proximas balneas. ſatis arduo itinere: atq; prolixo fatigatus eſt. His ego auditis: mores atq; parſimoniam ratiocinãs Milonis: uolenſque me artius ei conciliare. Nihil inquam rerũ iſtarum: quæ itineris ubique nos comitantur: indigemus. Sed & balneas facile percontabimur. Plane qđ eſt mihi ſumme principium: æquo qui me ſtrenue peruexit: fenum atque ordeum: acceptis iſtis numulis tu Fotis emito. His factis: & rebus meis in illo cubiculo conditis: pergens ipſe ad balneas: ut prius aliqđ nobis cibatui proſpicerẽ: forũ cupedinis peto. Inq; eo

Emulatio. Emulari autem eſt imitari. & inuidere. Vnde emulatio dicit̃ imitatio uirtutis cũ laude. eſt & egritudo ſi eo quod quis concupiuerit alius potiat̃ ipſe careat.

Photis unde. PHOtis.apud Lucianum ancilla hoſpitis hipparchi paleſtra non inſcite appellat̃. Tanquam omnis luctæ uenerie ſcia.& grana.photis uero Apuleiana uideri põt dicta ἀπὸ τοῦ φωτὸσ quod ſignificat lucẽ. & lumen tanq̃ eſſet lucida puella & ardeſcens in uenerem. CVM fide conde.fideliter repone.

Error luciani iterpretis. IN illud cubiculum.Lucianus græce inquit. λὸσ κοιτῶνα.i. da cubiculum.interpres Luciani hallucinatur interpretatus da tunicam uidelicet deceptus ꝓximitate uocis & litterarꝝ. ſi quidem græce χιτων eſt tunica κοιτων uero cubiculũ.in ſignificatu autẽ tam diſtat κοιτων & χιτων quantũ hypãis ueneto diſſidet eridão.

Prõptuarium. promos. Condus Prõptuaria cella EX prõptuario. cellariũ ſignificat.exquo promũt̃ uſui neceſſaria a promẽdo dictũ: ſicut & ꝓmos dici uoluerũt miniſtros qui p̃ſunt cellæ prõptuariæ ut promãt de intus uſuaria.ſicut cõdos qui cõdãt auctor fulgẽtius placiades.hinc plautinũ illud ſum promus cõdus procurator peni Apuleius in apologia promũ librorꝝ elegãter uocat miniſtrꝝ a libris ſymachus prõptuariũ decenter appellat ingeniũ perinde ac repoſitoriũ Theſaurũq; doctrinarꝝ.uerba ſymachi ex epiſtolis hæc ſũt utinã mihi falſis laudibus blãdiaris cũ ais aliqđ ex noſtro deſiderare prõptuario: plautus dixit carcerem prõptuariã cellã.

Lecyth⁹. Capaſce. Cuttus Termẽtatia. VNctui: ad ungendũ.in balneis.n.oleo corpora perungebãt: Quod in lecytho cõtinebat̃.ſic.n.uocauerũt ampullã oleariã: quã cyprianus capſacẽ noĩat iuuenalis guttũ.cuius meminit. M.Tullius in libris de finibus: & nos ſcripſimus in libro annotationũ: loti diſtringebãt̃ ſtrigilib⁹ mox tergebãt̃ linteis q̃.M.Varro appellat termẽtaria qđ corpore terãt̃: de qbus epigrãmatarius poeta: non tã ſæpe teret lintea fullo tibi. TERſui: ad tergẽdũ plinius in epiſtolis: nã dũ diſtrĩgit̃ tergit̃q; audiebat aliqđ aut dictabat. EIdẽ uſui: ſcilicet balneatorio.ad balneare autẽ inſtrumẽtũ pertinebãt & ſtrigiles: de qbus plurima mẽtio eſt apud ſcriptores. OCIter.uelociter. SAtis arduo itinere fatigatus: Lucianus πέμπε αὐτὸν εἰσ βαλανεῖον: οὐχὶ μετρίαν γὰρ ἐλήλυθεν ὁδὸν produc inqt ipſum ad balneũ.nõ.n.paruã uia cõfecit.

Vbique imaginũ. ITIneris ubiq;: in oĩ itinere.ſic.n.dicimus ubiq; locorꝝ.ubiq; gentiũ: ipſe alibi dixit qđ minus frequẽs eſt ubiq; imaginũ pro in oĩbus imaginibus.

Strenua Mors. STREnue nauiter.& perniciter.ſtrẽua mors dicit̃ a curtio.q̃ cito cõficit.

Ex ordeo ptiſana. Ordearii gladiatores. ORdeũ emito: Luciãus κριθιδίων τιμὴν εἰσ τὸν ἵππον.i.preciũ ordei pro equo.græce.n.κριθὴ dicit̃ ordeũ: & ὑποκοριστικῶσ κριθίδιον quaſi ordeolũ ordeum autem quadrupedum refectibus uita tradidit: ut auctor eſt plinius iuuenalis & infundens iumentis ordea laſſis.ex ordeo fit ptiſana Hippocratis preconio celebrata.apud indos panis ex ordeo precipuus fit: & gladiatorum cognomine.qui ordearii uocabantur apparet. antiquiſſimum in cibis ordeum fuiſſe: ex quo polentam græci præcipuam conficiebant.de panibus ordeaciis meminit Galenus libro de alimentis primo.plinius ſic ait.panem ex ordeo antiquis uſitatum uita damnauit.

Forum cupedinis macellũ. Cupedinarii. FORVM cupedinis: numerius cupes ſiue cupedius.& Macellus conſules Romani ob latrocinium damnati actique in exilium ſunt: bona eorum publicana.& edes dirutæ: ibique edificatus eſt locus. in quo uendebantur ea. quæ ueſcendi cauſa in urbem erant allata: itaque ab altero macellum. ab altero forum cupedinis appellatum eſt. Auctores Marcus Varro: & Donatus: Alii a cupiditate forum cupedinis dici Autumant locum ubi eſculenta & poculenta uenerunt. Alii forum piſcarium hoc nomine ſignificari tantummodo arbitrantur: de foro cupedinis Feſtus Pompeius cæteri: inde cupedinarii: quorum meminit Terentius dicti omnes qui eſculenta uendunt & pocu-

lenta.Symachus forum cupedinarium appellat.Coempta ĩquit ex foro cupedinario : Cupedias Antiqui lautiores cibos nominabant.ſiue a cupiditate.ſiue a cupidinis foro.Au . Gellius in ſeptimo . atq; has undiq; uorſum indagines cupediarum maiore deteſtatione dignas cenſebimus . Idem in ſexto. Conuectabamus ad cenulam non cupedias ciborum.Sed argutias queſtionum. Marcus Tullius ut ſentit Nonius cupediam dixit pro cupeditate. Cum ait in Queſtionibus Tuſculanis . Auaritia ambitio.Mulieroſitas .Peruicatia.Ligur tio.Temulentia.Cupedia & ſi qua ſunt ſimilia :ſed quod cũ uenia Nonii dictum ſit.Cupedia dicitur a Cicerone non ſimpliciter quecunq; cupiditas. Sed opinatio uehemens de ganea . tamq̃ lautiores cibi ſint ualde expetendi.Forũ aũt a ferẽdo dictũ.quo ferũt . quæ uẽdere uelit: ubi qđ generatĩ : Additũ ex eo cognomẽ . ut forũ olitoriũ.Forũ piſcariũ . Forũ boariũ PIſcatũ oppiparẽ : Piſces copioſos & precioſos .opiparum enim copioſum ſignificat . opipare cpoioſe & abũdanter.Marcus Tullius in tertio officiorum opipare a pythio apparatum conuiuium : dicitur opiparus & opiparis.In ſecundo & tertio ordine . INDicaret : Extimaret . & ut uulgo dicitur appretiaret: utendum enim interdum eſt uulgaribus uerbis & uernaculis dictionibus ad rem dilucidandam . Iuxta græcũ uetus uerbum & peruulgatum quod ait. αμαθεστερον πωσ ειπε και σαφεστερον hoc eſt indoctius loquere & apertius.Indicare autẽ uerbum negotiationis eſt & rebus uenalibus accomodatum.Quod in mercibus diſtrahendis uſurpatur:quando ille cuius eſt merx precium facit rei quam uenundat.& in hunc ſignificatum accipiunt latiniſſimi uetuſtiſſimiq; ſcriptores : Plautus in aulularia. Venio ad macellum rogito piſces.Indicant caros.Idem in perſa indica fac precium : & mox age indica prognariter.Marcus Tullius in tertio de officiis.cum poſtulaſſet ut ſibi fundus.Cuius emptor erat ſemel indicaretur.Idq; uenditor Ita feciſſet dixit ſe pluris eſtimare : Nonius marcellus parum proſpicienter penſitauit uerbum Ciceronianum.exponens indicare pro addicere & promittere : cum non tam uendere ſignificet.q̃ eſtimare & precium facere rei uenalis:quæ res proprie pertinet ad uenditorẽ ut ipſe dicat quanti mercẽ ſuam uendat:unde ait Plautinus leno in perſa . Tua merx eſt tua indicatio eſt.ubi indicatio accipitur pro eſtimatione ac precio.& ut dici ſolet appreciatione:quæ & ĩdicatura nominatur:Plinius in prohemio.Na.hiſtoriæ:hæc fidutia operis hæc eſt indicatura. Itẽ libro nouiſſimo: neq; eſt hodie murrini alterius preſtantior indicatura.Idẽ in uigeſimo octauo ſignate ut omnia ĩquit Eadẽ ex cauſa emilyenẽ uituli quãti indicatus ſit iubẽt : Quod ſignificat quanti eſtimatus.& quautum a uenditore precium petitũ ſit:Sed ut ad Apuleium reuertamur:ſenſus eſt piſcatorem petiiſſe centum nũmos pro precio piſcatus expoſiti:quod cum immodicum Apuleio uiſum foret emit piſciculos uiliores precio uiginti denariorum : PREſtinaui.Expone emi : ut ſupra. COMmodum : Ipſo eodemq; tẽporis momento. CONtinuatur:ſubſequitur. APVD athenas atticas:Emphaticoteron.atticas dixit.uel differẽtiæ cauſa:Cum Trinæ fuerint athenæ:ab una dicti athenei.ab altera atheniẽſes.a Tertia atheneopolitæ.auctor Marcus Varro in libro de analogia primo. INuadit:Aggreditur.& in bonam partem accipitur· COMmiter:Hilare.Suauiter:benigne. MI luci: Pernomẽ apuleii eſt Lucius . quo priſci nominatim quempiam appellantes utebantur. Oratius quinte puta ant publi gaudent pernomine molles auriculæ:eos qui luce nati eſſent lucios dicebant:ſicut manios qui mane:auctor Marcus Varro in libris de Analogia.pueris non prius q̃ togam uirilem ſumerent. puellis non ante q̃ nuberẽt pernomina imponi moris fuiſſe auctores tradunt . Liber homo ut Quintilianus docet pernomen. Nomen:cognomen:tribum habet:hinc a Iuuenale dictum eſt tamquam habeas tria nomina.hoc eſt tamquam liber ſis & ingenuus.Cui ſententiæ ſubſcribit illud Auſonii tria nomina nobiliorum . Romulus & Remus conditores urbis Romæ neque prenomen ullum neque cognomen habuerunt.

piſcatũ opiparẽ expoſitum uideo:& percõtato precio: ꝙ centũ numis indicaret aſpernatus.xx.denarios preſtinaui.Inde me commodum egredientem : continuatur Pythias cõdiſcipulus apud athenas athicas meus . qui me poſt aliquãtulũ multum temporis amanter agnitum ĩuadit.amplexuſq; ac comiter deoſculatus . Mi luci ait:ſat pol diu eſt:ꝙ ĩteruiſimus te. At hercules exide

SAT pol diu : Satis longum tempus eſt : & interponit iuſiurandum pol . qnod ſignificat certe quaſi per pollucem Deum.ſicut edepol.Quod iuſiurandum ut inquit Gellius . & uiro & fœminæ commune eſt.quamuis Marcus Varro aſſeueret Antiquiſſimos uiros neque per Caſtorem neque per pollucem deierare ſolitos.ſed id iuſiurandum fuiſſe tantum fœminarum. INTERuiſimus: Quaſi ex interuallo inuiſiimus:Alias interuiſo ſignificat totum uideo . hæc enim particula inter totum ſignificat : ut ĩtercipit apud Terentium:pro totum : capit.Interbibere apud Plautum pro totum bibere.Interlegere uero agricolationis ſcriptoribus eſt poma per ĩterualla decerpere ne turba oneret parẽtem : Palladius ſi ſpiſſa poma ramos onerabũt interlegẽda ſunt queq; uitioſa . ut alimẽtum cæteris ſuccus æquiparet.

HERcules:mediuſfidius.Hercules me hercules.Iuſiurandum. per herculẽ p quẽ ſoli uiri deierãt ſicut fœminæ ſolæ per caſtorẽ:mox fuit antiquorũ Romanorũ ut pueri per herculẽ deierantes id ſub dio facerẽt nõ ſub tecto.Cauſam refert Plutarchus in problematis:qa ſcilicet herculem ferũt non umbraticã

Cupediæ
Foror nonii.
Forum:
oppipare
indicare.
indica fac pciũ.
halucinatio nonii marcelli.
indicatio
ĩdicatura
triæ athenæ.
athenei
atheneopolitæ.
lucii luce nati mãii mane.
tãq̃ hẽas tria noĩa.
ĩtuiſimus
ĩt p totũ
ĩter bibeɼ
ĩterlegeɼ.
ſub dio iurãt per herculẽ.

uitam domi egiſſe ſed foris ac ſub dio ſemper uixiſſe:uel illud potius p hanc rē occulte agitur/ne pueri
inſueſcant deierare/ſicut fauorinus exiſtimabat. hoc enim dū ſub dio progrediūtur & in propatulum.
Hercules quaſi de induſtria moram efficit:& deliberādi dat ſpatiū : præterea proditum eſt herculem cumprimis
ſemel iu religioſum fuiſſe.& ad iuſiurandum uerecundiſſimum . quippe qui ſemel in omni uita iurauerit.
rauit. CVM a uaſtio magiſtro:poſt digreſſum ex ſcola litteraria in qua fuerūt cōdiſcipuli : nūq̄ niſi in horæ
ſe Apuleium inuiſiſſe ſignificat:Vaſtius nomen eſt doctoris ſub quo in condiſcipulatu litteras græcas
didicerāt. SED quid iſtud ex cul-
tu crebroq; famulitio : quod circa
pythiam condiſcipulum uidebat
Voti gau ſic interrogat. VOTI gaudeo:Ex
deo. animo gaudeo.Te uoti compotē
Leſæ.q. factum eſſe lætor.Conſtructio pri
ſca . Ita Virgilius in.xi. Nec ueterū
memini lætor ue maloꝝ.quod ex
figura græca dictū eſſe ait ſeruius:

e Vaſtio magiſtro digreſſi ſumus. Quæ autē tibi cauſa
peregrinationis huius? Craſtino die ſcies inq̄. Sed quid
iſtud? uoti gaudeo. Nam & lixas & uirgas:& habitum
prorſus magiſtratui congruentē in te uideo . Annonā
curāus ait.& edilē gerius.& ſiqd obſonare cupis:utiq;

LIxas:modo miniſtros magiſtratui ſeruientes.Alias lixæ miniſtri ſunt militares:quorū officium eſt.
ut militibus aquam ſubminiſtrent:quam ueteres lixam uocauerunt . Vnde elixum dicimus aqua co-
ctum.Alii lixas a lica herculis puero appellatos dicunt quidam a liguriendo queſtum:Cuius gratia ex
ercitum ſequātur.apud Liuium miles gregarius ſeditionis princeps appellatur a Scipione ſemilixa
Semili quaſi ſemimācipium:nomine ſordido & ignominioſo:Quod & in ſcecūdo Suetonii cōmentario an-
xa. notauimus:Silius ait lixarū uulgus eſſe iutile marti:Lixula uero quāuis diminutiuū a lixa eſſe uidea-
Lixulæ. tur non tamē paruū lixam ſeruulumq; ſignificat:ſed ut docet.M.Varro lixule,& ſemilixulæ dicūtur cibi
ſemilixu- ex farina.Caſeo.& aqua cōmixtis uocabulo ſabino . VIRgas:quas miniſtri magiſtratuū preferunt.
læ. querit plutarchus in queſtionibus cur magiſtratuū uirge ſecuribus alligatæ preferātur : An quia ſignū
eſt non oportere magiſtratus iracundiā diſſolutam eſſe ſed cohibitam . An dum uirgæ diſoluūtur ad
plectendum interea mora & tarditate ira magiſtratus infringitur.& impetus mitigatur: ex arbore be-
tulla.quæ cādore atq; tenuitate precellit:fiebant hæ uirgæ.Ideoq; Plinius in xvi.Betullam appellat ter
Virgæ ex tibilem magiſtratuum:uirgis. HAbitum:Veſtitum.qui in magiſtratibus cōſpectior erat.& probe pe-
betulla. culiaris.ut toga pretexta:de qua ſic ait Liuius in.xxxiiii.magiſtratibus in coloniis municipiiſq; toge p̄-
textæ habendæ ius eſt.nec id ut uiui ſolum habeant tantum inſigne . ſed etiam ut cum eo crementur
Pretexta. mortui.preterea tunica palmata.& toga picta erāt cōſulum triumphantiumq; geſtamina. ANnonā
Palmata. curamus:De prefecto Annonæ ſcribit Liuius in quarto/aitq; Lucium minutium primum creatū An
Picta. nonæ prefectum.Cum fame laboraret res Romana.hic non tā ſignificatur prefectus ānonæ frumē-
Annona tarie:q̄ macelli.Annona enim non ſolum ad fruges ſed etiā ad obſonia refertur. Vnde Annonā ma-
Macelli. celli dixit Trāquillus.& a Marco Tullio ſcriptum eſt.putarem annonā in macello cariorē fore:Satyro
annona graphus quoq; licenter quidem.ſed decēter dixit.his opibus nūq̄ cara eſt annona ueneni. Ceſar in cō
ueneni. mentariis Naues annotinas uocat.quibus Annona frumētaria comportatur:Ab annona lex anno-
annoti naria dicta pertinens ad annonā.olim Clodius legem tulit annonariā:quæ ut inquit Pedianus Aſco
næ naueſ nius ſumme popularis fuit:Vegetius annonarias expēſas uocat eas frugū pabuliq; ſpeties . quas pro-
annona uinciales militibus expendunt. EDIlem gerimus.Edilitatem ſiue ut ueteres dicebant edilatum agi-
ria lex. mus.de edilibus relege.quæ ſcripſimus in primo Trāquilli cōmentario.In hoc loco ſignificatur edilis
annona is:qui edictiones edilitas habet:ad moderāda precia cibariorum:qui agoranomus dicitur:Ita enī græ
riæ expē ci appellāt prefectū fori & obſoniorum:quæ in foro uenduntur:ut iuſto ſcilicet & moderato precio di
ſæ Ago uendātur. γορα forum græcæ.& νομοσ lex. Vnde agoranomos.quaſi lex & regula fori rerumq; in
ranom⁹ foro uenalium:Plato in ſexto de legibus curatores appellat rerum uenalium eos magiſtratus . qui fo
Strateg⁹. ti uenditioniſq; curam habuerint.In hanc ſententiam eſt illud Plautinum ex captiuis:euge edictiōes
Ediles tri edilitias hic quidem habet. mirumq; adeo eſt niſi hunc fecerunt ſibi etoli agoranomum . Idem ī cur-
bunoꝝ gulione.Nec ſtrategus nec tyrannus quiſquam nec agoranomus . Vbi ſtrategus ſignificatur dux ex-
miſtri ercitus græco uocabulo.ſcribit Dionyſius alicarnaſeus ediles tribunorū miniſtros fuiſſe : eoſq; & āno-
Cereales næ forēſis.ut affatim ſuppeteret:curam habuiſſe:ſimileſq; inquit quodāmodo ſunt apud græcos ago
ediles ranomis:Pomponius iuriſcōſultus prodidit Iuliū ceſarē ediles duos cōſtituiſſe qui frumento p̄eſſent
Sacroſan & a cerere cereales appellatos.p̄erant ēt ediles cibariis quæ in popinis cocta uenduntur.ob hoc dixit
cti ediles. Seneca in libro ad gallionem de uita beata.Voluptatem iuenies latitantē ſæpius ac tenebras captan-
Obſonaī tem.circa balnea & ſudatoria ac loca edilem metuētia.Ediles ſacroſanctos & dici & eſſe Liuius feſtuſq;
Obſona notificāt. ABSOnare:legendū eſt obſonare.quod ſignificat obſonia parare . Vnde obſonatores di-
tores. cti coemptores obſoniorū:de quibus copioſe diligēterq; p̄ſcripſimus ī libro Annotationū.Dixit Sene
Polluci ca obſonatoribus noticiā eſſe ſubtilē dominici palati.apud plautū ī moſtelaria obſonare pollucibili-
biliter ter ſignificat parate obſonia lauta & copioſa:pollucibiliter idē pollet quod ſplendide & magnificen-
Polluci ter & pollucibilē cenā appellat Macrobius ītelligi uolēs lautā adiicialē eſculētam : pollucibilitas quoq;
bilis cena dicta pro lautitia & epularum magnificentia : Demiror fulgentium in mytilogiis pollucibilitatem

interpretari

ĩnterpretari humanitatē niſi forte humanitatē capit pro benignitate ac largitate:qua in apparatu cō- Polluci
uiuali uti ſolemus:Plautinū teſtioniū qd' fulgētius citat:nihil admodū fulcit roboratq; hois interpre- bilitas.
tamentū cū Plautina uerba a nobis ſint nō a fulgētio:polluctū quoq; Herculis Antiqui dixerūt ſacrifi- Error ful
ciū qd' herculi decuma data fiebat.qd' erat ſplēdidū.& pollucere eſt libamenta herculi in arā porricere. gentii.
Corrigēda ē obiter apud Macrobiū dictio mēdoſa:ſic.n.paſſin ĩ tertio ſaturnaliū ſcriptū eſt.ꝓprie autē Polluce
catilōes dicebātur.qui ad pollutū herculis ultimi catilos liguribāt. Tu illud ad pollutū imiſſa littera.c. re.

cōmodabimus. Abnuebã: quippe q iã cene affatim piſcatū proſpexeram⁹. Sed eni Pythias uiſa ſportula:ſuccuſſiſque in aſpectū planiorē piſcibus. At has quiſquilias quanti paraſti? Vix inquam piſcatori extorſimus accipere.xx.denarios. Quo audito ſtatim adrepta dextra poſtliminio me in forum cupedinis reducens. Et a quo inquit iſtorum nugamenta hæc comparaſti? Demonſtro ſeniculum in angulo ſedebat. Quem confeſtim pro edilitatis imperio uoce aſperrima increpans. Iam iam inquit nec amicis quidem noſtris:uel omnino ullis hoſpitibus parcitis? Quid tam magnis p̄ciis

lege ad polluctū.ſic eni ſignificat' Polluctū.
herculis ſacrificiū. cū pollutū dica
tur maculoſum & fedū:Catilōes Catilōes
autē.ut id quoq; Macrobii uerbū qui.
ĩtelligas antiqui guloſos appella
bāt a carne uidelicet catulia: quã catulina
eſitauiſſe hoc eſt comediſſe Ro- in cibis.
manos.Plauti fabule ſunt ĩditio
Plinius quoq; in.xxix. auctor eſt
catulos lactentes exiſtimatos eē
adeo puros ad cibū.ut etiã placã-
dis numinibus hoſtiarū uice ute
rent' his:Catulinãq; ĩ cenis deoꝝ
poni ſolitã: unde Lucilius catilo-
nē appellat piſcē lupū quaſi ligu-
ritorē & guloſum qui ſtercus ſe-
ctaretur. COMmodabimus:poteſt & qui edilis eſt facere ut minoris obſonia amicus cōparet cū ip-
ſe preſit rebus uenalibus.Plato libro octauo delegibus p̄cipit cenſoribus uenalia curæ eē.neqd uēda-
tur ematurq; pluris minoris ue q̃ lex iuſſerit:q̃ rerū uenaliū mēſuræ & p̄cia cōſtituta ſint. AFFAtim. Affatim.
copioſe admodū habundãter.aduerbiū eſt: Saluſtius in iugurta frumētū & alia oĩa q̃ uſui forēt affati
p̄bita.hãc dictionē prima acuta nō media ueteres pronūciabãt ut docet Gellius:necnō probus grãma
ticus hūc Plauti uerſum prima acuta legere ſolebat: aliorū eſt affatim qui faciant.cōiungitur ſæpe cū
genitiuo:ut apud Liuiū habetis affatim lignoꝝ. SVCcuſſiſq;:Concuſſu & agitatu eiectis. Quiſqui
lias:Verba ſūt pythie edilis.qui piſciculos uiles cōſpiciēs friuoloſq; coemptos ab Apuleio.Eos ꝗſqui-
lias appellat quaſi ſpurcicias piſcium & purgamenta.quiſquiliæ eni purgamēta dicūtur ut docet Ser- Quiſqliæ
uius in primo cōmētario georgicoꝝ.& ut auctor eſt Pōpeius feſtus.quiſquiliæ putãtur dici quicquid
ſurculoꝝ foliorūq; minutim cadit ex arboribus.uelut qcqd cadiæ.Neuius abi deturbate ſaxo quiſqui
liæ.qd eſt:Plinius uolumine ſexto decio ꝗſquiliū uocari tradit frutices paruos aqfoliæ ilicis. POST
liminio:Verbū iuris.Titulus eſt apud iuriſcōſultos de captiuis & poſtliminio reuerſis.ubi Plautus qd
ſit poſtliminiū ſciēter explicat his uerbis.poſtliminiū eſt ius amiſſæ rei recuperãdæ ab extraneo. & in Poſtlimi
ſtatū priſtinū reſtituēdæ Inter nos ac liberos oēs populos regeſq; moribus legibus cōſtitutū:Nã quod nium.
bello amiſimus aut etiã circa bellū hoc ſi rurſus recipiamus dicimus poſtliminio recipere:Idq; natura
li æquitate ĩtroductū:ut qui p iniuriã ab extraneis detinebatur:is ubi infines ſuos rediſſet priſtinū ius
ſuū reciperet:in bello & in pace poſtliminiū eſt:poſtliminio redeunt.homo nauis. mulus clitelarius.
equus.equa.q̃ frena recipere ſolet.i.domita.ut auctor eſt Boetius in cōmētariis Topicorū.Marcellus
ĩuriſcōſultus negat Arma poſtliminio reuerti.qd' turpiter amitãtur:De poſtliminio receptis copioſe
ſcribit Gallus libro primo ſignificationū:q̃ ad ius pertinēt: qd aūt ſit ip̄m poſtliminii ius pōt ex ipſius Poſtlimi
nois interp̄tatione cognoſci:poſtliminio enĩ redit.quiſquis captus ab hoſtibus ad patriã remeauerit: nio redit
Nãq; dū captiuitatē hoſtiū patitur ius ciuiū amittit.oĩa autē iura recipit ſi poſtliminio reuertatur.Itaq; Poſtlimi
poſtliminii uocabulo q̃dã reuerſio ſignificatur ut docti autumãt.qui ex aduerbio poſt uim nois iter- niū unde
pretantur:reliquam uocabuli partem protractionem ſolam & additamentum eſſe oſtendentes. tan
quam liminium nihil ſignificet.ſicuti Tullium ſupplemētum eſt in meditullio.Igitur Apuleius poſt
liminio ſcite & decenter dixit per aduerbium:quaſi reuerſionem quandam & reditum ſignificans in
forum cupedinis.de quo paulo ante ſatis multa. NVGAmenta:Quod ſupra quiſquilias.dixit.nūc Nugamē
nugamenta appellat ex uarietate elocutionis elegantiam captans. ſicut Virgilius in tertio Eneidos. ta.
nunc ſiluam.nunc uirgulta.nunc uimina.nunc arborem dicit.pro eodem.Plinius in.xyi.Nucamē- Nucula-
ta per litteram.c.appellat paniculas quaſi quaſdam dependentes ex ramis abietis.& piceæ.Verū Nu menta.
gamenta a nugis.Nucamenta a nuce inclinari uidentur. SENIculum:Senecionem.a ſene enim Senicu-
ſit diminutiuum ſeniculus & ſenecio:Afranius.Tu ſenecionem hunc ſatis eſt ſi ſeruas anus. PRO lus.
edilitatis imperio.Pro poteſtate magiſtratus.magna eſt in oratione latina uarietas huiuſce particu Senecio.
læ pro:aliter enim dicitur pontifices.pro collegio decreniſſe aliter teſtem pro teſtimonio dixiſſe.Ali- Pro.
ter pro roſtris.Aliter pro tribunali.Aliter magiſtratum pro poteſtate interceſſiſſe.Iſtam autem uarie
tatem eiuſdem quidem fontis & capitis. non eiuſdem tamen eſſe finis non in ſubtiliter differit Gel-
lius in.x.& ita facile putabit ſiquis habeat bonorum ſcriptorum noticiam celebriorem.

PISCES friuolos indicatis.ſupra docuimus queãdmodũ indicare nõ tã ſignificat uẽdere q̃ eſtimare:& ꝑciũ facere rei uenalis:Caſtigatio eſt edilis in piſcatores.quod magnũ nimis ꝑciũ petãt pro piſciculis uilioribus nugatoriiſq;.id enĩ eſt friuolum.cũ friuola ſint proprie uaſa fictilia quaſſa.Vnde dicta **Friuola.** uerba friuola:q̃ minus ſunt fide ſubnixa.& res friuolæ. quæ nullius ꝑcii ſunt cõtẽptibiles.ſ.& abiiciendæ. FLOrẽ.hypatã ſignificat:q̃ ueluti flos & metropolis erat Theſſaliæ. INſtar ſolitudinis:Senſus eſt ciuitaẽ:q̃ alioqui florentiſſima eſt & primaria facitis ueluti deſolatã uiduatãq; cultoribus caritate cibariorũ: illa enĩ loca naturaliter frequentant̃ ab hominibus.Vbi annona uilis eſt.& edulia minimo cõſtant. EDIlium:Corrige edulium.hoc eſt cibariorũ. CAritate:Precii enormitate. FAxo:Faciam. SVB meo magiſterio:Magiſtratu.& edilitate: **Magiſterium.** Magiſterium enĩ aliquãdo accipitur pro ipſo magiſtratu. ut apđ Plinium dicitur magiſteriũ equitũ pro ipſa dignitate magiſtri equitũ.Ita magiſtri dicũtur maiores magiſtratus:unde **Magiſter populi.** magiſter populi.apud Antiquos is dicebatur:quẽ nos dictatorẽ dicimus:Auctores.M.Tullius.Seneca:& Varro. **Magiſtrare.** Magiſtrare enĩ moderari eſt & regere. Vnde magiſteria.& magiſtri.& magiſtratꝰ dicti.M.Varro & Paulus iuriſcõſultus.autumãt magiſtratus dici.quaſi per diminutionem a magiſtris:tãq̃ minores hi magiſtri ſint. OFFIcialem:Miniſtrũ:Antiqui ꝑtores qa cũ officio mittebantur in ꝓuincias.officia prouinciæ nominauerũt: **officialis.** Vnde officiales dicti apparitores miniſtriq; ipſorũ magiſtratuũ:& hæc ẽ uera uerbi ſignificatio:Vulgo officialis accipitur pro ipſo magiſtratu.Julius capitolinus officia palatina appellat intelligi uolens officiales.hoc eſt miniſtros ĩperatorios.ſic enĩ ſcribit ĩ Gallienis:cũ iret ad hortos nоĩs ſui oĩa plautina officia ſequebantur. **Officia palatina.** OBterere:Conterere.Cõculcare Ignominiæ cauſa:Plautus in rudente euidenter oſtendit edilis officiũ hoc fuiſſe.ut merces uenales.ſi ĩprobæ forent iactaret Conculcaretq;.ſic enĩ ſcribit:Neptunus quãuis faſtidioſus edilis eſt:ſi quæ ĩprobæ ſunt merces iactat omnes. SEVEritudine:ſeueritate acerbitateq; caſtigatoria:ſicut quicq̃ nihil intereſt ſuauitudo dicas an ſuauitas:ſanctitudo an ſanctitas:acerbitudo an acerbitas. Caſtitudo an caſtitas. **Seueritudo. ſeueritas** Ita nihil refert ſeueritudo dicas an ſeueritas.Plautus in epidico.quid illuc eſt quod illi caperat frons ſeueritudine:ubi **caperare.** caperare ſignificat rugis frontem contrahere & aſperare:unde **Caperata frons.** caperata frons dicta.pro triſti & ſeuera. O LVCI:Apuleius ſignificatur. SENIculi:Piſcatoris a ſene diminutiuum nomẽ:Cui ſubeſt occulta cõtemptio. PRVdentis.Ironicos.Intelllgi enĩ uult a cõtrario ĩprudentẽ fuiſſe pythiã edilem.qui tali conſilio Apuleium priuauerit & nũmis quos ĩpenderat piſcatori:& cena.cum piſces pedibus miniſtret obtriuiſſet. **Lautus.** LAVtus.modo lotus in balneis.alias ſplendidus & nitidus.Vnde & **Lauticia.** lauticia dicitur epularũ magnificentia.Epigrammatarius poeta.Lauta quidem cena eſt fateor lautiſſima. **Lautulæ.** locus extra urbem Romam dictus eſt lautulæ:quia cum illuc aqua flueret lauandi uſum exercebant. **Hoſpes.** HOSpes.Milo ſignificatur.hic enim hoſpes accipitur pro eo qui recipit alias pro eo qui recipitur.hinc illud notiſſimum.Non hoſpes ab hoſpite tutus.græce xenos dicitur. **Xenios iuppiter.** Vnde xenios iupiter hoſpitalis.quem inuocat Dido uirgiliana.illo uerſu.Iuppiter hoſpitibus.Nam te dare iura locuntur.

ABSTInentiæ:Parſimoniæ uel potius auaritiæ.modo ad uituperationem.alias ad laudem ponitur. SOMNO diluendam.Moraliter locutus.Contingere enim fere ſemper ſolet:ut laſſitudo magis ſomno diſcutiatur.q̃ cibo.Et ut homo delaſſatus ex itinere magis ſomnum cupiat q̃ cœnam.

ISTO accepto:Cum hæc accepiſſet:audiuiſſetq; ex photide milo. DVM contor:remoror.& quaſi reſiſto. **Ingratis. Ingratus** INGRAtis.Inuitum & nolentem.aduerbium eſt.& ut ait Donatus ſignificat non ultro.ſicut ingratus ſignificatur inuitus Et coactus:quæ enim ultronea ſunt grata ſunt.ingrata uero quæ ab inimicis fiunt ac recuſantibus:Plautus in amphytrione.hæc heri immodeſtia coegit me:qui hoc noctis a portu ingratis excitauit. GRAbatulum:græce clinidion Lucianus appellat. **Pronomina ad cõtẽptũ.** ADillum.Quaſi contemptibilem & faſtidiendũ.hæc enim pronomina.Iſte & ille.ut ſcienter inquit Donatus.ſæpe

piſces friuolos indicatis:& florẽ theſſaliæ regionis inſtar ſolitudinis:& ſcopuli edulium caritate deducitis: ſed nõ ĩpune iã enĩ faxo ſcias:queãdmodũ ſub meo magiſterio mali debeãt coherceri.& profuſa ĩ mediũ ſportula:iubet officialẽ ſuũ inſup piſces ĩſcẽdere.ac pedibꝰ ſuis totos obterere.qua cõtentus morũ ſeueritudine:meus Pythias:ac mihi ut abirẽ ſuadens. Sufficit mihi o Luci inquit ſeniculi tãta hæc cõtumelia.His actis:cõſternatꝰ ac prorſus obſtupidus.ad balneas me refero:prudentis condiſcipuli ualido cõſilio:& numis ſimul priuatus & cena.lautuſq; ad hoſpitiũ Milõis:ac dehic cubiculũ:me reporto.Et ecce Fotis ancilla:rogat te inquit hoſpes. At ego iam inde Milonis abſtinentiæ cognitor:excuſaui comiter:ꝙ uiæ uexationẽ nõ cibo:ſed ſomno cenſerẽ diluendã.Iſto accepto pergit ipſe.& iniecta dextra clemẽter me trahere adoritur.Ac dũ cõtor dũ modeſte renitor'. Nõ prius inquit diſcedã:q̃ me ſequaris.Et dictũ iureiurãdo ſecutus iam obſtinationis ſuæ:me ĩgratis obediẽtẽ ꝑducit ad illũ ſuũ grabattulũ:

ad contemptum.aut ad hodium referuntur. In pronominibus magnum eſt pondus. Virgilius ille Salue.
ſicheum impius ante aras.ille hoc eſt ſceleratus & nepharius. ut Donatus exponit. RESIDENti:
mihi. Quam ſalue: Quam proſpere q̃ feliciter. aduerbium eſt in hac loquendi conſuetudine fre-
quens: apud Liuium quærit maritus de Lucretia. Satin ſalue.illa reſpondens minime inquit: quid
enim ſalui eſt mulieri amiſſa pudicitia. Apud eundem in.x.ſatin ſalue inquit appius luci uolumni.
ut ſe ſe in ſanniores habent. Quid uxor? Breuis interrogatio: quæ tamen multa complectitur: dum Vernæ.

& reſidenti: q̃ ſalue agit ĩquit Demeas noſter. qd uxor.
quid liberi. quid uernaculi? Narro ſingula. percuncta
tur accuratius cauſas etiam peregrinatiõis meæ. quas
ubi probe pertuli: iam & de patria noſtra & eius pri-
moribus: ac denique de ipſo præſide ſcrupuloſiſſime
explorans: ubi me poſt itineris tam ſeui uexationem
ſentit. fabularum quoq; ſerie fatigatum: in uerba me-
dia ſomnulẽtum deſinere: ac nec quicquam defectum
iam incerta uerborum ſalebra balbutire: tandem pati
tur cubitum concederem. Euaſi aliquando rancidi ſe-
nis loquax & famelicum conuiuium. ſomno nõ cibo
grauatus. cenatus ſolis fabulis. & in cubiculum reuer
ſus optatæ me quieti reddidi.

quærit qd agat uxor demeæ qd Vernacu
filii. quid tota familia. Quid uer li.
naculi? Scilicet agũt. Vernas au-
tem ſeruos dici uoluerũt: qui ut
ait Pompeius feſtus ex ancillis
nati eẽnt uere. quod tempus an-
ni maxime naturalis feturæ eſt.
Inde uernula. & uernaculus uo- Vernacu
ce diminutiua. ſeruus dictus. hic la uerba.
uernaculum domeſticũ appel-
lant: Et domi quaſi noſtræ natũ
ac peculiare. Marcus Varro. Li-
bro de Analogia nouiſſimo. tria
genera uerborum eſſe prodidit.
Vnum uernaculum ac domi na
tum. alterum aduenticium. Ter-
tium nothum. Vernaculum eſt
inquit domi natum. ut ſutor. &
piſtor. Idem in tertio de re ruſti-
ca. Præterea quoque uolucres cum partim aduenæ ſint ut hirundines & grues. partim uernaculæ. ut Vernali-
gallinæ ac columbæ: Columella in gallinaceis probat fecũditatem uernaculam. hoc eſt noſtratium ter.
& domeſticorum gallorum. a uerna fit aduerbium uernaliter. quod ſignificat ſeruiliter. Oratius in ſe
cundo ſermonum. Necnon uernaliter ipſis fungitur officiis. prælambens omne quod affert. Vbi ex
poſuit Acron. uernaliter ideſt luxurioſæ. quæ interpretatio an ſatis proba ſit ipe uiderit: Nonius Mar
cellus uernaliter exponit pro adulatorie a uernis. quibus hæc uiuendi ars eſt. A Cicerone dicta eſt fe-
ſtiuitas uernacula. pro urbano lepore ſalibuſq; Romanis. CAVSAS peregrinationis: Conſimili-
ter hipparcus Lucianum interrogat. quæ illa ſit uia. & quo proficiſcatur. PERtuli: Enarraui atq; per
cenſui. PRAEſide. Quis ſcilicet ſit præſes prouinciæ noſtræ. Romani enim præſides prouinciarũ Præſides
rectores miſſitabant quo nomine & proconſules & legati Cæſaris. & omnes prouincias regentes ap
pellantur. eſt enim præſidis generale nomen. Vt iuriſconſulti prodiderunt: præſides autem prouin-
ciæ ſuæ Celebrat Apuleius in Floridis & apologia. orfitum & ſeuerianum. & maximum Claudium.
SOMnulentum deſinere: Expreſſit id quod naturaliter accidere ſolet. ut ſomnulenti & iam dor-
mitantes ĩ mediis uerbis deficiamus ueluti balbutientes. nec explicate ſatis explanateq; loquamur.
VERborum ſalebra: Aſperitate: Verba eñi ſalebroſa & aſperata merito dici poſſunt in balbutien- Salebra.
te & ſomnulento. propterea q̃ neq; facile neq; expedite. neq; tota enunciantur: quaſi aſpredine qua-
dam & ſalebra atq; offenſaculo fiſtulam ſpiritalem offendentia. ſalebras appellant aſperitates & loca
aſpera. Marcus Tullius in quinto de finibus. uenit ad extremum heret in ſalebra. Idem de oratore. al
ter ſine ullis ſalebris quaſi ſedatus amnis fluit. hinc ſalebroſum aſperum dixere: Virgilius nõ tam ſa- Salebro
lebroſus ut ante. RANcidi ſenis: rancidum ſenem feſtiuiter. necnon & mordaciter appellat hoſpi ſum.
tem milonem uocabulo inamabili. & auaritiæ ſordes exprimente. Oratius Rancidum aprum ap- Rãcidus.
pellat inſuauem: Item a Marco Tullio caro rancida dicitur in eo ſignificatu. quo uulgus uſurpat.
LOQuax & famelicum conuiuium: Tales ſunt cenæ ſordidorum & deparcorum. ut plus loqua-
citatis habeant: q̃ liquaminis eſculenti. CENAtus ſolis fabulis: Ioculariter tanquam in cena uer-
ba tãtum & fabulas propinauerit uice obſoniorum: cenatus autem & pranſus & potus diuerſum ua
lent q̃ indicant. ut docet Quintilianus in primo.

LIBER SECVNDVS.

Argumentum Libri Secundi.

CVm hypatæ loca ſingula curioſius cõtemplatur byrrhenam matronam opulentam re-
cognoſcit. ſtatuãq; in eius domo faberrimæ factam explicat. a qua cõmonitus. ut ab uxo
re milonis hoſpitis caueat. perinde ac maxima magarum In ancillæ fotidis amorẽ pro-
penſus labitur. Cum qua complexus & colluctationes ueneriæ referuntur. Cenaticus
byrrhenæ apparatus deſcribitur. Inibi inſeruntur & fabellæ conuiuales licentioſiq; Ca-
chini conſtrepentes: mortui cuſtodia. Cuſtodis nares aureſque proſectæ: mox regreſſio Lucii noctur
na ad hoſpitium. non ſine ſudore & cede: qua non tam homicida factus eſt q̃ utricida.

VT primum:Apuleius poſt ſomnum excuſſum in milonis hypatini hoſpitio ſingula loca illius ciuitatis cœpit curioſe contemplari : utpote magiæ noſcendæ cupidiſſimus . & cum uideret ſe ſe eſſe in media Theſſalia. Quod domicilium & officina eſt magicarum uanitatum:Exiſtimabat quicquid ſpectaret id totum ui cantaminũ eſſe in alias effigies tranſfiguratum:Ex hac contemplandi curioſitate incidit in matronam ſummatem nomine byrrhenam:Cuius opulentia & cultus graphice referuntur.

VT primũ nocte diſcuſſa: ſol nouus diẽ fecit: & ſomno ſimul euerſus & lectulo : anxius alioquin & nimis cupidus cognoſcẽdi: q̃ rara miraq; ſunt: reputãſq; me media theſſaliæ loca tenere: quo artis magicæ natiua cãtamina totius orbis conſono ore celebrantur. fabulãq; illã optimi comitis Ariſtomenis : de ſitu ciuitatis huius exortã: ſuſpẽſus alioquin: & uoto ſimul: & ſtudio curioſe ſingula cõſiderabã. Nec fuit in illa ciuitate: quod aſpiciens: id eſſe crederem: quod eſſet. ſed omnia prorſus ferali murmure in aliam effigiem trãſlata. ut & lapides: quos offenderẽ: de homine duratos : & aues: quas audirem: indidem plumatas: & arbores quæ pomerium ambirent: foliatas ſimiliter: & fontanos latices de corporibus hũanis fluxos crederẽ. Iã ſtatuas & imagines inceſſuras. parietes locuturos; boues & id gẽus pecua

SOL nouus:Recenter exortus: Virgilius . Carpamus dum mãe nouum dum gramina canent. EMErſus:Optimo nerbo uſus tanq̃ homo ſopitus merſus ſit ĩ barathrum obliuionis. ANXIus alioqui . Ordinatio uerborũ ſic ſtruitur. Anxius curioſe ſingula conſiderabam. MEdia theſſaliæ loca: Tãq̃ hypata in meditullio Theſſaliæ ſita ſit. NAtiua cãtamina: Significat Artem magicam ſedes habere originales ĩ ipſa Theſſalia: *Perinde ac ibidẽ nata ſit non aliunde* aduecta : Item Lucanus in ſexto Pharſaliæ cãtamina hoc eſt incantamenta magica ueluti natiua atq; uernacula peculiariaque Theſſaliæ fuiſſe demonſtrat: Menander quoque apud græcos Thæſſalam cognominauit fabulam. Complexam ambages fœminarum detrahẽtium Lunam. Autumat Plinius magiam in perſide inuentã azoroaſte: Tranſiſſeq; illinc ad Theſſalas urbes. hinc Plautus Theſſalum ueneficum ſcite dicit: Intelligi uolens maximum præſtigiatorẽ omniſq; magici ludibri guariſſimum. FABVlamq; illam: Subaudi reputans. hoc eſt recolens. CIuitatis: hypatæ. ID eſſe crederem quod eſſet: Lucius habens perſuaſiſſimum in Theſſalia plurimũ pollere magicas artes Credebat quæcũq; uidebat ea eſſe omnia ui cantaminum transformata demutataq;. FErali murmure: Magico cãtamine ſuſurramineq; peſtifero. LApides de homine duratos: Lucianus in hanc ſententiam θεασασθαι τι παραδοξομ η πετομερομ αμοροπομ η λιθομερομ cupiebam inquit ſpectare aliquid inopinabile. uel hominem uolaticum uel lapideum, INdidem: Ex homine. FOliatas ſimiliter: Scilicet ex humanis corporibus. tanq̃ homines potentia magica in lapides in aues in arbores in fontes tranſfigurari poſſent: ſicuti metamorphoſis poetica multiformiter tradit. LAtices: aquas. ſupra dictum eſt laticem dici omnem liquorem. FLVxos: Solutos liquefactoſq;. alluſit ad naturam aquarum fluidam. ac fluentẽ . Alias fluxus dicitur mollis & effeminatus. ut Martialis . Cinedo euiratior fluxo. A Cipriano fluxura accipitur pro libidine & mollicia uenerea: ſcribit enim caſtitatem exarmaturam eẽ fluxurarum hoc eſt libidinum. STAtuas & imagines: Statua proprie lapidea eſt: ſiue ænea. & ex quacũq; materia ſolidiore. Imago cerea eſt & picta. Sed ſæpe in diſcrimanatim ponũtur: ſenſus eſt ex perſuaſione magicæ diſciplinæ credebam in credibilia: & ut Lucianus dixit græce. paradoxa. hoc eſt inopinabilia: Quod imagines ambularent. boues pecudeſq; loquerentur. Quod ſane prodigioſum eſt & contra naturam. INceſſuras: ambulaturas. ID genus. Huius generis. Eloquutio elegans ſcriptoribuſq; uſitatiſſima. Id genus. hoc genus. pro eius generis. & huius generis. PECVA : Vetuſtiſſimi hoc pecu ſingulariter. & hæc pecua pluraliter dicebant. ut docet Priſcianus in. vi. Nonius Marcellus. pecua inquit & pecuda ita ut pecora ueteres dixerũt. Plautus in mercatore . nec pecua ruri paſcere . nec pueros nutricare . Idem in rudente. ſquamoſum pecu. pro piſcibus poſuit. & ſolinus in polyhiſtore ſic refert. Ita pabuloſa. ut pecua niſi interdum eſtate a paſtibus arceantur ad periculum agat ſacietas: mendoſi codices non pecua habent ſed pecuaria : Neuius in gymnaſtico. homines pecua belluaſque. hinc pecuarius homo dictus a. M. Tullio: qui habet pecuarias grandes . hoc eſt qui paſcit armenta . & greges. ex quibus exuberant uberes queſtus. M. Varro in ſecundo de re ruſtica. & ipſe pecuarias habui grandes in apulia ouiarias: & in reatino ęquarias. & hoc eſt quod intelligi uoluit portius Cato agricolationis totius ſcientiſſimus . qui quærenti quid maxime in re familiari expediret . reſpondit bene paſcere . quid ſecundum ſatis bene paſcere : hoc enim uerbo declarauit rem pecuariam eſſe in agricolatione queſtuoſiſſima.

Theſſalia domicilium Magiæ.

Theſſalus ueneficus.

Fluxus.

Fluxura.

Statua.

Imago.

Paradoxa.

Id genus

Pecua

Squamoſum pecu.

Pecauri°.

Pecuariæ.

DIctura preſagiũ:Apud priſcos in prodigiis erat bouẽ loquutũ eẽ:quo nũtiato ſenatũ ſub diuo habe
ri refert plinius:qui alibi quoq; ſic tradit canẽ loquutũ in prodigiis:quod qdẽ annotauerim accepi-
mus & ſerpentẽ latraſſe:cũ pulſus ẽ regno Tarquinius:Inueniť in annalibus olĩ i uilla galeri loquutũ
eſſe gallinaceũ ſemel:q̃ oĩa quia fiunt cõtra quã eſt nota natura.prodigioſa exiſtimãtur.Credũturq; fa
cere preſagiũ hoc eſt prognoſticon rerũ futurarum. IVbaris orbe:Solis globoſum corpus ſignificat.
VENturũ oraculũ:quæcũq; incredibilia ĩpoſtibiliaq; naturaliter ſũt: ea credebat Apuleius fieri poſſe

Bouem: Canẽ loquutos. Gallinaceum.

dictura preſagium.de ipſo uero celo: & iubaris orbe: ſubito uenturũ oraculũ.Sic attõitus.immo uero cruciabili deſiderio ſtupidus:nullo quidẽ inicio: uel omnino ueſtigio:cupidinis meæ reperto: cũcta circuibã. tamẽ dũ in luxu nepotali ſimul hoſtiatim ſingula per erro: repente me neſcius forũ cupedinis intuli. Et ecce mulierẽ quãpiam frequẽti ſtipatã famulatione: ibidẽ gradientẽ.adcelerato ueſtigio:cõprehendo. Aurũ in gẽmis & ĩ tunicis ibi ĩflexũ:hic intextũ matronã profecto cõfitebatur.huius adherebat lateri ſenex: iam grauis ĩ annis:qui ut primũ me cõſpexit. Eſt ĩquit Hercules hic Lucius.& offert oſculũ.& ſtatĩ:incertũ qdnã: ĩ aurem mulieris obgãniit.Quin ĩquit ẽt uel ipſã parẽtẽ tuã accedis.& ſalutas: Vereor inq̃ ignotæ mihi fœmĩæ.& ſtatĩ rubore ſuffuſus:reiecto capite reſtiti. At illa obtutũ ĩ me cõuerſa:En ĩquit ſãctiſſimæ Saluiæ matris generoſa probitas.ſed & cætero corporis exeq̃biliter ad regulã:q̃ diligẽter aliqd adfigũt:ſũt cõgruẽtia. In enormis

hypata magici cãtaminis ui atq;
potentia. ATTOnitus: ſtupefa
ctus. Attonitos proprie appella-
mus ut auctorẽ Cor.Celſus quo-
rũ & corpus & oẽs ſtupet. Quod
genus mali fit interdum ictu ful
minis.Interdum morbo hũc apo
plexiã græci appellãt:De attonito
ſeruius ſic.Attõitus proprie diciť:
Cui caſus uicini fulminis & ſoni
tus Tonitruum dãt ſtuporẽ. IM
mo uero Correctio eſt. CVPI-
dinis meæ:Cupiditatis.ſ. magiæ
noſcendæ:Interdũ maſculino ge
nere cupido accipitur pro cupidi-
tate Ora.cupido ſordidus aufert.
Idẽ ĩ ſermõib⁹:At bõa pſhõinũ de
cepta cupidĩe falſo. In luxu nepo
tali:luxus nepotalis ſignificat im
modicã ꝓfuſionẽ & uictus largita
tẽ:nepos.n.ꝓdigus diciť. Vñ ne-
potalis deriuať. Elegãter a Tertu
lião dictũ ẽ Ariſtippus in purpura
nepotať:pro eo qd eſt luxuriať:&
lautius uiuit:Nepotatus quoq; ut

attonitus qui.

apoplexia.

Cupido.

Nepotalis luxus. Nepotať. Nepotat⁹.

apud Trãquillũ annotauimus diciť ĩpe luxus atq; prodigẽtia. HOſtiati:p ſingula hoſtia. aduerbiũ ẽ
cõſimilia ſũt tẽplatĩ.uicatim.pagatim.& id genus ꝓpe ĩfinita.Quintilianus.i.v. ſcrutãda ſingula & ue-
lut hoſtiatĩ pulſãda. FOrum cupedinis:forũ piſcariũ.& ĩ quo eſculenta uendũtur.relege q̃ in primo cõ
mentario copioſius annotata ſũt:ſup hac dictiõe. FAMVlatiõe:famulorũ Ancillarũq; multitudine
qd & famulitiũ diciť.ut idẽ Apuleius ait ĩ floridis:freq̃ns famulitiũ domus amplo ornata ueſtibulo.
græce ait Luciãus.παιλεσ συχροι.i.frequẽtes miniſtri. AVrũ ĩ gẽmis.Luciãus.i.ματια αρθιρα και
χρυσιορ περιττορ.i.ueſtimẽta florida & aurũ copioſũ. IN flexũ.ſ.ĩ gẽmis:Sabinus iuriſcõſultus. ait
gẽmas ĩcluſas auro cedere:Ei.n.cedit cuius maiorẽ ſpecies:Vñ ſi margaritæ auro ornãdi gratia adhibi
tæ ſũt auro cedũt:ſi cõtra Aurũ margaritis ceder.Idẽ ut Vlpianus inquit & in gẽmis eſt anulis incluſis.
ſed ſi gẽmæ ut habiliter geri poſſint incluſæ auro fuerint/Tunc Aurũ gẽmis cedere Autumat paulus.
HIC intextũ:ſcilicet in tunicis.Aurũ intexere ueſtibus inuenit Attalus rex. Vnde nomẽ attalicis.au-
ctor Plinius in.viii.fiũt ex auro textili ueſtimẽta ſine alia materie.quali paludamento ĩdutã agrippinã
uidiſſet ſe refet idẽ Plinius:netur eni aurũ ac texitur lanæ modo & ſine lana. Tũica aurea triumpha
ſe Tarquiniũ priſcũ Verrius tradit. MATROnam confitebatur.Ex cultu ornatuq; matronali appa-
rebat eã eſſe matronam ſũmatẽ.Cultus magnificus.ut græco uerſu teſtatum eſt addit hominibus au
ctoritatem. HERcules:Certe. LVcius:Apuleius. IN aurem obganiit:Ita martialis gannis in aurẽ
ſemper oĩbus cinna.Vnde & obganire ductũ eſt quod ſignificat murmurare.Et gãnitio apud ueteres
ſignificat Canũ querulã murmurationẽ:Gãnitũ quoq; nõnulli humanã uocẽ uocauerũt. Vnde obgã-
nire in aurẽ eſt ſecreto loqui.& ueluti immurmurare: Afranius.gannire ad aurẽ nũq̃ didici. VEL ip-
ſam parẽtem:uerba ſũt ſenis hortantis. Apuleiũ.ut matronã ſalutet.ueluti parẽtẽ ac matrẽ:id.n.uene
rationis nomen eſt. IGNOtæ mihi fœminæ:extrĩſecus ſubintelligẽdũ me offerre uel tradere uel ali-
quid ſimile. OBtutũ conuerſa:Oculis in me defixis. EN inquit:uerba matrõæ byrrenæ ad Apeleiũ:
quem recognouit ex liniamentis uultuq; materno.nihil.n.dubiũ eſt ut columellæ uerbis utar:quin
ĩpſa natura ſobolẽ matri ſimilẽ eſſe uoluerit:& parentum notæ plerũq; natis inherent. SALuiæ:no
men eſt matris Apuleii: Alias herba eſt cana odorata mentæ ſimilis:uulgo nota: herbarii græce Ele-
liſphacõ uocãt:aqua fortaſſis ſaluiatũ deduciť qđ genus ẽ aliquaminis ſiue potionis:cuius Columel
la & Plinius meminerunt:quidam nõ ſaluiatũ legũt/Sed ſaliuiatũ a ſaliua hoc ẽ ſucco inclinata dictio
ne. AEquabiliter ad regulã:q̃ſi dicat cũcta corporis ĩ Apuleio mẽbra cõgruere maternis mẽbris uelu
ĩ ad amuſſim:q̃ regula ẽ fabrorũ:q̃ architecti utũť ad op⁹ ꝓbãdũ.đ q̃ ait & maro.Nil ut deliret.amuſſis.

Hoſtiatĩ. Famulatio. Famulitium.

aurum. Margaritis cedere attalica.

Gãnitus. Gannire.

Parẽtũ notæ ĩ filiis. Saluia. Saluiatũ. amuſſis.

SVCculenta proceritas:dictiões præpoſteræ.quæ ita i ordinē redigēdæ ſunt.Inenormis proceritas. Succulenta gracilitas.ut quaſi per antitheton.ſingulis ſingula opponātur.q̄ locutio ſplēdida ē:uult.n. ſignificare i Apuleio fuiſſe corporis proceritatē.ſed inenormē hoc ē moderatā:nō īmodicā.& ob hoc decorā fuiſſe:gracilitatē ſed ſuccoſā.ut ita ex cōtrariis fiat tēperamētū formoſitatis:Tale.n.corpus habiliſſimū ē ut ait Cor.Celſus.nā lōga ſtatura ut in iuuenta decora ē.ſic matura ſenectute cōficitur. Gracile aūt corpus infirmū.obeſū hebes eſt:Talis ſtatura quadrata ab eruditis nūcupatur:de qua ſcripſimus in.x.cōmētario apud Suetōium: qui tradit Veſpaſianū ſuū ſe ſtatura quadrata:Inenormis ſignificatur nō enormis hoc ē non nimia neq̨ īmodica: Cicero in Topicis priuatiua appellat q̄.græce στερητικα dicuntur i quibus adiecta ē propoſitio i.hæc.n. ſyllaba cum fuerit appoſita demit fere aliquid ex ea ui.quā eēt res q̄libet habitura.ſi i ſyllabā p̄poſitā nō haberet:ut humāitati ihumanitas dignitati idignitas:In nāq̨ appoſita id de quo dicitur humanitate ac dignitate priuauit.Vn̄.& boetius ſciēter.hāc oratiōis p̄ticulā priuatoriā ſyllabā uocat i quarto cōmētario todicoꝝ.Sicut aūt enormis dicitur grādis & prolyxus:Ita inenormis proceritas ſignificatur.ſtatura qui dē lōga:ſed nō enormitate deformis.& quæ mediocritatis tēperamēto decora ſit:cōſimiliter gracilitas ſucculenta dicitur:cū neq̨ nimis gracile neq̨ nimis obeſū corpus ē quæ res hominē uenuſtat.Succulētū dicimus ſucci plenū.& quaſi ſuccoſū:qd tamē neq̨ obeſū neq̨ pigue ſit:qualis habitudo laudatur.Sidōius apolinaris tradit Theodoricū regē fuiſſe colli nō obeſi.ſed ſucculēti. RVbor tēperatus: Galēnus i microtechni.Inter ſigna craſeos.hoc ē cōplexiōis. uel ut latinius loquar cōſtitutionis bonæ enumerat colorē ex rubore cādoreq̨ cōcretū: Capillos flaueſcētes & modice criſpos. CAPILLitiū:Coma & capilli:ſic eni a capillo dicitur capillitiū.ut a famulo famulitiū.a ſatellite ſatellicium. IN affectatū:Ipſe i apologia capillos ſe ſe habuiſſe tradit nō ameos ac delicatos nec ad lenociniū decoris promiſſos:quales affectati dicūtur:cū affectatiōe q̄dā & cura ſtudioſe colātur ab his:qui ut ait Seneca ſollicitiores ſūt de capitis ſui decore q̄ de ſalute:qui iter ſpeculū pectineq̨ occupati ſūt: qui cōciniores eē malūt q̄ honeſtiores:qui rēpublicā ſuā turbari minus curarēt q̄ comā: Archigenes medicus coſmotica hoc ē medicamenta ad capillos uenuſtādos cōpoſuit:quibus docet flauos & criſpos capillos fieri ſpuma ſalis myrrha cōmixta.Galēus quoq̨ nō paꝝ multa cōmemorat coſmoticoꝝ:q̄ nigricāt:cādicant.ruffāt capillos:quæ fœmiaꝝ effemiatorūq̨ peculiaris cura ē: aitq̨ uidiſſe mulieris cōpluſculas imodica affectati capillitii curioſitate defunctas:cū caput huiuſcemodi pharmacis medicamentiſq̨ letifera frigiditate uexarint:Caliblephara dicuntur a græcis & a Plinio noſtro medicamenta: qubus oculoꝝ palpebræ & ſupercilia uenuſtantur:& capilli inficiunt quod & alibi annotauimus. OCVli ceſii:Cerulei uiridiſq̨ coloris:Ceſius.n.color uiridis ceruleuſq̨ ſignificatur.quē & alio nomine glaucum nuncupant:a latinis ueteribus ceſia dicta eſt:quæ græcis glaucopis dicitur.ut Nigidius ait de colore celi quaſi celia.Catullus:ceſinm leonem appellat a colore oculoꝝ ceruleo.Cor. Celſus in.vii.pupillæ inquit color uel nigre eſt uel ceſius.cum ſūma tunica tota alba ſit. Ariſtoteles in primo de aialibus ceſiū i oculis colorē aliis eē tradit aliis caprinū.qd moꝝ optimoꝝ idiciū eſt:& ad cernendi claritatē primatū obtinet.& hoc ē qd itelligi uoluit Plinius cum ait in.xi.conditos oculos clariſſime cernere.ſicut in colore caprinos. MICANtes:fulgentes.& mobiles. IN aſpectus aquilinos. aquila clariſſima oculoꝝ acie p̄cellēs ē ut Plinius i.x.& Apuleius i floridis prodiderūt.un̄ aſpectus aquilinus dictus quaſi acutiſſimus clariſſimuſq̨.antiqui aquilū colorē qui eſt fuſcos & ſubniger ab aquila dictū eē autumāt:alii ab aqua denominauerūt cuius icertus eſt color. Ariſtoteles in nono de aialibus aquila inquit acie oculoꝝ ualēs ſedulo aduolat.Halietus qd aquilaꝝ genus ē & iterp̄tari pōt marina aquila iter cæteras clariſſima oculoꝝ acie p̄ditus ē:pulloſq̨ adhuc iplumes cogit itueri aduerſus ſolis radios:& ſi cōniuētē flentēq̨ animaduertit p̄cipitate nido uelut adulterinū.ac degenerē:illū cuius acies firma cōtra ſteterit educat.hoc itelligi uoluit Silius cū ait.phœbea dubios explorant lampade fœtus.

Corpus habiliſſimum.
Quadrata ſtatura
inenormis.
priuatiua in ſyllaba priuatoria.
Succulētum.
Capillitium.
affectatū capillitiū.
Coſmatica.
Caliblephara.
Ceſius color.
Ceſia.
aquilina acies.
aquilus color.
halietus.

ſucculenta proceritas. gracilitas. rubor temperatus. flauum & inaffectatum capillicium. oculi ceſii quidē: ſed uigiles:& in aſpectus micantes prorſus aquilinos. quoquouerſū floridus:ſpecioſus & imeditatus inceſſus.& adiecit.Ego te o Luci meis iſtis mā̄ibus educaui.

Quoquo uerſu floridus:Ex oi parte corporis ſpetioſū.& decēter amabilē Apuleium fuiſſe ſignificat & hic erit diſtiguēdū.ut floridus ad hominē referat.i hāc ſententiā eſt illud Tibulli in laudem ſulpitiæ deprōptū:illā quicquid agit quoquo ueſtigia mouit. Cōpōit furti ſubſequiturq̨ decor:potes cōnectere & cū ſubſequētibus.ut ita ſenſus ordinetur.Quoquouerſū floridus icēſſus.poſt laudationē ſupiorū mēbroꝝ laudat & icēſſus ex eo qd floridus eēt nec affectatus:quācūq̨ i partē ueſtigia mouerentur: ipudicū eni ut inquit ueriſſime Seneca oſtēdit icēſſus & relatus ad caput digitus.M.Tullius p̄cipit in primo de officiis cauēdū eē ne icēſſu molliores ſimus:ne ſimiles pōpaꝝ ferculis uideamur.quin ēt in decretis canonicis.D.xli.monētur ſacerdotes ut i inceſſu ornati ſint: ut grauitate itineris mentis maturitatē oſtendāt:Incōpoſitio.n.corporis.ut auguſtinus ait.qualitatē idicat mentis.un̄ ſaluſtius inter cætera hoc quoq̨ catilinæ probo dedit qd eius icēſſus mō citus mō tardus foret:laus ergo inceſſus in homīe ē.ut imeditatus.ſit neq̨ affectiōe ifractus:ſuſpenſuſq̨.ſcribit Iulius firmicus eos qui pleiades

Ex iceſſu mores.

habẽt in horoſcopo molliter ambulantes ueſtigia ſuſpẽdere:eoſq; penitere qd' uiri nati ſint:Ambroſius oli clericũ:ne ſibi unq̃ p̃iret cõmonefecit.qa uelud quodã iſolẽtis iceſſus uerbere oculos ſanctiſſimi hominis feriebat.q mox ab eccleſia receſſit:In cuius iceſſu lucebat imago q̃dã leuitatis:ſcurrliſq; diſcurſatio.greſſus aũt ꝓbabilis ẽ:ut idẽ Ambroſius refert ĩ primo de officiis ĩ quo ſit ſpecies auctoritatis grauitatis põdus.Trãquilitatis ueſtigiũ. Quidni?dictio comica ẽ q̃ ſignificat cur nõ?: Oratius.militia ẽ potior:qdni?Cõcurrit horæ mometo. EANdem nutricẽ: Idẽ lac nutriciũ hauſimus.uult ĩtelligi ſe fuiſſe collacteas.collacteus . n . dicit:qui uno eodẽq; lacte educatus eſt. auctor cap grãmaticus. INnexu : uiculo.una dictio eſt. VNA coalauimus:ſimul creuim⁹ adoleuimuſq; hoc.n.ſignificat coaleſcere: ſicut ĩoleſcere ẽ coaugmenti: exoleſcere euaneſcẽtis. ut docet agreti⁹. DIſcernit:diſeparat diiũgit. ILla.mater.ſ. Apuleii. PRIuatas nuptias ſemel poſitũ nuptias . bis debem⁹ accipe.ut ſit ſenſus . illa mater tua clariſſimas nuptias fecit:ego uero priuatas nuptias. fœminæ aũt nubẽtes clariſſimis pſonis clariſſimarũ pſonaꝝ appellatione cõtinẽtur ut ſcribit Vlpianus:Radiis enĩ maritoꝝ coruſcare uxores dicuntur.

BYRrenã illã:apud Lucianũ cõſimilis matrõa ἀβροια.hoc ẽ abroea.nuncupat.q̃ amicã familiarẽq; Luciani matris ſeſe fuiſſe demonſtrat. FIducia:eũ fiducia:hoc ẽ fidẽter.& ut uulgo dicitur fiducialiter. Lucianus in hanc ſentẽtiã τι οὐ|ουχι παρε μοι καταλυεισ.i.qd igit apud me nõ deuorteris.

quidni parẽtis tue:nõ modo ſanguĩs : uerũ alimoniarũ ẽt ſocia . Nã et familia Plutarchi ãbæ prognatæ ſumus:& eandẽ nutricẽ ſimul bibimus.& inexu germanitatis una coalauimus . nec aliud nos q̃ dignitas diſcernit . quod clariſſimas illa:ego priuatas nuptias fecerimus.Ego ſum Byrrhena illa : cuius forte ſepicule nomen inter tuos frequentatum educatores retines.Accede itaq; hoſpitium fidutia:immo uero iã tuũ propriũ larem.Ad hæc ego iam ſermonis ipſius mora : rubore digeſto:Abſit inq̃ parens:ut Milonẽ hoſpitem: ſine ulla querela deſeram. Sed plane quod officiis ĩtegris poteſt effici:curabo ſedulo:quotiens itineris huius ratio naſcetur:nunq̃ erit:ut non apud te deuortar. Dũ hunc & huiuſmodi ſermonem altercamur : paucis admodum confectis paſſibus : ad domum Byrrhene peruenimus: Atria longe pulcherrima columnis quadrifariam:per ſingulos angulos ſtantibus:attollebant ſtatuas Palmaris deæ . facies quæq; pinnis explicitis : ſine greſſu pilæ uolubilis:iſtabile ueſtigiũ plãtis roſcidis

RVbore digeſto:Se q̃ſtrata uerecũdia.& diſpulſo rubore.q faciẽ occupauerat. PArens.Mater.Reuerẽtiæ nomen:ſic& Lucianus.μητερ. OFficiis ĩtegris:tãq̃ officiũ mutilet ſi hoſpes deſeratur. DEuortar Verbũ ẽ hopſitale.ſic & plautus:In pſeudolo.ego deuortor extra portã huc in tabernã tertiã. ALtercamur.Altercatiõe q̃ſi quadã uſurpamus.uiciſſati intẽdẽtes depellẽteſq;.Altercari pars ẽ rethoricæ diſciplinæ.cõſtans aut ĩtentione aut depulſione:ꝓcipit Quĩtilianus ĩ.vi.ut bonus altercator uitio iracũdiæ careat : & ne turbidus & clamoſus ſit:Valet in altercatione plurimũ acũm. ATRIA lõge pulcherrima: deſcriptio ẽ byrrhenæ domus.cuius atria cũprimis extollit quæ ꝓxima ianuis ſunt.Indicat.M.Tullius epl'a q̃dã ad Quĩtũ fratrẽ:atriolũ q̃ſi minuſculũ atriũ fieri ſolitũ ĩ maioribus edificiis ĩqbus ẽ atriũ maius Atriorũ lõgitudines & latitudies.quomõ formari debeãt:docet uictruuius:Grãmatici atriũ ab adriatibus populis.ſiue ab atro fumo deduci autumãt:græci ĩ edificiis nõ utebãtur atriis. COlũnis q̃drifariã ſtãtibus:q̃dratũ atriũ fuiſſe ſignificat:ſicuti ĩ magnis domibus cauũ ediũ.piſtylonq; cõſpicimus Vndiq; colũnis ſeptũ:q̃ q̃drifariã hoc ẽ ĩ quatuor ptes excurrũt:Colũnæ aũt ĩ angulis ſtãtes hoc eſt ultimæ dicũtur antes:qbus fabrica maxime ſuſtinet:ꝓcipit Victruuius ĩ tertio.Colũnas angulares craſſiores faciẽdas eẽ q̃ medianas:ꝓpterea ꝙ graciliores eẽ uident aſpitiẽtibus:Colũnaꝝ.genera q̃tuor:Doricæ Ionicæ.Tuſcanice & corinthiæ:quæ cæteris graciliores:præter has ſunt atticæ.quaternis angulis quadratæ græci στυλον columnã dicũt.Inde tetraſtylon decaſtylon a numero colũnaꝝ . Inde & pycnoſtylon dictum edificium in quo dẽſæ ſpiſſæq; ſunt colũnæ. DEæ palmaris:uictoria ſignificatur:quæ a palma arbore palmaris noiat: quã ĩcertamibus uictoriæ ſignũ placuit eſſe:Auguſtinus ĩ quarto uictoriæ deæ meminit:qua fauẽte & ꝓpitia ait gentes oẽs ſubditas futuras ẽt Ioue feriato.Idẽ alibi ludens . uel potius illudens ait ſi uictoria dea eſt.cur deus non & triũphus.& uictoriæ iũgitur. uel maritus uel frater. uel filius:a palma quoq; manus.dicitur palmaris.ut apud Quintilianũ ĩ pariete palmato. palmare ueſtigiũ dictũ.qd ex palmæ impreſſæ nota factũ ſit. PINnis explicitis : In ſingulis colũnis angularibus ſingula erant ſimulachra uictoriæ.ex lapide effigiata.tã fabre tãq; eleganter: ut pennis expãſis uolare uiderentur:Idq; decenter.figuratur enĩ uictoria alata pinataq;.Vnde & p̃pes cognominata . a poetis: uictoriolas aureas ſimulacrorum porrectis manibus ſuſtineri ſolitas.M.Tullius ualeriuſq; notificant.

PIlæ.Columnæ.a pila fit aduerbiũ pilati.Quod per colũnas ſignificat . quo utit Victruuius. VOlubiles.laus ſtructuræ.ut uolubiles uolaticeq; uiderentur effigies uictoriarũ:cũ tamẽ pilæ eſſent ſtabiles.

In ĩceſſu leuitas. Quidni ? Collacte⁹ Coaleſcere. Inoleſceĩ Exoleſcere. Dignitas fœminæ ex marito. deuortor altercari atria. atriolum antes. Pycnoſtylon. uictoria dea. Palmare ueſtigiũ. uictoriolæ ĩ manibus ſtatuarũ Pilatim

Decitantes. pari⁹lapiſ lychniteſ archiloch⁹pariuſ

DECItantes:noue dictum ſed elegāter.pro eo quod eſt decorātes uenuſtāteſq; .forma frequētatiua ab hoc uerbo decet:Decitat. Vn̄ decitātes īclinauit. LApis parius.paros inſula eſt una ex cycladibus marmore nobilis quā primo plateam.poſtea minoida uocauerunt : auctor Plinius in quarto.Idē ſcribit in.xxxvi.marmor.parium fuiſſe candidū.cœptūq; appellari lapidē lychnitem:quoniā ad lucernas ī cuniculis cederetᷣ.ob candorē lapidis parii Virgilius Niueā paron appellauit:qui alibi quoq; ait.pariuſq; lapis circūdatᷣ auro:de lapide pario ſic refert Strabo.ī.x.paros lapidē ꝓducit quē pariō appellāt.ad marmoreas ſculpturas aptiſſimū.

decitātes :nec ut maneāt.inherēt.etiā uolare credūtur. ecōtra lapis parius in dianam factus:tenet libratā tocius loci medietatem.ſignū perfecte luculentū : ueſte reflatum:pro curſu uegetū:intro euntibus obuiū:et maieſtate nūmis uenerabile. canes utrīq; ſecus deæ latera muniunt.qui canes et ipſi lapis erant. His oculi minātur.aues rigant.nares hiant.ora ſeuiunt.et ſicunde de proximo latratus īgruerit:eum putabīs de faucibus lapidis exire.et in quo ſummū ſpecimē operæ fabrilis egregius ille ſignifex prodidit ſublatis canibus īpetus arduus:pedes imi reſiſtunt.currūt priores.Pone tergū deæ:ſaxum inſurgit in ſpeluncæ modū muſcis : et herbis:et foliis:et uirgulis:& ſicubi pāpinis:et arbuſculis alibi de lapide florentibus:ſplendo intus ūbra ſigni: d nitore lapidis:ſub extrema ſaxi margīe poma & uuæ

Quītilianus ī ſecūdo & ſi praxiteles ſignū aliqđ ex molari lapiđ conatus eſſet exculpere parium marmor mallem rude:ex paro fuit Archilochus poeta.Iambici carmīs repertor.mendū ē apud ſtrabonē. apud quē ñ archiloch⁹ſed antiloc⁹ pari⁹fuiſſe legitᷣ:ob hoc dixit Orati⁹In epiſtolis.parios ego prim⁹ iābos oſtēdi latio.ubi expoſuit porphirion:parios iābos dici quaſi archilochios qa parius fuit archilochus:iābici carminis repertor. IN dianā.Simulachrum Dianæ. SIgnū:Statua ſimulachrū. LVculētū.Nitidum pulchrū perſpicuum. a luce dictū.lutulētum uero cenoſum ſordidūq; a luto. VEſte reflatū.Quaſi flante uento renudatū: cōſimile ē id quod ſcribit Plinius

Luculētū Lutulētū

Venerē reiectā nudāq; a praxitele factā fuiſſe:Inter cæteras ſtatuas famigeratā:Reflatus nomē ē quarti ordinis:quo ſignificatᷣ flatus cōtrarius & noxius.M.Tullius in epiſtola ad atticū nauis relata ī utticā

Reflatus reflatu. PROcurſu uegetū.Laus ſtatuæ:quæ procurrere:& moueri uidebatᷣ. CAnes utrinq; ſecus.a lateribus ſtatuæ erāt fabrefacti ex eodē lapide canes:quaſi latrones.hoc ē latera deæ cingentes:Dianæ

Canes turba Diana. eni ſunt dicati canes utpote deæ uenatrici:hic turba diania dicuntᷣ poetica periphraſi : Laribus quoq; canes aſſignātᷣ.ut docet Ouidius in faſtis. HIS oculi:Laus artificii manuūq; artificis:q̄ ueritatē ſic fuerāt imitatæ:ut mutæ ac ianimales formæ uiuere ac moueri uiderentᷣ.q̄ſi fiāt ex natura.q̄ fieri uidentur ex arte.Canes aūt hi potiſſimū laudātur ueluti generoſiores.q oculis ſunt nigrātibus aut rauis.Columella uillaticū canē deſcribēs ait eū eſſe eligēdū.q cōſpectu terreat.q deiectis & ꝓpendentibus auribus

nares un̄ ſit Vaſti latratus ſonoriq;. NAres hiāt.Patulæ ſunt nares aūt appellari putāt qđ per ea naſi foramina

Sicūde. odoris cuiuſq; nari hoc eſt periti fiamus.ſed melius dici a græco uidētur per inuerſionem litterarū qđ

alicūde. latinis conſuetum eſt : ut ριρεσ nares.τερηρ tener & multa huiuſmodi. ad ueſtigandas feras accom-

Signifex modatiſſimus eſt canis nare ſagax. SIcūde.ſi ex aliqua parte ex aliquo loco:aduerbium eſt:ut alicūde apud Plautum.quod ſignificat ex aliquo loco. SIGNIfer.Corrige ſignifex.hoc ē ſtatuarius & ſigni hoc eſt ſimulachri fictor:ut enim ab arte artifex:ab auro aurifex:ſic a ſigno faciendo ſignifex denominatur.alio nomine ſignificus dicitur ab eodem ſic ſcribente in demonio Socratis ſed non pudet me eſſe ſignificum.niſi forte uelis legere ſignificem:ut artificē.A marciano quoq; in nuptiis philologiæ ſignifex uſurpatᷣ pro ſtatuario.& artifice ſignorū cōſimiliter ſidonius apollinaris ī. vi. grætia cemētariis pictoribus ſignificibuſq; illuſtris.Diuus Auguſtinus in libro de grāmatica ſic refert ad hāc formā declinabis autifex artifex carnifex ſignifex & alia. SVBlatis canibus.Signifex ita figurauerat canes ex lapide:ut ſublatis pedibus prioribus īpetū facere & ꝓcurrere uel uiderētᷣ:pedibus uero poſterioribus īnixi cōſiſtebāt:q̄ oīa ad laudē ſignoꝝ miriq; artificii dicta ſunt. POne tergū.Poſt tergum a tergo. DEæ. Dianæ ex pario lapide effigiatæ. MVſcis:ſicut a Virgilio muſcoſi fontes dicti ſunt:qa naturaliter muſco herba obumbrantᷣ.ita & ſpelūcæ lanugine muſci uiridiore & arbuſculis ueſtitæ cōſpiciūtᷣ : a muſco

Muſcare. fit uerbū muſcare.quod ſignificat cōuelare.& contegere muſco:quo prope peculiariter uſus eſt Columella.Idē ſcriptor in quīto:muſcum ferro diſtringendū & eradendū eē:q more cōpedis cura uitiū deuicta comprimit.ſituq; & uterno macerat:Idem in.vi.ſupra inſitos ſurculos muſcū imponēdum eſſe tradit : & ita alligandū ne pluuia dilabatᷣ. muſcus q in aqua fuerit Plinio teſte podagris illitus prodeſt.

SPLENdor.purior lectio eſt ſplendet.ut ſit ſenſus umbram ſigni.hoc eſt ipſius ſtatuæ propter nitorem lapidis parii qui puriſſimus eſt ītus ſplendeſcere. SVB extrema margine:dicitᷣ hic margo.& hæc

Margo emargiāt margo maſculino genere.& fœminino.hinc fit uerbū elegans emargino.quod ſignificat extremitates ſuperuacaneas auferre.& margines ulcerum erodere quo uerbo utitur noſter Plinius.Margā Bri-

Marga. tanni & galli uocāt pinguem terrā:qua īiecta aluntur agri:cum ſit quidā terræ adeps:& pinguitudo.

faberrime polite dependēt:quas ars emula naturæ:ueritati ſimiles explicuit.Putes ad cibum inde quædam:cū muſtulētus autūnus maturū colorē afflauerit:poſſe decerpi.& ſi fontes:q deæ ueſtigio diſcurrētes i lenē uibrātur undā:pronus aſpexeris:Credes illos:ut rure pendentes racemos:inter cætera ueritatis:nec agitationis officio carere. Inter medias frondes lapidis

FAberrime:elegantiſſime perfectiſſimeq̧.aduerbium eſt.deductum a fabre quod ſignificat polite & nitide.ad fabre quod ualet ualde fabre nitideq̧ pronunciatur prima acuta:ſicuti admodum & ad ꝓbe dicuntur.quod annianus poeta ſentiebat & probat Gellius:ediuerſo in fabre dicitur in elegāter & impolite.Oratius.quod ſculptum in fabre quod fuſum durius eēt. ARS emula naturæ:imitatrix ſtudioſa effectrix:ars enim naturam imitatur eamq̧ uſquequaq̧ effingere ac repreſentare contendit libro tertio rethoricorum ad herennium.imitatur inquit ars naturam.& quod ea deſiderat inueniet.ſi quod oſtendit ſequatur.celebratum eſt eupompi pictoris reſponſum qui interrogatus quem ſeq̄retur antecedentium.dixiſſe fert̄.demonſtrata hominum multitudine naturam ipſam imitandam eſſe non artificem.plato uolumīe decimo de legibus tradit omnia natura & arte fieri:artemq̧ ipſam ſimulacra ueritatis genuiſſe.Me iſta condente artem emulam naturæ eſſe euidenter oſtendit municeps meus Francia.inter pictores aurifex maximus.inter aurifices pictor abſolutiſſimus.utroq̧ in opere mirandus artifex atq̧ fecundus.cuius tabulæ multæ oculos tenent animoſq̧ ſpectantium.palmam habet tabulam Franciæ illa:quæ dici poteſt exopolis ideſt extra murana eam namq̧ extra muros in ede miſericordiæ ſuburbana:dedicauit ſidus aureum noſtrum & decus antiſtitum protonotarius Bentiuolus Antonius Galeacius:qui non omni uitæ colore terſiſſimus liberaliſſimuſq̧ in primis religionis cultor illuſtris.cum peregrinatiōem Hieroſolymariam fœliciter obiiſſet eueſtigio curauit.ut tabula hæc manu Franciæ picta omniq̧ prætioſo cultu exornata dedicaretur:qua nihil abſolutius pleriq̧ omnes iudicant.in templo quoq̧ diui iacobi ſpectatur tabula altera eodem artifice nobilitata:quam illuſtriſſimus princeps noſter Io.Bentiuolus & ipſi religioſi cultus ſeruantiſſimus.in facello ſuo dicauit:quam emuli artifices nō ſine liuore ſuſpiciunt.in his Frāciæ tabulis ars emula naturæ in tantum cognoſcitur.ut uultus imaginum ſpirantes uiuere & anhelare uideantur.hæc obiter dicta ſint de artifice nunquam ſatis laudato.cuius manus certantes cum manibus priſcorum:tam in pictorum q̄ aurificum opificio naturam in primis repreſentant.artes autem ipſæ naturam imitantes ex imparibus paria faciunt.pictura uero peculiariter ex diſcordibus pigmentorum coloribus confuſione modica temperatis imagines his:quæ imitatur ſimiles facit. MVſtulētus autūnus:optimum autūni epitheton.ut muſtulentus dicatur propterea ꝗ hoc tempore ſpumat plenis uindemia labris ut ait poeta:& ab Ouidio decenter dictum eſt.ſtabat & autūnus calcatis ſordibus uuis.ciprianus uerborum nouitate luxurians antūna dixit neutraliter ſic ſcribens.in epiſtola ad demetrianū.nec adeo arboreis fetibꝰ autūna fecunda ſūt.nec mius uenuſte portius Cato autūnitatem autūni tempeſtiuitatem.ſicuti antiqui oliuitatem dixerunt quando olea legebāt.& ficitatem fructus fici & maturitatem.Fidicula occaſu ſuo autumnum inchoat.ut ait plinius in.xviii.Autumat Feſtus.Pompeius autumnum dictum eſſe ab augendo:quod tunc maxime augeantur hominum opes:coactis agrorum fructibus:conſenſus medicorum autumnale tempus infamat ueluti poſtiferum:noxiumque.Cauſas refert Galenus in expoſitione Aphoriſmorum duaſq̧ potiſſimas:quarum altera quia eadem die aliquando frigus eſt aliquando calor:altera quia mali chimi hoc eſt mali ſucci in corporibus id temporis exuberant:ex pomorum fructuumque eſu largiore.Cor.Celſus in ſecundo ex tempeſtatibus inqt optimæ æquales ſunt.ſiue frigidæ.ſiue calidæ:peſſimæ:quæ uariant maxime:quo fit ut autumnus plurimos comprimat.Nam fere meridianis temporibus calor/nocturnis atque matutinis ſimulque etiam ueſpertinis frigus eſt.corpus ergo & æſtate.& ſubinde meridianis caloribus relaxatum ſubito frigore excipitur.ob hoc dixit Ouidius.inæquales autūni.idem alibi ait.Cum modo frigoribus premimur modo ſoluimur æſtu.Aere non certo corpora langor habet.dicitur autem muſtulentus ea formula.qua uinolentus.feculentus.Turbulentus.plautina dictio eſt.ſic enim ſcribit ille.ita muſtulentus uentus nares obtigit. VT RVRE.tanquam in uite pendulos. RAcemos.non ſolum de uitibus:ſed de aliis quoq̧ plantis Racemos dici teſtis eſt plinius in.xvi.de hedera ſcribens.aliis inquit denſus a cinus & grandior racemus in orbem circunactis.qui uocantur corymbi.a racemo fit racemoſum quod ſignificat racemis plenum.inde & racematio:qua dictione ſignificātur uindemiarum reliquæ.ſicut in meſſibus peractis ſupereſt ſpicilegium.Tertullianus ſcite uſurpat hoc uerbum tranſlatione oppido quam decenti.cum ait in apologetico.poſt uindemiam parricidarum racematio ſuperſtes.De ſpicilegio ait.Mar.Varro prouerbialiter.Nemo reprenſus qui e ſegete ad ſpicilegium relinquit ſtipulam.idem in primo de re ruſtica.ad corbem meſſi facta ſpicilegium uenire oportet.ait domi legere ſtipulam. NEC AGITATIOnis:ſenſus eſt.racemi lapidei ueros racemos ita repreſentabant.ut in undis ſubiectis agitari.ludere moueri uiderentur. FRONDES lapidis:frondes ex lapide fabrefactæ ſignificantur.

Ad fabre
in fabre
Ars emula nature
Dictum eupompi.
Laus frāciæ aurificis Bononienſis.
Exopolis tabula.
Laus protonotarii Bētiuoli.
Tabula dicata.
a principe Bentiuolo.
Muſtulētus autūnus.
Autūna.
Autumnitas.
Oliuita
Ficitas
Cur autūnus peſtilens.
Chimi ſucci.
inæquales autūni.
Racemi
racematio.
Spicilegium.

Acteon ſimulachrum: curioſo obtutu in dorſum pro
iectus: iam in ceruum ferinus. & in ſaxo ſimul. & in fō
te loturam dianam opperiens uiſitur; Dum hæc iden-
tidem rimabundus eximie delector. tua ſunt īquit Byr
rhena: cuncta: quæ uides. Et cum dicto cæteros omneſ:
ſermōe ſecreto decedere præcepit. Quib⁹ diſpulſis om
nibus: Per hanc inquit deam o Luci cariſſime: ut anxie
tibi metuo: & utpote pignori meo longe prouiſum cu
pio. Caue tibi. ſed caue fortiter a malis artibus: & faci
noroſis illecebris Pamphiles illius: quæ cum Milone
iſto: quem dicis hoſpitem: nupta eſt. magna primi no-
minis: & omnis carminis ſepulchralis magiſtra credi-
tur. quæ ſurculis: & lapillis: & id genus friuolis inha
latis omnem iſtam lucem mundi ſideralis: imis tartari
& in uetuſtum chaos ſubmergere nouit. Nam ſimul
quemquam conſpexit ſpecioſæ formæ iuuenem uenu
ſtate eius ſumitur. & illico in eum & oculum & aīum

ACTEon: acteonē a diana in ceruū deformatū fuiſſe quia nullā uiderat in fonte lauantē: & a cani-
Fabula bus ſuis deſerptū mordicus. quis ignorat? fabula apd poetas notiſſima: laudat᷑ ab apuleio inter cætera
acteonis byrrhenæ domus ornamenta: ſimulachrū acteonis ex marmore factū: tā fabe: tā ſciēter: tā graphice: ut
obliquato aſpectu. & in tergū reflexo iā ceruus factus uideret᷑: expectare dianā ſe ſe in aqua fontana la
uaturā: Mythologi tradunt ideo fingi acteonē in ceruū eē tranſfiguratū: quia timidus fuerit: quaſi cor
de ceruino præditus: ideo a canibus deuoratū: quia dū uenaticos canes paſcit: uenatiōis ſtudioſiſſim⁹
oēm ſubſtātiā perdidit. plinius no
ſter acteonē & cippū in latia hiſto
ria fabuloſos ref᷑. IN ceruū feri-
nus: lego ferinus. ut ita eleganter
noiet᷑ acteon quaſi in ferinā cerui
nāq; effigiē tranſfiguratus. a fera
Ferinus. enim ferinus dictus. IN fonte:
fōtē: quo ſe lauit Diana: ita deſcri-
bit Ouidius fons ſonat a dextra
tenui per lucidus unda margine
gramineo patulos ſuccinctus hia
tus. IDENtidē: frequenter ſubī-
Rimabū- de. RImabundus: ſpeculabun-
dus. dus: uehementerq; contēplās: no-
mina. n. in bundus deſinētia: nō
tā ſignificāt ſimilitudinē ut gram-
matici hallucinant᷑: q̄ uim & copi
am: & quaſi habundantiā rei: ſicu-
ti in notis ſeruii citatis claſſicorū:
ſcriptorꝶ teſtimōiis diligenter an-
notauimus. SERmōe ſecreto:
ne arbitri dicta eorꝶ arbitrari poſ-
ſent: itidē plautus in captiuis: ut ſi
ne hiſce arbitris nobis detis locū
loquēdi. DIſpulſis: ī diuerſa ſemotis amādatiſq;. PER hāc deā: dicticos ē: dianā āt ſignificat: cuius ſi
gnū ī meditullio domus byrrhenæ uiſebat᷑. VT anxie: quā ſollicite: quā uehemēter: ita Virgilius. ut
Metuo. uidi & perii. ut me malus abſtulit error. TIbi metuo: metuimus homini quē diligimus ne periclitet᷑
tibi. tāq̄ amico. metuimus hoīem ne nobis noceat tāq̄ inimicū. VT pote pignori meo. tāq̄ filio ex me ip
Filii nex⁹ ſa nato. filii. n. pignora ſūt: & nexus qdā. ut tradit ariſtoteles ī. yiii. ethicorꝶ. CAue a malis artibus pā-
pꝛ̄entū. philes: cōſimiliter Luciāo ſuadet matrōa abroea. ut caueat ab uxore hipparchi ī magia pcellēte φιλατ
τουμοι εφητηρ ιππαρχου γυναικα πασημηκαρη. μαγοσ γαρεστιλειμηκαι υαχλοσ. caue ī
qt tibi ab uxore hipparchi oī ſtudio. maga. n. eſt potēs & īpudica. CARminis ſepulchralis: ſepulchra
Sepulcra le carmē magicū ē: quo utebāt᷑ ad ſepulchra ad māes eliciēdos ī necyomātia. quale ē illud Lucāi. quod
le carmē. erictho magarꝶ maxia īmurmurat ad ſepulchrū. eumēides. ſtigiūq; nephas umbræq; ſilētum. tibullus
Magicæ. māeſq; ſepulchris elicit. SVRculis & lapillis: ſcite ſurculos dixit & lapillos qm̄ talibus rebus uis magī
herbæ ca ieſt: pithagoras atq; democritus cōſectati magos herbas magicas nō paucas celebrauere: portētoſa
tradētes ī primis aglaophotī quā & marmaritidē uocāt: magos ea uti cū uelit deos euocare. Gelotophi
lida quoq; herbā memorāt: q̄ ſi bibat᷑ cū myrrha & uino uarias obuerſari ſpēs ridēdiq; fidē nō fieri. unde
& nomē. gēmæ quoq; & lapilli a magis cōpluſculi memorāt᷑. ut anāchitis. qua ī necromātia dicūt euo-
cari imagīes deorꝶ: ut atizoe neceſſaria magis regē cōſtituētibus: ut heliotropiū porracei coloris: quam
Gloſſope gerētē admixta herba heliotropio cōſpici negāt: ut gloſſopetra linguæ ſimilis humāæ: q̄ lenocināti ne
tra. ceſſaria credit᷑. ī numera ſūt ꝑpe ſurculorꝶ & lapillorꝶ genera: qbus magicæ uanitates fulciūt᷑: quas pla-
tōici quoq; nobiles adſtruūt. & ī primis ꝓclus: q ſcribit ſυmpathia quadā mutua & cognatōe rerꝶ terre-
narꝶ ad celeſtia poſſe talia effici. iōq; ſacerdotii ueteris auctores miſcebāt plura īuicē: qa uidebāt ſimpli-
cia nō nullā habere numinis ꝓprietatē: nō tamē ſingillati ſufficiētē ad numinis euocationē: quā ob rē
ipſa multorꝶ cōmixtiōe attrahebāt ſupnos īfluxus: nō nūq̄ herba una. uel lapis unus ſufficiebat ad di-
uinū opus. ſicut carduus credebat᷑ ſufficere. ad ſubitā numinis alicuius apparitionē. ī lapidib⁹. n. & her
bis luminū ſupernorū participatio eſt. INhalatis: afflatis anhelitu uerborū magicorꝶ ſaturatis. inhala
Inhalare. re enim eſt ueluti halatum inſpirare: ut exhalare halitum emittere. qđ morientium eſt. M. Tullius ī pi
ſonem. cū iſto ore fetido teterrimā nobis popinā inhalaſſes. CHAos: chaos. qđ carminibus poetarꝶ
Chaos. cancatiſſimum eſt de quo ait. Lucanus & chaos innumeros auidum confundere mūdos appellatur
confuſa quædā ab initio informiſq; materna. hians patenſq; in profundū. SV[illegible]nit᷑. capit᷑. illaqueat᷑.
VEnuſtate. pulchritudine. a cyrologia eſt: uenuſtas enim proprie fœminis aſſignat᷑ ſicut dignitas
uiris. M. Tullius in primo de officiis. cū pulchritudinis duo genera ſint: quorū in altero uenuſtas ſit ī al

tero dignitas.uenuſtatē muliebrē dicere debemus.dignitatē uirilē.a uenuſtate fit uerbū uenuſtare qđ Vēuſtas.
ſignificat decorare & exornare.Ambroſius in primo exameri.ideo primū fecit Deus poſtea uenuſta Venuſta
uit:ut eundē credamus ornaſſe qui fecit. DEtorquet:deflectit. OCVlū:qui in amore dux ex amo te.
ris origo eſt.oculus impudicus impudici cordis nuncius.oculi ut ueriſſime ſcribit Quintilianus in de
clamatione.quæ inſcribit̃ cecus in limine.nos in oīa quotidie uitia præcipitant mirant̃.adamant.cō
cupiſcunt.Lucianus in hanc ſententiā.και πασι τοισ μεοισ επιβαλλει τομ οφθαλμομ.ideſt om
nibus adoleſcētioribus iniicit ocu
lū.

detorquet.Serit blādicias:īuadit ſpiritū:amoris profū
di pedicis eternis alligat.Tunc minus morigeros:& ui
les faſtidiēs:ī ſaxa:& ī pecua:& quoduis aīal:puncto re
format.Alios uero prorſus extīguit.hæc tibi trepido
& cauēda cenſeo.Nā & illa urit ꝑpetuū.& tu puer æta
tē & pulchritudinē:capax eius es.Hæc mecū Byrrhena
ſatis anxia.At ego curioſus alioquin:ut primum artis
magicæ ſemper optatum nomen audiui:tantum a cau
tela pāphiles abfui:ut ēt ultro geſtirē:tali magiſterio
me uolens ampla cum mercede tradere.& prorſus ī ip
ſum barathrum ſaltu concito præcipitare.Feſtinus de
nique & uecors animi:manu eius uelut cathena quadā
memet expedio.& ſalue propere addito:ad milonis ho
ſpitium perniciter euolo.Ac dum amenti ſimilis celero
ueſtigium.Age īquam o luci.euigila.& tecum eſto.ha
bes exoptatam occaſionem.& uoto diutino poteris fa
bulis miſeris (miris) expleṙ pect⁹.aufer formidies pueriles.co
mius cū reipſa gnauiter cōgredeṙ:& a nexu qdē uenero
hoſpitis tuæ tēꝑa.& probi Milōis gēialē toꝶ ṙligioſus

PEdicis:laqueis quibus ſicut pedicæ.
pedes illaqueant̃:ita amatoris aī
mus alligat̃.Virgilius.Tunc grui
bus pedicas & retia ponere ceruis
Liuius libro.xxi.ut pleraq; uelut
pedica capta hererent in dura & al
ta concreta glacie. INſaxa in pe
cua.Lucianus.και πολλουσ με
ταμορφοσ ερεσ ζωα.i.multos
transformat in animalia. TRE
pido.timeo:uerbū eſt.uel expone
feſtinanti ut ſit nomē. PVER
ætatem:ætate puerili ut ſit archaiſ
mos:ſincerior lectio eſt per ætatē.
A cautela abfui:tam procul erā
ut mihi cauerem ab illecebris pā
philes:ut ultroneus cuperem:me
illius dedere diſciplinæ:tanta ma
gicæ artis cupiditate rapiebar.
GEſtirem:cuperem geſtire.n. Geſtire.
cupere eſt.geſtire eſt letum eſſe.&
leticiam habitu corporis ſignifica
re:ut Seruius & Nonius prodide
rūt.& iam ante dictum eſt. TA
li magiſterio:diſcipliæ ſcilicet ma
gicæ:cuius magiſtra & ſciens erat pāphile. IN ipſum barathrū:in ipſam artis magicæ uoratrinā & ꝑ Barathꝶ
fundū.trāſlatio ſūpta ab eo qui ſe præcipitat in uaſtā infernāq; profunditatē.Barathrū locus apđ īferos
eſt profundus:proprie autē apud atheniēſes Barathrū eſt locus in quē noxii præcipitabant̃:ut docet
Diomedes grāmaticus:hinc barathrū ab alia quoq; transfert̃.hinc epigrāmatarius poeta:nō mīus ſci
te q̄ lepide barathrū fœmineū dixit pro locis mulieribus.itē ſtomachi imū hiatū appellauit barathꝶ.il
lo uerſu extremo ructus ſi uenit a barathro.Oratius quoq; in ſermonibus ait:quid.n.differt barathro
ne dones quicquid habes.An nunquā utare paratis:ubi barathrū accipit̃ pro ingluuie & uoragine uē
tris.unde & baratrones dicti Gulones qui in barathrū gulæ mittunt totū patrimoniū. VEcors ani Baratro
mi.uetus locutio.ut infœlix animi:præſtans animi:falſus animi pro animo.per figuram antiptoſim nes.
uecors animi dicitur inſanus.turbati ac mali cordis auctor Feſtus.M.Tullius in prima tuſculana.ali Vecors
is cor.ipſum aīus uidet̃ ex quo excordes.uecordes.concordeſq; dicunt̃.contra qui ſapiētia præſtiterūt animi.
ob id cati corculi apud Romanos cognomiati ſunt.ut refert plinius in ſeptimo. SALue addito.uer Corculi.
bū ē tā abeūtis quā adeūtis.ī diſceſſu.n.& ī acceſſu uſurpat̃.hic.M.Tullius ī epiſtolis ad tironē iūcti locat Salue.ua
uale.ſalue.iō mortuis ſalue & uale dicebat̃.ut ſcribit.M.Varro.& repetit Seruius:qđ ab his recedimus le.
eos nūq̄ uiſuri.i hāc ſētētiā auſonius.dicto aue.dic uale.& actutū redi. PERniciter:celeriter.uelociter
ꝑnix.n.uelox ē.ſilius gēs ꝑnicibus ignea plātis.catullus uidē ut ꝑniciter exiliere.ꝑnix quoq; dicit̃ perſe pernix.
uerās a ꝑnitiēdo ſi credimus ſeruio cōmētatorio maroniano. AMENti ſimilis:ſaluſtius ad notādū
ī catilina uecordiā dixit eius īceſſū mō citū mō tardū eē.habitus.n.mētis ut īqt ambroſius ī corporis mo
tu cernit̃.ut plerūq; feſtinātes celerare ueſtigiū uidemus.qbus nemus amētiæ & furoris ſubeſt. O lu
ci:ſic ſecū ſermociat̃. FAbulis miſeris:corrige miris.hoc ē mirādis īcredūdiſq;:q̄les ſūt magoꝶ ꝑſtigiæ
uel potius lege mileſiis.de qbus repete q̄ annotauimus ī ꝑcipio cōmētarioꝶ explicātes qđ ſignificet
ſermo mileſius. COmius:ꝑpe cuius cōtrariū ē emius.qđ ſignificat lōge & ꝑcul. GNAuiter:ſtrenue Comius
uigilāter celeriter.a gnauo.n.q dr̄ īduſtrius & uegetus.& celer:fit aduerbiū gnauiter.qđ & nauiter dicit̃ Gnauiter
ſicut nauus ſtrēuū celerēq; ſignificat a nauiū uelocitate dict⁹.cui⁹ cōtrariū ē ignau⁹. HOſpitis:pāphiles. Nauus.
GEnialē thoꝶ.cōiugalē lectū:q nuptiis ſternit̃ ī honorē gēii ut Fe.refert.M.T.ī oīone ꝑ cluētio lectū il
lū gēialē quē biēnio ān filiæ ſuæ nubēti ſtrauerat ī eadē domo ſibi ornari & ſterni expſſa atq; exturbata
filia iubet Ora.Lectus gēialis ī alua ē.de gēio & gēiis alibi plura ex auctoritate Augu.Mar.& Cēſorini.

ſuſpice. Verum enimuero Fotis famula petatur anni-
xe. Nam & forma ſcitula: & moribus ludicra: & pror-
ſus argutula eſt. Veſperi quoq; cum ſomno cōcederes:
& in cubiculum te deduxit comiter & blande lectulo
collocauit. & ſatis amāter cohoperuit. & oſculato tuo
capite q̄ inuita diſcederet: uultu prodidit. Dēique ſæpe
retrorſa reſpiciens ſubſtitit: quod bonum: fœlix & fau
ſtum ſit. itaque inſalutare nō erit: Fotis illa temptetur.
Hæc mecum ipſe diſputans: fores Milonis accedo. & qđ
aiunt: pedibus in ſententiam meam uado. Nec tamen
Milonem domi uel uxorem eius offendo. ſed tantum
caram meā Fotidem. quæ ſuis dominis parabat iuſcū
fartim circūciſum. & pulpā fruſtatim confectam. Aba
cū paſcue hiruletā. & quidē naribus iā mihi ariolabar.

SVſpice: uenerare & cole tanquā inuiolabilē. & caſtitate religioſa uallatū. VErūeni uero: particula
argutula ratiocinatiua eſt ut grāmatici dicunt. ANnixe uehementer oiq; nixuq; & uiribus. SCItula: elegās
argutari. pulchra. uenuſta. græce ſcitus ωραιοσ dicit̃. FORma: ſeptimus ē caſus. ARgutula: loquacula dica
arguti. cula uenuſtula: argutari dixerunt ueteres loquaciter loqui. Neuius totū diē argutat̃ quaſi cicada: argu-
tos dici ait probus grāmaticus. qui multū ac celeriter locunt̃: ut arguta hirūdo. unde υποκοριστικωσ
argutula. CVM ſōno cōcederes: ſuccūberes ſōno: & ob hoc ires cubitū. ſermocinatio eſt. cū ipſomet
qua cām ſuā tutat̃: & ſe fotidi nun
quā ingratū neq; iamabilē uideri
colligit. VVLtu prodidit: ſigni-
ficauit. uultu. n. & oculis & nutu
& ſuperciliis interiora aī produnt
Retrorſa amatores. REtrorſa. reflexa ob
liquata: retro cōuerſa qđ ab amor
abunda puella fieri ſolet. cui con-
uenit illud Virgilianū: & fugit ad
ſalices & ſe cupit ante uideri: incli-
nato uocabulo ab aduerbio r̄tror
ſū Oratius retrorſū uela dare atq;
iterare curſus. dictio eſt in uulga-
ti ſermone frequens: Quod bo
nū fœlix. M. Tullius in primo de
diuinatiōe teſtis eſt. maiores no-
ſtros in rebus oībus agendis p̄fa-
ri ſolitos: q̄ bonū fauſtū fœlix for
Ire pedi- tunatūq; eēt: quia. ſ. ualere cēſebāt
bus i ſen- uoces q̄ uocāt oīa. PEdibus i ſē-
tentiam. tentiam uado. ex more Romano ſumptū apud quos ibat̃ pedibus in ſententiā quā probabāt: hic ait
Liuius: ſed tū quoq; aut uerbo aſſentiebat: aut pedibus in ſententiā ibat: idē alibi quibus hæc ſalutaria
Iuſcum uident̃ agite dū: in dextrā partē pedibus tranſire: oēs tranſierunt: ſenſus eſt mihi aīo uolutanti appro-
ius. bat̃ ea ſententia: ut abſtineam ab uxore milonis. & fotis ancilla tentetur. IVſcum. pulpamentū mi-
nutatim conciſum: eleganti uocabulo iuſcum appellat: quod uulgo ius nominitant: hinc Ciceronis
ille iocus Amphibologicus ego coque tibi iure fauebo. & apud. M. Varronem in tertio de re ruſtica cō
ſimiliter: ſic hos piſces nemo coquus in ius uocare audet. Tria genera Ganeatorum ciborum tradun-
iurulen- tur. Primo aſſa. Secundo elixa. Tertio ex iure uti cæpiſſe natura docet: unde iurulentum dictum quaſi
tum. iure conditum. quod & iuſſulentum uocatur. Cor. celſus in ſecundo. Tum res eadem magis alit iuru
iuſſulen- lenta q̄ aſſa: magis aſſa q̄ frixa: iurulentam condituram intelligi uoluit Satyrographus cum ait. & eo-
tum. dem iure natantes mergere ficedulas didicit nebulone parente. a iure fit iuſcum & hypocoriſticos iu-
iuſculum ſculum. M. Cato inferuefacito pauliſper: poſtea iuſculum frigidum ſorbere: & ipſam braſſicam eē: api
Fartim. tius ſcribens de pulmentario ad uentrem. iuſculum inquit facere & potare melius etiam ſi in eo pul-
Farſilis lus ſit decoctus. FARtim: a farciendo aduerbium fartim ducitur hoc eſt congeſtim: & cumulatim:
porcelluſ talia autem condimenta fiunt in gallia ut caro minutim conciſa immo fruſtulenta. cum ouis & aro
matibus in cacabum iuris optimi coniecta diſcoquatur. fitq; pulmentarium ſcitiſſimi ſaporis inter in-
ſtrumenta ganeæ precellens: apitius porcellum farſilem leporem farſilem piſces farſiles uocat qui in
eduliis farciuntur uariis condimentis. PVLpam: inter apiciana cibaria eſt & minutal ex eo dictum
Minutal. quod minutatim hoc eſt fruſtatim: & teſſellatim conciditur caro: aliaq; ſcitamenta: cōciduntur. Quod
Teſſellati multiformiter fit appellaturq; aliud minutal apicianum. aliud matianum. aliud dulce. fit & ex iocinori
Fruſtati bus & pulmonibus lepuſculorum ex ſpatulis porcinis fruſtatim teſſellatimq; confectis hoc eſt per fru
Fruſtilla- ſtula & teſſellas: q̄ ſunt fruſta quadrata: unde aduerbium fruſtatim fit quod ſignificat per fruſta & mi-
tim. nutatim. hoc pulmenti genus ſignare uidetur plautus in curgulione cum ait. uin aquam ſi fruſtulen-
ta eſt da obſecro hercle obſorbeā. idem fruſtillatim dixit diminutiua forma quaſi per fruſtilla. iā ego te
faciam ut hic formicæ fruſtillatim differant. ABAcum: modo menſam potoriam ſignificat alias ta
bulam geometricam: alias ornamentum colūnarum: alias calculos ſupputatorios. de abaco in quin-
Paſcue. to tuſculanarum quæſtionum commentario ſatis multa. PAſcue: opipare laute abundanter aduer
bium eſt. HIrulentā. quidam corrigunt iurulentam: cuius ſignificationis iam mentio facta eſt: ego
lego uinulentam ut ſit epithetō menſæ uinariæ accōmodatū. quæ oī uinorū genere copioſe inſtructa
ſit. NAribus ariolabar. ſagax naſus & acutior olfactus præſentit. & quaſi ariolat̃ hoc eſt ex nidore
ariolari. diuina apperatū epularū: ariolari. n. eſt uaticinari. & ariolus dictus qui diuina mente uaticinatur quaſi
ariolus. fariolus & fatis & a fando ſiue ab halādo. nā halitu ſolent iſtiuſmodi hoīes excludere uelut mortalem
aīam: ut diuinā recipiant auctor. Donatus. præcipit. M. Cato ne uillicus ariolum conſuluiſſe uelit.

TVcetum.

TVcetũ:Tuceta dicũtur eſcæ regiæ:ut callimachus Ambroſio redolẽt tuceta ſapore:ut Perſius pin Tucetũ.
gues patinæ tucetaqꝫ craſſa.obiter annotãdũ inter militares cibos eẽ bucellatũ.ex eo opinor dictũ qđ
in bucellas & quaſi teſſelata fruſta conſecutũ ſit:de quo.xii.codicis uolumine legimus milites expedi
tionis tẽpere bucellatũ primis diebus mox lardũ & carnẽ ueruecinã ꝑcipere debere.ãmianus uidetur Bucella-
ĩnuere bucellatũ id eẽ ꝓprie:qđ biſcoctũ dicimus:qđ bucellatim ut ita dicã teſſellatimqꝫ format᷑. Ver- tum.
ba amiani hæc ſunt ex libro.vii.frumẽtũ ad uſus diuturnitatẽ excoctũ.bucellatũ.ut uulgo appellãt hu
meris ĩpoſuit libẽtium militum.

tucetum per quã ſapidiſſimũ.Ipſa linea tunica mundu
le amicta:& ru tus ſe a faſciola prenitente altiuſcule:
ſub ipſas papillas ſuccintula:illud cibarium uaſculũ

PER quã ſapidiſſimũ.attende Perq̃ ſapi
locutionis genus cõtra moroſas diſſimũ.
& ꝑrãcidas grãmaticoꝝ obſerua
tiones:q duas haſce particulas ꝑ
quã iungi ſemp ꝑcipiũt poſitiuo
ut dicas ꝑquã ſapidũ.ſed idonei ſcriptores elegãtiæ magis q̃ ꝑſcripto grãmaticali ĩdulgẽtes dicũt ꝑ quã
maximũ.ꝑ quã breuiſſimũ.ꝑ quã ſapidiſſimũ.Qu.curtius ſcriptoꝝ elegantiſſimus beſſum inqt quoqꝫ
bactrianoꝝ ducẽ.ꝑ quã maximo poſſet exercitu coacto deſcẽdere ad ſe iubet.Põponius iuriſcõſultus.
quo pene nihil limatius.Titulo de origine iuris ſic ſcriptũ reliquit:Nã ante eũ ſeruius duos libros ad
brutũ ꝑq̃ breuiſſimos ad edictũ ſubſcriptos reliqt:ex hoc colligimus latinitatis elegãtiã:qua nihil fuſi-
us uberiuſqꝫ ẽ haud quaq̃ coercẽdã eẽ ĩtra cãcellos normæ grãmaticalis:nec aſtringẽdã regulis dõati-
ſtarũ.cũ & grãmaticos ipſos uideamus regulas fulcire oratorũ poetarũqꝫ fulturis:& ad auctoritatẽ ue-
terũ ſcriptorũ ueluti ad anchorã cõfugere. MVNdule:elegãter nitide.& ſine ſordibus.aduerbium ẽ. Mũdule.

TVNIca linea.ueſtimẽtũ puellare lineũ.quo ĩduta erat fotis.qđ qdã ĩterulã.qdã camiſiã.qdã ſuppa Interula.
rũ appellãt.Iuxta illud Afranii.puella nõ ſũ ſupparo ſi ĩduta ſũ.Subucula quoqꝫ dicit᷑.de qua ẽ illđ Ora Supparũ
tianũ.ſi forte ſubucula pexæ Trita ſubeſt tunicæ:& hieronymus aduerſus Iouinianũ.tũc pexa tunica Halluci-
& nigra ſubucula ueſtiebaris.ſordidatus.& pallidus:ſed qđ cũ bõa pace ſanctiſſimi ſcriptoris dictũ ſit. natio di-
q̧ Oratiũ emulari uolẽs pexã tunicã ꝓ lacera & ſordida accepit:qđ lõge ſecus eſt:pexa.n.tunica ſignifi ui Hiero-
catur elegãs ſpcioſa cõcinna:uñ & pexatus dictus ueſtibus pexis indutus:Martialis pexatus pulchre ri nymi.
des mea zoile trita:A Quintiliano quoqꝫ pexus doctor decẽter accipit᷑ ꝓ elegãti terſo:& exculto.Plini Pexa tu
us ait in.viii.lanã hiſtriæ ueſtibus pexis alienã eẽ. Idẽ Martialis:emi ſeu puerũ togã ue pexã:deniqꝫ ut nica.
breuiter multa finiamus.pexũ ueſtimẽtũ opponit᷑ trito.tãq̃ ſpcioſum abiectiſſimo:& ita ĩtelligi uoluit Pexatus.
Oratius:tãq̃ inconciniter reprẽſibiliterqꝫ copulet᷑ ueſtis pexa cũ trita ſubucula:nec enĩ aliter Oratiana
ſentẽtia elegãtiã ſatyricã redoleret.uideri põt hallucinatus eẽ diuus Hieronymus.ut crederet pexã tu-
nicã accipi ꝓ lacerata & uili ex illo Terẽtiano:adeo depexũ dabo.ut dum uiuat meminerit ſemp mei: Depexũ.
Vbi grãmatici exponũt depexũ ꝓ laceratũ:ſed lõge aliud pexa ueſtis ẽ. aliud hõ depexus.hæc.n.parti-
cula de.mõ auctiua ẽ:mõ priuatoria.ut depexũ dicamus pexo cõtrariũ.ſicut dehoneſtũ uerbũ dicitur
turpe & cõtrariũ hõeſto.& mille alia.q̃uis tñ apud Terẽtiũ uerbũ illud depexũ accipi cõducẽter poſſet Dehone-
ꝓ expolito & exculto:ſicut hodie quoqꝫ ĩ cõi loquẽdi cõſuetudie uſurpat᷑ ut minitabũdi dicamus.ego ſtum.
comã tibi pectã.atqꝫ exornabo.Et ita ego autumo hoc ſenſu dictũ illđ Terẽtianũ:ego næ ſi uiuo adeo
depexũ.ut dũ uiuat meminerit ſemp mei.nã exornatũ & depexũ ĩ eodẽ ſignificatu accipiũtur.q̃uis cõ-
trariũ ſubĩtelligi uelit.hæc iudicẽt uolẽtes:q̃ a me dicũtur cã iuuãdi nõ obtrectãdi:Dii.n.mẽtẽ meliorẽ
mihi. Et rurſus ſe a faſciola:mẽdoſus locus:quẽ ego ſic emẽdo.& ruſſea faſciola:ut ſit ſenſus Fotidẽ Ruſſea
ſuccinctã fuiſſe faſceola rubẽtis coloris.Ruſſus enĩ & Ruſſeus appellationes ſunt ruffi coloris:Sicut faſciola.
enĩ fuluus & flauus & rubidus.& pheniceus.& rutilus.& luteus.& ſpadix Ruffum colorẽ ſignificant
quadã uarietate diſtãtes.Ita Ruſſeus uocabulũ ẽ ruboris:qđ ĩ uernacula lingua hodie quoqꝫ uulgo ẽ
uſitatiſſimũ.Catullus.dẽtẽ.atqꝫ ruſſam defricare gingiuã.qdã apud Catullũ legere malunt ruffam.re Ruſſæ tu
formidãtes uidelicet uetuſtã dictionẽ perinde ac inelegãtẽ.Flauius uopiſcus.Tunicas ducales ruſſas nicæ.
quattuor:pallia ꝓcõſularia duo.ĩ epiſtola Valeriani ſcriptũ legimus tunicas ruſſas militares annuas-
ſagos chlamides annuas duas.hinc aurigas ruſſeos ſiue ruſſatos dictos eẽ opĩor a ruſſo.ſ.colore.quo Ruſſati
utebantur.ſicut factiones Aurigarũ ueneta.& praſina nomẽ a coloribus ſortiũtur.de qbus apud Sue- aurigæ.
toniũ affatim.Et in libro Annotationũ nõ ĩdiligẽter explicaui demõſtrãs qđ ſit apud Plautũ Thalaſſi
cus ornatus.apud Pliniũ mentio fit ruſſei ſiue ruſſati aurige:De auriga ruſſato dictũ eſt illud a Satyro Retracta
grapho poeta.parte alia ſolũ ruſſati pone lacertæ:& ſi Aliter legimus expoſuimuſqꝫ locũ hũc in libro tio loci
Annotationũ.Tamen uerior lectio & ſenſus purior hic uidet᷑:ut ad aurigã Ruſſatæ factionis noĩe la- ex anno-
certã referat᷑ q lucroſior erat & opulẽtior ex aurigãdi ſtudio q̃ cauſidici ex actione cauſarũ.Fas enĩ eſt tationi-
mutare ſentẽtiã.Vbi poſteriores cogitatiões meliores ſunt prioribus.& poſt inuẽta magis quadrãt. bus.
Eſt & ruſceus color a ruſco uirgulto dictus.Vnde ruſcea facies infecta colore ruſci.Cato libro.vii.ori- Ruſcea
ginũ.Mulieres opertæ auro purpureaqꝫ.ruſcea facie. PREnitente:Valde ſplendente.& fulgente. facies.

SVB ipſas papillas:Videtur ſignare ſtrophiũ.hoc eſt faſciã pectoralẽ:qua papillæ cohibentur.Tur- Strophiũ
pilius.me miſeram quid agam inter uias epiſtola excidit mihi inter ſtrophium ac tunicam collocata ſtrophio-
de ſtrophio in hoc ſignificatu ait Catullus.non tereti ſtrophio lactentis uincta papillas:alias antiqui la.
ſtrophia coronas tenuiores appellitant.unde nata ſtrophiola.auctor Plinius in.xxi.præterea græce

Stropp⁹. σ͂τρoφιoῦ uocatur quod latine ſtroppus:Id autē inſigne capitis ſacerdotale eſt: quidā coronā eſſe di
Strup cunt.ideoq; apud faliſcos feſtū fuit nomine ſtruppearia:quia coronati ambulabant:Noſtri uernacu
pearia. la lingua adhuc ſtropū uulgo uocitāt:qđ in uſu uitilium eſt & coronamenti ruſticani uicē repſentat.

FLOridis palmulis:uenuſtis manibus.Ideo autē per υποκοριϲμα dixit palmulis.ut oſtenderet in fœmina tales manus eſſe elegantiores cū enormitas ſit inamabilis ac inuenuſta. uidetur neuius
Mãciolæ dixiſſe manciolas diminutiuo uocabulo quaſi paruas manus.Manciolis inquit tene illis pro mani
Crebra bus.

floridis palmulis rotabat ī circulū: & ī orbis flexibus crebra ſuccutiēs:& ſimul mēbra ſua leniter illubricās lūbis ſenſim uibrātib⁹:ſpinā mobilē quatiens placide: decēter inūdabat. Iſto aſpecto defixus obſtupui & mirabūdus ſteti. Steterūt & mēbra q̄ iacebāt ante. & tādē ad illā q̄ pulchre: q̄q; feſtiue inq̄. Fotis mea ollulā iſtā cū natib⁹ intorques. q̄ mellitū pulmētū apparas. fœlix & certius beatus: cui permiſeris illuc digitū intingere. Tūc illa lepida alioquin & dicacula puella. diſcede inquit miſelle q̄ procul a me: a foculo diſcede. nam ſi te uel modice meus igniculus afflauerit urereris ītime.

CREbra ſuccutiēs:expreſ
ꝑ crebro. ſit geſtum motūq; puellæ Coqui
nariā facientis:quæ ſæpe ſuccuti
tur.rotans pulmentarium in ca
cabo:ſiue lebete coquinatorio:&
ollula eſcaria crebra autem dixit
pro crebro: nomē pro aduerbio:
ut Virgilius pede terrā crebra fe
rit. ILLVbricans:Lubricitate q̄
dam inſinuans: ſimul Alluſit ad
lubricū puellæ corpus leuoréque
mēbroꝝ ꝑnitētium:Lubricus au
tem dicitur locus ī quo labimur.
Lubricū. & corpus. ut pauimentū lubricū
anguis lubricus. VIBrantibus:
Fluctuātibus. SPInā mobilem:
Spina tereti ſtructura cōpacta eſt per media foramina.a cerebro medulla deſcendente:quæ Animali
Ex ſpinæ hoc eſt quod naui carina.ex medulla hominis ſpinali anguē gigni proditū eſt. quod & pythagoras
medulla apud Ouidium tradit his uerſibus:ſunt qui cū clauſo putrefacta eſt ſpina ſepulchro mutari credāt hu
ſerpens. manas angue medullas. INVNdabat:Vndatim agitabat.quidā legunt nudabat. STEterūt & mē
bra: Honeſtis uerbis genitalia Arrecta fuiſſe deſignat:quæ mēbra nominitāt.hinc in carmine obſce
no.Priapus dictus mēbroſior æquo.hoc eſt mentulatior iuſto:hinc anneus cornutus in illo carmine
Virgiliano optatos dedit amplexus.placidūq; petiuit coniugis infuſus gremio per mēbra ſoporē:di
Membra xit mēbra Paulo incautius nominata eſſe:tāq̄ per mēbra ſignarentur genitalia.ſeminale mēbrū dici
Ploſtrū. tur ab Ouidio a ſemine & genitura. OLLVlam:Inter.o.&.au.cognatio non parua eſt:unde ploſtrū
plauſtrū. & plauſtrū.Cotes.Cautes.Lotus.Lautus.E cōtrario auſtrū pro oſtrū. auſculum pro oſculum antiqui
dixerunt.ſic ollam & aulam indiſcretim uſurpant.Vnde exta aulicoctia dicta:quæ in ollis coqueban
Auxilla tur.i.elixa.auxilla dicitur ollula.i.olla paruula.ab olla.ollares uuæ dictæ.quæ in ollis fictilibus optime
ollula. conduntur.Statius in ſiluula ollares rogo nō licebat uuas.In ollis pultes coquebantur.hinc dixit.M.
Ollares Varro oculis obſeruate ollam pultis ne aduratur.de q̄bus epigrāmatiſta.Imbue plebeias cluſinis pul
uuæ. tibus ollas.ab olla ollera dicta.quia in ea decoquebātur: Cræco uocabulo chytropodas appellant ol
chytro las:quæ pedibus ſuſtentantur:In leuitico mendoſe legitur: ſiue clibani ſiue ſytropodes deſtruentur
podes. & imundi erunt.Tu lege chytropodes.& accipe pro ollis pedatis.Nicolaus de Lyra.ſuper eo loco de
correcta liramenta loquitur. CVM natibus intorques.Lucianus. ω καλη παλαίϲτρα την πηγυν τη χυ
dictio ex τρα ομου ϲυμ περιφερειϲ και κλινειϲ. PVLmentū:A pulte.qua longo tempore Romani ui
leuitico. xerunt:pulmenta & pulmentaria dicuntur: Auctores.M.Varro.& Plinius. ILLIC. In olla.quāuis
Intinctus ſymbolicos referri poſſet ad fœminæ genitalia. INTingere:hinc intinctus.oppido q̄ eleganti uoca
Embam bulo:uocatur liquor:quo intingimus obſonia:ut cōmendatioris iucundioriſq; ſaporis ſint.Ideoque
mata. uulgo ſapor nuncupatur. Plinius in.xv.ait plerūq; ad intinctus addi baccas myrti. græco uocabulo
Embāma noīatur απο του εμβαπτω quod ſignificat intingo: Columella libro nouiſſimo. hoc ſi
napi ad embamata nō ſolum idoneo ſed etiā ſpecioſo uteris. In euangelio ſcriptū eſt. qui intinxerit
mecū manū in parapſide græce dicitur:εμβαψαϲ μετ εμου εν τω τριβλιω cōſimiliter ex eadēq;
aeſchrologia Lucianus μακαριοϲ οϲτιϲ ενταυθα ενεβαψατο.i.fœlix quicunq; illic intinxerit.

Dicacu DICAcula:Dicacitas a dicendo ducta eſt: quæ proprie ſignificat ſermonē cū riſu aliquos inceſſen
lus. tē.ut antedictū eſt:hinc dicax & dicaculus.qui dicacitate & iocorū mordacitate præpollet:Demoſthe
nē urbanū fuiſſe dicunt dicacē negāt:multi ut auctor eſt Quintilianus in cōuiuiis & ſermonibus di
caces ſunt.hic dicacula puella ſignificatur loquacula.petulans uenuſtula.& in uerbis faceta.græce di
xit Luciāus.ϲφοδρα γαρ ην ὡραιον και χαριτων μεϲτον το κοραϲιον.i.erat puella ualde ꝓterua.& plena uenuſtatis. AFOculo diſcede.Elegāter foculus dictus pro puella:q̄a amator uritur. Et
amor amor ignis eſt:ſic & Terentius.accede ad ignē hūc iam caleſces plus ſatis. Diomedes grāmaticus ait
ignis. Acyrologiam eſſe apud terentium.accede adhunc ignem.ubi nomine ignis ſignificatur meretrix.

Amor MEVS igniculus.Amoris flamma & uredo.Virgilius At mihi ſe ſe offert ultro meus ignis amin
igne ter thas.Cyrus apud xenophontem:amorem oſtēdit igne eſſe longe potentiorem.qđ ignis urit homi
rentiorē. nes tangentes.At amor formæ eos etiam accendit.qui procul ſpectant in tantū ut ardenter eſtuent.

NVLLVS extinguet: Lepidius ſane uenuſtiuſq; id totũ apud Lucianũ græcũ eſt. Vbi ait paleſtra. θεραπευσαι σε ουδεισ αλλοσ·ουδε θεοσ ιατροσ·αλλα κατακαυσασασε μονη εγω.i. ſanabit te nullus alius. neq; medicus deus. ſed ego ſola quæ te combuſſi. & mox Paulo. ανθροπον οιδα εγωγε και σφαττειν και δερειν και κατακοπτειν.i. ego hominẽ noui & iugulare & excoriare. & trucidare. ET ollam & lectulũ quatere: Fotis quatenus coqua eſt ollam rotare nouit & quatere. quatenus amorabũda eſt lectulũ cõcutere: qui inſtrepere ſolet ex coluctatiõe ueneria. Catullus tremuliq;

Nullus extinguet ardorem tuum: niſi ego. quæ dulce condiens & ollã & lectulum: ſuaue quatere noui. Hæc dicens in me reſpexit. & riſit. nec tamen ego prius inde diſceſſi: q̃ diligenter omnem eius exploraſſem habitudinem. uel quid ego de cæteris aio? Cum ſemper mihi unica cura fuerit. caput capillumq; ſedulo: & publice prius intueri: & domi poſtea perſtrui? Sicque iudicii huius apud me certa & ſtatuta ratiõe: uel ꝙ præcipua pars iſta corporis ĩ aperto & perſpicuo poſita: prima noſtris luminibus occurrit. & quod in cæteris membris floride ueſtis hylaris color: hoc in capite nitor natiuus operatur. Denique plereque indolem gratiaſq; ſuas probaturę. lacinias omnes exuunt amicula dimouent. nudam pulchritudinẽ ſuã præbere ſe geſtiũt magis de cutis roſeo rubore: q̃ de ueſtis aureo colore placituræ. At uero quod nefas dicere: nec ꝙ ſit ullũ huius rei tam durũ exemplũ: ſi cuiuſlibet eximiæ pulcherrimæq; fœminæ caput capillo ſpoliaueris: & faciẽ natiua ſpecie nudaueris: licet illa celo deiecta: mari edita: fluctib9 educata; licet inq̃ uenus ipſa fuerit; licet omni

quaſſa lecti argutatio inambulatioq;. HABItudinẽ: Corporis ſiliũ habitũ & mẽbraturã. habitior apud priſcos dicit̃ pro pinguiori habitiſſimus pro pinguiſſimo. & corpulento uſurpatur: e cõtrario male habitus pro emaciato attenuatoq;: Gellius equũ nimis ſtrigoſum & male habitũ. ſed eq̃tẽ eius uberrimũ & habitiſſimũ uiderũt. Vbi annotãdũ eſt ſtrigoſum dici pro macro exhauſtoq; quaſi ſtringoſum. ſic enim apud ueteres dicitur cuius corpus ſtrĩgit̃ aut fame aut macie. aut alia uitii cauſa: ſic apud Liuiũ ſtrigoſiores equi pro exhauſtis & macie attenuatis. POſtea perſtrui: Apertior ſenſus ſi legas perfrui. STAtuta ratione: Legas ratio ut ſit caſus rectus. PARS iſta corporis: caput & capillitiũ. ET quidẽ. Lege & quod. NITor natiuus: Sicut mẽbra corporis cultu ueſtis nitidioris conſpectiora fiunt & uenuſtiora. ſic caput nitore capillorũ qui natiui ſunt cõdecoratur. dixit Plautus ornamenta purpurea & aurea cõuenire turpi mulieri. Ceſaries aũt ſpecioſa & crinita cũprimis decet fœminã. quæ ut auctor eſt Ambroſius in. vi. exameri reuerenda eſt in ſenibus. Venerãda in ſacerdotibus terribilis in bellatoribus. Decora in adoleſcentibus cõpta in mulieribus dulcis in pueris. Tolle arboris comã tota arbor ingrata eſt. Tolle humani capitis capillũ tota pulchritudo flacceſcit. hic ornatus ẽ capitis obuius oĩbus. & pſpicuus quo cerebrũ munitur. & ueſtitur. ne aut frigore uexetur. aut eſtu. ſicut nihil fedius eſt in fœmina. q̃ caput capillitio depopulatũ: Ita nihil uenuſtius ceſariato comatoq;. In capite homini plurimus eſt pilus. Inde cognomina capillatis Alpiũ incolis galliæ comatæ. Myconii populi inſulani carẽtes capillo gignuntur: Defluuiũ capillorũ in muliere rarũ. In ſpadonibus nõ uiſum: tãta ẽ decoris affectatio ĩ mulieribus ut aliena quoq; coma caput exornẽt: adeo liquet capillũ eẽ amabilẽ illicibileq;. Ouidius ſentẽtialiter ſcribẽs ait turpe pecus mutilũ. Turpis ſine gramine cãpus. & ſine fronde frutex. & ſine crine caput. AMIcula dimouẽt: Veſtimẽta oĩa amouẽt. ab amiciẽdo amictus. Amicimẽ. amicula dicta. DE cutis roſeo rubore: Iuxta ſentẽtiã plautinã. fœmina nuda pulchra ẽ qua purpurata pulchrior. NEQue ſit exẽplũ: Vtinã iqt nulla calua & ſine capillo repiat̃: ut nullũ extet exẽplũ caluitii fœminei. & ſane mulieres naturaliter nõ calueſcũt: qm̃ natura earũ ſimilis puerorum naturæ eſt: unde & ſpadones nõ calueſcũt qm̃. fœminã imitãtur. Auctores Ariſtoteles Hippocrates. Galenus cæteri. Annotatu dignũ ẽ obiter id qđ Seneca ſcripſit libro epiſtolarũ moraliũ. xv. qui luxũ carpẽs mulieres tradit & caluas & podagricas fieri ex intẽperãtia. ut ita maximũ medicorum Hippocratẽ faciãt mẽdacẽ: q ĩ aphoriſmis pdidit fœminis nec capillos defluere: nec pedes laborare: uerũ natura fœminarum mutata nõ eſt: ſed uita ſed uictus ſed ingluuies in cauſa ẽ ut calueſcãt fœminæ. cõtra Hippocratis ſententiã qđ & galenus refert. NATIua ſpecie: Natiuo decore. & pulchritudĩe capillorũ. qui homini cõgeniti ſunt. In homine enĩ pili partim ſimul. partim poſtea gignũtur: hos cõgenitos appellant: qui ut auctor eſt Plinius nõ deſinũt ſicut nec fœminis magnopere. LICET illa celo deiecta: Senſus eſt. ſi uenus calua foret & comæ honeſtamẽto uiduata haud quaq̃ placeret. fieretq; inamabilis. adeo capillamenti decor fœminã decet. uenus autem ex ſpuma maris orta & celo deiecta eſſe fertur. aiunt mythici ſaturnũ celii patris pudenda abſcidiſſe: quibus in mare deiectis uenerem procreatam: quæ a ſpuma. Vnde coaluit αφροδιτη nomen acceperit. αφρον enĩ græci ſpumam uocant: hoc autem ideo

Habitiſſimus. Male habitus. Strigoſus. Ceſaries reuerẽda. Laus comæ. Myconii calui. Amicula. Mulieres non calueſcere. Quomodo mendax hippocrates. Congeniti pili. uenus ex ſpuma. Aphrodite.

fictum eſſe creditur:quia dicūt phyſici ſudorē ſalſum eē.quē ſemp elicit coitus. Ariſtoteles uero cuius
inuentis nec ipſa natura diſſentit libro de generatione animaliū ſecūdo autumat genitură eſſe ſpu-
Sperma moſam.Ideoq; deă.q rei ueneriæ pēſt ab ipa ſpuma aphroditē noīată: Annotădū eſt herodotū græce
ſpumoſū hiſtoriæ principē errore fœdo lapſum eē:qui ſcripſit libro tertio hiſtoriarū genitură ethiopū eē nigră.
& ob id ethiopas nigros exiſtere. Cum eodē teſte Ariſtotele oīum animătiū ſperma hoc eſt ſemē ge
nitale albū ſit:De uenere:ꝙ celo deiecta mari ꝓcreata ſit ſcribūt Poetæ & meminit Auſonius his uer-
ſibus.Orta ſalo ſuſcepta ſolo pa-
tre edita celo.Eneadum genitrix
hic habito Alma uenus. GRA
Gratiæ tiarum choro:Gratiæ quas chari
Charites tas græco uocabulo appellităt:in
comitatu ueneris eē produntur:
ex quo ē illud Oratianū feruidus

gratiarū choro ſtipata:& tota cupidinū populo comi
tata:& balteo ſuo cincta:cinnama fragrăs: & balſama
rorăs:calua proceſſerit:placere nō poterit.nec uulcāo
ſuo.Quid cū capillis color gratus:& nitor ſplēdidus

tecū puer & ſolutis gratiæ genis ꝓperētq; nymphæ.Nudæ gratiæ & ſine nodis:Ideo figurătur.qa ami
ci animos ſolutos ac nudos & apertos iter ſe habere debeăt.quidă gratias liberi & ueneris filias eē tra
Quomo dunt:nec īmerito:gratiæ enī per horū fere numinū munera cōciliantur: quarū una auerſa pingitur
do figură dnæ nos reſpicientes ꝓpterea ꝙ ꝓfecta a nobis gratia duplex ſolet reuerti.Docet Seneca q̄re tres gra
tur gra- tiæ.& qualiter ſorores ſint:& quare manibus īplexis:quare ridentes.quare iuuenes.& quare Virgīes.
tiæ. ſoluta ac ꝑlucida ueſte.Alii qdē uideri uolūt ună q̄ det beneficiū. Alteră q̄ accipiat.Tertiă quæ reddat.
Alii tria beneficioꝝ genera promerentiū.reddentiū:ſimul.& accipiētiū reddētiūq;. Conſertis măibus
in ſe redeūtiū chorus.ob hoc eſt.qa ordo beneficii p manū trăſeuntis nihilominus ad dătē reuertitur
& totius ſpeciē perdit ſi unq̄ interruptus eſt.pulcherrimus:ſi coheſerit & uices ſeruat.hilares ſunt qua
les ſolent eē qui dăt uel accipiūt beneficia.Iuuenes qa nō debet beneficioꝝ memoria ſeneſcere.Virgi-
nes qa īcorrupta ſunt ſincera & omnibus ſancta:In quibus nihil alligati eē decet neq; aſcripti ſolutis
itaq; tunicis utūtur.perlucidis aūt:quia beneficia cōſpici uolunt.Heſiodus Aglen.maximam natu ap
Nomina pellat a ſplendore.mediă euphroſinē a leticia.Tertiă thaliă.a uiriditate.Homerus uni nomē mutauit
gratiarū. paſitheă appellădo libro Iliados.xiiii.Chryſippus ait gratias tres iouis & eurinomes filias eē.Etate au
tem minores q̄ hotas ſed meliuſcula facie.& Ideo ueneri datas comites.Diodorus auctor eſt ad gra-
rias beneficii & gratiæ retributionē ptinere.& ob id eas coli.Socrates ſculptor charitas fecit in propy-
leis athenienſium īprimis inclytas. CVPIdinū populo:Plato ī ſympoſio.duos tătū cupidines cele
brat.Alterū celeſtē.alterū plebeium.de quibus & nos olim luſimus. In carmine amatorio: Verū poe-
tæ innumeros cupidines aſſignăt ueneri:ſic propertius alios cupidīes faculis.alios ſagittis:alios uin-
Cur plu- culis inſtructos ſibi obuios factos eē cōmemorat:ſic Statius in ſiluulis. de cupidinibus numeroſis lo
res cupi quens inquit:pharetrati preſſere ſilentia fratres.Et ſilius cecinit in ſeptimo punicoꝝ.Cupidines com
dines. pluſculos.ut merito uenus dicat̄ ab Apuleio cupidinū populo comitata: Quin etiă Alexăder aphro
diſeus in problematis refert plures eē cupidines.quădo quidē aliter atq; aliter quis cōcupiſcit:& ut in-
quit Diuinus Plato amorē beluam eē multorū capitū certū eſt. uel ꝙ multis amoribus unus & idem
ſæpe ſuccūbit:Arceſilaum magnificat uarro qui leenă fecit marmoream. Et cū ea aligeros cupidines
ludentes.quorū alii religată tenerent alii e cornu cogerent bibere.alii calciarēt ſoccos omnes ex uno
Balteus lapide. BALTEO ſuo cincta:Ceſton ſignificat.qui balteus ueneris eſt diſcolor.& uariegatus: Cui
ueneris. inſunt blandiciæ omnes cupidines.ſuadelæ.fraudulētiæ. omnia deniq; amatoria ueneficia:quæ uel
prudentis deliniant mētē:auctor Homerus in.xiiii.Iliados cuius hi uerſus ſunt. ελυσατο κεστον
ιμαντα ποικιλον ενθα δε οι θελκτηρια παντα τετυκτο.ενθ ενι μεν φιλοτησ εν δε ιμεροσ
Inceſta. εν δ οαριστυσ παρφασισ ητε κλεψε νοον πυκα περ φρονεοντων ab hoc ceſto autumăt gram-
unde. matici adulteria dici inceſta q̄ſi ſine ceſto ī quo copulæ ex matrimonio uis eſt. de hoc Epigrămatari-
Ceſtos. us poeta.collo necte puer meros amores ceſton de ueneris ſinu calentē: Idem ſume cytheriaco me-
Cinamū dicatū nectare ceſton. Vſſit amorē balteus iſte Iouem. CINNAma fragrans:Ideſt odorem cinna-
meū redolens.Cinnamū idēq; cinnamomū frutex eſt odoratiſſimus.duorū cubitorum altitudine.ꝑ
cipua bonitas eſt in tenuiſſimis uirgultorū partibus.Viliſſimū quod radicibus proximū ſumma gra
tia in cortice ipſum lignū in faſtidio eſt:quod Xylocinnamū uocatur. Ex cinnamō fit unguentum
Cinnaminū dictū inter cætera craſſiſſimū.ſumma unguētoꝝ cōmendatio eſt:ut tranſeuntem fœmi
nă odor inuitet etiă aliud agentē. BALſama rorans:Inſtar quaſi roris guttas balſami fuudens.bal
Opobal- ſamū aūt omnibus odoribus ꝑfertur:ſuccū balſami opobalſamū uocăt eximiæ ſuauitatis:Xylobalſa-
ſamum. mū lignū dicūt ſurculūq; balſami.quod & ipſum pro ſucco ſuſtituerūt officinæ. præcipua gratia balſa
Xylobal- mo eſt.ſecunda ſemini.Tertia cortici.minima ligno.Summa balſami probatio.ut lac coagulet & in
ſamum ueſte maculas nō faciat. NEC uulcano ſuo:Si uenus calua placere nō poterit uulcano.a quo ardē
Venus ter Amatur.Tantominus reliquis placebit.Merito uenerem uulcano coniungunt: quia ſine calore
calua. & ignis uires ueneria peragi nō poteſt.& quia incidit mentio ueneris caluæ. Scire debes Romanos
Venus ueneri caluæ edem conſecraſſe in honorem matronarum: cum urbe agallis occupata obſeſſi in ca-
armata. pitolio ex mulierū capillis tormenta feciſſent.Auctores Lactantius & Iulius capitolinus.e contrario

illucet? Ecce ſolis aciẽ uegetus fulgurat: uel placidus renitet. At in contrariam grauem uariat aſpectum. & nunc aurum coruſcans: in mellis lenem deprimitur umbram. Nunc coruina nigredine cerulus columbarum collis floſculos emulatur. uel cum guttis arabicis obunctus: & pectinis arguti dente tenui diſcriminatur. Et pone uerſũ coarctus: amatoris oculis occurrens: inſtar ſpeculi reddit imaginem gratiorem: quid cum frequẽti ſobole ſpiriſus cumulat uerticẽ? uel prolyxa ſerie porrectus dorſa permanat. Tanta deniqꝫ eſt

lacedemonii coluerunt uenerẽ armatã. quã græce dicũt αφροδιτην ἐνοπλιον ex hiſtoria mulierũ:
quæ meſſenios hoſtes fuderũt: armatæqꝫ obuiam exiuerũt uiris. hinc illud Auſonii. Armatã uidit ue
nerẽ lacedemone pallas. ILLVcet: Reſplendet. & radiat. ECCE ſolis: Corrigo & contra ſolis aciẽ.
GRAuem: Lego gratiã. IN mellis umbrã: Sunt capilli in qbus mellis color placet Vmbroſo quaſi
fulgore perſpicuis: Galenus in microtechni ait capillos flauos & rubẽtes Criſpoſqꝫ ſignificare bonã
corporis cõſtitutionẽ. Domitius nero capillos cõiugis ſuæ popeæ ſuccinos appellabat a ſuccini colo — Succini capilli.
re. q in melle cognoſcit. COruina nigredie: Capillus coloris nigricãtis expetitur a matronis. cũ illa nigricia nõ parũ uenuſtet faciẽ cãdicantẽ. In demonio Socratis cũ duo ĩquit colores pſtabiles forent. piceus & niueus. qbus inter ſe nox cũ die differunt: utrũqꝫ colorẽ apollo ſuis alitibus donauit candidũ olori. Nigrũ coruo.
CERVlus: Cerulus color uiridis eſt. & ſubniger: qualis in mari cõſpicitur: nnde cerula maria a poetis dicta. ob id thalaſſic⁹ quoque nũcupatus quaſi marinus a — Cerulus. Thalaſſicus color
Plauto: græci glaucũ appellant. quo & noſtri utuntur. Latinis ueteribus ceſia dicta eſt: q̃ a græcis glau
copis dicitur. ut Nigidius ait: de colore celi quaſi celia. ferrugineus color ceruleus eſt. ſup quo in libro
annotationũ plura. COlumbarũ collis: Columbarũ pluma: quæ in collo eſt radians in ſole uarii co — Pluma
loris incertiqꝫ conſpicitur. modo enĩ rubra. modo uiridis & uarietate quadã mutat colores. ſicut & pa — colli co-
uonis cauda. ſup qua re Lucretius libro ſecũdo luculẽter ſcribit. Cuius hi ſunt uerſus. Pluma colum — lumbarũ.
barũ quo pacto ĩ ſole uidetur: q̃ ſita ceruices circũ collumqꝫ coronat/ nãqꝫ alias fit uti claro ſit rubra py
ropo. Interdũ quædã ſenſu fit uti uideatur inter ceruleũ uiridis miſcere ſmargdos: hinc Arceſilas nobi
liſſimus philoſophus uarietate iſta columbini coloris motus aſſerere cœpit ακαταληψιαν. i. incom
prenſibilitatem & hoc eſt quod intelligi uoluit Martianus. Libro de nuptiis philologiæ Arceſilas col — Arceſilas
lum intuens columbinũ dubitabat: Hieronymus quoqꝫ rei huiuſcc cõmeminit. Seneca libro primo — intuens
quæſtionũ. Columbarũ ceruix ſpeciem falſi coloris & ſummit & põit ubicũqꝫ deflectitus. De quo Ne — collum
ro ceſar diſertiſſime luſit. Colla tiberiacæ ſplendent agitata columbæ. Plinius in. x. tradit columbis in — colũbinũ
eſſe quẽdã gloriæ intellectũ. ut noſce credantur ſuos colores uarietatẽqꝫ diſpoſitã: nũc Apuleius colo
rem in capillis gratũ eẽ & amabilem ſignificat: qui uarietatẽ illam colli columbini imitatur & reddit.
GVTTIS arabicis: Vnguento nardino. uel potius myrrhæ lachryma quæ in arabia laudatiſſima
pro gignitur. ſudat aũt myrrha ſponte priuſq̃ incidatur guttam ſtacten dictam. Cui nulla præfertur. — Stacte.
auctor Plinius in. xii. a uerbo græco ſtazo. quod ſignificat ſtillo ſtacte nominata. qua dictione gutta ſi
ue lachryma liquoris ſignificatur. de qua in expoſitione Pſalmorum Hieronymus ſic ſcribit. ſtacten.
ideſt ſtillam uel guttam exhibent domino: Narrant & qui Aromatum nouere uirtutes ſtacten florẽ
eſſe myrræ: huius quoqꝫ meminit collumella in carmine de cultu hortorum. Myrrhæ ungnẽto hoc
eſt ſtactes liquore capilli ungebantur cauſa deliciarum. Ouidius In epiſtola ſapphus. Non arabo no
ſter rore capillus olet. Ideſt unguento myrrhæ. de quo Plinius noſter in. xiii. myrrha & per ſe unguẽ
tum facit ſine oleo. ſtacte duntaxat. Arabiæ peculiaria ſunt multa odorata & ad unguenta pertinen
tia. ut thus. Myrrha. maſtice. Ladanum. & alia compluſcula. propter quæ fœlix appellatur græco uo
cabulo Eudemon dicta. DISCRIminatur: Diſtinguitur. digeriturqꝫ poſitura quadam uenuſtiore. — Eudemõ
diſcrimen uocant diuiſionem capillorum. quo mulieres imprimus utuntur. de quo Ouidius cõpoſi — Arabia.
tum diſcrimen erit. diſcrimina lauda. Diſcerniculum dicitur acus: quæ capillos mulierum ante fron — Diſcrimẽ
tem diuidit. atqꝫ diſcriminat. dictum a diſcernendo: eo enim diſcernitur capillus: ſicut dente pectinis — Diſcerni-
explicatur: quem argutum appellat. uel quaſi paruũ & breuitate elegantem. uel quaſi ſonorum: dum — culum.
pectitur coma. ET pone: A tergo in ceruice. ſolet enim poſt ceruicem coma nodari. & nodo quo
dam in ſũma parte conſtringi: ex quo fit ut capillus ſpiſſior denſiorqꝫ fulgorẽ reddat ſpecularem: Vir — Reticulũ
gilius de Camilla. Vt fibula crinẽ auro internectat. Idem de didone. Crines nodantur in aurũ. græci — Capital.
κροβιλην appellãt retiolũ illud ſiue reticulũ: quod comã cõtinet. quod ut ait. M. Varro a rete dictum. — Doſſum
Capital quoqꝫ ueteres dixerũt faſciolam. qua capillum in capite colligarent. SPIriſus: Corrigo ſpiſ — dorſum.
ſus: nã denſitas & ſpiſſitudo capillorũ gratiã augẽt. ſicut raritas eſt dehoneſtamẽto. DORſa perma — Doſſua-
nat. Decurrit explicaturqꝫ p Humeros. & ſpinã dorſualẽ. Antiqui doſſum dicebãt qđ nũc dorſum. & — ria iumẽ
ita uulgo uſurpatur. Inde doſſuaria iumẽta a. M. Varrone dicta q̃ doſſo uehunt: Dorſualia appellant — ta.
uelamẽta. ſiue opimẽta. qbus bouũ & equorũ dorſa cõuelantur. Iulius capitolinus proceſſerũt etiam — Dorſua-
altrinſecus cẽteni albi boues cornibus auro iugatis. & dorſualibus ſericis diſcoloribus præfulgẽtes. — lia.

capillamenti dignitas.ut q̄uis auro:ueſte:gēmis:omniq; cætero mundo exornata mulier incedat: tamen niſi capillum diſtinxerit:ornata non poſſit uideri.ſed in mea Fotide:nō operoſus:ſed inordinatus ornatus addebat gratiam. Vberes enim crines: leniter emiſſos. & ceruice dependulos.ac deinde per colla diſpoſitos ſenſimque ſinuato patagio reſidentes.pauliſper ad finem conglobatos:in ſummum uerticem nodus adſtrinxerat. Nec diutius quiui tantum cruciatum uoluptatis eximiæ ſuſtinere. Sed pronus in eam qua fine ſummum cacumen capillus aſcendit: mellitiſſimum illud ſauium impreſſi. Tum illa ceruicem intorſit. & ad me conuerſa limis & morſicantibus oculis. Heus tu

Capillamentū. CApillamenti:Capilli ſiue capillitii & comæ.ſcribit Plinius ſetarū capillamenta innaſci quibuſdā hominū.in ueſica.Idē auctor eſt tubera nullis fibris nixa.aut ſaltē capillamentis gigni. Idem nouiſſimo uolumine inter uitia gēmarū numerat capillamentū quod rimæ ſimile ſit. CAEtero mundo:
mundus muliebris Ornatu muliebri.mundus enim ornatus muliebris dicitur:nomine a mundicia ducto.ut docet.M. Varro.de quo Vlpianus ſic ſcribit.mundus muliebris eſt.quo mulier mūdior ſit. Continentur & eo
Vnguēta in mūdo muliebri ſpecula.matulæ unguenta uaſa unguentaria.& ſi qua ſimilia dici poſſunt:unguenta uero quibus ualitudinis cauſa ungimur mūdo nō cōtinēt̄: Liuius libro.xxxiiii. mūdiciæ ornatus & cultus. hæc fœminarū inſignia ſunt.his gaudent & gloriātur: hūc mūdū muliebrē appellauerūt maiores noſtri: Lucilius mūdū neutro genere appellauit non maſculino/ut cæteri/illo uerſu. Legāuit quidā uxori mūdū omne penūq;. illud adde mundū quo omnia cōtinētur a perfecta abſolutaq; elegan-
Coſmos tia mūdū a noſtris dici: quē græci coſmon nōie ornamēti appellauerūt. DISTINxerit.Quaſi diſcerniculo digeſſerit & decēti poſitura diſcreuerit. NON operoſus: Capillus iterdū inordinatus incōpoſituſq; i fœmina luculenta gratior eſt & amabilior q̄ operoſus.hoc eſt multa opera cōcinnatus. ſicut eni pulchra fœmina nuda eſt.q̄ purpurata pulchrior.Ita capillus quoq; paſſus prolyxus circa caput reiectus negligēter. ut ait Terētius in formoſo corpore decētior eſt.q̄ cōpoſitus diſcriminatuſq;. VBEres:Spiſſi nā ut dudum dictū eſt capillus denſitate fit cōmendatior.ſic autē textus ordinatur. nodus aſtrinxerat uberes crines
Patagiū. & per colla diſpoſitos. SINVAto patagio:Patagiū aurea chlamis eſt: q̄ p̄cioſis ueſtibus imitti ſolet:
Patagiarius. Inde patagiata fœmina a Plauto in epidico dicta.q̄ patagio induta eſt.& ab eodem in aulularia.patagiarii artifices patagii nominati.Neuius pallis patagiis crocatis malacis:In codicibus nonianis ꝓ ma-
Malacū pallium. lacis mendoſe ſcriptū eſt manicis.malacū aūt appellant uocabulo græcanico molle & delicatū.malacū pallium dixit Plautus in bacchidibus.pro molli & delicato.& mollicino.Verbū uetus eſt malaciſſa-
Malaciſſare. re.quod ſignificat mollire.mitigare māſuefacere.Idē ait malaciſſandus es.i.mitigandus molliēduſq;: ſinuatū appellat a ſinu ueſtimenti.quaſi flexuoſum & criſpum.feſtus ait patagiū id dici quod ad ſummā tunicā aſſui ſolet:quæ & patagiata dicitur.Quod & uidetur uerius.tāq̄ ſit patagiū id ornamenti ge-
Patagus morbus. nus:quod mulieres in ſūma camiſiæ parte circa ceruices aſſuunt Criſpiſſimū.& ut inquit ſinuatū.patagus uero morbi genus ē. MELlitiſſimū illud ſauiū:Significatur capillo ſe fotidis ipreſſiſſe baſium illud dulciſſimū.quod condimentis ueneriis conditū. & ut inquit Catullus dulci dulcius Ambroſia
Oſculū Baſium Suauiū. eſt.Tria autē ſunt oſculandi genera.auctore Donato.oſculum.baſium. & ſuauiū.oſcula officiorū ſūt. baſia pudicorū affectuū.ſuauia libidinū.uel amorū.In pronominibus autē magnū eſt dicendi pōdus magnu q; ex his intellectus naſcitur.nā dicendo illud ſauium.uult intelligi illud dulciſſimū.illud qđ
Limis. amator amicæ ardenter infingit.illud quo Labella labellis feruminantur: illud qđ uenus quinta parte ſui nectaris imbuit.Deniq; illud quod libidinis eſt ſuſcitabulum. & ſubantis anteludiū. LIMIS: Obliquantibus.& tranſuerſis.nā limis ut docet Donatus ſignificatur tranſuerſus.Vnde limen quoq; dicitur in hoſtio.quod ingredientibus egredientibuſq; tranſuerſum eſt: & limi dicuntur obliqui ge-
Limo uident. neraliter:hoc tamen ꝓprie de oculis dicitur ueneriis ſcilicet & Amaſiis Plautus in milite aſpice limis oculis.ſcribit Solinus de leonibus nunquam limo uident minimeq; ita ſe uolunt aſpici. Vbi limo ſi-
Limare. gnificat obliquis oculis & tranſuerſis.qđ Plinius apertius dixit & planius.Cum ait.nec limis intuentur oculis aſpiciq; ſimili modo nolunt.Limare: uerbum uetus eſt quod ſignificat cōiungere ut apud Plautum:nunq̄ cū illa limaui caput.& turpilius in leucadiā. Veritus ſum.ne amoris cauſa cum illa limaſſes caput. MORſicantibus:ſignificatiſſimo uocabulo uim uenuſtorū oculorū expreſſit.qui illices ſunt ueneris & potentiſſimū amoris incitamentū.quoꝝ fulgor & amabilis intuitus.quodā quaſi morſu uitalia populatur:& morſicatim medullas depaſcitur: expertus loquor ſenſi ipſe nec diſſimu-
Morſicātes oculi in pathia & martia labo.ſenſim inquam oculos in panthia & martia morſicantes:quibus nihil uenuſtius.amabilius ſpecioſius nouit uetuſtas/nec noſcet ipſa poſteritas.Natura exhauſit cuncta narthecia & omnes pulchritudinis pyxidiculas in formandis duabus mulieribus:quas Zeuſis uel ſingulas contentus fuiſſet inſpicere. Qui crotoniatarū uirgines nudas.ut.M.Tullius uel agrigentinorum ut Plinius ſentit inſpicere uoluit.picturus helenæ ſimulachrum:ut quod in quaque laudatiſſimum eſſet pictura redderet.

SCHOlaſtice.

SCHOlaſtice:ſcholaſtici diminutiuū eſt ſcholaſticulus:qua dictione ſignificat̃.qui ſcholæ operam
dat & in ſcholaſticis controuerſiis exercet̃.plinius ſecundo epiſtolaꝝ annū ſexageſimū excedit.& ad
huc tantū ſcholaſticus eſt. DVLce & amaꝝ:ſententia plautina ex ciſtellaria.amor & melle.& felle ē Schola
fecundiſſimus:guſtu dat dulce amarū ad ſatietatē uſq; aggerit. BIlis amaritudinē:per antithetō de ſticus.
centiſſimū ſignificat in amore plus eē amatoris:q̄ dulcedinis.ſicut enim mel dulciſſimū eſt.ita bilis Bilis ex
amariſſima.ex felle ut phyſici tradunt:& memorat plinius noſter bilis eſt.& magnū in hac parte uirꝰ. felle.

Scholaſtice ait:dulce & amarū guſtulū carpis.Caue ne nimia mellis dulcedine diutinā bilis amaritudinē trahas.Quid iſtic inq̄ eſt:mea feſtiuitas.cum ſim paratus:uel uno baſiolo interim recreatus:ſuper iſtū ignē porrectus aſſari.Et cum dicto artius eā cōplexus cœpi ſauiari.Iāq; emula libidine in amoris parilitatē congermaneſcenti mecum.Iā patentis oris inhalatu cinameo.& occurſantis linguæ illiſu nectareo:prona cupidine adlubeſcente:pereo inq̄:immo iam dudum perii:niſi tu propiciaris.Ad hæc illa rurſū me deoſculato bono aīo eſto inquit.Nā ego tibi mutua uoluntate mācipata ſum.nec uoluptas nr̄a differetur ulterius.ſed prima face ī cubiculum tuum adero.Abi ergo;ac te cōpara.tota.n.nocte tecum fortiter:& ex aīo præliabor.His & talibus obgannitis ſermonibus:inter nos diſceſſum eſt.

hinc it ī mores crimē bilis nomine cum ſe fundit in aīum de atra bili quā græci melancholiā uocāt de citrina.uitellina praſina aduſta ſcripſimus in cōmentariis.Tuſculanarū quæſtionū & copioſe diſſertant.plato Galenus.Albertus magnus cæteri. SVper hunc ignē:cū de igne elementali:quo cena a fotide coquebat̃ loqui ſimpliciter uideat̃:nō infeſtiuiter referri pōt ad ignē meretriciū.iuxta aliud terentianū.accede ad ignē hunc:iā caleſces plus ſatis:ibi enim nomine ignis meretrix thais ſignificat̃ id genus locutionis per acyrologiā fieri autūat Diomedes.a Virgilio quoq; decenter dictū eſt.At mihi ſe ſe offert ultro meus ignis amīthas. ASſari:torreri.uri ex coqui.ſicut aſſe carnes percoquūtur.primo ut auctor eſt.M.Varro

Ignis meretrix.

fuit aſſa caro ſecundo elixa.Tertio iurulenta.dictum aſſum quod id igni aſſuedeſcit.ſudando enim
aſſum diſtillat calorem alii aſſum dici interpretantur.quaſi ſolum.quoniam in obſoniis ſine pigmen
to ſaporis alieni aſſe carnes inferebantur.antiqui enim aſſum ſolum dixerunt.unde aſſa uox dicta.
Non admixtis aliis muſicis concentibus.Laudes maiorum aſſa uoce cantabantur:ideſt ore prolata. aſſū ſolū.
& ſine mixtura muſices:ab aſſo aſſaturæ dictæ.Flauius uopiſcus ſcribit aurelianum imperatorem cō aſſa uox.
uiuium de aſſaturis maxime dediſſe.cibaria iurulenta hoc eſt iure condita auctore Cor.Celſo magis aſſaturæ.
alunt quam aſſa:magis aſſa quam frixa. CVM dicto:cum hæc dicerē.& loquerer.Locutio apuleii Suauiari
prope peculiaris & frequens. SAuiari:baſiare oſculari:catullus os oculoſque ſuauiabor.Tria ſunt
ut proxime diximus exoſculandi genera:oſculum ſcilicet ſuauium & baſium.oſcula officiorum ſunt
baſia pudicorum affectuum.ſuauia libidinum & amorum. CONgermaneſcenti:uetuſto uerbo
congermaneſcens libido dicta:quæ compar eſt:& quadam quaſi germanitate conſimilis:alii a cōger
minando.id deducere malunt.quod nō placet:nam congermaneſcere eſt coaleſcere & conſociari.un
de congermaneſcens libido eleganter pro coaleſcenti & conſociata uſurpatur.Quadrigarius facit ex
empla eorum ut uos cum illis congermaneſcere ſciatis. INhalatu cinnameo:anima & anhelitu
odoris ſuauiſſimi qualis eſt cinnami.amator enim amicæ animam anhelitumque ſuaueolentia qua
dam fragrantem & odoramentis commixtum eſſe ſenſit.& nos olim oſculum panthiæ præcōio ſua
ueolentiæ extollentes ſic luſimus in idyllio.cinnama quod fragrant quod olet cynireia myrrha. IL
liſu nectareo:oppido q̄ feſtiuiter expreſſit mores amaſiorum.qui linguam linguæ interoſculandum
illidere conſueuerunt:quæ ſuauiatio mellitiſſima eſt:& nectaris dulcedine perfuſa.necnon maximū
quoq; ueneris ſuſcitabulum:in hanc ſententiā eſt illud plautinum.fac proſerpentem beſtiam me du
plicem ut habeam linguam. AD lubeſcente:ad lubeſcere uerbum uetus.quod ſignificat placet aut ad lube
placere incipit.plautus in milite hercle uero iam adlubeſcit primulum paleſtrio.ſicut a lubet lubeſcit ſcere.
ita & adlubeſcit dicitur. PEreo inquam:uerba deprompta ex intimo amoris promptuario.quibus
amantes in complexu amicorum ſubinde uti conſueuerunt. PROpitiaris:placata ſis.& propitia.
ESTO:ſis. MVtua uoluntate:mutuum in amore dicitur.ubi par uoluntas accipitur.& redditur Prima
MANcipata:obnoxia:& quodā quaſi mancipii nexu obligata atq; addicta. PRIma face:horā ue fax.
ſpertinā ſignificat qua faces accendunt̃.Macrobius in primo ſaturnaliū ſcribit q̄ poſt ueſperā prima
fax dicitur.Deinde concubia. PREliabor:prelia.ſ.uenereo.de quo Virgilius at non inuenerem ſe Prelia ueneris.
gnes nocturnaq; bella.& epigrāmatiſta.o quæ prelia quas utrinq; pugnas fœlix lectulus & lucerna ui Gannire
dit.ſua eſt amori militia ut marti:ſua prelia.ſui bellatores.& ut inquit ille.militat oīs amans.& habet Gānitio.
ſua caſtra cupido. OBgannitis ſermōibus:īmurmuratis.magiſq; clara uoce enuntiatis.Gānire enī
& obgannire obmurmurare eſt.unde & Gānitio canum quærula murmuratio ſignificatur.

Cōmodum meridies acceſſerat:& mittit mihi Byrrhēa Xeniola porcum optimum:& qnq; gallinulas:& uini cadum ī ætate p̄cioſi. Tunc ego uocata Fotide. Ecce inq̄ ueneris hortator & armiger liber: aduēit ultro. uinū iſtud ſorbeamus hodie oē. qd nobis reſtinguat pudoris ignauiā:& alacrem uigorem libidinis īcutiat. hæc .n. ſitarchia nauigio ueneris indiget ſola:ut in nocte p uigili:& oleo lucerna:& uino calix abundet. diem cæterum lauacro ac dehinc cene dedimus. Nam Milonis

COMmodū:tunc tūc:id horæ.eo momēto.ut ſæpe diximus. MITtit xeniola: morē ſignat priſco
Xenia. rū:q hoſpitibus munera eſculenta miſſitabant:q̄ xenia.i.hoſpitalia appellauerunt.nā ut auctor eſt Vi
ctruuius in.yi.cū fuerunt græci delicatiores.& a fortuna opulentiores hoſpitibus aduenientibus in-
ſtruebant cubicula & triclinia & cū penu cellas.primoq; die ad cenā inuitabāt.poſtero mittebāt pullos
Xenios oua.olera.poma reliq̄ſq; res agreſtes:q̄ xēia ab hoſpitib° appellauerūt.ξενοσ .n.græce hoſpes ξενιοσ
iupiter hoſpitalis quo cognomēto iupiter colit̃ ut mēinit dion:de quo ītellexit poeta cū ait iupiter hoſpitib°nā
te dare iura locuntur: hinc xenia
munera dicta hoſpitalia & υπο-
Xeniola. κοριστικωσ xeniola. xenia ut i
qt eccleſiaſtes excecant oculos iu
dicū.iuriſconſultus xeniis nō ī to
tū abſtinendū eē p̄cipit. Martialis
celebrat xenia & apophoreta.ubi
annotandū.apophoreta nō tā di-
ci munera q̄ remittunt̃ ab his: q
xenia accepere.q̄ uaſa & id genus
alia q̄ conuiuis apponebant̃:ut ſe
cū poſt conuiuiū ea auferrent do-
apophoreta. noq; haberent.hæc.n.apophore-
ta uocabant̃.ut auctor eſt Athene
us:& apud noſtros diuus Ambroſius id pleniſſime enarrat in libro de cohortatiōe Virginū: ſcribens
hæc:q ad conuiuiū magnū inuitant̃.apophoreta ſecū referre conſueuerunt.ad hunc intellectū referri
debet illud ſuetōii ex caligula.agitatori citico comeſſatōe quadā in apophoretis uicies ſeſtertiū contu
lit:ſcio me aliter tradidiſſe in cōmētariis:ſed cū liceat quotidie meliora inuenire p̄teritis .& poſteriores
cogitatōes prioribus ſint ſapientiores uolui obiter retractare:id qd in Tranqlli cōmētariis poterā uide
ri dormitās cōniuētibuſq; oculis inſpexiſſe.uerū id a me aliubi quoq; fiet quotiēſcūq; repaſtinādi refor
mādiq; editos iā cōmētarios in meliorē ſententiā dabit̃ occaſio.hoīes.n.ſumus.nec ullus inuentus ē.
Retractationes ingenuæ. αναμαρτητοσ hoc eſt īpeccabilis.Hippocrates errores ſuos ingenue cōfeſſus eſt. Auguſtinus libro
retractationū maculas priorū uoluminū repurgauit.&.M.T.nō dubitauit aliquot iā editos libros aliis
poſtea ſcriptis ipſe dānare:ſed ad propoſitū.idē Ambroſius apophoreta accipe uidet̃ ꝓ muneribus cū
Vinū uetus p̄cioſuſ. de uitali & agricola martyribus ſcribens ait hæc:apophoreta qdē plena ſanctitate & gratia mecū detu
li:qd tn̄ p tranſlationē de uaſis dictū uideri pōt. IN ætate p̄cioſi:uina generoſa uetuſtate cenſent̃.pha
lerni ætas media a quintodecimo anno incipit:ut docet plinius in.xxiii.ſolomō in eccleſiaſtico.Vinū
Vinum edētulū nouū inueteraſcet:& cū ſuauitate bibes illud.& plautus quoq; in caſina inqt.q utunt̃ uino uetere ſapi-
entes puto.idē in penulo.uinū edentulū eleganter appellat:qd uetuſtū intelligi uult.& ob id p̄cioſum
ſicut ſenes ob uetuſtatē ſeniūq; edentuli fiunt hoc eſt ſine dentibus. VEneris hortator: liber hoc eſt
bacchus.cuius noīe uinū ſignificat̃ maximū haud dubie eſt libidinis incentiuū.ut merito armiger.&
Priapus. ueneris & liberi filius. hortator ueneris dici mereat̃.fabulant̃ antiqui filiū liberi ac ueneris priapū fuiſſe ducti cōiectura uериſi
mili.ꝓpterea ꝙ q uino indulgeant ſint natura ad uenerē ꝓpenſiores:ut āt uulcanū ꝓ igne p tropicam
locutionē uulgo uſurpamus ſic & uenerē ꝓ coitu liberū & cererē ꝓ uino & pane nō minus decēter q̄ li-
center dictitamus:qd & Quintilianus refert in.yiii.hinc illud uulgatiſſimū ſine cerere & libero friget.
Sicerra quid. Venus:apoſtolica ſententia interdicit̃ ſacerdoti uinū in quo eſt luxuria.& qui altari ſeruit. uinū & ſi-
cerrā bibere prohibet̃.uenter enim mero eſtuans facile deſpumat in libidines:ſicerra autē ut īquit Hie
ronymus.& in decretis canonicis.repetitū eſt. hebreo ſermone oīs potio nuncupat̃:qua quis inebria
ri pōt.liberū autē bacchū ex eo dictū autumat Seneca qua liberat ſeruitio curarū aīum:aſſeritq; & auda
Liber uū tiorē in oēs conatus facit quidā ob licentiā linguæ & libertatē loquitādi liberū dici opināt̃:tāq̄ ex ebrie-
tate fiant hoīes linguæ liberioris petulantioriſq;:ſi plutarcho credimus liber ex eo dictus. ꝙ ꝓ græciæ
libertate pugnauit.auguſtinus quod annotatu dignum eſt libro.yi.de ciuitate dei liberum ex eo dici
refert.ꝙ mares in coeundo per eius beneficium emiſſis ſeminibus liberentur:hoc idem dicunt in fœ
Libera uenus. minis agere liberam:quam etiam uenerem putant.& ob hoc libero uirilem corporis partem in tēplo
poni.fœmineam liberæ.& ob hoc addunt mulieres attributas libero.& uinum propter libidinem cō
Dióyſia. citandam.diem feſtum dicatum libero patri liberalia uocant:& græco uocabulo Dionyſia. PVdo-
ris ignauiā:inuerecundus deus liber nuncupat̃ a priſcis ex eo quod inuerecundi per uinolentiā homi
nes fiant.Oratius ſimul calentis inuerecundus deus feruidiore mero arcana ꝓmorat loco. HAEC
enim ſitarchia nauigio:emunctior lectio & tarſior eſt.hæc enim ſitarchia nauigium ueneris indiget
ſola.ut ſit ſenſus per Metaphoram a nauigantibus ductus.uenerem egere hac ſola annona & alimē-
to.Sitarchiam enim dici uoluerunt pro commeatibus & re annonaria ut illud ex libro Regum pri-
mo panis defecit in ſitarchiis noſtris.& ſportulam non habemus. dictio ex græco ducta: ſiquidem
apud græcos σιτοι cibus σιτοσ frumentum σιτοσ eſculētus.ſignificatur:Hieronymus libello quē
condidit de captiuo monacho apertius id explicat his uerbis:aſcenſis camellis & noua ſitarchia ideſt

annona refocillati. ut autẽ ſitarchiæ ideſt cõmeatus ratio cũprimis habet̃ in nauibus a nauticis: ſic ueneris nauigiũ eget uino & oleo perinde ac ſitarchia: nã uino libido extimulat̃. Oleo lucernæ lumẽ alit̃ qua amatores gaudent. tãq̃ plẽiores ſint uoluptates nocturnæ. quas lucerna ardẽte oculis quoq; uſurpant. nã ut inquit ille. ſi neſcis oculi ſunt in amore duces. & ab epigrãmatiſta dictũ eſt. o q̃ prælia quas utrinq; pugnas. fœlix lectulus & lucerna uidit. BOni: ironicos: ſic Terentius. uirũ æquũ parmenonẽ. hinc uirtutes prouitiis interdũ uſurpamus. CONcinnaticiã menſulã: breuiculã. modicã. deparcã. cõcinnare. n. eſt apte conficere. & quaſi ĩ arctũ breueq; colligere. unde cõcinnaticiũ deducit̃ pro breui & collecto. & apte cohibito. ſupra dixit exiguũ grabatulũ. Lucianus græce ait. κλιμιδιομ στεμομ. i. lectulũ ſiue menſulã cõcinnaticiam

Concinnaticia.

boni cõcinnaticiã menſulã rogatus accubuerã: q̃ pote tutus ab uxoris eius aſpectu: Byrrhenæ monitorũ memor. & perinde in eius faciẽ oculos meos: ac ſi in auernũ lacũ formidans deiecerã: ſed aſſidue reſpiciens præminiſtrantẽ Fotidem: inibi recreabar animi. Cũ ecce iã ueſpera: lucernã intuens: Pamphile: q̃ largus ĩqt hymber adherit craſtino. & percontanti marito: qui cõperiſſet iſtud: Reſpondit ſibi lucernã prædicere. Quod dictũ ipſius Milo riſu ſecutus. grandẽ inquit iſtã licernæ ſibyllã paſcimus: quæ cuncta cæli negocia: & ſolẽ ipſũ de ſpecula candelabri cõtuetur. Ad hæc ego ſubiiciẽs. Sunt aio prima huiuſcemodi diuinatiõis experimẽta. nec mirũ: licet modicũ iſtũ igniculũ: & manibus humanis laboratũ: memorẽ tamẽ illius maioris: & cæleſtis ignis: uelut ſui parẽtis: qd eẽt editurꝰ in etheri ſuertice: diuĩo p̃ſagio: & ipſũ ſcir̃: & nobiſ enũciar̃. Nã & corĩthi: nũc apd̃ noſ paſſim chaldeꝰ qdã hoſpeſ miris totã

Quã pote tutus. i. quantũ fieri poterat. INIbi: aſpectu fotidis.

REcreabar aĩ elocutio uetus. & uſitatiſſima. ita pẽdeo aĩ: fœlix aĩ, & præſtans aĩ frequenter dictũ.

ADErit craſtio: eã diuinationẽ magicæ artis ſigncat: q̃ per lucernas fit. de qua intelligi uoluit plinius cũ libro. xxx. ſic inquit. ſpẽs magicæ plures ſunt. nãq; ex aqua & ſpheris & ex aere & ſtellis & lucernis ac peluibus ſecuribuſq;: & multis aliis modis diuina promittit: quod autẽ ait plinius ex peluibus & ſecuribus promitti diuinationẽ a magica ſignat lecanomantiam. & axinomantiã: de quibus dixius in principio commentariorũ. ſic græce dicit̃ diuinatio. quæ fit per pelues. & per ſecures. λεκαμομ. n. peluim & αξιμημ ſecutim dicunt hinc apud ſtrabonẽ libro. xyi. lecanomantici accipiunt̃ pro magis pſarum. per ſecures ſiue dolabras diuinantibus præſagia autẽ ſiue prognoſtica ex ignibus terrenis fieri nemo nõ nouit: & obſeruant eruditi: unde orta pyromatia: & quæ noſtri uocant igniſpicia: quæ amphiraus primus inuenit. nãq; pallidi murmuranteſq; ignes tempeſtatum nuncii ſentiuntur pluuiæ etiam ſi in lucernis fungi. ſi flexuoſe uolitet flamma. uentos præſagant: & lumina cum præ ſe flãmas elidunt: cum in ea pendentes coaceruantur ſcintillæ. uel cum tollentibus ollas carbo adhereſcit. item cum carbo uehementer perlucet. LVcernæ ſibyllam: ideſt diuinatricem. ſibyllas enim dici fœmĩas deo plenas uaticinaſq; tradunt omnes. PARcimus. lego paſcimus. DE ſpecula candelabri: attende candelabrum & lucernam indifferenter uſurpari cum proprie candelabrum a candela dictum ſit.

Magia ex lucernis.

Lecanomantia

Axinomantia

Igniſpicium

LIcet modicum iſtum igniculum. ignis iſte Terrenus. qui inuſu eſt mortalium cognatione quadam igni cæleſti & ethereo copulatus. poteſt nobis enunciare. quod diuinus ille portendat. theologorum enim & philoſophorum una uox eſt mundum hunc inferiorem ſuperioribus motibus eſſe contiguũ. & hæc craſſiora per corpora ſubtiliora regi atq; moueri: unde dubiũ nõ eſt igni illi celeſti igniculũ hunc terrenũ elementariũq; ancillari & ſubſeruire: qđ autẽ ignis hic noſter immortalis illius & celeſtis ignis cognatis ſit argumẽto ẽ iſtitutũ priſcoꝝ. q ut auctor ẽ plutarchus ignẽ ĩ lychrio nõ extiguebãt ſed per ſe lãgueſcere ac emori pmittebãt: quaſi ĩextiguibilis etherei ignis cognatiſſimũ. de ſympathia hoc eſt cognatõe & cõcordia: q̃ ẽ rebus terrenis cũ celeſtibus ſubtiliter ſcribit pclus platõicus. COrinthi: ciuitas ẽ ĩ pelopõeſo achaiæ caput græciæ decus: ĩter duo maria ioniũ & egeũ: quaſi ſpectaculo expoſita: quã Romani ut inquit. M. Tullius dirruendã eẽ cenſuerunt: p ide ac p̃potentẽ & aliquãdo romão imperio nociturã: alio noĩe ephyre dicta. unde æra ephyreia pro corinthia apud poetas ut ſupra diximus. CHALdeus: aſſiriorum magi ex gentis uocabulo chaldei nominantur: qui diuturna obſeruatõe ſyderũ ſcientiã putant̃ effeciſſe. ut p̃dici poſſet qd cuiq; euẽturũ. & ex quo quiſq; fato natus eẽt chaldeorũ aſtronomicorum genera multa ſunt: nã quidam orcheni dicuntur quidam borſipeni. & alii cõplures: qui per ſectas diſtincti ſunt. hi per oĩum uitam philoſophant̃. multa futura p̃dicentes: qui tum auguriis tum ſacris. tũ aliis quibuſdã ĩcantamẽtis & mala uertere ab hoĩbus. & bona afferre: ſõnia ĩſup & prodigia interpretari conſueuerunt. de quibus non parum multa Diodorus. Strabo. &. Marcus Tullius. aduerſum chaldeos qui & genethliaci appellantur phauorinus Philoſophus olim diſſeruit egregia atque illuſtri oratione. Vulgus ut inquit Gellius quos gentilitio uocabulo chaldeos dicere

Cognatio ignis terrẽi ad celeſtem ignem in lucerna nõ extingui.

Corinthꝰ ephyre.

Chaldere.

Genethliaci

oportet.mathemathicos dicit:De his poeta ſatyricus.chaldeis ſed maior erit fiducia quicquid dixerit
Chaldai/ aſtrologus credent a fronte relatum hammonis.in chaldaico ſermone ſe etiam laboraſſe teſtatur di
ci ſermo/ uus Hieronymus in tantum.ut uix poſſet anhelantia & ſtridentia uerba proferre. CIuitatem:corin
nis ſale/ thum. TVRbulenta:lego turbulentat.ut uerbū ſit quod ſignificat perturbat uexatq;. STIpibus
bra. emerēdis:lucro parādo:& nūmis cōgerēdis: ſtipē enī nūmū a ſtipando appellauerunt:nam cum aſſes
Turbulē/ librales eſſent eos in aliqua cella ſtipabant.ideſt componebant:ut inquit.M.Varro.quominus loci ac
tat. ciperēt: hic ſtipulari & reſtipulari
Stipes. hic ſtipēdiarii dicti:q ſtipē pēdebāt
Stipem erant autem ſtipes æreæ cuius nū
diarii. mi ponderandi penſatores aucto
re plinio libri pendes dicuntur.
DIes nuptiarum:plena ſunt in
quit Auguſtinus in enthiridio cō
uenticula noſtra hominibus:qui
tempora rerum agēdarum a ma/
themathicis accipiunt.iam uero
ut aliquid inchoet̃ aut edificiorū.
aut huiuſmodi quorūlibet operū
diebus quos ægyptiacos uocant
ſæpe etiā nos monere non dubi/
tant:hinc ī decretis canōicis.xxyi.
q.yii.præcipitur.ne obſeruent̃ di/
Dies es qui dicunt̃ ægyptiaci.ne tēpora
ægyptia/ aut lunæ curſus:quia quicunque
ci. has diuinationes obſeruat aut cō
ſentit obſeruantibus.inutiliter ſine cauſa magis ad ſui damnationem q̃ ad ſalutem tendit: idem Au/
guſtinus.uolumine quinto de ciuitate dei uaniloquia mathemathicorum illudens o ſtultitiam īquit
ſingularem:eligitur dies ut̃ ducatur uxor.credo proterea quia poteſt in diem non bonum niſi eligat̃
Eligitur̃. incurri.& infeliciter duci.a nonnullis prædicatur quod quidam ſapiens horam eligit quæ cum uxore
dies uxo concūberet.unde filium mirabilem gigneret.perſuaſum fuit ueteribus ex uana quadam ſuperſtitōe
ri ducen/ menſem maium copulæ nuptiali eſſe infelicem ac infauſtum.hinc illud poeticum.prouerbii uice ce
dæ. lebratum menſe malum maio nubere uulgus ait.econtrario menſis iunius nubētibus fœlix & accō/
Maio modus exiſtimabatur:cauſa autem huiuſce ſuperſtitioſæ obſeruatōis illa fuiſſe uidetur:ꝙ cū maius a
malum maioribus natu nominatus ſit.iunius uero a iunioribus:nuptiis haud dubie accōmodatiores ſūt iu/
nubere. niores q̃ ſeniores.nam ut inquit poeta frigidus in uenerem ſenior.quod & plutarchus refert in ꝓble
Iunius matis. FVNdamenta mœnium:ita ſua ſunt ciuitacibus fata:ſicut & hominibus:& antiqui non ſo/
fœlix lum diem ſed & horam.& momenta captabant in auſpicanda urbium edificatione:quod ſatis liquet
nuptiis exemplo ſeleuci.a quo acciti ſunt magi qui diem & horam qua fundamenta urbis ſeleuciæ iaceret:eli
Fata ciui gerent:qui horam ementiti ſunt.uerum incumbenti fatali:hora.qua ciuitas illa erat ex edificāda opi/
tatum ut fices a nullo commoniti ultro ad opus aduolarunt urbis fundamenta iacientes.Tunc magi cognito
hominū uim fati eſſe ineffugibilem a ſeleuco rege ueniam deprecantes fatalem inquiunt ſortem o rex ſiue bo
Hiſtoria nam ſiue malam neq; hominis neq; urbis fas eſt permutare:quædam enim urbium quēadmodū &
de origīe hominum ſors eſt auctor appiāus in ſyraicis. Qui negociatori cōmodus:ſolent negociatores.uia/
ſeleuciæ. tores nautici:negociationem.iter nauigationem auſpicaturi conſulere mathemathicum ſuper hora
Progno/ felici:tanquam alii dies & horæ aliis ſint fortunatiores īfortunatioreſq;.hinc ꝓgnoſtica illa maronia
ſtica ex na.ipſa dies alios alio dedit ordine luna fœlices operum:& mox paulo.ſeptima poſt decimam fœlix
georgiciſ & ponere uites.& prenſos domitare boues.& licia telæ addere.Nona fugæ melior.contraria furtis:he
Heſioduſ ſiodus quoq; nouiſſimam menſis diem feriatam eſſe præcipit.& genialem.quarta die uxorem ducē/
dam.octauam fœlicem eſſe caſtrationi.nonam plantationi.undecimam putationi. Compluraq; id
genus cōmemorat:ex cuius racemus uberibus uindemiam ſibi ſucculentam fecit maro noſter. OP
pido mira:ualde miranda. INcredendam fabulam:ſignat ſibi a chaldeo prædictum fuiſſe quod in
aſinum ex homine tranſfiguraret̃.& ꝙ libros hoſce de hac hiſtoria cōpōeret.q̃ res haud dubie incredi
Renidēs bilis eſt:& uix apud poſteros inuenit fidem. REnidens.ridens.ita catullus.renidet uſquaquaq;:lua
tius papinii interpres.renidens exponit pro labra contrahens porphirio cōmentator oratianus enar
rans illud ex ſermonibus.naſum nidore ſupinor.exponit nidorem pro riſu.unde inquit fit renideo.
Subfu alias renidere.eſt ſplendeſcere. HAbitudine.habitu corporis.ut ante dictū eſt & corporatura. SVF
ſculus. fuſculus:facie nigrāti.& cū tēpamēto modice declinante in fuſcū colorē.hæc enim particula ſub in cō/
poſitōe ut ſæpe diximus ſignificat tēperamentū. AIT.ſcilicet milo. OPtimas.lege optimas.ſigni/
ficat enim.Diophanē ſuis ꝑdictionibus opulentas mercedes.& uberes diuitias conſecutum eſſe.

ciuitatē reſpōſis:turbulenta & arcana fatorū ſtipibus
emerendis:edicit in uulgū:qui dies copulā nuptialem
adfirmet.q fūdamēta mœniū ꝑpetuet.q negociatori cō
modus.q uiatori celebris.q nauigiis oportunus.mihi
denique prouētū huius ꝑegrinatōis ingrenti:multa re
ſpōdit.& oppido mira.& ſatis uaria. Nūc enī gloriam
ſatis floridā:nunc hiſtoriā magnā:& īcredēdā fabulā:
& libros me facturum.Ad hæc renidens Milo: qua in/
quit corporis habitudīe præditus:quo ue noīe nuncu
patus:hic iſte chalde⁹ eſt:Procerus inq̄.& ſuffuſculus
Diophanes nomine.ipſe eſt ait.nec ullus alius.Nam &
hic apd nos multa multis ſimiliter effat⁹:nō paruas ſti
pes:imo uero mercedes optimas iā cōſecutus:fortunā

SEuerã an ſæuã:annominatio elegans ex dictionũ proximitate:q̃ eſt inter ſeuerã & ſæuã. CIRculo ſeptus:corona populari circundatus.ſicut ſæpe uidemus circunforanos hoĩes & pharmacopolas atq; uaticinos circunuallari turba uulgi ſatagentis ad huiuſmodi uaniloquia & præſtigias. quibus ſubinde illudunť & cũ diſpendio. FAta donaret:tãq̃ fata in manu ſint & poteſtate chaldei.ut illa diſponere poſſit prout uelit.Quod longe ſecus eſt ſi philoſophis credimus.qui tradunt fatũ eẽ imutabile in exorabile.in effugibile:quo ſtet & iupiter ipſe.uel expone fata donaret.i.prædiceret ſingulis q̃ fata tã bona q̃ mala ſint futura ſingulorũ.

Fatum ineffugibile.

ſeueram:an ſæuam uerius dixerim:miſer incidit.Nam diequadam : cum frequentis populi circulo ſeptus coronæ circunſtantium fata donaret.Cerdo quidam nomine negociator:acceſſit eum diem commodum peregrinationi cupiens:quem cum electum deſtinaſſet illi. iam depoſita crumena:iam profuſis numulis: iam dinumeratis centum denariis:quos in mercedem diuinationis auferret:ecce quidam de nobilibus adoleſcentulus a tergo adrepens eum lacinia prehendit.& cõuerſus:amplexuſq; exoſculatur artiſſime. At ille ubi primum conſauiatus eum:iuxta ſe ut aſſideret effecit:attonitus & repentine uiſionis ſtupore:& præſentis negocii:quod generat:oblitus:infit ad eum.Quam olim eqdem exoptatus nobis aduenis:Reſpõdit ad hæc ille alius.commodum ueſpera oriente.ſed uiciſſim tu quoq; frater mihi memora : quemadmodum exinde ut de euboea inſula feſtinus enauigaſti : & maris & uiæ confeceris iter. Adhæc Diophanes ille chaldeus egregius: mente uiduus : necdum ſuus. Hoſtes inquit: & omnes inimici noſtri : tam diram: immo uero ulyxeam peregrinationem incidant. Nam & nauis ipſa qua uehebamur uariis turbinibus procellarum quaſſata:

CERdo: græce cerdos lucrũ diciť. unde cerdones dicti q latino uocabulo lucriones noiantur:ſunt aũt artifices ſordidi: quorũ frequens mentio apud poetas & Oratores:uulgo cerdonẽ uocitant ſutorẽ ueterũ calceorũ:quem a Tranquillo diximus nuncupari ueteramentariũ. NOmine negociator:tãq̃ hoc noĩe appellitaretur:ab excellentia negociationis: ſic.n.ſolent aliquanti uulgo negociatores nuncupari: quo noĩe nõ ſecus q̃ proprio noſcitãť. CENtũ denariis : denarius ex argento erat.& ut inquit plinius placuit ꝓ decẽ libris æris . ſicut quinarius ꝓ quinque:poſtea Hannibale Romanos urgente placuit denariũ. xyi.aſſibus permutari.quinarium octonis:in militari tamẽ ſtipẽdio ſemper denarius pro.x.aſſibus datus.nota denarii argentei fuere: bigæ:atq; quadrigæ:& inde bigati quadrigatiq; dicti fuit & uictoriatus nũmus argẽteus.uictoriæ nota inſignitus.unde & nomẽ: hoc ideo annotaui quia mentionem ſæpe fieri inuẽies uictoriati apud ſcriptores idõeos. Quos mihi cedẽ:corrige mercedẽ.ſignificat.n.ꝓ mercede diuinatõis dinumeratos fuiſſe denarios:quos chaldeus auferret. LAcinia:parte ueſtis:de qua iã dcm̃ ẽ. CONuerſus:lege & cõuerſũ amplexus:ẽ.n.ſẽſus cõuerſũ eẽ chaldeũ expreſſiõe laciniæ:quẽ amplexatus ẽ adoleſcentulus.

Cerdões Lucriões

ueteramẽtarius

Denari⁹. Quiariuſ

Bigati. Quadrigati. uictoriat⁹

PRAEſẽtis negocii oblitus:inopiatus amici ſuperuẽtus ſæpe cã ẽ.ut p̃ſentis negocii.qd gerimus ob liuiſcamur.qd a.cidit chaldeo:q attonitus.ſtupefactuſq; uiſiõe repẽtina amici adoleſcẽtuli oblitus eſt pecuniã capere:quã cerdo dinumerauerat. INfit:loqť:alias icipit.Virgilius infit eo dicẽte deũ domus alta ſcileſcit. ILle alius:adoleſcẽtulũ ſignificat:q lacinia p̃hẽderat chaldeũ:q dixit ſe aduenisse hora ueſpertina tũc primũ exoriẽte:hoc.n.ſignificat cõmodũ.ſuperqua dictõe iã ſatis ac ſuper. FRAter:nomẽ affectus & charitatis.certe quotiẽs blãdiri uolumus amicis nulla adulatio procedere ultra hoc nomẽ poſt:q̃ ut fratres uocemus. EVboia inſula:boetiæ auulſa euboia ẽ ante uocitata calchodotis & macris:ut Dionyſius & ephorus tradũt dicta quoq; chalcis ẽ ære ibi primũ repto.qd græce chalchos diciť. a poetis abãtias noĩata. MENte uiduus.ꝓ uiduuatus.i.priuatus.ſignificať ãt ipos mẽtis inſenſatus ac brutus:cõpar elocutio ẽ illa oratiana:uiduus pharetra riſit apollo. VLYſſeã peregrinationẽ:inter duras & ærũnoſas peregrinatões ĩprimis memorať.ulyſſis peregrinario q diutino errore uexatus pertulit illa oĩa decẽnali pegrinatõe:imo ut uerius loquar naufraga iactatõe:q̃ i odyſſea canit Homerus. ut merito ulyſſes exẽplũ ſit tolerãtiæ & laborũ:& ulyſſea pegrinatio ꝓ laborioſa accipiať:ac plẽa periculorũ. TVRbinibus ꝓcellarũ quaſſata:uẽtus circũactus & eũdẽ ambiẽs locũ ac ſe ipſa uertigine cõcitãs turbo eſt auctor Seneca libro.y.quæſtionũ.Apuleius noſter in coſmographia breuius turbo inquit dicitur:qui repentinis flabris proſilit atq; uniuerſa pturbat de quo plinius turbinẽ uocãt proxima queq; proſternentẽ.procella uero fit ex flatibus.ui maiore cõtortis q̃ uocatur a græcis Ecnephias de qua ariſtoteles in tertio meteororũ plinius & cæteri procellã ab eo ꝙ oĩa percellat dictam eẽ autumant grammatici.quæ a Seruio diffinitur uis uentorum cum pluuia:qui & turbinem exponit uim eẽ uẽtorũ:ſed hæc ex ſecretariis philoſophorum magis eruenda ſunt q̃ ex promptuariis grammatiſtarum.

Fratris nomen amabiliſſimum

Euboia chalcis ære.

ulyſſea peregrinatio.

Turbo Procella. Ecnephias.

utroq; regimine amiſſo:egre adulterioris ripæ margi nē detruſa:præcipicio demerſa eſt.& nos oibus amiſſis uix enatauimus:quodcūq; uel ignotorū miſeratione. uel amicorū beniuolentia extraximus.id omne latrocinalis inuaſit manus. quorū audacie repugnans etiā noīe Ariſuatus unicus frater meus ſub iſtis oculis miſer iugulatus eſt.Hæc eo adhuc narrante mœſto:cerdo ille negociator correptis numulis ſuis.quos diuīationis mercedi deſtinauerat:protinus aufugit. ac dehinc. tunc demū Diophāes expergitus.ſenſit impuditiæ ſuæ labē.Cū etiā nos oēs circunſecus adſtantes:in clarum cachinnū uideret effuſos. Sed tibi plane Luci domine: ſoli omnium chaldeus ille uera dixerit.ſiſq; fœlix.& iter dexterum pergas.Hæc Milone diutine ſermocinante:tacitus ingemiſcebam.mihiq; non mediocriter ſuccenſebam:q ultro inducta ſerie in opportunarum fabularum:partem bōam ueſpere:eiſq; gratiſſimum fructum amitterem.& tandem denique deuorato pudore: ad Milonem aio.ferat ſuam Diophanes ille fortunam: & ſpolia populorum rurſum conferat mari pariter ac terræ.mihi uero fatigationis heſternæ etiam nunc ſaucio:da ueniam maturius concedā cubitū.Et cum dicto

Clauus gubernaculum. Trudes.

VTROque regimine:remorū:& uelorū.hoc.n.duplex eſt nauiū regimē.clauus quoq; qd gubernaculū eſt nauigii:quē rector tenet regimē eſt nauticorū:ex quo illud.dū clauū rectū teneā.& illud ſedebamus in puppi clauūq; tenebamus. DEtruſa:trudes uocant.quibus inherens ſaxo nauigiū trudi & retrorſū reuocari pōt:de quibus poeta æratasq; trudes & acuta cuſpide cōtos expediunt. VEL ignotorū miſeratōe:ex affectu dictū.cū etiā ignoti & alieni hoīes miſeratōe quadā proſequant naufrago:& liberalitate refoueant:tunc.n.ut ſaluberime percipit perſius.de ceſpite uiuo frange aliqd largire inopi ne pictus oberret cerulea in tabula. QuoR audacia:attende elocutionē.nā cū præmiſerit miſeriæ latrocinalis mãus:ſubiunxit quorū.intelligi uolens latronū.e contrario Saluſtius.ſed ante itē pauci cōiurauere cōtra rē.pu.in quibus catilīa fuit.de qua q ueriſſime potero dicā:nā cū dicere debuiſſet de quibus.ſ.cōiuratoribus dicā:ſubintulit.de qua.ſ.cōiuratiōe. SVB iſtis oculis:cū oculorū ſēſus accerrimus ſit.acerbiora īpendio ſunt:q uidemus:q q audimus. hinc illud quæq; ipſe miſerrima uidi:& quoR pars magna fui. EXpergitus:excitatus.& euigilās. CIRcunſecus:ex oī parte circunſtātes.

Aſtrologi in propriis negociis talpæ.

SENſit labē:ex hoc cōmonefacit nos apuleius:aſtrologis & chaldeis nō eē credendū:qui ī alienis negociis uideri uolunt oculatiſſimi:cū in ſuis rebus ſint hebetes & talpæ.qui dū abdita fata ſcrutant:q ſunt ante pedes nō proſpiciunt fiuntq; ridiculi. LVci:ait milo ad apuleiū ſe optare ut illi chaldeuera dixerit.& ut apuleiana peregrinatio ſit fœlix & fortunata.luci āt uocatiuus eſt caſus quē antiqui ſalutatoriū dixerūt.noīat āt Lucius Apuleius.ſiqdē honorificētior appellatio fit p pnomē:q p nomen. hīc illud Oratianū Quīte puta aut publi.gaudēt pnoīe molles auriculæ.liber ut īqt Quītiliāus i.vii. hēt pnomē.Nomē.Cognomē.qbus caret ſeruus.ideoq; pſius cū de libertate p māumiſſionē facta loqueretur.ſatyrice dixit:momēto tēporis exit Marcus dāma.& mox paulo.Marcus dixit ita eſt aſſigna marce tabellas:ſeruus.n.māumiſſus repēte pnoīe patrōi inſignit nominaturq;.Lucius autem pnomē eſt apud Romanos frequens a luce dictus.Nā qui Luci natus eēt Lucius:ſicut qui mane manius dicebat auctor.M.Varro.gens domitia pnoīa nulla præterq Cnei.& Lucii uſurpauit:Nam primum ſecundūq; ac tertium.ænobarborum Domitiorum·Lucios continua ſerie nominatos accepimus. DOmine honoris cauſa dominum appellat:Auguſtus tamen ut in commentariis.Suetonii Annotauimus domini appellationem.ut maledictum & obprobrium ſemper exhorruit.Dominumq; ſe ſerio uel ioco appellari prohibuit.Alexander quoq; Romanus imperator dominum ſe dici uetuit & ſane dominatio & principatus diuerſa natura ſunt:ut docet plinius panegyriſta nec aliis eſt princeps gratior:q qui maxime dominum grauentur:ſcribit Seneca in epiſtolis moralibus.quod relatu ſcituq; dignum eſt obuios ſalutari a nobis dominos ſolere:ſi nomen nobis non ſuccurrit:ex quo ductus uidetur ſenſus ille epigrammatarii poetæ.cum te non noſcem dominum regemq; uocabam. PORrigas:lego pergas:optat enim ut pergat iter dextrum hoc eſt proprium & fauſtum.dextrum enim paſſim uſurpat. pro proprio & proſpero. SVCcenſebam.iraſcebar mihi ipſi:ſuccenſere iraſci eſt iuſta de cauſa. VEſperæ:horæ ueſpertinæ. FRVctum:cōcubitū cōplexūq; fotidis ſignificat. CONferat mari ac terre cum ait mari refert ad naufragiū:quo in mari diophanis nauis turbinibus procellaR quaſſata rebus omnibus amiſſis demerſa eſt terræ uero inquit propter latrocinalē manū q in terra inuaſit reliquias diophanis bonoR. FAtigatōis ſaucio:Noua locutio.ut dicas ſaucius fatigatōis heſternæ.pro eo qd eſt defeſſus labore pegrinatōis pridiāæ.Medici & plinius noſter acopa appellāt medicamēta laſſitudis īpoſito ex re uocabulo.hīc acopis quoq; gēma dicta ē cū q oleū ſuffer uefactū pūctis laſſitudinē ſoluit.

Salutatorius caſus. Honorifica prænominis appellatio. Perſius. Lucius a luce. Manius. Nomē domini ut maledictum. Dn̄atio principatus. Dn̄os ſalutamus Ignotos. Dextrū pſpeR. Acopa. medicamenta. acopis

FAceſſo

FAceſſo. Abſcedo in cubiculū: Alias faceſſere ē facere ut illud iuſſa faceſſunt. NAM & pueris: Sēſus ē ſeruius iſtratū fuiſſe lectulū extra limē cubiculi ſui: ſibi uero ꝓcul ab his. ne illi ſubauſcultare poſſēt nocturnas coeūtiū uoces. ex Luciano ſun. ptū qui græce ait τω μεν παιδι εξω υπεστροτο. i. ſeruo extriſecus ſtratus erat lectus: appellatiōe aūt puerorum̄ ſeruos ſignificari quis ignorat: ex quo illud Plautinū. pueri mēſam appōite. & illud puere pulta. inde apud priſcos marcipores. & publipores nominati qua ſi pueri hoc ē ſerui marci & publii. ARBItrio: ſpeculatu cōtemplatuq;. Arbitrari eni ē ſpectare Plautus ne arbitri dicta nſa arbitrari queant: hinc arbitrū uocamus iudicē qui totius rei habeat arbitriū & facultatē quia ſcilicet arbitratur hoc eſt ſpectaᵗ & explorat diligenter cōtrouerſiā litigatorum̄ & arbitriū dicitur ſententia: quæ ab arbitro ſtatuitᵗ. & arbitrariū cū adhuc res apđ arbitrū geritur. quidā qui nō legere quæ a Luciano ſcripta ſunt: pro pueris emendarunt prius. Alii ut pueri: ſed male. cum ſentētiæ Luciani Vnde hæc mutuatur noſtra lectio ad amuſſim quadret. poteſt & hoc de pueris extra limen non

faceſſo. & cubiculū meū cōtendo. Atq; illic deprehendo epularum̄ diſpoſitiōes ſatis cōcinas. Nā & pueris extra limē credo ut arbitrio nocturni gānitꝰ ablegarētur: humi: q̄ procul diſtractū fuerat grabattulū meū, aſſiſtit mēſula cæne totius honeſtas reliqas tolerās: & calices boni: iam infuſo latice ſemipleni ſolam temperiē ſuſtinentes. & lagena iuxta orificio ceſim de aſcēto pateſcēs facilis auritu. prorſus gladiatoriæ ueneris antecænia. Cōmodū cubuerā: & ecce Fotis mea iā domina cubitū reddita: iacta proximat roſa ſerta. & roſa ſoluta ī ſinu

in docte neq; ineleganter referri ad ſeruulos liminis cuſtodes: quos limiarchas uocāt. de quibus ſenſiſſe uidetur ſilius in primo punicorum famuli turbato ad limina ſomno expauere trucem per uaſta ſilentia uocem. Vbi famuli ad limina ſignantur liminarchæ hoc eſt liminis prefecti cubiculiq; cuſtodes: Attamen apud iuriſconſultos titulo de muneribus & honoribus liminarchæ ponuntur pro militibus. qui imperii limitibus atq; confinio preficiuntur: quos limitarchas dicere poſſis. quaſi limitum prefectos. qui & limitanei nominantur ab hiſtoricis. uolumine quoq; codicis imperatorii. xii. mētio fit de limitaneis militibus & limitaneis agris. Vbi limitanei agri dicuntur. qui ſunt in limitibus. hoc eſt collimitio atq; confinio collocati: Limentinum deum uocant: qui limini præeſt. Quam procul diſtractū. Videtur legendum diſtratū. ut a ſternendo diſtratum intelligas. non a diſtraendo diſtractū ut ſit ſenſus. ſtratum fuiſſe lectum & menſam pueris q̄ procul a grabato. Apuleii. ASSIſtit mēſulæ. Lego menſula. ut ſit rectus caſus. & hoc totū colon cū inferioribus iungendū grabatulum meum aſſiſtit menſula. Eſt enim ſenſus. grabatulo aſſiſtebat menſula. Cum reliquiis cenæ & poculis: ex Luciano totum qui ſic ſcribit τραπεζα δε τη κλινη παραστηκει ποτηριον εχουσα: και οινος αυτου. παρεκειτο: και υδωρ ετοιμον και ψυχρον και θερμον hoc eſt menſula iuxta lectum aſtabat. poculum habens. & uinum adiacebat. & aqua frigida atq; calida erat in promptu. LAtice. Latex dicitur omnis liquor. Vnde & latex uini. Latex aquæ. olei abſinthii apud poetas frequentiſſime. hic laticē pro uino accipimus ſignificat enim calices bonos hoc eſt capaces ſemiplenos fuiſſe infuſo uino preparatos ad temperiem aquæ ſuſtinēdam: mos enim fuit ueterum. modo frigida: modo calida aqua mixta potiones temperare: ex quo illud epigrāmatarii. frigida non deſit. non deerit calda petenti. Item me conuiua leget mixto quincunce ſed āte incipiat poſitus q̄ tepuiſſe calix: & apud ſatyrographum. Calide gelideq; miniſter. M. officilius comediarum hiſtrio cum in cæna calidam potionem in pultario popoſciſſet repēte expirauit rigens nullo ſentiente: Donec Accubātium proximus tepeſcere potionem admoneret. LAgena. ποτηριον ideſt poculum ſignificat. hoc eſt uas uinariū: Quintilianus occidiſſemus te niſi nos lagena defeciſſet: Diminutiuū eſt laguncula: Plinius ī epiſtolis. proinde cum uenabere licebit auctore me ut panariū & lagunculā: ſic etiā pugillares feras. OFFIcio ceſſin. Mendoſiſſimus locus. qui ut ſentio ita emendandus eſt. orificio ſenſin dehiſcēte pateſcēs: ſignificat eni lagenā fuiſſe ī orificio. & ī ſūma parte patētiorē ī imo anguſtiorē. ſicut ſūt pleraq; id gēusᵉ uaſa uinaria. Ex quibus faciliorē hauſtus: Igitur pateſcebat lagena & patula fiebat ſūmo orificio dehiſcēte ideſt ſe ſe expandēte atq; aperiēte: ſenſin tñ ob uenuſtatē. Orificiū autē dicimus ut opificiū ab ore. ē eni ſūmū os. & hiatus ac pator: ſcribit Macrobius duo eē uētris orificia. quorum̄ ſuperius erectū recipit deuorataq;. & ī follē uētris recōdit. īferius uero demiſſū ītеſtinis adiacētibus īſeritur. & ide uia ē egerendi. ANTEcænia. Nouator uerborum̄ nō minus elegāter q̄ licenter: appellat lagenā ueneris antecæniā: tāq̄ ꝑguſtatio quædā ſit & præludium. ac præparatio ad paleſtrā ueneriā exercendam. uinum enim ſubſequitur libido. Nam ſine cerere & baccho friget uenus: Vnde Oratius ſcitiſſime crateram uini ſodalem ueneris appellat: Dicitur autem antecænia quaſi ante cænam ſumpta dictione compoſita ex integro & corrupto: ſicut Marcialis finxit. Domicenium quod domicenare ſignificat. VEneris gladiatoriæ: Tāq̄ paleſtra ueneris ſit pugna quædam gladiatoria. & amatores in concubitu prelientur atq; confligant.

Commodum. Vix. tunc primum. ROſa ſerta: Lucianus. των στρωματων ροδα πολλα κατεπαστο. ideſt roſæ multæ per ſtrata ſpargebantur.

pueri ſerui.
marcipor publipor.
arbitrari.
arbiter.
arbitriū.
arbitrariū
Liminarchæ
Famuli ad limīa.
limitanei milites.
limitanei agri.
limētinꝰ deus.
lagena.
lacūcula.
orificiū.
duo uentris orificia.
añcænia.
cratera ſodalis ueneris.
domicenium.

TVBErante:Tumeſcente.Roſæ enī ſolutæ in ſinu & gremio extuberare ac tumeſcere uidētur. pro
uerbiū uetus obiter referendum eſt.quod ait.nec mulieri.nec gremio credi oportere.Cum & illa incer
ti & leuis animi ſit:& plerūq; in gremio poſita.cum obliuionem uenerunt exurgentium procidant.
PRESſim.cū preſſura.quod amantium eſt ut ſcilicet oſcula inſignant imprimātq; preſſis labellis ad
uerbiū eſt. COrollis reuincto:Hoc totum amatoris ſpecimē eſt & argumentū:Vt coronis amator ab
amica reuinciatur: ac floribus oppleatur.Sutiles coronæ ut auctor eſt Plinius ſolemnes in cænis fue/
runt.& in potu atq; hilaritate pre/
cipue uſurpabantur.Interdū & co/
ronas ipas bibebant:Quod exem
plo Cleopatræ ſatis liquet:quæ in
conuiuali hilaritate inuitauit An/
tonium.ut coronas biberent:ſtro
phia Antiqui appellarunt: Vnde
nata ſtrophiola.Cum uero ex flo/
ribus fierent ſerta a ſerēdo ſeruiæ
appellabantur: a coronis corollæ
diminutiuo uocabulo ꝑpter gra/
cilitatē nominatæ. Vnde & corol
laria de quibus apud Tranquillū
copioſius.& mox ſuoloco dice/
mus. AQua calida iniecta:Dudū diximus:ꝙ mixtura calidæ pocula temperabātur.omnem decoctā
aquā utiliorem eſſe: conuenit.Itē calefactam magis refrigerari ſubtiliſſimo inuento.ut tradit Plinius
noſter libro.xxxi.Neronis principis inuentū eſt decoquere aquā ultroq; demiſſam in niues refrigera
re:Ita uoluptas frigoris contigit ſine uitiis niuis.hic illa in deſerpatioue apud Suetonium uox.hæc ē
decocta neronis. PAVlulati:Minutati.& ut īquit Plautus ducti. quod cū quadā īterbibendū cūctatio
ne a potoribus fieri ſolet. SORbiliat:Sorbillo haurit.plautus in penulo.hem mihi iā uideo ꝑpe uicti
tādum ſor billo.hoc eſt ſorbitione:ex animātibus alia ſugūt:alia iambunt.alia ſorbēt. appius aufeius
repentina morte obiit cū ſorberet ouū.ouū ſorbile uel molle ībeciliſſimæ materiæ ē.ut inquit celſus.q
craſſiorē quoq; pituitam fieri tradit ouis ſorbilibus. SEquēs:& tertiū.Prima uini cratera ad ſiti ꝑtinet.
Secunda ad hilaritatē. Tertia ad uoluptatē: Quarta ad inſaniam.nihil ſic inflāmat medullas.& titillat
membra genitalia ſicut uinum.Cui natura eſt exauſto accēdendi calore uiſcera intus:quo nihil eſt ꝑ/
nitioſius ſi modus abſit:gloriā bibēdi uirtute parthi quærūt.famā hīc apud græcos Alcibiades meruit
Cicero.M.Ciceronis illius inclytiſſimi oratoris filius auidiſſime apprehendit gloriā ebrietatis:qui bi/
nos congios ſimul haurire ſolitus erat:a quo oli Marcido ac temulento ſciphus impactus eſt.M.agrip
pæ.prouerbium uetus eſt.ſapientiam uino obumbrari:quo nihil poteſt eſſe fedius. cum uino mens
hominis obbruteſcat.Et uertigine caliget. Libet interdum talia tranſcurſu interſpargere ad caſtigan/
dos non paucos:qui ad uina perdenda geniti ſunt:qui ob hoc tantum ſe natos eſſe arbitrantur ut bi/
bāt:Quod olim de bonoſo imperatore Romano Aurelianus dictitabat:non ut uiuat inquit natus eſt
ſed ut bibat.qui bibit quantum hominum nemo:In quo fuit hoc mirabile. ut quantum bibiſſet tan.
tum mingeret:qui cum laqueo uitam finiuiſſet talis extitit iocus Amphoram pendere non hominē:
Fuit quidam ex numero phagonum ſiue comedonum quo uehementiſſime delectatus eſt Aurelia/
nus.qui ut refert Flauius uopiſcus bibebat infundibulo plus orca:eſt autē īfundibulū ut id quoq; trāſe
unter Annotemus inſtrumentū uinariū:quo uinū in dolium infunditur.precipit Cato.ut uilicus ha/
beat infundibula duo.Legitur in monumentis hebreorum quoſdam eſſe ex his qui audiunt ſapien/
tem ſimiles infundibulo:Tales nihil continere:qui ſicut īfundibulum quantū hauriunt tantundem
tranſmittunt.Orca autem uas eſt ficariū teres atq; uniformi ſpecie dicta a ſimilitudine orcæ marinæ
beluæ.precipit Columela in orcas picatas meridiano tempore calentem ficum condi & calcari diligē
ter oportere:Plinius quoq; in.xv.ubi copia inquit ficoꝝ abundat īplentur orcæ.M.Varro orcam capit
pro uaſe uinario.cum in primo de re ruſtica ſic ſcribit.quod ſæpe ubi cōditum nouum uinum orcæ.
ut in hiſpania feruore muſti ruptæ:nec non & dolia ut in italia ne uinum prolueret: apud perſiū pro
uaſe ſalſamentoꝝ capitur illo uerſu.Menaq; ꝙ nōdum prima defecerit orca.& hæc notiora. illud re/
motius:orcā dici uaſculum aleatorium:quo coniectæ agitatæq; teſſeræ & tali mittuntur in aleam. ad
euitandas aleatorum impoſturas.a Marciale dicitur turricula.ab Oratio pyrgus.In hoc ſignificatu ac
cipitur apud perſium.ſic ſcribentem.Anguſtæ collo non falier orcæ.Vbi grāmatici meras nugas effu
tiunt:huic ſententiæ noſtræ euidenter aſtipulatur illud pomponii.Iterum dum contemplor orcam
taxillos perdidi. CORpore ipſo:Aliquando ut inquit ueriſſime Auguſtinus cum in animo concu/
piſcentia ferueat.friget in corpore:& ille libidinis motus deſtituit inhiantem: ex quo fit ut libidini li/
bido non ſeruiat.Nunc ait Apuleius & animo & corpore ſe ſe ad libidinem fuiſſe incitatiſſimum.

INquiens.Lege inquietus.uel inquies.ut Antiqui dictitabant:quo uocabulo idem ſignificatur
quod inquietus.& eſt adiectiuum. Liuius.Iam ſibi ſatis gloriæ queſitum:& potuiſſe ſe deſinere in

tuberante:ac me preſſim deoſculato: & corollis reuin
cto. ac flore proſperſo: arripit poculum ac deſuper
aqua calida iniecta: porrigit bibam. idq; modicum.
prius q̄ totum exorberem: clementer inuadit. Ac reli/
ctum paululatim labellis minuens: meq; reſpiciēs ſor/
billat dulciter: ſequenſq; & tertium inter nos uiciſſim
& frequens alternat poculum. Cum ego iam uino ma
dens: nec animo tantum: uerum etiam corpore ipſo
ad libidinem: inquiens alioquin: & petulans: etiam

Nec mu/lieri nec gremio credēdū.
Preſſim.
Sutiles coronæ.
Coronas bibebant
Strophia
Seruiæ.
Corollæ.
Aquam niuibus refrigerare.
Decocta neronis.
Sorbillare.
Mors ſorbētis ouū
Onum ſorbile.
Cicero filius bibax.
Sapientiam uio obūbrari.
Vt bibat natus bonoſus.
Amphoram pēdere nō hominem.
Phagōes
Infundibulum
Dignum ſcitu.
Auditores ſimiles infundibulo.
orca.
orca aleatoria.
Locus pſii.
Inquies animus.

Animus inquies paſceretur opere:a Plinio dicitur inquies pro inquietudine.ſi mõ fas ẽ latino hõi ni iquietudinẽ uſurpare.ſic eñi iquit in.xiiii.furiales ſomni & iquies nocturna. SAVtius iguinũ.p i guinibus.figurate locutus ẽ.Veteres eñi genitiuũ pro ablatiuo frequenter uſurpãt.ut præſtãs Animi felix animi ita & Sautius inguinũ dicitur oppido q̃ eleganter habẽs iguina tumẽtia.ſicut eñi mẽbra in hõie ſautio intumeſcũt.ſic Sautius inguinũ dicitur.cuius turgẽt genitalia.ex libidinis deſiderio. Oratius tumẽt tibi cũ inguina: SIne: Terſior lectio ẽ ſane. SIne finali officio:Tãq̃ nullus finis uene ris prelii eſſet futurus: quidam le gũt ſine feriali officio.quod perin de ẽ ac ſi dicas ſine ceſſatione:uer bũ ẽ iuriſcõſultoꝝ ut in cã finali.

Inquies animus. Inqes nocturna. Sautius i guinum

ſautius pauliſper inguinum ſane: lacinia remota,impatientiam ueneris Fotidi meæ monſtrans: miſerere inq.& ſubueni maturius.Nam ut uides: prælio quod nobis ſine finali officio indixeras: iam proximante uehementer intentus: ubi primam ſagittam ſeui cupidinis iima præcordia mea delapſam excœpi: arcum meũ & ipſe uigore tetendi.& oppido formido ne neruus rigoris nimietate rumpatur ſed ut mihi morem plenius geſſeris: in effuſum laxa crinem: & capillo fluente undantur ede cõplexus amabiles. Nec mora: cũ omnibus illis cibariis uaſculis raptim remotis. laciniis cunctis ſuis renudata: crinibuſq; diſſolutis ad hylarem laſciuiã: in ſpeciẽ ueneris: quæ marinos fluctus ſubit pulchre reformata: pauliſper ẽt glabella fœmĩa: uel roſea palmula potius obumbrans de induſtria: q̃ tegens: uerecũda preliare inquit: & fortiter preliare. Nec enim tibi cedam nec terga uortam. cominus in aſpectum: ſi uires dirigere. & graſſare gnauiter. & occide moriturus. hodierna pugna non habet miſſionem. Hæc ſimul dicens: inſcenſio grabattulo: ſuper me ſenſim reſidens: ac

ARcũ meũ:Perſtat ĩ trãſlatione. nã cũ premiſerit ſagittã cupidinis q̃ ille amatores ferit merito ſubiũ tulit arcũ tetendi: quod plane referẽdũ eſt ad genitalia: quæ uigore nerui inſtar arcus tẽdũtur. ſcribit Plinius camelino genitali arcus ĩtendi a populis orientis. Ad cõſimilẽ ſignificãtiam alluſit Ouidius cũ ait in carmine ob ſceno. Nemo meo melius neruum tendebat Vlyſſe.ſiue illi lateram: ſeu fuit artis opus.Itẽ in amoꝝ uoluminibus.Penelope uires iuuenũ tentabat in arcu: qui lacus argueret comeus arcus erat.Nã cũ de arcu ſimplicius loqui uideatur: quẽ proci tendere nequiuere.& ſolus Vlyſſes tetendit. prout latiſſime canit Hõerus tñ occulte alluſit ad arcũ & neruũ.gẽitaliũ de quo ner uo Oratius. Cuius in indomito conſtantior inguĩe neruus. ET oppido formido:Valde timeo.

arcum tẽdere ĩ obſcena ſignificatione. Ouidius de arcu.

IN effuſum laxa crinem:Petit a fotide.ut comam ſoluat ut capillos habeat effuſos diſſoluto ſq;:quĩ undanter fluant: uerbum eſt imperantis.laxa. LAciniis renudata:Exutis ueſtimentis omnibus.etiã interula.ſiue camiſia depoſita.In amore enim uix ulla etiam nuda ſat nuda eſt. In ſpeciem ueneris reformata:Laus magna photidis.cuius nudæ formã cõparat ueneri. q̃ nuda ſubit marinos fluctus. & nuda illic exit.ut pote ex maris ſpũa genita:Venerẽ nudã e mari exeũtẽ pinxit appelles: quæ Anadyomene uocat̃:quo opere nihil abſolutius iudicãt eruditi:Anadyomenæ aũt græca appellatiõe dicit̃ emergẽs.ſiue exiẽs.ſiue egrediẽs ex mari. Glabella:Delicata. & leuore cutis uenuſta.glaber & p diminutionẽ glabellus dicit̃ læuis politus & ſine pilis.Verbũ uetus ẽ deglabrare.qđ ſignificat depilare & glabrũ facere.glabreta.Antiqui loca dixerũt.q̃ſi caluata: q̃ fruticibus nuda ſũt.ut pote nihil gignẽtia.q̃ græci phalacras uocãt a ſimilitudie caluitii.qđ phalacrõ dicũt.Vnde phalacrocoraces calui corui hinc apud Suetoniũ uicus ĩ quo natus ẽ ueſpaſianus phalacrine nomẽ dixiſſe uideri poteſt.qđ ea loca eſſẽt phalacra hoc ẽ calueta ſiue glabreta.Ideſt fruticibus uiduata.& penitus ſterilia: quãuis icõmẽtariis cõiectatorie tradiderimus nomẽ phalacrie iditũ uideri poſſe ex eo ꝙ hõines calui illic naſcerẽt̃: quos græci φαλακρους uocãt.De glabretis ait Columella.& glabreta ſignis adhibitis notari cõuenit.ut ſuo tẽpore eiuſmõi uitiis medeamur: ab eodẽ decẽter dicit̃.glabreſcit area. p eo ꝙ ẽ fit glabra & ſine herbis.q̃ tegẽs uerecũdia:Lego uerecũda.ut ſit ſẽſus photidẽ.manu ex pãſa nõ tã texiſſe q̃ obũbraſſe uerecũda hoc ẽ genitalia: qui mos ẽ mulieribus prope peculiaris.ut pudẽda cõſpici nolint: quorũ mẽbroꝝ nuditas erubeſcẽda: & ut auctor ẽ auguſtinus uolumie.xiiii.de ciuitate dei.oẽs gẽtes adeo tenẽt i uſu pudẽda uelare: ut qdã barbari illas corporis ptes.nec i balneis nudas habeãt: ſed cũ eaꝝ tegumẽtis lauẽt: apđ Romãos nudi iuuenes corpora ĩ cãpo exercẽtes pudẽda opiebãt: Vñ ita ſuccĩctos uulgus cãpeſtratos appellat. PREliare:Cogreſſu ſcilicet.& pugna uenerea. NEC terga uortam: Trãſlatio a bellatoribus.qui comius & aduerſo pectore depugnãt: neq; tergiuerſãtes.neq; cedẽtes: cũ eius ſit terga uertere.q timidus ẽ: & fugere malit q̃ mori. MISſionẽ:Hoc ẽ qđ ſupra dixit pliũ nobis ſine finali officio idixerat: perſtat ĩ metaphora plii militaris. GRASſare gnauiter. Strenue depugna. Graſſari antiqtas põebãt.p adulari.nũc latrociale uerbũ ẽ.nã graſſari dicũt̃ latrões uias obſidẽtes uide licet ab impetu gradiẽdi.Vnde graſſatores dicti & graſſaturæ.mars & luna in.viii.ab horoſcopo loco

anadyomene uenus. Glaber Glabellus. Deglabrare Glabreta Phalacra Phalacro coraces. Phalacri calui. Glabreſcit. Pudẽda uelari. cãpeſtrati Graſſari Graſſator Graſſatura.

ſimul collocati graſſatorē efficiēt:qui latrocinātem manū profuſione ſanguinis cruētabit. Interdum
graſſari honeſta ſignificatione ſignificat ire & gradi:ut illud ſilii italici graſſādū ad clara periclis.& Salu
Gnauiter ſtii.animus ubi ad gloriam uirtutis uia graſſatur habunde pollens potenſq; & clarus eſt:gnauiter au
Nauiter tem dicitur induſtrie ſtrenue.celeriter.quod & nauiter:cuius contrarium eſt ignauiter:Nauus autem
Nauus celer ac ſtrenuus a nauiū celeritate dictus.grāmatici ꝓthesin figurā appellāt:quādo appoſitio quedam
Prothesis litteræ fit ad pricipiū dictiōis.Vt gnatus pro natus.gnauus pro nauus.gnauiter pro nauiter. Noti in
quit erant.M. Tullius & naui. &

crebra ſubſiliēs:lubriciſq; geſtibus mobilē ſpinā quatiēs:pendule ueneris fructu me ſatiauit. uſq; dū laſſis animis:& marcidis artub⁹ defatigati:ſimul ambo corruimus:īter mutuos amplexus animas anhelātes. his & huiuſmodi colluctatiōibus ad cōfinia lucis uſq; peruigiles egimus:poculis īterdū laſſitudinē refouentes & libidinem incitantes & uoluptatem integrantes. Ad cuius noctis exemplar ſimiles adſtruximus alias pluſculas.Forte quadā die mecum magnope Byrrhena cōtendit:apud eam cænulæ intereſſem. & cum impendio excuſarem:negauit ueniā.Ergo igitur Fotis erat adeūda:deq; nutu eius conſilium: uelut auſpiciū petēdum: que q̄q̄ inuita q̄ a ſe ungue latius digrederet:tamen comiter amatoriū militiæ breuem cōmeatum indulſit. Sed heus tu inquit caue:regrediare cæna maturius.nā

nari:quibus cum in preponi debet dulcius uiſum ē ignoti. ignaui.& ignari dicere q̄ ut ueritas poſtulabat. CREbra: Crebro nomē pro aduerbio. Virgilius.& pede terrā crebra ferit. MObilē ſpinā quatiēs:In te uenerea exigitur motus & agitatio:ut illæ merito dānētur q̄ imobiles iacēt. hēt enī mobilitas illa neſcio qd īcētiuū & illiciū.efficitq; uenerē uiris cōcinniorē:ex quo eſt illud Epigrāmatiſtæ.nec motu dignaris op⁹ nec uoce iuuare.Cōtra ſapho ouidiana īquit crebraq; mobilitas apta
Lucret⁹. q; uerba ioco. Lucretius motū illū īcōcubitu efficere ait uenerē cōcinniorē.qui tamē ſit cā ne fœminæ cōcipiāt. ſic eni refert in quarto.idq; ſua cā cōſuerūt ſcorta mo
Spīa lōgū ueri.ne cōplerētur crebro grauidæq; iacerēt:& ſimul ipſa uiris uenus ut cōcinnior eſſet: ſpina aūt dor
cerebrū. ſualis a medicis lōgū cerebrū uocat̄.ex ſpīali medulla pudēdis atq; ēt matrici:ut ſuū miniſteriū īpleant
Pendula nerui miniſtrāt̄. PENdulæ ueneris:Elegāter pēdulā uenerē uocat.q̄ fit a fœmina ſupſtāte:de quo cō
uenus. cubitu īquit Ouidius parua uehatur equo qd erat lōgiſſima.nūq̄ thebais hectoreo nupta reſedit equo
pleriſq; quadrupedū ut īquit.Plinius fœmiēi coitu ſuperueniūt. ARtubus: Lāguētibus mēbris.quid
Hō ex coi ē īquid Ariſtoteles ī problematis q̄ hō iter cætera Animātia a cōcubitu diſſoluitur.& lāgueſcit? An q̄
tu maxie ſemē pro ſui corporis proportiōe plurimū emittit:qui uero multū genituræ ſiue ſpmatis emittit palle
languet. ſcit ac debilitatur:nō ſecus q̄ debilitaret̄.ſi q̄dragies tātū de ſāguie emitteret: Quod ideo fit quia ſpma
ſiue gēitura gignit̄ ex ſāguie optime digeſto quarta uouiſſimaq; digeſtiōe.auctor Albertus magnus.
Scitū pythagoræ Dicere ſolebat pythagoras tūc aphtodiſia.i.uenerea exercēda eē cū te ipo infirmior fieri uis. Venerem
de coitu. dānat Democritus:Cuius raritatem utiliorē eſſe ueriſſime ſentit Plinius noſter.& an̄ Pliniū dixerat.
Cor.celſus. Cor.Celſus prope ex oraculo.Cōcubitus rarus corpus excitat:frequens ſoluit: ab artubus mēbroꝝ.
deriuatur artuatus.quæ dictio ſignificat diſſipatū.& quaſi per artus laceratū:Maternus in quinto ut ſic
artuatis uiſceꝝ partibus mēbra oīa crudelis artificii ꝑſidio proferantur:fit & uerbum deartuare. quod
Artuatus ē quaſi ꝑ artus cōcidere:Plautus deartuatus ſū miſer. SImul ambo corruimus:Illa ē oībus nūeris ſoli
Deartuar̄ da uoluptas qua uir & fœmīa coeūtes ſimul cōmoriūtur. Ouidius Ad metā ꝑperate ſimul tūc plena
Concipe uoluptas:cū pariter uicti fœmīa uirq; iacēt Vulgo credit̄ ad cōcipiēdū neceſſariā eē utriuſq; coeūtis cū
fœmias ſine uoluptate. uoluptate pariq; cōcurſu ſeminis ꝑfuſionē:qd negat Ariſtoteles. qui libro primo de generatiōe animaliū fœmīas ſæpe numero cōcipe affirmat.ſine ea q̄ ꝑ coitū fit uoluptate:qd & reliqui ꝑipatetici teſtātur. COLLVctatiōibus.Tāq̄ paleſtra q̄dā & luctatio ſit uenerius concubitus.Ideoq; Domitianus cli
Clinopale. nopalē uocabat libidinis aſſiduitatē: uelut paleſtrā lecti & exercitamētū. LIBIdinē īcitātes: Iſocolon
eſt.qua figura prope peculiariter ubiq; locoꝝ utitur Apuleius.latine dicitur cōpar. IMpēdio. Valde.
Iſocolon aduerbiū ē. NEGAuit ueniā:Dixit ſe mihi nō ignoturā.nec ueniā daturā.ni ſi promiſiſſem me apud
compar. eā cenaturū. CONſiliū uelut auſpiciū petēdū:Quēadmodū ꝑſides & magiſtratus regūtur auſpiciis: ſi
Impēdio. ne quibus nihil militiæ domiq; agebatur.Ita mihi inquit cōſiliū erat petēdū a photide:ut magiſtratus
Galliacei auſpicia ab auſpicibus peter̄ cōſueuerūt:Plinius de Gallis gallinaceis ſcribēs ſic refert.Hi magiſtratus
magiſtratus regūt. noſtros quotidie regūt Domuſq; ipſi ſuas claudūt aut reſerāt. hi faſces Romanos īpellūt aut retinēt.
Iubēt acies aut prohibēt uictoriarū omniū toto orbe partaꝝ auſpices. VNgue latius:Vnguē latū. &
Vnguē latū Digitū digitū tranſuerſum prouerbialiter uſurpamus ad ſignificādū īteruallū oppido q̄ puſilū:quāta ſcilicet ē
trāſuerſū. latitudo unguis & digiti trāſuerſi:Plautus in aulularia. Digitū traſuerſum aut unguē latū.Exceſſeris.
Hieronymus & Cicero hac Prouerbiali locutione decenter utuntur. COmiter.Hilare. ac lubenter.
Comiter ut exponit Varro:aduerbiū ē.Cōes.ut īquit Cicero dicimus hōines faciles & bēignos. AMAtoriæ
Comis. militiæ:Ouidius militiæ ſpecies amor ē.diſcedite ſegnes itē militiat oīs amās & hāt ſua caſtra cupido.

VESAna factio: Malorũ cõſenſus & cõſpiratio dicitur factio. alias factio ſignat opulẽtiam. ut illud Plauti ex aulularia. Iſtas magnas factiones nihil moror: olim factio honeſtũ erat uocabulũ. unde factiones hiſtrionũ & quadrigariorũ dictæ: modo noĩe factionis ſeditio & arma uocãtur: & hoĩes factioſi dicti: Saluſtius: erat. Cn. piſo eodẽ tẽpore adoleſcẽs nobilis ſũmæ audaciæ: egenus factioſus: Tertullianus ĩ apologetico. at e cõtrario illis nomẽ factionũ accomodandũ eſt q in odiũ bonoꝝ & ꝓboꝝ cõſpirãt. INFEcta. Lego infecit. hoc eſt polluit. fedauit. ꝑturbauit. PER medias plateas: Non clã ſed palã & ĩ propatulo cedes a factione ueſana fieri ſolitas ſignificat: platea aũt media ꝓducta enũciatur. ſi Donato credimus. q enarrãs illud Terẽtianũ in hac platea dicunt habitaſſe chryſidẽ. hoc innuit cũ ait: græci πλατειαν dixerũt: quã nos plateã dicimus. ſecũdũ formã eiuſmodi μηδειαν & medeã: σπονδειον & ſpondeũ ſcribimus: tamẽ apud Oratiũ & Auſonium platea profertur. media correpta. ſic. n. ĩ epiſtolis Oratii legit᷑: puræ ſũt plateæ: nihil ut meditãtibus obſtet. PRæſidis auxilio: Congruit bono & graui p̄ſidi ut Vlpiãi uerbis utar. Curare ut pacata & quieta ꝓuincia ſit

uesana factio nobiliſſimorum iuuenum. pace publica infecta: paſſim trucidatos per medias plateas uidebis iacere. Nec præſidis auxilia longinqua leuare ciuitatem tanta clade poſſunt. Tibi uero fortunæ ſplendor inſidias: contemptus etiam peregrinationis poterit afferre. Fac ſine cura inquam ſis Fotis mea. Nam præter ꝙ epulis alienis uoluptates meas anteferrem: metum etiam iſtum tibi demam: maturata regreſſione. Nec tamen incomitatus ibo. Nam gladiolo ſolito cinctus altrinſecus. ipſe ſalutis meæ p̄ſidia geſtabo. Sic paratus cænę me committo. frequens ibi numerus epulonum. & utpote apud primatem fœminam flos ipſe ciuitatis.

quã regit. qđ nõ difficile obtinebit ſi ſollicite agat. ut malis hoĩbus ꝓuincia careat. eoſq; conquirat: nã & ſacrilegos. latrones. plagiarios. fures. cõquirere debet. & prout quiſq; deliquerit ĩ eũ animaduertere p̄ſes ꝓuinciæ ut inquit Paulus in ſua prouincia tãtũ ĩperiũ habet: & habet ĩterdũ ĩperiũ aduerſus extraneos hoĩes. ſi qui malũ cõmiſerint. nã & in mãdatis principũ eſt. ut curet is qui ꝓuinciæ p̄eſt: malis hominibus carere ꝓuinciã. p̄ſidis aũt nomẽ generale eſt. quo oẽs prouincias regẽtes appellantur. Quod aũt dixit Vlpianus plagiarios cõquiri a p̄ſide debere. ſcito noĩe plagiarii. nõ tã eum ſignificari qui ſurripit alienos ſeruos ut autumat Acurſius. q̄ eũ qui liberum hoĩem aſſerit ĩ ſeruitutẽ quiq; hoĩem emit. quẽ ſcit liberũ eſſe: & qui huiuſmodi hoĩem ſciens uendit aut pro ſeruo tenet. Dictus plagiarius: ꝙ lege phania plagis dãnatus eẽt. ipſa uero lex plagiaria: crimẽ plagiũ uocatur. Martialis decẽti metaphora plagiariũ appellat furẽ librorũ ſuorũ: qui illos tãq̄ ſuos tenet in ſeruitute. Ego opinor potius plagiariũ a uocabulo græco duci. i. πλαγίω qđ ſignificat obliquũ. & tranſuerſum. & πλαγιάζω dicitur obliquo: nã qui plagiarius eſt quaſi ex obliquo & trãſuerſo ĩ ſeruitutẽ trahit illũ qui liber ſit. p̄terea ĩ plagiario ſyllaba prima corripitur. In plaga producitur. CONtemptus peregrinationis. Peregrini dũ cõtemnũtur inſidiis magis obnoxii ſunt. Cũ naturaliter ciues noſtros magis q̄ peregrinos foueamus. Cuius rei argumẽto eſt exẽplũ illud agoracriti & alcamenis atheniẽſis. nã cũ duo hi ſculptores ĩ marmore ſcalpẽdo clariſſimi uenerẽ feciſſent. uicit Alcamenes nõ opere. ſed atheniẽſium ſuffragiis. q cõtra peregrinũ ſuo fauerũt. p̄cipit Plato libro. viii. de legibus peregrinos poſt exactos uiginti annos alligatis ſarcinulis ex ciuitate in qua habitauerint migrare debere: Idẽ libro nono. peregrinũ ob homicidiũ maiori multa afficiẽdũ eẽ q̄ indigenã. Itẽ libro. xi. iubet ut peregrini duntaxat & aduenæ cauponarias exercitationes faciãt: cõtẽptus ponitur pro cõtẽptione. NEC incomitatus: Comes fidiſſimus eſt gladius quo comitatũ iturũ ſe ſe ſpõdet Apuleius. GLAdiolo. qdã ex ueteribus gladia neutraliter dixerũt genere excidẽtes. ut notat Quintilianus. gladiola dixit meſſala. Gladiũ a clade. C. in. G. cõmutato dici autumat. M. Varro. quia fit ad hoſtiũ cladẽ. Lacedemonii primi auctore Plinio gladiũ iuenerũt. ALtrinſecus: Altiore corporis parte. Aduerbiũ ẽ: uel ab altero latere: ſic enĩ macherophori gladiũ ad latus alterũ alligatũ geſtare cõſueuerũt. CAEnæ. Ad quã. ſ. inuitauerat me byrrena. EPVlonũ: Cõuiuarũ. ab epulis epulones dicti & ꝓ cõuictoribus accipiunt᷑: Antiqui epolonos dicebãt quos nũc epulones dicũt & ſignificabãtur hi qui habebãt indicendi epulas ioui ceteriſq; diis poteſtatẽ: põtifices ueteres ut auctor eſt. M. Tullius ĩ tertio de oratore tres uiros epulones eẽ uoluerũt: a qbus fieret ludorũ epulare ſacrificiũ. Mox nũerus epulonũ auctus & ꝓ tribus ſeptẽ eẽ cœperũt. de qbus intelligi uoluit Lucanus illo uerſu ſeptẽ uirq; epulis feſtus. titiiq; ſodales. Plinius quoq; iunior ſcribit mariũ bethicũ fuiſſe ſeptẽ uirũ epulonũ. Sodales aũt titii ut id quoq; trãſeunter attingã. apud Lucanũ. ſignificant᷑ ſacerdotes. dicti ab titiis auibus. quas ĩ auguriis certis obſeruare ſolẽt: Coepulonus Plauto dictus cõuictor: & hiſdẽ epulis ueſcẽs. ſic enĩ ait in perſa. o mi iupiter Terreſtris & coepulonus. cõpellatiuus. Vbi Annotandũ q; copulatiuus q̄ compellatiuus emendatius quadrat Plautinæ ſententiæ. Priſci ſcitiſſime facetiſſimeq; epulones Deos paraſitos iouis appellauerunt: & ad illius menſam conſtituerunt. Lex conuiualis præcipit ne in conuiuio epulones hoc eſt conuiuæ plures ſint q̄ nouem: nec paucio-

Factio. — factioſus — Platea. — Officiũ boni præſidis. — Præſidis nomen. — Plagiarius qui. — Plagium unde plagiarius cõtra uulgatã opinionem. — Exemplũ agoracriti & alcamenis. — peregrini & cauponationẽ exerceãt. — Gladia. — Epulões — Epoloni. — Locus Lucani. — Septẽuiri epulões. — Sodales titii. — Coepulonus. — Epulões paraſiti iouis.

res ꝗ tres.oportet enĩ numerũ cõuiuarũ a gratiarũ numero incipere & progredi ad muſarũ.Id eſt proficiſci a tribus & cõſiſtere in nouẽ:nã multos eſſe inquit.M.Varro nõ cõuenit:ꝙ turba plerũq; eſt.turbulenta.notiſſimũ dictũ eſt de numero cõuiuarũ prout meminit Iulius capitolinus.ſeptẽ cõuiuiũ.nouẽ uero cõuitiũ:Archeſtratus poeta græcus cõuiuæ inquit aut tres aut quattuor.aut nõ plures quinq; ſunto. alias mercenariorũ & rapto uiuentiũ cõuentus fuerit:Atheneus quoq; auctor eſt olim nõ plures quinq; in cõuiuiũ adhiberi ſolitos. OPIpares lecti:Dicimus opipares.& opiparos : ut exanimes & exanimos.ut inermes & inermos . In ſecũdo & tertio ordine. opiparũ aũt antiqui dicebãt magnarũ opũ apparatũ ut opiparũ cõuiuiũ. a Plauto in perſa.opiparæ athenæ dictæ . pro opulẽtæ & magnificæ. a quo opipare abundanter & copioſe:hic lecti opipares ſignificãtur menſæ magnificæ.ac ꝓcioſæ:ut pote ex citro & ebore cõfectæ:nã ut inquit Plinius menſis citreis nihil erat ꝓcioſius. olim cethegus menſam citreã permutauerat fundi taxatione.Rotundæ erãt & orbiculatæ.menſis citreis ꝓcipua dos in uena criſpis : tigrinæ & pantherinæ uocabãtur:mulſi color in his maxime probabatur:de quibus Lucanus.Martialis. Iuuenalis. Seneca.ſcriptores oẽs.harũ menſarũ pedes ex ebore fiebãt:ob id dixit Plinius. Eodẽ ebore numinũ ora ſpectari & menſarũ pedes:Iuuenalis.Latos niſi ſuſtinet orbes grande ebur.Epigrãmatarius poeta.Tu libycos indis ſuſpendis dentibus orbes. HIC uitrũ fabre ſigillatũ.Vitrũ aliud flatu figuratur.aliud torno teritur.aliud argẽti modo celatur.Sidon officinis quõdã uitreariis nobilis.uſus uitri ad potãdũ argenti metalla & auri pepulit.Ferũt Tyberio principe excogitatũ uitri tẽperamẽtũ. ut flexibile eſſet.& totã officinã eius artificis abolitã.ne æris.Argenti.Auri.Metallis ꝓcia detraherẽtur auctor Plinius libro.xxxvi.græci hyalon uitrũ uocãt:Vnde hyalinus color uitreus.Virgilius carpebãt hyali ſaturo fucata colore:Galienus ĩperator aſpernatus eſt calices uitreos dicẽs.nil uitro cõmunius.

opipares citro & ebore nitẽtes lecti aureis ueſtibus itecti. Ampli calices.uariæ qdẽ gratiæ:ſed ꝓcioſitatis unius. Hic uitrũ fabre ſigillatũ.ibi criſtallũ ĩpictũ.argẽtũ alibi clarum. & aurum fulgurans. & ſuccinum mire

FAbre.Elegãter & ad amuſſim celatũ. CRYſtallum ĩpictũ:cryſtallũ glaciẽ eſſe certũ eſt:Vnde & nomen græci dedere κρυσταλλοσ enĩ græce glacies.& κρυσταλλωδησ glacialis.hinc illud ĩ obſceno carmine.Rigetq; dura barba uincta cryſtallo.auctor eſt xenocrates uas amphorale ex cryſtallo uiſum.Poculis cryſtallinis maxima auctoritas:Nero amiſſarũ rerũ nuncio accepto.duos calices cryſtallinos in ſuꝑma ira fregit illiſos.Materfamilias olim mercata eſt trullã cryſtallinã ſextertiis cẽtũ quinquaginta millibus.ĩpictũ aũt cryſtallũ apellat.uel quaſi nõ pictũ.& ſincerũ quale dicitur aſynthetõ. uel qa pingi ſolitũ eſt:qđ & Plinius refert.ſcribẽs ex cryſtallo tingi ſmaragdos aliaſq; trãſlucentes gẽmas: in rigido potu maxime cryſtallina cõmendantur.cũ materia illa ſit caloris ĩpatiẽs. ARgẽtũ alibi clarũ.argẽtea ſuppellex.& argẽtea uaſa in apparatu mẽſarũ regiaꝝ uſurpãtur:ut pote ꝓcioſiſſima:lãces ex centenis libris argẽti ſup quĩgẽtas numero Romæ fuiſſe cõſtat.Cornelius nepos tradit triclinia Romæ argẽtea fuiſſe:repoſitoriis argẽtũ addi ſua memoria cœptũ feneſtella dicit.lectos operuiſſe argẽto totos primus traditur carbilius pollio eques Romanus:qui & aureos fecit. uaſa coquinaria ex argento caluus orator fieri ꝗritur:anaglypha uocãt uaſa:ꝗ in aſperitatẽ exciſa ſunt : ut Plinius oſtendit in.xxxiii.de qbus epigrãmatiſta:& menſis anaglypta de paternis.Dixit maro cymbiaq; ex auro perfecta atq; aſpera ſignis.interpretatur Seruius anaglypha ſignificari:in argento aũt clariorẽ colorẽ eſſe ꝗ in auro.magiſq; diei ſimilẽ tradit idẽ Plinius : ideoq; militaribus ſignis familiariorẽ quoniã is lõgius fulget.græci αργυρον argẽtũ uocãt.unde argyraſpides a clypeis argentatis dicti milites alexandri:& apollo argyro toxos aqud Homerũ cognominatus.ab arcu argenteo:& gẽma argyrodamas:quam & androdamanta uocãt:qm̃ ĩpetus hoium & iracũdias domat. AVrũ fulgurans.Querit Plinius cur aurũ ꝑlatũ ſit cæteris metallis.qa inquit rerũ uni nihil igne deperit quin imo quo ſepius arſit proficit ad bonitatẽ:auriq; experimẽto ignis eſt:Idq; ipſum obryzum uocant:quaſi ſincerũ:Quod ualde ꝓcioſum eſt:Idq; eccleſiaſtici ſcriptores ophir appellant:ut docet fortunatus:altera cauſa ꝓcii maior ĩ auro eſt.quod minimũ uſus deterit.ſup cætera nõ rubigo ulla eſt nõ erugo non aliud ex ipſo quod conſumat bonitatẽ minuatq; pondus:Meſſala orator prodidit antoniũ triũ uirũ aureis uſum uaſis ĩ oĩbus obſcenis deſideriis Ptolomeus olim mille conuiuas totidem aureis poculis ſaginaſſe fertur:ĩmutãs uaſa cum ferculis. SVCCInum mire cauatum:Priſci crediderunt ſuccum arboris ſuccinum eẽ:& nomen argumento eſt:ut auctor eſt Plinius.a germanis appellatur gleſſum:& ob id inſularum una in ſeptentrionali occeano gleſſaria nominata . Liquidum primo diſtillare indicio ſunt quædam intus tranſlucentia ut formicæ.Culices lacertæ.Candidum odoris præſtantiſſimi.fuluo maior auctoritas ſumma laus phalerno Ita a uini colore dicto . attritu digitorum accepta ui caloris attrahit in ſe paleas & folia arrida.ut magnes lapis ferrum:Vnde harpaga a rapiendo uocitarunt.Taxatio ſuccini in deliciis maxima eſt in tantum ut hominis quãuis parua ex ſuccino effigies uiuorum hominum: Vigentiumque precia ſuperet. Domitius Nero princeps Capillos uxoris ſuæ popeæ ſuccinos appellabat.alio nomine electrum appellant a ſole : ex fabula uulgatiſſima . uocant & electrum metallum ex auri argentique mixtura . Cui auctoritas fuit apud priſcos Homero teſte : qui Menelai regiam

electro

Nũerus cõuiuaꝝ. Septẽ cõuiuium. opipares Opipari. Opipare Mẽſæ citreæ rotũdæ. Pedes menſarũ ex ebore. Sidõ ĩclyta officinis uitri. Vitrum flexibile. Hyalon. Hyalius color. Dictum Galieni. Cryſtallũ a glacie. Calices cryſtallini Neroniani. Trulla. aſyntheton. Lãces cẽtenariæ ex argẽto Triclinia argentea Anaglypha. argyraſpides. argyro toxos. argyrodamas. androdamas. Cur auꝝ ꝓcioſius metallis. Obrizũ. Ophir. Succinũ. Gleſſum Harpax a rapiendo. Succini. capilli. Electrũ.

electro fulgere tradit:Helena in templo Mineruæ ſacrauit calicem ex electro:mammæ ſuæ menſura: Electrũ.
iuriſconſultus.ſi qus inquit electrum ex alieno auro argentoq; miſcuerit.iulius capitolinus auctor eſt ex auro
Cornelium Macrum pateram electrinam habuiſſe quæ per conuiuas circunferretur:in cuius medi & argẽto
tullio effigies Alexandri expreſſa uiſebatur:quod id circo poſui.quia dicuntur iuuari ĩ omni actu ſuo patera
qui Alexandrum expreſſum uel auro geſtitant uel argento. CAuatum:ſcilicet in pocula electrina. electrina.
ET lapides:ſignificat uel lapides precioſos in conuiuio byrrhenæ fuiſſe excauatos ad pocula.uel Iuuari ge

cauatum:& lapides ut bibas.& quicquid fieri non po-
teſt:ibi eſt.diriuitores pluſculi ſplendide amicti.fercu
la copioſa.ſcitule ſubminiſtrata:pueri calamiſtrati.
pulchre induſiati.gemmas formatas in pocula uini
uetuſti frequenter offerre.Iam illatis luminibus epu-
laris ſermo percrebruit.iã riſus adfluens.& ioci libera
les.& cauillis hĩc ĩde.Tũ ĩſit ad me Byrrhẽa q̃ cõmode
uerſaris ĩ nr̃a patria.qđ ſciã:tẽplis:& lauacris.& cæte-
ris opib⁹:lõge cũctas ciuitates ãncelim⁹:ut ẽſiliũ ꝑterea

calices potorios lapidibus & gem ſtãtes effi
mis ornatos de quibus Martialis giẽ Alex.
gemmatũ ſcythicis ut luceat igni Gemma
bus aurũ:aſpice quot digitos exu ti calices.
it iſte calix & ſatyrographus:nam
uirro ut multi gemmas ad pocu-
la tranſfert a digitis plinius quoq;
ſic inquit.Turba gemmarum po-
tamus.& ſmaragdis teximus cali
ces quod autem ex lapidibus po-
cula figurarentur docet idem pli-
nius.q̃ tradit uaſa potoria ex ono
chyte lapide & ex murra eſcaria fa
cta:aliorum quoq; lapidum cõme
minit ex q̃bus pocula fierẽt q̃n ẽt.M.T.ĩ uerrinis autũat trullã ex una gẽma ex cauatã fuiſſe. DIriui
tores pluſculi:antiq diribitoꝝ appellatõe ĩtelligi uoluerũt miniſtros diſtributoreſq;:qua dictõe preter Diribito-
Apuleiũ uſi ſunt amianus Marcelius & Cicero.ĩ antiq̃ſſimo latio lexico ſcriptũ legiť diribitoriũ a diri- res qui.
bẽdo.hoc ẽ diſtribuẽdo noiatũ fuiſſe locũ:ĩ quo ſtipẽdia militibus numerarẽť.fortaſſis hic uocabulũ Diribito-
diribitoris:ſup qua dictõe nõ pauca annotauimus ĩ.y.Suetõii cõmẽtario ſic ſcribentis:cũ æmiliana ꝑ rium.
tinatius ardẽt ĩ diribitorio duabus noctibus mãſit. SCItule:decẽter & pulchre:ĩ cõuiuio.n.hoc ma- Scitule.
xime ſpectať ut fercula nõ tã ſint copioſa:q̃ elegãter & nitide menſis ĩportata.illataq;.ubi ſtructores ex Scitus
arte ſtructoria decẽter ſecẽt altilia & piſces:ſcitus elegãs & pulcher apud priſcos diciť diminutiue ſcitu Scitulus.
lus apud plautũ ĩ rudẽte ſunt facie ſcitula.ĩde aduerbia.ſcite.& ſcitule. PVeri calamiſtrati.calamiſtꝝ Calami
ẽ acus maior:q̃ calefacta torq̃t capillos.uñ calamiſtratus puer.ꝑ criſpulo cirratoq;:& calamiſtrata co- ſtrum.
ma:quã.M.T.ꝓbro dat Gabinio:delicataꝝ.n.ẽ & molliũ capillos iurere calamiſtro:Tales ut iq̃t ueriſ- Calami
ſime Seneca ſuã mallẽ rẽ publicã turbari q̃ comã.M.Varro refert calamiſtꝝ parari ob ornatũ qđ calefa ſtratus.
ctũ ĩ cinere capillos ornat:q calamiſtꝝ miniſtrabat a cinere cinerarius & ciniflo ẽ appellatus:ciniflonũ Cierariuſ
meminit.Oratius:apud plautũ ꝓbroſo cõuicio dictũ ẽ.Cinede calamiſtrate.hic miniſtri ſignificãť cri- Ciniflo
ſpa coma & anulatis calamiſtro capillis cõſpicui quales ĩ cõuiuiis regũ eẽ decet:papinius celebrãs Do Indu ſiati
mitãi ſaturnalia ita laudat miniſteriũ.ideos totidẽ putes miniſtros. PVLchre ĩcluſiati:hoc ẽ elegan Induſiũ
ter ueſtiti:legere malo ĩduſiati ẽ ãt ĩcluſiũ uel potius ĩduſiũ ueſtimẽtũ corpori adherẽs:quaſi ĩtuſiũ.plau
tus ĩ epidico ĩduſiatã patagiatã caltulã:aut croculã.quo uerſu ſignificať ueſtis ĩduſiũ & patagiũ de quo
ſupra diximus.caltulæ uero noie & croculæ demõſtrať ueſtis coloris caltæ & croci ab herba calta cui⁹
color luteus ẽ.caltula dicta de qua Virgilius.mollia luteola pingit uaccinia calta:hic ab eodẽ plauto ĩ Caltula.
aulularia dicti ĩduſiarii & caltularii patagiarii ꝑ cõfectoribus hoꝝ ueſtimẽtoꝝ:q̃uis ĩ plautinis codici- Crocula.
bus nõ caltularii ſcriptũ ſit ſed cerinarii.quaſi a colore ceræ noiati.M.Varro ĩtuſiũ dicere maluit:q̃ ĩdu Caltula
ſiũ:qui de ĩdutu ſiue amictu ſcribẽs ſic ĩq̃t unũ qđ foris ac palã palla alteꝝ qđ ĩtus a quo intuſium. rii.
OFferre:ꝑ offerebãt.ĩfinitiuus ꝑ ĩdicatiuo.quo & hiſtorici.& poetæ utunť. EPVlaris ſermo:ex ꝓ Sermo
ſcripto legis cõuiualis oportet cõuiuas.nec loquaces eẽ nec mutos.quia eloquẽtia ĩ foro ſilentiũ uero epularis.
ĩ cubiculo eẽ debet.ſermo ãt epularis hoc eſt:qui ĩter epulas ſeriť.& debet eẽ iucundus atq; ĩuitabilis & Dicteria.
cũ quadã illecebra & uoluptate utilis:dũ ueſcimur tunc tacendũ eſt.ob hoc dixit Gelius interea puer conuiua
uenerat:& olla deferbuerat.Tempuſq; eſſe ceperat edendi & tacendi. IOci liberales.nõ dicteria om lia.
nia & ſcõmata acõmodata ſunt conuiuali hilaritati.ſed ioci minus aſperi & edentatæ belluæ morſus Ledoria.
ĩn conuiuio dici & debent & ſolent.apud græcos ledoria & ſcomma nominantur ioci mordatiores. Scoma
& urbanitas amarulenta.ſapiens ut inq̃t Macrobius inter menſas & pocula præcipuæ exercet id ſcõ
matis genus hoc eſt morſum figuratum:quod urbanitate tegitur.nec ſemper ad amaritudinem per
git:ueteres noſtri iocos dicteria dicebant plautus comitus.& Tullius orator iocorum uenuſtate cæte
ris præſtitiſſe memorantur.Tyro Tullius Cicerõis libertus libros tris de patroni iocis compoſuit:io-
cum id accipimus ut docet Quintilianus in.yi.quod eſt contrarium ſerio.M.T.in primo de officiis
duplex inquit eſt iocandi genus:unum illiberale.petulans:flagitioſum obſcenum:alterum elegans
urbanum.ĩgenioſum.facetum:illiberali ioco abſtiere.ĩgenuo uti debemus.tunc autem ioco uti licet Iocus illi
cũ ſeriis rebus ſatis fecerimus. CAuillus hĩc ĩde:ex oĩ parte conuiuii cauillatões reſonabant.eſt eni beralis &
cauillus ſiue cauillatio irriſio & iocoſa calũniatio.ut ſupra diximus. TEMplis & lauacris:Cõſimiliter ĩgenuus.
Sidõius apolliaris.Narbonẽ Galliæ ciuitatem a delubrorũ & thermarũ magnificentia commendat. Cauillus

Affatim.

POLLEmus affati:copia utẽſiliũ habũdamus affati aduerbiũ ẽ qđ admodũ habũdãter & copioſe ſignificat:ut grãmatici autumãt:cuius dictiõis ſybilla prima acuit̃.& ita ꝑbus grãmaticus.& ueteres ꝓnũtiabãt.& teſtis ẽ Gellius.Cõiungit̃ fere ſemp cũ genitiuo.ut affati lignorũ.affati eopiarũ.affati pecuniæ ẽ.apud eruditos frequẽtiſſimũ:& nos ĩ ſupioribus annotauimus. CERta libertas:laus illa ẽ maxia ciuitatis ĩ qua ſit libertas certa æquaq; tã ciuibus q̃ pegrinis.uult ĩqt ariſtoteles libro quarto politicorũ lex popularitatis pares eẽ diuites & paupes·& utroſq; iuxta æquales.popularis.n.libertas eſt:& ut idẽ in.yi.refert ꝓpoſitũ popularis

pollemus affatim. certa libertas ocioſa. & negocioſa quidem aduenienteRomana frequentia. modeſto uero hoſpiti quies uillatica. omniq; dẽiq; prouinciæ uoluptarii ſeceſſus ſumus. Adhæc ego ſubiiciens: uera memoras. nec uſq̃ gentium magna me liberum: q̃ hic fuiſſe credidi. ſed oppido formido. cæcas & ineuitabiles latebras magicæ diſciplinæ. Nam ne mortuorũ quidẽ ſepulchra tuta dicũtur. ſed & buſtis & rogis reliqæ quædã. & cadauerũ ꝑſegmina: ad exitiabiles uiuentiũ fortunas petũtur. Et cãtatrices anus in ipſo momento choragii funeris perpeti celeritate: alienam ſepulturã

Popularis libertas.

Rei.pu.ẽ libertas: q̃ ut iuriſcõſulti memorãt ieſtiabilis res ẽ: de qua plautinus leno ſic.edepol libertaſ lepida es:priſci feſtiuitatẽ libertatis colebãt eleuteria quaſi dicas liberatoria appellãtes:plautus ĩ perſa baſilice agito eleuteria.

Libertas ineſtimabilis. Eleuteria quid.

OCioſa:purior ſenſus ẽ ſi legas ocioſo.& negocioſo qdẽ aduenæ hoc ĩtellectu ocioſis hoibus ĩ hypata ẽ certa libertas: negociatoribus uero aduẽis:q frequẽtia gaudẽt hic uidet̃ eẽ tã frequẽs multitudo:q̃ Romæ cõuiſit̃ uel qđ hypatã negociatores quoq; Romãi frequẽtes colerẽt.nihil tñ ĩmuto ex priori lectiõe.cuius ſenſus ſubſiſtit. Quies uillatica:mirificũ optiæ urbis ꝑconiũ ĩ qua hoſpites & aliẽigenæ ea qete & ocio degũt:qua ĩ uilla pfruũt̃:officiũ ãt pegrini & ĩcolæ ẽ ut ꝑcipit.M.T.nihil ꝑter ſuũ negociũ agere.minime ĩ aliẽa eẽ Re.pu.curioſũ. PROuicia:theſſaliã ſignificat:ubi erat hypata. MAgna: lego magis. OPpido:ualde ueteres antigerio dicebãt ĩ eadẽ ſignificatiõe:ſed uerba q̃ ab ultimis & iã oblitteratis ſũt repetita tẽporibus ea omittere debemus:ſi Quĩtiliano ꝑcipiẽti credimus:q ait nihil eẽ odioſius affectatõe.

Antigerio.

EX buſtis & rogis:buſtũ ꝓprie ẽ locus ĩ quo mortuus ẽ cõbuſtus & ſepultus.dicit̃ buſtũ quaſi bñ uſtũ:aliqñ buſta ſepulchra uocamus.Seruius pyras buſta & rogos ita diſcrimĩat.pyra ĩqt ẽ lignorũ cõgeries rogus cũ ardere cœpit buſtũ uero iã exuſtũ uocat̃ quẽ ordinẽ ſeruat Virgilius dicẽs ter circũ accẽſos decurrere rogos.itẽ ſemiuſtaq; ſeruãt buſta. Dõatus uero ſic refert ĩ.xi.Eneidos cõmẽtario.buſta ſũt ĩqt loca ĩ qbus buſta arſerũt. priõ.n. pyra dicũt̃ & rogi, poſtea buſta uocitãt̃ ubi arſerũt:apud ſolonẽ pœna ex lege cõſtituta ẽ ſiqs buſtũ uiolauerit:deiecerit. Buſtũ putat appellari.M.T.qđ græci tũbã uocãt:a buſto buſtuarii gladiatores:dicti q ante ſepulchra depugnare ſolebãt.

Buſtum. Pyra. Rogus. Siquis buſtum uiolat. Buſtum tũba. Buſtuari'

CAdauerũ:apud Lucanũ erictho magarũ famoſiſſima oſſa ardẽtia ex mediis rogiſ rapit.ferales quoq; ueſtes colligit.eadẽ deſeuit ĩ artus defunctorũ:ĩmergitq; mãus oculis:gaudetq; gelatos effodiſſe orbes:& ſiccæ pallida rodit excremẽta mãus.ubi annotãdũ a Lucão excremẽta mãus dici:q̃ alii reſegmia uocãt & ꝑſegmia.hoc ẽ excreſentia purgamẽta:q̃ ex unguibus eminulis ſubide releçãt̃.magi ut tradit plinius libro duodetrigeſimo reſegmia unguiũ ex pedib⁹ mãibuſq; cera ꝓmixta tertiãæ uel quartanæ febri mederi dicũt:idẽ iubet reſegmia unguiũ ad cauernas formicarũ abiici eãq; : q̃ prima cœpit trahere correptã ſubnecti collo.& ita diſcuti morbũ febris idẽ plinius ait magos oĩa eẽ ꝓſecutos uſq; ad reſagmia unguiũ plautus ĩ aulularia:qn ipſi pridẽ torſor unges dẽpſerat colligit oĩa abſtulit ꝑſegmia.ꝑterea Democratus cõmẽtatus eſt.& apollonius ſcripſit oſſa defunctoꝝ eẽ efficaciſſima ad quoſdã morbos.arthemõ ait caluaria ĩterfecti aquã fontanã ſiquis ꝓpinet comitialibus morbis mederi:quidã ex eadẽ caluaria ſuſpẽdioſi hominis catapotia fecerunt cõtra canis rabidi morſus.

Excremẽta. Reſegmina. Præſegmina. Catapotia ex caluaria.

CHOragii funeris:apparatus funebris.penſitata diligenter & ſolerter ſignificatione huiuſce uocabuli animaduerti.choragiũ generali uocabulo dici inſtrumentũ atq; apparatũ.unde choragiũ gloriæ in quarto Rhetoricorum ad herennium:choragium ſcenæ apud feſtum.choragium funeris apud Apuleiũ pro inſtrumento.ſ.& apparatu fulgentius placiades.nõ ſatis ſcienter & recte choragium accipit ꝓ uirginali funere ſuper quo copioſius in ſecundo Suetonii cõmentario:choragus autem ſignificat̃ perfectus choragii.ꝓ expenſe ſuppeditator choreæ princeps nec nõ chori cõuiuiiq; magiſter:ut apud plautum in perſa ſcribentem.ornamenta ab chorago ſumito.item in trinũmo ipſa ornamenta ab chorago ſumpſit ſuo periculo:Apuleius in apologia choragium thymelicũ appellat intelligi uolens inſtrumẽtum ſcenicum & hiſtrionicum apparatum.Victruuius in.y.de architectura præcipit porticus poſt ſcenam conſtituendas eſſe:uti cum imbres repentini ludos interpellauerint habeat populus quo ſe recipiat ex theatro:choragia laxamentũ habeant ad cõparandũ uti ſunt porticus pompeianæ.

Choragium quid. Chorag⁹

PERpeti:perpetua continua durabili:perpetem.n.ueteres pro perpetuum dixerunt plautus in amphytrione niſi item unam uerberatus quã perpendi perpetem.ſed hoc in loco legere malim ꝑpeti celeritate: quaſi ueloci & ſtrenua:ſicut a Virgilio dictũ eſt:prepetibus pẽnis.itẽ alibi & prepetis oĩa pẽnæ:quod uocabulum augurale eſt:ut higinus tradit:prepetes.n.uocantur aues:quæ uolatu futura prædicunt:qua

Perpetẽ ꝑpetuum. Prepetes Aues.

ſi ſuperiora petẽtes:quæ cũ ſint boni augurii.ut docet Seruius.Ideo dixit maro. prepetibus pẽnis pro felicibus.higinus ait prepetes aues ab auguribus appellari:quæ aut oportune preuolant.aut idoneas ſedes capiunt.Locos quoq; prepetes.ꝙ idonei feliceſq; ſint augures appellant.Et ennius in annalib⁹. dixit prepetibus hilares ſeſe pulchriſq; locis dát.Item brũduſiũ pulchro precĩctũ prepete portu: Trimatius poeta uictoriam uolucrem prepetem appellauit hoc uerſu.dũ dat uincẽti prepes uictoria palmã: Diſcrepãt a prepetibus auibus inferæ aues:auctore Nigidio figulo.ex quo eſt coniectare.ut Auligellii uerbis utar ꝓpetes appellatas:quæ altius ſublimiuſq; uolitent. Homer⁹ ꝓpetes alites appellat τυρυπτερυγοσ.i.ingentibus alis patulas atq; porrectas.

Prepetes loci.

Prepes uictoria.

Inferæ aues

anteuortunt. His meis addit alius.imo uero iſtic nec uiuẽtibus quidem ullis parcitur. & neſcio quis ſimile paſſus ore undiq; omnifariã deformato:truncatus eſt Inter hæc. conuiuiũ totũ in licẽcioſis cachinnis effunditur.omniũq; ora et obtutus: in unũ quẽpiã angulo ſecubantem conferunt.qui cõctorum obſtinatione cõfuſus:indigna murmurabundus: cnm uellet exurgere.Immo mi Telephorõ Byrrhena ĩquit.et ſubſiſte pauliſper. et moræ tuæ urbanitatis fabulã illam tuã remetire.ut et filius meus iſte Lucius lepidi ſermonis tui ꝑfruatur comitate.At ille: tu qdẽ domĩa ait ĩ officio mones ſanctæ tue bonitatis.ſed ferẽda nõ ẽ quorũdã ĩſolẽtia.ſic ille commot⁹.Sed iſtãti Birrhene q̃ cũ adiuratione ſuæ ſalutis:ĩgratis cogebat effari.ꝑfecit ut uellet. Ac ſic aggeratis in cumulũ ſtragulis. et effultis ĩ cubitum ſuberectuſq; ĩ torũ:porrigit dexterã:et ĩſtar oratorꝫ cõformat articulũ duobuſq; ĩfimis conſulis digitis: cæteros emin⁹ porrigẽs:et ĩfeſto pollice clemẽter ſubrigẽs

ANteuortunt:Senſus eſt. Aniculæ magia pollentes celeritate quadam perniciſſima.dũ apparatus funebris inſtruitur.dũ neceſſaria ad funerãdum præparãtur:præripiũt anticipãtq; alienã ſepulturã. IStic. Hypatæ.& in tota Theſſalia. NEſcio quis:De ignoto homine.& ignobili ſic loqui conſueuimus:Plaut⁹ certe enĩ hic neſcio quis loquitur. M.Tullius.In Orationib⁹. Neſcio quis iſte ligus additamentum inimicorũ meorum. Omnifariam: Ex omni parte.aduerbiũ eſt omnifariæ diſciplinæ dicũtur omnis generis.ſicut & multifariæ: multifariam dixerũt Antiqui.quod uideli cet in multis locis fari poterat. DEformato:Dehõeſtato. de ue nuſtato.deculpato.alias formato figuratoq;:deformare enim modo eſt polluere & dedecorare:alias per formas deſignare:ut apud Vitruuiũ oppido q̃ frequẽter in hac ſignificatione:Cicero in tertio de Oratore deformatã Rem.Publicã dixit:Virgilius horrida uultũ:Deformat macies. LIcentioſis cachinis:Solutiore riſu.& ſonantiore.

Neſcio quis.

Oiſariæ diſcipliæ.

Multifariam.

Deformatus.

Deformare.

OBtutus.Oculi. SEcubantẽ. Seorſum. ſeiunctũq; cubantẽ.Id enim ſignificat ſecubare:Amatores ſecubant.hoc eſt ſeiũcti diſſeparatiq; dormiunt cauſa religionis.& caſtitatis.ouidius:ſecubat in uacuo ſola puella toro.Liuius: Nolle eã mirari ꝙ per aliquot noctes ſecubuiſſet. OBſtinatione. Ideſt aſpectu obfirmato & imobili. INdigna murmurabundus:ob indignatiõem murmurãs. Archaiſmos ẽ.murmurabundus autẽ ut alibi docuimus:nõ tã dicitur murmurãti ſimilis q̃ imodice & intemperãter murmurãs.ſicuti noĩa ibundus deſinẽtia fere ſemper demõſtrant largã copiã & fluentẽ & quaſi habundantiam rei unde inclinantur. SVbſiſte pauliſp:Cum telephron uellet exurgere merito dixit matrona byrrhena ſubſiſte.hoc eſt cohibe te & cõtine. REmetire:Renarra.repete.Ttranſlatio ab his:que pondere & mẽſura metiri ſolemus ac remetiri.dixit Virgilius pelagoq; remẽſo impr... aiſi aderunt. FIlius meus:Nomen Amoris & affectus. LVcius.Apuleiũ intelligit SIc ille cõmotus:ſic telephron dixit ĩdignatione ꝑcitus & bile cõmotus:Ingratis.Non ultro & nolentẽ.& quaſi reluctantem adegit ut fabularetur.ultronea ut inquit donatus:grata ſunt ingrata quæ ab inimicis fiunt ac recuſantibus.Ingratus dicit inuitus & coactus ut apud Terentium.In eunucho.opus faciã ut defatiger.uſq; ingratus ut dormiam. EFfultis in cubitũ:Mos eſt ſermocinaturi in cõuiuio ut ſeſe cõponat ad dicendũ:ut aggerem q̃ſi quẽdã faciat ex ueſte ſtragula & mẽſali.Cubitũq; effulciat:ſicut apud poetã.Eneas medio ſtãs aggere fat. Cõformat articulũ:Manus oratoris:ſine quibus ut inquit ueriſſime Quĩtiliãus trunca eſt actio ac debilis:ĩ numeros mot⁹ habẽt:ipſã uerborũ copiã ꝑſequẽtes.imo ut ita dicã ipſæ in oratore mãus locũtur:cui⁹ geſtus ille maxĩe cõmunis eſt:quo medius digitus ĩ pollicẽ cõtrahitur explicitis tribus. duo quoq; medii digiti ſub pollicẽ ueniũt:& ẽ hic adhuc priore geſtu inſtãtior pricipio & narrationi accommodat⁹:ĩterdũ tres cõtracti pollice ꝓmũtur.digituſq; ille index noĩat⁹ qui ẽ pollici proximus:q ĩ exprobãdo & ĩdicãdo unde & nomẽ ẽ.potiſſimũ ualet.explicari ſolet.quo uſũ optime craſſũ Cicero dicit.nũc luci⁹ noſter ait ita cõformatã oratoris manũ:ut duo digiti ĩfimi.minim⁹.ſ.& minio ꝓxim⁹ Clauderent Cæteris diſcapediꝑatis & exporrectis.nã talis quoq; geſt⁹ dicturo cõuẽit. INfeſto pollice:Erecto & quaſi minãte:pollet.n.plurimũ ĩ tota manu pullex:unde & nomen:ab eo ꝙ polleat accepit: apud græcos ατιχειρ uocat quaſi man⁹ altera:ꝑciſis pollicib⁹ a malitia remouent:ut ĩutiles:hic apud Rhethoricos oratores famigerata ẽ illa achronos ideſt ſine colore cõtrouerſia.decem millites:belli tpe pollices ſibi

Secubat.

Archaiſmos.

Murmurabund⁹.

Ingrat⁹.

Ceſt⁹ oratorius.

Index digitus i exprobando.

Pollex ui.

Precidere pollices.

Achronos.

amputauerūt ne militare poſſent:rei ſunt leſæ rei.publicæ.ſcribit Amiāus Marcellinus.qꝫ nemo ex gallis pollicē ſibi precidit unq̄ mun⁹martiū ꝑtimeſcēs.hos iocula riter murcos appellāt:quaſi ignauos ūt opinor & deſides.nāqꝫ & priſci murceā deā uocauerūt:quæ faceret hominē.ut ait Pōponius & narrat Auguſtinus murcidū ideſt nimis deſidioſū.olī ut apud hiſtoricos ſcriptū legimus atheniēſes pollices precidi iuſſerūt eginetis.ut rei nauticæ inhabiles redderentur:claſſe enim ualebant. INſit.Modo incipit.modo loquitur ſignificat.Virgilius inſit eo dicente:Deum domus alta ſileſcit:Item & uēulus dicto parens ita farier inſit.apud Plautū In rudente.inſit lenoni ſuadere: Mileto.Ciuitas eſt ioniæ caput.lelegeis antea & anactoria nominata.ſuper octoginta urbium genitrix.ex mileto fuerunt thales.unus de ſeptem ſapientib⁹:& anaximander.& anaximenes. Item echateus hiſtoric⁹:& Eſchines orator prouerbium eſt apud Ariſtophanem & græcos de mileſiis πο-τε αλκιμοι μιλησιοι olim fortes fuere mileſii:cum amplius nō eſſent:ut pote luxu emolliti eneruatiqꝫ:Altera quoqꝫ paroemia celebratur οικοι μιλησια ideſt domi mileſia de his:qui delicias intempeſtiuiter::neqꝫ ubi conuenit obſtentant:nam cum Ariſtagorias mileſius lacedemonem ueniſſet rogans ferre ſuppetias ionibus bello perſarum preſſis: contionabatur indutus ueſte delicata & precioſa.Tunc unus ex laconibus ephoris ad illum uerſus dixit οικοι τα μιλκσια hoc eſt Domi deliciæ mileſiæ uſurpandæ ſunt:non apud nos:quando uidelicet cupitis impetrare auxilium:non enim conuenit calamitoſis delicatus apparatus. AD ſpectaculum olympicum. Olympiacis ludis apud ſcriptores fere omni nihil celebratius:de quibus copioſe apud Seutonium:ꝑſcripſi.Ideoqꝫ in preſentia ſuperſedendum. Famigerabilis:Clarus & inclytus.hoc uocabulo ſignificatus ſicut & famigeratus:famigeratores uero dicuntur hi.qui famam rumuſculoſqꝫ diſſeminant ac circunferunt:uanidici & mendaci loqui.quos ſenex Plautinus in Ttrinūmo malo & damno dignos cēſet. Fuſcis auibus.malo augurio.& improſpero:fuſcæ enim aues nigriqꝫ coloris ominoſæ fere ſunt.& infortunium portēdunt:ſicut a contrario.candidæ aues accipiuntur pro bonis.& felicitatem predicunt.In hanc ſententiam Oratius.Mala ſoluta nauis exit alite.dixit pro infelici:& diro augurio.Cornix.cornus.bubo.nigro colore & fuſco inter in auſpicatas aues numerantur a Plinio.In.x.Naturalis hiſtoriæ. Lariſſam.Ciuitatem Theſſaliæ clariſſimam.Vnde achilles lariſſeus.dictus eſt.& lariſſa argiuorum arx.Cyclopum opus.qui gaſterocheres.i.uentrimani appellantur:ut ante dixim⁹.Lariſſa quoqꝫ oſſæ locus eſt penſilis nominata:eſt & alia in creta:fuit & lariſſa in aſia iuxta cymam:in agro quoqꝫ attico lariſſa & trallibus uicus nomine lariſſa. Inſiſtebat lapidem:preconem fuiſſe ſignificat:ſiquidē exmore priſco ſolebant precones ex lapide facere preconium.ubi mancipia quoqꝫ uenalia preconis uoce uenalia proclamabantur.ob id ſeruos de lapide emptos dici reperies.Plautus in bacchidibus.o ſtulte ſtulte neſcis nunc uendi te.atqꝫ in eo ipſo adſtas lapide.ubi preco predicat.M.Tullius in oratione coutra Piſonem tranſlatione decenti tribunos de lapide emptos eſſe ait: quia ut interpretatur Aſconius pedianus mercede id faciebant:De hoc genere ſeruorum.qui de lapide empti ſunt intelligi uoluit Columella his uerbis:quæ ex libro quarto agricolationis ſubiecimus:non tamen excedunt ſeptem iugera unius operam uinitoris quem uulgus quidem parui æris uel de lapide noxium poſſe comparari putat:hic de lapide noxius.haud dubie ſignificatur uenalis de lapide emptus:corrector columellæ uir alioqui eruditus:quem nominari in hac parte inqua reprenditur inhumanum eſt.In antamentis quæ in ſcriptores agricolationis annotauit.de lapide noxium interpretatur de capitolino lapide deiectum.errore non dubio.cum ut alia omittam emi non poſſitis qui ob noxam de ſaxo tarpeio ad mortem precipitatus ſit. Non inficior de ſaxo tarpeio ſolitos deiici ob atrox delictum ſontes ut olim.T.Manlius.& alii.ſed ad ſententiam Columellæ hoc adeo non pertinet.ut ſit penitus contrarium. DE precio liceretur:Indicaret:precium faceret quantum ſibi dari uellet. qui mortui cadauer ſeſe ſeruaturum eſſe promitteret.hoc enim preconium illic fieri ſolebat ad defendendas ſcilicet magarum preſtigias quæ mortuis irrepentes ſub habitu beſtiolarum corpora demorſicabant: & fruſta amputantes ſubducebantur.liceri autem proprie eſt precium deferre pro re emenda.ut ſibi potius q̄ alteri uenalia addicantur.Vlpianus ſi res eius uenierit.& exiſtat qui plus liceatur.An in integrum ꝓpter lucrum reſtituendum ſit preceptum eſt.M.Tullii in officiis.ne licitatorem uenditor.nec contra ſe qui liceatur emptor apponat.Apud curtium Alexander in epiſtola ad Darium impia inquit bella ſuſcipitis & cum habeatis arma licitamini hoſtium capita.hoc eſt precium offertis pro capite meo.darius enim perſarum rex pro capite Alexandri mille talenta percuſſori daturum ſeſe promiſerat.Plautus in ſticho iocos ridiculos uendo age licemini.

inſit Telephrō.Pupillus ego mileto profectus ad ſpectaculū olympicū:cū hæc etiā loca prouincie famigerabilis adire cuperem:peragrata cuncta Theſſalia: fuſcis auib⁹ lariſſā acceſſi.ac dū ſingula perrans: tenuato admodū uiatico:pauptati meæ fomēta conqro:cōſpicor medio foro procerū quēdā ſenem.īſiſtebat lapidē: claraqꝫ uoce ꝑdicabat.Si q mortuū ſuare uellet.de precio liceretur.& ad quēpiā prætereuntiū.Quid hoc inq̄

Murcus qui. Murcea dea. Murcid⁹. Inſit. Miletos. Prouerbia De Mileſiis. οικαι μιλησια. Domi Mileſia. Famigerabilis. Famigeratus. Famigerator. Fuſcæ aues in auſpicate Lariſſa penſilis. De lapide ēptiis quid. Loc⁹ Columellæ. Liceri. Ne Licitatorem uenditor

COMperior Pleraq; uerba utroq; modo faciendi ſcilicet & patiendi apud priſcos efferebãtur:u t lu- luxuriat°
xuriatus luxuriat fluctuatus fluctuat:aſſentior aſſentio.cõperior comperio. auctor Quintilianus ĩ no- luxuriat.
no. OPpido puer: Valde puer & puerilitatis inſcita preditus. Talia merito dicuntur ad ignarũ Theſſa
lici moris. SAgæ: Incãtatrices.& ſcientes artis magicæ ſuper qua dictione in primo cõmentario ſatis ſodes.
ac ſuper. DIC ſodes. Dictio comica eſt.& ut auctor eſt Marcus Tullius in oratore ex copulatis uerbis cuſtode-
coagmẽtata.dicitur eñi ſodes pro ſi audes.ſicut ſis pro ſi uis. CVſtodela feralis: Mortui cuſtodia.dimi la fugela.

cõperior? hiccine mortui ſolent aufugere? Tace reſpõdit ille. Nam oppido puer. & ſatis peregrinus es: merito q; ignoras theſſaliæ te conſiſtere. ubi ſagæ mulieres ora mortuorum paſſim demorſicant. eaq; ſunt illis artis magicæ ſuplementa. Contra ego: & quæ tu ĩquam: dic ſodes cuſtodela iſta feralis? Iam primum reſpondit ille: perpetem noctem eximie uigilãdum eſt. exertis & inconuerſis oculis: ſemper in cadauer intentis. nec acies uſquam deuertenda. immo ne obliquanda quidem. quippe cum deterime uerſipelles in quoduis animal ore conuerſo latenter obrepant. ut ipſos etiã oculos ſolis & iuſticiæ facile fruſtrentur. Nam & aues & rurſum canes: & mures. immo uero etiã muſcas induunt. Tunc diris cãtaminibus ſomno cuſtodes obruũt. nec quiſq̃ definire poterit: quantas latebras neqſſimæ mulieres pro libidine ſua cõminiſcuntur. nec tamẽ huius tam exitiabilis operæ merces amplior q̃ quaterni uel ſeni ferme offerũtur aurei. Ehem & quod pene preterieram: ſiqui non ĩtegrum corpus mane reſtituerit: quicquid inde decerptum diminutumque fuerit: id omne de facie ſua defectum ſarcire compellitur. His cognitis animum meũ cõmaſculo. & illico accedens precone. Clamare inq̃ iam deſine. adeſt cuſtos paratus. cedo premiũ. Mille inquit numi deponentur tibi. Sed heus iuuenis caue diligẽter. prĩcipũ ciuitatis huius filii

nutiuũ eſt: Cui conſimilia ſunt fu feralia.
gela. Catela. Axela. Mãdatela: Vm
bela.& hiuſmõi alia. de quibus Pri
ſcianus ĩ tertio: FEralis: Ad mor-
tuos pertinens: feralia dixerũt dis
manibus ſacrata feſta. PER pe-
tem noctẽ: Nocte perpetua: & inte
gra: perpetẽ eñi ut ſupra diximus
perpetuũ dici uoluerũt. EXertis exertum.
oculis: Vigilãtibus. & incõuenien
tibus: ſicut. n. exertũ dicitur quod
denudatum ẽ. Ita exertus oculus
elegãter appellatur aptus. & uigil:
talis eñi denudatus ĩtectuſq; eſt. uerſipel-
ACIes. ſ. oculorũ. VERſipelles: les ĩ male
Magas ſiue ſagas. ĩtelligit: quæ po dictis.
tẽtia magica trãſfigurãtur: ĩ uarias
effigies Animaliũ. Verſipelles eñi
dicti ſunt quolibet genere ſe ſe cõ-
mutãtes: Plautus ĩ Amphitrione.
Verſipellẽ ſeſe facit quãdo Iubet.
Plinius ex opinione fabuloſa. ho-
mines tradit ĩ lupos uerti rurſuſq;
reſtitui ſibi dicit: inde factũ eſſe ut
in maledictis uerſipelles habeant
OCVLOS ſolis & iuſtitiæ: Nihil
ſole oculatius ẽ. quippe qui oĩa in
tuens. oĩa ẽt exaudiẽs eſſe dicit ab
Homero & Plinio. Ambroſius ĩ
examero ſolẽ eſſe ait mũdi oculũ: ſol oĩa in
iucũditatẽ diei. Celi pulchritudinẽ tuens.
A græcis dicitur παμτωρωμ. i. oĩa oſiris
uidẽs. oſiris q ẽ ſol ĩterpretat mul- multio-
tioculus: ut Diodorus & Euſebius culus.
pdidere: Iuſtitia quoq; oculatiſſima eẽ fingitur. oculo uegetiſſimo: acie pſpicaci. & cũcta pſpiciente: quã oculus
chryſippus fieri ſolitã eſſe pdidit aſpectu formidabili lumibus oculorũ acribus. neq; humilis neq; atro iuſtitiæ.
cis. ſed reuerẽde cuiuſdã triſtitiæ dignitate. Plato uolumie de legibus nono iuſtitiã omniũ ſpeculatricẽ iuſtitia
atq; uidicẽ appellat: & ita dici a priſcis ſacerdotibus tradit. Lucius noſter itidẽ in. iii. iuncti ponit. Sòlis ſpecula-
& iuſtitiæ teſtatus oculũ qđ aũt qdã dicũt de oculo iuſtitiæ mẽtionẽ fieri a diodoro & ĩter ſacras egyptio trix
rũ litteras referri. id haud utiq; uerũ ẽ. & n. Diodorus. i. iiii. bibliothecæ differẽs de litteris hieroglyphicis ppẽſa dio
ait ĩ illis oculũ hoĩs ſcribit: q ſignificat iuſtitiæ ſeruatorẽ. & toti° corpis cuſtodẽ: nulla facta mẽtiõe de oclo dori uer-
iuſtitiæ: lege & pẽſita diligẽter uerba Diodori: aptiſſime cognoſces ita eſſe & ſignificare uti nos docui- ba.
mus. MVſcas ĩduunt: In muſcas & aues trãſfigurãtur: ĩduere aũt ẽ in auẽ trãſformari. a Virgilio dictũ induit
ẽ ĩduit mucronẽ p mucrõe cõfodit. PEne pteriera. Sic Plin°: pñ pterii qđ minie ptereũdũ fuit. COR mucro-
pus. Defuncti. qđ cuſtodiendũ recepit. MAne. Hora matutina. SARcire cõpellitur: Tãq̃ talionis pe- nem.
næ ſubiiciatur. quæ oculum pro oculo. Dentem pro dente. membrũ pro membro repoſcit. COM- cõmaſcu
maſculo: Roboro. firmo. & maſcula quadam uirilitate te perfulcio: nam quæ maſcula ſunt. ualentio- lare.
ra ſunt & robuſtiora. Vnde maſculum pro forti & uehementi uſurpat Antiquitas. & teſtatur Nonius: fortiores
Arboribus imo potius omnibus quæ terra gignit herbiſq; etiam utrũq; ſexum eſſe diligentiſſimi ſcri- mares
ptores tradunt: Mareſq; in omni genere fortiores eẽ pterq̃ ĩ pãtheris & urſis. Maſculeſcere uerbũ plinia fẽis.
nũ eſt. p eo quod eſt maſculinũ fieri. maſculera quoq; in uineis dicta cũ palmites induruerũt per peda maſcule-
menta propagati. ADEST cuſtos paratus. i. ego adſũ: nã de nobis ut auctor eſt Quĩtilianus loqmur. ſcere.
tãq̃ de aliis: ut dicit Seruius negat Tullius. pro eo quod eſt ego Seruius dico. ego Tullius nego. CE- maſcule-
do. Dic. da premiũ: Verbũ comicũ. & apud Plautũ frequẽtiſſimũ. CLAmare deſine: Tam diu clamat. ra.

p̄reco in re aut uēdenda aut locāda.q̄ diu nō adeſt emptor.uel cōductor.quo parato clamare deſiſtit.

cadauer a malis harpys probe cuſtodias: Ineptias inq̄ mihi narras.& nugas meras.uides hominem ferreum & inſomnem certe perſpicaciorem ipſo lynceo:uel argo & oculeum totum. Vix finieram.& illico me produxit ad domum quampiam. cuius ipſis foribus obſeptis:per quandam breuem poſticulam intro uocat me & conclaue quoddā obſeratis liminibus umbroſum demonſtrat cubiculum. matronam flebilem fuſca ueſte contectam: quam propter adſiſtens:Hic inquit auctoratus ad cuſtodiā mariti tui fidenter acceſſit. At illa

CAdauer a malis harpis: Precipit p̄co cadauer illud primarii iuuenis ſolerter cuſtodiendum eſſe a
Harpyæ.
neqſſimis mulieribus:quas ſcite appellat malas harpyas quoniā iſtar harpyaꝝ rapiebāt & raptu imū
do furtiuoꝗ cūcta prophanabāt:harpyas iouis canes dictas eſſe tradūt:quas appollonius duas eſſe di
xit.alii tres:quas poeta iclytus luculētis uerſibus ita deſcribit:Virginei uolucrū uultus fœdiſſima uen
tris proluuies. Vncæꝗ manus & pallida ſemper ora fame.ab αρπαζω quod eſt rapio harpyas nomi
nari autumāt:quas quidā neptu
ni filias eſſe prodiderūt: quia fere
prodigioꝝ omniū pater eſt. Alii
dicūt harpyas filias thaumātis &
electræ.Nomie harpyaꝝ rapaces
furtifici Auari ſignificātur. HOminē ferreū: Semetipſū telephrō
ſignat.qui loquendi modus ē uſi
Inſōnia.
tatiſſimus. IN ſomnē:puigilē ac
ſine ſomno.Iſomnia dicitur uigil
lia:& iſomnis uigil.Vñ apud Vir
giliū grāmatici ita legunt. Anna
ſoror:quæ me ſuſpenſam inſom
nia terret:ut iſomnia generis fœ
minini.& numeri ſingularis uigi
Lynceus oculatiſſimus.
liā ſignificet.Ipſo lynceo:Valerius Flaccus.in primo Argonauticon lynceū memorat i catalogo argo
nautaꝝ:quē dicit fuiſſe oculatiſſimū perſpicaciſſimūꝗ mortaliū.his uerſibus.fluctibus & mediis terras
dabit ille magiſtro & dabit Aſtra rati cūꝗ ethera iupiter umbra p̄diderit ſolus trāſibit nubila lynceus
autumat Plinius.fabulā cernēdi lynceo inde ortā.ꝙ nouiſſimā primāꝗ lunā in ariete primus eadem
die cōſpexerit.q̄d nullo alio in ſigno cōtingit.de lynceo ſic ſcribit Hieronymus cōtra iohānē origeni
ſtā.Lynceus ut fabulæ ferūt uidebat tranſparietē.hinc prouerbialiter lynceus pro oculatiſſimo.& acu
tiſſimi uiſus uſurpatur.M.Tullius quis eſt tā lynceus.qui in tātis tenebris nihil offendat:Oratius. nō
arg⁹ oculeus.
oculo poſſis quantū contendere lynceus:Item ne corporis optima lynceis contemplere oculis:quidā
oculos lynceos a lyncibus:q̄ clariſſimæ oīum q̄drupedū cernūt falſo deducūt ARgo: Argū totū ſtella
tum oculeūꝗ fuiſſe nullus ignorat:qui uel illud naſonis notiſſimū:legerit: Centū luminibus cinctū
argiphōtes.
caput argus hēbat.huic cuſtodi ionis uigilantiſſimo Mercurius falcato enſe caput amputauit:Cuius
oculos excepit iuno eoſꝗ collocans in pēnis pauonis caudā gēmis ſtellātibus implet:hinc argiphon
arg⁹ celū.
tes poetis dictus Mercurius quaſi argi perēptor:myſtice autē argus ē celū ſtellaꝝ luce diſtinctū.quibus
ineſſe quedā ſpecies celeſtiū uidetur oculoꝝ.Celū autē argum uocari placuit a cādore & uelocitate.hic
ergo ambitus celi ſtellaꝝ luminibus ornatus exiſtimatur enectus eſſe a Mercurio:quia ſol qui & Mer
curius ē diurno tēpore obſcurādo ſidera ueluti enecat ui luminis ſui cōſpectū eoꝝ auferēdo mortali
Poſticulū
bus. ILlico:Stati. OBSEptis:Occluſis.obfirmatiſꝗ. POſticulā:Hoc ē per poſtes a tergo relictos.&
Poſtica.
Poſteriorē domus partē:quod & poſticū dicitur.Diminutiue poſticulū.Plautus in trinūmo.poſticulū
hoc recepit cū edes uēdidit:Seruius grāmaticus ait poſticā fœminini generis a poſtico defferre.eo ꝙ
antica.
poſtica uerbū augurale ſit & ad augures tātū pertinet Quæ i celo deſignatur:de qua.M.Varro tēpli i ce
Pſeudothyron.
lo quattuor partes dicūtur.Siniſtra ab oriēte.Dextra ab occaſu antica ad meridiē. poſtica ad ſeptētrio
nē:annotauimus in Trāquilli cōmētariis pſeudothyron perq̄ elegāter & ſcite pro poſtico uſurpari ab
cōclaue.
amiano marcellino.M.Tullio.Paulo oroſio.aliiſꝗ ſcriptoribus luculentis. CONclaue quoddā: Cō
amiculū nigellū.
clauia dicūtur loca:quæ una claue claudūtur.Cōclauata quoꝗ dicebātur apud ueteres:quæ ſub eadē
erāt claue.Marcialis:in oībus uacerra quod cōclauibus. FVſca ueſte: Nigra ueſtimēta lugentibus ac
anthracinus.
comodata ſunt.a Varrone amiculum nigellum dicitur ueſtitus lugubris: priſci anthracinum nigrū
dici uoluerunt:antrhax enim græce carbo appellatur: unde antracina lugentiū ueſtis.illud notabile
mulieres in luctu albatæ.
quod tradit Plutarchus i problematis:mulieres ſcilicet in luctu albis ueſtibus indui ſolitas.ut quēad
modū motui corpus albis ueſtibus uelabat̄:Idē & ꝓpiquos factitare uoluerūt.Alba autem ueſte id cir
alba ueſtis defūcto cōgruens.
co cadauer exornabāt:qa ſolus albus color ſincerus ac purus minimeꝗ iquinatus ē.& ob id mortuis
aptiſſimus.De nigris aūt ueſtibus nō minus q̄ purpureis illud dici merito poteſt.Doloſæ ueſtes.dolo
ſi colores. PROpter:Prope iuxta ut.Virgilius.ꝓpter aquæ riuū. AVctoratus.Ideſt auctoramēto ob
ligatus.& mercede cōductus & præcio emptus ad cuſtodiēdū cadauer.Interpres Oratiāus illud ex ſer
monibus auctoratus eas haud quāq̄ iſcite iterpretat̄.tali interpretamēto:adictus cōdemnatus:qui ſe
uēdūt ludo auctorati uocāt̄.In tertio Suetōii cōmētario nō paꝝ multa perſcripſi ſup auctoramēto.&
auctorat⁹
auctoratis gladiatoribus.porphyrion ſignans gladiatorē inquit auctorabitur i ludū:illud adde quod
auctorādi poteſtatē hoc ē uouēdi cōſecrādiꝗ niſi patres nō habebāt.ē enī auctorare obligare.auctora
tus obligatus.quod nomen maxime ad gladiatores refertur:qui auctoramento.& mercedis obliga
tione

tione ad dicuntur mancipanturq; gladiaturæ:& ꝓprie auctorati ad periculū cōducunt.cōtra exauctorati dicūtur milites quaſi exobligati ſolutiq; a militari cōſecratione obligationeq;:qđ interdū p ignominiā:cōtingit:ut legiones exauctorentur ab īperatore:nō nūq̄ citra ignominiā.Plinius in.xiiii.Vindemitorē auctoratū decēter dixit mercede cōductū.& ſublimitate uitis periclitātē.Itē.xxxvi.populum Romanū decēter auctoratū appellat.in ſpectaculis periclitātē inſtar gladiatoꝝ.qui auctorati.i.cōducti ſunt admortē:de auctoramēto mētio eſt apud Senecā.M.Tulliū.& Suetoniū.in hāc ferme ſentētiā.

Exauctoratus.

crinibus antepēdulis hincinde dimotis: etiā ī merore: Luculentā proferēs faciē:meque reſpectans. Vide oro inqt q̄ expergite munus obeas. Sine cura ſis inq̄ modo corollariū idoneum cōparas. quo placito ocius ſurrexit.& ad illud me cubiculū inducit.ibi corpus ſplendētibus linteis coopertū:introductis quibuſdam ſeptē teſtibus:manu reuelat.& diutine uiſu præfleto: obteſta ta fidē pſentiū.ſingula demōſtrat anxie. uerba cōcepta de induſtria quodā tabulis p̄notante. Ecce inquit naſus integer.īcolumes oculi.ſalue aures.illibatæ labiæ.

Liuius i.xxxvii.Eo uero pignore uelut auctoratū ſibi proditorē ratus ē:Pōponius poeta Bononiēſis ſcriptor Attellanarū:fabulam ſcripſit cui titulus eſt auctoratus: Cuius teſtimonia grāmatici idētidē aduocāt:Quintilianus quoque ſenior in declamationibus.unā cōdidit:q̄ inſcribitur auctoratus.ubi hoc legimus.illū maiores ꝓhibuerūt theatro:q uilitate.qui gula ſe auctoraſſet. CRInibus antepēdulis.Caproneas dici uoluerūt ueteres capillos.q ante frontē ſunt.quaſi a capite pronos:qui alio noīe antiæ noīantur.quos in pſentia Apuleius antepēdulos uocat:quos alibi anteuētulos dixit.& propēdulos.In floridis iā primū inqt crines eius p̄mulſis antiis.promulſis caproneis anteuentuli & propēduli. ETIAM in mœrore luculentā:Mira profecto & exuperātiſſima eē creditur formoſitas illa:q̄ etiā in mœrore & egritudine luculenta cōſpicitur. Quā expergite munus obeas: Vt uigilāter officiū iniunctū peragas.obire munus eſt officiū facere.Nāq; hac ꝑpoſitione ob.Antiqui uſi ſunt pro ad.ut obos.ad os.ob moueto.ꝑ admoueto.occenſos dixit ennius pro accēſos.& ī iphigēia.Acherontē obibo inqt pro adibo.Itē ob Romā dixit pro ad Romā.illo uerſu.ob Romā noctu legiones ducere cœpit.obire diem ſignificat mori.quaſi ire ad diē fato deſtinatū apud Suetoniū &.M.Tullium obire diē ſignificat adire diē.& in tēpore eſſe ad munus obenndū die pſtituto. MODO corollariū:Senſus.eſt oēm curā exue & ſollicitudinē miſſam facito.o matrona.modo mihi ꝑpares aliquod quaſi auctariū & munuſculum.p̄rer legitimā cōſtitutāq; mercedulā.nā corollariū dixerunt antiqui id qđ additū foret legitimo p̄mio.ac mercedi p̄terq̄ quod debitū:uocabulū a corollis ductū.quod hæ cū placuerunt actores in ſcæna dari ſolitæ:auctor.M.Varro ſcribit Suetonius quod auguſtus corollaria.p̄mia in alienis quoq; muneribus ac ludis & crebra & grādia de ſuo offerrebat.ſuper quo loco pauca quædā annotauimus.Apud ſcriptores idoneos corollarii mētio fit in hoc ſignificatu.ut accipiatur ꝑ quodā additamento & re tenuiſſima.cū corollæ:quæ & ipſæ corollaria noīantur.minimi ob gracilitatē precii dari ſoleant hiſtrionibus.de qbus Plinius hæc in.xxi.paulatim & Romæ & ſubrepſit appellatio corollis inter initia propter gracilitatē nominatis.mox & corollariis.Itē i.ix.Corollariū pro re minimi p̄cii uſurpauit.ſicut.M.Tullius corollariū nūmoꝝ dixit ī uerrinis:quaſi ut ita dicā pro acceſſorio atq; appendicula infra Apuleius feſtiuiter appellat puerile corrolariū.ꝑpoſterū cōcubitū:Plinius neoteros operæ theatralis corollaria poſuit pro mercedula & p̄mio laboris theatrici. SPLENdentibus linteis:Supra diximus ꝙ color albus ob ſinceritatē puritatēq; defunctis eſt accōmodatiſſimus: uelamenta quoq; linea non modo indutui & amictui ſanctiſſimis ægyptioꝝ ſacerdotibus:ſed optui quoque ī rebus ſacris uſurpātur:ī euāgelio ſcriptū legimus corpus domini ſindone indutū fuiſſe:quo uocabulo ſignificatur lineū uelamētū. SEPTEM teſtibus:Alluſit ad numerū teſtiū:qui ex conſtitutionibus legū.& edicto p̄toris adhiberi ſolent & debent:faciendis teſtamentis:quorum ſignacula & ſubſcriptiones neceſſariæ ſunt:poſſunt autē ſeptē teſtes omnes ſignare uno Annulo teſtamētū. Quod ſi quis ſine ſcriptis uoluerit ordinare teſtamentū iure ciuili.ſeptem teſtibus adhibitis.& ſua uoluntate corā eis nuncupata ſciat hoc perfectiſſimū eſſe teſtamentū. REVElat:Diſcoperit:renudat:retegil.

Caproneæ. Antiæ. Obire murus. Ob ad. Ob romam. Obire diem. Corollarium. Corollarium nūmorum Sindon uelamē tum lineum. Septem ſignatores teſtes

VSV perfleto:Legendum uiſu:hoc eſt diffletis oculis. VERba concepta:Dicimus uerba concepta:quæ prout enunciantur q; ita perſcribi ſolent:nec aliquid præpoſterum dici fas eſt:ſæpe iuſiurandum offerri ſolet conceptis uerbis:Plautus in Aſinaria:ubi uerbis conceptis ſciens periuraris. TAlis prænotante:Notarium ſiue tabellionem ſignificat:quem & libellionem uocāt:Papinius in ſiluis de capſa miſeri libellionis:ex eodem ordine uidentur eē nouatæ:quorum meminit Oratius illo uerſu.De re cōmuni ſcribæ magna atq; nouatæ:titulus eſt apud iuriſcōſultos de nouationibus: unde & nouatis nomen. ECCE naſus integer:Matrona corā teſtibus mēbra defuncti integra aſſignat cuſtodi:q̄ ille ex pacto integra & illibata debet repreſentare.peracta cuſtodia. ILLIbatæ labiæ:integra labra:labia & labias neutro & fœminino gn̄e indifferēter apud antiquos uſurpata reperies.proinde qdā inanē facere diſcretionē uoluerūt.ut uirorum labra.Mulierū labia eē dicerent:antiquus uerſicu

Teſtamētum ſine ſcriptis. Verba concepta Libellio. Tabellio Nouatæ. Labia. Labiæ. Labra.

lus eſt memoratu dignus.qui ait aĩa ægra & ſaucia cucurrit ad labias mihi:Dõatus ĩ eunuchũ labra ĩquit ſunt ſupiora.labia ĩferiora.labiæ aſinoꝝ ꝓprie dicũtur. MENtũ:Nulli ꝑter hoiem mentũ ẽ:Antiquis græciæ ĩ ſupplicãdo mentũ attingere mos erat:auctor Plinius.De feris quoqꝫ dici mentũ poſſe ſcripturæ canonicæ teſtãtur:Apud quas libro Regũ prĩo ſcriptũ legimus.Leo & urſus cõſurgebãt ad uerſum me & apprẽdebã mẽtũ eoꝝ & ſuffocabã iterficiebãqꝫ eos.uetus ꝓuerbiũ ẽ iter manũ & mẽtũ.Idẽ fere ſignificãs qđ illud iter os & offam.de quo ſupra dixĩus. CONſignatis:Signo.ſ.ſeptẽ teſtiũ.

Mẽtũ in ſupplicãdo attigi.
Inter manum & mentum

mentũ ſolidũ.uos ĩ hãc rẽ boni quirites teſtimonium ꝑhibetote.& cũ dicto:cõſignatis illis tabulis faceſſit. At ego.Iube inq̃ domina:cũcta q̃ ſunt uſui neceſſaria:nobis exhiberi.At q̃ inquit iſta ſunt?Lucerna aio ꝑgrãdis.& oleũ ad lucẽ:luci ſufficiens.& aqua cũ ænophoris.& calice:cenarũqꝫ reliquiis diſcus ornatus.Tunc illa capite quaſſanti:abi inq̃t fatue.q̃ ĩ domo funeſta cænas & partes req̃ris:ĩ qua tot iugis iã diebus ne fumus q̃dẽ uiſus ẽ ullus.An iſtic comeſatũ te uenis credis?q̃n ſumis potius loco congruentes luctus:& lachrymas?Hæc ſimul dicẽs reſpexit ancillam.Et Myrehene inquit lucernã & oleum trade confeſtim.& incluſo cuſtode cubiculo protinus faceſſe.Deſolatus ad cadaueris ſolatium perfrictis oculis:& obarmatis ad uigilias:animum meum permulcebã cantationibus.Cum ecce crepuſculũ:& nox prouecta:& nox altior:& deinde concubia altiora:& iam nox intempeſta.mihique oppido formido cumulatior quidem:cũ repente intro repens

FAceſſit.Abiit.recedit.uerbũ comicũ. OLEum ad lucem ſufficiẽs.Petit tãtũ olei ſibi exhiberi ad noctẽ illuminãdã.lucẽqꝫ in loco tenebricoſo faciendã:q̃tũ ꝑ totã noctẽ durabile ſit uſqꝫ ĩ lucem.matutinã.Decẽter ãt dcĩ ad lucẽ luci.quoꝝ alterũ refertur ad lucẽ diei ueniẽtis.alterum ad lucẽ illuminationis.quam facit lucerna.

Oenophorum

OENOphoris:Vaſis uinariis:ænophorũ.n.ut nois argumẽto liq̃t ſignificat uas uiariũ.apđ Iu.& Martialẽ reliquoſqꝫ:Auguſtinus ĩ.yii.de ciuitate dei auctor ẽ In liberi ede œnophorũ ſiſti ſolere.qđ ſignificaret uinũ.per id qđ cõtinet id qđ cõtinet̃:praxiteles iter cætera opa:q̃ ꝑceſet Plinius fecit & oenophorũ.qđ ut opinor nõ tã uas uinariũ ſignificat:q̃ miniſtrũ uini poculũ inferẽtẽ. DIſcus.Diſcũ uocãt uas eſcariũ:unde diſcophoros dictus.q ĩ diſco ĩ mẽſã prãdiũ refert:Diuus Hieronymus diſcophorũ ſcito elegantiqꝫ uocabulo appellat abacuch quia.ſ.prãdium Dãieli deportauit in lacũ leonũ cõiecto.legĩus ĩ euãgelio caput Iohãnis Baptiſtæ allatũ ĩ diſco.& puellæ datũ fuiſſe:apđ antiquos ariſtophoꝝ quoqꝫ dicebat̃ uas ĩ quo prãdiũ offert̃.alias diſcus ꝓ maſſa plũbi ſiue ferri accipitur qđ gẽus ẽ ludi.quo iuuenes ĩ ludo cõtẽdebãt.Diſco periit iacynthus deliciolũ apollinis poetæ frequẽter diſci meminerũt:aliter poſſinaculũ uocãt:Inde diſcobolos dictus.q diſcũ iaculat̃.ĩ quo ſignificatu accipit̃ apud auctores ſcribẽtes diſcobolõ factũ eẽ a myrõe aliiſqꝫ artificibus. CAPIte quaſſanti:idignãtis ſpecimẽ ẽ.ut apud Virgiliũ de turno ĩ.xii.ille caput quaſſans.& apud Plautũ ĩ trinũmo.qd quaſſas caput. PARtes.ſignificãter locutus.nã ꝑtes dicũtur edulioꝝ ĩ mẽſa:quas amoris teſtificãdi cã ſolẽt pricipes cõuictoribus dare:ut apud Suetoniũ.& xenophõtẽ legĩus.& ĩfra apud luciũ quoqꝫ euidenter oſtẽdit̃:græce μεριδεσ dñr:ſcribit dicearchus nõ fuiſſe moris apud antiquos in cenis ꝑtes diſtribuere.poſtea obtinuit cõſuetudo ut deficiẽtibꝰ eduliis ꝑtes uiriti darẽt̃:cũ prius potẽtiores ĩfimoꝝ alimẽta corriperẽt.& ide cõtingeret ut ex uoratrina ſuffocarẽt̃.Vñ factũ ẽ ꝓuerbiũ.μερισ ουπνιγει.i.pars nõ ſtrãgulat.hæc ex monumẽtis græcoꝝ ſecretariiſqꝫ deprõpſimus ſtudioſoꝝ utilitati cõſulẽtes q frequẽter legẽt ꝑtes ĩ cena dari ſolitas. TOT iugis diebus.i.tot diebus:nã q̃ forma multiiuga pro multis.eadẽ tot iuga ꝓ uſurpamꝰ.& ſicut ĩ poſtliminio & legitio illud liminiũ.& illud timũ.nihil ſignificãt:ſed ꝓ nois ſupplemẽto ponũt̃:Ita multiiuga & tot iuga ad hoꝝ nominũ opinor eẽ ꝑducta.ut iuga ꝓ additamẽto ſupuacue põat̃.In apologia:Legiſti ariſtotelis multiiuga uolumiã.M.Tullius ad atticũ ſcribẽs ait ſe multiiugas litteras accepiſſe. COmeſſatũ.Cõuiuatũ.epulatũ.cõpotatũ.ut.ſ.& gulæ uẽtriqꝫ genialiter ĩdulgeas.De comeſſatiõibus & comeſſatoribus ſcripſi affatĩ ĩ nono Suetõii cõmentario:ubi id quoqꝫ ãnotauimꝰ comeſſari ꝓprie dici poſt cenã epulari:& cõpotare. MYrhene.Nomẽ ancillæ.μυρινη græce dicit̃ Myrthus μυραινα murena. CVſtode:Iſto.ſ.telephrone:q ſe cuſtodẽ cadaueris futurũ ſpopõdit. FAceſſe:abi.diſcede. DEſolatus:q̃ſi ſolus ſolitariuſqꝫ relictus. PERfrictis oculis:Moris ẽ oculos digitis ꝑfricare ad ſõnũ repellẽdũ:qñ reluctãtes & ĩuitos placidiſſimus ille deorũ cogit cõniuere:Et ramũ letheo rore madẽtẽ:ſupra capita dormitantiũ quaſſat. CREpuſculũ:Poſt occaſũ ſolis dicit̃ tẽpus illud crepuſculũ a crepero.qđ uocabulo ſabino ſignificat dubiũ:a quo res dubiæ dictæ creperæ:& a Lucretio dictũ ẽ.creperi certamia belli:eſt.n.crepuſculũ.id tẽpus.quo dies ſit an nox multis dubiũ.crepuſculi apud antiquos noiati q eo tẽpore erãt nati:ut lucii prĩa luce.manii hora matutina.a Sidõio apollinari crepuſculaſcẽs hora elegãter dicta ꝓ ueſptina tẽporeqꝫ crepuſculi. ALtior.ꝓfũdior. CONcubia:apud macrobiũ dies ita diuidit̃.ut poſt ueſperã prĩa fax dicat̃.Deĩde cõcu-

Diſcus.
Diſcophoros.
ariſtophorum
Diſcobolos.
Caput quaſſans
Partes in menſa.
Prouerbiũ pars non ſtrãgulat.
Tot iuga
Multiiuga.
Crepuſculum.
Creperũ.
Crepuſci
Lucii.
manii.

bia.& ide itēpeſta:q̄ nō hēt idoneū tp̄s gerēdis rebus.M.Varro noctē itēpeſtā.ab aliis cōcubiū appellari docet:ab eo ꝙ fere oēs cubēt:ab aliis ꝙ ſilereť ſilētiū noctis.qđ idē tēpus cōticiniū Plautus uocat: hic apđ hiſtoricos.maxīeq; apđ Liuiū idētidē leges ſilētio noctis eductas copias. ubi accipe pro nocte itēpeſta:ſiue cōcubia.ſup q̄re ī ſupiorib⁹ quoq; nō īdiligēter ſcripſi.Scito aūt me nō tā ex obliuiōe q̄ exanimi ſītia nō paꝝ multa bis terq; repeteř.ut.ſ. ſatiſfaciā ueteri prouerbio.qđ iqt.δισ και τρισ το καλον quo ſignificať.q̄ pulchra ſūt.bis & ter.& ſepi⁹ dici oportere. MVſtela.ſignificať maga.q̄ ī muſtelā trāſfigurata ītrorepſit ītra cubiculū:placita magoꝝ.uel poti⁹ uāiloqa exiſtimāt ui magica hoies potiſſimū q; mľieres trāſformari ī muſtelas mures.feles.& id gēus beſtiolas.

muſtela contra me conſtitit. obtutūq; accerrimū in me deſtituit. ut tantillū animalis præ nimia ſui fiducia mihi turbarit animū. deniq; ſic ad illam. Quī abis inq̄ impurata beſtia. teq; ad tui ſimilis muſculos recondis: anteq̄ noſtri uim preſentariā experiaris: quin abis? Terga uortit. & cubiculo protinus exterminatur. Nec mora cū me ſōnus profundus ī imū barathrū repente demergit. ut ne deus quidē delphicus ipſe facile diſcerneret: duobus nobis iacētibus. quis eſſet magis mortuus. ſic inanimis & indigens alio cuſtode: pene ibi non eram.

qđ & uulgus credit:cui id quoq; ꝑſuaſū ē fœmīas certis q̄buſdā dieb⁹ equitare ſup beſtiolas.& cū diana ſiue herodiade ſilentio noctis loca mľta pagrare.Cui⁹ rei mētio fit ī decretis cāonicis.xxvi.q.v.Cæteꝝ hæc oīa falſa eē cōſidēter exiſtiare debēus.&.n. ut docet Diu⁹ Auguſtinus. nō pōt hō īmutari ī aliā effigiē. ſed illuſiōes ſūt & phātaſmata demonū.qui ludificatores ſūt mortaliū:qui iſtar ꝓtei oīa trāſformāt ſeſe īmiracula reꝝ:quibus hmōi ꝑſtigiæ difficiles eē ñ poſſūt.Dēiq; huc referūt ecclaſtici ſcriptores oīa illa:q̄ de circe. q̄ ſotios ulyſſis mutauit ī beſtias:q̄ de arcadib⁹.qui ī lupos trāſfigurabāť.q̄ de his qui ī iumēta uerſi Annonā baiulabāt.memorāť.ſed ad propoſitū:muſtelaꝝ duo ſūt gnͣra.diſtāt magnitudie.greci uocāt ictidas.dicit̄ & γαλη. ē q̄dā muſtela dōeſtica:q̄ ī dōib⁹ nr̄is oberrat & catulos ſuos ut auctor ē Cicero quotidie trāſfert mutatq; ſedē:ob hoc dixit Plautus.ī ſticho.certū ē muſtelæ poſt hac nūq̄ credeř.nā īcertiorē nullā noui beſtiā:qui & ipa decies ī die mutat locū.Pli.& ſolius tradūt muſtelaꝝ uirus exitio eē baſilicis:quos īterficiūt ī cauernis ſola tabe.necāt illi ſimul odore cōmoriūturq;.& naturæ pugnā cōficiūt.Fel ſtellionū tritū ī aq̄ muſtelas cōgregare dicit̄:ſcribūt grāmatici muſtelā dici quaſi murē lōgū.a lōgitudie. Vñ & telū dictū.gēitalia oſſea ſūt muſtelis.Catulus muſtelæ efficax ē cōtra mala medicamēta. TANtillū aīalis:Elegātius dicius tātillū aīalis.pro pua beſtiola q̄ tātillū aīal.Ita.n.enūtiatū refert̄ ad cōtēptū. Annotat Dōatus hac elocutione p obliquū.ut quid ē hōinis.quid mulieris cōtēptū ſignificari:qđ ſi recto caſu ꝓferatur nō eē cōtūelioſū. IMpurata beſtia: īpura.maculoſa. feda.īpurus aliquo uitio maculatus dicit̄ & improbus:Plautus īpurate leno. MVſculos. tāq̄ & muſtela ipſa ex muſculoꝝ genere ſit.iecuſcula muſculoꝝ bruma dicūtur augeri.auctor.M.Tullius ī ſecūdo de diuinatiōe:īter ea.q neq; placida ſūt neq; fera.ſed mediæ īter utrāq; naturæ:numerāť a Plinio mures domoꝝ īcolæ:qui tradit muſculis ineſſe ꝑſagia.ut.ſ.ruinis īminētib⁹ ꝑmigerēt:hic feſtiuiter.M.Tullius.Reliq; tabernæ rimas agūt itaq; nō ſolū īquilini ſed mures migrauerūt: Scitū ē illud.M.Catōis.Cōſultus a quodā.qui ſibi a ſoricib⁹ ſiue muſculis eroſas caligas diceret reſpōdit illud mōſtrū nō eē:ſed mōſtrū illud habēdū fuiſſe ſi ſorices a caligis roderēť.de muſculis qui ī hōine ſūt inumeri:ſuo loco mox plura dicēť. PREſentariā. Quæ nūc & ī ꝑſētia ſine procraſtinatiōe exhibebit̄:ꝑſentaria remedia:q̄ illico ſanāt:& ꝑſentaria pecūia.q̄ ꝑſens nūeratur:uenenū nō ꝑſētariū ab.Au.Gellio dictū.qđ nō ſtatī necaret.mortēq; ī diē ꝓferret. Plautus ī moſtellaria:ubi in erit factū a me argētū petito ꝑſentariū:Plinius rem edia ꝑſentiſſima idētidē ea uocat:q̄ ociſſime auxiliāť. SOMnus ꝓfūdus.Intelligi uult hūc ſomnū altiſſimū ui magica imiſſū eē ab illa maga: q̄ ſub ſpecie muſtelæ ītrorepēs fuerat exterminata eiectaq;. IN imū barathrū: In ipſā quaſi mortis & maniū profūditatē.poetæ celebrāt.barathrū pro īferoꝝ profūditate:proprie apud atheniēſes barathrū locus erat ī quē noxii ꝑcipitabāť.Cuius meminit Diōedes:ad quē referēdū ē illud Plautinū ex bacchidib⁹.o barathrū ubi nūc es. ut ego uſurpē te lubēs:p trāſlationē ad alia quoq; dicēter uſurpať: ut apud Martialē fœmineū barathrū pro locis mulierib⁹.aliubi & pro ſtōachi profūditate.cū ait extrēo ructus cū uenit a barathro:barathrū pro uoragīe & uētre uſurpat Oratius cū ait ī ſcđo ſermonū.qd.n.refert barathro ne dōes quicquid habes:An nūq̄ utare paratis male litterati grāmatiſtæ barathrōe legūt.ut una ſit dictio tātū.Cū ſeiūctim legēdū ſit barathro ne.hoc ītellectu.an barathro.ideſt uentri & gulæ dones patrimoniū.Inde barathōes dicti.qui bōa ſua lacerāt ideſt ī barathrū gulāq; demittūt.apud eūdē.Oratiū legere malim mēdici mirnmæ barathrōes.hoc genus omne: q̄ ut uulgo legitur balatrōes:quos a balatu & uaniloquētia dici īterpretātur īterpretes Oratiāi.de barathro & barathrōibus.& ſi iā dictū ſit. tamen nō ab re ē & iteꝝ dixiſſe.nūq̄ eni nimis dicitur quod nūq̄ ſatis. DEVS delphicus:Appollo:qui deus ē diuinationis.Delphis fuit clariſſimū in terris oraculum apollinis:ſub monte Parnaſo.ubi mediū & umbilicus terraꝝ eē traditur.quod negat uarro. INAnimis:Quaſi ſine Anima & ſpiritu.hoc ē exanimis. M. Tullius in hortenſio ſolertia effici dicit.ut inanima q̄ ſunt uiuere & ſpirare uideantur.

Cōcubiū intempeſta nox.
Silentiū noctis.
Paroemia.
Pulchra bisterq; repetēda
Fœmias equitare ſuper beſtias.
Hō tranſformari non poteſt.
Demōes ludificatores.
ictides.
Gale.
Muſtela mutat locum.
Muſtela unde.
Tantillū animalis
Quid eſt hominis imperatus.
Muſculorū ꝑſagia
Scitum. Catonis
Preſentaria pecunia.
Preſentarium uenenum.
Preſentiſſima remedia.
Barathrū Quomō legēdus.
Oratii uerſus.
barathrones.
Balatrones:

Inanima
Galli uigiles nocturni.
ambroſi⁹ de galli cantu.
Gallicinium.
Induciæ belli feriæ.
expergeres.
rimari.
Philodeſpotus.
Sedulus
Sedulo.
Ventilare frumẽta.
aliquot fariam.
Multifariam.
Omnifariam.
doctrina.
exertare.
exerto humero cethegi.
Fabula adonidis
Flos adonium alſioſum quid
Cur ſues in uiſi ueneri.
adonia.
ezechiel ꝑpheta.

COMmodũ. Iã iam: illo horæ momẽto: ut ſæpe diximus. aduerbiũ eſt. CANtus criſtatæ cohortis: Gallos gallinaceos ſignificat qui ut Plinius noſter eloquẽter tradit Vigiles nocturni ſũt: atq; excitãdis ĩ opa mortalibus rũpẽdoq; ſomno geniti. norũt ſydera. & ternas diſtigunt horas cãtu: quartaq; caſtrẽſi uigilia ad curas laborẽq; reuocãt. Ambroſius ĩ. v. exameri de galli cãtu hæc refert. ẽ galli cãtus ſuauis ĩ noctibus. nec ſolũ ſuauis ſed ẽt utilis. qui quaſi bonus cohabitator & dormientẽ excitat. & ſollicitũ admonet. & uiantẽ ſolatur. proceſſum noctis canora uoce proteſtãs: hic tẽpus poſt mediã noctẽ auctore Macrobio galliciniũ dictũ. noctis iducias non minus ſcite ꝙ eleganter appellat horas nocturnæ quietis: quibus per quaſdã quaſi inducias animãtes tuto dormiunt. qe ſcũt ociãtur. id quod induciis datis fieri ſolet: induciæ aũt ſũt. ut docet. M. Varro pax caſtrẽſis paucorũ dierꝝ: Item alio in loco induciæ inquit ſunt belli feriæ: Dõatus inter grãmaticos claſſicus. atq; emũctæ naris. Inducias dici ex eo autumat. uel quodĩ diẽ dentur. uel qđ in dies ocium prebeãt. Aliter Aurelius opilius. & Au. Gellius. ſup ĩduciarum etymologia. græci εκεχειριαν ab abſtinẽdis manibus appellarunt. nã per ceſſationẽ iſtã pugnæ pacticiã nõ pugnatᷣ & manus cohibẽtur. Inducias primus ĩuenit lycaon. EXPERgitus. Euigilans apud antiquos expergere accipitur pro expergefacere. & excitari. Idem dicebãt expergiſceret. pro expergiſceretur. Pomponius ut ſi quis dormitaret expergiſceret. REVElata. Retecta. diſcoperta. RImabar: curioſe ſcrutabar.

cõmodũ noctis inducias cãtus pſtrepebat criſtatæ cohortis. Tandẽ expergitus: & nimio pauore pterritus: cadauer accurro. & admoto lumine: reuelataq; eius facie rimabar ſingula quæ cuncta cõuenerũt. Ecce uxor miſella flens: cũ heſternis teſtibus introrupit anxia. & ſtatim corpori ſuperruẽs: multũq; ac diu deo ſculata: ſub arbitrio luminis recognoſcit oĩa: & conuerſa Philodeſpotum requirit autorẽ. ei precipit: bono cuſtodi redderet ſine mora premium. & oblato ſtatim: Sumas inquit. tibi iuuẽis gratias agimus. Et hercules ob ſedulũ iſtud miniſterium: iter cæteros familiares dehĩc numerabimus. Ad hæc ego inſpato lucro: diffuſſus ĩ gaudiũ. & in aureos refulgẽtes: quos idẽtidẽ manu mea uẽtilabam attonitus: immo inq dña: de famulis tuis unũ putato. & quotiẽs operã noſtram deſiderabis: fidenter impa. Vix effatũ me ſtatim familiares omnifariã exertis raptim cuiuſq; modi telis inſequuntur. Pugnis ille malas offẽdere. ſcapulas alius cubitis ĩpingere. palmis iniectis hic latera ſuffoderẽ. calcibus ĩſultarẽ. capillos diſtrahere. ueſtẽ diſcidere: ſic ĩ modũ ſupbi iuuẽis Adõi:

Rimari enim eſt ſcrutari & quærere: Rimari proprie dicuntur ſues ut grãmatici tradunt. cum paſcentes cibi gratia glãdes rimãᷣ de rimis terraꝝ: Vnde rimari ſignificat paſcere: Virgilius dulcibus ĩ ſtagnis rimãtur prata caiſtri. HEſternis: Qui heſterno die euocati ĩtroductiq; fuerãt ab heri heſternus nõ ab extra. SVB arbitrio luminis. Sub ſpeculatu. & ĩ ſpectiõe. ꝙ facta ẽ adhibita Lucerna. PHILOdeſpotũ: Nomẽ propriũ ẽ ex duabus dictiõibus græcis cõpoſitũ: qđ ſignificat domini ſiue dominæ amatorẽ. HERcules. Iuſiurãdũ ẽ. SEdulũ Nauũ. diligẽs. induſtriũ: ſedulo aduerbiũ eſt. qđ ſignificat ſine dolo. & impẽſe. auctores Donatus & Nonius. IDENtidẽ uẽtilabã: Frequẽter agitabã: ſignate locutus. Ita. n. facere ſolemus. ut nũmos mãu tractãtes quaſi uentilemus: Columella ꝑcipit: ne frumenta in horreo uẽtilẽtur: Notiſſimũ illud: Ventilat eſtiuũ digitis ſudãtibus aurũ. OMnifariã Ex omni parte aliquot fariã dixit uarro. In primo de Re Ruſtica: pro ex quod eſt ĩ aliquot partibus & locis. Tradit Feſtus antiquos dixiſſe multifariã. ꝙ uidelicet ĩ multis locis fari poterat: omnifariã doctrinã uocãt omnigenã: & omni diſciplinaꝝ genere cõſarcinatã. EXertis. Eductis. expoſitiſq;: exertare enĩ denudare eſt: Claudius Quadrigarius Gallus irridere cœpit atq; linguam exertare: peculiare fuit & gentilicium cethegorũ. ut Humero exerto irẽt in expeditionem. Vñ nudi Poetico epitheto appellati. Silius ille Humero exertus gentili more parẽtũ. OFFENdere: Pro offendebat: Infinitiuus pro indicatiuo. apud hiſtoricos & poetas frequentiſſimus. IMpigere. Impigebat. cõtũdebatq;: Hieronymus impegi nouiſſime in danielẽ. IN modũ adoni laceratus: Adonis myrhæ filius. ueneris delicium: formoſitate ꝓcellens aprugno dente ſub iguine percuſſus laceratuſq;: pſternitur leto: ut canunt noſtri. Greci uero tradunt martẽ ſub ſpecie apri ob Zelotypiã id ſactitaſſe. Venus miſerata ĩ florem adoniũ trãſformauit: qui ſãguineo ẽ colore. ſcribit Plinius in. xxi. adonium florẽ eẽ alſioſũ. ubi annotãdũ dici alſioſum. id quod frigore ĩfeſtatur: & algorẽ ferre nõ poteſt: M. Varro pecus caprinũ alſioſũ eẽ ait. ob ĩterfectum ab apro adonim ſuillũ genus ĩuiſũ ueneri eẽ prodiderũt. adonis ĩ myſteriis arcanis ſymbolũ ẽ frugum & fructus pfectos ſignificat: auctor Euſebius ĩ. iii. ꝑparatiõis euãgelicæ. adõia antiqui dixerũt diẽ feſtũ & ſolẽnia adõidi dedicata: ꝙ cũ plãctu colebãtur: ob plãctũ ueneris repſentãdũ: hic ait uenus apđ Ouidiũ. luctus monumenta mãebũt ſemp adõi mei. Ezechiel quoq; ꝑphetas: Ecce ĩquit ibi mulieres ſedebant plãgentes adonidẽ. Phyſici tradũt adonin eſſe ſolẽ ab aproq; intereẽptũ fingũt. Herculis imaginem ĩ

hoc animali figurātes:qđ.ſ.aper hiſpidus & aſper gaudet locis brumalibus.ꝓprieq; hiemali fructu pa
ſcitur glāde. Hiems aũt ueluti uulnus ē ſolis.q̄ & lucē eius nobis minuit & calorē: Auſonius adoneũ
uocat aitq; eũ hoc noīe coli a gente Arabũ: qui idē ſit oſiris & bacchus.& Dionyſius.De his Amianus
Marcellinus uolumnine.xxii.ſic refert. euenerat hiſdē diebus Annuo curſu cōpleto adonia ritu ue- Adonia.
teri celebrari amato ueneris ut fabulæ fingũt.apri dente ferali deleto.qđ in adulto flore ſectarũ īdiciũ
eſt frugũ.Adon dicit̃ fulgētio recto caſu.q a cæteris adonis.a Plauto adoneus: Adon græce ſuauitas Adon

uel muſtelatis peplis laceratus.atq; diſcerptus: domo proturbor. Ac dũ in proxima platea refouens animũ: infauſti atq; īprouidi ſermonis mei ſero reminiſcor: dignũq; me pluribus etiā uerberibus fuiſſe merito conſentio: ecce iam ultimũ defletus atque cōclamatus proceſſerat mortuus. rituque patrio: utpote unus de optimatibus: pōpa funeris publici ductabatur p forũ. occurrit adanxius qdā meſtus: ī lachrymis genialē caniciē reuellēs ſenex. & manibus ambabus inuadēs torũ: uoce contenta quidem: ſed aſſiduis ſingultibus īpedita. Per fidem ueſtrā inquit quirites: per pietatem publicam perempto ciui ſubſiſtite: & extremũ facinus in nefariam ſceleſtāque iſtā mulierem ſeueriter uindicate.

dicit̃. & qa myrrha odore ſuauis adonis.
eſt adonē dicitur genuiſſe: Ideo adoneus
aũt uenerē amaſſe dicũt: qđ hoc
genus pigmēti ſit ualde feruidũ:
Lego apud Lucianum ī libro de
dea ſiria adonin fluuiũ ex libano adōis fl.
mōte ꝓfluētē ſingulis annis ſan-
guinolentũ fieri.p eos dies maxi
me. qbus adonis fuit īterfectus.
& ſanguinē in aquā ꝓfluētē īmu
taſſe fluminis colorē.Itē tradit or
gia fieri ī honorē adonidis:qbus
cedũtur lamentāt̃:& capita radũt
apud græcos ꝓuerbiũ ē ακαρπο
τεροσ ει αδωνιδοσ κηπων.i.
infructuoſior es q̄ adonidis hor- Horti
ti de his qui nil pariunt genero adōidis
ſum. Hortoꝝ Adōidis meminit ſterileta-
Plato ī phedro. Attamē Plinius: tis pro-
noſter tradit Antiquitatē miratā eē hortos adonis & alcinoi. Extat apud eoſdē græcos epitaphion ſi- uerbium
ue nenia de morte adonidis:cuius principium eſt.αιαζω τον αδωνιν απωλετο καλοσ αδωνισ.

Muſtelatis piletis:Lego muſtelatis peplis hoc ītellectu.ut dicat ueſtimēta quibus erat indutus ſan
guine ſuo perfuſa fuiſſe ad inſtar muſtelini coloris:peplũ ueſtē dici nullus ignorat: qua dictiōe ſcatēt Peplos.
libri græcoꝝ.& latinoꝝ.hinc Homerus.ελκεσιπεπλουσ uocat fœminas ueſtes trahētes:autumat
Seruius peplũ proprie dici pallā pictā fœmineā.Mineruæ cōſecratā.hodie tamē multi abutuntur hoc
noīe:muſtelatis aũt dixit a colore muſtelino:Terentius.Senex ueternoſus colore muſtelino.Vbi ex
ponit Donatus muſtelinũ colorē dici ſubliuidũ ac lentiginoſum:Talis color fieri ſolet ueſtibus:q̄ ſan Muſteli
guineis guttis inſperſæ:quaſi lentiginoſæ fiunt & maculoſæ.In uetuſto codice manu ſcripto emēda- nus co-
tius legitur.Muſæ uatis pimpleidos:q̄ lectio probabilis eſt referturq; ad Orpheum.hoc intellectu pu lor.
ro & congruente.Ego domo proturbor.laceratus diſcerptuſq; in modũ adonis:quē aper diſcerpſit:&
ad inſtar Orphei:quē a fœminis diuulſum dilaniatũq; fruſtatim ſciunt oēs.& canũt Poetæ: Ita ergo
legetur diſcerptus in modũ uatis muſæ pimpleidos.i.Orphei filii muſæ Calliopes: ex græca loquēdi
formula:illis enī familiare eſt ſic loqui.ut dicāt κλεομβροτοσ ο παυσανιου.i.cleombrotus pauſa
niæ.& ſubintelligat̃ filius λεωνιδασ ο αναξανδριδα.Leonidas anaxandridæ.ſ.filius.ευδαμιδασ
ο αρχιδαμου Eudamidas archidami.uidelicet filius. Ita & hic:uates muſæ dicitur Orpheus.muſæ
ſcilicet filius:pimpleidas autem uocari muſas poetico nomine quis ignorat: ſiue a loco pieriæ regio- Pimplei-
nis ſiue fronte muſis dicato:ubi & calliope Orphea genuiſſe fertur. IMPROuidi ſermonis:Quo des.
ſcilicet īpuratā beſtiā muſtelā appellauerat.eiq; uim p̄ſentariā nī abiret fuerat cōminatus. VLTImũ
conclamatus:Vltimo clamore & nouiſſimis lachrimis deplotatus. nā per interualla mortui idētidē
conclamabantur:& poſt ultimam tandem conclamationem efferebantur: cremabanturq;. ut ante
diximus. DEFLEtus.Participium eſt ut inquit Seruius.ab eo qđ eſt fleor.ſi tamen inueniatur:alias Defletus
ſine uerbi origine eſſe dicemus: Virgilius.fit gemitus tum membra thoro defleta reponunt. PRO
ceſſerat:Efferebatur. Ritu naturæ ut auctor eſt Plinius capite hoīem gigni mos eſt. Pedibus efferri: Pedibus
hinc perſianum illud.in portā rigidos calces extendit. POMpa funeris:Vlpianus titulo de religio efferri
ſis:ſumptus funeris pro facultatibus uel dignitate defuncti faciendos eē præcipit.per forum hodieq; mos.
ducũtur funera nobilium.& antiquitus duci ſolita ſignat Oratius cũ ait: plauſtra ducētaq; cōcurrātq;
foro tria funera magna ſonabit. ADANxius:Valde anxius.qdā codices habēt ad latus: lucidiore
ſenſu. INuelleras:Corrige reuellēs.hoc enī intellectu fieri ſolet ut crines reuellant & caniciē turpēt:
Iuxta illud Virgilianũ.Caniciē in mũdo perfuſam puluere turpās genialē appellat.uel quaſi uolupta
riā tanq̄ ſenex canicie gaudeat.perinde ac ex illa uenrabilis:uel genialē expone pro ingenitam.qua
ſi genitalē. CONtenta.Exerta & clamoſa.Vnde cōtentio uocis apud ſcriptores.& cōtentio.ut ī Re- Conten-
thoricis traditur ē Oratio acris ad cōfirmādũ & cōfutādũ accōmodata. SVBſiſtite:opē ferte.& ſuccur tio uocis
rite. ISTā mulierē:Vxorē ſignat defuncti:Cuius p̄r eā arguit ueneno filiũ extinxiſſe.ut ad adultero
gratificaret̃. & hereditatē mariti occuparet.hæc enī proxima ſunt. & quadā quaſi cognatiōe cōnexa.

Impudica uenefica.

ut mulier q̄ ipudica ē.eadē quoq; ſit uenefica.Nā.M.Cato.Nullam adulterā nō eādē eē ueneficā dixit. Quod & Quintilianus tradit ī qnto.Iſtā aūt dixit peſſimā ītelligi uolēs:nā ī ꝓnoībus ut ante dictū eſt.

Dictum catonis.

maximū ē pōdus. SCEuire:Sceuiebat.locutio uſitatiſſima. CRudelitatē:Emēda.Credulitatē.Narratio enī q̄ ꝓbabilis ē & uериſimilis facit criminis credulitatē. EMEditatis fletibus:Fœminarū hoc ꝓpe peculiare ē.ut fletus & lachrymas habeāt paratas.ac uelut in prōptuario poſitas:ut cū uelint p̄ſto ſit fecūdus lachrymarū fons:iuxta illud:uberib⁹ ſempq; lachrymis ſemp paratis ī ſtatiōe ſua.

In pronomen pōdus.

ABNVEbat:negabat īficiabat᷑.depellebat

Intentio.

cōtrouerſiæ.n.& lites cōſtāt ex intētione & depulſione:ītētio ē qđ accuſator ꝓpōit:q̄ facit litē ut occidiſti aiacē.

Depulſio

Depulſio ē.qđ defenſor reſpōdet ut nō occidi:Id græci uocāt apophaſin.

Apophaſis abnuētia.

q̄ſi dicas abnuentiā criminis eius qđ accuſator intenderit:auctor fortunatianuſ.merito ergo dixit abnuebat quaſi p apophaſin.i.abnuētiā crimē obiectū īficiabat᷑: ac negabat.

Hæc enī nec ullus alius miſerū adoleſcētē ſororis meæ filiū ī adulteri gratiā: & ob p̄dā hereditariā extinxit ueneno.Sic ille ſenior lamentabiles q̄ſtus ſingulis inſtrepebat.Seuire uulgus interdū:& facti uериſimilitudine ad criminis credulitatē īpelli.cōclamāt ignē.requirūt ſaxa.paruulos ad exitiū mulieris hortantur.Emeditatis ad hæc illa fletibus:q̄q; ſanctiſſime poterat adiurās cūcta numina:tātū ſcelus abnuebat. Ergo igitur ſenex ille:ueritatis arbitriū in diuinā prouidentiā reponamus.Zachlas adeſt egyptius:propheta primarius:q mecum iam dudum grandi premio pepigit:reducere ab inferis ſpiritum.corpuſque iſtud poſtliminio mortis animare.Et cum dicto:iuuenem quempiam:linteis amiculis intectū:pedeſque palmeis baxeis indutum &

EGYptius ꝓpheta:Egyptii diuinoꝝ oīum cōſcii dicūt᷑: a qb⁹ clariſſimi ī ſtudiis litteraꝝ diſciplīas ingenuas hauſerūt: apud hos ſa-

Sacerdotes.

cerdotes fuerūt & Prophetæ reꝝ celeſtiū ſciētia p̄cellētes:q myſtici erāt.& ut græci dicūt.ακοιρορηιτο.i.icōmunicabiles:q cū arcana

Incōmunicabiles

doctrinarū occultarēt:uix pauca q̄dā cōmunicarūt cū Platone & eudoxo.q ānos.xiiii.ī egypto cōmorati ſūt.Pythagoras quoq; egyptias diſciplinas petiiſſe memorat᷑:atq; ibi a ſacerdotibus cerimoniarū ícredēdas potētias didiciſſe:Apollonius ille Tyaneus egyptios ꝓphetas acceſſit eruditiōis cā.Hermes trimegiſtus.egyptū uocat celi imaginē.Zachlas nomē ꝓphetæ.apud Pliniū Zachlias babylonius celebrat᷑.q ī libris quos ſcripſit ad Regē mythridatē hūana gēmis fata attribuit:ī canonicis ſcripturis Zachariæ ꝓphetæ nomē eſt celeberrimū. POSTliminio mortis:Reuerſione a morte & poſt mortē.nā poſtliminiū ex notatiōe nois ita clareſcere pōt auctore Boetio.ut qa ſemp poſt id ſignificat qđ retro

Poſtliminiū.quid

relinqt᷑.poſtliminii uocabulo q̄dā reuerſio ſignificet᷑.qđ & Seruius ꝓbat.q ex aduerbio poſt uī nois īterp̄tat᷑:reliquā uocabuli ptē ꝓtractionē ſolā eē ſignificās:nā ī eo qđ ē poſtliminiū.ex eo ꝙ poſt dictū ē īterp̄tatiōe nois ſumit.Liminiū uero putat eē ꝓductū ea forma qua meditulliū.legitimū editimū dñt illud.n.Tulliū.& timū nihil oīno deſignāt:Alii poſtliminiū a poſt & limine deduci uolūt:ut cū extra liminia.hoc ē terminos ꝓuīciæ ī captiuitate detēptus rurſus ad ꝓpria limia reuertat᷑.is iure poſtliminii ī ſtatū priſtinū reſtitutus eē dicat᷑:Paulus iuriſcōſultus titulo de poſtliminio reuerſis.poſtliminiū inqt eſt ius amiſſæ rei recuperādæ.poſtliminio redeunt.hō.nauis.mullus clitellarius.equus.equa.q̄ frena

Quæ redeāt poſtliminio.

recipere ſolet.i.domita.Quæ gn̄a rerū ab hoſtibus ad nos poſtliminio redeunt:eadē gn̄a rerū a nobis ad hoſtes redire poſſunt:duas ſpecies poſtliminii Papinianus eſſe autumat:ut aut nos reuertamur.aut aliqd recipiamus.In bello & ī pace poſtliminiū ē ut docet Triphonius iuriſcōſultus. ILLEctū:Lego

Amicula lineū textū puriſſimum.

intectū.ut ſignificet ſacerdotē linea ueſte & cādida indutū.ab integēdo dictū:Amicula aūt ab amiciendo ueſtimēta noīamus.qbus linteis ſacerdotes ueſtiuntur.eſt enī lineū textū puriſſimū rebus diuinis uelamentū:quod nō modo indutui & amictui ſanctiſſimis egyptioꝝ ſacerdotibus.ſed opertui quoq; in rebus ſacris uſurpat᷑.Idq; ex Orphei & Pythagoræ decretis.hinc apud Iuuenalē.Martialem.

Linigeri.

Ouidiū.Cæteros.linigeri dicti ſacerdotes egyptii quaſi gerētes linea ueſtiméta.

Apollōiuſ liniger.

Apollōius Tyaneus apud philoſtratū accuſatur ꝙ ueſtitu linteo amiciatur:ſeq; inibi ratione reddita defendit:erat enī pythagoricus & ad pythagoræ p̄ſcripta uiuebat.De iſiacis ſacerdotibus.qui lineo amictu ueſtiebantur affatim in Suetonii cōmentariis.

Baxeæ.

PALmeis baxeis:Baxeæ ſunt calciamenta.de quibus Plautus in

Emaculatus Plauti locus.

menechmis.quis iſte eſt peniculus qui extergentur baxeæ:mendoſæ ī codicibus Plautinis īpreſſum eſt bexe pro baxeæ:peniculo quoq; ut id tranſeunter attingam baxeas extergi dixit:alludens ad ſpōgiam.nomine peniculū.qua & ad menſas calceoſq; extergendos utebātur:De baxeis ait in floridis.

texterna.

Suterna.

Veſtem de texterna emere baxeas iſtas de ſuterna præſtinare:Vbi annotandum texternam pro textrino ſuternam pro ſutrina.præſtinare pro emere decenter uſurpari:Item in ultimo huius operis docet baxeas eſſe calceos proprie philoſophorum. INDVtum.Calciatum.Plinius conſimiliter in ſecundo:Diuus Auguſtus leuum prodidit ſibi calceum præpoſtere indutum.Dicimus ut ait Seruius induo illare.& illam rem.Catachreſticos dixit Virgilius in.x.An ſe ſe mucrone ob tantum dedecus Amens induat:quidam illud Plinii indutum legunt inductum.quoniam & calcei induci dicuntur.

ADVſqꝫ:licenter aduſqꝫ & abuſqꝫ uſurpantur.ut notant grāmatici.Virgilius atrides prothei Menelaus aduſqꝫ columnas. DEraſo capite:ſacerdotē deſignat.cuius uertex deradi ſolet.ob hoc ait ſatyrographus.Qui grege linigero.circundatus & grege caulo:ſcribit plinius ſacerdotes egypti deraſis capitibus mærere.& in luctu eſſe ex morte apidis:qui in egypto numinis uice colitur:auctor eſt Herodotus in euterpe:Sacerdotes egyptios totū corpus eradere ueſtē tantū lineā induere calceos papiraceos geſtate.hinc opinor fluxit ritus noſtrorū ſacerdotū:qui iubentur caput radere.& comā nutrire prohibentur Hieronymus quod & in decretis canonicis.xxii.q.i.ſcriptū legas raſionem capitis & coronam deſignare autumat temporaliū oīum depoſitionem.Capilli uero qui remanent deſignāt aliqua ſacerdotibus eſſe retinenda ad ſuſtētationem:paulus apoſtolus in cēchris totondit comam:raſit caluicium:exercuit nudipedalia.

Aduſqꝫ.
Deraſi ſacerdotes
paulus totondit comam.

aduſque deraſo capite:producit in medium. huiꝰ diu manus deoſculatus:& ipſa genua contingens:Miſerere ait ſacerdos.Miſerere per cæleſtia ſydera. per infirma numina:per naturalia elementa. per nocturna ſilentia:& adepta coptica.& per incrementa nilotica.& arcana memphitica.& ſiſtra phariaca.da breuem ſolis

GEnua:utpote miſericordiæ conſecrata.homini inquit plinius.genibus q̄dā & religio ineſt obſeruatōe gentium:hæc ſupplices attingūt.adhæc māus tēdūt.hæc ut aras adorant. PER nocturna ſilētia:q̄.ſ.plena ſūt ueneratōis.alludere uideť ad illud uirgilianū.loca nocte ſilētia late.& tacite p amica ſilētia lunæ:ꝑterea noctu cūcta ſilēt.& ut idē iqt tūc tacet oīs ager pecudes pictæqꝫ uolucres:ariſtoteles i ꝓblematis tradit ideo p noctē melius q̄cūqꝫ audiri q̄ p diē:qa tūc nullus ē ſtrepitus.& ut anaxagoras ait.aer q īterdiu ſtridet a ſole cōcalefactus noctu reqeſcit:ꝑterea tēpus id nocturnū.qđ qdā cōcubiū:Alii ītēpeſtā noctē appellāt.ſilētiū noctis uocauerūt:ab eo qđ id tēporis ſilereť.ut docet.M.Varro:i hoc ſignificatu ſilentiū noctis frequēter a liuio uſurpať:diciť & ſilētiū i auſpiciis:qđ oī uitio caret.qđ ītelligere ꝑfecti auguris ē. Silet cælum plinio ſignificat ſerenū & Trāqllū.ſicut Columellæ ſilet herba:q̄ nō germiat. COptica:ſic.n.legēdū ē:ſignificat āt aggerē hirūdininū:quē.ſ.i egypto iuxta oppidū coptō hirūdies muniūt ope inexpugnabili palea & ſtramento roſtro firmantes continuatis per triduū noctibus tanto labore ut multas in opere emori conſtet.eaqꝫ militia illis uerna eſt:& cū anno redit ſemp hædem hirundies molē continuatione nidoꝝ euaganti nilo inexpugnabilē opponunt.ſtadii fere unius ſpacio:qđ humāo opere perfici nō poſſet auctor plinius in.x.ob hoc dixit papinius i ſiluis.Ripā nili luto cecropio.i.nidis hirūdininis ſignatā eē & coercitū:qđ & in libro annotationū copioſe explicaui.nūc apuleius adepta coptitica uocat illud incrementū & opus qđ muniunt hirundines iuxta coptō:q̄ res religione quadam prædita eē uidetur illud adde qđ legimus in libris iuriſconſultoꝝ.ubi Vlpianus ad titulū de extraordinariis criminibus ſcribit Cōmata dici aggeres:qui oppoſiti ſunt coercendo euaganti nilo.quos q rumperit extra ōrdinē plectitur mendoſæ ſunt dictiones in uoluminibus impreſſis.inquibus paſſim legitur:aggeres ſolent aquā inlotitā cōtingere.tu uero lege ſolent aquā niloticā continere:ideo enim illi aggeres extruuntur.ut aquam nili euagantis coerceant atqꝫ contineant. PER incrementa nilotica nilus coloni uice fungens quotānis euagatur a ſolſtitio.ac primo lente creſcit:deinde uehementius:quādiu ſol in leone eſt:mox pigreſcit ſole in uirginē tranſgreſſo.in totū reuocať intra ripas in libra ut tradit herodotus centeſimo die.incrementa eius per puteos menſuræ notis deprenduntť:nilometria uocant.iuſtū incrementū eſt cubitoꝝ.xvi.minores aquæ nō oīa rigant:in duodecim cubitis famē ſentit egyptus in tredecim etiānū eſurit:quattuordecim cubita helaritatem afferunt:quindecim ſecuritatem ſexdecim delicias.maiora incrementa maiores prouentus denunciant.minora ſterilitatem.cauſas huiuſce incrementi uarias prodidere.ſed maxime probabiles ex repercuſſu eteſiarum:qui uēti ſūt anniuerſarii:de incremento nilotico.& cauſis affatim ſcripſere.herodotus.Diodorus.plinius.Strabo Seneca & crimine luculentiſſimo Lucanus:qui multiiugas cauſas explicaturus ex philoſophorum ſecretariis depromptas ſic cecinit in.x.ſic iuſſit natura parens diſcurrere nilum.ſic opus eſt mundo.philoſophi uero.qui de linotico auctu ſcripſerunt ferme ſunt hi.Thales.Anaxagoras.Democritus.ephorus.agatarchides.& Timeus mathematicus:memphitici quoqꝫ philoſophi rationem huius incrementi reddere conati ſunt magis quod non reprehendi quam quod probari poſſit:referentes.Dixerunt enim nili fontem eſſe in zona nobis oppoſita.ibiqꝫ hiemem eſſe nobis eſtatem agentibus.ideoque ingentem aquarum uim eo tempore manantem cauſam præbere incremento. ARcana memphitica:memphitici ſacerdotes arcana cerimoniorum myſteriorumqꝫ cum nullo communicant.ob id ακοινωνητοι.i.incōmunicabiles dicti:ob hoc ipſum inuida mēphis dicta papinio in ſiluis:eſt autem memphis ciuitas magna & populoſa.& poſt alexandriam ſecunda:ubi multæ pyramides fuerunt regum ſepulturæ:plinius memphim quondam arcem egypti regum fuiſſe tradit. SIſtra phariaca:ſiſtrum inſtrumentum eſt ſtridulum & ſonabile.iſiacorum peculiare:qui ob id ſiſtrati nominanť:Martialis linigeri fugiunt calui ſiſtrataqꝫ turba:iſis maxima egyptiorum dea ſiſtrum in dextra gerens figuratur:quo nili acceſſus ſignificatur:Valerius:Flaccus in quarto argonauticon de iſide ſcribens ſic

Genua ut aras adorant.
Noctu oīa ſilentioſa.
Silentiū noctis
Silentiū in auſpiciis
Silet cælum.
Coptitica.
Cōmata.
Correcta uerba iuriſcōſultorum.
Nilometria putei.
Eteſiæ uēti.
Mēphis inuida.
Siſtrum geſtat iſis.

inquit.aſpide cincta comas & ouanti perſona ſiſtro.& Ouidius iſim deam deſcribens cecinit in nono cornua fulſerunt crepuitq; ſonabile ſiſtrum.phariaca appellat a pharo egypti notiſſima cæſaris dicta
pharos toris colonia olim iuncta ponte alexãdriæ.ubi fuit turris & ipſa pharos nominata.aptholomeo rege facta talentis.dccc.cuius ſtructuræ architectus fuit ſoſtratus.quæ nocturnis ignibus curſum nauium
Turres. nocturnum regere ſolebat.tales turres incompluribus locis extructæ priſcis temporibus uiſebantur.
phari. quas pharos uocant:de quibus ſcripſimus affatim in propertii.& mox tranquilli commentariis.egeſippus autumat pharon dici quaſi phanon.quia procul appareat.

uſurã.& in æternũ conditis oculis:modicã lucẽ infunde.nõ obnitimur:nec terræ rẽ ſuã denegamus. Sed ad ultionis ſolatiũ:exiguũ uitæ ſpaciũ deprecamur.Propheta ſic propiciatus herbulã quãpiã.iii. ob os corporis: & aliã pectori eius ĩponit. Tũc orientẽ obuerſus: uel incrementa ſolis auguſti tacitus ĩprecatus: uenerabili ſcena:facies & ſtudia præſentiũ: ad miraculũ tãtũ certatim adrexit.Immitto me turbe ſotiũ. & pone ipſũ lectulũ editiorem quẽdam lapidẽ inſiſtens: cuncta curioſis oculis arbitrabar.Iam tumore pectus extolli.iã ſalubris uẽa pulſari.Iã ſpiritu corp9 ĩpleri.& adſurgit cadauer. & profatur adoleſcens. Quod oro me poſt

Vſura VSVram:uſum.M.Cicero huic latroni unius diei uſuram non dediſſem:itẽ audita uatinii morte cuius parum certus dicebat̃ auctor:interi inquit uſura fruar.uxo
Vſuraria. rem uſurariam dixit plautus:Cuius uſuram & uſum capiebat iupiter. INæternum conditis.Morte ꝑpetua clauſis.Virgilius ĩ æternam conduntur lumina noctem
PROpitiatus:placatus exoratuſ quæ.ille tres lineolæ ſignificãt ter.
Ternari9 numeruſ poteas. ternarium autem numerum pythagorici potentiſſimum eſſe prodiderunt.eo ꝙ ad cerimõias deorũ utebant̃.ut docet Ariſtoteles libro primo de cælo & mundo.idẽ numerus ĩ rebus magicis plurimũ pollebat.& ut auctor eſt plinius terna deſpuere deprecatione in omni medicina mos eſt:atq; effectus adiuuare:hinc tibullus.ter cane.ter dictis deſpue carminibus.& poeta in cantamentis amatoriis cecinit necte tribus nodis ternos amarili colores.Martianus.Plutarchus.cæteri triada ſiue ternionẽ hoc ẽ
Trias. Ternio ternarium numerum.qui maſculus eſt & efficax.extollunt. HERbulam quampiam:de qua herba loquatur ambigi poteſt cum eam nominatim non deſignet.forſan intelligit balin:qua xantus hiſtoriarum auctor tradidit occiſum Draconis Catullum reuocatum ad uitam a parente:eademq; thilonẽ quem draco occiderat reſtitutum ſaluti.& iuba in arabia herba hominem reuocatum ad uitam tradit
Homo reuocat9 herba ad uitam. pleriq; exiſtimant nihil non herbarum ui effici poſſe.Ab herophilo dictum ferunt.quaſdam etiã calcatas herbas prodeſſe.Orpheus de his herbis curioſius aliqua prodidit.poſt eum muſeus.pithagoras quoq; & Democritus de magicis herbis uolumina compoſuerunt:de quibus & plinius noſter nõ parum multa.in.xxiiii. ORIentem obuerſus:adoratoris hoc proprium eſt ex myſtica regione.ut in adorando ac ſalutando deo ad orientem conuertatur:totumque corpus circunagat:ſic enim apud
Adoratores uerti ad orientem. antiquos factitabant adoratores ad ſolem reſpicientes:mundi enim ortus a leua eſt.unde ſiniſtrum & leuum fulmen inter proſpera eſt:in cælo templum eſt locus auſpicii:cuius partes ſunt quattuor.ſiniſtra ab oriente dextra ab occaſu.Antica ad meridiem poſtica ad ſeptentrionem:Hermes trimegiſt9 præcipit cum quis deum orare uoluerit reſpiciendum eſſe in auſtrum ſole occidente.Sole uero oriente in eum qui ſubſolanus dicitur.
Auguſt9 ſol. AVguſti:uenerabilis & ſancti ſolem mundi totius animũ ac planius mentem & principale naturæ regimen ac numen pleriq; credidere opera eius exiſtimantes:unde merito auguſtus dictus:quaſi ſanctus diuinuſq;. TAcitus imprecatus:non uoce ſed corde oran
Secreto adorãdũ & in abſcondito dum deum eſſe præcipit Diuus Hieronymus & in decretis canonicis.d.ultima de conſecratione ſcriptum legimus:non uerbis ſed corde adorandus deus eſt.Cyprianus in expoſitione illa orationis dominicæ iuculenta ſecrete adorandum eſſe ex dominico præcepto demonſtrat.in abditis & ſecretis uł ſemotis locis:quia deus non uocis ſed cordis auditor eſt.nec admonendus eſt clamoribus:qui cogitationes uidet.hoc declarat ſcriprura diuina:quæ dicit.loquebatur in corde ſuo & labia eius mouebant̃ & uox eius non audiebatur.& exaudiuit eam deus.item legimus in pſalmis dicite in cordibus & ĩ ſtratis ueſtris.& tranſpungimini.Hieremias quoq; hoc idem docet dicens.in ſenſu tibi debet adorari deus.
Imprecatus. IMprecatus:in bonam partem hic accipitur imprecatus:cum aliubi fere ſemper malum ſignificet. SCEna:apparatu & ſpectaculo. POne:poſt aduerbium eſt:ita Virgilius.pone ſubit coniunx.
põe poſt. LEctulum:in quo defunctus iacebat. ARbitrabar:ſpectabam ac rimabar. EXtolli:extollebatur
Vene pulſatiles arteriæ. pulſus index morborum. ſignificat autem defunctum illum potẽtia ægyptii prophetæ animatum reuiuiſcere cœpiſſe.ita ut pectus iam intumeſceret ex anhelatione pulmonis. VEna pulſari:medici recentiores uenas pulſatiles appellant:quibus pulſus exploratur:quas antiqui arterias uocant:ſunt autem arteriæ ſpiritus ſemitæ:ſicut uenæ ſanguis riui.arteriarum pulſus gubernacula uitæ temperat.Herophilus medicinæ conditor ſubtilliſſimus deſcripſit leges & modulos:quibus pulſus per ætates citacior aut tardior moueat̃ qui euidens index fere morborum eſt.græce dicitur:σφυγμοσ.

LEthea pocula: Animæ mortuorum. ut Poeta nobiliſſimus canit lethei ad fluminis undã ſecuros latices. & lõga obliuia potãt: cui ſuccinit ſilius uerſu cõſimili. letheos potãt latices obliuia mẽtis. Philoſophi autumant animã cum cœperit in corpus deſcẽdere. potare ſtultitiã & obliuionem. Alias uero magis alias minus. Ideoq̃ qui minus obliuionis hauſerunt: hii magis uerũ inueniũt: & hoc eſt quod ueteres letheũ fluuiũ uocauerunt: ut elegãter & ſcite refert Macrobius ĩ ſomnio Scipionis: apud antiquos ĩ funeribus: indictiuis dicebatur. olus letho datus eſt qđ ſigni ficat illũ qui mortuus eſt datum eſſe ληθη

lethea pocula: iã ſtygiis paludibus ĩnatantẽ. ad momẽtariæ uitæ reducitis officia? deſine iã præcor: deſine. ac me in meã quitẽ permitte. Hæc audita uox de corpore. ſed aliquãto propheta cõmotior. Quĩ refers ait populo ſingula: tuæq̃ mortis illuminas arcana? an nõ putas deuotionibus meis poſſe diras inuocari? poſſe tibi mẽbra laſſa torqueri? Suſcipit ille de lectulo: & uno congeſtu populum ſic adorat. Malis nouæ nuptæ peremptus artibus: & adductus noxio poculo: torum repente adultero mancipaui. Tunc uxor egregia capit pſentem audatiam. & mente ſacrilega coarguenti marito: reſiſtens altercat. Populus æſtuat: diuerſa tendẽtes: hi peſſimã fœminam uiuentem ſtatĩ cũ corpore mariti ſepeliẽdam. Alii mẽdatio cadaueris fidem non habẽdam. ſed hanc contationem ſequens adoleſcẽtis ſermo diſtinxit: nã rurſus altius ĩgemiſcens. Dabo inquit: dabo uobis intemeratæ ueritatis documenta perlucida. & quod prorſus alius nemo cognouerit ĩdicabo. Tũc digito me demonſtrans: nam cum corpis mei cuſtos hic ſagaciſſimus: exertam mihi teneret uigiliam: cantatrices anus: exuuiis meis imminentes: atq̃ ob id reformate fruſtra ſæpius: cum induſtriã ſedulã eius fallere nequiuiſſent: poſtremũ ĩecta ſomni nebula: eoq̃ ĩ profundã quietẽ ſepulto me nomine cicere non prius deſire: q̃ dũ habetes artus: & mẽbra frigida: pigris conatibus ad artis magicæ nitantur obſequia. hic utpote uiuus quidẽ. ſed tantũ ſopore mortuus: q eodẽ mecũ uocabulo nũcupetur: ad ſuũ nomẽ ignarus reſurgit. Et inexanimis umbræ modũ ultroneus gradiẽs: q̃q̃ foribus cubiculi diligẽter obcluſis: per quoddã foramẽ proſectis naſo prius: ac mox auribus: uicariã pro me laniena ſuſcitauit utq̃ fallaciæ reliqua conuenirent. cerã in modũ proſectarum formatam auriũ ei applicant

ideſt obliuioni. MOmẽtariæ uitæ. tẽporariæ: & breui momẽto duraturæ. uidelicet tãtiſper dũ enũciet ipſius mortis cauſam & auctores. DEuotionibus: Magico cãtamine. Deuotiones enim execratoria ſunt carmina: uulgo accipimus in bonam ſignificationem. Deuotũ quoq̃ pro deteſtabili & execrãdo: de hoc aliubi plura. DIras. Virgilius in. xii. dicũtur geminæ peſtes cognominæ diræ: hæ una cum furiis uno eodemq̃ partu ex intempeſta nocte progenit æ diras dici autumant grammatici q non niſi ante iratum Iouem uidẽtur: præterea diras dici uoluerunt ĩprecationes quaſdam horẽdas quibus deos quoſdã ĩauditos & formidãdos inuocabant. quibus quicũq̃ deuot⁹ dãnatuſq̃ fuiſſet eũ maxio infortunio affici neceſſe erat quãobrẽ ñ temere in quẽq̃ nec leui de cã dirarꝫ uti obnuntiatiõe cõſueuerũt: Atheius Trib. plebis craſſũ ad expeditionẽ parthicã ꝑperantẽ hiſce dirarꝫ ĩpcationibus deuotauit. auctores Plutarcus & apianus: qđ & Lucanus ſignat in tertio ſic ſcribẽs. craſſumq̃ ĩ bella ſecutæ ſæua tribunicæ uouerũt Funera diræ. ADorat alloqͣ̃ oraꝛ̃. n. diceꝛ̃ ẽ: uñ & adoraꝛ̃. MAlis nouæ nuptæ. ſignificat defũctus ſe piiſſe ueneno ab uxore ſacrilega ſibi ꝓpinato: ut ita adultero liberior potiretur. nã quæ ĩpudica eſt: eadẽ uenefica eſſe ſolet. ut dicebat. M. Cato. ADductus: coactus nitidior lectio eſt addictus: quidã exponũt adduct⁹ quaſi ad adin ideſt plutonẽ duct⁹ qđ & ſi ſniæ quadrat: tñ elegãtiæ latiæ nõ cõuenit. EGregia. Ironicos ꝓnũciandũ. ALtercat: Altercatione repugnat. apud Quintilianũ cap ut ẽ de altercatiõe Vbi præcipiꝛ̃ ne altercator ſit clãmoſus ne ue iracũdus. DIuerſa tendẽtes. Iuxta populi uulgiq̃ cõſuetudinẽ: nã ut illo uerſu notiſſimũ eſt: ſcidiꝛ̃ incertũ ſtudia ĩ cõtraria uulg⁹. Figurata aũt locutio ẽ popul⁹ diuerſa tendẽtes. ADoleſcẽtis defũcti. ME demonſtrans. de ſe ipſo loqͣ̃ telephron. a quo oĩa iſta dicunꝛ̃. EXertã: inſomnẽ ſedulã oculiſq̃ incõniuẽtib⁹ ꝑſpicaciſſimam. REformatæ: trãſfiguratæ ĩ muſtelas. & alias beſtiolas ĩpuratas. CIere: uocare: Sopore mortu⁹: ſupra dixit telephrõ ſe ſõno ꝓfũdo ĩ imũ baratrũ repẽte demerſũ: ut uix diſcerni poſſet quiſ ex duob⁹ iacẽtib⁹ eẽt magis mortu⁹. EOdẽ uocabulo: ſignificat ãbos fuiſſe cognomĩes. & eodẽ telephrõis uocabulo nũcupatos. VIcariã ꝓ me lanienã. ſignificat defũctus telephronẽ uiuũ laniatũ mutilatumq̃ fuiſſe uice ipſi⁹met a cãtatricib⁹ ãiculis: uicaria eñi laniena diciꝛ̃ oppido q̃ elegãter laniat⁹ ſiue laniatio ĩ alienã uicẽ ſubſtituta. ꝓprie laniena ſignificat locũ ubi caro uendiꝛ̃. uulgo macellũ uocitant: cũ macelli

aĩa potat ſtultitiã & obliuionem.

Lethe⁹ fl.

Ollus letho dat⁹.

Deuotiones.

Diræ.

Loc⁹ Lucani.

Adorat aloquiꝛ̃.

Vicatia laniena.

pelleuſi- ſignificãtia ſit latior:& ad oĩa eſculẽta uenalia extẽdatur:ut alibi docuimus.laniená dici locum ubi caro.
na. uenit ſicut ubi pelles pelleſuiná ubi calcei ſutriná docet.M.Var.libro de analogia primo. Examuſſimt
examuſ- Examinate decẽter optime.ẽ.n. amuſſis regula fabroꝝ:quá architecti cũ opus ꝓbant rubrica illinunt
ſim. hic amuſitatũ deriuatur:qđ ſignificat examinatũ probatũq;. Plautus ĩ milite in hoc amuſſitata ſua ſib-
amuſſis. ingenua ĩdoles.In Plautis codicibus ꝓ amuſſitata pperá legitur emuſſitata dictione elegãtiſſima cõta
amuſſita minata ĩterpollataq; quẽ locũ alibi nõ inſubtiliter ppendimus. SEqtur.qa cereus erat naſus : faciliſq;
ta. ob hoc ſequelæ.eſt eni ceræ lẽta ſe
Sequax. quaxq; materia. RIſus ebullit.fer
natura. ueſcit cachinatio. Lĩteolo agglu-
ceræ. tinato : quoſdá uidi q cũ eſſent de
Denaſati naſati naſum ſubditicium aggluti
nauerũt tá decẽter ut uerus uidere
tur. POſuit:finiuit depoſuit.deſi-
uit.oratoꝝ propriũ eſt cãm pone-
re ut apud rethoricos frequenter.
Solitariá BIbere ſolitariá: ex more & ex ſo
bibere. lito bibere. a ſolito eni bibere ſoli-
tariá noua dicẽdi elocutiõe dedu-
cit:alioq ſolitarius a ſolitate ac ſoli
tudĩe dictus iuxta illud Ciceronis
natura nihil ſolitariũ amat. A pri
mis cũabulis : a primordiali origi-
ne ſunt eni cunabula lectuli & cu-
næ inqbus ĩfantes iacere cõſueue
rũt.uel loca inqbus naſcũtur quaſi
Cũabula cynabula ná κυειμ græce eſt eniti.
ide cunabula ꝓ primordiis aliarũ
Cũabula quoq; rerũ uſurpãtur ut apud for-
uerborũ tunatianũ:q cunabula uerboꝝ de
cunina. cẽter dixit ꝓ originibus apud iuriſ
dea. cõſultos cunabula legũ ꝓ inſtitu-
tionibus & primitiis legalibus. cu
niná deá priſci coluerũt : quæ ĩfan-
uagitan⁹ ciũ cunis ſiue cunabulis pſidebat.

ex amuſſim.naſoq; ipſius ſimilẽ comparãt. Et nunc ad ſiſtit miſer hic. præmiũ nõ ĩduſtriæ : ſed debilitationis cõſecutus.His dictis pterritus tẽptare aggredior: iniecta manu naſum præhendo : ſequitur aures pertracto deruũt: ac dũ directis digitis : & detortis nutibus præſentiũ denotor.dũ riſus ebullit: ĩter pedes circũſtantiũ frigido ſudore deffuẽs: euado.nec poſtea debilis: ac ſic ridiculis: lari me patrio reddere potui.ſed capillis hĩc ĩ de laterũ deiectis: aurium uulnera celaui: naſi uero decus linteolo iſto preſſim adglutinato : decenter obtexi.cum primũ Telephron hãc fabulã poſuit: cõpotores uino madidi: rurſum cachĩnũ integrãt.dũq; bibere ſolidariũ poſtulant.ſic ad me Byrrhena.ſolẽnis inquit dies a primis cunabulis huius urbis cõditæ craſtinus aduenit: quo die ſoli mortaliũ ſanctiſſimũ deũ riſum: hylaro atq; gaudiali ritu propiciamus : hũc tua pſentia nobis efficiet gratiorẽ. atq; utiná aliqd de proprio lepore letificum honorando deo comminiſcaris: quo magna pleniuſq; tãto numini litemus. Bene inq: & fiet ut iubes. Et uellẽ hercules materiã reperire aliquam q

murcea. DEVM riſum ꝓpiciamus. Antiq qđ & Auguſtinus memorat ſingulis rebus ſingulos deos attribue-
a gẽorea. rũt:ut uagitanũ infãciũ uagitibus:ut murceá b faceret hominẽ murcidũ.ut agenoreá: quæ ad agendũ
riſus ge- excitaret:ut a ſtimulis ſtimulá.cõſimiliter hilaritatis pſidẽ & gaudii riſum uocauerũt q græci Gelota nũ
los. cupãt:legimus apđ ſcriptores Idoneos hilaria quoq; feſta ſolẽnia a ueteribus celebrata fuiſſe : qui dies
Hilaria. erat ad.viii.kl.Aprilis tãq tũc cũcta hilaritate mulceãtur.quo primũ tẽpore ſol diẽ lõgiorẽ nocte proten
dit.hoc ĩtellectu accipiẽdũ eſt illud flauii Vopiſci ſic ſcribẽtis ĩ Aureliano. hilaribus qbus oĩa feſta & fie
ꝓuerbiũ. ti ſcire debemus & dici ĩpletis ſolẽnibus.herodianus inſinuat hilaria matri deũ dedicata fuiſſe quo die
de ſardo- paſſim oĩbus ludẽdi licẽtia laſciuiẽdiq; pmiſſa.igitur ut ad propoſitũ redeamus: riſus deus hilaritate &
nio riſu. gaudio ac ridiculis rebus erat ꝓpiciãdus:illiq; ad feſtiuitatẽ celebrandá merito uocabãtur q urbanitate
& ſalibus pollẽtes ad riſum facile ꝓuocarẽt.Ille tñ riſus ẽ cauẽdus:q græco ꝓuerbio dicit σαρδονιοσ
γελωσ ſardonius riſus:ab ĩſula ſardinia:ĩ qua naſcit herba quædá apiaſtro ſimilis: nomĩe Sardonia.
quæ ſi iedulio fuerit neruos contrahit diducit ora ritu & ita γευσαμενοι μετα σπασμου και γε-
λωτοσ αποθνησκουσιν ideſt guſtãtes cũ ſpaſmo & riſu moriũt.hic illud Cicerõis ex epiſtola ad Fa-
biũ Gallũ.Rideamus γελωτα των σαρδωνι græci παροιμιαν ideſt prouerbiũ de riſu Sardonio ua
rie interpretãtur:ná Eſchylus tradit ĩcolas Sardiniæ colonos extitiſſe Carthaginenſium: Ideoq; ſatur
no imolaſſe ſenes qui ãnos ſeptuaginta exceſſiſſent Idq; feciſſe ridẽtes ſeq; inuicẽ amplexãtes tanq in
decorum foret lachrymare & lamẽtari.Vnde ſimulatus riſus dictus eſt Sardonius.Aliter Timeus.ali
Lepor. ter ſimonides.alii quoq; alia ꝑdiderunt. uerũ illud de herba Sardonia tã noſtris q græcis uſurpatũ ui
detur probabilius. DE proprio lepore genuĩna & natiua urbanitate.pronunciandum eſt media pro
ducta ab eo quod eſt lepos.Catullus de uerſiculis qui tum deniq; habẽt ſalem ac leporem: ſi ſint mol
Lepidus. liculi ac parum pudici:Item eſt leporum diſertus puer ac facetiarũ.Inde lepidus dictus. quãuis Dona-
Lepides. tus lepidum qui politus eſt dici uelit:a λεπισ ideſt lamina ſiue ſquama.de quibus Plinius in. xxxiiii.
ſquamæ. Excutiuntur inquit uelut milii ſquamæ.quas uocant lepidas. LETIficum:Quod leticiá faciat. Alias
Letificũ. mortiferum.quod letum ideſt mortẽ afferat. NVmini litemus : Riſum deum propiciemus. Litare
Litare. enim proprie eſt deum:propiciare:& ſacrificio facto numẽ pinacare: Auctores Macrobius & Nonius
hinc illud Plautinum ex penulo.Tum me Iupiter faciat ut ſemper ſacrificem. nec unq litem.

DEus tantus : ſcilicet riſus. NOctis admonebat:qui adueſperaſcere iã.ac nocteſcere ſignifieabat. eſt enim uerbum uetus nocteſcere:quod ſignificat noctem fieri:& in noctis modum obſcurari. quod furius uetus poeta primus finxiſſe creditur:illo uerſu:omnia nocteſcunt tenebris caliginis atre. DIſtentus:uino ciboq; fartus ad ſaturitatem. PROſpere : lego propere:ut dicat ſe raptim & feſtiuiter allocuta byrrhena domum repetiiſſe. TItubante:lapſante uacillante nutabundo:quod proprium uinolentorum eſt:nam ut inquit ſcite & eleganter plautus.Vinum luctator doloſus eſt pedes captat primulum. DOmuitionem capeſſo : ideſt itionem ad domum capio:eſt enim dictio compoſita quaſi domus itio : ab eundo domum:non tam Apuleianum uocabulum q̃ Ciceroĩanum.Namq; ante Apuleium. Marcus Tullius in primo de diuinatione. ſic ſcripſit.Sed rhodiorum claſſi propinquum reditum ac Domum itionem dari a Martiale Domiceniũ eleganter fictum eſt uocabulũ pro eo quod eſt cenare Domi. DEtonſis:contuſis:obliſis impactis.

OB lapides: ad lapides . ob eni pro ad antiqui dixerunt:nam propoſitionem ob pro ad antiqui ponebant.& teſtis eſt ennius cũ ait. ob Romam noctu legiones ducere cepit. VAſtꝰ: uaſtis & enormibus:ac magnis: ſed cũ mediocritate. TANtillum:minimum paulumq;:aduerbium eſt: AD hoc uſq;:ideſt uſq; in id temporis momentum:Codex manu ſcriptus habet ad hos uſus.ut ſit ſenſuſ ſe eduxiſſe gladium: quem ad tales uſus paratum habuerat: & domo ſecum eduxerat. COLLVctantem:compugnantem:cõcertantemq; ac reſiſtentem. PERlutus:madens.aſperſuſq; quidam codices habent perlitus:alterum a peluor:alterum a perlinior:inflexum eſt. GErioneæ cædis:ita inquit fatigatus ſum pugna trium latronum:ſicut Hercules.Tergemini nec gerionis:geriones enim tricorpor fuiſſe fingitur:quia Tribus inſulis præfuit balearius duabus & ebuſo:aduerſus hunc terna arma mouenda:ter læto ſternendus erat:quem Hercules extinxit qui ideo fingitur ad eũ olla ærea trãſuectus eſſe:quod habuit nauem fortem.& ære munitam hiſtorici autumant ideo triplicis naturæ fuiſſe gerionem.quia fuerunt tres fratres bellatores.Robuſtiſſimi:tantæq; inter ſe concordiæ.ut uno animo oẽs regi uiderẽt.ut pro tribus unus noiaret̃ geriõis armẽta ſpecioſa illo extĩcto Hercules Diodorus.Iuſtinus.Liuius.Virgilius.Cæteri omnes.hinc plautinum illud ex genere geryonaceo.

deus tantus effluenter indueret. Poſt hæc monitu famuli mei:qui noctis admõebat : iam & ipſe crapula diſtẽtus:protinus exurgo.& appellata proſpere Byrrhena:titubante ueſtigio domuitionem capeſſo. Sed cum primam plateam uadimus:uento repẽtino lumẽ:quo nitebamur:extinguitur.ut uix improuide noctis caligine liberati:digitis pedum detunſis ob lapides:hoſpitium defeſſi rediremus. dumq; iam iunctim proximamus:ecce tres quidam uegetis & uaſtulis corporibꝰ:fores noſtras:& ſummis uiribus irruentes. ac ne præſentia quidem noſtra tantillum conterriti: ſed magis magiſq; cum emulatione uirium crebrius inſultantes: ut nobis ac mihi potiſſimum non immerito latrones eẽ: & quidem ſeuiſſimi uiderentur. Statim deniq; gladiũ: quem ueſte mea contectum ad hos uſus extuleram: ſinu liberatum arripui:nec contatus medios latrões inuado.ac ſingulis:ut quẽque colluctãtem offenderam: altiſſime demergo.quo ad tandẽ ante ipſa ueſtigia mea uaſtis: & crebris perforati uulneribus:ſpiritum efflauerint.Sic preliatus iam tumultu eo: Fotide ſuſcitata: patefactis ædibus anhelans:& ſudore perlutus:ĩrepo. meque ſtatim:utpote pugnantium latronum inuicem gerioneæ cædis fatigatum. lecto ſimul:& ſõno tradidi.

Nocteſcere.

Vinum luctator doloſus.

Domuitio.

Domicenium.

Ob ad

Ob romam.

perlitus.

Gerione tricorpor.

cur.

LIBER TERTIVS.

ARGVMENTVM TERTII LIBRI.

EXorto die magiſtratus cũ miniſtris Domum apuleii petunt eũq; tanquã homicidam in iudicium tradunt:Turba populi confluentis & cuncta ſtipantis deſcribitur.accuſator homicidii reum agit.Reus innocentiam ſuam tutatur:Cauſamq; agit argumentis oratoriis.inter hæc anus aduentat:tãq̃ parens necatorũ.quos iuſſu magiſtratus reuelat Lucius . ut res eẽ apparent.exoritur cachinus ĩmodicus.& ſic dei riſus celebrata cum hylaritate ſolemnia photis cauſam docet facti utricidi.Mox adhibet Lucium ſpectatorem pamphiles in auem ſe transfigurantis Vnguine magico delibutæ.qui & ipſe tali deſiderio flagrans dum in bubonem geſtit immutari per errorem pyxidis unguentariæ in aſinum transfiguratur:in calce latrociale furtum refertur:quo aſinu s cum cæteris iumentis onuſtus gazis Milonis hoſpitis abducitur.

Chrono graphia. Mythici. COMmodū:chronographia eſt.deſcribit.n.horā matutinā:qua ſolet aurora e cubili croceo ſurgens cælū inequitare almāq; lucē efferre mortalibus: mithici fabulāť aurorā bigis p cælū uehi.iuxta illud Maronianū.Aurora in roſeis fulgebat lutea bigis.ob id appellat Apuleius phaleras auroræ punicantes ob colorē.ſ.croceū:qui in exortu auroræ conſpiciť:nā puniceus color Ruffi coloris ſpēs eſt:quē græci φοιμικουμ uocāt exuberantiā ſplendorēque

puniceuſ color. ruboris ſignificans.auctor Gellius in ſecundo:cōmodū autē aduerbiū eſt.eo ſignificatu dictū quo antea perſæpe. ROſeū lacertū: poetica magis q̄ oratoria locutio:alludit ad epithetō auroræ: q̄ ab Homero dicta eſt Rhododactylos q̄ſi Roſeos digitos habens.talis.n. color exorientis auroræ conſpicitur.

Rhodo dactylos aurora.

AEſtus:agitatio curarū: ita Virgilius.& magno curarū fluctu at æſtu trāſlatio a maritimis æſtubus ducta. VEſpertini homicidii ſub horā ueſpertinā facti: quo .ſ.tres inſtar latronū irruentes obtruncauerat. COMplicitis pedibus:expreſſit habitu quo ſe cōformare ſolet homo anxius ſollicituſq;. IN alternas digitorū uiciſſitudines:ſignificat digitos pectinatim iunctos.de quibus plinius in.xxviii. ſic ſcribit aſſidere grauidis.uel cū remediū alicui adhibeatur digitis pectinatī inter ſe ſe amplexis ueneficiū eſt: idq; cōptū tradūnt alcumena Herculē pariente peius ſi circa unū amboue genua ītē poplites alternis genibus īponi:ex hac pliniana ſententia iā ſatis liquet.id qđ ab Ouidio nō minus ſcite q̄ decenter dictū eſt libro

Digiti pe ctinatim iuncti.

Commodū punicātibus phaleris:aurora roſeū quatiens lacertū:cælum inequitabat:& me ſecuræ quieti reuulſū:nox diei reddidit.æſtus inuadit aīum:uel ueſpertini recordatiōe facinoris.Cōplicitis deniq; pedibuſ: ac palmulis in alternas digitoꝝ uiciſſitudines ſuper genua cōnexis. ſic grabatū coſſin inſidens ubertim flebā.iā foꝝ & iudicia:iā ſententiā ipſū deniq; carnificē imaginabundus. An mihi quiſq̄ tā mitis tāq; beniuolus iudex obtinget:qui me tetre cædis plitū cruore:& tot ciuiū ſanguine delibutū: innocentē pronunciare poterit?Hanc illā mihi glorioſā peregrinationē fore chaldeus Diophanes. obſtinate prædicabat.Hic idētidē mecū replicās:fortunas meas heiulabā quati fores īteri:& frequenti clamore ianuæ nr̄æ pſtrepi.nec mora cū magna irruptiōe patefactis ædibus:magiſtratibus eorūq; miniſtris:turbæ miſcellāæ cūcta cōpleta.ſtatīque lictores duo de iuſſu magiſtratuū īmiſſa manu trahere me:ſane nō renitentē.ac dum primum

Digitis pectine iunctis. nono Metamorphoſeos.dextroq; eſt poplite leuū pſſa genu digitiſq; īter ſe pectie iunctis ſuſtinuit partus:dixit poeta digitos pectie iunctos qđ plinius pectinatī īter ſe amplexos:& nunc Apuleius ī alternaſ digitorū uiciſſitudies cōnexas māus. COſſin īſidēs:pro ī coxas ſedēs aduerbiū eſt dictū.quaſi coxin

Coſſin ſedentes .i.ī coxas pōponius.hoc ſciunt oēs quātū ē q coxin cacāt hoc geſtu ſutores ſarcinatoreſq; ſedere ſolent ad hoc referri pōt plautinū illud.quaſi claudus ſutor domi ſedet totos dies. VBERti:large & habundāter.ſic Catullus uberti thalami quas ītra limia fundūt. IMAginabundus:imaginatiōe. & mentis

Vbertim uiſiōe cōſpiciēs. AN mihi qſq̄:hæc iqt aīo meo uolutabā.me cūq; ruminabar. PERlitū:īſperſū:per

Delitum fuſūq;:a plino naſciť plitū:ſicut a delino delitū.ab oblino oblitū:ſublino ſublitū:Cicero tuli moleſte q̄

Interlitū. litteræ delitæ ſūt a te mihi redditæ.idē ī uerrinis.Tabulæ ſunt ī medio:q̄ ſe īterlitas & oblitas eē clamāt.

Dilibut⁹ unguēto DElibutū:madētē ecōtrario dicimus unguēto delibutū.p unctū.Vnguentūq; ſolinus nā & proconſul africæ flauianus impator eū cōtigit unguentis & delibuit dixit Terētius ī phormiōe ſati eſt.ſi te delibutū gaudio reddo ubi ſcite exponēs Donatus īqt ad aīum tranſtulit:qđ eſt corporis.nā delibutus unctus diciť. PROnunciare:uerbū forenſe ē:nā pprie iudices pnunciare dicūť.cū ſentētiā dicunt:Quitilianus ī quarto niſi forte etiā tā hebes futurus ē iudex ut ſecundū id pronunciet qd ſciet narrare te uoluiſſe. HIC idētidē:hæc frequēter. EIVlabā:cū eiulatu & lamētatōe proſequebar:eiulatū & eiulationē dixerūt gemitū flebilē.eiulatus:ut īqt.M.T.ī ſecunda Tuſculana ne mulieri qdē cōceſſus eſt: & hic nimiꝝ ē fletus:quē.xii.tabulæ ī funeribus adhiberi uetuerunt:quē leſſū uocāt:ſuper quo ī ſecundo cōmētario tuſculanaꝝ q̄ſtionū copioſe ſcripſi:unde & ab Oratio dictū ē ī epodo:hic & illa nō uirilis eiulatio. Quati:quatiunť:ſiue quatiebāť.tēpus pro tēpore frequens apud auctores elocutio. PERſtrepi:perſtrepunť ſine perſtrebanť. TVRbæ miſcellaneæ:miſcellanā turbā eleganter uocat īdiſcretam apparitoreſq; magiſtratuū.qui colluuione uariarum gentium commixti eſſe ſolēt.Au.Gellius miſcellam doctrinam nuncupat oppidoq̄ decenter:quæ multifaria eſt:& ex mixtura multiiugarum diſciplinarum quaſi confuſanea.De miſcellis ludis apud Tranquillum in quarto cōmentario ſcriptum leges ad quos referendū eſt illud ſatyrographi poetæ:ſic ueniunt ad miſcellanea ludi .M. Varro miſcellum appellat genus columbaꝝ:qđ ex agreſtibus columbis & domeſticis mixtū ē: qdē codices habēt turbæ miſelaneæ nomine a miſeria ducto:miſera enim & miſella & conſequenter miſellanea eē ſolet turba

Delibut⁹ gaudio. pronunciare. Eiulatus. Eiulatio. Leſſum Miſcellane turba. Miſcella. doctrina. Miſcellanea.

eorum

eoꝝ q̄ apparēt ac p̄sto sūt iuridicis magiſtratib⁹:q̄les hoc quoq; tp̄e p̄toꝝ familiæ cōuiſunt̄:Fumidæ.ſ.
& pānoſæ & ex miſeriæ gurguſtio erutæ.miſellæ uuæ dicūt̄ Catōi.& Varrōi ꝓ nigris.Trahere:trahūt.
uel trahebāt. ANGIportū:Quod exitū nō hēt ac puiū nō ē angiportū appellarūt.Ab angēdo & portu
ut iterp̄tat̄.M.Varro.ſentētiæ uarrōiane aſtipulat̄ illud Terētianū ex adelphis. id qdē angiportū nō ē
puiū.Vbi Dōat⁹ angiportū expōit ꝓ anguſta & curua uia. Alii qđ iter portus ſit locus anguſtus hoc ē
iter domos:q̄s portus ueteres dixerūt. IMMO ad ipſos īferos:Correctio ē.p hyperbolē:q̄ cūcta uero

angiportū inſiſtimus:ſtatim ciuitas omnis in populū effuſa:mira denſitate nos inſequitut. Et q̄q̄ capite ī terrā: īmo ad ipſos inferos: iā deiecto:mœſtus incederē: obliquato tamē aſpectu:rē āmirationis maximæ cōſpicio: Nā īter tot milia populi circūſedentis:nemo prorſus qui non riſu dirūperetur:aderat. Tandē pererratis plateis omnibus:& in modū eoꝝ:qui luſtralibus piamentis:minas portētorū hoſtiis circūforaneis expiāt: circunductus angulatim forum eiuſq; tribunal adſtituor. Iāq; ſublimo ſuggeſtu:magiſtratibus reſidentibus:iā p̄cone publico ſilentiū clamāte:repēte cūcti conſona uoce flagitāt propter cetus multitudinē:q̄ preſſuræ nimia denſitate periclitaretur: iudiciū tātū theatro redderetur. Nec mora cū paſſim populus procurrens: caueæ cōſeptū mira celeritate cōpleuit. Aditus etiam & tectū oē fartim ſtipauerant. Pleriq; colūnis īplexi. Alii ſtatuis dependuli. nonnulli per feneſtras & lacunaria

maiora facit:nam correctio exor
natio ē.q̄ pro eo qđ dictū ē:Id qđ
magis idōeū uidet̄ repōit. q̄ ut li
bro.iiii. Rhetoricorū ad herēniū
tradit̄.rē facit īſigniorē. LVſtra
lib⁹ expiamētis: ſignificat ſe circū
ductū fuiſſe p angulos oīs: ſicut
hoſtiæ circūduci ſolēt ī āburbiali
ſacrificio & ambaruali:qn̄.ſ.urbs.
agriue luſtrant̄. Nāq; ambaruale
ſacrificiū id appellauerūt.qđ arua
ambiat uictīa: de quo ītelligi uo
luit poeta ī georgicis illo uerſu.
terq; nouaſ circū fœlix eat hoſtia
fruges. fieri aūt ſæpe cōſueuerat
de porca fœcūda & grauida:por
tius Cato hoc ſacrificiū ſignat cū
p̄cipit.qd facere debeas ſi agrū lu
ſtraueris.ubi ſollitaurilia circum
agi ſolita docet. & porco p̄cipue
fundū luſtrādū expiādūq;: cuius
uerba p̄catoria ſūt hæc ad deū.uti
uiduertatē uaſtitudinēq; calāita
tes ītēperiaſq;.ꝓhibeſſis.defēdas
auerūceſq;:ubi uiduertas ſignificatur calamitas.ex eo dicta ꝙ bonis uiduet:ſicut Auerūcare ſignificat
auertere.ꝓpulſare.depellere.uñ & auerūcus deus dictus ꝙ mala auerūcaret hoc ē auerteret abigeretq;
ſup quare ī notis ſeruii ſcripſimus.nō īdiligēter.Amburbale uero ſiue amburbiū dicit̄ ſacrificiū qđ ur
bē circuit & ambit uictima.Lucāus amburbiū ſignat cū ſic inqt in primo pharſaliæ. Mox iubet & totā
pauidis a ciuibus urbē ambiri.& feſto purgātes mœnia luſtro:hinc piamēta luſtralia dicunt̄ q̄bus ex
piatoriis luſtramus.i.expiams agros urbeſq;.luſtrare eni expiare ē.Vñ & luſtratus.ꝓ expiatus.Liuius
ī primo luſtrale ſacrificiū refert:apud Pliniū luſtrata urbs ſæpe & luſtratū capitoliū.Luſtralia uero exta
apud Virgiliū & Statiū ſignificātur pinguia:moris.n.fuerat.ut grāmatici annotauerūt cōpleto luſtro
.i.quinquenali tēpore uictimas ſacrificari.i.pfecte ætatis.& ob hoc pīgues.Homerus quoq; dixit. βο
υμ πεμταετηρομ.i.bouē quinquenalē quē luſtralē uocāt. MINas portētoꝝ:qcqd diri portēta minā
tur.ac denunciāt. HOſtiis circunforaneis:circunforaneæ hoſtiæ dicuntur nō tā q̄ circum fora & cō
ciliabula ducuntur.q̄ q̄ circum agros & urbes in ambaruali amburbaliue ſacrificio circūducunt̄ circū
agunturue.a circūferendo dictæ.M.Tullius ī oratione ꝓ cluētio.pharmacopolā uocat circūforanum
qui circuit fora.& circūagitur.quales cōpluſculi ī noſtro foro quotidie cōuiſuntur hoīes.ſ.nugatores
īpoſtoreſq;.Itē Hieronymus.Garulum neſcio quē rumigerulum circūforaneum. ANGVlatim:Per
omnes angulos.aduerbium eſt ea forma factum:qua oppidatim.uicatim.regionatim.q̄ ſignificant
per oppida per uicos.per regiones.templatim dixit Tertullianus quaſi per templa. ASTItuor: ad
tribunal iudiciale ſiſtor ſtatuorq;. SVGGEſtu:Pulpito. SILENtium clamante:Plautus in penu
lo exurge p̄co.fac populo audientiam:nam dicere ſolet p̄co. ſilete & tacete atq; animum aduortite.
PREſſuræ:Preſſionis ſuſtentatiuum eſt.ſic Lucanus.Coricii preſſura croci. PERIclitaretur:Hi
ſtorici ꝓdiderunt Clodiam appii ceci filiam iactatā & male habitā eſſe turba undiq; cōfluentis conflu
ctuantiſq; populi ī theatro.quin & ad cæſaris dictatoris ſpectacula tātum undiq; cōfluiſſe hominum
fertur.ut pre turba eliſi exanimatiq; plurimi ſint. CAueæ cōſeptum: Theatri conſeſſum ſignificat.
Cauea eni in theatro eſt.ubi ſpectat populus.ut docet Seruius ſup illud Virgilianum.cōſeſſu caueæ
magnis circenſibus actis.Plautus in amphitrione.eant per totam caueam ſpectatoribus.alias cauea
dicitur ſeptū.quo Animalia incluſa continentur.Idē Plautus in curgulione.quia eni in cauea ſi forēt
incluſi.Itidē ut pulli gallinacei.Plinius auctor ē auguſtū oſtēdiſſe tygrim Romæ in cauea māſuefactā
cauea theatri ſcauri.eodem teſte cœpit hominum.lxxx.milia. FARtim:Confertim.ſtipatim.a far
ciendo deriuatū aduerbiū. COlumnis īplexi:Euidentia eſt ſiue repreſentatio: q̄ græco uocabulo di
citur enargia.res enim ita clare deſcribitur.Ita tota imago uerbis quaſi depingitur:ut cerni uideatur.

Miſellæ uuæ.
Angiportum.
Domus portus.
correctio
Ambaruale ſacrificium
Verba catonis.
Viduertas.
Auerun care.
Auerun cus.
Amburbium.
Piaméta luſtralia.
luſtratus
Luſtralia exta.
Circūforaneæ hoſtiæ.
Pharmacopola circūforanus.
angulatī tēplatim.
Preſſura.
Clodia conflictata turba.
Cauea.
Fartim.
Euidētia energia.

SEMIcōſpicui: Expreſſit ſignificāter ac decēter id qđ ī ſpectaculis fieri uidemus. ut. ſ. dimidiati hoīes. & ut hic noſter ait ſemicōſpicui ex feneſtris appareāt: uiſendi ſtudio interdū piclitātes. PROſcæniū: Locū q eſt ante ſcænā p̄ſcæniū dixere: quaſi an te ſcænā: auctor Diomedes. ex p̄ſcenio actores fabulas agebāt. PVBlica miniſteria: Publici miniſtri. quales ſūt apparitores. lictores & accenſi. Apud lacedemonios Elotæ uocabāt publica famulicia: apud theſſalos peneſtiæ. de qbus Plutarchus Ariſtoteles. Dionyſius. ORcheſtræ: Locus ī theatro ex quo ſenatores & legati honoratiorū gētiū ſpectare cōſueuerāt: De orcheſtra affatim ī Suetonii cōmētariis.

(Proſcænium. Elotæ. peneſtiæ)

ſemicōſpicui: miro tamen oēs ſtudio uiſendi picula ſalutis negligebāt. tūc me p̄ proſcæniū mediū: uelut quādā uictimā: publica miniſteria perducūt. & orcheſtræ mediæ ſiſtunt: ſic rurſū p̄conis amplo boatu citatus accuſator quidā ſenior exurgit. & ad dicēdi ſpaciū uaſculo quodā inuicem coli graciliter fiſtulato: ac per hoc guttatim defluo infuſa aqua populum ſic adorat. Neque parua res: ac præcipue pacem ciuitatis cunctæ reſpiciens: & exemplo ſerio profutura tractatur Quirites ſanctiſſimi. quare magis congruit ſedulo: ſingulos atque uniuerſos uos pro dignitate publica prouidere ne nefarius homicida: totam ædium lanienam quam cruenter exercuit: impune commiſerit. Nec me putetis priuatis ſimultatibus inſtinctum: odio proprio ſæuire. ſum nāq; nocturnæ cuſtodiæ p̄fectus. nec in hodiernum credo queq̄ peruigilem diligētiam meam culpare poſſe ſrem denique ipſam. & quæ nocte geſta ſunt:

BOatu: Sonitu. & clamoſa uoce. boare enī clamare eſt: unū uerbū ductū eē autumāt etymologici a uerū boando hoc eſt uerū ſonādo. Virgilius reboāt ſiluæq; & magnus olymp⁹. dixit p̄ reſonant. reſultant. remugiūt. M. Varro a boue boātes dici tradit. alii a uerbo græco deducūt: p̄cones aūt ſolēt & debēt eſſe. μεγαλο φωροτατοι. i. uocaliſſimi & uoce ſonātiſſima boātes: unde a p̄canēdo. i. ualde canēdo noīati. VAſculo quodā: Clepſydrā ſignat. ē autē clepſydra uaſculū uitreū. p qđ guttatī defluit aq̄ īcluſa. ſtillicidioq; exhaurit̄. noīe ducto. αποτου ελεπτειμ qđ ſignificat furari. & abſcondere. και το υλορ. i. aquā cōſimilia clepſydris ſūt uaſcula illa apud nos uſitatiſſima: q̄ ſpacia horaria metiūtur puluiſculo p foramē anguſtū minutatī delabēte. Tale ē illud: qđ affabre factū & ex argēto p̄cioſū nuprime ad me miſiſti dono munifice antiſtes: q ut cæteris uirtutibus fulges. Ita liberalitate quoq; clariſſimus es: & p̄fecto nihil pæq̄ exornat extollitq; opulētos antiſtites q̄ munificētia: qua hoīes diis ſimillimi efficiūt̄ qua cūctis mortalibus fiunt amabiliſſimi. qua litterati p̄cōes excitāt̄. ſed ad p̄poſitū: apud ueteres actoribus cāꝝ forēſiū p̄ſcribebat̄ orādi tēpus datis clepſydris. qbus exhauſtis amplius dicere uetabant̄. qđ īſtitutū dānat Plinius ī epiſtolis ſcribēs paucioribus clepſydris cās p̄cipitari. q̄ antiqtus pluribus diebus explicabant̄ illa īcrebruit paſſim inualuitq; cōſuetudo binas uel ternas clepydras īterdū & dimidias. & dādi & petēdi: Itē alibi. dixerā horis pene qnq;. nā tribus clepſydris. quas ſpacioſiſſime accœperā ſūt additæ quatuor: clepſydrā ut īqt Seneca. ñ extremū ſtillicidiū exhaurit: ſed qcqd āte defluxit. relege q̄ ſcitu digna ānotauimus ī ſecūdo cōmētario Tuſculanarū ſup clepſydra. ſenſus Apulei ē. accuſatori definitū dimēſūq; eē dicēdi ſpaciū: ad modulū uaſculi aquarii hoc ē clepſydræ: ut. ſ. tātiſp oraret dōec efflueret aqua. cui⁹ exhauſtu actio finiret̄. INuicē coli: Cola uaſa ſūt lintea a colādo dicta. pq̄. ſ. uinū defluēs p̄colatur. Virgi. colaq; p̄loꝝ fūoſis deripe tectis. Martialis. Frigidior colo nō ſalit unda tuo. Idē colū uinariū celebrat ī apophoretis. figurat̄ aūt colū. a ſūmo patulū & ſatis latū. ī imo āt faſtigat̄ ī acutā graciliitatē: q̄ſi in metæ modū. Tali figura dicit fuiſſe uaſculū. qđ accuſatori datū ē. ad tēpus dicēdi p̄finiēdū. GVttati: p guttas cūctāter fluētes & q̄ſi p ſtillicidiū. ADOrat: alloqt̄. adorare apđ ātiquos ſignificabat agere. Vñ & legati oratores dicti qa mādata agūt. Quirites: Ex more romano ſūptū. Vbi Oraturi ad populū qrites appellitāt. ut ī oratiōib⁹ Cicerōis ſæpiſſime: ſic pſius. qd deīde loqre qrites. Quiritare dr̄ is q qritū fidē clamās īplorat: ut qritare urbāoꝝ ē ſic iubilare ruſticorū. TOtā ædiū lamē: Mēdoſus locus & deformatus. q ī priſtinā elegātiā ſic reformari pōt. Tot cediū lāienā. hoc ītellectu ut dicat accuſator p̄uidēdū eſt. ne Apuleius. ut pote nefarius hōicida īpūe cōmiſerit lanienā. i. laniatū ſæuitiāq; triplicis cedis: ē. n. laniena locus ubi caro uēdit̄. ut docet Varro. qn etiā accipit̄ p laniatiōe īpa & trucidatione. uidetur laniena a laniando dici. unde & lanii ſiue laniones. qui laniant pecora. & laniſtæ: q laniandis p̄ſunt gladiatoribus. legato lanionis inſtrumēto menſæ: pondera. ferramēta. & alia quoq; quæ laniādæ carnis cauſa parata ſunt cōtineri docet Plautus iuriſcōſultus: Nefarius dicitut ſceleratus. a farre quo ſcelerati uti nō debeāt: hinc qui indigni ſunt qui uiuant nefarii uocantur. auctores. M. Varro. & Nonius. De nefario ſic ſcribit Aſconius. nefariū eſt. quod ſacra polluit farre pio ſolita celebrarii. Ergo nefarii ſacrilegi. SIMVLtatibus: Inimicitiis & odiis: ſimultas dicta eſt ex contrario quia minime ſunt ſimul interquos odium eſt. poteſt & a ſimulatione dicta exiſtimari. quia ſimulata locuntur adinuicem. NOcturnæ cuſtodiæ præfectus: Ex diſciplina militari. idonei & probatiſſimi eliguntur. qui uigilias nocturnas circūeant: & renuncient ſi qua emerſerit culpa: quos circuitores appellabant: At nunc

(Boare unde. Præcōes uocaliſſimi. Clepſydra. Horologiū munus Archiepiſcopi colocenſis. Cola. uaſa. Adorat. Quiritare. Laniena Lanii. Laniſtæ. Nefarius ſimultas)

auctore Vegetio militiæ factus ē gradus.& circitores uocatur.apud iuriſcōſultos ſcriptū legimus triū uiros nocturnos eē ab eo qđ excubias agebāt nocturnos dictos.hoſce oīs nocturnæ cuſtodiæ præfectos itelligere merito poſſumus. Fuit & pfectus uigilū.de cuius officio titulus ē libro prīo Digeſtorū: ad quē ptinet qſtio de urbis cuſtodibus.q p totā noctē uigilare debet.& coerrare calciatus cū armis & dolabris. CVM fide perferā:Oratio ē ex pceptiōe Rethorica Oratoriis numeris cōpoſita:nā poſt exordiū ſubiūcta narratio ē:q ut Rethorici Doctores pcipiūt debet eē dilucida breuis & ,pbabilis. TERtia uigilia:Vegetiuſ & modeſtus tradūt uigilias nocturnas in quatuor partes diuiſas fuiſſe:ut non amplius q̄ trib⁹ horis nocturnis neceſſe ſit primos uigiles uigilare:a tubicie oēs uigiliæ cōmittūť & finitis horis a tubicine reuocatur.Apud hiſtoricos freqūēs mētio eſt.de Prima. Secūda Tertia. Quarta uigilia: Hieronymus in expoſitiōe Pſalmoꝝ.nox inqt in quatuor uigilias diuidiť.q̄ ſingulæ triū horarū ſpacio ſupputātur. apđ Lucanū ſecūda uigilia ſigniſicať illo uerſu tertia iā uigiles cōmoueret hora ſecūdos. & hæ uigiliæ Caſtrenſes noiant.Plinius l.x.de gallis loquēs ſic iqt. cū ſole eunt cubitū. Quartaq; Caſtrenſi uigilia ad curas laboreq; reuocāt hic p tertiā uigiliā ſignificať tempus id qđ a media nocte mox incipit. HOſtiatim:Quaſi p ſingula hoſtia.Quintilianus.Eloquētia hoſtiatim petēda. MVcrōe diſtricto Educto gladio.proſa Oratio mucronē ,p gladio.& tectū ,p domo recipit auctore Quintiliano.,pprie aūt mucro ē cuſpis teli.hinc dixit Seruius cuſpidē abuſiue poſuiſſe Virgiliū ,p haſtæ mucrone:hinc mucronatū deriuať.,p eo qđ eſt acutū.& mucrōis habēs effigiē.Plinius libro.xxxii.ſcribit īter piſces xiphiā id eſt gladiū roſtro mucronato eē:a quo naues perfoſſæ mergūtur i oceano. INterēptos.Repete uerbū illud cōſpicio zeugma eſt a ſupiori. PRAEſidio tenebrarū:Conſimiliter Virgilius. Denſenſi tenebris & dono noctis opacæ. PERpetē:Perpetuā.ac totā.ppetē ,p ppetuo dixerūt ueteres & annotāt grāmatici:pacuuius. fac ut cœpiſti hāc operā mihi perpetē oculis traxerim. NIHIL impunitū nocētibus:Verbū uetus ē deos iratos pedes lanatos habere.qa nōnūq̄ tarde ueniunt nocētibus. hinc illa apud Valeriū uulgata ſententia.Lēto gradu ad uindictā ſui diuina ,pcedit ira. ex quo ſatis liquet deoꝝ ,puidētiā nocētes nunq̄ ipunitos dimittere.& ſi iterdū ſero puniāt:ideoq; ſcripſit Oratius raro antecedētē ſceleſtū deſeruit pede pena claudo.Ceſar quoq; in cōmētariis auctor ē cōſueſſe deos imortales.quo grauius hoīes ex cōmutatione rerū doleāt:quos ,p ſcelere eoꝝ ulciſci uelint his ſecūdas iterdū res & diurnā ipunitatē concedere.græce προνοια dicitur prouidentia deorū.qua ſtoici dicūt cuncta regi: prouerbiū græcoꝝ eſt. εισ θεωρ ωταν λθερ.i.ad aures deorū uenit qđ dicitur de hoībus q nō latēt deos in ſuis actionibus.

CLANdeſtinis itineribus:Occultis & deuiis.clandeſtinū penultima longa enūciandū eſt.ut ſilius ſtāliuſq; notificāt. MANE pſtolatus:Matutinā aurorā expectans. pſtolari.n.ē expectare uel manere:alias pſtolari eſt.pſto eſſe.& apparere:hoc eſt obſequi.ut docet Donatus.cōiungitur cum datiuo.& ablatiuo.Terētius quē pſtolare parmeno.M.T.qui tibi ad forū aureliū pſtolentur. IMpiatū: Pollutū.maculoſumq;. REVM:Epanaphora eſt.ſiue anaphora.quā noſtri repetitionē dicūt.ſiue relationē:q̄ fit quotiens per ſingula mēbra.eadē pars orationis repetiť hoc modo.uerres calumniatores apponebat.Verres de cauſa cognoſcebat:uerres pronūciabat.auctores Martianus.Diomedes.&.M.T. in Rhetoricis ad hereniū. PEREgrinū:tāq̄ peregrino minus fauēdū ſit q̄ ciui:& alienus conſtanter dānari debeat:nā ut docet.M.Tullius in primo de officiis.propior eſt ſocietatis gradus eiuſdē nationis & linguæ.arctior uero colligatio eſt eiuſdē eē ciuitatis:hinc ſcribit Plinius in.xxxyi.agoracritū pariū & alchamenē athenienſem phidiæ diſcipulos inter ſe ambos certauiſſe in uenere facienda: uiciſſeq; alchamenē nō opere ſed ciuitatis ſuffragiis cōtra peregrinū Ciui ſuo fauētis.atqui peregrinos tamen deſpicere nō debemus:quinimo ut præcipit Plato.libro.yiii.de legibus: peregrini uiginti ānos in aliena ciuitate permaneant artium aliquā exercentes.ſine uectigalium ſolutione:cū autē.xx.anni exacti fuerint: accipiat rem ſuam & abeat: Lex quoq; moſayca præſcribit allophylos ſic enim græco uocabulo peregrini dicuntur.non eſſe uexandos:nam & uos inquit peregrini fuiſtis in alieno ſolo.

cū fide pferā.Nā cū fere iā tertia uigilia ſcrupuloſa diligētia cūctæ ciuitatis hoſtiatim ſingula cōſiderās circūirē:cōſpicio iſtū crudeliſſimū iuuenē mucrone diſtricto paſſim cedibus operātē.Iamq; tris numero ſæuitia eius interemptos:ante pedes ipſius ſpirātes adhuc corporibus in multo ſanguine palpitātes. & ipſe quidem cōſciētia tāti facinoris merito permotus:ſtatim profugit.& in domū quādā pſidio tenebratū elapſus:perpetem noctem delituit. Sed prouidētia deum: quæ nihil impunitum nocentibus permittit: prius q̄ iſte clandeſtinis itineribus elaberetur:mane præſtolatus: ad grauiſſimū iudicii ueſtri ſacramētum.eum curaui perducere.habetis itaque reum tot cedibus impiatum.reum corā deprehenſum.reum peregrinū.Conſtāter itaque in hominem alienum ferte ſententias de eo crimine: qui etiam in ueſtrum ciuem ſeueriter uindicaretis. Sic

Circitores. Vigiliæ nocturnæ quatuor. Hoſtiatī. Mucro. Mucronatum. Xiphias. Perpetē pro perpetuum. Deos habere pedes lanatos. pſtolari. Epanaphora Relatio. Atheñ.fauept ciui cōtra peregrinū allophyli

profatus accuſator acerrimus ĩmanẽ uocẽ repreſſit. Ac me ſtatim p̃co ſi quid ad ea reſpõdere uellẽ: iubebat incipere. At ego nihil tũc tẽporis amplius q̃ flere poterã. Nõ tã hercules truculẽtã accuſationẽ intuẽs: q̃ meã miſerã cõſcientiã. Sed tamẽ oborta diuinitus audacia: ſic ad illa. Nec ipſe ignoro q̃ ſit arduũ: trinis ciuiũ corporibus expoſitis: eũ q cædis arguat: q̃uis uera dicat: & de facto cõfiteatur ultro: tñ multitudini tãtæ q; ſit innocẽs pſuadere. ſed ſi pauliſper audiẽtiã publicã mihi tribuerit humanitas: facile uos edocebo me diſcrimen capitis: nõ meo merito: ſed rõnabilis ĩdignationis euẽtu fortuito: tãtã criminis inuidiã fruſtra ſuſtinere. Nã cũ a cœna me ſerius aliquãto reciperẽ: potulẽtus alioquin: qd̃ plane uerũ crimẽ nõ diffitebor: ante ipſas fores hoſpitii: ad bonũ aũt Milonẽ ciuẽ ueſtrũ deuorto. Video quoſdã ſeuiſſimos latrones adytũ tẽptantes: & domus ianuas cardinibus obtortis euellere geſtiẽtes: clauſtriſq; oĩbus: q̃ accuratiſſime adfixa fuerãt: uiolẽter euulſis: ſecũ iã de inhabitãtium exitio deliberãtes. unus deniq; & manu prõptior: & corpore uaſtior: his affatibus cæteros incitabat: heus pueri q̃ marib⁹ aĩs & uiribus alacrib⁹ dormiẽtes aggrediamur. Oĩs cõtatio ignauia oĩs faceſſat e pectore: ſtricto mucrõe p totã domũ: cedes ambulet. qui ſopitus iacebit: trucidetur: qui repugnare tẽptauerit: feriatur. ſic ſalui recedemus: ſi ſaluũ ĩ domo neminẽ reliquerimus. Fateor quirites extremos latrões boni ciuis officiũ arbitratus: ſimul eximie metuens & hoſpitib⁹ meis & mihi: gladiolo: q me pp hmõi picula comitabat: armat⁹: fugare: atque proterrere aggreſſus ſũ. At illi barbari prorſus & ĩmanes hoĩes: neque fugã capeſſunt. & cũ me uiderẽt ĩ ferro: tamẽ audaciter reſiſtũt. dirigit̃ pliaris acies. Ipſe denique

Status iuridicialis **Intentio** **Depulſio** NEC ipſe ignoro: Defenſio eſt: cuius ſtatus ſiue Cõſtitutio iuridicialis ſiue qualitatis nũcupat̃: nõ eni factũ qd̾ obiicitur negat. ſed id iure factũ eẽ demõſtrat: ut ĩ cã oratii ſororicidæ intẽtio accuſatoris: eſt ſororẽ occidiſti. depulſio defenſoris: occidi: ſed iure occidi. q̃ſtio eſt nũ iure occiderit: inſidiatorẽ autẽ cũ occidere fas ſit: & qd̾ quiſq; ob tutelã corporis ſui fecerit id feciſſe iure exiſtimetur: tris a ſe inſidiatores iure cæſos argumẽtat̃. Orditur aũt a pronoĩe: quoniã magna uis ẽ in pnominibus. EXPOſitis: neci datis: ſenſus aũt eſt: ſcio eẽ difficile eũ: q cõfiteat̃ crimẽ de quo arguit̃: uelle tamen pſuadere ſe ſe eẽ innocẽtẽ. AVdientiã. Ita Plautus exurge p̃co fac populo audientiã. EVENtu fortuito. Cædes eni illoꝝ triũ fortuito nõ cõſulto fuerat ppetrata.

A cœna. A Cœna: Foris eni apd̃ byrhẽnã cœnauerat. ut ſuperius demonſtrauit. Elocutio pliniana ẽ. a cœna a cibo. a ſomno. pro eo quod ẽ poſt cænã. poſt cibũ. poſt ſomnũ. de ui & ſignificatiõe huius particulæ a ſup Suetoniũ affatim. SErius. hora ſeriore tardioreque.

POtulentus: Vinolẽtus & bene potus apud plautũ uitio uini atq; amoris noxã cõmiſſam purgat. VErũ crimen. Nõ negabo inquit me ebriũ temulẽtũq; fuiſſe.

Deuorto **Deuortor.** DEuorto: Dicimus deuortor. & deuorto ĩ eodẽ ſignificatu nã & deuortor ĩ p̃terito actiuã habet declinationẽ deuerti: ut docet phocas. uerbũ aũt eſt proprie hoſpitale. Plautus in pſeudolo. Ego deuortor extra portã. In tabernã tertiã. Itẽ ĩ trinumo inſanũ eſt & malũ in hoſpitium deuorti ad cupidinẽ. M. Tullius ĩ ſecũdo rethoricoꝝ quare cũ in quãdã tabernã deuortiſſent ſimul cœnare & in eodẽ loco ſomnũ capere uoluerũt. GEſtientes cupiẽtes:

Geſtire. geſtire eni mõ cupe ẽ: alias lætũ eſſe. CORpore uaſtior: maior

Vaſtum. enormior horrẽtior: uaſtũ eni dicitur magnũ horrẽs. & ferox. ue

Vaſteſcere. tus uerbũ eſt uaſteſcere. qd̾ ſignificat deſertũ & uaſtum fieri. uaſticies & uaſtitudo & uaſtitas pro horrore & deſolatiõe & cõtagio accipiuntur apud ſcriptores idoneos. AFFAtibus. alloqo & uerbis: q̃ magnũ pſæpe hñt ĩcitamẽtũ ĩ utrãq; partẽ tã ad ſcelus capeſſendũ: q̃ ad uirtutẽ pcolẽdã: Oratius hortari cœpit eũdẽ uerbis: q̃ timido quoq; poſſent addere mẽtẽ. MARIbus animis: maſculis & plane uirilibus. CVNctatio: horta

Cũctatio **Cũctator** **Mora ſæpe melior.** bat̃ comites ut morã oẽm & cõtatiõnẽ eiicerẽt ab ſeſe eliminarẽtq;: ſæpe eni cũctatio diſpẽdioſa eſt. ex quo illud ſilii. pelle moras breuis ẽ magni fortuna fauoris. pſæpe uero utilẽ cũctationẽ tarditatẽq; eẽ pcipimus. uñ ait idẽ ſilius. In rẽ cõtari ſuerit. & Fabius ob id cũctator dictus: q cõtãdo reſtituit rẽ. Dictũ uetus ẽ cuius ſidonius quoq; cõmeminit pſæpe morã eẽ meliorẽ: & ut auctor ẽ marcellinus. cũctatio p̃cipuũ bonũ ẽ ĩ magnis ductoribus. FAceſſat. recedeat abeat ut illud faceſſite hinc oẽs: alias faceſſe

Faceſſere. re ẽ facere. ut Virgilius ĩperio læti parẽt ac iuſſa faceſſunt. FAteor quirites: Ex ritu oratorũ romanorũ: qui ad quirites cõtionãtur. EXtremos latrones. Ita ordinãdus ẽ textus aggreſſus ſum gladiolo

Extema malitia. fugare extremos latrones tãq̃ id officiũ foret boni ciuis. extremos aũt appellat: ĩtelligi uolẽs perditiſſimos nequiſſimoſq;. ſic ab. Au. Gellio. extrema malitia dicta pro maxima & ea: ultra quam nihil ſit.

DVX & ſignifer. Vexillariū. Anteſignanūq; ac ueluti principē latronū ſignificat. CERta manu. Di
cit̃ mãus certa. cuius ictus nō oberrat: ſicut incerta. q̃ nō ſemp ferit deſtinata. Quintiliãus ĩ quarto. ut
certa mãus uno telo poſſit eē cōtēta: ĩcertæ plura ſpargēda ſūt. ut ſit & fortũæ locus: NEq; fugã capeſ Certa
ſunt: Narratio credibilis. & plane oratoria: q̃ ex ꝑcepto Quintiliãi nō fuerit inutile ſemina q̃dã ꝓbatio manus.
nū ſpargere. nō nūq̃ etiã argumēto aliquo cōfirmabit̃: cū aduerſarii dicūt̃ fuiſſe robuſti armati cōtra in
firmos. plures cōtra unū. Aliqñ cōfitebimur uix eē credibile. qd' factū ē. nos tñ id uerū eē ꝓbaturos: ſicu

dux & ſignifer cæterorū ualidiſſime aggreſſus: illico
manibus ambabus capillo abreptū: ac retro reflexū ef
fligere lapide geſtit. quē dū ſibi porrigi flagitat: certa
manu ꝑcuſſū fœliciter proſterno. At mox aliū pedib⁹
meis mordicus inherētē: p ſcapulas ictu tēperato: ter
tiūq; ĩprouide occurrētē pectore offenſo ꝑimo. ſic pa
ce uindicata: domoq; hoſpitis: ac ſalute cōmuni prote
cta: nō tã ĩpunē me: uerūetiã laudabilē publice credebã
fore. q ne tãtillo qdē unquã crimĩe poſtulatus: ſed pro
be ſpectatus: apud meos ſemp ĩnocentiã cōmodis cun
ctis antetulerã. Nec poſſum reperire cur iuſte ultiōis:
qua cōtra latrones deterrimos cōmotus ſum: nūc iſtū
reatū ſuſtineã. cū nemo poſſit mōſtrare. uel proprias ĩ
ter nos inimicitias ꝓceſſiſſe: ac ne omnino mihi notos
illos latrones uſquã fuiſſe. uel certe ulla ꝓda monſtre
tur. cuius cupidine: tantū flagitiū credatur admiſſum.
Hic profatus rurſum lachrymis obortis: porrectiſq; ĩ
ꝓces manibus: per publicã miſericordiã per pignorū
charitatē: mœſtus: tunc hos: tunc illos depcabar. Cūq;
iã humanitate cōmotos: miſericordia fletuū adfectos
omnes ſatis crederē: ſolis & iuſticiæ teſtatus oculū ca
ſumq; præſentē meū cōmendans deū prouidētiæ: pau
lo altius aſpectu relato cōſpicio prorſus totū populū

ti nūc uix uidet̃ eē credibile. tres
ab uno perēptos fuiſſe. tã aūt ſub
tiliter narrat: tã ꝓbabiliter. ut qui
audit ſtati credat. MORdicus: Mordic⁹.
morſu. & dētib⁹ aduerbiū ē. mor
dicibus quoq; ueteres dixerūt in
eodē ſignificatu. Plautus ĩ Aulu
laria. Aſini me mordicus ſcindãt
boues ĩcurſent cornib⁹: a morſu
etiã morſicati ludūt. PER ſcapu Morſica
las: Scapulæ poſteriores dorſi p tim.
tes & Humeroꝝ ſignificãt̃. hic in Scapulæ
teruallū illud mediū ĩter ſcapulas
ĩterſcapulū dictū. In floridis. cū in
terſcapulū crates retexiſſet. quidã
ĩterſcapiliū legere malūt apd higi Interſca
nū crebra mētio eſt ĩterſcapilii: a pilium.
quo ĩ ſcapulo quoq; uſurpat̃. ꝓ ĩ
terſcapilio ſiue ꝓ ĩ ſcapulis. IM
punē: Impunitū. & penæ exortē.
declinat̃ ĩpūis ut ĩmunis. HOS
pitis. milōis. PROtecta: defēſa.
NE tãtilllo qdē: ne minimo qui
dē. POſtulatus: Accuſatus. Ti Poſtula
tulus ē apud iuriſcōſultos de po re.
ſtulãdo. Cæſar ut ſcribit Trãquil
lus dolobelã repetūdarū poſtula
uit. REatū: accuſationē. meſſala
orator prius reatū dixit: ut docet
Quintiliãus ĩ. yiii. reus uñ reatus Reatus
ducit̃. nō ſolū eſt is q cãm dicit. & Reus q.
itē q qd ꝓmiſit ſpopōditue ac debet. Verū etiã qui cū altero litē cōteſtatã hēt. ſiue is egit. ſiue cū eo actū
eſt: Reus ut ſcribit gallus helius ſtipulãdo eſt idē qui ſtipulator dicit̃. ſicut reus ē ꝓmittēdo. q ſuo noīe
alteri quid ꝓmiſit. M. Antnoius apud Ciceronē ĩ ſecūdo de oratore. reos inquit appello. nō eos mō
qui arguūt̃: ſed oēs quoꝝ de re diſceptat̃ reū fieri aſcōio nihil aliud ē niſi apud ꝑtorē legibus ĩterroga
ri. agi dicitur reus cū accuſatur: pagi qñ dãnatur. Plinius ĩ epiſtolis ĩterea dū pagitur reus. Vulpiãus ad Agi reus
legē iuliã d adulteriis ſic rfert. niſi reū pegerit pegiſſe. ãt ñ alias qs uidet̃. niſi & cōdēnauerit. Idē ad legē Peragi
iuliã maieſtatis. is inquit qui ĩ reatu decedit ĩtegri ſtatus decedit: extinguit̃ eni crimē mortalitate: reis reus.
apud priſcos moris fuit ſūmittere capillū: & ueſtē ſordidã ĩ publico habere. ad miſericordiã cōciliãdã.
PROprias inimicitias: Maleficiū ſine cã ſuſceptū ferme eē nō ſolet: ut rhetorici doctores prodiderūt:
qui ꝑcipiunt in omni lite cauſam potiſſimū ſpectari oportere: cauſa aūt ōis aut ĩpulſiua ē. ut ira odiū: Cauſa in
aut ratiocinatiua. lucrū hereditas. Impulſiuã græci uocãt ορεικτικην αιτιαν. ratiocinatiuã uero την lite ſpe
λογικην αιτιαν. ꝑterea cã ē aut efficiēs cū dicimus illa ratiōe ꝓuocatus eſt: qd' ποετικον αιτιον græ ctanda.
ci uocãt. aut adiuuãs: ut cū dicimus. & iam illa cauſa acceſſit: qd' υπερθετικον αιτιον uocãt: aut prohi
bens. ut ĩmo habui cauſam nō faciendi ne ad inimicū meū hereditas perueniret. quod κωλυτικον
αιτιον græci uocãt. nunc Apuleius impulſiuã cauſam ſignat cū ait inimicitias nō ꝓceſſi me: ratiocina Impulſi
tiuã uero cū negat nulla predæ cupiditate admiſſum eē flagitium. CVPIdine: Cupiditate: Oratius ua cauſa.
at bona pars hoīum decepta cupidine falſo. PORrectis in ꝓces manibus: adorantes manus attoli Ratioci
mus. ut docet Quintilianus. ſine manibus trunca ē actio ac debilis. Cæteræ partes eloquētē adiuuãt: natiua.
heæ: prope eſt ut dicã: ipſæ locuntur. manibus poſcimus. minamur. ſupplicamus. manus uouētium
leuiter pãdata eſt. ❧ PIGNOrū: Filiorū. ſunt eni filii ueluti pignora charitatis ĩter cōiuges & ut. xxxii.
q. ii. ſcriptū legimus cōiugii ꝑmium & gratia nuptiarū eſt partus: obſecratio autē illa iudiciū p chariſſi
ma pignora utilis erat. ut inquit Quintilianus in. yi. IVSTIciæ oculū: In ſecūdo dictū ē. ipſos etiam
oculos ſolis & iuſticiæ facile fruſtrentur. Vbi de oculo iuſticiæ & ſolis nō indiligenter annotauimus.

riſu cachinnabili diffluebāt. Nec ſecus illū bonum hoſpitē: parētēq; meum Milonē: riſu maxīo diſſolutum. At tunc ſic tacitus mecum. En fides inquā en cōſciētia. Ego qdē pro hoſpitis ſalute: & homicida ſum: & reus capitis inducor. At ille nō cōtētus: ꝙ mihi nec adſiſtēdi ſolatium ꝓhibuit: inſup exitium meum cachinnat. Inter hæc qdā mulier ꝑ medium theatrum: lachrymoſa & flebilis atra ueſte cōtecta: paruulum quēdā ſinu tolerās decurrit. ac pone eā anus alia pānis horridis obſita: paribuſq; mœſta fletibꝰ ramos oleaginos utræq; quatiētes: q̄ circunfuſæ lectulum: quo peremptorū cadauera cōtecta fuerāt. plangore ſublato ſe lugubriter heiulantes. Per publicā miſericordiā: ꝑ cōmune ius humanitatis aiunt: miſeremini indigne cæſoꝝ iuuenum. noſtreque uiduitati: ac ſolitudini: de uidicta ſolatium date. certe paruuli huius: in primis annis deſtituti fortunis ſuccurrite. & de latronis huius ſanguīe: legibus ueſtris: & diſciplinæ publicæ litate. Poſt hæc magiſtratus: qui natu maior adſurgit. & ad populum talia. De ſcelere quidem: quod ſerio uindicandum: nec ipſe qui commiſit: poteſt diffiteri: ſed una tantum ſubſiciua ſollicitudo nobis relicta eſt: ut cæteros ſocios tanti facinoris requiramus. Nec enim ueriſimile eſt: hominem ſolitarium: tres tam ualidos enecaſſe iuuenes. prohinc

RISV cachinnabili: Sonoro. ſoluto. maximo qualis eſt cachinnus. PArētē: Nomē ē reuerentiæ. REVS capitis: Cuius cā capitalis ē is reus capitis dicit᷑. ut reus furti. reus maieſtatis: qui de furto & maieſtate accuſat᷑. ASSIſtendi: Patrocinādi. fauēdiq;: aſſiſtere eni. q̄nq; ſignificat defendere patrocinari. adeſſe. qđ priſci adeſſe & ſupeſſe dictitarūt: ſic enī elegāter & ſcite loq̄mur. Tibi adſū. tibi ſupſum. ꝓ eo qđ ē aduocatus tibi ſū. cāmq; tuā defendo. CAchinat: Cachino riſuq; ſolutiore ꝓſeq̄t᷑. ATRA ueſte: Nigra ueſtis ē lugētiū: pullatos dicius & atratos: q lugēt & ueſtibus nigris obſoletiſq; luctū teſtāt᷑ apud antiquos nefas erat atratū accūbere ī epulo. hic. M. Tullius Vatinio ꝓbro dat ꝙ cū toga pulla. i. nigra in epulo q̄nti Arii accubuerit. & ꝙ cœnauerit atratꝰ. Anthracinus color dicit᷑ apud ueteres niger. q̄ſi carbōarius. Anthraces eni carbones latine appellāt᷑. M. Varro. amiculū nigellū appellat lugubrē ueſtē. POne. Poſt. Virgilius pōe ſubit cōiūx. PANnis obſita: Ita Terētius. Video ſētū ſqualidū ægrū pannis annisq; obſitū. a Virgilio dictus ē obſitus æuo. ꝑ ſenex. & ut interp̄tat᷑ Dōatus. obſitū dicius metaphora ab agro ſūpta. OLEAginos: Olearios. ab olea oleaginus deducit᷑. ſicut a faba fabaginus. hinc a Catōe acus fabaginū dictū ꝓ purgamēto quiſquiliiſq; fabarū. q item p̄cipit taleas oleaginas tripedaneas eē decidēdas. Itē codicillos oleaginos amurca ꝑſpergi iubet ita neq; fumoſi erūt & bene ardebunt. Ramus olearū pacis ſignū: Arbor enī pacifera eſt olea Virgilius. placitā paci nutritor oliuam hinc a græcis elea dicta. qa græce ελεοσ miſericordia. q̄ quia cōtigit eis qbus pax dat᷑. ut inq̄t probus pax datur. ut īquit ꝓbus grāmaticus: Olea pacis ſignū ē. LVgubriter eiulantes: Flebiliter lamētantes. Eiulatus & eiulatio flebilis eſt lamētatio. Eiulare eſt flebiliter more fœmineo cōplorare: ī legibus decēuiralibus leſſum dicitur hæc lugubris eiulatio. Legis uerba ſunt hæc mulieres genas ne radūto. neue leſſum funeris ergo habēto: qbus uerbis ut lelius interp̄tat᷑ tollit lex lamētationē. Id totū a nobis latius explicatū ē in ſecūdo Tuſculanarū cōmētario. PARuuli huius: Magis naturaliter mouēt exēpla q̄ uerba. hinc Sergiū Galbū accepimus euaſiſſe iudicii flāmā miſeratione excitata. dū nō ſuos modo liberos paruulos incontione produxerat: ſed galbæ etiā ſulpitii filium ſuis etiā manibus circūtulerat. & ut auctor eſt Quintilianus nō ſolū dicēdo ſed etiā faciendo lachrymas mouemns. Vnde & producere illos qui periclitentur ſqualidos atq; deformes. & liberos. & parentes inſtitutū eſt. LAtronis: Inuidioſe latronē Apuleium ipſum appellat. LITAte: Sacrificate. & quaſi parētate. quid litare & ſacrificare inter ſe differant ſæpius diximus. DIFFIteri: Negare. & inficiari. SVBſiciua ſollicitudo: Reliqua & ſola. ſubſiciuū enī id uocant quod quaſi reliquum ſubductū ſubtractūq; eſt. M. Varro. Ab hoc principio Menſores nōnūquam dicunt in ſubſiciuum eſſe unciam agri aut ſextantem: quidam ſubſiciuum quaſi a ſubſecando alii ſucciſiuum quaſi a ſuccidendo: deducere malunt eodem tamē intellectu: & ſignificatu. Au. Gellius. M. Tullius. Plinius. tempora ſucciſiua appellitant: quaſi dicas ſubſecta ſubductaq; a negotiis: quæ litteris ſunt impartienda. In primo de legibus ait. M. Tullius ſubſiciua quædam tempora incurrunt: quæ ego perire non patior: Apuleius infra quoq; dictionē hanc decenter uſurpat inſignificatione conſimili. EVItaſſe: uita ſpoliaſſe. Euitare enī ē uerbū uetus. nec omnibus obuium. quod ſignificat uita priuare: & ita legere malim q̄ enecaſſe: quod quidā inſolentiā huius uerbi reformidātes fecerūt: ſed elocutioni Apuleianæ magis congruit euitaſſe q̄ enecaſſe: cū alterū ſit oppido quā eruditū. Alterū protritū. Item actius poeta apud Ciceronē in tertia Tuſculana. hæc omnia uidi inflammari. Priamo ui uitam euitari ideſt uitalitate ſpoliari.

Reus capitis. Adſiſtere tibi adſū Tibi ſupſum. Pullati. Atrati. Anthracinꝰ color anthrax. Obſitus æuo. Oleaginus. Fabaginū acus. Pacifera olea. Elea. Leſſum. Galba paruulos produxit Subſiciuum. Subſiciua tempora. Euitare uita ſpoliare.

TORmentis ueritas eruenda: inter probationes quas græci ἀτέχνους nostri inartificiales uocãt tormenta ſunt. apud rhetoricos doctores. cōmunis locus eſt a tormentis dicere & contra tormenta: cū pars altera queſtionē uera fatendi neceſſitatē uocet. altera autē ſæpe cauſam uel falſa dicendi: plenæ ſunt orationes ueteꝝ oratoꝝ huiuſcemodi q̄ſtionibus. apud maiores noſtros q̄ſtiones & tormēta de ſeruiis habebãẗ: diuus auguſtinus ut auctor eſt Vlpianus nō eē a tormentis incipiendū conſtituit. neq; adeo fidē q̄ſtioni adhibendã: eſt enī q̄ſtio res fragilis & piculoſa. & q̄ ueritatē fallat: nã plerique patientia ſiue duritia tormentoꝝ ita tormenta cōtēnunt: ut exprimi ab eis ueritas nullo mō poſſit alii tanta ſunt impatiētia & adeo recentes in dolore: ut in quouis mentiri q̄ pati tormenta uelint.

Locus a tormētis

Queſtio res periculoſa.

tormētis ueritas eruēda. Nã & q comitabaẗ eū clãculo profuit. & res adhoc deducta ē: ut p q̄ſtionē ſceleris ſui participes īdicet. ut tã diræ factiōis formido funditus perimaẗ. Nec mora cū ritu græciēſi ignis & rota tū oē flagitiorum genus inferunẗ. Augetur oppido: immo duplicatur mihi mœſticia. quod integro ſaltem mori non licuerit. Sed anus illa: quæ fletibus cuncta turbauerat: prius inquit: optimi ciues: q̄ latronem iſtum miſerorum pignorum meorū peremptorē cruciandum adfigatis: permitite corpora necatorum reuelari: ut & formæ ſimul & ætatis cōtemplatione. magis magiſq; ad iuſtam indignationem arrecti: pro modo facinoris ſæuiatis. His dictis applaudiẗ. & illico me magiſtratus ipſum iubet corpora quæ lecto fuerãt poſita: mea manu detegere. luctantem me ac diu renitentem præcedens facinus inſtaurare noua oſtenſione: lictores iuſſu magiſtratuum q̄ inſtantiſſime compellunt. manum denique ipſã e regione lateris tundentes: in exitiū ſuum ſuper ipſa cadauera porrigunt. Euictus tandē neceſſitate ſubcūbo. & ingratus licet: arrepto pallio:

De minore quattuordeci annoꝝ q̄ſtio habenda nō eſt: ut diuus pius cecilio reſcripſit. tormenta ut docet archadius iuriſconſult⁹ habenda ſunt nō quanta accuſator poſtulat: ſed ut moderatæ ratiōis temperamenta deſiderant: ſed ſenatus cōſultū ſyllanianū ex Vlpiani p̄ceptiōe impuberes torqueri nō debent: ſed terreri tantū. & habenda uel ferula cedi: alias tormēta ſignificãt machias bellicas. ſcribit plinius cretas inueniſſe in tormentis ſcorpionē. PER q̄ſtionē: q̄ſtionē ut inquit Vlpianus ſic accipimus nō tormenta tãtū. ſed oēm inq̄ſitionē. & defenſionē. alie ſunt q̄ſtiones oratoꝝ: & dialecticorū. RItu græcienſi: ea forma diciẗ græcienſis: qua hiſpaniēſis. corinthienſis: Romanenſis. q̄ in ueteꝝ libris diligēs lector frequenter īueniet: & nos hiſce cōmētariis īſperſimus. & apud Suetoniū nō īdiligēter annotauimus. qd differat hiſpaniēſis ab hiſpão. & alia id genus. IGNIS & rota: inter tormenta antiquoꝝ ſunt cruces eculei. Carcer. Vncus. & adactus p mediū hominē ſtipes: & tunica alimentis igniū illita & ītexta quã moleſtã uocãt: de qua ītelligi uoluit ſatyrographus cū ait. auſi qđ liceat tunica punire moleſta. & epigrãmatarius illo uerſu. nã cū dicaẗ tunica p̄ſente moleſta: de ungula qđ tormēti gēus ē meminit Ciprianus Euſebius Tertulliãus. q & aſcias & runcinas inter īſtrumenta ſeuitiæ pcenſet: præterea inter cruciatus eſt ignis & rota: utrūq; nō minus notū q̄ crudele ſuppliciū: tormentū rotæ germanoꝝ prope peculiare eſt. apud quos noxii rotæ inſerunẗ & membratim radiis rotaꝝ conuulſi lentitudine mortis cruciabiliter perimuntur: de quo ſcripſimus in commentariis tuſculanarum. ī decimo quoq; huius operis uolumine ſic ſcriptum eſt. nec rota uel eculeus more græcoꝝ tormentis ei⁹ apparata iam deerant. FLAgitiorum. corrige flagrorum. ut ſit ſenſus omne genus flagellorum uerberumq; illatum importatumq; fuiſſe. OPpido: ualde. IMmo duplicatur: exornatio eſt quã correctionem uocant. ut illud ex libro quarto rhetoricorum ad herennium. Quod ſi iſte ſuos hoſpites rogaſſet immo ueniſſet modo. hoc facile perfici poſſet. INtegro: timebat enim ne lacerato diſcerptoq; per cruciatus corpore mutilatus truncus minime integer moreretur: iuuenalis hoc cruciatu lentulus hac pena caruit. ceciditq; cethegus integer. & iacuit Catilina cadauere toto. PIGNOrum peremptorum: filiorum meorum interfectorem: pignora enim filios dici ſat notum & ſuperius explicatum ē.

impuberes torq̄ri non debent.

Tunica moleſta.

Apud poetas

Vngula tormenti genus

Runciæ.

Supplicium.

Pignora filii.

REuelari: detegi denudari. PRO modo facinoris: pœna facinori par irrogari & ſolet & debet. nã ut docet Marcianus iuriſconſultus reſpiciendum eſt iudicanti nequid durius. aut remiſſius. cōſtituaẗ q̄ cauſa depoſcit: nec enim aut ſeueritatis aut clementiæ gratia affectanda eſt. ſed perpēſo iudicio, put quæq; res poſtulat ſtatuendum eſt. plane in leuioribus cauſis proniores ad lenitatem iudices eſſe debent ingrauioribus pœnis ſeueritatem legum cum aliquo temperamento benignitatis ſubſequi.

proniores ad lenitatē iudices.

REnitentē: recuſantē. PRAEcedens facinus: triplex homicidiū. ERegione lateris: eregiōe ad uerbialiter dicimus ex oppoſito. & ex parte cōtra reſpiciente. hic ſignificat ex parte laterali percutiētes lictores impuliſſe ut manum ſuper cadauera porrigeret. INgratus: ideſt inuitus: & coactus: & cōtra. animi mei uoluntatem. ſic Terentius opus faciam. ut defatiger uſq; ingratus ut dormiam. ultronea enim ut inquit Donatus grata ſunt. ingrata quæ ab inuitis fiunt: ac recuſantibus.

E regiōe.

ingratus inuitus.

REtexi:reuelaui.apperuiq;. REpentina mutatio: ut qui prius triplicis homicidii reus mihi uidebar. nunc utricida conſpicerer. IN peculio proſerpinæ: oppido q̃ eleganter dicit̃ quiſpiã numeratus eẽ in peculio proſerpinæ: qui fuit proximus morti. & iã iã iturus ad manes. & aucturus familiam plutonis: nã ſicut peculiũ dicit̃ qd̃ ſeruus ſeorſum a rationibus dominicis ſeparatũ habet. ita peculiũ proſerpinæ & orci familia tranſlatione decentiſſima ſignificant̃ aĩæ defunctoꝝ: hæc enim ſola ſunt deorũ infernorũ bona & opulentiæ. aſſerunt poetæ mortuoꝝ capita furiaꝝ lampade luſtrari. & eaꝝ noĩa a proſerpina in inferiorũ poſte conſcribi. peculiũ proprie ſeruorũ ẽ. ſicut patrimoniũ & bona patris familias. unde ſeruile peculiũ a iuriſconſultis dictũ. & res peculiares: ad peculiũ pertinentes peculioſũ appellat plautus opulentũ ſeruũ ſuffarcinatũq; peculio. orcũ autẽ plutonẽ dici quis ignorat? hic orciniana ſponda. apud epigrãmatiſta uſurpat̃ pro lecto funebri. Verrius Flaccus. Vragũ ab antiquis dictũ ait. quẽ orcũ dicimus. quaſi ab urgendo. qd̃ is deus maxime nos urgeat. ab orco orcinus libertꝰ ut opinor dictus. qui fit ipſius teſtatoris defuncti & in orci familiã aſcripti: de orcino liberto meminerũt. iuriſconſulti. titulo de fidei cõmiſſariis libertatibus. & libro ſecũdo ĩſtitutionũ. VTres inflati: quærit ariſtoteles in problematis cur utres inflati ualeant fluitare: qui inanes deoſum inflati ſuperne ferunt̃. hoc autẽ ideo cõtigit: quod ab aere ſuſtinent̃. ſcribit plinius hircini utris uinarii cinere ſanguinẽ ſiſtri. Vtribus inflatis incubantes barbari flumina tranſnatãt: qđ apud hiſtoricos frequentiſſimũ ẽ.

In peculio proſerpinæ. — Peculiũ. — Peculiares res. — Peculioſus. — Orcus. — Orciniana ſpõda — Orcinus libertuſq; — Vtres fluitant

retexi corpora: dii boni. quæ facies rei: quod monſtrũ: quæ fortunaꝝ meaꝝ repentĩa mutatio? quãquã enim iam in peculio Proſerpinæ & Orci familia numeratꝰ: ſubito in contrariã faciem obſtupefactus heſi. nec poſſum nouæ illius imaginis rationem idoneis uerbis expedire. Nã cadauera illa iugulatoꝝ hoĩum erant tres utres inflati: uariiſq; ſecti foraminibus. & ut ueſpertinum prelium meum recordabar: his locis hiantes: quibus latrones illos uulneraueram. Tunc illis quorũdã aſtu pauliſper cohibitus riſus: libere iam exarſit in plebem. hi gaudii nimietate gratulari. illi dolorem uẽtris manuum compreſſiõe ſedare. Et certe læticia delibuti: meq; reſpectantes cuncti theatro faceſſunt. At ego ut primum illam laciniam præhenderam: fixus in lapide ſteti gelidꝰ. Nihil ſecus: quam una de cæteris theatri ſtatuis: uel columnis. nec prius ab inferis emerſi: quã Milo meus hoſpes acceſſit. & iniecta manu. me renitentẽ. lachrymiſq; rurſum promicantibus: crebra ſingultientem: clementi uiolentia ſecũ attraxit. & obſeruatis uiæ ſolitudinibus: per quoſdã anfractus domũ ſuã perduxit. mœſtũque me atque ẽt tũc trepidũ: uariis ſolat̃ affatibus. Nec tamen indignationẽ iniuriæ q̃ inheſerat altius meo pectori: ullo modo permulcere quiuit. Ecce illico ẽt magiſtratus ipſi cũ ſuis inſignibus domũ no-

Hiat. — Hiſcit. — Hietare — Cleophãtus in riſum effuſior.

HIantes: aperti. patẽteſq; ſic papinius. uulnus hiat. plus eſt hiſcere q̃ hiare ſi Diomedi credimus hiat enim qui ore patulo eſt uel tacitus/hiſcere uero eſt incipere loqui. Veteres hietare. & hiatare dixerunt laberius hietant̃ fores dixit: pro eo qd̃ eſt hietant. i. patent. COhibitus: cõpreſſus. coercitus. ſuffrenatus. LIbere exarſit: natura cõparatũ eſt: ut riſus aliquãdiu coercitus mox obiicibus refractis liberrime erumpat qđ cleophãto accidiſſe ſcribit ariſtoteles. ut ſcilicet aliquãtiſper riſum cohibuiſſet. mox in largiſſimũ ſonorũq; cachinnũ effũderet̃. GRAtulari: gratulabant̃. SEdare ſedabant: frequentiſſima locutio. DOlorẽ uentris: expreſſit id qd̃ ex naturali affectiõe prorũpit: nãq; ex nimio riſu dolor uentris interdũ exorit̃. quẽ manuum cõpreſſiõe mitigare ſolemus. LAEticia delibuti: ad aĩum tranſtulit: qd̃ eſt corporis. nã delibutꝰ unctus dicit̃. ſic & Terentius delibutũ gaudeo dixit. FAceſſunt: abeunt. recedunt: Luciniã: palliũ ſignat: quo cadauera illa fuerant conuelata. contectaq;. IN lapide: tãq̃ lapideus factus ob ſtuporem.

Theatrũ ſcauri. — promicare. — Cui dolet meminit. — Inſignia.

THEAtri ſtatuis: moris fuit apud antiquos theatra ſtatuis exornare Mar. ſcaurus tria milia ſignoꝝ ad ornatũ tẽporarii theatri poſuiſſe memorat̃. cui triplex fuit ſcena. altitudine. ccc. lx. colũnaꝝ: ſummæ colũnæ tabulis inauratis ſpectabiles uiſebant̃. PROmicantibus: manantibus profluentibuſq;. promicare ut inquit nonius eſt porro iacere & extendere. neuius: ſiquid loqui uis: nõ perdocere multa lõge promicando oratio eſt. CLEmenti uiolentia: declamauit a contrario: nã cũ uiolentia inclementer fiat. tamen hic clementem uiolentiam ſcite dixit. intelligi uolens quadam quaſi ui leni tamen & beniuola Apuleium tractum eſſe a milone: qui hoſpiti prodeſſe uolebat non obeſſe. IN heſerat altius: prouerbialis illa ſententia eſt: cui dolet meminit. cui placet obliuiſcitur. Iniuriarum enim memoria ſempiterna eſt. cum beneficii recens ſit obliuio. hinc illud cantatiſſimum. maneat alta mente repoſtũ iudicium paridis. CVM ſuis ĩſignibus: magiſtratuũ pene ſingulorũ inſignia quaſi peculiaria ſũt uerbi cauſa lictores. & uirgarum faſces cum ſecuribus & prætexta ueſtis inſignia ſunt conſulum. Tu-

nica palmata & toga pcta.cum quadrigis albis triumphantium.Diadema regibus.paludamenta im peratoribus galerum pontificibus.lituus auguribus inſignia ſunt. LVci domine:uerba ſunt magi ſtratuum ad Lucium Apuleium:quem & nomine domini & prænomine Lucii honoris cauſa com pellant.nam ut inquit Oratius gaudent prænomine molles auriculæ. PROuinciam totam:theſſa liam ſignificat:ubi originis maternæ apuleianæ fundamenta a plutarcho & ſeſto plutarchi nepote ꝓ dita gloriam apuleio faciebant. TRIſtitudinem mitte:triſticiam omnem mœroremq; procul abi ge:triſtitudo enim pro triſtitia:ſi cut meſtitudo pro meſtitia:& læti tudo pro læticia uſurpatur. AN gorem:angor eſt ut docet.M.Tul lius egritudo premẽs. PER an nua reuerticula:item in floribus ſiderum inquit obliqua curricula ſolis annua reuerticula.quodam enim circuitu tẽpora anni recur runt:reuertunturq; ad præſtinas metas:& ut inquit poeta.in ſe ſua per ueſtigia uoluit annus:ex hoc ueteres annum uertentem uoca uerunt:qui confit ex ſolis uertigi ne:dum ad id ſignũ ſe denuo uer tit:ex quo digreſſus eſt:at eius ca pito:annum a circuitu temporis putat dictum.M.Varro annum ſi gnificaꝛ circũ autumat:unde par ui circuli annuli dicunꝛ. COM menti:inuentionis:excogitatio niſq;. DEus:riſus. AVctoré ſuum:ſcilicet eum qui ridendi io cãdiq; materiam ſuppeditauerit.

diadema regis. Galerus põtificis. Triſtitudo. Meſtitudo. angor. uertés annus. anni circi. anuli circuli.

ſtrã ingreſſi:talibus me monitis delinire geſtiũt. Neq; tuæ dignitatis uel etiã proſapiæ tuorũ ignari ſumus Luci domine. nam & prouinciam totam inclyte ue ſtræ familiæ nobilitas cõplectitur. Ac ne iſtud quod uehementer ingemiſcis contumeliæ cauſa perpeſſus es:omnem igitur de tuo pectore præſentem triſtitudi nem mitte. & angorem animi depelle. Nam luſus iſte quem publice gratiſſimo deo riſui:per annua reuerti cula ſollemniter celebramus:ſemper commenti noui tate floreſcit. Iſte deus:auctoré ſuum propicius ubiq; comitabitur amanter. Nec unquam patietur:ut ex ani mo doleas. ſed frontem tuam ſerena uenuſtate lætabit aſſidue. Ac tibi ciuitas omnis:pro iſta gratia honores egregios obtulit. Nam & patronum ſcripſit. & ut in ære ſtet:imago tua decreuit. Ad hæc dicta ſermonis uicem refero. Tibi quidem inquam ſplendidiſſima & unica theſſaliæ ciuitas:bonorum talium parem grati am memini. Verum ſtatuas & imagines dignioribus meiſque maiorib9 reſeruare ſuadeo. Sic pudẽter allo cutus:& pauliſp hylaro uultu rẽidẽs:quãtũtũque po terã lætiorẽ me refingẽs:comiter abeũtes magiſtratus appello. Et ecce quidã intro currens famulus:rogat te inquit tua parens Byrrhena:& cõuiuii cui te ſero de ſponderas:iam appropinquantis admonet. Ad hæc ego formidans & procul perhorreſcens etiam ipſam domum eius. Quam uellem ĩquã parẽs iuſſis tuis ob ſequium commodare:ſi per fidem liceret id facere:ho ſpes enim meus Milon per hodierni diei præſentiſſi mum numen adiurans effecit:ut eius hodiernæ cænæ

LEtabit:noue dictum pro eo quod eſt hilarabit lætificabitq;:ac læta faciet:ſic enim ueteres locuti ſunt.Liuius in egiſto iam ne ocu los ſpecie lætauiſti optabili:accius in pelopidis:& te triplici lætarẽ bo no. CIuitas:hypata. PAtronũ ſcripſit:mos fuit ueterum:ut una quæq; ciuitas patronos peculia res romæ haberet:ut docét Dioni ſius & apuleius:hinc apud Sueto nium annotaui Bononiẽſes fuiſ ſe in clientela antoniorum. Lace demonios in clientela Claudio rum:Fabius quoq; ſanga patrõus allobrogũ romæ fuiſſe memoraꝛ:p quẽ catiliãæ cõiuratõis ĩdiciũ factũ:ſic & ſiculi patronos Marcellos habuerũt:& Scipiões. VT ĩ ea reſtes:mẽdoſus locus:quẽ ſic emẽdo:ꝑpẽſis curioſe litteris & ſenſu:ut ĩ ære ſtet imago tua decreuit:ſignificat.n.decreuiſſe hypatẽos ſtatuã ex ære dicãdã apuleio ꝑinde ac pa tro:nã ut auctor ẽ plinius ſic cliẽtes ĩſtituerũt colere patronos qbus ſtatuas ex ære dicabãt ĩ domib9 atq; ĩ atriis:cũ ĩ municipiis ornamẽtũ fori ſtatuæ eẽt. GRAtiã memini:quaſi dicat habeo qdẽ tibi gratiã tã tã quãtã mereꝛ hæc tua ĩ me ultronea beneficia ſed me tali honore haud eqdẽ dignor.cũ ſtatuæ hono ratioribus dedicãdæ ſint meiſq; maioribus.mali legere mei.ut ſit ſenſus ſtatuas reſeruãdas eẽ his:q ma iores fuerit digniores ĩpo apuleio. REnidẽs:ſubridẽs.catullus rẽidet uſq̃quaq;:rẽidere ẽ labra cõtra here auctore lutatio grãmatico.labra ãt cõtrahi ſolere a ſubridẽtib9 palã ẽ. LEtiorẽ me refingẽs:q̃uis ce cinerit poeta.cõſiliũ uultu tegit.& ſpẽ frõte ſerenat.attñ difficillimũ hoĩ ẽ triſti & mœſto letiorẽ uultũ in ducere:& cũ ĩtrĩſecus aius angaꝛ:foriſecus oſtẽtare letitiã. COmiter:hilare.lubẽter.benigne.ſuauiter comes benigni ſuaueſ.faciles hoĩes dicũꝛ.auctores.M.Varro.&.M.Cicero. APpello:familiariter al loquor. PArẽs:reuerẽtiæ maternæ nomẽ:nullũ.n.uenerabilius ẽ q̃ parẽtũ nomẽ & appellatio. DE ſpõderas:quaſi p deſpõſionẽ obligaueras:ad cænã iqt Seneca ibo qa ꝓmiſi etiã ſi frigus erit:non quidẽ ſi niues cadent. NVmen:riſum deum ſignificat.cuius hilaria ſolemnia illo die celebrabantur.

Lætabit. Bononienſes in clientela antoniorum Marcelli patroni ſiculoꝝ Statuæ patronũ dicabanꝛ Renidẽs Comiter Comes

pignerarer.nec ipſe diſcedit.nec me digredi patit̃: pro-hinc epulare uadimonium differamus. Hæc adhuc me loquente: manu firmiter iniecta Milon: iuſſis bal-nearibus adſequi: producit ad lauacꝝ proximũ. At ego uitans oculos oĩum: & quẽ ipſe fabricaueram ri-ſum obuioꝝ declinans: lateri eius adambulabã obte-ctus. Nec qui lauerĩ.qui terſerĩ. qui domũ rurſum re-uerterim: præ rubore memini. Sic omnium oculis.nu-tibus: ac deniq; manibus denotatus: impos animi ſtu-pebam. raptim deniq; paupertĩa Milonis cænula per-functus: curatuſq; capitis acrem dolorem: quem mihi lachrymarum adſiduitas incuſſerat: cubitum: uenia facile tributa: concedo. & abiectus in lectulo meo: quæ geſta fuerant ſingula: mœſtus recordabar. quo ad tandem Fotis mea dominæ ſuæ cubitu procurato: ſui longe diſſimulis aduenit. Non ex læta facie: nec ſer-mone dicaculo: ſed uultuoſam frõtem rugis inſurgẽ-tib9 ad ſeuerabat cõtãter ac timide. Dẽique ſermõe pro-lato: Ego ĩqt ipſa cõfiteor ultro: ego tibi cã huius mo-leſtiæ fui. Et cũ dicto loꝝ quẽpiã ſinu ſuo depromit: mi-hique porrigẽs: cape inquit: oro te: de perfida muliere uindictã. immo uero licet: maius quoduis ſuppliciũ ſume. nec tamẽ me putes oro ſponte angorẽ iſtum tibi

oppignerare
Repignerare
Vadimonium.

PIGNErarer: quaſi manciparer obligarerq; quẽadmodum ſubinde promittimus nos ituros ad cæ-nam: uel pignore depoſito. Oppignerare eſt pignus dare fœneratori: ob pecuniã mutuaticam: ſicut repignerare pignus recipere eſt. reſoluta cum fœnore pecunia: quo uerbo utunt̃ iuriſconſulti. EPV-lare uadimonium: qui uadimonium promiſit ſolet ſe ad tempus ſiſtere: uadimonium ſponſio eſt & actio ad certum diem ſe ſiſtendi in iudicio ideſt comparendi quod non ſine cauſa deſeri debet. aut dif-ferri ſolet. hinc illud plinianum: inſcriptiones propter quas uadimonium deſeri poſſit. Seneca uadi-monium inquit promittimus. & tamen deſeritur. Quintilianus in declamationibus. niſi tamen ad uadimonium legate negaſſes: nõ multorum dierum commeatum habebamus. apud Ciceronem in oratione pro quintio longa ẽ diſ-ſertatio de uadimoniis deſertis. ac dilatis. ſicut ergo in forenſi cau-ſa & iudiciali uadimonia interdũ differebantur. ita oppido q̃ decen-ter. per uenuſtam tranſlationẽ pe-tit Apuleius. ut uadimõium epu-lare differat̃: ideſt ut cæna. ad quã iturum ſe ſe ſpoponderat & quaſi uadimonium promiſerat differa-tur. differre uadimonium epular̃

Differre uadimonium epulare

eſt hoc mõ: ut exempli cã res colli-queſcat. promiſi iturum me ad cæ-nam. mox uel penitentia ductus uel negocio diſtentus. dico conui-uatori ut cæna condicta in craſti-num uel perendinum diem dif-feratur: ſicut differt uadimonia p̃-tor: ad hanc de uadimõiis formu-lam. referenda eſt fere illa plautĩa tranſlatio ex curgulione: ubi tu es qui me conuadatus ueneriis ua-dimoniis. ubi tu es qui me libello uenereo citaſti? ecce me ſiſto. ades contra ſiſto ego tibi me & mihi cõ-tra itidem ut ſiſtas ſuadeo. BAL-nearibus: nõ tam balneatoribus. q̃ balnearum utenſilibus. balnearia autem generaliter ſignificat̃ oĩa ad nſum balneoꝝ pertinentia. ut ſtrigiles. ampulla olearia. lintea. & alia hoc genus: quæ oĩa iuſſit mi-lo ſe ſubſequi ducentẽ Apuleiũ ad balneas proximas. FAbricauerã: cũ ipſe fuerim auctor riſus illius ſolutioris. OBtectus: deliteſcens. & quaſi oculos nutus riſum obuioꝝ fugitans. DEuotatus: lege denotatus. ideſt deſignatus demonſtratuſq;. IMpos animi: quaſi uecors attonitus. alienata mente ob uerecundiã animiq; ſtuporẽ. PAVpertina cænula: ſic ſidonius. angulus iſte patet paupertinuſq; receſſus. INcuſſerat: naturalẽ expreſſit affectũ. quo ex lachrymaꝝ ubertate dolor capitis concitatur.

Vadimonia ueneria.

Paupertina cænula.
Vultuoſum
Vultuoſe

CVbitũ: dormitum eo: uillicus ut præcepit. M. Cato primus cubitu ſurgat: poſtremus cubitũ eat.

CVbitu: lectulo. & ut ita dicã cubatione: ubi molliter cubaret. SVI lõge diſſimilis: mœſta. ſ. & uul-tuoſa: quæ alioqui lætabunda erat & hylaris. VVLtuoſã frontẽ: uultuoſũ triſte ſignificat. M. Tullius ĩ orator̃. neq̃ ieptũ ſit aut uultuoſũ: Dõatus idẽtidẽ ait. hoc ẽ uultuoſe pnũtiãdũ. quaſi dicas uultu indi-gnabundo. & triſti pronuntiatio uultuoſa & geſticulationibus moleſta in oratore reprẽdit̃ a Quinti-liano in. xi. ASſeuerabat: ſeueritudine contrahebat. & ut ueteres dicunt capiebat. CONtãter: pri-mo inquit photis contabunda ac meticuloſa conticuit: Mox ſermonẽ protulit. qui ſubſequit̃. LO-rũ quẽpiã: Multa ſunt apud nos uocabula neutri generis: quæ apud priſcos maſculino genere dicebãt̃ ut gutt̃. ex quo illud plautinum etiam ne obturat inferiorem gutturẽ. ut corius ut collus qua dictione tormenti quoq; genus e corio ſignificat̃: idem plautus. collus collaria caret: ſic lorus pro lorum. maſcu-line dicitur. pari modo diuerſo genere dicebant. hæc ludus. hæc metus. hæc amnis. hic frons. lupũ fœ-minam dixit. M. Varro. ennium & fabium pictorem ſecutus. a loro uerbum loreare ductum eſt: quod ſignificat loro loreiſq; uerberibus conſcribillare. ſignareq;. plautus in milite. ego ueſtra faciam latera loreare. a loro lorarii dicti in ſcenicis fabulis ſerui: qui loro uinciebant. aut uerberabant quos erãt iuſ-ſi uincire. aut uerberare. M. Cato id genus homines brucianos dixit. his uerbis. decẽuiros brutiãi uer-

Vocabula n. & m generis
Corius.
Collus.
Lorus.
Hæc lud9
Hic frõs.
Loreare.
Lorarii q
Brutani.

berauere:cauſa autem nominis hæc eſt.cum brutii primi totius italiæ populi ad Hannibalem deſciuiſſent:id romani egre paſſi poſtquam hannibal italia deceſſit ſuperatiq; peni ſunt:brutios ignomiæ cauſa magiſtratibus in prouincias euntibus parere & præminiſtrare ſeruorum uice iuſſerunt & quia ex brutiis erant appellat ſunt brutiani. CONcinnaſſe:moleſtiam anxietatemq; confeciſſe. VEL tantillum ſcrupulum:dii procul inquit photis auertant.ut tu uel minimam anxietatem egritudinéq; propter me patiaris. MEO luatur ſanguine:conſimile eſt illud Virgilianum:quod dii prius omen

cõcinnaſſe.dii mihi melius:q̃ ut mei cã uel tãtillũ ſcrupulũ patiare:ac ſiqd aduerſi tuũ caput reſpicit:id omne protius meo luat̃ ſanguine.ſed quod alterius rei cã facere miſſa ſum:mala quadã mea ſorte ĩ tuã recidit iniuriã.Tunc ego familiaris curioſitatis admõit⁹.factiq; cauſam deliteſcentem nugari geſtiens:ſuſcipio.Omnium quidem nequiſſimus:audaciſſimuſque lorus iſte:quẽ tibi uerberandæ deſtinaſti:prius a me conciſus atque laceratus:interibit ipſe:q̃ tuam plumeã lacteãque contingat cutem. Sed mihi cum fide memora. quod tuum factum ſœuitas cõſecuta:ĩ meum cõuertit exitium? Adiuro.n.tuum mihi clariſſimum caput:nulli me prorſus:ac ne tibi qdẽ ipſi adſeuerãti poſſe credere qđ qcq̃ ĩ mea cogitaueris p̃nitiẽ. Porro meditat⁹ innoxios caſus ĩcertus:uel etiã aduerſus culpæ non poteſt adiicere.Cum iſto fine ſermonis:oculos Fotidis meæ udos ac tremulos & prona libidie marcidos:iam iamque ſemiadoptulos admiſſis:& ſorbilliantib⁹ ſauiis ſitiẽter hauriebam.Sic illa leticia recreata.Patere inquit oro:prius fores cubiculi diligenter obcludã:ne ſermonis elapſi:profana petulãtia:cõmittam grande flagitium.Et cũ dicto:peſſulis iniectis:& uncio firmiter ĩmiſſo:ſic ad me reuerſa:colloq; meo manibus ambabus

in ipſum conuertant:& olim Camillus ut hiſtorici tradunt.præcatus eſt deos.ut ſi cui hominũ deorumq; nimia ſua fortuna populique romani uideretur:ut eam inuidiam lenire ſuo priuato incomodo liceret.luere ſoluere eſt. reluere reſoluere.quibus uerbis utũtur frequenter iuriſconſulti. FAmiliaris curioſitatis:ſignat ſe curioſitate quadam prope peculiari peditum fuiſſe:ait firmicus maternus.Quicũq; oriente capræ ſidere nati erunt curioſus omnium reꝝ fore:ut ſemper noua quæq; curioſa deſiderii cupiditate ſectẽt̃. plautina ſententia ex ſticho eſt. curioſus nemo eſt.qui non ſit maleuolus. NVdari geſtiens:aperiri demonſtrariq; cupiens. SVſcipio loquor. LOrus iſte:maſculino genere dixit ut paulo ante:plaut⁹ corios dixit maſculio genere pluraliter ĩ penulo. hieri ĩ tergo meo tris facile corios contriuiſti bubulos. PLVmeam lacteamq;:ob mollicem & teneritudinem plumea:ob candorem lactea cutis dicitur. SOEuitas:non tam crudelitas ſignificari uidetur q̃ ſiniſteritas.& aduerſa fortũa.ſceuũ quaſi ſceõ ideſt ſiniſtrum dici autumãt:& uulgus ſceuum in bona atq; mala re uocat.quæ autem ſceua ſunt ideſt ſiniſtra ea noxia eſſe creduntur.quanuis in auſpicando ſiniſtrum auſpicium.p̃ leto & proſpero apud antiquos accipitur. de quo alibi copioſius. ADiuro tuum caput:iuſiurandum græcorum eſt iurare per caput.Homerus.πατρι οσ κεφαλην μηγαρ ορκον ο υ ουμαι. hinc illud ſatyrographi nondum græcis iurare paratis per caput alterius.a Virgilio quoq; dictum eſt.per caput hoc iuro.per quod pater ante ſolebat:euangelica præceptio interdicit ne per caput noſtrum iuremus.cum ait.neq; per caput tuum iuraueris quod græce dicitur.μητε ερτη κεφαλη σου ομωσησ. MEditatus innoxios:ſenſus eſt cogitationes innoxie etiam ſi male euentuq; contrario ceciderint.non eſſe criminoſas.neq; culpæ confines exiſtimandas.cum non ſemper euentus rei ſit ſpectandus.ſed conſultatio quãuis ut docet.Marcus Tullius hoc plerũq; faciamus.ut conſilia euentis ponderemus.ut quod male cecidit id male cõſultum putemus meditatus autem expone pro meditationes:accuſatiuo caſu. VDOS:lachrymis madentes. MARcidos:bacchus optimo epitheto marcidus nominatur quaſi ebrius.& uina marcida & marcẽtes uuæ poetis dictæ:ſtatius.marcidus edomito bellum referrebat ab hemo liber:Lutatius papinii interpres marcidum pro laſſo atq; ebrio exponit.item in primo ſiluarum.illi marcida uina largiuntur.& apud epigrammatiſtam marcentes tibi porrigentur uuæ ſic & oculi marcidi:quaſi ex uinolentia propenſi languiduliq; in libidinem ueneriam.ſympathia autem quædam eſt oculis cum genitalibus.& ut inquit Ariſtoteles ſedes oculorum maxime omnium locorum capitis ſpermatica eſt. SEmiadopertulos:talis oculorum habitus maxime uenerius eſt.& libidinis pro luuium deſignat. SORbillantib⁹ ſauiis:eleganter expreſſit amantis affectum:qui impreſſis baſiis quaſi ſorbet & haurit puellæ oſculationes.inſtar eius qui ouum ſitiẽter exorbet:& profecto ut inquit plinius oculos cum oſculamur animum ipſum uidemur attingere. PEſſulis:ianuæ clauſtris:de quibus ſupra. VNcino:uncinus cur natura ſua firmiter continet occluſas fores.

Dictum. Camilli.
Luere. Reluere.
Capra ſidus curioſũ.
Curioſuſ maleuolus.
Corios contriuiſti.
Sceuum ſiniſtrũ.
Iuſiurandum per caput.
Conſilia euentis ponderamus.
Bacchus marcid⁹
Vina marcida.
Vuæ marcentes.

Orphe⁹. Secreta platonicorum. Silentiũ religioſũ.

IMplexa:implicata:& ut inquit ille laſciuis hederis ambicioſior. INIciatus:ſacratus & religiõibus imbutus:inicia ſunt myſteria:de qbus ſuo loco mox plura. SANctã ſilenti fidẽ:orpheus ab his quos iniciabat exigere ſolebat.ne prophanis auribus religiones proderent̃.platonici quoq; ſecreta𝔭 diſputationũ ueneranda cõmenta impitis intimari nolunt.pythagoras & porphirius aĩos ſectato𝔭 ſilẽtio religioſo conſecrabant.M.V.& auguſtinus auctores ſunt græcos myſteria taciturnitate parietibuſque clauſiſſe.Tertullianus in apologetico.ſilenti fides religionibus debet̃. INtra conſeptũ:intra ſepimẽtũ:& clauſtra pectoris : cõſeptũ .n.

Conſeptum. Sepire.

id dicimus qd undiq; clauſũ mũitũ ac ſeptũ eſt.Liuius in.x.ibi mediis fere caſtris locus eſt conſept⁹ cratibus pluteiſq; & linteis contectus : ſepire ſignificat circundare munire intercludere dictum a ſepibus:quæ obiectæ intercludunt. unde ſeptũ.conſeptũ.& circunſeptũ inclinant̃. SIMplicitatẽ:quæ ſimpliciter &apte citra dolũ & ſtrophã ſubdolã cuncta profiteor:hinc

Mulieres largiloquæ.

mulie𝔭 mores denotant̃: q̃ ſuapte natura nihil occulũt nihil occultãt ſed oẽs ferme largiloquæ ſũt & multiloq̃.ex quo illd plautinũ i aulularia.nã multũ loquaces merito omnes habemur . nec mutã profecto repertã ullam eſſe hodie dicunt mulierem ullo in ſæculo. itẽ in ciſtellaria: ſub fœminæ perſõa largiloquæ exemplo ſumus:plus loquimur q̃ fas eſt: proinde portius Cato nõ immerito dicebat ſe

Scitum catonis.

penitudine duci: ſi mulieri quicq̃ aliquando crediſſet : eſopus ille egregius fabulator ſalubriter monens ita præcipit τῃ γυναικι μη ποτε πιστευσῃς απορρητα ideſt mulieri nullatenus arcana cõcredito. κουφον γαρ το των γυναικων εστι φυλον Leue eſt

implexa:u oce tẽui:& admodũ minuta: Paueo inqt: & formido ſolide domus huius opta detegere:& arcana domĩæ meæ reuelare ſecreta.Sed melius de te doctrinaque tua p̃ſumo:q p̃ter generoſam nataliũ dignitatẽ p̃ter ſublime ingenium ſacris pluribus iniciatus profecto noſti ſanctã ſilentii fidẽ:quæcũq; igitur cõmiſero huius religioſi pectoris tui penetralib⁹ : ſemp hæc intra cõſeptũ clauſa cuſtodias oro.& ſimplicitatẽ relatõis meæ tenacitate taciturnitatis tuæ remũerare.Nam me:quæ ſola mortalium noui:uis amoris:quo tibi teneor:indicare cõpellit. Iam ſcies omnem domus noſtræ ſtatum.Iã ſcies dñæ meæ mirãda ſecreta:qb⁹ obediunt mães . turbãt̃ ſydera . cogunt̃ numĩa.ſeruiunt elemẽta.nec unq̃ magis artis huius uiolẽtia nitit̃: q̃ cum ſcitule formæ iuuenẽ quẽpiã libẽter aſpexit . qd quidẽ ei ſolet crebriter euenire.Nunc ẽt adoleſcentẽ quẽdam Boetium ſumme deco𝔭 efflicti depit.totaſq; artis mãuſ machĩas oĩs ardẽter exercet. audiui ueſpi meis his inq̃ aurib⁹:audiui:q ni celerius ſol celo ruiſſet:noctiq; ad exercendas illecebras magiæ maturius ceſſiſſet:ipſi ſoli nubilã caliginẽ & ppetuas tenebras cõminãtẽ . hunc iuuenẽ : cum e balneis rediret ipſa tõſtriæ reſidentem: heſterna die forte conſpexit . Ac me capillos eius : q iã

Leue genus fœminarũ. Nec mulieri nec gremio credendum. Obaudiunt. Boeotia non boetia.

enim genus fœminarum:uetus prouerbium eſt.qd ſit ait.nec mulieri nec gremio credi oportere:qd & illa incerti & leuis aĩ ſit.& plerũq; in gremio poſita cũ in obliuionẽ uenerint exurgentiũ procidãt.ad hoc de gremio ,puerbiũ,ni mi𝔭 referendũ eſt illud totũ catullianũ:ut miſſũ ſponſi furtiuo munere malũ ,pcurrit caſto uirginis e gremio qd miſere oblitæ molli ſub ueſte locatũ. dũ aduentu matris proſilit excutit̃. OBaudiunt:audiendo obſecunt̃.ac obediunt.nã ut docet feſtus obedire obaudire eſt:ſic & eccleſiaſtici ſcriptores hoc uerbũ frequẽter uſurpant. COgunt̃ numĩa:itidẽ Lucanus.an habẽt hæc carmina certum imperioſa deum: qui mundum cogere quicquid togitur ipſe poteſt. ARtis huius ſcilicet magicæ. SCItulæ:uenuſtulæ elegantioris. BOetium:nomen eſt proprium.uel ex boetia hominem ſignificat:annotandum obiter eſt boetia quidem uulgo uſurpari.cum boetia ſcribendum ſit & pronunciandum.ex græca ratione.apud græcos enim Βοιωτια Βοεοτια ſcribitur.nec unquam aliter:& ita ueteres ſcriptitarunt.ſed conſuetudo perperam loquentium & conſenſus indoctorum inualuit irroborauit:ut boetia,p boeotia:& boetii,p boeotii paſſim uſurpẽt̃ a doctis indoctiſq; peræq;.

Efflicti deperit. pleonaſmos.

EFflictim depit:uehementer deamat:in apologia efflictim te amabat. ARtis manus:magiæ apparatum.& poteſtatem:nomine enim manus plerũq; uis & poteſtas ſignificat̃.Lucanus in manibus ueſtris quãtus ſit ceſar habetis;dare manus eſt cedere & fateri ſe uictum eẽ.cæſar tandem dat mãus cotta. HIS auribus:pleonaſmos eſt.q̃ fit cũ ſuperuacuis uerbis oratio onerat̃ ut ego oculis meis uidi.& meis auribus audiui.ſat enim eſt dicere & uidi & audiui. RVIſſet:conſimiliter Virgilius.ruit oceão nox. NOctiq;:nox fecunda ope𝔭 eſt.pulchræq; accomoda fraudi.ut inquit papinius:& nox imprimis idonea eſt ad exercenda magiæ ſecreta:q̃ minime inuulganda ſunt.ſiquidem magia res eſt plerũque noctibus uigilata.& tenebris obſtruſa.& arbitris ſolitaria & carminibus murmurata.cui pauciſſimi adhibentur. BALneis rediret:ita diſtinguas.cum e balneis rediret ipſa: ut ſit ſenſus pamphilen cum rediret ex balneis ritu uetuſto ſpectaſſe iuuenem boetium in tonſtrina ocioſe reſidentem.

CAEde

CAEde cultroꝝ: Vt cædes fit hominũ cæterarũq; animantiũ. Ita decenter dicitur fieri cædes capilloꝝ: cũ ferramentis tonſoriis forficuliſq; capilloꝝ ꝓſegmina ſucciduntur. CVLtroꝝ: Ferramenta tonſoria intelligit. de quibus Plinius in ſeptimo. primus omniũ radi cottidie inſtituit africanus. ſequens diuus auguſtus ſemper cultris uſus eſt: Oratius quoq; cultrũ tõſoriũ intelligi uoluit. ſic ſcribẽs ĩ epiſtolis: abraſum quẽdã uacua tonſoris ĩ umbra. cultello proprios purgãtẽ leniter ungues. PRAECIpitauit: Præcipitãter & raptĩ iuſſit ſurripere atq; ad ſe deferre. SEdulo. Induſtrie. ac nauiter. aduerbiũ ẽ. quaſi ſine dolo dictum. PVBlicitus: Publice. Põponius dat fullonibꝰ publicitus cibaria. MALEfice diſciplinæ: Magiã ſignat: q̃ malefica ars ẽ & legibus ĩterdicta uñ & magi uulgo malefici dicũt. hodieq; fœminæ pinfames habentur ob huiuſmodi maleficas artes uulgo ĩ maledictis ſtriges uocitãtur.

cæde cultrorũ deſecti hũi iacebãt: clãculo ꝑcepit ferre. quos me ſedulo ac furti colligẽtẽ tõſor iuenit & ꝙ alio qn publicitus maleficæ diſciplĩæ pinfames ſumꝰ: adreptã iclemẽter icrepat. Tu ne ultima nõ ceſſas ſubinde lectorum iuuenum capillamẽta ſurripere. qđ ſcelus niſi tãdẽ deſines: magiſtratibus te icõtãter obiiciã. & uerbũ facto ſecutus: imiſſa manu ſcrutatus: e mediis papillis meis: iã capillos abſcõditos iratus arripuit. Quo geſto grauiter affecta. mecũq; reputãs dominæ meæ mores: ꝙ huiuſmodi repulſis acriter cõmoueri: meq; uerberare ſeuiſſime cõſueuit: iã de fuga cõſilium tenebam. ſed iſtud quidem tui contemplatione abieci ſtatim. uerum cum triſtis inde diſcederẽ: ne prorſus uacuis mãibus redirẽ: conſpicio quendam forficulis tondentem caprinos utres: quos cũ probe conſtrictos: inflatoſq; & iam pendentis cernerẽ: capillos eorũ humi iacentes: flauos: ac ꝓ hoc illi Beotio iuueni cõſimiles: pluſculos aufero. eoſq; domiæ meæ: diſſimulata ueritate: trado. Sic noctis initio: priuſq̃ cœna te reciperes: Pamphile mea: iam uecors animi: tectum ſcandulare conſcendit. quod altriſecus ædium patore perflabili nudatum ad

TV ne ultĩa: Vltimæ ſortis fœmina infamiſſima ſcilicet pditiſſimaq;: Talis a graccho dicitur poſtremiſſimus. qui ĩ oratiõe ad populũ ſic ſcribit biẽniũ fui in prouincia: ſi meretrix domũ meã ĩtroiuit aut cuiuſq̃ ſeruulus pp me ſollicitatus ẽ: omnium nationũ poſtremiſſimũ nequiſſimũq; eſtimatote. In apologia quoq; ſcriptũ legimus. cũ adoleſcẽtulis poſtremiſſimis ĩter ſcorta agitat. SVbinde: Frequẽter & crebro. alias accipiť ſubĩde pro eo qđ eſt deĩde. mox. ſtatĩ. CAPILlamenta. Capillos. ſcribit Plinius tubera nullis fibris capillamẽtiſq; nixa eſſe. Idẽ refert Hortẽſia quædã niti capillamẽtis. SCElus deſines: Elegãs & abſoluta lectio ẽ Deſinere artẽ Deſinere ſcelus pro dimittere. omittereq;. M. Tullius ĩ epiſtola ad caiũ mariũ. libenter mehercle artẽ deſinerẽ. tecũq; & cũ ſimilibus noſtri uiuerẽ. Au. Gelius ea res cũ per crebuiſſet oĩum tũ athenienſiũ cõſenſu diſciplina tibiis canẽdi deſita eſt. CONſtãter. Animo cõſtanti. & firmo. fidelior lectio ĩcõtãter hoc eſt ſine cõtatiõe & mora. AFFEcta: triſtis. mœſta: affecta res familiaris a Liuio elegãter dicta pro attenuata debilitataq;. Proptius iupiter affectæ dixit prolãguẽtis egrotãtiſq;. ſic apud Celſũ. Lyen afficitur. pro lãguet & male habitus eſt. VERbũ facto ſecutus: iuxta prouerbium græcum: αμ εποσ ά μαεργογ.

REpulſatis: emẽdo repulſa ſatis iſto ĩtellectu qđ dña Pãphile ſatis acriter inflamãterq; cõmoueri ſoleret ex talibus repulſis. Iſtud Scilicet cõſiliũ: de fuga. INde: A tronſtrina. FORficulis: Ferramẽta ſunt ad tondendũ accõmodata: forcipes uero ferramẽta ſũt fabrilia. ex eo dicta qđ his forua. i. calida capiũtur. IAM pẽdẽtes: Vtres ubi ĩflati ſunt pẽduli fiũt. nã ut ĩquit ariſtoteles in problematis inflati fluitãt. propterea ꝙ ab aere ſuſtinẽť. cũ inanes deorſũ ferãť. Vtrẽ uẽtoſiſſimũ aliubi appellat. utrẽ illũ Homeri cũ: quo uẽti ĩcluſi dati ſũt ulyſſi. CApillos eoꝝ: Pilos utriũ. capillũ nõ ſolũ de hoĩe dici ſed propilis aliorũ quoq; animaliũ uſurpari teſtãť ſcriptores idonei. ut Gellius. qui capillũ pro hedino pilo decẽter ponit. ſic ſcribẽs: nã ſi ouiũ lacte hedi. aut caproꝝ agni alerẽtur cõſtat ferme ĩ his lanã duriorẽ ĩ illis capillũ gigni tenériorẽ: COEna recipes: Anteq̃ domũ redires a cœna byrrhẽnæ. TEctũ ſcãdulare: Scãdulæ ſũt tabulæ anguſtæ & oblũgæ: ĩ laminas q̃ſi craſſiores ſciſſæ ex magnis arboribus. a ſcindendo dictæ quaſi ſcidulæ ut qdã autumãt: ego exiſtimo ſcãdulas a ſcãdendo deduci. qm̃. ſ. in columinibus tectorũ ad tegulas imbriceſq; ſuſtinẽdas collocãtur. quo aſcẽdentes ſcãdere ſolemus. Inde tectũ ſcandulare dictũ pars domicilii ſupior qđ ſcãdulis cõmunitũ ẽ. & quo ſcalis ſcãdimus. Cor. nepos auctor eſt. Romã fuiſſe. ſcãdula cõtectã uſq; ad bellũ Pyrrhi: ſcãdulæ ut inquit plinius e robore aptiſſimæ. mox glandiferis aliis fagoq;. facillime ex oĩbus q̃ reſinã ferũt ſed minime durãt: ꝑterq̃ e pino. lingua uernacula noſtrates Lãbricias uulgo nominitãt: ex eo opinor qđ ĩbricibus fulciẽdis adhibeãť. & accõmodatæ ſint.

ALtrinſecus ædiũ: In altiore ædiũ parte. alias exutraq; pte. PAtore: Aptura. ſiue aptione latiſſima. & oĩum uentoꝝ flatus expoſita. hac quoq; tẽpeſtate talia tecta in epium faſtigio extruuntur. patentia p uiaq; ad omnes mundi partes in quibus fœminæ linteamina elota explicare ſiccareq; conſueuerũt.

Cultri tõſorii. Sedulo. publicitus. poſtremiſſimus. Subinde Capillamenta. Deſino artem. affecta res familiaris. afficitur. Forficulæ Forcipes Capillus propilo. Scãdulæ. Scãdulaĩ tectum. pator.

omnis oriētales:cæteroſq; aſpectus paruium:maxime his artibus ſuis commodatum ſecreto colit.priuſq; apparatu ſolito īſtruxit feralem officinam. omne genus aromatis:& ignorabiliter laminis litteratis: & infœlicium nauium durantibus clauis defletorum: ſepultorum etiam cadauerū expoſitis multis admodum membris:hic nares:& digiti.illic carnoſi claudi pendentiū.

HIS artibus.magicis ſcilicet. APPAratu ſolito:Apparatus īſtrumētūq; artis magicæ ſignificaī. FEralē officinā:Officina feralis elegāter dicta pro loco in quo inſtrumēta magica parātur confiūtq;.q̄ oīa nimirū feralia ſunt.peſtifera exitialia. OMne genus aromatis: Sic ordinanda cōſtructio.Inſtruxit officinam aromatis hoc eſt Aromatibus oē genus.idē oīs generis elocutiōe uetuſta & peræq; eleganti. ē eni aromatis hoc in loco ſeptimus caſus.q̄d apud Antiquos uſitatiſſimū.qui epigrāmatis.poematis proplematis.& mille alia hoc genus uſurpāt pro epigrāmatibus. poematibus proplematibus.nāq; ut Auctor ē Priſcianus ī neutris nominibus tertiæ declinatiōis A finitis Antiqui frequēter protulerūt datiuū & ablatiuū Plurales ī is. ut Cicero frequēter ī Verrinis dicit toreumatis & pipetaſmatis.& emblematis. protoreumatib° pipetaſmatibus.emblematibus.ſūt aūt toreumata.ut ueluti in trāſcurſu Cicerōis uerba explicētur.opa celata ſculptaq;. απο τοῦ τορευειμ q̄d ſculpare & celare ſignificat.ducto uocabulo.Vnde ars toreutice dicta. quā phidias primus apuiſſe atq; demōſtraſe iudicatur:pipetaſmata aulea ſūt & uela.quibus cubicula & triclinia ornatus cauſa cōtegūtur:q̄ alio nomine periſtromata nomināī.& attalica.Emblemata uero ornamēta ſūt uaſoꝝ. q̄ ī meditullio īſerta cū inſignibus cōſpiciūī απο του εμβαλλω dicta q̄d ſignificat īmitto.iterſeroq;. Vnde & ī ſtructuris pauimētoꝝ.& ī opere tignario emblemata nūcupantur.q̄ inſerta ſūt intextaq; graphice & decēter. Verres emblemata oīa ex uaſis ſiculoꝝ reuellebat auferebatq;. ſcribit Plinius pitheā feciſſe phialā ī cuius emblemate erāt ulyſſes.& Diomedes palladiū ſurripientes. IAM minis. Corrige laminis.hoc intellectu.pāphilē apparaſſe inter cætera magiæ īſtrumēta laminas æneas ſiue ferreas litteris magicis & ob id ignorabilibus p̄notatas: quas nō minus elegāter q̄ ſcite litteratas appellat:ſic & Plautus ī rudēte urnā litteratā decēter dixit.q̄ litteris īſcriptū nomē domini cōtinebat. ſūt aūt lamiæ teſſelæ q̄dā & quaſi folia metallica īſtar bracteaꝝ. q̄ interdū oblōga effigie formāī quāuis proprie bracteæ ſubtiliores ſint:laminæ craſſiores.dicitur gradati lama. lamina lamella. Oratius inimice lamæ. criſpe ſaluſti.Alias lama pro uoragine accipitur.Idē Oratius.uiribus uteris per cliuos flumina lamas. unde & lamiæ uoratrices pueroꝝ dictæ.de quibus ſupra copioſius. DVRANtibus:Reliquias intelligit naufragoꝝ:quibus pāphile inſtruxerat feralē officinā.Democritus cōmētatiōes cōdidit quibus p̄didit oſſa hoīs noxii ex capite plus prodeſſe ad alia remedia.Amici uero & hoſpitis ad alia. Arthemō caluaria īterfecti igneq; cremati propinauit aquā e fōte noctu cōitialibus morbis.Antheus ex caluaria ſuſpēdioſi catapocia fecit cōtra rabidi canis morſus.Apollonius efficaciſſimū eē ſcripſit gingiuas ī dolore ſcarificari dente hoīs ui īterēpti:Deniq; magoꝝ ſūt cōmēta mēbra hoīs eē medicatiſſima ī magicis ueneficiis:qui reſegmina unguiū quoq; expedibus manibuſq; humanis.tertianæ uel q̄rtanæ uel cotidianæ febri remediū eē tradūt. HIC nares & digiti: Subintellige extrinſecus erant, uel uiſebātur aliquid tale.ericto magicæ artis cōſultiſſima apud Lucanū ora rapit rogis oculos eruit defūctis.ex crementa manus unguiū pallētia rodit.laqueū nodoſq; nocētes ure ſuo rūpit pēdētia corpora carpit.Abraditq; cruces p̄cuſſaq; uiſcera nibis uellit. CLAui pendentiū:Clauus genus ē ulceris.qui nōnunq̄ quidē ēt alibi ſed ī pedibus maxīe naſcitur:p̄cipue tn̄ ex cōtuſo.quāuis īterdū aliter:doloréq; etiā ſi nō alias tamen ingrediēti mouet.Clauū ſubinde deradere cōmodiſſimū ē:nā ſine ulla ui.ſic emolleſcit.ac ſi ſāguinis quoq; aliquid emiſſū eſt ſæpe moriī.Tolliī ēt ſiquis eū circūpurgat.deinde īponit reſinā cui miſcuit pulueris paulū:quē ex lapide molari cōtritū fecit.auctor Cornelius celſus in quīto.Clauo periit ſilius italicus.pedū clauos ut ſcribit Plinius circūſcarificatos ferro laſer ceræ mixtū extrahit.ſunt quidā claui pedū.qui uulgo morticini appellantur.quibus idē laſer medetur nitro mixto.in alia ſignificatione clauus eſt ueſtis ſenatoria.qui & latus clauus dicitur.unde laticlauius ſenator. ſuper quo copioſe.in Tranquilli cōmētariis: quietiā clauus nauis gubernaculū ſignificat.de quo eſt illud notū. Dum clauum rectum teneā.M.Tullius in Catone ille autē clauū tenens quietus ſedet in puppi.ſunt & claui caligares nominati a caligis militaribus:quibus ſuffigebāī.agomēcelus alexādri magni prefectus. Clauis aureis crepidas ſuffigebat:Plinius de ferro ſcribens.aliud inquit breuitate ſola placet clauiſq; caligariis. Item ī nono exiſtunt ſquāmis cōſpicui crebris atq; præacutis clauoꝝ caligarium effigie. de hoc caligari clauo intelligendū eſt apud iuuenalē illo uerſu.In digito clauus mihi militis heret:& alibi quoq; offendere tot caligatos milia clauoꝝ.uiſuntur & hac tēpeſtate calciamenta turchaꝝ clauis talibus ſuffixa.auctor eſt feſtus calciamēta clauata dici clauis cōfixa.ſicut clauata nominātur ueſtimēta clauis intexta:ex hoc ītellectu illud ē Martialis.& lato uariata mappa clauo.fuit apud priſcos clauus annalis cognominatus.qui figebatur in parietibus ſacrarū ædiū per annos ſingulos:ut per eos numerus collige:etur annoꝝ.Legimus apud Liuiū dictatorē creatū fuiſſe cā tantū figendi claui ad peſtilentiam ſedandā.Plinius in.xvii.Theophraſtus in quarto de plantis memorant oleam infeſtari clauo

aromatis ſeptimus caſus.
Epigrammatis.
Toreumata.
Toreutice.
Peripetaſmata.
atralica.
Emblemata.
Laminæ litteratæ.
Vrna litterata.
Lama lamella.
Lamiæ.
Catapocia ſiue pilulæ ex caluaria.
reſegmina unguiū ad febrē.
Ericto maga.
claui pedum.
claui morticin
lat° clau°.
laticlaui°.
Dū clau ū rectū tenearn.
Claui caligares.
Locus iuuenalis.
Clauata ueſtimēta
Clauus annalis.
clau° morb° arboꝝ

morbo:quē alii fungū alii patelā dicere malūt:Clauos quoq; naribus in naſci teſtis eſt idē Plinius.qui in.xxiiii.ait clauos in naribus purgari ſucco pixachanti. PENdentiū: Suſpēdioſos.& laqueo pendulos ſignat. TRVcidatorꝝ cruor:Sanguinē gladiatorꝝ bibunt auctore Plinio.ut bibētibus populis procul ſint comitiales morbi:Magi ex homine ipſo ſorberi efficaciſſimū putāt:Calidū ſpirantēq;. Fauſtina Antōini pii filia Marci imꝑatoris uxor gladiatoris amore ſuccēſa ex cōſilio chaldeorꝝ lauit corpus ſanguine adamati gladiatoris:quē occidi iuſſerat maritus atq; mox ita cū uiro cōcubuit:quo facto ſolutus ē amor natuſq; Comodus. qui nō tā princeps fuit q̃ gladiator. CALuaria:Os capitis ſuperius caluaria nominatur:q̃ ut docet Cornelius Celſus in.viii.interiore parte cōcaua ē.extrinſecus gibba.utriq; leuis ſimplex ab occipitio & temporibus.duplex uſq; in uerticē a fronte eſt.Arthemon ex caluaria interfecti hoīs igneq; cremati propinauit aquā e fonte noctu comitialibus morbis ex eadē ſuſpēdio interēpti catapocia fecit antheus cōtra rabidi cāis morſus:refert Plinius terrā ex caluariā pſilothrū eſſe palpebrarꝝ.ē autē

Clauus naribus. — Fauſtina amat gladiatore. — Caluaria

Alibi trucidatorū ſeruatus cruor:& extorta dētibus ferarꝝ trūca caluaria. Tunc decātatis ſpirātib9 fibris:litat uario latice:nūc rore fōtāo:nūc lacte uaccio.nūc melle mōtāo.libat & mulſa ſic illos capillos ī mutuos nexus obditos:atq; nodatos:cū multis odorib9 dat uiuis carbonibus adolendos. Tūc protinus inexpugnabili magicæ diſciplinæ poteſtate:& ceca numinū coactorꝝ uiolētia:illa corpora quorꝝ fumabant ſtridētes capilli:ſpiritum mutuantur humanum:& ſentiunt:& audiūt:& ambulant. Et qua nidor ſuarꝝ ducebat exuuiarum ueniunt.& pro illo iuuene Boetio aditū geſtientes:fores

pſilothrū medicamētū depilatoriū.alio nomine nūcupatur calua.ut teſtatur caper grāmaticus: ſic ſcribens Calua uocatur uel cranion.licet Celius & Varro caluariā dicāt:Liuius caluā auro celauerūt idq; ſacrū uas ē quo ſolemnibus libarēt:κρανον ſiue κρανιον græce dicitī:hinc:hemicranea morbus quo dimidia pte capitis laborāt.quēadmodū cephalea:quo totū caput īfeſtaī.Plinius Eterocranas memorat talē uidelicet dimidiatū capitis morbū ſignificās. DEcātatis:Incātamētis & deuotionibus magicis cōſecratis:Decātare enī fibras dicitur maga quādo cātamine magico inhalat & imbuit.ut ita uī quādā arcanā cōcipiāt magicis arcanis cōgruentē. FIbris ſpirātibus:Virgilius ſpirātia cōſulit exta.fibræ ſunt iocineris & pulmonis in extis extremæ partes. LActe uaccino: Lac uaccinū ſiue bubulū medicatius ē caprino.quo aluus maxīe ſoluitur.phthiſici ſynthecticiq; lac uaccinū bibūt pinde ac medicatiſſimū. ut tradit Plinius in.xxviii.ſynthectici aūt ſignificantur exhauſti uiribus.debilitatiq;:quos & defectos latino elegātiq; uocabulo eruditi frequēter appellāt ipſæ quoq; defectiōes ſynthexes dictæ. Idē Plinius ī.xxii.tali ſorbitionis genere emēdātur ſynthexes.Firmicus Maternus tradit hominē interiturū Dyſēterio & ſintexi ſi Saturnus per Quadratū cū ſole fuerit inuētus.ubi ſyntexis accipitur pro egritudine abſcōſa.& latente.ſicut & Dyſenteriū:quo nomīe inteſtinorꝝ morbus & tormina ſignificātur. MVLſa:Septimus caſus ē aūt mulſa aqua melle cōcocta.cuius duo eſſe genera prodidit Plinius alterꝝ recentis alterꝝ inueteratæ.repētina deſpumato melle preclarā utilitatē habet in cibo egrotātiū leui:inuenio apud auctores hūc potū bibendū alſioſis item micropſychis.ſunt autē alſioſi.qui algorē ferre nō poſſūt:& frigore infeſtātur.ut apud Pliniū Ambrotonū & adoniū alſioſa eſſe memorātur.M.Varro caprinū pecus ſtabulari melius ait ad hibernos exortus ſi ſpectat propterea quod eſt alſioſū.micropſychos quoq; ut & id trāſeūter attigā:animi humilis & præparci dixerūt:mulſa ut ad propoſitum reuertamur longa uetuſtate trāſit in uinū.tuſſientibus utilis traditur:calefacta incitat Vomitiones.mulſum uero ex uetere uino & recētiſſimo melle utiliſſimum concorporatur:aluū mollit corpora auget.multi ſenectā longā mulſi tantū nutricatu tolerauere.pollionē romulū cēteſimū Annū excedentem.cum Diuus Auguſtus interrogaſſet.qua ratione uigorē illum animi corporiſq; cuſtodiſſet reſpondiſſe ferunt.intus mulſo foris oleo:Plautus mulſam appellat puellā a mellea dulcedine:frequenter leges adiectiuo nomine dici lac mulſum acetum mulſum:quod ſcilicet mello concinatur. OBditos: Stipatos.colligatos.implexos.connexionibus quaſi uncinatis.obdere eſt operire & opponere. ADOlendos:Cremandos.urendoſq;.Virgilius in bucolico ludicro. Verbenaſq; adole pingues & maſcula thura.uerbum eſt proprie ſacra reddentium. VIuis carbonibus: Prunis ardentibus.græcæ Anthrax dicitur carbo.unde Anthracinus color pro nigro & lugubri.ſi tollentibus ollas ex foco carbo adhereſcit: Item ſi carbo uehementer perlucet tempeſtates præſagat.In carbonibus tāta firmitas eſt: ut nullo humore corrumpantur.nulla ætate uincantur:uſq; adeo ut eos infodere ſoleant.qui limites figunt: ad conuincendum litigatorem:ſi quis poſt quantalibet tempora extiterit fixumq; limitem non eſſe cōtenderit.auctor Auguſtinus in.xxi. CAEca: occulta & ignorabili. COActarum: Ante dictum eſt. numina quepiam cogi magico cantamine. Auctor eſt proclus Platonicus commixtione rerum plurimarum numina euocari attrahiq; ſupernos influxus.& ita ſacerdotes per mutuam rerum cognationem demones euocabant. ILLA corpora: Vtres hircinos intelligit. STRIdentes: Flammæ crepitu. NIdor: Vſtrina & uredinis uirus.a nidore exiſtimat porphirion duci uerbum renidere.

Pſilothrū — Calua. — Cranion — Hemicranea. — cephalea — Eterocranas. — Decātare — Fibræ. — Syntectici. — Defecti. — Synthexes. — Dyſēteriū — Mulſa. — alſioſi. — Micropſychi. — Mulſum. — Reſpōſū pollionis Romuli. — acetum mulſum. — Obdere. — adolere. — anthracinus color — carbo in limite. — Proclus platonicus.

INSIliũt Quaſi ſaltu impetuq; irrũpunt. CRApula madens: Vinolentus:& ebrius. IN inſani aia
aiax inſa cis: A iacẽ furor egit ĩ mortẽ: Ira in furorẽ: cũ in iudicio achillis armorꝝ impatiẽter ferret: ſibi ulyſſem eẽ
nus loro ꝓpoſitũ: qua ex re furore pcitus βοσκηματα εμάστιζε. Armẽta loro cedebat exiſtimãs græcos ſe
cedebat cedere: Duos uero eximios tauros: uel ut alii tradũt arietes alligatos flagellabat: dictitãs alterꝝ eſſe uliſ
arměta. ſem. alterꝝ uero Agamẽnonẽ: ex hoc argumẽto tragedia cõdita eſt a ſophocle cui titulus eſt αιασ μα
στιγοφορος ideſt aiax ſcuticã ferẽs. hic illud oratianũ: mille ouiũ inſanus letho dedit inclytũ ulyſſẽ
& menelaũ: una mecũ occidere
clamãs. hic & illud alterius ſatyro
graphi. hic boue pcuſſo mugire
agamẽnona credit aut itacũ. Cor
nelius Celſus. tradit in tertio inſa
niæ genus eſſe: qua affecti imagi
nibus nõ mẽte falluntur: qualẽ ĩ
quit inſanientẽ aiacẽ uel horeſtẽ
poetarꝝ fabulæ ferũt: Aiax poſtq̃
reſciuit quæ feciſſet p inſaniã. gla
prouebiũ dio incubuit. Cuius rei rethorici
Riſus. quoq; doctores meminerũt: pro
aiacis. uerbiũ ẽ apđ græcos αιαμτειοσ
γελωσ. ideſt riſus aiacis. de his q
inſipiẽter rident. Aiax enĩ ut ante
dictũ eſt. Duos maximos Arietes
apprehẽdit alligauitq;: perinde ac
agamẽnonẽ & menalaũ: quos cũ
flagro cederet deridebat uidelicet
Vtricida. furens & inſaniens. VTRIcidã:
Elegãter formatum uerbũ ab utri
bus cedendis. eodẽ ĩclinatu: quo
homicida. parẽticida. matricida.
ſororicida. & alia id genus ĩclinã
tur. CAuilatus: Illuſus. irriſuſq;
uel potius ludẽs irridenſq;. ut acti
ue ſignificatiõis ſit. quod autẽ fue
rit Apuleii Cauillũ ſequentia de
mõſtrant. VIRtutis adoriã: Sen
ſus ẽ. poſſum iſtud meũ facinus cõparare erũnis herculis. nã ut ille & tergeminũ gerionẽ & tricipitẽ cer
berꝝ letho dedit. Ita ego quoq; tres utres uno cõflictu exanimaui: & ita uiciſſim. Apuleius cũ fotide ca
adoria. uillabatur: Adoriã laudẽ ſiue gloriã dixere. quia glorioſũ cũ putabãt eſſe. qui adorei ideſt farris copia ha
bũdaret. Plinius: gloriã deniq; ipſã a farris honore adoriã appellabãt. Oratius ĩ carmine lyrico. qui pri
mus alma riſit adorea. Vbi expõit Porphirion adoriã dici laudẽ bellicã fortaſſis q̄ adorãdi ſint: qui lau
Mythiſto dẽ ex bello reportant. DVOdeni labores: Duodecĩ labores Herculeos ſiue erũnas famigeratas. incly
riæ. taſq; nullus ignorat: quibus Poetæ omnes & mythiſtoriæ ideſt fabuloſæ hiſtoriæ ſcaturiũt. TRIge
mino corpore: De gerione inuulgata ſunt omnia: quẽ tricorporẽ finxit antiquitas. armentis nobili
degeriõe bus copioſum: quæ hercules Domino interfecto fertur abduxiſſe. Trogus. Diodorus & alii Ideo ge
tricorpo rionem trigeminũ fabulis proditũ fuiſſe autumant. quia tres fratres chryſei filii extiterũt in hiſpania
ri. tãtæ cõcordiæ ut uno animo oẽs regi uiderẽtur: quos ſubſtulit hercules abactis armentis. a Plinio ge
riones pluraliter dicti. cũ ait in quarto in erithrea geriones habitaſſe. a quibuſdã exiſtimãtur quorꝝ ar
mẽta hercules abduxerit. Plautus facete ludens dixit ſenis manibus genere gerionaceo. opinatur ſer
uius Maronianus interpres gerionẽ hiſpanũ regẽ ideo fingi tergeminũ. quia tribus ĩſulis præfuerit.
ſane ſciendum eſt: declinari hic geriones gerionæ tãq̃ primi ordinis nomẽ ut anchiſes anchiſæ: unde
ẽ illud ter gemini nece gerionæ. alii uero gerion gerionis ſecundũ formam tertii ordinis inflectunt.
Triceps. TRIplici formæ cerberi: Poetæ fabulantur tricipitem cerberũ eſſe canẽ apud inferos tartari cuſtodẽ.
cerberus qui latratu trifauci manes pertereat. phyſici aiunt cerberum dici terram: quæ in tris partes diuiſa con
ſumptrix corporum eſt. unde & cerberon dici quaſi κρεοβορορ ideſt carniuorum hunc ab inferis
hercules traxit uinculis implicitum. EX animo: Sinceriter uere. & ex animi ſententia: Catullus: atq;
id ſincere dicat & ex animo. REmittam: Condonem. DIuinæ diſplinæ. Videlicet magicæ. CO
oculatus ram: Vt non tam audiã q̃ pſens uideam. Certior aure arbiter eſt oculus. & ut inquit Plautinus miles.
Buccæ. pluris eſt oculatus teſtis unus q̃ auriti decẽ. MATROnaliũ amplexuũ: Ex ꝓceptoOratii ſic monẽtis.
Bucculæ. deſine matronas ſectarier. Vñ laboris plus haurire mali ẽ. q̃ ex re decerpe fructus. RVbẽtibus buc
culis: Genis nõ tã purpuriſſatis q̃ rubenti natiuo colore purpurãtibus ĩfra malas ĩ hoĩe ſunt buccæ &

inſiliunt. Cũ ecce crapula madẽs: & ĩprouidæ noctis de
ceptus caligine: audacte mucrõe diſtricto in inſani mo
dũ aiacis armatus: nõ ut ille uiuis pecoribus infeſtos:
tota laniauit armenta. ſed lõge fortius: qui tres ĩflatos
caprinos utres exanimaſti. ut ego te proſtratis hoſti
bus: ſine macula ſanguinis: non homicidam nunc: ſed
utricidam amplecterer. At ego ſic lepido ſermone Foti
dis inuicem cauillatus: ergo igitur iam & ipſe poſſum
ĩquam mihi primam iſtam uirtutis adoriam: ad exem
plũ duodeni laboris herculei numerare: uel trigemi
no corpori Gerionis: uel triplici formæ Cerberi: toti
dem per emptos utres coæquando. ſed ut ex animo tibi
uolẽs omne delictum: quo me tantis angoribus impli
caſti remittã: præſta quod ſummis uotis expoſtulo. &
dominam tuam: cum aliquid huius diuinæ diſciplinæ
molitur oſtẽde: cum deos inuocat: certe cum reforma
tu uideam. ſum nanq; coram magiæ noſcendæ arden
tiſſimus cupitor. quãquã mihi nec ipa tu uideare taliũ
rerum rudis: uel expers. Scio iſtud: & plane ſentio. cũ
ſemper alioquin ſpretorem matronalium amplexuũ.
ſic tuis iſtis micãtibus oculis. & rubẽtibus bucculis. &

per diminutionē bucculæ hilaritatis & riſus idices.ut Plinius tradit:quas fœmīæ purpuriſſo & medi/camine inficiũt.tãta eſt decoris affectatio:in epiſtolis ad atticũ ſcribe inquit Cicero quicquid in buccã uenerit.Vbi bucca pro ore ſicut uulgo uſurpatur.fuluiæ Marci antonii uxori bucca altera erat īflatior. ut docet Trãquillus ī libro de grãmaticis.a bucca bucculētus Plauto dictus : cuius buccæ tumētes ſũt: ab eodē buccões dicti quaſi buccis enormibus ꝑditi:& pro ſtultis accipiũtur. RENIdētibus:Splēditã/tibus Oratius.ut puro renidet luna mari.Alias renidere ridere ē. HIANtibus oſculis:Baſiis.ore patulo.& rictu ꝑuio īpreſſis.ſemihiulcũ ſuauium dixit elegãter ille qui ſcripſit.dũ ſemihiulco ſauio meũ puellũ ſauior. ADdictũ Deuictũ obligatũ.obnoxiũ.Inſtar eoꝝ qui ꝑtoris ſentētia creditoribus addicũtur:de quibus alibi copioſius.& explicatius ãnotaui.

Bucculē tus. Buccões. Rēidētes. Semihiulcum ſuauium. Addict⁹.

renidentibus crinibus. & hiãtibus oſculis & flagrantibus papillis:in ſeruilem modũ addictum: atq; mãcipatũ teneas uolētē.Iã deniq; nec larē requiro. nec domuitionē paro.& nocte iſta nihil antepono.Quã uellē inquit reſpondit illa ꝑſtare tibi o Luci:qđ cupis:ſed propter ĩuidos mores ĩ ſolicitudinē ſemp abſtruſa:& omniũ ꝑſentia uiduata:ſolet huiuſmodi ſecreta perficere. Sed tuũ poſtulatũ præponã ꝑiculo meo.idq; obſeruatis opportunis tēporibus ſedulo ꝑficiã: mõ ut initio ꝑfata ſum:rei tãtæ fidē:ſilentiumq; tribue.Sic nobis garriētibus libido mutua:& animos ſimul:& membra ſuſcitat.omnibus abiectis amiculis Hactenus deniq; intecti bachamur in uenerē.Cum quidē mihi iã fatigato de propria liberalitate Fotis puerile obtulit corollariũ. Iãq; luminibus meis uigilia marcidis ĩfuſus ſopor:& iam in alium diem nos attinuit.Ad hunc modũ tranſactis uoluptarie paucis noctib⁹:quadã die ꝑcita Fotis: ac ſatis trepida me accurrit.Indicatq; dominam ſuam: ꝗ nihil etiã tũc in ſuos amores cæteris artibus promoueret:nocte proxima in auem ſeſe plumaturã: atq; ad ſuum cupitum ſic deuolaturam proin memet ad tantæ rei ſpeculam caute prepararem.Iamq; circa primam noctis uigiliã:ad illud ſuperius cubiculũ:ſuſpenſo:&

DOmuitionē paro:Reuerſionē ad lares domeſticos.dictio compoſita ex domo & itõe.ut ãte dixius. NOcti iſti:noctē qua ē ī cõplexu photidis beatiſſimã iudicat utpote plenã ſolidæ uoluptatis. OLVci:Luciũ Apuleiũ ītelligit. VT īmo:Corrige ut initio. GARriētibus:Mutuo quaſi garritu ſermocinãtibus.Inuicēq; obſtrepētibus.garrire ē inepte ſtrepere.Cicero ait Philoſophos ī gymnaſiis garrire cœpiſſe: gãnire uero proprie canes dicũtur.Vñ & gãnitio dicta.canum q̃rula murmuratio. M.Varro aſinos rudeꝛ.cães gãnire.pullos pipare dixit.quãuis in mēdoſis codicibus nõ gãnire ſcriptũ legas.ſed garrire. hũanã quoq; uocē nonnulli gãnitũ uocauerunt.& gãnire ꝓ maledicere uſurpatũ ē:A frãnius gãnir ad aurem nũq̃ didici. MEMbra:Speciati gēitalia mēbroꝝ nomīe ſignificãtur.ut ſupra.ſtererũt mēbra q̃ iacebãt antea:hic priapus ī obſceno carmīe mēbroſior æquo dictus.Poeta quoq; ī ſerio ope ĩcautius dixit placidũq; petiuit cõiugis infuſus gremio ꝑ mēbra ſoporē. ABIEctis amiculis:ītelligi uult tũicã quoq; īteriorē.quã camiſiã uocãt:ſeſe abieciſſe.ut nudi ueneriæ paleſtræ obluctareꝛ:nã ut īquit ille.At mihi nuda ſatis nulla puella patet:& Proptius.merã nuditatē ī amore expetēs.& oē uelamētũ faſtidiēs minaꝛ ſe ueſtē cynthiæ diſciſſurũ laniaturũq; cũ ait.qđ ſi ꝑtēdes aio ueſtita cubare:Sciſſa ueſte meas expiere manus. INtecti : Denudati.& ſine ullo tegumēto. BACchamur: Furore quodã q̃ſi bacchico extimulati ruimus ī coitũ.& ſubãtes libidinamur. PVErile corolarium. Symbolicos & uerecunde ſignat poſticum cõcubitum.& auerſã uenerē.& puerile diuerticulum ſibi a fotide oblatum fuiſſe.ueluti ꝓ auctario quodã.Corrollarium eñi ut ſciēter docet Varro id eſt.qđ mercedi & mãu ꝑcio additꝛ ꝑterq̃ qđ debitum.uocabulum a corollis factum ē:qđ heæ cum placuerãt actores ī ſcena dari ſolitæ ſint.Vñ & corollarium apud Ciceronē.& Trãquillum pro munuſculo ultra legitima ꝑmia exhibito.& quodã quaſi additamēto debitæ mercedis.cũ autē id gēus corollaria ꝑtii haud magni ſint:hĩc factum ē ut corollarium pro re leuiori ac appēdicula uſurpeꝛ.Plinius ī nono:at illa corolarium id eē cõſumpturumq; ea ī cena taxationē cõfirmãs.Idē corollaria corõas dici Auctor ē ī.xxi. cuius uerba ſunt hæc.paulati & Romæ ſubrepit appellatio corollis ītet initia ꝑp gracilitatē nomīatis. mox & corollariis.poſtq̃ e lamina ærea tenui inaurata aut inargētata dabãꝛ. PERcita: Cõmota.excita. NIhil promoueret:Nihil proficeret & efficaciter polleret ad amores ſuos cõciliãdos.& amaſium pelliciēdum. PLVmaturã.ſumptis plumis reformaturã. CVpitum : Amaſium. PROin.M.Tullius ī oratorē:dei ēt ſæpe & ex ī pro deide.& exinde dicimus.ſic & proin pro proīde frequēs ē.qđ ſignificat ideo.Ideoq;. SPEculã:Cõtēplatum.& ſpeculationē.locus unde ſpeculamur uocabulo q̃ eleganti Cypriãn dicit ſpeculatorium. PRImã uigiliã.i.primis nocturnis horis: de quattuor uigiliis noctis:q̃ ex militari diſcipliã ſũt & ſingulæ triũ horaꝝ ſpacio ſupputãꝛ dixi affati ī ſupioribus. SVpius:Id an/

Garrire. Gannire. Gãnitus. Membra. Corollarium. Corollæ ex lamia. Dein Exin proin. Speculatorium.

inſono ueſtigio me perducit. Ipſaq; per rimã hoſtiorũ quãpiã iubet arbitrari: quæ ſic geſta ſũt. Iam primum omnibus laciniis ſe deueſtit Pamphile. & arcula quadã recluſa pyxides pluſculas ĩde depromit. de quis unius operculo remoto: atq; ĩdidẽ egeſta unguedíe diuq; palmulis ſuis adfricta: ab imis unguibus ſeſe totã: aduſq; ſũmos capillos pli nit. multũq; cũ lucerna ſecreto collocuta: mẽbra tremulo ſuccuſſu quatit. quis lẽiter fluctuãtibus promicãt molles plumulæ: creſcunt & fortes pĩnulæ: duratur naſus ĩcuruus: coguntur ungues adunci: fit bubo Pãphile. ſic ædito ſtridorẽ querulo: iã

Inſonũ. tea ſcãdulare appellauit. INſono: minime obſtrepo. nullũq; ſonũ faciẽte. Inſonũ. n. quaſi ſine ſono &
abſonũ. ſtrepitu dictũ: ſicut & abſonũ dici ſine ſono Nõius ĩterpretat̃. De ueſtigio ſonoro dixit Tibullus. Neu.
arbitrari. ſtrepitu terrete pedũ. ARbitrari: Spectare. Rimari. Interdũ pro auſcultare accipit̃. Plautus ĩ captiuis
ne arbitri dicta nr̃a arbitrari queãt: ueteres arbitro dicebãt: Idẽ in ſticcho. probiores uero arbitrabunt ſi
arbitriũ. probis narraueris. Arbitrari apud iuriſcõſultos accipit̃ pro iudicare: & ſententiã dicere ſicut & arbitriũ
Deueſtit. pro arbitri ſententia. LAciniis: Veſtimentis. SE deueſtit: Deſpoliat exuitq;. DEpromit: Educit ex-
pronus. trahitq;. inde promus dictus. qui
Condus. præeſt cellæ prõptuariæ. ex q̃ pe-
promus nora expromũt̃ uſiõis cã: cui con
librorũ trarius ẽ cõdus. Plautus ſũ prom⁹
prõptua- cõdus procurator pẽi apud Ora-
ria cella. tiũ foris ẽ promus. Auſonius pro
prõptariũ muſq; q̃ cõdus magis. In apolo-
pyxides. gia. promus librorꝫ dictus q ꝑeſt
libris expromẽdis: Idẽ Plautus feſtiuiter ſcitaq; trãſlatiõe cellã prõptuariã uſurpat pro carcere ĩ Amphitriõe. cũ ait: ĩdecras ex prõptuaria cella depromar ad flagrũ. prõptariũ a Boetio. & Auſonio decẽter dictũ pro cõditorio litterarꝫ & ĩgẽii cella. Vnde eruditio promi-
tur. PYXIdes: Vaſcula: q̃ ferme ex buxo fiunt uñ & nomẽ. Pyxos enĩ græce buxũ ſignificat. Attamẽ
Quintilianus ĩ. viii. ait pyxides dici cuiuſcũq; materiæ. Notiſſima ẽ illa apud Lactãtiũ ſententia. Medi-
pyxidecula. corꝫ tituli remedia habent pyxides uenena. A pyxide ὑποκοριστικῶσ fit pyxidecula. Inde pyxidatũ
quoq; deducitur. Plinius. xxxi. cõmiſſuris pyxidatis. Ita ut ſuperior intret calce uiua. exoleo leuigatis.
pyxidatũ. ARcula: Lucianus. κυβωτιον uocat. DE quis: De quibus. OPERculo: Tegumẽto. ab opculo fit
uerbũ opculare qđ ẽ opculo tegere. Columella ab eo tẽpore quo primũ dolia opculaueris. ab eodem
Opcular̃. uas opculatũ. dictũ opculo cluſũ. INdidẽ: Ex ea pyxide. egeſta unguedie. educto exprõptoq; medica-
opculatũ mẽto. Vnguedo unctio. unctura. unguen ab ungẽdo oĩa deriuata: Virgilius. & odoras unguĩe ceras.
unguen. ADfricta: Quaſi frictiõe quadã cõtrectata. PERlinit: Inſpgit̃ pungit. Virgilius ĩ georgicis. ardẽtes auro & paribus lita corpora guttis. lita expõit Seruius pro illita & diſticta. a lino cõpoſita ſũt. Illino perli-
Lita no: & relino. qđ recludere ſignificat & apire. & regypſare. apud Terentiũ releui dolia oĩa. ſerias oĩs. con
Relino tra dixit Oratius cõditũ leui datus ĩ theatro cũ tibi plauſus. pro eo qđ ẽ gypſaui. clauſi opculaui. ab eo-
Releui dẽ fit collino. quod ẽ fedo. & ĩquino. Plautus: ĩ penulo pulchrũ ornatũ turpes mores peius ceno colli-
Leui nũt. Lucianus græce. χριεται ολη. i. ungitur tota. AB imis unguibus: Lucianus ἀπο των ονυχων
Collino. αρξαμενη. i. ab unguibus ĩcipiẽs. SVCcuſſu: Ex cuſſiõe. agitatiõeq;. ſuccuſſare enĩ ẽ frequẽter excute-
re. unde ſuccuſſus. pro ſuccuſſiõe. i. excuſſiõe. & ſuccuſſator caballus & ſuccuſſor dictus. qui ĩterdũ ſuc-
Succuſſare. cutit uexatq; ſeſſorẽ. Quis: Quibus. PROmicãt: Prorũpunt exiliũt. extẽdũt̃. PINnulæ: Diſparauit
diſtinxitq; Pinulas a plumis ſcite & ſignificãter. pinnæ. n. ſũt duriores. plumulæ uero molliores delica-
ſuccuſſus tioreſq;. præterea ĩteriores ſũt plumæ exteriores pinnæ. DVratur: Dureſcit durus fit. Lucianus. ηριν
ſuccuſſor κερατινη και γρυπη εγενετο. i. fit naſus corneus & incuruus. ex Luciano hoc totum. qui ſcribit ſe
pinnulæ. ſpectaſſe dominam paleſtræ ſuæ. nudato corpore thus ardenti lucernæ impoſuiſſe: & ſtantem multa
plumæ. cũ lucerna collocutã eſſe intellectus aũt huiuſce rei refertur ad eã magiæ ſpeciẽ: quæ ex lucernis futura
promittit. cuius meminimus in præfatione. FIT bubo: Quæ auis ab Apuleio dicitur bubo a Lucia-
no nominatur καραξ νυκτεριμοσ. tanq̃ bubo & corax nycterinos idem ſit. ſed ſi uerbum ex uerbo
bubo. græco ductum exprimere uelis. Coruus nocturnus ſignificabitur. κορακα enim coruum &. νυκτε-
Corax. ριμον nocturnum dici qui ignorat? quid ergo dicet quiſpiã neſciuit apuleius bubonẽ a coruo differ-
Nycticorax. re. Id mihi docte & ſciẽter ut oĩa eruiſſe uidetur ex ſecretariis interiorum litterarum. ſecutuſq; illos eſſe
ſcriptores: qui nycticoraca bubonẽ ſignificare cõtendunt. uaria eſt enĩ ſuper hæc re apud doctos diſcre-
nicticorax noctua uel bubo. pãtia. in pſalmis Dauiticis illud eſt cãtatiſſimum. factus ſum ſicut nycticorax in domicilio: In hebreo
pro nycticorace uerbum bos ſcriptũ eſt. qđ aquila & ſeptuagita ĩterpretes & theodocion nycticoracẽ
interpretati ſunt. Symachus upupã eſſe autumat: Sexta editio nycticoracẽ noctuam interpretatur.
quod & diuus Hieronymus ſequitur ſcribens. Vbi apud latinos & græcos legitur factus ſum ſicut ny
Erratũ interpretis Luciani. cticorax in domicilio. apud hebreos dici. factus ſum ſicut noctua in ruinis: pleriq; qđ idem quoq; me
morat putãt bubonem ſignificari: quos hoc in loco ſequitur apuleius noſter. qui ait pãphilen. factam
eſſe bubonẽ: qui Luciano eſt: κοραξ νυκτεριμοσ. Interpres Luciani fede labitur. qui nocturnam cor
bubo abominatus. nicẽ interpretatur. nã cornix græce nõ corax ſed κορωνη nominatur. Idq; adeo liquet ut res proba-
tione nõ egeat: bubo autem funebris abominatuſq; eſt publicis maxime auſpiciis. deſerta ĩcolit. nec
tantum deſolata. ſed dira etiã & inacceſſa noctis monſtrũ nec cãtu aliquo uocali ſed gemitu: itaq; in

urbibus aut in luce uiſus dirum oſtētum eſt. Ouidius ignauus bubo dirum mortalibus omne. refert plinius bubonem oli intraſſe cellā capitolii: propter quod urbis luſtrata eſt. inter portētoſa magicæ uanitatis mendatia hoc quoq; tradunt magi. Cor bubonis impoſitum māmæ mulieris ſiniſtræ efficere ut omnia ſecreta pronuntiet. SVI periclitabūda: De ſemetipſa periculū faciens. experimētum capiens. an in auem demutata uolitare poſſet: periclitari. n. eſt præter notam ſignificationem experimētum facere: Siſena. periclitantur tormenta ac tela multaq; genera machinamētorum. VOlens: Cum libuit.

ſui periclitabūda paulatim terra reſultat. mox in altū ſublimata. forinſecus totis alis euolat. Et illa quidem magnis ſuis artibus uolēs reformatur. At ego nullo decātatus carmine: præſentis tantū facti ſtupore defixus: quid uis aliud magis uidebar eſſe: quā Lucius. Sic exterminatus animi: attonitus in amētiā: uigilās ſomniabā. defrictis adeo diu pupulis: an uigilarem: ſcite quærebā. tandē deniq; reuerſus ad ſenſum præſentiū: arrepta manu Fotidis & admota meis luminibus. Patere oro te iquā dū dictat occaſio. magno & ſingularis meæ affectionis tuæ fructu perfrui. & impartire nobis ungulū indidē. per iſtas tuas papillas. mea mellitula. tuumq; mācipiū inremunerabili beneficio ſic tibi perpetuo pignera. ac iā pfice. ut meæ Veneris cupido pinnatus aſſiſtā tibi. Ain iqt uulpinaris amaſio: meq; ſpōte

REformatur: In priſtinam figuram. & humanam formā reuertitur. DEcantatus carmine: Nullo cantamine ſiue incantamēto deuotus preſſuſq;. Quid uis aliud: accidit Apuleio ex miranda rei nouitate id quod pleriſq; omnibus ſolet accidere. ut ex iſpectione eorum quæ para. doxata ſunt. hoc eſt inopinabilia ſupraq; fidē: attoniti ſtupenteſq; adeo fiant: ut alia quæcūq;: potius eſſe uideātur q̄ id qđ ſunt: nec ſibi ipſis ſatis credāt. EXterminatus animi: Impos animi. amēs: & animo quaſi extra terminos ſuos abalienato. VIgilās ſomniabā: Ita Plautus. uigilās ſomniat. Itē in penulo. certe hæc mulier cātharidum ritu aſtās ſomniat: quē locum Plautinum ita legere ſoleo. ut cantharino pro cantharidum emendē. illo intellectu fœminam ſomniare aſtantem ritu cāthari uaſis uinarii: q ea forma figuratur ut rectus aſtet cōſiſtatq;. quæ de cantharidibus uermiculis produntur futilia ſunt. & nihil ad Plautinam elegantiā. DEfrictis pupillis: perfrictis oculis multa frictione qđ facere ſolemus ad ſomnum excutiēdū. Lucianus ἐξωδε ομαρ εκειμο οιομενοσ ορομ τοισ δακτυλοισ τοισ εμαυτου βλεφαρωμ υπτο υηρ: hoc eſt ego ſomniū illud uidere me exiſtimās digitis palpebras oculorum meorum perfricabā: eſt aūt pupula: & p diminutionē pupilla oculorū media: in qua uis ſpeculi adeo abſoluta eſt ut totā imaginē reddat hominis. fœminas oēs ubiq; uiſu nocere quæ duplicis pupillas habeāt auctores ſunt Plinius. Cicero: Solinus. hic illud Naſonis oculis quoq; pupulla duplex fulminat. DIctat occaſio: Præſcribit. ſuadet cōmonet. alias dictare ē cōponere altero exſcribente excipiēteq;. Quintilianus dictandi delicias improbat. cum impropria effluāt: & alia incōmoda ſubſint. quanta aūt occaſionis uis ſit & tēporis opportunitatis polleat in rebus obeūdis nemo ē q neſciat: græce dicitur εὐκαιρια quod & M. Tullius docet primo de officiis: Dixit Liuius non minus uere q̄ elegāter. in. xxv. ſi i occaſionis momento cuius præter uolat opportunitas cūctatꝰ paulum fueris nequicq̄ mox omiſſam queraris. occaſioni comes eſt metanoea ideſt penitentia: ſuper qua re Nobile eſt Auſonii Epigrāma. pittacus mitylaeneus unus ex ſeptem ſapientibus dicere ſolebat γνωθι καιρον ideſt noſce tēpeſtiuitatem: ſiue occaſionem: quæ rerū omnium potiſſima eſt: ſuper quo latiſſime diſerui in libello ſeptē ſapientū. IMpartire: Impartias. dicimus impartio & impartior. in actiua ſignificatione idiſcriminatī: eſt autē ipartire participare & partem dare. Oratius ſiquid nouiſti rectius iſtis candidus imperti. ſi non. his utere mecum. Annotant grāmatici partio & impertio uſurpari pro partior & impertior. Lucilius ſuſpitat impertit ſalutē plurimam & pleniſſimam: INdidem: Inde ex eadē pyxide. PApillas: Obſecrātis eſt. papillæ capitula māmarū dictæ: q papularum ſunt ſimiles. & pro mammis uſurpantur. MELlitula: Blandimenti nomen: quo fotidem appellat quaſi dulciculam. PIgnera: Obliga & pignore quaſi quodam debitorem cōcilia. PIgnoratus aſſiſtā tibi: Ego ita corrigo. ut meæ ueneri cupido pinatus aſſiſtā tibi. Vt ſit ſnīa mūditer pureq; explicata hoc itellectu. pfice inqt ut ego ita hoc unguie trāſfigurer i auē: ſicut pāphile in bubonē reformata ē. ut ego pinatus alatuſq; fiā apud te haud ſecus q̄ cupido ueneri pinātus aſſiſtit. optat enī pinatus & uolaticus factus aſſiſtere fotidi pinde ac ſuæ ueneri: ſicut cupidines alati pſto ſunt matri

AIN: Ais ne. VVLpinaris amaſio. Vulpinari uetus uerbū ē. qđ ſignificat fraudibus & mēdaciis uera puertere. ac fraudulēter agere: dictū a fraudulētia uulpiū curſuq; itorto: uñ uulpiaris amaſio elegāter dictus amator fraudulētus: ſubdolus ac ipoſtor. inclinatꝰ aūt amaſio amaſiōis p amaſius & amator Vulpionē quoq; ueteres dixere p doloſo & palpatore ac ueteratore: qđ uocabulū lingua quoq; uernacula retinemus. Apuleius i magia ēt cū matri blandirere: tñ iā tū uulpionē & impium fuiſſe. uulpe nullum animal ſolertius. nullū fraudulētius Eſopi fabulæ teſtātur & uulgo quoq; creditur ob hoc ait. M. Tullius i primo de officiis cū duobus modis. i. aut ui aut fraude fiat iniuria. fraus q̄ſi uulpeculæ. uis leōis uī

Cor bubonis in magia.
piclitari.
paradoxata.
uigilans ſomniat.
locꝰ plauti.
cātharidū ritu p cātharino.
pupula.
pupilla.
duplex pupilla noxia.
dictare.
eucæria.
metanoea comes occaſiōis.
dictū pittaci.
liber ſeptē ſapiētū cōditꝰ a phil.
Impartio
papillæ.
uulpiari.
uulpiaris amaſio.
uulpio.

Scitū lyſandri.

Scitu dignū.nec relatu indignū eſt illud Lyſandri lacedemonii . qui ad eos a q̄bus culpabatur ꝗ plurima fallaciis ageret doloq; maxime falleret:ſubridēs dicti tabat οπου μη εφικμειται τη λεορτκπροσαπτεομ ειμαι τιμ αλωπεκημ.i.quo leonis pellis pueire nō poſſet.Vulpinā pellē aſſuēdā eſſe.ꝓuerbiū eſt græcoꝶ.αλωπεκιζειμ προσ ετεραυ αλωπεκα de his q doloſi doloſos fallere aggrediūtur. ē & illa de uulpe paroemia αλωπηξ ου δωροδοκειται.i.uulpes munere nō capit̄.de his q nō facile donis capiūt:Vulpē ſolerti auditu eſſe tradūt:obſeruatūq; eā aure ad glacié appoſita cōiectare craſſitidinē gelu.

ꝓuerbia de uulpe.

ASIá:Emēdo aſciā: ut ſenſus ex illa uulgara uſitataq; ſentētia eliciat̄ uis ut egomet mihimet malū cōficiā.ſimq; ipa auctor mei doloris.ſi .n.te fecero uolaticū pinatūq;.tuq; mox alio deuolaueris:quē potero tūc ego icuſare.niſi me ipam de infortūio meo? Nāq ſibi ſuiſq; met cruribus ſuapte ſpōte aſciā inpigit illiditq; neminē niſi ſe pōt accuſare:cum ipe crurifragii ſibi met auctor extiterit.eſt.n.aſcia ferramētū fabricæ materiariæ . quā primus iuenit dedalus ut docet Plinius:q̄ ſolet iterdū materiarius faber p incuriā ſua ipſius crura cōcidere.Hieronymus aſciā eleganti uocabulo dolatoriū nūcupat:a dolādo.ſ.leuigādoq; ab aſcia exaſceatū opus dixit Plautus.ꝓ pfectū expolitūq;.in hāc ferme ſentētiā ē illd Plauti ex milite.temere haud edolas tabulā tuis nūc cruribus. SIginer:Dictio iuſitata ignobiliſq;. & ut ſētio nullius ſignificatus.ꝓin legere malin ſaginer:quaſi a ſagina & piguitudine ducto uocabulo. ut amatorē hoc noie cōducēter appellet quaſi ſagiatū pauloq; habitiorē curatioreq; nā & ſupra oſtēdit Apu.ſe fuiſſe ſucculētū. LVpulis:Meretricibus.& alluſit ad lupas feras quæ opimiora ſaginataq; cibaria ſectātur

Aſcia. dolatoriū

ſaginer. celites apathes

AVT mihi:Lego a me. CElites:Dii celites i ipſo ethere puriore ſunt. nec admodū eos mortaliū uota ſolicitāt apathes perhibēt.hoc eſt ſine paſſionū turbellis.auctor Martianus. PVgnarū:Lego pinnatū.eſt eni ſenſus dii inquit a me prohibeāt tantū ſcelus.ut ego non mox reuolē ad meum nidulū. hoc eſt ad meā fotidē poſt illā uolaturam.pinantāq; deformationē.ēt inquit ſi Aquila fierē.& altiora celi peterē.tn̄ ad te o mea fotis uellē remeare. ARmiger:Quis neſcit aquilā nunciū & armigerū ſupmi Iouis nominitari:uel ob fabulā:qua in bello aduerſus titanas Ioui i auſpiciū aduolaſſe fertur. uel ut Plinius tradit.qa nūq̄ fulmie exanimat̄. VINxiſti:Quia p̄miſit nodulū capilli deo uixiſti ſubiūxit cōgruenter & decēter:ſpiritus.n.noſter ꝓprie uinculo quodā iſolubili uicitur alligaturq; amatæ puellæ & ut iquit Plautus.Amica anima eſt amanti. MEæ fotidi:Attendenda noua elocutio: qua ſignificat nullam ſe magis uelle q̄ fotidem. PERuctus:Illa ſcilicet unguedine magica.& ui tranſfigurationis præpollente. q̄q̄ feſtino:Lege q̄q; feſtiuo:Irouicos pronūciandum. LArem quēpiam:In aliquod domicilium.

aquila Iouis armigera

ueſptiliones a ueſpe nyctetides

FOribus uidemus affigi:Inter nocturnas aues ſunt noctuæ.bubo.ululæ.ſunt & ueſpertiliones : quibus a ueſpertino tempore inditum nomen:Ouidius nocte uolant ſeroq; trahunt a tempore nomen. græci quoq; a nocte hoc eſt αποτησ νυκτοσ νυκτεριδασ uocant:nocturnæ aues auctore Plinio uncos ungues habent.noctis monſtrum eſt bubo.magi tradunt ueſpertilionem ſi ſit circūlatus domui uiuus & per feneſtram inuerſo capite infigatur amuletum eſſe . ſignificat autē amuletū omne genus remedii aduerſus cūcta mala medicamēta.ab amoliendo nominatū:græci:αποτροπαια hæc uocant αροτου αποτρεπειν qđ eſt amoliri ſubmouere depellere.Amuletū dictio apud Pliniū frequēs i hoc ſignificatu ac prope peculiaris:nec apud ſcriptorē alium facilis repertu. SVis luant cruciatibus : Cauſam ſubnotat:propterquam nocturnæ aues foribus affigantur:ut uidelicet in eas regeratur quicquid dirum domibus illis portendunt:in quas penetrauerint.Dicimus nt Annotant grāmatici luo pœnā & luo peccatū . pro eo quod eſt pēdere penas & ſoluere ꝓ noxa.reluere dicebāt Antiqui ꝓ reſoluere & repignerare. AD meū Luciū:Reuertar reformaborq; in priſtinā mei ipius Apuleii formā. ES:Sis.

Amuletū quid.

Luo pœnā luo peccatū reluere

aſciam cruribus meis illidere compellis? Saginer meū ipſa lupulis conſeruo theſſalis . hunc alitem factū ubi quæram? Videbo quando? Ame ſcelus iſtud depellant celites inqum: ut ego quamuis ipſius aquilæ ſublimis uolatibus toto celo peruius : & ſupremi Iouis certus nuncius uel lætus armiger: tamen non ad meum nidulum poſt illam pinnarum dignitatem ſubinde deuolem? Adiuro per dulcem iſtum capilli tui nodulum: quo meum uinxiſti ſpiritum: me nullam aliā meæ Fotidi malle. Tūc etiam iſtud meis cogitationibus occurrit: cum ſemel auem talem perūctus induero : domus omnis procul me uitare debere. Quam pulchro.n.q̄q; feſtiuo matrone perfruentur amatore bubone? qđ q; iſtas nocturnas aues : cū penetrauerit larem quēpiam ſollicite p̄hēſas:foribus uidemus adfigi:ut qđ iſauſtis uolatibus:familiæ minātur exitiū:ſuis luant cruciatibus? Sed qđ ſciſcitari pene p̄teriui: quo dicto factoue rurſum exutis pinulis illis:ad meū redibo Luciū. Bono aio es : qđ ad huius rei curā ptinet:ait : nā mihi dn̄a ſingula mōſtrauit:quæ poſſunt rurſus in facies hominū:tales figuras reformare: Nec iſtud factū putes ulla beniuolētia ſed ut ei redeūti medelam ſalubrē poſſem

SVBſiſtere:Suppeditare.& opitulari.frequens uerbũ apud Apuleium in hac ſignificatione. FVtili- Suſiſtere
bus:Friuolis nugatoriiſq;.Futiles dicuntur homines.qui ſilere tacenda non queũt: ſic & uaſa futilia a Futiles.
fundendo dicta:quæ lato ore fundo anguſto ſunt.quibus ĩ ſacris ueſtæ utebãtur:propterea ꝙ aqua ad Futilia.
ueſtæ ſacra pertinẽs ĩ terra nõ ponitur:quod ſi fiat piaculum eſt: Vnde excogitatum uas quod ſtare nõ
poſſet:ſed poſitum ſtatim funderetur. HERculis:Lege hercules. ut ſit aſſeueratio per herculem qua-
le eſt illud me hercules.& mediuſfidius. ANEti modicum:Anetum ructus mouet. & tormina ſedat. anetum.

ſubſiſtere:ſpecta deniq; q̃ paruis q̃q; futilibus tãta res procuretur. Herculis Anthei modicum cum lauri foliis immiſſum:rore fontano datur lauacrum:& poculum.Hæc identidem adſeuerans ſumma contemplatione irrepit cubiculum:& pyxidẽ depromit arcula: quã ego amplexus:ac deoſculatus prius:utq; mihi proſperis faueret uolatibus deprecatus:abiectis propere laciniis totis:auide manus ĩmerſi & haurito pluſculo uncto:corporis mei membra perfricui. iamq; alternis conatibus:libratis brachiis:in auem ſimilem geſtiebam: nec ullæ plumulæ: nec uſq̃ pĩnulæ. ſed plane pili mei craſſant in ſetas.& cutis tenella duratur in coriũ. & in extimis palmulis perdito numero: toti digiti cogunt ĩ ſingulas ungulas.& de ſpinæ meæ termĩo grãdis cauda procedit.iã facies enormis.& prolixũ: & nares hiãtes.& labiæ pẽdulæ. ſic & aures ĩmodicis horripilant auctibus.Nec ullũ miſeræ formationis uideo ſolatiũ: niſi quod mihi iam nequeũti tenere Fotidem: natura creſcebat. ac dum ſalutis inopia cuncta corporis mei conſiderans.:non auem me ſed aſinũ uideo. Querens de facto Fotidis:ſed iam humano geſtu ſimul: & uoce priuatus: quod ſolum poterã poſtrema deiecta labia:

ſingultus cohibet. ſemen aneti
feruens olfactu ſumptũ ex aqua
ſedat cruditates oculos & genitu
ram hebetat. RORE fontano: Rores ſe-
Aqua fõtana.rores neq; gelu ne- reno.
q; ardoribus. neq; uentis nec niſi
ſerena nocte exiſtere tradunt. ro-
ſcidas æſtare aphricæ noctes eſſe
autumat Plinius.pluuia & ros ut
inquit Ariſtoteles in primo Me-
teorum.ferme idem ſunt ſed alte
rum copioſum.alteꝝ modicum.
Ros nocturnus humor ẽ. quem
ſerenitas tẽuiter ſpargit ut docet
Apuleius in coſmographia.græ-
ce droſos nominat. LAVAcrũ Lãri autu
& poculum:Senſus eſt quicunq; ra ignea.
uult reformari ĩ priſtinum habi-
tum opus eſt uel ut corpus lauet.
uel bibat ex: hoc liquore lauri-
nis foliis & aneto cõcinnato.lau-
rus aũt ut docet Proclus Platoni-
cus.igneã ſolis naturã imitat & ĩ
magia pollet ad cuſtodiã numi-
nis. ABIEctis laciniis: Ex deſide
rio immodico ſignat ſe repẽte nõ
tã exuiſſe ueſtimenta oĩa q̃ abie-
ciſſe:ut ſtatim nudus perũgi poſ-
ſet unctulo illo magico & demu-
tatorio. HAVrito:Hauſto. edu-
cto deprompto. SIMIlem:Scilicet bubonẽ:in quam pãphile fuerat transfigurata. PLVmulæ:Quæ
ſũt molliores. PINnulæ:Illæ duriores. CRASſantur:Hocẽ craſſeſcũt dureſcũtq;. IN ſetas:pilos aſi-
ninos ſignificat.ſunt enĩ ſetæ uilli craſſiores ut equoꝝ.Plinius refert elephãto ſetarum nullũ tegumẽ
tum eſſe.Idẽ caudã ueterinis ſetoſam eſſe tradit:ſunt autem ueterina aĩalia omnia quæ uehere quid Setoſa
poſſunt:unde ueterinarius dictus:ueterinoꝝ medicus qui græco uocabulo κτηνιατρος dicitur quẽ cauda.
firmicus maternus mulomedicum interpretatur. Vulgo mareſcalchum nuncupãt.refert idem Pli- Veterina
nius omnibus in genere ueterino animalibus eoſdem morbos eſſe:qui homini ſint Cribrorum ge- ueterina-
nera ex ſetis equorum a gallis inuenta idem memorat:libro duodeuigeſimo. COguntur: Contra- rius.
huntur. EXtimis:Digitos qui in extrema parte palmularum hoc eſt manuum ſunt ſignificat coa- Mulome
ctos eſſe in ungulas aſini:eſt enim aſinus ex genere ſolidipedum.ſic eruditi appellant.animalia quo dicus.
rum ungula eſt ſolida:ueterino tantum generi ut inquit Plinius ungulæ renaſcuntur.ſues in illyri- Cribra ex
cõ ſolidas habent ungulas.Solida ungula & bicorne nullum eſt animal. extimæ autem palmulæ ſi- ſetis.
gnificantur extremæ ſummæq; partes manuũ Apuleius alibi in extimo mundi tergo degit. CAV- Solidipe-
da: caudæ præter hominem ac ſimias omnibus fere animalibus.ſetoſæ equis. bouum caudis lõgiſſi des.
mus caulis.idem aſinis longioq̃ equis: ENORmis.ĩmodica.& prægrandis. Lucianus dixit το προ- Extimũ.
σωπον μεγα. HIANtes:Patulæ.& follicantes. LAbiæ pendulæ:dicimus labia & labias.ut balnea Labiæ.
& balneas.fere ĩdiſcriminatim.hĩc elegãs ille uerſiculus aĩa ægra & ſaucia cucurrit adlabias mihi. Au- Labeões
gellius.labias ſenſim primores emouemus.quidã uiroꝝ labra.mulierũ labia diſcretione inaniſſima unde.
eſſe exiſtimant.a labris labeones dicti.ut docet Plinius.& hoc uerius eſt.q̃ qd Priſcianus prodidit.qui Chilões
a labe labeonem deduci autumat:chilones antiqui dixere homines enormibus labiis præditos.græ qui.
ce:το χειλος labrum.Eſopus fuiſſe dicitur προχειλος hoc eſt labro tumẽti prominuloq;. HOR- prochilos
ripilãt:horridioꝛ aſperioreq; pilo fructificant. AVctibus:Incrementis. NAtura creſcebat:Symboli- eſopus.
cos & opte genitalia ſignificat:quæ in aſinis ſunt enormia & ĩmodica. Querens: Conquerens muſ Natura p
ſanſq;. POſtrema labia.Poſteriore parte labri inferioris.Lucianus. το δε χειλος εκτιμκετε. genitali.

HVmidis: Quaſi lachrymis ex indignatione profuſis. OBliquū: Oblique: hoc eſt toruo obliquatoq; aſpectu. nomē pro aduerbio. EXpoſtulabā: Conquerebar. accuſabāq; fotidem. græce dixit Lucianus. ητιωμηρ. i. accuſabam: expoſtulare eſt querelā apud eum ipſū deponere. de eo ipo qui fecit iniuriam. poſtulare autem querelā diceī de altero apud alterum: auctor Donatus: hic apud iuriſcōſultos titulus de poſtulando. Terentius in hāc ſentētiam. ut cum eo hāc iniuriā expoſtulem. MIſera: Græce. ταλαιμα ειπερ εγω. PIxydum ſimilitudo: Signat pixydas adeo fuiſſe conſimiles: ut eas internoſcere non querit: quarum altera continebatur unguēdo ad trāſfigurandū in auem: altera in aſinū deformatū.

Expoſtulare

Poſtulaī.

humidis cū oculis: obliquum reſpiciēs: ad illam tacitus expoſtulabā. Quæ ubi me primum talē aſpexit percuſſit faciem ſuam manibus infeſtis: & occiſa ſum miſera clamabat. Me trepidatio ſimul & feſtinatio fefellit & pyxidum ſimilitudo decæpit. ſed beneq͂ facilior reformationis huius: medela ſuppediat. Nam roſis tantum demorſicatis exibis aſinū. ſtatimq; ī meum Luciū: puſtliminio redibis. Atq; utinā de more ueſpi paraſſe nobis corollas aliq̄s. nec morā talē patereris: uel noctis unius. ſed primo diluculo: remediū feſtinabitur tibi. ſic illa mœrebat. Ego uero quāq̄ pfectus aſin9: & pro Lucio iumentū: ſenſum tñ retinebā hnmanū. Diu deniq; ac multū mecū ipe deliberaui. An neqſſimā facinoroſſimamq; fæminam illā: ſpiſſis calcibus feriens & mordicus adpetens: necare deberē. Sed ab incepto temerario: melior me ſentētia reuocauit. nec morte mulctata Fotide: ſalutares mihi ſuppetias rurſus extinguerē. Deiecto itaq; & quaſſanti capite: ac demuſſata tēporali cōtumelia: duriſſimo caſui meo ſeruiēs: ad equū illū uectorē meū probiſſimū in ſtabulū cōcedo. ubi alium etiā Milonis quōdā hoſpitis mei aſinum ſtabulantē īueni. Atq; ego rebar ſi qđ ineſſet mutis animalibus tacitum ac naturale ſacramentū: agnitiōe ac miſeratiōe quādā inductū equū illū meū: hoſpitiū ac loca lauta mihi præbiturū: Sed proh Iupiter hoſpitalis: & fidei

FAcilior medela: ραον γαρ η τουτου θεραπεια. ROſis dmorſicatis: Lucia: ροδα γαρ μονον ει φαγοις αποδυσ μεν αυτικα τοκτηνοσ. i. ſi roſas tñ eſitaueris ſtatī exues iumētum. POſtliminio: Poſtea ex iteruallo: aduerbiū eſt. ſuper qua dictione in ſuperioribus copioſiſſime diſſerui. CO- rollas. Signat coronas ex roſa. Cuius uſus. ut inquit Plinius ī xxi. In coronis ꝑpe nimius eſt: hinc roſæ genus quodā accœpit nomē coroneolæ: centifoliā roſam cepio negauit in coronis addi. DIluculo: Græci ορθρον uocāt. SIC mœrebat: Sic triſtabaī q̄rebaturq;. Alias merere prima correpta ſignificat. militare. Interdū meret ꝑ meretur uſurpat Antiquitas. Plautus iculctus fit ut meret. SENſum humanū: Lucianus quoq; aſſerit ſe in aſinū deformatū: mētem priſtinā & ſenſum humanum retinuiſſe. ſic eni inquit εγω δε τα μεν αλλα ονοσ η μην, τασ δε φρενασ και τον νουν ανθρωποσ εκεινοσ λουκιοσ διχα τησ φωνησ. i. ego quidem cætera aſinos erā. aio autem & mente homo: Lucius ille citra uocem: Auguſtinus quod memoratu ſcituq; dignum eſt. libro. xviii. de ciuitate dei refert uiatores a mulieribus quibuſdam ſtabulariis in iumenta preſtigiis magicis deformatos fuiſſe & onera baiulaſſe. inquibus tamen non mens fierer brutalis ſed rationalis humanaq; ſeruaretur: ſicut Apuleius in libris quos aſini aurei titulo inſcribit. ſibi ipſi accidiſſe. ut accepto ueneno humano animo permanente aſinus fieret: aut indicauit aut finxit. MORdicus. Morſu & dētibus. aduerbium eſt. SAlutares ſuppetias: Auxilium roſarum ſalutare ſignificat: quo erat cariturus fotide interempta. Quaſſanti capite: Indignationis & iracundiæ ſpecimen eſt concutere caput. ſic & Virgilius. in. xii. ille caput quaſſans. non me tua feruida terrent dicta ferox. DEmuſſata contumelia: Tacite mecum. & cū murmuratione cōqueſtus. Terentius in adelphis accipiēda & muſſitāda iniuria adoleſcentium eſt: Vbi ponit Donatus patienda & cum ſilentio perferrenda. muſſitare. enim proprie diſſimulandi cauſa tacere. dictum uel a muto uel ab. M. quæ littera eſt nimiū præſſe uocis ac pene nullis hic Demuſſata cōtumelia eleganter & ſcite dixit pro diſſimulata. & cū ſcilentio indignationeq; tranſmiſſa. VEctorē: Qui me nehere ſolebat. alias uector pro eo qui uehitur accipitur. ut apud Lucanū. Cauſa eſt hæc ſola timoris uectorē nō noſce ſuū ſic iuriſconſulti uectores appellāt eos qui nauibus uectāī. PRObiſſimū: Ironicos. STAbulātē: Dicimus ſtabulo & ſtabulor. ut grāmatici tradūt: Virgi. cētauri ī foribus ſtabulāt dixit ꝑ habitāt & ſtabulanī. IVpiter hoſpitalis: græci xenion hoſpitale iouē uocant. q ab Ouidio hoſpes dictus: de quo poeta intelligi uoluit illo uerſu. Iupiter hoſpitibus nam te dare iura locuntur. FIdei ſecreta numina: Sic ſilius de fide: Iuſtitiæ conſors tacitumq; in pectore numen. uidetur alludere ad fidei ſimulachrum. quod in capitolio uicinum iouis optimi maximi ut in catonis oratiōe eſt maiores noſtri eſſe uoluerūt. De fide ennius o fides alma apta pinis & iuſiurādū iouis

Corōeola roſa.

Merere.

Viatores ī iumēta deformari.

Diuus Auguſtinus de trāſfiguratione Apuleii.

Muſſitaī.

Demuſſata cōtumelia.

Vector.

Stabulo

Iupiter xenios.

Fides iuxta iouē.

prætereafidei myſteria ut reliquorum deorum ſunt in operto.nec inuulgari fas eſt: fides iuſticiæ fun/damentum eſt.ut inquit Marcus Tullius.Fides ut docet Quintilianus in declamationibus ſupremũ rerum humanarum uinculum eſt.ſacra inter hoſtes.ſacra inter piratas.Numma põpilius Auctore Liuio ſacrarium & ſacerdotes fidei inſtituit. CApita conferũt: Quaſi conſilia cõmunicaturi.hoc fieri ſolet abhis.qui iter ſe ſoli ſeductiq; cõſultant.ne arbitri arbitrari queant. Lucianus itidem ſcribit equum ſuũ.& hiparchi hoſpitis aſinũ ταωτα κατακλιμαμτεσ ideſt auribus deiectis timẽtes.ſ.ne fenũ ipſ paratũ præriperet. calcibus prõpros ipſum incurſaſſe.

Sacrariũ fidei.

ſecreta numina: præclarus ille uector meus: cũ aſino capita cõferunt: in meãq; perniciẽ illico conſentiunt: & uerentes ſcilicet cibariis ſuis: uix me pſepio uidere proximantem: deiectis auribus tam fruẽtes: infeſtis calcibus inſequuntur. & abigor q̃procul ab ordeo: quod appoſueram ueſperi: meis manibus illi gratiſſimo famulo. Sic affectus atq; in ſolitudinẽ relegatus: angulo conceſſerã ſtabuli. Dumq; de inſolẽtia collegarũ meorum mecũ cogito: atq; in altũ diẽ auxilio roſario: Lucius denuo futurus: equi pfidiæ uindictã meditor: reſpicio pilæ mediæ: quæ ſtabuli trabes ſuſtiebat: In ipo uere meditullio Hipponæ deæ ſimulachrũ reſidẽs ediculæ: quod accurate corollis roſeis equidẽ recẽtibus fuerat ornatũ. Deniq; agnito ſalutari pſidio: pronus ſpei: quãtũ extẽſis prioribus pedibus adniti poterã: inſurgo ualide. & ceruice prolixa nimiũq; porrectis labiis. quãto maxĩe nixu poterã corollas appetebã. Quod me peſſima ſcilicet ſorte conantem: ſeruulus meus: cui ſemper equi cura fuerat mãdata: repente conſpiciẽs: indignatus exurgit. & quouſq; tandem inquit cantheriũ patiremur iſtũ: paulo ãte cibariis iumẽtorum: nũc etiam

ABIgor: Amoueor. ꝓpulſor. hĩc abigei dicti ab/actores aliẽi gregis. & abigeatus ipm crimẽ. apud iuriſcõſultos fuſius uberiuſq; iſta trãctãtur. ILLigatiſſimo: Solutiſſimo.uel lege illi gratiſſimo. ut ſine duæ dictões. famulũ aũt gratiſſimũ appellat ironicos equũ uectorẽ illũ ſuũ. AFfectus: Male mulctatus calcibuſq; contuſus. COLlegarũ: feſtiuiter collegas ſuos uocat iumẽta aſinũ.ſ.& equũ.tãq̃ i eodẽ magiſterio officioq; conſociatos.ſic ſtatius ſtellã ut opinor collegã noĩauit.quia eodẽ poeticæ diſciplinæ ſtudio teneret. ne ratius iuriſcõſultus tres facere collegiũ exiſtimat apud oratores duo collegiũ faciũt.hinc a Liuio & Amiano Marcellino collegium conſulum duorũ dictũ. PIlæ mediæ: Signat in medio ſtabulo fuiſſe pilam hoc eſt colũnã ſtabuli contignationem & camerã fulciẽtẽ. In hoc ſignificatu ſyllaba pilæ prima producitur. cum alias corripiatur: a pila pilati aduerbiũ fit.quaſi p pilas: quo utitur uictruuius.Inde oppilare deduci quoq; autumo.tãq̃ pilarũ oppoſitu obfirmare occludereq;: ſicut a.M.Tullio oppilatæ tabernæ dicũt: De pila Virgilius.ſaxea pila cadit.& oratius: nulla taberna meos habeat neq; pila libellos.græci στυλομ appellãt colũnã.Catullus a pileatis nona frattribus pila ubi noĩe pilæ taberna ſignificari uidet. MEditullio: Medio: meditulliũ a medio dictũ autumãt eruditi.& iprimis boetius. q̃ illud tulliũ q̃ſi ꝓductionẽ quãdã eſſe uult.ſicut i poſtliminio. Hieronymus contra pellagianos ſcribit hoĩem: i meditullio poſitũ eẽ ut de uirtutũ culmĩe ad uitia labat: & ex uitiis aſcẽdat ad ſublimia. HIPpõæ deæ ſimulachrũ: Hippõa equorum & ſtabuli dea ẽ. Argumẽto nomẽ.hippos.n.equus. Tertul.i apologetico. Vos tñ ñ negabitis & iumẽta oĩa & equos cãterios cũ ſua hippõa coli a uobis. illd ſcitu dignũ ẽ & Annotatu: deos eẽ quoſdã: quos antiq ſemonas dici uoluerũt: quos nec celo dignos aſcriberẽt ob meriti pauptatẽ.nec terrenis eos deputare uellẽt ꝓ gr̃iæ ueneratiõe.quo ĩ numero ſunt priapus.hippona & uertũnus.auctores.M.V.& placides.apd.Iuue.uerſus ẽ ille uulgatiſſimus iurat ſolã hipponã.& facies olida ad pſepia pictas.quẽ uir ſæculi nr̃i doctiſſimus ita legit ſolã hippo.ut ſicut dido.& mãtho.pro didonẽ & mãthonẽ.Ita ꝓ hipponẽ hippo.accuſatiuo caſu dicamus. ex formula uidelicet græce decliatiõis.Ego de magnorum uirorum iuditio: quorum auctoritas ꝓ rõe habẽda ẽ: ut nihil auſim temere ꝓnũciare: Ita illd aſſerere nõ dubitẽ qd hippona.ut pomona.ut bobona ſecũdũ formulã primi ordĩs uſurpat apd ſcriptores idoneos. AEdiculæ: appellatione ediculæ ſignificat receptaculũ & quoddã q̃ſi loculamentũ ac repoſitoriũ: quo ſimulachra deorum cõtineri ſolẽt: i hãc ſniam Pli.i.xxxvi ædicula eius tota apit ut conſpici undiq; poſſit effigies deæ fauẽte ipa ut credit facto. nec minor ex quacũq; pte admiratio ẽ. Satyrographus quoq; dixit.ſi qs i ædicula deus unicus. FVErat ornata: Scribit Plinius qd corõæ deorum honos erãt.& lariũ publicorum priuatorũq;.& ſepulchrorum & maniũ. PROnus ſpei: Sic felix animi.ſecurus Amorum & mille alia ſimiliter: NIxu: Conatu. Cãteriũ patiremur iſtũ Pronũciatiõe adiuuãdũ ẽ ut uultuoſe & ĩdignãter a ſeruo dictũ uideat: Cãterius aũt ſignificat equũ.& eũ ꝓprie cui teſtes abſciſſi ſunt: ſicut maialis diſtat a uerre: cap' agallo Veruex ab ariete.Ita cãteri' diſtat ab equo.hæc.n.oĩa teſticulis amputatis caſtrata ſũt.Plau.i captiuis.q aduehũt q̃drupedãti cruciãti canterio.Idẽ i aulularia.Ego faxi muli ꝓcio qui ſupaut equos ſient uiliores Gallicis cãteriis Canterii quoq; in ædificiis noĩantur de quibus.

abigeus. abigeat'. tres collegiũ faciũt collegiũ. cõſulũ. pila pilatim oppilare. meditullium. homo ĩ meditullio. hippona dea ſemones dii. ædicula. canterius equus. maialis. ueruex. cãterius quid.

ſimulachris deorũ ĩfeſtum? quin iã ego iſtũ ſacrilegũ: debilem: claudũq; reddã. & ſtatim telum aliquod quæritans eruere: faſcẽ lignorũ poſitũ offendit rimatuſq; frondoſum fuſtẽ: cunctis uaſtiore: nõ prius miſerum me tundere deſiit: quã ſonitu uehemẽti: & largo ſtrepitu percuſſis ianuis: trepido etiã rumore uiciniæ cõclamantis latrones: profugit territus. Nec mora cum inpatefactis ædibus: globus latronum inuadit omnia & ſingula domus mẽbra cingit armata factio. Ex auxiliis hincinde cõuolantibus: obſiſtit diſcurſus hoſtilis. cuncti gladiis ac facibus inſtructi: noctẽ illuminãt. coruſcat in modũ ortus ſolis ignis & mucro. Tunc horreũ quoddã ſatis ualidis clauſtris obſeptũ obſeratũq;: qd mediis ædibus conſtitutũ: gazis Milonis fuerat refertum: ſecuribus ualidis aggreſſi: diſindunt. quo paſſim recluſo totas opes uehunt. Raptimq; cõſtrictis ſarcinis ſinguli partiuntur. Sed geſtaminum modus numerum gerulorum excedit. Tunc opulẽtiæ nimiæ nimio ad extremas incitas deducti: nos duos aſinos: & equũ meum: productos e ſtabulo: q̃tum poſſunt grauioribus ſarcinis onerant. & domo iam uacua: minãtes baculis exigũt: unoq; de ſociis ad ſpeculãdũ: q de facinoris ĩqſitiõe nũciaret relicto: nos crebro tũdentes:

Victruuius. quin etiã canterius Columellæ & Plinio eſt genus uineæ: quæ ſimplici iugo conſtat ordine porrecto. optima hæc uino quando ſibi ipſa non obumbrat. aſſiduoq; ſole coquitur. & afflatũ magis ſentit & celerius rorem dimittit. Cauterium uero ferramẽtum ignitũ dicitur. quod ui cauſtica ulcera & putridas carnes curat hinc illud apud Hieronymum prouerbiale. putridæ carnes ferro curantur & cauterio: a palladio cauteres nominantur. quos habẽdos eſſe inſtrumẽto ruſtico præcipit. Inde cauteriata conſcientia ab Apoſtolo dicta. SImulachris infeſtum: Propter roſeas corollas hoc dicit: quas quanto maxime nixu poterat appetenter inuaſerat. nullo habito deæ reſpectu: SAcrilegum: merito ſrcrilegum dicit q coronas deæ dedicatas ſurripere contenderat. Apud Quintilianum & Rethoricos Doctores ex ſtatu finitionis q̃ri ſolet quid ſit ſacrilegiũ. quid ue ſacrilegus. Quidã ita finiunt. ſacrilegium eſt: ſurripere aliquid de ſacro. alii ſic: ſacrilegium ẽ ſurripere aliquid ſacri. hic queſtio an is qui priuatã pecuniam de templo ſurripit ſacrilegii reus fieri poſſit.

ÉMEre: Lego eruere. hoc eſt educere expromere. & quaſi ex abditu efferre. VIciniæ cõclamantis: Iũcti legendũ: uiciniæ conclamãtis latrones. illo intellectu. quod tota uicinia cõclamare cœpit latrones adeſſe: ut ita cuncti accurrerẽt ſuppetiatum. IN patefactis: Corrigo ui patefactis. IGNIS & mucro: Hoc dixit ꝓpterea ꝙ gladiis ac facibus corruſcãtibus inſtructi latrones inuaſerãt milonis domum.

HORreum: Nõ ſolum frumẽti & frugum repoſitorium eſt horreum ſed aliarum quoq; rerũ: ſicut hoc ĩ loco & apud idoneos auctores accipitur: Iuriſcõſulti titulo de emptione & uẽditione. Clauibus traditis ita merciũ in horreis cõditarũ poſſeſſio tradita uidet: Si claues apud horrea traditæ ſunt. Item paulus. dolia ĩ horreis defoſſa ſi nõ ſunt nominitati ĩ uẽditione excepta horreoꝝ uẽditioni ceſſiſſe uideri. Itẽ titulo locati: Dominus horreoꝝ effractis & cõpilatis horreis nõ tenet: nãq; ut ſcriptũ legimus libro q̃rto codicis: Domin9 horreoꝝ piculũ uis maioris uel effracturã latronũ cõductori pſtare nõ cogit. Autumant grãmatici & memorat Fortunatianus in libro de dialectica horreum ab ordeo mutata littera nominatum: Antiqui farreum a farre dixerunt: Diuus Auguſtinus quid ſit horreum planiſſime oſtendit ſic ſcribens in libro de opere monacorum: Apothecæ uel horrea uerbum ex uerbo repoſitoria dici poſſunt: Ab horreo horrearius elegãti uocabulo dictus: qui pro horreorum conductore poni uidetur apud iuriſconſultos Titulo de his: qui deiecerunt his uerbis: ſi horrearius aliquid deiecerit uel effuderit. Romæ fuerunt Sempronia horrea ad cuſtodiam frumenti publici. Entheca quoq; eadem pene ſignificatione ponitur: qua apotheca & horreum uidelicet pro loco gazæq; repoſitorio: idẽ Auguſtinus in libro de uita Clericorum: Enthecam nobis habere non licet: non eſt Epiſcopi ſeruare aurum: & poſt paulo: Non habeamus enthecam. hæc Auguſtini uerba ĩ Decretis canonicis. xii. q. prima percenſentur: Ab Entheca enthecatum deriuatur: pro eo quod in repoſitorio conditum & cellario incluſum: Enthecam memoriæ pro theſauro & cella ponit fulgentius. GAzis: Gaza ligua perſica ſignificat diuitias gaza ut ſcribit Põponius mella ciuitas ẽ ĩ paleſtina ex eo dicta qd ſi pſe ærariũ uocãt. nã cũ cambyſes armis egyptũ peteret huc belli & opes & pecuniam intulerat: hĩc Gazophylaciũ gazæ repoſitorium dictum: de quo apud eccleſiaſticos ſcriptores mentio creberrima. Iudei corbonã uocãt ſacrũ theſaurũ auctores Ioſephus: Euſebius. Heronymus. Recluſo: Patefacto. & aperto. Geruloꝝ: Maior ĩquit erat copia rerum gerendarum q̃ quibus geruli illi numero exigui ſufficicerent. græci βαστάζοντας uocant. quos noſtri baiulos dicunt & gerulos. Ad extremas incitas: ad extremam neceſſitatem egeſtatẽq;. ſic enim antiqui loquebantur. uerbum eſt apud Plautum frequentiſſimũ. Lucianus ſcribit.

Margin: Cauteriũ / Cauteres / Cauteria ta cõſciẽtia. / Sacrilegium quid / Horreũ quid. / Domin9 horreoꝝ. / Farreum / apothecæ: / horreari9 / entheca. / entheca, um. / entheca. memoriæ. / Gaza. / gazophilacium. / Corbõa. / Geruli. / ad ĩcitas.

latrões hipparchi domũ igreſſos ipm una cũ paleſtra ãcilla.& ſeruo ſuo cõprẽſos colligaſſe.Domũ ex
pilaſſe.pecũias ueſtes equũ & aſinũ alterũ/ſe quoq; ſarcinis oneraſſe:baculis mox ferietes ĩpuliſſe uſq;
ĩ mõtes. PER auia mõtiũ:Per mõtes iacceſſos inuioſq;.Luciãus ατριπτον οδον dixit.exẽplũ proſo Auia.
nomaſiæ ẽ apud Rethoricos Doctores.Auiũ dulcedo auiũ ducit.nã & loca auia dicũt:ĩ qbus uia ẽ nul
la uel infrequẽs.& hõ auius dictus auia rõnis aberrãs.Lucreti⁹.Auius a uera lõge rõne uagaris. SVB Auius
uenit.In mẽtẽ uẽit.ſuccurrit. AD auxiliũ ciuile:Implorãdo.ſ.cæſaris auxiliũ ad qđ pinde ac aſylũ ciui homo.

per auia mõtiũ ducũt cõcitos. Iãq; reꝝ tãtaꝝ põdere & montis ardui uertice: & prolyxo ſatis itinere. nihil a mortuo differebã.ſed mihi ſero qdẽ: ſerio tñ ſubuenit ad auxiliũ ciuile decurrere: & interpoſito uenerabilis principis noĩe: tot erũnis me liberare. Cũ deniq; iã luce clariſſima: uicũ quẽpiã frequentẽ & nũdinis celebrẽ p̃terirem⁹: ĩter ipſas turbulas græcoꝝ: genuino ſermõe nomẽ auguſtũ cæſaris ĩuocare tẽptaui. & o qdẽ tantũ diſertũ ac ualidũ clamitaui. reliquũ aũt cæſaris nomẽ enũciare nõ potui. aſpnati latrões clãorẽ abſonũ meũ: cedẽtes hincinde miſeꝝ coriũ: nec cribris iã idõeũ relinquũt. Sed tãdẽ mihi ĩopinatã ſalutẽ Iupiter ille tribuit nã cũ multas uillulaſ: & caſas amplas p̃terimus hortulum quẽdã proſpexi ſatis amænũ. In quo p̃ter cæteras gratas herbulas: roſæ uirgĩes matutino rore fluebãt. his inhiãs: & ſpe ſalutis alacer ac læt⁹ propius acceſſi: dũq; iã labiis undãtibus affecto: cõſiliũ me ſubit lõge ſalubrius: ne ſi rurſũ aſino remoto prodirẽ in Luciũ: euidẽs exitiũ inter manus latronũ offenderẽ: uel artis magicæ ſuſpitione: uel indicii futuri criminatiõe. Tũc igitur a roſis: & quidẽ neceſſario temperaui. & caſum præſentem tolerans in aſini faciem fœna rodebamus.

liter decurrere ſolẽt. ex quo eſt il
lud: ꝓuoco ad cæſarẽ & appello
cæſarẽ uſitatiſſimũ. Luciãus quo
que cæſaris nomẽ maxĩa ſe uoce
inclamaſſe ſignificat. quo ruditu
abſono offenſis latronũ auribus Sebaſtia.
effectum ẽ ut ob hoc ipm magis
uapularet.tãq̃ ita ꝓderet noctur
nos fures. NVNdinis celebrẽ:ſi
gnificat emporiũ forũq; nũdina
riũ illic fuiſſe. GEmino ſermõe:
Lego genuino ſermõe.hoc ẽ na
tiuo ac peculiari. AVguſtũ.Ve
nerabile.græci auguſtum σεβα
στον uocãt. Vñ ſebaſtia ciuitas
auguſti noĩ & numini dedicata.
ET.o.qdẽ:Per uocatiuũ caſũ in
uocãtes quẽpiã freqũẽter.o.ꝓpõi
mus. ut.o.cæſar.o.prĩceps.o.au Abſonũ.
guſte: & mille hmõi:ſignificat ſe
illud primum.o.plane ac diſerte
enũciaſſe.cũ aſini rudẽtes ſuo ru
ditu.o.potiſſimũ rudere uideãt.
DIſertũ:Planũ aptũ.explanatũ.
CLAmorẽ abſonũ:Vaſtũ aſpe
rũq;: & ſine legitĩo ſono. abſonũ
enĩ id ꝓprie ẽ. qđ nõ tã ſine ſono
eſt:q̃ qđ ſoni duri & abſurdi. Vñ
abſoni uoce dicti.M.Tullio. qb⁹
nulla ĩ ꝓnũciãdo ſuauitas ineſt.

NEC cribris iã idoneũ.Inſinuat ſe tot ictibus fuiſſe cõfoſſũ cõſciſſũq;.ut nec qdẽ cribris faciẽdis coriũ Coſcino
ſuũ foret idoneũ.Cribra enĩ ex pellibus corioq; aſelloꝝ cõfici qs ignorat? κοσκινον græce dicitur.uñ mantia
coſcinomãtia diuinatio q̃ p cribrũ fit.galli ex ſetis equoꝝ cribra inuenerũt.egyptii ex papyro.atq; iũco cribra.
hiſpani ex lino.excuſſoria & pollinnaria.ſũt aũt pollinnaria qbus pollin qui ẽ tritici flos purgatior ex Excuſſo
cernitur: Vñ & pollintor dictus qui pollinẽ facit & farinã.alias pollinctor accipit ꝓ cadaueris curatore ria polli
quaſi pollutoꝝ.i.mortuoꝝ unctor. ROſæ uirgines:Illibatæ itactæ icorruptæ.ſic a Martiale uirgo car naria pol
tha accipit.ꝓ ea q̃ nõdũ cõtrectata inuulgataq; ẽ. Plinius terrã uirginẽ dixit ſincerã intactã.neq; a me linctor.
tallicis refoſſam attamiatãq;.Ioſephus ait terrã q̃ uirgo ẽ eẽ rubẽtẽ. Oratio Philoſophoꝝ Auctore.M. Virgines
Tullio caſta ẽ uerecũda uirgo icorrupta.quodã mõ.Hinc uerbũ fit Deuirginari.qđ ẽ corrũpere: Vnde roſæ.
puella deuirginata q̃ p̃florata cõſtuprataq; exuit uirginitatẽ.Alias deuirginari dicebantur pueri cũ ex Virgo
ephebis deceſſerãt.& deuirginatũ puerũ dixere ex ephebis excedẽtẽ. HIS inhiãs:Roſas ſitiẽter appe terra.
tẽs.dicimus inhio huic rei: & hãc rẽ.Statius fraternos inhiantẽ obitus:Plautus.hereditatẽ inhiat qua Deuirgi
ſi eſuriẽs lupus. VNdantibus:Labia undantia decẽter dixit ꝓ mobilia flexibilia & undarũ iſtar ſinuo nari.
ſa:qualia eẽ ſolent ex appetẽtia & deſiderio. PROdirẽ in luciũ:Ideſt reformarer in priſtinã hominis Deuirgi
formã:fierẽq; iterũ Lucius Apulẽius. VEL indicii futuri:Senſus eſt.ſalubrius conſilium mihi uiſum natus.
eſt ab eſu roſarũ ad p̃ſens temperare.ne a latronibus interficerer.uel dum me magum ſuſpicãtur: uel Inhio he
dum uerentur ne indicium faciam illorum furti & expilationis. FOEna rodebamus:Pabulum iu reditatẽ.
mentoꝝ eſt fœnũ:græci corton uocant.a fœtu dictum.quot annis enĩ nouũ parit & fetificat:fœnum Fœnum
cordum uocant autumnale & ſerotinũ: fœniſex qui fœnum ſecat nũcupatur: Plinius in.xviii.igitur cordum.
cornu propter oleum ad crus ligato fœniſex incedebat.Collumella.necubi ferramentum fœniſecis Feniſex.
poſſit offendere.ſicilire eſt ſecare:quæ fœniſeces præterierunt.fœniſecium tempus ſectionis & pro ip Sicilire.
ſa ſectione accipitur Plinio Columellæ cæteris: metas fœni appellant ſtrues ita figuratas. ut ab imo feniſeciũ
latiores in anguſtum uerticem exacuãtur:qualis eſt metæ forma. Collumella ſtrigam in fœno no Mete fœ
minat ordinem & quandam quaſi connexionem coarctationemq; a ſtringendo ducto uocabulo. ni.Striga

HYPOTHESIS SIVE ARGVMENTVM.

DEmutatus in aſinũ Apuleius erũnas laborioſas eloquẽter enarrat: quas ſub Aſinina forma.humana mẽte retẽta.pegrinatione multiplici perpeſſus eſt: interſerũtur tẽpeſtiuiter uarii latronũ caſus.deſcribit̃ & ille q effigiẽ urſæ ſubiens inſtruxit apparatũ gladiatoꝝ:De induſtria inſerit fabulã pſyches:q̃ & uoluptate & eruditiõe ẽ refertiſſima.cuius myſticus itellectus ſuo loco explicabit̃. APVD notos diuertimus:Latine & eleganter dicitur deuerto ad te:& apud te:Plautus i pſeudolo.ego duortor extra portã i tabernã tertiã apud anũ illam doliarẽ claudã craſſam chryſidẽ.

Deuortor apud te.

Deuortor ut inqt phocas grãmaticus i pterito facit deuorti:ſicut actiua & neutra pferũtur. PRImus aditus.Acceſſus.& itroitus.

DIem ferme circa mediũ: cũ iã flagrãtia ſolis caleret: in pago quodam: apud notos ac familiares latrõib9 ſenes diuertim9. Sic enĩ primus aditus: & ſermo prolyxus. & oſcula mutua q̃uis aſino ſentire pſtabant. Nã & rebus eos qbuſdã dorſo meo deprõptis munerabãtur. Et ſecretis gannitibus:q eẽnt latrocinio partæ:uidebãtur indicare.Iãq; nos oĩ ſarcina leuatos: in pratũ proximũ paſſim libero paſtui tradidere.nec me cũ aſino uel equo meo cõpaſcuus cœtus attinere potuit:adhuc inſolitũ alioquin prandere fœnum.Sed plane pone ſtabulum proſpectũ hortulum: iã fame perditus.fidenter inuado.& quãuis crudis oleribus:affatim tamẽ uentrem ſagino. Deoſq; cõprecat9 omnis:cuncta proſpectabam loca:ſicubi forte conterminis in hortulis: candens reperirem roſarium. nam & ipſa ſolitudo iam mihi bonã fiduciam tribuebat. ſi

Quãuis aſino: Cõſimile illud. ut quãuis auido parerẽt arua colono. Sẽſus ẽ.ego & ſi aſinina tarditate & brutali ſtupore pditus erã, tamẽ facile ſentire poterã ex mutuis oſculis. & plixo ſermõe & largitione ſenes illos ad quos deuertimus fuiſſe familiares ac notos latrõibus noſtris: qui nos abegerãt. MVnerabãtur.Donabãt. & muneribus pſequebãtur: Vñ & remunerari.p munera rependere.& gratiã referre:Catullus teq; his ſuppliciis remunerabor: græco uocabulo infrequẽti qdẽ.

Remunerari. Antidora quæ.

ſed elegãtiſſimo: Antidora dicũt̃ remuneratiões. Vlpianus iter iuriſcõſultos eloquẽtiſſimus Titulo de petitiõe hereditatis ſcite & decẽter utit̃ hac dictiõe ſic ſcribẽs.Plane ſi antidora accœperũt dicẽdũ ẽ ea tenus locupletiores factos.q̃tenus accœperũt.uelut gẽus quoddã hoc eẽt pmutatiõis.puerbiũ græcoꝝ ſcitu relatuq; dignũ ẽ.

Prouerbium. εχθρων αδωρα δωρα.

εχθρων αδωρα δωρα.και ουκ ονησιμα.Ideſt inimicoꝝ Dona nõ ſunt dona minimeq; utilia.Dixit & euripides κακου ανδροσ δωρον ονησιν ουκ εχει.Improbi uiri Donũ minime iuuat.ex hac paroemia ductũ eſt illud Maronianũ.Timeo danaos & dona ferẽtes. DORſo meo:Se ſarcinoſum & pda onuſtũ fuiſſe ſignificat. GANnitibus:Suſurris.& murmurillis ut dixit Plautus. idẽ i Aſinaria inqt.quin cẽties eadẽ iperẽ atq; ogganiã.

Murmurillum. Partum.

PARtæ:acqſitæ & paratæ:partũ p parato dixerũt M.Tullius i ſecũda antoniana.ut ẽ apud poetã neſcio quẽ male parta male dilabũtur.Poeta aũt ille fuit ſi id ſcire deſideras Neuius. qd̃ grãmatici docẽt.Cõſimile ẽ illud Plautinũ ex penulo.male partũ male diſperit.

Male partum male diſpit.

LIBEro paſtu: Liberæ paſtioni. ut ſoluti exoneratiq; paſceremus. COMpaſcuus cœtus:agrũ cõpaſcuũ dixerũt cõmunẽ uicinis ad paſcẽdũ.In quo mihi atq; uicino ſimul paſcere liceat pecus.hinc apud Ciceronẽ i topicis & Quintilianũ & Boetiũ ex cõiugatis ducitur argumẽtũ.ut ſi cõpaſcuus ẽ ager cõpaſcere liceat hoc mõ.hic de quo q̃rit̃ ager cõpaſcuus ẽ:i cõpaſcuo ãt licet cõpaſcere.cõpaſcere enĩ & cõpaſcuũ iugata ſũt: i hoc igit̃ agro licet cõpaſcere qa cõpaſcuus eſt:& ita a cõiugatis ſumptũ ẽ argumẽtũ:

Compaſcu9 ager. Ex coniugatis argumẽtũ.

Nũc ſcite & feſtiuiter cõpaſcuus locus dicit̃ ab Apuleio:qui ſibi cũ altero aſino & equo cõmunis erat ad paſcẽdũ: & in quo ſimul cõpaſcere poterãt.Cœtus aũt dicitur quaſi cõmunis locus. Quidã codices habẽt cõpaſcuus locus itellectu ſimpliciore apertioreq;. POne ſtabulũ:Poſt ſtabulũ.ſic Virgilius pone ſubit cõiunx:Lucianus ορω κηπον οπισω τησ αυλησ uideo inquit hortũ pone diuerſoriũ.

Põe poſt. affatim.

AFFatim:Large habũdanter.admodũ.qd̃ aduerbiũ prima acuta nõ media amnianus poeta pnũciabat in litteris oppido q̃ peritus.& ita ueteres locutos ac grãmaticũ probũ teſtis ẽ Gellius. OLEribus crudis.Lucianus.ειχε λαχανα πολλα και καλα habebat iqt hortus olera multa & decora.

Candẽs.

CANdens roſariũ:albicãs.a cãdore dictũ.alias ignitũ.Differũt roſæ multitudine folioꝝ.aſperitate.leuore.colore.odore.alabãdica roſa albicantibus eſt foliis.Celeberrima roſarũ genera fecere noſtri ſcriptores pneſtinã & campanã.addidere alii mileſiam.cuius ſit ardẽtiſſimus color.eſt roſa a numero foliorũ dicta cẽtifolia.Nec odore nec ſpecie probabilis.

Centifolia roſa. Rhodinũ oleũ.

Oleũ ex roſis rhodinũ uocant.græce enĩ rhodon roſa noĩatur.Rhodini hoc eſt roſacei olei meminit Plinius in.xv.Idẽ in.xiii.celebrat unguẽtũ rhodinũ.tradẽs diuulgata maxime unguẽta eſſe ex roſa.roſarium dicitur græce.ροδωνια locus roſis cõſitus. quod & roſetum quoq; appellant: ut lilietũ.& Citretũ.palladio dictũ. qui pcipit roſaria menſe martio eſſe percolenda. ſi roſam temporius

habere uolueris aqua calida bis rigabis in die. DEuius: Auia publica & loco frequēti ſemotus ſeque ſtratuſq;. DE inmēti quadrupedis: Ideſt aſini. appellatione iumētoꝝ. an omne pecus. contineatur quærit Vlpianus ad edilitiū edictū. aitq; boues hac appellatione nō cōtineri. iumentū ut inqi Gellius nō ſolū animalia ſignificat. ſed uectabulū etiā. qđ a iunctis pecoribus trahebatur. ueteres enī noſtri iumentū a iungēdo dixerūt. Collumella a iuuādo iumēta dici autumat: ex eo qđ noſtrū laborē uel onera ſubuectādo uel arādo iuuēt: quo dicto diſſentire uidetur ab Vlpiani ſentētia. tāq̄ iumentoꝝ appellatione boues quoq; cōtineri poſſint: qui nos arādo maxīe iuuāt. aſinū aūt inter iumenta numerādū merito cenſemus. qui ſubuectando onera laborē mortalium iuuat: Cuius ruſticarū rerū auctores in emēdis tuendiſq; iumētis p̄cipuā rationē uolūt eē. plagarū & penuriæ tolerātiſſimus eſt. qn & oē rus tāq̄ maxime neceſſariū inſtrumētū deſiderat aſellū. q pleraq; utēſilia & uehere ī urbē. & reportare collo uel dorſo cōmode pōt. M. Varro libro ſecūdo de re ruſtica elegāti uocabulo doſſuaria iumēta uocat/ qđ onus dorſo ferre poſſint. Idē aſſellis doſſuariis cōportari refert oleū. uinum. Itēq; frumentū. aut qd aliud. Portius cato præcipit ī uillatico īſtrumēto habēdos eē aſinos clitellarios. & ploſtrarios. & molarios.

iumentū quid. — Aſinus inter iumenta. — Doſſuaria iumēta. — Aſini ploſtrarii clitellarii.

deuius & protectus abſconditus: ſumpto remedio de iumēti quadrupedis incuruo gradu rurſum refectus in hominem: inſpectante nullo reſurgerē. Ergo igitur cum in iſto cogitationis ſalo fluctuarem: aliquanto longius uideo frondoſi nemoris conuallem umbroſam. cuius īter uarias herbulas & lætiſſima uireta: fulgentium roſaꝝ minius color renidebat: Iamque apud mea nō uſque quaque ferina p̄cordia ueneris & gratiarū locū illum arbitrabar. cuius inter opaca ſecreta floris genialis regius nitor relucebat. Tūc inuocato hylaro atque proſpero euētu: curſu me cōcito proripio: ut hercule ipſe ſentirē. nō aſinū me: uerūetiā equū curru lem nimia uelocitate refectū. ſed agilis atq; præclarus ille conatus: fortunæ meæ ſeuitatē anteire nō potuit. Iam enim loco proximus: non illas roſas teneras & amenas: madidas diuinis guttis roris & nectaris: quas

græce iumētū κτηνοσ noiatur. Inde κτηνιατροι medici iumentoꝝ. quos noſtri ueterinarios appellant. & mulomedicos. & medicinā pecorū ueterinariā apud Varronē & Columellā. SALO fluctuarē: Trāſlatio a mari. qđ ſemp fluctuat. & eſtibus reciprocis fluit refluitq;. ſic Virgilius magno curarum fluctuat eſtu. In demonio Socratis tradit demones ſalo mētis ad omnes cogitationū eſtus fluctuare.

Veterinarii. — Fluctuat ſalo mentis.

VIREta: Loca plena uiroris uirētiūq; herbarū. uireta noiant. Maro deuenere locos lætos & amœna uireta. Vbi Seruius expoſuit uirentia. MINIVS color: Roſa ut auctor ē Plinius paulatim rubeſcens dehiſcit ac ſe ſe pādit. In calicis medio ſui ſtantis cōplexa luteos apices. Inter genera roſarū: q̄dā ſunt ardentiſſimi coloris minioq; ſimillimi. ut roſa mileſia. miniū inter pigmēta magnæ auctoritatis eſt. Auctor eſt Verrius Iouis ſimulachri faciem diebus feſtis minio illini ſolitā. triūphantiūq; corpora. ſic Camillū triumphaſſe. Canſores imprimis iouē miniandū locabant. Ethiopū populi maximeque proceres toti minio tingebantur. ut refert Plinius. Milton uocāt græci miniū. Homerus dixit ρηασ μιλτοπαριασ naues minio ſiue rubrica tinctas. miniariū metallū in bethica celeberrimū olim fuit: minium in uoluminū quoq; ſcriptura uſurpatur. Clarioreſq; litteras uel in auro uel in marmore facit. Arena ex qua fit cocci colorē habet: cocci color in roſis micat. gratius nihil traditur aſpectu. REnidebat: Splendebat. alias ridebat. ut ante dictū eſt. VENEris & gratiarum lucum: Nemoris amœnitatem ſignificanter expreſſit. dum inquit ſe crediaiſſe locum illum ueneris fuiſſe & gratiarum: quibus luci amœni/ conualles geniales uireta lætiſſima ex omni parte uoluptaria ſumme conueniunt: Claudianus graphice uenuſteq; deſcribit ueneris & cupidinum manſionem omnibus delitiarum amœnitatumq; numeris abſolutiſſimam. GEnialis: Voluptarii. & decentis. REgius nitor: alludere uidetur ad flores. qui inſcripti nomina regum naſcuntur in pratis. qualis eſt hiacynthus. & adonium: amaracus quoque regius puer fuiſſe fertur. qui in amaracum ſiue ſanſucum herbam odoratiſſimam uerſus eſſe traditur: Vnde amaracina unguenta dicta. eſt & iouis flos cuius meminit Plinius in. xxi. qui colore commendatur ac placet. INVOcato euentu: Inter duodecim deos. qui maxime agricolarum duces ſunt. quos conſentes uocant eſt euentus deus. hinc. M. Varro. in primo de re ruſtica. necnon precor bonum euentum: quoniam ſine ſucceſſu ac bono euentu miſera eſt agricultura. Plinius in. xxxyi. refert Romæ fuiſſe boni euentus & bonæ fortunæ ſimulacra in capitolio praxitelis opera. Colitur autem euentus ut omnia nobis eueniant proſpere & feliciter: unde. Donatus exponens Terentianum uerbum euenit. proprie inquit euenit. ideo & bonorum euentus dicitur.

Minio illini ſimulacrum iouis. — Milton. — Renidebat. — Amaracus puer in herbā. — iouiſ flos — Euetnus deus.

PROprio: Lego proripio. uerbum eſt: concitato enim curſu ſe ſe proripuiſſe deſignat. EQuum currulem: Pernicem. ſ. & curſu uolaticum. quales equi in curruli certamine conſpiciuntur. SCEuitatem: Sceuitiā. aſperitatem: & ut ueteres dixerūt ſceuitudinē. GVTtis roris: Virgilius in idyllio cui titulus eſt roſæ: Roſaria roſcida cognominat: quaſi rore madentia & roſcido humore gaudentia.

Sceuitudo.

Rubi ꝑpaginē docuerūt

RVBI: Spinæ. Plinius in hāc ſentētiā. Roſa naſcitur ſpina citius q̄ frutice. In rubo quoq; ꝑueniens. Rubi auctore Plinio propaginē docuerūt: nāq; curuati gracilitate & ſimul proceritate nimia defigunt rurſus in terrā capita. Iterūq; naſcuntur ex ſe ſe. repleturi omnia ni reſiſtat cultura. prorſus ut poſſint uideri hoīes terræ cauſa geniti. Rubi mora ferūt. & alio genere ſimilitudinē roſæ. græce uocat̄ cynoſbatos. hoc eſt rubus caninus. ſiue ut interpretatur Collumella ſentis canis. ex rubo uiua ſepes durabilis efficitur: Rubor ū roſa alopecias cū axungia emēdat.

Cynoſbatos. Sentis canis.

MARginē ſeptā: Maſculino & fœminino genere marginē dici teſtis eſt antiquitas. & docēt grāmatici: ſignificat aūt cuiuſcūq; rei extremitatē. Inde uerbū emargino: qd' eſt extātia in extrēo tollere: recidereq;: ſicut medicamētis excreſcētes in extremis partibus carnes tolluntur: Plinius i. xxviii. Item equarū ꝑterq̄ uirginū errodit emarginat ulcerat.

Margo. Emargino.

IN lauri faciē. Luciāus agrian daphnen uocat hāc arborē. i. ſilueſtrē laurū: cuius cibus letalis ſit equo & aſino: Luciāi uerba ſunt in hāc ſententiā: ουκ ην ροδα αληθινα τα δε ην εκ της αγριας δαφνης φυομενα ροδα εκεινα δαφνην αυτην καλουσιν ανθρωποι. κακον αριστον ομω τουτο παντι και ιππω. i. nō erāt roſæ ueræ: ſed ex ſilueſtri lauro procreatæ roſæ illæ. laurū ipſam uocāt hoīes peſtiferū cibū omnibus aſinis. & equis. Plinius uero rhododaphnen appellat cū Apuleo ad amuſſim cōgruēs. Idē enī eſt græco uocabulo rhododaphne. qd' latino roſa laurea. Alio noīe rhododendrō quoq; noīatur. quaſi roſæ arbor. Plinius in. xvi. eadē memorās: q̄ Apuleius & Lucianus tradit Rhododaphnen hoc eſt roſam laureā. iumentis capriſq; & ouibus uenenū eſſe: e cōtrario homini remedium aduerſus uenena ſerpentium. huic arbori folia nūq̄ decidūt: q̄ roſæ ſimilitudinē repreſentāt: Strabo in. xv. quadā tenus meminiſſe uidetur roſæ laureæ his uerbis: erat arbor lauro ſimilis qua guſtata iumenta omnia cū ſpuma in morē comicialis morbi emoriebātur.

Agria daphne. Rhododaphne. Rhododendron

FLOris inodori: Carentis odore. minimeque odorati: Inodorus flos inodorum pomum dicitur: quod ſine odore eſt: Inora dicuntur animalia ſine ore quales ſunt Aſtomi indiæ populi halitu tātum uiuentes & odore.

inodorū. inori Aſtomi.

CALIculos: In fruticibus ſatis multis. quidam quaſi calices & per diminutionem caliculi conſpiciuntur: de quibus mentio frequēs apud Plinium. nec quiſpiam exiſtimet inter Plinianam Apuleianamq; ſententiam eſſe diſſidio ex eo: quod Plinius dixit hanc arborem caulibus eſſe fruticoſam: tanq̄ caliculis potius legendum ſit: nihil enim obſtat eandem arborem fruticoſam eſſe caulibus & calicibus fœcundam. tanq̄ eadem in ſtipite & in imo fruticibus exuberet. & caliculis inter frondes & in ſūmo ſit copioſa. PVnicātis: Rubentes colore puniceo purpureoq;. RVreſtri: Ruſticano. ILLVD uenenū roſarium: id quidē uenenū eſt ut iam diximus. iumentis & cuncto pecori: uerū homini cōtra uenena remedio. GEſtiebā: Cupiebā geſtire enim modo cupere eſt: modo lætari.

Geſtire.

CONtanter: Cum quadā cōtatione & mora. Hortulanus: Græce. κηπουρος dicitur. κηπος enī hortus. Vnde & cepurica hortenſia. i. olera hortorū. de quibus Plinius in undeuigeſimo. Sabinus librū ſcripſit cepuricon. i. de hortenſibus. quē Mecenati dicauit: qui habuerint horoſcopum in. xiii. parte aquarii erunt hortulani. ut docet firmicus maternus. BACVlo: Lucianus. ξυλον αρπασε baculum ſiue lignū rapuit. PLAgis obtundit: Lucianus. με συνεκοψε ξυλω μητε πλευρων φεισαμενος μητε μηρων ideſt me baculo contudit. neq; coſtis neq; femoribus parcens.

Cepurica hortēſia.

MVLctato grauiter: Significat ſe crebris calcibus male mulctatum hortulanum ad terram proſtratum deieciſſe. & ita ſaluti fuga cōſuluiſſe. MONtis attigui: Proximi. ab attingendo dictus attiguus: ut a contingendo contiguus. Ouidius contiguas habuere domos. ueteres attigere dicebant. pro cōtingere. Plautus. Ne attigas puerum iſta cauſa quando fecit ſtrenue. ILLICO: Statim.

attiguus. Attigere.

rubi fœlices beatæ ſpinæ generāt: Ac ne cōuallē quidē: uſq; iā. niſi tantū ripæ fluuialis marginē denſis arboribus ſeptā uideo. heæ arbores in lauri faciē prolyxe foliatæ pariūt in modū floris inodori: porrectos caliculos: modice punicātis. quos equidē fragrātis minime rureſtri uocabulo: uulgus indoctum: roſas laureas appellant. quarūq; cuncto pecori cibus lætalis eſt. Talibus fatis īplicitus. etiam ipſam ſalutem recuſans ſpōte illud uenenum roſarium ſumere geſtiebam. Sdd dū contanter accedo decerpere: iuuenis quidā ut mihi uidebatur: hortulanus: cuius omnia prorſus olera uaſtaueram: tanto damno cognito: cū grandi baculo furens decurrit. abreptumque me totum plagis obtūdit: aduſque uitæ ipſius periculum: niſi tandem ſapienter alioquin ipſe mihi tuliſſem auxilium. Nā lumbis eleuatis in altum: pedum poſterioribus calcibus iactatis in eum crebriter. iam mulctato grauiter: atque iacente contra procliue montis attigui fuga me liberaui. Sed illico mulier quæpiam: uxor eius ſcilicet ſimul eū proſtratum: & ſemianimem ex edito deſpexit: ululabili cū plangore ad eum ſtatim proſilit: ut ſui uidelicet miſeratione mihi præſens crearet exitium. Cuncti enim

PAGAni:Ruſtici.& aggreſtes.alias pagani dicti urbici qui ſacramento militari aſtricti nō ſunt:ſup quo apud Suetoniū copioſius: Vbi explicatū leges uerſum illū Satyrographi.citius falſum ꝓducere teſtē cōtra paganū poſſis:De paganis qui ciues ſunt nec militant frequēs mentio apud iuriſcōſultos. Pagani.

CONclamāt canes:Ruſticorū mos eſt cōclamare canes & canibus defenſoribus ſe ſe tutari aduerſus inimicos.Fideliſſimi ante oīa homini canes ſunt:ꝓ bella collophonii itēq; caſtabalenſes cohortes canū habuere.hæc erāt fidiſſima auxilia.nec ſtipēdioꝝ indiga.Canes defendere cymbros.pugnaſſe aduerſus latrones canē ꝓ dño teſtis eſt Plinius. qui de canibus nō paꝝ multa memoriæ ꝓdidit. Canes ut inqt Cato iterdiu clauſos eē oportet. ut noctu uigilantiores & alacriores ſint.canū gña duo eſſe tradit. M.Varro unū uenaticū qd' ptinet ad feras alterū paſtoriciū.qd' cuſtodiæ cā parat'. & ptinet ad paſtorē. Collumella trifariā canū gña diuidit:unū uillaticū qd' uillā quæq; iuncta ſunt uillæ cuſtodit. Alterū paſtorale. qd' domi obſeruat ſtabulū. foris pecora paſcētia: Tertiū uenaticū probātur canes qui ſemp excādeſcant in exteros.pecuarius canis neq; ſtrigoſus neq; pernix nimis debet eē ſed robuſtus. ac ſtrēuus Cohortes canū. Villatic⁹ canis. Paſtoralis Venatic⁹ Strigoſus canis

pagani fletibus eius exciti ſtatim cōclamant canes:utq; ad me laniandum rabie perciti ferrent impetū: paſſim cohortantur. Tūc igitur proculdubio iam morti proximus cū uiderē canes modo magnos:& numero multos: & urſis ac leonibus ad compugnandum idoneos in me conuocatos exaſperari. ex re nata capto conſilio:fugā deſino:ac me retrorſus celeri gradu: rurſum in ſtabulum quo deuerteram recipio. At illi canibus iam egre cohibitis: arreptum me loro q̄ ualido:ad anſulam quandam deſtinatum: rurſum cedendo confeciſſent profecto: niſi dolore plagarum aluus artata: crudiſq; illis oleribus abundans: & lubrico fluxu ſaucia:fimo fiſtulatim excuſſo: quoſdā extremi liquoris

ſtrigoſum aūt intelligimus macrū & male habitū.quaſi ſtringoſum. eo q; is morbus corpora ſtringit aut fame aut alia uitia cauſa.apud Liuiū ſtrigoſiores equi.apud Gelliū ſtrigoſus equus. apud ueteres ſcriptores dictio frequētiſſima:ꝑcipit Columella.ne nominibus lōgiſſimis canes appelletur. quo celerius quiſq; uocatus exaudiat:qualia ſunt canū noīa.σκυλαξ ferox.lacon celer.tigris.a canibus ductū eſt uetus uerbū catulire.qd' ſignificat libidinari.& cupidine ueneris geſtire & coitū ſitienter appetere.M.Varro:feturæ principiū admittēdi faciunt ueris principio.tū etiā dicūt catulire.i.oſtēdere ſe uelle maritari.Ariſtoteles in.vi.de aīalibus canes inqt eodē illo mō affectæ canire dicūtur.Latinius purius ſignificātius dixiſſet interprex catulire q̄ canire:hinc laberius lupā catulientē dixit prolibidinātem. & maritari deſiderātē:Lucianus in hāc ſententiā.αιρεκραγελυσαι τουσ κυρασ.i.exclamauit ut canes ſoluerētur. Catulire. Catuliētem lupā

LEOnibus idoneos:In albania canes tā generoſi ſpiritus naſcūt'.ut leones elephātoſq; proſternāt.Clariſſimū eſt Alexandri Magni exēplū. qui canē albanū obiecit elephāto:quē aſſidua rotatū uertigine afflixit.ad cuius caſum tellus cōcuſſa eſt. pertinacia canis leoni mordicus inherētis luculente perſcribitur a quinto curtio. Elephas a cane cōfectus.

E RE nata capto cōſilio:Vetus ꝓuerbiū eſt in harena gladiatorē capere cōſiliū:& ut ſapiēter monet Seneca. Debet cōſiliū ſub die naſci.& hoc quoq; tardū eſt nimis: ſub manu quoq; quod aiunt cōſiliū naſcatur.& cū cōſilio res aptētur.hinc elegāter dicit' e re nata cōſiliū capi.qd' ſignificat prout res cōtigerit cōſiliū eē capiēdū: Quintilianus in quarto.multū gratiæ exordio eē autumat:q' e re natū eſt:Itē pleraq; gratiora ſunt.ſi inuēta ſubito nec domo allata. ſed inter dicēdū e re nata uideātur:Idē Quintilianus in.v.ex re ſumi cōſiliū tradit.nihilq; in omni uita prius eē cōſilio. Marcus Tullius dixit pro re nata ſcribens ad atticum. Antonii colloquium.cum heroibus noſtris pro re nata non incommodum. Sub manu conſilium naſcatur. E re nata Pro re nata.

Quam ualido:Validiſſimo.ſubtilis grammaticorum obſeruatio per ualidum dici uult.& q̄ ualidiſſimum.ut hæc particula quam ſuperlatiuo ſemper copuletur. Verum iſta confuſe licenterq; uſurpari apud auctores idoneos curioſius lector reperiet:grammaticali illa ſcrupuloſitate poſthabita:ſuper quo alibi annotamenta confecimus. AD anſulam: Vacerram Antiqui dicunt ſtipitem ad quem equi religantur. Marcus Tullius in lelio. quin etiam neceſſe erit cupere & optare ut q̄ ſepiſſime peccet amicus.quo plures det ſibi tāq̄ anſas ad reprēdēdū.ab anſa anſata uaſa dicta.& feſtiuiter apud Plautū i pſa-Anſatus hō.q glorioſe ambulat: brachiis ſubnixis. & iſtar anſarū extātibus.eminētibuſq;:Carcheſiū iqt Macrobius uas ē anſatū mediocriter. anſis a ſūmo ad īfimū ptingētibus. Vacerra. anſata uaſa. anſatus homo. Carcheſium.

DEſtinatū:Deligatū ut ſupra. CONfeciſſent:Extinxiſſent:iteremiſſentq;: īde cōfectores ferarū dicti.q feras cōtrucidāt. ALVVS:Per quā excremēta emittūt': alii ſūt ut iquit Celſus aluo aſtricta.alii ſoluta īterdū aluus ꝓ ipſis excremētis accipit'.ut apud eūdē Celſum: Aluinos quoq; & cœliacos nūcupāt ꝓfluuio alui affectos.fluxura ipa uētris & ſolutio elegāti uocabulo græco dicit' κοιλιολυσια quo utit' &.M.T.i epl'is ad atticū. CRVdis oleribus:ωμαλαχαρα d cuntur. Confectores aluus. aluini Coeliaci

FIMO fiſtulatim excuſſo:Expſſit i re qdē obſcena id tñ qd' uſu uēire ſolet ab aluo lubrica & cita:ut.ſ. quaſi p fiſtulā & ſyphonē ſtercora liquidiora egerāt'.& quaſi eiaculētur.foriolus ab antiqs.dictus q ſoluti uentris eſt.foria ſtercora liquidiora.laberius foriolus eſſe uideris in coleos cacas.feram quæ bo- Coeliolyſia. Foriolus

naſus uocetuř.apuđ idoneos ſcriptores inuenio interfugiẽdũ reddere fimum.iterdum & trium iugerum lõgitudine:cuius contactus ſequentes ut ignis aliquis comburat.& ita ſibi excremẽtis auxiliari

Fimeta. ſterquilinia.

a fimo fimeta dicta.quæ alio nomine ſterquilinia.Plinius fimeta ſub diuo concauo loco intecta ſtramento.ne in ſole areſcãt palo e robore depacto fieri iubet.De multiplici fimi differentia apud eũdem atq; Columellam & cæteros rerum ruſticaꝶ cõditores.illud adde.quod aſinini pulli fimum quod primum edidit polean ſiue polion uocant:cuius medica uis lyenem ſedat. ASPERgine: Aſperſione.

aſpergĩe: alios putore nidoris fœtidi a meis iã quaſſis ſcapulis abegiſſem. Nec mora: cũ iam ĩ meridiẽ prono iubare: rurſum nos: & præcipue me lõge grauius onuſtum producũt illi latrones ſtabulo.Iamq; cõfecta bona parte itineris: & uiæ ſpacio defectus: & ſarcinæ pondere depreſſus: ictibuſq; fuſtium fatigatus: atq; etiã ungulis extritis: iã claudus & titubans riuulũ quẽdã ſerpẽtis leniter aquæ prope inſiſtens: ſubtilẽ occaſionẽ fœliciter nactus cogitabã totũ memet flexis ſcite cruribus pronũ abiicere.certus atq; obſtinatus: nullis uerberibus ad ingrediẽdũ exurgere.immo ẽt paratus: nõ fuſti tantũ: ſed machera percuſſus occũbere.rebar enim iam me prorſus exãimatũ: ac debilẽ mereri cauſæ remiſſionẽ.Certe latrões partĩ impatiẽtia more. partim ſtudio feſtinate fugæ: dorſi mei ſarcinam duobus cæteris iumentis diſtributuros.meq; in altioris uindicte uicem lupis & uulturibus predam relicturos. Sed tam bellũ conſilium meum preuertit ſors deterrima. Namq; ille alius aſinus: diuinato: & ãncapto meo cogitatu: ſtatim emmentita laſſitudine cum rebus totis effunditur. Iacenſq; ĩ modũ mortui: nõ fuſtibus: nõ ſtimulis: ac ne

Polea. ſtercus hominis fetidum.

NIDOris: Graueolentia ſtercoris excremẽtiq; ſignificatur fetorem nidoris dixit lãpridius in cõmodo.Alexander aphrodiſeus.q̃riti Problematis. cur ſtercus ſiue fimus hominis maxĩe fetidi odoris ſit: cum quorũdam animaliũ & maximæ caprarum aromaticã ſuaueolẽtiam fragret.quoniam ĩquit homines multiformi & hũecto cibo affatĩ ueſcũtur. minuſq; exercentur.Ideoq; non bene concoctum tetri odoris cumprimis

Iubar.

eſt. IVbare: Sole.qui iubas lucis effũdit: Alias iubaris nomine lucifer ſignificatur. auctor. M. Varro.& Seruius.a pacuuio dictũ eſt exorto iubare noctis decurſo itinere.pacuuiũ imitatus Poeta inquit it portis iubare exorto delecta iuuentus.

Defecti q. ſyntectici fuſtuariũ.

DEfectus: Ex hauſtus ac languens.defectos uocat Plinius reſolutos.debilitatos & ſine uiribus: quos græci dicunt παρετουσ qui & ſintectici uocãtur: quorum mentio eſt apud eundẽ Plinium.qui & ſyntexes uocat ipſas defectiones. ICTIbus fuſtiũ: Suppliciũ fuſtium eleganti uocabulo fuſtuarium appellant.M.Tullius.& Liuius. VNgulis extritis: Plautus in Aſinaria.nempe hos aſinos prædicas uetulos claudos.quibus ſubtritæ ad fœmina iam erant ungulæ. SCIte: Pulchre & condecenter.

Macheta machero phorus. machero pius.

MAchera: Gladio.nam machera græco uocabulo & latinis uſitatiſſimo gladius nomĩnatur: Macherophorus enſifer.macheropius faber gladiorum. M. Tullius macherophoris centum ſequẽtibus miros riſus nos edere.pater demoſthenis auctore Plutarcho.macheropios eſt cognominatus ab officina gladioꝶ: quam athenis exercuit illud Satyrici poetæ de demoſthene ſcribentis: quẽ pater ardentis maſſæ fuligine lippus: a carbone & forcipibus gladioſq; parante.Incude & luteo uulcano ad rhetora miſit.

Cauſaria miſſio. honeſtiſſimo. Ignominioſa. Cauſarii. Cauſaria

CAVſæ remiſſionem: Corrigo cauſariam miſſionem.& ita aliquot ab hinc annis corrigendũ docui.cũ priuati ĩtra cubiculũ diſcipulis familiarioribus Apuleiũ enarrarẽ. ſunt.n.tria miſſionũ genera hõeſta cauſaria ignominioſa.honeſta eſt.quæ militiæ tẽpore ĩpleto datur.Cauſaria cũ quis uitio animi uel corporis minus idoneus militiæ renũtiať: ignominioſa cũ quis propter delictũ ſacramẽto ſoluit.Auctores iuriſcõſulti titulo de re militari.& titulo de his qui notantur ĩfamia.hĩc cauſarii dicti ualitudinarii: Plinius ĩ.xxv.ſcribit heleboꝶ minime dãdũ eſſe ſãguinẽ excreãtibus cauſariis uel latere uel faucibus.Liuius in.vi.Tertius inquit exercitus ex cauſariis ſenioribuſq; a Tito quintio cõſcribať qui urbi mœnibuſq; præſidio ſit: Vbi cauſarii ſignificanť milites.q̃ pp ualitudinẽ a laborĩbus militiæ ſoluti miſſiq; ſũt.ſpartiãus quoq; ĩ hadriãọ poſt hæc ĩquit profectus ĩ gallias oẽs cauſatios liberalitatibus ſubleuauit.diciť & cauſaria nomine ſubſtãtiuo pro ipſa miſſiõe ſimpliciter libro Codicis.xii.ubi ſic ſcriptũ legimus.cauſaria miſſus nulla exiſtiationis macula aſpergitur.ſenſus eſt Apuleii opinabar ĩquit.me cũ eſſẽ uerberibus fatigatus ungulis extritus claudicãs ĩualẽtia debilitatus mererĩ miſſionẽ cauſariã: quã ſcilicet milites ualitudĩe ĩpediti cõſeq ſolẽt a laborib⁹ militarib⁹ feriati: renũtiãtq; militiæ ueluti minus idonei.palladius cauſationẽ poſuit ꝑ uitio ĩteriore & egritudĩe cũ ait ĩprio ſi ſaluo capite ĩ pulmõib⁹ ac thorace.aut nulla ẽ aut rara cauſatio. Moræ: Contatiõis q̃ plerũq; maxĩeq; la

Cauſatio.

trõib⁹ detrimẽtoſa ẽ. DISTRIbuturos: Scilicet rebar.hoc ẽ opĩabar. BELlũ cõſiliũ: Scitũ elegãſq; ironicos. PRAEuertit: Præuẽit anticipauitq;. ANte capto cogitatu: Cũ anteuẽiſſet ꝑoccupaſſetq; id qđ ego mecũ cogitauerã. EMENtita laſſitudĩe: Cũ laſſitudinẽ itĩeris.& fatigationẽ ſarciæ ementiretur.

CAVda

CAVda quidē:ſic fieri ſolet ut ſcilicet cauda auribus.cruribus cōprenſis iacentes aſini exurgere cogant. POſthumæ ſpei:ſicut poſthumus dicit̃.qui poſt mortē & humanitatē patris natus eſt. ſic eleganter & ſcite ſpē poſthumā appellat ſerotinā nimis & tardā.& quaſi poſt mortē iumenti irritā & caſſā. Verbū poſthumare Tertuliano eſt pro poſt naſci.& poſteriorē eē:ſic enim ſcribit in apologetico.Cæteri quoq; prophetæ & ſi moyſi poſthumant.ideſt poſt moſem nati ſunt.& illo poſteriores exiſtunt. poſthuma quoq; ætas decentiſſime dicit̃ Sidonio pro futura & poſtera ſic ſcribēti ī epiſtolis:ſciat ætas

cauda quidē & aurib⁹:cruribuſque undique uerſū eleuatis tēptauit exurgere.quo ad tandē poſthumæ ſpei fatigati:ſecūque collocuti:ne tā diu mortuo īmouero lapideo aſino ſeruientes fugā morarent̃:ſarcinis eius mihi equoque diſtributis:diſtricto gladio poplites ei⁹ totos amputant.Ac paululū a uia retactū ꝑ altiſſimū ꝑceps in uallem proximam etiam nunc ſpirantem præcipitant.tunc ego miſeri commilitonis fortunam cogitās:ſtatui iam dolis abiectis:& fraudibus:aſinum me bone frugi dominis exhibere.Nā & ſecū eos aīaduerterā colloquentes:ꝙ in proximo nobis eſſet habēda māſio.& totius uie finis quieta:eorūque eſſet ſedes illa.& habitatio.clementi denique tranſmiſſo cliuulo:peruenimus ad locū deſtinatū.ubi rebus totis exolutis:atq; intus conditis:iā pondere liberatus:laſſitudinē uice lauacri:pulueris uoluptatibus digerebā.Res ac tempus ipſū locoꝝ:& ſpeluncæ illius:quā latrones inhabitabant deſcriptionē exponere flagitant.Nā & meū ſimul periclitabor ingeniū.& faxo uos quoque an mente etiam:ſenſuque fuerī aſinus ſedulo ſentiatis.Mons horridus:ſilueſtrbuſque frōdib⁹ umbroſus:& ī primis altus fuit.huius ꝑ obliqua deuexa:qua ſaxis aſperrimis & ob id inacceſſis cingit̃:cōualles lacunoſæ cauæq; nimiū:ſpīetis ageratæ:& q̄q̄ uerſus repoſitæ naturalē tutelā ꝑbētes ambiebant:de ſummo uertice fons afluēs

uolo poſtuma nihil tua fide firmius. LApideo:qui immobilis permanebat ut lapis ſimulacrūq; lapideū.Luciāus.εκειτο δε ωσπερ λιθοσ iacebat ut lapis.

DIſtricto:educto.& ut dicit̃ euaginato. POplites:neruos cruꝝ poſteriores flexuraſq; ſuffragium Elephas ut auctor eſt plinius poplites intus flectit hoīs modo.cætera animalia in diuerſum.Lucianus idē memorās τω ξιφει υποτεμνουσιν εκ των σκελων gladio inquit crura amputarunt.

ALtiſſimū præceps:ideſt præcipitiū:quod græci κρημνον uocāt Luciāus ωθουσιν εσ τον κρημνον ideſt impellunt in præcipitiū

COMmilitonis:aſini eodē cōmilitio iumētario mecum ſociati commilites dixit plinius pro cōmilitones & una militātes. BOnæ frugi:utilē & bonum cum laude dicimus hominem eſſe frugi bonæ.quaſi ꝓbum utilem & neceſſarium:frequēs eſt locutio ad bonam frugem redire hoc eſt ad bonos mores probitatēq;. CLEmēti cliuulo:modice clemēterq; ſurgenti:tales cliuos non aſſcendere nos ſed aſſcendiſſe cognoſcimus. PVLueris uolutatib⁹:uolutationibus.iumentis uolutatio ī puluere uicem lauacri & balnearū repreſentat.id qđ quotidie paſſim conſpicimus:plinius in.xvii.ueterina īquit a iugo.& canes a curſu uolutatio iuuat.idē in.x.ſolidipedū inquit propria eſt uolutatio.M.Varro tradit ſues in luto uolutari.hæc.n.illoꝝ requies.ut lauatio hoīs ideoq; uolutabra a Virgilio dicta loca:inquibus ſe apti uolutant cū ait in Georgicis.ſæpe uolutabris pulſos ſilueſtribus apros.uetus prouerbiū eſt apud Hieronymū & in decretis canonicis relatū.ſus lota eſt in uolutabro luti:Heraclitus ait ſues cœno cohortales aues puluere uel cinere lauari. RES ac tēpus flagitāt:pulchꝝ eſt ut uerſu græco teſtatū eſt.noſſe tēporis oportunitatē:ſiquidē καιροσ εστι των νομων κρεττων πολυ.i.oportunitas & occaſio longe melior eſt legibus. PEriclitabor:experiat tētabo.nā & piculū facere ē experimētū dare:ſic ſena piclitāt̃ tormenta ac tela multaq; gn̄a machinamētoꝝ:dicit āt ſe uelle facere piculū īgenii & eloquētiæ Topographia.i.loci deſcriptōe.ex quauis īgenii eluceſcit.& elegātia māifeſte cognoſcit̃:dū locus graphice ſpecioſeque deſcriptus ſub oculos.ita ſubiicit̃.ut cerni magis q̄ legi uideat̃. FAxo:faciā. SEdulo:ſtudioſe & diligēter dictū quaſi ſine dolo. DEuexa:procliuitates īclinatōeſq;:cōuexa quoq; de mōtibus & celo dicit̃. LAcunoſæ:lacunæ ſunt foſſe.ī qbus collecta aqua ſtare cōſueuit a lacu dictæ:quas alii lamas uocāt.Oratius.Viribus uteris ꝑcliuos flumīa lamas.cū āt in conuallibus crebræ ſint huiuſcemodi uoragines & lacunæ:merito lacunoſæ nuncupant̃.M.Tullius oppido q̄ decenter dixit lacunā in auro factā.intelligi uolēs exinanitionē auri & quaſi uoraginē quandā ex furto & rapina & alibi ut illā inquit lacunā rei familiaris explerent. NAturalē:ſpineta interdū naturali tutela ſepiunt loca reddūtq; tutiſſima interdū de induſtria fiunt.uetuſti auctores uiuā ſepē appellāt:quā ut inquit columella ſtructili prætulerunt.cū diuturnior ꝑmaneret:ea fit ex uaſtiſſimis ſpinis maximeq; ex rubo & cynoſbato:nos ſentē canis appellamus.columella & palladius præcipiunt hoc ſepimento hortos eſſe claudendos.

Spes poſthuma.
poſthumare.
poſthuma ætas.
Commilites.
Bonæ frugi.
Volutatio ſolidipedum
Volutabra.
ſus lota in uolutabro luti
periclitari.
Topographia.
ſedulo
Deuexa.
Lacunæ.
Lamæ.
Lacuna ī auro
Viua ſepes.

bullis ingentibus ſcaturibat: perque prona delapſus
euomebat undas argenteas. Iãq; riuulis pluribus diſp
ſus ac ualles illas amnibus ſtagnãtibus irrigãs: in mo
dũ ſtipati maris: uł ignaui fluminis cuncta cohibebat:
ĩſurgit ſpeluncæ: qua margĩes mõtãæ deſint, turris ar
dua: caula firma: ſolitis cratibus: ouili ſtabulatõe cõ
moda: porrectis undique lateribus. ante fores exigui
tramites: uice ſtructi parietis attẽdũt. ea tu bono certe
meo piculo: latronũ: dixeris atria. nec iuxta qcq̃: q̃ par
ua caſula: cannulis temere cõtecta: quo ſpeculatores e
numero latronũ: ut poſtea cõpari ſorte ducti: noctib9
excubabãt. Ibi cũ ſinguli irrepſiſſent ſtipatis artubus:
nobis ante ipſas fores loro ualido deſtinatis: anũ q̃dã:
curuatã graui ſenio: cui ſoli ſal9 atq; tutela: tot nũero
iuuenũ cõmiſſa uidebaĩ. ſic infeſti cõpellãt: etiam ne tu

BVLlis: bullantibus aquis: ſunt enim bullæ tumores: qui in aqua fiunt: & repente euaneſcunt. hic il
lud apud Varronẽ prouerbiũ. homo bulla eſt: quo ſignificaĩ hoĩem bullæ inſtar momento deficere ac
emori: uerbũ eſt bullare. qd ſignat bullas facere. Cor. Celſus inter notas male ualitudinis ait eẽ ſi uri
na bullat & male olet: Diminutiuũ bullæ eſt bullula. idẽ ſi quaſdã quaſi maculas repreſentat. aut ſi bul
lulas excitat. Bullantes aquas appellant Calphurnius & plinius quaſi bullis tumentes ſcaturienteſque
bullatas nugas dixit perſius pro charactere tragico tumenti & ſufflato. alias bulla ornamentum eſt ĩ
genuorum pueroꝝ: de quo apud
Suetoniũ copioſius: bullæ quoq;
ſunt quibus fores ornantur & ua
luæ: ut apud plautum in aſinaria
iuſſin in ſplendorem dari bullas
has foribus noſtris? M. Tullus ꝓ
bro dat uerri quod bullas aureas
ex ualuis templi ob ꝓcium abſtu
lerit. ARgenteas. a nitore & ꝑ
ſpicuitate argenteas dixit argenti
enim color candidiſſimus eſt. &
ideo ut inquit plinius militarib9 ſi
gnis familiarior q̃ auri. quoniam
is longius fulget. IN modũ ſti
pati maris: ſignat fontem per ri
uos plures diſperſum ualles illas
adeo repleuiſſe: ut maris quædã
quaſi effigies uiſeretur: cuncta co
hibentis. CAVla firma: caulas
dicunt munimenta ouiũ & ſæpta
Virgilius cũ fremit ad caulas uen
tos perpeſſus & himbres: ubi cau
las ut interpretaĩ Donatus dixit ambitũ ipſum: quo tutæ oues aduerſus inſidias continenĩ: græcũ no
mẽ eſt. c. littera detracta. nã græci αυλασ uocanĩ aĩalium receptacula quas noſtri caulas: qd & Seruius
docet. quidã caulas a cauo dictas autumãt: antiquitus. n. ante uſum tectoꝝ oues in antris claudebanĩ
ſic Lucretius caulas corporis & caulas palati ponit pro caua & foramiua. SOlitis cratibus: lego ſoli
dis hoc eſt firmis & robuſtis. a crate dictus cratitius paries: quo utimur inſtructura ruſti ædificii. palladi
us memit craticioꝝ podioꝝ: quibus granaria diſcernenda præcipit. ATtenduĩ: obtenduĩ oppo
nunturq;: ſignat. n. ex cratibus factũ parietẽ: quẽ ob id craticiũ appellant ſcriptores idonei. EA tu bo
no: prouerbialis locutio hoc intellectu: me duce & auctore poteris illa latronũ atria nominare. & ſiqd
ex hoc periculi urget & noxæ id meũ ſit cõſimiliter in libro de demõio ſocratis haud ſcio an bono cer
te qdẽ meo periculo poteris geniũ uocare: ſicut ãt atria in nobiliũ domibus dicũĩ. ita hæc latronũ atria
dici poſſunt ex ſimilitudine. CANnulis contecta: palladus cãnicia cameras uocat in agreſtibus ædi
ficiis ex cãna cõſtructas plinius in. xyi. tegulo arũdinũ iqt domos ſuas ſeptẽtriõales populi operiunt: in
reliquo uero orbe & cameras leuiſſime ſuſpẽdunt. ob id ait epigrãmatarius poeta: texãĩ reliqua tecta
palude tibi: cãnetũ uocãt locũ cãnis cõſitũ: q̃ palladius mẽſe februario ponẽda ꝓcipit. græce Donax dici
tur harũdo. hic apud pliniũ calamus fructicoſiſſimus Donax dictus eſt: & tibialis calamus quẽ auleticõ
uocãt græce. n. αυλοσ tibia: unde monaulon apud Martialẽ pro una tibia: cuius inuentorẽ Mercuriũ
fuiſſe teſtis eſt plinius. SPEculatores: græci epiſcopos uocãt: ſpecularẽ ſignificationẽ Troiano bello
ſi nõ inuenit. ſpeculatoriũ Cyprião locus eminẽs accõmoduſq; ad ſpeculãdũ. M. T. ſcribit ſe epiſcopũ a
Põpeio deſtinatũ eẽ oræ cãpanæ & maritimæ in principio ciuilis belli: hoc eſt exploratorẽ ſpeculatorẽ
que. idẽ ait quadã ad atticũ epiſtola. cõſcendi in phaſelũ epicopiũ: corrigo epiſcopiũ. ſignificat. n. ſe na
uẽ exploratoriã cõſcendiſſe: q̃ græcis uocabulis diciĩ epiſcopiũ & cataſcopiũ. qua dictiõe Cæſar. &. Au.
Gellius utunĩ. DEſtinatis: deligatis iumentis. quo in numero erat apuleius. CVRuatã graui ſe
nio: ſilicernios dici uoluerunt ſenes iã incuruos. quaſi ſilices ex incuruitate cernẽtes: ſilicerniũ uero di
ciĩ cæna feralis ex eo ꝙ ſilentibus hoc eſt defunctis exhibeĩ. M. V. ad ſepulchꝝ antiquo more ſilicerniũ
cõfecimus: alii tradunt ſilicerniũ eſſe genus farciminis quo fletu familia purgaĩ qa cuius noĩe ea res in
ſtituebaĩ is: iã ſilentiũ cerneret hoc eſt mortuus eẽt. cecilius credidi ſilicerniũ eius me eẽ eſuꝝ: apud Te
rentiũ cũ contumelia dictũ eſt: in adelphis. ſane te exercebo hodie ut dignus es ſilicerniũ qd exponens
Donatus ait ſilicerniũ cænã eẽ: q̃ his manibus inferĩ: qd ea ſilentes cernant. i. umbræ poſſideant ſilicer
niũ ſit ſenex q iã iãq; ſilentibus umbriſq; cernendus ſit: nec probat ſilicerniũ dici ſenẽ quaſi ſilicẽ cernẽ
tendum incuruus eſt: at placiades id probat ſilicerniiq; uocabulum inde deducit: quod ſane etymon
probatur. INfeſti: infenſi & male animati. COMpellant: uerbis obiurgatoriis allocuntur. ſic autẽ
ordinandus eſt textus. latrones alloquuntur anum: cui eorum aula & curatio commiſſa erat.

Bullæ. Hõ bulla eſt. Bullare Bullula Bullãtes. aquæ.
Caulæ.
Caulæ palati. Craticius paries
Cãniciæ cameræ.
Cãnetũ Donax auleticus calamus. Monaulon. Epiſcop9. M. Tul. Speculatorium Epſcopiũ Cataſcopium. Silicernii ſenes. Silicernium.

BVſti cadauer: probra latronū ſunt congruentia in uetulā cadauerosā atq; annis obſitā tāq̃ polycronia fœmina ac annoſiſſima: ſit buſto digna: ſit uitæ dedecus. & plutonis faſtidiū: cū alioqui pluto gaudeat manibus defunctoꝝ ad ipſū cōmigrantibus. LVſitabis: ludes & per deſidiā ociaberis frequētati uſū uerbū eſt. Lucianus. ηρορτο τηρ γραυρ λια τι ουτο καθιζη. και ου παρασκευαζεισ τορ ſic interrogabant anū. cur ſic ſedes ocioſa? nec prandiū paras. DErepſiſſent in caulā & latronū ſpeluncā quaſi repentes ītroiſſent de tā ſera refectōe īdignāt latrōes ſibi poſt exhauſtos labores præſto nō eē prādii ſolatiū qua refectione uires recreant & corpus refouet. uetus uerbū eſt a laſſo rixā queri. itē a ſitiente & eſuriente: ſumpto autē cibo oīs aī īpetus mollit. AViditer īgurgitare: apud plautū anus merobiba & multibiba ingurgitat in ſe meꝝ auiditer faucibus plenis: & quaſi in barathrū effundit īgurgitare dictū ē. quaſi ingurgitē atq; uoraginē īmittere. Au. Gellius crebris & ingentibus poculis omne ingeniū ingurgitabat. VOcula attenuata uoce. HOſpitatores: emendatione unius littere lego ſoſpitatores: ſic. n. purior eſt intellectus: dicimus autē ſoſpitatores. nos ſoſpitant faciūtq; incolumes quibus uitā acceptā ferimus. AFfatim: large copioſe affluenter.

Ingurgitare.

Soſpitatores.

buſti cadauer extremū: & uitæ dedecus primū: & orci faſtidiū ſolū: ſic nobis ocioſa domi reſidens luſitabis. nec noſtris tam magnis tamq; periculoſis laboribus: ſolatium de tam ſera refectione tribuas: quæ diebus ac noctibus: nil quicq̃ rei q̃ merū ſeuiēti uentri tuo ſoles auiditer ingurgitare. Tremens ad hæc & ſtridenti uocula pauida ſic anus: at uobis fortiſſimi fideliſſimiq; mei hoſpitatores iuuenes affatim cuncta ſuaui ſapore percocta pulmenta: præſto ſunt. panis numeroſus. uinum probe calicibus effricatis affluēter immiſſum. & ex more calida tumultuario lauacro ueſtro ꝑparata. In fine ſermōis huius ſtatī ſeſe deueſtiūt: nudatique & flāmæ largiſſimæ uapore recreati: calidaque ꝑfuſi: & oleo puncti: mēſas dapibꝰ largiter īſtructas accūbunt.

PAnis numeroſus: apud lucianum ſic inquit anus αρτοι πaλλοι οιρου παλαιου πιθοι καὶ τα κρεα λευμιρτα αγρια σκευασασα. i. panes copioſi uini ueteris dolia carnes ſilueſtres uobis ꝑſto ſunt. ET calicibus effricatis: ex præcepto Oratii. qui ait in epiſtolis. nec non & cantarus & lanx oſtēdat tibi te: item alter ſatyrographus. hic lauet argentum uaſa aſpera tergeat alter. Conſimiliter plautinus leno facite inquit ut offendam parata. uorſa præſtergaſtrata. lauta coctaq; omnia ſient. EX more calida priſcorum hic mos fuit pene quotidianus ut ante cænam in balneis lauerentur. nam ut docet Victruuius architectus tempus lauandi a meridiano ad ueſperum eſt maxime cōſtitutum. ahena ſupra hypocauſtum hoc eſt ut ego īterpretor uaporariū. tria ſunt cōponēda unū caldariū. alterū tepidarium tertium frigidarium & ita collocanda uti ex tepidario in caldarium de frigidario in tepidarium aqua īfluat laconicum ſudationeſq; ſunt coniungendæ tepidario ex aduerſo laconici caldam lauationem collocanda eſſe præcipiunt. eſt autem lacōicum ī thermis ſtructura orbiculata. ſudatorium: īquo ſudor ſicco calore elicitur quod & Cor. Celſus īſinuat libro ſecundo his uerbis ſudor autem duobꝰ modis elicitur aut ſicco calore aut balneo ſiccus calor eſt & arenæ calidæ & laconici. Dion laconicum dicit appellatum ex eo quod lacedemonii nudi unctiq; præcunctis exercebantur in hiſce ſudatoriis cruditatem coquebant & cænatoriæ fami præparabantur: Quod & Columella apertiſſime īdicat ſic ſcribēs in luxum ganeonum mox ut apti ueniamus ad ganeas quotidianam cruditatem laconicis excoquimus & exuſto ſudore ſitim querimus non ſolum calida lauacra: ſed & ardentes balneas placuiſſe priſcis ſeueriſſime rependit plinius. cuius uerba operæprecium fuit ſubtexere ex libro undetrigeſimo quæ hæc ſunt: illa prodidere imperii mores illa quæ ſani patimur. luctatus ceromata ceu ualitudinis cauſa inſtituta: balneæ ardentes quibus perſuaſere in corporibus cibos coqui: ut nemo non minus ualidus exiret obedientiſſimi uero efferentur: idem in. xxv. ait ante non erat mos niſi calida tantum lauari ſicut apud Homerum etiam inuenimus. antonius muſa auguſti medicus & euphorbius fratres inſtituere a balneis frigida multa corpora aſtringi: charmis quoq; maſſilenſis damnatis balneis calidis: frigida etiam hibernis temporibus lauari perſuaſit: merſit ægros in lacus qua de re extat etiam annei ſenecæ aſtipulatio: qui pſychrolutrem ſe ſe nominat quaſi frigidis balneis utentem: ſuper quo in appendicula Suetonii commentariorum: annotaciunculam condidimus. TVMVLtuario: raptim feſtināter: & tumultu quaſi quodam præparato. ſic apud Liuium tumultuarius exercitus: & apud Gellium tumultuarium ſtudium: apud alios pleraq; conſimiliter uſurpata: quod & ſupra enarratum eſt. DEVESTIunt: ueſtes exuunt & deſpoliant. VAPORE recreati: communia ſunt ut inquit. Cor. Celſus omnibus poſt fatigationem cibum ſumpturis: ſi balneum non eſt calido loco uel in ſole: uel ad ignem ungi: atq; ſudare: ſcribit plinius in tertio epiſtolarum: ſpurinam in ſole ſolitum nudū ambulare: ubi hora balnei nunciata eſſet quæ hyemæ erat noua: æſtate octaua. Dein lotum accubare appoſita cæna non minus nitida quam frugi. ET oleo perunctī: duo ſunt liquores corporibꝰ humanis gratiſſimi intus uini foris olei: oleo natura eſt tepefacere corpus: & contra algores munire. uſū

Mos balnei quotidianus.
Hypocauſtum
Vaporarium.
Laconicum.
Sudatorium.
Balneæ ardentes
Frigida aſtringi corpora.
Pſychrolutres.
Deueſtiunt.
Duo liquores gratiſſimi.

Græci uitioꝝ genitores. Solium. adæque. attalica. Babylōica. polymita. polymitarius. phrygiones. auro textili paludamentū. Oloſerica. Subſerica. Fométa. Focillationes. Fori qui. Miniſteria. Eſtur. Comeſa patina. Incōdite. Iſocolon. Compar. Omioptoton. Ter bibe uł ter tria. Scitū de parthis bibacib⁹. Cantilat. Scomata. Loedoriæ. Exemplū loedoriæ. Exemplū ſcomatis

eius ad luxuriā uertere græci uitioꝝ oīum genitores:in gymnaſiis publicando:oleo multo apud ueteres perungebant corpora in balneis:leniterq; perfricabant:crebra mentio apud celſū de uſu olei ī balneis:qui præcepit ī tepidatio ſudando ibiq; inungendū:mox ī ſoliū deſcendendū:qđ uas eſt balneatoriū. COMmodū:uix tunc iā iā. INcontanter:ſine contatione & mora:nā res illæ quibus erāt onuſti haud dubie demonſtrabant eos eē latrones:& exercere latrociniū. ADæque:per æque & pariter. plautus in caſſina:neq; eſt:neq; fuit me ſenex quiſquā amator adæque miſer. INtextæ filis aureis: auꝝ intexere ueſtibus in aſia inuenit attalus rex. unde nomē attalicis.colores diuerſos picturæ intexere babylon maxime celebrauit & nomē impoſuit:babylonica.n. dicta ſunt: plurimis uero liciis texere:quæ polymita appellant alexandria inſtituit. græce.n. πολυ multū καὶ μιτοσ: filum & liciū. unde polymitarius ī exodo ſignificat textor ueſtis polymitæ: acu facere idei phryges inuenerūt: indeq; phrygiōes appellati ſūt:Quorū mentio apud plautum in menechmis:ueſtē intextā filis aureis ſignat Virgilius illo uerſu.fert picturatas auri ſubtegmine ueſtes:idē phrygionū artificiū.innuit cū ait & phrygiā aſcanio chlamidē nec cedit honori textilibuſq; onerat dōis.refert:plinius uidiſſe ſe ſe agrippinā claudii principis indutā paludamēto. auro textili ſine alia materie. SEricæ:de ſerica ueſte alibi copioſius.unde & oloſerica:q̄ tota ſerica ē.ſcribit Flauius uopiſcus tacitū Romanū principē interdixiſſe uiris oībus oloſericā ueſtē.eſt & ſubſerica:q̄ nō ex toto textura ſerica contexit.alexander Romanus imperator auctore iāpridio ueſtes ſericas raras habuit oloſericas nūq̄ induit: ſubſericā nūq̄ donauit.

Commodum coquerant: & ecce quidem longe plures numero iuuenes adueniunt alii: quos incontanter adequæ latrones arbitrarere. Nam & ipſi prædas aureorum argenteorumq; nummorum: ac uaſculorum ueſtiſq; ſeriæ: & intexte filis aureis: inuehebant. hii ſimili lauacro refoti: inter foros ſociorum ſeſe reponunt.

Tunc ſorte ducti miniſterium faciunt. Eſtur ac potatur incondite: pulmentis aceruatim: panibus aggeratim: poculis agminatim ingeſtis. clamore ludunt. ſtrepitu cantilant. conuiciis iocantur: ac iam cætera ſemiferis

REfoti:recreati refocillati calefacti fomenta ut auctor eſt feſtus & focillatiōes a forendo.i.calefaciēdo dicunt. FOros:ſedilia.proprie autē foros dicimus in nauibus ſedilia nautaꝝ & tabulata: quo ī ſignificatu apud Virgiliū.M.Tulliū.Lucanū.Cæteros inuenit.alias fori ſignificant circenſia ſpectacula. quoꝝ meminit Liuius in primo.Quidā nō foros legunt ſed choros intra tot cœtus & turbā. TVNC ſorte ducti:quando inter æquales uni pluribus ue iniungendus eſt labor.ſorti res cōmittit.ut ita omnis querela tollat.ſic apud Virgilium dido.partibus æquabat iuſtis aut ſorte trahebat. FAciunt miniſteriū:miniſtrant & miniſtroꝝ fungunt officio.miniſteria pro miniſtris uſurpant ſcriptores.miniſteriū quoq; plinio eſt pro ipſis miniſtris:cū ſcribit in.xii.quindecim conuiuaꝝ ac miniſteri capax fuiſſe tricliniū. ESTVR:ideſt edunt ac potant incompoſite inordinateq;.impersonale uerbū eſt:ab edēdo:nā ut docet Diomedes inſtans tempus imperſonalis eſt eſtur:dicimus a comedor comeſum & comeſtū didimus ait comeſta patrimonia:a ualgio dictū comeſa patina. INcondite: incompoſite nullo ordine nulla concinnitate ſeruata ſic apud Virgiliū.Liuiū.cæteros inconditū dicimus incōpoſitum & incultū incōditū carmē incōdita oratio.in hāc ſentētiā ait.M.Tullius in ſecunda antoniana ab hora tertia bibebat ludebat uomebat. PLVmētis aceruatim:exornatio eſt:ſcriptori huic prope peculiaris cōpar ſiue iſocolō noīat:ex eodē genere ſunt omioteleutō & omioptotō.i.ſimiliter deſinēs & ſimiliter cadēs ſcitamēta huiuſce locutōis fugiēda ꝑcipiūt rhetorici doctores.& Gellius mōet exēplo luciano ſi imodice fiāt iſipida & ꝓpe puerilia iudicari.ueꝝ ſi modice & tēpeſtiuiter iterſerāt orationē reddūt uenuſtiorē atq; cōciniorē. CLAmore ludūt.M.Tullius ī antoniū.perſonabāt oīa uocibus ebrioꝝ.natabant pauimenta:uino madebāt parietes. Lucianus. ηρ αριστορ δαψιλεσ καὶ λογοσ πολυσ εμ τωσυμποσιω ανδροφορων.i.erat prandiū copioſum & multus ſermo in conuiuio homicidaꝝ.

POculis agminati igeſtis:ex lege cōuiuali a tribus ad nouē poculoꝝ munerus producit. auſonius ī grypho.Ter bibe:uel totiēs ternos ſic myſtica lex eſt.uel tria potāti uel ter tria multiplicāti:ueꝝ ī cæna latronū & cœtu itēperātiſſimoꝝ:nō tria nō ter tria ſed ter nouēa pocula ſingulis uix ſufficiūt:cū faciant qđ ꝑthi:de qbus ē illud ſcitū:q̄to plus biberit tāto magis ſitire ꝑthos:cōſuetudo.n.auget bibēdi auiditatē. CANtilāt:canūt:ī floridis anacreōteū amicitiæ gratia cātilat. CONuiciis iocāt: cū potus loquaces efficiat merito iter pocula & mēſas latronū cōuicia & ioci petulātiores efferueſcere cœperūt: ſcomata & loedoriæ græcis uocabulis dicūt huiuſcemodi cōtumelioſæ exprobratōes & morſus figurati quidē ſed amarulēti.quibus facilis eſt ad iracūdiā prouocatio ideoq; ſcriptores clariſſimi ſuadēt ī cōuiuio bonoꝝ abſtinēdū eē.ſcomate:qd tectā itra ſe habet iniuriā:cū loedoria ad directā cōtumeliā tēdat.ē.n.loedoria huiuſmodi oblitus ne es? ꝙ ſalſamēta uēdebas ſcōma autē in quo celata cōtumelia eſt tale eſt. Meminimus quando brachio te emungebas:nam cum res eadem utrobiq; dicta ſit illud tamen loedoria eſt:quod aperte obiectum exprobratumq; eſt:hoc ſcōma.quod figurate. Lycurgus inſtituit: ut adoleſcentes ſcōmata ſine morſu dicere & ab aliis in ſe dicta perpeti diſcerent.

lapithis:thebāis:cētauriſq; ſimilia. Tunc īter eos unus qui robore cæteros antiſtabat: Nos quidem īquit Milonis Hypatini domum fortiter expugnauimus. ꝑter tantam fortunæ copiam: quam noſtra uirtute nacti ſumus: & icolumi numero caſtra noſtra petiuimus. & ſi quid ad rem: octo pedibus: auctiores remeauimus. At uos q boetias urbes appetiſtis: ipſo duce ueſtro fortiſſimo Lamatho diminuti: debilem numerum reduxiſtis. cuius ſalutem merito ſarcinis iſtis quas aduexiſtis omnibus certe antetulerī. Sed illum quidem. utrūque nimia uirtus ſua peremit: īter inclytos reges: ac duces præliorum tanti uiri memoria celebrabitur. Enim uero: uos bonæ frugi latrones inter furta parua: atq; ſeruilia timidicule. ꝑ balneas: & aniles cellulas reptātes:

LApithis: talia inquit agebant in menſa latronū: qualia in conuiuio lapitharū. & centauroꝶ per furorē & uinolentiā agitata eē canunt poetæ: ubi conuicia & rixæ mox pugna atrox & cedes: ubi pocula & menſæ teloꝶ uicē repreſentabant: & ut inquit Flaccus crateres menſæq; uolant aræq; deoꝶ. ſemiferos appellat a crudelitate & forma: quos ex equo & homine cōpactos ferunt: quales natura copulari nō quit. Lucretius dixit de centauris qui neq; ſunt ulꝗ neq; poſſunt eē profecto: autumat Diodorus lapithū ac centauꝶ apollinis filios fuiſſe: a quibus lapithaꝶ ac centauroꝶ propagatū ſit genus: & ductū nomē: atq; hinc natā fabulā grammatici tradūt centauros dici απο του κεντειν τυοσ ταυρουσ ꝙ gregē tauroꝶ ſagittis confixerint ſemiferos eē: quia primi equitare & equos inſcendere auſi ſint: plinius quoq; auctor eſt Centauros primos pugnare ex equo docuiſſe. lapithæ pelethronii dicti a loco qui ſubiectus eſt pelio monti ab eo ꝙ medicamentoꝶ magna uis ibi naſcat: quæ græci gloſſematici φορμα uocant: pelion autē ē ea dē lingua luridū. ſed occurrit ſcopuloſus locus ex quo uix dat enarrare: quid ſit qđ ait telamib⁹. Quidā emēdat thebanis tāq̄ lapithas a loco thebanos nominet. ego uideo ſi coniectatorie res agēda eſt. non duriter nimis legi poſſe telamonibus: ut comparatio ſit triplex lapitharum. ſcilicet telamonum & centaurorum. Telamones autem dicuntur gigantes ab atlante: de quo Ouidius quantus erat mons factus atlas. hunc latini Telamonem uocant: quod Seruius docet in quarto æneidos cōmentario: hinc in edificiis telamones appellantur ſigna: quæ uirili figura mutulos aut coronas ſuſtinent. Victruuius exiſtimat rationem ex hiſtoriis non inueniri quid aut quare dicantur tales ſtatuæ telamones. demiror uirum eruditiſſimū id neſciſſe: quod grammatici nō ignorauerunt: græci hos atlantes uocant. ex eo quod atlas mundū ſuſtinere deformatur a pictoribus & ſtatuariis. atlas autē & telamen idē eſt: ſuper hoc loco diu me torſi nec adhuc melius quippiam inueni. debebo his. qui ingenii bonitate ueriora excogitauerint: communicauerintq;: dicam quod origenes & auguſtinus ingenue fatentur. ignorantiam noſtram nō ignoramus. Nec pudet me fateri neſcire quod neſciā elaborataq; nō abſcondimus. ſed in propatulum depromimus longe ab illis diſſentientes. qui pauca aliqua nouere & ea recondunt in ſecretario perinde ac arcana miſteria: uidelicet inuidentes bona mortalibus: quibus ut inquit plinius noſter neminē docere in auctoritatem ſcientiæ eſt. NOſtra uirtute: cum uirtus in malos non cadat. hic nomine uirtutis audacia & temeritas latrocinalis deſignatur. HYpatini: hoſpes apuleii ſignificatur ab hypata hypatinus & hypatenſis deducitur. OCTO pedibus auctores: propter duo ſcilicet iumenta namq; aſinus apuleius & eius equus ſignificatur. BOEtias urbes: ſupra annotauimus ex græca eruditione pronūtiandum ſcribendumq; eſſe boeotiam non boetiam & boeotias urbes non boetias. illud adde ꝓuerbium eſſe græcorum. βοιωτια αινιγματα hoc eſt boeotia enigmata: de his quæ minime intelliguntur. uidelicet propter enigma. ſphingos. quod illa thebanis proponebat. quod œdipus enodauit. erat autem tale. quod nam. animal eſſet. τετραπουσ διπουσ και παλιν τριπουσ. ideſt quadrupes bipes. & iterum tripes. eſt autem homo. INTER inclytos: annotandum dici inclytiſſimum in ſuperlatiuo: cum comparatiuum haud facile repertu ſit. A. Gellius. inclytiſſimum poetarum Homerum uocat. a Columella inclytiſſimus dux dictus. M. Regulus. ſcribi autem debet per ypſilon: cum græce ſcribatur: κλυτοσ. MEMORIA celebratur: ſententia plautina eſt. qui per uirtutem peritat non interit. & uita mortuorum: ut inquit Cicero in nona Antonianarum in memoria uiuorum eſt poſita: multorum memoria celebratur ob uirtutem: non paucorum ob flagicium. & qui tramite uirtutes anguſto graſſari non poteſt ad in mortalitatem: is uia uitiorum latiſſima præceps fertur: ut heroſtratus qui dianæ epheſiæ templum inter ſeptem ſpectacula mundi numeratum: ob id ſolum incendit: ut nomen eius per totum orbem terrarum diffunderetur: ut pauſanias. qui philippum regem interemit. ut ita clarus euaderet: & gloriam apud poſteros conſequeretur. VOS bonæ frugi latrones: ironicos pronuntiandum uidetur: eſt autem caſtigatio ad latrones: qui bonæ frugi uoluerint uideri: & furtis minutulis contenti abſceſſerint: id quod minime eſt ex more & diſciplina latrocinali. cum latronibus nihil unquam in rapinis ſit modi aut modeſtiæ. PER balneas reptantes: fures balneares furta nequaquam luculenta præcioſaq; conficiunt: ſed furtim rituq; ſeruili. ueſtiméta &

Pugna lapithaꝶ.
Semiferi Cētauri eſſe non poſſunt
Cētauri unde.
Pelethronium unde.
Telamones.
Atlantes ī edificiis.
Hallucinatio Victruuii.
Ignorātiā noſtram nō ignoramus.
Boeotia non boetia.
Prouerbium.
Boeotia enigmata.
Enigma ſphingos
Inclytiſſimus.
Vita mortuorum in memoria uiuorum.
Heroſtratus claruſ flagitio.
Pauſanias philippi interemptor.
Fures balneares.

id genus uilia ſubducunt in trinūmo plautinus ſeruus ſibi in thermopolio condaliū fuiſſe ereptū a furibus graphicis conquerit᷑: ubi termopoliū ſignificat᷑ taberna ſiue caupona. ubi cibaria calida uenerūt condaliū uero annulus eſt: quē & condvlū & ſymbolū & ungulū priſci uocitabant: ſcribunt iuriſcōſulti: præfectū uigiliū iudicē eē conſtitutū. aduerſus capſarios. qui ſeruanda in balneis mercede ueſtimenta ſuſcipiunt: ut ſiquid in ſeruandis ueſtimentis fraudulenter admiſerint ipſe cognoſcat: apud eoſdē titulus eſt de furibus balneariis. ubi ſcribit Vlpianus fures balnearios extra ordinē eē puniendos. miles quoq; qui in furto balneario deprenſus ē i gnominia mitti debet. locus i balneis ubi loturi exuebant ueſtimenta dicit᷑ apoditerion. qd latine ſpoliariū interpretamur: cuius meminit. M. Varro in ſecundo de re ruſtica. & pliniuſ in epiſtolis ait inde apoditerion balinei laxū & hilare excipit cella frigidaria. reptentes autē dixit. q̄ſi furtim ac latenter irrepentes: qđ latrūculoꝝ eſt. SCRVtariā facitis: ideſt more furūculoꝝ minuta queq; & uilia furtim angulatimq; perquiritis. cū egregius latro non tā ſcrutari latenter ſoleat q̄ dirripere uiolenter. ueteres ſcruto dicebant nos ſcrutor. qđ eſt inquirerē & ueſtigare etiā miutiſſima. plautus in aulularia poſtremo hūc iā

ſcrutariā facitis. Suſcipit un⁹ ex illo poſteriore numero. Tu ne ſolus ignoras: lōge faciliores ad expugnādū dom⁹ eē maiores: qppe q̄ licet numeroſa familia latis diuerſet ædib⁹. tñ qſq; magis ſuæ ſaluti: q̄ dñi cōſulat opibus. frugi autem & ſolitarii homines: fortunā paruam: uel certe ſatis amplam: diſſimulanter obtectam: proteguntacrius. & ſanguinis ſui periculo muniunt. Res ipſa deniq; fidē ſermoni meo dabit. Vix enim thebas heptapylos acceſſimus: qđ eſt huic diſciplinæ primarium ſtudium. Sed dum ſedulo fortunā īqrebam⁹ popularē: nec nos denique latuit chryſeros qdā nummulari⁹ copioſæ pecuniæ dñs: q metu officioꝝ: ac muneꝝ publicoꝝ: magnis artibus: magnā diſſimulabat opulentiā. Denique ſolus: ac ſolitari⁹: parua: ſed ſatis

perſcrutaui: hinc ſcrutaria dicta ipſa ſcrutatio ueſtigatioq;. ut ſagaria. ut cenacularia ut lintearia & alia compluſcula eodem inclinatu formata. LIcet: quāuis. FAmilia: frequēs famulicium: famuli origo ab oſcis dependet. apud quos ſeruus famel nominabatur: unde & familia uocata. ſeruitium primi inuenere lacedemonii. qui elotas ſiue elotia ſua appellant mancipia. cretenſes perucos. quorum meminit ariſtoteles in politicis: Galli ambactos ſeruos gallice nominant hinc cæſar in. yi. commentario loquens de gallis inquit eorum ut quiſq; eſt genere copiiſq; ampliſſimus ita plurimos circū ſe ambactos clienteſq; habet. MAgis ſuæ ſaluti: uetus uerbum eſt. omnes ſibi melius eſſe malle q̄ alteri. & ut inquit plautus in trinummo tunica pallio propior eſt. παροιμια quoq; græcorum celebratur. γονυ κνημησ εγγιον. genu crure propius eſt de hominibus magis ſe q̄ amicos amantibus. prætera in ꝓuerbio eſt quot ſerui tot hoſtes. tanquam dominus quilibet totidem domi habeat hoſtes. quot habet ſeruos. ſed ut inquit ſeneca. non habemus illos hoſtes. ſed facimus: dum illis non tanquam hominibus. ſed tanquam iumentis abutimur: antiqui ſiſinius capito. quod annotatu dignum eſt: de hoc prouerbio exiſtimat errorem hominibus interueniſſe primis præpoſtere enuntiantibus: uero enim ſimilius eſſe dictum. initio: quot hoſtes. tot ſerui ex eo quod captiui hoſtes fere ad ſeruitutem adducebantur. unde etiam dicta mancipia. FRVgi: parci. Oratius parcius hic uiuit frugi dicatur: quid ſit frugalitas & frugi. & unde ductum nomen copioſiſſime annotaui in tertio Tuſculanarum commentario

DIſſimulanter obtectam: dixit ſeneca libro de beata uita. ad gallionem: quod ſapiens nec diuitias iactabit: nec abſcondet: cum alterum infruniti animi ſit alterum timidi & puſilli: infrunitus autem: ut id quoq; tranſeunter attingans is dicitur: quem græci uocant απειροκαλον. ideſt inſolētem & αφρονα: ideſt imprudentem: infrunito opponitur frunitus ideſt prudens & modeſtus: qua dictione antiq & cumprimis Cato uſi ſunt. THEbas heptapylos: thebe boeotiæ ſignificantur duorum numinum liberi atq; herculis patria: nec cedentes ut inquit plinius athenis claritate. a numero portaꝝ cognominant᷑ heptapvli. quas ſeptem habuiſſe tradit᷑ hæc ciuitas. ſtatius hemoloidas thebanas portas celebrat illo uerſu. per ingentes hemoloidas exeat hemon. interpres ſtatii frequenter thebas heptapylos: quaſi ſeptem portarum cognominatas refert: una ex ſeptem ogygia porta nuncupabatur. ab ogyge rege in egypto fuerunt thebæ ecatompyli. hoc eſt centum portarum Homeri præconio inclytæ hinc illud ſatyrographi: atq; uetus thebæ centum iacet obruta portis. tradit plinius. hoc totum oppidum penſile fuiſſe. idem meminit thebarum lucanarum in italia. quas interiſſe Cato auctor eſt. & thebæ i cilicia memorant᷑: patria andromaches. ex qua ciuitate capta fuit chryſeis: auctores ſtrabo Homerus cæteri.

DIſciplinæ: ſcilicet latrocinali. eſt enim diſciplina των μεσων. unde diſciplinoſus in repenſione dictus gladiator a Catone. CHRYſeros nūmularius: nomen conueniens nūmulario. uidelicet ab auro ductū: quod græce chryſon dicunt. MVneꝝ publicoꝝ: timebat ne munera oneraq; publica ipſi: ut diuiti iniungerentur. Liuius libro primo refert oīa in dites a paupibus inclinata onera fuiſſe: ex ordinatōe. Seruii Tullii. Muneꝝ ciuiliū ut ſcribit Hermogenes iuriſcōſultus. quæda ſunt patrimonii ut

rei uehicularsſ

Thermopolium.
Condalium.
Symbolum.
Vngulū.
Capſarii.
Apodyterium.
Scrutatiā facere.
Scruto.
Famulus
Elote ſeruitia lace.
peruci.
ambacti.
Tunica pallio ꝓpior.
Genu crure uicinius.
Quot ſerui tot hoſtes
Quot hoſtes tot ſerui
Infrunit⁹
Frunitus
Thebæ heptapyli.
Ogygia. porta.
Hecatōpyli.
Thebæ lucanæ
Munera patrimonii.

ſei uehicularis.itē nauicularis:munus aut publicū aut priuatū ē. publicū munus ē ut docet caliſtratus qđ ī adminiſtrāda Re.Publica.cū ſúptu ſine titulo dignitatis ſubimus.grammatici oratores.medici & Philoſophi uacationē habēt munerū ciuiliū. DOmúcula:Caſula.diminutiuū a domo. MVnita cō/ tentus:Prouerbiū apud græcos celebre eſt.δειλὸσ ὁ πλοῦτοσ.i.timidæ ſūt diuitiæ.qm̄.ſ. diuites do mos muniūt.& canes formidādos alūt.& multas adhibēt cuſtodias. metus.n.plurimū cōfert ad dili/ gentiā cuſtodiendi:Merito ergo chryſeros diues fenerator domū muniuerat. Diuitias diſſimulabat: folles aureos īcubabat. uidelicet ne uſpiā furtificæ manus irrepere nec graſſator īſidiari. nec harpax quicquam ītus harpagere poſſet.

munita domuncula contentus:pannoſus alioquin ac ſordidus aureos folles īcubabat. Ergo placuit ad hūc primum ferremus aditum.ut concepta pugna manus unicæ: nullo negocio cunctis opibus ocioſe potire/ mur. Nec mora:cum noctis initio foribus eius preſto/ lamur:quas neq; ſubleuare:neq; dimouere:ac nec per/ frīgere quidem nobis uidebatur: ne ualuarum ſonus cunctam uiciniam noſtro ſuſcitaret exitio. Tunc itaq; ſublimis ille uexillarius noſter lamathus.ſpectata uir tutis ſuæ fiducia.q̄ clauis imittendæ foramen patebat. ſenſim īmiſſa manu. clauſtrū euellere geſtiebat. Sed du dum ſcilicet omnium bipedum nequiſſimus chryſe/ ros uigilans & ſingula rerum ſentiēs. lenem gradum.

PANnoſus:Cōſimile ē illud Te rentianum. uideo ſentū ſqualidū ægrū.pānis anniſq; obſitū. panni cularia appellāt iuriſcōſulti.titulo de bonis dānatorum ea q̄ ī cuſtodia receptus ſecū attulit ſpolia:qbus ī dutus eſt.cū quis ad ſuppliciū du/ citur ut: & ipſa appellatio oſtēdit. peniculamentū a ueteribus pars ueſtis dicit̄. AVreos folles:Follē pter alias ſignificatōes pro Marſu pio crumena receptaculoq; num morum accipimus Iuuenalis. ſi rad/ dat ueterē cū tota ærugīe follem itē & tēſo folle reuerti. pro plena crumena dixit.hic follitus elegāti uocabulo dictus a Plauto ī epidico pro bene nūmatus: opulētuſq;. & follibus nūmariis ſuffarcinatus.Pediano Aſconio numerātur inter pecuniarum receptacula: ſportu/ læ ſportellæ.ſacci ſacculi ſacelli.crumenæ.ueleiæ.ſcorteæ.manticæ marſupia fiſci fiſcinæ fiſcellæ ſpartea loculi:quibus adde & folles & bulgas:ſicut autem felles ex numero pilarum uento tumeſcūt. ita crume næ pecunia turgent:a qua ſiītudine īditū nomē:ex diſciplina militari decem folles hoc eſt decem ſac ci:ut Vegetii uerbis utar:per cohortes ſingulas exponebantur:in quibus militum pecunia condeba tur.Auguſtinus.libro de Ciuitate Dei nouiſſimo.folles nō tam pro repoſitoriis nūmorum. q̄ pro ipſis nūmis ponere uidetur. ſcribens Hipponenſem quēdam ſenem. coquo uendidiſſe piſcem prægrādē follibus trecentis:in cuius uentriculo Anulus aureus eſt inuentus. INCVbabat:Expreſſit auari mo res. qui īcubat gazā & nūmos:q gratius ītuet̄ aurū q̄ ſolē.cuius mens ſemper aurū uidet. Cōſimile il/ lud auguſtini ex ſecūdo de ordine.defoſſæ pecūiæ īcubat macer & ſcabioſus fenerator. Trāſlatio ſum pta ab auibus:quæ incubatu fouēt oua & excludūt fetus.incubationi gallinarum datur initiū poſt nouā lunā.plus uicenaquina ī cubāda.ſubiici uetāt.alias incubare dicūtur hii qui ī tēplis dormiūt ad accipiē/ da reſpōſa:ſuper quo fuſius ī Suetonii cōmentariis. CONcepta:Cōcipi dicitur pugna cum manus cōſerūtur.& hæc purior lectio:q̄ ſi legas cōtēpta:tāq̄ unicæ manus.i.unius tm̄ hoīs pugna cōtēnēda ſit: neq; metuendū aduerſus unū depugnare. NVLlo negocio:Nulla difficultate.uetus uerbū ē. nego/ ciū faceſſere.pro eo qđ eſt moleſtiā exhibere.qđ græce dr̄ πρᾶγμα παρέχειν.Plautus ī caſſina.n.ue ro pragmata μοι παρέχεισ.i.negociū mihi faceſſis & moleſtiā exhibes.ī hoc ſignificatu accipit̄ apđ iuriſcōſultos ſic ſcribētes.in eū qui calūniæ cā negociū faceret.i.moleſtiā alteri exhiberet.Itē pecuniā ac cœpit ut faceret negociū.uel nō faceret:leguleii tam nō ītelligūt.q̄ intelligere nō curāt:qđ ſit facere ne gociū qbus de ītellectu uerborum nulla eſt cura.qui illud lactāticuli dictitāt.ſcire leges eſt nō earum uerba te nere ſed uī & poteſtatē:atqui ſæpiſſime nō magis ī uerbis q̄ in percipiēda legū poteſtate cecutiūt & hal lucinātur. FOribꝰ eius p̄ſtolamur: Præſto ſumus ad fores.dicimus p̄ſtolor tibi.& præſtolor te.ut grā matici docēt.ē aūt p̄ſtolari p̄ſto eē & expectare.p̄ſtolor tibi p̄ſto ſū tibi appareo obſequor.p̄ſtolor te ex pecto te. VALuarum ſonus:Valuæ ſūt ut dicit uarro & repetit Seruius:quæ reuoluūtur & ſe uelāt.fores ꝓprie dicūtur.quæ foras apiūtur.ſicut apud ueteres fuit uſitatū:īde forculus deus dictus qui præeſt fo/ ribus:ſicut cardea cardini.limentinus limini. SOnus:Sic Virgilius. foribus cardo ſtridebat ahenis.

VExillarius:Ductor ac ſignifer.uerbū militare:uexillatōes equitū alæ ſūt uegetio. ordo in Romana militia.ſexagenos milites.duos cēturiōes uexillariū unū habebat:ut docet Liuius libro.viii. tribus ex uexillis cōſtat ordo.primū uexillū triarios ducebat:ſecūdū rorarios Tertiū accēſos. ſūt aūt rorarii mili tes qui leui armatura primi præliū cōmittebāt.dicti a rore. qđ fere ante rorat q̄ pluit.uexillū roſei colo ris erat quo pedites euocabat̄.ceruleū uero equites.autumat Seruius uexillū dici a ueli diminutiōe cō tra.M.Tullius ī oratore uelū ex uexillo factū cōtractiōe uerbi docet.litterā eni uaſtiorē ut uerbis eius utar ex maxillis & axilis. & uexillo & pauxillo conſuetudo elegans latini ſermonis euellit. OMni um bipedū nequiſſimus:Ex illo ſaluſtiāo ducta elocutio.Iugurtha hō omniū quos terra ſuſtinet ſcele

Munus publicū.
oratores ī munes a mune/ ribus ci/ uillibus.
Timiduſ plutos.
Pannicu laria.q.
Penicula mentū.
Follis.
Follitus.
pecunio/ ſus.
Sacelli
Scorteæ.
ueleiæ
Spartea
Bulgæ.
Folles ꝓ nūmis.
Pecuniæ.
incubat.
negociū faceſſere
Leguleii ī uerbis.
ſomnicu loſi.
præſto/ lor tibi.te
ualuæ.
Fores.
forculus
Cardea
Limēti/ nus.
uexillari
uexilla/ tiones.
Roraii.
uexillum roſeum
ceruleū.
Bipedū nequiſſi mus.

ratiſſimus.Plinius i epiſtolis.Regulus inquit oium bipedũ.nequiſſimus.ab aliis dicitur de homie im
Ob ad. probo.nõ ſolũ bipedũ ſed etiã quadrupedũ neqſſimus. OBnixum ſilentiũ: Omni nixu conatuq; cu
Ob os. ſtoditũ.ſine ullo ſonitu & anhelatiõe cohibita. NIxu:Conatu & impetu. OFfigit: Affigit.cõnectitq;
Patibulũ. ob eni pro ad i frequẽti uſu eſt eruditorũ. Vnde oborit᷑ pro adnaſcitur. & ob os.ad os.& obmoueto ꝓ
admoueto.dicebatur:oẽs occiſi occẽſiq; dixit ennius.ꝓ accẽſi. PAtibulũ relinquẽs:Ideſt ita affixũ.quẽ
Quala. admodũ i patibulo affigi ſontes ſolẽt:patibulũ ẽ crux uocabulo notiſſimo. Saluſtius patibulo eminẽs
affigebatur: alias patibulũ ſerra ſi
gnificat᷑: qua hoſtia occludũtur:ex
eo qđ hac remota ianuæ pateant:
hoc ſignificatu accipi uidet᷑ a cato
ne cũ ait. fiſcinas:corbulas. quala
ſcalas.patibula oia. quis uſus erit.
i ſuo quoq; loco repõito. Vbi qua
la intelligit caniſtra. CVRguſtio
Gurguſtiolum. li. Tuguriũculi: & domũculæ. de
quo ſupra: Plautus ligellũ dixit ꝓ
Ligellũ. tuguriolo i Aulularia hiſce uerbis
Loc᷒plauti ppẽſus. Tu a ligello fuiſti qua exis foras.
id Plautinũ teſtimoniũ aduocat
Nonius. qđ nuſpiã extat i Plautis
codicibus.niſi forſã legebat᷑ is uer
ſus i ea pte fabulæ q̃ itercipit. ẽ .n.
aulularia mutilata. Ego exiſtimo
uerba hæc Plautina a Nonio cita
ta eẽ illa:quæ uulgo ſic legunt᷑.cla
mat cõtinuo fidẽ de ſuo tigillo fu
mus ſi qua exit foras. nã ſi ſyllaba
ti ppẽdas ſingulas dictiones facile
liquebit iuerſa eſſe & deflexa uer
ba ab archetypo. & illa ꝓ tigillo le
gemus ligello i plautina fabula. ſi
Cõtẽtio. Nonio credim᷒. CONtẽtiſſima:
Sermo. Sublatiſſima.uocaliſſimaque.du
plex uis oratiõis ẽ. altera cõtentio
nis.altera ſermõis. Cõtentio quæ
diffamat acrior eſt & cõcitatior tribuit᷑ actio
Ere nata nibus forẽſibus. Sermo i circulis cõgreſſionibuſq; familiariũ uerſat᷑.cõtẽptionis rhetoꝝ pcepta ſũt nul
la ſermonis.q̃q̃.M.Tullius quædã ueluti pcepta dat i primo de officiis SAlutis cõmunis:Oratius.nã
Anteſignanus. tua res agitur paries cũ ꝓximus ardet. DIFfamat:Diuulgat. SVPpetiatũ:Auxiliatũ ſuppetias auxili
um dicimus de quo uerbo ſupra affati & apđ Suetoniũ. MEdiũ. Corrige remediũ. E re nata: Ex oc
Cãpigẽi. caſione rei pſentis capto cõſilio ut iã dictũ ẽ. COMmiſſimus. Lego cõminiſcimur.i. excogitamus.in
Chirurg᷒ uenimus. ANteſignani. Quẽ ſupius uexillariũ nominauit: mõ anteſignanum appellat uocabulo p
mãu ſtabili uulnerarius. æque militari: anteſignanos eni ut uerbo ipſo declaratur.milites dicũt:q ante ſigna ſunt:quos tãq̃ du
ces reliqui ſecũtur.apud Vegetiũ anteſignani dicũtur Cãpigeni ideo ſic nominati: quia eorũ opa atq;
uirtute exercitii genus creſcit i cãpo. TEmerato. Corrige tẽpato.q̃ſi tẽperamẽto quodã librato. PER
articulũ mediũ:Ex diſciplina ſectiõis ita mẽbra abſcindũtur ferramento:p articulũ tẽperato. ut reliquũ
corpus ſeruetur icolume:Ideoq; chirurgus ut ſcite pcipit Celſus eẽ debet adoleſcẽs. manu ſtrenua.ſta
bili nec unq̃ itremiſcẽte: Archagat᷒ peloponẽſis a ſæuitia ſecãdi urẽdiq; uulnerarius uocatus fuiſſe fer
tur. MVLtis laciniis:Signat uulnus obligatũ obuolutũq; fuiſſe atq; cõſtrictũ multis pãnis liteoliſq;:
ne guttæ ſanguis ad terrã pcidẽtes facinus detegerẽt & ſecutioribus ꝓderẽt: ueſtigia. CAEteꝝ.Sine
brachio trũcũ trũcatũq;. REligiõis:Purior lectio ẽ regiõis:Cõſimiliter Virgili᷒ ignari hoiumq; locorũq;
Sacramẽta militũ. erramus. AFfatibus:Allocutiõibus:Virgilius:Quo nã ambire furentẽ audeat affatu. PER fidẽ ſacra
mẽti:Sacramẽto militari obligati milites iurãt oia ſe ſtrenue facturos quæ pceperit ipator.nũq̃ deſertu
ros militiã.nec mortẽ recuſaturos ꝓ romana Re.Pu.hic ſacramẽta ꝓ militibus uſurpãt eruditi.Iuuena
Cõmilites. lis cõmoda nũc alia atq; alia emolumẽta notemus ſacramentoꝝ:autumãt eruditi militiã eoꝝ ꝓprie le
gitimã eẽ:q ſinguli iurabãt ꝓ Re.Pu. ſe cũcta facturos. nec diſcedebant.niſi cõpletis ſtipẽdiis: idq; ſacra
cõmanipulones. mẽtũ uocabat᷑.nũc parili ſacramẽto latrocialis ſocietas obſtrigit᷑. COMmilitonẽ: Cõmilites & cõmi
litões dicti una militãtes. Cõmanipulões quoq; q̃ſi eiuſdẽ manipli.& cõmanipulatio dicta ſocietas cõ
cõmanipulatio. manipulonũ. Spartianus idẽ ob unius gallinacei dirreptionẽ decẽ cõmanipulões.q raptũ ab uno co
mederant ſecuri pcuti iuſſit. Itẽ iuſſit ut tota i expeditione in cõmanipulatione nemo focum faceret.

& obnoxium ſilentiũ tollerãs: paulatim adrepit grã
diq; glauo manum ducis noſtri: repente: nixu fortiſſi
mo: ad hoſtii tabulã affigit: & exitiabili nexu patibu
lum relinquens gurguſtioli ſui tectum aſcendit. atq; i
de cõtentiſſima uoce clamitãs: rogãſq; uicinos: & unũ
quẽq; proprio noie ciens: & ſalutis cõmunis admonẽs
diffamat. incendio repentino domum ſuam poſſideri
Sic unuſquiſq; proximi periculi confinio territus ſup
peciatum decurrere anxii. Tunc nos in ancipiti pericu
lo cõſtituti uel opprimẽdi noſtri: uel deſcerẽdi ſocii re
medium e re nata ualidum: eo uolẽte: commiſimus.
Anteſignani noſtri partem: qua manus humerum ſu
bit: ictu particulum medium temperato: prorſus ab
ſcidimus. atq; ibi brachio relicto: multis laciniis offul
to uulnere: ne ſtillæ ſanguinis ueſtigium proderent:
cæterũ lamathum: rapti reportamus. ac dum trepidi
religionis urgemur graui tumultu: & inſtãtis piculi
metu terremur ad fugã: nec uel ſeq prope: uel remane
retuto poteſt: uir ſublimis animi: uirtutiſq; pcipuus
multis nos affatibus: multiſq; pcibus querẽs: adhora
tur per dextrã martis. ꝓ fidẽ ſacramẽti. bonum cõmili
tonẽ cruciatu ſimul & captiuitate liberaremus. Cur.n.

MAnu:Pro manui.declinatio uetus.& frequẽs.hic apud Maronẽ cõcubitu indulgẽt:Teq; aſpectu ne
ſubtrahe noſtro:eſt autẽ ſenſus:ſe nolle ſuperuiuere: nec ſupſtitẽ eſſe manui præ mortuæ abſciſſæq; a
reliquo corpore:ſine qua mãcus eſt homo.nã ut Ariſtoteles & cæteri tradũt:manus ẽ organõ organo- Manus
rum.inſtrumẽtum inſtrumẽtorum: Anaxagoras dicere ſolebat hoĩem prudẽtiſſimũ omniũ animali- organõ.
um eẽ:quoniã unus oĩum manuatus eſſet: cõtra Ariſtoteles libro.xiii.de animalibus recta inqt ratio Hõ pru-
exigit.ut quoniã prudẽtiſſimus omniũ ẽ hõ ideo manus recœperit: quid dicat inqt Lactãtius de mani dẽtiſſim⁹
bus rationis ac ſapiẽtiæ miniſtris: qa ma-
quas ſolertiſſimus artifex planas nuatus.
ac modice cõcauo ſinu fictas. ut ſi-
quid tenẽdũ ſit apte poſſit inſidere
ĩ digitos terminauit:Manus ut au-
ctor ẽ Galenus. libro primo de iu-
uamẽtis mẽbrorũ datæ ſunt homi
ni uice omniũ inſtrumẽtorũ & ar-
morũ:quibus utit̃ in omnibus ar
tificiis. OCcumberet:Moretur.

manu:quæ rapere & iugulare ſola poſſet:fortẽ latronem ſuperuiuere: ſat ſe beatum: qui manu ſocia uolẽs occũberet. Cumq; nulli noſtrũ ſpontale parridicium ſuadens: perſuadere poſſet- manu reliqua ſumptum gladium ſuum: diuq; deoſculatus: per mediũ pectus: ictu fortiſſimo tranſadiit. Tũc nos magnanimi ducis uigore uenerato:corpus reliquum ueſte linea diligẽter conuolutum mari celandum commiſimus. & nũc iacet noſter Lamathus elemento toto ſepultus. Et ille quidem dignũ uirtutibus ſuis uitæ terminum poſuit. Enimuero Alcimus ſollertibus cœptis: tamen ſæuum fortunæ nutũ nõ potuit abducere- qui cum dormiẽtis anus perfacto tuguriolo cõcendiſſet cubiculũ ſuperius: iamq; protinus obliſis faucibus ĩterſtiguere eã debuiſſet prius maluit rerũ ſingula per latiorẽ feneſtrã forinſecus nobis ſtilis rapiẽda diſpergere. Cũq; iã cuncta rerũ gnauiter emolitus:nec toro quidẽ aniculæ qeſcentis parcere uellet. eaq; lectulo ſuo deuoluta: ueſtẽ ſtragulam ſubductam ſcilicet iactare ſimiliter deſtinaret. genibus eius profuſa ſic nequiſſima illa deprecat̃: Quod oro fili pauptinas pannoſaſq; reſculas miſerri me anus donas uicinis diuitibus? quorũ hæc feneſtra domũ proſpicit? quo ſermõe: callido deceptus aſtu: & uera q̃ dicta ſũt credẽs Alcimus: uerẽs ſcilicet: ne & ea: quæ primus miſerat: quæq; poſtea miſſurus foret: nõ

SPONtale: Vltroneũ.& ſponte Spõtale.
noſtra factũ:a ſpõte eni ſpõtale de Spons.
ducitur:cuius rectus caſus ẽ ſpons
ut docet Auſonius illo uerſu. ſpõ-
te ablatiui caſusqs rectus erit: ſpõs
& apud.Cor.Celſum ſcriptũ eſt.ſa
nus homo. q & bene ualet & ſuæ
ſpõtis ẽ: nullis ſe obligari legibus
debet:græce ſpõtalis mors dicitur.
αυτοματοσ θαματοσ. TRan-
ſadiit:trãſmiſit.tranſfodit. traiecit.
Virgili⁹ trãſadiit coſtas. MAgna-
nimi:Magnanimũ appellat:quaſi
mortis contẽptorẽ: nã & Ariſtote-
les ĩ quarto Ethicorũ magnãimus
inquit cũ in periculo uerſatur uitæ
ſuæ nõ parcet: quaſi non ſit dignũ
oĩo non uiuere. VIgore uenera-
to.adorata uirtute ſic Virgilius.ue
nerata ſacerdos paſſiue dixit. To
to elemẽto:Scilicet maris.dixit di- Mare ſe-
ſerte mœcenas.non tumulum cu pulchrũ.
ro ſepelit natura relictos.Dii boni
q̃ multorum ſepulchrum eſt ma-
re.quanti quotidie mortales in mari moriuntur:& in mari ſepeliuntur.Propertius.pro tumulo carpa
thium omne mare eſt. ALcimus:Nomen proprium eſt:a fortitudine ductum:Alcimos enim græ-
ce fortis eſt. ABducere:Subducere.ſubtrahere.eripere.abducimus ĩuitos. ducimus uolẽtes. OBliſis Oblidere
faucibus:Suffocatis.oblidere eni & elidere eſt uolentes prefocare ſtrangulareq;. M. Tullius pro ſcau-
ro.Libertus patronum non occidit ſed duobus digitulis gulam obliſit. Interſtinguere: Penitus extin
guere. FOrinſecus:Foris extrinſecus.eadem enim forma intriſecus extrinſecus.foriſecus. altriſecus
& alia hoc genus dicuntur. GNAuiter:Strenue.& uelociter contrarium eſt ignauiter a nauiũ uelocita Foriſecus
te nauus dictus.qui & gnauus.cuius cõtrarium ẽ ignauus. ANIculæ:Vetulæ & per ſimplex:N:ſcribit̃
prima correpta.alias annicula geminato.N.dicitur unius anni. VEſtẽ ſtragulã:Qua ſcilicet inſtratus
erat torus. GEnibus profuſa:Ad genua alcimi procũbens:ea eni ſunt miſericordiæ cõſecrata: genua
ſupplices attingũt:ad hæc manus tendũt.hæc ut aras adorant. PAVpertinas :Penultima ꝑducta pro Genua
nunciandũ eſſe docet Sidonius:qui ait Angulus iſte placet paupertinuſq; receſſus. REſcuſas: Legẽdũ miſeri-
reculas ex auctoritate Priſciani q ſcribit noia quitæ decliatiois fœminina abiecta.ſ.aſſumete cula. & fa cordiæ.
cere diminutiua. ut dies inqt diecula.res recula.Plautus ĩ ciſtellaria.ſiqdẽ ĩperes ꝑ copia. ꝑ recula.noĩe Recula.
reculaꝵ pãnoſarũ expſſit ſignificãter tẽuiculũ patrimoniũ.& ſuppellectilẽ oppido q̃ puſillã. nã appella-
tione rei opes ſignificãtur:Oratius ut rẽ facias rẽ ſi poſſis recte ſinõ quocũq; mõ rẽ.& apud Auſoniũ:nõ
auxi nõ minui rẽ ꝑterea nomine rei notatur impium.lis & coitus.Auſonius impium litẽ:Venerẽ:cur
una notet res: refert.M.Tullius. nõdum inter iuriſcõſultos eſſe cõſtitutũ.utrũ rẽ an litẽ dici oporteat. Res.
CALlido aſtu:Aſtutia uafriciaq; anili.græci uocant aſty ciuitatem.unde illud Terentianũ.iã ĩ aſtu ue Aſty
nit:inde aſtus pro aſtutia.& aſtuti homines dicti:quoniã. qui habitant in urbibus hi callidiores ferme Aſtutus

ſunt ruſticis & rupiconibus:aſtu pro aſtute aduerbio uſus eſt Terẽtius ĩ eunucho:ut ĩterpretatur Do-
natus: SOciis ſuis:Qui forinſecus excipiebãt.quæ ab alcimo deiiciebãtur. SVſpẽdit.Librauit: & ue-
luti ſuſpenſum acpendulũ ſe ſe fecit cauſa perſpiciẽdi. ATtiguæ:Proximæ & cõiunctæ. FORtunas
Arbitrari. arbitraturus:Opulentias diuitiaſq; inſpecturus.cõtẽplaturuſq;.arbitrari enĩ eſt interdũ ſpeculari. unñ
arbitri dicti ſpectatores.Plautus ne arbitri noſtri dicta noſtra arbitrari queãt. SEnile illud facinus:aſpi
us ſignificantiuſq; appellauit ſenile:facinus.q̃ ſi uetulã facinoroſam dixiſſet:ſic lucilius: carcer uix car-
cere dignus: ſic & epigrãmatarius
poeta.nõ. uitioſus homo es zoile
ſed uitiũ. PRAEceps inegit:Egit
in p̃ceps atq; p̃cipitiũ: p̃poſit.onẽ
addidit uerbo:q̃ nomini fuerat co
pulanda. DIFfuſa:Corrie diffiſſa
ſignat.n.coſtas alcimi decidentis
Crateſcoſtarum. fuiſſe dirruptas:diſſipataſq;. Cra
te coſtarũ:Virgilius.& cratẽ pecto-
ris enſe tranſadiit. Ouidius quoq;
in.xii.quæ laterũ cratem perrupit.
coſtæ homini tantũ octonæ ſunt:
ſuibus denæ. Cornigeris. xiii. ſer-
pẽtibus triginta.pectus homini tã
tũ latũ reliquis carinatũ qd coſtaꝶ
quaſi crate numinat᷑. VItã euaſit:
Mortuus ẽ. PRIoris exẽplo ſepul
turæ.Denotat alcimũ quoq; ĩ ma-
re deiectũ fuiſſe habuiſſeq; ſepul-
turã lamathi ſepulturæ cõparẽ. ut
inqt Oratius exitio ẽ auidũ mare
nautis. DVplici plaga: Ob iactu
rã.ſ.duoꝶ lamathi & alcimi. PE-
Cõnupetæ. titi: Percluſi. unñ & cornupetæ bo-
ues dicti: q̃ cornupetũt.i. feriũt ap-
Petitiões gladiatorum. petũtq;. & petitiones dicimus ĩpe-
tus ĩſultuſq; gladiatoꝶ.M.T.quas
ego tuas petitiones ita cõiectas.ut
uitari nullo mõ poſſent leui declinatiõe defugi. ABnuẽtes: Quaſi dicat iã dãnãtes cõatus noſtros apd
Plateæ. thebas ut ĩproſpos ĩfauſtoſq;.pfecti ſumus ad ciuitatẽ pximã platearũ.ſunt.n.plateæ ĩ boetia ſub cithe-
rone mõte haud lõge a thebis:quas ερικωσ.i.ſingulari numero ptulit Homerus. a latitudine remoꝶ.
Plateas appellatas autumat Strabo.aitq; plateenſes remigatiõis q̃ſtu uictitare:cui ſcribere uidet᷑ Plini
platea: us q ait plateas ĩueniſſe remi latitudinẽ:nã græce πλάτη remus. πλάτοσ latitudo.ĩde & πλατεα pla
tea dicta.quia lata.interdũ media plateæ ſyllaba producti pnunciatur.interdũ corripitur:ut apud Ora-
Nomĩ plateas pder. tiũ puræ ſunt plateæ nihil ut properãtibus obſtat.hinc auſonius feſtiuiter ludens dixit nomẽ plateas
perdere.cũ ſignificare uellet plateas quæ a latitudĩe nomẽ mutuãt᷑. præturba anguſtas fuiſſe & arctas:
adeo ut nomen ſuum hoc eſt latitudinis perdere uiderentur. MVnus editurum gladiatorium: Edi-
Mũerari. tores ſpectaculi gladiatorii ſcito uocabulo munerarii nominãtur:quia & id munus uocatur. tanq̃ eo
ſpectaculo perinde ac munere donoque gratiſſimo populus capiatur deliniaturque: ſcribit Lactan-
Munera. tius libro.vi.diuinarum inſtitutionũ.uenationes ſaturno attributas eſſe: quæ munera uocãtur.apud
ſcriptores omnes hæc loquendi elegantia uſurpatur.ut munerum nomine ſpectacula ferarum. & lu-
di gladiatorii ſignificentur.ſuper quo apud Suetonium ſatis multa.Cipryanus perorans in ludũ gla
diatorium:homo inquit occiditur in hominis uoluptatem:Diſciplina ẽ.ut perimere quis poſſit & glo
ria eſt quod peremit:celebritatem hanc gladiatoriam omni ſolitudine ait eſſe triſtiorem:Tertullianus
quoq; damnans ethnicorũ mores.de ueſtris inquit ſemper beſtiæ ſaginãtur.De ueſtris ſemper mune
rari noxiorum greges paſcunt editurum autem pro exhibiturum perditurumq; dixit ſignificanter cũ
Editores ludorũ. munerari exhibentes ludos edere dicantur:Vnde editores dicti.qui exhibent ludos.Suetonius in cæ
ſare.edidit ſpectacula uarii generis.Spartianus edita munera.ĩ quibus elephantos.& corocoetas exhĩ
buit.item centum leones una miſſione edidit: Quod autem ait corocoetas exhibitas corrige crocu-
Crocuta. tas eſt enim crocuta Plinio.Solino:cæteris.fera naſcens in Ethiopia dentibus omnia frangens. proti
nuſq; deuorata uentrali calore conficiens ex cane & lupo concipi tradunt. FORmæ. Purior lectio &
Multiiuga. cõgruentior eſt fortunæ q̃ formæ. MVLtiiugi:Multiplicis & uarii.multiiuga.n.dicimus multa & nu
meroſa.ubi Annotandũ.ſicut ĩ poſtliminio meditullio & legitio illud liminiũ. & Tulliũ.& timũ.nihil
omnino deſignat:ſic in multiiugo.prima pars multũ ſignificat:reliqua uocabuli pars protractionẽ ſo-

ſociis ſuis:ſed ĩ alienos lares iã certus erroris abiiceret
ſuſpẽdit ſe feneſtra: ſagaciter pſpecturus oĩa: p̃ſertĩ do
mus attiguæ:quã dixerat illa: fortunas arbitraturus.
qd eũ ſtrenue q dẽ:& ſatis ĩprouide conantẽ: ſenile illd
facinus:q̃q̃ ĩualido:repentino tñ: & inopinato pulſu
nutantẽ:ac pendulũ: & ĩ proſpectu alioqn attonitũ p̃-
ceps inegit:q p̃ter altitudinẽ nimiã ſup quendã etiã ua
ſtiſſimũ lapidẽ prope iacẽtẽ decidẽs: pfracta:diffuſaq;
crate coſtaꝶ:riuos ſanguinis uomens: primitus nar-
ratis nobis quæ geſta ſunt:nõ diu cruciatus: uitã eua-
ſit:quẽ prioris exemplo ſepulturæ traditũ bonũ ſecu-
torẽ Lamatho dedimus. Tunc orbitatis duplici plaga
petiti:iãq; thebanis conatibus abnuentes plateas pro-
ximã conſcendimus ciuitatem. ibi fama celebrem quẽ-
dã noĩe Democharem munus editurum gladiatoriũ
deprehendimus:Nã & genere primarius uir: & opibꝰ
pluribus.& liberalitate p̃cipuꝰ.digno fortũæ ſuæ ſplẽ
dore publicas uoluptates inſtruebat. Quis tãtus inge
nii quis facundiæ.qui ſingulas ſpecies apparatus mul
tiiugi uerbis idoneis poſſit explicare? gladiatores iſti

lam eſſe demõſtrat. eadem forma dixit auſonius teriuga milia podon. pro tria milia pedũ metricorũ

FAmoſæ manus: Propriũ gladiatorũ eſt ut famoſi dicãtur qd' magis ad infamiã q̃ ad famã refertur. tales. n. qd' & iuriſcõſulti docẽt notãtur ĩfamia: ſunt aũt ĩ gladiatoribus mãus: q̃ ſecũdæ uocãt: ſi prima ad euocãdũ aduerſarii ictũ ꝓlata erit. fiunt & tertiæ & quartæ: ſi geminata captatio eſt. hinc apud Pliniũ ſecũdanus & tertianus accipiũtur ab recẽtioribus. ꝓ gladiatoribus ſecũdarũ & tertiarũ manuũ: ex eo ui delicet: ꝙ feſſis primis ſecũdi. ſecũdis tertii ĩ gladiatura ſuccederẽt: gladiatoꝝ aũt multa gña & uaria no mĩa ꝓdũtur. nãq; alii myrmillões alii thraces dicti. q ĩter ſe ꝓprie oppo nũtur: qd' & Auſonius docet illo uerſu. Quis myrmilloni cõtẽditur: æqmanus thrax: a thrace gladiatore threcidicus gladi⁹ & arma threcidica dicũt. obiter corrigẽdus eſt explicãduſq; apud Ciceronem locus. q ĩ. vii. Antonianarũ ita ſcribit. myrmillo ĩ aſia depugnauit cũ ornaſſet theciditis comitẽ & familiarẽ ſuũ. ꝓximo ãno cũ publice ꝓ ſiterer lucuLẽtas illas orationes cõ

famoſæ mãus uenatores illi probatæ pernicitatis: alibi noxii: perdita ſecuritate ſuis epulis beſtiarum ſaginas inſtruentes cõfixilis machinæ ſublicæ. turres tabularũ nexibus inſtar circumforaneæ domus. floridæ picturæ. decora futuræ uenationis receptacula. qui præterea numerus? quæ facies ferarum? Nam præcipuo ſtudio forenſi etiam aduexerat generoſa illa damnatorum capitum funera. ſed præter cæteram ſpecioſi

monui auditores. ut meo qdẽ ꝑiculo ꝓ theciditis emẽdarent threcidicis. dixitq; a. M. Tullio taxari Luciũ Antõiũ quẽ myrmillonẽ uocat hocẽ gladiatorẽ aſiaticũ. ꝙ threcidicis. i. gladiatoriis armis & armatura gladiatoꝝ: qui thraces peculiari uocabulo noiantur ornauerit comitẽ & familiarẽ ſuũ: eũq; mox ĩ gladiatoria pugna iugulauerit: adſtipulatur huic opinioni noſtræ idẽ ipſe Cicero q ĩ ſupiore philippica ĩ eũdẽ Luciũ Antoniũ dixerat. o ĩpudẽtiã ĩcredibilẽ. tãtũ ne ſibi ſũpſit qa mylaſſis myrmillo thracẽ iugulauit familiarẽ ſuũ. ĩterpretes philippicarũ p incuriã labũtur. Auſonius ſcribẽs de cõmodo ĩperatore: q fuit gladiator inqt. Threcidico prĩceps bella mouẽs gladio. ꝑterea ĩ ordine gladiatoꝝ ſecutores retiarii. harenarii. beſtiarii. meridiani noiant̃.

BEſtiaꝝ ſaginas. Dãnatos ad beſtias deſignat: de qbus paulus iuriſcõſultus ſic ſcribit ad beſtias dãnatos. fauore populi pſides dimittere nõ debẽt: ſunt & gladiatores qdã beſtiarii noiatim ex eo qd' aduerſus beſtias ĩ ſpectaculis depugnãt: auctor ẽ Vlpiãus eos q operas ſuas locauerũt ut cũ beſtiis depugnarẽt notari ĩfamia: beſtias aũt accipe debemus ex feritate magis q̃ ex aĩalis gñe: Tertullianus ĩ apologetico. nõ ĩ publico liberalius diſcũbo. qd' beſtiariis. ſupma cenãtibus mos ẽ: Ludus erat apud ueteres. ĩ quo beſtiarii erudiebantur ad pugnã beſtiarũ: Scribit Seneca qd' dignũ ſcitu ẽ ĩ decimo epiſtolaꝝ. in ludo beſtiarioꝝ. unũ cũ ad matutina ſpectacula pararetur ſe ceſſiſſe ad exonerãdũ corpus. Ibiq; lignũ id quod ad emundanda obſcena adherẽte ſpongia poſitũ eſt totũ in gulã farſiſſe: & ita ꝑcluſis faucibus ſpiritũ emiſiſſe. apud appionẽ qui polihyſtor appellatus ẽ hiſtoria luculente graphiceq; explicatur Andronodori ſerui: qui ad pugnã beſtiaꝝ a dño datus eſt. Nati ſub ſidere caniculæ erũt uenatores arenarii parabolarii. & qui ſub cõſpectu populi ĩ caueis cũ feris pugnẽt: auctor Iulius firmicus in. viii. matheſeos. apud quẽ uerbũ illud parabolarii exiſtimo legẽdũ eẽ pyrobolarii unius tãtũ littere ĩmutatione. ut ſignificẽtur iaculatores pyroboloꝝ: ſunt aũt pyroboli tela ignita. & ardentia: q̃ cũ flãma mittũtur: quoꝝ meminit Plutarchus ĩ Dione ſcribẽs pyroboloꝝ incẽdio cõplures extinctos. Qui ad beſtias dãnabantur largiores cibo ĩplebãtur. ut pingues & ſaginati inſtruerẽt ſaginã ferarũ: hinc illud Cypriani. ĩpletur in ſuccũ cibis fortioribus corpus & aruinæ toris mẽbroꝝ moles robuſta pingueſcit. ut ſaginatus ĩ pœnã carnis pereat. Quintilianus quoq; ĩ gladiatore in hãc ſentẽtiam. alebat inquit deuotũ corpus grauior omni fame ſagina: in quarto Propertii cõmẽtario ſcripſi uerſum illũ ad hũc ĩtellectũ eſſe referẽdũ: qui dabit ĩmũdæ uenalia fata ſaginæ. ſagina aũt pinguitudinẽ ſignificat. & ſaginare pinguefacere: ſaginariũ apud Varronẽ accipitur pro auiario locoq; ſaginæ: ubi aues incluſæ ſaginãtur: & ſaturitate pergliſcunt: Sagena uero genus eſt retis piſcatorii. cuius mentio fit ĩ euãgelio.

CONfixilis: Erat inquit machina ſublicis ſiue longuriis cõpacta. cõfixaq;. & ob id confixilis dicta ſublicas aũt perticas uocamus. & palos ligneos. Vnde pons Romæ ſublicius dictus. qui ex ſublicis ſtructus. totus erat ligneus ſine ferreo clauo. Ita cõpactus ut trabes ſine fulturis eximerentur: qd' factũ eſſe uideri uult Plinius. poſtea q̃ Oratio coclite defendẽte ægre reuulſus eſt: Cæſar ĩ deſcriptiõe rhenani pontis inqt nõ ſublicæ modo directe ad perpendiculũ ſed pronæ ac faſtigatæ. ut ſecundũ naturã fluminis procũberẽt.

CIRcũforaneæ domus: Circũforanea domus a circũfereudo dici uidetur accipiturq; pro ea: q̃ mobilis & ambulatoria eſt faciliſq; ad circũferẽdũ: uel uerſatilis ĩ circuitũ. circũforanei uero hoies dicũtur q circa fora & cõciliabula uagãtur. fucis & ſtrophis captãtes quæſtũ: quales ſunt pharmacopolæ. M. Tullius ĩ Oratione pro cluentio. tũ repẽte anconitanũ quẽdã. Lu. Clodiũ pharmacopolam circũforanũ qui caſu tũ larinũ ueniſſet aggreditur: Hieronymus quoq; in epiſtola ad Domnionẽ. ſcribẽs inqt eos ĩmo neſcio quẽ de triuio dec õpitis. de plateis circũforanũ monachũ rumigerulũ cõcionari aduerſum me.

PRAEterea numerus: Pronũciatione adiuuãdũ eſt: ſignificatur enĩ quãtus & q̃ copioſus.

STVdio forẽſi: Senſus ẽ: demochares munerarius ſecũ aduexerat reos ſentẽtia iudicum

Famoſi gladiarores. Man⁹ſecũ deæ tertiæ in gladiatoribus. Secũdãi. Myrmillones. Thraces. Threcidic⁹ gladiuſ Loc⁹ Ciceronis. Beſtiarii Mors beſtiarii. Locus materni Pyrobolarii. Pyroboli Sagiabãt beſtiarii. Sagina ſaginariũ Sagena. Sublicæ. Sublici⁹ põs ſine ferro. Circũforanea domus. Circũforanus.

muneris ſuppellectilē: totis utcunq; patrimonii uiribus īmanis urſæ comparabat numerū copioſum. Nā ꝑter domeſticis uenationibus captas: præter largis emptionibus partas: amicorū etiā donatiōibus uariis certatī oblatas: tutela ſumptuoſa ſollicite nutriebat. Nec ille tā clarus: tanq; ſplendidus publicæ uoluptatis apparatus: inuidiæ noxios effugit oculos. Nā diutia captiuitate fatigatæ: ſimul & æſtiua flagrātia maceratæ pigra ēt ſeſſione lāgudæ: repētina correpræ peſtilētia pene ad nullū rediuere numerū. paſſim per plateas plurima cerneres iacere ſemiuiuorum corporū ferina naufragia: Tūc uulgus ignobile: quos inculta pauperies: ſine delectu ciborū: teūato uētri cogit ſordētia ſupplemēta: & dapes gratuitas cōquirere: paſſim adiacentes

damnatos in actione forenſium cauſaꝝ: ut eos mox exhiberet ad gladiatoriā pugnā. uel quod uerius puto. intelligit generoſos etiā damnatos aduectos eē a demochare: dum ille tenetur præcipuo ſtudio forenſi. hoc eſt gladiatorii ſpectaculi deſiderio trahitur. Quod ſtudium forenſe appellat propterea qđ in foro talia munera dabantur: Quod Victruuius. & Pedianus Aſconius docent. MVneris ſuppellectilem: Apparatū ludi gladiatorii. IMMAnis urſæ: Pro imanuū urſarū. ſingularis ꝓ pluratiuo. qđ genus elocutionis eſt uſitatiſſimū. PARtas: Paratas. PVBlicæ uoluptatis: Talia enī ſpectacula ad uoluptatē maxime publicā pertinent: & plebeculæ oculos paſcūt: Vnde & democharis nomē ſcite fictu uidetur quo gratia populi ſignificatur. INVIdiæ oculos: Ouidius toruos oculos & aciem obliquā dat inuidiæ: quæ ut ipſius uerbis utar. nō fruitur ſomno. uigilātibus excita curis: Sed uidet ingratos itabeſcitq; uidendo ſucceſſus hoium: carpitq; & carpitur una: inuidiæ nomē ductū eſſe autumat. M. Tullius animis intuendo fortunā alterius. ex quo illud actianū quiſnā florē liberū inuidit meum. pro eo qđ eſt. quiſnā flori inuidit meoꝝ filiorū: Veteres enī ut uidere ſic inuidere florē rectius dici exiſtimabant q̄ flori. quod & Quintilianus annotat. & nos ī tertio queſtionū Tuſculanaꝝ cōmētario explicauimus. eſt enī inuidia ſiue inuidētia egritudo ex alterius rebus ſecundis. diſtat ab odio. quoniā odimus malos: inuidemus fortunatis. odiſſe nos palā profitemur: inuidiā diſſimulamus. odium ex alieno uitio: inuidia ex aliena uirtute & bonis exoriūtur: odium cadit in brutas animātes: inuidia in hoiem tātū. ut ſubtiliter diſparauit diſtinxitq; Plutarchus. in libro de inuidia & odio. græci βασκαριαν appellant: olim appelles imaginē inuidiæ graphice & ſcienter pinxit in tabula: cuius rei Lucianus quoq; cōmeminit: & nos mentionē fecimus in libello de optimo ſtatu.

AESTIua flagrātia: Calore æſtiuo. & æſtu flagrātiſſimo uexatæ. flagrātia aūt caloris corpora macerari diſſoluiq; teſtatur & Galenus ī cōmētario Aphoriſmoꝝ: & nos quot annis experimur. nā cum hieme & frigidis temporibus ſim habitior: æſtiui caloris impatiēs fio emaciatus. Sentioq; id eē ueriſſimū quod Galenus & ante Galenū. Cor. Celſus prodiderunt: æſtatē iuuenibus eſſe inimicitiorē: Senibus amiciorē. ſicut e cōtrario. hyems ſenibus inimica iuuenes fouet & roborat. SEſſione languidæ: Dū ſedendo & ociādo ī cauea cōtinētur langorē cōtraxere: Ignauia enī ut inquit ueriſſime Celſus corpus hebetat: & ut auctor eſt Galenus īpoſſibile ē corpora ſeſſione deſidiaq; torpētia diu bene ualere: adeo exercitatio neceſſaria eſt: cunctis nō ſolum hominibus ſed etiā brutis animalibus. qua cuncta cōualeſcunt: & ut refert Vegetius: plus quotidiana exercitia ad ſanitatē creduntur prodeſſe q̄ medici: e cōtrario ociū & deſidia langorē pro generant: iuxta illud cernis ut ignauū corrūpant ocia corpus: Nil igitur mirū ſi urſæ: quaꝝ natura alioqui agitabilis eſt: ex captiuitate: & æſtu nec nō ex ſedentaria ignauia languentes peſtilentia extinctæ ſunt. ſcribit Plinins noſter Vrſos ueterno pingueſcere. iualidiſſimū urſo caput: ideoq; ſæpe ī arena colaphis inflictis exanimātur. Annotauere Annales Domitiū ænobarbū in edilitate urſos numidicos centū in circo dediſſe. CORreptæ peſtilētia: Obſeruatū eſt peſtilentiā magna ex parte īcipere a brutis animalibus. ſic apud Virgiliū Ouidiū cæteros prima ſtrages beſtias populatur. ita apud Homeꝝ. primo canes mox reliqua. cōficiuntur peſtilentia. Cauſæ autē peſtilētiæ plures tradūtur. Nāq; aut ira deum. aut intēperie celi. aut corruptis aquis: aut noxio terræ halitu exoritur peſtilentia. nimietatē frigoris aut caloris uel humoris. uel ſiccitatis. peſtilētias gignere Philoſophi & illuſtres medici prodiderunt. Pandemos appellat᷑ ſpecies luis ſiue peſtilentiæ: q̄ efficit ī aridioribus locis agētes caloribus crebris īterpellari: eſt & Loimodes. q̄ tēporaria qdē eſt ſed uolucri uelocitate letabilis. Lucretio peſtilitas dicitur peſtilentia: in quā aīalia. ꝑter hoīes cætera proniora ſunt. ut inqt Amianus marcellinus. FERIna naufragia: Decēti trāſlatione ferina naufragia dixit ſtragē urſaꝝ: q̄ peſtilentia correptæ aīam agebāt ſemiuiuis uixq; ſpirātibus corporibus: ſicut naufragi ſubinde piclitāt᷑. INculta pauperies: Egeſtas duris ī rebus urgēs cogebat egeſtoſos ſordidāq; plebeculā accurrere ad cadauera urſaꝝ iacentium. & inde dapes: ineptas uentri eſurieti latrātiq; ingerere. Talis enī paſtus eſt mēdicitatis & eoꝝ. quos Plautus appellat hoium mēdicabula. paupies ſignificat egeſtatē mēdicitatēq;: paupertas uero honeſtæ parſimoniæ nomē ē: quā ī apologia Apuleius noſter ꝑconio laudis extollit. Oratius pauperiē imundā cognominat: eāq; deprecat᷑ illo uerſu. Pauperies imunda domus procul abſit. apud græcos

In foro gladiatores.
Democharis populo gratioſus.
Torui oculi inuidiæ.
Inuidia unde.
Inuidere florem.
Inuidentia diſtat ab odio.
Inuidiā pinxit appelles.
Hyems amica iuuenibus: æſtas mihi inimiciſſiam.
Pigra corpora languere.
Exercitatio ſaluberriam.
Vrſos ueterno pīgueſcere
Peſtilentiā ordiri a brutis.
Cāæ peſtilentiæ.
Pandemos lues λοιμω δεσ.
Peſtilitas
Paupies.
Pauptas.

græcos πενία ſignificat pauptatē. πτωχία uero mēdicitatē.pauperieq̄: hic ſcite Ariſtophanes ī pluto Penia.
πτωχου μεν γαρ βιος ζην εστι μηδεν εχοντα του δε πενητος ζην φειδομενον mendici in Ptochia.
quit uita quidē ē nihil habētē uiuere:paupis uero uiuere ad parſimoniā:alias paupies damnū dicitur
ut apud iuriſcōſultos liq̄t & iā dictū eſt. EPVlas accurrere:Ad epulas currebāt. TVNC nacti:Ideſt
excogitātes:Sed ego legere malim.Tunc e re nata:q̄ locutio Apuleiana ē.& ſentētiæ cōgruēs.de qua
ſupius ſcripſi. BABVlus.Nomē ꝓpriū latrōis.qd ſi legas bardulus ducto a tarditate noīe:bardus.n. Bardus.

epulas accurrere. Tunc e re nata ſubtile cōſiliū ego & iſte babulus tale cōminiſcimur. urſam: q̄ cæteris ſarcina corporis preualebat:quaſi cibo parādā:portamus ad noſtrū receptaculū. eiuſq; probe nudatū carnibus coriū:ſeruatis ſollerter unguibus: ipo etiā beſtie capite:aduſq; cōfiniū ceruicis:ſolido relicto:tergū oē raſura ſtudioſa tenuamus. & minuto cinere perſperſum: ſoli ſiccandū tradimus. Ac dū celeſtis uaporis flāmis examurgatur: nos interdū pulpis eius ualēter ſaginātes:ſic inſtāti militie diſponimus ſacramentū: ut unꝰ e numero noſtro:nō q corporis adeo: ſed animi robore cæteris antiſtaret:atq; is īprimis uoluntarius:pelle illa cōtectus urſæ ſubiret effegiē domūq; Democharis illatus: p opportuna noctis ſilētia nobis ianue faciles ꝓſtaret aditus. Nec paucos fortiſſimi collegii ſollers ſpecies ad munus obeundū arrexerat. quoꝝ ꝓ cæteris

ſtultus appellat̃.dictione inflexa a
græco.illi.n.βράδιστος dicunt:
qd ſi barbulus a barba.tāq̄ barba/
tulus. nā & barbula Romani Cō
ſulis nomē eſt apd Liuiū. Quaſi
cibo parādo: Vt ex ea cibum para
remus. & urſino paſtu ſaginare/
mur. ADVſq; confinium: Vſq;
ad cōfinium. ſic Virgilius attrides
ꝓthei Menelaus aduſq; colūnas:
aduſq; autē ſic eſt dictū quēadmo/ Aduſq;.
dum abuſq;:Nā cum ꝓpoſitio præ Abuſq;.
poſitiōi nunq̄ cohereat abuſq; &
& aduſq; licenter admiſſum eſt.
RAſura: Vt tōſura.ſic raſura di/ Raſura.
cta pro ipſa ut ita dicta raſione.
TERgum:Pellē.& corium.Vir
gilius dixit. tergora dirtipiunt co/
ſtis ꝓ coria & pelles detrahunt:ca/
per grāmaticus. Tergum a tergo/ Tergum
re ſic diſtiguit. terga iq̄t hois ſunt.
tergum ſingl̃ariter facit. Quadru
pedum erit tergus pluralis tergo/ Tergus.
ra.i.coria:qd ſi uera eſt capri obſeruatio:tergum ꝓ tergus ἀκύρως.i.iproprie poſuit. ſed finitiones grā Grāmati/
maticas uſq; quaq; ne ſpectaueris:quas nō minus ſcite q̄ uere fetutinas & ꝑrancidas appellat candidiſ cæ finitio
ſimus ſcriptor Au.Gellius.auctoritas eni ſūmoꝝ ī eloquētia uiroꝝ:qui indiſcriminatim talia uſurpant nes ranci
pro ratione habēda eſt:& ad eā ueluti ad Anchorā cōfugiendum. EXamurcatur:Repurgat̃.ſicceſcit dæ.
ſanie ac madore ſanioſo quaſi amurca exuitur: liberatur.examurcare eni uerbum eſt cōmēticium & Auctori
pinde elegās oleo cōueniēs:qd examurcari dicit̃:qn̄ ab amurca liquatur defecatumq; fit:Amurca autē tas pro
quā ſup oīa celebrauit laudibus Cato:ſanies olei eſt. Amurca fit ex aquis: ideo ſiccitatibus minima ri ratione.
guis copioſa.Plinius ait oleum ī amurca deterius fieri.& fractibus:q̄ ſunt oliuaꝝ carnes.ideoq; ſepius Examur/
in die decapulandum:eſt autē decapulare Plinio ut id ī trāſcurſu Annotemus/deplere. dehaurire eua/ care.
cuare.a capulis ducto uerbo.q̄ ſunt uaſa anſata:Vnde & capulator Catoni & Collumellæ qui concha Amurca.
& capulis oleum deplet ac tollit intorculario ex labris plumbeis.quod uaſis genus eſt. & ī labra fictilia Fraces.
diffunditur.apud Columellam uerbum eſt exaniatur.quale hoc examurcatur.neq; intellectu abſimi Decapu/
li.eſt enim exaniari exudando ſiccari.ſic enim ait in.xiii.compoſitis ſupra tabulatū tergoribus aut fru lare.
ſtis naſta pondera imponito.ut exanietur hoc eſt quaſi ſanie ſalſuræ ex purgetur.Cor.quoq; Celſus ī Capulæ.
quinto ait ſanie exaniare uulnus pro eo quod eſt ſanie educta ſiccare. SACRAmentum:Sicut ī le/ Capula
gitima militia obſtringebantur ſacramento: ita latrones ait ſacramento latrocinali obſtrictos diſpo tor.
ſuiſſe quid agendum foret. INSTANti:Præſenti īminenti.grāmatici inſtans tempus appellāt præ Labra
ſens. NON qui corporis:Ad magna negocia obeunda.nō tam opus eſt corpore robuſto.q̄ animo Exaniat
firmo intrepidoq; iuxta illud Virgilianū.nunc animis opus ænea.nunc pectore firmo.& enim animi Inſtās tē
robur omni telo præſtantius eſt.omnibuſq; uiribus corporis anteponendum. ANTIſtaret:Præſta pus.
ret.antecelleret.Catullus.antiſtas mihi millibus trecentis.Antiſtitium elegāti uocabulo dicitur excel antiſtiti
lentia quaſi quædā & faſtigiū dignitatis.Marcianus Cappella. antiſtitio ꝑminebat athanaſia. NO/
ctis ſilentia:Nox ut inquit Papinius.fecunda operum eſt.& pulchræ accōmoda fraudi.Diſponunt la
trones inter ſe.ut ex eo cætu animoſior ſub urſæ ſpecie uelut urſa dono deferatur ad democharem cu
pitorem talium ferarū:ut mox noctu ianuā repandat ſociis.ut ita īpune furari poſſint. COLLEgii:
Scilicet latronū.eſt eni collegiū τον μεσον.apud iuriſcōſultos titulus eſt de illicitis collegiis.ubi Mar Collegiū
tianus ſic inquit.Collegia ſi qua fuerint illicita mādatis & cōſtitutionibus & Senatus cōſultis diſſoluū ſodalicia
tur.in ibi quoq; ſodalicia interdicūtur quo uerbo ſignificant̃ opinor comeſſationes & cōuiuia ſocialia Syſſitia
qualia erāt apud cretes Syſſitia.quorum meminit Strabo in.x.nā græce.συσσιτος latine ſodalis. & Verbum
hoc eſt quod dixit Caius iuriſconſultus eodē titulo:ſodales ſunt qui eiuſdem collegii ſunt quos græci iuriſcon
συσσιτους uocāt:in libris iuriſconſultoꝝ uocabulum pro græco barbarū fuit ſubſtitutum.nullo in ſultorū.

thraſileõ factionis optiõe delectus: ancipitis machinæ ſubit aleã. Iãq habili corio: & mollicie tractabili: uultu ſereõ ſeſe recõdit. Tũc tenui ſarcimĩe ſũmas oras ei9 adequimus. & iũcturæ rimã licet gracilẽ: ſetæ circũfluentis dẽſitate ſepimus. ad ipſum cõfiniũ gulæ: q̃ ceruix fuerat execta: thraſileonis caput ſubire cogimus: paruiſq; reſpiratui circa nares & oculos: datis foramibus fortiſſimũ ſotium noſtrum: prorſus beſtiam factum ĩmittimus caueæ: modico præſtinate precio: quã conſtãti uigore feſtinus inrepſit ipſe ad hunc modũ prioribus ichoatis: ſic reliqua fallaciæ peregimus. Sciſcitati nomẽ cuiuſdã nicanoris: q genere thracio proditus ius amiciciæ ſũmũ cũ illo demochare colebat: litteras affingim9: ut uenatiõis ſuæ primitias bon9 amic9 uideretur ornando muneri dedicaſſe. Iãq prouecta ueſpa:

tellectu. quidã codices integrũ ſpaciũ habẽt inani loco & lacunoſo. Attamẽ nõ ſemp ſodalicia ſunt inhoneſta. illicitaq;. nec eni dixiſſet Ouidius iure Sodalicii qui mihi iunctus erat. Notũ eſt illud Catullianũ fraternũ uere dulce ſordaliciũ. Cato apud. M. Tulliũ narrat ſe epulari ſolitũ cũ ſodalib9: ſodalitateſq;
mutitare ſe quæſtore cõſtitutas ee: in quibus mutitare. qđ uerbũ gellianũ eſt. ſup quo alibi annotamẽta copio
thraſileõ. ſe cõcripſimus. THRAſileon: Nomẽ audaciſſimo latroni cõgruẽtiſſimũ. græci enĩ θρασοσ appel
thraſillus lant temeritatẽ & ferociã: unde & thraſillus temerarius & audax. ſup quo i cõmẽtariis Tuſculanaꝝ explicatus locus ille Oui. buſta thraſilli. Turpillus comicus fabulã cõdidit titulo thraſileonis. cuius teſtimonium aduocant grãmatici.

Factio. FActionis optione: Electione collegii latronũ: eſt eni factio maloꝝ cõſenſus & cõſpiratio. alias factiones opulentias fortunaſq; dicimus. ut apud Plautũ frequenter leges. optare uero interdũ eligere unde optio dicta. in alia ſignificatione q̃ remotior ẽ optio dicitur
Optio miles. miles quaſi optatus. hoc ẽ electus aſcituſq;. is adiutor dabatur centurioni a Tri. militũ. ex hoc itellectu illud Plautinũ i aſinaria. optionẽ tibi ſumito leonidã. Autumãt eruditi optionẽ dici quoq; accenſum de optione milite dictũ eſt illud a iuriſconſulto titulo de poenis dãnatorũ: ita neq; Spiculatores ultro ſibi uẽdicẽt nec optiões ea ſibi deſiderẽt. SVBIT aleã: Thraſileon nõ recuſans ſub urſæ ſpecie & ferino habitu grãdia moliri ſubit piculũ & diſcrimẽ machinæ piculoſæ: ut ꝓ hõie transfiguratus i urſam i caueã. ad democharẽ muneraꝛiũ pinde quaſi beſtia deportetur. Subire aleã eſt piclitari & obiectare ſeſe fortunæ dubiæ & ancipiti ex
Subire aleam. trãſlatiõe aleatoꝝ: q i alea foroq; aleatorio uarie agitãt. & repẽte uictores. repẽte uicti dubio euentu ex animãt. Liuius i dubiã ſeruitii iperiiq; aleã imus. & apđ Lucanũ. placet alea fati alterutrum merſura ca
Aleones put. aleatores a ueteribus aleones dicti. Catullus. Quis hoc põt uidere qs põt pati. niſi ipudicus & uorax & aleo. ita apud Saluſtiũ legẽdũ ẽ illud ex Catilina quicũq; ipudicus adulter. Ganeo. aleo. manu. uẽtre. pene bona patria lacerauerat. ſincerior enĩ lectio ẽ & terſior ut legaẽ aleo. q̃ alea: ſicut i puulgatis codicibus ſcriptũ inuenit. REcõdit: Induit urſinã faciẽ. corio urſæ tectus ueſtituſq;. ACVmine: Quidã codices habẽt ſarcimĩe. qđ graphice quadrat. ſignat eni oras hoc ẽ extremas corii partes ſutura quadã tenuiſſima fuiſſe cõnexas cõpoſitaſq;. ut uix ueſtigiũ ſectionis internoſcereẽ: ſarcimine aũt poſitũ ẽ
Sarcinatores. ꝓ ſutura quaſi a ſarciẽdo. Vñ ſarcinatores dicti. & ſarcinatrices. quãuis nõ deſint qui ſarcinatricẽ non tã a ſarciẽdo q̃ a ſarcinis dictã uelint: Sartores quoq; nõ ſolũ a ſarciẽdo. uerũ etiã a ſariendo dici autumãt
Sarcinatrix. ſcriptores idõei. quo itellectu. illud Plauti ex captiuis ẽ accipiẽdũ. ſartor ſatorq; ſcelerũ. & meſſor maxĩe ſarire aũt ẽ fodere. & apire. qđ i agricolatiõe utiliſſimũ eẽ docet Columella. & reliqui ruſticatiõis cõdi
Sartores tores. REſpiratui: Scribit Hippocrates i libro de flatibus. adeo neceſſariũ eẽ corpi ſpiritũ: ut ſine re
Sarire. ſpiratione ad breuiſſimũ tẽpus uix uiuere poſſit: itercepto eni ſpiritu animãtes illico pereunt. idẽ autu
Spiritus pater & auus morboꝝ mat cãm egritudinũ eẽ ſpiritũ. Cuius illud celeberrimũ. ſpiritũ patrẽ eẽ & auũ morboꝝ omniũ. merito ergo foramina parua ait eẽ data reſpiratui. hoc eſt reſpirationi ne obturato meatu & itercepto ſpiritu ſtrãgulareẽ. BEſtiã factũ. In urſam reformatũ. CAueæ. receptaculo feraꝝ. PRAEdiſtiatæ. Lege ꝑſtinatæ hoc ẽ empte. ſup quo uerbo ſupra ſatis multa. ſignat ãt latrões emiſſe paruo ꝑcio caueã: qua icluſus thraſileõ tãq urſa ad dẽocharẽ deferreẽ. REliqua fallaciæ. reliquã fallaciã. elocutio ueterib9 uſi
Nicanor a uictoria tatiſſima: Pli. exeq̃mur reliqua ꝑpoſiti. NICAnoris: nicator. & nicanor. nomẽ ẽ a uictoria ductũ: Seleucũ celebrãt hiſtorici: q̃a uictoriaꝝ fœlicitate nicator cognominatus ẽ: quaſi dicas uictorioſus. a quo
Nicopolis. Nicephoriõ. & nicopolis ciuitates cõditæ ſũt uocabulo a uictoria ducto. Dẽochares quoq; nomẽ ex re & cã ficticiũ ẽ. quo ſignificaẽ popularis & gratioſus: Δημοσ. n. græce ppl̃s καὶ χαρισ grã tãq is q ſpecta
Demochares popularis. cula exhibet ppl̃o noĩandus merito ſit Demochares. PROditus: Erat iquit hic nicanor oriũdus ex Thracia ſtẽmate gñis ꝓditus uel traditus uel ꝓpagatus. ꝓdere eni iterdũ ꝓtẽdere. ꝓpagare ꝓlatare eſt. Virgilius genus alto a ſanguine teucri ꝓderet. ac totũ ſub leges mitteret orbẽ. Dixit Terẽtius i Andria ut nuptiis aliquot ꝓdat dies pro differat. platet. proferat. AFFigimus: Adulterinas ficticiaſq; cõmini
Prodere. ſcimur. pinde quaſi A nicanore ad democharẽ ſcriptas. MVNEri: Spectaculo ferarũ. PROuecta ueſpera: Cum iam magis ac magis incipit noctefcere: & ueſpertinũ tempus it in noctẽ obſcuriorem.

abuſi præſidio tenebrarum: thraſileonis caueā demochari cum litteris illis adulterinis offerimus. Qui demirat⁹ beſtiæ magnitudinē: ſuiq; cōtubernalis opportuna liberalitate lætatus: iubet nobis protinus gaudii ſui gerulis: decem aureos: ut ipſe habebat: e ſuis loculis adnumerari. Tunc ut nouitas conſueuit ad repentinas uiſiones animos hominū pellere: multi numero mirabundi beſtiā confluebant. quorum ſatis callenter curioſos aſpectus thraſileon noſter: impetu minaci: frequenter inhibebat: cōſonaq; ciuiū uoce ſatis fœlix: ac beatus demochares ille ſæpe celebratus: ꝙ poſt tantam cladem ferarum nouo prouentu: quoquo modo fortunæ reſiſteret: iubet noualibus ſuis confeſtim beſtiam ire. iubet ſumma cum diligentia reportari. ſed ſuſcipiens ego. caueas inq̄ domine flagrantia ſolis: & itineris ſpatio fatigatā cetui multarū: & ut audio nō recte ualentiū cōmittere ferarū. quin pomrius dous tuæ

ABVſi. Quaſi in malam partem. De uſu & abuſu quid proprie ſignificēt & quantum inter ſe diſtēt alibi copioſe diligenterq; annotauimus: cum uſus ſit earū rerum: quæ nobis utentibus permanēt: Abuſus earū: quæ nobis utentibus pereunt: cui legatus eſt bonorum uſus. illi non eſt legatus abuſus.: ſunt enim hæc inter ſe cōtraria: ADVLterinis: Falſis. fictitiis. & alieno nomine compoſitis. hic & adulterinus denarius dictus. falſus & reprobus: interdū ut īquit Plinius denarius adulterinus emitur pluribus ueris denariis. Etenī facta ē ars probandi denarios. dū falſi denarii ſpectatur exemplar: Adulterare Plinio frequentiſſimū eſt pro corrūpere. & uitiare. quod Diaſcorides græce dixit δολιζεται hoc ē adulteratur. lege Cornelia Cauetur eū qui nūmos argenteos falſos conflauerit falſi crimine teneri. DEmiratus: Valde miratus: De enim ualde ſignificat: ut deamo & defeſſus. apud Terentiū. pro ualde feſſus ut Donatus exponit. CONtubernalis Nicanoris. tāq̄ inter democharem & Nicanorem contubernalitas eſſet: iuſq; ſodalitatis.

Vſus.
Abuſus.
Adulterinum.
adulteraī
Defeſſus

Opportūa. Pro opportūe. liberalitas omnis grata: illa gratior: quæ opportuna & tēpeſtiua eſt. ex quo fit ut nummus uel unus tempeſtiuiter datus pro beneficio ſit: hic paraſitus plautinus gloriatur quod cōmoditatis omnis articulos probe nouerit: Seneca in libris de beneficiis panis inquit unus eſurieti datus beneficium ē. EX ſuis oculis: Ita Suetonius. galbā refert choraulæ mire placēti denarios quiq; donaſſe prolatos manu ſua. ex peculiaribus loculis ſuis. ſunt enim loculi quod notiſſimū eſt receptacula pecuniarū: de quibus apud omnes mētio. Soter hoc ē Seruator noſtre iudæ loculos pecuniaꝝ quas paupibus errogaret cōmiſit: ne uideret̃ aut quaſi inhonorus: aut quaſi genus dominū ꝑdidiſſe. loculamēta Columelæ & Victruuio ſunt receptacula & quaſi thecæ M. Varro loculatas piſcinas elegāter nūcupat. quaſi loculis. ſiue loculamētis diſtictas Vbi diſpares diſcluſi haberi piſces poſſint. De loculis & locellis pro repoſitoriis pecuniarū extāt diſticha epigramatiſtæ.

Loculi.
Loculamenta.
loculatæ piſcinæ.

PEllere: Lego pellicere: pro pelliciebat: ut ſit ſenſus. Animos hominū pellectos eſſe tractoſq; ad uiſendā urſam enormē. id quod in rebus nouis accidere ſolet. ad noua enī cōueniūt homines. ad noua cōcurrūt. ut inqt Seneca ī declamationibus. idē in queſtionibus ait. naturale ē magis noua q̄ magna mirari hic illud notiſſimū ē quoq; cūctarū nouitas gratiſſima rerū. pellicere aūt ē illicere. quod & perlicere dicit̃ uſitatiſſimū Liuio. pellicationē Cato dixit a pellicēdo quaſi inuitamentū. & ut inquit Marcus Varro illicium ab illiciendo. MIrabundi beſtiam: Valde mirātes magnitudinem urſæ adulterinæ. CALlenter: Aſtute: ſolerter: calide: aduerbium eſt. ſic rarenter: pro raro: Et ualente pro ualide. ueteres quoq; īracunditer. inimiciciter. Temeriter. mūditer. duriter. Et id genus ſexcenta ſimiliter deſinentia dixere.

Magis noua q̄ magna miramur
Pellicere
pellicatio
Callēter.
Rarēter.

CVrioſos inibebat. Impetu minaci Thraſileon cauebat. ne q̄ſpiam nimis curioſe aſpectans dignoſceret ſe hominem eſſe non urſam: quam emenciebatur. NOualibus ſuis: Iuſſit Demochares thraſileonem ſub beſtiæ corio delitеſcentem deportari in noualia ruſticaq; prædia. ut illic diligenter aleret̃. Nouale eſt ut plinii uerbis utar. quod alternis annis ſeritur. Seruius noualia interpræratur noua rura quæ per ſingulos ānos renouantur per ſemina: quod totum Plinianæ diffinitioni hoc eſt ipſi ueritati contrarium eſt. & errore fœdiſſimo labitur Virgilianus interpræs: Argū enim qui per ſingulos ānos renouatur ſeriturq; ſine ītermiſſione reſtibilē uocāt Rei Ruſticæ ſcriptores: Noualē uero. qui intermittitur. & alternatim ſeritur. M. Varronis uerba hæc ſunt ex libro primo latinæ linguæ: Ager reſtibilis: q reſtituitur ac ſeruitur quotquot annis. Contra qui intermittitur a nouando noualis ager. COEtui multarū: In peſtilentia nihil aquæ ſalutare eſt q̄ loci mutatio: & gregis ſeparatio. cum contagione pecus maxime uexetur. hic Columella præcpit gregē pecoris ouili In lacinias ſeparati. ꝑticulatiq; diſtribuendū eſſe ſic enī facilius conualeſcit: quia ipſius morbi halitus minor eſt ex exiguo numero: Idē cenſet in oībus morbis ac peſtibus mutādas eē regiones maxieq; ſalutare ꝓſenſq; remediū eſſe aſſeuerat: Si pabula mutemus. & aquatiōes totius regionis. ſi aliū atq; aliū q̄ramus ſtatū cœli. hic ergo dehortari uolens democharē. ne ī noualia mitteret beſtiā. cauēdū eſſe ait: ne cœtui multarū ferarū lāguidarumq; committatur. propterea ꝙ ex contagione morbus uulgari poterit atq; infeſtare recentem beſtiam.

Nouale.
Error ſeruii.
Reſtibilis
In peſtilētia loci mutatio ſalutaris.

patulum ac perflatilē locum: immo & lacu aliquo cō‑terminum refrigerātēq; proſpicis. An ignoras hoc ge‑nus beſtiæ: lucos conſitos: & ſpecus roridos. & colles frigidos & fontes amœnos ſemper incubare. Talibus monitis demochares ꝑterritus: numerūq; perditarū ſecū recenſens: nō difficulter ad ſenſus: ut ex arbitrio noſtro caueā locaremus: facile permiſit. Sed & nos inq̄ pati ſumus hic ibidem pro cauea iſta excubare noctes: ut æſtus: & uexationis incōmodo beſtiæ fatigatæ: & cibum tempeſtiuū: & potum ſolitum accuratius offeramus. Nihil indigemus labore iſto ueſtro: rn̄dit ille. Iā pene tota familia per diutinam conſuetudinem nutriēdis urſis exercitata eſt. Poſt hic uale facto diſceſſimus: & portam ciuitatis egreſſi: monumentū quoddam cō

PAtulū ac pflatilē locū: In loco perflatili ac patēte aer agitabilis uerſabiliſq; purior hauritur. & ſincerior: Ideoq; talis cœli ſtatus maxime ſalutaris ē: & aduerſus peſtilentiā efficax medella. Auicenna docet quomō obuiā eundū ſit peſtilētiæ ex corrupto cœli tractu ꝓuenieti odoramēta cūprimis ꝓbat. tāq̄ plurimū cōducētia ad aeris cōtagionē ꝓpulſandā. ſic & oli Cōmodus impator auctore Herodiano peſtilētia ītra ciuitatē Romanā ſceuiēte laurentū ſeceſſit: q frigidior ea regio ſiluiſq; lauroꝝ opaca ſit. ualere enī plurimū aiebāt medici ab aeris euitandā contagionē tū odores lauroꝝ. tū amœnitatē umbraꝝ. In ipſa quoq; urbe de Medicoꝝ ſentētia pleriq; unguentis ſuauiſſimis nares atq; aures opplebāt: q ſuffictu & odoramētis aſſidue utebant. q meatus ſenſuū odoribus illis occupati haud q̄q̄ admittāt aera tabificū. LVcos cōſitos: Opacitas umbraꝝ recreat urſas. & id genus beſtiarū maxime iuuat: ꝑcipit Columella ſi ex calore & æſtu concepta peſtis iuaſit ut opaca rura. ſi iuaſit ex frigore ut eligāt aprica. FONtes icubare. Aq̄ fontana aliis melior ſalubriorq; ē. ut docet Auicena: puteanā aquā improbat tāq̄ noxiā cōparatione fontiū. Cōtra Pliniuſ maxime ꝓbabilē eſſe cēſet aquam puteanam ex his potiſſimū puteis quibus exercitationis ratio crebro hauſtu cōtingit. & illa tenuitas colāte terra. Victruuius aquā q̄ ex ībribus colligit ſalubriores habere uirtutes autumat: eo qđ collecta ex fontibus per aeris exercitationem ꝑcolata tempeſtatibus liqueſcēdo peruenit ad terrā: ſunt nonnulli fontes calidi ex qbus ꝓfluit aqua ſapore optimo ī potione ſuauiſſima. Philoſophi nō pauci & ſacerdotes Egyptioꝝ ex poteſtate aq̄ oēs res cōſtate crediderūt. & ꝓfecto aqua nō ſolū potus: ſed infinitas uſui animātiū præſtat utilitates. ē enī maxime neceſſaria. & ad uitā & ad delectationes & uſum quottidianū. Aquaꝝ ſalubriū ſapor. odor nullus eē debet. ex gallice. niuibus. grādine. peſtilētiſſimū potū eē cōuenit. & ex uitio aquaꝝ morbi plurimi ꝓueniūt & īprimis guttura ītumeſcūt. Vn̄ gutturoſos alphinos apēnicolaſq; frequētiſſimos quottidie uſitam⁹. ex quo illud Satyricū. Quis tumidū guttur miraꝛ ī alpibus? refert Vlpianus ſiqs natura gutturoſus ſit. nō uideri morboſum. uel uitioſum. ADſenſus. Tota una dictio. ſignificaꝛ enī democharē facile aſſenſiſſe iuiſſeq; ꝓcliuiter ī ſentētiā latronū. Dicimus aſſentio & aſſentior īdifferēter. CAueā. Qua thraſileon ſub urſæ ſpecie cōtinebaꝛ. LOcaremus: Collocaremus poneremuſq;. M. Varro. locus ē ubi qđ locatū eſſe poteſt ut nūc dicūt collocatū. ueteres id dicere ſolitos apparet apud Plautū: filiā habeo grādē caſſā dote atq; illocabilē neq; eā queo locare cuiquā. Locariū dicitur preciū qđ daꝛ in ſtabulo & taberna. uidelicet a loco: ubi locare hoc eſt te collocare poſſis. PRO caueā: Vel ꝓ defenſione caueæ in qua eſt urſa: uel ante caueā: pro enī interdū ſignificat ante ut grāmatici Annotant. & innuit Virgilius ſcribēs ſoli pro portis meſappus & acer atinas ſuſtentāt acies. Vn̄ & proſceniū locus dictus ante ſcenā. alias ſignificat in. ut cū dicimus pro roſtris ꝓ tribunali. EXcubare: Excubias agere atq; euigilare: Inde excubitores dicti. autumat Seruius excubias eſſe diurnas uigilias nocturnas quod an recte dictum ſit ipſe uiderit: cū excubias non minus nocturnas q̄ diurnas apđ eruditos inuenias. CIbum tempeſtiuū: Oportunū medicamentū eſt ut inqt Cor. Celſus oportune cibus datus. POtum ſolitū: Ariſtoteles in problematis cibi & aquæ mutationē grauē eſſe & noxiā tradit: ꝓpterea quod aqua corporibus alimēto eſt. hīc ꝑegrinatoribus egritudo metuēda eſt. cū in aquis uariis uerſari cōtigat: ꝑterea mutatio aquaꝝ pediculos gignit. efficitq; ut q nullos pediculos habebat multos iam habere īcipiat. REſpōdit ille: Demochares. POST hic: Poſt hæc uſitatiſſima Apuleii locutio.

VAle facto: Verbū eſt diſcedentiū. Auſonius dicto aue dic uale: & actutū redi. MOnumētum: Hic ſignificatur non tā ſepulchrū q̄ ſepulchretū. hoc eſt ſeptū cōceptaculūq; plurimū ſepulchroꝝ. monumentū generaliter res ē. ut iuriſcōſulti uerbi utar memoriæ cauſa ī poſterū ꝓdita. in qua ſi reliqæ uel corpus inferantur fieret ſepulchrū ſi uero nihil horū īferatur erit monumentū memoriæ cauſa factū: qđ græci cenotaphium appellant. eſt autē cenotaphiū græca dictione ſepulchꝝ uacuū. Cenotaphiū ſignat Poeta cum. ait hectoreum ad tumulū uiridi quē ceſpite inanē: munimentū uero ſepulchri id eſſe diuus Hadrianus ſcripſit. quod muniēdi eius loci cauſa factū ſit In quo corpus īpoſitū ſit. monumentū ſi purūē non uidetur eſſe religioſum: poteritq; quis hoc uēdere: & donare: ſicut & cenotaphium. uenire hoc eſt uendi poſſe dicendū eſt. PORtam egreſſi: Ex ritu priſcorū & præſcripto legū extra urbes cadauera ſepeliebantur. lex. xii. tabularū in urbe inquit ne ſepelito. ne ue urito. Iuriſcōſulti pluribus in locis oſten‑

Auicenna cōtra peſtilentiā.

Odoramē̄ta aduerſus aera tabificū.

Cōmod⁹ īperator.

aqua puteanea ꝓbatur.

Pluuia aqua. ſalubris.

Vtilitas. aquæ.

Nullus odor ſapor aq̄.

Gutturoſi aq̄ uitio

Locariū.

Pro.

Proſceniū.

Excubiæ.

Mutatio uictus grauis.

mutatio aq̄ pediculos gignit.

monumē̄tum.

Cenotaphium.

munimē̄tum.

īurbe ne ſepilito.

dunt ſepulchra in agris fuiſſe:& Plato iubet ĩ ea pte agri ſepulchrũ fieri quæ ſit ſterilior. IBI capulos reſeramus: Sepulchra repãdimus. apimuſq;. Capulũ ſepulchꝝ dici ueteres uoluerũt: ab eo qđ corpora capiat dicitur & capulus feretrũ: quo cadauera efferũt: ſicut grãmatici Annotauerũt. ĩde capularis ſenex dictus q̃ſi capulo uicinus. reos quoq; capulares dixerũtq capulo digni eſſent. Alias capulũ accipi ꝓ manubrio gladii nullus ignorat. CArie ſemitectos: Auſonius miremur piſſe hoĩes monumẽta fatiſcũt. mors etiã ſaxis noĩbuſq; uenit: Caries ẽ uetuſtas. uel putrilago: Vnde carioſus dictus uetuſtate corroſus. & carie putridus: Aphranius nemo uiuit illa carie carioſior. Cariẽ uetuſtatẽq; nõ ſentiũt ut Plinius refert cupſſus. cedrus. buxus iunipus. olea. idẽ remedia tradit ad carioſos dẽtes. CInerosi mortui: Vulgatiſſima eccl'aſticæ monitionis illa ſñia: qua monentur hoĩes meminiſſe ſeſe eſſe cinerẽ & puluiſculũ & ĩ cinerẽ reuerſuros cui ſubſcribit illud Perſianũ. cinis & manes & fabula fies. & illđ Oratianũ: puluis & umbra ſumus: Quid eſt hõ inqt Seneca. quaſſũ uas & fragile. nudũ & ſua natura ierme alienæ opis ĩdigẽs: ad oẽm fortunæ cõtumeliã ꝓ iectũ frigoris æſtus. & laboris Impatiẽs. uis noſce hominis fragilitatẽ: exitiũ ſpecta. quẽ modo uidiſti florẽtiſſimũ: mox fato cõſumptũ eũdẽ uidebis puluereũ. ac cineroſum. & tñ cũ nec miſerius. nec fragilius hoĩe ſic qcq̃ eodẽ nihil eſt ſupbius. Tu q corporis uiribus fidis. tu qu fortunæ munera amplexaris. Tu qui te deũ credis aliquo ſucceſſu tumẽs: Tu cui animus carnifex ẽ & mẽs tyrãnica: Ciueroſus fies. & uelis nolis ĩ puluiſculũ redigeris. Nã ut ĩqt ille mors ſola fatet' quãtula ſunt hominũ corpuſcula. inqt Phocylides apud græcos λυομ.ερoι κoρισ εσμεμ ſoluti ſumus puluis. priſci cinefactũ elegãtiſſime dixerũt in cinerẽ diſſolutũ. Lucilius. cinefactũ te ꝓpe cubet. EX diſciplina ſectæ: Scilicet latrocinalis. ſicut eni ſectæ Philoſophorũ ſua habẽt dogmata. peculiarẽq; quãpiã diſciplinã: ſicut ĩ ſecta collegioq; latronũ. ẽ q̃dã ueluti uernacula ac peculiaris diſciplina. ſine dogmate nõ ſunt ſectæ: quas a ſecãdo ideſt tenẽdo dictas grãmatici tradũt: eo ꝙ propoſitũ teneãt. alii a ſectãdo hoc eſt ſequẽdo: Vñ & ſectari Philoſophos dicũtur diſcipuli: & cõſectanei eiuſdẽ ſectæ ſectatores. Eſt aũt diſciplina τορ μεσωμ & tã malæ artis q̃ bonæ. Vnde diſciplinoſus gladiator dictus a Catone. uidelicet ab arte diſciplinaq; gladiatoria. ILlumino tẽpore: Obſcuro. & ſine lumine quod tẽpus maleficiis occultãdis accomodũ ẽ: a Plinio in epiſtolis illunis nox dicta pro obſcura. ac tenebroſa quaſi ſine luna. & oĩ lunari ſplẽdore uiduata. Somnus obuius: Illã noctis horam ſignificat: qua primo ſomno mortaliũ corda ualidiſſime præmũtur. de quo Virgilius: Tẽpus erat quo prima quies mortalibus ægris incipit. & dono diuũ gratiſſima ſerpit. VElut expilatiõis uadimonium ſiſtimus: Nos inquit cohortẽ noſtrã latrocinalẽ præſentẽ exhibemus, ſiſtimuſq; ante fores democharis ad domũ eius expilandã ſicut in iuditio pſentes ſiſti ſolemus ad uadimoniũ & hoc locutionis honeſtiſſime genus ex foro & iure medio totũ decenter tranſlatũ eſt: Vadimonia enĩ ſponſiones ſunt ſiſtendi ſe in iuditio ideſt comparẽdi. ut citati ſiſtãt ſe aduerſario ad præſtitutã diẽ: de quo mẽtio frequẽs apud auctores. uadimoniũ promiſſum deſerere neq; id obire ſcelus eſt maximũ: hinc illud Plinianum inſcriptiones propter quas uadimonium deſeri poſſit. ſignificanter autẽ & ſcite dicimus ſiſto uadimoniũ. & ſiſtitur uadimoniũ. M. Tullios uenit Romã quintius uadimonium ſiſtit. M. Cato quid ſi uadimonium capite obuoluto ſtitiſſes. ubi annotandum uerbum ſtitiſſes dictũ a Catone tãq̃ duſtum a ſiſtendo nõ a ſtãdo: quoniã ſiſteretur uadimoniũ nõ ſtaretur. Plautus quoq; p conſimiliter tranſlationẽ decenter dixit in curgulione. ubi tu es qui me cõuadatus Veneris uadimoniis. Vbi tu es qui me libello uenerio citaſti? Ecce me ſiſto. Ades cõtra: ſiſto ego tibi me. & mihi cõtra itidẽ ut ſiſtas ſuadeo. ſicut ergo uadimonia ſiſtuntur uariorum criminũ. uariarũq; cauſarũ. Ita hic ĩquit uadimoniũ ſiſtimus expilationis. perĩde quaſi citati preſto eſſe uelit ad expilationem dirreptionemq; domus opulẽtæ peragendã. apud iuriſconſultos mentio eſt expilatæ hereditatis. & expilatoꝝ. Sunt aũt expilatores docente Vlpiano atrociores fures. Nam compilare ſupplicare ab eodem ſignificatu haud longe diſſident: ſignificat enim dirripere dep̄dari furari. quaſi ne pilum quidem ĩ corpore reliquære: ſcribit Maternus ſi luna a Mercurio defluẽs feratur ad matrem ĩ diurna genitura: faciet effractores fures. & qui tẽpla ſemp ſacrilego furore expilent: p̄terea illud quoq; adde. Quod ſiſtere fana dicebãt ueteres ꝓ eo qđ eſt conſtituere loca ĩ oppido fanoꝝ futuroꝝ. Antiſtius labeo ait fama ſiſtere eſſe lectiſternia certis locis & diis habere. NEC ſecius: Nec minus nec tardius. uidetur. n. a ſero dictũ ſecius. ut actius in Amphitrione ſi forte paulo q̃ ueniam ſecius. ſecus uero aliter ſignificat. EX amuſſim. Regulariter examinate diligenter. aduerbium eſt uiſitatiſſimum ab amuſſi deriuatum. amuſis enim regula fabrorum eſt. quã architecti cum opus probant rubrica illinunt. uel ut aliũ uolunt ferramentũ quo ĩ poliẽdo utũtur

ſpicamur: procul a uia: remoto & abdito loco poſitũ ibi capulos carie: & uetuſtate ſemitectos: quis inhabitabãt puluerei & iam ciueroſi mortui paſſim: ad futuræ prædæ receptacula reſeramus. & ex diſciplina ſectæ ſeruato noctis illumino tpe: quo ſomnus obuius: ĩpetu primo: corda mortalium ualidius inuadit ac p̄mit cohortem noſtram: gladiis armatam: ante ipſas fores democharis: uelut expilationis uadimoniũ ſiſtemus. Nec ſecius thraſileon ex amuſſim: capto noctis latroci

Capul⁹
capulari
capulareſ
rei.
caries.
carioſus.
Pulnis & umbra ſumus.
Homo uas q̃ſſũ.
nihil hõĩne fragili us & ſupbius.
cinefact⁹.
Sectæ uñ cõſectãei
diſciplioſus.
Illuminũ tempus.
Illũis nox
uadimonia.
Siſtit uadimoniũ
ſtitiſſes.
Vadimoniũ expilatioris.
Expilatores qui
Expilare.
Siſtere fana.
Secius
Secus.
examuſſi
Amuſſis

nali momento: prorepit cauea. ſtatimq; cuſtodes: qui prope ſopiti quieſcebant: mox ad unū omnes: etiam ianitorem ipſum: gladio cōficit. clauiq; ſubtracta: fores ianuæ repādit: nobiſq; prōpte cōuolātibus: & domus alueo receptis: demonſtrat horreū: ubi ueſpera ſagaciter argentū copioſum recōdi uiderat: quo protinus ꝑfracto: confertæ manus uiolētia: iubeo ſingulos cōmilitonū aſportare quantū quiſq; poterat auri: uel argēti: & in illis ædibus fideliſſimorū mortuorū occultare propere. rurſū cōcito gradu recurrentes ſarcinas iterare. qd eni ex uſu foret oīm me ſolū reſiſtentē pro dom⁹ limine: cūcta rerū exploraturū ſollicite dū redirēt. Nā & facies urſæ: mediis ædib⁹ diſcurētis: ad proterrēdos: ſiq de familia forte uigilaſſent: uidebatur opportuna. Quis. n. q̄uis fortis & intrepidus: īmani forma tātæ beſtiæ: noctu præſertim uſitata nō ſe ad fugā ſtati cōcitaret? Non obdito cellæ peſſulo pauens: & trepidus ſeſe cohiberet? His omnibus ſalubri conſilio recte diſpoſitis: occurrit ſeuus euentus. Namq; dū reduces ſocios noſtros ſuſpenſus opperior: quidam ſeruulus: ſtrepitus. ſ. diuinitus inquietus: proſerpit leniter: uiſaq; beſtia: quæ libere diſcurrēs: totis edibus: ꝓmens obnixū ſilentiū: ueſtigiū ſuū replicat. & utcūq; cunctis in domo uiſa pronūciat. Nec mora cum numeroſe familiæ frequētia domus tota completur tedis lucernis cereis

Amuſſitatus.
hinc amuſſitatus quoq; deducitur quaſi examinatus probatuſq;. Plautus in milite ineſt ihoc amuſſitata ſua ſibi igenua idoles. Au. Gellius. inditiū eſſe factū ad amuſſim dixit ſignificare uolēs ꝓfectū rectūq; & quaſi ad regulā exploratū: græce amuſſis dici poteſt στάθμη: unde apud græcos paroimia ē ſiue adagiū explicatu ἐπὶ λευκῷ λευκὴ στάθμη: in albo alba linea: de his q nihil intelligūt diſcernuntur. Nāq;
Prouerbiū de alba linea.
in lapidibus albis albæ lineæ ſiue fila nihil queūt demōſtrare. ſicut facit filum rubrica illitū. ex hoc ꝓuerbio fluxit illud Gellianum ex nouiſſimo uolumine: Græci multa & uaria lectitātes in quas res cūq; inciderāt alba ut dicitur linea ſine cura diſcrimis ſolā copiā ſectari conuertebant. Male litterati incurioſiq; ſi rogētur Quod ſit Alba ut dicitur linea fiēt ſimiles hallucinantibus. huiuſcæ ꝓuerbii memīt Plato quoq; in charimide his uerbis ꝓfecto perinde ſum erga honeſta indole claros ac albū filum in lapide albo. in Platonicis codicibus ꝓ filum perperam legitur filiū.
Locus Gellii.
Correcta dictio apud. platonē.
AD unū omnes. i. oēs nec uno quidē excepto. hiſtorica loquutio. Cōficit: Trucidat. REpandit: Aperit.

DOmus alueo: Sicut nauis & fluminis alueus dicitur ita domus alueū elegāter uſurpat ꝓ receptaculo & parte interiore penitioreq;.

HORreū: Supra docui copioſe horreū non tā frugum dici repoſitoriū q̄ oīs gazæ. CONfertæ manus: Dēſe frequētiſq; multitudis. ſic & Liuius cōfertiſſimā aciē dicit ꝓ dēſiſſima frequētiſſimaq;. AEdibus mortuoꝝ: Capulos ītelligit & ſepulchra: quibus mortui cinerosi ut dudū diximus īhabitabāt.

Iterare.
ITErare: Iterū repetere. Oratius cras ignes iterabim⁹ æquor. Pro domus limine: Ante limē domuſ uel in limine utraq;. n. ſignificatio quadrat. Ego iqt dixit me pro ueſtibulo cōſiſtētem ſingula diligenter exploraturū. & qd ex uſu hoc eſt cōmodo & utilitate foret curioſe perfecturum. DE familia. ſ. democharis. VIſitata: Comſpecta uiſaq;.
Obere.
OBdito peſſulo: īmiſſo oppoſitoq; clauſtro & repagulis. obdere. n. opponere ē quod & feſtus Pompeius indicat: apud Oratiū obdit poſitū ē pro obiicit atq; offert illo uerſu. Nulli latus obdit apertum: de peſſulo ſupra copioſius. SVſpenſus: Sollicitus & anxius Virgilius ſuſpēſi euripilū ſcitatū oracula phebi mittimus. OPErior: Expecto. STREpitus īquietus. i. qui ob ſtrepitū excitatus quieſcere nō poterat: caſu genitiuo dictio hæc ſtrepitus enunciat: figura archaiſmos. PROſerpit: More reptiliū & eorum quæ ſine pedibus ſerpunt. COMmeabat: Vltro citroq; ibat: OBnixum ſilentium: Expreſſit morem eorū. qui aliquid clanculū furtiq; molientes ſilentium premunt. & anhelitū cohibent. omni nixu conatuq;: ut nec eos quidem ex reſpiratione quiſpiā perſentiſcat. REplicat. Ideſt per eadem ueſtigia retro cedit. recalcans eaſdem pedū notas repetenſq; ueſtigia. TEdis: Domum democharis
Tedæ.
ſignat eueſtigio completā fuiſſe numeroſa multitudine: quæ accenſis uariis luminum generibus. nocturnas tenebras illuminabat: Tedæ ſunt lumina pagnorū ut docet Auſonius illo uerſu. fumātes olidum paganica lumina tedas. Apud Plinium in. xvi. teda ſextum genus eſt arborū: quæ picem gignūt:
Tediferi.
Daduchi
habundantior ſucco q̄ reliqua: flāmis ac lumini etiam ſacrorum grata. inde faces factæ nominantur tedæ. & tediferi q ferunt faces: quos græci daduchos uocant. tedæ decoctæ in aceto dentium dolores efficaciter colluunt. ut docet idem Plinius in. xxiiii. CEreis: Diſcreti ſeparatiq; ſingula enunciāda. Ce
Cerei cur ī ſaturnalibus mittantur.
reos autem quis neſcit nocturni luminis uicem repreſentare: Vnde & illud epigrāmatarii hic tibi nocturnos præſtabit cereus ignes. Aras ſaturnias priſci excolebāt accēſis luminibus: inde meos per ſaturnalia miſſitandis cereis cœpit: quidam cereos non: ob aliud inter ſaturnalicia munera mitti putant. q̄ ꝙ Saturno principe ab incomi & tenebroſa uita quaſi ad lucem & bonarum artium ſcientiam editi

ſumus

ſumus.ſolis autē ditioribꝰ cereos miſſitabāt in ſaturnalibus Tenuiores. quod inſtituit publicius Tri. plebis.In uſu pauperum cādelæ:locupletũ uero cerei:i decretis canonicis.D.xxi.acolithi dicũtur.quos ceroferarios uulgo appellāt a deportādis uidelicet cereis:quādo euāgeliũ legendũ eſt'itē.xxiii.acolitus inquit accipiat ceroferariũ cum cereo/ut ſciat ſe ad accendenda lumina mācipari.Vbi ceroferariũ accipitur pro eo inſtrumento:quo cereus fixus cōtinetur.Corſi teſte Liuio a Romanis ſubacti.obſides dederunt & ceræ centum milia pōdo.quomodo fiat cera Plinius & Columela demōſtrant.optima ē punica proxime bōitatis fulua odoriſqꝫ mellei:cādida fit cera inſolata & poſt inſolationē recocta græce dicitur.κηροσ.& κηριον fauus: quo nomine quidā libros ſuos iſcripſere a dulcedie uidelicet mellea rerꝝ ſuauiſſimarũ.eſt & cerion ulceris genus.a faui ſimilitudine nominatũ. SEpaceis inſtrumētis:A ſepo.quod & ſeuum dicunt ſepaceus deriuatur.ſepum autē ſiue ſeuum fit ex adipe ruminātiũ. ut iquit Nonius Marcellus.quod uerꝝ eſt.& Plinii auctoritate fulcitur.qui.i.xxviii.ſic refert. Quæ ratio adipis/eadē in his quæ ruminant ſeui eſt.perficitur oē exemptis uenis aqua marina.uel ſalſa lotũ. mox in pila tuſum aſperſum urina:crebro poſtea coctu donec oīs aboleatur odor: Mox aſſiduo ſole ad candorē reducitur:A renibus oē laudatiſſimum eſt.auctor eſt idē Plinius in.xi.ſeuo pigueſcere cornigera & quæ in pedibus talos habent.biſulca ſciſſis ue in digitos pedibus.& nō cornigera adipe.a ſeuo fit ſeuoſum quaſi ſeuo plenũ.ſeuoſa eſt cornigeris medulla.Inde quoqꝫ fit uerbũ ſeuare quod ſignificat ſeuo concinnare.Columella in ſecũdo:feriis ritus maiorꝝ etiā illa permittit far pinſere/faces incidere/Cādelas ſeuare Auſōius mercis ſepaceæ meminit illo uerſu.albētis/ſeui globulos & pinguia ceræ pōdera.

ſepaceis nocturni luminis inſtrumentis.Clareſcunt tenebræ.nec iermis quiſquā de tanta copia proceſſit. ſed ſinguli fuſtibus: lanceis: diſtructis denique gladiis armati muniũt aditus.nec ſecus canes ēt uenaticos:auritos illos:& horicomes:ad cōprimēdā beſtiā cohortāť. Tunc ego ſenſim gliſcēte adhuc illo tumultu retrogradi fuga domo faceſſo.ſed plane thraſileonē mire cāibꝰ repugnantē:latēs pōe ianuā ipſe proſpicio. q̄q.n.uitæ metas ultimas obiret:nō tñ ſui:nr̃ique uľ priſtiæ uirtutis oblitus:iā faucibus ipis hiantis cerberi reluctabat.

MVniunt aditus:Sepiũt claudũt exitus oīs & introitus:nequis ingredi nequis egredi poſſit. CAnes uenaticos: Autumat Columella uenaticũ canē nihil ꝑtinere ad uillaticā profeſſionem/tāq̄ agricolā auocet.deſideqꝫ ab opere ſuo reddat:ſeparatqꝫ eũ a uillatico cane & paſtorali. AVritos: Modo auribus magnis præditos.ut Virgilius.auritoſqꝫ ſequi lepores. Alias ſenſu audiendi præcellētes. ut Oratius. Doctũ & auritas fidibꝰ cāoris ducere quercus.M.Varro canes inquit debent eſſe capitibus & auriculis magnis ac flaccis.ubi flaccæ aures ſignificātur languētes ac pendulæ.ab his ut inquit Plinius Flaccorꝝ ſunt cognomina.Flaccere ē languere ac deficere:Apuleius i apologia.Cur ueſtra oratio rebus flaccet/ſtrepitu uiget?hinc & flaccidũ languidũ molle ac ſine uiribus. HORricomes:Villis q̄ſi comarum inhorrentes:ac formidoloſos: GLIſcente:Creſcente:gliſcere creſcere ē:Plautus in Aſinaria.pulchre hoc gliſcit prælium:Virgilius gliſcit uiolentia turno.ſilius gliſcit eliſeo uiolentior ira tyrāno.autumāt grāmatici glires a gliſcendo dici eo quod ſomno gliſcāt.& pingues efficiātur.Columella quoqꝫ de gallinis farciēdis ſcribens:quæ inquit prima luna ſaginari cœpta ē.uigeſima ꝑgliſcit. hoc ē ut ego interpretor ad ſummā pinguitudinē excreſcit.& quaſi extuberatur: idē ait ꝙ turtur per hyemē difficulter gliſcit pro pingueſcit.quæ enim prepinguia fiunt adoleſcunt:craſſeſcuntqꝫ. hinc priſco uocabulo gliſceræ dictæ mēſæ lauteæ.& pluribus ferculis opulētæ:quaſi gliſcentes ideſt creſcētes per iſtructionē ſcilicet epularũ. RETROgradi fuga:Nomē ē quaſi dicas retrogradienti & ceſſim eunti. ceſſim enim ire ſignificat regredi & retro cedere.retro redire.Iuſtinus i ſecũdo epitomes.cōmiſſo prælio ite ceſſim.inhibete remos.& a bello diſcedite.Impſſi codices habēt ite ceſſum.Ego ueriorē lectionē eē puto ite ceſſim.ſicut & apud iuriſconſultos Titulo ad legē aquiliā illud legitur. In cliuo capitolino duo plauſtra honuſta Mulæ ducebant prioris plauſtri muliones cōuerſũ plauſtrũ ſubleuabāt. quo facile mullæ ducerēt.interi ſuperius plauſtrũ ceſſim ire cœpit.acurſius ſcienter exponit ceſſim ideſt retro quod equidem demiror.cũ in interpretatiōe uocabulorꝝ fere ſemper ſoleat nō accurrere ſed tardigradus recurrere & ſtupēs hallucinari. FAceſſo:Diſcedo. POne ianuā:poſt hoſtiũ OBIret: Adiret accederet. VItæ metas:Ideſt ad extremũ uitæ finē:curriculũqꝫ iā aduētaret.& morti proxius eſſet:De metis copioſe diſſerui in cōmentariis Trāquilli & propertii.metā ex tranſlatiōe ſpectaculi currulis de cēter uſurpamus pro fine & termino.ſilius.Tormētis finē metāqꝫ laboribus orat: meta uiuēdi inquit Macrobius creditur cũ decas eptadi iũgitur.Ideſt aut decies ſeptē aut ſepties deñi anni cōputāť.a poeta dictũ ē hic labor extremus lōgarꝝ hec meta uiarũ. HIANtis cerberi:Ex figmēto poetico. tāq̄ cerberus triceps Trifanci latratu & ore patulo excipiat animas moriētũ:cui reluctatur is.q̄ morti reſiſtit.nec fato ſuccũbit. RELVctabat:archaiſmos ē.nos reluctor dicimus:nō diſſimiliter a plauto dictũ ē cōtēples ꝓ cōtēpleris.a Vir.populat ꝓ populať.a Varrōe ſortirēt ꝓ ſortirēť.& polliceres ꝓ pollicereris.id.n. habitum eſt ut inquit Gellius in oratione facienda elegantiæ genus.ut uerba mutuo inuerterentur.

ceroferarii. ceroferarium. cādida fit cera inſolatione. cerion ulcus. ſepũ ſeuũ cornigera ſeuo pigueſcere. ſeuoſum ſeuare cādelas. auritus. Flaccæ aures. Flacet. Flaccidũ. Horticonis. Gliſcere. pergliſcit Gliſceræ menſæ. ceſſim ire.

acurſius in uerbis hallucinatur. Meta pro fine. Meta uiuendi. Reluctor cōtēplo.

Scena. SCEnā retinēs:Effigiē & Scenicā quaſi perſonā ac habitū urſinū.ſic hiſtrio in ſcena & actione fabulæ quā pſonā induit eā retinet ad extremū.ſcena pro apparatu ut ſupra.& apud Auſoniū.ſcena timoris.
SCEnis:Mutationibus:& quaſi adumbrationibus ac fraudibus.uāq; apud græcos σκηνη dicit̄ ſce
ubi placi dū ſibi & ferum. na tentoriū.inūbratio fraus. ANGIportu:Secūdū quartā declinationē inflexit.ſicut Oratius.Flebis ī ſolo leuis angiportu:alias angiportū neutro gn̄re ſecūdiq; ordinis uſurpatur:de angiporto ſupra ſatis ac ſup. FEri:Truculēti & ferino ipetu truces.in quocūq; genere animaliū ē ullū placidū.i eodē īuenit̄
Turbula Turbella & ferū ariſtotele & plinio auctoribus. COMmodū:Tūc tūc.iam iam. SPEctatū:Nitidior lectio ē ſpectaculū.tāq̄ thraſileon morſu canū laniatus p̄buerit ſpectaculū miſerum prorſus ac funeſtum.

ſcenā denique quā ſpōte ſūpſerat:cū aīa retinens:nunc fugiēs:nunc reſiſtēs:uariis corporis ſui ſcēis:ac motibus:tādē domo prolapſus eſt.Nec tn̄ q̄uis publica potius libertate:ſalutē fuga quærere potuit.Quippe cūcti canes de proximo angiportu ſatis feri:ſatiſque copioſi:uenaticis illis:q cōmodū domo ſimiliter īſequētes proceſſerāt:ſeſe cōmiſcēt agminatim.miſerū funeſtūque ſpetaculū aſpexi Thraſileonē noſtrū cateruis canū ſeuiētiū cinctū:atque obſeſſū:multiſque numero morſib9 laniatū.Dēique tāti doloris ipatiēs:populi circunfluētis turbulis īmiſceor.& in quo ſolo poterā celatū auxiliū bono ferre cōmilitōi:ſic. Indaginis prīcipes dehortabar.O grāde inq̄:& extremū flagitiū:magnā & uere precioſam perdimus beſtiam.Nec tamē nr̄i ſermōis artes:īfeliciſſimo profuere iuueni.Quippe qdā procurrēs e domo:procerus:& ualidus īcōtanter lāceā mediis iniecit urſæ præcordiis.nec ſec9 alius.& ecce plurimi iā timorē diſcuſſo certatī gladios:& iā de proximo cōgerunt.Enim uero thraſileō egregiū decus noſtre factionis:tandē immortalitate digno illo ſpiritu expugnato.magis q̄ patiētia neque clamore ac nec ululatu quidē:fidē ſacramenti prodidit:ſed iam morſibus laceratus.ferroque laniatus obnixo mugitu:& ferino fremitu:præſentē caſum generoſo uigore tolerans:gloriam ſibi reſeruit.uitā fato reddidit.Tāto tn̄ terrore:tantaque formidīe cetū illum turbauerat:ut uſque diluculum:immo & in multum diem:nemo qſq̄ fuerit auſus.q̄uis iacentem beſtiam:uel digito cōtigerī:niſi tandem pigre ac timide qdam lanius:

TVRbulis:A turba diminutiuū fit turbula.& tertio gradu turbella. CElatum:Occultum ne ſcilicet ī manifeſta noxa reus deprēderet. INdaginis.Inquiſitionis tranſlatio ſumpta a uenatoribus qui feras inquirentes:ueſtigantesq; ſaltus indagine cingunt.
Indaganter. Indaganter aduerbium apud Columelam.
Dehortari. demagis Depudeſcere. DEHORtabar:Diſſuadebam reuocabamq;.hortari enī & dehortari cōtraria ſunt.M.Cato multa inquit me dehortata ſūt huc ꝑdire.Anni:ætas:uox:uires:ſenectus.Ennius ī xiii.annalium Hānibal audaci dum pectore dehortatur ne bellum faciam hec n.particula de interdum intēſionem ſignificat.ut deamare quod eſt uehementer ămare.& de magis ualde magis.interdum minutionem:ut dediſcere depudeſcere:& dehortari. ARtes.Doli & aſtutiæ. INCONtanter.Sine cōtatione Et mora.
Lancea. LANceā.M.Varro & Gellius lanceam dixere non latinum ſed hiſpanum uerbum eſſe:lanceati a Iulio firmico dicuntur ictu lanceæ uulnerati.
Lāceola. ὑποκοριςμα eſt lanceola.libro quarto Regum proditum ē Prophetas lucorum lanceolis ſemet incidiſſe donec ſanguine perfunderentur.
Lācearii. apud ſcriptores idoneos lancearii uſurpantur pro ſtipatoribus lanceaq; in bello pugnantibus. VRſæ præcordiis:Thraſileon ſignificatur:qui ſub ſpecie urſæ per præcordia confoſſus occubuit.
præcodia Exta Phrenes Hypocōria. præcordia alio nomine exta dicuntur.græci phrenas uocant Cornelius Celſus quæ græce ab Hippocrate hypocundria nominantur ea præcordia interpretatur.in præcordiis uitalitas maxime conſiſtit.
NEC ſecus alius:Exemplo unius prouocati ſunt alii:qui & ipſi urſam telis īpetere cœperunt. NOſtræ factionis:Latrocinalis ſcilicet:ſignificanter autem & ſcite locutus eſt.cum factio conſenſus malorum & conſpiratio proprie dicatur.
Factio. NEq; clamore:Laudat thraſileonis patientiam.atq; animi fortitudinem.qui laniatus ferro.laceratus canum morſu conſtanter ſilenterq; necem pertulit.fidemq; latrocinalis ſacramenti nullo clamore.nulla ululabili uoce prodidit. OBnixo:Obluctanti:& quaſi nixu quodam cohibito atq; coercito.obniti eſt contra aduerſa obluctari.unde aduerbium obnixe
Obnixū. obiti apud Terentium. GLOriam reſerauit.Tanq̄ poſt mortem futurus glorioſior nominatorq;:cum uiuentium gloria obſcurior ſit.generoſa mors homini gloriæ ianuam repandit.& ut inquit Plautus qui per uirtutem peritat non interit. MVLtum diem.In multam diei partem. Quanuis iacentem:Ita Vigilius ut quamuis auido parerent Arua colono.
Lanius Lanio LAnius:Laniones.Et lanii dicūtur.qui exercent lanienam.a laniatu ſcilicet animalium.

PAtilo. Lege paulo fidentior. A gloria. Non periuit. ſic Plautus in captiuis. qui per uirtutem peritat non interit. FIdeles mortui: Capulos ſignat quibus pro receptaculo predæ uſi ſunt: quos fideles optimo ex re epitheto dixit. cum quantum acceperant. tantum reddiderint. PLAteæ. Supra pluraliter declinauit. plateas: quod nomē eſt ciuitatis. ut iam diximus. Quod ad manes demigrauit: Senſus eſt. cū animis noſtris recogitabamus. ac ruminabamur. ꝙ nulla fides apud uiuentes reperiretur: ut poſte. quæ iam a ſupis migrauerit deſcenderitq; ad inferos odio ſcilicet ꝑfidiæ mortaliū. tāq̄ fides relictis nobis habitet apud māes. quod totū ex eo ſcite introductū ē. quia prædixit ſarcinas a fidelibus mortuis fuiſſe fideliter ſeruatas cuſtoditaſq;. cū fides inter uiuētes ſubleſta ſit & fluxa. apud Silium in ſecundo punicoꝝ ait fides liquiſſe ſeſe terras ob fraudes homiuū & īnumera flagicia mortaliū. TRIbus deſideratis: Scilicet lamatho. Alcimo & thraſileone: deſiderantur enī amiſſi: uerbū hiſtoricū eſt.

Fides apud manes.

Deſiderati.

paulo fidentior: utero beſtiæ reſecto: urſæ magnificum deſpoliauit latronē. Sic ēt thraſileō nobis perimitur: ſed a gloria nō periuit. Cōfeſtī itaque cōſtrictis ſarcinis illis: quas nobis ſeruauerant fideles illi mortui: plateæ terminos cito gradu deſerentes: iſtud apud noſtros aīos idētidē reputabamus: merito nullā fidē ī uita repperiri. ꝙ ad manes iam: & mortuos odio ꝑfidiæ noſtræ demigrauit. Sic onere uecturæ: ſimul & aſperæ uiæ toti fatigati: tribꝰ comitū deſideratis: iſtas q̃s uidetis: p̃das aduximus. Poſt iſtū ſermōis terminū poculis aureis memoriæ defūctoꝝ cōmilitonū: uino mero libāt. de hīc canticis quibuſdā marti deo blanditi: paululū cōquieſcunt. Etenim nobis anus illa recens ordeū affatim: & ſine ulla mēſura largita eſt. ut equus quidē meus: tāta copia. & q̄dē ſolus potitus: ſaliares cœnaſſe cœnas crederet. Ego uero q̄q̄ alias ordeū tunſum mūitatim: & diutina refectōe uirulētum: ſemꝑ eſeri: rimatꝰ angulū: quo pāis reliq̄æ totiꝰ multitudīs cōgeſtæ fuerāt: fauces diutina fame ſaucias: & araneātes uehemēter exerceo. Et ecce nocte promota: latrōes exꝑgiti caſtra cōmouent. Inſtructique uarie: partim gladiis armati in

Quas uidetis: Dicticos ē. VIno mero: Sue aq̄ mixtura. quoniā ī ſacris uinū meracū adhiberi ſolet & debet prolibare diis nefaſtum habetur ex uino imputatæ uitis & fulmine tactæ. Itē nefas ē libare uino græcæ uuæ. quoniam aquam habeat. Plinius auctor eſt Romulū lacte nō uino libaſſe. Lucius Papirius imꝑator: aduerſus ſamnites dimicaturus. uotū fecit ſi uiciſſet ioui pocillū uini: Quod Plinius ait pocillū uini uouiſſe papirium. Liuius ī.x. pauxillū mulſi dixit: quare aut hic legēdum erit pocillū mulſi. aut illic pauxillū uini: ut ī dictione cōueniāt. MARti deo. Significat latrōes hymnū cecinisse ad martē quem ueluti præſidē ac tutelarem deum uenerabātur. ī hymnis homericis eſt hymnus marti dicatus. AFFAtim: Large copioſe. SAliares cœnas: Lautas & opulētas. a ſaliis ſacerdotibus ſaliares cœnæ appellātur amplæ. & eſculentæ. ampliſſimiq; apparatus: quia per dies feſtos ſalii luxurioſas cœnas facere dicebantur. unde in prouerbio ē ſaliares cœnas dicere opiparas & copioſas: quaꝝ mētio apud oēs: ex eodē genere ſūt cœnæ adiiciales pōtificales. dubiæ noiate: de quibus plura aliubi. Cyprianus epulares cœnas pro affluētibus dixit & ſaliaribus ī prouerbio græcoꝝ eſt συβαριτικη τραπεξα. i. ſybaritica mēſa. plauta & ſaliari. ex eo quod ſybaritæ εμπολυτελεια. ideſt in luxu nutriti ſunt deliciiſq; notabiles. Illud quoq; alterū conſimile eſt adagiū. συρακουσια τραπεζα. ideſt ſyracuſana menſa. quoniam ſyracuſani delicatiores in uictu lautioreſq; aliis omnibus fuiſſe traduntur. honeſta autem locutio eſt cœnaui cœnam. prandi prandium. ſicut uiuo uitā. ſeruio ſeruitutem. pugno pugnā. COGItatione: Emenda agitatione. uel refectiōe.

Vino libare. pocillum uini.

ſaliares cœnæ.

prouerbium. ſybaritica menſa. ſyracuſana mēſa.

VIRVlentū: Significare uolens hordei cibatū ſibi aſino paꝝ gratū fuiſſe dixit uirulentū quaſi īgratū iniucundiq; ſaporis imo quaſi uenenatū: Virus enī uenenū ē. Vnde uirulentū ductū nomen. quod propriū ē ſerpētiū ut uirulenti dicātur. quaſi uenenati. Au. Gellius. tradit marſis hominibus īgenitum eſſe ut ſerpētū uirulētoꝝ domitores ſint. Idem orationē eſchinis uirulentam appellat criminoſā & quaſi ueneni plenā: ac maledicentiæ. atra enī hominū maledicoꝝ ceu ſerpentium lingua uibrat. ut inquit Plinius. Nō placet ut hoc in loco legas iurulētum. tāq̄ iure madēs. Virus Plinio pōitur. mō pro aſpero odore. modo pro acerbo ſapore modo pro uigenitali. FAVces araneātes: Nō potuit famelicus inanis eſuriens ſignificantius denotari. nā fauces araneantes ex eſuritione cōfiunt. ut uidelicet quædam quaſi araneæ tela intra oſcitātis hiatum & eſurientis os patulum extendi uideatur. Plinius uomitus araneoſos uocat. quos intelligi uult. quaſi plenos telæ aranearum. quales ſubinde conuiſuntur in excrementis uomitionum. paraſitus Plautinus ad eſuritionem paraſiticam ſignificantiſſime exprimendam ſic inquit. perii proſpicio parum. os amarum habeo. dentes plenos. lippiunt fauces fame. EXpergiti: Somno exciti. atq; euigilantes. CAſtra cōmouent: Ex tranſlatione rei militaris dictum. in qua imperatores caſtra mouent idētidē. Virgilius nos caſtra mouemus. præcipiunt Doctores bellicæ

Cœno cœnam. Virulentum. Viruléta oratio. Virus. Fauces arāeātes. Vomitꝰ araneoſi. Lippiunt fauces fame.

Caſtra ſepiſſime mouēda. diſciplinæ. Caſtra ſepiſſime loco mouenda. eo quod ex frequēti mutatione caſtrorum morbus prohibetur. quem multitudo militū. in eiſdē locis diutius conſiſtens ex contagione. & odore feditatis facile contrahit. laudat Liuius Fabium & deciū Conſules Romanos. qui ſpatio quinq; menſiū totū ſanniū euaſtarunt: cū quadraginta & quinq; locis decii caſtra fuerint. Fabii ſex & octoginta. LEMVres reformāt: Trāſfigurāt ſe ī ſimulachra manium & terriculamenta laruarum: ad maiorē terrorē mortalibus īcutiendū.

lemures. Lemures enī umbræ defūctorum uagantes dicūtur. Lemures dici putant quaſi remures a re/

Lemuria mo cuius occiſi umbras frater romulus cū placare uellet lemuria īſtituit ideſt parētalia: quæ menſe maio per triduū celebrari ſolebāt. auctores Ouidius. Porphirio. cæteri. de lemuribus. in demōio ſocratis ſic refert. Animus humāus exutus & liber ſtipendiis uitæ corpore ſuo ab iuratis. hūc uetere latina lingua reperio lemurē dictitatū. Marcianus lemures appellari

Lares Laruæ. dicit manes. qui poſt uitā iiſdē corporibus delectantur. & cū his manēt qui ſi uitæ prioris adiuti fuerīt honeſtate in lares urbium domorūq; reuertuntur: ſi autē deprauātur excorpore laruæ perhibentur: ac maniæ. Auguſtinus in nono animas hominū lares uocari tradit. ſi meriti boni ſunt. lemures ſi mali.

lemures reformāt. cōcito ſe gradu proripiunt. Nec me tñ īſtāter ac fortiter māducātē: uel ſomnus īminēs īpedire potuit. Et qq̄ prius cū eſſem lucius: unico uel ſecūdo pane cōtentus: mēſa decederē: tunc uentri tā profundo ſeruiēs: iā ferme tertium qualū rumigabā. huic me opi attonitū clara lux opp̄ſſit. Tādē deniq; aſinali uerecundia ductus: egerrime tñ digrediēs riuulo proximo ſiti lenio. Nec mora cū latrōes ultro anxii atq; ſolliciti remeant. nullā quidē prorſus ſarcinā: uel oīno licet uilē laciniam ferentes: ſed tantum gladiis: totis manibus: immo factionis ſue cunctis uiribus: unicam uirginem filo liberali: & ut matronatus eius indicabat: ſummatem regiōis puellā: me hercules & aſino tali cōcupiſcēdam: moerentem: & crines cum ueſte ſua lacerantē: aduehebāt: eam ſimul ītra ſpeluncam: uerbiſq; quæ dolebat minora facientes: ſic alloquūt. Tu quidē ſalutis &

Māducū obſonū. MANducantē: A mandendo. deriuatur manducare. ut docet.

Manducones M. Varro. a quo in athelāis fabulis uocant manducū obſonium. Vnde manducones dicti comedones helluones gulones. TER/

Rumigare. tiū qualū rumigabā: Verba non pauca ſunt uernacula ac plebeia: atq; in opificū ſermōibus uſitata. quæ cū dehoneſta deculpataq; uideantur. tamen latina ſunt & in uſu quoq; eruditorum frequētantur. quo ex

Remandere genere eſt iſtud rumigare. quod & ruſtici & fœmiæ uſurpāt. quod ferme idē ſignificat. Quod ruminare. & qd Quītilianus ait remādere qd & Plinius noſter uſurpat ſic ſcribēs ī. x. pōtici mures ſimili mō re/

Cōmāducatus cibus. mādunt. eidē Plinio cōmāducatus cibus dicitur multa iteratiōe mollitus. ac prope lique factus. quem māſum Quītilianus uocat. & cōmāducare hōeſto uerbo. ē idē ferme. quod rumigare: & ut uulgari uerbo utar maſtigare: propriū autē aſinorum ē. ut lentiſſime mādāt. ideoq; auctore Columella. ſtercus aſini/

Manſus. nū optimū exiſtimatur. agrorum ī ſtercoratiōe. quia aſinus lente mādendo facilius cōcoquit. & bene cō/

Lentiſſime mandit aſinus fectum atq; idoneū protinus agro fimū reddit: qualum autem dicunt uas & per diminutionē quaſillū: qui & alio nomine calathus appellatur. uas utiq; lanificiis aptum ut grāmatici tradunt: Vnde qualū metonomycos pro lanificio dixit Oratius. mulieres ut inquit Porphirio υποκοριστικως uaſculum

Qualū. calathus hoc uſurpant quaſilum dicentes: hoc autē ē in quo penſa uel trama uoluūtur: hic qualum accipimus pro caniſtro & panario. hoc eſt uaſe quo panis ſeruatur. ut enī granariū dicunt ubi granū frumēti cō/

Quaſilū. Panariū dunt: ſic panarium ubi panē ſeruant. ut docet. M. Varro. Cana dicūt græci uaſa. quæ nos caniſtra. & p diminutionem caniſtella: Vnde canephori in ſacris dictæ ſacerdotes quaſi ciſtiphoræ: de quibus ſuo

Cana loco plura. ASInali uerecundia: Iocul ariter dictum cum ī aſino nullus ſit pudor. LEuitio: Purior

Caniſtra lectio ē leuo uel lenio. pro eo quod eſt mulceo & ſedo. Aſinis auctore Plinio aquarum tedium maxie

Cāiſtella eſt. Ideoq; aſinæ fœtæ. per ignes ad fœtus tendunt. at ſi riuus minimus interſit horrēt: ita ut pedes om/

Cāephori. nino caueāt tingere: nec. niſi aſſuetos potāt fōtes. & q̄uis ſitiāt tñ ſi mutentur aq̄ ut bibāt cogendæ ſunt exonerandæ ue. FActionis: Gladiatoriæ ſcilicet & latrocinalis. FIlo liberali: Au. Gellus forma atq;

aquarum tediū aſinis filo uirginali dixit imaginē iuſtitiæ fieri ſolitā. idē tradit Pythagorā explorare ſolitū diſcipulos ex totius corpis filo atq; habitu. Trāſlatio ē a textoribus. q tela tēuiſſimo filo cādidiſſimoq; texētes probatiſſimā

Filum ī oratione laudatiſſimamq; conficiunt: honeſta hæc locutio. quæ & adſcriptionē quoq; transfertur: idē Gellius amaui inquit in utriuſq; epiſtola breuitatis elegātiſſimæ filiū tenuiſſimū. Itē ait uocū filo tereti & candido fabulā arionis ſcriptā eſſe ab herodoto. accipimus hoc in loco filum pro liniamentis faciei. & uenu/

Matronatus. ſtate pulchritudinis: quæ liberā decet & ingenuam. Lucianus de eadem loquens ſic ait: μορφην παρθενον ωραιαν σφοδρα καλην κλαουσαν και κατασπαραγμενην την εσθητα και την κομην. i. ducebāt unicā uirgine luculēta: & ualde hōeſta facie flētē lacerātēq; ueſtē & capillos. MATRO natus: Dignitas matrōalis & grauitas. nomē ē q̄rti ordis. diciturq; matronatus. ut patronatus. cōcubinatus. ASIno tali: Sub cuius effigie latebat hō. q fuerat elegās ſpectator formarum. & puellaris formæ ap

petentiſſimus. MOErētē:Flentē. PVDiciæ ſecura:cōſolatio latronū:qua puellæ pudicitiā illibatā impollutāq; futurā pollicētur:cuius fœmina cūprimis debet eſſe ſeruātiſſima:qua amiſſa ut īquit Hieronymus oīs uirtus in fœmina ruit:nec mirū latrones uim nullā īferre puellari caſtitati:ut pote quos libido pdæ q̄ pudiciciæ magis laceſſat,pritetq;:qui nō tā uenerē q̄ lucrū inhiāt. COMpendio:Lucro feras īquiunt patiēter hāc captiuitatē ad breue ſaltē tēpus.quoniā ita futura es nobis quæſtuoſa & diuitiarū cōciliatricula:Quas.ſ.parētes tui afferēt nobis pro filiæ redēptione. SVI ſanguinis:Filiæ:

amiſſa pudicicia oīs uirtus ruit.

pudicicie ſecuta:breuē patiētiā noſtro cōpēdio tribue. Quos ad iſtā ſectā pauptatis neceſſitas adegit.Parētes tui de tāto ſuaꝝ diuitiaꝝ cumulo:q̄q̄ ſatis cupidi tn̄ ſine mora parabūt/ſcilicet idoneā ſui ſāguinis redēptionē.his ſimilib⁹ blatteratis:nec qcq̄ dolor ſedat̄ puellæ.qd ni q̄ īter genua ſua depoſito capite ſine mō flebat. at illi ītro uocatæ anui pcipiūt:aſſidēs eā blādo:q̄tū poſſet:ſolaret̄ alloqo.Seq; ad ſectæ ſueta cōferrī.Nec tamē puella quit ullis aniculæ ſermōib⁹:ab īcœptis flectib⁹ auocari.Sed altius eiulās ſeſe:& aſſiduis ſingultibus ilia quatiēs mihi ēt lachrymas excuſſit.At ſic. An ego īqt miſera tali domo:tāta familia tā caris uernulis:tā ſāctis parētibus deſolata:& ī fœlicis rapiæ præda:& mācipiū effecta:inq; iſto ſaxeo carcere ſeruiliter clauſa.& oībus delitiis:qs īnata atq; innutrita ſim:priuata:ſub īcerta ſalutis & carnificiæ laniena:inter tot ac tales latrōes & horrendū gladiatoꝝ populū. uel fletū deſinere:uel oīno uiuere potero.Lamētata ſic & aīmi dolorē & fauciū tendore & corporis laſſitudine iam fatigata:

qui parētū ſāguis dicit̄:Virgilius proiice tela manu ſanguis meus.
BLAteratis:lactatis & cū clāore dictis/blaterare ē ſtulte & pcupide loqui.Camellos quoq; cū uocem edūt blaterare dicimus. Oratius ſine.c.prima correpta pfert.cū ait in ſermonibus. Magno blateras clamore fugiſq; expōit Prophirio latras.uel furioſe clamas:hic blaterones inſigniter dixerūt hoīes ī uerba prouectos quos & locutuleios & loquaces appellāt. Quid ni:Cōmicū ē ſignificās certe.uidelicet quare nō. AD ſectæ ſueta: Hoc eſt pdas graſſaturaſq;/faciendas.hæc eni ſueta ſūt & uſitata ſectæ latronū:atq; gtaſſatoꝝ. EVocari:Abduci remoueri. ALtius eiulās:Ritu fœmineo ex ītimis pcordiis eiulationē ciens.ē aūt eiulatus pprie fœminarū.& dr̄ gemitus flentis. M. Tullius ait ī ſecūda Tuſculana.eiulatū nec mulieri quidē eſſe cōceſſū:tāq̄ erubeſcēdū.iterpraturq; eſſe fletū que:xii.tabulæ ī funeribus ad hiberi uetuerūt:qđ Leſſū noīabatur:de quo ſæpe diximus. ILlia quatiens:īmodicus fletus cōcitat ſingultū:cuis agitatu īlia quatiūtur:ſingultus ut inquit Celſus ſternutamēto finit̄:ideoq; docet Plato ī ſimpoſio nares eſſe extimulādas.ut ſternutatio irritetur.Ita enim ſingultum ſedat itē refert ſingultum deſiturū ſiquis ſpiritum cohibeat uel ſi aqua multa fauces intus foueat. AN ego miſera:Querimonia eſt & lamentatio puellæ:qua ſuā infœlicitatem cōqueritur:ex bonoꝝ priuatione:& malorum copia.ut inquit Seneca triſtiores uidebis/quos fortuna deſtituit:q̄ quos nūq̄ aſpexit:heu q̄ miſerum eſt diſcere ſeruire/ ubi ſis doctus Dominari. SAxeo carcere:Domiciliū latronū ſaxeū carcerē appellat emphaticos ad cōditionē:In qua erat deteſtandā:ita Virgilius clauſo uentoꝝ carcere regnet. SVB incerta ſalutis:Legere malim ſub incerto.quaſi ī dubio ſalutis in īcerto. SVB carnificinæ laniena.Ex apparatu latrocinali gladiatorioq; cōfectat/quibus in malis ſit poſita.nā cū ante oculos habeat horrēdū quaſi carnificis.& carnificinæ inſtrumētū.de uita deſperat.ne laniena & excarnificatio ipſi miſeræ impēdeāt.nā ut inquit Cyprianus nemo ſatis tutus piculo pximus. VIuere potero:Percūctatiue pnūciandū.quaſi dicat inter gladiatoriā turbā:neq; lachrymaꝝ pauſā facere potero.nec diutius uiuere.male eni cōuenit uirgo īngenua latronū cōtubernio. FAVciū tēdore:Fauces ex lamētatōe & eiulatu tēduntur ac diuexātur Tendor autē nomē eſt noue dictū:pro extēſiōe:ut caldor.mador.leuor/eſt.n.Apuleius noſter uerboꝝ opifex elegantiſſimus.& ī uerbis oppido q̄ audaculus Talis fuit apud priſcos laberius:qui mechimonium dixit pro adulterio.& depudicauit.pro ſtuprauit:& manuariū pro fure.& giberniū.pro gubernatore.& planū pro ſycophāta:quo &.M.Tullius uſus eſt:& Oratius in epiſtolis.cū ait fracto crure planū.ubi planus ſcurrā ſignificat ſiue ſycophātā.qui locus a recētioribus interptibus magis cōtaminari ſolet q̄ enarrari:& quoniā incidimus ī laberiana uocabula.obiter illud annotādum ē qđ pīferno Catoniū uſurpat illo uerſu.Tollet bona fide uos orcus:nudas in catoniū.fuit tēpus cum exiſtimarem legendū eſſe in caconium quaſi malorū domiciliū:ſed uerius eſt catoniū.nā uerbū ductū eſt.ut opinor ab aduerbio græco κατω qđ ſignificat īfra.ut catonium quaſi infernum īterpteris.ſicut catogeon ſubterraneum domicilium.pēſitemus & illud ī pſentia apud ſpartianum ī Adriāo.Doctores bonorum ſuorū ſi ſuæ auctoritatis eſſent catomidiari ī amphitheatro.& dimitti iuſſit.qd ſit catomidiari quid ue ſignificet ingenue neſcire me fateor.uerbū inauditū.Illectū inuſitatū. Ego opinor legendum eē catonudari.& pro doctores bonorū corrigo decoctores.ut ſit ſenſus.Hadrianum iuſſiſſe decoctores patri

Blaterarī. Blaterones. Lucutuleii. Quid ni. Eiulatus: Leſſum. Singult⁹ ſternutamento finitur. Miſerum ſeruire ubi didiceris dominari. Nemo ſatis tutus periculo proxius. Tendor. Verborū opifex. mechionium. planus p ſycophāta. Catoniū pīferno. Catogeō Catonudarim.

Decoctores.

monii catõudari.i.iferiori parte corpoꝝ nudata oſtẽtari.uel ĩ ima amphitheatrali ſede nudari. qđ ſiue hoc ſiue illo mõ probroſũ ſane erat.& ignominioſũ.decoctores aũt dici eos qui bona ac patrimõia cõminuunt ut ſoluẽdo nõ ſint quis ignorat?Decoctoribus ut ait.M. Tullius ĩ Antõiana certus ĩ theatro locus erat lege roſcia cõſtitutus.qui.ſ.fortunæ uitio nõ ſuo decoxiſſent:Ad hunc ĩtellectum referẽdus

Locus cicer. tenebricoſus.

Ciceronis ex epiſtolis locus mẽdoſus tenebricoſuſqꝫ:qui me duce ita emendari & illuſtrari poteſt: in epiſtola ad Fabium gallum ſic ſcriptum legitur:uereor ne in Catonẽ catoninos mi galle:tu meo periculo emẽda uereor ne in catoniũ Cato nos mi galle: hoc ĩtellectu: Timeo ne nos Cato trudat in catoniũ:& quaſi præcipitet ad orcũ:ſitqꝫ cauſa calamitatis/aſpgitur autẽ ſal facetoſus ex nominis ſimili-

marcẽtes oculos dimiſit ad ſoporẽ:iã cõmodũ cõniuerat:nec diu cũ repente lymphatico ritu ſomno recuſſa: lõgeqꝫ uehemẽtius afflictare ſeſe & pect⁹ etiam palmis

tudine:tãq̄ catone ſit catoniũ.Dii boni q̄ portẽta.quas nugas blaterãt cõmentatores & effutiunt grãmatiſtæ triuiales ſuper hoc loco:quẽ in lucẽ:abſit iuidia uerbo:ut ſexcenta alia prius protuli & in poſterũ ꝓferã ſi mõ deus uitã ſuppeditauerit:q̄ tãtiſp mihi opto ꝓrogari.dũ ero utilis huic negociatõi litterariæ poteroqꝫ ſtudioſis eloquẽtiæ & cãdidatis doctrinaꝝ ĩ cõmune cõſulere. MERcẽtes oculos lãguẽtes.

Recuſſus ſomno.

SOMno recuſſa:ꝓ excuſſa:Virgilius uteroqꝫ recuſſo dixit:ꝓ cõcuſſo:ut ſit ṗpoſitio ꝓ ṗpoſitione ſicut expõit.Seruius excutiť ãt ſiue recutiť qs ſõno cũ terriſica ſõniat aut ſtrepitu obſtrepero tumultuarioqꝫ excitať.ſic Virgilius excutior ſõno qđ ut ĩqt ſeruius terroris ẽ nõ ſacietatis. LYMphatico ritu:

Lymphati. nympholapti. Lymphare. Ceriti. Laruati Tetanos Opiſthotonos Emproſthotonos.

more furẽtiũ ĩſaniẽtiũqꝫ.nãqꝫ lymphati dicũť furore pculſi:& ĩſaniẽtes.memoriæ ꝓditũ ẽ. qcũqꝫ effigiẽ nymphæ q̄ & lympha diciť uiderit furẽdi finẽ nõ facere.Vnde apud poetas idẽtidẽ lymphati ꝓ furentibus.& cõmotæ mẽtis hoĩbus accipiũť.græci νυμφολήπτους appellãt ide fit lymphare uerbũ: quod ſignificat lymphatico furore corripe:ut apud Flaccũ deus ancipitẽ lymphauerat urbẽ:& apud ſtatium it lymphãte deo:tales quoqꝫ ſunt fere hi q ceriti & laruati dicunť quaſi cereris ira aut laruaꝝ occurſatõe uexati apud plautũ certe laruatus es.aut ceritus.& alibi iube hãc ꝓ cerita circũferri . de lymphaticis ait plinius ĩ.xxv.ſcribẽs helleboꝝ mederi melãcholicis ĩſaniẽtibus lymphaticis elefantiæ & tetano.ẽ ãt tetanos ut uerbũ plinianũ obiter explicemus ceruicis morbus.q rectã & ĩmobilẽ ceruicẽ rigore neruoꝝ ĩtẽdit ex quo gñe quoqꝫ ſũt opiſthotonos : & emproſthotonos. opiſthotonõ plinius dolorẽ ceruicis ĩflexibilẽ uocari tradit.q ꝓprie fit quãdo caput ſcapulis annectiť.ſicut e contrario emproſthotonos dicitur.ubi mẽtũ pectori ex neruoꝝ rigore annexũ ẽ.ὄπισθεν græcæ retro diciť ἔμπροσθεν ante καὶ τόνος.contentio.unde opiſthotonos.& emproſthotonos.quidam non tam ſubtiliter q̄ platice ĩdiſcretis his nominibus utuntur.

Elephantia. Elephas morbus. Elephantiaſis.

elephantia uero morbus eſt diu in italia ignotus:quo ſumma pars corporis crebris maculis.crebriſqꝫ tumoribus deformatur.de qua Celſus & Auicenna.elephas a quinto ſereno nominatur ſic referente:eſt elephas morbus triſti quoqꝫ munere dirus.plinius elephãtiaſim appellat:aitqꝫ ante põpeii magni ætatẽ non accidiſſe in italia a facie ſepius incipientem egypti peculiare malum & cum in reges incidiſſet populis funebre.quippe in balneis ſolia temperabantur humão ſãguine ad medicinam eam.penſitatis curioſe interſpectiſqꝫ ſoleriter plinii &.Cor.Celſi uerbis facile adducor ut credam uideri elephantiam eſſe morbum illum:qui haud pridem totam ferme inuaſit italiam qđ malũ uulgo gallicũ appellant:nã a facie ſepius incipit tanta feditate.ut quæcũqꝫ mors præferenda ſit:quo mirabilius quid põt reperiri aliqua gigni repẽte uitia & ea quidẽ ignota medicis.uix enĩ huic morbo medelæ ſalutares inueniuntur.ut ueꝝ illud a plinio perinde quaſi ab oraculo dictum ſit medicinas morboꝝ nouitatibus ſubinde uictas eẽ.

Morbus gallicus. Mentagra. Lichenes De morbo gallico.

nõ fuit hæc lues apud maiores patreſqꝫ noſtros:ſicut mẽtagra morbus fuit ĩcognitus æuo priſcoꝝ.quẽ & lichẽas appellauere:q primũ tiberii claudii Ceſaris principatu irrepſit in italiã:quodã perſino equite romano ex aſia cõtagionẽ eius ĩportãte:nec ſenſere id malũ fœminæ.aut ſeruitia.plebeiiqꝫ humiles:ſed proceres ueloci tranſitu oſculi:quoniã ãt a mento fere oriebať mẽtagrã appellauere occupantẽ multis & intuitus totoſqꝫ uultus: oculis tantũ ĩmunibus:deſcẽdentẽ uero & in colla pectuſqꝫ ac mãus:fœdo cutis furfure.hic uero Gallicus morbus maculis luridis & enormibus fœdat faciẽ & corporis cutẽ puſtulis deformat.interdum citra dolorẽ ullũ:ſed ſepius cũ cruciatu.qui articulos torquet & uitalia populať idqꝫ potiſſimũ noctu adeo ut nulla quies detur:nocteſqꝫ inſõnes agãť:& cũ eiulatõe.lentus eſt & lenta labitudine corpora conficiens:uixqꝫ ullo tẽpore aut medicamẽto ſaneſcit.Quidã hũc morbũ nõ elephãtiaſim aſſerunt appellãdũ:ſed ſpeciẽ pſoræ & lepræ.& ĩter epidemiæ & puſtulaꝝ genera numerandũ eẽ cõtendunt.ego nihil nec refello.nec affirmo ut dogmatiſtes:ſed cõiectatorie ut opinator iſta ſubtexui Cæteꝝ quocũqꝫ noĩe morbũ hũc peſtiferũ fœdũ diuturnũ appellari libeat libet exclamare.dii prohibete minas diis talẽ auertite peſtem.ualeat abeatqꝫ dira hæc lues oĩ peſtilẽtia peſtilẽtior in barathꝝ & Catoniũ.nos deo iuuante uegeti & incolumes & a teterrimo hoc malo immunes inſtitutos cõmentarios peragamus. PEctus tondere.dolẽtis & ſe afflictantis ſpecimẽ.Virgilius unguibus ora ſoror fœdans & pectora pugnis.

Depalmare. palmipedes aues

PALmis a palma fit ſpecioſum uerbum depalmare.quod eſt manu uerberare.A u.Gellius.neratiũ ſeruus ſequebať crumenam aſſium portitans.& quẽcũqꝫ depalmauerat numerari ſtatim ſecundum.xii. tabulas quiqꝫ & uiginti aſſes iubebat.a palma palmipedes dictæ aues uti ſũt anſeres & aquaciæ fere omnes.

LVCVlentam

inſeſtis tundere: & faciem illam luculentam uerberarẽ incœpit. & aniculæ q̄q̄ inſtantiſſime cauſas noui & inſtaurati mœroris requirenti Sic adſuſpirans altius infit. Hem nunc certe: nunc maxime funditus perii nunc ſpei ſalutifere renunciaui: laqueus: aut gladius aut certe præcipitium procul dubio capeſſendum eſt. Ad hæc anus iratior: dicere eam ſeuiore iam uultu iubebat: qđ malũ fleret. uel qd repente poſtliminio preſſæ quietis lamẽtationes licẽtioſas refricaret. Nimirũ inqt: tanto cõpẽdio tuæ redẽptõis defraudare iuuenes meos deſtinas: ꝙ ſi pergis ulterius: iã faxo lachrymis iſtis: quas paruipẽdere latrões cõſueuere: inſup habitis: uiua exurere. Tali puella ſermone deterrita: mãuq; eius exoſculata: parce inquit mi parens: & duriſſimo caſui meo: pietatis humanæ memor: ſubſiſte paululum. Nec. n. ut reor æuo lõgiorẽ maturæ tibi i iſta ſãcta canicie miſeratio prorſus exaruit. ſpecta dẽiq; ſcenã meæ calamitatis. Specioſus adoleſcens inter ſuos principalis quẽ filiũ publicum omnis ſibi ciuitas cooptauit: meus alioqui

LVCVlentã: Pulchrã ſplendidã formoſitate cõſpicuã. a luce dictũ luculentũ: ſicut a luto lutulentũ. Quod pro cenoſo & ſordido accipitᷣ: lucul˜titatẽ dixerũt ueteres pulchritudinẽ & ſplendorẽ. Laberius Dñs tua luculentitate captus. HEM nũc certe: Fœmine ut docet Ariſtoteles libro de hiſtoria animaliũ nono. Deſpatiores ſunt: q̃ mares: ac pauidiores: & hæc quaſi deſperãtis puellæ lamẽtatio eſt: qua de ſemet ipſa actũ eẽ pdicat: uerba ſũt deſpantibus accõmodatiſſima. LAquens. Auſonius hæc laqueũ tenet hæc ſpeciẽ mucronis inanẽ: ingerit illa cauos amnes rupẽq; fragoſã. phedra laqueo ſe peremit. Dido necẽ ſibi gladio cõſciuit. hero ſe ꝑcipitẽ dedit ex turre ſeſtiaca. Sappho ex petra leucate deſiliit: apud Oratium puella europe de mortis genere eligẽdo deſperãter agens ſic ait: Quid mori ceſſas. potes hæc ab orno pẽdulũ zona bene te ſequuta ledere collũ: ſiue te rupes & acuta letho ſaxa delectãt: age te procellæ crede ueloci. Quod malũ: Interiectio eſt idignantis. ut docet Dõatus. apđ M. Tulliũ: q̃ malũ ẽ iſta ratõ: apud Plautũ i menechmis. q̃ hæc malũ ipudẽtia eſt? hõeſta locutio & frequens apud ſcriptores idoneos. POSTLIminio quietis. Ideſt poſt quietẽ. poſtliminii uocabulo quædã reuerſio ſignificatur: qa ſẽper poſt id ſignificat. qđ retro relinquitur: De poſtliminio i ſupiorib9 copioſe differui. REfricaret: trãſlatio ab obducta cicatrice: quã refricando recrudeſcit uulnus. M. Tullius in philippicis cũ aũt illam pulcherimã facti memoriã refricat. COMpẽdio. Lucro: qđ ex redẽptione tua cõficeretur. IVuenes: Ex modeſtia & officio miniſterii maluit iuuenes dicere: quam dehoneſto uerõq; uocabulo latrones. INſuper habitis: Poſthabitis ſptis neglectis. EXVrere: Exureris. cremaberiſq;. MI parẽs Mea mater nomen reuerẽtiæ eſt: & blãdimẽti. ita Hieronymus mi domina mi Euſtochium. SVBſiſte: Inuſitate dictũ pro ſuccurre. & opẽ fer. alibi quoq; dixit tu meis iã nunc extremis erũnis ſubſiſte. Nec temere inuenies id uerbum in hoc ſignificatu. PIEtatis memor: Iuxta illud comicum homo ſum nihil a me humani alienum puto.

MAturæ tibi: ſeneſcenti & uetulæ: nomen eſt. ita enim maturitas quædã ætatis eſt ut fructuum: & maturus dicitur homo magno natu. ut poma i arboribus matura. SANcta canicie: Venerabili ſenecta tãq̃ canicies afferat ſeneſcenti ætati neſcio quid uenerationis tamen dixit apud. M. Tulliũ Cato. quod non cani non rugæ repente auctoritatem afferre poſſunt. caliſtratus iureconſultus titulo de iure immunitatis. ſemper inquit in ciuitate noſtra ſenectus uenerabilis fuit: nãq; maiores noſtri. pene eundem honorem ſenibus quem magiſtratibus tribuebant. Canicies: quæ græce. πολιοτησ. ex inopia & exilitate caloris trahitur: Senectus autem cum frigida ſit & ſicca merito caneſcit: Canicies homini tantum & equis. Ruffi homines celerius q̃ nigri caneſcunt: auctores Ariſtoteles. Plinius. Albertus magnus cæteri: Tempora primo caneſcunt. Ideoq; Homerus πολιοκροταφουσ uocat. quaſi tẽporibus caneſcentes: quod & Maro noſter ſcienter ſignat eum ait æmula nec dum temporibus geminis canebat ſparſa ſenectus. SCEnam: Spectaculum imaginẽ. Apparatũ. ut ſupra diximus. FIlium publicum: Laus adoleſcentis: qui ob ſpeciem & pulchritudinem adeo fuerit amabilis. ut eſſet publicus amor & ab omnibus perinde ac filius diligeretur. Cordianus a ſenatu filius dictus: eundem milites filium appellarunt: quem oĩs populus delicias ſuas noĩabat. non abſimile illuđ Perſianũ: hũc optẽt generũ Rex & Regina puellæ hũc rapiãt. Plato ꝑcipit matrimonia nõ priuatim maritanda eſſe ſed fieri cõmunia curãtibus magiſtratibus: ne diſpares iter ſe copulentur. ex hac cõfuſione promiſcua utilitatẽ illam prouenturã autumat: ut patres dum ſuos liberos neſciũt oẽs quos uiderint eius ætatis ſuos credãt: & ueluti cõmuniũ liberoꝝ oẽs oium ſint parentes. hoc totũ trãſtuliſſe uidetur Plato ex inſtitutis lycurgi legum cõditoris: qui ſanxit uxores cõpluribus cõmunicãdas eſſe: filioſq; non proprios patrum ſed cõmunes ciuitatis habendos. COOPTAuit: Quaſi adoptione quadã aſciuit delegitq;: uerbum eſt ad electionẽ magiſtratuũ proprie pertinẽs. M. Tullius in. xiii. Antoniana in paternum auguratus locũ ma cooptatione cooptabo: Idem in bruto cooptatũ ſe ab Hortẽſio in collegium augurũ refert.

Luculẽtũ
Lutulẽtũ
Luculẽtitas.
Variæ mulierũ mortes.
Malũ iteriectio idignantis.
Poſtliminium.
Subſiſtere
maturus
Senectus uenerabilis.
Cauſæ caniciei.
Poliocrotaphi.
Cordianus dictus filius a ſenatu.
Sentẽtia platonis. matrimonia communia.
Scitũ lycurgi.
Filii communes.
Cooptauit.

conſobrinus tantulo triennio maior in ætate: qui me-
cum primis ab annis nutritus & adultus. in diuiduo
contubernio domuſculæ immo uero cubiculi thori-
que: ſanctæ caritatis affectione mutuo mihi pignora-
tus: uotiſq; nuptialibus pacto iugali pridem deſtina-
tus conſenſu parentū: tabulis etiā maritus nuncupat⁹
ad nuptias: officio frequenti cognatoꝝ & affiniū ſtipa
tus: templis & ædibus publicis uictimas immola-
bat: domus tota lauris obſita tedis lucida cōſtrepebat

Conſo- CONſobrinus:cōſobrini ex duabus editi ſororibus dicunt̃:ut tradit Nonius.& Caius iuriſconſul-
brini. tus probat titulo de gradibus.qui cōſobrinos dici tradit quaſi cōſorinos:qui ex duabus ſororibus na
amitini ſcunt̃:amitinos uero qui ex fratre & ſorore propagant̃:ſicut patrueles:qui duobus ex fratribus proge
Sobrini. nerant̃.ſed uulgus fere oēs iſtos cōmuni appellatōe cōſobrinos uocat.ſobrini uero uocāt̃ cōſobrino
Tātulū. rū filii:ueꝝ ut alii putant & memorat Dōatus de ſororibus hii ſunt ſobrini quaſi ſororini dicti. TAN
Quātulū tulo:paruo triennii ſpacio.tantulū.n.& quantulū minutionē paruitatēq; ſignificat.M.Tullius.ex fici
tātulo grano. plautus in penulo:
quantæ ex quantulis iā ſunt facte
plinius noſter de apibus ſcribens
quantulū tn̄ eē in tantulis poteſt.
IN diuiduo contubernio:inſe-
parabili ſodalitate.& indiuulſa cō
tubernalitate. De cōtubernio ca-
ſtrenſi & cōtubernalib⁹ apud ſue-
toniū ſatis multa. DOmuſcule
puſillæ domus. THOri: ſignat
ſe cū illo adoleſcente in eodem le
ctulo cubitare cōſueuiſſe. SAN
ctæ caritatis:ad amouendā adulte
rii ſuſpitionē dixit hoc. PIgno-
anulus p ratus:mancipatus.& quodam quaſi pignore cōiugali deuinctus:ſicut anuli pro nubi arrabōe obligāt̃
nubus. oppignorant̃q; maritus & uxor:tertulliāus.cū auꝝ nulla norat pr̄er unico digito quē ſpōſus oppigno
raſſet pronubo anulo. PActo iugali:quo cōiuges copulāt̃.de hoc iuuenalis cōuētū tn̄ & pactū & ſpō
ſalia noſtra tēpeſtate paras.q̄ oīa ſunt uerba legitima.titulus eſt apud iuriſcōſultos de pactis dotalibus
Vinclū. ubi dicit̃ ꝙ pacto cōuento ſtari oportebit:alludere uidet̃ ad uīclū iugale:de quo Virgilius. Ne cui me
iugale uinclo uellē ſociare iugali.autumāt grāmatici uinculū iugale & pactū iugale ideo dici quia iugū impo-
Iuno nebat̃ matrimonio cōiungēdis.unde ēt iuno iuga dici credit̃:de qua mox plura. DEſtinatus:uerbū
iuga. conueniēs nuptiis ita ulpiāus proīde ſi patrōus ſibi deſpōderit aliā uel deſtinauit. CONſenſu paren
Nūcupat⁹ tū:ex p̄ſcripto legū nuptiæ legitimæ nō ſūt niſi ex cōſenſu parētū fiāt:ī quoꝝ poteſtate ſunt liberi:p̄terea
Nūcupa- ut iq̄t ulpiāus titulo de regulis iuris nuptias nō cōcubitus.ſed cōſenſus facit. TAbulis: dotalibus.
ta pecūia. NVNcupatus:noīatus p̄nunciatus ſiue p̄miſſus:nā pecunia nuncupata.ut aīt cincius dicit̃ noīata
Officiū. certa noībus p̄priis p̄nunciata. Sāthra libro ſecundo de uerboꝝ antiq̄tate uota nuncupata ſignificare
Officiū ī- ait nō tā noīata q̄ p̄miſſa.& quaſi teſtificata. OFficio frequēti:officiū generali uocabulo appellat̃ oīs
pudicicia honeſta actio ad unūquēq; cōueniēs p̄ cōditōe pſōæ.quaſi efficiū dictū: peculiariter officiū dicimus id
Officioſi q̄d nuptiali feſtiuitati īpēdit̃ iuuenalis officiū cras primo ſole mihi peragendū ī ualle quirini.q̄ cā offi-
impudici cii:q̄d q̄ris nubit amicus. Suetōius ī Caligula:Liuiā oreſtillā Caio piſoni nubētē.cū ad officiū & ipſe ue
Cator niſſet.olī atherius orator.ut apud Trāq̄llū annotauimus cū defenderet reū libertinū:cui obiiciebat̃. ꝙ
thoma. patrōi cōcubinus fuiſſet.dixiſſe fert̃.īpudicicia ī igenuo crimē ē.in ſeruo neceſſitas.ī liberto officiū ex
pāeti⁹ de eo īpudici & obſceni aliquādiu officioſi uocati ſunt.pfectū officiū.q̄d cadit īſolū ſapientē.græco uoca-
officio. bulo catorthoma noīat̃.de mediis officiis philoſophi & maxime.M.Tullius atq; Ambroſius copioſiſ
M.Tul. ſime diſſeruerūt.ubi annotādū ꝙ cū panetius περὶ τοῦ καθήκοντος.i.de officio libros luculētos: in-
de officiiſ ſcripſerit uiſa ē.M.Tullio īſcriptio plenior de officiis pluraliter īſcribere:q̄ de officio ſingulariter. LAV
pone do- ris obſita:hac quoq; tempeſtate Domus nuptiales auleis exornant̃:lauro hedera aliiſq; frōdibus ue-
mi lau ſtiunt̃ fores:& ueſtibula coronant̃.iuuenalis nec te coronā poſtibus & denſos p limina necte corym
ros. bos.itē lauros adhiberi ſolitas cauſa gaudioꝝ & feſtiuitatis indicat cū ait pōe domi lauros duc in capi
Laureate tolia magnū cretatūq; bouē Tertullianus quoq; ſic inquit.cur die leto nō laureis poſtes obumbramus
litteræ plinius libro.xv.laurus inquit p̄prie triūphis dicat̃.uel gratiſſima domibus.ianitrix cæſaꝝ pōtificūq;:q̄
Laurea ī & ſola domos exornat & ante limina excubat Romāis præcipue letitiæ uictoriaꝝq; nuncia fuit laur⁹.
gremio addebat̃ militū lāceis piliſq; addebat̃ & litteris:q̄ ob id laureatæ noīant̃ apud hiſtoricos.ſuper qua re di
iouis. ligenter opinor & ſcite ſcripſimus ī Trāquilli cōmētariis faſces quoq; īpatoꝝ lauro decorabāt̃. quin ēt
Laureati in gremio iouis optimi maximi depōebat̃ quotiēs uictoriā nouā attuliſſet.Laureati milites triumphā
milites. tem ſequebantur.& ipſum laureū ramū tenentē.Coronāq; lauream capite geſtantem. græci daphnē
Daphnō uocant & daphnona laureum unde chamedaphne a plinio dicta humilis laurus. OBſita:inuoluta
Chame coronataq;.apud Terentium:pannis anniſq; obſitum apud Vir.ibat rex obſitus æuo.metaphora ē ab
daphne. agro. ut inquit Donatus: exponitur a Seruio obſitus æuo. pro inuolutus ætate. TEDIS: facibus
Obſitus quæ ad nocturna lumina adhibentur. & in nuptiis peculiariter uſurpantur. ſcribit plutarchus in
æuo. problematis. quinque faces in nuptiis accendi ſolitas. propterea quod pentas ideſt quinarius nume
Faces nu rus ex omnibus unus potiſſimum nuptialis ſit tanquam ex mate & fœmina conſtans. uel quia muli
ptiales er non plures q̄ quinq; geminos uno partu gignere poteſt:cui ſententiæ aſtipulatur ariſtoteles. qui
quinq;. finem multiiugæ partionis quinque eſſe dixit:neq; pluris unquā ſimul genitos. Tradit plinius noſter

in.xyi.faces nuptiaꝝ ex ſpina alba fieri ſolitas tãq̃ auſpicatiſſima:quoniã inde fecerint paſtores qui ra-puerunt ſabinas.hinc illud Catullianũ ſpineã quate thedã:quæ lectio apud Catullũ.purior & uerior ui-det᷑ q̃ ſi legas pineã.ſicut uulgo legit᷑ pueri tres patrimi & matrimi:ita enim uocantur qui patrẽ habẽt & matrẽ adhibebant᷑ antiquitus:unus qui facem præferret ex ſpina alba.quia noctu nubebant. duo qui nubentẽ tenebant:fax autem illa rapi mox ſolebat ab amicis ſponſi & ſponſæ. ne aut uxor eã ſub lecto uiri ea nocte poneret aut uir in ſepulchro comburendã curaret:quo utroq; mors propinqua al-

hymeneum: tunc me gremio ſuo mater infœlix tole-rans:modo nuptiali decenter ornabat. mellitiſque ſa-uiis crebriter ingeſtis iam ſpe futura liberorum uotis anxiis propagabat:cum inruptionis ſubitæ gladiato-rum impetus ad belli faciem ſeuiens; nudis & inſertis mucronibus coruſcans:nõ cedi:nõ rapinæ manus affe runt.Sed denſo conglobatoq; cuneo:cubiculũ noſtꝝ: inuadunt protinus. nec ullo de familiaribus noſtris repugnante; ac ne tantilum quidem reſiſtẽte:miſeram exanimem ſæuo pauore:trepido de medio matris gre-mio rapuere.ſic inſtar athracis.uel proteſilai:deſpecte diſturbatæq; nuptiæ.Sed ecce ſeuiſſimum omniũ: nũc etiã redintegrat᷑:imo uero cumulat᷑ iſfortuniũ meũ.Nã

terutrius putabatur. HYmeneum:nuptialem deum & nuptiale carmen. GREmio mater:rapi ſimulabatur uirgo ex gremio matris cum ad uirum ducebatur.ꝙ uidelicet ea res feliciter Romulo ceſſit ſabinas in ſpectaculis rapiẽti. MVndo nuptiali:ornatu quo noua nupta ornari ſolet: mũdus muliebris eſt:quo mulier mundior fit eo continentur ut inquit ulpianus ſpecula unguẽta uaſa unguentaria:& ſiqua ſimilia dici poſſunt ſeparatq; ornamenta muliebria a mundo muliebri tãq̃ mulier poſſit eſſe munda nec tamẽ ornata:ut ſolet contingere in his q̃ ſe mundauerint lotæ in balneo neq; ſe exornauerint: & contra ẽ aliqua ornata.nec tñ mũdata.ſed qđ cũ honore multo ulpiãi dictũ ſit.argutius hoc uidet᷑ eẽ q̃ uerius appellatõe eñi mũdi muliebris apud oratores hiſtoricos poetas nõ ſolũ illa qbus mũdior fit mulier. ſed ea quoq;.qbus ornatior:ſignificãt᷑.qđ & nomẽ idicat.nã quẽ coſmõ græci noĩe ornamẽti appellauerũt eũ nos a pfecta abſolutaq; elegãtia mũdũ.Liuius nõ auꝝ mõ his ſed & poſtremo ueſtẽ mũdũq; omnẽ muliebrẽ ademit.Lucilius neutro gñe appellauit his uerſib⁹ legauit qdã uxori mũdũ oẽ penũq;:Quod mũdũ atq; penũ:nãquis diiudicet iſtuc. SAuiis:baſiis diminutiuũ ẽ ſuauiolũ.quo utit᷑ Catullus ſauiolũ dulci dulcius ambroſia:tria ſunt ut iqt Dõatus oſculãdi gña oſculũ.baſiũ & ſuauiũ oſcula officiorum ſunt baſia pudicoꝝ affectuũ ſuauia libidinũ uel amoꝝ. INcertis:lego inſertis.Mucrões.n.ſtricti inſerunt᷑ ingerũtq; a macherophoris. CVneo:multa ſunt uocabula militaria a rebus ipſis trãſlata quarũ i acie iſtruẽda imagines oſtẽdũt᷑.ut globus.forfices.ſerra cuneus.nã cũ cunei.qđ iſtrumẽtũ ẽ ad ligna ſcidẽda excogitatũ:figura ſit i ſũmo acutior i imo latior:ide multitudo peditũ cuneus dicit᷑:q̃ pria parte anguſtior deĩde latior ꝓcedit.& aduerſarioꝝ ordĩes rũpit ſimplicitas militaris porcinũ caput appellat.auctores Marcellinus & Vegetius.Cõtra cuneũ opponit᷑ ordinatio.quã forficẽ uocãt:globus ãt q a ſua acie ſeparatus uago ſuperuẽtu icuſat inimicos.cõtra quẽ alter populoſior uel fortior imittit᷑.itẽ ſerra noĩat᷑.q̃ a ſtrenuiſſimis directa ante frõtẽ opponit᷑ hoſtibus.ut turbata acies reparet᷑. hic ſerra ꝑliari dicit᷑:cũ aſſidue accedit᷑ & recedit᷑:neq; ullo tẽpore cõſiſtit᷑:Cato de re militari:ſiue forte opus ſit cuneo aut globo.aut forfice.aut ſerra uti adoriare cuneus quoq; i theatro gradus & ordĩes ſignificãt᷑.de qbus Iuuenalis Martialis Trãqllus Cæteri.hic theatꝝ cuneatũ a poeta dictũ.docet Victruuius i.y.quẽadmodum cunei in theatro diuidantur. TANtillum:minimum. SIC inſtar attidis uel protheſilai: hiſtoria ſiue fabula obſcurior ſignatur:quæ ut ingenue fatear nondum mihi liquet nec de ea ſatis conſtat.ideoq; amplius quærendum eſt:ſed uideo dictionibus ſolerter penſitatis locum hunc conducenter & congruenter ſic corrigi poſſe:inſtar athracidis uel pirithoi.ut ſit ſenſus diſturbatas eſſe puellæ captiuæ nuptias ſicut olim hyppodamiæ & pirithoi diſturbatæ fuerunt. pirithous enim cum uxorem duceret hippodamen centauroſq; ad nuptias inuitaſſet:illi uinolẽtia libidineq; ſimul extimulati nuptias diſturbarũt: ex quibus eurithus hippodamen rapuit alii alias. hinc inter menſas nuptiales atrox pugna pugnata:qua centauri ſunt partim ceſi partim in fugam pulſi rem canit Ouidius luculente in xii.hippodame dicta eſt athracis figura patronymica: a patre athrace: qui primus artem magicem apud theſſaliam conſtituit. hinc ars athracia pro magia dicitur papinio: cum ait Athracia rubet arte labor. Ouidius quoque athracida hanc appellat ſcribens: Athracis æmonios Traxit in arma uiros: inſtar ergo athracidis expones inſtar hippodames ſiue hippodamie athracis filiæ. eſt & athrax oppidum in theſſalia plinio ptolomeo cæteris. hanc noſtram emendationem plauſibiliter probat codrus collega meus in profeſſione litteraria homo impenſe doctus. & utriuſq; linguæ callens. qui plus habet in receſſu: quam oſtentet in fronte: qui in penſitandis tam priſcorum q̃ recentiorũ libris iudicio eſt præcellenti præditus:cui hæc mea qualiacũq; ſunt ꝓbari uehemẽter gaudeo:pluris enim facio iudiciũ unius eruditi.q̃ ſexcentorũ male litteratoꝝ contentus doctis præconi-

Teda ſpinea.
Patrim⁹ matrim⁹.
Rapi ſpõſa ex gremio matris.
Mundus muliebris.
Sententia ulpiãi non ſatis proba
Coſmos
Mundũ omne
Suauiolum.
Cuneus.
Porcinũ caput.
Forfex.
Globus
Serra preliari.
Cuneatũ theatrũ.
Diſturbatæ nuptiæ pirithoi.
athracis.
athracia. ars magica.
La⁹ codri

bus:imperitoꝝ rumuſculos & uituperonũ linguas liuoris cote acuminatas flocci nõ facio. Sed ut do/
mũ repedemus.quo mõ protheſilai nuptiæ diſturbatæ ſint nõ diſpicio.nec uſq̃ qd equidẽ memineri
ſcriptũ legi de protheſilai quidẽ obitu & laudomiæ eius coniugis amore exuperantiſſimo nõ pauca
tradunť & ea quidẽ cognitiſſima: ſed de diſturbatis nuptiis nihil adhuc cõptũ.erit ergo hic locus: ita
caſtigandus.ut caſtigandũ docuimus diis hoĩbuſq; plaudentibus: aut fabula remotior q̃renda: ſicut
Au.Gellio hiſtoria oraculi arietini.ob plautinos uerſus fuit ueſtiganda:inquirendaq;. VIſa ſum: in
ſomniis ſcilicet & per quieté. iter
genera inſomnioꝝ.unũ eſt quod
phantaſ/ma uiſũ Cicero uiſum uocat græci phan/
taſma.eſt & uiſio cũ id quis uidet
qđ eodẽ mõ quo apparuerat eue/
niet.græci οραμα uocãt. AVI/
as:inacceſſas & penitus remotas
auius. homo quoq; dicitur auius a uia
recta deuius:Lucretius.aui⁹ a ue/
ra longe ratione uagaris:hinc illa
annominatio apud.Quintilianũ
& in rhetoricis ad herẽnium:auiũ
dulcedo ducit auium. VIDVA
tus:priuatus ſpoliatuſq;. PEdi/
bus alienis: hoc ſomnium ꝑprie
uiſio eſt:uidet enim quod euen/
turum eſt:nam pedibus aſini apu
leiani mox fugiet. RAptũ: rapi
nam. INteremit:interemiſſe ui
ſus eſt ſomni exitus erit hic ut pu
ellæ ſponſus ab amico perfidioſiſ/
ſimo lancea confoſſus interimať

uiſa ſum mihi de domo: de thalamo: de cubiculo: de
toro deniq; ipſo uiolẽter extracta: ꝑ ſolitudĩes auias ĩ
fortunatiſſimi mariti nomẽ iuocare.eũq; ut primũ me
is amplexib⁹ uiduatus eſt:adhuc unguẽtis madidũ:co
ronis floridũ:cõſeq ueſtigio me pedib⁹ fugiẽtẽ aliẽis.
utq; clamoř ꝑcito formoſæ raptũ uxoris cõquerẽs:po
puli teſtať auxiliũ:qdã de latronib⁹ ĩportune ꝑſecutio
nis indignatiõe permotus:ſaxo grãdi pro pedib⁹ abrep
to:miſellũ iuuenẽ maritũ meũ ꝑcuſſũ interemit. talis
aſpect⁹ atrocitate ꝑterrita.ſõno funeſto pauẽs:excuſſa
ſũ.Tũc fletib⁹ ei⁹ adſuſpirãs anus: ſic ĩcipit. Bono aĩo
eſto me hercules:nec uanis ſõnioꝝ figm̃tis terreař.Nã
ꝑ̃ter ꝙ diurnæ quietis imagines falſæ perhibenť: tum
etiã nocturnæ uiſiones contrarios euentus nonnunq̃
pronuntiant.Denique flere:& uapulare:& nonnunq̃
iugulari:lucroſum proſperumq; prouẽtum nunciãt

PRO pedibus:ante pedes. an/
pro. notauimus iã ſæpe particulã pro mõ in mõ ante ſignificare. ASPEctus:uiſionis. ME hercules:an
notanda eſt ĩpropria nec fœminæ congruens adiuratio:nãq; ſi credimus.Au.Gellio:ſicut uiri non de
Mulieres ierant per caſtorẽ.ita mulieres per herculẽ nõ deierabant:cauſa minime obſcura:herculano.n.ſacrifi/
nõ iurãt cio abſtinent qđ apud propertiũ in quarto cõmentario copioſiſſime explicať.nuſq̃.n.ut Gellii uerbis
per hercu utar ſcriptũ inuenire eſt apud auctores idoneos.aut me hercules mulierẽ dicere:aut me caſtor uiꝝ. tñ
lem. apuleius inter ſcriptores nõ proletarius ſed claſſicus moroſa illa diligentia haud quaq̃ obſeruata:non
Claſſic⁹. tã inſcite q̃ eleganter fœminã per herculẽ adiuratã inducit. SOMnioꝝ figmẽtis: philoſophi tradũt
proletari ſomniis nõ eẽ credendũ:qđ idẽ aſſerit Hieronymus oſtẽdens illud uulgatiſſimũ:qđ indocti pro oracu
us ſcrip/ lo quotidie aduocãt ſõniũ fuiſſe.quo iurauit in cœli cõſiſtorio ſe libros ſeculares nũq̃ deinceps lecturũ
tor. cũ illi obiiceret qđ Cicerõianus foret magis q̃ chriſtianus:nãq; in apologia contra ruffinũ apte ĩdicat
Sõnium id fuiſſe ſomniũ: docẽſq; inibi ex prophetaꝝ auctoritate ſõniis minime eẽ credẽdũ:ſubaccuſat ruffinũ
Hierony ꝙ a ſe ſõnii exigat ſponſionẽ qdã oli ſõniauit ſiue is alexander magnus fuerit ſiue alius.ne ſõniis crede
mi. ret.ex quo ſcholaſtica controuerſia proponi ſolet in genere aſyſtato ꝙ inconſiſtens noſtri dicunt.ſi.n.
Cicero/ crediderit tũ ſequiť ut nõ ſit credendũ.ſi autẽ nõ crediderit tũ ſequiť ut credendũ ſit.ſic induciť declama
nianus tio ſibi repugnans ſeq; diſſoluens.uerſiculo græco ſomnioꝝ fides eleuať:cui concinit illud Titulli.ſõ/
es non nia fallaci ludũt temeraria nocte & apud maximũ poetaꝝ ſcriptũ ẽ. ſed falſa ad ſupos mittunt in ſõnia
chriſtia/ manes ſomniatores dicti interpretes ſomnioꝝ in deuteronomio ſciptum eſt:non audies uerba ſom
nus. niatoris inſomnioſus dicitur Catoni:qui multum ſomniat.oĩs inquit qui inſomnioſus ẽ hac eadem
ſomniat curatione ſanũ facies.M.T.libro ſecundo de diuinatione.ſõnia ſõnioꝝq; ſignificatiões illudit fateťq;
alexãder nihil a deo ſõniis ſignificari:Homerus tñ dixit in primo illiados.τομαρεκΔιοσ εστιμ .i. ex ioue ſunt
ne ſõniis ſomnia.græci enim ομαρ ſomniũ uocant.hic locus ut plinii uerbis utar.diuerſis eſt refertus documẽ
credat. tis utrum ne ſint aliqua preſcita animi quieſcentis:qua fiant ratione:an fortuita res ſit ut pleraq;: & ſi
aſyſtatõ exemplis agatur profecto paria fiant:a uino & a cibis proxima:atq; in redormitione uana eẽ uiſa ꝑpe
ĩcõſiſtẽſ eẽ conuenit. IMAgines falſæ:ex academica diſciplina hoc dictũ eſt.quæ nihil affirmat:ideoq; acade
Somnia/ mici.philoſophi απορητικοι noĩati quaſi ambigentes dubitanteſq;.nihil enim cõprẽdi putãt:& ima/
tores. ginibus quas phantaſias uocant mortales falli aſſerunt.ſuper qua re apud philoſophos & auguſtinũ ĩ
ĩnſom academicis & Ciceronẽ in hortenſio ſubtiliſſme argũtiſſimeq; differitur:ſi igitur diurnæ imagines fal
nioſus. lunt quanto nocturnæ uiſiones fallaciores uanioreſq; uideri debent:Gallenus improbat incomprẽ/
a uino a ſibilitatẽ academicoꝝ:aſſerens credi oportere oculis & palato.& ut ipſe inquit.an hoc pomum hanc fi
cibis ſõ/ cum eẽ nõ credis?. CONtrarios euentus:plinius in epiſtolis:refert ĩqt euẽtura ſoleas an cõtraria ſõ/
nia uana niare.interdũ.n.diræ uiſiones portendũt felices euentus.ex hac ſententia anus puellã ſollať. tanq̃ tri/

ſte ſomniū ex contrario euentu denunciet meliora.ſitq; futuꝝ auſpicatius:ſicut interdū hō ſōniat ſe iugulari uerberariq;:qd mox portendit lucꝝ:& felicitatē:ſicut e contrario dū ſōniamus nos ueſci dulcioribus cibariis:uel rei ueneriæ operā dare:mox ex ſōnio optabili afficimur uigilātes anxietate ſumuſq; in calamitatibus.pleriq; libros de obſeruatōe ſōnioꝝ cōpoſuerūt:tāq̄ leges ſōnioꝝ ſtatui poſſent:quos irridet ſyneſius platonicus.iudicans prodeſſe perpaꝝ:q in libro de ſōniis neq; inſubtiliter: neq; indiligenter docet leges īſomnioꝝ ſtatui haud quaq̄ poſſe cunctis æque cōmunes: quas phemonoe & melāpus definire ſe poſſe & ordinare ꝓfeſſi ſūt. ſed debet potius uniuſquiſq; ſe ipſum quaſi artis habere materiā:& ī memoria ſcribere poteſt qualia uiſa in quales euentus inciderint & ita quiſq; penes ſe ipſum mīta hmōi artis regulas cumulabit. nā ſicut qui frequenter nauigant. ſi qñ ſcopulū aliquē ob uiū hñt: in quē aſcendentes urbē aliquā inde proſpiciant:quotiens eundē ſcopulū uiderint eandem agnoſcunt demonſtrantq; ciuitatē.eadē ratōe hō ſomnians in eadē uiſionē ſepius incidens ſibi deſignare pōt quē potiſſimū euentū portenderit.præter hoīem ſōniare equos canes boues pecora capras palā ē:Credit̃ & ſōniare oīa uiuipara.i.q̄ aīal parūt:de ouiparis.i.his q̄ oua gignūt īcertū ē:quis dormire ea certū ſit.

cōtra ridere:& mellitis dulciolis uentrē ſaginare:uel ī uoluptatē ueneriā cōuenire:triſtitiæ aī: lāgori corporis:damniſque cæteris.uel anxiatū iri p̄dicāt. Sed ego te narrationibus lepidis: anilibuſque fabulis protin⁹ euocabo:& īcipit.Erāt ī quadā ciuitate rex & regina.hi tres numero filias:forma cōſpicuas habuere.ſed maiores qdē natu q̄uis gratiſſima ſpecie idōeæ: tñ celebrari poſſe laudibus humanis credebāt̃. At uero puellæ iunioris.tā p̄cipua tā præclara pulchritudo nec exprimi ac ne ſufficiēter qdem laudari ſermōis humāi penuria poterat.Multi deīq; ciuiū & aduenæ copioſi:quos eximii ſpectaculi rumor ſtudioſa celebritate cōgregabat

CIRca ridere:corrige cōtra ridere:ut expōas e cōtrario riſū ī ſōnis ſignificare merorē MELlitus dulcioli:lego mellitis dulciolis:ut referat̃ ad cibaria:q̄ mellita noīant̃ a mellis cōditura. De qbus apud Suetoniū.ī nerōe de qbus apud Varronē.Macrobiū Gelliū.ē illud memoratiſſimū.Bellaria ea maxīe ſūt mellita:q̄ mellita nō ſūt.dulcibus.n.cū pepſi ſocietas īfida:quo dicto ſignificat̃: cibaria mella cōcinnata nō facere ad ſtomachū.neq; ſatis cōducere cōcoctiōi:quā græci uocant πεψιν:unde diſpepſia Catōi ꝓ mala digeſtiōe. PRAEdicāt:portēdūt denūciātq; aī triſtitiā corporis lāgorē: & cætera fortunæ detrimēta. VEL axatū iri:legēdū puto anxiatū.quaſi ab anxietate ſiue ab angore ducto uocabulo:qd ſi legas uexatū:qd latinū uerbū ē & quadrat. ANIlibus fabulis:mos ē aniculaꝝ ut fabellas alumnis comiter denarrēt:quibus illoꝝ mētes mulcēt̃ & puerilis triſtitia diſcutit̃. Quintilianus fabulis nutriculaꝝ ꝓxīo loco ſuccedere debere eſopi fabellas p̄cipit:cū ā ſenectus ſit natura loquatior:& ſenilis ſit ꝓprie macrologia ſeruat ſcitiſſime τοπρεπον & decoꝝ Lucius noſter.ut macrologiā.i.multiloquiū det anniculæ lingulacæ:& loquaci:eāq; inducat fabula longioræ & lepida mulcentē puelle lamentantis meſtitudinē. EVOcabo:electabo.mulcebo.uel lege auocabo.pro eo qd eſt abducā amoueboq; a triſtitia:quā cōceperat uiſione ſomnioꝝ. ERANT in quadā ciuitate:fabula eſt oratio ficta ueriſimili diſpoſitiōe imaginē exhibens ueritatis:qua uſi ſunt uetuſtiſſimi auctores.ut Heſiodus. Archilochus.Oratius.Heſiodus quidē luſciniæ.archilochus uulpis.Oratius muris:noīant̃ autē ab inuentoribus.oēs tamē cōmuniter eſopiæ nuncupatæ.qm̄ in cōuētibus frequenter ſolebat eſopus his uti. fabula q̄ moralis eſt & ad uitæ utilitatē maxime pertinēs dicit̃ apologus.a quo ex p̄cepto .M. Tulli ad herenniū exordiet̃ orator ſi erunt iudices audiēdo defeſſi.feſtiuos delectabileſq; apologos cōmētus ē eſopus fabulator.quibus ut inquit Au.Gellius:res ſalubriter ac proſpiciēter aīaduerſas in mētes aīoſq; hoīum cū audiendi quadā illecebra induit.plautus in ſticho.perge obſecro p̄ſens hic qdē ē apologus q dā nō ſane recepto ī uſū noīe apologationē uocāt qd docet.Quītilianus.i.y.fabula græce μυθοσ dicit̃ & fabulator μυθοποιοσ και μυθικοσ.macrobius mythicos uocat reꝝ fabuloſaꝝ ſcriptores q̄ fictionibus hiſtorias obuoluunt.quidā ſcripſerūt mithyſtorias hoc eſt fabulares hiſtorias.ſpartiāus citat teſtimōiū ex mithyſtoriis.epimythiō noīat̃ ī fabulis eſopiis particula nouiſſima:qua utilitas ipſius fabulæ retegit̃:qd noſtri affabulationē īterp̄tāt̃ apud oratores fabula ē ī qua nec uera nec ueriſimilis res cōtinet̃.argumētū uero ē ficta res q̄ tñ fieri potuit quales ſūt plautinæ terētiāæq; comediæ.& hoc ē qd ait. Quītiliāus.nā & fabulæ ad actū ſcenaꝝ cōpoſitæ:argumēta dicunt̃.ego igit̃ inducit̃ anus cōſolatrix referēs puellæ captiuæ fabulā lepidiſſimā.nō minus ſcienter q̄ eleganter concinnatā.de pſyche & cupidine.cuius interpretamenta extant a fulgentio uiro apprime docto compoſita:qui ex phyſica ſubtilitate & ſenſu allegorico illam cōmentatus eſt:a quo hæc tota res ad aīam refertur:quæ græce dicitur ψυχη.ſcribit enim in mythologiis ciuitatē poni pro mundo regem & reginam pro deo & materia: qui tres filias habebant. ideſt carnem libertatem arbitrii & animam quam ideo iuniorem uoluerunt. quod corpori iam facto poſt iditam eſſe dicebant. eandem ideo pulchiorem.quod & a carne nobilior. & libertate ſuperior. huic inuidet uenus. quaſi libido: quæ ad illam perdendam cupidinem mit-

Euentus ſōnioꝝ cōtrarii.
Syneſius platonicus librū de ſōniis condidit.
Sibi quiſq; det regulā ſōnioꝝ
Viuipara ſomniat̃.
ouipara.
Bellaria mellita nō mellita.
Pepſis.
diſpepſia
fabellæ aniles.
Macrologia ſenilis.
fabula quid.
eſopiæ fabulæ.
apologus.
apologatio.
Mythici.
mythiſtoriæ.
epimythion.
affabulatio.
argumētum.
Myſticus ſēſus pſyches fabulæ.
Pſyche anima.

inacceſſæ formoſitatis admiratione ſtupidi: & admouentes oribus ſuis dexteram: priore digito inerectum pollicem reſidente: ut ipſam prorſus deã uenerem religioſis adorationibus uenerabantur. Iamque proxĩas ciuitates: & attiguas regiones fama peruaſerat deam: quã cerulũ profundũ pelagi peperit. & ros ſpumantiũ fluctuũ educauit: iã numinis ſui paſſim tributa uẽia: ĩ mediis cõuerſari populi cetib⁹. uel certe rurſũ nouo celeſtiũ ſtellarꝵ germĩe. nõ maria: ſed terras. uenerẽ aliã: uirginali flore p̃ditam pullulaſſe. ſic ĩmenſũ procedit

tit: ſed quia cupiditas eſt boni & mali cupiditas: animam diligit. & ei uelut coniunctione miſcet̃ quam perſuadet ne ſuam faciem uideat. ideſt ne cupiditatis delectamenta diſcat: neue ſuis ſororibus ideſt carni & libertati de ſuæ formæ curioſitate perdiſcenda conſentiat. ſed illarum impulſu percita lucernã de ſub modio eiecit ideſt deſiderii flammam in pectore abſconſam depalat & inuulgat: uiſam taliter dulcem amat. quam ideo lucernæ ebullitione dicitur incendiſſe. quia omnis cupiditas quantum diligitur tantum ardeſcit: & peccatricem ſuæ carni cõfigit maculam. ergo quaſi cupiditate nudata pſyche ex potenti fortuna eruitur. & periculis iactat̃: & regia domo expellitur: mox poſt erumnoſos labores exanclatos cupidini cõnubio copulatur: & ut inquit Marcianus capella. pſyche opima muneribus deoꝝ adamantinis nexibus a cupidine detinetur. idem auctor eſt pſychen a philologia expolitam fuiſſe. quin etiã ariſtophanes atheneus fabulam hanc pſyches enormi uerborum circuitu diſcere cupientibus ꝓdidit. & ſane eccleſiaſtici conditores in canonicæ ſcripturæ interpretamento arcana myſteria allegorico inuolucro inuoluta repandunt ac ranefert. qui tradunt multiplicem eſſe intellectum ſcripturarum: hiſtoricum ſiue litteralem: tropologicum ſiue allegoricum & ſpiritalem ſiue anagogicũ in hiſtoria eorum quæ ſcripta ſunt ordo ſeruat̃ in tropologia de littera ad maiora conſurgimus. & quid carnaliter factum eſt iuxta moralem interpretamur locum. ĩ ſpiritali θεωρεία qui & anagogicus dicitur ſenſus. ad ſublimiora tranſimus terrena dimittimus. de futurorum beatitudine & celeſtib⁹ diſputamus: & ut res exemplo magis colliqueſcat hieruſalem hiſtorice ſignificat ciuitatem iudeæ metropolim allegorice eccleſiam. moraliter animam. ſpiritaliter celeſtem ciuitatem: ad quam cunctorũ uota ſuſpirant: & illius coloni effici concupiſcunt. ſed nos non tam allegorias in explicatione huiuſce fabulæ ſectabimur q̃ hiſtoricum ſenſum. & rerum reconditarum uerborumq; interpretatione explicabimus: ne philoſophaſter magis uidear q̃ cõmentator. INACceſſæ formoſitatis: ſicut locus inacceſſus dicit̃ ad quem nullus accedit: quiq; inacceſſibilis eſt: ſic formoſitas inacceſſa eleganter: noĩatur: ad quam propter exuperantiã nullus accedit: quæ propter reuerentiã & quãdã quaſi maieſtatẽ mortalibus inadibilis eſt: qualia ſunt numina deoꝝ deaꝝq;. ORIbus dexterã admouentes: deſignat tãta formoſitate fuiſſe p̃ditam puellã: ut ab oĩbus perinde ac Dea uenus adoraret̃: mos enim adorãtiũ ẽ & is quid eſt uſitatiſſimus: ut manũ dexterã ori admoueant: in ueneratione deorum & cultu in apologia in hunc ſenſum ſic ſcribit. ſi fanũ aliquod prætereat nefas habet adorandi gratia manum labris admouere: plinius in. xxviii. in adorando inquit dextrã ad oſculum referimus: totũq; corpus circunagimus: idẽ in. xi. refert religionẽ quãdã eẽ in detra quæ in fide porrigitur: quæ oſculis auerſa appetitur: & nunc quoq; ſolent principes: & antiſtitio ſacerdotali præcellentes dextram auerſam adeũtib⁹ religioſe oſculandam porrigere Hieronymus callens linguæ hebraicæ ueritatem in pſalterio quod dicitur deoſculamini interpretatus eſt adorate: quia ut eius uerbis utar: qui adorant ſolent deoſculari manũ: & capita ſũmittere: qd ſe beatus iob elementis & idolis feciſſe negat dicens. ſi uidi ſolẽ cũ ſurgeret & lunã incedẽtẽ clare & letatũ eſt in abſcondito cor meũ & oſculatus ſum manũ meã ore meo: quæ iniquitas maxĩa eſt: & negacio contra deũ altiſſimũ. & hebrei iuxta linguæ ſuæ proprietatẽ Deoſculationẽ ponũt ꝓ ueneratione. PRIOre digito: Quintilianus in. xi. diuerſos eẽ geſtus referẽs ait adorantes attollere manus. pacificator quoq; habitus in ſtatuis eſt manũ infeſto pollice protẽdẽs: qn etiã uouẽtiũ mãus leuiter pãdata eſt. hic geſtus ille ſignificat̃: quo in adoratione digitus index ſuper pollicẽ reſidens crucem quaſi figurat: eũq; exoſculari ſolemus. ATtiguas: finitimas proximas: ab attingendo ductũ nomen: ſicut a cõtigẽdo cõtiguũ. Quã cerulũ ꝓfundũ: uenerẽ piphraſticos deſcribit: quã fabulæ tradunt ortã eẽ ex maris ſpuma & pudendis celii in mare deiectis quæ ob id apud græcos aprodite nomen accepit aphron enim ſpumã dicunt: quod ideo fictũ a mythicis ideſt fabulatoribus autumat ariſtoteles in ſecundo de generatione aĩalium: quia ſcilicet genitura ſpumoſa eſt. TRIbuta uenia: ſenſus eſt: fama inuulgauerat uenerem e celo deſcendiſſe in terras. & ſui numinis cunctis mortalibus ſub ſpecie puellæ iam facere poteſtatem uel potius alteram uenerem terrenam ui ſiderali eſſe procreatam. GERmine ſtellarum: ex opinione philoſophorum hoc dictum eſt: qui opinantur cuncta in terris pro generari ui ſtellarum & ſiderali poſitura ac radiatione: nam ut inquit plinius noſter decidua ſunt ex celo rerum omnium ſemina. & inferiora ſuperioribus ancillantur. PVLlulaſſe: progeneraſſe: pullulare dicuntur arbores quando pullulos emittunt & germina. unde & repullulare. tradunt auctores arbores quaſdam ceſas nunquam repullulare. plinius pullulos appellat in arboribus ſobolem pullulantem.

pſyche expolita a philologia.
Senſus hiſtoric⁹.
Tropologicus.
Allegoricus.
Anagogicus.
Hieruſalem myſtice qd.
philoſophaſter
Mos adorantium ori manum admouere.
Dextra oſculãda porrigit̃.
Deoſculamini adorate iob.
Deoſculatio pro ueneratione.
pacificator habitus.
Attigu⁹.
aphrodite.
Spma ſpumoſũ
Ex celo rerum ſemina decidua.
pulluli i arboribos

IN dies

IN dies:Quotidie magis. SPEcimē glorioſũ:Oēs iquit cōfluebāt ex diuerſis orbis partibus ad uiſen
dā puellā hāc:q̄ ꝓpter pulchritudinē uenus haud dubie credebaᷓt. PAphon: Nullus amplius ea pete-
bat loca.ī quibus uenus colitur:ſed ad hāc cũcti adibāt:ꝑinde ac uiuētē uenerē ē enī paphos oppidũ cy
pri cuius numē & regina ē uenus: Vñ paphia a Poetis dicta. Gnidos quoq; inſula ē ueneri dicata Ora paphia
tius o uenus regina gnidi paphiq; praxiteles ſtatuarius uenerē fecit ex marmore quā gnidii: ut pote uenus.
ueneris cultores emerũt:quo ſigno gnidos nobilitata ē.ut inquit Plinius:ferũt amore captũ quēdā no Venus

in dies opinio:ſic inſulas iā proximas & terræ pluſcu
lũ:prouinciaſq; plurimas fama porrecta ꝑuagaᷓt. Iam
multi mortaliũ lōgis itineribꝰ:atque altiſſimis maris
meatibꝰ:ad ſeculi ſpecimē glorioſũ cōfluebant:paphō
nemo:Gnydō nemo. Ac ne ipſa quidā cithera:ad cōſpe-
ctũ deæ ueneris nauigabāt. Sacra deæ proferũᷓt. tēpla
deformāᷓt. puluinaria proferũᷓt cerimōiæ negliguntᷓ.
incoronata ſimulacra:& aræ uiduæ frigido cinere fœ
datæ. puellæ ſupplicaᷓt & in humanis uultibus:deæ tā
tæ numīa placāᷓt. & ī matutīo progreſſu uirginis:uicti
mis & epulis ueneris abſcentis nomē propiciaᷓt. iāq; ꝑ
plateas cōmeātē populi frequēter floribꝰ ſertis:& ſolu
tis adꝓcāᷓt. Hic honoꝝ celeſtiũ ad puellæ mortalis cul-
tũ īmodica tranſlatio. ueræ ueneris uehementer incen
dit animos. & īpatiens indignationis: capite quaſſanti
fremens altius:ſic ſecum diſſerit. En rerum naturæ pri
ſca parens. En elementoꝝ origo initialis:en orbis totiꝰ

ctu ſimulacro coheſiſſe:eiuſq; cu- praxiteli-
piditatis eē īdicē maculā. CYthe ca.
ra:Inſula ē ueneri cōſecrata.uñ ue Cythera.
nus cytherea poetis dicta nomi-
ne notiſſimo: Dicimus autē hæc
cythera in plurali: ſicut hæc ſolv-
ma:& artaxata:Virgilius eſt ama-
thus.ē celſa mihi paphos atq; cy-
thera:inde cytheriacũ nectar. pro Cytheria
ſuauitate ueneria. SAcra deæ ꝓ- cũ nectar
ferũtur: Adeo: iquit pulchritudo
pſyches erat uenerabilis adeo ſpe
cies adorāda: ut uenus ꝓpſyches
maieſtate cōtēneretur.ut ſacra ue
neris negligerētur: Nā ſacra deæ
ꝓferũtur duplici ītellectu. uel qđ
procraſtinātur differũturq; ꝑ con-
tēptionē.uel ꝙ publicātur:& ī pro
patulũ educũᷓt: qđ fieri nefas ē. cũ
in arcano cluſa cōditaq; ſacra ſint
habēda.ꝓferre enī ambifariā dici proferre.
tur ꝓ educeī & oſtētare & ꝓ differ prolatæ
re ac ꝓcraſtiare:hic iocus ille plau res plau
tinus in captiuis. Vbi res prolatæ to.
ſunt cũ rus homines eũt ſimul prolatæ res ſũt noſtris dentibus. PVLuinaria proferũᷓt: Lectuli inqt
ſimulachris ueneris dicati habētur neglectui:nec cũ ſanctitudinis reuerētia ī ſecretariis cuſtodiũᷓt: ſed
palā & cōtēpti depromũtur:de puluinaribus aliubi plura. INcoronata:Sine coronis & intrīſecus ſub Coronæ
intelligēdũ ē uerbũ ſũt. Simulacra aũt deoꝝ coronari ſolēt a cultoribus religioſis:q̄ irreligioſi ſine coro deoꝝ ho-
nis ꝑ irreligioſitatē neglecta & īculta deſtituũt. Plinius ī.xxi.coronas refert deoꝝ honorē fuiſſe & lariũ nor.
publicoꝝ priuatorũq; & ſepulchroꝝ & maniũ. plautinus ſenex teſtatur ſe coronas floreas emiſſe ad co Viduus
ronādos lares. Aræ uiduæ:Orbatæ deſerte derelictæ.trāſlatio ſũpta a fœmina uidua:q̄ ſolitaria ē: per pharetra
abuſionē dixit Oratius uiduus pharetra riſit appollo. IN hũanis uultibus:Venus īquit colitur. & nu- Flores ſer
mē Deæ placaᷓt ī uultibus pſyches. perīde ac pſyche uēus ipſa ſit:q̄ ī terras deſcēderit:& mortales cōſpe ti.
ctu ſuo dignata ſit:atq; ſub hũana effigie coli uelit. VEneris abſentis:Venus qdē ē abſens:ſed tñ uelu Seruiæ.
ti pſens propiciaᷓt pſyche ꝓgrediēte:quā ueluti uenerē adoratiōibus ꝓſecũtur. COMmeātē:Gradiētē ī- pactilis
cedētē ināmbulātē. FLOribus certis:Lege ſertis.flores.n.ſerti dicũtur ī coronamētis cōtexti Lucanus corona
accipiũt ſertas nardo florēte coronas.& ut auctor eſt Plinius cũ ex floribus fierēt ſerta a ſerendo ſeruiæ Sutilis.
appellabātur.apud priſcos coronæ fuerũt parti pactiles parti ſutiles dictæ ſũma auctoritas pactili coro- Serere.
næ habita ē:ſubtiles ī cenis ſolēnes extiterũt.ſerti flores dicũtur q̄ſi iũcti cōtextiq;.nā ſerere apud Anti- ſertor ꝓ
quos iũgere ē:uñ fruges ſeri dicũᷓt.qa terræ iũgũtur.& ſertorem ꝓ aſſertore dixerunt:a ſerēdo.ſ.cũ petē- aſſertore
do aliquē ſeuat ī libertatē.i.iũgat hic ſerilla quoq; nauigia appellari autumat uerrius Flaccus q̄ ſparto ſerilla.
ac lino cōdēſanᷓt:a cōſerēdo & cōtexēdo dicta. IN modica trāſlatio.ꝑlatio alterius ut inquit ueriſſime prælatio
Tertullianus ꝓcedere nō pōt ſine alterius cōtumelia:tāto magis trāſlatio celeſtis honoris ad cultũ al- unius cō
terius bilē mouet & animũ īcēdit:itaq; merito uera uenus īdignatōe ſucēſa ē: & ſtimulo excādeſcētiæ tumelia
īcitata cũ honores ſibi debitos īmodice nimis trāſferri uideret ad cultũ pſyches.& adorationē.nā ut ait alterius
ſulmonēſis poete unicus ē dequo ſollicitamur honos. CApite quaſſāti:Indignatiōis ſignũ:ſic Virgi- Venꝰ pa-
lius ī.xii.ille caput quaſſans nō me tua feruida terrent dicta ferox. FREmēs altius: Cōcepto dolore rēs reꝝ.
medullitus. & ītra ꝑcordia dignaᷓt ſecũ uenus ꝙ cũ ſit ipſa maxīa deaꝝ.& origo reꝝ primigenia tñ ho Initiũ
norē participet cũ puella. EN reꝝ naturæ priſca parēs.ex ſecretariis philoſophiæ deprōpta locutio q̄ re Lucretii.
rũ naturæ parēs merito diciᷓt.cũ ex officio ueneris cũcta ꝓ gñerēᷓt.hic Lucretius libroꝝ ſuoꝝ initiũ fecit Venus
eneadũ genitrix hoīum diuũq; uoluptas.alma uenus ꝑ te qm̄ genus oē aīantiũ cōcipiᷓt. uiſitq; exortũ quia ue
lumina ſolis. plinius ī ſecũdo ſideris īqt ueneris natura cũcta gñeraᷓt ī terris.nāq; ī alterutro exortu ge- nit ad
nitali rore cōſꝑgēs nō terræ mō cōceptus īplet ueꝝ aīantiũ quoq; oīum ſtīulat.uēus ut īterꝑtaᷓt.M.Tul omnia.
lius lib.iii.de natura deoꝝ ex eo dicta.qa uenit ad oīa.merito uenus naturæ reꝝ antiqſſima mī noīaᷓt:

& elemētoꝶ origo primordialis:tāq̄ a uenere generatio reꝶ oium ſit & initium:tāq̄ ſine uenere ſterilia
cūcta flacceſcāt:tāq̄ elemēta ſine copulatiōe hoc ē uenera nihil ſeparata parturiāt. Quæ iugabili quadā
alma ue- cōpetētia & īter ſe deuīcta cuncta ꝓgenerēt. ALma uenus:Optio epitheto.alma dicit̃ ab alēdo.uide-
nus. licet pinde ac ueneris potētia genitabili alāt̃ oia:Almā lucē almū diē.ꝓ Trāquillo accipit Dōatus apd
partiari⁹. Virgiliū. PARtiario honore:Partiarius honor dicit̃.q exparte dimidia cū altero cōmunicat̃:partia-
pars di- rio agimus cū ex dimidia parte diuidimus.pars enī dimidiū apud doctos ſignificat.Iuriſcōſulti Titulo
midium. de uſufructu partē ꝓ dimidio acci

alma uenus: q̄ cū mortali puella partiario maieſtatis honore tractor. & nomē meū cœlo cōditū terrēis ſordibus prophanat̃. Nimiꝶ cōmuni numinis piamēto uicariæ uenerationis īcertū ſuſtinebo. & imaginē meā circūferet puella moritura. fruſtra me paſtor ille: cui⁹ iuſticiā fideq; magn⁹ cōprobauit iupiter: ob eximiā ſpeciem tātis ꝑtulit deab⁹. Sed nō adeo gaudēs iſta: q̄cūq; ē: meos honores uſurpauit. iā faxo huius ēt ipſi⁹ illicitæ formoſitatis pœniteat. & uocat cōfeſtī pueꝶ ſuū pinatum illum. & ſatis temerariū: q malis ſuis morib⁹: cōtēpta diſciplina publica: flāmis & ſagittis armat⁹ p alienas domos nocte diſcurrens: & oium matrimonia corrumpēs īpune cōmittit tanta flagitia. & nihil prorſus bōi facit. Hunc q̄q̄ genuīa licētia procacē: uerbis quoq; īſup ſtimulat. pducit ad illā ciuitatē. & pſychē: hoc .n. noie puella nuncupabat̃ corā oſtendit. & tota illa plata: de formoſitatis emulatōe fabula: gemens: ac fremēs indignatione: Per ego te inquit maternæ caritatis fœdera deprecor: p tuæ ſagittæ dulcia uulnera: p flāmæ iſtius mellitas uredines. uindictam tuæ parenti: ſed plenā tribue. & in pulchrytudinē contumacē reuerenter uindica. idque unū. & præ omnibus unicum: uolēs effice:

partiario. pi euidēter oſtēdūt ſic ſcribētes ēt
Calcari⁹. partis uſufructus legari pōt:ſi ſpe
particulo tialiter nō ſit facta partis mentio.
nes. Dimidia pars bonoꝶ cōtinet̃:Ca
Vicariæ to ait in libro de Re Ruſtica calcē
epiſtolæ. ptiatio coquēdā q dāt ita dāt. ubi
Vicarius partiario accipit̃ ꝓdimidiata por-
ſeruus ſer tiōe.ut.ſ.calcarius.i.qui calcē coqt
ui. dimidiā partē calcis coctæ ipē ha-
Vicarii ui beat: reliquū dño ꝑbeat. ueteres
carioru: appellauerūt ꝑticulones cohere-
des ex eo qđ ꝑtes patrimonii ſu-
māt. PROphanat̃:Polluit̃. VI-
cariæ uenerationis:Vicaria uenera
tio elegāter appellat̃:q̄ uicē alienā
īplet:ſic uicariæ epiſtolæ apud Cy
prianū:q̄ ꝓ nobis uicē ſupplēt:ſic
uicariæ manus Apud Quītilianū
ī glodiatore q̄ ī pugnā ꝓ altero dā
tur:& uicaria mors.q̄ ꝓ altero ſu-
bit̃.uicarius uulgo dicit̃ q uice &
loco alterius ſubſtituit̃:Apud iuri
ſconſultos. Oratores poetas uica
rius uſurpat̃ ꝓ ſeruo ſerui maio-
ris ī familia. De quo Oratius īſer-
mōibus ſiue uicarius ē qui ſeruo
paret. uti mos ueſter ait ſeu con-
ſeruus:hic illud epigrāmatiſtæ eē
ſat ē ſeruū. Iā nolo uicarius eē. do-
cet iuriſcōſultus titulo de peculio legato eē & dici uicarios uicarioꝶ ī hoc ſeruoꝶ ſignificatu. INcertū:
Incerti iquit mortales erūt utrū ego An pſyche ꝓ uenere colēda ſit: ubi annotādū dici īcertū pro dubio
dubitatiōeq; nomine.ſ.ſubſtātiuo. PAſtor ille:Paris ſignificat̃. cuius iudicio ꝑlata ē uenus Iunoni &
palladi:de quo Poeta.manet alta mēte repoſtū iudiciū paridis: Luciani libellus extat de hoc paridis iu
dicio feſtiuiter cōcinatus:De quo & ī decimo huius operis uolumine uberior mētio. DIGNItatis &
Bona tri- patrimonii:Oibus bonis uiduatū eē cupit:ſūt enī bōa triplicia apud philoſopho.prima animi.ut uirtu
plicia. tes ſecūda corporis.ut īcolumitas.Tertia fortunæ.ut dignitas & opes. FAxo:Faciā. PINnatū: Alatū
pinna. cupidinē.pina acutū ſecuris dicitur:ide utriq; habēs aciē bipēnis.pinas auiū quoq; dici uolūt:unde pin
Bipēnis. natus cupido ꝓ aligero & pēnas habēte dictus:ideo aūt alatū cupidinē finxit antiqtas. quia nihil amā-
alatus cu tibus leuius.nihil mobilius.nihil uolaticū magis. Nāq; ut auctor ē alexāder aphrodiſeus ī Problema-
pido. tis cupido amatoris nō diuturna ē.nec oio ſtabilis:ſed euagat̃.ac mutabilis ē. & ut ſcite cāit Proptius:
Nō fruſtra uētoſas alas addūt cupidini.ſ.alterna qm̄ iactamur ī unda. FLAMmis & ſagittis armatus:
cur arma Cupidinē faces tenentē & ſagittis armatū figurāt ꝓpterea ꝙ exurit̃ cor amatoris.ſagittas aūt ideo ge-
tus facib⁹ ſtat ꝙ radios emittit tāq̄ ſagittas amator ī amaſiā:ipſa porro iaculo ſimilis ē qđ ī amātis corpus iaculet̃.
& ſagittis q̄rit̃ īcōtrouerſiis auctore Qui.cur cupido puer.cur uolucer:cur ſagittis & face armatus ſit. GENuina:
Exorabu Natiua.īſita.īgenita. ET tota illa plata:Cū uenus ad filiū cupidinē fabulā illā totā ꝑtuliſſet:q̄ de emula
la uene- tiōe pulchritudinis īter ipſā & pſychen diuulgabat̃:filiū ꝑcata ē.ut hāc iniuriā uindicaret. & pſycen īfor
tis. tunio amotis male mulctaret. PER ego te iquit: Deꝑcatio ē matris ad filiū q̄ exorabula oīa & ad īpe-
trādū potētiſſima cōtinet̃.Rogat enī per maternos affectus p ſagittas cupidineas uulnere amabili fo-
Vredies. dicantes per militta ardentis facis incendia. Vredines:Ardores & uſtrinas mellea dulcedine medi-
catas.urit quidem amor ſed cū dulcedine:uulnerat ſed cū ſuauitudine.plautus de amore iquit amor
Vſtrigies melle & felle eſt fecundiſſimus guſto dat dulce amarum ad ſatietatem uſq; aggerit:plinius. in.xxi.re-
fert ſuccum trifolii īfuſum corpori facere uredinem:ambroſius uſtriginem appellat quas Lucius no
ſter uredines. TVAE parenti:Mihi ueneri. CONtumacem: Rebellem & mihi reluctantem.

VIRgo:Pſyche. EXtremi:deſpicatiſſimi poſtremiſſimiq;. COMprobauit iupiter: Canũt poetæ & narrat Lucianus Mercuriũ ioue miſſũ ad paridẽ:ut iudex eſſet & diſceptator litis deaꝝ. HIANtibus: Patulis ac plenioribus:hiãtẽ orationẽ ĩtelligi uult.M.Tullius lapſabũdam & fluctuãtẽ:nec ullis uiculis aſtrictã. ORAS:Loca littoralia & extremas regiões ſoluere orã ẽ ex ora & littore nauigiũ ĩ mare deducere & enauigare:ſublatis anchoris & funibus nauticis reſolutis.errãt q orã funẽ nauticũ ĩterpretãtur. VDO reſedit uertice:Sicut faſtigiũ & ſũmæ & ĩfimæ ptis dici põt:ſicut altũ & mare & celũ dicimus: ita

Hiãs oratio. — Soluere oram. — Faſtigiũ.

uirgo iſta amore flagrantiſſimo teneat̃ hoĩs extremi. quẽ & dignitatis: & patrimõii: ſimul & incolumitatis ipſi⁹ fortuna dãnauit:tãq; infirmi: ut per totũ orbẽ nõ inueniat miſeriæ ſuæ cõparẽ. Sic effata & oſculis hiantibus filiũ diu ac præſſule ſauiata:proxĩas oras reflui littoris petit. plãtiſq; roſeis uibrãtiũ fluctuũ ſũmũ rorẽ calcauit. Ecce iã profundi maris udo reſedit uertice. & ip̃m qđ ĩcipit uelle: ſtatĩ quaſi pridẽ p̃ceperit: nõ morat̃ marinum obſequm. adſunt nerei filiæ: choꝝ canẽtes. & portunus cerulis barbis hiſpidus: & grauis: piſcoſo ſinu ſolatia: auriga paruulus delphini palemõ iã paſſim maria pſcultãtes: tritonũ cateruæ. hic cõcha ſonaci leniter buccinat. ille ſerico tegmine flagrantiæ

uertex pro altitudĩe ſũma & ĩfima uſurpat̃: ſicut hic põit̃ uertex pro pfũdo & imo maris.pprie uertex ẽ cõtorta ĩ ſe aqua:quo ẽt ĩtellectu hic locus accipi poſſet.ps ſũma capitis uertex nominat̃:auctor Quintilianus.uertices hoĩ bini tñ ſunt ut docet plinius. Vortices & uorſus dicebat antiqtas:Scipio africanus p littera. e. uertices & uerſus prim⁹ dicit̃ ptuliſſe. ET ipſũ qđ ĩcipit uelle: Sẽſus ẽ numina marina ſtatĩ pſto ſũt & id obediẽter execũt̃:qđ uenerẽ uelle ĩtelligũt: perĩde ac ſi iã pridẽ p̃cepiſſet. NEreï filiæ:Nereides Heſiodus Hõerus. Maro noſter Poetæ oẽs nominatim nereidas ĩ numeras pcẽſent. CHOrũ canẽtes: Multoꝝ uocibus cõſtat chorus.ita nt ex plurimis una reddat̃ fiatq; cõcẽtus ex diſſonis: auctores Seneca & Macrobius.choꝝ a chara.i.leticia dici autumat plato.libro ſecũdo de legibus: Chorea uero tripudiũ ſimul & cõcẽtus ſignificat̃. PORtũnus:Deus ẽ marinus q portubus p̃eſt fabula notiſſima:Athamas eñi poſt furorẽ a iunone ĩmiſſũ cũ occiſo learcho melicertã quoq; alteꝝ filiũ una cũ uxore noĩe ino pſeq̃ret̃: illi ſe ĩ mare p̃cipitarũt & uolũtate numinũ ĩ deos uerſi ſũt. ino ĩ matrẽ matutã:q̃ græce dr̃ leucothea melicerta ĩ portunũ:qui græce palemõ appellat̃. a portuno portunalia dicta.ſũt aũt feriæ & dies portuno dicatus: cui eo die edes ĩ portu tyberino facta ẽ. CErulis barbis: Colore ceruleo dii marini figurãtur ut mari ſint cõcolores. SOlatia:Corrige ſalacia.error litteræ minutulus quidẽ ueꝝ ſẽtentiæ diſparilitas maxĩa. Salaciã aũt finxit antiquitas eẽ neptuni uxorẽ:quã inferiorẽ aqua maris eẽ dixerũt uenilia quoq; neptuno adiuncta ẽ & ut interpretatio fabuloſæ theologiæ demõſtrat uenilia unda eſt ex eo dicta: qđ ad littus ueniat:ſicut ſalacia qđ ĩ ſalũ redeat auctor diuus auguſtinus ĩ ſeptimo de ciuitate dei:qui ĩ quarto quoq; ſic ſcribir:Quid ẽ qđ mare neptuno tribuit̃:terra plutonii:& ne ipſi quoq; ſine cõiugib⁹ remanerẽt:additur neptuno ſalacia.plutoni proſerpina.inferiorẽ maris partẽ ſalacia tenet:terræ inferiorẽ proſerpina.M.Varro ſalaciæ ueniliæq; breuiter cõmeminit his uerbis. Salacia neptuni a ſalo uenilia a ueniẽdo. PAlemon:Portunus melicerta:de quo iã dictũ eſt in cuius honorẽ iſthmia celebrari tradũt græci auctores:quibus nictor corõa pinea coronabat̃. palemonẽ delphino uehi ſcite dicit:cũ cõſtet delphinos pueꝝ per mare uectores extitiſſe:cũ arion fidicinio nobilis delphino inſidẽs in tenaꝝ platus ſit.res clara multoꝝ mõumẽtis. PERſultãtes:Quid ſi legas pſulãtes quaſi ſulco quodã atq; ueſtigio iter natãdũ ſignãres.poteſt tñ perſultãtes legi.utraq; enĩ lectio proba ẽ utraq; recipit̃. TRItonũ: Tritonis effigies ſic a poeta deſcribitur.frõs hominẽ pfert.in piſtrin deſinit aluus. Tiberio prĩcipi nuntiauit olyſiponẽſiũ legatio uiſũ auditũq; ĩ quodã ſpecu cõcha canẽtẽ tritonẽ:qua noſcitur forma.ſũt autẽ Tritones ut poetæ docẽt tubicines neptuni.ſũt auctores tritonas cũ buccinis faſtigio ſaturni edis ſuperpoſitos:quoniã ab eius cõmemoratiõe hiſtoria clara & quaſi uocalis facta ẽ cũ ante muta fuiſſet & obſcura. CONcha ſonaci:Inter genera cõchaꝝ q̃ multifaria ſũt conchæ q̃dã memorãtur ad buccinã recuruæ.ut docet plinius.his tritones buccinãt de hoc cõchaꝝ geuee ſic ſcribit Ouidius. Caua buccina ſumitur illi tortilis in latũ q turbine creſcit ab imo:Nos quoq; tales curioſe ſumus cõtẽplati figura uidelicet turbinatiore:uidetur aũt imitatus eẽ in genioſiſſimũ poetã ſic ſcribẽtẽ in prĩo metamorphoſeos ceruleũ tritona uocat cõchaq; ſonaci ĩſpirare iubet.qdã codices naſoniani.nõ ſonaci habẽt ſed ſonãti.ueꝝ hoc elegãtius.terſius nitidius ẽ. BVCcinat:Buccinare ẽ tuba cãere buccina ut ſcribit caper grãmaticus tuba ẽ:qua ſignũ dat buccinator:buccinus uero ipſe cãor ſignificat̃. Hieronymus ĩ epiſtola ad dardanũ buccã uocari apud hebreos aſſerit organi genus:q̃ p diminutionẽ buccina dicatur:apđ Vegetiũ lego buccinã dici tubã:q̃ ĩ ſemet ipſã æreo circulo flectitur.a buccina buccinatores dicti.q ut idẽ refert ornamẽtũ erãt totius legiõis ĩ ĩgreſſu cõflictus & eius reditu.hic p metaphorã decẽtẽ buccinator uſuſpat̃.p laudatore ac p̃cone.M.Cicero filius ĩ epiſtola ad tyronẽ.qđ polliceris te buccinatorẽ fore exiſtiatiõis meæ firmo id cõſtãtiq; aĩo facias licet.apđ pliniũ buccinũ ẽ tuba & cõcha ſic enĩ ſcribit in.

Vertex. — uortices: — Chorus. — Chorea: — Ino matuta leucothea. — portũus palemõ. — portũalia — Salacia. — Venilia. — Iſthmia ĩ honorẽ palemonis. — Effigies tritonis. — Tritones cum buccinis ĩ faſtigio edis ſaturni. — Concha ſonax. — Bucciare — Buccinus — Bucca. — Buccina. — Buccinator.

viiii.buccinũ minor cõcha ad ſimilitudinẽ eius buccini.quo ſonus edit᷑.Vñ & cã nomini rotunditate
oris ĩ margine inciſa. SOlis inimici:Sol inimicus ẽ diis aquaticis:Cuius flagrãtia infeſtãt᷑. Ideoq; tri-
Bige. tonũ unus ſerico tegmĩe ardorẽ ſolis defẽdebat:ſicut iuſu priſcoꝝ fuerũt umbellæ.quibus ſoli obſiſte
bãt. DOminæ:Veneris. PRAEgerit:Antegerit & ꝓfert. BIges:Bigas ſignificat:ſic enĩ appellãt᷑ equi
duo iuncti:Quidã codices habẽt currus biiuges q̃ lectio purior ẽ & uſitatior:Eodẽ tñ ĩtellectu. CVpiẽs
ſitiẽs glo nuptiaꝝ:Quædã nomina ut ĩquit Diõedes forma participioꝝ genitiuo caſu iũgunt᷑:ut fugitãs litiũ.&
riæ. ſitiẽs gloriæ: appetẽs pecuniæ:&
Concubi alia id genus ſexcẽta. FAbre poli
tores ſta- tum: ſimulacra abſolute effigiata
tuarum. mirãt᷑ q̃dẽ mortales. ſed nulla cu-
procare. piditate ueneria.niſi forte quiſpiã
ſimilis ſit alchidæ rhodio: q amo-
re captꝰ cupidis praxitelici ſimula-
cro cohęſit:atq; ĩ eo cupiditatis ĩdi
cẽ geniture maculã reliquit.Alter
quoq; ſic adamanit uenerẽ a paxi
tele fabrefactã: ut ĩ ea ſimile amo-
ris ueſtigiũ extaret. DIFfamarãt:
Diuulgarant:rumorẽq; diſſipaue
rãt. PROcis regibus.græci μνη-
στηρας ꝓcos uocãt: ẽ enĩ ꝓcare
poſcere.Vñ proci uxoꝝ petitores.
& meretrices ꝓcaces dictæ.hic an
tiqui reciprocar᷑ dixerũt pro ultro
citroq; poſcere. DEſpõſæ:Deſpõ
ſatæ ex ritu formulaq; ſpõſaliorũ:
nã ut ſcribit Seruius ſulpitius in li
bro de dotibꝰ:qui uxorẽ ducturus
erat:ab eo uñ ducẽda erat ſtipula-
bat᷑ eã ĩ matrimoniũ ducturũ iri:q
ſpõſalia. daturus erat itidẽ ſpõdebat datuꝝ
ſponſa. is contractus ſtipulationũ ſpõſio-
ſponſus. nũq; dicebat᷑ ſpõſalia.tũ q̃ ꝓmiſſa erat ſpõſa appellabat᷑:q ſpopõderat ducturũ ſpõſus:ſpõdere ut docet
Cõſpon- M.Varro ẽ dicere a ſpõte ideſt uolũtate:Vñ reſpõdet: Deſpõdet deſpõſor.& deſpõſa ĩclinãt᷑:hic cõſpon
ſus. ſus quoq; dictus:qui ut idẽ facinat ſimul obligat᷑. Qui ſpopõderat filiã deſpõdiſſe dicebat᷑: ꝙ de ſpõte
Deſpon eius ideſt uolũtate exierat.ſic deſpõdiſſe animũ quoq; dicit᷑:ut deſpõdiſſe filiã.pro eo q dẽ mori uelle.&
diſſe ani ſue ſpõtis ac uitæ ſtatuere finẽ: Liuius ĩ tertio:nec ipſi ſolũ deſpõderãt animos:ſed cõtemni cœpti erãt
mum. a finitimis populis. Plautus.M.Varro.Seneca aliiq; ex priſcis ſcriptoribus hoc uerbũ ĩ hoc ſignificatu
quid. decẽter uſurpãt:& a Columela dictũ ẽ:Deſpõderis ſapiẽtiã pro deſperaueris. VIdua: Nõ q̃ olĩ uirũ ha-
quid. buerit ſed quæ uirum inuenire non poterat:& ita ſola ſine coniuge in uiduo thoro ſolitudineq; dege
deſpõde- bat. AEgra corporis:Honeſta locutio.& apud ueteres uſitatiſſima. æger animi æger corporis.ſau-
ris ſapien tius animi.pro animo & corpore archaiſmos eſt. SVSPEctatis odiis. Cum ſuſpecta haberet odia
tiam. deorum & ex ira ſuperum id filiæ ſuæ infortunium accidere ſuſpicaretur. DEI mileſii.Ideſt appolli-
nis miletos ioniæ aſiaticæ caput eſt lelegeis antea & anactoria nominata:ubi fuit oraculum apollini
Miletos. didymeo ſacrum.Quod brancidarum appellant.id a xerxe incẽſum eſt:quemadmodum cætera tem
Oraculũ pla omnia.excepto epheſiæ Dianæ delubro.poſtea mileſii templum conſtruxerunt omnium maxi-
apollinis mum.quod propter magnitudinem remanſit ſine tecto. appollo autem in oraculo mileſio coleba-
mileſii tur.cognomine didymeus.Quod copioſe nec indiligenter explicatum leges in Suetonii commen
tariis.Mileto nomen indidit conditor miletus appollinis filius: De quo Ouidius.Mœnia conſtituit
poſitoris habentia nomen. INgratæ: Inamabili & nulli gratæ: ut pote quæ a nemine expetere-
tur. Quamquam græcus & ionicus.Athenienſes ex reſponſo apollinis delphici communi conſi-
lio totius ellados.i.græciæ colonias duodecim uno tempore in aſiam deduxerunt: ſummam impe-
ciuitates rii poteſtatem dantes iono:quem apollo delphicus ſuum filium in reſponſis eſt profeſſus. is coloni-
iõiæ.xii. as eas in aſia deduxit.a cuius nomine ionia regio eſt appellata.auctor Victruuius in quarto: hinc me
rito apollo mileſius dicitur græcus & ionicus.Lingua ionica inter quinque græcorum linguas una
eſt notiſſima. CONditore.Paulo ante diximus miletum apollinis filium conditorem fuiſſe & nũ
cupatorem mileſiæ ciuitatis.Strabo uero a neleo. qui pylius fuit miletum conditum eſſe tradit:Vi-
ctruuius refert ab iono epheſum mileton & reliquas ioniæ ciuitates conſtitutas fuiſſe.id plane con
ſors ora- ſtat mileti conditorem græcum extitiſſe. LATina ſorte: Latino oraculo reſponſoq;.ita. M.Tullius
culum. libro ſecundo de diuinatione ſors ipſa referenda ſit ad ſortes. item ſors edita eſt opulentiſſimo regi

ſolis obſiſtit inimici.aliꝰ ſub ocl'is dñæ ſpeculũ ꝓgerit:
cuiꝰ biges alii ſubnatãt.talis ad oceanũ ꝓgẽtẽ uenerẽ co
mitat᷑ exercitꝰ.iterea pſyche cũ ſua ſibi ꝓſpicua pulchri
tudĩe: nullũ decoris ſui fructũ ꝑcipit:ſpectat᷑ ab oĩbus
laudat᷑ ab oĩbus.nec quiſq̃:nõ rex:nõ regius:nec de ple
be ſaltem:cupiens eius nuptiaꝝ petitor accedit. Mirãt᷑
quidẽ diuinã ſpeciẽ.ſed ut ſimulacꝝ fabre politũ mirã
tur oẽs. olĩ duæ maiores ſorores: quaꝝ tẽperatã for-
moſitatẽ nulli diffamarãt populi: procis regibꝰ deſpõ
ſæ:iã beatas nuptias adeptæ. Sed pſyche uirgo uidua
domi reſidẽs deflet deſertã ſuã ſolitudinẽ:ægra corpo
ris.aĩ ſaucia.& q̃uis gẽtibus totis cõplacitã odit ĩ ſe ſu-
am formoſitatẽ. Sed ĩfortũatiſſimæ filiæ miſerrimꝰ pr̃
ſuſpectatis celeſtibꝰ odiis & iræ ſuperꝝ metuẽs: dei mile
ſii uetuſtiſſimũ ꝑcõtat᷑ oraculũ. & tãto numĩe ꝑcibꝰ &
uictis ĩgratæ uirgini petit nuptias & maritũ.Sed apollo
q̃q̃ græcꝰ & ioĩcꝰ ꝓp mileſiæ cõditorẽ: ſic latia ſorte re-
ſpõdit. Mõtis ĩ excelſi ſcopulo:deſiſte puellã: ornatam

aſiæ.Idem eleuans fidem oraculorum:Latine inquit a pollo nūq̄ locutus eſt negatq; credendū apolli-
nis ex oraculo pyrrho eē reſponſū.Aio te eacida Romanos uincere poſſe. MVNdo.Mundum orna Latine
tum muliebrem uocāt.de quo ſupra ſenſus eſt oraculi . ornetur inquit pſyche non ornatu feliciū nu- apollo
ptiarum.ſed mundo cōnubii funebris & infortunati tāq̄ uirum habitura ſit ferum ſceuūq; ac funereū nūq̄ locu
hic autem cupido ſignificatur:qui ſtirpe non mortali ſed diuina procreatus furit bacchabundus per tus.
pectora medullaſq; mortaliū:qui ueneno uipereo & dulci melle conditus guſtu dulcedinē propinat.

mundo funerei thalami . Nec ſperes generum mortali ſtirpe creatum:Sed ſæuum atq; ferum uipereumq; malum.qui pinnis uolitans ſuper æthera cuncta fatigat. flamaq; & ferro ſingula debilitat . quem tremit ipſe iouis:quo numina terrificāt.fluminaq; horreſcūt:& ſtigiæ tenebræ.Res olī beatus affatu ſactæ uaticinatōis accepto:piger triſtiſq; retro domū p̄git. ſuæque cōiugi p̄cepta ſortis enodat īfauſte:mœret flet.lamētat.diebus pluſcl̄is.ſed dirī ſortis iā urget tetri effect⁹.iā feraliū nuptiarū miſrimæ uirgini choragiū ſtruit.iā tedæ lumē atræ fuligīs cinerē arceſſit.& ſonus tibiæ gygiæ mutat

amarum autē uenenatūq; uirus
ad ſacietatē uſq; aggerit. CVN-
cta fatigat:In hāc ſententiā ait pro
pertius hic Deus & terras & Ma-
ria alta domat.& ab ouidio de cu
pidine decenter dictū eſt:Tu ſupe
ros ipſūq; Iouem tu numina pō-
ti uicta domas.ipſūq; regit qui nu
mina.terræ Tartara quid ceſſant.
FLAMma:Ob facem. FERro:
Ob ſagittas: IOuis:Qui nunc iu Iouis.
piter dicitur apud priſcos iouis re
cto caſu dicebatur nāq; a iuuādo
iouem appellauerunt:& quod eſt Diiouis.
in eliſis aut immutatis quibuſdā Veiouis.
litteris iupiter id plenum atq; ite-
grū eſt iouis pater.Simili quoq; nomine diiouis dictus eſt & ueiouis:uerum diiouis a iuuando nomi
natus:quaſi nos die ac uita ipſa afficeret & iuuaret.contra ueiouis dictus:qui non iuuandi poteſtatem
haberet ſed uim nocēdi.In uerſu illo enniano iouis pro iupiter recto caſu dicitur: Mercurius iouis ne
ptunus Vulcanus appollo. ET ſtigiæ tenebræ:Tamquam dii quoq; inferni amore poſſeſſi ac capti Loxias
ſint.ſicut pluto proſerpinam deamauit. REX.pater pſyches. AFfatu accepto:Cum ſortem reſpon apollo.
ſumq; uaticini apollinis accepiſſet. ENOdat:Bene enodat . ſunt enim nodoſa & flexiloqua apolli-
nis oracula:Vnde & loxias cognominatus.ideſt obliquus.cum uera obſcuris inuoluat:Diuus Hiero-
nymus meminit apollinis loxiæ . quidam loxiam cognominari ſolem tradunt. q̄ obliquum circu-
lum ab occaſu ad orientem peragit. MOEretur:Fletur:uerba imperſonalia ad omnes generaliter
pertinent ideoq; pluſq̄ paſſiua uerba ſignificant:ut apud Virgilium : undiq; totis uſq; adeo turbatur
agris. & illud itur in antiquam ſiluam nō ne ut inquit Quintilianus proprie cuiuſdam rationis eſt? Imperſo-
cui ſimile fletur accipimus. TEtri effectus:Lego teter effectus ne ſoloeciſmo & imparilitate de ho- nalia uer
neſtetur oratio.teter autem effectus accipitur pro impio crudeli.& euitabili Lucretius abſinthia tetra ba.
dixit amara intelligi uolens. CHOragium inſtruitur:Inſtrumentum apparatur: choragium enim abſinthia
generali uocabulo dici poteſt inſtrumentum cuiuſlibet rei . & apparatus . a uerbo græco χορηγέω tetra.
quod ſignificat ſuppedito expenſas ſubminiſtroq;.Vnde & choragus pro exhibitore:cuius apud Plau Chora-
tum & Tranquillum mentio eſt:& id nos in commētariis latiſſime explicauimus Feſtus Pompeius gium.
choragium eſſe dicit inſtrumentum ſcenarum.quod itidem funeris dici commodiſſime poteſt . Li- Chora-
bro quarto Rhetoricorum ad herennium choragium gloriæ pro apparatu gloriæ ακυρωσ & duriter gus.
uſurpatur. THEdæ lumen:Fax inquit nuptialis.in facem funeriam demutatur. SOnus tibiæ zy Chora-
giæ:Tibiam nuptialem.qua in ſolemnitate nuptiarum uti ſolemus: zygiam ſcite ac eleganter appel- giū glo-
lat quaſi coniugalem ſicut & iuno zygia nominatur:quæ iuga & iugalis a noſtris dicitur:cui uincla iu riæ.
galia curæ.oratori licet per ſynecdochen ponere nuptiales tibias : pro totis nuptiis.in quarto Rheto- zygia ti-
ricorum ad herennium.De parte totum ſic intelligitur . Non illæ te nuptiales tibiæ eius matrimonii bia.
cōmonebant?Nam hic omnis ſanctimonia nuptiarum uno ſigno tibiarum intelligitur . apud uete- zygia iu-
res.& ī nuptiis & in funeribus tibiæ tibicineſq; adhibebātur.hic illud apud Ouidium in . yi. faſtorum no.
cantabat phanis cantabat tibia ludis cantabat mœſtis tibia funeribus . Annotant grammatici tibias Siticines
canere ſollitas in funere puerorum ſicut in funere uirorum canebant tubæ.Siticines appellatos acci Siciniſtæ
pimus qui apud ſitos canere ſoliti eſſent hoc eſt uita functos:& finitos & ſepultos : quos ſicinniſtas Sicinniū
quoq; dixerunt:ſicinnium enim genus ueteris ſaltationis fuit:ſaltabundi autem canebant in funere Gigrine
defuncti:Lucius actius appellari ſicinniſtas ait nebuloſo nomine.Ideo autem nebuloſo dixit q̄ ſicin tibia.
nium cur diceretur obſcurum eſſet:Quidam non legunt zygiæ tibiæ . ſed gigrinæ ex feſto & ſolino. Gingrire
qui tradunt gigrinas tibias eſſe breuiores.quæ ſubtilioribus modulis inſonant . Dici autem hoc no- Gigeria-
mine a uerbo gingrire. quod eſt anſerum uocis proprium gigeriator quoq; tibicen a priſcis dictus: tor.
ſed uerior lectio eſt & congruentior tibiæ zygiæ q̄ gigrinæ.infra ſuo loco de iunone zygia dicetur.

lydia musica q̄rula Dorica bellicoſa phrygia religioſa. INquerulū lydii modū: Muſica q̄ appellatur lydia luctui & flebili q̄rimoniæ accōmodata ē: Dorica uero cōſtās ac bellicoſa: & uirilitate q̄ſi quadā ꝑdita: cōtra phrygia mollis ē atq; animū diſtrahit religiōiq; potiſſimū cōueniēs: auctor Ariſtoteles ī.viii. politicoꝝ: Quod & Apulei⁹ noſter ī Floridis ſignificanter oſtēdit cū ait. ſeu tu uelles eoliū ſimplex. ſeu aſiū uariū ſeu lydiū querulū ſeu phrygiū religioſū: ſeu doriū bellicoſū. lydios modulos primus īuenit amphiō dorios thamiras thrax phrygios marſias phryx Plinius auctor. Plato libro tertio de re publica armōias lydias q̄rulas eē tradit eaſq; una cū ionicis īprobat tāq̄ molles & enerues. ē ēt ſenſus

inquerulū lydii modū. cātuſq; lætus hymenei: lugubri finit̄ ululatu. & puella nuptura: deterget lachrymas ipſo flāmeo. ſic affectæ domus triſte fatū: cūcta ēt ciuitas congemebat. luctuq; publico confeſti congruens edicit̄ iuſticiū. Sed monitis celeſtibus parenti neceſſitas miſellā pſychē ad deſtinatā pœnā efflagitabat. perfectis igit̄ feralis thalami cū ſūmo mœrore ſolēnibus: toto proſequente populo: uiuū producit̄ funus & lachrymoſa pſyche comitat̄: nō nuptias: ſed exequias ſuas. Ac dū mœſti parentes & tanto malo ꝑciti nephariū facinus ꝑficere contant̄: ipſa illa filia talib⁹ eos addortat̄ uocibus. Quid infelicē ſenectā fletu diutino cruciatis. Quid ſpiritū ueſtꝝ: q magis me⁹ ē: crebris eiulatibus fatigatis: Quid lachrymis īefficacib⁹: ora mihi uenerāda fœdatis: qd laceratis ī ueſtris oculis mea lumīa qd caniciē ſcīditis: qd pectora: qd ubera ſancta tōditis? Hic erunt uobis egregiæ meæ formoſitatis præclara

flāmeū flāmearii crocotarii ſonus īqt tibiæ nuptialis demutatur ī modulos lydios: q̄rulos .ſ. & lamētis accōmodatos: tāq̄ nuptie pſyches ferales ſint futuræ & lugubres. SVo flāmeo: flāmeum uelamētū nuptiale ē: quo amicit̄ noua nupta: flāmearii a plauto dicti infectores flāmei coloris: ſicut crocotarii īfectores coloris crocei plini⁹ ī.xxi. lutei īqt coloris uideo honorē antiq̄ſſimū ī nuptialibus flāmeis totū fœmīs cōceſſū: apud poetas oīs crebra mētio ē flāmeorū nuptialiū. ī decretis quoq; canonicis. xxx. q. i. traditū ē fœmīas. dū maritāt̄ ideo flāmeo uelari: ut ſe nouerit ſemp ſuis maritis ſubditas eē: quietiā uitta nubētes īuicē copulāt̄: q̄ cādido purpureoq; colore cōtexta ē: quippe cādor ē ad mūditiā uitæ purpura ad ſanguīs poſteritatē ſignificādā: pſyche uero detergens lachrymas ſuo flammeo ꝑſagiū facit cōnubii īfortunati. illud obiter annotatu dignū uittā ſiue tegumētū capitis muliebre

Calātica. dici latine calāticā græce κρηδεμνον. Homerus ī.v. odiſſeæ canit inonē ſiue leucotheā deā κρηδεμνον ulyſſi naufrago accōmodaſſe ad euadēdū maris piculū. auſōius ī piocha hōerica. qd ille κρηδεμνον dixit calāticā īterpretat̄. uerba auſonii appoſui q̄ ſūt hæc. ino calāticā capiti ſuo demptā natāti accōmodat: cuius ille ſubſtētatu ad pheacū littus euadit. calāticæ meminit & M.T. ī Clodiū.

Iuſtitium EDIcit̄ iuſtitiū: luctus publicus dicit̄ iuſtitiū ut docet fulgētius placiades. apud Liuiū frequēter leges ī rebus aduerſis īdictū eē iuſtitiū: qd mox ex rebus ꝓſperioribus remittebat̄. MILEſiā: legēdū uidet̄ miſelā: qd epitheton pſyche cūprimis cōuēit: uel lege neceſſitas mileſia: ut ad ſortē oraculi mileſii referat̄.

Neceſſitas inſuperabilis neceſſitati autē quā nec deus qdē ſuperat parēdū eē præcipiunt. plato & plotius parcas αναγκησ .i. neceſſitatis filias dixere. ꝓuerbiū græcū ē: dignū ſcitu mēoratuq; αναγκη ουδε θεοι μαχονται .i. aduerſus neceſſitatē nec dii qdē pugnāt. FEralis thalami: feraliū nuptiaꝝ lugubriſq; cōnubii. VIVVM funus: attende elocutionis elegantiam: nam cum funus niſi defuncti non ſit tamen uiuum funus eleganter appellat: cum ipſa pſyche uiuens perinde tamen ac mortua efferri: nec tam in nuptias iri q̄ in exequias uidebatur. PERciti: commoti. PROſequente populo: reſpexit ad ueram pompam funebrem in

Procedit funus. ſequūtur deductores exequiæ a ſequendo. qua more priſco procedit funus homines ſequuntur: quaſi poſt ipſum defunctū morituri ſub ſequuturiq;: a quibus dicebatur. uale nos te ſequemur. hinc exequias dici autumat Donatus enarrans illud Terentianum: funus interim procedit nos ſequimur: uerum enim uero hoc tempore ordine præpoſtero præcedunt homines in pompa funebri ſubſequente cadauere: iſq; mos apud municipes meos ſolemnis fere eſt. qui tamen auctoritate defenditur. Namq; Diuus Hieronymus ſcribens ad paulam ſuper dormitione bleſillæ indicat. ordinem pompæ funereæ præire ſolitu ante cadauer & ſādapilam ſic enim inquit: ex more parantur exequiæ. & nobilium ordine præeūte. aureum feretro uelamen obtenditur. MEA lumina: Laceratio oculorum in parentibus quaſi redundat ad oculos filiæ: & ex pietatis affectu quicquid parentes torquet id peræque diſcruciat natos.

ſcindens ī dolore comam. Quid caniciem ſcinditis. Moris eſt in luctu comam diuellere. & capillos diſcindere: apud Homerum in. x. iliados inducitur agamemnon Homericus & idem actianus ſcindens dolore identidem intonſam comam. TVNditis: Plantu ſcilicet & manuum percuſſione. HIC. Pro hæc locutio Apulei peculiaris.

PRAEmia

p̄mia ĩuidiæ nefariæ letali plaga pcuſſi: ſero ſētitis. cū gēs & populi celebrarēt nos diuinis honoribus: cū nouā me uenerē ore cōſono nūcuparēt: tūc dolere: tūc flere: tūc me iā q̄ſi pēptā luger̄ debuiſtis. iā ſētio. iā uideo. ſolo me noīe ueneris periſſe. Ducite me & cui ſors addixit ſcopulo ſiſtite. Feſtīo fœlices iſtas nuptias obire. Feſtīo gn̄roſū illū maritū meū uider̄: qd differo. qd detrectō uenietē: q toti9 orbis exitio nat9 ē: ſic profata uirgo cōticuit. īgreſſuq; iā ualido pōpe populi proſequentis ſeſe miſcuit. itur ad cōſtitutū ſcopulū mōtis ardui: cui9 ĩſūmo cacumīe ſtatuā puellā cūcti deſerūt. tedaſq; nuptiales qb9 p̄luxerāt ibidē lachrymis ſuis extīctas relīqn tes: deiectis capitib9 domuitionē parāt. Et miſeri quidē parētes ei9 tāta clade defeſſi: clauſæ dom9 abſtruſi tenebris: ppetuæ nocti ſeſe dedidere. pſychē autē pauentē ac trepidā: & ī ipſo ſcopuli uertice deflētē: mitis aura molliter ſpirātis Zephiri uibratis hīc īde laciniis: & reſtato ſinu ſenſim leuatā: ſuo trāqllo ſpū uehēs: paulatī p deuexa excelſæ uallis ſubditæ: florentis ceſpitis gremio leniter delapſam reclinat.

PRAEmia: Penæ. ſ. & angores. nā τωμ μεστωμ p̄mia ſūt. ut ī bonā & ī malā partē accipiāt̃ p̄miatores apđ Antiquos dcī nocturni p̄dōes. LEtali plaga: nimi⁊ plage & uulnera ĩuidiæ letalia ſūt & mortifera: de qua apđ ſiliū Hānibal hæc o dirū exitiū mortalibus. o nihil unq̄ creſcere nec magnas patiēs exurgere laudes ĩuidia. TVNC dolere: Sic apud Liuiū Hānibal. Riſus hic nequaquā adeo ē ītēpeſtiuus q̄ ueſtræ iſtæ abſurdæ atq; abhorrētes lachryme ſūt. tūc fleſſe decuit cū adēpta nobis arma īcēſæ naues interdictū extremis bellis ē: illo enī uulnere concidimus. NOmine ueneris: Dum pſychen nomine ueneris appellabāt: & prorſus ut deā uenerē religioſis adoratiōibus uenerabāt̃. SORS addixit: Oraculū apollinis mileſii adiudicauit aſſignauitq;. FEſtino: Exornatio ē: q̄ ī rhetoricis repetitio nominat̃. græce anaphora dicta. ut illud: ſcipio numātiā ſuſtulit. Scipio Carthaginē deleuit: Scipio pacē pepe rit. PROfata uirgo. Sic locuta pſyche. ITVR: Sic Virgilius itur ī antiquā ſilnā. CONſtitutū: Præſcripto ſortis & oraculi. DEſete: Lego deſerūt: hoc ē reliquūt & ſolitariā quaſi dimittūt. PRAEluxerāt: Ante tēpus. ſ. illuxerāt cum priuſq̄ nuberet faces cōiugales inflāmaſſent dicit̃ ſeruus domino p̄lucere: q ante dominū noctu geſtat cereū accēſū: apđ Plautū eſt. Luces cereū p eo qđ ē lucer̃ facis & baiulas lucētē cereū. DOMVitionē: Domū regrediūt̃: domuitio enī dicta quaſi itio domū de hoc ante dictum ē. PERpetuæ nocti: In luctu ac ſqualore tenebriſq; nocturnis ex mœrore parentes pſyches fuiſſe ſignificat. Sinō apđ Virgilū. afflictus uitā ī tenebris luctuq; trahebā. mors ē dolētium ut fugiēt lucē & ī tenebris degāt. M. Tullius ī exilio moerēs & lugēs. ſic ſcribit ad Atticū: odi īquit celebritatē: fugio hōines. Lucē aſpicere uix poſſū. Syſigābis darii mater audita Alexādri morte: ſeſe ppetuæ nocti dedit & cibo pariter abſtinuit & luce. MItis aura zephyri: zepyro q fauonius a latinis nominat̃ maritāt̃ uiuiſcētia e terra: hic ē genitalis ſpiritus mūdi a fouēdo dictus: ut p̄dit̃: & ut refert Plinius Ver īchoat. aperitq; terras. tēui frigore ſaluber. Ariſtoteles ī Problematis Fauoniū eē autumat. Illuſtrē ſerenū. gratiſſimū. uēto⁊ omniū eūdēq; leniſſimū: qui duobus potiſſimū tēporibus ſpirat uere. & autumno. Igit̃ merito dixit Apuleius. Vectabulo zephyri leuatā pſychen. & ī gremio ceſpitis illius aura leniter reclinatā eē. Flat aūt zephyrus ab occaſu æquinoctiali. Quidā Chelidoniā uocāt ab hirūdis uiſu: q̄ græce dicit̃ chelidō. Nōnulli ornithiā ab aduētu auiū q̄s græci ορριθασ appellāt. Flat. n. ad. viii. calēdas Martii quo tpe hirūdo uiſit̃ & aues aduētāt apđ. Pliniū mēdoſe leges orithiā p ornithiā ī ſcđo. Na. hiſtoriæ. VIBRatis laciniis: Expreſſit id quod uenti ui fieri uidemus: ut ſcilicet ueſtis & potiſſimum muliebris reflato ſinu expandatur: & in orbem quaſi ſuſtollatur. SVBditæ: ſcopulo illi ſubiectæ: In quo pſyche conſtiterat.

præmiatores. — anaphora — Luces cereum. — Mors Siſigambis — zephyrus genitalis aura fauoni. — chelidōia — Ornithia

PSyche: hic. v. liber cōtiet pſyches dōiciliū. cupidis amorē ſoro⁊ pſyches uſitationē: earundē ſubſeqt̃ ĩuidia. cui9 īpulſu pſyche credula maritū cupidinē uulnuſculo pcutit: ex quo deuoluta e culmīe beatitatis fit erūnoſa q̄ uen9 īfeſta atrociter exagitat. tādē poſt multiplices exhauſtas erūnas fit cōiūx ſui cupidis. nuptiæ celebrāt̃ ī cœlo īter cœlicolas.

PSyche teneris & herboſ locis: ī ipō toro roſcidi ḡmis: ſuaue recubās: tāta m̄tis pturbatiōe ſedata: dulce cōqeuit. iamq; ſufficiēti recreata ſōno: placido r̃ſurgit aīo. uidet lucū

TOro roſcidi gramis: pſyche aīo ſaucia & æſtu mētis pturbata tādē dulciter qeſcit ī toro herboſo & ſōni illice ac ſuo ſabulo: alludere uī̃ ad tori ethiologiā: q ut autumāt a tortis herbis dict9 ē. uñ & ſtibadia tori ſiue cubilia ex herbis fcā noiant̃ q̄s græci ſtibadas uocāt: ſtibadii mētio ē apđ Sidoniū. Martialē. Seruiū. GRAmis: gramē inter herbas eſt uulgatiſſimū iumentis herba non alia gratior græce agroſtis dicitur unde agroſtinum oleum: quod ex gramie factitium eſt. DVLce. dulciter. ut ſuaue pro ſuauiter nomē pro aduerbio locutione uſitatiſſima.

Torus. — Stibabia — agroſtinū oleū.

Abies craſſiſſima. Meditullium. Mediãæ colũnæ.

PROceris arboribus.quædã arbores proceritate maxime cõmendant̃ & uaſtitate:ut in hircinia inſula uaſtitas roboꝝ celebrat̃:proceriſſimæ arboꝝ abietes eẽ ferunt̃ refert plinius abietẽ admiratiõis ꝑcipue uiſã eẽ in nauigio Cai principis:cuius quoq; craſſitudo quattuor hoĩum ulnas cõplectentiũ implebat:& trabs & larice longa pedes centũ uiginti bipedali craſſitudine æqualis : quo intelligebat̃ uix credibilis reliqua altitudo faſtigiũ ad cacumẽ eſtimantibus. MEditullio:ante dictũ eſt meditullium dici loci mediũ:quod & medianũ dici poteſt: nãq; Victruuius medianas columnas . medianã teſtitudinem.mediana epiſtilia : quæ in medio ſunt domus appellat.

proceris & uaſtis arboribus cõſitũ:uidet fontẽ uitreo latice placidũ. medio luci meditullio prope fontis adlapſũ domus regia eſt:edificata nõ humanis manibus: ſed diuinis artibus:iã ſcies ab ĩtroitu primo:die cuiuſpiã lucul ẽtũ:& amœnũ uidere te diuerſoriũ. Nã ſũma laquearia citro & ebore curioſe cauata ſubeunt aureæ colũnæ.parieteſ oẽs argẽteo celamĩe cõtegũt̃.beſtiis & id genus pecudibus occurrentibus ob os introeuntiũ. mirus prorſum magnæ artis homo:imo ſemideus uel certe deus:qui magnæ artis ſubtilitate tãtum efferauit argẽtum. Eni uero pauimẽta ipſa lapide ꝑcioſo ceſim diminuto:in uaria picturæ genera diſcriminant̃ uehementer. Iterũ ac ſepius beatos illos:q ſup gẽmas & monilia calcãt. Iã cætere ꝑtes lõge latæq; diſpoſitæ domus

Deſcriptio. Põticulãi Roſcioꝝ

NAM ſũma laquearia:deſcriptio eſt graphica luculenti domicilii:quo pſyche diuinitus accipitur cæterum cum egreſſiones tempeſtiuæ maiorem in modum reficiant recreentq; lectores.tempeſtiuum uidet̃ & oportunum hoc potiſſimum loco Roſcii mei Miniponticulanum ſummatim explicare:cuius topotheſia haud ſane multum diſtat ab hac cupidinei diuerſorii deſcriptione.uilla ẽ pulcherrima magnificentiſſimaq; uillarum in Bononienſi territorio. ſeceſſit ab urbe plus minus ſeptẽ millibus paſſuum.Quod iter uel homini ignauo commodũ ẽ : ſexquihoræq; curriculo peragitur poteſq; peractis q̃ agenda in urbe fuerint matutinis negociis illuc trãſcurrere:ad horã prãdii extructa ẽ in ualle quã Rhenanã uocãt:adit̃ uia nõ una ꝑtereuntibus uiatoribus ꝑbet forinſecus effigiẽ nõ tã ꝑtorii q̃ caſtelli.pinnis turriculiſq; cõſpicui ſtatĩ ab ipſo introitu haud dubie aſſeuerabis principis id cuiuſpiã & ſũmatis uiri luculentũ eẽ diuerſoriũ.introeuntibus a ueſtibulo ſtatĩ occurrit cauũ ædiũ ampliſſimum qđ a lateribus utrinq; habet ambulacra fornicata a fronte ſcalas binas q̃ laterculo ſtructæ latiſſimæ exſpatiantes in areolã quaſi coeunt:ubi in ſũmũ perueneris.qđ miꝝ eſt in plano cõſiſtis:& cũ alte aſcẽdere te putes ſentis te nihil aſcẽdiſſe.ẽ.n.in cliuo clemẽter & ſenſim ſurgente cõſtructa. multa in hac uilla ut pote captiſſima ſunt mẽbra:ex archytecturæ ſymmetria ſubtiliter & magnificẽter extracta:nõ mĩus ad hoſpites comiter & laute accipiẽdos q̃ ad uſũ patris familias.magnã capit uoluptatẽ nec minorem admirationẽ qſqs hãc uillã angulatĩ luſtrat.nec paꝝ multi tã aliẽigenæ q̃ ĩdigenæ uiſendi ſtudio petũt põticulanũ.idq; mirabũdi cõtẽplãt̃. ubi cœnatões cubicula.ambulatões gynecea andronites.pergulæ oculos reficiunt ac oblectãt:q̃ ſigillatĩ deſcribere nõ eſt opis inſtituti:q̃ uolumine priuati dicato forent explicãda illud in ꝑſentia minime ꝑtereũdũ:nec minori admiratõe dignũ q̃ ĩſpectõe:qđ ex oĩbus uillæ mẽbris ſupnæ ĩfernæq; iuxta ſcaturiũt aquæ ſaliẽtes erũpũtq;.ubiq; lymphæ ꝑſto ſunt tã uſibus uillaticis q̃ uoluptariis ſeruiẽtes ĩ areæ uiridarii meditullio fons ẽ marmore excultus extructuſq;.uñ aqua parẽnis cõtinẽter emicat & fiſtulatĩ excuſſa ſeſe ĩ auras ꝑtubos ducta eiaculat̃.ꝑpe fontẽ ſubeſt piſcia piſculẽta.ĩ qua piſces de mãu hoĩs cibũ capiũt ĩtra uillæ ſeptũ canalis ſtructilis ex rheno deriuatus ĩtra ſepimẽta lapidea cõcluſus fluit.ubi molæ molẽdinariæ frumẽta cõficiũt:& ferræ aquariæ materiã ſectilẽ mechanico artificio aſſulatĩ diſſecãt.cũq; ſit nauiculaꝝ patiẽs.ĩ eo ambulãt cymbæ:& ludibũdos uectores uehũt.iter cætera illud ſpectatiſſimũ:qđ maceria atq; adeo murus craſſitudĩe tãta ut bini iuncti euntes ocioſe inãbulare poſſint altitudine fere decẽpedali lõgitudĩe ſtadioꝝ circiter quaternũ:inſtar aggeris & munimẽti obiectus eſt uiolẽtiæ furẽtis rheni cohercẽdæ:q hac obire cohercitus ſuffrenatuſq; ĩtra alueũ labi cogit̃.nec uineã latiſſimã ꝑtorio annexã põt populari q̃ illo ſepimẽto uallata uberrinos uĩeaticos fructus quotannis fundit.nemo nõ talia ſpectãs cenſet ĩpẽdia regũ talibus ſubſtructõibus uix ſufficere potuiſſe.ſepiſſime ego inambulans ſupra hoc ſepimentũ una tantum ambulatõe ac redambulatõe nauſeam diſcutere conſueui:& ſtomachum cœnatoriæ fami præparare antequam uillam ĩgrediaris eſt area laxiſſima:intra cuius maceriã eſt equile centũ fere equoꝝ capax:quo cõmodiſſime ſtabulat equitiũ principale.Et enim cũ magnificus ſit & hoſpitalis Roſcius meus quotannis illuſtrem principẽ noſtꝝ Iohannẽ bentiuolũ cũ comitu principali nec non & principis filios hoſpitaliter laute eleganter accipit in angulo eiuſdem aree eſt periſterotrophium:uulgo columbarium uocãt luculentitati uille reſpondens:quod pipionnes affatĩ ſuggerit:adde cœli temperiem:qua oĩs eſtatis flagrãtia mitigatur:ĩclementia canicularis clementiſſima aura leniter:unde fit ut diuerſoriũ ſit maxĩe eſtiuum qa minime eſt eſtuoſum:ſit libet piſcari præſto ſunt oĩa ĩſtrumenta piſcatoria.& rhenus piſcoſus ſubeſt. ſi libet aucupari planicies lata aucupantium uotis reſpondet.uis religioſe deũ matutinis oĩbus ſaluta

Saliẽtes aq̃ ex uilla. Piſcia. Canalis. Maceria obiecta rhenane uiolẽtiæ. Equile Eqtium prĩcipale. Periſterotrophium.

re: adnexum pene eſt lateri uillæ delubrũ religioſũ: ubi ſacerdos ad nutum dominicum myſteria obit: cui minuſcula uilla cum horto olitorio ancillatur. cum uero diſcreta lux & certa obſeruatio uitã hominum quaſi ordinatam reddat & negocia digerat atq; diſponat. in faſtigio ponticulani prætorii horologium longe conſpicabile poſitum eſt: quod horas diurnas nocturnaſq; æqua lance deſcribens titinabuloq; denuncians. non patitur obrepere errorem ſatagentibus. mireq; conducit ocio diſponendo & excitandis in opera mortalibus. Hæc obiter dicta ſint de ponticulano. quod ut carptim ſummatimq; deſcriberem ſubinuitauit occaſio: & Roſcii mei mutuus amor aurem uellicans: quo nihil elegãtius abſolutius. quo mihi nemo eſt amicior nec iucũdior. nec carior. id quod. M. Tullius de attico ſuo ſcribit & enim Roſcius mihi alter eſt atticus. & ſicut ille Ciceronem ſuſtentauit. ita hic mihi unicũ eſt præſidium amicuſq; auxiliarius conſiliarius & peculiaris patronus. hic eſt ille Minus Roſcius ubiq; librorum meorum celebratus nec pro merito unquam ſatis laudatus. qui omnibus naturæ ac fortunæ bonis cumulatus. qui prudentia conſilio præſentiſſimo fecundia extemplari doctrina hac elegantiore perpolitus nulli noſtrorum ciuium eſt ſecundus: quem illuſtres principes mei Bẽtiuoli cum maximo patre clariſſimi filii tanti faciunt quanti præterea neminem. de quo: ut olim endecaſyllabo ueriſſime luſi. dici meritiſſimo poteſt orator bonus & bonus ſenator: Qui ut eſt in paroemiis græcorum cum ſit αγαθωμ θαλάσσα: αγαθωμ σωροσ ideſt bonorum mare & bonorum cumulus. haud dubie dominus eſt ponticulano digniſſimus. dicereq; uere & merito poſſumus. O uilla magnifica q̃ pari Domino dominaris. Cæterum cum lex ruſticationis ſit ne uilla fundum quærat ne ue liceat Mius arare q̃ uerrere: uillæ ponticulanæ ſubſeruiunt laxiſſima latifũdia: quibus fruges uberrimæ & uina generoſa progignuntur: & cum quattuor ſint uinis colores albus fuluus ſanguineus niger uinum illíc ſanguinei coloris haud dubie ad principatum peruenit eſtq; inter uina dulcia primæ notæ hoĩumq; paucorum. Hoc quotannis peculiariter Roſcius meus ut eſt municus condonat Regulis Bentiuolis patri filiiſq; ſeiunctim. Me quoq; principibus æquiparans eadem: uinaria libertate proſequitur. huic ego uino ſicut liuia Auguſta pucino acceptos refero annos uitæ pluſculos. idem me quotannis prope ſolemniter in illum amœniſſimum ſeceſſum: quo nihil amœnius noui euocat poſt indictas ferias litterarias. ubi & genialia colimus & uoluptati meraciſſimæ indulgemus. tum corpus tum aĩum uiciſſatim reforentes: non tamen ſine ſuauiſſimo librorum commitatu & paſtu ſine quibus nulla eſt ſolida uoluptas libuit in hoc diuerſorium de induſtria diuertere: ut tu qui libellos meos omnis ſtudioſe lectitas. ut per te cæteri lectores norint qui ſit Roſcii in meis uoluminibus: cuius prætorium ponticulanum: non abſurde domicilium uoluptatis atq; hoſpitium pſychas uideri poteſt: quod graphice: & luculenter hoc in loco Aſinus noſter. non aſinali philoſophica curioſitate per ſcribit. Sed nos inſtitutas iam commentationes exequamur cum non ab re ſit in tranſcurſu amicis ſatiſfacere uarietatibus commentarios diſtinguere & legentibus uelut amœna diuerticula quærere. Cæterum quæ hoc ĩ loco a Lucio noſtro dicuntur ex auro & argento celata in hac imaginaria domo. ea magis luxuriantis ingenii fertilitate quadam dicta ſunt. q̃ ex hiſtorica ueritate: quamuis Homerus Menelai regiam auro electo argento ebore fulgere prodiderit. laquearia autem ut ad commentatoris officium reuertamur ſunt cameræ cubiculorum tricliniorumq;: alio nomine lacus & laquearia nuncupata. CItro: theophraſtus & poſt theophraſtum. plinius prodiderunt templorum contignationes ex citro arbore apud ueteres factas fuiſſe ob immortalitatem materiæ in tectis contra uitia omnia incorruptæ. menſis citreis nihil apud eruditos celebratius. inter pauca nitidioris uitæ inſtrumẽta arbor citri eſt. SVbeunt: fulciunt ac ſuſtentant. ARgenteo celamine: celatura argentea: lectos totos operiri argento luxuria commenta eſt. Miratur plinius in auro celando inclaruiſſe neminem argento uero multos.

OB os. ad os ad faciem. EFferauit. lego effigiauit. hæc enim purior mundiorq; lectio eſt. ut effigiauit exponas uariis figuris ſimulacriſq; effinxit argentum: ad ornamentum diuerſorii. quod ſi legas efferauit expone in feras & ferarum imagines effinxit. Quod uero ait homo immo ſemideus. uel certe deus amplificatio eſt qua per incrementum decenter creſcit oratio. CEſim diminuto. pauimenta nominata lithoſtrota ſignare uidetur quæ ex paruulis cruſtis teſtuliſq; fieri ſolent. celeberrimus fuit in pauimentis conficiendis xenodorus qui pauimentum fecit paruis e teſtulis tinctiſq; in uarios colores in quo purgamenta cenæ quæ conuerri ſolent ueluti relicta fabrefecerat. ob id aſaroton uocatur quaſi uerri non poſſit & hoc intellectu accipienda ſunt uerba pliniana ex libro. xxxvi. quæ aliquã multi peruerſe legunt & perperiam interpretantur. DIſcriminantur. diſtinguntur uariantur. ITErum ac ſepius. ſenſus eſt non ſolum ſemel: ſed bis ter ac ſepius dicas illos eſſe beatiſſimos: qui pedibus gemmas conculcant: tanquam aurum & gemmæ ſint ſummum humani generis bonum: ſicut uulgus opinatur: ille autem calcare dicitur gemmas & monilia. qui graditur ſuper pauimenta precioſa ſic ſtatius in ſiluis: calcabam nec opinus opes illi quoq; gemmas calcare dicuntur. qui calciamentis addunt margaritas. plinius taxans luxum fœminarum ſic ſcribit in nono. neq; enim iã geſtare margaritas niſi calcent ac per uniones ambulent ſatis eſt. DIſpoſitæ: digeſtæ: & per membra ordinatæ. omnium edificiorum probationes tripartito conſiderantur. ideſt fabrili ſubtilitate magnificentia. & diſpoſitione: cũ magnificenter opus perfectum aſpicitur. Dominus impenſæ laudabitur. cũ ſubtiliter officinatoris ꝓbabit̃ exactio. cũ uero diſpoſite & ſecũdũ ſymmetrias tunc erit gloria architecti.

Horologium ſolarium.

Laus Mini Roſcii

ꝓuerbia. agathon thalaſſa. agathon ſoros.

Seceſſus mihi anniuerſarius.

Diuerticula legẽtibus amena.

Regia menelai ex auro & argẽto

Laqaria.

Citræ menſæ.

Celamẽ.

Effigiauit.

Lithoſtrota.

Aſarotõ pauimẽtũ.

In calciamentis margaritæ.

probatio edificii tripartita

SIne ꝓcio ꝓcioſæ:ꝓcioſā domū ſine ꝓcio fuiſſe dicit:qm̄ ſatis nullo ꝓcio taxari poterat. uel qa fictitia erat.ut ꝓcioſa nō tā eēt q̄ uideret̃. DIEM ſuū:domus noſtræ diē habēt & lucē beneficio ſolis.hæc uero domus ſuo ꝓprio ſplēdore luminoſa peculiarē ſibi diē & quaſi ſuū faciebat.ut etiā citra ſolis lumen lucida fo et:cōſimile eſt illud Ambroſii ex quarto exhameri.habet.n.& dies ſuā lucē q̄ ꝓceſſor eſt ſolis Sidonius:diuerſoriū inquit in aquillonē pateſcit habet diē nō habet ſolē. OPES cætere:qualis erat domus talē fuiſſe ſuppelectilē inſtrumentūq; domeſticū ſignificat.domus.n.pro dignitate inſtruenda eſt. PROlectāte:alliciēte. ALtrinſecus:in altiori domus parte. horrea autē ſuſpēdi & in editiore domus parte extrui ꝓcipiūt ſupra diximus horrea nō tā frugū q̄ gazæ & opū eē repoſitoria.qd & iuriſcōſultus euidēter oſtēdit. Titulo de officio ꝓfecti uirgiliū:his uerbis.ī horreis hoīes ꝓcioſiſſimā partē fortunaꝝ ſuarum reponunt.

præcioſa ī horreis.

CORporis ſui nuda.hocē ſine corpore.& ut græce dicit̃ Aſomatos.i.incorporea.nunc autē ασο ματοȣ intelligi uolo īpalpabile.ꝓut uulgus intelligit.nāq; aſomaton.i.incorporeū auctore origine dicit̃ id qd ſolidū & palpabile nō fuerit. PROhinc:ideoq;. uide an proin potius ſit legendū ꝙ uſitatius eſt. nec corporis curatæ qd ſi legas corpus curate hoc intellectu:ubi curaueris corpus lauacro & balneis ꝓſto tibi erunt regales epulæ paratæ.annotandū ē ꝙ corpus curare hic accipit̃ pro lauacro & balneis refoueī:alias curaī corpus eſt cibo reficere:Seruius enarrans illud uirgilianū ex quarto georgicoꝝ:tū tecta petunt tū corpora curat̃ ſic exponit ſane curaī corpus ſi de hoībus dicimus & cibo & lauacro intelligimus.aut alterutro:ſi de apib⁹ tm̄ cibos accipimus apud Liuiū & hiſtoricos feī ſemp curare corpus ad cibū refert̃. ſidonius.archimagirus īquit aduētās q̄ tp̄s iſtaī curādi corpora mōeret. hīc illud quoq; mēoratiſſimū:qd ē qd tu habitior ſis q̄ equus tu⁹ qm̄ īqt ego me curo. ſtati⁹ ſeru⁹ equū meū curat.Cato boues curatiores dixit ꝓ piguiores habitioreſq;.

Aſomaton.

Curare corpus.

Ego me curo.

Boues curatiores.

INformes.ſine forma īuiſibiles:& īcorporeas. DILVit:reſoluit tollit diluet̃ crimīa dr̄ orator ī actōe forēſi refutās refellēſq; obiecta dilutū uinū aq̄tū dicūt.q̄ſi aq̄ mixtura reſolutū:debilitatūq;:diluis helleboꝝ dixit ꝑſius dilutū abſinthiū Lucre. ī potionē reſolutū. SEmirotūdo:hēicyclō ſignaī uī:de quo.M.T.ī lelio cū ſæpe multa narraret tū mēini dōi ī hēicyclo ſedētē.uerbū de uerbo exꝑſſū ē.nā latio uocabulo ſemirotūdū.idē ē qd græco hēicyclō uocāt.ē āt cēatio effigie circuli dimidiati.uñ & nomē. Cōſimīr ſigna mēſa.uł poti⁹ cēaculū ē iſtar ſemirotūdi & lūaræ teſtudis a ſimilitudīe līæ græce ducto uocabulo.de quo epigrāmatari⁹.ſeptē ſigna capit ſex ſum⁹ adde lupū.itē exꝑſſi⁹.aſpice lūata ſcriptū teſtudīe ſigma & ſi pperā multi legūt ſignū. lāpridius ī heliogabalo ſigma īqt de croco ſtrauit.cū ſūmos uiros uocaret ad prādiū.eadē dictōe idē ſæpe utit̃.qdā hēicyclō accipiūt ꝓ ſella.q̄ dimidiati circuli formā hēt ſed male.ſidōius ſolii capacis hēicyclō pōit ītelligi uolēs uas balneare fuiſſe ſēirotūdū iſtar ſpheræ mediæ & figura orbis dimidiati. PROpter:ꝓpe iuxta ſic Vir.Lucretius.cæteri hāc ꝑticulā uſurpāt. COEnatoꝝ:lego cœnatoriū nā iſtrumētū cenatoriū dicimus qd ad cœnā iſtruēdā ē accōmodatū.& ita iſtrumēti cœnatorii appellatōe cōtinebit̃ oīs cœnatic⁹ apparatus. ſicut de iſtrumēto ruſtico.& iſtrumēto hiſtriōico.ꝓ apparatu crebra mētio ē apud auctores.

Diluerit.

Semirotundum Hemicyclon.

ſigma ſoliū hemicyclō.

ſine precio precioſe.totique parietes ſolidati maſſis aureis.ſplendore proprio coruſcant:ut diē ſuum ſibi domus faciat:licet ſole nolente.ſic cubicula. ſic porticus. ſic ipſe ualuæ fulgurant. Nec ſecius opes cæteræ maieſtati domus reſpondent. ut eqdē illud recte uideat̃:ad conuerſationē humanā:magno ioui fabricatū celeſte palatiū.inuitata pſyche taliū locoꝝ oblectatōe propi⁹ acceſſit. & paulo fidentior:intra limen ſeſe facit. mox perlectāte ſtudio pulcherrīæ uiſiōis:Mirat̃ ſingula.& altrīſec⁹ ediū horrea ſublimi fabrica ꝑfecta. magniſq; cōgeſta gazis conſpicit.nec eſt qcq̄:qd ibi nō eſt. Sed ꝑter cæterā tantaꝝ diuitiaꝝ admirationē:hoc erat præcipue mirificum:qd nullo uīculo:nullo clauſtro:nullo cuſtode totius orbis theſaurus ille muniebat̃.Hic ei ſumma cū uoluptate uiſenti:offert ſeſe uox quædā corporis ſui nuda. Et qd inqt domīa tātis obſtupeſcis opibus:tua ſunt hic oīa.pro hīc cubiculo te refer. & lectulo laſſitudinē refoue.& ex arbitrio lauacrum pete.nos quaꝝ uoces accipis.tuæ famulæ:ſedulo tibi ꝓminiſtrabimus.nec corpus curatæ tibi regales epulæ morabūtur.Sēſit pſyche diuinæ prouidētiæ beatitudinē:monituſq; uoces informes audiens:& prius ſōno:& mox lauacro fatigationē ſui diluit.uiſoq; ſtati proximo ſemirotundo:ſuggeſtū pp:inſtrumentū cenatoꝝ rata refectui ſuo:cōmodum libēs accumbit:& illico uini nectarei.eduliumque uariorum fercula copioſa.nullo ſeruiente:ſed tantum ſpiritu quodam impulſa ſubminiſtrantur.Nec quenquam tamen illa uidere poterat.ſed uerba tantum audiebat excidentia.& ſolas uoces famulas habebat.Poſt optīas dapes:qdā ītroceſſit.& cātauit

lNuiſus:nõ uiſus nec ſpectabilis ulli.M.Tullius in oratõe de aruſpicũ reſpõſis occulta & maioribus nõ inuiſa ſolũ.ſed ẽt inaudita ſacra inexpiabili ſcelere puertit.alias inuiſus odioſus ſignificatˀ:fulgentius inuiſe dixit p aduerbiũ,p eo qđ uulgo dicitˀ.inuiſibiliter.uerba fulgentii ſunt hæc.ex mythilogiis. nocte adueniens maritus ueneris p̃liis obſcure peractis ut inuiſe ueſptinus aduenerat ita crepuſculo ẽt incognitus diſcedebat. Quæ uidebatˀ:iuncti lege.ut ſit unũ colõ.q̃ uidebatˀ nec ipſa:eſt enim ſẽſus aliũ cithara pulſaſſe:q̃ & ipſa ſicut citharedus erat inuiſa minimeq̧ uidebatˀ.Cõferta uox:Choꝝ intelligit:de quo ſeneca.& macrobiꝰ ſic referũt.nõ uides q̃ multoꝝ uocibus chorus conſtet:unus tamen ex oĩbus ſonus redditˀ:aliqua illic acuta eſt aliqua grauis aliqua media:accedunt uiris fœmiæ iterponuntˀ tibiæ:ſinguloꝝ illic latent uoces oĩum apparẽt.fit cõcẽtus ex diſſonis.choꝝ a chara.i.leticia nominatũ eẽ auctoritate platonica iã docuimus.

in uiſus

inuiſe.

inuiſus.& aliꝰ cithara pulſauit.q̃ uidebatˀ nec ipſa:tũc modulatæ multitudinis conferta uox aures eius affertur:ut q̃uis hoĩum nemo pareret chorꝰ tñ eẽ pateret. finitis uoluptatibus:ueſpa ſuadente cõcedit pſyche cubitũ.iãque prouecta nocte:& clemẽs qdã ſonus aures eius accedit.Tũc uirginitati ſuæ:pro tãta ſolitudĩe metuẽs & pauet:& horreſcit.& quouis malo plus timet:qđ ignorat.iãque aderat ignobilis maritus.& thoꝝ incẽderat.& uxorẽ ſibi pſychẽ fecerat.& ante lucis exortũ propere diſceſſerat.ſtatim uoces cubiculo præſtolatæ nouã nuptã:interfectæ uirginitatis curãt.hic diutino tpe ſic agebãt.Atque ut eſt natura redditũ nouitas per aſſiduã cõſuetudinẽ:delectationẽ eius cõmẽdarat.& ſonus uocis incertæ ſolitudinis erat ſolatiũ.interea parentes eius indefeſſo luctu:atque mœrore conſeneſcebant.Latiuſque porrecta fama ſorores illæ maiores cuncta cognorant.propereque mœſte atque lugubres deſerto lare:certatim ad parentum ſuorum cõſpectũ:affatũq̧ perrexerãt.ea nocte ad ſuam pſychẽ ſic iſit maritus.Nãque pter oculos:& manibus & auribus ſentiebatˀ.Pſyche dulciſſima.& cara uxor:exitiabile tibi periculum minatˀ fortuna ſæuior.qđ obſeruandũ præſſiore cautela cenſeo.ſorores iam tuæ mortis opiniõe turbatæ.tuũq̧ ueſtigiũ requirentes:ſcopulũ iſtũ protinus aderũt:quaꝝ ſi quas forte lamẽtatões acceperis:neque reſpõdeas.imo nec proſpicias oĩo.Cæteꝝ mihi qdẽ grauiſſimũ dolorẽ:tibi uero ſũmũ creabis exitiũ.Annuit.& ex arbitrio mariti:ſe facturã ſpopõdit.ſed eo ſimul cũ nocte dilapſo:diẽ totũ lachrymis ac plangoribꝰ miſella cõſumit.ſe nunc maxime prorſus piſſe iterãs.quæ beati carceris cuſtodia ſepta.& humãæ conuerſationis

PAreret:apparet:uiſeretˀ.ſignare ãt uidetˀ demonas miniſteriales.q cũ ſint corpore aerii minime cõſpiciũtˀ:ex quo eſt illud homericũ de minerua.ſoli cõſpicua eſt alioꝝ nemo tuetur oĩs ſpiritus teſte Tertullião ales ẽ.atq̧ uolaticus:ideoq̧ momento ubiq̧ ſũt:quoꝝ opatio ẽ hoĩs euerſio. Quod ignorat:ex naturali affectu hoc dictũ ẽ:quo fit ut ignota plꝰ timeamꝰ ẽt ſi miꝰus metuẽda ſint. lGNObilis maritus ignotus icognituſq̧:alias hũilis ac ſordidus.nobilẽ antiq,p noto ponebãt & qdẽ p.G.litterã,pnuntiãtes.actius ĩ Diomede.ego me argos referã.nã hic ſũ gnobilis:ſicut e cõtrario ignobilis,p ignoto accipitˀ plautus in pſeudolo pegrĩa facies uidetˀ hoĩs atq̧ ignobilis.Liuius poeta ornatu icedũt gnobili ignobiles. lNcẽderat:corrige iſcẽderat.ſignificat enim maritũ aſcẽdiſſe in thorum genialem.ſic eni dicitur lectus nuptialis. VXOrẽ fecerat.honeſto uelamento indicat cupidinem cum pſyche cõcubuiſſe:tanquam non ſolus cõſenſus faciat nuptias ſed & concubitus. VOces:quæ famularum miniſterio fungebantˀ:quod totũ ut diximus ad opatiõẽ demonũ uidetˀ referẽdũ. PRAEſtolate:pſto aſtãtes apparẽtes obſeqbiles:pſtolari.n.mõ ſignificat pſto eẽ iũgitˀ q̧ cũ datiuo alias expectare.& tũc exigit accuſatiuũ. REDditũ:cõparatũ iſtitutũq̧.naturali affectõe. SOlitudinis ſolatiũ:qa.ſ.uoces ille ſupplebãt uocẽ cõtubernaliũ.

Chorus ex multorum uocibus

Omnis ſpiritus ales.

ignobilis

Gnobilis

Obſequibiles.

præſtolari.

lNdefeſſo:ĩ exhauſto nec unq̃ deſinẽte. CONſeneſcebãt.itidẽ plautus maceſco cõſeneſco tabeſco miſer ſeniũ quoq̧ antiq,p triſticia & merore & luctu ponebãt.M.T.ciuitas ſenio cõfecta ẽ. AFfatum colloquiũ atq̧ cõgreſſũ. lNſit.loquitˀ. PRAEter oculos.ſentiebatˀ.n.tactu corporali.ſed oculis minime poterat uideri. ADEre.legẽdũ ẽ aderũt. CVM nocte dilapſo.euolauit cupido cũ nox iã finiretˀ.dicimus eleganter ſurgo cũ ſole.ideſt hora matutina.dilabor cũ nocte ideſt abſcendente nocte & ipſe abſcedo. BEAti carceris.beatũ carcerẽ appellat Domiciliũ illud luculentũ & amœnũ.ſed quo tamen pinde ac carcere incluſa cõtineretˀ.itidẽ ſtatius de pſitaci cauea loquens inquit uacat ille beatꝰ carcer.& anguſti nuſq̃ cõuitia recti.ego carcerẽ beatũ & honoratũ appellare ſoleo manſionem magiſtratuum bimeſtrium in palatio.unde de die egredi non datur niſi pompabiliter egrediantur.

Senium pro triſtitia.

Surgo cũ ſole.

Beatus carcer.

colloquio uiduata.ne ſororibus quidē ſuis de ſe merētibus: opē ſalutarē ferre: at ne uidere eas quidē oīo poſſet. nec lauacro: nec cibo: nec ulla deniq; refectōe recreata: flēs ubertim deceſſit ad ſōnū. nec mora cū paulo maturius lectū maritus accubans, eāq; etiā nūc lachrymātē cōplexus: ſic expoſtulat. hiccīe mihi pollicebare pſyche mea? quid iā de te tuus marit⁹ expecto? quid ſpero: & perfida: & pernox: nec inter amplexus coniugales deſinis cruciatus. Age iā nunc ut uoles. & aīo tuo damnoſa poſcenti pareto: tn̄ memineris meæ ſeriæ monitionis: cū cœperis ſero penitere: Tunc illa præcibus: & dū ſe moriturā cōminat̄: extorquet a marito cupitis annuat, ut ſorores uideat. luctus mulceat. ora conſerat. Sic ille noue nupte precibus ueniā tribuit. & inſup quibuſcūque uellet eas auri: uel moniliū donare cōceſſit. Sed identidē monuit: ac ſæpe terruit: ne qn̄ ſorou pnicioſo conſilio ſuaſa de forma mariti quærat. neue ſe ſacrilega curioſitate: de tanto fortunau ſuggeſtu peſſū deiitiat. nec ſuū poſtea contingat amplexū. gratias egit marito. iāque lætior aīo. ſed prius inquit ſenties moriar: q̄ tuo iſto dulciſſimo connubio careā. Amo enim: & efflictim te: te quicūque es diligo atque ut meum ſpiritum. nec ipſi cupidini cōparo. ſed illud etiā precibus meis oro largire: & illi tuo famulo præcipe Zephiro: ſimili uectura ſorores huc mihi ſiſtat. & īprimēs oſcula ſuaſoria: & ingerēs uerba mulcentia. & iungens mēbra cohibentia: hic etiā blanditiis aſtruit. Mi mellite: mi marite: tuæ pſyches dulcis aīa. ui ac poteſtate ueneris uſurus: inuitus ſuccūbit maritus. & cūcta ſe facturum ſpopondit. At etiam luce proximante: de māibus uxoris euanuit. At ille ſorores percontatæ ſcopulum: locumque illum quo fuerat pſyche deſerta: feſtinantes aduenīūt. ibique deflebāt oculos. & plangebant ubera quoad crebris eorum heiulatibus: ſaxa cauteſque parilem ſonū reſultarēt. iāque noīe proprio ſororē miſerā

Vbertim VBERtī: habūde & large: Catullus: Vbertī thalami quas ītra limina fundūt. REfectiōe: iter refe-
Expoſtulare. ctiōes corporis optima ē cibus & balneū. EXpoſtulat: accuſat. & q̄rit̄: nā expoſtulare ut docet Dona
tus ē q̄relā apud eū ipſū deponere de eo ipſo q fecit iniuriā. poſtulare autē q̄relā dicere de altero apud al
Poſtulare. teru: Terentius. ut cū eo hāc iniuriā expoſtulē. HICcine: hæc ne talia ne. ET pfida: corrige pdia. per
dius. n. pdia pdiū dicit̄ p totū diē ptinax & pmanens. ſicut pnox p totā noctē pſeuerans: unde & luna p
perdirus nox in plenilunio dicta eſt: tota nocte collucens. Au. Gellius in ſecundo Socrates inquit pdius & per
pernox. nox hiſdē i ueſtigiis ſtabat. nunc
pſyche accuſat̄ a marito q̄ dies to
tos nocteſque lachrymis cruciati
buſq; cōſumat. DAMnoſa po
ſcenti: pmiſſio eſt cū occulta inhi
bitōe: nā poſcit pſyche congreſſū
ſorou & p̄ſentiā: q̄ res illi dānoſa
futura eſt. SEro pœnitere: ſeræ
penitētia penitentiæ comes eſt dolor & la
cōes occa chrymæ: cū nulla præſto eſt mede
ſionis. la: q occaſionē pingūt illi comitē
iungunt metaneā. hoc ē penitētiā
q̄ dea ē facti & nō facti pœnas exi
gens. CVpitis annuat: īpetrat
a marito. ut deſideriis ſuis & peti
tiōibus aſſentiat̄. cupita eni q̄ cu
pimus dicūt̄. NOuæ nuptæ: pſy
ches. IDENtidem: frequenter.
FORtunau ſuggeſtu: diuitia
rū bonouq; faſtigio & culmine.
Efflictim EFflictū: legendū eſt efflictim:
qđ aduerbiū eſt. ſignificans uehe
menter: & enixe. SImili uectu
ra: facito īqt ut Zephir⁹ quēadmo
dū huc meuexit molliter lēiterq;
ſic & ſorores quoq; meas parili ue
ctatōe huc deportet. SIſtat: exhi
Compar beat collocetque. OSCVla ſua
Iſocolon. ſoria: exornatio eſt: quæ latine cō
par dicitur: græce iſocolon. inibi
quoque eſt omioteleuton ideſt ſi
militer deſinens: qua exornatio
ne ſimiles exitus ſunt: ſimiliſque
ſtructura. COhibentia: quaſi
uinculo nexuque alligantia.
TVæ pſyches dulcis anima: al
luſio eſt ad pſyches nomen: quo
anima ſignificatur: quaſi anima
animæ maritus ſit: plautin⁹ ama
tor īquit: anima eſt amica amāti.
aīa amica amāti. DEflebant oculos: longo lar
goque fletu. & ubertate lachry
planctus marum oculos fedabant. & quaſi
Leſſū qđ. perdebant. PLANgebant: pal
mis tundebant plangere enim p
cuterī ē & plāct⁹ ipa pcuſſio ſili⁹ liuē
tia plāctu brachia Oui. plāgebant
corpoī terrā. EIVlatib⁹: lamētatōib⁹ & fœmīeo ululatu. qđ leſſū ueteres dixerūt: hic lex illa. xii. tabulau
Echo. mulieres ne leſſū fūeris ergo habēto. q̄ uox ſignificat. ne mulieres lugubrē eiulationē lamētationēq; in
Heptaphonos. fūeī habeāt: ſup q̄ re iā ſatis ac ſup. PArilē ſonū reſultarēt: echo quā Auſōius ſcitiſſime dixit aeris & lin
guæ filiā reſultat redditq; uoces reciprocas īter cautes & mōtiū flex⁹: ī cōcauis ualliū ſinib⁹: ubi aer ſcīdi
echo tur: īæqual̄r reſultās. olympiæ arte mirabili fuit porticus q̄dā eptaphonō appellāt: q̄m ſepties eadē uox
amor panos. reddit̄. Cyzici quoq; fūt turres ſeptē. q̄ acceptas uoces numeroſiore repcuſſu multiplicabāt nomēq; hu
ic miraculo echo ē a græcis datū ηχεω. n. græce reſono dī & ηχω ſonus. fabulāt̄ echo amorē & delici
as rureſtris

as rureſtris panos eẽ: qđ myſtico ĩtellectu ſignificat Armoniã cœli q̃. ſoli amica eſt. quaſi omniũ ſpherarũ de qbus naſtitur moderatori. pana autẽ ſolem eſſe prudẽtiores ĩtelligunt. Alexander aphrodiſeus ideo echo a pane adamatã fingi interpretatur: quoniã pan paſtor quidam fuit qui primus echus rationem cauſamq; ueſtigauit. ſicut endymion lunæ: Vnde eius amore captus fama traditur. CIEbant: Inuocabant clamabãtq; Cit. Plinianũ uerbũ ẽ pro mouet euocatq;. PENEtrabili. Autumat Seruius penetrabile dici quod penetratur: penetrale uero id quod penetrat: quæ differẽtia an ſatis proba ſit nõ diſcutio: eruditi fere omnes penetrabile id dicũt quod penetrat ut penetrabile telum. & penetrabilis ſonus. Virgilius: Aſpice num mage ſit noſtrum penetrabile telum Oratio quoq; proſaica: q̃ neceſſitate metrica ſoluta eſt & libera penetrabile mauult diceŕ q̃ penetrale. cum penetralia dicãtur loca interiora penitioraq; ĩ ædibus. GEnas. Significanter locutus eſt: nã genæ lachrymis proprie madent quæ ſunt oculorum tegumenta: inſecta nõ habent genas. De quibus aliubi ſuo loco ſatis multa.

Cit. penetrabile. penetrale

ciebant. quo ad ſono penetrabili uocis ululabilis per prona delapſæ: amẽs & trepida pſyche procurrit e domo. Et quid inquit uos miſeris lamẽtatõibus nequicq̃ effligitis: q̃ lugetis: ad ſum. lugubres uoces deſinite. & diutinis lachrymis madentes genas ſiccate. Tandẽ quippe cũ iã poſſitis: quã plangebatis amplecti. Tunc uocatũ Zephyꝶ p̃cepti maritalis ammonet: Nec mora: cum ille parẽs ipo: ſtati clementiſſimis flatibus: innoxia uectura deportat illas. iã mutuis amplexibus: & feſtinantibus ſauiis ſeſe pfruunt̃. & ille ſedatæ lachrymæ poſt limino redeunt. prolectante gaudio. ſed & tectũ inquit & larẽ noſtꝶ letæ ſuccedite. & afflictas aias cũ pſyche ueſtra recreate. Sic allocuta: ſummas opes dõus aureæ, locũque: ſeruiẽtium populoſã familiã auribꝰ eaꝶ. lauacroque pulcherrĩo & ĩhũanæ mẽſæ lauticiis eas opipere reficit. ut illaꝶ prorſus celeſtiũ diuitiaꝶ copiis affluentibus ſatietate: iã p̃cordiis pœnitus nutrirẽt ĩuidiã. Denique altera eaꝶ ſatis ſcrupuloſe: curioſeque pcõtari nõ deſinit. quis illaꝶ reꝶ cœleſtium dñs. quiſue uel qualis ipſius ſit maritus. Nec tamẽ pſyche cõiugale illud p̃ceptum ullo pacto temerat. uł pectoris arcãis exigit. ſed e re nata cõfigit eẽ iuuenẽ quẽdã: & ſpecioſũ. cõmodũ Lãoſo barbitio gẽas ĩumbrãtẽ. plerũq; rureſtribus & mõtanis uenatibus occupatũ. & ne qua ſermõis præcedentis labe cõſiliũ tacitum proderet: auro fcõ gẽmoſiſq; monilibus onuſtas eas, ſtatĩ uocato Zephyro tradit reportandas; quo protinus perpetrato. ſorores

Genæ.

INNOxia uectura. zephyrus citra noxã ullam & periculũ uexit ſorores ad pſychen. FEſtinantibus ſauiis. ακυρωσ & improprie: nam ſauia ſunt libidinũ. uel amorũ: ſicut oſcula officiorũ. baſia pudicoꝶ affectuum: Suauiari eſt impudico baſſio & uenerio exoſculari Diminutiuũ ſauii eſt ſauiolũ. Catullus ſauiolũ triſti triſtius helleboro. SEdatæ. Cohibitæ retẽtæq;. POſtliminio. Poſtea & ex ĩteruallo poſteriore q̃dã reuerſione. De poſtliminio ſupra copioſiſſime. PROlectãte gaudio: luxta illud: lachrymo præ gaudio: & ut inquit ſeneca an habet lachrymas magna uoluptas. TEctum ſuccedite: per datiuũ a Virgilio dictũ ẽ: Quare agite o tectis iuuenes ſuccedite noſtris. ANImas cum pſyche: Tãq̃ animæ ab anima foueãt̃ recreent̃. LOcũq;: Subſcribe uerbũ oſtẽdit: ne trũca & defectu uerbi claudicãs oratiõis ſtructura ſit. AVribus. hoc ideo dicit qa uoces famulabãtur. q̃ oculis minime uiſibiles. auribus tãtũ ſẽtiebãtur.

Suauie. Oſcula Baſia. ſuauiolũ

IN hũanæ. Nõ hũanæ ac p hoc diuinæ celeſtiſq; mẽſæ: alias inhumanus crudelis dicit̃. & inamabilis.

LAVticiis: Lauticiã dicũt epulaꝶ magnificẽtiã & apparatũ. ut ſæpe dixius. NVtrirent ĩuidiã: Inuidia nutriri dicit̃ p̃cordiis hõinũ: qñ ĩ dies imo ĩ horas. uel potius ĩ momẽta gliſcit atq; exuberat & quaſi ex alimonia ĩcremẽtũ capit. CVrioſe pcũctari: ex ſentẽtia catholica ẽ illud. nemo curioſus qui nõ ſit maleuolus. CONiugale p̃ceptũ: Mãdatũ mariti erat ne de forma cõiugis q̃rere uelit. EXIgit: expellit eiicitq;. ERE nata: ex occaſiõe & rei oblatæ cõſilio. COMmodũ: Iã iã. tũc tũc pubeſcẽtẽ. LAnoſi: emẽdo lanoſo. ut iuncti legas lanoſo barbicio. hoc ĩtellectu: q; erat iuuenis pria barbæ lanugine & flore genas ueſtiẽs: id eni lanoſũ barbiciũ ſignificat: alibi barbiciũ quoq; pro barba decẽter uſurpat. hircino ĩqt barbicio philoſophũ mẽtiebat̃. RVreſtribus: ruſticis & agreſtibus. AVro facto: auꝶ & argẽtũ factũ id dicius: qđ n̄ſmiſſa n̄ ĩ lamia. n̄ ĩ ſignato n̄ ĩ ſuppellectili n̄ ĩ mundo neq; ĩ ornamẽtis ſit. Si factũ aurũ legatũ ẽ oẽ ad eũ ptiet cui legatũ ẽ. ex quo auro aliqd ẽ effectũ ſiue id ſua ſiue alterius uſiõis cã paratũ eẽt. ueluti uaſa aurea. emblemata ſigna auꝶ muliebre: & cætera q̃ his rebus ſũt ſimilia: ſed ſi ĩfectũ auꝶ legatũ ẽ. qđ eius ita factũ ẽ. ut eo ad rẽ ad quã cõparatũ ẽ nõ poſſit uti ſine refectiõe: qdq; ab eo patre familias ĩfecti numero fuerãt id uidet̃ legatũ eẽ: auctor Vlpiãus. de auro facto ĩfectoq; meminit poeta illo uerſu ſũt auri põdera facti ĩfectiq; mihi. Seruiꝰ ita exiſtimat aurũ uel argẽtũ factũ id uideri quo cõmo

Lauticia. Lanoſũ barbiciũ. Rureſtris aurũ factum. Infectũ aurum.

egregiæ domū redeuntes Iāq; gliſcētis īuidiæ felle flagrātes: multa ſecum ſermōibus mutuis pſtrepebāt. Sic deniq; infit altera. En orba & ſæua & iniqua fortuna: hiccine tibi cōplacuit: ut utroq; parente prognatæ diuerſam ſortē ſuſtineremus: & nos qdē quæ natu maiores ſumus maritis aduēis ancillæ deditæ: extorres: & lare & ipſa patria degam⁹: lōge parētū uelut exulātes. Hic aūt nouiſſima quā fœtu ſatiāte poſtremus partus effudit: tātis opibus: & deo marito potita quæ nec uti recte tāta bonoꝝ copia nouit. Vidiſti ſoror q̄ta in domo iacēt: & qualia monilia: quæ prenitent ueſtes: quæ ſplendicant gemmæ: q̄tum præterea paſſim calcatur aurū: quod ſi maritū etiā tam formoſū tenet: ut affirmat: nulla nunc ī orbe toto fœlicior uiuit. fortaſſis tñ procedēte conſuetudine: & adfectione roborata: deā quoq; illā deus maritus efficiet. Sic eſt hercules. ſic ſe gerebat. ferebatque: Iā iā ſurſum reſpicit: & deam ſpirat mulier quæ uoces ancillas habet: & uentis ipſis imperat. At ego miſera primum: patre meo ſeniorem maritū ſortita ſū. dei cucurbita caluiorē: & quouis puero

de uti poſſumus. GEMmoſis plenis ex gēmiſq; cōtextis. gēmoſū monile quaſi totū e gēmis dici uidet. gēmatū uero gēmis diſtictū ornatūq;. EGRegie: irōicos. GLIſcētis: creſcētis gliſcet. n. icreſcere ē. Silius gliſcit eliſeo uiolētior ita tyrāno hic glires dicti ſūt. q ſōno gliſcūt: & pigues efficiūt. gliſceras antiq nōinauerūt mēſas lautas. & opiparas: q̄ſi gliſcētes. i. creſcētes p iſtructionē epulaꝝ. FELle: Ouidius in deſcriptiōe īuidiæ ſic iquit pectora felle uirēt ligua ē ſuffuſa uenēo. ORba: Fortunā cæcā exoculatāq; fingi nullus ignorat. Ariſtoteles ī pblematis. diuitias refert ab hōinibus prauis potiuſq̄ bōis haberi. ob fortunā cæcā: q̄ diſcernere qd melius ē nō pōt: pacuui⁹. cecā iqt fortunā ob eā rē eē uolūt: quia nil cernat quo ſeſe applicet. græce dr: τυχη τυφλη. και κωφη. tāq̄ ñ ſolū cæca ſed ēt ſurda ſit: q̄ ut ſcriptū legim⁹ ī tabula cebetis lapide quodā rotūdo cōſiſtit. ppterea q̄ incerta atq; iſtabilia ſūt illi⁹ mūera Qui a fortūa ſubleuāt hi αγαθηµ τυχηµ. i. bonā fortunā nūcupāt: ab illis uero q peſſū deiiciunt. τυχη κακη. i. mala fortūa noiat. HOCcine. Hoc ne. VTROq; parēte: Hiſdē parētibus & natalib⁹ pares ſorte diſpares ſumus. NAtu maiores: Priuilegiū quaſi quoddā & prerogatiua primogenituræ eſt: ut utar uerbo eccleſiaſticoꝝ: ut maior natu & primogēitus miorib⁹ natu honoratior ſit: hic ī canonicis ſcripturis ſcriptū legim⁹ quēadmodū Eſau uendidit fratri iacob primogēita. & priatū. apd uniuerſos hōines teſte herodoto iſtitutū ē. ut maxius natu liberoꝝ obtineat pricipatū. ſed iterdū plus pōt polletq; uis q̄ ius. ANcille deditæ: Indignato ē mulieribus: q nō uxoꝝ loco ſed q̄ſi ancillaꝝ ſint apd maritos. cū ī marita ī cōiugio iucūdiſſima uitæ ſocietas iniri debeat: & ut xenophō & mox Cicero nō iutiliter diſſeruerūt: & a Columela repetitū ē: nihil ī domo cōiugali apd priſcos diuiduū cōſpiciebat: nihil qd aut maritus aut fœmia pprie iuris ſui eē diceret: ſed ī cōmūe cōſpirabat ab utroq;: & fere dōeſticus labor fuit matrōalis cū forēſib⁹ exercitatiōibus & extraneis maritus diſtineret: auctor ē plutarchus ī problematis ex ueteri Romanoꝝ iſtituto uxores maritis. nec molere nec coquinariā facere oportet: q̄ miniſteria ancillaria prorſus ſūt & ſeruilia: nō paꝝ multi ſūt q uxores habēt nō ut uxores: ſed ut ancillas: q iperioſiſſimos dōinos agūt nō maritos: Vñ fit ſæpe. ut oīs amor cōiugalis ī odiū exitiale uertat. Societas uiri & uxoris. ut auctor ē ariſtoteles ī. viii. ethicoꝝ. ſimilis eſt ariſtocratico impio. uir. n. impat uxori p dignitate. apd Barbaros ut idē refert īprio politicoꝝ. fœmīa & ſeruus eodē gradu habēt: caput mulieris ē uir: & exiſtiare debet uxor mores mariri eē legē uitæ ſuæ ipoſitā a deo: p cōiūctionē matrimōii. pterea ut ī oeconomicis traditū ē. oportet matrē familias dōinari oībus: q̄ itra domū ſūt: nec uiro decoꝝ uidet eē ea ſcire: q̄ intra ædes fiāt. EXtorres: extra gēitale ſolū amādatæ & q̄ſi exules. LONge parētū: procul a parētibus. POſtremus ptus. Cōqueſtio ē: qd pſyche cū ſit nouiſſima & poſtrēo fœtu pgēita beatior ſit ſororibus primigēiis: eruditi autumāt deteriores eē fœtus. q naſcūt nouiſſimi: ad qd Virgilianū illud grāmatici referūt. extremā ut phibēt ceo encheladoq; ſororē pgenuit. ubi extremā ex poſuit ſeruius pro peſſimam: tamq̄ peſſimi ſint ultimo loco geniti. Quāta: Ob magnitudinē & pondus. Qualia. Ob materiæ pciū. SPLENdicāt. ſplēdēt & radiāt. AFFEctiōe roborata. Cōſuetudo ut ī qt Lucretius cōcinat amorē ex cōſuetudie affectio cōiugalis roborat: amor pſētia gliſcit abſētia fit euanidus. Lelius apd ciceronē auxit iquit bēiuolētiā ꝯſuetudo: & a proptio decēter dictū ē. creſcit. n. aſſidue ſpectādo cura puellæ: Quātū oculis aīo tā pcul ibit amor. Surſū reſpicit. Diuia meditat & ad cœleſtia mētē uertit. Deā ſpirat. Diuios ſpiritus. & ferociā deæ cōgruētē p ſe fert. ſic ſilius & fratrē ſpirat ī armis. SEniorē maritū. & nupta & uidua ē q̄ nubit ſeni ut īquit ſcitiſſime plautus. CVCVRbita caluiorē. Fulgētius placiades hūc ex apuleio locū citās legit cucurbita glabriorē. & quouis puero pumiliorē. q̄ ſane lectio nitidior ē. ut expōas glabriorē p depilatiorē cutiſq; nitidioris: glabrū. n. depilatū dicius. & læuē: tales ſūt ſenes calui. ſ. & oī capillitio depopulati inſtar cucurbitaꝝ: q̄ ut nemo ñ uidet glabræ ſūt & leuiore polituraq; lubricæ: plautus ī aulularia. tu gallū ſi ſapis glabriorē reddes q̄ uolſus ludi⁹ ē. glabreta

Gēmoſū.
Gēmatū.
Gliſcere.
Gliſceræ menſæ.
Cæca fortūa ſurda
In lapide rotundo fortuna.
Bona fortuna.
Mala.
Primogenitus honoratior
Maxius natu imperat.
Nihil diuiduum in domo cōiugali.
Domeſticus labor matronarum.
Vxores nō ancillentur.
Societas coniugalis ariſtocratica.
Caput mulieris uir.
Nouiſſimus fœtus deterior.
Conſuetudo auget beniuolentia.
Glabrū.
glabrior
glabreta.

Columellæ dicūť loca denudata arboribus. & herbis uiduata: glabreſcere ē glabrū fieri. idē Columella herbæ ēt ungulis atterūť atq; ita glabreſcit. & fit idōea frumētis area. quadrupedū ut īquit Plinius dorſa piloſa ſūt uētres glabri. PVmiliorē: Molliorē atq; eneruatiorē: pūilos. n. dicūt auctore placiade molles atq; eneruès. alias pumilos: q & pumiliōes. dici paruulos coactæq; breuitatis nullus ignorat: quos uulgo græco tñ uocabulo manos uocāt. memorat Pliniꝰ pumilionū genus ī oibꝰ aialibꝰ eē atq; ēt īter uolucres. idē auctorē pumilionū īfelicitatē ī arboꝝ quoq; genere dici. Quicūq; horſcopū habuerit ī tertia pte Scorpii erūt Nani gibboſiri diculi. SEris & cathenis. In hāc ſentētiā ē illud Satyrographi pōe ſerā cohibe. Nā zelotypoꝝ & ſeniorū fere hic mos ē. ut ſeris obdāt fores. & peſſulis. catheniſq; cūcta diligēter occludāt. cū tñ īpudica ſeruari nō poſſit pudica nō debeat. Ignorāt uidelicet miſeri mariti iouē p īpluuiū deſcēdiſſe ad danen quā pater īcluſerat ītra turrī æneā uallaueratq; ſepimēto īexpugnabili. OBditā: Occluſā obſeptāq;. obdere oppōere ē operiř occludere. apd Oratiū latus obdit aptū. dictū ē ꝑ obicit & offert. ARTIculari morbo: Senes ībelles egroti

Glabreſcere.
Pumilli.
Pumiliones.
Nani.
Obdere.

pumiliorem. cunctam domum ſerris & cathenis obditam cuſtodientem: ſuſcipit alia. Ego uero maritum articulari etiam morbo complicatum: curuatumque ac per hoc rariſſime uenerem meam recolentem ſuſtieo. plerunque detortos: & duratos in lapidem digitos eiꝰ perfricans fomentis olidis: & pannis ſordidis: & fœtidis cataplaſmatibus manus tā delicatas iſtas adurens. nec uxoris officioſā faciē: ſed medice laborioſā pſonā ſuſtinēs. Et tu quidē ſoror uideris q̄ patiēti: uel potius ſeruili: dicā eni libere q̄d ſentio: hic pferas animo. enim uero ego nequeo ſuſtiere ulterius tā beatā fortunam

ſūt inamabiles uxoribus iniucūdi. ut pote qui paꝝ diligēter fūdū uxoriū colere poſſint: quo ī numero primis ſūt podagrici. & articulari morbo cōplicati: qbus ex pſcripto medicoꝝ uenere īterdicit: ſcribit. Cor. Celſus quoſdā articuloꝝ morbo laborātes cū toto anno a uio. mulſo. uenere. ſibi īpeꝛaſſēt ſecuritatē totius uitæ cōſequutos. uitia aūt articuloꝝ ī manibus pedibuſq; freqūētiora largioraq; ſūt q̄ ī podagris chiragriſq; eē cōſueuerūt: Ennius poeta articulari morbo piit. ut Euſebius chronographus ducet: de quo quītus ſerenus ſic memorat Ennius ipſe pater dū pocula ſiccat iniqua hoc uitio tales ferť meruiſſe dolores. Plinius reꝝ omniū & peculiariter Mediciæ curioſus cōdidit opuſculū de Medicia ī quo docet Betā ex melle & ficu īpoſitā morbis articularibus mederi: Itē folia uitiū trita admixtaq; farinæ ordeaciæ. CVRuatū. Diſtortū & ui morbi īcuruū factū. DVratos ī lapidē digitos. ob id chiragra lapidoſa nō minus uere q̄ decēter nūcupať: pſiꝰ. ſed cū lapidoſa chiragra fregeiit articulos. Fomentis olidis. Iter fomēta podagræ fœtida ē fimus pauonū: qui ut refert Hieronymus ī ſecūdo cōtra Iouinianū podagræ feruorē mitigat. podagræ quoq; medeť lapago herba aſpi ſucci grauis odoris: q̄ & mollugo uocať pcipue uero phycos thalaſſiō ideſt fucus marinus nō podagre mō. ſed oibus articuloꝝ morbis impōitř priuſq̄ areſiat. tradit Plinius ī libro medicinæ. bubulū fimū cū aceti fece & fimi caprini cinerē cū axūgia uetere podagris auxiliari. auctor ē Celſus fomētis calidis opus eē. ubi podagræ dolor uehemēs nr get citra tumorē. ſcribit Galenus ſe curaſſe podagricos ſāguis miſſiōe hoc ē phlebotomia. Plinius noſter podagræ morbū peregrinū eē tradit qui īſanabilis nō ē credēdus: quippe q̄m ī multis & ſpōte deſinit: & ī pluribꝰ curať ſūt podagræ frigide: q̄ fomētis calidis curāť: ſūt rubētes ideſt calidæ quas refrigeratoria medicamēta demitigāt: ī hāc ſētētiā cōſimiliter ait Sidōius apollinaris taceo īquit chiragricas manus uictas cataplaſmatū pānis tāq̄ ceſtubus īuolutas. ī uigeſima octaua Aquarii parte quicūq; habuerit horoſcopū auctore materno podagricus erit. fœmīas neq; calueſcere neq; podagricas fieri ſcribit Hippocrates ī aphoriſmis. Quod tñ ī quibuſdā ſecus cōtingere ſolet ex luxu & ītēperātia. idq; Seneca caſtigatiōe cēſoria taxat ī fœminis. FOEtidis cataplaſmatibus. Cataplaſma diciť emplaſtrū. hoc. n. geneř malagmata paſtilli. quos trochiſcos græci uocāt cōtinēť: de quoꝝ differētia ſubtiliter diſſerit. Cor. Celſus ī quinto: qui ī q̄rto īponēdū cataplaſma pcipit articularibus morbis. q̄d refrigeret: hæc aūt cataplaſmata bono epitheto fetida dicūť: cū ſint oia fere talia fetutina & graueolētia: meritoq; dixit Hipocrates ī libro de flatibus medicinā artē eē ſordidā. cū medicus res fedas fœtidaſq; tractare cogať. refert Plinius pluribus malagmatibus eos uti qui podagræ malō laborāt. VXOris faciē: Quæ nupta ē. ut iqt Apoſtolus. ī epiſtola ad corinthios. cogitat q̄ ſūt mūdi quo mō placear uiro. VIderis. Accētu acuto prima ſyllaba pronūtiať: ut uideris expōas pro uidebis: q̄ locutio apud eruditos ē frequentiſſima: ſicut in Euāgelio quoq; legi debet. quid ad nos tu uideris. q̄d male litterati ſacerdotes latinitatis prorſus ignari. ī quoꝝ labris ſoleciſmi barbariſmiq; ſcaturiūt perperā enuntiant media producta in propatulo ī eccleſia recitantes: Quos ego dum tā putide tāq; barbare fringutiētes inaudio mecum dicere ſoleo tu uideris ſcilicet beſtia: & inſenſatus. uerum ſicut in Decretis canonicis commonemur. & ab Auguſtino præcipitur in ſacerdote malle debemus ueriores q̄ diſertiores audire ſermones: nec antiſtites irridere: ſi aliquos forte animaduerterimus. uel cū barbariſmis uel ſoleciſmis deū inuocare. uel eadem uerba quæ pronuntiant non itelligere. perturbateq; diſtiguere. HIC. Hæc locutiōe Apuleio ꝑpe peculiari.

Vēus inimica podagricis.
Articulari morbo ennins periit.
Liber plinii de medicina.
lapidoſa chiragra.
Medicamēta ad podagraſ
podagræ rubētes.
Cataplaſmata.
trochiſci:
Tu uideris.
Barbariſmi ī ore ſacerdotum.

collapſā indigne.recordare.n.q̃ ſupbe:q̃ arrogāter no
biſcū egerit.& ipſa iactatōe in modice oſtentatōis tumē
tē ſuū prodiderit aīum.deq; tātis diuitiis exigua nobis
inuita proiecerit cōfeſtiq; ꝑſentia noſtra grauata pro
pelli:& efflari:exhibilariq; nos iuſſerit. Nec ſum muli
er:nec oīno ſpiro:niſi eā peſſū de tātis opibus deiecero.
Ac ſi tibi etiā ut par eſt inacuit:noſtra cōtumelia:cōſili
um ualidū ambæ requiramus.iāque iſta q̃ ferimus:nō
parētibus noſtris:ac nec ulli demōſtremus alii immo
nec oio qcq̃ de eius ſalute norimꝰ.ſat ē:ꝙ ipſæ uidimꝰ:
quæ uidiſſe penituit:nedū ut genitoribus & oībus po
pulis:tā beatū eius differamus ꝓconiū. Nec ſunt.n.bea
ti:quoꝝ diuitias nemo nouit.ſciet ſe nō ancillas ſed ſo
rores habere maiores. Et nūc qdē cōcedamus ad mari
tos & lares pauperes noſtros:ſed plane ſobrios reuiſa
mꝰ.deniq; cogitatōibꝰ ꝓſſioribꝰ īſtructæ ad ſupbiā pu
niēdā firmiores redeamꝰ.placet pro bono duabꝰ malis
malū cōſiliū:totiſque illis tā ꝓcioſis muneribus abſcō
ditis:comā trahētes:& pīde:ut merebāt:ora lacerātes:
ſimulatos redintegrāt fletus. Ac ſic parētes quoque re
dulcerato prorſus dolore:rapti deterētes:ueſania tur
gidæ:domus ſuas cōtēdūt.dolū ſceleſtū:imo uero par
ricidiū ſtruētes cōtra ſororē inſontē.interea pſychē ma
ritus ille:quē neſcit:rurſum ſuis illis nocturnis ſermo
nibus:ſic cōmonet. uideſne q̃tum tibi periculū uelitat
fortuna eminus.Ac niſi longe firmiter præcaues:mox

Efflare. Exibilare. Sifilare. Sifilatores. Peſſum dare. Differre. pipulum Iactare diuitias infruniti. Felicitas. bracteata pſonata.

COLlapſā indigne:Tāq̃ ad pſychen tāta fœlicitas acceſſerit imerentē indignāq; fortunæ bōis. EFflari exibilariq;:Quia a zephyro uento reportatæ ſūt amādatæq;:ideo ait decēter & nitide ſeſe efflari.exibilariq; iuſſas quaſi flatu uenti & ſibilo aſportari. Sine flatu eni & ſonore:qd græci ψιθυρισμα uocāt:uenti nō ſpirāt:alias efflare eſt animā inſtar flatus exhalare.& exibilare ſibilis explodere & iſectari:nā ſicut bōi plauſu excipiebāt:ita mali exibilabant:hinc illud Oratianū.populus me exibilat:At mihi plaudo ipſe domi:quod nos dicimus ſibilare.ueteres ſifilare dicebāt:cuius uerbi maledica ſignificatio eſt:& cōtumelioſa inde ſifilatores dicti q ſibilis explodūt. NEC ſū mulier.Mulieꝝ eſt ꝓpriū inuidere iraſci furere ultionē parare:iuxta illud uindicta nemo magis gaudet q̃ fœmina. PESſum deiecero.Peſſum dedero deieceroq; i ꝓcipitium. Lucanus ſidentia peſſū corpora. INAcuit.Pupugit excitauit indignationem. Quæ uidiſſe penituit:Mos eſt iuidoꝝ.ut alienis bōis tabeſcāt:& ex alienæ fœlicitatis inſpectiōe macerētur:iuxta illud Orationū iuidus alterius macreſcit rebus opimis:Ouidius de iuidia:itabeſcitq; uidēdo ſucceſſus hōinū. DIFFEramus ꝓconium. Inuulgemus publicemuſq;.differre.n.diuulgarē & diffamare:Plautus ego hic te pipulo differā:ubi pipulum accipitur pro cōuicio decliatū a pipatu pulloꝝ. NON ſūt beati:Sententia ex opinione uulgi ducta eſt:exiſtimantis diuitiaꝝ fructū eſſe ſplendorē & noticiam.ex precepto Senecæ diuitiæ neq; oſtentādæ ſunt neq; diſſimulādæ quoniā iactare diuitias infruniti animi eſt.abſcondere timidi:Diuitiæ apud ſapientē uirum in ſeruitute ſunt apud ſtultum in iperio.fœlicitas illoꝝ bracteata perſonata ſupparata decētiſſime dicit:qui uulgo.& forinſecus diuites uidentur cū ſibi & intrinſecus pauperes ſint:beatitas hominis non in opinione uulgi ſita eſt:ſed in ipſo.multi tamen ad opinionē uulgi uiuētes oſtentant iactantq; diuitias:ut ex illis uulgo notis beati uideantur:hinc eſt quod precioſā ueſtem nemo ferme induit domi.quam nullus ſit iſpecturus. NON ancillas:Inuidioſe dictū tāq̃ ancillarum loco nō ſoroꝝ habitæ eſſent apud pſyché. LAres paupes:Domicilia noſtra:q̃ ſi ædibus pſyches cōparētur.ſint oppido pauprima. DVAbus malis malū cōſiliū.Sicut duo bōi uno meliores ſūt:qđ & ariſtoteles referti tertio politicoꝝ:ita duo mali.& potiſſimum fœminæ peiores uno ſūt efficacioreſq; ad malū cōſiliū obeūdū.nō caret effectu.qđ uoluere duæ:Hercules ille robuſtiſſimus.non ualuit pugnare ſimul aduerſus duos hydrā.ſ.& cancrū:a qbus cū angeret iolai nepotis ſui iplorauit auxiliū:cuiꝰ rei meminit Plato ī euthydēo ꝓuerbiū quoq; apđ græcos ē freqns ουδε ηρακλης προς δυω.i.neq; hercules cōtra duos:ſup quo ita fabulāt:herculē cū olympicū agonē iſtituiſſet fidētē ꝓpriis uiribꝰ aduerſus duos depugnaſſe uictūq; eē:fuerūt aūt illis noia laius.& pherādrus:quos quidā creatū & eurytū uocāt:Duæ ergo malæ fœminæ malis cōſiliis inſtructæ accingunt ad ſororē pſychē peſſū deiiciēdā.& ex tātis fortunis eliminandā. VT merebāt ora.ut uiderēt ex affectu ſororio pietatē colere.Sed.ex iprobitate gēuina merebāt eē ore lacerato & facie diſcerpta. REDVLcerato dolore.Renouato metaphora ab ulcere:qđ obductū reſcinditur:& nouo quaſi ulcere recrudeſcit.Quē neſcit:ideo pſyche maritū neſcire dicit:qa formā eius oculis nō uſurpat:ſed tactu tātū ſentit. VElitat. Obiectat & i te iaculat:ab exēplo uelitaris pugnæ tráſlatū uerbū.Vñ & uelitatio dicta cōtētio & ultro citroq; ꝓbroꝝ obiectatio.Plautus neſcio quid uelitati eſtis inter uos.turpilius cōparce uerbis uelitare ad rē redi:de uelitibus:qui ſūt milites leuis armaturæ uñ uelitari & uelitatio iclināt Vegetius.Liuius:Saluſtius.cæteri.ab Oui

Hydra & cācer uincunt herculem. prouerbium. Redulceratus dolor. Velitatio Velites.

dio dictũ ẽ:nõdũ calefacti uelitis haſta ſolũ:Velitares haſtas primus tyrrhenus inuenit. EMInus:Procul. COminus.Prope. PERfidæ lupulæ.A lupa p diminutionẽ dicit̃.nomẽ ẽ probroſum:in ſororibus pſyche. NON uidebis ſi uideris.Pſyche ſi maritũ uidiſſet illũ amplius uiſura nõ erat:& qđ mirũ ẽ illo tãtiſper frui poterat donec non uideret.cũ uidere cœpiſſet uſu priuabat̃. LAmiæ.Infames ꝓbroſæq; ſorores:de ſignificatu lamiaꝝ:In primo cõmẽtario fuſius uberiuſq; pſcripſi. GEnuina.Inſita & ĩgenita.Ouidius tãtaq; ſimplicitas puerilibus affuit annis. A.Gelius ſabulã Plauti genuinã uocat quã ĩtelligi uult maxime Plautinã & ab ĩpo plauto quaſi generatã

uelitares haſtæ. — Genuina

cominus cõgrediet̃.pfide lupulæ magnis conatib⁹ nefarias ĩſidias tibi cõparãt.quaꝝ ſũma ẽ: ut te ſuadeant meos explorate uultus quos ut tibi ſæpe p̃dixi non uidebis:ſi uideris. Ergo igit̃ ſi poſt hac: peſſimæ illæ lamiæ noxiis aĩs armatæ uenerit: ueniẽt aũt ſcio:neque oĩno ſermonẽ coferas.& ſi id tolerare pro genuĩa ſimplicitate:proq; aĩ tui teneritudĩe nõ potueris: certe de marito nil qcq̃ uel audias:uel reſpõdeas.Nã & familiam noſtrã:iã propagabim⁹.& hic adhuc ĩfãtulus uterus geſtat nobis ĩfãtẽ aliũ.ſi texeris nr̃a ſecreta ſilentio diuinũ.ſi prophanaueris:mortalẽ nuntio.pſyche leta florebat:& diuĩæ ſobolis ſolatio plaudebat.& futuri pignoris gloria geſtiebat.& materni nominis dignitate gaudebat creſcentes dies:& mẽſes exeũtes anxia nũerat.& ſarciæ neſcia rudimẽta mirat̃.de breui pũctulo tm̃ ĩcremẽtulũ locupletis uteri.Sed iã peſtes ille terterrimæque furiæ anhelãtes uipereũ uirus.& feſtinantes ĩpia celeritate nauigabãt.Tũc ſic iteꝝ momẽtari⁹ maritus ſuã pſychẽ admoẽt.Dies ultimus & caſus extrem⁹.& ſextus ĩfeſtus:& ſanguis inimicus iã ſũpſit arma.& caſtra cõmouit.& aciẽ dixerit.& claſſicũ pſonauit.iam mucrone deſtricto iugulũ tuũ nefariæ tuæ ſorores petũt.Heu quãtis urgemur cladibus: pſyche dulciſſima tui noſtrique miſeret̃ religioſaque cõtinẽtia domum:maritũ:teque & iſtũ puulũ noſtꝝ iminẽtis ruĩe ĩfortunio libera:nec illas ſceleſtas fœmĩas quas tibi poſt iterneciuũ odiũ:& calcata ſãguinis fœdera:ſorores appellare non licet: uel uideas:uel audias: cũ more ſirenũ:

IN fantulus uterus Vteꝝ pſyches appellat ĩfãtulũ ob annos puellares & ætatẽ pene ĩfantilẽ. SED texeris.Lege ſi texeris. DIuinũ:Hic diſtinguẽdũ ẽ ut ſit ſenſus.pſychen cõcepiſſe in utero infantẽ: qui diuinus futurus eſt:ſi ſecreta cupidinis ſilentio religioſo condiderit: mortalis uero ſi arcana inuulgauerit: detexeritq;.hoc .n.ſignificat ꝓphanare.quaſi polluere cermoniaꝝ ſecreta.& inter prophanos enarrat̃. DIuinæ ſobolis.Tãq̃ paritura eſſet in mortalẽ & deũ. GEſtiebat.Letabatur alias cupiebat: Geſtire eni mõ cupere:mõ lætũ eẽ. exornatio Rethorica eſt:q̃ latine cõpar dicit̃:græce iſocolõ. SARcinæ.Pregnationis.& cõcepti fœtus. PVNctulo: Rẽ obſcenã opculo decẽti cõuelauit:nã ſicut ictu ſerpentis extuberatũ fit corpus:ſic uulnuſculo & punctiõe genitaliũ uterus fœminæ ĩtumeſcit & locuples fit.ac fecundus ex conceptu. PEſtes illæ:Sorores pſyches: q̃s condigne & peſtes & uiperas uocat:cũ nihil peſtilentius: nihil uenenatius eẽ poſſit:fœminis in ſororẽ furentibus.& exitium ſorori meditantibus. TETERrimæ. Crudeliſſimæ ĩpiiſſimeq;. MOmẽtarius.Eleganter momẽtariũ maritũ uocat cupidinem.qui momẽto aderat momẽto ſentiebatur momẽtum dicimus tẽpuſculum

Geſtire. — Momentarius.

hic a Quĩtiliano momentoſa apis rapina dicta.plinius momẽtũ thuris momẽtũ reſine aliarũq; reꝝ frequẽter uſurpat ꝓ modico & pauxillo:iterdũ momẽtũ accipit̃ ꝓ põdere & efficacia ĩ reb⁹ ob eundis.Lucanus non põdera reꝝ nõ momenta ſumus. SExus infeſtus:Fœmineus.& ad ſorores pſyches referendũ. CAſtra cõmouit:Tranſlatio omnis eſt a re militarii:in qua arma ſumuntur.caſtra mouentur: acies dirigitur.& claſſicũ canit:dicimus autem claſſicum.& tubam bellicã.& ſonũ bellicum:Virgilius claſſica iãq; ſonãt it bello teſſera ſignũ.claſſici uero homines dicti ſunt primæ claſſis.& qui ampliſſimo cenſu cenſebãtur:unde p trãſlationẽ claſſici ſcriptores ꝓ clariſſimis primariiſq; accipiuntur. CONtinentia.Vt te ipſã contineas a ꝓdẽdis arcanis.& mariti facie reuelãda. ISTVM paruulũ:Quẽ.ſ.in utero geſtas. PRIVS.Corrige poſt. INterneciuũ:Exitiale peſtiferũq; plinius ſcribit aſpidas habere iterneciuũ bellũ cũ ichneumone internectionẽ dicimus extinctionẽ occidioneq;.A.Gellius in tertio is cũ omni domo familia fortuniſq; omnibus ſuis ad internectionẽ uſq; deperiret. SANguinis:Sororiæ neceſſitudis. MOre ſirenũ.De ſineribus fabula notiſſima:quas poetæ tradũt ſuauitate cãtus pellexiſſe nauigãtes ĩ perniciẽ:hic epigrãmatiſta ſirenas uocat hilarẽ nauigãtiũ pœnã.& crudele gaudiũ.apud Homeꝝ ſirenes ulixẽ ĩuitãt hoc carmĩe:quod.M.Tullius latinitate donauit:o decus argolicũ qui puppi flectis ulixes auribus ut noſtros poſſis agnoſcere cãtus.idẽ.M.Tullius libro quĩto de finib⁹ autumat nõ nocũ ſuauitate ſirenas.aut nouitate q̃dã cãtiuculaꝝ reuocare ſolitas eos eẽ:qui præter uehebantur

Momentoſa rapina. — Momentum. — Claſſicũ. — Claſſicus homo. — Interneciuum. — Internectio. — De ſirenibus.

ſed quia multa ſe ſcire profitebātur.ut homines ad eaꝝ ſaxa diſcendi cupiditate adhereſcerent.cōmemorāt coſmographi īſulas ſirenuſſas.ī quibus ſirenes habitauerīt quas alii ī tractu pelorio cōſediſſe ferūt:nō eni ſatis cōſtat in ſicilia.an in italia fuerit ſirenū domiciliū.Statius opinat̄ ī ſicilia cōſtitiſſe:a quo
ſiculæ uirgines. ſiculæ uirgines nomināt̄:cū ait in ſecūdo ſiluaꝝ:Nec ſi tergeminū ſicula de uirgine carmen:tres aūt ſirenes fuiſſe credūtur:quaꝝ una uoce:altera tibiis.Tertia lyra cōcineret:ſecūdū ueritatē meretrices fuiſſe credunt q̄ trāſeuntes.quoniā ad egeſtatē deducebāt fictæ ſunt illis inferre naufragia.has ulixes obturata ceræ craſſamēto aure trāſiſſe dictus.quia meretricias blādicias cōtempſit:hinc illud Satvrographi.
Tractoriæ. Qui ſiculos cātus effugit remige ſurdo. fulgētius mythologus ſirenas græce tractorias latīe dici autumat.tres aūt ideo fingi qa amoris illecebra tribus modis trahit̄ aut cātu aut uiſu aut cōſuetudīe.

SCOpulo ꝓminētes.ſic ſirenes ī ſcopulis mãſiſſe ꝓdūt̄: Virgili⁹.Iāq; adeo ſcopl̄os ſirenū aduecta ſubibat.a Hieronymo ꝓuerbialit̄ dictū ſirēos ſcopl̄os obturata aur̄ trā
fœminæ ſito. Incertās īfrīgēs nec explicās.
ligulacæ. neq; abſoluēs uerba p̄ ſingultu & lachrymis. FIderi. Legēdū fidei.
Parciloquium. PARciloq.ſcio.īqt te iā expimē to didiciſſe me neq; largiloquā nō multiloq̄ eē:ſed ſermōis deparcā & nihil effutiētē qđ reb⁹ tuis obſit fœmīæ.n.natura ſūt loquutuleiæ & ligulacæ.& ut a poeta antiquo dictū ē.nulla īuēta ē muta ī oī ſæculo.hic p̄ceptū illđ ſaluberrimū. γυναικι μηδεποτε πιστευσεις απορρητα.i. fœmīæ nūq̄ arcana crediderís. κουφον γαρ το των γυναικων εστι φυλον.leue ē genus fœmiaꝝ. ꝑciloquiū a ꝑcitate loq̄læ dictū.ſicut pauciloqū.& e cōtrario m̄ltiloqū:q̄ uitia ī amatorib⁹ eē aſſerit plaut⁹. IN uicē imaginis.ī locū imagīs tuæ quā mihi denegat̄ cōtēplari:uicaria ſuccedat ſoroꝝ ꝯſpectio. CINnameos.Odoratiſſimos.ſuaueolētiā cīnami ſpirātes. MEI ſimiles.Sicut in pſyche erāt genæ læuor̄ ꝺcētes & īueſtes:ſic & ī cupidīe tales ſētiebāt̄ cui⁹ floſculus ē perēnis & genæ ſine barba. IN hoc puulo.Optat filiū naſcituꝝ patri ꝯſimilē fore ſic Dido Virgiliana:ſi qs mihi puulus aula luderet eneas q te tm̄ ore referret. ERogat⁹.rogādo exorat⁹. GERmāi ꝯplex⁹.ſororii. Pſyches aīa.alluſio ad nomē pſyches:quo aīa ſignificat̄. DEcātat⁹.Quaſi cātamīe quodā ꝑuict⁹ ꝑſuſq;. PRÆuertit lumē diſceſſu ſuo āticipauit ꝑuēitq; exortū diei:ne ī die lūinoſo ꝯſpicu⁹ foret & ſpectabil̄. Iugū ſororiū eleгāter noīe iugi ſororii ſorores duæ ſignificāt̄.aīs corpibuſq; ſociatæ ſicuti iugū boū dicīus: alluſio ut̄ eē
Iugum ſororium. ad iugū oratiæ ſub quo capit̄ adopto miſſus ē orati⁹ ſororicida:qđ ſororiū tigillū uocāt:đ quo Liui⁹ diōiſi⁹ cæteri. Cōſpōſæ. colligatæ ꝯnexæq; mutua pactōe:ꝯſpōſos āt iq dicebāt ade mutua colligatos. RE
boues binos iunctos. cta.ſ.uia abſoluta locutō:ī obſcēo carmīe ñ aſſis faciūt eūtq; recta. Optæ:expectātes ꝑſtolatæ. IN altū:ī altitudinē īfimā.& ꝑcipitiū:altū.n.dicīus đ imo & ſūmo INcōtatæ:ñ moratæ ſine cōtatōe ulla & mora.
Prædā:pſychē:q̄ ueluti ꝑdā īuadebāt. Theſauꝝ fraudis.ſicut ī theſauro diuitiæ abditæ reponūt̄.ſic ī
adular. pectorib⁹ iſtaꝝ ueluti ī theſauro abditæ latebāt fraudes & doli. Adulāt.adulāt̄ blādiūt̄ ueteres adulat
pera geſtamen cynicoꝝ. dicebat:qđ nūc dicīus adulat̄:lucreti⁹ lōge alio pacto gāitu uocis adulāt. M.T.ī ſcda tuſculana ī carmīe eſchili ſublīe aduolās pinata cauda nr̄u; adulat ſāguinē:uerbū ꝯpoſitū ē ex accedēdo & ludēdo. In iſta pula:ī utero & uētre:q̄ uicē pæ p̄bet:receptaculūq; ē fœt⁹ ꝯcepti.pa cui⁹ dimiutiuū ē pula geſtamē ē cynicæ fāiliæ id.n.diogēi & ātiſthēi cynicis philoſophis:pa ē & baculus. qđ regib⁹ diadēa.qđ īpatorib⁹ palu
Hilaritudo. damētū:qđ pōtificib⁹ galerus.crates uillas ornatiſſimas.una pula mutauit.& ſupellectilē cynicā hocē
Hilareſcere. baculū & perā ultro diuitiis abiectis appetiuit. Hylarabis:Gaudio & hylaritate ꝑfundes hylaritudinē ꝓ hylaritate ueteres dixerūt:plaut⁹ onera te hylaritudīe:hilareſcere quoq; ꝓ hilarari & lætū fieri uſurpāt
Hilaria. hilaria apud antiquos dictus eſt dies feſtus.in æquinoctio uerno:quo tempore iam omnia exhilareſcunt:hinc uopiſcus in aureliano hilaribus inquit omnia feſta & fieri ſcire debemus & dici.

ſcopl̄o ꝓminētes:fūeſtis uocib⁹ ſaxa ꝑſōabūt: Suſcipit pſyche ſinglt̄u lachrymoſo ſmonē īcertās. iā dudū qđ ſciā:fidei atq; ꝑciloq mei ꝑpēdiſti documēta.nec eo ſeci⁹ adprobabit̄ tibi nūc ēt firmitas aī mei.tu mō Zephyro nr̄o rurſū p̄cipe:fūgat̄ obſeqo.& īuicē denegatæ ſacroſāctæ imagīs tue:redde ſaltē cōſpectū ſoroꝝ:ꝑ iſtos cīnameos & undiq; pēdulos crīes tuos.ꝑ teneras & teretis & mei ſimiles genas:ꝑ pect⁹ neſcio q̄ calore feruidū.ſic ī hoc ſaltē puulo cognoſcā faciē tuā ſupplicis anxie piis p̄cib⁹ erogat⁹: germāi cōplex⁹ ī dulge fructū.& tibi deuotæ dicatæq; pſyches animā gaudio recrea.nec qcq̄ āpli⁹ ī tuo uultu reqro.iā nil officiūt mihi.nec ipſæ nocturnæ tenebræ.teneo te meū lum̄. his uerbis & amplexib⁹ mollib⁹ decātat⁹ marit⁹.lachrymaſq; ei⁹ ſuis crinibus detergēs:facturꝝ ſpopōdit:& p̄uertit ſtatī lumē naſcētis diei.iugū ſororiū cōſpōſæ factōis:ne parētib⁹ qdē uiſis:recta de nauib⁹ ſcopulū petūt illū p̄cipiti cū uelocitate.nec uēti ferētis optæ p̄ſētiā: licētioſa cū temeritate proſiliūt ī altū.nec īmēor zephyr⁹ regalis edicti:q̄uiſ īuit⁹:ſuſceptas eas grēio ſpirātis auræ ſolo reddidit. At ille īcōtatæ:ſtatī cōferto ueſtigio:domū penetrāt.cōplexeq; ſuā p̄dā.ſorores noīe mētiētes: theſaurūq; pœnit⁹ abdite fraudis:uultu læto teſtētes:ſic adulāt.pſyche:ñ ita ut pridē paruula:& ipſa iā mater es.quātū putas bo

ni nobis geris ĩ iſta perula: quãtis gaudiis totã domũ hylarabis. o nos beatas q̃s in tantis aureis nutrimenta letabũt. q ſi parẽtũ ut oportet pulchrytudini reſpõderit: protius cupido naſcet̃. Sic affectõe ſimulata paulatĩ ſororis ĩuadũt aĩum. ſtatĩq; eas laſſitudĩe uie: ſedilibus refotas: & balnearꝝ uaporoſis fõtib⁹ curatas: pulcherrĩe triclinio: miriſq; illis & beatis edulib⁹: atq; tucetis oblectat. iubet citharã loq. pſallit̃. tibias agere. ſõat̃. choros cãere. cãtat̃. q̃ nullo p̃ſẽte cũcta dulciſſimis modulis: aĩos audiẽtiũ rẽulcebãt. Nec tam̃ ſceleſtarꝝ fœminarꝝ neqtia: ul̃ ipſa mellita cãtus dulcedĩe mollita cõqeuit. ſede ad deſtiatã fraudiũ pedicã: ſ̃mões cõferẽtes: diſſimulãter occipiũt ſciſcitari: q̃lis ei marit⁹: & ũn natalium ſectacula prouẽiret. Tũc illa ſimplicitate nimia: priſtini ſ̃mõis oblita: nouũ cõmẽtũ ĩſtruit. Aitq; maritũ ſuũ de prouĩcia maxĩa magnis pecũiis negociãtẽ iã mediũ curſũ ætatis ager̃. ĩterſpſũ rara cãicie. ne ĩ ſ̃mõe iſto tãtillũ morata: rurſũ opiparis mũerib⁹ eas hõuſtas: uẽto ſo uehiculo reddidit. Sed dũ zephyri trãqllo ſpũ ſublimatæ domũ redeũt: ſic ſecũ altricãtes. qd ſoror dicius de tã mõſtroſo fatuæ illi⁹ mẽdacio: tũc adoleſcẽs mõ florẽti lanugĩæ barbã ĩſtruẽs: nũc ætate media candẽti cãicie lucidus. quis ille: quẽ tẽporis modici ſpatiũ repẽtia ſenecta reformauit: nil aliud repies mi ſoror. q̃ uel mẽdacium iſtã peſſimã fœminã cõfingere. uel formã mariti ſui neſcire. quorꝝ utrꝝ uerꝝ eſt: opib⁹ iſtis q̃ primũ exterminãda eſt. qđ ſi uiri ſui faciẽ ignorat: ideo profecto denupſit: & deum nobis prægnatõe iſta gerit. certe ſi diuini puelli: quod abſit: hic mater audierit. ſtatim me laqueo nexili ſuſpendam. Ergo interim ad parentes noſtros redeamus. & exordio ſermonis huius quam concolores fallacias adtexamus. Sic ĩflammatæ. parẽtib⁹ faſtidienter appellatis: & nocte turbatis uigiliis perdite: matutino ſcopulum p̃uolãt. & ĩde ſoliti uẽti præſidio uehemẽter deuolãt. lachrymiſq; p̃ſſura palpebrarꝝ

LAEtabunt: lætas facient. & lætificabũt: Liuius in egyſto. iã ne oculos ſpecie letauiſti optabili. AFfectõe: dilectõe ſororia. & germanitatis affectu. VAporoſis: calidis & uapore mulcentibus. quales ĩ balneis expetimus. auctor eſt Victruuius medicamentoſas eẽ aquas oĩs calidas. MIris edulibus. ideo mira edulia uocat. qa p̃ſto parata erant: nec tamẽ apparebat qbus miniſtrantibus ĩportarẽt̃. olĩ numa põpilius uocatis cõuiuĩs. ui magica effecit. ut repẽte fercula oĩfaria p̃ſto eẽnt. & menſæ oĩ apparatu cõuiuali inſtructiſſimæ ſpectarent̃: qđ ſane mirꝝ mirandũq; apparuit. TVcetis. regalibus cibis & eſcis de qbus ante diximus. CItharã loq: ſic Virgilius. obloqt̃ muneris ſeptẽ diſcrimina uocũ. PSAlit̃: canit̃ pſalocithariſtæ apud ſuetoniũ dicũt̃ cithara canẽtes. CHOros canere: q ex multorꝝ uocibus diſſonis ſymphoniã faciunt atq; concentũ. PEdicã: laqueũ & tendiculã: ſunt. n. pedicæ laquei qbus pedes illaqueãt̃. Virgilius tũc gruibus pedicas & retia põere ceruis.

NOtaliũ: lege nataliũ: q̃rebant enĩ qbus natalibus ortus eẽt maritus pſyches: & qua ſecta ꝓ pagatus: nãq; a ſecta ſectacula deriuat̃: quaſi ſeqla q̃dã. & ꝓpagatio nataliũ. COMẽtũ: excogitatũ fictũq; mẽdaciũ. PRIſtini ſermonis oblita: uetus uerbũ ẽ. mẽdacẽ memorẽ eẽ oportere. INter ſparſũ rara canicie: Domiciãus comã inqt in adoleſcentia ſeneſcẽtẽ forti aĩo fero. idẽ caput cuiuſdã uarietate capilli ſubrutiiũ & canicie iter ſparſũ ꝑfuſã niuẽ mulſo dixit. canicies teſte plinio homini tm̃ eſt. & equis. ſed homini ſẽp a priori pte capitiſ tẽpora. ut alexãder aphrodiſeus & ariſtoteles tradũt prio caneſcunt. hĩc illud Maronianũ. tẽporib⁹ geminis canebat ſparſa ſenectus. cõtrahit̃ ãt canicies iopia & exilitate caloris. Ruffi hoĩes celeriuſq̃ nigri caneſcũt. TANtillũ: minimũ. tunc adoleſcẽs: ſecũ malæ ſorores bonã ſororẽ criminãt̃. tãq̃ mendacẽ. & uanidicã: q̃ cũ prius dixiſſet maritũ ſuũ iuuenẽ eẽ ſpecioſũ: nũc repẽte eũdẽ dicat ſeneſcẽtẽ cãeſcere. VENtoſo uehiculo: zephiri uectaculo. AETAte media: ætatẽ mediã uocãt. q̃ media ẽ iter iuuẽtã & ſenectã: q̃ auicẽna. noiat ætatẽ pulchritudĩs: q̃ fere ẽ a. xxx. uſq; ad xxxx. ãnũ eadẽ ætas cõſiſtẽdi noiatur Hipo. ĩ aphoriſmis ſcđo cõſiſtẽtes facile iedĩá ferĩ autũat quos græce appellat. λευτερορ κάκεστικοτεσ media ætas. ut tradit Celſus tutiſſima ẽ: q̃ neq; iuuẽtæ calorĩ neq; ſenectutis frigorĩ ĩfeſtat̃. plaut⁹ ĩ aulularia poſt mediã ætatẽ q medi am uxorẽ ducit domũ/ nomẽ libero poſthum⁹. CANdẽti: albicãte. ET deũ gerit. ex deo. n. & ĩmortali deũ & ĩmortalẽ geri cõſectariũ ẽ. fili⁹ tũc o nate deũ diuoſq; datur beatos. HIC mĩ audierit: hæc dei mĩ appellabit̃: & ſe matrẽ diuini filii noiari audiet. NExili. a nectẽdo nexilis liq̃s dictus: ſic & ueſtis nexilis. cui⁹ uſus fuit ante ueſtimẽta textilia. Lucreti⁹ nexilis ante fuit ueſtis q̃ textile tegmẽ. Quã colores: purior lectio ẽ & plãior ſi legas cõcolores q̃ſi cõſimiles cõgruẽteſq;. FAſtidiẽter: cũ faſtidio faſtidioſe aduerbium eſt: antiqui tedulum interdum pro faſtidioſo interdũ ꝙ oibus odio eẽt ponere ſoliti ſunt.

Lætare.
Medicamentoſa calida aq̃
Mirꝝ de conuiuio numæ.
pſallocithariſtæ.
pedicæ.
ſectacula
Dictum.
Domitiani.
Canicies
Ruffi cito caneſcunt.
ætas cõſiſtendi.
Media uxor.
Nexilis ueſtis.
Tedulus

COActis:ſic Terentius hæc uerba una me hercle falſa lachrymula quã oculos terendo miſere uix ui expſſerit reſtinguet. PRAEſſura:expſſiõe. APpellãt:alloquũt:alias appellare dr̃ creditor debitoré:qñ creditã pecuniã repoſcit. Alphius fœnerator dicere ſolebat bona noĩa fieri mala ſi nũq̃ appelles: Quĩtilian⁹ in.v.& paup eras & tu maxĩe a creditoribus appellabaris. hoc intellectu eſt illud poſitũ a Satyrographo. ſed penſio clamat poſce:ſed appellat puer unicus:alias appellare ẽ idẽ qd prouocare. ut appello cæſarẽ. prouoco ad populũ:notiſſimus ẽ apud iuriſcõſultos titulus de appellatõib⁹. TANti mali ignorãtia: ſorores aiunt pſychẽ beatã ſibi uideri ex eo ꝙ mala ſua ignoret neſciatq; qbus piculis obnoxia ſit apud Senecã ait ædipus iners maloꝝ remediũ ignorantia. INcurioſa:ſecura & negligens. IMmanẽ colubrũ: hoc cõmẽto mẽdacioq; falacioſo ſubuertere conant̃ ſimplicẽ pſychen. fingẽtes ſe hr̃e ꝓ cõpto. maritũ pſyches ſerpentẽ eẽ. enormitate terribilẽ ingluuie & ueneno formidãdũ: De olympiade alexandri magni matre traditũ ẽ cũ ſerpẽte cõcubuiſſe ex eoq; cõcubitu alexãdꝛ magnũ eẽ cõceptũ:cõſimilis fabula ꝓdidit Scipionẽ diuinæ ſtirpis uiꝝ ꝓgẽitũ eẽ ex ĩmãis anguis cõcubitu: q cũ põpõia matre creditus ẽ concubuiſſe. MVLtinodis: iũcti legẽdũ. ut uolumĩa multinoda accipias ꝓ nodoſa. & nodis multis ĩplicata. VOluminibus:ſpiris ſinuoſis. Virgilius ſinuatq; ĩmẽſa uolumĩe terga. COLla ſanguinãtẽ: habẽtẽ collũ ſãguineũ. figura poetica. HIãtẽ:ore patulo. & ut ueteres dicebãt hietãti. INgluuie:ingluuiẽ uẽtris capacitatẽ eẽ iterptat̃ Seruius enarrãs illud Virgilianũ:ĩprob⁹ ĩgluuiẽ rãiſq; loquacibus explet. ego opĩor ĩgluuiẽ ꝓprie dici ſinũ gutturis & capacitatẽ:ĩ auibuſ potiſſimũ: quo mergũt̃ recẽtia cibaria:ut gallinæ palũbes. colũbæ. ꝑdices hñt. cætera fere carẽt eo ſinu:ſed gula patentiore utunt̃:ut gracchuli. corui. cornices. albertus magnus recẽtioreſq; ſcriptores pappã id ĩ auibus appellãt plinius ſinũ:& ĩ onocrotalis uteꝝ ĩgluuies ꝓ uoratrĩa & guloſitate uſurpat̃. SORtis pythice:oraculi apolineĩ. BEſtiæ nuptiis:uerba oraculi ſũt hæc. nec ſperes geneꝝ mortali ſtirpe creatũ:ſed ſæuũ atq; feꝝ uipereũq; malũ. CIRcũſecus:ĩ circuitu a lateribus huiuſce loci & regiõis. ACcolæ:uicini cõtermini. accolas ꝓprie dicimus fluuioꝝ & mõtiũ. ut accola padi. & accipit̃ ꝓ eo q̃ habitat ꝓpe locũ deſcriptũ. MAturauerit:maturã fecerit. exactis mẽſibus legitiæ partõis:& maturi fœtus. HIC:hæc. VOcalis ſolitudo:pp uoces quas pſyche famulas habebat ſine corpore. & ita callidiſſime eleuãt bõa:qbus illa beata uiſebat̃. CLANdeſtiæ ueneris. qa furti cupido nec ulli cõſpicuus coibat cũ pſyche. NOſtꝝ fecerimus. exiſtimabimur fũctæ officio noſtro qd pi as ſorores decet. ANImi tenella:aio puellari tenero molli. archaiſmos ẽ. MEmoriã effudit:cõſimiliter plautio ſoſiæ exciderũt ꝑ formidĩe mãdata dominica. LVrida:pallida & lurore deformata. EXangui colore:ex metu ſanguis & calor in imũ perfugiunt deſerẽtes loca exteriora. ut docet ariſtoteles ĩ problematis. unde fit ut metuẽtes palleſcant. & quaſi exangues cõſpiciãt̃:ex eodẽ timoris affectu uenter ſoluit̃ & libido urinæ laceſſit. quia uidelicet calor ex ſuperis in ima defluens & ex ſũmis ad intima penetrans aluum mouet & ueſicã. TERtiata uerba:eleganter uerba tertiata appellat imperfecta. lapſantia & ex pauore nutabunda. qñ ſcilicet hõ exanimatus. nõ integra uerba enuntiat. ſed uix tertia quæq; profert mediis ex perturbatõe quaſi deuoratis ſuppſſiſq;. ẽ. n. affectus hic naturalis. SEmianimi uoce. attenuata. & quaſi iter mortua ex formidĩe.

coactis hoc aſtu puellã appellãt. Tu qdẽ fœlix. & ipſa tãti mali ignorãtia beata:ſedes ĩcurioſa piculi tui. nos aũt q̃ ꝑuigili cura reb⁹ tuis excubamus: cladibus tuis miſere cruciamur. Pro uero nãque cõperim⁹: nec te ſocie ſcilicet doloris:caſuſque tui:celare poſſumus. ĩmanẽ colubrum multinodis uoluminibus ſerpentem ueneno noxio colla ſanguinantem:hiãtem ingluuie profunda tecũ noctibus latenter acqeſcere. nunc recordar̃ ſortis pythice. q̃ te trucis beſtiæ nuptiis deſtinatã eẽ clamauit. & multi coloni. qque circunſecus uenant̃: & accolæ plurimi: uidere eũ ueſpa redeũtẽ e paſtu. proximique fluminis uadis innatantẽ. nec diu blãdis alimoniarũ obſeqis te ſagĩati oẽs affirmãt: ſed cũ primũ prægnationẽ tuã plenus maturauerit uterus opimiorẽ fructu ꝑditã deuoratuꝝ. At hic iã tua ẽ exiſtimatio: utꝝ ſororibus pro tua cara ſalute ſollicitis adſentiri uelis. & declinata morte nobiſcũ ſecura piculi uiuere: An ſeuiſſimæ beſtiæ ſepeliri uiſceribus: qd ſi te ruris huius uocalis ſolitudo: uel clandeſtiæ ueneris fetidi: piculoſique cõcubitus: & uenenati ſerpẽtis ãplexus delectãt: certe piæ ſorores noſtꝝ fecerim⁹. Tũc pſyche miſella: utpote ſimplex: & aĩ tenella: rapit̃ uerboꝝ tã triſtiũ formidine: extra terminũ mẽtis ſuæ poſita. prorſus oĩum mariti mõitionũ: ſuarũq; promiſſionũ memoriã effudit. & ĩ profũdũ calamitatis ſeſe ꝑcipitauit. tremẽſq; & exãgui colore lurida tertiata uerba: ſemianimi uoce ſubſtrepens: ſic ad illas ait. Vos qdẽ cariſſimæ ſorores: ut

appellat creditor. debitorẽ.

Olympias cũ ſerpente cõcubuit.

Ingluuies.

pappa

accolæ

archaiſmos.

Metuẽteſ palleſcũt.

Metus ſoluit uẽtrem.

PAR:æquũ & iuſtũ. CViatis:cuius gentis.& patriæ nom ẽ gẽtile eſt: cuias dr̃ & cuiatis priſcianus In.xii.nõ ſolũ cuias ſed etiã cuiatis proferebant:cõmuni gñe.plautus in penulo.qd ſit cuiatis. unde ſit ne parſeris. Lucifugã:lucifugos & lucifugas dicimus fugitantes lucẽ.alumnos tenebrarũ & tenebri coſa uita gaudentes.M.Tullius libro prĩo de finibus.Lucifugi maledici.monſtroſi etiã alii amatoriis leuitatibus dediti.Seneca lucifugas hoĩes appellat q cõtra naturã uiuunt:hoc eſt de die dormiunt.no cte uigilant.& ad cæreos ac lumina uiuunt.Quos eleganti uocabulo lychnobios quoq; appellat qua ſi lucernarios.& ad lucernã uiuentes. Fulgentius Quãuis ille cõiũx. lucifuga ſororios ei cõminando uetaret aſpectus. MArito: lege maritũ conſentio inquit maritũ meũ eẽ beſtiã aliquã prout uos recte aſſeritis. NEq; corrige me:ẽ enim ſẽſus.abſterret me quo minus eũ aſpicer̃ poſſim. PEriclitãti:in picula conſtitutæ alias picu lũ hoc ẽ expimẽtũ facienti. SVB ſiſtite: ſuccurrite ſubuenite. IN curia:negligentia & ignauia: ſcitũ Catonis tuſculani illud eſt cultus inqt magna cura:magna uirtutis.incuria apud priſcos ſiqs paſ ſus eẽt agrũ ſuũ ſtetileſcere.eũq; habuerat derelictui. is notabat̃ incuriæ hoc ẽ ĩpoliciæ. GLAdiis fraudiũ:tota locutio ẽ ex trãſlatõe ducta.ut & latibula machinarũ.& gladii fraudiũ & portæ aĩ patentes. p metaphorã decẽtẽ dicta ĩtelligãt̃. ORIgis nex⁹,uiculũ cõiũctioq; neceſſitudĩs ſororiæ: nexũ rẽotiori quadã ſignificatõe & uulgo parũ nota dixerũt ueteres obligationẽ oĩem.qcũq; p æs & librã fit.:dq; necti dicebat̃.auctores Helius gallus M.Varro & feſt⁹: hoc ĩtellectu illđ M.Tullii ex prĩo de oratore accipiendũ eſt.nexorũ iura uerſanti ĩ cauſis centũuiralibus.cõmentator icurioſe inſciteq; locũ Ciceronis exponit.nexũ æs uocat̃ pecunia quæ per nexũ obligat̃.& nexus homo:q cũ liber eſſet.pro pecunia quã debebat. operas ſuas in ſeruitute locabat donec ſolueret.de nexis ob æs alienũ longa mentio apud Liuiũ. NOuacula:ferramentũ tonſoriũ eſt.uulgo notiſſimũ.de quo epigrammatarius:hoc ſalamandra notet uel ſceua nouacula nudet. AD pulſũ:ut uel minima mãus ĩpulſione ſecet uitalia.ut pote acie acutiſſima acerrimaq; exaſperata. EXaſperatam:cote exacutam.ſic ſilius ſaxoq; exaſperat enſem/ſic & tacitus ſaxo exaſperatur ferrum:auctor eſt plinius cotes ferro acuendo laudatas fuiſſe creticas ſecundo loco laconicas.quæ utraque oleo indigebant: inter aquarias naxiæ laus maxima fuit.ex oleo & aqua cilicie cotes pollent:repertæ ſunt & in italia aqua trahentes aciẽ acerrimo effectu:concinna breuitate complectilem. PRAEmicantẽ:ſplendicantem ac lucentem.

OLEO:oleum e nucibus iuglandibus:qd uſibus lucernarũ hoc maxime tempore accõmodũ eſt cariynon uocant. AVLVlæ:lego auleæ ut ſit ſenſus.Lucernæ lumẽ occultandũ eſſe contegendumq; tegumento auleæ undiq; ſepientis.auleã enim fœminino gñe ſic dicimus.ut auleum neutro:Quĩtus curtius.nec qcq̃ eorũ q̃ inuicem iactata erãt rex ignorabat cum poſt auleã q̃ lectos obduxerat ſtaret. ſũt autẽ aulea pãni & uela picturata:& uerſicoli textura ſpectabilia:q̃ græcis quidem uocabulis ſed apud latinos uſitatiſſimis peripetaſmata.& periſtromata nominantur,aulea autem dicta eſſe tradunt ab aula atthali regis inqua primum inuenta ſint:poſtq̃ is populum romanum ſcripſit heredem.hinc atthalica a ꝓpertio cognominata.illo uerſu nobilis auleis porticus atthalicis.plinius auctor eſt atthalum regẽ primum iueniſſe aurũ ueſtibus intexere.unde iqt eſt nomẽ atthalicis:aulea purpureo colore diſtincta & ſimulacris hoĩum intexta fuiſſe teſtis eſt poeta cum ait purpurea ĩtexti tollant aulea britãni: belluata tapetia dixit plautus a textura belluarũ.q̃ in auleis hoc genus decenter graphiceq; intexuntur.

SVLcatos:perinde ac maritus pſyches ſit colubra ſinuoſis uoluminibus ſerpens & in inceſſu ſulcũ faciens.qñ de ſulco fit mentio nodus auſonii enodandus eſt.q inter griphos idiſſolubiles merito habetur quẽ nos olim plauſibiliter diſſoluimus emaculauimuſq;.uerſus auſonii eſt hic in epigrammate

par erat:in officio ueſtræ pietatis permanetis: uerũ & illi:qui talia uobis affirmant:nõ uident̃ mihi mendaciũ finger̃.nec.n.unq̃ uiri mei uidi faciẽ.uel oĩo cuiatis ſit: noui.ſed tantũ nocturnis ſubaudiens uocib⁹: maritũ incerti ſtatus:& prorſus Lucifugã tolero.beſtiãq; aliq̃ recte dicentibus uobis marito cõſentio meq; magnope ſemp a ſuis terret aſpectibus.malũq; grãde:de uult⁹ curioſitate p̃minat̃.Nunc ſi quã ſalutarẽ opẽ piclitanti ſorori ueſtræ poteſtis afferre: iã nũc ſubſiſtite.cæterũ icuria ſequens prioris prouidentiæ beneficia corrumpit. Hunc nactæ: iã portis patentib⁹ nudatũ ſororis aĩum facinoroſæ mulieres: omiſſis tecte machinæ latibulis: deſtrictis gladiis fraudiũ: ſimplicis puellæ pauẽtes cogitatões inuadunt.ſic deniq; altera. Q m̃ nos originis nexus pro tua incolumitate: piculũ qdẽ ullũ ante oculos hr̃e cõpellit: uiã: q̃ ſola deducit iter ad ſalutẽ: diu diuque cogitatã: monſtrabimus tibi. Nouaculã p̃acutã ad pulſam etiã palmule lenientis exaſperatã tori qua parte cubare conſueſti: latenter abſcõde. lucernamque concinnem completam oleo claro lumine premicantem: ſub de aliquo claudentis aululæ tegmine. omniq; iſto apparatu tenaciſſime diſſimulato: poſtq̃ ſucatos

Cuias. Cuiatis. Lucifugi Lychnobii. ſubſiſtite Incuria. ſcitum catonis Nexum obligatio. Nexus homo. Cotes ferro acuendo. Cariynõ Aulea. Auleum peripetaſmata. periſtromata. Attalica belluata tapetia. Nodus auſonii enodatur

ad paulũ.& ſi pierias patiť litare ſorores.nũq̃ ipſe torquet aulica.in duabus dictiõibus ſingulaꝝ litteraꝝ corruptela totũ corrũpit idecoratq; ſenſũ poeticũ.& maxias tenebras lectoribus offũdit. Ego uero uerbũ illud litare emendo liſare:cũ alioq litare eliminet claudicãs metrica cõpago : & illud aulica corrigo aulaca hoc intellectu.& ſenſu.phebus iquit iubet neꝝ loqui:qui q̃uis iterdũ muſas delirare ꝑmittat.&

Litare

a recto ſulco diſcedere.ipſe nũq̃ flectit ſulcũ.nec aberrat.lirare:qđ & lerare dicũť ruſtici cũ arãt tertia aratiõe iacto ſemie.i.ut Varrõis uerbis utar.cũ tabellis ad uomerẽ ſimul & ſatũ frumẽtũ opiũt i porcis & ſulcant i foſſas.quo pluuialis aq̃ dilabať.liras uocari a ruſticis tradit columella cũ ſic aratũ ẽ ut iter duos latius diſtãtes ſulcos medius cumulus ſiccã ſedẽ frumẽtis ꝓbeat.

Lire in agris.

Dicamus planius & explicatius litare & ſulcare qđ dũ fit ab agricola ſæpe ſulcus paꝝ rectus duciť ſæpeque colonus a recto tramite deuius aberrat. unde ut docet plinius noſter appellata deliratio eſt: q̃ ſenilis eſt ſtultitia & delirare dicim⁹ iſanire ſenes.quaſi a recto recedẽtes.& deliriũ ipſã iſaniã. muſæ ergo lirãt a recto ſulco de errantes cũ ipſe phœb⁹ nũq̃ torq̃at aulaca.i. nũq̃ flectat ſulcũ.nec fiat erraticus ſulcus græco uocabulo dř αυλαξ αυλακοσ aulax aulacos: ex hac nã iterpͣtatõe eluceſcit iã opior locus auſõii tenebricoſiſſim⁹:& ſqualore deterſo ſplẽdeſcit.

Deliratio
Delirare.
Deliriũ.

intrahẽs greſſus:cubile ſolitũ conſcenderit:iãq; prorectus:& exordio ſõni ꝑmẽtis iplicitus:altũ ſoporẽ flare cœpit:toro delapſa:nudoq; ueſtigio pẽſilẽ gradum paullulati minuẽs:cecæ tenebræ cuſtodia liberata lucerna:ꝑclari tui facioris opportũitatẽ:de lumĩs cõſilio mutuaꝛ.& ancipiti telo illo:audaciter pri⁹ dextera ſurſũ elata:nixu q̃ ualido : noxii ſerpẽtis nodũ ceruicis & capitis abſcide.nec noſtrum tibi deerit ſubſidium. ſed cũprimũ illius morte ſalutẽ tibi feceris:anxie ꝑſtolabimur: cũctiſq; iſtis ſotiis tecum relatis : uotiuis nuptiis hoĩem te iungemus homini. Tali uerboꝝ incẽdio flãmata uiſcera ſororis:iã prorſus ardẽtis deſerẽtes:ipſæ protius tanti mali conſiliũ ſibi:etiã eximie metuentes:

INtrahẽs trahẽs. SOMni ꝑmẽtis.altior q̃es & uehemẽtior ſõnus ẽ prius q̃ nouiſſimus.iplicatq; ꝑſſius grauiuſque corpora mortaliũ:de quo poeta.Tẽpus erat quo pria q̃es mortalibus ægris icipit & dono diuũ gratiſſima ſerpit. Soporẽ flare:ſic Vir.extructus toto ꝓflabat pectore ſõnũ.M.T.i epl'is ad atticũ Marcellus iq̃t cãdidatus ita ſtertebat:ut ego uicinus audirẽ.M.Celii in antoniũ ẽ illa luculẽta deſcriptio.Nãq; ipſũ offẽderũt tẽulẽto ſopore ꝓfligatũ totis ꝑcordiis ſtertẽtẽ.Ructuoſos ſpũs gemiare:obiter Satyrici poetæ uerſus ẽ diſcutiẽdus.quẽ grãmatici pͥcuriã trãſmittũt:nihil occultioris itellectus ſubeſſe ſuſpicantes uerſus ex pria ſatyra.iuuẽalis notiſſimus ille ẽ doctus & ad calicẽ uigilãti ſtertere naſo.qs nõ expõit doctus ſtertere uigilãti naſo.ꝙ ſimulet maritus ſe dormire cũ uigilet ut ipũitus mecheť uxor.Veꝝ attẽde qđ ego i eũ ſenſũ excogitaueri.hõ q̃nto altiore ſõno dormit.tãto ſonãtius ſtertit.ſõus ãt ille ſtertẽtis & rõchus fit naſo.uñ feſtiuiter.nec mius elegãter & ſcite dř hoĩs dormiẽtis & ſtertẽtis naſus uigilare cũ clamoſus ſit& obſtrepus.hoc ex plautia lectõe obſeruauimus:ſic.n.i milite ſcriptũ ẽ.an dormit ſceledrus itus?nõ naſo qdẽ nã eo magnũ clamat.tetigit calicẽ euidẽter docet plautus.naſũ uigilãtẽ dici & eẽ i hoĩe dormiẽte.nã cũ dormiẽs q̃etus taceat naſus ipſe nõ tacet.ſed clamat.& q̃ clamat uigilare dř nõ dormire.ex hac plautia elegãtia & ſenſu nimiꝝ trãſtulit id ſatyrographus uigilãti ſtertere naſo:qđ totũ urbaniſſime dictũ ẽ:q̃to.n.magis maritus uxoris mocchæ ſtertebať uel ſtertere ſe ſimulabat tãto magis naſo clamabat:ut ita fidẽ faceret ſõni.talis ãt naſus uigilãs ſcitiſſime dř q aure ẽ neq; ſurda nec hiſpida elegãtiã poeticã pcipit & iuẽtis nrĩs plauſibiliter aſſurgit.

Locus iuuenalis curioſe ppenſus.
Vigilãti ſtertere naſo.
Naſo magnum clamat.

PENſilẽ gradũ: ſuſpẽſũ liberatũq; ne.ſ. ſtrepitu pedum & ſonitu excitari poſſit.pẽſilia appellat.M.Varro.poma q̃ ſuſpẽſa ſũt ex lacunari:q̃ mox ad edẽdũ deſcẽdere cogimus.plinius uuas pẽſiles ꝓbat:q̃ decerptæ diu pepẽdere:qua uẽtilatõe ẽt utiles fiunt ſtomacho ægriſq;.nã & refrigerãt leuiter.& faſtidiũ auferũt.idẽ balineas ſergii oratæ pẽſiles fuiſſe dicit. idẽ hortos pẽſiles tradit thebis egyptiis fuiſſe extructos.Curtius ſtrabo cæteri celebrãt hortos penſiles babylõios memorãtq; iter mũdi miracula.q i edito ſupra muꝝ arcis poſiti uiſebãť.ſoſtratus architectus prius oĩum penſilẽ ambulationẽ gnidi feciſſe tradiť.

penſilia poma
penſiles uuæ.
penſiles horti.

PAVlulati:a paululo aduerbiũ fit paululati.idẽ ſignificans quod paulati minutati.pedetenti. MVtuare:cape ſume. ANcipiti telo:nouaculã præacutam intelligit cuius ictus anceps eſt & mortiferus.dici etiam poteſt telum anceps duplicem habens aciem & utrinq; acutũ.ut eſt bipennis. AVdaciter : quod nos audacter dicimus dixit audaciter qđ ex regula grãmatices elegantius eſt de quo caper grãmaticus ſic.audacter latinũ eſt ſed audaciter melius eſt:quia noĩa in.x.littera terminata in aduerbiis iter aſſumunt.ut atrox atrociter.ferox ferociter uelox uelociter ſic & audax audaciter.uerum conſuetudo dña reꝝ & maxime uerboꝝ obtinuit ut audacter paſſim dicať. NIxu q̃ ualido:conatu ualentiſſimo. NOdũ ceruicis:Quo.ſ.caput ceruici cõnectiť. ISTIS ſociis:familitium intelligit neq; tactile neq; uiſibile.qđ pſyche ancillabať præſtoq; erat.

Homo
fœmina.

HOminẽ te:appellatione hominis mas & fœmina continetur. Seruius ſulpitius in epiſtola ad Ciceronem.paucis poſt annis tamen ei moriẽdum fuit.quoniam homo nata fuerat.illud ſatyrographi quis ignoratur?clames licet & mare cœlo confundas homo ſum. CONfinium:proximitatem.

FLAtus alitis:zephyrus ſignificaťcuius flatũ alitẽ uocat.ob celeritatẽ:& qa uenti finguntᷓa poetis ala
ti & uolatici. PERnici:ueloci & rapida.alias pernix diciťpſeuerans. SOla nõ eſt:pſyche ſola erat & pernix.
nõ ſola.nã ex habitu ſororꝝ ſola relicta uidebať:ſed cũ a furiis intrinſecus uexareť ſola dici nõ poterat.
FLVctuat:ſic Virgilius magno curarũ fluctuat eſtu plautinus amator elegãter ait ſe maritimis mo
tibus agitari a cupidine.ſic.n.curæ huc & illuc rapiunt mentẽ ut æſtus fluctuant & agitanť. DIFfert
audet:uarii affectus.& inter ſe cõtrarii miſerã pſychẽ diſſipabãt:q decẽti uerborꝝ uarietate explicanť in
fœmina ſic apud plautũ alceſima
chus affectibus multiiugis diſtra
hiť in ciſtellaria. BEſtia:ſic enĩ
credebat pfuſa inductaqꝫ uafram̃
tis ſorariis. VEneris p̃liis uelita
tus:decenter & ſatis opte ſignifi
cat cupidinẽ cũ pſyche primos cõ
cubitus exercuiſſe.nam ut uelites
milites haſtis uelitaribus ~~pleriantur~~ preliaritur
pugna mauortia.ſic bellato
res ueneris p̃lio uenerio cõgredi
unť.nãqꝫ & ueneri ſua ſunt bella Bella ue
uidelicet nocturna.& conflictus neria.
amatorii:de qbus poeta atqꝫ non
in uenerẽ ſegnes nocturnaqꝫ bel
la:& a martiale dictũ eſt o q̃ prelia
quas utriqꝫ pugnas fœlix lectulus
& lucerna uidit:de hac re ſic fulgẽ
tius:nocte aduenĩens maritus ue
neris p̃liis obſcure peractis. SE
xũ audacia mutauit: q̃ ob ſexũ fœ
mineũ infirma & meticuloſa eſſe
debebat.hæc ex audacia ĩ uirum
reformata eẽ uidebať.& quaſi ui
rago facta.dũ facinus uirile cape
ſcit.fœminæ.n.naturaliter paui
diores ſunt.uiri aĩoſiores.uñ mu
lier ut Varro ĩterpretať.& memo
rat Lactantius ĩmutata littera ue
lut molier.ſicut uir a ui noĩatus ẽ. Mulier a
qd maior in eo uis eſt q̃ in fœmi mollicie.
na. DVLciſſimã beſtiã:nulla in
ter aĩantes oĩs dulcior nulla miti
or eſt cupidĩe cuius mellitæ blãdi
ciæ & illicia dulciſſima illaqueant
aĩos mortaliũ.& poſſeſſos in mã
cipatu tenent. LVmẽ increbu
it:ex hoc intelligi uult miram pul
chritudĩs exuberantiã in cupidĩe:

flatus alitis ĩpulſu ſolito porrectæ ſup ſcopulũ ilico
pernici ſe fuga proripiunt.Statĩque cõſcenſis nauibus
abeũt.At pſyche relicta ſola:niſi q̃ infeſtis furiis agita
ta:ſola nõ eſt:æſtu pelagi ſimli merendo fluctuat.&
q̃uis ſtatuto cõſilio:& obſtinato animo:iam tũ facino
roſas manus admouẽs:adhuc incerta conſilii titubat.
multiſqꝫ calamitatis ſuæ diſtrahiť affectibus.feſtinat.
differt.audet.trepidat diffidit.iraſciť.& qd ẽ ultimũ:in
eodẽ corpore odit beſtiã.diligit maritũ.ueſpa tamẽ iã
noctẽ trahente.p̃cipiti feſtinatiõe:nefarii ſceleris ĩſtru
it apparatũ.Nox aderat.& maritus aderat:primiſque
ueneris preliis uelitatus altũ ſoporẽ deſcenderat.Tũc
pſyche & corporis & aĩmi alioquin infirma:fati tamẽ
ſeuitia ſubminiſtrante:uiribus roboratur.& prolata
lucerna:& arrepta nouacula:ſexum audacia mutauit.
ſed cumprimum luminis oblatione tori ſecreta clarue
runt:uidet omnium ferarum mitiſſimam:dulciſſimã
que beſtiam:ipſũ illũ cupidinẽ formoſũ deũ.formoſe
cubantẽ.cuius aſpectu lucernæ quoque lumẽ hylara
tũ increbuit.& acuminis ſacrilegi nouacula prænite
bat.At uero pſyche tãto aſpectu deterrita:& impos aĩ:
marcido pallore defecta:tremẽſque decedit in imos po
plĩtes.& ferrꝝ quærit abſcondere.ſed in ſuo pectore.qd
profecto feciſſet:niſi ferrum timore tanti flagitii:mãi
bus temerariæ delapſum euolaſſet.iamque laſſa ſalute
defecta:dum ſepius diuini uultus intuetur pulchri
tudinem recreatur animi.uidet capitis aurei genialem
ceſariem ambroſia temulentam ceruices lacteas:genaſ
que purpureas:pererrantes criniũ globos:decoriter

cuius aſpectu & ſplẽdore ſplẽdor lucernæ fieret hilarior fulgentiorqꝫ & nouacula magis ac magis ſplẽ
deſceret.& nitore nimio radiaret. PRAEnitebat:ualde nitebat ſplendebatqꝫ. PALlore defecta:ex
aĩata.& p̃ fortitudĩe uiribus deſtituta & quaſi lipothymia.hoc eſt aĩo linquente deficiens.Marcidũ aũt Lipothy
pallorẽ appellat ab affectu.cũ ex metu marceſceret.& lãguidior facta eẽt.nec ſui cõpos. IN imos po mia.
plites.in hanc ſententiã eſt illud Ouidianũ poplite ſucciduo genua intremuere fugitqꝫ & color & ſan archaiſ
guis:aĩuſqꝫ reliqt euntẽ. REcreať aĩ:refoueť aĩo ac refocillať.archaiſmos eſt.ſic.n.ueteres loquebãť: m os.
& taliũ locutionũ referti ſunt eruditorꝝ libri. GEnialẽ cæſariẽ:deſcriptio graphica luculentaqꝫ eſt for Canon
mæ cupidĩs.a quo uelut canone & lege quadã liniamenta oĩs pulchritudĩs petẽda ſunt:ſicut olĩ a ſta polycleti
tua polycleti artifices liniamenta artis petebãt uelut a lege quadã quẽ ob id canona uocãt.huiuſce ca Temulẽ
nonis polycletei mẽtio quoqꝫ fit a galẽo.ſed uulgus medicorꝝ id parꝝ recte p̃cipit. AMbroſia temu tus.
lentã:ut ſignificaret cupioſo unguẽto p̃fuſã fuiſſe cupidis comã & quaſi ĩgurgitatã emphaticos temu Temulẽ
lẽtã dixit.ſicut.n.temulẽtus hoc ẽ ebrius hõ fit uini largitate ſic cæſaries larga unguẽti copia madẽs & tia.
ſatura dici põt temulenta:Temulẽtũ ãt ebriũ dici qs ignorať?& temulẽtiã ebrietatẽ.a uino qd antiqui Temetũ.
temetũ appellauerũt.auctores plinius.Gellius cæteri.ſcripſit Cato iõ p̃pinquos fœminis oſculum da ambroſi⁹
te.ut ſcirẽt an temetũ olerent.i.uinũ. AMbroſia:αμβροσιοσ dicitur ĩmortalis.unde ambroſiã.pro ambroſia

impeditos.alios ante pendulos.alios retro pendulos: quorꝫ ſplẽdore nimio fulgurãte:& ipſum lumẽ lucernæ uacillabat.p humeros uolatilis dei pinnæ roſcidæ micãti flore cãdicãt:& q̃uis aliis qeſcẽtib9: extimæ plumulæ tenellæ:ac delicatæ:tremulæ reſultãtes: ĩquietæ laſciuiunt.cæterꝫ corpus glabellũ:atq; luculẽtũ:& quale pepiſſe uenerem nõ pœnitet. Ante lectuli pedes iacebat arcus:& pharetra: & ſagittæ magni dei propitia tela. quæ dum inſatiabili animo Pſyche ſatis curioſa rimatur.atq; ptractat.& mariti ſui miratur arma:depromit unã de faretra ſagitam.& pũcto pollicis extremam aciem periclitabunda trementis etiam nunc articuli nixu fortiore pupugit altius:ut per ſummã cutẽ rorauerint puulæ ſanguinis roſei guttæ.ſic ignara Pſyche ſpõte ĩ amoris ĩcidit amorẽ. Tũc magis magiſq; cupidine flagrans cupidinis:prona in eum efflictim inhians:patulis ac petulantibus ſauiis feſtinanter ingeſtis de ſomni menſura metuebat.ſed dũ bono tãto percita: ſaucia mente fluctuat:lucerna illa ſiue perfidia peſſima: ſiue ĩuidia noxia:ſiue quod tale corpus contigere & quaſi baſiare & ipſa geſtiebat: euomuit de ſumma luminis ſui ſtillã feruentis olei: ſuper humerũ dei dextrũ. Hẽ audax & temeraria lucerna. & amoris uile miniſteriũ ipſũ ignis totius deũ aduris: cũ te.ſ. amator aliqs. ut diutius:cupitis etiã nocte potiret: primus ĩuenit: ſic

deorꝫ unguento uſurpãt poetæ & pabulo diuino.Martialis.iuppiter ambroſia ſat eſt & nectare uiuit. Ouidius de equis ſolis ſcribens ait.ambroſianã ꝓ grãmine hñt:apud Ciceronẽ in ſecundo de oratore iocabat ĩqt Catulus ꝓſerti cũ ita dicat ipſe ut ambroſia alendus eẽ uideat plinius libro.xxy.ambroſiam herbã eẽ refert:quã qdã botryn uocant ſimplici caule odore nõ iniucondo.ambroſius choraules.ambroſiæ comæ.ambroſius liquor a poetis uſurpant:oĩa.ſ.ab eodẽ fonte deducta.ex quo ambroſius deriuat.i.ĩmortalis.& diuinus. IMpeditos:decenter ĩplicatos nodatoſq;. ANtependulos:hos capillos antiqui antias appellauerunt

antiæ.

q in frontẽ demiſſi ſunt. alio noie

capronei

capronei noĩant quaſi a capite ꝓni.apuleius in floridis iã primũ inquit crines eius ꝓmulſis antiis ꝓmulſis caproneis anteuentuli & propendul. VOlatilis dei cupidinis quẽ aligerꝫ. & uolaticũ poetæ fingunt:cauſam refert alexander aphrodiſeus in problematis.

Cur uolaticus cupido.

qm.ſ.cupiditas amãtiũ nõ diuturna eſt.nec oĩo ſtabilis ſed uolatica & mutabilis euagat ꝓterea q̃ſi alis aĩ amantiũ attolunt. ROſcide quaſi rore cõſperſæ uel potius colore roſeo ſplẽdicantes. ALiis: corrige alis:alas.n.qeſcẽtes & immotas ĩ cupidĩe ſopito fuiſſe ſignificat:cũ tñ plumulæ illæ teneriores molliores q; tremore quodã agitarẽt. EXtime:exteriores ſicut intimus dicit ĩterior:ita extimus exterior.& ꝓ extremo põit & in apologia extimo mundi tergo degit Au.Gellius circulos minimos. q axẽ extimũ tãgũt. INqete:mobiles. GLAbellũ:ſine pilis ac leuore terſiſſimũ. LEctuli pedes: ingẽs copia ẽ rerꝫ ſine noĩe:quas nõ ꝓpriis appellatõibus notamus ſ; aliẽis.ut canẽ & uẽaticũ & marinũ & celeſtẽ dicim9 ſic pedẽ & noſtrũ & lecti.& carmĩs: mutuamur eñi aliẽa quotiẽs ſingulis ſingula aſſignare nõ poſſumus.auctor Seneca.lib.iii.de bñficiis.

axis extimus.

pes lecti & ueli.

Magnus deus amator.

MAgni dei.cupidis plato ĩ ſympoſio:Magn9 de9 ẽ amor.& apud hoĩes deoſque mirãdus idẽ poſt paulo amorẽ magnũ demonẽ eẽ autũat. RImat.explorat. PEriclitabũda:ꝓtẽtãs.ac ꝓiculũ faciẽs an ſagittæ cuſpis foret penetrabilis. NIſu.cõatu. ROrauerit.iſtar roris manauerit fluxeritq;.rorarii apud antiquos appellãt milites q primi ꝓliũ cõmittebãt a rore dicti q an̄ rorat q̃ pluit

Rorarii.

IN amoris amorẽ. alterꝫ deũ cupidinẽ.alterꝫ dilectionẽ ſignificat.ex eadẽ elegãtia ẽ cupidĩe cupidis flagrãs.i.cupiditate dei amoris exeſtuãs. AFflicti ĩhiãs.uehemẽter ac ĩmodice deſiderãs.qd.n.deſiderãter nimis appetimus id ore hiãti & patulo ĩuadere ſoleũs. DE ſõni mẽſura: ne ſõnus quo ſoporatus erat cupido fieret breuior. EVOmuit ſtillã olei.fulgẽtius.ſcĩtilãtis olei deſputamẽto maritũ ſuccẽdit ex nimio ãt olei alimẽto notãus accĩdere ĩ lucernis accẽſis.ut ſtilla liquoris decidat.ſicut ſidera ut ĩquit plinius igneã ui reddũt abũdãtia alimẽto tracti hũoris cũ decidua uiſũt. ꝓſagiũ ẽ futuræ hyemis ſcĩtilas lucerna.uñ ait poeta.teſta cũ ardẽte uiderẽt ſcĩtilare oleũ & putres cõcreſcei fũgos plinius quoq; ait pluuiæ nũtios eẽ ĩ lucernis fũgos. IGNIS deũ aduris.qd ĩcredibile uideri põt.id a lucerna fatigatũ ẽ ut.ſ. ureret cupidinẽ.q deus ẽ uredinũ.& ignis numẽ:q cæco igni carpit uitalia amatorꝫ.& occũlta ĩflãmatione ꝓcordia populat ĩ tñ ut hõ uere amãs totus ignis fiat.iuxta illud q̃ritis ignẽ:ite huc.q̃ritis ignis hõ ẽ merito ãt lucerna fingit ĩteruenire reb9 cupidĩeis.ſiqdẽ amor. ut ĩqt fulgẽtius mythologus. qd aliud niſi flãma fert:extiguit lucerna amatoria.qñ uapore ætatis extĩcto libido cõmorit & oĩs calorate iuuẽtutis igniculus tepidæ ueternoſitatis algeſcit ĩgẽio. AMAtor iuenerit:lucernã feſtiuiter ait ab amatore ĩuẽtã.ut ad illius lumẽ uoluptate ueneria ꝑ noctẽ potiret.iuuat.n.lux & lumẽ amatores ĩ colluctatõe ueneria de hac lucerna ait ꝓpertius quã mũlta oppoſita narramus uerba lucerna.de hac Martialis

Scintillis lucerna preſagat hyemem.

Cupido deus ignis.

ignis hõ.

Extictio lucernæ amatoriæ.

quam

inuſtus exiluit deus uiſaqȝ detectæ fidei colluuie: pror
ſus ex oculis & mãibus ĩfeliciſſimæ cõiugis tacitꝰ auo/
lauit. At Pſyche ſtatĩ reſurgẽtis eius crure dextro mani
bus ambabus arrepto ſublimis euectiõis appendix mi
ſeranda & ꝑ nubilas plagas pẽduli comitatus extrema
conſequia: tandem feſſa delabitur ſolo. nec deus ama/
tor humi iacentem deſerens: inuolauit proximam cu/
preſſum. deniqȝ eius alto cacumine: ſic eam grauiter cõ
motus affatur. Ego quidem ſimpliciſſima Pſyche parẽ
tis meæ ueneris ꝓceptorum ĩmemor: quæ te miſeri ex/
tremiqȝ hoĩs deuictã cupidinẽ: ĩfimo matrimonio ad/
dici iuſſerat: ipſe potius amator aduolaui tibi. Sed hic
feci leuiter ſcio: & præclarus ille ſagittarius ipſe: me te
lo meo ꝑcuſſi. teqȝ cõiugẽ meã feci: ut beſtia. ſ. tibi uide/
rer: & ferro caput excideres meũ: qd iſtos amatores tu/
os oculos gerit. Hic tibi identidẽ ſemꝑ cauẽda cenſebã
Hic beniuole remonebam: ſed ille quidẽ conſiliatrices
egregiæ tuæ: tam ꝑnicioſi magiſterii dabũt actutũ mi/
hi pœnas. te uero tãtũ fuga mea puniuero. cũ termino
ſermonis: pĩnis in altũ ſe proripuit. Pſyche uero humi
proſtrata & quantũ uiſu poterat: uolatus mariti pro/
ſpiciens: extremis affligebat lamentationibus animũ.
Sed ubi remigio plumæ: captu maritũ proceritas ſpa/
tii fecerat alienum: per proximi fluminis marginem
præcipitem ſeſe dedit. Sed mitis fluuius: in honorem
dei ſcilicet: qui & ipſas aquas urere conſueuit: metuẽs
ſibi: confeſtim eam ĩnoxio uolumine: ſuper ripam flo
rentem herbis expoſuit. Tunc forte pan deus ruſticus
iuxta ſuperciliũ amnis ſedebat. complexus hic humo

quã cubicularẽ uocat dulcis cõſcia lectuli lucerna qcqd uis facias licet tacebo. in uẽtũ amatoris idoneũ lucerna eſt: cũ totus ardeſcit totus ſit flãmiuomus. celebratur ſcriptoribus Lucerna appellata polymyxos a multitudine nariũ ſiue angulorꝫ qbus ellychnia cõpluſcula ſic. n. funiculi dicũtur ĩ lucernis accẽſa illuſtrãt triclinia. Tales ſunt lychni penſiles laquearibus depẽdẽtes. quorꝫ flãmis noctis tenebræ illuminantur. de lucerna polymyxo. eſt illud epigrãmatarii diſtichon. Illuſtrẽ cũ tota meis cõuiuia flãmis totqȝ gerã myxos una Lucerna uocor. Ab hac lucerna lychnidẽ puellã pſychen appellat fulgẽtius quaſi Lucernariã. INVſtus: Exuſtus uſtulatuſqȝ. COLLuuiæ: Fœditate flagitioqȝ. EVEctiõis appẽdix: Appẽdix dicitur qd' eſt adiunctum. quaſi ex alio pẽdeat. M. Tullius ĩ hortẽſio corpus eẽ tradit appendicẽ animi. υποκοριστικωσ appẽdicula noiat'. pſychen ait fuiſſe appẽdicẽ cupidinis dũ euehitur ſuſtolliturqȝ uolatu qñ eius inherens pedibus pendula uiſebatur.

CONſequia: A cõſequendo dicta quaſi ſequela quædã & cõſectatrix. CVpreſſum: Arborẽ. ſ. feralem. & diti ſacrã. & ideo funebri ſigno ad domos poſitã. SIMpliciſſima ꝓ: Caſtigatio q̃ cupido pſychen inceſſit: q̃ ob ſimplicitatẽ fallacibus ſororibus nimiũ crediſſet: a qbus inducta circũſcripta decepta eſt: dũ ſimpliciter nimis & ꝑcliuiter credulitatẽ ſuã illis addixiſſet oblita mariti mãdatorꝫ. eſt aũt credulitas deceptionũ mater. ut inquit fulgẽtius. PArẽtis: Matris.

ADDIci: Mãcipari. & addictam obnoxiãqȝ tradi. ut nõ tã libero q̃ ſeruili matrimonio iungereris.

PERcuſſi: Cupido q alios ꝑcutere ſolet ſagittis urẽtibus. ſe ipm eodẽ telo percuſſit. dũ ĩ amorẽ pſyches exardeſcit. TELO meo: Prouerbiũ græcũ ẽ. πυραυστου μοροσ de his q ſe telo ſuo percutiunt. ſibiqȝ ipſi exitiũ parãt: eſt eñi pyrauſta. beſtiola uolucris: q̃ lucernis ultro aduolat igniqȝ crematur uñ eſchylus ſcite dixit μορορ πυραυστου μορορ. i. ſtultã pyrauſtæ mortem: quæ ſcilicet ultronea ſe cremat. CAput excideres: Sic eñi ſuaſerant ſorores: ut pſyche caput abſcinderet nouacula ſerpẽtis. AMAtores oculos: Oculi ĩ capite cupidinis ſiti amatores merito pſyches dicũtur: qñ amor ꝑ oculos delabit': Nã ut iqt Proptius. ſi neſcis oculi ſunt ĩ amore duces: & ab eccleſiaſticis ſcriptoribus oculi mechationũ pleni eẽ tradũtur. Quintilianus quoqȝ ĩ ea declamatiõe cui titulus ẽ cæcus ĩ limine: ſunt iqt oculi tota noſtra luxuria. hi nos ĩ oĩa quotidie uitia ꝑcipitãt. mirãt' adamãt. cõcupiſcũt. apud Philoſophos amoris diffinitio ẽ pulchritudinis fruẽdæ deſiderium hac aũt ꝑ oculos fruimur. HIC: Hæc. IDENtidẽ: Frequẽter. CONſiliatrices egregiæ: Cũ irõia dictũ. ACTVtũ: Cõfeſti ſine dilatiõe aduerbiũ tpis ẽ. Virgilius. tũ cætera reddet actutũ pius æneas. Ouidi. quos eqdẽ actutũ. ſed qd ꝓdicere pœnã attinet. CAptu: Remigiũ iqt alarꝫ cũ ĩ altũ cupidinẽ ſuſtuliſſet alienũ fecerat a captiõe ne iterꝫ mãibus pſyches ꝓhẽdi poſſet: Dixit ãt remigio plumæ ex uirgiliana trãſlatiõe. q canit ĩ. vi. Remigiũ alarꝫ poſuitqȝ ĩmania tẽpla. captu dixit. quaſi captiõe preſiõeqȝ. qdã legũt raptũ. prior lectio uenuſtior. AQuas urere. Cũ aq̃ elemẽtũ ignis cõtrariũ ſit & ignẽ ſuapte natura reſtinguat: elegãter dictũ ẽ aquas exuri flãma cupidinis. q nymphas aquaticas pſæpe iflãmauit: & amoris incẽdio flagrãtes reddidit. ut poetæ canũt. INNOxio uolumie: Vertigie & uolubilitate nihil pſychẽ pẽitꝰ ledẽte.

SVpciliũ: Altitudinẽ ſũmitatẽqȝ marginis amnicæ: ſic Virg. ecce ſupcilio cliuoſi tramitis undã elicit.

Lucerna cubicularis.
amator flammiuomus.
Lucerna polymyxos.
Lychnis pſyche.
appẽdix
appendicula.
Cõſeqa.
Credulitas mater deceptionũ.
Prouerbium.
πυραυστου μοροσ.
Stolida pyrauſtæ mos.
amor ꝑ oculos.
Oculi luxuria hominum
Actutũ.
Captu ꝓ captione
Supciliũ.

CANnā deā: Fabulā ſignat. q̄ canit nymphā noīe ſyringa amatā fuiſſe a pane deo paſtorali. eāq; in arūdinē demutatā eſſe cū amatorē inſequentē fugitaret. Tūc pan fiſtulā ex cāna glutino ceræ cōpegit. græco uocabulo συριγξ fiſtula noīat. Pli. ſyringiā calamū uocat fiſtulis utiliſſimū: qui totus cōcauus eſt: Auleticon uero tibialē. græce. n. αυλοσ tibia. Idē ait calamos aucupatorios uocari zeugitas neſcio an melius ixeugitæ dicāt. nā ιξευω aucupor ιξοσ uiſcū. ιξευτησ aucupem ſignificat: Ab eodē Plinio donax. calamus noīat. qui fructicoſiſſimus eſt. græce. n. δοναξ calamus & harūdo ſignificat. a cāna fit cānetū. qd ē harūdinetū. REtinere: Cōmodior lectio eſt recinere: cāna enī fiſtularis recinit hoc ē canendo reddit uoces oīmodas. ad marē Recanūt dixit Pli. de pdicib' ſcribēs. VAgo paſtu: Libera paſtiōe. HIRtuoſus: Pan ſignificat qui uilloſus & hirtus pingit. nam pan ī naturæ ſimilitudinē formatus eſſe tradit. uñ & pan dictus. Id eſt oē. habet cornua in radiorꝫ ſolis & cornu lunæ ſimilitudinē: rubet eius facies ad ætheris imitationē. in pectore nebridē hēt ſtellatā ad ſtellarꝫ imaginē. pars eius inferior hiſpida ē pp arbores uirgulta & feras. caprinos pedes habet. ut oſtendat terræ ſoliditatē fiſtulā ex ſeptē calamis cōpactā pp armoniā cœli ex ſeptē tonis cōſtantem auctor eſt Herodotus pana inter octo egyptiorꝫ deos noīari. cuius ſimulachrū capria facie hirciniſq; cruribus figuret. Mendeſii pana ī primis uenerantur. apud quos caprarii in p̄cipuo ſunt honore: pan uocatur mendes lingua egyptiaca. olim audita eſt uox a nauticis in mari magnū pana mortuum eē.

cānam deam: eāq; uoculas omnimodas edocens retinere. proxime ripam uago paſtu laſciuiunt comā fluuii tondentes capellæ. hirtuoſus deus: ſauciam Pſychen: atq; defectam: utcūq; caſus eius non inſcius clementer ad ſe uocatam: ſic permulcet uerbis lenientibus. Puella ſcitula: ſum quidē ruſticanus & opilio: ſed ſenectutis prolyxæ beneficio multis experimentis inſtructus. Verum ſi recte coniecto: quod profecto prudētes uiri diuinationē autumāt: ad iſto titubante: & ſepius uacillante ueſtigio: deq; nimio pallore corporis: & aſſiduo ſuſpiritu: imo & ipis merētibus oculis tuis: amore nimio laboras. Ergo mihi auſculta. nec te rurſus præcipitio: uel ullo mortis accerſito te genere pimas: luctū deſine. & pone mœrorē: precibuſq; potius cupidinem deorum maximum percole. & utpote adoleſcentem delicatum luxurioſumq; blādis obſequiis promerere ſic locuto deo paſtore: nulloq; ſermone reddito: ſed adorato tantum nomine ſalutari: Pſyche pergit ire. Sed anteq̄ multum uiæ laboranti ueſtigio pererraſſet:

TONdentes capellæ: Carpentes. & enī a carpendo capræ noīatæ quarꝫ ſaliua & morſus eſt arborū uenenū. oliuāq; quā lamberit capra ſtatī ſterileſcere. M. Varro & Plinius prodiderūt. apud græcos prouerbiū eſt αιξ ουρανια capra cœleſtis de fortunatis. qbus p̄ſto eſt qcqd cōcupiſcūt. cui cōſimile eſt illud quoq;. κερασ αμαλθειασ. i. cornu copiæ. PVELLA ſcitula: Verba panos ruſticani dei. ad pſychen quā ſcitulā appellat. quaſi dicas uenuſtulā & elegātē: Terētius in Andria ſcitus puer eſt natus pāphilo: ubi a donato exponit elegās & pulcher: quē græci ωραιον dicunt: hinc aduerbiū ſcite qd' eſt eleganter & pulchre. OPIlio: Opiliones paſtores ouiū dici quis ignorat qui illud tātū legit uulgatiſſimū. uenit & opilio tardi uenere ſubulci. græce dicitur μηλοβοτησ. EXPErimētis inſtructus: Longa ætas ut inquit elegāter Plautus ſapientiæ cōdimētū eſt. DIVInationē autumāt: Coniectura diuinatio q̄dā eſt. dicta coniectu. i. dirrectione quadā rationis ad ueritatē: unde etiā ſomniorꝫ atq; oīum interp̄tes cōiectores uocātur. auctor Quintilianus. TITVbante ueſtigio: Titubans ueſtigiū pallor īmodicus ſuſpiria crebra indicia ſunt amoris. olim heraſiſtratus medicus ex cōiectura cōſimili amorē deprendit inclusum antiochi medullis: qui egritudine amatoria tabeſcens in lecto cubans accedente ſtratonice: q̄ uiſendi cauſa ad eū frequenter uentitabat tanta repente pturbatione occupat. ut defectū uocis ruborē uultus intuitū oculorꝫ ſudores acutos motū incredibilem uenæ cūctaq; alia ſigna. q̄ ſappho de amatoribus refert intueri in adoleſcente liceret: ſtatimq; poſt hæc deficiente pedetentim ſenſu ingens pallor toto corpore diffundebat. hæc obſeruās cōſultiſſimus medicus ſciēter cōiectauit ſtratonices amore captū eſſe Antiochū. & uafricia quadā atq; aſtu circūueniens ſeleucū effecit ut antiocho ſtratōica nuberet. Medicinā coiecturalē eſſe autumant. & ex cōiectura quaſi addiuinantes medicos ſalutariter mederi. SVſpiritu: Suſpiratu: ſuſpirio. ACCERſito: Euocato adhibitoq;. CVPIdinē deorꝫ maximū: Iuppiter maximus quidē dicitur ſed tamē a cupidine uincitur: cui cūcta ſuccūbūt apud Ouidium ait uenus ad filiū: Tu ſupos ipſūq; iouē: ut numia pōti uicta domas: & ut inqt Seneca. Sacer ē ignis credite leſis. nimiūq; potens & in oē mūdi parte hic regna tenet puer īmitis ſpicula cuius ſentit oē genus aīantū. OBSEquiis promerere: Concilia tibi cupidinē illi p̄ſtando obſequia blanda. & beniuolum redde: nā ut inqt Ouidius flectit obſequio curuatus ab arbore ramus. obſequiū tigreſq; domat tumidoſq; leones: cōſimile ē illud Quintiliani. ut pleniore obſequio demereret amātiſſimos mei. NOmine ſalutari: Lego numine: pſyche enī cum adoraſſet numē panos ſalutare & propitium ire perrexit.

Arundo ſyringia.
Auletic' calamus
Ixeugitæ calami.
Donax.
Cannetū
Recanūt
De pane deo.
Mendes pan.
Capræ a carpēdo.
αιξ ουρανια.
Prouerbium.
Scitus.
Scitulus.
Scite.
Coniectura diuinatio.
Coniectores.
Amor antiochi cognit' a medico.
Medicina coniecturalis.

INſcio tramite:Ignoto & latente/Virgilianum eſt.paſtor agens telis liquitq; uolatile telum neſcius hoc eſt ignoratus.& latens.Vocabula enim ſunt compluria quæ utroque uerſum accipiũtur habent/ q; ancipitem ſignificationem.ut formidoloſus.qui timet & qui timori eſt: ut infeſtus qui nocet & cui nocetur. INducta:introducta intra ædes ſororias Alias inductus fraudatus.alias cancellatus.& ex/ punctus.ut inductum decretum apud Tranquillum.inductum teſtamentum apud iuriſconſultos. PERCVNctanti:Sciſcitanti exquirenti ſorori. HAVriret:Voraret abſorberetq;. AEque:pariter PERcita:Commota percul ſa. REBVLliuit:Bulliendo refudit euomuitq; ſtillam feruentis olei.ſuper humerum cupidinis dextrum. myſtico intellectu pſyche lucernã quæ ſub modio contecta erat deregit:ideſt deſiderii flammam in pectore abſconſam depalat. Cuius ebullitione incenditur cupido. quia omnis cupiditas quantum diligitur.tantum ardeſcit.& peccatricem ſuæ carni configit maculam. RE cuſſus:Excuſſus experectuſq;.Virgilius excutior ſomno. FERro & igni: Nouacula & lucerna.

THOro meo diuorte: Ex matrimonio meo diſcede fiatq; inter nos diuortium.matrimoniũ enim dirimitur/diuortio morte captiuitate. ut tradit Paulus iuriſconſultus:Dictum autem diuortium eſt uel a diuerſitate mentiũ. uel quia in diuerſas partes eunt. qui diſtrahunt matrimonium.

RESq; tuas habeto: Verba ſũt ſolemnia:quibus in diuortiis utebantur. nam ut docet Caius iuriſconſultus in repudiis ideſt in renuntiationibus comprobata ſũt hæc uerba.res tuas tibi habeto: item tibi res tuas agito: ſic & matrona plautina diuortens a marito inquit.Tibi habeto res tuas.& apud Martialem menſe nouo iani ueterem proculeiia maritum deſeris atq; iubes res ſibi habere ſuas.in ſponſalibus quoq; diſcutiendis placuit renuntiationem interuenire oportere/i qua re hæc uerba probata ſunt/conditione tua non utar. NOmen quo tu cenſeris: Quaſi dicat tu diceris pſyche.quod anima ſonat.illa mihi erit anima & uita.plautus ait amicam animam eſſe amanti.uel ſicut tu nomine uxoris & matris familias cenſeris.hoc eſt in precio es apud me.eodem hoc nomine ſororem tuam mihi copulabo. ut illa mihi ſit uxor:& mater familias.uel expone/nominatim te nuncupauit/ad differentiam alterius ſororis. ARra:pignore.alio nomine arabonem nuncupamus/dictio frequens eſt utraq; apud auctores.Quadrigarius obſides in fidei pignus datos a ſannitibus Romanis decenter appellat Arrabonẽ:/ in obſceno carmine ſcriptum eſt:utilis hæc arram ſi dederitis erit. EFflaret: Flatu ſuo exterminaret expelleretq;. PRAEconcinnato mendatio: Præparato.& ante contexto conſutoq;. ALIO uento:Non Zephyro illo ſalutari:cuius uectura molli & tuta uti ſolebãt. CAEca ſpe:Dum ſperat.quod nuſq̃ uidet quod ignorat. INhians:Deſideranter cupiens. AT illum locum: Domicilium ſcilicet illud beatiſſimum quo pſyche fortunata prius fruebatur. PER ſaxa cautium:per aſpera ſaxorum. ALitibus:Sic Vir.alitibus liquere feris: aut gurgite merſum unda feret piſceſq; ipaſti uulnera lãbẽt.

Neſcius pro ignorato Formidoloſus.

Infeſtus.

inductũ teſtamẽtum.

Diuortiũ unde.

repudia.

Verba repudiii.

res tuas tibi habeto.

arra.

arrabo.

inſcio quodã tramite iã delabente:accedit q̃dã ciuitatẽ: ĩ qua regnũ maritus unius ſororis eius obtĩebat. Qua re cogita pſyche nuntiari p̃ſentiã ſuã ſorori deſyderat. mox ĩducta:alternis amplexib⁹ mutue ſalutatõis expletis:pcõtanti cauſas aduẽtus ſui:ſic ĩcipit. Meminiſti cõſiliũ ueſtrꝝ.ſ.quo mihi ſuaſiſtis:ut beſtiã q̃ mariti mentito noĩe: mecũ qeſcebat:prius q̃ ĩgluuie uoraci me miſellã hauriret:ancipiti nouacula perimerẽ. ſed cũ primũ ut æque placuerat: cõſcio lumĩe uultus ei⁹ aſpexi: uideo mirꝝ diuinũq; prorſus ſpectaculũ ipſum illum deæ Veneris filiũ. ipſum ĩq̃ cupidinẽ leni qete ſopitũ.

Ac dum tãti bõi ſpectaculo pcita:& nimia uoluptatis copia turbata:fruẽdi laborarẽ inopia: caſu.ſ.peſſimo. lucerna feruẽs oleũ rebulliuit ĩ eius humerꝝ:quo dolore ſtatĩ ſõno recuſſus:ubi me ferro & igni conſpexit armatã tu qdẽ ĩquit: ubi iſtud tã dirꝝ facĩus: cõfeſtĩ toro meo diuorte.tibiq; res tuas habeto.ego uero ſororem tuã:& nomẽ:quo tu cẽſeris aiebat.iã mihi cõfeſtĩ arra: atq; hiis nuptiis cõiugabo.& ſtatĩ zephyro p̃cipit ultra termĩos me domus eius efflaret. Nec dum ſermonẽ pſyche finierat:illa ueſane libidĩs: & ĩuidiæ noxiæ ſtimulis agitata:p̃cõcĩnato mẽdatio:fallẽs maritũ: quaſi de morte parẽtum aliquid cõpiſſet:ſtatĩ nauẽ aſcendit: & ad illum ſcopulum protĩus pgit.& q̃uis alio uento flãte:cæca ſpe tñ ĩhians:accipe me dicens: cupido dignã te cõiugẽ:& tu zephyre ſuſcipe dñam: Saltu ſe maxĩo p̃cipitẽ dedit.nec tñ ad illũ locum:uł ſaltẽ mortua:peruenire potuit. Nã p ſaxa cautiũ mẽbris iactatis:atque diſſipatis:& p ide ut merebat:laceratis uiſceribus ſuis:alitibus beſtiiſque obuiũ ferẽs pabulũ ĩterit. Nec uindicte

ſequẽtis pœna tardauit. nã pſyche errabũdo rurſ⁹ gradu ꝑuenit ad ciuitatẽ aliã. ĩqua pari mõ ſoror morabatur alia. nec ſecius: & ipſa fallacie germãitatis ĩducta: & ĩ ſororis ſceleratas nuptias emula feſtiauit ad ſcopulũ Inq; ſimile mortis exitiũ cecidit. Interi dũ pſyche q̃ſitõi cupidis ĩtẽta: populos circuibat. At ille uulnere lucernæ dolẽs: ĩ ipſo thalamo matris iacẽs ĩgemebat. Tunc auis palba illa gauia: q̃ ſup fluctus marĩos pĩnis natat: demergit ſeſe prope ad oceãi profũdũ gremiũ. ibi cõmodũ Venerẽ lauãtẽ natãtẽque pp aſſiſtẽs: ĩdicat aduſtũ filiũ eius graui uulnere: dolore merentẽ: dubiũ ſalutis: iacere. iãque ꝑ cũctorꝫ ora populorꝫ rumoribus cõuitiiſque uariis oẽm Veneris familiã male audire: ꝙ ille q̃dẽ mõtão ſcortatu tu uero marĩo natatu ſeceſſeritis. ac ꝑ hoc nõ uoluptas illa: nõ gratia nõ lepos. ſed incõpta: & agreſtia: & horrida cũcta ſint. nõ nuptiæ cõiugales. nõ amiciciæ ſociales: non liberꝫ caritates: ſed enormis gluuies. & ſqualentium fœderꝫ inſuaue faſtidium. hic illa uerboſa & ſatis curioſa auis: in auribus Veneris filium lacerans: exiſtimationem gãniebat. At Vẽus irata ſolidum exclamat repente. ergo iam ille bõus filius meus habet amicam aliquam. prome age tu: quæ ſola mihi ſeruis amanter: nomen eius: quæ puerum ingẽuum & inueſtẽ ſollicitauit: ſiue illa de nympharꝫ populo: ſeu de dearꝫ numero: ſeu de muſarum choro. uel de

SEquẽtis: alterius. ſ. ſororis. ERRAbũdo erratico diu multũq; errãte: Catullus errabũda regẽs tenuĩ ueſtigia filo. NEC ſecius: Nec tardius. nec ſegnius. Virgilius currit iter tutũ nõ ſecius æquorꝫ claſſis. Secus aliter ſignificat. ſecius uero tardius & ſegnius. & uidet a ſero dictũ. ut grãmatici notãt: Accius ĩ amphitriõe ſi forte pauloq̃ ueniã ſecius. INq; ſimile: Sicut extĩcta fuerat prior ſoror. ſic ſimili eodẽ quoq; gñre mortis & exitio altera occubuit dũ. ſ. ſe ꝑcipitẽ dat ex ſcopulo. ILle: Cupido. AVIS gauia: gauiæ aues ſũt aquaticæ: q̃ bella gerũt diſſidiaq; cũ anatibus. Plinius ĩ. x. diſſidẽt ĩquit aquaticæ anates & gauiæ: idẽ auctor ẽ gauias ĩ petris nidificare: nũc memorat Apulei⁹ gauiã ĩ imã pelagi ꝓfunditatẽ ſeſe demergẽtẽ ĩdicaſſe ueneri: quemadmodum cupido lucernæ uulnere aduſtus cum dolore decũbebat. COMmodũ: eo momẽto id hore. tũc tũc. ſup hoc aduerbio ſatis multa ĩ ſupiorib⁹ explicata. LAuãtẽ: Merito uenerẽ natãtẽ lauãtẽq; corpus ĩducit ĩ imo oceano ꝓpterea qđ dea maris eſt. & ex ſpũa maris gẽita fert. qđ ideo finxit antiqtas: qa ſpmatis ſiue genituræ natura ſpũoſa ẽ: ut docet ariſtoteles libro ſecũdo de generatiõe anĩmaliũ. PROpter: prope. pp aquã ꝓpter aq̃riuũ dixerũt Lucretius & Virgilius. MAle audire: uituperari ĩfamariq;: ſicure e cõtrario bene audire ẽ laudari celebrariq;. M. Tullius ĩ epiſtolis ad atticũ. me idcirco putẽt bene audire uelle ut ille male audiat: & recte facere non meæ laudis. ſed illius cõtumeliæ cã. MONtão ſcortatu: ait Gauia auis ad uenerẽ familiã ueneris uituperari ipſũq; ĩprimis cupidinẽ ĩfamari. ꝙ ob amorẽ pſyches meretriciũ ſeceſſerit ꝓcul a cõmerito mortaliũ: & ꝙ ipa quoq; uen⁹ ſeſe ſubduxerit ex cœtibus hũanis: dũ natabula aquarꝫ mariarꝫ expetit: qua ex re fieri ait. ut uenere cupidineq; ſublatis ſqualeãt oĩa: horrida & ĩculta ſint: huic ſẽtẽtiæ haud abſimile ẽ illud Senecæ ex tragœdia q̃ ĩſcribit hippolytus. excedat agedũ rebus hũanis uenus. orbis iacebit ſqualido turpis ſitu. ſcortatu autẽ pro ſcortatiõe amoreq; meretricio põit. d ictus ſcortatus ea forma qua cõcubinatus pellicatus. aliaq; id genus. NON uoluptas ulla: Veneris & cupidinis cõites ſũt uoluptas. gratiæ. lepiditates oẽs. Claudianus ĩ epithalamio ſcribit ĩ cõitatu ueneris eẽ delicias oĩs. Dõatus leporẽ uenuſtatẽ eẽ autumat: Vnde lepidus dictus ĩ quo leporis ẽ plurimũ. græci lepida ſquamã uocãt. unde lepos deriuat. ſubducta uenere nulla uſq̃ uoluptas. nullæ gratiæ cõuiſũt: q̃ ſine uenere ĩgratæ ſũt. NVptiæ cõiugales: Sine uenere nõ cõiugia nõ amicicie nõ amores filiorꝫ eẽ poſſũt: ſed cũcta ſqualẽtia. & ſitu deformata ſint neceſſe ẽ. GLVuies: Lego eluuies. qđ ad ſordes & dehoneſtamẽta referẽdũ ẽ. AVIS: Gauia. GANniebat: In ſuſurabat ĩmurmurabat: gãnitio ꝓprie canũ ẽ q̃rula murmuratio. SOlidũ exclamat: ſolida uoce firma magna durabili. nom̃ ꝓ aduerbio. ſic Vir. torũq; repẽte clamat. BOn⁹ fili⁹: irõicos ꝓnũtiãdũ. PRome: enũtiã exprõe demõſtra. ab hoc uerbo ꝓmus dictus. q exprõptuaria cella ꝓmit ciboria: Plaut⁹ ego ſũ ꝓmus cõdus ꝓcurator pẽi. Nomẽ ei⁹. ſ. puellæ. INueſtẽ: cupidinẽ ſignificat q ĩgẽu⁹ & ĩueſtis figurat hoc ẽ ĩberbis. antiq. n. ueſtẽ barbã dixerũt uñ ueſticipes barbati. ĩueſtes q ſine barba ſũt nõiãt: ĩ apologia ĩueſtẽ a nobis accepiſti ueſticipẽ ilico reddiſti. arrogari ñ poterat ut ĩqt Gelli⁹. niſi ueſticeps. DE nympharꝫ popul : Multa ſũt gñra nympharꝫ Nymphæ nũina ſũt fluuiorꝫ a fõtib⁹ ducẽtes originẽ. uñ Virgilius. Nymphæ laurẽtes nymphæ gen⁹ annibus unde ẽ. Nymphæ mõtiũ oreades dicuntur. ορος. n. græce mons eſt. Dryades ſiluarum: quoniam græce. Δρυσ quercus. Amadryades quæ cum ſiluis naſcuntur. ſunt enim quædam nymphæ. ut auctor eſt Plutarchus uiuentes una commorienteſq; cum arboribus. ſunt & napeæ quæ floribus & uirgultis delectantur. ναπηρ græci dicunt ſaltum locumq; ſiluoſum. Naiades fontium. nereides maris. Memoriæ proditum eſt quicuuq; effigiem nymphæ

Errabundus. Secius: Secus. Gauiæ aues aq̃ticæ. propter prope. Male audire. Bene audire. Scortat⁹. Lepor: Lepidus. Lepis. Gãnitio Promus. Condus Inueſtis. ueſticeps nymphæ oreades. dyrades: amadryades. Napeæ. Naiades. uereides

uiderit eū furendi nō facere finē.hos græci νυμφοληπτουσ latini lymphatos appellant.nymphea a nymphis dicta q̄ balnea & lauacra ſignificant:ioſephus nymphea lacus & balneas interp̄tat̄.cū ſic ſcri bit libro primo iudaici belli.apud aſcalonā cōdidit nymphea ſiue lacus.& balneas.νυμφη græce dicit̄ ſponſa νυμφοσ ſponſus. MEAꝝ:graciæ q̄ græco uocabulo charites dicūt̄ merito famulæ ueneris. & miſtræ eē dicunt̄:qm̄ ſine uenere gratia oīs ingrat/a eſt inamabilis & p̄rſus inuenuſta. græci charita uocant uenerē illā ſiue uenuſtatē:quā appelles ſibi peculiariter uendicabat ī pictura qua ſola ſibi nemi nē parē eē dicebat.

meaꝝ gratiaꝝ miſterio. Nec loquax illa cōticuit auis.
Sed neſcio iqt dn̄a:puto puellā ſi prope mēini:pſyches
noīe dicit̄:efflicte cupe. Tūc īdignata Vēus exclāmauit.
uel maxīe pſychē illā meæ formæ ſuccubam:mei nomi
nis emulā:uere diligit:nimiꝝ illd̄ īcremētū lenā me pu
tauit:cui⁹ mōſtratu puellā illā cognoſceret̄. Hic q̄ritās
properiter emergit a mari.ſuūq; protinus aureum tha
lamum petiit.& reperto:ſicut audierat ægroto puero.
Iam inde a foribus q̄ maxime boans.

h Oneſta iqt hic:& natalibus nr̄is:bōæq; tuæ frugi
cōgruētia. Vt primū qdē tuæ parētis:īmo dn̄æ p̄
cepta calcares:nec ſordidis amorib⁹ inimicā me
meā cruciares: Veꝝ ēt hoc ætatis puer:tuis licētioſis &
īmaturis iūgeres āplexib⁹:ut ego nuꝝ.ſ.tolerarē inimi
cā.ſed utiq; p̄ſūis nugo:& corruptor & īamabilis te ſo
lū gn̄oſū:nec me iā per ætatem poſſe comcipere. ueli er
go ſcias multo te meliorem filium alium geniturā.im
mo ut contumeliam magis ſentias.aliquem de meis ad
opraturam uernulis.eiq; donaturam iſtas pīnas.& flā
mas.& arcū.& ipſas ſagittas.& oēm meā ſupellectilē:q̄
tibi non ad ōs uſus dederam.nec.n.de patris tui bonis.

LOquar:cōr rigo loquax gauia eni auis loquax merito noiat̄ quā & ſupius uerboſā appellauit: q̄ ueneri cuncta denarrauit. Tales lingulacæ loquutuleiæ blateratrices elegāter dicūt̄. PVellā:quaſi unā ex mortalib⁹ fœminis. EFflicte:uehementer p̄dite:qd̄ & efflicti dr̄ aduerbiū eſt. MEæ formæ ſuccubā: ſuccuba quaſi uicaria dr̄ ac emula ſuccedēſque in alienā uicē & locū:Ouidius qd̄ gemit hiſipyle lecti quoq; ſuccuba nr̄i mereat & leges ſantiat ipſe ſuas:Venus ſuccubā formæ ſue pſychen eleganter appellat.p̄pea ꝙ ut altera uenus religioſis adorātiōibus culta fuerat:& ueneratōis uicariæ partiario honore hōeſtata. ILlud īcrementū:hoc eſt iqt qd̄ indignatiōis auctariū eſt & cumulus:ꝙ me lenocinii officio fūctā eē opinat̄ filius:tāq̄ mōſtrauerim ego illi q̄ diligenter. Queritans.i.uehementer delamentata qd̄ ſi legas q̄ritans expones ualde uociferans:q̄ritare.n.eſt q̄rites ciere.& q̄ritiū fidē clamādo īplorare: uñ q̄ritare p̄ uociferari & clamare uſurpat̄:auctores.M.Varro & Diomedes.Lex fuerat p̄quiritata dixit Sidōius p̄ eo qd̄ eſt p̄mulgata & p̄cōis boatu denūciata publicataq;. A foribus:anteq̄ cubiculū ītroiret. BOās:clamās uociferanſq;. boare.n.eſt ſonare & clamare.uñ reboāt ſilue apud Virgiliū p̄ reſultāt & remugiunt.nō nulli dialecticorū uerbū dictū eē autumāt a ueꝝ boādo:hoc eſt ueꝝ ſonādo.Ennius ſonū pedū bōbū pedū dixit.ex hoc āt ꝙ boās alta uoce filiū cōpellat cognoſcere potes q̄ fera & feria & ſeuera obiurgatōe ſit cupidinē caſtigatura. HOneſta hæc:caſtigatio ueneris ad filiū orſa ab ironia. BOnæ frugi:hominē bonæ frugi dicimus tēperatū utilē neceſſariū:laudant̄ ſerui qui bonæ frugi ſunt. SORdidis amoribus: petierat uenus a filio ut pſyche amore flagrātiſſimo hoīs extremi ac ſordidiſſimi teneret̄:nūc dolēter afficit̄ mādatū ſuū a filio poſthabitū p cōtēptionē fuiſſe. HOC ætatis:iſta ætate puerili.q nōdū rebus amatoriis ut̄ idōea:multa āt ē copia talis loquutōis apud ueteres ſcriptores.iteri uno Cicerōis exēplo cōtēti erimus.qd obuiū ē:ſic.n.ſcriptū ē ī p̄io de oratore peto igit̄ iquit craſſus a te qm̄ id nobis antoni hoīb⁹ id ætatis oneris īpōit̄. NVgo:nugonē ut paulo poſt quoq; appellat filiū.noīe p̄broſo.& obiurgatorio. quaſi nugaꝝ plenū & nulli rei bōæ idōeū. PER ætatē cōcipe:arbitraris iqt me uetulā eē.& ob ætatē nō poſſe alteꝝ cupidinē p̄generare.ſed diis & deabus nullū ſeniū nulla annoſitas ob ē cū euiterni ſint.nec unq̄ emoriūt̄.mulieres uero mortales poſt q̄nquageſimū annū nō gignūt.maiorq; ps quadrageſimo p̄fluuiū gēitale ſiſtit: nō nullæ ut iqt ariſtoteles ſexageſimo āno peperūt.cornelia ex ſcipionū gēte poſt ſexageſimū ſecundū annū ut plinius refert genuit uoluſiū ſaturniū.Lucretius: deſtitit ut mulier ſpatio defeſſa uetuſto. ADoptaturā:iure iqt adoptōis aliquē ex ſeruis dōeſticis mihi filiū a'ſciſcā.q uicari⁹ ſit ſuccedatq; ī nom̄ & bōa ſupellectilēq; cupidis:iur̄.n.adoptōis trāſit adoptiu⁹ ī nom̄.ī fāiliā ī hereditatē adoptatoris.ſeru⁹ quoq; māumiſſus patrōi nom̄ accipit. qd & Lactā.mēorat lib.iiii. īſtitutionū.ſic pōpo.atticus a cecilio adoptat⁹ deīceps dict⁹ ē Ce.pōpō.d quo.M.V.i.ii.de re ruſtica:q̄ tūc iqt tit⁹ pōpo.nūc.v.Ce. cū noie eodē.M.T.p q̄ elegāt̄ ob hāc noium uſurpationē ī ep̄lis ad atticū ſcri.Dio.tāq̄ adoptatū a ſe ipo & attico ſimul noiandū eē.M.pōpo.Dio.uerba Cice.h̄ ſūt:de eutychide gratū:q ueteri p̄noie nouo noie tit⁹ erit Ce.ut ē ex me & ex te iūct⁹ Dio.M.pōpo.ī adoptōe ſeruat̄ ut naturā imitet̄ ide rep̄hēſus Clo.ꝙ ſe C.fōteio natu miori adoptādū dederit. MEā ſupellectilē:mr̄ mr̄na bōa ereptura filio ſe minitat̄ & alteri donaturā:cū iure ciuili poſſit mr̄ ſupellectilē ſuā legare cui uelit:cū paterna bōa ad filium pertineant.

Lymphati. Nymphea. nympha ſponſa. Verbū apelłis. Deeſſe illis charica. Lingulacæ. Loquutuleiæ. Efflicte. Succuba Quritare proquiritata lex. Boare Reboare Verbum unde. Bombus pedum Id ætatis. Nugōes. annus quinquageſimus. meta gignendi Mānmiſſi accipiunt nom̄ patronorum. Locus ciceronis adoptio clodii p̄ poſterari

puſſatus infamia.

ADiſtructioné:legale uerbũ eſt ſicut & inſtructus fundus & inſtrumentũ legatũ. PVLſaſti:uiolãſti infamaſti.nec.n.ad ſagittæ cupidineæ ictũ eſt id tm̃ referendũ:ſed ad oẽm in famiã & ſuggilationẽ: iulius firmicus pulſatus infamia: Virgi.pulſatos referens infecto fœdere diuos. INductus:hic expone ꝓ inſtitutus educatus cõformatus:tãq̃ educatio illa primigenia plurimũ polleat ad mores formandos. PERcuſſiſti ſepius:qa uenus amauit adoné marté anchiſen.& alios.qd ſine cupidis ſagitta fieri nõ potuit.& ita ſubtiliter mr̃ ĩputat filio.qd ipſa ſponte cõmiſſit.deriuatq; crimẽ.qñ ita cõparatũ eſt.ut hoies malint uitia ſua excuſare q̃ excutere.

ad inſtructionem iſtam:quicq̃ conceſſum eſt.ſed male prima pueritia inductus es:& acutas manus habes: & maiores tuos irreuerenter pulſaſti totiens.& ipſã matrem tuam:me inq̃ ipſam:parricida denudas cotidie.& ꝑcuſſiſti ſepius.quaſi uiduã utique cõtẽnis:nec uictricũ tuũ fortiſſimũ illũ:maximũque bellatorem metuiſ. quidni:cui ſepius in angorem mei pellicatus: puellas propinare conſueſti.ſed faxo te luſus huius pœniteat.& ſentias acidas & amaras nuptias iſtas.ſed nunc inriſui habita.qd agã:quo me conferã.quibus modis Stellionẽ iſtũ cohibeam: petam ne auxiliũ ab inimica mea

Quaſi uiduã:filius ſub matre uidua liberius degit:& ſecurius agit.uident̃q; uiduæ matres natis cõtẽptibiliores eẽ q̃ nuptæ.

Fœmine ĩ poteſtate liberos nõ hñt.

nã ut ſcribunt iuriſcõſulti.fœmiæ in poteſtate liberos nõ hñt uiduæ ut imperioſæ a ſcriptoribus texãt̃ Martialis ĩpia uiduaꝶ procul̃.iuuenalis uidua ẽ locuples: q̃ nubit auaro: Oratius ut piger ann⁹ pupillis:quos dura præmit cuſtodia matꝶ. VIctricũ tuũ: marté ſignat ueneris maritũ: de quo Ouidius uictricus & gladiis & acuta dimicet haſta. Quidni.quare nõ comica locutio.Oratius qdni:cõcurrit̃ horæ momẽto.Dõatus ẽ iqt qdni:aut qd niſi.aut curnõ qa ueteres ni ꝓ ne põebãt.& ne ꝓ nõ. PVellas ꝓpinare.ſẽſus ẽ.ut ego magis angar & crucier ob pellicatus ſuſpitioné puellas exhibes cõciliaſq; Marti cõiugi.nihil ãt grauius ferũt acerbiuſq; fœmiæ q̃ pellices.iuuenalis tũc ficta pellice plorat.q ãt mars amauerit ꝑter ueneré alias quoq; docẽt poetæ.& exẽpla teſtãt̃:qbus inuulgatũ ẽ inter cætera.Romulũ Romæ cõditoré ex marte & ilia eẽ ꝓgenitũ.idẽ nerienẽ amaſſe fert̃ eãq; iuſtæ uxoris loco habuiſſe.qd & plautus ĩdicat.ſic ſcribes ĩ truculẽto.mars pegre adueniẽs ſalutat neriené uxoré ſuã.& ĩ annalibus Gellii herſilia ita ꝑcat̃.Nerio martis te obſecro pacẽ dare ut liceat nuptiis ꝓpriis & ꝓſperis.uti de tui cõiugis cõſilio cõtigit de tui ĩqt cõiugis cõſilio marté.ſ.ſignificans

Quidni.

Neriene uxor martis.

PELlicatus.ut cõcubinatus.ut ſcortatus ſic & pellicatus dr̃ uidelicet a pellicibus.q̃ inuiſæ infeſtæq; ſunt maritis fœmis.uñ ex lege Numæ põpilii pellex uetabat̃ tẽplũ iunõis ĩtroire.q̃ odio ſemp ĩternecino pellices ẽiſequta.uerba uegis antiqſſimæ ſunt hæc pellex ædẽ iunõis ne tãgito ſi tãgit iunõi crinibus dimiſſis agnũ fœminã cedito refert.M.T.uolumie de Officiis ſcdo alexãdꝶ pħereũ ab uxor̃ interfectũ eẽ pp pellicatus ſuſpitioné. PROpiare:porrigere.& quaſi ꝑguſtãdas tradere ſup quo uerbo apđ Suetoniũ ſatis multa. FAxo:faciã. STELlioné cohibeã:ꝓbroſo noĩe & maledico filliũ ſtellionem appellat.ẽ.n.ſtellio beſtioſa mĩor lacerta ore maculoſo.& ut ĩquit Ouidius.uariis ſtellatus corpora guttis.uñ a ſtellaꝶ:quaſi pictura & uarietate ſtellio dictus.nullũ aĩal ſtelliõe fraudulẽtius.inuidere homini tradũt.inde ſtellionũ nomẽ aiunt in maledictũ trãſlatũ ſtelliões tuniculã exuunt & ſeniũ more cæterorũ ſerpẽtiũ ſtatis tẽporibus.has exuuias theophraſtus plinius cæteri autumãt remedio eẽ morbo comitiali:ſed niſi cõfeſti eripiãt̃ maligno ne ꝑſagio.an naturali appetẽtia.illico cõuertũt̃ & deuorãt.ideoque cũ exuit̃ mẽbrana a ſtelliõe obſeruat̃ cubile:ubi uere ĩcipiẽte fixis harũdinib⁹ textas opponũt caſas.qꝶ anguſtiis gaudet eo facilius exuẽs circũdatũ ſenectæ torporé eoq; derelicto nõ põt remeare:arbitrant̃ eruditi ſtelliões uulgo uũc tarãtulas uocitari græci ασκαλαβωτασ uocãt tradit idẽ plinius uolumie undetrigeſimo ſtellioné Scorpionibus eẽ contrariũ in tm̃ ut uiſu quoq; pauoré his afferat.& torporé frigidi ſudoris.græci coloten uocant & aſcalaboten & galeoten.ariſtophães meminit aſcalabote ĩ comedia quæ inſcribitur nepheſe.hic plenus eſt lentigine ſtridoris acerbi.hinc ſtellionatus crimẽ cuius apud iuriſconſultos multa mentio eſt nomẽ ſumpſiſſe credit̃.ſtellionatũ autẽ obiici poſſe his: quí dolo q̃d fecerint ſciendũ eſt: & ubicũq; titulus criminis deficit illic ſtellionatũ obiiciemus ut ĩquit Vlpianus.maxie aũt in his locũ habet ſiquis forte alii ré obligatã diſſimulata obligatiõe p calliditaté alii diſtraxerit.ité ſiquis merces ſuppoſuerit.uel corrupit.& ſi quis ĩpoſturã fecerit ſtelliõatus reus erit.& ut generaliter dixeri deficiẽte titulo criminis.hoc crimẽ locũ habet.pœna autẽ ſtelliõatus nulla legitima eſt.cũ nec legitimũ crimẽ ſit:qđ ait Vlpianus.ſi quis ĩpoſturã fecerit.ſcito ut id quoq; in tranſcurſu annotemus ĩpoſturam dici fraudem:fallatiã deceptionem.iulius capitollinus ĩ Gallienis:ĩpoſturã fecit & paſſus eſt.ĩponere eſt decipere.& fallere.quo uerbo utunt̃ iuuenalis.Marcialis.M.Tullius oĩs deniq; ſchola eruditorum.apud eccleſiaſticos quoq; ſcriptum eſt.cur nobis ĩpoſuiſti:ĩde ĩpoſtores pro fraudatoreſ circunſcriptoreſq;.& apud ſtatium mens cunctis ĩpoſta manet pro fraudulenta & fallax.Conſimilis ſignificatus uerbũ illud ĩplanare Cypriano qđ ille prope peculiariter uſurpat pro decĩpere ſeducereq;.ab eodẽ ĩplanator dicitur ſeductor & ĩpoſtor. ACIdas nuptias:a ſapore aſpero.& amaro facta tranſlatio.ſaporum genera multa repiuntur.dulcis ſuauis.piuguis.amarus.auſterus.acer.acutus.acerbus.

pellicat⁹. pellex ædẽ iunonis ne tãgito.

De ſtellione & ſtelliõnatu notabilia.

aſcalabotes.

Impoſtura.

Imponeř

Impoſtores.

Impoſtã mens.

Implanare ſeducere.

Implanator.

Saporũ genera.

acidus.ſalſus.credo acidũ eẽ illũ ſaporẽ:quẽ medici põticũ uocãt & ſtipticũ. Nã Galẽus põticũ a ſtyptico uix ſeiungit:noſtri ui ſtypticã aſtrĩgẽtẽ & aſtrictoriã ĩterp̃tãt. Obiter enarrãdũ qd ſignificare uoluerit Plinius ſcribẽs de alumĩe libro.na.hi.xxxv.his uerbis. Oĩum generũ uis ĩ aſtrĩgẽdo. Vñ nomẽ a græcis.ait Pli.a græcis ĩpoſitũ nomẽ aluminia ui aſtringẽdi. Quod aũt ſit id nomẽ ſupprimit. Scito a græcis dici στυπτηρίαν & ita appellat Galenus ĩ libro de ſimplici medicina.a ui.ſ.& potẽtia ſtyptica ſiue aſtrictoria.apud eũdẽ frequẽter uſurpat̃ põticitas & ſtypticitas uocabulis uſitatiorib⁹ q̃ doctioribus.

Põticus ſapor.
Styptica.
Locus plinii.
Alumen ſtypteria

ſobrietate:quam propter huius ĩpius luxuriam offendi ſæpius: aut ruſticæ ſqualentiſq; fœminæ colloquiũ prorſus adhibendum eſt: horreſco.nec tamen uindictæ ſolatium tantum ſpernẽdum eſt:illa mihi prorſus adhibenda eſt. nec ulla alia quæ caſtiget aſperrime nugonem iſtum.faretram explicet.& ſagittas dearmet arcum denodet. tedam deflammet. immo & ipſum corpus eius acrioribus remediis coherceat. Tunc iniuriæ meæ litatum crediderĩ:cum eius comas: quas iſtis manibus meis ſubinde aureo nitore perſtrinxi:deraſerim pinnas:quas meo gremio nectarei fontis infeci præto tonderim. Sic effata: foras ſeſe proripit infeſta. & ſtomachata biles uenerias: ſed eam protinus Ceres & Iuno comitantur. uiſamq; uultu tumido queſiere. cur truci ſupercilio tantam uenuſtatem micantium oculorum coherceret: At illa opportune inquit:ardẽti prorſus iſto meo pectori: uiolentiã ſcilicet perpetrare uenitis. Sed totis oro ueſtris uiribus Pſychen illã fugitiuã: uolaticã mihi requirite. nec enĩ uos utiq; domus meæ

SObrietate:Nihil ẽ tã inimicũ ueneri q̃ ſobrietas frugalitaſq;. Nã ſine cerere & baccho friget uẽus. Quæ uoluptatis comites deſcribũtur a Silio eædẽ ueneri aſcribi poſſunt: ſic.n. iqt libro.xv.punicorũ. ebrietas tibi fida comes tibi luxus & atris circa te ſemp uolitãs ĩfamia pẽnis. Sobrioſus eleganti uocabulo dictus Cypriano ſobrietatis cultor & frugi. RVſtice:Ruſticitas oĩs ſordes ſquallor illuuies p̃cul ſunt a ueneris cõtubernio. ILla mihi adhibẽda:tãdẽ deliberat adhiber̃ opitulatricẽ ſobrietatẽ. ad cupidinẽ mĩctãdũ. nec.n.ulla res magis exarmat ĩfrĩgitq; cupidinẽ q̃ ſobrietas:q̃ abſtinẽtia.q̃ frugalitas. NVGonẽ iſtũ: cõtũelioſe dcm̃.ĩ cupidinẽ tãq̃ odioſũ iã & moleſtũ: Nã h̃ ſignificat iſtũ ſic Terẽ. iſtũ emulũ quoad poteris ab ea pellito. Proptius. iſte qd̃ ẽ ego ſæpe fui: Virg. aut qd pe tis iſtis. hæc.n. p̃noĩa ut docet Donatus ſpernẽtis ſũt odiiq; demõſtrantis. EXplicet:Relaxet reſolua tq; Ita ut fiat fluxura ſagittarũ. DEarmet:Exarmet & ui noxia uiduet:a Liuio dr̃ dearmatus exercitus. ARcũ denodet:Nodat̃ arcus qñ intendit̃:denodat̃ qñ relenteſcit:ſignificatiſſimis aũt uerbis ſingula cola & mẽbra exequit̃. THEdã deflãmet:Facẽ reſtinguat flãmiſq; deſpoliet:hæc.n.p̃ticula de in hiſce oĩbus uerbis ſignificat priuationẽ. Interdũ hẽt uim actiuã.& ualde ſignificat.ut defeſſus ſum. pro ualde feſſus & deamo te ſyre p̃ ualde amo. INiuriæ litatũ:Sicut q litat diis.p̃pitiat deos placat.& uotũ ĩpetrat:ita ait uẽus litatũ iri iniuriæ ſuæ.hoc eſt ſatiſfieri poſſe & placari:ſi comã deraſerit cupidini. & pẽnas detotõderit:q̃bus ille ſupbiens & faſtoſus.cũcta cõculcat:ſacrificare eſt oĩum: litare eſt paucorũ. hinc ait lẽo Plautinus tũ me Iuppiter faciat ut ſemp ſacrificẽ.nec unq̃ litẽ. SVBinde:frequẽter. AVreo nitore: Vinculo aureolo comã cupidinis filii ſe ſæpe nodaſſe atq; p̃ſtrinxiſſe ſignificat. STOmachata biles uenerias:Indignabũda & bili p̃cita:q̃ uẽus ſtomachabũda turgere ſolet & cõcitari.græci melancholiã uocãt:quã nr̃i atrã bilẽ:q̃ hoĩem facit furẽtẽ & inſanũ:adeo magnũ ineſt bili uirus cũ ſe fũdit in aĩum.de uarietate effectuq; multiplici atræ bilis luculẽtũ p̃blema eſt apud Ariſtotelẽ. TVmido:Indignationẽ iracũdiãq; p̃ ſe ferente.Ira.n.ut iqt Seneca ſe p̃fert. & ĩ faciẽ exit dixit quoq; Plautus feſtiuiter.nec minus elegãter ĩ fermento eſſe fœminã. Intelligi uolens iraſcentẽ: ut.n.fermento turget pãis. ſic ex bili & ira turgent p̃cordia:& uultus ĩ ruborẽ tumorẽq; efferueſcit. ſit fœda uiſu facies deprauãtiũ ſe atq; intumeſcentiũ.hæc.n.irarũ ſigna indiciaq; ſũt:auctores Seneca. Gellius. Plutarchus.cæteri. VEnuſtatẽ coherceret:Ira formã deformat uenuſtatẽ deuenuſtat.flagrãt oculi.os turbidũ fit labra quatiũtur.dentes arietant̃.capilli ſubrigũtur manus cõplodũtur: neſcias utrũ magis deteſtabile ſit an deforme uitiũ iracũdiæ. VIOlentiam:Tanq̃ nõ ſpõte ſed ui cõpulſa uenus ardorẽ ab imis p̃cordiis eſtuantem ſedatura ſit.ideo aũt ardenti pectore dixit quia ut philoſophi tradunt. ira mouet̃ ex pectore efferueſcente circa cor ſanguine.cauſa aũt cur hic potiſſimũ aſſignet̃ iræ locus nõ alia eſt q̃ q̀ in toto corpore calidiſſimũ eſt pectus. VOLAticam:In fuga pernicem.& quaſi uolatu aufugientem.Seneca meminiſti dixiſſe me uolaticũ eſſe ac leuem.& te nõ pedem eius tenere ſed pennam.M.Tullius in epiſtolis ad Atticũ.O academiam uolaticam & ſui ſimilem mõ huc mõ illuc. FVGItiuam:Alludit ad fugitiuũ ſeruũ:quem inquirere uolentibus Senatus cõſultũ & lex fannia proſpexit:mulcta etiam in magiſtratus ſtatuta.ſi inquirentes nõ adiuuent:ſed & in eum.qui quæri apud ſe p̃hibuit eadem pœna ſtatuta eſt.etiam generali epiſtola Diuorũ Marci & cõmodi. quæ declarat & præſides & magiſtratus adiuuare debere in inquirendis fugitiuis.ſcite igitur & ſignificanter dixit.fugitiuam mihi requirite.

Sobrioſus.
Iſte nomen cõtumeliæ.
Denodare arcum
Deflammet.
Deamo.
Litare.
Melancolia.
atra bilis
In fermẽto eſt.
Deformitas iracũdiæ.
Domicilium iræ pectus.
Volatic⁹.
Inquirẽs fugitiuũ adiuuandus.

FAmoſa fabula: Infamis rumor.& fabula infamiæ plena de cupidīe. IGNare:Melius legas gnaræ tāq̄ callētes ſciēteſq; qcq̄d cōtigiſſet.Deoꝝ enī ē cūcta nouiſſe.Vn̄ & demōes a ſciētia nūcupati ſunt. quā ꝑdita ē eoꝝ natura.Nō facit ad ſtomachū fulgētii iterꝑtatio ſcribētis Demōas dici ex eo qđ populos ſubdere cupiebāt:δημοσ enī græce populus dicit̄.argutiola hæc uanior q̄ uerior credit̄. PALpare irā:Mitigare.mulcere.palpate ꝓprie ē manu mulcere.ex hoc iterdū accipit̄ ꝓ adulari Oratius.cui male ſi palpere recalcitrat undiq; tutus.apud Plautū palpo ꝑcutit:ꝓ adulatiōe & blādimētis palpat̄ dixerunt ueteres ꝓ palpat.Lucilius. hic ubi me uidet ſubblāditur palpat̄ caput ſcabit. DOmina:Nomie uenerationis Venerē dominā appellāt. ut pote deā potētiſſimā: cuius dominatu cūcta ſuperāt̄.uel irōicos dictū accipe ab his deabus q̄ īfenſæ īfeſtæq; ueneri fuiſſe traduntur: altera ob mariti cōcubinas altera ob ꝓſerpinæ raptū.cuius cōciliatrix.& architecta fuit uenus.

PEruicaci:Peruicaciā a ꝑtinacia hoc diſtare grāmatici extimauerūt: ut ꝑuicatia iterdū ſit bonaꝝ rerū ꝑſeuerātia. ꝑtinacia ſemp malarū.huic diſtinctiōi ſubſcribit illud accii ex myrmidōibus ꝑuicacē dicis me eē:facile patior: ꝑtinacē nihil moror.hoc fortes ſeqr̄. Illā idocti poſſident.ueꝝ hæ grāmaticoꝝ obſeruatiōes iterdū ꝑ̄cidæ ſunt: nec ad æquilibriū ꝑpenſæ:E cōtrario enī & ꝑtinacē ī malo apud ſcriptores idōeos idētidē licet repire: ſupſedeo exēplis q̄ īfinita ſunt: & a nobis aliubi recitata. Quot annoꝝ:Tāq̄ ex ephebis iā exceſſerit.ſitq; merito eximēdus ex materna tutela: ac iā poſſit īpunius laſciuire:uſurpās illud Plautinū.ætas mea iā exceſſit ex magiſtratu tuo. BELLVle: Scite ac decēter:dicitur aūt cupido ætatē belle portare qa ſi formā eius ſpectes. puer ſemp eē uidebit̄.eſt enī inueſtis. & puerili ætate ſpectabilis. CORdata mulier:Prudēs circūſpecta ſagax.ī corde enī ut iqt Plinius habitat mēs & ſecūdū Ariſtotelē cor fons eſt uenaꝝ arteriaꝝ & ſenſuū. Auicēna.Galenus. Cor.fontē uitæ & radicē nec nō pricipiū uirtutis uitalis eē autumār:& qbuſdā cor.auctore.M.Tullio aius uidet̄: Vn̄ merito cordati dicti prudētes.ſicut e cōtra uecordes & excordes.pro ueſanis:ex quo Naſica ille prudēs corculū appellatus.ab ennio dictū egregie cordatus hō catus helius ſextus: ſup qua re ānotamēta fecimus ī prio cōmētario Tuſculanaꝝ:Plinius refert Catos corculos apud Romanos cognominatos eē q ſapiētia ꝑcellebāt.ī uulpe:qđ cœli ſidus ē habētes horoſcopū erūt cordatiſſimi. SEMper explorabis:Caſtigat̄ uenus.tāq̄ nō deceat matrē obſeruare nimis curioſe uoluptates & luſus filii:cū parētes plerūq; debeant cōniuere ī negociis filioꝝ:alioq retorquebit̄ ī illo illud comicū.q̄ iniqui ſunt parētes ī filios iudices: qui æquū eē cēſent.nos iā a pueris illico naſci ſenes.neq; illaꝝ affines reꝝ:quas fert adoleſcētia.Detur ut inquit ueriſſime elegātiſſimeq;.M.Tullius aliqđ ætati:ſit adoleſcētia liberior.nō oīa uoluptatibus denegentur:uincat aliquādo cupiditas uoluptaſq; rationē. REuinces:Redargues.refutabis.tanq̄ amori amores ſint cōueniētiſſimi.A.Gellius ī culpa & maleficio reuicti ſunt. TVAS artes reprændes: Abſurdū uidetur eē qđ parēs reprēdat ī filio eas artes atque delitias:quaꝝ ipſa magiſtra eſt: & quas profitetur.ridiculū enī foret ſi luſcus luſcū.Claudus claudū cōuicio īſectaret̄: qđ ī illū ſubito retorqueri poſſet: ſi clodius accuſet mechos catilina cethegum. illud quoque ſæpe fit:ut quæ ipſi fecimus in aliis reprendamus:ſicut ī ſcolis luxuriātē patrē luxurioſus ipſe Iuuenis accuſat:qđ q̄ decenter fieri poſſit equidē ut Quintiliani uerbis utar nō inuenio. CVPIdines:De populo cupidinū numeroſo Ante dictum eſt.

PVBlicā officinā:Domiciliū ueneris & cupidinis officina ē uitioꝝ.maxime muliebriū: Tolle ex rebus humanis uenerios amores ex magna parte mulieres fient īpecabiles. MEtu ſagittarū: Timentes ne ſagittis cupidineis deurerentur inflāmarenturque. PREuerſis illis:Iunone & cerere iā cōuerſis in aliud iter atque abeuntibus:uel expone preuerſis.poſthabitis & quaſi relictis deabus Venus ad undas unde orta eſt flexit iter.mariaque ſulcauit.

famoſa fabula: & nō dicendi filii mei facta latuerunt: Tunc ille ignaræ quæ geſta ſunt: palpare ueneris iram ſeuientem ſic adortæ.

QVid tale dn̄a:deliquit tuus filius: ut animo ꝑuicaci uoluptates illius īpugnes:& quā ille diligit tu quoq; ꝑdere geſtias:qđ aūt oramus:iſti crimē: ſi puellæ lepide libēter arriſit? An ignoras eū maſculū & iuuenē eē uel certe iā quot ſit annoꝝ oblita es? An qđ ætatē portat bellule: puer tibi ſemp uidet̄? Mater aūtē tu: & ꝑ̄terea cordata mulier. filii tui luſus ſemp explorabis curioſe:& ī eo luxuriē culpabis:& amores reuīces: & tuas artes:tuaſq; delicias in formoſo filio rep̄hēdes quis autē te deū: q̄s hoīum patietur: paſſim cupidines populis diſſeminantē cū tuæ domus amores amare cohorceas:& uitiorum muliebrium publicam præcludas officinam? Sic illæ metu ſagittarū patrocinio gratioſo cupidini q̄uis abſenti blandiebantur. Sed Venus indignata ridicule tractari ſuas iniurias: peruerſis illis: alte rurſus concito gradu pelago uiam capeſcit.

Demōes quaſi ſciētes.
Contra fulgētiū.
Palpare.
Palpo ꝑcutit.
Palpatur
Peruicacia.
Pertinacia.
Bellule ſcite.
cor fons mētis & ſāguinis.
Cordati.
excordes
Corculi cati.
Vlpes facit cōcordatos.
Cōniuere parentes in nequitia filiorum.
Luxuriātē luxurioſus accuſat.

Explicit. LIBER QVINTVS.

INterea Pſyche:Poſt anxiam diſquiſitionē:poſt cereris ſuaſionē:poſt Iunonis refragrationem:Pſyche ultronea ueneri ſe ſe offert:Veneris aſcenſus in cœlū & numinū iploratio deſcribitur. Eiuſq; in pſychen iuſſa īperioſiſſima memorātur:ut.ſ.aceruū omnifariæ frugis:granis ſeiugatis diſpōeret:ut Floccū uelleris ꝑcioſi quæſitū afferret: ut liquorē ſtygiū urnula deferret:ut a proſerpina pyxidē formoſitate repletā referret:qbus omnibus diuino adminiculo confectis nubit pſyche in concilio deorū cupidini ſuo.celebrāturq; ī cœlo nuptiæ:ex quo matrimonio naſcit̄ uoluptas.

INterea Pſyche uariis iactabatur diſcurſibus: dies noctes mariti ueſtigationibꝰ inqeta:aīo tāto cupidior & iratū licet: ſi nō uxoris blādiciis lenire:certe ſeruilibus ꝑcibꝰ ꝓpitiare. & ꝓſpecto tēplo quodā ī ardui mōtis uertice uñ āt iqt ſcio:an iſtic meus degat dominus:& ilico dirigit citatū gradū:quē defectū prorſus aſſiduis laboribus ſpes īcitabat:& uotū. Iāq; gnauiter emēſis celſioribꝰ iugis:puluinaribus ſeſe ꝓximā intulit. uidet ſpicas frumētarias ī aceruo: & alias flexibiles in corona:& ſpicas ordei uidet. erant & falces:& operæ meſſoriæ:modus omnis:ſed cuncta paſſim iacentia & incuria cōfuſa: & ut ſolet æſtu:laborantium manibus proiecta. hic ſingula Pſyche curioſe diuidit. & diſcretim remota:rite componit rata ſcilicet nullius dei fana cerimonias negligere ſe debere.

ET Iratū: Cupida erat pſyche mitigare cupidinē q̄uis iratū: & ex iuſta cā ſuccēſentē:quē ſi lenire nō quiret blādimētis uxoriis:ſeruili ꝑce & obſeqo famulari ꝓpitiare decreuerat. DEfectū:Exhauſtū debilitatūq;.lipothymia dicitur græco uocabulo defectꝰ animi cuius frequenter meminit inter cæteros Galēus. GRAuiter:Lego gnauiter.hoc ē ſtrenue impigre perniciter. PVLuinaribus: Puluinaria in templis lectuli ſignificātur ſimulachris deorum dicati: qui ſterni in templis conſueuerunt: abuſiue pro templis ponuntur:De quibus affatim in cōmētariis Trāquilli. VIDET ſpicas:Signa ſunt ex quibus colligit id templū cereri dedicatū eē: ſpica ut inqt.M.Varro a ſpe uidetur noīata: eā enī ruſtici ꝙ ſperāt fore ſerunt: ſpica mutica dr̄ q̄ nō hēt ariſtā:dr̄ āt & hic ſpicus.& hoc ſpicū. Cicero ī Arateo ſpicū illuſtre ferēs īſigni corpe uirgo.Nāq; ī cœlo ſpica ē oriēs ī uirginis pte decia.Quicūq; ī ortu ſpicæ natus fuerit auctore materno erit ruralibus officiis ſp applicatus:& mſtas fruges horreis cōdet: a ſpica ſpicilegiū dictū ad qđ facta meſſe accedūt ruſtici legētes.ſ.ſpicarū reliquias:quas meſſores ꝑterierūt: hinc illud apud Varronē ꝓuerbiale.nemo reprēſus qui ex ſegete ad ſpicilegiū reliquit ſtipulā: qđ in meſſe frumētaria eſt ſpicilegiū.hoc in uindemia ē racematio:qñ.ſ.a uindemitoribus racemi rari interuallatiq; ꝑtereūtur:hinc illud Tertuliāi ex apologetico.poſt uindemiā paricidarū racematio ſupſtes. FLExibiles in corona:Spiceas coronas cereri deæ dicari ſolitas teſtis eſt Tibullus cū ait:Flaua ceres tibi ſit noſtro de rure corona ſpicea q̄ tēpli pendeat ante fores. Fuit Romæ collegiū fratrū arualiū: qđ Romulus iprimis inſtituit nūero duodecim:cuius ſaccrdotii inſigne eſt ſpicea corona. Auctores Plinius & Gellius.Cererē ſpiciferā deā appellāt poetæ. FALces:In ruſtico inſtrumēto multa falciū gña:nā ſunt falces putatoriæ qbus ī arbore utimur & uite.Itē meſſoriæ.Itē fœnariæ ſtramētariæ ſiluaticæ arborariæ:de quibus apud Columellā:Catonē:Palladiū cæteros crebra mētio.M. Varro falces adoreas appellat a farre ſecando.ꝙ ador ueteres dixerunt.lumariæ uero falces qđ obſcurius ē & ignotius:ſūt qbus ſecāt lumecta.ſic enī ſpinas in agris ſerpētes agricolæ uocāt: ſirpiculæ falces a ſirpādo.i.ab alligādo uocatæ ſunt:ſirpare enī ligare eſt.uñ ſirpea dicta ꝓ uehiculo quæ uirgis ſirpatur.i.colligādo īplicatur:in qua ſtercus aliudue qd uehitur. OPEræ:Operarū appellatione ipſi qñq; operarii ſignificātur. De operis Clodianis:de operis cāpeſtribus in libro Annotationū:& in Trāquilli cōmētariis ſatis multa. Columella pcēſet ī ſecundo quot operæ exigātur in ruſticatiōe:a quo occatoria ſaritoria:meſſoria ſeorſum deſcribunt̄:ſexquiopera Columellæ ē opa una & dimidiata.ſarritoriā operā ītelligimus eā:qua ſarritores agrum ſarriunt hoc ē fodiunt:ſarrire enī apire ē:occatoria uero ab occādo dicta.occare ē glebas cōminuere.& quaſi occidere. Vñ occatio dicta: auctōr.M.Varro:alii occationē quaſi occecationē īterpretātur:qđ ſentire uidet̄.M. Tullius ſic ſcribēs ī Catone:q̄ cū gremio mollito ac ſubacto ſemē ſparſū excœpit primū id occecatū cohibet:ex quo occatio q̄ hoc efficit noīata ē. A ſereno quoq; dictū ē:occatio occecatio ē:nāq; ſemia quaſi occecāri uidētur cū ī occato mollitoq; gremio terræ recōdunt̄. INCVria:Per īcuriā hoc eſt negligētiā ſeptimus ē caſus. DISCRetim:Separatim:ſeiunctim:diuiſim:aduerbium eſt:a diſcernēdo dictū:ab eodē uerbo diſcerniculū deriuat̄:qđ ſignificat acū: qua capillus mulieꝶ ante frontem diſcernit̄ diuiditurq;:Diſcerniculū. Au.Gellio eſt ꝑ differentia atq; diſcrimine.ſic enī ſcri

Lipothymia. Puluinaria. Spica a ſpe. Spicus. Spicum. Spicilegium. Spica in cœlo. Racematio. collegiū fratrum arualiū. Spicifera ceres. Falces mſtifarie Adoreæ falces. lumariæ. lumecta. ſirpiculæ. Sirpare. Sirpea. Operæ. Sarritoria opera Occatoria. Occare. Occatio unde. Diſcretī. Diſcerniculum.

ſed oĩum beniuolã miſericordiã corrogare.hic eã ſolli
cite ſeduloq; curãtẽ ceres alma dep̄hẽdit.& lõgũ excla
mat ꝓtinus.Ain Pſyche miſerãda:totũ p orbẽ Venus
anxia diſquiſitione:tuũ ueſtigiũ:furẽs animi requirit
teq; ad extremũ ſuppliciũ expetit.& totis numinis ſui
uirib⁹ ultionẽ flagitat.Tu uero rerũ mearũ tutelã nũc
geris:& aliud qcq̃ cogitas:niſi de tua ſalute?Tũc Pſy-
che pedes eius aduoluta:& uberi fletu rigãs deæ ueſti
gia.humũq; uerrẽs crinib⁹ ſuis:multi iugis p̄cib⁹ edi-
tis uẽiã poſtulabat.Rego te frugiferã tuã dexterã iſtã
deprecor:p letificas meſſiũ cerimonias:p tacita ſecreta
ciſtarũ: & per famulorũ tuorum draconum pinnata
curricula: & glebæ ſiculæ ſulcamina: & currũ rapacẽ:

deũs nul bit libro.xvi.tũ cõperi duas ſpecies hellebori eẽ diſcerniculo coloris ĩſignes.cãdidi & nigri. OM
lus negli NIVM miſericordiã:Ex hoc admonemur ĩ cultu religiõis nec minutos qdẽ deos eẽ neglĩgẽdos
gendus ſed & medioxymos & patellarios eẽ ꝓpitiãdos.cõtra Plauti ſententiã ſcribẽtis ĩ caſina: cũ ſit tibi
ꝓpitius Iupiter.tu iſtos miutos deos flocciſeceris. CERES alma:Ex uirgilio ſũptũ epithetõ.qđ
Almus. cereri maxĩe cõuenit cuius frugibus hoĩes potiſſimũ alũtur:Almũ diẽ ꝓ Trãqllũ debemus accipe
ut inqt Donatus apud poetã ſcribẽtẽ p̄terea ſi nona diẽ mortalibus almũ aurora extulerit. LON
GVM:E lõginquo.uel lõga uo
ciferatiõe aduerbiũ ẽ. AIN:Ele
gãtius eſt.ah.tãq̃ dolẽter hoc ꝓ
nũciet ceres. DISQVIſitiõe:
Inqſitiõe iueſtigationeq; ſolici
ta. & p diuerſas orbis partes fa-
Diſqrere cta. Diſquirere enĩ inquirere eſt
per diſiuncta: & diſſidẽtia loca.
apud Liuiũ Trãqllũ cæteros fit
mẽtio diſqſitionis. FVRENS
animi:Aio furẽti cõcita ac cõci
tata.archaiſmos ẽ. TVTelã ge
ris: Quia pſyche id tẽporis oc-
cupata erat ĩ rebus cerealib⁹ cõ
ponẽdis curãdiſq; : cũ ſollicita
eẽ deberet de ſua ipſius ſalute:q̃
miſeris mortalibus nihil eſt ca-
rius. VBERI fletu:Larga uber
tate lachrymarũ. VERRENS
crinibus: Liuius.matrone circa
deũ delubra diſcurrũt.crinibus ſparſis. aras uerrẽtes nixæ genibus ſupinas mãus ad cœlũ ac deos
Verrere. tendẽtes:uerrere enĩ ẽ trahere & mũdare.inde uilla a Catone uerſa dicit ꝓ mũda purgataq;. uete-
Villa ue res auctore auguſtino deã colebãt noĩe deuerrã ab officio ſcoparũ nũcupatã: qbus pauimẽta uer
ſa. rũtur.q̃ dea mulieri fœtæ adhibebat. MVLTIiugis p̄cibus:Plurimis p̄catiõibus.Dictio ẽ cõpoſi
Deuerra ta:ut multiformia multi coloria:ꝓ ut oſtẽdit Gellius.frequẽs locutio ẽ apud eruditos. REGO:
dæa. Lege.ꝓ ego.p̄cat.n.pſyche.Cererẽ deã p frugiferã dextrã & cætera oĩa ad numẽ cereris ptinẽtia:
mſtiiuga PER tacita ſecreta ciſtaꝝ:Apud priſcos ſecluſa ſacra dicebãt:q̃ græci myſteria appellãt ab eo qđ
Secluſa. ſepata:ſepoſitaq; ac ſeorſum clauſa a nobis pp ſanctitatẽ aliquã eẽ debeãt: hinc Plinius ſacra q̃dã
Myſteria appellat optanea.ꝗ.ſ.i opto occulta ſint.ne oculis ꝓphanoꝝ obuia polluãt: ad optanea iqt ſacra
Operta- nigræ gallinæ puræ nõ uidẽt.M.Varro & Auguſtinus auctores ſũt græcos telatas ac myſteria ta-
nea ſacra citurnitate parietibuſq; clauſiſſe. De teletis ſuo loco mox plura:ſymbola ĩ ſacris ethnicoꝝ ñ parũ
καμεφο- multa pcẽlet Euſebius ĩ libris de p̄paratiõe euãgelica:qbus arcana myſteria cõtinẽt:iprimis uero
ροι. ſacra cereris ciſtis cõdita celati deportabãt:a ſacerdotibus:q̃ ob id canephoroi q̃ſi dicas ciſtiferæ:
ciſtiferæ. ſiue ciſtillatrices noĩabãt.græci.n.dicũt cana.q̃ nos caniſtra.& p diminutionẽ caniſtella: de hiſce
Cana ca- canephoris q̃ ĩ ciſta baiulabãt ſecreta ſacroꝝ ãnotamẽta a nobis facta ſũt ĩ libro annotationũ. Ci
niſtra. ſta hæc alibi ab Apuleio dicta ſecretoꝝ capax. De his ſacrificalibus ciſtis Catullus.pars obſcura
Ciſtæ ſa- cauis celebrabãt orgia ciſtis:orgia:q̃ fruſtra cupiũt audire ꝓphãi:Tibullus: & leuis occultis cõſcia
criferæ. ciſta ſacris. DRAconũ pĩnata curricula: Mythici fabulãt cererẽ curru uehi ſolitã tracto a pĩnatis
uolaticiſq; dracõibus:quẽ mox triptolemo dedit iubẽs ſemina diſpgere.De his draconibus Clau
Proſerpi dianus:& iuga cerulei ſubeãt actea dracões.M.Varro.& Auguſtinus tradũt multa ĩcerealibus my
na fœcũ- ſteriis tradi:q̃ ad fruges maxĩe ptineãt.ꝓſerpinã raptã iterp̄tãt fœcũditatẽ: q̃ cũ defuiſſet quodã
ditas. tpe:exortã eẽ opinionẽ ꝙ filiã cereris.i.ipſã fœcũditatẽ:q̃ a ꝓſerpẽdo ꝓſerpina dicta ẽ:orcus abſtu
ceres uñ. lerat.& apud inferos detinuerat:Ceres a gerẽdis frugibus auctore Varrone dicta ẽ tãq̃ geres.Ful-
gẽtius cererẽ ex eo dictã ſuſpicat.ꝙ græce χαρά gaudiũ dicit.& ideo illã frumenti deã hri ꝙ ubi
Hecate plenitudo fructuũ ſit gaudia ſemp ſupabũdẽt neceſſe ẽ:ꝓſerpinã uero q̃ſi ſegetẽ.i.terrã radicibus
unde. ꝓſerpẽtẽ:q̃ & hecate dicit.Ecatõ enĩ græce cẽtũ ſũt.& ideo hoc illi nomẽ iponũt. qa cẽtuplicatũ
demeter ceres ꝓferat frumẽtũ.græce ceres δημητηρ nũcupat ab ipſa alimentorũ largitione. ut iterpretat
Plato ĩ cratylo.q̃ſi διδουσα μητηρ.i.exhibẽs mater.M.Tullius ſecũdo de natura deoꝝ uolumi
ne refert ꝙ a græcis demeter prima littera ĩmutata ſit noĩata: quaſi gemeter hoc eſt terra mater:ſi
cut a noſtris ceres quaſi geres a gerẽdis frugibus. SVLCAmina:Ceres auctore Plinio frumenta
ĩuenit & ut inqt Ouid.pria dedit fruges alimẽtaq; mitia terris:cõſtat antiquiſſimis græcoꝝ latino
rũq; litteris atq; monumẽtis inſulã ſiciliã totã eẽ cereri ac ꝓſerpinæ cõſecratã: Arbitrãturq; ſiculi
umbilic⁹ natas eẽ has in his locis deas:& fruges:in ea terra primũ repertas. CVRRVM rapacẽ:Proſerpinã
ſiciliæ quã eãdẽ liberã uocãt:raptã tradũt ex ennẽſiũ nemore:q̃ locus ꝙ ĩ media ẽ inſula ſitus umbilicus

ſiciliæ nominatur.ibi enĩ ſpelunca eſt quædã conuerſa ad aquilonẽ infinita altitudine:qua ditẽ pa
trẽ ferunt repente cũ curru extitiſſe:abreptãq; ab eo loco uirginẽ ſecũ aſportaſſe. & ſubito nõ lon
ge a ſyracuſis penetraſſe ſub terras:merito itaq; currus orci ſiue plutonis rapax dicitur a rapina ſci
licet proſerpinæ.phyſiologi proſerpinã eſſe interpretantur uirtutem ſeminũ:quã ſol in hyeme fo
uet:quẽ Plutonẽ uocant:ideoq; raptã ab eo proſerpinã autumant: quã ceres ſub terra latentẽ que
riter cuius rei cõmeminit Euſebius in præparatione euangelica. TENAcem:Ex tempore & ne
gotio tenacem terrã appellat:a
qua uidelicet retẽta ſit ꝓſerpĩa:
Ouid. uiã tellus in tartara fecit
& pronos currus medio crate
re recepit. ILLVminarũ:Tene
bricoſarũ:eleganter enĩ illumi
nas appellat ꝓſerpinæ nuptias
quaſi ſine lumĩe obſcuras:quæ
apud manes in locis caliganti
bus . ubi omnia nigrantia con
ſpiciuntur celebratæ ſunt. DE
MEAcula: Deſcenſiones ad lo
ca ſcilicet ſubterranea:demeare
enim eſt deorſum penetrare de
ſcẽdereq;. unde demeacula di

& terrã tenacẽ:& illuminarũ proſerpine nuptiarũ de-
meacula:& luminoſarũ filiæ inuẽtionũ remeacula : &
cætera quæ ſilentio tegit eleuſis atticæ ſacrariũ:miſerã
de Pſyches animæ ſupplicis tuæ ſubſiſte . inter iſtam
ſpicarum congeriem patere uel pauculos dies delite-
ſcam quoad deæ tãtæ ſeuiens ira: ſpacio temporis mi
tigetur.uel certe meæ uires diutino labore feſſæ:quie-
tis interuallo leniãtur. Suſcipit Ceres:tuis quidem la-
chrymoſis precibus:& cõmoueor : & opitulari cupio.

cta. REMEAcula:Tangit fabulã:quæ tradit cererẽ remeaſſe poſt longã filiæ diſquiſitionẽ ad ſu
peros.hac conditione.ut proſerpina eſſet ſuperis inferiſq; cõmunis.uidelicet cũ matre ſex menſes
totidẽ cũ marito:Plutone apud manes: Ouidius nunc dea regnorũ numen cõmune duorũ cũ ma
tre eſt totidẽ.totidẽ cũ coniuge menſes.ut a demeando demeacula . ſic a remeando remeacula de
center nũcupantur:pro reditu & reuerſione ad ſuperos. LVMInoſarum inuentionũ:Ceres cũ in
ueſtigare & inquirere uellet raptam proſerpinã dicitur inflãmaſſe tedas ex his ignibus qui ethnæ
uertice erũpũt quas ſibi cũ ipſa præferret orbẽ omniũ peragraſſe terrarũ:Canit Claudianus cererẽ
inflãmaſſe geminas cupreſſos hiſq; duabus facibus filiã quæſiuiſſe:Ouidius pineas faces fuiſſe tra
dit.Igitur ob lumẽ & flãmas facularũ inuentiones luminoſas appellat . Mythologi tradũt cererẽ
cũ lampadibus raptã proſerpinã quærere dictã . illa uidelicet ratione.ꝙ hoc tempore cũ lampadi
bus.i.cũ ſolis feruore ſeges ad metendũ cũ gaudio requiratur. unde & lampadũ dies cereri eſt de
dicatus. ELEVſis:Ciuitas eſt in attica myſteriis cereris inclita:Auguſtinus in.vii.in cereris ſacris
prædicantur illa eleuſina quæ apud athenienſes nobiliſſima fuerunt.frumenti ſatio apud eleuſin a
triptolemo reperta eſt.auctor Trogus.in cuius muneris honorẽ noctes initiorũ ſacratæ ſũt.Paroe
mia græcorũ eſt αγελάστοσ πετρα.i.mœſtus lapis diciturq; de rebus triſtitiã cõcinnãtibus. eſt
enim petra hæc in attica iuxta eleuſin: Vbi ceres ſedit mœſta.& triſtis ex raptu filiæ quã ꝑ orbem
terrarum accenſis facibus dies nocteſq; queribunda ueſtigauerat.inde inditum petræ nomen . ut
αγελαστοσ uocaretur.græci enim αγελάστον mœſtum appellant: Addamus & illud tanquã
auctarium.quemadmodum triptolemus . cui ceres currum draconibus uinctum & fruges propa
gandas dederat.poſt orbem terrarum frugibus ſatum cõſtituit oppidum . & ex patris ſui nomine
appellauit eleuſinum: Vbi cereri ſacra primus inſtituit.quæ theſmophoria græco uocabulo nun
cupantur.quaſi dicas cerealia cum & ipſa ceres dicta ſit theſmophora ideſt legifera a legibus quas
dedit mortalibus.in theſmophoriis . quorum non infrequens mentio apud eruditos . Matronæ
caſtitatem cuſtodientes cubitus ſibi ſternebant foliis uiticis : quem alii agnon a caſtitate nuncu
pant.præterea cum ceres in eleuſine eximie coleretur.inde ſacra eius eleuſina uocantur.& ipſa ma
ter eleuſina Virgilio dicta. SILENTIO tegit.Inter cætera myſteriorum cereris arcana erat papa
uer.quod fertilitatis ſymbolum eſt.Ideo autem ſilentio tegi dixit.quia ut tradit Tertullianus my
ſteriis omnibus ſilentii fides adhibetur. SVBSISTE:Succurre opitulare alibi in hunc ſenſum.tu
meis inquit.iam nunc extremis erumnis ſubſiſte. SPICArum:Ceres feracis & planæ terræ uirtu
tem deſignat . ideoq; eius imago ſpicis decoratur ipſaq; ſpicifera dea cognominatur . In cœlo:eſt
ſpica quo ſidere nati erunt dulciarii . DEæ tantæ:Scilicet ueneris. SPACIO temporis:Seneca
maximum inquit remedium iræ dilatio eſt ut primus eius feruor relãgueſcat : Ariſtoteles in ethi
cis iras illas improbat quæ diu cohibitæ continentur:eas probat quæ effunduntur.& mox repen
te deſiſtunt:ira breuis eſt furor qui ſpacio deferueſcit.& mora lenitur . OPITVlari : Opem ferre
& auxiliari:ueteres opitulo dicebant.qđ nos opitulor. Liuius in tragœdia quæ inſcribitur equus
Troianus:da mihi haſce opes.quas peto.quas precor porrige opitula. Iupiter cognomento opitu
lus colebatur:ex eo dictus.quod opem indigentibus ferret.auctor Auguſtinus in.vii.grammatici
Annotant opim nomem nymphæ ſignificari opem auxilium dici opes diuinas & potentiam:ops
uero dea eſt.a qua dies feſtus dictus opalia.quæ Romæ celebrabantur. die tertio poſt ſaturnalia.

cur rapta ꝓſerpina
Illuminæ nuptiæ.
Demeacula.
Remeacula.
Tedæ inflãmatæ a cerere.
Mythologi.
Lampadum dies
Eleuſis.
Prouerbiũ mœſta petra.
agelaſtos mœſtus.
eleuſis cõdita a triptolemo
Teſmophoria.
Theſmophora.
Ex agni caſto foliis ſtrata in cerealibus.
Eleuſina ceres.
Papauer ſymbolũ fertilitatis.
Sub ſpica nati dulciarii.
Opitulo.
Iupiter opitulus.
Opis.
Ops.
Opes.
Opalia.

Demetria ſemina apud. Galenũ.

COGNAtæ meæ:Venerẽ ſignificat:quæ cognatione cereri iuncta eſt.ut pote filia Iouis.quẽ fratrẽ cereris fuiſſe tradũt:& ita ceres amita ẽ ueneris : Refert Diodorus in.vi.bibliothecæ ex ſaturno & rhea progenitos eſſe iouẽ.neptunũ.ac Plutonẽ cererẽ & iunonẽ:Ceres tanq̃ geres a gerẽdis frugibus noiata eſt:quæ a græcis demeter quaſi gemeter.i.terra mater nũcupatur: hinc apud Galenũ libro ſecundo de Alimentis demetria ſemina poni pro cerealia.obſeruaui & frumentaria. Quod quẽadmodũ intelligãt Medici noſtri nõ diſcutio:eãdẽ Theſmophorã dicũt.quaſi legiferã.prima enim leges mortalibus dediſſe fertur : Vnde & Theſmophoria feſta cereris appellantur.ut dixi mus. FOEDVS amicitiæ:Põt hoc referri ad amorẽ cereris qñ ſcilicet Amauit iaſiona . ſiue iaſium de quo Ouidius quæritur caneſcere mitẽ iaſiona ceres: & alibi uiderat iaſium cretea diua ſub ida uidit & ut teneræ flã ma rapuere medullæ. ꝑterea ex ioue genuit proſerpinã:ut merito dicat ceres ſibi cũ Venere antiquũ eẽ fœdus amicitiæ. OPTIMI cõſule:Accipe iudicaq; in bonã partẽ ꝓuerbialis locutio. Quintilianus in primo : ſit eni cõſul a cõſulendo uel a iudicando.nam & hoc cõſulere ueteres uocauerunt. unde adhuc remanet illud.Rogat boni cõſulas.i.bonũ iudices:in carmine obſceno.cõſule poma boni:apud Columelam.ut boni cõſulat. DVPLIci mœſticia:Et ob cupidinis deſiderium & ob cereris repulſam.

Iaſius dilectus cerere.

Boni cõſule.

ſed cognatæ meæ: cũ qua etiã antiquũ fœdus amicitiæ colo: bonæ ꝑterea fœminæ malã gratiã ſubire nequeo:decede itaq; iſtis ædib⁹ ꝓtinus. & q̃ a me retẽta cuſtoditaq; nõ fueris:optimi cõſule. Cõtra ſpẽ ſuã repulſa Pſyche:& afflicta duplici meſticia:iter retrorſũ porrigẽs iter ſubſitę cõuallis ſublucidũ lucũ proſpicit fanũ : ſollerti fabrica ſtructũ.nec ullã uel dubiã : ſpei melioris uiã uolẽs omittere:ſed adire cuiuſcũq; dei ueniã:ſacratis forib⁹ ꝓximat:uidet dona ſpecioſa & lacinias auro lr̃atas ramis arborũ poſtibuſq; ſuffixas:q̃ cũ gr̃a facti nomẽ deæ cui fuerãt dicata teſtabantur. Tũc genu nixa:& manib⁹ arã tepẽtẽ ãplexa:deterſis ante lachrymis:ſic adp̃cat. Magni Iouis germana & cõiuga:

Sublucidum.
Subluſtris nox
Sublucare.
Collucare.
lucum.
Interlucatio.
Interlucata.
Correctum in Plinio uerbum.
uenia põtificale uerbum.
Spolia refigere nõ licebat.
Arã teneri a ſacrificante.
Aræ anſæ.
cur iuno ſoror & uxor iouis.

SVBSItæ:Subiacẽtis. SVBLVcidũ:Parũ lucentẽ:nã & lucus a cõtrario dictus: quia umbra opacus:parũ luceat qđ & Quintilianus memorat: Subluſtris nox dicitur Oratio: & ſubluſtris umbra Virgilio.q̃ habẽt aliqđ luminis.ſic & A.Gellius ſubluſtria uerba decẽter dixit nõ ex toto luminoſa.ſed aliqđ luminis habẽtia & aliquãtiſper ſplendicãtia.ſublucare uerbũ uetus eſt qđ ſignificat ramos arborũ ſubputare:& ueluti ſubtus lucẽ mittere:Collucare aũt ſuccisis arboribus locũ luce implere.hoc intellectu accipiẽdũ eſt illud Catonianũ.lucũ collucare Romano more ſic oportet. Plinio inter lucatio eſt idẽ fere qđ ſublucatio:quaſi ꝑ interualla ſucciſio ramorũ qui in denſitate ſunt ſuperuacui.& in.xvii.interlucatio inq̃t arboribus prodeſt: apud eũdẽ legitur interlocata denſitate ramorũ.corrige interlucata.hoc eſt ſupputata ſuccisaq;. FANVM:Templum. SOLERti fabrica ſtructũ:Dixius ante:quẽadmodũ probatio ædificii cõſideraẽ ex ſubtilitate officinatoris.ex diſpoſitione architecti:& ex domini magnificẽtia. VEniã:Pacẽ beniuolentiã propiciationẽ.uerbũ proprie pontificale eſt.Vnde apud Virgiliũ : Tu modo poſce deos ueniã.dicta aũt uenia ad eliciendã miſericordiã:metetur eni beniuolentiã numinũ qui licet ĩnocens ſit:ueniam tãq̃ peccauerit petit. PROXImat:Propinquat. LACInias:Veſtes uel potius ueſtium partes litteris aureis intextas.refert Plinius zeuxim pictorẽ.nomen ſuũ ſolitũ oſtentare intextũ aureis litteris in palliorũ teſſeris. QVAE cũ gratia facti:Senſus eſt litteræ ex auro intextæ lacinĩs teſtabãtur ſpolia illa uotiua eẽ & ex uoto Iunoni Deæ cõſecrata ob ĩpetratũ beneficiũ . ſic eni hodieq; fieri ſolet: ut hoies uoti cõpotes in tabella.uel alia re uotiua declarẽt cauſam dedicationis.& gratiã facti teſtentur. POSTIbus ſuffixas:Alludit ad ritũ priſcorũ qui in foribus affigere ſolebãt hoſtium ſpolia:q̃ nec emptori refigere liceret:q̃ etiã dominis mutatis domus ornamenta erãt.hinc Tibullus. & Domus hoſtiles præferat exuuias:Silius ĩn primo punicorũ refert pro curiæ Romanæ foribus & limine pepẽdiſſe currus.Clypeos. Arma.deniq; ſpolia hoſtilia omne genus. GENV nixa:Ingeniculata. TEPENtem.Adhuc ſacrificio calentẽ. MANIbus amplexa:Expreſſit rĩtũ ſacrificãtiũ.is eni qui deos p̃cabatur:etiã arã manibus apprẽdebat:inde M.Varro:& Macrobius tradũt aras primũ anſas dictas; q̃ eſſet neceſſariũ a ſacrificãtibus eas teneri.Cõmutatione dein litterarũ aras dici cœptas . qđ nobiliſſimus poeta ſcienter expreſſit illo uerſu.Talibus orantẽ dictis araſq; tenentẽ . necnon & alio. Talibus orabat dictis araſq; tenebat. Germana & cõiuga:Deprecatio eſt pſyches ad iunonẽ:q̃ ſoror & cõiunx magni iouis eſſe perhibetur.cauſam phyſici referũt : Qui iouẽ ætherẽ i.ignẽ intelligi uolunt iunonẽ uero aerẽ. & quoniã tenuitate hæc elemẽta paria ſunt dixerũt eſſe germana . & quia iuno hoc eſt aer ſubiectus eſt igni ideſt ioui iure cõiugata maritali uinculo prodiderũt : ſupquare:Auguſtinus ĩ quarto de ciuitate dei ſcribit hæc:cur ioui etiã iuno uxor adiungitur:q̃ dicaẽ ſoror & coniunx quia iouem inquiunt in cœlo accipimus:in aere iunonem:& hæc duo elementa

coniuncta ſunt: alterum ſuperius. alterum inferius. M. Varro iunonem iouis coniugem ideo dici autumat: ꝙ iupiter cœlũ ſit. iuno uero terra: quæ eadem & tellus. Vnde a Virgilio ſcienter dictum eſt: ex hac uarroniana ſententia: tum pater omnipotens fœcundis himbribus æther coniugis in gremium læte deſcendit. idest in gremium telluris. aut terræ: id quod & Auguſtinus quoque interpretatur. aer ut ſtoici diſputant interiectus inter cœlum & mare iunonis nomine conſecratur: quæ eſt ſoror & coniunx iouis. ꝙ & ſimilitudo eſt ætheris. & cum eo ſumma coniunctio: iunonem a iuuando nominatam credo ĩquit. M. Tullius quam græci appellant ηραν unde heretum oppidum ĩ latio quaſi iunonium: quod in honorem heræ ideſt iunonis a græcis conditum eſt. auctor Solinus. illud adde quod Theopõpus & hellanicus prodiderũt Iunonem ab ioue uinctam cathenis aureis. & deprauatam incudibus ferreis intelligi uolentes ꝙ aer igni cœleſti coniunctior duobus deorſum elemẽtis miſceatur: ideſt aquæ & terræ. quæ elementa. duobus ſuperioribus grauiora ſunt.

ſiue tu ſami quæ querulo partu uagituq;: & alimonia tua gloriat̃: tenes uetuſta delubra: ſiue celſæ carthaginis: q̃ te uirginẽ: uectura leonis: cœlo cõmeantẽ ꝑcolit: beatas ſedes frequẽtas: ſiue ꝓpe ripas Inachi q̃ te iam nuptam tonantis & reginam dearũ memorat. inclytis Argiuorũ præſides mœnibus quam cũctus oriens

SIVE tu ſami: Loca percenſet. inquibus iuno religioſe colitur. quis enim ignorat ſamon inſulam iunoni ddicatã fuiſſe: quæ in mari icario ſita eſt: quam. M. Varro & lactantius ſcribunt prius nominatam eſſe parthe niam. ꝙ ibi πάρθενοσ ideſt uirgo iuno adoleuerit. ibi educata ſit. ibi etiam ioui nupſerit. fanum iunonis nobiliſſimum & antiquitus famigeratum fuit ſami. ubi donarium deæ perq̃ opulentum uiſebatur. & ſimulachrum ipſius in habitu nubentis figuratum: & ſacra eius anniuerſaria nuptiarũ ritu celebrabantur. Samon perinde ac feraciſſimam laudantes priſci non dubitant illud ei prouerbium accommodare quod etiam ferat gallinæ lac. Ibiq; reperire poſſis lactis gallinacei hauſtum: qđ Plinius decenter uſurpat in prohemio naturalis hiſtoriæ. pauones e ſamo ꝓbãturq; ad ganeã.

VAGItu: Vagitanum deum priſci coluerunt quem præeſſe uoluerunt uagientibus. hic & uaticanus nominatus. Vagorem uagitum dixit antiquitas. SIVE celſæ carthaginis: Carthaginem iunoni dilectam fuiſſe nemo non nouit: qui uel illud Virgilianum tantum legerit: Quam iuno fertur terris magis omnibus unam poſthabita coluiſſe ſamo. olim Caius Gracchus carthaginem coloniam Romanam fecit deductis colonis italicis & iunoniam nuncupauit. Carthagine fuit templum. currus Arma Iunonis. carthago hæc magna nominatur: cum altera hiſpaniæ ſpartaria dicta ſit græce καρχηδωρ unde Carchedonii dicti carbunculi. ob opulentiam magnæ carthaginis.

VECTVra leonis: Ex fabula dictum hoc eſt: quæ tradit iunonem a leone per cœlum uectam conſediſſe carthagine: poſſet hoc referri ad leonem cybeleium. quoniam ut theologia ethnicorũ docet unus eſt deus res plures & plura uocabula: quando quidem ut auctor eſt Auguſtinus. matrem magnam eandem cererem uolunt quam nihil aliud dicunt eſſe q̃ terram eãq; perhibent & Iunonem. Ideo autem magnæ matri ſiue Iunoni leonem adiungunt ſolutum atq; manſuetum. ut oſtẽdant nullum genus terræ. tam remotum ac uehementer ferum quod nõ ſubigi coliq; conueniat.

ARGIuorum præſides mœnibus: Mycenæ ſparthæ. argos græciæ ciuitates inclytæ Iunoni ſacratæ ſunt. hinc ait iuno apud Statium: ſcis ſemper ut arces cyclopum magniq; phoroneos inclyta fama. ſceptra uiris opibuſq; iouem: quibus uerſibus argiuorum mœnia ſignificãtur. Vbi phoroneus primus dicitur iunoni templum dicaſſe. & ſacrificiorum inſtituiſſe ſolemnia. Cyclopes autem quos gaſterochiras ideſt uentrimanos appellant numero ſeptem mœnia & arcem argiuoꝝ aliaq; complura extruxiſſe produntur: quorum meminit Strabo in. viii. argos autem apud Homerum multiplex eſt: a quo modo priſcum. modo iaſium: modo acheum: modo pelaſgicum memoratur ab eodem dictum eſt argos hippion hoc eſt equeſtre και αργοσ ιπποβωτορ ideſt equorum nutricium. ex quo fluxit emulatio illa oratiana: plurimus in iunonis honorem aptum dicet equis argos diteſq; mycenas. Homericum quoq; eſt argos dipſion. ideſt ſiticuloſum: & aquarum indigũ. Argos quidem pelaſgicum ſignificat theſſaliam Homero ſicut nomine achei peloponeſus demõſtratur generali uocabulo argiuos uocat græcos omnis. Argiuũ agrum percurrit fluuius inachus de quo apud poetas crebra mẽtio. Vnde inachidæ argiui græciq; nuncupati. Plinius in quarto inter inachum & eraſinum amnes ſitum eſſe docet Argos hippium cognominatum. & mox paulo appellatum eſt inquit inachium alias argos hippium: Auctor eſt Strabo templum dicatum iunoni iuxta mycenas fuiſſe argiuis. myceniſque commune: in quo fuerunt polycleti ſimulachra artificio præſtantiſſima. Argos ab initio magis ac magis extitit potentia opibuſq; præpollens: Vbi floruit regnum pelopidarum. apud Argiuos inachidas iuno colebatur iam nupta & regina celitum: cum ſamii uirginem & infantem uenerarentur. Cyprianus in libello quod idola dii nõ ſint: oſtẽdit iunonẽ deã eſſe argiuoꝝ: ſamioꝝ & Carthaginenſium. a quo argiua ſamia & pœna nũcupat̃.

iuno tellus.

Verſus uirgilii ex georgicis.

Hera iuno unde heretum

iuno uincta catẽis a ioue.

Samos ꝑthenia.

Lac gallinaceum fert.

Vagitanus deus

Vagor uagitus.

carthago iunonia.

Carchedon.

Carchedonii.

unus de⁹ nomina plura.

Arces cyclopum argos.

cyclopes gaſterochires.

Argos multiplex

hippoboton.

Dipſion argos.

inachidæ.

Zygiã ueneratᷣ: & omnis occidens lucinã appellat: ſis meis extremis caſibꝰ iuno ſopita: meq; ĩ tãtis exãtlatis laboribꝰ defeſſã: ĩminãtis ꝑiculi metu libera. qđ ſciã ſoles prægnãtibus ꝑiclitãtibus ultro ſubueniᷣ. Ad iſtũ modũ ſupplicãti ſtatĩ ſeſe Iuno cũ totius ſui numinis auguſta dignitate præſẽtat. & ꝓtinus: quã uellẽ ĩquit per fidem nutum meum precibus tuis accomodare. ſed contra uoluntatem Veneris: nurus meæ: quam filiæ ſemper dilexi loco: præſtare me pudor non ſinit.

ZYGIAM ueneratur: Optimo epitheto Iuno zygia noĩatur quaſi iugalis ab eo qđ ꝑeſt maritali cõiugio. cuiq; ſunt uincla iugalia curæ. ut inqt poeta. ζυγοσ. græce iugũ diciᷣ. Vnde zygia iuno quaſi iugatiua. ſine iuga. ſic enĩ a latinis nũcupatᷣ: Auctor eſt Vitruuius carpinũ arborẽ a græcis zygiã appellari. ꝙ ex ea materia fiunt iuga ĩ mẽtis q̃ apud eos zyga uocitãtur. Romæ fuit iugarius uicus ſic dictus qa ibi fuerat ara iunonis iugæ: quã putabãt matrimonia iungere. Seruius grãmaticus in ennarratiõe Virgiliani carminis. ne cui me uinclo uellẽ ſociare iugali. ſic exponit iugali ꝑ iugũ. qđ ĩponebatur matrimonio cõiungẽdis. unde etiã iuno iugalis diciᷣ. Deus quoq; iugatinus ob hoc noĩatus ĩ nuptiali ſolẽnitate inuocabatur: Quando ſponſus ſeſe ſpõſæ cõiungebat: Iugũq; maritale pariter ſubibãt. apud priſcos cũ iunonis numen nuptialibus miniſteriis multiiugis adhiberetur: cognomẽtis quoq; uariis nũcupabatᷣ. unde interducã. & domiducã. Vnxiã & cinxiã iunonẽ puellæ nubẽtes in nuptiis ad uocabãt: ut uidelicet eoꝝ itinera protegeret & in optatas domos duceret. & cũ poſtes maritales ungerẽt fauſtũ omen affigerẽt: & cingulum ponẽtes in thalamo nõ relinqueret: auctor Martianus. qđ diximus cognomĩe unxie iunonẽ a nubẽtibus coli ſcito nouas nuptas ĩtrãtes domũ cõiugalẽ ſolitas eẽ pungere poſtes adipe ſuillo ut inqt Plinius. uel lupino. ut Maſurius tradit. unde uxores ab unguẽdo noĩatæ ſunt. CVNctus oriens: Nationes oriẽtales. OCCIdens: Populi occidẽtales. Lucinã appellãt: Iunonẽ lucinam a parturientibus inuocari nemo eſt q neſciat. Lucinã aũt ideo nũcupãt. ꝙ lucẽ naſcẽtibus tribuat: a luce quoq; lucecia noĩatur. ſicut & Iupiter. lucetius dictus & ꝙ lucis cã ſit: qđq; nos luce quaſi uita ipſa afficiat & iuuet. Marcianus Gellius feſtus auctores. Plinius autumat lucinã a loco nominari. ĩ quo Romæ cõdita eſt ædes lucinæ: Ouidius utrũq; etymon cõplexus eſt his uerſibus: gratia lucinæ dedit hæc tibi noĩa lucus. uel qa principiũ tu dea lucis habes: Supcilia in Iunonis tutela eẽ prodiderũt. ꝙ his ꝓtegãtur oculi ꝑ quos luce fruimur: quã lucẽ tribuere putabãt Iunonẽ lucinã. qdã tradũt lucinã. Iunonis eẽ filiã: græci myſtico noĩe ilithian uocãt: qua dictione uſi ſũt & noſtri. Ouidius: ꝓpoſitã timidis pariẽtibus ilithian Oratius in carmine ſeculari: Lenis ilithia tuere matres: ſiue tu lucina probas uocari ſeu genitalis. M. Varro ſentit Iunonẽ lucinã: eẽ lunã eãdẽ & ꝓſerpinã dianãq;: q̃ ideo uidetur lucina dicta. uel ꝙ lucet. uel ꝙ lucẽ naſcẽtibus ꝑbet: Luna. n. naſcẽtiũ dux. a quo pariẽtes eã inuocãt. IVNO ſoſpita: Soſpitatrix ſalutaris. opifera. alludit ad cognomen iunonis ſoſpitæ. hoc enĩ cognomine in lanuuino municipio colebatᷣ: cui oẽs conſules ſacrificare neceſſe erat. ut docet. M. Tullius ĩ Oratione ꝓ murena. Liuius auctor eſt in. viii. lanuuinis ciuitatẽ datã. ſacraq; ſua reddita. ea cõditiõe ut ædes luculq; ſoſpitæ iunonis cõmunis lanuinis municipibus cũ. Po. Romão eẽt. refert Ouid. ĩ faſtis calẽdis februarii delubrũ iunoni ſoſpitæ dedicatum fuiſſe: apud eũdẽ Liuiũ leges decẽ uiroꝝ monitu decretũ eẽ ĩ ſecũdo punico bello ut iunioni ſoſpitæ lanuini maioribus hoſtiis ſacrificareᷣ: mẽdũ inoleuit ĩ codicibus liuianis. nã ꝓ lanuini. paſſim legiᷣ lauiniis. ſicut altera quoq; mẽda cõſimilis & cõpar libros Naſonis occupauit. apđ quẽ ĩ. vi. faſtoꝝ ꝓ lanuuiũ. uulgo ſcribiᷣ & legiᷣ lauiniũ ſyllaba repugnãte & refractaria. ſic. n. loquiᷣ iuno ſoſpita & populus laurẽs lanuuiũq; meũ: Soſpitare uerbũ uetus eſt. qđ ſaluũ facere ſignificat: Ennius Regnũ noſtrũ ſoſpitẽt: uñ ſoſpitator ſoſpes. & ſoſpita: inclinãᷣ. priſci quoq; iunonẽ ſoticenã nũcupauerũt: ut docet Marcianus Capella: quaſi dicas ſalutarẽ & ſoſpitatricẽ. TOTIVS ſui numinis: Sicut multiiuga ſũt iunonis noĩa. Ita multiplex ẽ numẽ & poteſtas: numẽ enĩ dicũt eſſe ĩperiũ dei a nutu: nã ꝑter cognomẽta iunonis iã explicata. eãdẽ nũcupant reginã & ſelectã: fluoniã quoq; colunt fœminæ ꝙ fluoribus mẽſtruis præſit: qn etiã februalẽ februã. februatã nũcupãt: ex eo ꝙ ipſi iunoni mẽſe februario ſacra fiebãt: & mulieres februabãtur. i. purgabãᷣ. populonã plebes curetim bellãtes memorabãt. AVGuſta: Sancta ac religioſa. PER fidẽ: Iuſiurãdũ ẽ ꝑ deã fidẽ: cui Numa Põpilius ſolẽne ĩſtituit: ĩ cuius ſacrario flamines mãu ad digitos uſq; iuoluta rẽ diuinã faciebãt: ſignificãtes fidẽ tutãdã ſedẽq; eius etiã indextris ſacratã eẽ: apud auctores frequẽs ẽ iſta locutio ueſtrã ĩploro fidẽ pro auxiliũ: qdã codices habẽt nõ ꝑ fidẽ: ſed pſyche tãq̃ iuno nũcupatim pſychen appellet: ut ſit uocatiui caſus o pſyche. NVTVM: Fauorẽ nutus enĩ numinũ ſuffragatio ſignificatur. ſicut renutus refragatᷣ: Plinius in epiſtolis: Nã ego quoq; ſimili nutu ac renutu reſpondere uoto tuo poſſum. NVRVS meæ: Venerem nurum ſuam iuno appellat uel quia uxor eſt Vulcani iunonis filii. uel quia martis eadem iunone progeniti: utrunq; enim coniugem habet uenus.

Zygia iuno. Iuga iuno. Iugalis. Iugatinꝰ deus. Domiduca. Vnxia. Cinxia. Vxores ab unguendo. Lucina. Lucetia Lucetiꝰ. Supcilia in tutela iunonis. Ilithia. Soſpita iuno. mẽdũ de lanuuio & lauinio. Soſpitaᷣ Soticena Iuno. Numen. Fluonia. februalis Februa. Populõa Fides auxilium. Nutus. Renutus

LEGIbus

LEGIbus prohibeor:Titulus eſt apud iuriſconſultos deſeruo corrupto quo ait prætor qui ſeruũ ſeruáue.alienum alienamue recepiſſe perſuaſiſſeue quid ei dicetur dolo malo:quo eum eamue deteriorem faceret.in eum quanti ea res erit induplum iudicium dabo:quod ait prætor recepiſſe.ita Vlpianus accipit.ſi ſuſceperit ſeruum alienum ad ſe in alieno loco edificioue.Item titulo de fugitiuis ſcriptum legimus.ꝙ is qui fugitiuum celauit ſeruum fur eſt.Senatus cenſuit ne fugitiuum admittãt.ne protegantur a uillicis.his autem qui intra.xx.dies fugitiuos uel dominis reddidiſſẽt uel apud magiſtratus exhibuiſſent.ueniam in ante actum dedit. QVIens:Potens. ualens.

De ſeruo corrupto

De fugitiuo.

tũc ẽt legib⁹ ꝙ ſeruos alienos ꝑfugos ĩuitis dñis uetãt ſuſcipi:ꝓhibeor.Iſto quoq; fortũæ naufragio Pſyche pterita:nec ĩdipiſci iã maritũ uolatilẽ quiẽs:tota ſpe ſalutis depoſita:ſic ipſa ſuas cogitatiões cõſuluit.Iã quæ poſſunt alia meis erũnis tẽptari uel adhiberi ſubſidia: cui nec dearũ qdẽ:q̃q̃ uolẽtiũ potuerũt ꝓdeſſe ſuffragia:quo rurſũ itaq; tãtis laq̃is ĩcluſa ueſtigiũ porrigã: qbuſq; tectis:uel ẽt tenebris abſcõdita magnæ Veneris ĩeuitabiles oculos effugiã: qn igit̃ maſculũ tandẽ ſumis aĩum:& caſſæ ſpeculæ renũtias fortiter:& ultroneã te dñæ tuæ reddis:& uel ſera modeſtia ſeuiẽtes ĩpetus eius mitigas:q ſcias:an ẽt:quẽ diu q̃ritas: illic ĩ domo matris repias? S; ad dubiũ obſeqũ:ĩmo ad certũ exitiũ ꝑparata:prĩcipiũ futuræ ſecũ meditabat̃ obſecratões.At Vẽus terrẽis remediis ĩqſitiõib⁹ abnuẽs: cœlũ petit iubet cõſtrui currũ quẽ ei Vulcãus ſubtili fabrica ſtudioſe poliuerat & ante thalãi rudimẽtum: nuptiale munus obtulerat.lũæ tenuãtis detrimẽto cõſpicuũ.& ipſi⁹ auri dãno ꝑcioſũ.de multis ꝙ circa cubiculũ domĩæ ſtabulãt: procedũt quattuor candidæ

Indipiſco

INdipiſci.Conſequi ac uſurpare:ueteres dicebant:ĩdipiſco.pro peto & uſurpo.Plautus.nec partem tibi adeo cui ſit indipiſces neq; furem excipies. COgitationes conſuluit:Habuit cogitationes in conſilio tanquam conſiliarias & ſecum ſic ſermocinata eſt. QVAMquam uolentium:Ceres & Iuno uolebãt quidem poſſe ſuffragari erumnis pſyches.ſed non audebant reueritæ ueneris poteſtatem. OCVlos effugiam? Percũctatiue pronuntiandum.uidet pſyche nullum eſſe tam tenebroſũ latibulũ.tãq; reconditum: quo poſſit effugere ueneris oculos. qui cuncta pertentant penetrãtq;.& hoc totũ phyſice dictũ:uis enim ueneris ac potentia nihil intactum.nihil inacceſſum relinquit:hic deus & terras & maria alta domat.Quĩtilia.ĩ declamatiõe.ꝙ ĩſcribit̃ apes papaueris.ñ illas libido ꝑ generat domitrix q; oĩum aĩaliũ uẽus.

Domitrix omnium uenus.

CAſſæ ſpeculæ:Irrite & uãæ ſpei.ſpecula a ſpe dimiutiuo uocabulo deriuat̃. quo utit̃ Plautus ueteres plurał̃r dicebãt ſpes.enni⁹ ſpo ſi ſpes.qcq̃ ꝓdeſſe.potis ſũt. MAſculũ: Virilẽ & ĩpauidũ. VLtroneã:Volũtariã & tuapte ſpõte.Vetus ꝓuerbiũ ẽ.Vltrõeas putere merces cuius meminit Hieronymus. QVI ſcias? Vnde ſcias. IN domo matris:Probabile uĩ & ſatis credibile cupidinẽ filiũ reperiri poſſe in materna domo cũ matres in filios ſint longe ꝙ patres indulgentiores. DVbiũ obſequiũ:Neſciebat pſyche.an uenerẽ eẽt obſequio mitigatura.& an a uenere in famulatũ reciperet̃. TERrenis remediis:Venus recuſans inqrere pſychen ope terrena & humão remedio cœlũ petit ĩploratura diuinas ſuppetias. CVRrũ poliuerat:Credibile ẽ carrucam ueneris oĩ ornatu cultuq; fuiſſe politiſſimã ꝑcioſiſſimãq;:cũ eã fabrilis deus idẽq; maritus fabrefecerit.Matronaꝝ Rõanaꝝ carrucas ex argento celatas fuiſſe Plinius cenſoria caſtigatione reprendit.luxũ uidelicet taxans.heliogabalus habuit gẽmata uehicula & aurata. inter currus priſcorũ delicatiores ẽ Pãpillũ:de quo lãpridius iũxit & quaternas mulieres pulcherrimas & bĩas ad pãpillũ uel ternas & ſic uectatus ẽ.celebrãt ĩter uehicula matronalia & baſternas:qbus ſimilia dixit Seruius eẽ pilẽta enarrãs illud Maronianũ.pilẽtis matres ĩ mollibus.De baſternis Amiãus marcellinus ſic meminit.matrõæ cõplures opertis capitibus & baſternis ꝑ latera ciuitatis cũcta diſcurrũt. baſternaꝝ mẽinit & palladius qdã tẽus. ANte thalãi rudimẽtũ:Primũ cõcubitũ cõiugalẽ decẽter & uerecũde ſignificat. NVptiale munus:Apud Iuuenalẽ de nuptialibus mũeribus mẽtio fit illo uerſu.Nec illud qđ pria ꝑ nocte dat̃:cũ lãce beata dacicus & ſculpto radiat germãicus auro: Vulcãus curꝛ hũc ueneri dono dederat ꝑ mũere nuptiałi.poſt prios cõcubitus maritales. nã cũ uirgitas uxoris oĩbus maritis acceptiſſima ſit ꝑ ea erepta.ꝙ reddi neq̃t.munus repẽtit̃. tãq; ꝑmiũ ſit deuirgiatæ puellæ: cui nihil uirgitatis flore ẽ ꝑcioſius. LVnæ detrimẽto:Significat curꝛ ueneris arcuatũ fuiſſe & ad effigiẽ lũæ corniculatæ Figuratũ.Lũa.n.ĩ cornua curuat̃:tenuat̃: ſentire q; uidet̃ detrimẽtũ.cũ uero peruenerit ad orbiculatã rotõditatẽ pleno orbe nihil patit̃ diſpẽdii. Scite autem dixit auri damno precioſum.Nã cum auꝝ in effigie currus corniculata deeſſet . ꝓut fabrica talis depoſcit.damnũ auri fieri ĩ uehiculo dicebat̃.idq; ex tali detrimẽto fiebat uẽuſtius.

Specula.

Speres.

Pãpillũ quid.

Baſternæ.

Pilenta.

Nuptialia mũera

colũbæ.& hylaris ĩceſſibus picta colla torquentes: iugũ gẽmeũ ſubeunt. Suſceptaq; domina lætæ ſubuolant:currũ deæ proſequentes:gannitu cõſtrepenti laſciuiunt paſſeres.& cætere q̃ dulce canticant aues melleis modulis ſuaue reſonantes:aduentũ deæ ꝓnunciant.cedunt nubes.& cœlum filiæ panditur. & ſummus æther cum gaudio ſuſcipit deam.nec obuias aquilas:uel accipitres rapaces : pertimeſcit magnæ Veneris canora familia. Tunc ſe protinus ad regias Iouis arces dirigit. & petitu ſuperbo Mercurii dei uocalis operæ neceſſariã uſurã poſtulat. Nec renuit Iouis

COlumbæ candidæ:Columbas tutelæ ueneris aſſignãt poetæ & nullus ignorat.cuĩ uel illud tã tũ notũ ſit.Tũ maxius heros maternas agnoſcit aues lætuſq; ꝑcať. Autũant eruditi colũbas ueneri cõſecratas eẽ propter fœtũ frequẽtẽ & coitũ. Mythici de colũbis ueneri dicatis hæc fabuláť. Venus & cupido cũ quodã tẽpore uoluptatis gr̃a ĩ quoſdã cãpos deſcẽdiſſẽt laſciua cõtẽtiõe certare cœperũt qs ſibi plures gẽmãtes colligeret flores.quo ĩ certamie ludicro uictus ẽ cupido.Sĩ quidẽ nympha noĩe periſtera ſubito accurrit.& adiuuãdo uenerẽ ſuperiorẽ effecit ex quo indignatus cupido puellã demutauit in colũbã:q̃ a græcis periſtera appellatur.Sed pœnã honor miuit:uenus nãq; ĩ cõſolationẽ trãſfiguratiõis colũbã ĩ tutela ſua eſſe uoluit. Albertus magnus . homo eruditior q̃ eloquẽtior.colũbos ex eo appellari opiať. q̃ſi colẽtes lũbos:ſed male:nam ut docet .M. Varro. a columibus uillaꝝ colũbæ dictæ:græci periſterotrophiũ & periſtereona uocãt:quod nr̃i colũbariũ:quã uis apud.M.Varronẽ columbaria proprie ſint loculamenta. q̃ ſingulis paribus ĩtra periſterotrophion aſſignantur colũbarius uero columbarum cuſtos& educator nominatur . Nihil columbis fœcundius . Nam diebus quadragenis concipiunt pariũt ĩcubãt educãt.& hoc fere totũ annũ faciũt.Illud adde colũbar ſignificare genus uĩculi apđ ueteres.unde Plautus ĩ rudẽte feſtiuiter ĩqt.In colũbari collus haud multũ poſt erit. HIlaris : Hilarus ĩ ſecũdo ordie.& hilaris ĩ tertio declinať.ſicut exaĩus & exaĩs hilareſcere ẽ hilarẽ fieri & lætum hilarari ẽ iucũdari.& hilaritate ꝑfundi.ueteres hilaritudinẽ pro hilaritate dixerũt.Plautus honera te hilaritudĩe hilarodos apud antiquos dictus laſciui & delicati carmis cãtor. PIcta colla:Torquatã colũbã appellat Propertius illo uerſu. At tu torquatæ uenus o regina colũbæ. a torq̃ uidelicet quo circa colla inſignitæ cõſpiciunť.Arceſilas philoſophus intuens colũbinũ collũ probabat ĩcõprẽſibilitatẽ.ſiq̃dẽ colũbaꝝ ceruix uariis coloribus nitet.quotiẽs aliquo deflectiť . ut auctor ẽ Seneca in prĩo queſtionũ.hic cæſar uero diſertiſſime colla tiberiacæ ſplẽdẽt agitata colũbæ . Lucretius quoq; de multiplici uarietate coloris circa colla colũbaꝝ facũdiſſime ſcribit:huiuſce rei nõ ignarus Hieronymus cõtra Iohãnẽ origeniſtã ſic ĩqt.colũbaꝝ colla ad ſingulas cõuerſiões colorẽ mutãtia. PAſſeres:Nõ ĩmerito paſſeres in famulitio ſunt ueneris quos cõſtat eẽ libidinoſiſſimos Plinius in.x.refert ſalacitatẽ colũbaꝝ & paſſeꝝ eẽ cõparẽ.hinc illud uernis paſſeribus ſalatiores. Annotatu dignũ ẽ priſcos ſtrutheũ dixiſſe uirile mẽbꝝ a ſalacitate paſſeris.qui græce στρουθοσ dr̃. MELleis modulis:Democritus noĩat aues quaſdã quaꝝ cõfuſo ſanguine ſerpens gignatur quẽ quiſquis ederit intellecturus ſit alitũ colloquia:Apollonius tyaneus ſermonẽ auiũ callebat:q olim ſpectans ad paſſeres in arbore cõſidentes. Veniſſe unũ aliunde paſſerculũ gãnitu & uoce obſtrepentẽ:cõſtoſq; illũ ſecutos euolaſſe:dixit ad ſocios paſſer ille reliquis nũciauit ſe inueniſſe frumẽtum ſparſum ĩ angiportu:& cibi affatĩ.his uerbis per multi cõmoti iure ſpectatũ & ita factum eẽ ꝓut ille ꝑdixerat mirabũdi ĩuenerũt. CEdũt nubes:Aduẽtu ueneris cũcta diſſerenãt: omniſq; cœli triſtitia diſcutiť. COElũ filiæ pãdiť:Mythici fabuláť uenerẽ ex pudẽdis cœli abſciſſis ĩ mareq; ꝓiectis ꝓcreatã q̃ a ſpũa.unde coaluit aphrodites nom̃ accœpit. CAnora:Nõ mĩus decẽter q̃ elegãter canoram ueneris familiam appellat ĩtelligi uolẽs auiculas dulciſono cãtu cõſtrepentes comitãteſq; uenerem dominam iſtar famularum. PEtitu:Petitiõe. VOcalis operæ:Senſus eſt. petit uenus a mercurio ut ſibi pauliſper uſum præcõis accommodet fungaturq; præcõio ĩ pſyche diſquirenda.præconis autem opera uocalis eſt.& miniſterium uocaliſſimum.mercurium autem præconem nuntiumq; deorum eſſe tradunt:cui ſermonis poteſtas tributa perhibetur.ideoq; mercurius quaſi medius currens dicitur appellatus:ꝙ ſermo currat inter homĩes medius.ideo hermes græce ꝙ ſermo uel interpretatio:quæ utiq; ad ſermonẽ pertinet hermenia dicitur ideo & mercibus præeſſe.quia inter uendentes & ementes ſermo ſit medius.ideo alas ei in capite & pedibus ponunt uolentes ſignificare uolucrem fieri per aera ſermonem.ideo nuntium dicunt quoniam ꝑ ſermonem omnia cogitata enuntiantur.græce dicitur διακτωρ quaſi internuntius: fulgentio furatrinus Deus nominatus ꝙ furtis præſit. VSVram:Vſum.M.Tullius huic uitæ uſurã eripeť uis Inde uſuraria fœmina Plauto ab uſura hoc ẽ uſu noĩata.iuriſcõſulti uſuariũ ab uſu nũcupãt:eum cuĩ uſus legatus ẽ.Apud eoſdẽ uſuarius ſeruus & uſuariæ ancillæ dicunť:quorum uſus ſit legatus.

Colũbæ ueneri dicatæ.
Periſtera nympha.
Periſtera colũba.
Colũbus unde.
Periſterotrophiũ.
Colũbarium.
Colũbarius.
Colũbar.
Hilareſcere.
Hilarari.
Hilaritudo.
Hilarodos.
Torquata columba.
Colla columbarũ uerſicoloria.
Paſſeres ĩ famulatu ueneris.
Strutheũ
Struthos paſſer.
Apollonius intelligebat uoces auium.
Aphrodite.
Miniſterium ꝑconis uocaliſſimum
Mercuri⁹ unde.
Hermes.
Hermenia.
Furatrius
Vſuraria.
Vſuarius

CErulũ ſupercilium: Ex Homero ſumptũ epitheton ſupercilii iouialis: qui ait κυαρεηισιρεποφρυσι ρευσε κρορίωρ ideſt annuit iupiter cerulis ſuperciliis. nā cyaneus color eſt græco uocabulo ceruleus ſubuiridis ſubniger qua dictione frequenter utiť Plinius. FRAter arcadi: Fratrē arcadiũ mercuriũ ex eo appellat q̄d in arcadia natus ſit. Nāq; in cyllene arcadiæ monte maia ex ioue mercuriũ enixa eſt. ex ioue quoq; natā uenerē. & dione fabulatores tradunt. SINE mercurii præſentia: Hoc ex ſiderali doctrina & aſtrologico apoteleſmate ſumptũ. nāq; mercurii ſidus proximum ſtellæ ueneris inferiore circulo ferť. & ut auctor eſt Iulius Firmicus ſi ueneri in horoſcopo conſtitutæ mercurii ſe ſtella cō iunxerit: & i eodē ſigno & hiiſdē partibus partiliter fuerit cōſtituti coronatos facient & muſicos: qui omniũ admiratione laudenť: itē mercurius & uenus in horoſcopo partiliter conſtituti in diurna genitura facient p̄fectos theſauro℞ regio℞. Oratores. grāmaticos. legũ inſtructores. ſi uero per noctē i horoſcopo partiliter fuerint inuenti facient acutos ingenioſos. & qui oīa quæcũq; agere uoluerit facile cōſequanť. quorũq; oratio ac ſermo plenus ſit leporis ac gratiæ: præterea ueneris ſtella: nunquā longius quadraginta ſex partibus. mercurius uero uiginti a ſole abſcedunt. ANcillā: Pſychen. TVO præconio: Cyaneus color. Mercurius i horoſcopo Venus.

cerulũ ſupercilium. Tunc ouans ilico: cōmitante ēt Mercurio Veus cœlo demeat. eiq; ſollicitæ ſerit uerba. Frater Arcadi ſcis nēpe ſororē tuā Venerē ſine Mercurii p̄ſētia: nil unq̄ feciſſe nec te p̄terit utiq;: q̄to iā tēpore delitescētē ancillam nequeri repire. Nil ergo ſuper eſt: q̄ tuo p̄conio p̄miũ inueſtigatiōis publicitus edicere. Fac ergo mandatũ matures meũ: & indicia q̄bus poſſit cognoſci manifeſte deſignes. ne ſi q̄s occultatiōis illicitæ crimē ſubierit: ignorātiæ ſe poſſit excuſatione defendere. & ſimul dicēs libellũ ei porrigit: ubi Pſyches nomen continebať: & cætera. quo facto p̄tius domũ ſeceſſit. Nec Mercurius omiſit obſequiũ. Nam p oīum ora populorũ paſſim diſcurrēs: ſic mandatæ p̄dicatiōis munus exeq̄bať. Si q̄s a fuga retrahere: uel occultam demōſtrare poterit fugitiuā regis filiā Veneris ancillam: nomine Pſychen: conueniat retro metas murtias

Mercuriũ deo℞ nunciũ dici nullus ignorat. utpote ſermonis deũ. qui ideo mercurius. quaſi medius currens crediť appellatus ꝙ ſermo currat inter homines medius. ſicut Hermes græce ꝙ ſermo uel interpretatio ſignificatur. hinc Plautinus mercurius ait. Nam uos quidem ſcitis conceſſum & datũ mihi eē ab diis aliis nuntiis preſim & lucro. Diodorus auctor eſt in. vi. bibliothecæ præconia & præcones mercurio aſſignari. qui internuntii eē ſolent. ipſum uero præconē deorũ eē: & q mandata diligenter exequať. Martianus capella famā præconantē nō inſcite facit uocare nominatim deos in conſiſtoriũ cœleſte cũ nullũ ſit p̄coniũ maius q̄ famæ uocaliſſimæ. PVBlicitus: Publice. OCcultationis illicitæ: Qui occultat alienũ ſeruũ in eũ pœna conſtituta eſt. & ut inquit Vlpianus. is qui fugitiuũ celauit ſeruũ. fur eſt. epiſtola quoq; generali diuorũ Marci. & cōmodi pœna in eũ ſtatuta eſt. qui apud ſe quæri prohibuit: quæ declarat & præſides & magiſtratus & milites Stationarios adiuuare debere dominos in inquirendis fugitiuis & ut inuentos reddant: & ut hi apud quos deliteſcant puniant. ſi crimine contingant. IGNOrantiæ excuſatione: Ariſtoteles libro tertio ethico℞ cōmiſſa p ignorātiā puniēda eē cēſet: ſi ipſe cōmittēs cā ignorantiæ fuiſſe uideať. puniunť & ignorantes aliq̄d ex his quæ legibus continenť. quæ utiq; ſcire oportet nec difficilia ſunt. & q̄ p negligētiā ignorať. in lege moſayca dānať ignorātia & puniť: ſup qua re ſubtiliter & copioſe ſcribit diuus Hyeronimus aduerſus pelagiāos: apud Oratores. ī p̄tibus purgatōis ē īprudētia: p quā is q arguiť aliq̄d ſciuiſſe negať. & ignorātiæ excuſatiōe dēfēdiť. ut apud quoſdā. lex erat ne q̄s diāæ uitulũ imolaret. nautæ q̄dā cũ aduerſa tēpeſtate i alto iactareť uouerũt ſi portu potiti eēnt ſe ei deo q ibi eēt uitulũ imolaturos. caſu erat ī eo portu fanũ diāæ eius. cui uitulũ imolare nō licebat. īprudētes legis cũ exiſſēt uitulũ imolauerũt accuſať ꝙ cōtra legē fecerit. Dēfēdũť ignorātiæ īprudētiæq; p̄ſidio. apud iuriſcōſultos lata culpa dī nimia negligētia. i. nō ītelligere ꝙ oēs ītelligũt. LIbellũ: Ex ritu p̄cōis: q uel ex libello p̄coniũ facit. uel ſcriba ſubiiciēte proclamat.

OBſequiũ. M. Tullius exiſtimat obſequiũ eē uerbum Terentianum: & ab ipſo Terentio primitus uſurpatum. Donatus. M. Tullium refellit. cum & Plautus & Neuius ante Terentium dixerint obſequium. obſequibiles dicti officioſi & ad obſequium propenſi. MANdatæ prædicationis: Iniuncti a uenere præconii. MEtas murtias: Venerem priſci murtiam cognominarunt. a myrto uideli cet. quæ arbor ueneri dicata eſt. & ut refert Plinius in. xv. ara fuit Romæ uetus ueneris myrteæ: q̄ nunc murtiā uocant. murtiæ deæ ſacellum erat ſub monte auentino: ut apud ſcriptores idoneos reperio. in libro Annotationum enarratum reperies illud Liuianum ex libro primo hiſtoriarum ad murtiæ datæ ſedes: ubi ſcripſimus murtiæ Veneris templum ſignificari elocutione apud

Præcōia aſſignant Fama p̄conans. Qui fugitiuũ celat fur eſt. Punitur ignorantia. Exemplũ rhetoricorum. Lata culpa. Obſequũ i quo repn ius cicero Obſequibiles. Murtia Venus.

eruditos uſitatiſſima.nunc ſcite ſcienterq; Apuleius alludens ad cognomentũ hoc murtiæ ueneris
ſimulq; ad ſacellũ illi ſub auentino monte dedicatũ.ait eũ qui indiciũ facturus ſit inuentæ pſyches
conuenire debeꝛ ipſũ mercuriũ ad metas murtias.hoc eſt ad ſedẽ domiciliũq; deæ ueneris:q̄ mur-
tia quaſi myrtea cognominabaꝛ ut illic capiat mercedulam indicii.Murcea uero dea ẽ deſidioſorũ
Strenua. ſicut ſtrenua uegetoꝝ.ex eo nominata.ꝙ præter modũ faceret hominẽ murcidũ ideſt nimis deſi-
Murcid9. dioſũ:auctores Põponius& auguſtinus.illud addendũ murcos appellari homines qui munus mar

Mercuriũ prædicatorẽ accepturus indicii noĩe ab ip-
ſa Venere.vii.ſauia ſuauia & unũ blandientis adpul
ſũ linguæ lõge mellitũ. Ad hunc modũ pronuntian-
te Mercurio tãti p̃mii cupido: certatĩ oĩum mortaliũ
ſtudiũ arrexerat. Quæ res nũc uel maxĩe ſuſtulit Pſy
ches oẽm cõtationẽ. Iãq; fores eius dñæ ꝓximãti: oc
currit una de famulatiõe Veneris: noĩe cõſuetudo ſta
tĩq; quantũ maxĩe potuit exclamat: Tandẽ ancilla ne
q̄ſſima dominam hr̃e te ſcire cœpiſti: An pro cætera
morum tuorum temeritate: iſtud quoq; neſcire te fin
gis: q̄tos labores circa tuas ĩq̄ſitiões ſuſtĩuerim?: S; bñ
ꝙ meas potiſſimũ mãus ĩcidiſti:& ĩter orci cãcros iã ip
ſos adhæſiſti: datura.ſ.actutũ cõtũatiæ tantæ pœnas.

Murci q. tiũ pertimeſcentes pollicẽ ſibi
præcidunt.ex eo opinor dictos
ꝙ murcidi ſint & ex formidine
deſidioſi.ad res bellicas obeun
das. PRAEdicatorẽ:Præconẽ
præconiũq; factitãtẽ. Septem
ſuauia ſauia:Ideſt ſeptem oſcu-
la mellita & dulcia.Ideo autem
ſeptẽ dixit ꝓpter ſeptenariũ nu
meꝝ.qui pleniſſimus potentiſ-
ſimuſq; eſt:de quo plura ĩ libel-
lo ſeptẽ ſapientũ. NOmine in
dicii:Moris eſt ut indici ob rẽ ĩ
dicatã præmiũ conſtituaꝛ: ſicut
uindicio illi proditionis indici
pecunia ex ærario.& libertas &
ciuitas data ſunt pro præmio.
Indicina. Alio nomine indiciũ diciꝛ indi
cina. ADpulſũ: Adpulſionẽ
uibrationẽq;: & ferruminatio
nẽ linguæ:cũ lingua labelli cũ labello.Quod ſuauiolum eſt dulci dulcius ambroſia. quod gẽus
baſiationis intelligi uoluit Plautus cum ait.fac me proſerpentem beſtiam duplicem ut habeã lin
Appulſus guam.alias appulſus eſt pecorum acceſſus.ad aquam ut apud iuriſconſultos. CVpido:Cupiditas.
SVſtulit:Remouit abſtulit. PROximanti:Pſychæ appropinquanti ad fores dominæ ueneris.
Miſteria. DE famulatione: De famulitio miniſterioq;. interdum miniſteria pro ipſis miniſtris ponuntur.
ſicut & miniſterium pro miniſtratoribus quoq; poſuit Plinius. CONſuetudo: Scitiſſime cõſue
tudinẽ ueneri miniſtram facit.quoniam ut inquit Lucretius conſuetudo cõcinnat amorem.& ex
Cõſuetu- conſuetudine ueneris incentiua & æſtus efferueſcunt.Lelius apud Ciceronem auxit inquit beniuo
do uene- lentiam conſuetudo.Conſimiliter Martianus.conſulto dat periergiam philologiæ pediſſequam
ris pediſ- & agrypniam ancillam.ſiquidem περιεργια dicitur ſedulitas.& agrypnia.uigilia interpretatur.
ſequa. ſine ſedulitate autem & uigiliis ad philologiam aſpirare nõ poſſumus. ANcilla nequiſſima.Ob
Periergia iurgatio eſt ſeria & criminoſa in pſychen.quæ ancilla nomine probroſo a conſuetudine nomina
Agripnia tur.cum uenerem dominam habeat.ancilla enim & domina relatiua ſunt nomina.ut patronus &
Ex mori- libertus.ut rex & paraſitus.uetus uerbũ eſt.ex moribus ancillaꝝ dominas perſæpe perpẽdi. SED
bus ancil bene:Scilicet eſt uel habet uel quippiam conſimile. Intra orci cancros.Cancri dicebantur ab an
laꝝ dñæ tiquis clauſtra & ſepta.nunc diminutiuo uocabulo cancelli.fiunt autem lignis in tranſuerſum per
noſcũꝛ. modica interualla connexis.ad ſimilitudinẽ retis.quibus ſæpe ſacella.& ediculæ ſacræ ſepiunꝛ ne
Cancri. profanis pateant feneſtræ quoq; his muniuntur & ſcenæ.M.Tullius in Oratione ꝓ quintio & me
Cancelli. facile reuocatione ueſtra reuocabitis ſi extra hos cancellos egredi conabor quos mihi ipſi circũ
dedi.Sidonius excluſa uelis incluſa cancellis.M.Varro in libro de uillaticis paſtionibus poſiturã
cancellorum ſubiicit oculis legentium.his uerbis.præterea & perticis inclinatis ex humo ad parie
Cancelli tem & in eis tranſuerſis gradatim modicis interuallis perticis annexis ad ſpeciem cancelloꝝ ſcæ
ſcænici. nicorum ac theatri.Cancellare uerbum eſt in ore uulgi & indoctorum frequentiſſimum:quod tñ
Cãcellaꝛ. a latinitate nõ abhorret.Nam ſicut ex tranſuerſo ducunꝛ ligna in cancellis.ita in delendis ſcriptu
ris inducuntur tranſuerſo calamo notæ lineæq; atramentariæ.iuriſconſultus titulo de his quæ in
teſtamento delentur.cancellauerat quis teſtamentũ. uel induxerat.inde cancellarii hodie quoq;
Cancella nominantur.Dictione uulgaria quidem:ſed tamen latina.quoꝝ officiũ eſt ſcribere & ſcripta dele
rii. re cancellareq;.Flauius uopiſcus in carino.præfectum urbis unum ex cancellariis ſuis fecit. Plini
Cãcellata us ſcribit cancellatã cutem eẽ elephantis.eaq; extenta recipi examina muſcaꝝ.mox artatis in ru
cutis. gas repente cancellis cõpræhenſas enecari.idẽ refert quẽpiã prodigioſis uiribus præditum habuiſ
Cãcellatĩ ſe neruos rectos & tranſuerſos cancellatim in toto corpore.ſenſus eſt Apuleii.pſychen intra clau
Cancelli ſtra & cancellos Plutonis adhæſiſſe:tãquam ſignificet nullum illi effugium amplius ſupereſſe: cũ
orci ĩeffu orci q̄ſi faucibus forcipibuſq; incluſa contineatur.cancellos autẽ orci quis euadere poſſit? quis ꝑ
gibiles. rumpere? cum ſint adamantini & ineffugibiles. ACTVtum:Statim. confeſtim. ſine dilatione.

AVDAciter: Cõtra Quĩtiliani p̃ceptũ audaciter dicere maluit q̃ audacter. uerba Quintiliani ex libro p̃io hæc ſũt. inhærẽt tamẽ q̃dã moleſtiſſima diligẽtiæ puerſitate. ut audaciter potius dicãt q̃ audacter: licet oẽs oratores aliter ſequãtur. CACHInũ: Riſum ſolutiorẽ: Galẽus ĩ libro de motibus negat ſe ſcire cãm riſus. & cachini erũpẽtis ex alarũ titillatu: Decachinamur dixit Tertullianus ꝓ deridemur. SCALpẽs aurẽ: Signũ eſt furẽtis. ĩdignatiſq; quaſſare caput. & ſcalpere aurẽ. refert Plinius poſt aurẽ dextrã eẽ locũ nemeſios deæ: quo referrimus tacto ore proximũ a minimo digitũ: ueniã: ſermõis a diis expoſcẽtes. eſt autẽ Nemeſis dea græca ultrix ĩpioꝝ: præmiatrix bonoꝝ puniens ſupbos regina cãꝝ arbitra reꝝ: q̃ latinũ nomẽ nõ hẽt: quãuis eius ſimulachrũ Romæ fuerit in capitolio de q̃ Marcellinus. Macrobius. Plini. Antimachus. Catullus: cæteri. Rhãnuſiã poetæ frequenter appellitãt dicit̃: & adraſtia. pinnas nemeſi fabuloſa uetuſtas aptauit: ut adeſſe uelocitate uolucri cunctis exiſtimet̃: hæc uolũtatũ noſtrarũ exorſa multipliceſque actus permutãdo cõuoluit. nũc erectas mentiũ ceruices opprimens eneruat. nunc bonos ab imo ſuſcitãs ad bene uiuẽdũ extollit. Sed ad ꝓpoſitũ: q iraſcit̃ & ex ĩdignatiõe ſub ſanat. aurẽ ſcalpit. cõtra de effeminatis & ĩpudicis ꝓditũ ẽ. qđ uno digito caput ſcalpũt: ſicut olim de Põpeio dixit caluus mordaciter. digito caput uno ſcalpit quo crẽdas hũc ſibi uelle uirũ: ex quo illud Satirographi trãſlatũ: q digito ſcalpũt uno caput. Seneca ĩ epiſtolis ad Luciliũ ĩpudicũ ĩq̃t oñdit relatus ad caput digitus.

Audaciter. Decachiamur. Nemeſis dea. Rhannuſia. Adraſtia.

& audaciter ĩ capillos eius ĩmiſſa manu: trahebat eã: neq̃q̃ renitẽtẽ. quã ubi primũ inductã oblatãq; ſibi cõſpexit Venus: lætiſſimũ cachinũ extollit: & qualẽ ſolent furẽter irati: caputq; quatiens: & ad ſcalpẽs aurẽ dexterã. Tãdẽ inq̃t dignata es ſocrũ tuã ſalutare? An potiꝰ maritũ q uulnere tuo piclitat̃: iteruiſere ueniſti: Sed eſto ſecura. iã enĩ excipiã te. ut bonã nurũ cõdecet & ubi inq̃t ſollicitudo: atq; triſticies ancillæ meæ. qbꝰ intro uocatis: torquendã tradidit eã. At illæ ſequẽtes herile p̃ceptũ: Pſychen miſellã flagellis afflictã & cæteris tormẽtis excruciatã: iteꝝ dominæ cõſpectui reddunt. Tũc rurſus ſublato riſu Venus. Et ecce inq̃t nobis turgidi uẽtris ſui lenocinio cõmouet miſerationẽ: unde me præclara ſobole: auiam beatã ſcilicet faciat. Fœlix uero ego: quæ in ipſo ætatis meæ flore uocabor auia, & uilis ancillæ filius: nepos Veneris audiet: q̃q̃ inepta ego: fruſtra filium dicam: impares enĩ nuptiæ:

INter uiſcere: Quaſi ex ĩterualloo uiſitare: qđ & iuiſere dicius: Dõatus uiſere ĩq̃t officii ẽ: uidere q̃rẽtis aliquẽ. BOnã nuꝝ: Irõicos: ĩter ſocrus & nurus: qđdã q̃ſi genuinũ & naturale diſſidiũ ẽ: ĩ lepti urbe ſemibarbara moris ẽ: ut nurus altera die ſocꝝ ollã mutuã poſtulet: cui illa ſtatĩ negat ut ſcias illud ueꝝ eẽ Terẽtii. qđ cõſulto ambigue protulit: qđ ẽ hoc. oẽs ſocrus oderũt nurus. SOLlicitudo atq; triſtities. Nõ ĩſciẽter neq; ĩſubtiliter ancillas ueneris ſollicitudinẽ atq; triſtitiã eẽ autũat. cũ amor oĩs ſollicitus ſit & anxius: pluſq; triſtitiæ & amaroris ſit ĩ ueneris cõtubernio q̃ dulcedis. Catullus de uenere ſpioſas erycia ſerẽs ĩ pectore curas. Plautus ĩ ciſtellaria. Amor & melle & felle ẽ fœcũdiſſimus guſtu dat dulce. Amaꝝ ad ſacietatẽ uſq; aggerit. idẽ Plautus ĩ mercatore curã & egritudinẽ ſectari amorẽ memorat. Merito ergo pſyche tradit̃ a uenere torquẽda ſollicitudini triſtitiæq;: q duo tortores aĩos amãtiũ torquẽt cruciabilitatibus ĩpatibilibus. Amor. n. apud hoĩes carnificinã cõmẽtus ẽ: ut uere credit Plautinus amator. q iactor ĩq̃t crucior. agitor. ſtimulor. uerſor ĩ amoris rota miſer. HErile p̃ceptũ: Veneris heræ. & dñæ. VENtris lenocinio: Vterus fœmĩnæ turgidus. & p̃gnatio cõciliat fauorẽ. & quodã q̃ſi lenocinio blãdimẽta cõq̃rit: idq; potiſſimũ apđ ſocꝝ q̃ futura ẽ auia. Tales. n. ĩprimis fœmĩæ nepotuloꝝ deſiderio capiunt̃. VOcabor auia: Thetis apud Papiniũ optat fieri auia. & ſinu portare nepotulũ. ẽ. n. nomẽ aui & auiæ optatiſſimũ parẽtibus ĩter exẽpla fœlicitatis memorat̃ diuus auguſtus: q neptis ſuæ nepotẽ uidit. M. ſyllanũ. AVdiet: Nõiabit̃ diceturq;. id. n. audius qđ dr̃. IMpares nuptiæ: Argumẽtat̃ uenus legitĩas nuptias nõ uideri ĩter cupidinẽ & pſychen ob diſparilitatẽ. & ꝙ res acta ẽ furti ſine teſtibus. ſineq; parẽtis uolũtate. Vnde cõſequẽter colligit eũ q ex tali cõcubitu naſcet̃ minime legitimũ futuꝝ: ſed ſpuriũ & nothũ. Boetius ĩ cõmẽtariis Topicoꝝ tradit nuptias nõ eẽ iure cõtractas. q̃ nõ aut ĩter ciuẽ Romanũ ciuẽq; Romanã iũgebãt̃. aut cui prĩceps populus ue ciuitatẽ uel cõnubiũ nõ p̃miſiſſet & ex impari mr̃imonio ſuſcepti non patrem ſed matrem ſecuntur. hic in Topicis exẽplum hoc eſt. quædam Romana uel cum latino. uel cum peregrino. uel cum ſeruo. uel cum quo ius cõnubii nõ erat nuptias fecit. Dotem contulit factoq; inter eos diuortio contenditur: an nuptæ mulieris cum eo cum quo ius connubii non erat apud uirum dotis pars poſt diuortium debeat permanere. Decem uiri qui leges Decem uirales condiderunt lege ſanxerunt ne patribus connubium cũ plebe eſſet: tanquam tales nuptiæ impares ſint: & ob hoc minime legitimæ: Sed cum contu-

Vno digito caput ſcalpunt. Scitũ calui ĩ põpeium. Mos leptitanoꝝ. Amphibolon. Socrus oderunt nurus. Sollicitudo & triſtities ancillæ ueneris. Amor carnifex. Nepotẽ neptis uidit auguſtus. Nuptiæ iui cõtractæ. Exẽplum ĩparis matrimonii.

cõnubiũ melia hæc plebis inſignis eſſe uideretur. lege canuleia cõnubia ĩter patres & plebẽ promiſcua facta
nõ eſt pa ſũt:ut copioſe explicat Liuius ĩ quarto:p̃terea legimus apud iuriſcõſultos lege papia caueri ne ſe-
tricio cũ natoribus eorũq; liberis libertinã uxorẽ habere liceat. PRAEterea ĩ uilla:Nõ uideo cur ĩ uilla fa
plebeio. ctæ nuptiæ nõ ſint legitimæ cũ & ipſe in apologia ſcribat uxorẽ multo auſpicatius in uilla q̃ ĩ op
canuleia pido duci:In ſolo uberi q̃ in loco ſterili.nec lex Iulia de maritãdis ordinibus ad hũc modũ uſq̃ ſic
lex. interdicit uxorẽ ĩ uilla ne ducito:forſitã nuptias ĩ uilla factas ĩprobat.ob ſolitudinẽ. Vbi nullis te-

& p̃terea in uilla:ſine teſtibus : & patre nõ cõſentiente
factæ:legitimæ nõ poſſunt uideri. Ac per hoc ſpurius
iſte naſcetur: ſi tamẽ partũ oĩno perferre te patiemur.
His editis inuolat ĩ eã.ueſtẽq; plurifariã diloricat:ca-
pilloq; diſciſſo: & capite cõquaſſato grauiter affligit:
& accepto frumento : & ordeo : & milio:& papauere:

Auſpica- ſtib⁹ qd' nefas ẽ:pſyche cupidini
ti⁹ ĩ uilla copulata ẽ. PATre ñ cõſẽtiẽte:
nuptiæ. Scribit Paulus iuriſcõſult⁹ nupti
as cõſiſtere ñ poſſe niſi cõſentiãt
oẽs.ĩ.q coeunt : quorũq; ĩ ptãte
ſũt: & ut auctor ẽ Vlpianus:ſi ne
pos uxorẽ uelit ducere auo furẽ
te : oĩmõ pr̃is auctoritas erit ne-
ceſſaria:ſ; ſi pr̃ furiat:auus ſapiat
ſufficit aui uoluntas. Si ita pr̃ ab
ſit:ut ignoreť ubi ſit:& an ſit:qd faciẽdũ ſit merito dubitať : & ſi triẽniũ effluxerit poſtq̃ aptiſſime
fuerit patet ignotus ubi degit & an ſupſtes ſit : nõ ꝓhibẽtur liberi eius utriuſq; ſexus matrimoniũ
Spuri⁹ q. uel nuptias legitĩe cõtrahere. SPVRius:Vulgo cõcepti ſolẽt ſpurii appellari:uel quaſi ſine patre
Dictio filii:uel a græca uoce:σπορογ qd' ſignificat pudẽda.& ita legẽdũ ẽ libro p̃rio iſtitutionũ:ubi men
mẽdoſa doſa dictio paſſim repitur:& perperã exponiť ab acurſio.auctor ẽ Plutarchus in problematis ſabi-
ĩ p̃rio iſti nos uxoris pudẽda ſporion appellare.& inde ſpuriũ dictũ:purior illa iterp̃tatio ẽ: ut ſpurius dicať
tutionũ. quaſi ſine patre:neq; eni hi patrẽ hr̃e intelligũtur.iter p̃noĩa antiquoꝝ duabus litteris. Sp.ſpurius
Sp. notať:qd' apud hiſtoricos ſæpiſſime ĩuenies. INVOlat ĩ eã:Vola mãus & pedis media pars dicit
auctores Donatus & Seruius.uñ & ĩuolare dicimus cũ aliqd furtim uola manus ſubtrahitur:& in-
Inuolare uolare rurſus cũ uiolẽtæ manus ĩ aliquẽ dirriguntť:Terẽtius ĩ eunucho uix me cõtineo qn inuolẽ
ĩ capillũ.& minæ iſtæ ꝓprie fœminaꝝ ſũt:unguibus ſæuiẽtiũ:Nã ut inqt Lucretius.arma antiqua
diloricat manus ungues denteſq; fuerũt. DILORicat:Diſcindit dilacerat.diſcerpit.M.Tullius ĩ ſecũdo de
oratore.nõ dubitauit excitare reũ cõſularẽ & eius diloricare tunicã. & iudicibus cicatrices aduer-
ſas ſenis ĩperatoris oſtẽdere:Quod diloricat dixit:alibi ĩdẽ exẽplũ memorãs inqt.Tunicã a pecto
re diſcidit:ut ĩtelligamus diloricare & diſcindere eodẽ ĩtellectu uſurpari.Egeſippus ĩ q̃rto.momẽ-
tanei bellatores gladios occulentes quẽcũq; reperiebãt diloricabãt.uideť dici diloricare.quaſi lo
Diſſibu- ricã diſſoluere:atq; diſcludere:ſicut diſſibulare ẽ diſcingere & fibulã reſoluere:Statius ĩ.vi.Thebai
lare. dos.& torto chlamydẽ diſſibulat auro. PLVRIfariã:Pluribus ĩ locis:& ptibus. CONfuſis ĩ unũ
glomulũ:Venus aceruauit cõglobauitq; hæc oĩa cõfuſaneo aceruo facto:& uix ſepabili:ut ita gra
Glomus. uius torqueret fatigaretq; pſychen ĩ diſcernẽda cõgerie:glomus accipiť ꝑ glomere:ſiue glomera-
Glomer. tiõe:& quadã quaſi aceruatiõe. Plinius tradit ĩ.xxxvi.ſi qs ĩproperet ĩtra labyrinthũ ſine glomere
Grumus. lini exitũ inuenire nõ queat:glomus ĩ ſacris appellať cruſtulũ cimbii figura.qd' obſonii genus eſt
Exgru- grumus uero dicitur agger:ſiue collectio terræ minor tumulo.a cõgerie dictus. hinc exgrumãtes
mantes. decẽtiſſimo uocabulo Varroniano dictæ cochleæ. quaſi grũmos eruẽtes & ex grũmis exilientes.
ACCEpto frumẽto & ordeo:Ex Pliniana diſtinctiõe frumẽti appellatõe hordeũ cõtineť:duo.n.
Frumẽta p̃ria frugũ gñ̃a facit Plinius.frumẽta ut triticũ & hordeũ:legumia:ut faba & cicer. uideť hic Apu
Legumia leius frumẽtũ pro tritico poſuiſſe ſpeciali quodã ſignificatu. frumẽta aũt & fruges a fruẽdo dicta:
Frumen. frui ẽ ueſci a frumine.q̃ eſt ſũma pars gulæ.ꝑ frumẽ eni eſculẽta delabũť. hordeũ uero antiquiſſi-
Hordea- mũ ĩ cibis ſicut atheniẽſiũ ritu menãdro auctore apparet:inde gladiatores hordearii appellati.po-
rii. lentã græci ex hordeo p̃ferũt:panẽ hordeaceũ antiqs uſitatũ uita dãnauit.Plinius hordeũ inter ge
Exaſticõ nera frumẽti nũerat:aitq; id ex oĩ frumẽto minime calamitoſũ eẽ & frugũ oĩum molliſſimũ : q̃ri
Diſtichõ ſolet cur a Columella hordei genus exaſtichũ ſit noĩatũ.& aliud qd' diſtichũ uocãt.diciť ãt exaſti
Panis e chũ id cuius ſpicæ ſenos ordines hñt.ſicut diſtichõ q̃ binos.græce diciť κριθη ordeũ & κριθιμος
milio. ordeacius. ET MIlio:Quidã putãt miliũ cœpiſſe nomẽ a maxĩa nũeroꝝ ſũma q̃ ẽ mille.græci
Puls mi- κεγκρογ uocant:panis e milio fit.q ante q̃ refrigeſcat ſine faſtidio põt abſumi.Milio cãpania gau
liacia. det:pultẽq; cãdidã ex ea facit:Sarmatarũ quoq; gẽtes hac maxĩe pulte aluntť:Ethiopes nõ aliã fru
Apluda gẽ q̃ milii hordeiq; nouere:milii purgamẽta apludã uocãt:auctore Plinio. Gellius uero & Nõius
quid tradũt ruſticos ueteres dixiſſe apludã frumẽti furfurẽ:ſicut floces uini fecẽ:Miliariæ auiculæ ſunt:
Floces. ex eo dictæ ꝙ milio fiãt pingues. ET PApauere:Papaueris ſatiui:& ſpõte naſcẽtis gñ̃a & medici
Miliariæ nas ꝓcenſet Plinius in.xix.&.xx.græce μηκωγ diciť:uñ meconiũ ſuccus papaueris uocať: multũ
Mecõiũ opio ignauior:Meconiũ quoq; uocãt ſordes infantiũ aluo editarũ:qd' Ariſtotelis interpres papa-
quid. uerculũ interpretatus eſt:qd' colore cruẽtũ atq; admodũ nigrũ:& piceũ eſt: κωδεια caput papaue
diacodiõ ris noĩatur a græcis.indeq; medicamẽtũ diacodion dictũ:qa ex papauerũ capitibus cõficitur:cuius
Plinius & Galenus meminerũt.papauer cereri attribuitur pp fertilitatẽ unde Epitheto poetico ce
reale

reale papauer ſymbolũ ciuitatis:Euſebio teſte ẽ papauer. CICER:Columella quoddã ciceris genus arietinũ appellat:qđ ut inqt Plinius arietino capiti ſimile eſt.religio colũbinũ qđ alii ueneriũ uocãt peruigiliis adhibet.ſiliquæ ciceri rotũdæ ſunt:inde ciceronũ cognomina.græci ερεβινθοι appellãt.ediles ĩ celebratione floraliorũ cicer & fabã.aliaq; id genus populo ſpargebãt:inde illud Oratianũ:in cicere atq; faba bona tu perdaſq; lupinis. Quod emulatus perſius dixit.Cicer ingere large rixanti populo. LENTE:In ægypto laudatiſſima lens naſcitur.q̃ ob id a poetis peluſiaca cognominata.

& cicere.& lente.& faba.cõmixtiſq; aceruatim:confuſiſq; in unũ glomulũ.ſic ad illã. Videris enĩ mihi tam deformis ancilla nullo alio: ſed tantũ ſedulo miniſterio:amatores tuos promereri.Iã ego & ipſa frugẽ tuã periclitabor.diſcerne ſeminũ iſtorũ paſſiuã congeriẽ. ſinguliſq; grãis rite diſpoſitis: atq; ſeiugatis:ante iſtã ueſperã opus expeditũ approbato: mihi ſic aſſignato tantorũ ſeminũ cumulo.ipſa cœne nuptiali conceſſit. Nec Pſyche manus admolitur inconditæ illi.& inextricabili moli.ſed ĩmanitate p̃cepti conſternata ſilens obſtupeſcit. Tũc formicula illa paruula.atq; ruricula certatim difficultatis tãtæ:laboriſq; miſerta:cõtubernalis magni dei.ſocruſq; ſæuitiã execrata: diſcurrens gnauiter:cõuocat corrogatq; cũctã formicarũ accolarũ

ſũt auctores æquanimitatẽ fieri ueſcẽtibus ea:ĩde lentulorum cognomina.græci φακην dicunt:lens optima q̃ facillime coquitur.aciẽ qdẽ oculorũ obtũdit & ſtomachũ inflat ſed aluum ſiſtit in cibo magiſq; diſcocta cœleſti aqua. ET FAba: Inter legumia maximus honos eſt fabæ:lomẽtũ appellatur farina fabacea: quo ad erugãda corpora uſa eſt antiquitas: hinc illud epigrãmatiſtæ.lomẽto rugas uteri qđ cõdere tentas. a faba inſulæ ĩ oceano ſeptẽtrionali fabariæ nominantur. græce κυαμοσ dicit̃.Cur pythagorica ſentẽtia fabæ damnẽtur cãs referũt. Plinius.M.Varro.Gellius.Cicero.illud.Annotatu dignũ mẽorat Plutarchus.enygma uidelicet pythagoricũ de abſtinentia fabarũ.ſignificare abſtinẽdũ eẽ a re publica: ut abſtine a fabis:nihil aliud ſit q̃ abſtine a rei publicæ adminiſtratiõne:neq; publica tractes.fabis enĩ priſcorũ ſuffragia cõtinebãt.ſilente luna fabã uellendã eẽ p̃cipit Columella.eſt aũt luna ſilens interluniũ: ſiue coitus lunæ:qđ græci νεαν μηνην hoc ẽ neomeniã dicũt.Synodicã lunã frequẽter appellat firmicus maternus quãdo ẽ cõiuncta cũ ſole in coitu uidelicet.ab eodẽ perſæpe ſynodica radiatio ponitur pro ea radiatione:q̃ eſt in cõiunctione errãtiũ ſtellarũ.ualuoli fabæ folliculi appellantur. quaſi ualliuoli:qa uallo fracti excutiũtur. GLOmulũ:Accerũ.glomerẽ.globũ.glomus in ſacris cruſtulũ appellatur ex oleo coctũ.glumã uero folliculũ ſiue tuniculã in hordeo.& tritico appellãt auctor.M.Varro. SEDVlo miniſterio: Non ſolũ forma.ſed etiã dexteritas ſtrenuitaſq; in puella amoris ẽ cõciliatricula:& ſedulitate miniſterii laudat̃ puella apud Ouidiũ his uerſibus:una miniſtrarũ media de plebe galãthis.flaua comas aderat:faciẽdis ſtrẽua iuſſis officiis dilecta ſuis. PROmereri:Cõciliat̃:& obſeqo demereri:Dixit poeta ĩ ope ſerio.nũq̃ regia negabo p̃meritã:exponũt grãmatici p̃ſtitiſſe bñ geſſiſſe. Terẽ.ita me ueli ames p̃merẽtẽ pr̃.i.bñ agẽtẽ. E cõtrario cõmereri ẽ male agere & delinquere.ut illud qd cõmerui.aut peccaui pr̃. FRVgẽ tuã piclitabor.i.piculũ faciã tuæ uirtutis.piclitari enĩ ẽ expiri.alias piculũ ſubire:hic illud amphibolõ apđ epigrãmatiſtã piclitat̃ capite ſotades nr̃. DISCerne:Diuide:diſcrimĩa nã diſcrimĩare ẽ ſpeciẽ a ſpecie ſepare:qđ & Donatus docet ĩ.xi.Eneidos cõmẽtario. PASSIuã cõgeriẽ:Indiſcretã & cõfuſaneã uocabulo a paſſim deducto.ſic paſſiua uenus.paſſiua libido.apud Iuliũ firmicũ uſurpat̃ pro publica & cõmuni ac p̃miſcua.& paſſiui amatores ab eodẽ dicũt̃.q paſſim ac indifferẽter fœminas oĩs amãt. SEiugatis:Sepatis ſepoſitiſq; p ſpecies. MOLI:Accerũo.glomulo.& declinat̃ hæc moles. INConditæ:Incõpoſitæ indigeſtæq;. FORmicula ruricola:Optimũ formicæ epithetõ:ut ruricola dicat̃ quaſi ruris cultrix diutina.& oparia ſedula.Plinius in.xi.de formicis loquẽs ſcribit hæc.iã ĩ ope q labor q̃ ſedulitas:ſilices itinere earũ attritos uidemus.& in ope ſemitã factã ne quis dubitet qualibet in re qd poſſit quãtulacũq; ſedulitas.operãtur noctu plena luna:interlunio ceſſant:& ut inqt Oratius exemplo magni laboris formica eſt.unde Solomon in prouerbiis.uade ad formicã inqt o piger & cõſidera uias eius & diſce ſapiẽtiã:q̃ cũ nõ habeat ducẽ.nec præceptorẽ. nec principem parat in æſtate cibum ſibi:& congregat in meſſe:quod comedat:græce dicitur μυρμηξ & forma diminutiua μυρμηκιον.hinc prouerbium græcorum αγαθων μυρμηκια de copia fœlicitatis & bonorum affluentia.alias myrmecia dicuntur ulcuſcula: quorum meminit Cornelius Celſus.

CONtubernalis magni dei:Contubernalem cupidinis pſychen intelligit.cuius laboris miſerta eſt formica: magnus autem deus.non tam iupiter hoc in loco ſignificatur.q̃ ipſe cupido. de quo Plato ſic memorat.in ſympoſio.Magnus deus eſt amor & apud homines deoſq; mirandus. SOCRVS:Veneris:quæ in pſychen nurum atrociter nimis ſæuiebat. GNAuiter:Strenue uelociter.

Papauer ſymbolũ ciuitatis.
Cicer arietinũ.
Cicer ſparſum in ludis.
Lentuli a lente.
Lomẽtũ quid.
Fabariæ.
Abſtinere a fabis quid.
Silẽs lũa
Interlunium.
Neomenia.
Synodica radiatio.
Valuoli.
Gluma.
Promereri.
Commereri.
Periclitari.
Diſcriminare.
Paſſiua uenus.
Paſſiui amatores.
Formica ruricola: ſedulitas qd poſſit
Agathõ myrmecia.
Myrmeciũ ulcus
Amor magnus deus.

claſſem. Miſeremini terræ omniparētis agiles alumnæ: miſeremini. & amoris uxori puellæ lepidæ pericli tāti: prōpta uelocitate ſuccurrite. Ruūt aliæ: ſuperq; aliæ: ſepedū populoꝝ undæ. ſūmoq; ſtudio ſingulæ granatī totū digerūt aceruū: ſepatīq; diſtributis diſſitiſq; generib⁹ e cōſpectu pniciter abeūt. Sed initio noctis: e cōuiuio nuptiali: uīo madēs: & flagrās balſama Venus remeat. totūq; reuīcta corpus roſis micātibus: uiſaq; diligētia miri laboris: nō tuū inqt nequiſſima: nec tuaꝝ manū iſtud opus: ſed illius: cui tuo: immo & ipſius malo: placuiſti. & fruſto cibarii panis ei piecto:

CLAſſem formicarū: Totū ordinē populoſamq; familiā formicarū. quæ illius loci cultrices erāt
Claſſis. appellatione claſſis ſignificat ordo & multitudo. Liuius narrat Romā fuiſſe diſtributā in claſſes a
Claſſes ī Seruio Tullio. Claſſes quoq; in ſcholis ſunt ordines diſcipulorū. Quintilianus in primo auctor ē
ſcholis. a pceptoribus ſuis pueros in claſſes diſtributos. ordinēq; dicēdi ſecūdū uires ingenii datū: ea nobis inqt ingens palmæ cōtentio: ducere uero claſſem multo pulcherrimū. de hac claſſe ſcholaſtica
claſſici q intellexit Satyrographus illo uerſu. cū perimit ſæuos claſſis numeroſa tyrannos. Claſſici ut docet Gellius dicebātur. nō oēs qui ī claſſes erāt. ſed primæ tātū claſſis hoīes: qui centum milia æris amplius ue cenſi erāt: infra claſſem aūt appellabantur ſecundæ claſſis: Cæterarūq; oīum claſſiū qui minore ſūma cenſebantur: ex hac trāſlatione decenter a Seneca dicūtur ſcriptores primæ. & ſecundæ claſſis hoc eſt primi
Animantes alūne telluris. & ſecūdi ordīs & loci. ALVMnæ: Conducēter & cōmode animātes oēs dici poſſunt alumnæ telluris: cū oīa ab ea alantur indulgenter perinde atq; nutrice & matre. cui eximia pp merita cognomē indidimus maternæ
Plinius ī laudem telluris. uenerationis. hæc ut Plinii uerbis utar benigna mitis indulgens uſuſq; mortaliū ſemper ancilla. Quæ coacta generat: quæ ſpōte fundit? quos odores ſaporeſq;? quos ſuccos: quos tactus quos colores? quā bōa fide creditū reddit fenus: q̄ noſtri cā alit? merito terra oīparēs a ſcriptoribus dicta
Oīparēs, terra mr̄. ſicut a Virgilio ſcribente: Necnō & ticion terræ oīparētis alūnū cernere erat. Auguſtinus ī.vii. de ciuitate dei. Tellurē matrē dici tradit ꝙ plurima pariat: magnā ꝙ cibū pariat. M. Varro terræ uim
Maſculina uis. geminā maſculinā. ſ. & fœmininā ineſſe prodit: Maſculinā. ſ. ꝙ ſemina pducat & fœmininā ꝙ recipiat. atq; nutriat: inde a ui fœminæ dictā eē tellurē a ui maſculi tellumonē. pōtifices faciebāt rē
Tellumo diuinā telluri & tellumoni addentes pterea duos terræ deos. altorē. ſ. & ruſorē: altor aūt dicebat
Altor. ꝙ ex terra aluntur oīa q̄ nata ſunt: Ruſori uero nomē erat ex eo qd' ruſus cūcta eodē reuoluūtur.
Ruſor. AMOris uxori: Pſyche. PROMpta uelocitate: Eſopus ille fabulator elegātiſſimus. fabulat for-
Formica olim hō. micā olim hoīem fuiſſe: q̄ nō propriis laboribus cōtenta uicinoꝝ quoq; fructus auferebat: ex quo indignatus iupiter trāſfigurauit eā in beſtiolā formicā: q̄ formā qdē imutās priſtinū affectū priſtināq; parcitatē retinuit: unde & nūc quoq; rura perluſtrās colligit alienos labores recōditq; in theſauro. SEPEdū: Ideſt populoſus numerus formicarū inſtar undarū & fluctuū undatim ruebāt in
Sepedes formicæ auxiliū pſyches. Virgilius mane ſalutatū plenis uomit ædibus undā. Sepedes aūt elegāti uocabulo dicūtur a numero pedū: formicis enī ſeni pedes ſunt: ſicut inſectis fere oībus: inſecta uero ſūt ea
Inſecta. animalia: q̄ Albertus Magnus anulata appellat: Ariſtoteles & græci ερτομα Plinius in.xi. oībus
Anulata. inquit his ſeni pedes. pleriq; uermes duodenos habēt. aliqua & centenos. numerus pedū īpar nulli
entoma. eſt. GRANAtim: Per grana ſpecieſq; granoꝝ. DISSItis: diuiſis ſeparatis diſcretis. PERniciter: Celeriter. VINO madens: Vinū & unguēta decenter ueneri copulantur. cū ſint incentiua libidi
Priapus ex bacco & uenē. nis: meritoq; priſci ex uenere & baccho priapum genitū finxerūt cōiectura ſatis proba: ꝙ qui uino indulgent ſint ad uenerē propenſiores pcliuioreſq;. FRAgrans: Spirans redolens. REVINcta: Circundata coronataq;. ROſis micantibus: Venerē roſis reuinctā ſcitiſſime memorat: nāq; roſa
Roſa ueneri dicata. ueneris flos eſt. id qd' & Virgilius teſtatur in elegidio. cui titulus eſt roſæ: cū ait Sideris & floris ē domina una uenus. apud Aphthoniū fabella eſt. queadmodū olim uenus latura ſuppetias adoni di delitiolo ſuo: quē mars necare tendebat. in roſas incidit: quarū ſpinis pedem perforatur. ex quo uulnuſculo. manās cruor roſam: q̄ prius cādida erat colorauit. hinc Claudianus ſignificare uolēs roſas a uenere colligi ita īquit. ſic fata cruoris carpit ſigna ſui. i. roſas decerpit uenus: ſuo ipſius ſan
rhodinū guine coloratas. iſectaſq;. Epigrāmatiſta quoq; ueneri gratā eē roſam illo hendeca ſyllabo demō
Fruſtatī. ſtrat. ſis fœlix roſa mollibuſq; ſertis noſtri cinge comas Apollinaris quas tu nectere candidas. ſed
Fruſtillatim. olim ſic te ſemp amet uenus memento. græci roſam Rhodon appellaut: inde rhodinon unguētū dictū ex roſa cōfectū: de quo Plinius in.xiii. ILlius: Cupidinē intelligit. FRVſto panis. M. Cato
Fruſtulēta aqua. fruſto inquit panis conduci pōt uel uti taceat: uel uti loquatur hinc aduerbiū fruſtatim. qd' ſignificat p fruſta. & minutatim: qd' & ὑποκοριστικῶς fruſtillatim dicitur: Plautus in Curgulione iam
Cibarius panis. ego te faciā ut hic te formicæ fruſtillatim differāt: idē fruſtulētā aquā appellat ītelligi uolēs iuſculum cōcinnatū ex carne minutim cōciſa. CIBArii panis: Cibariū panē dicimus ſordidū plebeiū
ſecūdari⁹ prorſuſq; uiliorē. qui & ſecūdarius nūcupatur. apud Suetoniū nō pauca Annotauimus. ſup gene-

ribus panis ubi tradit ſecũdariũ panẽ mire auguſto expetitũ eſſe:Plinius ĩ.xviii.cibarii inqt.qđ ſecũdariũ uocãt ſeſtarios quatuor:idẽ paulo mox.cibariũ a ſecũdario ſeiungere uideť cũ ait.Secundarii panis quinas ſelibras.totidẽ cibarii & furfurũ ſeſtarios ſex. Cor.Celſus cibariũ panẽ dicit eẽ infirmiſſimũ.ſic enĩ uocat.in quo ẽ minimũ alimẽti. ſicut ualẽtiſſimũ id in quo plurimũ alimẽti eſt:De cibario pane.M.Tullius ĩ.v.Tuſculana.cũ cibarius inqt in caſa panis datus eẽt.nihil uiſum illo pane iucũdius:cibariũ quoq; uinũ dici poſſe ꝓ ignobili:teſtis eſt.M.Varro qui ait potus meus

cubitũ faceſſit. Interim cupido ſolus:ĩterioris domus unici cubiculi cuſtodia clauſus coercebať acriter partĩ ne petulãti luxurie uulnus grauaret. partim ne cũ ſua cupita cõueniret: Sic ergo diſtĩctis & ſub uno tecto ſe paratis amatoribꝰ:tetra nox exãclata. Sed aurora commodũ ineqtãti:uocatæ Pſychæ Venus ĩſit talia. Vides ne illud nemus:ꝙ fluuio præterluẽti: ripiſq; lõgis attẽdiť:cuiꝰ ĩmi gurgites uicinũ fõtẽ deſpiciunt:oues ibi nitẽtes:auriq; colore florẽtes incuſtodito paſtu uagãť.Inde de cõa ꝓcioſi uelleris floccũ mihi cõfeſtĩ quoquo mõ q̃ſitũ afferas cẽſeo.Perrexit Pſyche uolẽter:nõ obſequiũ quidẽ illa functura:ſed requiẽ malorũ præcipitio fluuialis rupis habitura. Sed ĩde de fluuio muſicæ ſuauis nutricula leni crepitu dulcis auræ:diuinitus ĩſpirata:ſic uaticinatur arũdo uiridis. Pſyche tãtis erumnis exercita: neq; tua miſerrima morte meas ſanctas aquas polluas: nec uero contra formidabiles oues iſtius oræ feras aditum: quoad de ſolis flagrãtia

uinũ cibariũ. idẽ dixit tuus frater cibarius fuit ariſtoxenus:ubi cibarius hõ ĩproprie qdẽ ſed ſcite accipiť ꝓ ſordido & plebeio ac ꝓletario. CVBItũ faceſſit:It dormitũ ꝑceptũ.M.Catonis eſt uillicus primus cubitu ſurgat. poſtremus cubitũ eat. PETVlãti luxuriæ: Luxuriẽ & luxuriã ĩdifferẽter uſurpari apđ ſcriptores idõeos ſat liquet. CVPita: Pſyche dilecta deſiderataq;. SEPAratis amatoribus: Pſyche & cupidine. TETRA nox:Nigra crudelis amara ob diſſidium.ſ. amatoꝶ:alias tetrũ uitabile illuuioſũ fœdũ diciť. EXAnclata: Quaſi cũ erũnis & laboribus exhauſta.trãſactaq;.græci uerbi ꝓprietas exigere uideť: ut exãtlare potius ꝑ litterã.t.q̃ exãclare dicamus:qđ & ĩ prio cõmẽtario annotaui: illud adde qđ anclabris ſiue antlabrĩs menſa uocať q̃ in ſacrificãdo diis anclatur.ĩ. hauritur miniſtraturq;. ATtenditur:Iuxta & ꝓpe explicať.extẽditurq;. NItẽtes:Splẽdẽtes. INcuſtodito paſtu:Libera & ſoluta paſtione. FLOccũ afferas:Floccus ꝓprie diciť ĩ pãno ſiue ĩ uellere particula eminẽtior:q̃ forficibus reciditť: cuius diminutiuum ẽ flocculus.Plinius ĩ.xvi.de robore loquẽs ait.naſcũť ĩ eo & pilulæ nucibus nõ abſimiles ĩtus habẽtes flocculos molles:lucernarũ luminibus aptos.idẽ ĩ.x.hirũdines ĩqt nidũ mollibus plumis flocciſq; cõſternũt.Cor.Celſus ĩter notas & ſigna mortiferi morbi eẽ ſcribit.ſiqs ĩ febre & acuto morbo manibus ĩ ueſte floccos legit fimbrias ue diducit:inde fit uerbũ floccifacio ꝓ cõtẽno nihilipẽdo.nec pluris facio q̃ ſint flocci.apud Plautũ ĩ epidico Anceps ẽ ſcriptura. nã a qbuſdã legiť duo deflaccati ſenes. Alii legere malũt defloccati.quaſi attriti uetuli.ut pãnus & ueſtis ſine flocco. Demiror Noniũ Marcellũ ſic ſcripſiſſe deflaccare ẽ atterere tractũ a ueſtibus ſine flacco:fateor equidẽ deflaccare accipi in eo ſignificatu quẽ ille tradit.ſed a flacco ueſtimẽti deriuari id plane diffiteor. nõ enĩ flaccus ĩ ueſtibus diciť.ſed floccus.ut iã docuimus & uulgo quoq; uſurpať.flaccus uero uocabulo priſco latino ſignificat languidũ uietũ & mollẽ.qđ & flaccidus noiať. Plinius autumat cognomina flaccoꝶ ducta eẽ ab auribus flaccis.hoc ẽ mobilibus.flaccidis lãgnidulis.eſt & uerbum uetus flaccet.qđ ſignificat lãguet deficit.ĩde deflaccare & inflaccare: Apuleius ĩ apologia cur nr̃a oratio rebus flaccet:ſtrepitu uiget. FVNtať:Peragit fungi enĩ agere ẽ.defungi ꝑagere.ut docet Agretius.purior lectio ẽ.ſi corrigas functura ſicut uerbũ illud.habitať.corrigo habitura eſt.n.ſenſus pſyche libẽter ultroq; ꝑrexit nõ qdẽ ob obſequm iniunctũ pactura. ſed requiẽ maloꝶ habitura iuẽturaq; ex morte:quã ſubire deſtinauerat ex rupis ꝑcipitio. MVſicæ nutricula:Harundinem muſicæ nutriculã elegãter appellat:nã ex harundine pan.fiſtulã cõpaginauit:ex harũdine tibiæ cõficiunť:ĩde calamũ auleticõ uocãt græci:quẽ nr̃i tibialẽ.Plĩ.ĩ.xvi.docet quẽadmodũ harũdines ꝑparãdæ ſint ĩ uſum tibiaꝶ. INSpirata:Quaſi ſpiritu quodã aiata.& uocalis facta. EXercita:Fatigata agitata:Virg.nate iliacis exercite fatis:iterdũ exercitus dr̃ cõtẽptus.neglectuſq;:ut docet Fulgẽtius placiades. allegãs illud Plautinũ.nos noſtrãq; familiã hẽs exercitã. A.Gellius dixit ĩ prio: Aderat ibi forte amicus noſter lectiõe multa exercitus.ꝓ exercitatus. & ita frequẽter repias apud auctores. ISTIus oræ:Regionis & loci. FORmidabiles oues: Sunt oues quas feras uocãt:nã in quocũq; gñe aĩaliũ ẽ placidũ:eiuſdẽ ĩueniť & ferũ.ait Pli.camelo pardalin appellatã eẽ ouis feræ noĩe cũ aſpectu magĩs q̃ feritate cõſpicua ſit.græce προβατοϼ diciť.uñ ꝓbatica piſcina ĩ euãgelio

Infirmiſſimum. Valentiſſimum. cibarium uinum. Cibarius homo. Tetrum. Exãtlare. antlabrĩs menſa. Floccus. flocculus Floccifacio. Locus plauti. Deflaccati. Defloccati. Deflaccare. Flaccus. Flaccet. Fungi. Defungi Harũdo nutricula muſicæ. auleticus calamus. exercitus pro exercitatus. Oues feræ. Probatica piſcia.

mutuato calore:truci rabie ſolēt efferri.cornuq; acuto:& frōte ſaxea:& nōnūq̄ uenenatis morſib⁹ ī exitiū ſæuire mortaliū.Sed dū meridies ſolis ſedauerit uaporē:& pecua ſpirit⁹ fluuialis ſerenitate cōquieuerint: poteris ſub illa proceriſſima platano: quæ mecū ſimul unum fluentū bibit:latēter te abſcōdeř. & cū primū mitigata furia laxauerint oues animum: percuſſis frondibus attigui nemoris lanoſum aurum reperies: qđ paſſim ſtirpibus connexis obhæreſcit. Sic arundo ſimplex & humana: Pſychen egerrimam ſalutem ſuam docebat. Nec auſcultatu pœnitendo diligenter inſtructa illa ceſſauit. Sed obſeruatis omnibus furatrina facili:flauentis auri mollicie: congeſtum gremium Veneri reportat.nec tamen apud dominā ſaltē ſecundi laboris periculū ſecundū teſtimoniū meruit.ſed cōtortis ſupciliis ſubridēs amarū:ſic inqt. Nec me præterit huius quoq; facti auctor adulterin⁹.ſed iā nunc ego ſedulo

dicta.qua ꝓbata.i.oues lauabātur:apicas uocāt oues:qbus nudus eſt uēter & ſine lanicio:quas dānāt. [illegible] quoq; ouē græci nūcupāt.uň melotes ueſtes ex ouinis pellibus factæ: apud eccleſiaſticos ſcriptores appellāť. MVtuato calore: Quod Calorē & uim excitet ſolis feruor exēplo ſūt ſerpētes:q̄ p calorē accerrime mouēť: p brumalia aūt & hiberna tēpora mutatiōe cœli refrigerate īmotæ ſūt ſtupore.auctor Victruuius:& a Saluſtio ꝓditū ē in iugurta calore & ſiti ſerpētes magiſq̄ re alia accēdi:& in rabiē efferari.Cōtra ī hoībus corpora calore fiunt ībecilla & feruore diſſoluūť: cū a refrigerationibus ſolidenť atq; cōfirmēť:nā calor exugēdo eripit naturales uirtutes diſſoluitq; eas. & molleſcentes efficit atq; ībecillas ut etiā in ferro animaduertimus. qđ quāuis natura ſit durū:tñ ī fornacibus ignis calore ꝑcalefactū ita moleſcit: ut in oē genus formæ facile fabriceť:idē frigida aqua tinctū redureſcit.& reſtituiť ī priſtinā ꝓprietatē. FROnte ſaxea:Dura īdomabilis & quaſi lapidea. PEcua: Oues:ueteres eni.ut tradūt grāmatici & ānotat.i.v. Priſcianus hoc pecu ſingłariter. pecua pluraliter dixerūt Plautuſ ī mercatore. nec pecua ruri paſcere: nec pueros nutricař. & Solinus ita pabuloſa inqt ē ut pecua niſi īterdū a paſtoribus arceāť ad piculū agat ſacietas. pecuatū dici uoluerūt ſtultum. Antidamas ī moralibus. hoīem quis ferat ſic pecuatū? SPIritus:Auræ ex flumine manātis.Homerus.e flumine auras antelucanas ſemp inſalubres eē tradit. Nilus ſolus oīum fluuioꝝ.auctore herodoto nullas ex ſe auras remittīt ſpiratq;:Lucāus annē celebrat noīe anauron q̄ſi ſine aura.& nullū ſpiritū exhalātē. PROceriſſima:Editiſſima.ampliſſimaq;.Pli.de magnitudie arboꝝ ſcribit ī.xvi.aitq; uiſas eē arbores admiratiōis ꝑcipue lōgitudiniſq; īcredibilis:idē in.xii.refert platanos celebratas fuiſſe athenis ī ambulatōe academiæ:fabuloſitas græciæ narrat Iouē ſub platano cū europa cōcubuiſſe ī inſula creta.q̄ nūq̄ folia dimittat:umbræ cā tātū hæc arbor expetiť:cuius nō alia cōmēdatio maior ē:q̄ ꝙ ſolē æſtate arcet:hyeme admittit: Gēialis ab Ouidio dicta.q̄ſi uoluptaria.platani radices mero īfuſo nutriūť.docuitq; luxuria priſcorū arbores uina potare. ABſcōdere:Tāta ē platanoꝝ capacitas. & amplitudo ut q̄dā celebreť domicilii modo caua octogīta pedū ſpecu:tā digna miraculo:ut licinius mutianus ꝓdiderit epulatū intra eā ſe cū decē & octo comitibus:Caius quoq; priceps ī ueliterno rure epulatus ē ſub platano qndecim cōuiuarū ac miniſtroꝝ capace:quā cœnā appellauit ille nidū. ATTIgui:ꝓximi. LANOſum:uellus aureū ſignificat.ī quo auꝝ ē lanæ plenū.& floccis lanicii fulgidū. OBhæreſcit:Adhæreſcit.atq; īplicať ob eni antiq ꝓ ad ponebāt.ut obiurare pro adiurare:& ob os qđ ſignificat ad os.ob Romā ad Romā.Ennius ob Romā noctu legiōes ducere cœpit.ab eodē dictū ē oēs occiſi occēſiq; ī nocte ſerena.i.accēſi. NEC pœnitēdo.Auſcultatiōe ſalutari.& optimo documēto:Auſcultař eni ſignificat obedire.nec tā audire ē:q̄ diligēter attēdere:hic illud Catonianū. auditis enī nō auſcultatis.tanq̄ pharmacopolā. FVRAtrina:Furto & rapina.eodē eni inclinatu furatrina dř quo moletrina ſeratrina.ſetutrina.eſt āt moletrina piſtrinū a molēdo dicta:antiqtas deā coluit noīe futinā:in cuius honorē feriæ furinalia dñť.cui etiā flamē fuit attributus dictus furinalis. FLAuētis auri:A colore & flauū & fuluū dř auꝝ.qd āt diſtet flauus a fuluo docet Gellius. DOMInā:Venerē. CONtortis:Toruis ſupbiā faſtūq; īdicātibus:hoī enī ī ſupciliis ut īqt elegāter Pli.triſtitiæ hilaritatis clemētiæ ſeueritatis īdiciū ē.faſtus ſupbia aliubi cōceptaculum. ſed hic ſedē hēt:ī corde naſciť hic ſubit.hic pēdet.Supcilia ī iunōis tutela eē putabat antiqtas ꝙ his ꝓtegāť oculi p quos luce fruimur quā tribuere putabāt iunonē uñ & lucina dicta ē M.Varro lunā lucinā eē interꝑtať: quā ait ducē naſcētiū eē eiq; deæ mulieres potiſſimū ſupcilia attribuiſſe.qa ſupcilia ī altiſſima corpis pte collocata ſunt ide ſupciliū ꝓ loco edito abruptoq; accipiť.ut añ dixius.ſupcilioſos dicius ſupbos & ſeueros. AMaꝝ:Subriſit qdē uenus.ſed eo riſu q magis amaritudinē aī triſticiāq; ꝑſeferret q̄ hilaritatē:amaꝝ dixit ꝓ amare & īdignāter. ADulterinus:Sicut īqt aliena ope uſa es ī digerēdis frugi

Apicæ.
Melotes ueſtes.
Serpētes calore excitātur rigore torpentes.
Calore diſſoluimur.
Ferrum igni molleſcit aq̄ redureſcens.
Pecua.
Pecuatas ſtultus.
Nilus anauros.
Platanus ob ūbrā expetitur
Vina potant arbores.
Obhæreſcit.
Ob.
Auſcultare.
Furatria.
Moletrina
Furina.
furinalia
Supbia ī ſupcilio.
Supcilia iunoni.

qus aceruati cōmixtis. ita ī hoc quoq; negotio alienas ſuppetias: alienūq; adminiculū adhibuiſti fuitq; tibi opitulator adulterius uidelicet arūdo: cuius monitu īſtructa pſyche pegerat ueneris mādata. PERIclitabor: tētabo expiar. OPPIdo forti: Valde robuſto & firmo. aduerbiū ē frequētiſſimū. VERticē: Vertex ē cōtorta in ſe aqua uel qcqd aliud ſimiliter uertiť ſic & pars ſūma capitis uertex. & qđ ī mōtibus eminētiſſimum. recte dixeris hæc oīa uertices. auctor Quintilianus ī. viii. a poeta dictū ē: ſaxi deuertice paſtor. FVScæ. Nigrātes undæ. fuſcitatē & attritatē poſuerūt ueteres ꝓ nigricia & atro colore.

Oppido ualde. Vertex. Attritas

periclitabor: an opido forti aīmo ſingulariq; prudentia ſis ꝑdita. uideſne inſiſtentē celſiſſimæ illi rupi mōtis ardui uerticē: de quo fontis atri fuſcæ defluunt undæ: Proximeq; cōceptaculo uallis incluſæ ſtigias irrigant paludes. & pauca cocyti fluēta nutriūt. Indidem mihi de ſummi fontis penita ſcaturigine: rorē rigentē hauritū: iſta cōfeſtim deferto urnula. Sic aiens: cryſtallo dedolatū uaſculū: īſuper ei grauiora cōminata tradidit: At illa ſtudioſe gradū celerans: montis extremū petit cumulum: certe uel illic in uitæ peſſimæ finem. Sed cū primum predicti iugi cōterminos locos appulit: uidet rei uaſtæ letalē difficultatē. Nāq; ſaxū immani magnitudine procerum: & īacceſſa ſalebritate lubricū: mediis e faucibus lapidis fontes horridos euomebat. qui ſtatim ꝓni foraminis laciniis editi: perq; procliue delapſi: & anguſti canalis exerto cōtecti tramite: proximā conuallē latenter incidebant: dextera leuaq;

COcyti fluenta: Præconio poetarū cocytus īter īfernos amnes notiſſimus ē cuius Plato meminit ī phedone ſcribēs eū cōtra pyriplegetōtē erūpere ī tartarū. Philoſophi corpora mortaliū inferos uocauerūt: & oīa q̄ illic eſſe credidit fabuloſa pſuaſio in nobis metipſis aſſignare conati ſūt aſſerētes cocytū eē qcqd hoīes in luctum lachrymaſq; cōpellit. græce enī κωκυω lugeo. & κωκυτοσ luctus: ululatuſq; ſignificať. ſtygiā uero paludē interpretātur qcqd īter ſe hūanos aīos ī gurgite mergit odioꝵ ἀπο τοῦ στυγειμ qđ odiſſe ſignificat. & στὕγητοσ odibiľ. στυγεροσ q̄ruľ odioſus dř. INdidē: Inde ex illo loco & fonte. PENITA ſcaturigine. Interiorī fluxione. ab hac ꝑticula pœnitus q̄ ſignificat intimā ꝑtē fit nomē penitus penita penitū. Antiq quoq; auctore Priſciano. & penitior & penitiſſimus diceř ſolebāt. uelut īterior intimus. Au. Gellius penitiſſimas gētes dixit ꝓ remotiſſimas ultimaſq;: q̄s Pli. extimas uocat Apuleius ī demōio. in penitiſſimis mētibus diuerſeť ꝓ intimis. Plau. in aſinaria age q̄ſo hercle uſq; ex penitis faucibus. i. ex īteriori bus: Sidonii ē ille uerſiculus phalecius. frācoꝵ penitiſſimas paludes. HAVritū Hauſtū eductū. ſicut. n. ab audio auditum, ſic ab haurio hauritū declinauit: hauſtra ueteres dixerūt rotaꝵ cados ab hauriēdo. græce antla dnť. De multiplici ſignificatu huiuſcæ uerbi: eſt. n. polyſemō: ānotāt grāmatici. aliter. n. ē dictū latus haurit aptū: Aliter ille īpiger hauſit ſpumātē paterā. Aliter uocēq; his auribus hauſit. CRYſtallo dedollatū: Pli. criſtallū inter gēmas ꝑcēſet. & gratiā cryſtallinoꝵ poculorū celebrat. cryſtallū glaciē eē certū ē. Vñ nomē græci dedere. Infeſtať pluribus uiciis ſcabricie: ferrugine. maculoſa nube. occulta aliqñ uomica. eſt & ruffa aliqbus rubigo. aliis capillamētū rimæ ſimile. hoc uitreari artifices litura occultāt. q̄ ſine uitio ſūt appellāt aſyntheta q̄ſi ſimplicia. & pura qdā apud Pliniū acētra legere malūt q̄ aſyntheta. q̄ſi ſine cētro. qđ ꝑdurū fragileq; īter cryſtalli uitia numerať. Nero amiſſaꝵ reꝵ nuntio accepto duos calices cryſtallinos in ſuꝑma ira fregit illiſos fragmēta ſarciri nullo mō queūt: pocula cryſtallia ī rigido potu ꝓbāť: caloř diſſiliūt. Dedolatū dixit artificio uitrearii leuigatū. & oī ſcabricia expolitū. Dolař. n. & dedolař fabroꝵ uerbū ē cū materiaꝵ cōplanať aſpitas: Hieronymus dolatoriū appellat id ferramēti genus. quo materia & lapides dolātur: qđ alio noīe aſciā latini uocāt: Vñ aſciare uerbū Victruuio ē aſcia dolare: ſic. n. inqt ī. vii. ſumať aſcia & quēadmodū materia dolať: ſic calx lacu macerata aſcieť. Exaſceatū dixit Plautus q̄ſi dicas expolitū ꝑfectūq;. IN uitæ: Vt lectio planior ſit legere malim. in uentura uitæ finē. uolebat enī pſyche ex rupe ardua ſe ꝑcipitans inuenire uitæ finē erūnoſæ. ſ. & infelicis: cū mors erūnaꝵ requies ſit & finis: hinc illud Oratianū moriar: mors ultima linea reꝵ ē. LAEtalē: Mortifeꝵ. & lætū afferētē. IMMAni: Ingenti & enormi. alias īmane dř fœdū & noxiū. SALEbritate: Acerbitate aſpitate ſaxoꝵ. Salebras aſpitates ſaxoꝵ dici uoluerūt. M. Tullius nūq̄ intātas ſalebras cecidiſſet: Inde ſalebroſus aſper & ſalebritas aſpitudo ſignificať. INacceſſa: Inacceſſibili inuia inadibili.

LACIniis. Tortuoſis & flexuoſis limitibus. ſic. n. aq̄ fontanæ ꝑ ſemitas obliq̄s fluere cōſueuerūt & delabi. EXERto tramite: Apto & ſubdiali. ſubdialia. n. dnť q̄ ſubdio hoc ē cœlo ſunt. ueteres expapillatū dixerūt renudatū & exertū: ſicut a Plauto dcm̄ ē expapillatū brachiū: cū āt cōtraria ſint exertus & cōtectus ſcite dixit fontes fluxiſſe cōtectos ī tramite apto: cū ītra canalē anguſtū decurrerēt: ſæpe. n. uſu uenit ut locus fluētis riui ſit exertus: ipſæ uero aq̄ ītra anguſtias canalis inumbreť

Cocytus in homine luctus. Styx. Pœnita ſcaturigo. Penitiſſimæ gentes pro extimis. Hauſtra. Antla. Haurio. Cryſtallum glacies. Aſynthcta. Dolare. Dolatorium. Aſcia. Aſciare. Exaſceatum. Immane. Salebræ ſaxorum. Salebſoſus. Subdialia. Expapillatum.

cotibus cauatis ꝓſerpūt.& lōga colla porrecti ſeui dracões īcōniuæ uigiliæ luminibꝰ adictis: & ī ꝑpetuā lucē pupulis excubātibꝰ. Iāq; & īpe ſemet muniebāt uocales aq̄. Nā & diſcede:& qd facis:uide: & qd agis: caue: & fuge:& pibis:ſubīde clamāt. Sic īpoſſibilitate ipſa mutata ī lapidē Pſyche: q̄uis ꝑſenti corpore: ſenſibus tñ aberat. & īextricabilis piculi mole ꝓrſus obruta:lachrymaꝝ etiā extremo ſolatio carebat. nec ꝓuidentiæ bonæ graues oculos īnocentis animæ latuit erūna. Nā primi Iouis regalis auis illa: repente propanſis utrinq; pinnis: affuit rapax aquila.memorq; ueteris obſequii:

& cōtectæ decurrāt. COtibus:Cautibus & ſaxis. PRoſerpūt:Serpere.& ꝓſerpe idē dicebāt.qd ē ꝓpriū peculiareq; draconū.Plau.fac me ꝓſerpētē beſtiā duplicē ut habeā liguā:hīc ꝓſerpīa quoq; dcā lūa.ꝙ ut ſerpēs mō ī dextrā mō ī ſiniſtrā ptē late moueť. INcōniuæ uigiliæ: Vigilia īcōniua elegāter dr̄ qñ nuſq̄ oculi cōniuēt:ſꝫ apti micāteſq; aſpectu uegeto puigilāt. Cōniuere.n.ē oculū claudere & genas opire.grauiores alitū.ut auctor ē Pli.īferiore gēa cōniuēt:colūbæ & ſīſa utraq; cōniuēt.Silius:cōniuēt:ſolēq; pauēt agnoſceř uiſu.hic elegāti trāſlatōe dicius deos & hoīes cōniuere ī delictis:q̄ īpunita ꝑtereūt e cōtrario īcōniuēs dr̄ q oculis eſt uigilātibus aptiſq; ſine nictatiōe ſine palpitatiōe. Au.Gellius de Socrate mēorat. ꝙ īcōniuēs īmobilis iiſdē ī ueſtigiis perſtabat:Sic & īcōniua uigilia ꝓ īcōniuēs.& exerta oculis nuſq̄ ſomno ſuccūbētibus.Dracones autē acie oculoꝝ acutiſſima & puigili ꝑditos eſſe tradūt auctores: & nomē argumēto ē. nūcupāť.n. ἀπο του Δερκειν qd̕ ē uidere. & ob id ſimulachris eſculapii & ſalutis draco ſubiungiť:oportet eni medicū eſſe oculatiſſimū: & ꝑnoſcere cōmoda īcōmodaq; ī corpibus cui cōuēit diceř poſſe de egroto q̄ ſint:q̄ fuerit:q̄ mox uētura ſequāť. ADDIctis:Elegāter & ſcite.q̄ſi oculi ita addicāť mācipēturq; uigiliæ ut illi ꝑſto ſint:ſicut addicti ſentētia ꝑtoris creditoribus tradebāť ī mācipatū:ſup q̄ re legito.Au.Gellii libꝛꝝ nouiſſimū. PVpulis:Oīs uis edēdi ac ratio cernēdi cōtineť ī pupillis:q̄ & pupillæ dn̄ť.q̄s ob id Lactātius ſcītillas luminū nūcupat ī libro de opificio:p eas eni ſe ipſa mēs itēdit ut uideat: mēs eni uidet aius cernit:trāſmittitq; uī uiſibilē p ocl'os.q̄ſi q̄ſdā p feneſtras.auctores Pli.M.Tulliꝰ cæteri. MVniebāt:Ne.ſ.nox a pollueréť.

VOcales:Ab affectu.nā uocē repēte emiſerūt pſychen admonētes:ut abſcederet ꝓcul.ꝑterea aq̄ uocales dici pñt a ſono & ſtrepitu.quē fluētes efficiūt. SVBinde:Frequēter identidē. MVTAta in lapidē:Facta eſt īnqt pſyche ſimilis ſtatuæ lapideæ:ſine ſenſu ſtupēs. ATTOnita ob rei īperatæ īpoſſibilitatē. MOle:Magnitudīe.& quaſi aggeř preſſa. LAchrymaꝝ ſolatio:Habebat pſyche oculos quaſi pumiceos:q ut inqt Plautus lachrymā expuere unā nō quibāt: cū interdū lachrymaꝝ in dolore ꝓfuſio ſit maximū ſolatiū:Seneca oīs aduerſa fortuna hēt in q̄relis leuamētū:Ouidius fleq; meos caſus.eſt q̄dā fiere uoluptas. PROuidentiæ. Græci προνοιαν uocāt:quā nr̄i ꝓuidentiā:q̄ fatidica ſtoicoꝝ anus appellať a uelleio epicureo apud.M.Tulliū ꝓuidentia mūdū rogi autumāt ſanctiores philoſophi:cuius oculū nihil latet nihil effugit:de qua.M.Tullius in ſecundo de natura deoꝝ:Talis igitur mens mundi cū ſit:ob eāq; cām prudentia appellari recte poſſit: græce enim pronea dicitur:hæc potiſſimū prouidet. & his maxime eſt occupata:primū ut mundus q̄ aptiſſimus ſit ad permanendū:deinde ut nulla re:egeat maxime aūt ut in eo eximia pulchritudo ſit atq; omnis ornatus.ſenſus eſt erumnā pſyches hoc eſt animæ non latuiſſe oculos prouidentiæ perſpicaciſſimos. AQVIla regalis auis:Sat notum.aquilam ioui dicatā eſſe:uel quia fulmine nō percutitur.uel quia dicitur dimicanti ioui cōtra gigantes fulmina miniſtraſſe: uel ꝙ in auſpicium aduolauerit illi aduerſus titanas proficiſcenti.quā uictor bono omine acceptam tutelæ:ſuæ ſubiugauerit.ſacra uero hiſtoria teſtatur aquilā cōſediſſe ioui in capite atq; ita regnū portendiſſe.igitur ob hæc aquila regalis auis nuncupatur:& qa in omni a uitio regnū ſortita eſt.iccirco tradiť exercere inimicitias cū auicula:cui trochilos nomen.ob hoc tātū ꝙ rex auiū nominatur.ꝓuerbiū græcoꝝ eſt αετου γηρασ aqlæ ſenectus qd̕ de ſenibus biboſis & uini auidis dicitur.& ita uſurpat noſter comicus:quoniā aquilæ in ſenectutæ tātum bibunt.cū ob aduncitatē roſtri ſupioris cibo ueſci nō poſſint.a græcis dicitur hæc paroemia de his.q in ſenecta ſunt meliores q̄ in iuuenta: ꝓpterea ꝙ aquilæ ſeneſcentes mutare uictū ferūtur.& ob curuaturā roſtri fieri innocentiores:q̄s Plinius ait oppetere nō egritudine ſed fame.in tātū ſupiore roſtro accreſcente: ut aduncitas apiri non queat. POcillatorē phrygiū:Ganimedē ſignificat: quē iupiter efflictim amās in aqlā demutatus rapuit fabula notiſſima. Lactātius poeticū uelamentū ita reſerat ac detegit. ut tradat iō dici iouē rapuiſſe in aqla catamitum qa aut p legionē rapuit cuius inſigne aqla eſt: aut qa nauis in qua eſt impoſitus tutelā habuit in aqla figuratā.Strabo harpagiā dici locum autumat[illegible] raptus ſit ganymedes. αρπαζω enim græce eſt rapio.id autē circa dardanium ꝓmōtorium cōtigiſſe arbitrātur. Euſebius chronographus ſignat Ganimedem a tantalo raptum eſſe:indeq; exortum bellum inter troem ganimedis patrē & tantalum.hunc in cœlo pocula & nectar ioui miniſtrare canūt poetæ

&cum

Proſerpina unde.

Inconniua uigilia.

Cōniueř

Inconniuens.

Dracões unde.

Draco ſimſachris eſculapii addictus

Pupillæ ſcintillæ luminū.

Mens uidet.

In q̄relis leuamentum.

Pronoea ſtoicorū perſpicaciſſima.

Aquila Iouis armigera.

Trochilos rex auium

aquilæ ſenectus.

ꝓuerbiū.

Ganimedis raptus.

& cũ primis Ouidius cũ ait:nec mora pcuſſo mendacibus aera pẽnis arripit iliadẽ: q nunc quoq; pocula miſcet inuitaq; ioui nectar iunone miſtrat.Igiť cũ Ganimedes poculo℞ iouialiũ pincerna ſit.uocabulo elegãtiſſimo pocillator dř.quaſi poculo℞ miſtrator.a poculo.n.fit pocillũ:qua dictio ne Liuius & plinius utunť.ꝑterea i zodiaco aq̃rius ẽ:quẽ cõplures.ut iqt higinus ganimedẽ eẽ di xerũt:quẽ iupiter miſt℞ deo℞ feciſſe exiſtimať:itaq; oñdiť uelut aquã fundẽs.uñ a græcis hydro choos dictus quo noĩe & a nr̃is noĩať.Catullus i callimachi interꝑtamẽto,pxius hydrochoi fulgu ret oariõ . pocillatorẽ ganime- dẽ denotat Auſonius illo uerſu ſtat iouis ad cyathũ gñat quẽ dardãius tros. Nã ſtare ad cya- thũ.ſcite & elegãter dř pocilla- tor.q cyathũ ꝓpiat.ſic iuuẽalis. Nec pueriliac⁹ formoſa nec her culis uxor ad cyathos.Suetõius tradit cæſarẽ ad cyathũ ſtetiſſe nicõedi.cyathiſſať.plautio uer bo ẽ ad cyathũ ſtare. & cyatho uina miſtrať hoc ẽ ſũgi pocilla toris miſterio. NVmẽ dei: Im periũ ueneris.& maieſtatẽ:a nu tu numẽ dictũ. SVſtulerat: In cœlũ tulerat portaueratq;. DV ctu cupidis:Sẽſus ẽ.aqla repen dere uult bñficiũ cupidini.ſub- ueniẽs laborioſæ pſiche ei⁹ uxo ri memor.ꝙ auſpicio dictuq; ip ſius cupidis ganimedẽ in cœlũ uexerat ioui amatori. IN uxo ris laboribus:In laborioſis erũ- nis pſyches. Diales uias:Iouia les & cœleſtes.græci dia iouem appellãt.hĩc flamẽ dialis dictus a ioue cui ſacra faciť:a die quo- q; dialis deduciť:hĩc ſcoma illđ

Pocillator. Hidrochoos. Aquari⁹. Stare ad ciathum. Ciathiſare. Diales uiæ. Scoma. M.Tullii Cõſules.

quo ductu cupidinis Ioui pocillatorem Phrygium ſubſtulerat: opportunam ferens opem: deiq; numen in uxoris laboribus ꝑcolens: alti culminis diales uias deſerit.ob os puellæ ꝑuolans:incipit. At tu ſimplex: alioquin & expers rerũ talium:ſperaſq; te ſanctiſſimi: nec minus truculẽti fontis:uel unã ſtillã poſſe furari: uel omnino contingere:diis etiã:ipſiq; Ioui formidabiles aquas iſtas ſtigias: uel fando compiſti. quodq; uos deieratiſ ꝑ numina deo℞:deos ꝑ ſtygis maieſtatẽ ſolere.ſed cedo iſtã urnulã. & protinus arreptam con pletãq; feſtinanter. libratiſq; pinnarũ nutãtium moli bus:inter genas ſæuientiũ dentiũ. & triſulca uibrami na draconũ: remigiũ dextera leuaq; porrigens: uolen tes aquas:& ut abiret innoxius:præminantes: excipit: cõmentus:ob iuſſum Veneris petere.eiq; ſe præminiſtrare.quare paulo facilior adeundi fuit copia. Sic acceptam cũ gaudio plenã urnã: Pſyche Veneri citata retulit. nec tamẽ nutũ deæ ſeuientis: uel tunc expiare potuit.Nã ſic eã maiora:atq; peiora flagitia cõminãs:

.M.Tullii i cõſulẽ.ꝗ uno tãtũ die cõſulatũ peregit:ſolẽt iqt eẽ flamĩes diales.mõ cõſules diales ha bemus.inde ſub dio dř.quaſi ſub ioue.i.cœlo:qđ & ſub diuo dř.unde ſubdiales dictæ ſiue ſubdiua les ambulatiões plinio:quæ apertæ ſunt.& oſtentæ ſoli.atq; ſub cœlo:quas græci auctore Vitru uio hypethras uocant quaſi ſub ethra.i.ſub cœlo.eſt.n.ethra ſplendor etheris. OB os:Ad os.ob .n.ut ſupra dictũ eſt. Antiqui ponebant pro ad.ut ob Romã.ad romã.ob os.ad os.M.Tullius.Cu ius ob os graii ora obuertebant ſua. IOui formidabiles ſtigias aquas:Vt poetæ canunt ſtatuit iu piter ſi quis feſelliſſet numẽ ſtigis peieraſſetq; per ſtigias undas.ut uno anno.& nouem diebus ab ambroſia.& nectare prohiberetur.ideo autem hoc fictum creditur:quia triſticia contraria eſt æter nitati:& dii per ſtigias aquas tãquã rem cõtrari ã iurare formidant:Virgilius.ſtigiamq; paludem dii cuius iuuare timent & fallere numen.apud platonẽ in phedone ſtigius Fluuius per colorem cyaneum hoc eſt nigrum & obſcurum erumpere fertur.qui paludem efficit ſtigiam:ante dictum eſt nomine ſtigis tropologice ſignificari quicquid inter ſe humanos aĩos in gurgite mergit odio rũ. DEieratis:Deierare eſt ualde iurare.hæc.n.particula de auctiua eſt ut deamat pro ualde amat auctor Donatus.uñ deiuriũ dř gellio & reliqs pro iure iurãdo.perierare uero eſt falſũ iuſiurandũ dicere.qđ & periurare uſurpať.Tertuliãus.Cicius apud uos per oẽs deos q̃ ꝑ unũ geniũ cæſaris pe ierať. CEdo: Da. VRnulã:Vas aquariũ ẽ:ex eo dicta urna:ꝙ urinat i aqua hauriẽda.Vrinare.n. ẽ mergi. ide urinatores & urinãtes dicti q ſub aqs natãt.& mergũť:ꝙ dictio apud pliniũ frequẽ tiſſima:Quicũq; ſidere delphini oriẽte natus fuerit erit uriator.urnariũ mẽſa ẽ uaſo℞.ex eo dictũ ꝙ urnas cũ aqua poſitas ibi potiſſimũ habebãt. TRIſulca uibramia draconũ:Hoc dictũ ꝑp lin- guã.ꝗ ſerpẽtis triſulca ẽ.uibrãs atriq; coloris ut docet plinius i.xi.qđ & poetæ teſtãť Virgilius at duus ad ſolẽ & linguis micat ore triſulcis.Ouidius treſq; micãt linguæ ſenſus ẽ.aqlã erepta urnu la excepiſſe rettuliſſeq; ad pſychẽ aquas illas formidabiles iter triſulcas uibrãteſq; liguas draconũ & dẽtes aculeato℞.quos ſerpẽtibus eẽ tradũt:ſerratos pectinati coeũtes.ne cõtrario occurſu atte- rãť. REmigiũ:Alas.dicit ut ſupra poetica trãſlatõe. INnoxius:Armiget ſcilicet iouis aquila. PRAEminãtes:Poſſumus ẽt legere ꝑmonẽtes tãq̃ aq̃ prius mõuerit aqlã ut abiret ſine nocumẽ to. COMmẽtus:Cũ finxiſſet aqla. VEL tũc.Exhibito officio tã difficili & obſeqo tã ancipiti.

Diales. Subdiales ambulationes. Hipethre Ethra. Dii iurãt per ſtigia Deierare Deamať. Deiuriũ. Peierare. Vrna. Vrinare. Vrinatores. Vrnariũ. Triſulca lingua draconũ.

APpellat:Alloquiť. REnidens exitiabile:Riſu exitiū perniciēq; denuncians. MAgna quædā: Si legis magna copulabiť cū malefica.ſed diſpice an purior lectio ſit maga.dicit.n.uenus ſibi magā q̄dā uideri pſychē.& maleficā primi noīs:quæ mandata ipſius īpoſſibilia ne dū difficilia factu.
Gnauiter tā ſtrenue exequuta ſit. GNAuiter:Strenue uelociter diligenter. PVpula:Ironicos pronunciandū.noīe.n.blandimenti appellat pſychen.quā maxie oderat quēadmodū blandientes dicere ſolemus.meus ocellus.mea colūba.mea feſtiuitas.Cōſimiliter dicimus mea pupula.quæ in oculo ps
Pupula uidendi effectrix. p̄cioſior eſt:ut pote uidēdi opifex atq; effectrix: & ut auctor ē
Pupæ. Pupi. plinius adeo pupillis abſoluta uis ſpeculi eſt:ut totā imaginē hoīs reddant.q̄dā id blandim̄ti nomē a puppa deducunt. ſūt .n.puppæ q̄ p diminutionem puppulæ dicunť imagunculæ puellares indelitiis oblectamentiſq; uirguncularꝝ.de q̄bus ē illud perſianū Nēpe hoc ꝙ ueneri donatæ a uirginæ puppæ.itē puppas.& pupos noīauit antiq̄tas.puellas & puellos prior interp̄tatio magis ꝓba magiſq; uenuſta eſt.ut ad pupulā ocl̄i blādimētū id genus referratť. ORci feralcs penates: Domicilium orci.i.plutōis ferale eē & mortiferū merito dici nemo ē q ne ſciat. DE te:A te:uetus elegāſq; locutio:Oratius.q̄rit de pue
Quero de te. ris nū ſit quoq; fracta lagena.
DIEculā:Q đ p unā diē ēt bř
Diecula. niculā ſufficiat: Diecula.n. mō diē ſignificat. alias morulā. & tēpuſculū:ut ī prio cōmētario fuſius explicatū eſt. QVod habuit:Scilicet formoſitatis q̄ſi dicat.oīs mea formoſitas genuīa & ingēita ē abſūpta ī curatiōe cupidīs egroti ſicut medicamētū ex pyxide deprōptū abſumiť ī ægro curādo: REdito: Regřdere. HAVD imaturius:Cito p̄mature feſtinātcr. INdidem Inde ex hac pyxide ex hac formoſitate proſerpinæ. VElamento reiecto:Id eſt aperte nec per ambages ac uelamentū cognouit ſe impelli ad ultimū exitiū. VLtimas fortūas:Vltimū infortuniū
QVID ni:˚Cur nō ſ.cōpetiret cognoſceretq; ſe ſe cōpelli ad exitiū p̄paratū.remotis ſtrophis.& fucis. DEmeare:Deſcēdere.& deorſū meare. INdidē:Ex ea turri. DEſcēdeř:Vt.ſ.p p̄cipitiū extincta.ita deſcenderet ad manes.ad quos demeāt ſoli mortui. ET qd:Turris uocalis facta caſtigat pſychen:ꝙ ſe p̄cipitio perēpta demittere uellet ad tartarꝝ cū mortuis nullus ad ſupos reditus pateat:unde negant redire quēquam.ex quo fieret ut ueneri pyxideculam referre non poſſet. NOuiſſimo periculo:Qui ultimum periculū ſibi ſuperandū eē cognoſcit.& extremū laborē ſupereſſe.id forti aīo capeſſere nō recuſat.ut exanclatis erūnis deinceps mollitur qeſcat.nā ſpes qetis inui
Tartarus. tamentū eſt laboris ſubeundi. SEiugatus:Separatus ſeiunctuſq;.abiuratis uitæ ſtipendiis TARtarꝝ poetæ tartarꝝ appellant carcerē pœnarꝝ infernarꝝ.qđ & Tertullianus memorat ī apologetico plato receptaculū eē autumat.ī qđ oīa flumia cōfluāt & rurſus effluāt.tāquā tartarus fons ſit aq̄rꝝ oīum. platonē refellit Ariſtoteles in ſcđo meteorꝝ:grāmatici tartarꝝ deducunt ἀποτου ταρταρίζειν .i. a tremore frigoris.uel ἀποτησ ταράχησ qa oīa illic turbata ſūt ob hoc dixit .M.
Tartarius Varro tartari originē græcā eē a tartaro fit tartarius.qđ uetuſti poetæ carmē oňdit corpore tarta
Deuium rio ꝓgnata palude uirago. ABditā locis:Abditā q̄ſi ī receſſu cōditā.ac deliteſcētē.deuia āt loca
ſcortum. dicius.q̄ extra uiā militarē ac publicā remota ſūt.ſic deuii populi.M.Tulio dicti.ſic ab oratio ſcortū deuium pro meretrice:quæ in angiportu ſiue uico remotiore degat procul a uicis publicis.

appellat:renidens exitiabile.Iam tu quidē uideris magna quædā mihi:& alta ꝓrſus malefica:quæ talibus p̄ceptis meis obtēperaſti grauiter.ſed adhuc iſtud mea pupula miniſtrare debebis. Sume iſta pyxidē & dedit ꝓtinus.uſq; ad inferos: & ipius orci ferales penates te dirige.Tunc cōferes pyxidem proſerpinæ: petit de te Venus dicito:modicum de tua mittas ei formoſitate. uel ad unā ſaltē dieculam ſufficiens.nā quod habuit: dū filiū curat egrotū: cōſumpſit: atq; cōtriuit omne. ſed aud īmaturius redito: quia me neceſſe eſt indidē delinitam theatrū deorum frequētare. Tunc Pſyche: uel maxime ſenſit ultimas fortunas ſuas: & uelamento reiecto:ad promptum exitiū ſeſe compeli: manifeſte comperit. qd ni: quæ ſuis pedibus ultro ad tartarū maneſq; demeare cogereť:nec cunctata diutius: ꝑgit ad quāpiā turrim præaltā, īdidē ſe datura præcipitē. ſic enim redatur: ac inferos recte:atq; pulcherrime ſe poſſe deſcendere.ſed turris prorumpit in uocem ſubitam. Et quid te inquit præcipitio miſella quæris extinguere:quidq; iam nouiſſimo periculo laboriq; iſto temere ſuccumbis: Nam ſi ſpiritus corpoř tuo ſemel fuerit ſeiugatus: ibis quidem profecto ad imum tartarum.ſed īde nullo pacto redire poteris mihi auſculta.Lacedemon Achaie nobilis ciuitas: non longe ſita eſt.huius conterminam: deuiis abditam locis quære

TEnaꝶ:De tenaro qđ nomē ē promōtorii.& oppidi.& ſpiraculi iferni affati dixius ī prīo cōmētario. DItis.Plutōis:quē & ſūmanū uocāt:quaſi ſūmū maniū:cui nocturna fulmīa aſſignāt OFfas:Canit uates mātuāus cerbeꝶ cuſtodē iferoꝶ tricipitē obſrenatū demulctū.ac ſepultū ſomno fuiſſe ab ænea cū illi obieciſſet offā melle & medicatis frugibus ſoporatā.nūc ex doctrina poetica p̄cipit pſyche.ut offas ſecū geſtitet.q̄bus ſæuitiā canis ferociētis leniat ac mitiget:quas ex polēta & mulſa cōcinatas eē p̄ſcribit.ē āt poléta cibus tā peculiaris græciæ q̄ plus italiæ fit ex hordeo.& pluribus q̄dē modis . ut docet Plinius:A poléta polētariū crepitū dixit Plautus. apud Ouidium neutraliter enūciat illo uerſu.dulce dedit teſta Qđ coxerat ante polēta.de offa & polenta ſatis multa ī prīo cōmētario. mulſa uero potio ē ex aqūa & melle cōfecta.græce uocat hydromel.ab rei argumēto:q̄ preclarā utilitatē hēt in cibo egrotātiū in uiribus recreādis. ſtōachoꝗ mulcēdo:ardore refrigerādo.ut docet Plinius ī.xxii. & ut auctor ē Hipocrates ſcribens de regimine acutoꝶ hydromel .i.aqua mulſa oībus tēporibus morbi bibi pōt in acutis egritudībus:duo ſūt mulſæ gn̄a.alterū.ſ. ſubitæ.ac recētis.alteꝶ inueteratæ.repētina fit melle deſpūato utilior.inueteratæ uſū dānauere ī uēio apud auctores hunc potū bibēdū eē alſioſis.itē aī humilis & p̄parci : quos microphicos appellāt:ſunt āt alſioſi.q frigore cōflictāt:& algores ferre nō pn̄t.M.Varro pecus caprinū alſioſum eē tradit.frequēs ē apud Pliniū dictio hæc in hoc ſignificatu.Simpliciter āt dr̄ mulſa ſicut & mulſum.interdū adiectiuū nomē ē.ut aqua mulſa lac mulſū.acetū mulſū plinius lacte mulſo augeri ait iecur anſerinū.apud eundē mētio ē aceti mulſi.qđ ſit ex aceto & melle.qđ græci dicūt oximel tradit Hipocrates pleureticis potū oximellis dādū eē.hyeme q̄dē calidū æſtate uero frigidū.plinius in.xiiii.oximellis cōfectionē docet.Oenomel palladio ē quaſi mulſū.ex uino.ſ. & melle n̄ deſpumato cōfectū. un̄ & nomē apud eundē mētio ē omphacomellis:ꝙ fit ex ſucco uuæ ſēiacerbæ & mellis mixtura.græco uocabulo ομφακεσ dn̄ť uuæ acerbæ & cæteri fructus īmaturi īde plinio omphaciū oleū & uinū.qđ fit ex uua īmatura:& olea drupa.ſic.n.uocať añq̄ cibo matura ſit. STIpes:Nūmos. MORtiferæ uiæ:Viā mortiferā appellat.q̄ ducit ad māes & mortis dōiciliū. CONtinuaueris:Eundo cōueneris cōſequuta fueris. CLAVdū aſinū:Verbū ē uetus p̄q̄ elegās clodere qđ ſignificat claudicare:& claudum fieri.plinius in.xyiii.clodunt ita lippiunt ue ab afflatu & aluo cita peunt. AGAſōe: Hic agaſonē ꝓ aſinario accipius:Alias ſignificať equoꝶ curator.& ut inquiunt grāmatici agaſo ꝓprie dr̄:q iumēta curat.plinius in.xxxy.pinxit inq̄t atheniō agaſonē cum equo.Liuius in.yii.agaſōes mulis īpōit. SImili:Signat agaſonē p̱ æque gerulū fuiſſē lignoꝶ: ſicut erat aſinus. Fuſticulos:Minuta ligna ſignificat.a fuſte per diminutionē deriuato uocabulo ab Aulo Gellio caudices lignoꝶ dicti in cōſimili ſignificatu.fuſtuariū.Liuio &.M.Tullio pōiťpro fuſtium caſticatōe atq; ſupplicio. TAcita p̄terito:Præcipit turris pſyche ut tacita ſilēſq; p̄tereat.nec ullum reſpōſum depromat agaſōi:qn̄ rogabit ut ligna porrigat ſarcinæ corruēti. AD flum̄ mortuum:Sicut mare mortuum ita et flumē mortuum uſurpať eruditis.qđ ē apđ inferos. hecatheus oceanum ſeptētriōalē appellat Amalchium.qđ nomē ſcythica lingua ſignificat cōgelatum . philemō morimaruſā a cimbris uocari tradit.hoc ē mortuum mare ultra deinde cronium appellant hinc ītelligi pōt carmē Claudiāi.apđ plinium mēdoſa dictio ē ī q̄rto .ubi nō croniū legiť.ſ; crenium.flumē uero mortuū ſignificať acherō.q apđ māes ē quo portior charō umbras trāſuehit. cimba ferrugīea.īfra pigꝶ fluētū appellat de hoc plato ī phedōe acherō īq̄t p̱ deſerta fluēs loca atq;ſub terrāea ī paludē defluit acheruſiā:quo pleriq; defūctoꝶ deuēiūt aī.ibiq; p̱ fatalia q̄dā tēpoꝶ curricula cōmorati p̱tī q̄dē lōgiora:p̱tī uero breuiora.rurſus ī gn̄atōes aīaliū relabunť.acherō græce dr̄ q̄ſi triſtis & ſine gaudio.un̄ optīo epitheto triſtis noīať a Silio illo uerſu.triſtior his acheron ſanie craſſoq; ueneno eſtuat.tradunt auctores.de tartaro naſci acherōta.ex acherōte ſtigē de ſtige cocytō.qđ totum ex phiſiologiæ ſecretariis deprōptum ē.Nā q caret gaudio ſine dubio triſtis ē. triſticia uicina luctui ē . luctus ex morte ꝓgigniť.platōici tradunt p̱ acherōta ſignificari q̄cq̄d feciſſe nos pœnitet[illegible]ſq; ad triſticiā. CHArō:De hoc ait poeta graphice & elegāter portitor has horrendus aquas.& flumina ſeruat terribili ſqualore charon.cui plurima mento canicies īculta iacet ſtant flumina flāma.ſordidus ex humeris nodo dependet amictus.charon ut grāmatici autumāt per antiphraſim dictus quaſi acheron.ideſt triſtis.Charon argumentum eſt frequens Luciano in dialogis cōdēdis quem πορθμεα hoc ē portitorem.uocat & πορθμειον naulum ſiue portorium.

tenaꝶ. Inibi ſpiraculū ditis.& p̱ portas hiātes mōſtratur iter īuiū.cui⁹ te limīe trāſmeatā ſimul cōmiſeris.iā canale directo p̄gis ad ipſā orci regiā.ſed nō actenꝰ uacua đbebis p̱ illas tenebras īcederē ſ; offas polētæ mulſa cōcretas ābabꝰ geſtarē manibꝰ.ac ī ipō ore duas ferre ſtipes.Iāq; cōfecta bōa p̱te mortiferē uiæ:contīuaueris claudū aſinū lignorū gerulū:cū agaſōe ſimili:q̄ te rogabit decidēti ſarcīæ fuſticulos aliquos prigas ei . ſed tu nulla uoce deprōpta:tacita p̄terito. Nec mora cū ad flumē mortuū uēies: cui p̄fectus Charō : ꝓtinus expetēs

Summanus.
Polenta.
Polentarius crepitus.
Mulſa.
Hidromel.
Micropſichi.
Alſioſi.
Lac mulſum.
Acetum mulſum.
Oximel.
Oenomel.
Omphacomel.
Omphaces.
Omphacium.
Clodere.
Agaſo.
Fuſtuarium.
Mare mortuum.
Flumen mortuum acheron.
Acheron triſtis.
Charon.
Porthmeus.

portoriū: ſic ad ripā ulteriorē ſutili cymba deducit cō meātes. Ergo & īter mortuos auaritia uiuit: nec Charō ille ditis: & pater tāt⁹ de⁹: qcq̄ gratuito facit: & pau p moriēs uiaticū debet quærere: & æs ſi forte præ māu nō fuerit: néo eū expirare patieť: huic ſqualido ſeni da bis nauli noīe de ſtipib⁹ q̄s feres: alterā ſic tñ: ut ipe ſua māu de tuo ſumat ore. nec ſeci⁹ tibi pygrū fluētū trā ſmeāti: qdā ſup natās ſenex mortu⁹ putris attollēs ma nus: orabit: ut eū ītra nauigiū trahas. nec tu tñ illicita affectare pietate. trāſito fluuio: modicū te pgreſſā tex trices orabūt anus telā ſtruētes: māus paulisp accōmo des nec id tñ tibi cōtigeť fas ē. Nā hic oīa tibi: & multa alia de Veneris īſidiis orieť: ut uel unā d māib⁹ cōmit tas offulā: nec putes futile iſtud pollētariū damnū le ue. altera. n. perdita: lux hæc tibi prorſus denegabitur.

Porthmion. Portitores. POR toriū: Merces q̄ dať portitoribus proprie dř portoriū Lucilius: portu exportāt clāculū ne portoriū dēt: Plautus ī aſinaria. ego pol hūc portitorē priuabo portorio. portitores appellat telōa rios. q portū obſidētes oīa ſciſcitāť: ut ex eo uectigal accipiāt: Donatus in ſexto Eneidos cōmēta rio. portitores īqt ſūt q portus obſeruāt. hinc ſcite Plautus ī menechmis portitorē domū duxi. ita mihi neceſſe ē loqui. quicquid egi atq; ago. ītérdū portitor ē qui portat uehitq; nauigio accepto portorio. hoc ē mercedula trāſuectiōis. ut charō portitor ī hoc ſignificatu. quē græci porthmea ap pellāt. ita. n. dicere malo q̄ trāſ fretatorē. Iuuenalis iā ſedet ī ri pa tetrūq; n ouic us horret por thmea. alias portitor Sidonio Hierony. aliiſq; recētioribus ē gerſus baiuluſq; līarū: quos līa tī tabellariū male līati latorem uocāt. SVtili cymba: Imitatio uirgiliana ſic. n. ſcriptū ē ī ſerio

Cymba ſutilis. Scaphidion. Cymba. ope gēuit ſub pōdeř cimba ſuti lis: ubi ſutilis expōiť a cōmēta toribus pro intexta p qđ fragi lis oſtēdiť. ſolutilis uero nauis. Suetonio dicta qua Nerōis mř piclitata ē. altera a ſuēdo. altera a ſoluēdo deduciť. Luciāus ſca phidion uocat cimbā charonis cimbia qđ poculoꝝ genus ē: di cta ſūt a cimba naui: cuius figu rā repreſentāt. INter mortuos auaritia: Sententialiter īdignā terq; ſimul dictū ē ī auaritiā. cu ius tanta ē uis. ut nō ſolū īter uiuētes uigeat. ſed ēt apud mortuos uiuat. domineťq; cū charō ne

Ritus ægyptiorum. minē ſine portorio mercedulaq; trāſuehere uelit. & hoc totū ex diſciplina ægiptioꝝ trāſlatū eſt. apud quos mos fuit ut cadauera defūctoꝝ p fluuiū & acheruſiā paludē: ad ſepulchrū delata cōde rentur: nauis q̄ uectabat corpora baris appellabať: alio uocabulo apud græcos epibatra nūcupata obolū portitori dabať cui nomē īditū ē charō. ibidē quoq; hecates tēplū cocyti portæ atq; obli uionis fuiſſe prodūť. multaq; alia q̄ poetis locū dederūt de īferis fabuloſa cōmētādi. auctor Dio

Obolus charoni. Pluton. Dis ditis pater. dotus: ī ſcđo bibliothecæ. Luciāus quoq; pluribus in dialogis memorat obolū charōi pro naul o dari ſolitū ad defūctis. q trāſuehebāť. hinc illud Satyrographi nec hēt quē porrigat ore triētē. ad hūc ritū alluſit Hieronymus ſcribēs. Diebus ac noctibus oppior cū tremore reddere nouiſſimū q̄ drātē. DItis & př: Nitidior lectio ē ſi legas. nec ditis př tātus deus. ut ditis ſit caſus rectus. & p Plu tōe accipiať. ſicut. n. græce πλουτοῤ dř quaſi πλουτου. ideſt diuitiaꝝ dator. quoniam diuitiæ oēs ex terra: ſic latine ditis & dis. & diuis př a diuitiis nuncupať auctores Plato & . M. Tullius ē er go ſenſus. nec charō. nec pluto maxius maniū deus quicq̄ gratuito faciūt. uel referať ad ſolū cha ronē qui ſine uiatico & naulo. nō nauat operā trāſuectiōis. apud eūdē Lucianū ī dialogo q īſcribi tur tyrānus cōqriť charō q̄ p totā diē neq; unū quidē obolū lucrifecerit. & ob id timet ne a plu

Ephodiō Viaticulum. tōe caſtigeť. īfra auarus nauta dř ab Apuleio. eūdē Luciāus īducit uociferātē. ἀποδοσ ω κατάρα τέτα πορθμεῖα. ideſt redde o ſceleſte naulum. & niſi ſibi obolus detur. negat ſe uecturum cim ba mēippū cynicū. VIAticū: Græci ephodiō uocāt q̄ſi itineris cā paratū diminutiue dř uiaticulū iuriſcōſultus titulo de iudiciis. uiaticulo ſuo nō recepto qđ ad ſūptus př ei deſtiauerit: uerbū ue tus ē & plautinū uiaticari. qđ ē uiatico īſtrui. PRAE māu: Imprōptu ad manū pſto. A. Gellius qđ p māibus ē. pōemus. NAVli noīe: Merces q̄ portitorib⁹ dať naulū dř & porthmeiō latie por toriū. uulgus hodieq; naulō uocat quā dictionē & latini ſcriptores uſurpāt. Iuuēalis furor ē poſt

Naulum. oīa pdere naulū. DE ſtipibus: Aſſibus nūmis: a ſtipādo dictæ ſtipes ut īerptať. M. Varro. DE tuo ore. In hāc ſniam dictū ē illud a Satyrographo. nec hēt quē porrigat ore triētē. Luciāus opor tebit unū dūtaxat habētes obolū pficiſci ad charonē. PIgrū flu. Flumē ītelligit qđ mortuū ante noiauit: & n. apud māes oīa pigra torpētia triſtia fingūť. SVpnatās ſe. Quis hic ſenex ītelligať nō ſatis cōſtat. nec mythici. nec poetæ cōmeōrāt. uideor neſcio qđ legiſſe apđ Lu. ſup h. AFfectať Noli īqt affici moueriq; ſimpathia & pietate q̄ illicita & pide dānoſa tibi futura ē poſſes legeť aff i ciaf. Textrices an⁹. Hoc ad pcas cōmodiſſime īferri pōt. q uitā mortaliū ueř dnť & texeř filis ī ex

Parcæ librariæ deorum. orabilib⁹. admōeť pſyche ne textricib⁹ obtēpet ſubdolas pces adhibētib⁹. & offā unā dari dpoſcēti b⁹: h. n. oīa īſidiaꝝ gñra ad miſerā pſychē oppmdā excogitata Veneris aſtu. & uafricia fueřt. Mar. ſcite ſcri. pcas eē librarias cœlitū archiuiq; cuſtodes q̄ ſnias Iouis ortographæ ſtudio ueritatis exci piāt. Polētariū dā. Iacturā offæ ītelligit q ex polēta mſſaq; cōfecta erat. Lux h. ſ. uital & ehterea.

CANIS:Cerberus ſignificaẽ:phyſiologi cerbeꝝ terrã eẽ ĩterþtãẽ:q̃ ẽ cõſũptrix corpoꝝ: unde & Cerberus
cerberus dictus creditẽ q̃ſi κρεοβορος.i.carnẽ uorãs:Tricerbeꝝ canẽ ideo ſingi autumat Fulgen unde.
tius.ꝙ iurgioꝝ ĩuidiæ ternario nodo cõflẽẽ q̃ ſũt nugalia & futilia. TRiiugo capite:Poetæ trici
pitẽ dicũt cerbeꝝ:qa terra ĩ tris ꝑtes diuiditẽ:Maro ĩ.yi.latratu regna triſauci ꝑſõat.Hiſtorici tra
dũt cerbeꝝ fuiſſe canẽ orci regis moloſſoꝝ ĩgẽti magnitudĩe.q pirithoum deuorauit.q ad raptũ
ꝓſerpĩæ uxoris orci cũ theſeo uenerat. COnãtibus:ꝓ uiribus:& cõatu maxĩo hiãtibus. qd ſi le-

Cãis nãq; ꝑgrãdis triiugo & ſatis ãplo capite ꝑditus ĩ
manis:& formidabilis: conãtibꝰ oblatrãs faucibꝰ mor
tuos qbꝰ iã nil mali põt facere fruſtra territando: ante
ipſũ limẽ & atra atria ꝓſerpinæ ſemp excubãs: ſuat ua
cuãditis domũ.hunc offrẽatũ uniꝰ offulæ ꝑda: facile
ꝑteribis ad ipſãq; ꝓtinꝰ ꝓſerpinã ĩtroibis.q̃ te comiter
excipiet.ac benigne.ut et moliter aſſidẽ:& prãdiũ opi
pãẽ ſuadeat ſumẽ. S; tu & humi reſidẽ:& pacẽ ſordi
dũ petito:eſto.deĩde nũtiato qd adueneris. Suſcepto
q; ꝙ offerẽẽ:rurſus remeãs: canis ſæuiciẽ offula ẽliqua
redime.ac deĩde auaro nautæ data quã ẽſeruaueras ſti
pe, trãſitoq; eiꝰ fluuio: ẽcalcãs ꝑora ueſtigia ad iſtũ cœ
leſtiũ ſiderũ redies chorũ. Sed ĩter oĩa. hic obſeruãdũ
ꝑcipue tibi cẽſeo,ne uelis aperiẽ uel ĩſpicere illã: quã fe
res pyxidẽ. uel oĩno formoſitatis diuĩæ abditũ cures
theſauꝝ. Sic turris illa uel ꝓpitia uaticinatiõis munus
explicuit. Nec morata Pſyche ꝑgit tẽarũ. ſũptiſq; rite
ſtipibꝰ illis:& offulis:ĩfernũ decurrit meatũ: trãſitoq;
ꝑ ſilẽtiũ aſinario debili.& amnica ſtipe uectori data.
neglecto ſupnatãtis mortui deſiderio:& ſꝑtis textricũ
ſubdolis ꝑcibꝰ:& offulæ cibo ſopita cãis horrẽdi rabie.
domũ ꝓſerpĩæ pñtrat.nec offerẽtis hoſpitæ ſedile ďdi
catũ:uel cibũ beatũ ãplexa.ſ; añ pedes eiꝰ ẽſidẽs hũilis

gas comãtibus.ut referas ad ſer
pẽtes quos hẽt pro capillis:qui
uice capillorũ & comæ colla
fauceſq; obnubũt.Virgilius cui
uates horrere uidẽs iã colla co
lubris. ATRA atria:Declama
tio a cõtrario:p quãdã q̃ſi ãno
miationẽ:nã cũ atria ĩ ædibus
pricipũ lumĩoſa ſint.& a cliẽti-
bus frequẽtẽẽ:ꝓſerpinæ atra &
nigrãtia uiſebãẽ.nãq; apud ma
nes oĩa ſũt tenebricoſa. lurida.
& pallẽtia.ĩferis aĩal totũ nigꝝ Inferis
deputaẽ & ſterile:ꝙ ab ĩferis ni aĩal nigꝝ
hil poſſit exoriri. EXcubans: & ſterile.
Excubias agẽs: fũgẽſq; excubi- Seruat.
toris officio.poeta uero alio ſi-
gnificatu.recubãtẽ dixit.cũ ait
ꝑſõat aduerſo recubãs ĩ mãis ĩ
antro. SERuat:Tueẽ tenet cu
ſtodit Terẽtius ſolus ſamio ſer-
uat domi.Virgilius ſola domũ
& tantas ſeruabat filia ſedes.
VAcuã: Ex imitatõe Virgilia
na ſũptũ.ꝑque domos ditis ua-
cuas.& iania regna. optĩo autẽ
epitheto.domus Plutõis uacua
nũcupaẽ.ubi ſimulacra ſunt de
functorũ ĩcorporea & iania.Ho Hõ ex aĩa
mo cõſtat ex aĩo corpoẽ & um corpore
bra.ut philoſophi tradũt. Aĩa umbra.
cui cœleſtis origo eſt. repetit
cœleſtia domicilia. corpus. qđ
terrenum eſt terræ redditur.umbra inferos petit.dicitur autem id eſſe ſimulacrum ασωματον
ideſt incorporeum. ad noſtri corporis effigiem. talia omnia ſunt apud manes.ut ẽt eorum:q per
apotheoſin diui facti ſũt.ſimulacra apud ĩferoſ uiſitari ferãẽ. OFFREnatũ:Cohercitũ. & ut utar
uocabulo Plinião ſuffrẽatũ.Trãſlatio ſũpta ab equo.q frẽo obdito cõpeſciẽ cõtiẽeq;. COmiter:
Bẽigne lubẽter hilaẽ. OPIpare:Laute. ESTO:Comeſto & ut uulgariter dẽ:cõedito.ĩcliaẽ ãt ab
hoc uerbo edo es eſtur apud Plautũ.Pliniũ.cæteros ꝓ cõediẽ.qđ elegãtius dicas cõeſtur. OFFV Offrena-
la reliq̃ redĩe:Alterã ĩqt offã polẽtariã obiicito ipſi cerbero.dũ remeabis. ut hac qĩ mercedula ſæ tus.
uitiã cãis redẽptã hẽas & cõplacatã. AVAro nautæ:Charõi.q obolũ ĩhiat & ſtipes exigit a defun Suffrena
ctis. REcalcãs: Quaſi recalcando. relegẽs repetẽſq;.haud multũ.abſimile ẽ illud Virgilianum. tus.
ueſtigia retro obſeruata ſequor. REdies:Redibis remeabis. HIC:Hoc:lectio Apuleiana. ABdi
tũ theſaurũ:Noli ĩqt uitio curioſitatis ſcrutari ĩſpicereq; theſaurũ formoſitatis ab ditũ hoc ẽ in
cluſũ obturatũq; ĩtra pixidẽ. MVnus:Officiũ ꝑegit.ĩdifferẽter dicius explicuit & explicauit.ſed Recalcãs
mõ hoc mõ illo utiur ꝓut euphõia & elegãtia cõpoſitõis expoſcit. Au.Gellius ĩ priõ noctiũ attica
rũ annotauit Ciceronẽ dixiſſe explicauit potiuſq̃ explicuit cã uocalitatis:cõpoſitõiſq; iucũdioris
TRanſito:Supato ꝑteritoq;:obſeruãdũ ẽ ſcriptoris breuiloqũ:q cõcinitate breuiſſima expeditiſ
ſimus trãſlegit cũcta ꝑterita:ut ita legẽtiũ faſtidio ꝑcẽs nihil moroſũ moleſtũq; ĩculcare uideaẽ.
AMnica:Fluuiali q̃.ſ.ꝓ uectura amnis hoc ẽ flumĩs acherõtis dari ſolet ab amne.n.hoc ẽ fluuio
amnicus deriuaẽ ꝓ fluuialis. VEctori:Charõi. SOpita rabie:Virgilius dixit:occupat æneas adi
tũ cuſtode ſepulto.& idẽ offã ſoporatã elegãter appellat:q̃ ſopita efficiẽ cerberi ſæuities. DEdi Amnicus
catũ:Purius ẽ ſi legas delicatũ. HOſpitæ:Proſerpiæ.ſic.n.hoſpitas dicius fœmĩas.q̃ & hoſpitium Hoſpita
præbent.& quæ hoſpicio accipiuntur.M.Tulius in epiſtolis ad atticum.ego ſum inqt hic hoſpita fœmina.

& cibario pane cōtēta:ueneriā ꝑtulit legationē. Statīq; ſecreto repletā cōcluſamq; pyxidē ſuſcipit. & offulæ ſeq̄ntis fraude caninis latratibꝰ obſeratis:& reſidua nauitæ reddita ſtipe: lōge uegetior: ab īferis recurrit. & repetita atq; adorata cādida iſta luce: q̄q̄ feſtinans obſequū termiaret:mēte capit̄ temeraria curioſitate. Et ecce īqt iepta ego diuīæ formoſitatis gerula: q̄ nec tātillū q̄dē īdidē mihi delibo. uel ſic illi amatori meo formoſo placitura. Et cū dicto reſerat pyxidē:nec q̄cq̄ ibi rerū. nec formoſitas ulla:ſed īfernus ſōnus: ac uere ſtygius:q ſtatī coopculo reuelatꝰ:īuadit eā craſſi ſoporis nebula:cūctis eius mēbris ꝑfūdit̄. & ī ipſo ueſtigio:ipſaq; ſēita cōlapſā: poſſidet: & iacebat īmobilis. & nihil aliud q̄ dormiēs cadauer: Sȝ cupido iā cicatrice ſolida reualeſcēs: nec diutinā ſuæ pſyches abſētiā tolerās:p a͛ctiſſimā cubiculi: quo cohibebat̄: elapſus feneſtrā:refectiſq; pīnis aliq̄ta q̄ete lōge uelocius prouolās:pſychē accurrit ſuā. Deterſoq; ſōno curioſe: & rurſū ī priſtinā pyxidis ſedē recōdito: pſychē īnoxio pūctulo ſuæ ſagittæ ſuſcitat. Et ecce īqt rurſū pieras miſella ſimili curioſitate. Sed īterī q̄dē tu prouīciā q̄ tibi matris meæ p̄cepto mādata ē:exeq̄re gnauiter. cætera egomet uidero. His dictis amator leuis ī pīnas ſe dedit. pſyche uero cōfeſtī Veneri munꝰ reportat. proſerpinæ. Interea cupido amore nimio peſus:& ægra fa

CIBArio pāe:Vili & plebeo:quē ſupra ſordidū dixit:q̄ & ſecūdarius & ſcd̄us alio noīe nuncupat̄ auctores Plinius. Oratius. Seneca. VEneriā:a uenere mandatā. p̄ſcriptāq;. LAtratibus obſeratis:Obiecta offa latratus cerberi offrēati ſūt:& cohibiti atq; cohercitι:eiuſq; rabies cōſopita. VEgetior:Viuidior alacrior. LVce:Scilicet uitali:q̄ aīantes fruūt̄ q̄ nihil ē miſeris mortalibus carius:iucūdū ē.n.& blādū cœli lumē. & lux etheriæ auræ:ut Silius Virgiliuſq; cecīere:& ut īqt eccl'aſtes delectabile ē oculis uidere ſolē. TEmeraria curioſitate:Optīo epitheto temerariā dixit curioſitatē:q̄ ſcrutat̄ nō ſcrutāda ueſtigat nō ueſtigāda. ex quo illd̄ uulgatū. nēo curioſus q̄n maleuolus. q̄cūq; oriēte capræ ſiderē nati fuerit erunt curioſi omniū reꝝ:ut ſp noua q̄q; curioſa deſiderii cupiditate ſectēt̄:curioſitas ut īqt Fulgētius detrimenta ſuis amatoribus magis nouit parturirē q̄ gaudia. ET ecce inqt: Verba ſūt pſyches. ſecū ſermocinātis:tāq̄ iepta & īſipiens uidēri merito poſſit. ſi nihil hauſerit delibaueritq; ex formoſitate. quā ipſa geſtet: cū ſibi nulla re opus magis ſit q̄ pulchritudine. ad demerēdū cōciliādumq; amatorē pulcherrimum cupidinē. formoſum.n. formoſa capi par ē iuxta illud ꝓuerbiū græcoꝝ τοο μιομο μιωφιλομ ſimile ſimili ē amicū. REſerat:Aperit. REū:Scilicet ē. hæc.n. uerba ē erat fuit plerūq; omittunt̄ cū elegātia. & ſine detrimento ſentētiæ. AC uere ſtygius: Tā q̄ īferno ſōno nullus altior:nullus craſſior. nullus ſit ut ita dicā ueternoſior COoperculo:ſōnus ītra pyxidē īcluſus: ubi ſublato coopculo reſeratus ē: īuaſit p̄cordia pſyches ita ut cūctis mēbris poſſeſſis ꝑfuſiſq; iaceret īmobilis. ac ſimilis cadauerοſæ exaīatæq;: Coopculum dicitur tegumētum obturamētumq; uaſculorum. operculare eſt operculo obturare atq; occludere. Columela ab eo tempoī quo primum dolia operculaueris. ab eodem dictum eſt opercula gypſare & pelliculare: quod ſignificat gypſo illinere. & pellibus circūligatis obturare:ne uaſa īterſpirāt poſſint. IN ipſo:Signat pſychē repēte ſōno poſſeſſā collapſā eē eo ipſo ī ueſtigio. quo reuelauerat pyxidis coopculū. SOlida:Obducta. cicatricatū dixit Sidōius. ītelligi uolens cicatricibus multis foraminatū ſignatumq;. cicatrices græci ουλασ uocāt. REualeſcēs:In apologia auget̄ oppido familiaritas. ītēribi reualeſco. reualeſcētes. & ab ībecillitate uires recoligētes Antiq atrophos uocāt:q̄bus bubulū lac utiliſſime bibit̄. NEC diutinā abſentiā:Amatoris aīus uiuit ī alieno corpore. Amator hēt ī ore & ī pectore illud Plautinū:ubi ſum ibi nō ſum. ubi nō ſum. ibi ē aīus. amās aſpectu amati lætat̄ ut inq̄t Ariſtoteles:itaq; merito cupido diutius abſentiā pſyches ferre nō poterat:cuius p̄ſentia recreabat̄. ARctiſſimā:Anguſtiſſimā. ELapſus feneſtrā:Nullis clauſtris coerceri amator pōt cūctas exſupat difficultates. oīa ꝑtētat nō ꝑiculoꝝ mēor. nō laboꝝ. Amor illi īcētiuū ē. amica aīum & corpus foras euocat. & ad ſe trahit. CVrioſæ:Scilicet pſyches. REcōdito:Illo. ſ. ſōno q ex pyxide erūpēs īuaſerat pſyches p̄cordia. RVRſū pieras:Perierat pſyche pria uice: cū nimiæ curioſitatis īpulſu uidere uoluit maritū īcognitū. cōtra ipſius p̄ſcriptū. PROuīciā: Munus officiūq; iniūctū. Terētius ꝓuīciā cœpiſti durā. EXEq̄re gnauiter. Perage nauiter & ſtrēue. IN pīnas ſe dedit Ideſt euolauit remigio alaꝝ: ſicut in pedes ſe dare. eſt pedibus effugere. PEreſus: Conſumptus maceratuſq;: Amor non ſolum animi carnificina eſt. ſed etiam corporis. ſuccum exorbet. pallore

Blādum cœli lumē

Curioſitas dam noſa.

Simile ſimili amicum.

Cooperculum.

Cooperculare.

Pelliculare.

Cicatricatum.

Atrophi qui.

deformat:medullas depopulatur:& ad extremam maciem tabitudinemq; ſepicule deducit. RE
PENTInam ſobrietatem matris:Feſtiuiter dictum nam cum uenus ſemper ſit lætabunda & luxu
rioſa . proculq; a contubernio ſobrietatis nunc repentinam induerat ſobrietatem ſeueritatemq; Sobrio
quæ ueneri male conuenit . Sobrinoſus dicitur Cypriano pro temperato & frugi. AD ARmil ſus.
le redit: Vocabulum eſt infrequens paruq; protritum:quod ſignificare uidetur repoſitorium frau Armile.
dis : & doli : accipiturq; pro inſtrumento & apparatu uerſutiarum.uafriciarumq; dicitur Armile Arma

cie matris ſuæ repentinam ſobrietatem pertimeſcens: ad armile redit.aliſq; pnicibus cœli penetrato uertice: magno Ioui ſupplicat :ſuamq; cauſam probat. Tunc Iupiter ppræſſa cupidinis buccula: manuq; ad os ſuũ relata: cõſauiat.atq; ſic ad illum. Licet tu inquit domine fili:nũq̃ mihi cõceſſu deũ: decretum ſeruaris honoré:ſed iſtud pectus meum : quo leges elemẽtorum: & uices ſiderum diſponuntur: conuulneraris aſſiduis ictibus: crebriſq; terrenæ libidinis fedaueris caſibus: contraq; leges & ipſam iuliam diſciplinãq; publicam turpibus adulteriis exiſtimationẽ famãq; meã leſeris:

ab armis . arma autem dici in doli.
ſtrumẽta rerum oium teſtimo
nio grãmaticoꝝ ſatis liquet : &
auctoritate poetaꝝ indubitatũ
eſt: apđ quos legiť cerealiaq; ar
ma expediũt.Itẽ dicẽdũ & quæ
ſint duris agreſtibus arma item Armilũ.
& q̃rere conſcius arma. ubi Ser
uius expoſuit arma ꝑ dolos &
fraudes: Armilũ uero uas uina
riũ ſignificať. ab eo dictũ qđ ar
mo.i.Humero deportež.aucto
res Nonius. Feſtus.M.Varro.
BVccula:Hoc nimiꝝ ſpecimẽ
eſt amoris affectuſq; pͥni buc
culã apprẽdeř & diſſuauiari. cõ
ſimiliter apđ Suetoniũ i Galba Buccula.
cõſtat auguſtũ puero adhuc ſalutãti ſe inter æquales apprehenſa buccula dixiſſe.eſt aũt bucca & p
diminutionẽ buccula oris pars.interdũ ipſum os ſignificat: de buccis Plinius in.xi.& nos copioſe
annotauimus in Suetonii cõmẽtariis.hic buccula tã ſignificari põt os ipm q̃ gena.ſiue mala: nãq;
mos eſt. cũ pueꝝ bladimẽti cã oſculari uolumus ut bucculã illius apprẽdamus.& ad oſculũ no
ſtrũ referamus . Alio diuerticulo ſignificatiõis buccula diciť uacca:alias accipiť ꝑ parte caſſidis &
galeæ.fuluiæ.M.Antonii altera bucca erat inflatior. CONſauiat:Deoſculať:& baſiat.Domine fi
li:Videť indecoꝝ & abſonũ.qđ pater dominũ filiũ appellet: ſed ſi qs diligẽtius introſpexerit uim
potentiãq; cupidinis diiudicabit meritiſſimo eũ uel a ioue pře dominũ nũcupari. q ut iqt Plato.i Magnus
ſympoſio magnus ẽ Deus & apud deos hoieſq; mirãdus q iouẽ ſæpe ſub iugũ miſit: q ut inqt ele Deus
gãter uereq; Propertius.& cœlũ & terras & maria alta domat.de quo Ouidius cecinit tu ſupos ip amor.
ſumq; iouẽ.tu numina põti uicta domas.quẽ cecilius deũ q nõ ſũmũ putet aut ſtultũ aut rerum
eſſe iperitũ exiſtimat.cui in manu ſit quẽ eſſe dementẽ uelit:quẽ ſapere. quem inſanire.haud ab re
igitur iupiter cupidinẽ filiũ dominũ appellat.cuius dominatus in oẽ aiantiũ genus iperioſiſſimus
eſt:cuius dominicã poteſtatẽ iprimis ipſe exptus eſt. uel expone ut uocabulũ blandimẽti ſit.& ita
pater filio blandiatur. DEcretũ honorẽ:Conueniẽs eſt & naturæ quaſi iure ꝑſcriptũ. ut filius pa Verſus
rentes cũ primis honoret iuxta illud ſanctiſſimũ phocylidis ꝑceptũ πρωτα θεορ τίμα μετεποί phocylí
τάΔε σεῖο γορηασ.i.iprimis uenerare deum:mox deinde parentes:Plato quoq; libro tertio de dis de co
legibus.prima iqt dignitatis ratio erit. ut pater ac mater & ſimpliciter genitores ubiq; natis impe lẽdis pa
rẽt:Ariſtoteles in prio politicoꝝ auctor ẽ parẽtes iura dare natis & uxoribus. Veꝝ cum iupiter fi rentibus.
lii cupidinis iperioſiſſimis ardoribus ſæpe ſuccũbat haud imerito ait honorẽ ſibi a filio haud qua
q̃ ſeruari:quẽ filii parẽtibus cõiter ꝑſtãt. TERrenæ libidinis:Multifarios iouis amores hõ nemo
nõ nouit:ut.ſ.efflictim & ardenter amauerit alcumenã ſemelen.ledã.europen & alias prope ſexcẽ Iupiter
tas.Vnde a Lactãtio dictum eſt.Quod iupiter uitã in ſtupris adulteriiſq; cõſumpſerit:q ut inquit maxius
ſcite Plautinus mercurius mulieꝝ maximus eſt amator.quẽ Tertullianus in apologetico fede ſu amator.
bãtẽ i ſororẽ cõmemorat:ſubſcribit huic ſentẽtiæ illud Propertianum: iupiter infamat ſeq; ſuãq; Caſſes pe
domum. CAſibus:Lego caſſibus.ut caſſes exponas pedicas.& laqueos:qbus amãtes illaqueãtur. dicæ.
quibus iupiter ſe captum fedatũq; e filio cupidine quaſi dolenter affirmat . COntra leges Venu
ſte ſatis & decenter inquit iupiter ſe inſtinctu cupidinis fuiſſe mancipatum adulteriis contra legẽ
Iuliam.& alias leges.quæ adulteros puniunt,& adulteria cohercent.apud iuriſcõſultos titulu. eſt Lex Iulia
ad legem Iuliam de adulteriis:quam auguſtus cæſar tulit:qua pœnæ in adulteros conſtituuntur. de adul
unde Oratianum illud de auguſto cæſare præconium nõ minus uere q̃ plauſibiliter effluxit: Nul teriis.
lis polluitur caſta domus ſtupris.mos & lex maculoſum edomuit nephas. laudantur ſimili prole
puerperæ culpam pœna premit comes.legis Iuliæ de adulteriis ab auguſto Cæſare latæ meminit
Plutarchus in apophthegmatis his uerbis.cum de adulteriis legem tuliſſet : qua ſanxerat quo pa
cto rei indicandi ac puniendi deprehenſi eſſent:Deinde ira lapſus adoleſcẽtem qui de Iulia ipſius
filia eſſet inſimulatus pcuãteret mibus ille ꝓclamauit.ρομορ εθηκάσ ω καισάρ legẽtuliſti o Cæ
ſar:quo uerbo tãta pœnitentia & triſtitudine affectus eſt auguſtus, ut die illo cœnare recuſauerit.

IN ſerpentes:Iouem poetæ fingunt in hæc omnia tranſfiguratum eſſe:amoris cauſa . ſerpens aũt
Iupiter factus ẽ ob deolidos puellæ amorẽ.ſicut memnoſynes cauſa paſtoris induit formã . Quod utrũq;
cum mẽ Ouidius uerſiculo illo cõplexus eſt.memnoſynẽ paſtor uariuſq; deolida ſerpens:Fabula deolidos
noſyne puellæ & iouis in ſerpẽtẽ reformati ignotior uulgo eſt.& amplius q̃rẽda. ex memnoſyne & ioue
cõcubuit muſas progenitas ferũt IGNes:Hoc ad eã fabulã referrẽdũ ẽ:q̃ canit iouẽ ſub ignis ſpecie Aſopi
filiã cõſtupraſſe:qđ hemiſtichio attigit magis q̃ expreſſit Ouidius.cũ ait.Aſopida luſerit ignis. Le
go apud Diodoꝝ eginã unã ex.
xii.filiis aſopi fuiſſe quã iupiter
rapuerit atq; in inſulã aduexerit
Egĩa aſo quæ ab ea.mox eſt egina noĩata
pi filia. hæc ex cõpreſſu iouis cacum ge
nuit: ex hac Diodori enarratiõe
locũ illũ Ouidii ita interpretor:
ut Aſopida exponas eginã Aſo-
pi filiã: quã iupiter ſub imagine
ignis deluſam rapuerit cõpreſſe-
ritq;. IN feras:Iupiter imagine
ſatyri celatus antiopã cõpreſſit
nictei filiã . ex quo cõpreſſu nati
ſũt zethes & amphiõ. IN aues:
In aquilã reformatus rapuit Ga
nimedẽ.idẽ cygni effigie delite
ſcẽs ledam in deliciis uſurpauit.
GRegalia pecua:Sub imagine
tauri europã dilexit aſportauit-
q;.pecua autẽ dici pecora uoca-
bulo priſco ſupra ſatis diligẽter explicatũ eſt. EMVlos cauere:An reliquos cupidines riuales ĩtel
ligit:an quoſcũq; eãdẽ puellã expetẽtes:qui in amore utiq; cauẽdi ſunt:in tãtũ ut nulli ſatis fiden
dum ſit:hinc illud naſonis:ſaluberrimũ documẽtũ.Cognatũ fratrẽq; caue fidũq; ſodalẽ:quos cre
riualitas dis fidos effuge tutus eris.Emulatio enĩ riualitatis accerrima eſt.& ut inqt Propertius: nullæ ſunt
acerrima inimicitiæ niſi amoris acerbæ. PRæpollet:Valde pollens potenſq; eſt. BENEficii uicẽ repenſa
re:Petit a cupidine iupiter.ut ꝓ remuneratione huiuſce beneficii ſibi repẽdat amorẽ cuiuſpiã puel
læ inclyta facie ꝑpollentis & ſane in rebus oĩbus gratos agere debemus.& meminiſſe beneficioꝝ:
Actio cõ cũ ingrato nihil ſit deteſtabilius quo in uitio nihil nõ mali ineſt:meritoq; apud athenienſes actio
tra ingra cõſtituta eſt aduerſus ingratos.& perſæ ingratos plectũt ſeuerites: lex beneficii hæc eſt: ut inqt Se
tos. neca:ut alter dati ſtatim obliuiſcat:Alter accepti ſemp meminerit:ſemperq; cogitet de remunera
Lex bene tione.honeſtiſſima.n.cõtẽtio eſt beneficiis beneficia uincendi. IN pœnã:Sicut ſenatores in ſena
ficii. tũ uenire iuſſi ſi nõ ueniſſent mulctabãtur.itidẽ ꝑcipit iupiter mulctãdos eẽ deos ſi ad cõtionẽ cõ
Dicta mł uocati uenire ſupſederint.metus.n.pœnæ & legis cauſa obedientiæ eſt efficaciſſima . de pignore
cta ſena capiẽdo mulctaq; dicẽda ſenatori : q cũ in ſenatũ uenire deberet nõ adeſſet. M.Varro diſſeruit in
tori i fre- epiſtola ad oppianicũ ſcripta. Seneca quoq; traditq; ſenatos a.lx.anno ĩ curiã uenire neq; cogitur
quenti. neq; uetare. Cœleſti theatro:Alluſit ad ritũ antiquoꝝ.nõ magis Romãoꝝ q̃ græcoꝝ.apđ quos
In thea- in theatro popularis cõtio habebat.hinc illud de ſatyrographi de demoſthene: pleni moderantẽ
tro con- frena theatri.& a Sidonio dictũ eſt.q pãdioniã mouebat arte orator caueã tumultuoſus. PRo ſe
tiones. de:In ſede:ut ꝓ roſtris ꝓ tribunali. MVſarũ aluo:Corrige albo.fulgẽtius cõſimiliter una inquit ẽ
Muſarũ uirginali ſum heliconiadeũ curiæ:iouis albo cõſcripta.ubi corrigẽdũ ẽ heliconiadum curia quaſi
album. dicas.una ſum ex ſenatu muſaꝝ:q̃ ĩ albo iouis ſcriptæ ſũt . De albo iudiciũ decurionũ põtificum.
Correct' ſcripſimus affatim in Trãquilli cõmẽtariis.illud adde qđ græci tabulã hãc q̃ albi noĩe ſignificatur
locus ful λευκωμα uocitãt ut teſtis eſt Iulius pollux:qđ & pitaciũ quoq; dici uidet ut ĩ Alexãdro cæſare in
gentii. ſinuat helius lãpridius.uulgo matricula nũcupatur:qua dictiõe q̃uis protrita uernaculaq; utuntur
Pitaciũ apud noſtros & Vegetius & inferioris notæ ſcriptores.pitaciũ uero ĩ alio ſignificatu accipit apud
quid. Cor.Celſum.uidelicet ꝓ eo pãno medico.q mõ ꝑcordiis mõ capiti dolẽti iponi ſolet ad mitigan
Matrico- dũ cruciatũ.pitimã uocãt.dictiõe qdẽ uulgaria q̃ tñ ex latino uocabulo inflexa eẽ uideat . in De
la. cretis canonicis.xxx.q.ſecũda ſic ſcriptũ eſt.pitaciũ.qđ nobis tua uenerãda fraternitas: obtulit ſu
ſcepimus:ubi pitaciũ ponit ꝓ libello ſiue carta epiſtolari ĩterpres a petẽdo pitaciũ dici tradit. ſed
Pictaciũ. hæc barbarica magis q̃ latina.apud liberiũ ẽ tunicæ pictaciũ.pro uelamẽto ſiue ornatu tunicæ:ut
Alũnari. ego opinor a pictura ĩclinato uocabulo:ſed ut domũ repedemus:qđ ait dei cõſcripti alluſit ad il-
Iuuenis lud freqũs ĩ Oratiõibus:pr̃es cõſcripti. ALũnatus ſũ:Nutriui educaui uerbũ infreques alũnari:
æſtati cõ qđ alũnũ alere ſignificat. CAloratos ĩpetus:Iuuenis ut elegãter diſſerit pythagoras apud Ouid.
paratur. æſtati cõparat:nã ut æſtas qđ tẽpus feruẽtiſſimũ ẽ:ſic iuuẽtus calore inſito feruet.Oratius nõ ego

in ſerpẽtes:in ignes: in foras: in aues:& gregalia pecua ſerenos uultus meos ſordide reformãdo: attñ mode-ſtiæ meũ memor:quodq; ĩter iſtas meas man⁹ creueris cũcta perficiã:dũ tamẽ ſcias emulos tuos cauere Ac ſi qua nunc in terris puella ꝑpollet pulchritudine:pñtis beneficii uicẽ per eã mihi repẽſare te debere. Sic fat⁹ iubet Mercuriũ deos oẽs ad contionẽ cõuocare proti-nus. Ac ſi qui cœtu cœleſtiũ deffuiſſet:ĩ pœnã decem miliũ nũmorũ cõuentũ iri pronũtiare:Quo metu ſta-tĩ cõpleto cœleſti theatro: pro ſede ſublimi ſedẽs pro-cerus Iupiter:ſic enũciat:Dei cõſcripti muſarum albo: adoleſcẽtẽ iſtũ:quẽ manibus meis alũnatus ſum:pro-fecto ſcitis oẽs.cui⁹ primæ iuuẽtutis caloratos ĩpetus:

hæc ferrē calidus iuuēta.ex hoc iuuenili feruore fit.ut cupiditates in adoleſcēte ferueſcāt:ut uoluptas rationē uincat.ut uirtus ipa cōniueat.ueꝝ ut inqt.M.Tullius multi fuerūt quoꝝ cū adoleſcētiæ cupiditates efferbuiſſent eximiæ uirtutis firmata iá ætate extiterūt. īter priſcos medicos diſceptatio ē utrū feruor ī puero maior ſit q̄ ī iuuene:fuerūt enī q affirmarēt calidiores pueros eē:ꝑpea ꝙ appetētia & digeſtio ī puero ob calorē maior ſit q̄ in iuuene.cōtra extitere.q dicerēt calorē igenitū ī iuuenibus eē robuſtiorē ualētiorēq͡ꝫ.qđ eoꝝ.ſ.ſāguis.& copioſior & ſpiſſior ſit: cōſtitutioq͡ꝫ ꝑcliuior ad cholerā. cū pueroꝝ complexio magis phlegmatica ſit: Galenus & poſt eū Auicēna. tanquā arbitri honorarii cōtrouerſiā hác ita diiudicāt.ut utriq͡ꝫ calidi qdē ſint ſed iuuenes calidiores:ī qbus ē ſpma & uis gña tiōis potētiſſima. ob hoc Plato libro.viii.de legibus dixiſſe uidet́ iuuenē īprobaturū legē.q̄ libidinē coercet; cū uehemēs īqt ſit & mľto ſpmate plēus. FRE no quodā: Trāſlatio ab auriga: q equos ꝑcipitāter ruētes freno cohercet:ac retinet. Philoſophi ſenſus corpoꝝ eqs cōparāt ſine rōne currētibus. Animā uero & rōnē aurigæ retinenti frena currētiū.& qūo eq abſq͡ꝫ rōne ꝑcipites ruūt. Ita corpus ſine rōne.& ipio aiæ ī ſuū fertur iteritū. Altera quoq͡ꝫ cōparatio aiæ & corpis a philoſophis ponit́.corpus pueꝝ:aíam pedagogū eē dicētibus. & eni niſi uitia adoleſcētis prudētia pedagogi rexerit oīs conatus eius & īpetus ad laſciuiā properāt.opus ē igí ut rō ꝑſto ſit.q̄ iſtar pædagogi affectus īpetuſq͡ꝫ iuueniles freno q̄ſi quodā ſuffrenet atq͡ꝫ cohierceat.frenū āt cohercēdi iuuenis ualidiſſimū ē cōiugiū:quo oīs effrenatus calor edomat́.

freno quodā cohercēdos exiſtimaui. ſat eſt cotidianis eū fabulis: ob adulteria cunctaſq͡ꝫ corruptelas īfamatum. tolléda eſt oīs occaſio. & luxuria puerilis nuptialibus pedicis colligāda. Puellā elegit & uirginitate priuauit. teneat. poſſideat amplexus Pſychen. ſemp ſuis amoribus perfruatur. & ad Venerem collocata facie: Nec tu inquit filia: quicq̄ contriſtare. nec proſapiæ tātæ tuæ: ſtatuiq͡ꝫ de matrimonio mortali metuas. Iam faxo nuptias non impares: ſed legitimas: & iure ciuili congruas. & ilico per Mercuriū arripi Pſychen & in cœlū ꝑduci iubet. porrecto ābroſiæ poculo. Sume īqt Pſyche: & immortalis eſto. nec unq̄ digredietur a tuo

QVOtidianis fabulis: Rumuſculis uulgi & ſermocinationibus:q̄ quotidie ſerūtur iactāturq͡ꝫ de alienis flagitiis: Ouid. fabula nec ſentis tota iactaris ī urbe. NVptialibus pedicis: Vir ut īqt Apoſtolus ſui corpis nō hēt ptātē ſed uxor. Qui maritus ē alligatus eē dicit́:& uinculo qdē inſolubili De quo poeta inclytus. Ne cui me uinclo uellē ſociare iugali:& apud Satyrographū ſtulta maritali iā porrigis ora capiſtro. Ducturus uxorē ſubibat iugū uñ & iuno iuga ſiue iugalis dicta. ī Decretis canonicis. D.xxxii.q.vii. ſcriptū legimus grauē eē ſarcinā cōiugii: & uinculū nuptiale ſolui nō debere. pedicas aūt dici laqueos qbus pedes illaqueātur. qs ignorat? Virgilius tū gruibus pedicas & retia ponere ceruis. Ouidius: Retia cū pedicis laqueos arteſq͡ꝫ doloſas tollite. pedicæ nuptiales edomāt emolliūtq͡ꝫ oēm ī iuuenili feruore ferociā: & q prius ꝑ inſolētiā erat effrenis & ferocul⁹ uinculo cōiugali uinctus miteſcit:& ut ueteres dicūt fit cicur hoc ē māſuetus. VIRginitate priuauit: Verbū uetus ē deuirginare qđ ſignificat uirginitatē deſpoliare. in apologia dicit́ uirgo ꝓflorata:q̄ uirginitatis flore priuata eſt. ipſa aūt uirginitas cōiugalis oībus maritis ac cœptiſſima eſt:ſed plerūq͡ꝫ noua nupta ab alio ꝓflorata ad maritū uenit. Tāta ē morū corruptela. ut uirgines fiāt mulieres ī ædibus parētū exuātq͡ꝫ pudicitiā:qua amiſſa oīs uirtus ī fœmina ruit. īpudica āt ſeruari nō pōt etiā ſi turri ænea includat́: Natura & educatio plm referūt ī uirginali pudore tutādo. SEmp: Hac dictione ꝓſcribit nullū futurū īter cupidinē & pſychen diuortiū:dū uult ut ſemp amoribus ꝑ fruant́:ſine ullo diſſidio. STAtui: Cōditiōi & natalibus tuis:nomē ē quarti ordinis:ſtatus aūt ueneris & cōditio cū cœleſtis ſit & īmortalis: Merito ipſi ueneri poterāt uideri nuptiæ terrenæ fœminæ & mortalis īpares atq͡ꝫ aſpnabiles. proīde triſtitiā hāc diſcutit iupiter oſtēdēs ſe factuꝝ nuptias īter pſychen & cupidinē legitimas:uide licet ſpōdēs ſe īmortalē illā effectuꝝ:ut ita cōnubiū inter īmortales cōpar fieri poſſit. obſeruauimus apud Boetiū ī cōmētariis topicoꝝ. id qđ ad hāc rē mire cōuenit. nuptias.ſ. īter īpares iure cōtractas nō eē:q̄.ſ.nō īter ciuē Romanū. ciuēq͡ꝫ Romanā iūgebāt́:i quo illud annotādū:qđ ex īpari matrimōio ſuſcepti. nō patrē ſed matrē ſequūt́. Decēuiri legē decēuiralē tulerūt. ne cōnubiū patribus cū plebe eēt: poſtea canuleius tribunus plebis legem ꝓmulgauit:qua cōnubia īter patricios plebeioſq͡ꝫ ꝓmiſcua eēnt: maxia patrū īdignatiōe. q īpares nuptias egro aīo fieri patiebāt́. PORrecto ambroſiæ poculo: Mortales īmortales fiunt & diuios honores cōſecuntur deaꝝ cōiugio & deoꝝ cōuiuio. cū.ſ. nectar. aut ambroſia ꝓpinatur qbus dii ueſcuntur: Nā ut inqt ille: iupiter ambroſia ſatur eſt & nectare uiuit. hinc ē ꝙ iunoni gratias agit eolus Maronianus. Quod ꝑ eius beneficiū diuinos honores adeptus ſit:cū ait tu das epulis accūbere diuū. Ambroſiam & nectar cibū deoꝝ & potionē poetæ uocāt. nec imerito. αμβροσιοσ.n. græce diuinus dicitur & īmortalis. νεκταρ quoq͡ꝫ īmortalitatē ſiguificat. ab hac particula νε: quæ

Vtrū maior ī puero q̄ iuuene calor.
Galenus Auicēna arbitri honorarii.
Calidiores iuuenes.
Senſus īſtar equorum.
Anima auriga.
Corpus puer.
Aia pedagogus.
Frenū cōiugium.
Iūo iuga
Pedicæ.
Deuirginare.
Præflorata uirgo.
Status.
Nuptiæ inter īpares illegitimæ.
cōnubiū īterdictū ꝑtricio cū plebeio.
Ambroſia.
Nectar.

priuationē denotat.& κτείρω occido. Ambroſia apud Pliniū herba ē:quā qdā botrin uocāt:alio
noie artemiſia dicta.ab uxore mauſoli adoptato cognomie.canit Ouid.equos ſolis ambroſiā hēe
ꝓ gramine.ea feſſa diurnis mēbra miniſteriis nutrit reparatq; labori. NExu:Cōplexu.& pedicis
nuptialibus. PERpetuæ nuptiæ:Hoc iō dixit.ut doceat hoc cōnubiū nullo diuortio diuelli diiū
giq; debere.Cōſimile:illud cōnubio iūgā ſtabili ꝓpriāq; dicabo. Cœna nuptialis:Multæ apdꝰ pri
ſcos & recētiores cœnæ apparatu & luxu lautæ fiunt: īter ꝗs lautiſſimæ ſūt nuptiales.ī qbus epulæ

nexu cupido: ſed iſte uobis erunt perpetuæ nuptiæ. Nec mora cum cœna nuptialis affluens exhibetur. Accumbebat ſummum thorum maritus. Pſychen gremio ſuo complexus. ſic & cum ſua Iunone Iuppiter. Ac deinde per ordinem toti dei. Tunc poculum nectaris: quod uinum deorum eſt. Ioui quidem ſuus

ꝗſitiſſimæ:fercula copioſa: & ce
realis pōpa cōuiſiť ubi ſumāt pa
tiæ ubi iurulēta aſſa elixa ganea
taq; oē gēus edulia affati inferri
ſolēt:leges ſūptuariæ.qbꝰganea
luxuriaq; cohercet pmittūt ī cœ
nis nuptialibꝰ īpēdi īſūiq; pecu
niā largiorē:de nuptiali hac cœ
na ītellexit Iuuenalis illo uerſu:
ñ ē q̄re cœnā.& muſtacea pdas.
labēte officio crudis donāda.ſūt āt muſtacea:ut ī trāſcurſu uerbū ſatyrographi explicemus:obſo
nia īter ganeatas eſcas annumerata.Cato muſtaceos maſculino gñe ꝓtulit:quos ſic fieri iubet.fari
næ ſiligineæ modiū unū muſto cōſpgito. Aniſū cuminū adipis pōdo duo.caſei librā & de uirga
lauri deradito eodē addito:& ubi defrixeris lauri folia ſubtus addito dū cōcoques:Papinius in Sil
uis.cōſimiliter maſculino gñe dixit.& muſtaceus & latēte palma prægrādes cariotides cadebāt. a
muſto quo cōſpergūť nomē inditū.Palladius libro.xi.caput facit de fermēto muſteoꝶ ſeruādo:q
muſteos panes accipe uideť ꝓ muſtaceos.& qa lauri folia muſtaceis ſubiiciunť iō Pōpeius leneus
laurū muſtacen Cypriā appellauit:hinc a.M.Tullio facetoſa q̄ſi q̄dā urbanitate dictū eſt ī ep̄ſis ad
Atticū:cœpit laureolā ī muſtaceo q̄rere:Repotia uero eruditi appellāt diē poſt nuptias.quo apud
nouū maritū apparatu lautiore cœnať ex eo dicta qa q̄ſi reficiť.renouaturq; potatio.in repotiis &
nuptiis lex Iulia ſeſtertii.milies īſumi pmittit.Sūptuſq; harūce cœnaꝶ ē ꝓpagatus.Deniq; ī cœna
nuptiali affluēter oia exhibēť ī q̄ uiget ꝓuerbiū græcū πλησμονη βαρβαρων .i.opulētia barba
rica. ACcūbebat:Verbū ꝓpriū epulātiū ē.M.Tullius.q mihi accubātes ī cōuiuiis:recūbere ſūmū
torū is dř.q ī ſūmo hoc ē honoratiore loco diſcūbit.ī hāc ſentētiā Plau.ī ſticho.ſūmates uiti ſūmi
accūbēt.ego īſimatis īſimus.Oratius ī ſecūdo ſermonū ſūmus ego & ꝓpe me uiſcus turinus:& in
fra ſi memini uarius.cōtra q ī infimo mēſæ loco accūbit dř elegāter a Plauto imi ſubſellii uir.mē
doſitas ē tollēda de plautinis codicibus ī qbꝰ ſic paſſim legiť.ſcis tu me eē uni ſubſellii uiꝶ.expū
ge illud uni & ī eius locū ſuccedaneā dictionē ſubſtitue imi.Plautū Oratius opinor emulatus ſcri
pſit ī epiſtolis.& imi der ſor lecti.Seneca quoq; ī ſuaſoriis ſic refert ſubīde īterrogabat:q ille uoca
reť:q in imo recūberet.Saluſtius quoq; in hiſtoriis ſcripſit hæc. igiť diſcubuere ſertorius ī medio
ſup eū Fabius ſenator ex ꝓſcriptis ī ſummo antonius.& infra ſcriba ſertorii uertius: & alter ſcriba
mœcœnas in imo.medius īter tarqnū & denariū ppēna.hactenus Saluſtius.illud annotādū qdꝰ
nō tā ſūmus in mēſa locus honoratior q̄ medius fuit:ex quo illud Virgilianū.Aurea cōpoſuit ſpō
da mediāq; locauit:& Saluſtius ī Iugurta.dextra atherbalē aſſedit.ne medius Iugurta foret.quod
apdꝰnūidas honori duciť:Xenophō quoq; refert ī pedia cyrū ſolitū ī medio recūbere.iuſſis cōprā
ſotibus ſedere.partī ad dextrā.partī ad ſiniſtrā exqbus honoratior ſedebat ad ſiniſtrā:q hæc īſidiis
magis ſubiecta ſit q̄ dextra. PEr ordinē toti dei:Vt.ſ.ꝓximi ioui ſint & prios recubitus obtineāt
dii maiores.mox medioxymi.ī imo uero toro minuti ſedeāt:& ita gradati ordinatiq; collocētur:
nā ut īqt Mālius ī ultio aſtronomicō.ſūt ꝓxia primis ſidera ſūtq; gradus:Ouid.quoq; ī ſerio ope
habitatiōes deoꝶ ꝓ dignitate dicit eē aulæ iouiali.uel ꝓpinqores uel remotiores cū ſic ait: ps ha
bitat diuerſa locis.& ut auctor ē Apuleius ī Demonio ſocratis ſūt dii ſūmi.medii īſimi:idē ī Dog
mate Platōis ait medioxymos deos a Romanis ueteribus appellari:q diis ſūmis ſūt minores & in
tertio ordie cenſenť.de qbus ītellexit Plau.ſic ſcribēs ī ciſtellaria ait:ita me dii deæq; ſupi atq; infe
ri.& medioxymi:ab eodē dictū ē dii me oēs magni minutiq; & patellarii faxint. ubi patellarios
uocat deos a pateris & p diminutionē patellis.q̄ uaſa ſūt ſacrificalia:qbus dii colunť.Marcianus ī
libro de nuptiis philologiæ tradit deos cœlites dici.q ī ipſo æthere puriore ſint.ubi iouē regnare
certiſſimū ē.infra ſolis meatū uſq; ad lunarē globū ſecūdæ beatitatis nūina eſſe: hos oēs græci de
monas dicūt:latini medioxymos uocitarūt.Hemitheos græci appellāt:quos latine ſemōes aut ſe
mideos cōuēit noīare:Quia a medietate aeris uſq; ī mōtiū terræq; cōfinia uerſanť.q ex eo qdꝰ he
rā terrā ueteres dixere:heroes nūcupati ſūt.M.Varro & diuus Auguſtinus p̄cipuos deos dici ſele
ctos ꝓdiderūt:q̄ in re facetiſſime luſit Tertullianus. ſi inqt dii ſeligūť ut bulbi:utiq; cæteri reprobi
iudicāť.p̄terea dii p ordinē accūbere dñť.qñ qlibet cū dea ſibi cōiūcta diſpōiť:ut iupiter cū iunōe
Neptunus cū ſalatia:qrinus cū hora:Mars cū neriene.ē.n. Nerio uxor martis dicta a ſcriptoribus
idōeis.īter quos ē Plau.q ī truculēto pite ſic ſcri.Mars pegre aduenieſ ſalutat Nerienē uxorē ſuā.

Artemiſia herba
cœne nuptiales.
Muſtacea.
muſtaceꝰ
Muſtei panes.
Dictum ciceronis
Laureola in muſtaceo.
Repotia unde.
Prouerbium.
Opulentia barbarorum.
accūbere
Imi ſubſelli uir.
Correcta plautina dictio.
In imo ī ſummo recūbere
Medius locus in mēſa honoratior
Honoratior ad ſiniſtram cyri.
Gradus inter cœlites.
Medioxymi dii
Patellarii dii.
Cœlites.
hemithei
Semōes.
Heroes unde.
Hera terra
ſelecti dii
Nerio uxor martis.

POcillator:Vocabulo pq̃ elegāti pocillator dictus poculo℞ miniſtrator.ſiue pincerna:quē græci οιρoχoop uocāt. Ganimedē āt ſignificat.q pocula ioui miniſtrat ī cœlo.ſtatq; maxio deo℞ ad cyathū:De quo.M.Tullius ī pria Tuſculana.ſic refert.næ cū ego audio q Ganimedē a diis raptum ait pp formā:ut ioui bibere miniſtraret:qcūq; habuerint horoſcopū.ī q̃rta pte gemino℞ erūt maxima pulchritudine corpis ſpecioſi:quos regibus corpis pulchritudo cōmēdet ut ī amorē eo℞ regis deſideria ſp eſtuēt. LIBer:Cōgruū ē ut bacchus.q liber pī noiat̃ pocula miniſtraret diis ī cœna pſyches nuptiali.ut pote uini reptor.& deus. Hōerus tñ ī pria iliados rapſodia auctor ē Vulcanū dis ꝓpinaſſe picernæ offō fū gētē.& cū ultro citroq; cōmearet ad deformitatē claudicantis

pocillator ille ruſticus puer. cæteris uero Liber miniſtrabat. Vulcan⁹ cœnā coq̄bat.horæ roſis & cæteris floribus purpurabāt oīa.gratiæ ſpargebāt balſama. muſæ

īgētes riſus ab aliis cœlicolis toto cōuiuio excitatos. NEctar:Poculū deo℞ glycynectar optio epitheto dictū:q̃ſi dulce nectar. Núc Apuleius ſcite fingit cœnā a Vulcāo coq pinde ac ignis deo.uñ eſt mulciber noīatus.ex eo qđ ignis oīa mulceat ac domet:a poetis ignipotēs dictus. quē claudū fingūt.qa p naturā nūq̃ rectus ē ignis.Vulcanus noiat̃.q̃ſi uolicanus:ꝙ p aerē uolitet.græci epheſton appellāt:Vnde epheſtiades dictæ iſulæ a græcis:q̃ a nr̃is uulcaniæ nūcupāt̃.Plato libro.xi.de legibus ſcribit uulcanū & pallada uitā mortaliū ſuis artibus īſtruxiſſe:iō illis opificū gēus cōſecratū eē. HOræ:Ouidius horas deas celeres appellauit.eaſq; ſolis miniſtras eē decēter cecinit:cū ex curſu ſolis horæ cōſiāt:uñ & a ſole nomē acceperūt.q apud ægyptios horus uocat̃:auctor Macrobius.Idē Ouid.ſcripſit ī faſtis ianū pſidere foribus cœli:Cū mitibus horis:quas prior Ouidio Homerus cuſtodes cœleſtis auræ eē dixit.Diodorus horas ex ioue genitas refert: ē & hora Dea qrini cōiunx.cuius Ouid.& Ennius meminere. Nō alienū uidet̃ hoc ī loco Annotare duo eē gña horarū:æquoctiales:q̃ a græcis iſomerinæ uocāt̃.& uulgares:ſiue tēporales: q̃s illi⁹cericas appellāt.æquoctiales paribus iteruallis nūero uigintiquatuor diē noctēq; cōficiūt: q̃les ſūt ī æquoctio utroq; autūnali.ſ.& uerno:qbus & nr̃i utunt̃.& hæ ſemp æq̃les.Vulgares uero ſunt:qbus dies tā lōgus q̃ breuis p duodena interualla diuidit̃.uñ fit: ut id genus horæ die æſtiuo ſint lōgiores:brumali breuiores.& cū noſtræ horæ paribus ſemp ſpatiis ꝓgrediāt̃. iſtæ quas uulgares uocāt & tēporales ꝓ tēpore fiunt mō ꝓductiores mō cōtractiores.& ita ſemp ī̄æq̃les. Exēpli cā.dies ſolſtitialis qui totius anni lōgiſſimus ē:colligit in Italia horas æquinoctiales.xv.uulgares uero.xii.& ita poſito calculo mēſura unius horæ uulgaris cōtinet horā æquinoctialē.& ptē quartā unius horæ.e cōtrario p brumā cū dies breuiſſimus colligat nouē horas æquinoctiales apud nos: uulgares aūt.xii. fit ut hora uulgaris minor ſit æquinoctiali quadrāte unius horæ.hoc ideo copioſius pceſſi: ut ītelligeres illud epigrāmatarii Poetæ:hora nec æſtiua eſt:nec tibi tota pit. Vbi hora æſtiua ſignificatur lōgior hora:uulgaris.ſ.nō æquinoctialis.ſup quo uerſu cōmētatores hallucināt̃. E diuerſo hibernā horā ſcitiſſime poſuit Plau.ꝓ breuē ſpatiiq; anguſtioris.ſic.n.ait in pſeudolo.Credo te poteſſe maſſici mōtis uberrimos quatuor fructus ebibere in hora una. Hiberna addito.Enarratores Plautinæ fabulæ id genus elegātias cecutiētibus oculis ꝑtereūt.nec medullā introſpiciūt. PVRpurabant: Purpureo colore nitētia reddebāt:purpuraſcētes uiolæ purpuraſcēs mare a colore purpureo dcm̄.

GRAtiæ:Gratias nūero tris celebrari nullus ignorat quas græci charitas uocāt.q̃ manibus īplexis ridentes.Iuuenes. Virgines ſoluta ac p lucida ueſte pingunt̃:iō aūt tres ſorores uideri uolunt ut una ſit q̃ det beneficiū:altera q̃ accipiat.tertia q̃ reddat.Alii tria beneficio℞ gña.ꝓmerētiū.redentiū ſimul & accipiētiū reddētiūq;.ideo una auerſa pingit̃.& duæ ad nos reſpiciētes: qa ꝓfecta a nobis gratia duplex ſolet reuerti.cōſertis manibus cōnexæ ob hoc figurāt̃.quia inſolubilia eſſe beneficia debent.& quia ordo beneficii p manū trāſeuntis nihilominus ad dātē reuertit̃.& totius ſpeciē perdit ſi unq̃ interruptus eſt.pulcherrimus ſi coheſerit:& uices ſeruat.ideo Iuuenes quia nō debet beneficio℞ memoria ſeneſcere:ideo uirgines quia incorrupta eſſe debēt & ſincera atq; omnibus ſancta beneficia.in quibus cū nihil alligati eē deceat: ſolutis tunicis utūtur atq; plucidis.qa beneficia cōſpici uolunt.quidā nudas gratias eſſe tradunt ꝓpterea ꝙ ſine fuco eſſe debēt: ridentes fiunt quia uultus qui dāt uel accipiunt beneficia hilares eē & debēt & ſolēt:heſiodus gratiis noīa īpoſuit.qui maximā natu eglen appellat quaſi ſplendidā.mediā euphroſynen a lætiCia.Tertiā thaliā.quia beneficio℞ gratia ſemp uireſcere debet.nec unq̃ ſeneſcere. Homerus uni īmutauit nomē paſitheā appellādo.Cuius & Catullus meminit.quidā liberi & ueneris filias eē memorāt.ex eo qđ gratiæ p ho℞ fere numinū blādimēta cōciliātur chryſippus eas ait iouis & eorinomes filias eē quibus teſte Diodoro aſſignāt beneficii retributionē charites ut īquit Martianus.uenuſtāt quicquid apprehendunt.Muſæ pſonabāt:Homerus in prio iliados ſcribit muſas in cōuiuio deo℞.ſuauiſſima uoce & modulato cātu ceciniſſe apolline citharizāte: Ariſtoteles in octauo politico℞ auctor eſt muſicā adhibendā eē rebus uoluptariis. & ex auctoritate homerica citharedū delitiis cōuiualibus exhibēdū qui oēs demulceat.tunc enim leticia cōuiuæ perfuſi libenter audiunt citharedū.deniq; p citharedicā artē Orpheus plurimū potuit.hāc ꝓcul dubio Philoſophi graues & prudentes

Pollncitator. Vulcāus miniſter poculo℞ Glycynectar. mulciber claudus. Vulcāus. Epheſtos Epheſtiæ uulcaniæ horus ſol horæ cuſtodes aulæ cœleſtis. Hora quirini. Horæ eqnoctiales horæ uulgares. Locus martialis Locus plauti. Charites gratiæ. Vna auerſa gratia duæ reſpicientes. Iuuenes gratiæ. Tunicis pellucidis. Ridentes Nomina gratiarū.

Cithare. dus ĩ cõuiuio ha bendus. Muſica ĩ ter diſci plinas in genuas. Apollo uictor marſiæ.

amãt:hãc diligũt muſæ:qbus tradẽtibus in uſum hoĩum uenit.hæc ĩ agonibus.hoc ẽ ſacris certaminibus coronaᷓ:Deniq̃ cõſtat muſicã ĩter honeſtas ꝓfeſſiones nũerari:quã Plato & Ariſtoteles ĩ primis diſcẽdã eẽ p̃cipiũt. APOLlo cãtauit ad citharã:Cithara ſine uoce cecinit Thamyras.cũ cãtu amphion.cithara edita carmina cõpoſuit terpãder.apollinẽ uero citharæ eiuſq̃ muſicæ inuẽtorẽ ferũt.q cũ marſia certãs.primũ cithara ſine uoce uſus ẽ:mox cũ uidereᷓ a marſia ſupari.ad citharæ modulationẽ addidit uocis quoq̃ ſuauitatẽ:ad citharãq̃ cãtilãs uictor ẽ iudicatus. FORmoſa ſaltauit Plato libro ſecũdo de legibus refert deos laborioſam hoĩum uitã miſeratos remiſſiones laborum cõſtituiſſe: muſas quoq̃ & apollinẽ muſa͛ ducẽ & bacchũ cõcelebratores adhibuiſſe.qui cũ uoluptate tripudia & ſaltatiões nobis ducũt. idem Plato ſaltationes & choreas nequaq̃ ĩprobat:Vẽus ſaltatriculæ partes ĩpleuit:cuius motu cũcta uenuſtãᷓ.ẽ aũt ſaltatio irritamẽtũ ĩcẽtiuũq̃ libidinis.

quoq̃ cãora pſonabãt.apollo cãtauit ad citharã. Venus ſuaui muſicæ ſupingreſſa:formoſa ſaltauit.ſcena ſibi ſic cõcĩnata:ut muſæ q̃dẽ cho͛ canerẽt. tibias ĩflaret Satyrus. & Pãiſcus ad fiſtulã diceret. ſic ecce Pſyche cõueĩt ĩ manũ cupidinis.& naſciᷓ illis maturo partu filia:quã uoluptatẽ nomĩamus. Sic captiuæ puellæ

Chorus a chara. Tres chori lacõici Chorus pueroꝝ. meſochorus. Paniſcus Satyriſc⁹ Panicos.

Chorũ canerẽt:A chara.i.læticia cho͛ noĩauerũt.ut ĩterp̃taᷓ Plato.q tres choros fieri p̃cipit uidelicet puerilẽ.Iuuenilẽ & ſenilẽ.qd' ex inſtituto laconico ſũptũ uideᷓ: Nãq̃ apud Lacedemonio ex diſciplina Lycurgi tres chori cõſtitutí ſunt:unus ſenũ.q ſic canebat:nos olim fuimus robuſtius uenes. Alter iuuenũ.q ſuccinebat.nos aũt ſumus.ꝙ ſi uelis piculũ facito.tertius uero pueroꝝ. a quo illud cãtabatur.ημεσ εσομεθα πολλα κάρρομεσ.i.nos erimus multo meliores.choꝝ Seneca & Macrobius ex multoꝝ uocibus cõſtare autumãt:unũ tñ ex oĩbus ſonũ reddi.ubi aliqua acuta.aliqua grauis.aliqua media uox ẽ.in choro ſinguloꝝ latẽt uoces.oĩum apparẽt:fitq̃ ex diſſonis cõcẽtus.Meſochoꝝ uocãt modulatorẽ.q in medio canit choro. qua dictiõe Plinius minor & Sidonius utũᷓ.

PANIſcus:Pana deũ eẽ ſilueſtrẽ nemo nõ nouit:a quo p diminutionẽ paniſcus ita inflectiᷓ:ut a Satyro ſatyriſcus.q̃ſi minutulus pan ſit paniſcus.Suetonius ĩ Tiberio ꝓſtãtes ex utriuſq̃ ſexus pube paniſcoꝝ & nymphaꝝ habitu.Scribit Pli.in.xxxv.paniſcũ fuiſſe pictũ a tauriſco pictore. A paniſco differt panicus.græci.n.panicon repẽtinũ terrorẽ dicũt & cõſternationẽ. hinc illud.M.Tullii in ep̃lis ad Atticũ.de uẽtidio panicon.puto.itẽ rumorẽ afferũt magnũ Romæ domũ ad antoniũ frumẽtũ oẽ portari.panicon certe:higinus quoq̃ tradit capricornũ obieciſſe hoſtibus timorẽ.qui panicos noĩaᷓ.mẽdoſitas ĩnoleuit ĩ codicibus higini ĩ qbus ꝓ panicos paſſim legiᷓ paniſcos. fiſtulã aũt iuẽtũ eẽ panos qs neſcit? Vñ cicuti cines. q̃ſi fiſtuli cines dicũᷓ panes a Sidonio apollinari.

Cicutici nes pães. Poly. chronii non æui terni panes. Vxoris ſpẽs duæ Mater familias in manum p coemptionem Nuptiæ p coemptionem Matrõa. Locus Virgilii. tres aſſes ſponſæ. Saccipe rium. mẽſes genitales.

ſic ſcribẽte:Alta cicuticines liquerũt menala panes.terrã habitãt.ut docet Capella Martianus Fauni panes.Satyri.ſiluani.q oẽs poſt ꝓlixũ tẽpus moriũᷓ.tãq̃ polychrõii ſint nõ æuiterni.apud Euſebiũ & Plutarchũ ĩ libro cui titulus ẽ qd' oracula defecerũt ſcriptũ legimus nũciatũ fuiſſe Liberio. qd magnus pan mortuus erat. COnuenit ĩ manũ cupidinis:Nõ paꝝ multa ſũt:q̃ cũ legas primori cute nihil p̃ſe ferãt obſcuritatis & diſciplinæ recõditæ:ſed ſi introſpexeris curioſius.deprẽdas arcanã eruditionẽ ſemotãq̃:ut hic Apuleii locus ẽ:quo nõ ſimpliciter ſed ſciẽter & ex legalis doctrinæ uerbis dictũ ẽ pſychen cõueniſſe ĩ manũ mariti: Nãq̃ uxoris ſpecies duæ ſunt.una matrũ familias:altera uſu.mater familias eẽ nõ poterat.niſi q̃ cõueniſſet ĩ manũ.hæc aũt certa erat nuptiarum ſpecies.Quæ ĩ manũ p coẽptionẽ uenerãt:hæ matres familias uocabãᷓ.coẽptio uero certis ſolẽnitatibus pagebaᷓ.& ſe ſe coemẽdo inuicẽ ĩterrogabãt:uir ita.an mulier ſibi mater familias eſſe uellet.illa reſpõdebat uelle.itẽ mulier ĩterrogabat utrũ uir ſibi pater familias eẽ uellet:ille reſpõdebat uelle.itaq̃ mulier uiri cõueniebat ĩ manũ.& uocabãᷓ hæ nuptiæ p coemptionẽ.& erat mulier mater familias.quã ſolẽnitatẽ Vlpianus & Boetius exponũt.hinc ĩ topicis argumẽtũ ſumiᷓ: & q̃ſtio eſt:an uxori fabiæ legatũ ſit argẽtũ.q̃ in manũ mariti nõ cõuenit. nec mater familias fuit.qnetiã. Au.Gellius libro.xviii.noctiũ Atticaꝝ.matrẽ familias appellatã eſſe eã ſolã memorat.q̃ in mariti manu mãcipioq̃ eſſet.ſicut matrona ea ꝓprie dicta eſt quæ ĩ matrimoniũ cũ marito conueniſſet a matris noĩe nũcupata nõ adepto iã ſed cũ ſpe & omine mox adipiſcẽdo. uñ ip̃m quoq̃ matrimoniũ diciᷓ. Ad hãc coemptionẽ rei uxoriæ referendus eſt ille Virgilii uerſus.Teq̃ ſibi generũ thetis emat oĩbus undis.Inuenio apud auctores qd' nubẽtes ueteri lege Romana Aſſes tris ad maritumueniẽtes ſolebãt ferre:atq̃ unũ quẽ ĩ manu tenerẽt tãq̃ emẽti marito dare:aliũ quẽ ĩ pede haberẽt in foco lariũ familiariũ ponere.Tertiũ ĩ ſaccipio ĩ cõpito uicinali ſolere reſonare: ita.n.legere mali ĩ ſaccipio apud Noniũ Marcellũ.q̃ uti legiᷓ ĩ uulgatiſſimis codicibus ĩ ſacciperone nã ſaccipiũ crumena maior ẽ & minoris marſupii receptaculũ.Plautus ĩ rudẽte. meũ marſupium qd' plenũ argẽti fuit ĩ ſacciperio. MAturo partu:Nono.ſ.exacto mẽſe. uel decimo.ſunt.n.hi duo menſes maxime genitales.qbus partionẽ mulieris maturã fieri ſecundum naturã exiſtimauerũt antiq. & medici.& Philoſophi:ſup qua re luculẽtũ caput cõdidit Gellius in noctibus atticis illis lucidiſſimis.

QVAM uoluptatẽ noĩauimus:Martianus Capella ſcri.pſychẽ mũeribus deoꝝ opimã adamã-

tibus

tibus nexibus a cupidine detineri.eádẽq; a philologia expolitã eẽ.cõducẽter & ſcire uoluptatẽ ex cõnubio cupidis & pſyches natã eẽ finxerunt:cũ ex cupiditate aĩæ & dilectõe uoluptas ꝓgignatᷣ: qua ſũmũ bonũ clariſſimi philoſophoꝝ metiunť.De multiplici uoluptate ſcribit Ariſtoteles copioſe.& nos Annotauimus in qnto cõmẽtario Tuſculanaꝝ.græce dr̃ ηδονη inde ſũptus hedonius decentiſſime dictus Spartião.ꝓ ĩpenſa facta ĩ rebus uoluptariis. CONdẽtibus hæc nobis & has pſyches ac cupidis nuptias cõmentantibus ſiderali opinor decreto factũ ẽ: ut ego q hactenus a ducẽda uxore ſemp abhorrui nec qcq̃ libero lectulo cẽſui eẽ iucũdius:Diis hominibuſq; approbãtibus uxorẽ ducerẽ:filiã clariſſimi iuriſcõſultoꝝ Vincẽtii paleoti cui camillæ nomẽ eſt:q̃ annũ agens duodeuigeſimũ.forma modeſta.moribus ingenuis:& Virginali pudore prædita in manũ meã cõuenit:Dii faxit.ut hoc cõnubiũ ſit nobis fœlix fauſtũ.ac fortunatũ:utq; ex eo uoluptas gignatᷣ.Quod ſi præſagia uana nõ ſunt:haud dubie.cõcordi uoluptarioq; cõiugio pfruemur.Nec me cõtriſtat illud biãtis deortamẽtum:q rogatus a quodã an uxor ducẽda eſſet: aut inqt pulchrã duces.aut deformẽ:ſi pulchrã habebis cõmunẽ.ſi turpẽ habebis pœnã.Neutꝝ ãt bonũ igiť. uxorẽ ducendã nõ eẽ argumẽto ut opinabatur ſatis firmo ꝓponebat.Veꝝ ut phauorinus dicere ſolebat:eſt qdã fœmine forma media inter pulcherrimã & deformiſſimã:qualis ab ennio pquã elegãti uocabulo ſtata diciť:quæ neq; cõmunis futura ſit ob nimiã pulchritudinẽ:neq; penitenda ob ĩmodicã deformitatẽ:quã formã modicã & modeſtã idẽ phauorius nõ iſcite appellabat uxoriã: Ennius quoq; eas fere fœminas ait incolumi pudicicia eſſe:quæ ſtata forma forẽt:Talis eſt Camilla uxor.nõ deformis.neq; formoſiſſima.formoſæ tamẽ propior.nõ ielegãs.neq; uenuſtiſſima.uenuſtatis tñ matronalis particeps.Theophraſtus.in libro cui titulus eſt aureolus. & poſt theophraſtum Hieronymus in uoluminibus cõtra iouinianum tradunt ſapientẽ inire matrimonium tũc debere:ſi pulchra eẽt cõiũx. ſi bene morata ſi honeſtis parẽtibus.Qua roma mihi ſit uxor nouerũt qui uidere:q̃ bene morata ſit ego ipſe noui.q̃ honeſtis parentibus nata.nullus ignorat:cuius pater iuriſconſultiſſimus in urbe noſtra clariſſimus eſt meritoq; dici poteſt fultura ſcholaſtici gymnaſii cuius domus huius oraculũ eſt ciuitatis.cuius ianua & ueſtibulũ tãq̃ alterius mutii ſceuolæ maxima cõſultoꝝ frequẽtia. ac ſũmoꝝ hominũ ſplendore celebratur:qui ꝓpter huius ciuilis iuris ſciẽtiã nominari ueriſſime poteſt.egregie cordatus homo.& Catus.ut de helio ſeſto ſcripſit ennius:q ĩn legibus interpretandis annos amplius.xl.floruit inter primarios totius italiæ profeſſores.preterea in homine tanta urbanitas.affabilitas comitas eſt.ut ab oĩbus maxime colatur maximeq; diligatur.& cũ principibus placuiſſe magna laus ſit.Socer meus adeo placet adeo gratus charuſq; ẽ. illuſtriſſimo principi.Io.bentiuolo.Sub cuius tutela bononienſes fœliciter ociantur.ut eũ conuictorẽ habeat quotidianum.ut ſine contubernalitate ipſius iucũde & hilare cenare nõ poſſit:qui ſi eo quãdoq; caret dicere ſolet:paleotũ meũ deſidero:Mater uero cõiugis meæ ea eſt: ut probitate ſtrenuitate:Et domeſticoꝝ negociorũ curatione nulli matronarũ poſtponẽda ſit.ut quodam quaſi pſagio a parẽtibus Dorotheæ nomẽ illi inditũ eſſe uideatur : ueluti dono deorũ data ſit.ĩ uxore ducẽda quattuor pricipaliter expetũť. Forma ꝓbitas.Dos.nobilitas.Vxori meæ forma eſt illa quã dixi ꝓbitas quã noui:quæ bene dotata.nobili genere nata in manũ meã uenit:quãquã pudicicia:quæ fœminei ſexus pcipua uirtus ẽ pro nobilitate ſit quãuis nõ illa dos ducẽda ſit.quæ dos dicitur.ſed ut matrona plautina inquit.pudicicia.& pudor.& ſedatus.cupido.Deũ metus. parẽtũ amor.& cognatorũ cõcordia:quæ morigera marito ſit.Oli oſor uxoriæ cõtubernalitatis celibatũ pferebã.qn ẽt ſubinde mecũ reputans muſculũ puſillũ ſapientẽ dici a ſapiẽtibus beſtiã:qui ætatẽ uni cubili nũq̃ cõmittit ſuã:ego quoq; diſcurrebã p multiplices tẽporarioſq; amores nullo ſtabili ꝓprioq; uiculo illigatus eráq; erraticus ac uolaticus amator.Antea illđ Oratianũ laudare ſolebã Nil ait eſſe prius melius nil celibe uita:& illud Terentianũ.& iſti qđ fortunatũ eſſe autumãt uxorẽ nũq̃ habui:& cũ aliquãdo publico auditorio ac frequẽti ꝓfiterer ſatyrã illã:qua i mulieres maledicta cõtineť & ꝓbra:i uectus ſum in uitã cõiugalẽ.& i moleſtias uxorias:aceruatis teſtimoniis. ex Hierõymo.Seneca.plutarcho cæteriſq; ſcriptoribus.idẽtidẽ memorabã uerſiculos illos græcos. μωλιζε γημασ δουλοσ εἶναι:τωβιω:ο μη γαμων ἄνθρωποσ ουκ ἔχει κακα ideſt cogitatio ſi duxeris uxorem.te in omni uita ſeruum fore:uir ſine uxore malorũ expers eſt. nunc uero palinodiã recino more Steſichori:facioq; qđ uir ſapiens facere cõſueuit.q de ſuĩa ſi ita rectius ſit decedere aliqñ cõſueuit.idq; cũ laude:quãuis ſtoicorũ paradoxõ repugnet aſſerentiũ ſapientẽ nullius rei pœnitere:& nũq̃ mutare ſententiã.nunc in ore mihi eſt & in pectore ſententia illa græci poetæ.γυνη ἡ χρηστη πηδάλιον ἐστ οἰκιασ.ideſt Vxor bona gubernaculum eſt domus.Antea illud in ore idẽtidẽ habebã probabãq;.uxorẽ non eſſe ducẽdã hoĩ litterato.impediri eñi ſtudia litterarum:nec poſſe quẽquã libris ; & uxori pariter inſeruire.nũc ſentio cũ.M.Tullio.q libro tertio de finibus cõſentaneũ ait eẽ naturæ ut ſapiẽs uelit uxorẽ ſibi adiũgere:& ex ea liberos ꝓcreare. legẽ quoq; platõis ſequor qua ille pcipit.ut unuſqſq; uxorẽ ducat:qui uero nõ duxerit.pecũia mulctetur atq; dedecore.Nec aſſentior his q exiſtimãt ſtudia lrãrũ ĩpediri uxoriis ĩterpellatiõibus: cũ mihi interdũ inter libros laſſeſcenti fomẽtũ ſit.& ſuſcitabulũ iteruẽtus uxoris.ex quo fit: ut id qđ fertur:credam eſſe ueriſſimum.Quod.ſ.oli martia horteſio Teretia Tullio : Calphurnia Plinio:

Voluptas ex cupidine & pſyche.
Sũptus hedoniuſ uoluptarius.
Notabilia.
De uxorẽ Philippi betoaldi.
De hortamentum biantis.
Stata forma uxoria:
Quæ ducenda.
Sapienti.
Laus ſoceri.
Domus iuriſcõ. oraculũ Ci.
Laus.Io. Bẽtiuoli.
Laus ſocrus.
Dorotea
Quæ expectãt in uxore.
Pudicicia dos fœminæ.
Mus ſapiens beſtia.
Palinodiam recio
Gubernaculũ domuſ uxor
Lex platonica.

pudētilla Apuleio:legētibus meditātibuſq; cādelas & cādelabra tenuerit.ut liq̄do ſatis clareat ſtu
Vxores dētibus diſcēdi p nuptias occaſionē tribui:deſidibus excuſationē.habeo itaq; uxorē ex aī mei ſen
maritis tētia.nec me pœnitet cēſeri ī ordīe maritoꝝ.Q đ ſupeſt deū optimū maximū p̄cor.ut id cōnubiū
tenuere fortūet citra ullū īcōmodū.citra offēſiūculā.citraq; labeculā oēm.ut cōcorditer fœliciter amātes
candela annos neſtoreos traducāus.nec ullo æuo cōmutēur qn ego illi iuuēis.illa mihi puella eē uideaī:
bra. gignaturq; ex nobis ſoboles uoluptifica.q̄lis ex pſyche & cupidine ꝓgn̄ata ē.Nā ut muſæ græcoꝝ
canuut. φιλιασ μεγίστοσ
δεσμοσ διτεκρωσ γοραι.i.
beniuolētie cōiugalis maximū
uiculū ē ſoboles.Cū imp̄ſentia
uxor uentrē ferat.& p̄gnatiōis
ſarcina quotidiāo īcremētulo
turgeſcat ſpo & ominor filium
anno hoc iubilei memorādo.
naſcituꝝ:q parētibus ſit uolup
tati futurus & ornamēto. Sʒ iā
tēpus ē ut ad inſtitutū curricu
lū redeāus:& carceribus ad me
tas cōm̄tatio nr̄a decurat. DE
lira anicula:Propriū aniculaꝝ
ē ut delirare dicāt .M. Tullius
deliramēta aniculis feī peculia
riter aſcribit:idē tradit ī Catōe.
ut petulātia magis ē adoleſcen
tū.ſic ſenū eē ſtultitiā : q̄ delira
tio appellari ſolet. uideī āt hoc
uocabulū hr̄e etimō a uerbo ru
ſtico.qđ uocāt lerare opientes
ſemina.uñ ut docet Plī.primū
Delirare. appellata deliratio ē.inde & de
Anus lirare dī a recto recedere . Q đ
ſine mēte āt āiculæ peculiariter delirēt &
Prouerbi fatuæ ſint docet uocabuli etimō. nāq; anū dici autumāt.ab.a pticula priuatiua καὶ νουσ ꝙ ſit ſine
um.. mente & ſenſu ꝓuerbiū ē apud græcos γράων ὕθλοσ.i.uetulaꝝ nugæ.de his q delirāt & nugāt.
Pugilla PVgilares & ſtilū.Vt calāus in charta.& mēbrāis ſcribit.ſic ſtilus in cera.ut inqt Hieronymus in
res. expoſitōe pſalmoꝝ.pugillares āt ſiue pugillaria dici tabellas ceratas:q̄bus antiqui ſcriptitabāt qs
Pugilla ignorat.priſciāus autumat lr̄as dici a lituris ꝑpea ꝙ plerūq; antiqui ī ceratis tabulis ſcribere ſole
ria. bāt & poſtea delere.in codicibus priſiāi mēda inoleuit.in quibus ꝓ ceratis tabulis uulgo igiī cæ
Correcta teris tabulis græci pinacas uocāt.Homerus ſcri.bellorophōti datos in lycia pinacas.Plī.codicilos
menda & pugillares interp̄taī:a Catullo quoq; codicilli dn̄ī.pugillariū uſum ꝑq̄ uetuſtū eē apđ auctores
priſciani. inuenio.iuriſcōſultus titulo de uerboꝝ ſignificatōe indicat pugillares codicillos enunciari nume
Pinaces. ro ſp pluratiuo. Auſōius tñ ἐρικῶσ.i.ſingulr̄ dixit bīpatēs pugillar expedi: EVEniunt.Lege reue
Codicili. niunt.hoc ē redeunt domū & repedāt. TVburcinato:Feſtināter cōeſo.Tuburcīnari.n.ſignificat
Pugillar. raptī cōedere:titinius tuburcinari ſine me uultis reliquias.Plautus in pſa lubido extēplo cupe cō
Tuburci uiuiū tuburcinari.Cato tuburciabundū & lurcabundū dixit ꝑhelluōe & uoratore:q̄ uocabula ut
nari. uetuſta nimis:repudiāda p̄cipit Quintilia.in prio:nā uerbis ut nūmis utēdū ē.q̄bus ſit forma pub
Tuburci lica. CLIuus:loca cliuoſa & p anfractus ſinuoſa uexāt īprimis atq; fatigāt iumēta ſarcinis onuſta
nabundꝰ ANfractibus:Viaꝝ.ſ.& locoꝝ.āfractū dici flexū tradit.M.Varro dictū ab ambitu & frāgēdo:ab
Ob iter. eo leges iubēt in directo pedū octo eē.in anfracto.xvi.i.inflexu. REfectos.Recreatos refocilla
tos.ſignificat.n.nec mīmū qdē laxamētū ſibi p̄bitū fuiſſe. OB iter:Annotādū ob iter hoc ut dicī
q̄ſi ad iter ſeiuncti.ut duæ dictōes eē uideāī: Alias obiter aduerbiū ē ſignificatq; intereundū:Inci
denter:tali de cā.q̄ pticula ueteribus uſitata & Plinio freq̄ns ē. TREpidatōe:Feſtinatōe. Vir.Ne
Rupti laſ trepidate meas teucri defendere naues. Et imus:Corrige unus. RVptū:Ruptos dicius delaſſa
ſi. tos & mēbris fractos.ex diutino.ſ.labore.apud pliniū nō pauca ruptis & cōuulſis medicamenta
Reicula. ſunt tradita:alias rupti dicunī ueſtibus lacertis pannoſi ſentiq; hinc illud amphibolon apud epi
quæ. grāmatarium poetam. qui ſanet ruptos dic mihi galle quis eſt.Nam cum de morbi genere loquī
uideatur:ſignat feſtiuiter ruptos hoc eſt habentes ueſtem laceram & rupto panno diſciſſam : nul
la medela nulloque medico poſſe ſanati. FRVSTRA PASCEMus: Ex Catonis præceptō.qui
boues uetulos armenta reicula . Oues reiiculas . Seruos ſenes . morbolos & ſiquid aliud in
fructuoſum ſuperſit uendi iubet . Reicula autem ut Catonianum uerbuum in tranſcurſu ex

delira & temulēta illa narrabat anicula. Sed aſtans
ego ñ ꝓcul dolebā me hercules qđ pugillares & ſtillū
nō habebā q tā bellā fabellā prænotarē? Ecce cōfecto
neſcio quo graui p̄lio latrōes eueniūt onuſti: nonnulli
tñ īmo prōptiores : uulneratis domi relictis: & plagas
recurātibus:ipſi ad reliquas occultatas ī quadā ſpelū
ca ſarcinas: ut aiebant: ꝓficiſci geſtiūt : prādioq; raptī
tuburcīato : me & equū uectores rerum illaꝝ futuros
fuſtibus exinde tudētes: ꝓducūt īuiā . multiſq; cliuis
& anfractibus fatigatos: ꝓpe ipſā ueſperā ꝓducūt ad
quāpiā ſpeluncā.unde multis onuſtos rebus. rurſum
ne breuiculo qdē tpe refectos ob iter reducunt.tātaq;
trepidatione feſtinabāt . ut me plagis multis obtūdē
tes: ꝓpellētesq; ſup lapidē ꝓpe uiā poſitū deicerent.
uñ crebris æque ingeſtis ictibus. dextero crure : & un
gula ſiniſtra me debilitatum ægre ad exurgendum cō
pellunt,& unus quouſq; inquit ruptum iſtum aſellū:
nunc ēt claudū:fruſtra paſcemus?& alius:qd quod &

plicẽ.dicunť aĩalia:q̃ morbo ſenioue grauia reiiciunť.a reiiciendo uidelicet noĩata .M. Varro in ſcđo de re ruſtica.In gregibus pecuariis delectus quot annis habendus:& reiiculæ reiiciendæ: qđ locũ occupãt eaꝝ q̃ ferre poſſunt fructus. PEſſimo pede:Quaſi dicat malo omine & ſiniſtro pede ſicut.n.dextro pede ad nos illi uenire dicunť q apponant qdpiã boni.Ita ſiniſtro & peſſimo pede. quoꝝ aduentus infortunatus eſt & calamitoſus. VVLturiis pabulũ : Apud antiquos uarie decli- natũ hoc nomẽ eſt:nã & nulť & uulturis.& uulturius recto caſu ueteres dictitarunt. nunc in uſu

peſſimo pede domũ noſtrã acceſſit. nec quicq̃ idonei lucri ex ĩde cœpimus ſed uulnera & fortiſſimoꝝ occi-ſiones Alius iterũ:certe ego cũprimũ ſarcinas iſtas : q̃q̃ ĩuitus ꝑtulerit ꝓtinus eũ uulturiis gratiſſimũ pabulũ futuꝝ ꝓcipitabo. Dũ ſecũ mittiſſimi hoĩes altercãt de mea nece : iã & domũ ꝑuenerã⁹. nã timor ungulas mihi alas fecerat. tũ quæ ferebam⁹ : amoliti ꝓperiter: nulla ſalutis noſtræ cura:ac ne meæ qdẽ necis habita: comitib⁹ adſcitis q uulnerati remãſerãt dudũ recur-runt :relaturi tedia:ut aiebãt nr̃æ tarditatis:nec me tñ mediocris carpebat ſcrupulus cõtemplatiõe cõmiatæ mihi mortis.& ĩpe mecũ. Quid ſtas luci? uel qd iã no uiſſimũ expectas? Mors & hæc acerbiſſima: decreto la tronũ tibi cõparata ẽ:nec magno conatu res ĩdiget:ui-des iſtas ruinas ꝓximas. & præacutas ĩ his ꝓminẽtes ſilices :quæ te penetrãtes qua decideris:mẽbratĩ diſſi-pabũt. Nã & illa ipſa ꝓclare magia tua:nõ uultũ : labo resq; tibi tantũ aſini : uerũ coriũ nõ aſini craſſum ſed hirundinis tenue mẽbranulũ circũdedit. Quin igitur maſculũ tandẽ ſumis animũ? tuæq; ſaluti : dũ licet:cõ

eſt uulť. Ennius: uulturis in ſil- uis miſeꝝ mãdebat homonem Catullus lingua exerta auido ſit data uulturio .M. Tullius in oratõe pro ſeſtio.exierũt malis oĩbus atq; execratõib⁹ duo uul turii paludati.Vultures ut ĩquit Hieronymus.& ante Hierony-mũ Plautus & Plinius trãſmari na cadauera ſentiunt. & triduo aut biduo illuc ꝑuolãt. Vbi ca- dauera futura ſũt : hĩc ĩ captato res & bõa defunctoꝝ inhiãtes ſcitiſſime trãſlatũ nom̃: Martia lis : Cuius uulturis hoc erit ca- dauer: & illud Senecæ uelut ꝓ uerbiale.uultures cadauer expe cta.penna uulturina ſubiecta pe dibus adiuuat parturiẽtes: Au-ctor eſt Ambroſius uulť es nõ ĩ dulgere cõcubitu:atq; ſine ullo maſculoꝝ ſemine cõcipere:uita uulturio ĩcõfeſſo lõga ẽ . adeo ut uſq; ad cẽtũ annos uita eorũ ꝓducať.Romãi ut refert plutar chus nulturẽ ĩ auguriis ut prin cipalẽ obſeruauerũt. cuius aſpe ctu hercules ĩ reb⁹ obeũdis ma xĩe lætabať.ex cadaueribus ſibi eſcã q̃rit.nihil.n.aĩatũ ĩterficere ferť.græci γυποσ uultures appellãt. MItiſſimi:Ironicos. TImor ungulas fecerat:Ex ĩmitatõe Virgiliana ductus color.ſic.n.ĩ ſerio ope ſcriptũ ẽ.pedibus tĩor addi dit alas & qntus Curtius metũ uocat elegãter ſtrenuũ.ꝓpea ꝙ hoĩes ex metu fiũt ſtrenuiſſimi ue lociſſimiq;.a thucydide quoq; dictũ ẽ.tĩor excutit ĩertiã.Aſinus ergo Apuleiãus ex tardo factus eſt ob mortis metũ uolaticus cõtra naturã Aſinorũ:qbus tarditas peculiaris ẽ:hic optĩo epitheto dĩ xit poeta.ſæpe oleo tardi coſtas agitator aſelli.Luciãus.ο δε του θάμα του πε φοβοσ ἀμαισθη τον τησ οδυνησ εθηκεν.i.tĩor mortis detraxit mihi ſenſũ doloris. AMOliti:Remouẽtes exo nerãteſq;:Amoliri.n.ẽ tollere abigere.rẽouere.ide amulcta dicta remedia cõtra mala medicamẽ ta. DVdũ:Paulo ante. COMmiatæ mortis:Quã mihi cõmĩati fuerãt latrões mei. Scrupulus Sollicitudo.& angor.a ſcrupulo lapillo dictus:q calcatus moleſtiã affert.& ut ĩqt Dõatus. nimis moleſtæ ſũt pedibus ſcrupuloſæ uiæ. QVOD iſtas luci:Lego qd ſtas luci:Sermocinatio ẽ quã ſe cũ hẽt Lucius. Apuleius. Luci caſus ẽ ſalutatorius.quẽ uocatiuũ uocãt:Apuleiũ ãt ꝓnomine luciũ dici qs neſcis apud Lucianũ ἄθλιε τι ετι μερεισ ενταυθα:γυπεσ σε και γυπων τεκνα δειπ νησαυσιν.i. infœlix qd hic ẽt mães? Vulturibus.& uultuꝝ pullis erĩs ſagina cœnatica. SIlices Fœminino gñe dixit.ſicut Virg.q ait in bucolico ludicro ah ſilice in nuda cõnixa reliqt.& in ſex to Eneidos.Quos ſup atra ſilex iã iã lapſura cadẽti ĩminet aſſimilis.nã ut docet Quĩtiliãus in prĩo auctoritas ſũmoꝝ uiroꝝ ꝓ rõne ẽ.ſilex ãt lapis ẽ uulgaris duritia ĩdõita.quo uiæ ſternũť.Vñ apđ nos uſitatũ uerbũ ſilicare.qđ ẽ ſilicibus ſternere.Liuius ĩ.x.uia a martis ſilice ad bouillas ꝓſtrata ẽ ubi annotãdũ a liuio dcm̃ eẽ a martis abſolute.ꝓ eo ꝙ ẽ a martis æde ſine tẽplo:q̃ dicẽdi figura priſcis uſitatiſſima:ut ad ueſtæ.ad Veneris.ad apollinis dixeřt Oratius.Terẽtius. Cicero ſubitelli gi uolẽtes ædẽ.ſcrĩ.Pli.pirodẽ primũ ĩuẽiſſe ignẽ ex ſilice.quẽ aſſeruare ĩ ferula docuerit.ꝓmethe us:Auctor ẽ Victru.calcẽ coq̃ndã eẽ de ſilice.tãq̃ ea melior ſit ſtructura.idẽ lapidicias ſilices aſſe-rit duras eẽ nigri ſilices auctoř Pli.optimi ſũt:qbuſdã ĩ locis & rubẽtes. PReclara:Irõicos.ꝓnũciã dũ. MAgia tua:Fotidẽ ſignificat.a q̃ apuleius ĩ aſinũ deformatus ẽ:nũc cõq̃riť ſibi qdẽ ĩ ea trãſfor matiõe effigiẽ aſini & labores aſininos fuiſſe indutos.ꝓ corio autem aſini qđ craſſum eſt & impe

Dextro ſi niſtro pe de.

Vulturi us.

Vulturis.

Vultur captator & heredi peta.

Vulť in auguriis.

Metus ſtrenuus.

Amoliri.

Amuleta

Scrupu lus.

Caſus ſa lutatori us.

Atra ſi lex.

Silicare.

Amartĩs.

Inuentor ignis ex ſilice.

Membranulum.
Qualis.
Quaſillū
Subtilitas mētis ex cute.

netrabile cutē tenuiſſimā qualis hirūdiniana ē fuiſſe circundatā. Attēde mēbranullū dici neutro genere.cū in uſu quotidiano ſit ut mēbrana.& p dimunitionē mēbra nula fœminino genere dicat.pauca.n.iueniūt diminutiua.ut auctor ē Priſciāus:q̄ nō ſeruēt genera primitiuoꝝ:ut hæc rana.hic ranūculus.hoc piſtrinū hæc piſtrilla hic qualus hoc quaſilū.qđ uaſis genus ē ſūt q ſubtilitatē aī cōſtare putēt cute operimētiſq; corpoꝝ:& ea maxīe bruta eē aīalia qbus craſſior ē pellis. unde aſinus brutali īprimis tarditate pditus uī:cuius coriū ē craſſiſſimū.qđ obſtat ſpiritus inati tenuitati. MAſculum animum: Virilem imperterritum,& ut ueteres dicūt extrilidum. QVIN ſumis:Exhortantis particula ē cuius uarietates in conuertenda oratione multiplices curioſus lector agnoſcet:& docet gellius in.xvi. OPORTVNITAtem fugæ: pittacus mitylenens Vnus ex ſeptē ſapientibus dixit hāc ſniam γνωθι καιρον qđ latine ſignificat noſce tps.ſiue tēpeſtiuitatē.ſiue oportunitatem i rebus obeundis.Nā ut inquit ſcite auſōius.cui ñ fuerit ſpectata oportunitas is offēſā ſæpe incidit:plautus i pſeudolo.ipa mihi oportūitas nō potuit oportunius aduēire:itē oēs oportūitatis articulos noui.Teren.quoq;

Dictum pittaci.
Noſce oportunitatem.

ſuliſ? habes ſummā opportunitatē fuge: dū latrones abſunt. An cuſtodiā anus ſemimortue formidabis? quam licet claudi pedis tui calce unica: finire poteris? Sed quo gētium capeſſetur fuga? uel hoſpitium quis dabit? hic quidem inepta:& prorſus aſinina cogitatio. quis enim uiantium uectorem ſuum nō libenter auferat ſecū? & alacri ſtatim nixu lorū: quo fuerā deſtinatus:abrūpto. meq; quadrupedi curſu proprio. nec tamen aſtutule aūs miluinos oculos effugere potui. Nā ubi me cōſpexit abſolutū:capta ſup ſexū & ætatē audacia:loꝝ phēdit.ac me deducer: ac reuocare cōtēdit.nec tñ ego memor exitiabilis ꝓpoſiti latronū : pietate ulla cōmoueor ſed icuſſis i eā poſterioꝝ pedū calcib⁹ ꝓtin⁹

reꝝ oiu; eē primū tps autūat:& a pli.nro dcm̄ ē.Tm̄ tēpeſtiuitas ēt i rapida celeritate pollet ſup q̄re ſcripſi ñ itelligēter i epthalogo. CALce unica: Vnico calcis ictu.mō.n.nō ptē plātæ.ſʒ pcuſſionē pedū plagāq; ſignificat.ut Vir.calcēq; terit iā calce diores. Auctoritas ueteꝝ multa licēter uſurpat & uariis generibus iflectit.iter q̄ calx ē. q̄ dictio.mō maſculino mō fœmino genere pōit:pro calcaneo pedis & pcuſſiōe.ſic ſilius.iā cōpos uoti ferrata calce cruētat cornipedē.In quo imitatus Virgiliū uī ſic ſcribētē.Quadrupedēq; citū ferrata calce fatigat.Notū ē ꝓuerbiū Terrētianū. Nāq; iſtitia ē aduerſus ſtiulū calces ductū ex illa græca παροιμια.προσ κεντρα λακτιζειν.i.cōtra ſtimulū calcitrare cuius meminit eſchyſus.& ab euripide dictū ē. προσ κεντρα λακτιζει θνητοσ ων θεω .i.mortalis exiſtēs cōtra ſtimulū deo recalcitrat. Viantiū:Sidōius Apuleius recētioreſq; ſcriptores uiātes frequēter uſurpāt pro uiatoribus i floridis ut ferme religioſis uiātiū mos ē.uiar uerbū ē quo Ambroſius utit. VEctorē:Me aſinū.ſ.a quo uehaf. NIſi:Lege nixu hoc ē cōatu. & uiribus. DEſtinatus.Deligatus deſtinare.n.pro deligare Apuleio peculiare uerbū ē. Quadrupedi curſu:Quadrupedāte. MIluinos oculos:Acutiſſima & pſpicaciſſima acie oculos ſignare uolēs miluinos dixit:tāq̄ miluus clariſſime cernat notatū qdē eſt a ſcriptoribus idoneis miluū rapaciſſimā eē & famelicā ſēp alitē:q̄ uī artē gubernādi nauigia docuiſſe caudæ flexibus tradunt milui ſolſticiis affici podagra.Aqlæ ut inqt plinius nī clarius q̄ nos cernūt.Vultures ſagatius odorātur liqdius audiūt talpæ.miluinos oculos ſcriptor nullus qđ eqdē ſciā celebrat uelut acumīe oculoꝝ ꝓpollētes ſicut lynceus iter hoīes aqlæ iter aues lynces inter q̄drupedes clariſſimæ oīum cernere. tradūt credibile ē tñ miluo oculos clariores i eē cū ex alto ſpeculatus deuolet ad pdā.cum pullis gallinaceis ex cœlo inſidiet: & circa macella ut docet Albertus magnus carnē ſectet & cadauera. apud Ouidiū & higinū fabula ē de miluo iter ſidera collocato.plautus feſtiuiter nec miīus ſcite dixit coquos eē miluinis & aqlis ungul ſignificaī uolēs furtificas eē & rapaces coquoꝝ māus. SVp ſexū:Facta ē anus ultra ſexū muliebrē audacula & ferocula:cū fœmīæ nāſr timidæ eē ſolēt:Ariſt. lib.viiii.de aīalibus fœmīæ oēs inqt minus q̄ mares ſūt animoſæ excepta panthera & urſa fœminæ.n.i his generibus uidēt eē aīoſiores cū cæteris ſint ꝓculdubio molliores. VErū malitioſiores aſtutiores iſidioſiores fœmīæ ſūt:atq; i enutriēda ꝓle ſollicitiors.Mares cōtra aīoſiores ferociores ſimpliciores miuſq; iſidioſi.hactēus Ariſtoteles.Plinius nī illa ſua breuitate inimitabili.mares inqt i oī gñe fortiores ꝓterq̄ i pātheris & urſis.Xenophō quoq; i lib.q oeconomicus iſcribit & lucius Columella ꝓdiderūt ſexū muliebrē iccirco timidiorē a natura formatū eē q̄ uirilē:qm̄ cuſtodia & diligētia dōeſtica mulierib⁹aſſignāt.metus āt plurimū cōfert ad diligētiā cuſtodiēdi .i. xxvi.pte ſagittarii mulieres hñtes horoſchopū erūt uiragīes hoc ē uirile iplētes officiū. & uirilitate maſcula aioſæ. EXitiabilis ꝓpoſiti.Quo.ſ.ꝓpoſuerāt decreuerātq; me ſæuiſſimo mortis gener mulctare:cuius ego memor nulla i fœminā pietate cōmoueor. CALcibus:Percuſſiōibus.expone ut ſupra.illud adde.q̄ calcē antiq dicebāt quā nūc metā uocāus.& p fine uſurpabāt.M.Tulli

Heptalogus libellus.
Calx calcaneum & percuſſio.
Prouerbium.
Viantes.
Viare.
Deſtinatus deligatus.
Miluini oculi.
Aquilæ oculatæ.
Vultures ſagaces.
Talpæ auritæ.
Miluus i cœlo.
Miluinæ ungulæ.
Fœminæ maribus timidiores.
Calx

us qm̃ ſumus ab ipſa calce eius interpellatõe reuocati.huiſce rei meminit Seneca libro epiſtolarũ
moraliũ unde uigeſimo. APplaudo terræ:Allido ad terrã.applodere.n.& cõplodere ſignificãter Applodere.
& proprie dr̃ plauſũ edere illiſis iter ſe mãibus.& palma cũ palma collata. cæteꝝ cũ qđ allidit̃ ad
terrã ſonitũ & plãctũ facit:propterea applodere elegãter dr̃ ad terrã cũ ſonitu dare.græci ποππυ
ζειμ dicũt. qđ & ſibilare ſignificat.plinius ſcribit pictũ fuiſſe poppizõta itelligi uolẽs. uel mãibus Poppyzõ
plaudẽtẽ.uel ſibilãtẽ:Seneca i ſcđo qſtionũ.mãus iter ſe clauſæ plauſũ edũt.auerſæ iter ſe mãus

applaudo terræ. At illa q̃uis humi ꝓſtrata: tñ tenaciter loro iherebat:ut me ꝓcurrẽte aliq̃tiſꝑ tractu ſui ſe queret̃.& occipit ſtatĩ clamoſis ululatib⁹ auxiliũ ualidioris mãus iplorar̃.ſed fruſtra:fletib⁹ caſſum tumultũ cõmouebat. qppe cũ nullus adforet: q ſuppetias ei ferre poſſet:niſi ſola illa uirgo capticia. quæ uocis exitu ꝓcurrẽs:uidet hercules memorãdi ſpectaculi ſcenã. nõ tauro ſed aſino dependẽtẽ directe aniculam.ſumptaq; conſtantia uirili facinus audet pulcherrimum. ex torto etenĩ loro manibus eius: me placitis gãnitib⁹ ad impetu reuocatum gnauiter inſcendit.&ſic ad curſum rurſum incitat. ego ſimul uolũtariæ fugæ uoto: & liberãdæ uirginis ſtudio: ſed & placarũ ſuaſu: quæ me ſepicule cõmonebãt: equeſtri celeritate q̃drupedi curſu ſolum replaudens. uirginis delicatas uoculas: adhĩnire tẽptabã.ſed & ſcalpẽdi dorſi mei ſimulatõe: nõnunq̃ obligata ceruice pedes decoros puelle baſiabã. Tũc illa ſpirãs altius:cœlũq; ſollicito nutu petens: Vos inqt ſupi tandẽ meis ſuꝑmis ꝑiculis opẽ facite.

collisæ nõ plaudũt: ſed palma cũ palma collata plauſũ facit. græci tradũt morẽ fuiſſe apud priſcos ἀστραπαῖς ποππύζειμ hoc ẽ fulgetris applodere ſiue iſibilar̃. hic illđ plinianũ.fulgetras poppyſmis adorare cõſenſus gẽtiũ ẽ.ubi poppyſmi ꝓ cõploſiõibus accipiũt̃. quãuis nõ pauci multi codices pliniani ſint.iqbus ita legitur. fulgetras adorare cõſenſus gẽtiũ ẽ:omiſſa dictõe illa poppyſmis.& nũc quoq; pleriq; oẽs. fulgetras ſigno crucis.uel adorãt uel defẽdũt: i oratoribus pedibus ſuploſio loco & tẽpeſtiue uſurpata laudẽ affert.ſi uero crebra ẽ. iepti hoĩes eẽ dr̃:auctores Quitiliãus & Cicero. TRActatu: Tractõe dũ trahit̃ iherẽs.ſ.loco Occipit:Incipit Luciãus tradit uetulã cauda correpta aſinũ retẽtaſſe. CAſſũ:Inanẽ irritũ in efficacẽ.uocabulo ab aranearũ caſſibus ducto. ꝙ ſint leuis hac nullius põderis Virgilius in ſecũdo dixit caſſũ lumĩe pro pri-

Fulgetraſ poppyſmis adorare. Supploſio pedis. Caſſum. Capticia. Empticia Facticia.

uatũ.ſicut plautus caſſã dote i aulularia poſuit pro carẽtẽ dote. SVppetias:Auxilia. CApticia:
Dictio ẽ eadẽ formula a capta iclinata.qua ab empto empticius.a facto facticius.ſignificat captam
ſiue captiuã: ſicut ẽpticius ẽptũ facticius fcm̃.M.V.i tertio de re ruſtica:hic aprũ glãs cũ paſcit em
pticia facit pinguẽ:illic gratuita exilẽ.Luciãus & græci αἰχμάλωτομ dicũt capticiã. Exitu:Cũ ſi
ne clamoris anilis.mali legere excitu ut ſignificet excitatõe uocis & iclamatõe uirginẽ ꝓcurriſſe.
HERcules:Ius iurãdi aduerbiũ ẽ. SCEnã:Apparatũ i eodẽ ſignificatu ſuperius quoq; accipitur
ſcena: Trãſlatio a ſcena hiſtriõica.cuius apparatu.ſpectacula exhibẽt̃. NON tauro:Alluſit ad fa
bulã europæ:q tauro auecta ẽ.q fabula i ſcenicis ſpectaculis Romæ edita ẽ. PLAcitis gãnitibus:
Voces iqt & ſuſurros adhibebat uirgo illa capticia:qbus ut pote placẽtibus reuocatus ſũ ab ipetu
fugæ prebuiq; facile dorſũ aſcẽſuræ puellæ. GNAuiter:Strenue ac perniciter. EQVEſtri celeri
tate:Lucianus. κατω τωτε ερωτι της φυγης και τη της κορης σπουδη εφυγομ ιπποδρο
μω ideſt ego fugæ amorẽ & puellæ ſtudio fugiebam curſu equino & celeritate. SEpicula:Sæpe Sepicule.
SVAſu: Suaſione & incitamento. SOlum replaudens:Terram ungula quadrupedaute reper
cutiẽs.id qđ fieri ſolet ab equo iumẽto Aſino pniciter curſitãtibus. ADhinire:Quodã quaſi hi Adhĩnir̃.
nitu reſpõſare recãere.maluit ãt adhĩnire dicere q̃ rudere:cũ hinire equorũ ſit:rudere Aſinorũ tã
quã eqnã naturã imitaret̃.ſitq; honeſtius uerbũ:Getæ ipatori Romão familiare fuit haſce qſtio Porcelli
nes grãmaticis propõere.ut dicerẽt ſingula aĩalia qũo uocẽ emitterẽt.ut exẽpli cã Agni balant. gruniunt
Porcelli gruniũt.Elephãti barriũt. Ranæ coaxãt:eq hiniũt. SPirãs altius:Quidã legũt ſuſpirãs Elephãti
ut ſit imitatio Virgiliana ex illo uerſu:ſuſpirãs imoq; trahẽs a pectore uocẽ utraq; lectio erudita barriunt
utraq; poetica ẽ ſpirare altũ os dr̃:q cũ fiducia ferociaq; elatior ẽ.ſuſpirare altũ ẽ.ſuſpiria ab imis Spirare
ꝑcordiis trahere. OPEM facite:Succurrite atq; opitulamini.ueteres iouẽ cognomẽto opitulum altum.
coluere ꝙ opẽ idigẽtibus ferret.opẽ quoq; deã uenerati ſũt.ꝙ ipſius ope.i.auxilio uita cõſtet: hu Opitulus
mãæq; uitæ alimẽta qrũt̃.uel ꝙ ops ẽ terra.& hic oẽ opus cui feriæ dedicatæ dicũt̃ opalia. q dies iupiter.
erat poſt ſaturnaliam. auctor Auguſtinus. Lucianus ſic.η δε παρθενος τοις μεν θεοις ευχε Opalia.
το σωσαι αυτην τη φυγη .i. uirgo qdẽ deos rogabat. ut ipſã i fuga icolumẽ ſeruarẽt. COE Cœlum
lũ petẽs Ariſtoteles i.ii.de cœlo & mũdo refert antiquos cœlũ diis aſſignaſſe.ñi quoq; Apuleius deorum.

in Coſmographia teſtat̃ deū hr̃e in arduis arcibus ſolū cōſecratū.ideoq; mortales cœlū ſuſpicere
ſolēt ī p̄catiōibus.tāq̄ ī domiciliū deoꝝ ac ſedē.plinius.ſic hominū terra.ut cœlū dei. LItatū eſt
Debet īqt mala fortūa ſatis ſupq; placata eē cruciatibus & erūnis.q̄s hactēus p̄peſſa ſū.litare.n. ſi
Litare. gnificat ſacrificio facto placaſſe numē:qđ aliubi copioſiſſime explicatū leges:malæ āt ſceuiētiſq;
fortūæ placat̃ numē calamitatibus.cruciatibus & erūnis.talibus.n.piaminibus gaudet fortūa du
Mars αἱμοχαρὴς rior.ſicut mars cognominat̃ a græcis αἱμοχαρὴς quaſi ſanguine gaudēs:malæ āt fortūæ ara ī
Ara malæ fortunæ. exq̄lliis cōſecrata fuit: cuius pli
nius &.M.Tullius meminerūt.

& tu fortūa durior: iā ſeuire deſine. ſat tibi miſeris iſ-
tis cruciatibꝰ meis litatū ē: tuq; p̄ſidiū meæ libertatis:
meæq; ſalutis: ſi me domū p̄uexeris īcolumē: parenti-
buſq; & formoſo proco reddideris: q̄s tibi gratias phi
bebo: quos honores habebo: quos cibos exhibebo? iā p̄
mū iubam iſtā tuā p̄be pectinatā meis uirginalibus
monilibus adornabo. frontē uero criſpatā: prius deco
riter diſcriminabo. Caudæq; ſetas incuria congeſtas:
& horridas compta diligentia perpolibo. bulliſq; mul
tis aureis inoculatū. ueluti ſtellis ſideris relucētem: &
gaudiis populariū pōpaꝝ ouantē. ſinu ſerico p̄geſtās
nucleos: edulia mitiora. te meum ſoſpitatorē cotidie

TVq; p̄ſidiū: Verba hæc per
apoſtrophā fiūt a uirgīe ad Aſi
nū: quē libertatis ſalutiſq; ſuæ
p̄ſidium uocat: cū illius ope &
dorſo effugiū iuenerit: apđ Lu
cianū ſic iqt. ἤν με ἔφη κομί
σῃς πρὸς τὸν πατέρα ὦ κά
λε σὺ ἐλεύτερον μὲν σ' ἐπαυ
τὸς ἀφήσω κριθῶν δὲ μεδί
μνος ὁ ἐσταῖς οἱ ἐφεκάς.
τῆς ἡμέρας τὸ ἄριστον.i.ſi
me īqt ad patrē p̄uexeris o for
moſe te libeꝝ eē ſinā tibiq; quo
Medimnus. tidie pro prādio dabit̃ medim
nus ordei. ē āt medimnus græ
cis mēſuræ nomē.quē nr̃i mo
diū īterp̄tāt̃ de quo priſciāus & Auſōius. PROco: Qui me expetit uxorem. græci μνηστῆρας
Iſocolon ꝓcos uocāt. QVOS honores: Exornatio rethorica eſt græci iſocolon uocāt.a nr̃is dr̃ cōpar hī
Compar. ſce āt exornatiōibus oppido q̄ frequēs ē Lucius noſter. IVbā: Scilicet Aſinā. PEctinā.a plinio
Pectinar̃. pectinari ſegetē ē cratibus dētatis q̄ſi pectinibus herbas p̄ide ac capillos pectere: errāt grāmatici q̄
Pectita autumāt pectiare uerbū latinū nō eē.qbus plinius Apuleius cæteri reſtagāt̃: quoꝝ auctoritas apđ
tellus. me pluris ē quā illoꝝ regulæ & decreta. Elegāter pectita tellus dr̃ Columellæ pro pectinata. quā
Diſcriminare. ītelligi uult diſcriminatā repurgatā.& deterſo ſqualore niteſcētē. DIſcriminabo: Diſcriminare ē
diuidere & ūt īqt Donatus Virgilianus īterpres ī.xi.Eneidos cōmētario.diſcriminare ē proprie
Diſcerniculum. ſpeciē a ſpecie ſeparare: ut expōas diſcriminabo comā diſcerniculo diſtīguā & diuiſiōe cōponā.eſt
āt diſcerniculū acus.qua capilli mulieꝝ ante frōtē diuidūt̃. a diſcernēdo dictū de quo.M. Varro
Diſcrimē ſic.diſcerniculū ē quo diſcernit̃ capillus pectē qđ p̄ eū explicat̃ capillus.a diſcernēdo quoq; diſcri
Diſcrimē minē capitis deducit̃ qđ ſignificat diuiſionē capilloꝝ muliebriū atq; diſſeparationē.de quo Oui
Diſcriminatim. dius: cōpoſitū diſcrimē erit. diſcrimina lauda.ab hoc uerbo diſcrimino fit aduerbiū diſcriminatī
qđ ſignificat ſeparatī.& diuiſim.ſicut ecōtrario indiſcriminatī uſurpāt eruditi pro eo qđ ē promi
Indiſcriminatī. ſcuæ & indifferēter. INcuria: Negligētia. Oratius.offendat maculis quas aut iucuria fudit.apud
antiquos ſi quis eques Romāus equū hr̃e gracilentū.aut paꝝ nitidū uiſus erat opere cenſorio im
Incuria. politiæ notabat̃ id uerbū ſignificat.quaſi dicas incuriæ. Catonis Tuſculani ſcitū illud celebrat̃.ma
Impolitia. gna inquit cultus cura eſt.magna uirtutis incuria.caudæ præter hominē ac ſimias ſūt oībus fere
aīalibus & oua gignētibus.ſetoſæ ut equis bonū caudis lōgiſſimus caulis.atq; in ima parte hirtꝰ
idē Aſinis lōgior q̄ equis.ſed ſetoſus ueteris.ueteria āt dicūt̃ aīalia q̄ ueheūt ut ſupra affatī expli
Bullæ cauimus. COMpta: Culta exornataq; purior lectio ē cūcta.ut dicat ſe oī diligētia p̄politurā ſe
tas aſininæ caudæ globoſas: & p̄rius ienodabiles diutia īcuria negligētiaq;: diſcrimināđi atq; ex
Hō bulla eſt. pediēdi. BVLlis aureis. Hoc ī loco bullæ ſignificāt̃ ornamēta illa orbiculata extuberātiaq;: qbus
tāq̄ oculis ephippia equoꝝ & pectoralia & habenæ exornari ſolēt: alias bulla tumor ē momētari
Bullare us ī aq̄ repēte deficiēs.īde p̄uerbiū illud Varrōianū. hō bulla ē.bullare uerbū ē qđ ſignificat bul
las facere.ut apud celſū ſi uria bullat: Alias bulla p̄ geſtamīe & ornatu īgēuoꝝ pueroꝝ accipitur:
Inoculatus. ſup q̄ re ī cōmētariis Suetōii copioſiſſime. Annotauimus. INoculatū: Decēter dixit.q̄ſi oculis lu
minoſū.alludēs uidelicet ad bullaꝝ effigiē.q̄ ueluti oculos rep̄ſētāt.ioculare apđ ſcriptores Agri
Inocular̃ uerbū ruſticum. colatōis.ē īſerere arbores ea īſitōe: q̄ ioculatio noiat̃.quā teſte plinio docuit ipſa natura.uel ut alii
uſus.fit āt gēma ſiue oculo exciſo ex alia arbore.& ī aliā arborē īcluſa. Virgil. ioculatiōnē ſignat
ſcribēs ī Georgicis. Nec modus īſerere. atq; oculos īpōere ſimplex. Emplaſtratio eadē ferme eſt q̄
Inoculatio īſitio. & inoculario.ideoq; dixit plinius.emplaſtri ratio ex inoculatōe & ipſa natura uideri pōt: palladius
perſicus inquit inoculari poteſt.quod & emplaſtrari dicitur.inoculatio omnium inſitionum fœ
Emplaſtratio. cūdiſſima eſt. PROgeſtans nucleos: Pollicet̃ puella.ſe ſinu ueſtis & quidē ſericæ nucleos ſcitio
ris ſaporis geſtaturā.quibus aſinū opimet ſaginetq;.quē eleganti uocabulo ſoſpitatorem appellat
propterea ꝙ eam ſoſpitauerit.ſaluāq; eduxerit.ex manibus latrocinalibus.ſoſpitare.n. ſaluare eſt.
& cōſeruare:

ſiginabo. Sed nec inter cibos delicatos & ociū profundū:uitæq; totius beatitudinē:deerit tibi dignitas glorioſa: nā memoriā præſentis fortunæ meæ: diuinæq; prouidētiæ ꝑpetua teſtatione ſignabo.& depictā ī tabula fugæ pſentis imaginē: meæ domus atrio dedicabo. Viſetur & in fabulis audietur. doctorūq; ſtilis rudis perpetuabitur hiſtoria Aſino uectore uirgo regia fugiens captiuitatē: Accedes antiquis & ipſe miraculis. credimus etiam exēplo tuæ ueritatis: & Phryxum arieti ſupernataſſe. & Arionem delphino gubernaſſe.

& cōſeruare: Ennius.Regnū noſtrū ſoſpitēt ſupſtitentq;.hinc iuno ſoſpita dicta.cuius.M.Tullius Ouidius.Liuius.cæteri meminerunt: Deus quoq; ille genitor oīum & architectus bono epitheto dictus ſoſpitator:cuius nutu cūcta regūť:& cōſeruāť.Nucleos aūt hoc ī loco nō tā pineos & ex nucibus intelligo q̄ ex ope piſtorio cōcinnatos.a dulciario.nuclei nucis pineæ ſitim ſedāt.& acrimoniā ſtomachi renibus & ueſicæ utiles.græci στροβυλους uocāt.Iuriſcōſultus titulo de uerboꝝ ſignificatiōe inqt ītegros ſtrobylos de pinu ligni appellatione cōtineri. SAGInabo:Saginarium dici uoluerūt ueteres locū ī quo ſagina.i.pinguitudine gliſcerēt aialia & opimarēť. M.Varro in tertio de Re Ruſtica.ad ſaginādum inqt eligūt pullos circiter ſexquimēſes q̄ ſunt nati: eos includūt in ſaginario.nucleos aūt mellitos & eſculētos pollicetur Aſino peride ac hūanū guſtatū habēti:cū alioqui cibaria hmōi nō faciāt ad palatū Aſini: cui ut inqt heraclitus & repetit Ariſtoteles ī.x.ethicoꝝ iucūdius eſt fenū auro. OCIVM ꝓfundū:Tāquā iumētis ociū ſit finis beatitatis: in quo multi ſūmū bonū poſuere.& ī ociū tāq̄ portū pfugerūt.qđ ut inqt Oratius.neq; gēmis neq; purpura neq; auro uenale eſt. NON deerit dignitas:Promittit Aſino id qđ ſapiētes uiri īprimis expetēdū eē cēſent ocioſam.ſ.dignitatē.M.Tullius in Oratione ꝓ ſeſtio:id qđ ē pſtātiſſimū maximeq; optabile ſanis & bonis & beatis cū dignitate ocium. PERpetua teſtatione:Cōſtituā inqt monumētū qđ ꝑpetuo teſtetur ꝓpagetq; poſteritati hāc meā fortunā & fugā. ATRIO dedicabo: Ex ritu īſtitutoq; antiquorū in atrio dedicaturā ſe dicit tabulā:Cuius pictura exprimat Aſinū uirginis ſoſpitatorē.Nāq; apud maiores in atriis ceræ imagines ſingulis diſponebāť armariis. obiter ſpectādus eſt Ouidii uerſus penſiculate.qui libro amoꝝ prīo ſic legi ſolet.Nec te decipiāt ueteris qnquaria ceræ.Quid ſint quinquatria triuialibus quoq; Grāmatiſtis notiſſimū eſt.Sed q̄ bene hoc in loco cōueniat dictio hæc nō diſpicio.extortus nimirū ē intellectus ille: q fertur.nec elegātiæ poeticæ ſatis q̄drās. Quo circa ſenſu curioſe perpēſo ita legēdū opinor.Nec te decipiant ueteris plena atria ceræ.hoc intellectu puro ſane & lucido.inqt lena ad puellā ne decipiat te amator ꝓ nūmis afferēs ꝓnobilitatē & ſtēmata familiæ.oſtentāſq; atria plena auoꝝ imaginibus. & ita docet in amatore ſpectandū eſſe marſupiū nō ſtēmata.De atrio pleno fumoſis imaginibus in hūc ſenſum.M.Tullius & Seneca cōmeminerūt.Repoſitoriū quoq; ibidē erat tabulaꝝ pictaꝝ.qđ pinacothecen ex re dixere: de qua mētio apud Pliniū.& Varronē.docet Victruuius qua magnitudie cōſtituēdæ ſint pinacothece. ASIno uectore uirgo:Erit inqt res nouis annalibus memorāda.& ſtilo hiſtorico celebrāda: ꝙ uirgo euaſerit captiuitatē Aſino uectore liberata. PHRYxū arieti:Mythici tradūt.& memorat higinus phryxū & hellen eius ſororē arieti īpoſitos iras nouercales.& paternū furorē p undas profugiſſe.hellen ī pōtū decidiſſe.a cuius noīe dictus ſit heleſpōtus. phryxū colchos ꝑueniſſe incolumē:& Arietē Ioui imolaſſe.pellē in tēplo fixiſſe.& arietis ipſius effigiē ab Ioue inter ſidera conſtitutā.Eſt aūt Aries in cœlo ſignū æqnoctiale regale.a græcis crios dictū.ꝙ cū in eo ſigno ſol fuerit inter diē & noctē quodāmodo iudicat:tropicū diciť ꝙ ī eo ſol uernū tēpus faciat: uer enī initiaŕ ſole in arietē ingreſſo.auctor Firmicus maternus ī prīo matheſeos:ꝓdiderūt aureā habuiſſe pellē Arietē phryxi pp caritatē.ad quā in colchida ꝓfecti regio gn̄e dicunť argonautæ.Euſebius chronographus.affirmat ideo ariete fingi uectū phryxū.qa naui fugit nouercales inſidias:cuius iſigne erat aries. ET arionē:De arione citharedo famigerato.qui delphino uectus eſt ſcribūt Plinius. Solinus cæteri.copioſiſſime oīum Gellius & herodotus:de quo cecinit Ouidius in ſecūdo faſtoꝝ Quod mare nō nouit:q̄ neſcit ariona tellus.Strabo uulgatæ hiſtoriæ de rogās fidē a ꝑdonibus in mari obrutū arionē fuiſſe aſſeuerāter affirmat.ſed fabulæ argumētū uel potentiſſimū eſt: ꝙ ſimulacra duo ænea ad tenaꝝ laconiæ ꝓmōtoriū uiſebāť Delphinus uehens & hō īſidens: ꝑterea affatim exēploꝝ eſt.qbus ꝓditur pueros a delphinis amaſiis ꝑ maria uectos eſſe q̄ fidē faciunt. ut iqt Plinius:ut credať arionē quoq; fidicinē interficere nautis in mari parātibus ad intercipiēdos eius q̄ſtus eblanditū:ut prius caneret cithara.cōgregatis cātu delphinis eū ſeieciſſet ī mare exceptū ab uno tenaꝝ in littus ꝑuectū:ꝓ quo facto īter ſidera delphin eſt collocatus.Scio alios quoq; cauſas tradi cur delphin īter ſidera figuratus ſit. ſub quo ſidere nati erunt petaminarii.& petauriſtarii ut docet Firmicus maternus nouiſſimo matheſeos uolumīe: ſunt aūt petaminarii q ag- litate corpis q̄ſi uolare uideāť:uñ & nomē.græce enī πεταμαι ſignificat uolo uolas.ſignificatio petaminario

Soſpita. Soſpitator. Soſpitaŕ. Soſpita iuno. Strobyli qui. Saginarium. Fenum aſino iucundius auro. Ocium portus. ocioſa dignitas. In atriis imagies ceræ. correctus ouidii uerſus. Pinacothecæ. Fabula phryxi. Helleſpōtus unde Aries in cœlo. De ariōe delphini amaſii pueroꝝ. Nati ſub delphine petaminarii. Petauriſtarii.

Petauri- rũ haud multũ diſſidet a petauriſtariis: quos & petauriſtas appellãt:de petauro qs ignorat illa q̃ tra
ſtæ. duntᷣ a cõmẽtatoribus Iuuenalis & Martialis?nihil notius:Arion quoq; nomẽ ẽ eq memoratiſſi-
Arion mi.ꝑconio poetaꝝ:cuius dñs fuit adraſtus.q̃ex neptuno & cerere natus dr̃ hũano dextri pedis ue
equus. ſtigio. EVRopã tauro:Notiſſima europæ Agenoris filiæ fabula ẽ:quã Iupiter ĩ tauꝝ deformatus
Europa. exphenice exportauit in cretã.a cuius noĩe tertia pars terraꝝ Europa noiatᷣ:hĩc illud Oratianũ:tua
ſectus orbis noĩa ducet. Pythagoras ex ære tarẽti fecit egregiã Europæ imaginẽ tauro inſidentis.

& europã tauro ſupcubaſſe. Quod ſi uere Iupiter mugiuit in bouẽ:põt in aſino meo latere aliqd:uel uultus hoĩs:uel facies deoꝝ. Dũ hic identidẽ puella replicat: uotiſq; crebros ĩtermiſcet ſuſpiratꝰ: ad quoddã peruenimus triuiũ: uñ me arepto capiſtro dirige dextrorſum magnope geſtiebat.qđ ad parẽtes eiꝰ ea.ſ.iretᷣ uia. Sed ego gnarꝰ latrões illa: ad reliqs cõmeaſſe p̃das rẽitebar fortiter.atq; ſic ĩ aĩo meo tacitꝰ expoſtulabã. Quid facis ĩfœlix puella?qd agis? cur feſtinas ad orcũ?qd me is pedibꝰ facere cõtẽdis. Nõ.n.tãtũ. uerũ ẽt me ꝑditũ ibis. Sic nos diuerſa tẽdẽtes & in cã finali. đ ꝓprietate ſoli:ĩmo uiæ heriſcũdæ cõtẽdẽtes. rapinis ſuis onuſti corã dep̃hendũt ipi latrones. & ad lunæ ſplendorẽ: iã inde lõgius cognitos riſu maligno ſalutant. & unus e numero ſic appellat quorſum iſtam feſtinãti ueſtigio

Hiſtorici tradũt Europã a cretẽ
ſibus raptã eẽ naui. cuius fuerit
ĩſigne taurus:Ideoq; fingi a tau-
ro auectã. Notabile illud. & ad
fœmineũ ſexũ cõmendãdũ ma
orbis ter- xĩe ꝑtinẽs orbẽ terraꝝ a nomi-
ræ a fœ- nibus fœminaꝝ nũcupari.nãq;
minis di Aſia dicta ẽ a nympha:exqua &
ctus. iapeto oritᷣ ꝓmetheus. Europa
Aſia. ut diximus ab europa agenoris fi-
Europa lia: Libya quæ ẽ Africa a Lybia
unde. Epaphi filia.ꝙ ſi talia ſcirẽt mu-
Lybia. lieres nr̃i tpis:q̃ inſolẽter gloria
rẽtᷣ: q̃ ſe ſe iactãticlæ extollerẽt:
q̃ ſibi ipſis placerẽt.& quotidia-
no iurgio uiris opprobarent. ꝙ
muliebre gẽus foret lõge q̃ uiri
le p̃ſtãtius: ꝙ fœmĩæ nomẽ or-
bi terraꝝ ĩdidiſſent: ꝓide uiros
moneo. ut hæc ueluti myſteria
habeãt ĩ ſanctuariis.nec ꝓdãt in
Entheus. cœtu fœminaꝝ:ne ille ex ĩſolẽ-
Enthuſi tibus fiãt ĩſolẽtiores. MVgiuit ĩ bouẽ:Q ñ.ſ.factus taurus Europẽ uexit:ob id dr̃ taurus ĩter aſtra
aſmos. eẽ cõſtitutus.ĩ cuius pria pte qcũq; habuerit horoſcopũ erit uates Entheus.i.diuinus.& numĩe af-
Suſpiratꝰ flatus.q̃ dictio frequẽs ẽ apđ ſcriptores. dixit Cicero enthuſiaſmos abeẽ ꝓ afflatu poetici furoris.
Prouer HIC:Ideſt hæc. Idẽtidẽ:Frequẽter. SVSpiratus:Suſpiria nomẽ ẽ q̃rti ordinis.ſic Ouid.ĩ.xiiii.
bium. Reſpicit hũc uates.& ſuſpiratibꝰ hauſtis. AD triuiũ:Luciãus biuiũ.græce.n.ait.διπλήολοσ.apđ
In triuio græcos ẽ ꝓuerbiũ huic loco cõgruẽs εμτριοδωειμί.i.ĩ triuio ſũ.dr̃ ãt de his q incerti ſũt & nuta
ſum. bũdi ĩ negociis obeũdis.ppea ꝙ εμτριοδῶ ĩ triuio poſitus neſcit q̃ uia ire debeat. DEXtrorſum:
Dextror Ad dextrã ptẽ.Oratius ille ſiniſtrorſũ hic dextrorſũ. GNArus:Scius & callẽs. EXpoſtulabã:Cõ
ſum. querebar ſubaccuſabã.expoſtulare enĩ ẽ ut inqt Donatus:cõqueri apđ illũ ipm q peccauerit poſtu
Expoſtu lare de illo apđ alteꝝ:eodẽq; ſignificatu poſtulatio & expoſtulatio uſurpãtᷣ. MEIS pedibus. Vt.ſ.
lare. pedes mei.te ducãt ꝑditũ ĩ manus latronũ. IN cã finali:Verba ſcite & cõducẽter uſurpat iuriſcõ-
Poſtulatᷣ ſultoꝝ:apud quos tituli ſunt finiũ regundoꝝ.familiæ herciſcũdæ. & q ſit ꝓprietarius.& q fructua-
Expoſtu rius. Actio ĩ agris uectigalibus & ĩter eos q uſũ fructũ hñt. uel fructuariũ & dñm ꝓprietatis uicini
latio. fundi.& ĩter eos q iure pignoris poſſidẽt cõpetere põt.ĩ finalibus q̃ſtiõibus: ut ĩqtᷓ Papinianus.ue
Finales tera monumẽta ſequẽda ſũt:familiæ uero hirciſcũdæ nomẽ dr̃.hereditatis diuidẽdæ.ubi familia
q̃ſtiones accipitᷣ ꝓ pecunia & rebus hereditariis.qđ docẽt iuriſcõſulti titulo de Verboꝝ ſignificatiõe allegã
Familia tes legẽ.xii.tabulaꝝ:cuius hæc ſũt uerba:agnatus ꝓxĩus familiã hẽto.hoc ẽ hereditatẽ. In eadẽ ſi-
herciſcũ gnificãtia dcm̃ ẽ illud ab Aulo Gellio familiã pecuniãq; ſuã prãdioꝝ gurgitibus ꝓluiſſent: in eo
da. dẽ ſignificatu apud Terẽtiũ quoq; familiã dici repies.p familiæ herciſcundæ actionẽ: ut ĩqt Vlpia
Familia nus diuiditᷣ hereditas.q̃ qdẽ actio ꝓficiſcitᷣ ex lege.xii.tabulaꝝ. Nãq; heredibus uolẽtibus a cõio-
hereditaſ ne diſcedere neceſſariũ uidebatᷣ aliquã actionẽ cõſtitui:q̃ ĩter eos res hereditariæ diſtribuerentᷣ.ſi
De uia cut ergo ĩter litigatores de ꝓprietate ſoli litigatᷣ:ſicut q̃ſtiões finales exiſtunt ĩter coheredes de fa-
herciſcũ milia herciſcũda.hoc ẽ hereditate diuidẽda:ita feſtiuiter decẽtiq; trãſlatiõe ĩqt Apuleius ſe cõten
da. diſſe cũ puella de uia herciſcũda cũ illa dextrorſũ tẽderet.hic uero ſiniſtrorſũ. Tota res ẽ ex uerbis
Correcta Iuris ciuilis ſciẽter apteq; trãſlata.Feſtus Põpeius erectũ dici tradit a coercẽdo dcm̃. Vnde & herci
dictio fe ſcũdæ ĩqt.& eriſci.uiđor legiſſe.apđ.M.Tulliũ erciũ cieri.qđ & legi põt erciſci ex hac feſti auctori
ſti. tate.cuius uerbũ corrigo ut ꝓ erectũ legas ercium.herceus uero Iupiter dictus ex eo ꝙ ĩtra cõſepta
Erceus & penetralia domi colitᷣ:quẽ & penetralẽ uocãt.græce.n.ἕρκοσ dr̃ ſeptũ. De ioue herceo.Ouid.
iupiter. Lucãus.cæteri. AD lũæ ſplẽdorẽ Luciãus.καὶ πορροθεν ευθυσ προσ την σεληνην εγνωσαν
Apellat τουσ δυστυχεῖσ αἰχμαλοτουσ.i.& ꝓcul ſtatĩ ad lunã cognouerᷣ ĩfœlices captiuos. APPEL
creditor. lat:Alloquitᷣ.alias appellare uerbũ ẽ creditoris quo debitorẽ ſup debita pecunia cõpellat.apđ Co
Nomina lumellã Alphius fœnerator dixiſſe ſeueriſſime fertᷣ optia noĩa nõ appellãdo fieri mala:ubi noĩa ꝓ

debitoribus accipiūtur. LVCVbratis uiā:Quaſi nocturno tēpore ad lucubrationē cōficiatis.Do
cet Columella.quēadmodū Agricola debet ad lucubrationē ueſptinā palos decē.uł ridicas qnq;
cōficere:totidēq; p antelucanā lucubrationē.uocāt aūt ridicæ pedamēta.q̄ optima ī uineā ſolēt af
ferri ex quercu & iunipero.alibi correximus mēdoſū Plinii locū apud quē i.xvii.nō ridicæ lege
bat ſed radice. NOctis intēpeſtæ:Intēpeſtā noctē dicūt mediā.& tenebricoſā.Helius dicebat itē
peſtā eē id noctis tēpus qđ agēdis rebus minime idoneū ē:qđ alii cōnubiū appellāt:q; fere oēs cu

Lucubratio ueſptina ante lucana. Ridicæ. Nox intempeſta cōnubiū Silentiū noctis. cōticiniū laruæ terriculamēta. Fatui fatuelli. Ozellus. Laruati.

lucubratis uiā:nec noctis intempeſtæ manes: laruaſq; formidatis? An tu pbiſſima puella parētes tuos īterui ſcere pperas? Sed nos & ſolitudini tuæ præſidiū pbebim⁹:& cōpendioſum at tuos iter mōſtrabim⁹.& uerbū manu ſecutus:præhēſo loro retrorſum me circūtorquet: nec baculi nodoſi quē gerebat ſuetis ictibus tēperat. Tūc īgratis ad prōptū recurrēs exitiū reminiſcor doloris ungulæ. & occipio nutanti capite claudicare. Sed ecce inqt ille q me retraxerat: rurſum titubas & uacillas? & putres iſti tui pedes fugere poſſunt. ambulare neſciunt: At paulo ante pinnatam pegaſi uincebas celeritatem Dū ſic mecū: fuſtē quatiens benignus iocatur comes. iā dom⁹ eorum extremā loricā pueneram⁹. & ecce de quodā ramo pceræ cupſſus: induta laqueū

bent. alii ab eo quod ſileretur.ſi
lentium noctis. quod Plautus
cōticiniū uocat. LARuas:Pro
pertius libro elegiarum qrto. tra
dit:manes umbraſq; defunctorum
nocturno tpe liberas uagari. ſic
enī ſcribit. nocte uagæ ferimur
nox clauſas liberat ūbras: Apu
leius in Apologetico. oppido q̄
elegāter id gēus laruas appellat
noctiū occurſacula: buſtorum for
midamina ſepulchrorū terricu
lamenta.Plinius nocturnos ter
rores dic̄ mēoratq; remedia idē
fatuos uocat: q paſſim fœmiarū
Amaſii credunt:quos lingua ue
macula folletos appellāt:Verba
Plinii ex.xxvi.ſubſcripſi hac ī pi
ceno a fœīs abigunt.quos mira
pſuaſiōe fatuos uocāt:Hierony
mus ozellū a ruſticis noīari tra
dit uulgus fatuellū nūcupat.idē Hieronymus laruarum naturā eē dicit terrere paruulos:& in angu
lis occurrere tenebroſis: De laruis ī ſupioribus copioſe dictū ē: unde laruati p lymphatis & furēti
bus dicti.Luciāus.οὐ τὰ δαιμόνια δεδοίκας.i.nō tu qdē demones extimeſcis. INTERuiſere:
Ex īteruallo reuiſitare alias totū uiſere. COMpendioſum: Breue & cōpendiariū.alias lucroſum
ſignificat. AD tuos iter:Luciāus.ἡμεῖς σε τοῖς οἰκείοις ἀποδώσομεν.i.te tuis reſtituemus:
ICTIbus tēperat:Si quē pœniteat ictus illati.& ſtatī expuat mediā ī manū:q̄ pcuſſit:leuaf ilico p
cuſſus a pœna.hoc ſæpe delūbata quadrupede approbatū eſt ſtatī poſt tale remediū correcto aīalis
ingreſſu:qdā e cōtrario aggrauāt ictus ante conatū ſimili mō ſaliua in manu ingeſta. INGRatis:
Nō ſponte.nō libēter.aduerbiū ē:Plautus at pol pfecto ingratis:itē hoc noctis a portu īgratis exci
tauit. OCCIpio:Incipio. CLAVdicare:Lucianus dixit:ἐχώλευον.i.claudicabā. PEGaſi celeri
tatē:Aratus Ouidius.cæteri.Pegaſum neptuni & meduſæ gorgonis filiū eē dixerūt:q in helicone
ſaxū ungula feriēs pduxit fontē:q ex eius noīe hippocrene eſt dictus: bellorophōtes ex hoc equo
decidēs crus infregiſſe dicif.equus aūt ſubuolaſſe:q inter ſidera ab ioue cōſtitutus exiſtimatur:de
pegaſi celeritate uolatica Catullus.Nō ſi pegaſeo ferar uolatu: Plinius in octauo pegaſos pēnatos
equos & cornibus armatos prodidit ī ethiopia gñari.Euſebius ex auctoritate palephati.pegaſum
ſcribit fuiſſe nauē bellorophōtis.idē Plinius in.x.inter aues fabuloſas. nūerat pegaſos equino ca
pite inſignes.Lucianus in hāc ſentētiā.ὑγιαίνων ἵππου ὠκύτερος καὶ πετεινὸς ἦσθα. Sanus
īqt equo ocior & uolaticus extitiſti. VOCcatur: Corrige iocaf.nā p irōiā dicit cōitē illū talia ſe
cū iocatū eſſe.Lucianus ait ſe adeo poſt hæc uerba fuſtuario ſupplicio affectū eē:ut ulceroſus fieret

Interuiſere. Compēdioſum. Ad leuādū ictum & augendum. Ingratis. De pegaſo. Pegaſi inter aues.

DOMVS loricā:Obſeſſores urbiū.ultra iactū teli foſſam faciūt: eāq; uallo.ſudibus turriculis in
ſtruūt:ut erūpentibus e ciuitate poſſint obſiſtere:qđ opus loriculā uocāt.auctor Vegetius in quar
to:ſæpe inuenitur in hiſtoriis loricula urbē eē circūdatā.hircius in.viii.cōmētario belli gallici ſic
ſcribit.hæc īperat uallo duodecī pedū muniri loricāq; pro hac ratione eius rationis īnedificari.itē
pontiū frontes uiminea loricula munirentur. hic lorica domus ſignificatur nō tā foſſa inedificata
ad domū latrocinalē muniendā:q̄ ſepimētū atq; maceria :,qua ſcepta domus erat ī tuto.M.Varro
in primo de Re Ruſtica inter ſepimenta.q̄ tutādi fundi & uillæ cā fiunt numerat maceriam.cuius
ſpecies fere quatuor ſunt:nā fit aut ex lapide.aut e lateribus coctilibus.aut e lateribus crudis.aut ex
terra & lapillis cōpoſitis.Quod maceriæ genus informe eſt.in deuteronomio ſic ſcriptū legimus.
cū facies domū nouā:facies murū tecti p circuitū.ne effundatur ſanguis in domo tua.& ſis reus la
bente alio & in præceps ruente.Hieronymus ſcribēs cōtra pellaginos recitat hæc uerba.ſed p illo
facies murū tecti.elegātius & ſpecioſius repoſuit facies loriculā tecto.Vnde fit ut loriculam intelli
gamus eſſe murum tecti q̄ fit in circuitu domus ne quiſpiā & maxime pueri labātur in pceps.peri
boli in eodē fere ſignificatu mentio eſt in ezechiele.nā græci περίβολον uocāt ſceptū.circuitūq;

De lorica edificanda. Maceria. In deuteronomio. Facies loriculam tecto. Peribolus lorica

& ita Hieronymus pibolū caplt ꝑ lorica ſiue circuitu.& corōa quaſi quadā:q̄ fit ī domo:ne facilis in præceps lapſus ſit.Ioſephus in ſexto belli iudaici ſcribit.ꝙ templum Solomonis arāq; cingebat ex pulcherrimo ſaxo lorica gratiſſima uſq; ad cubitū ſurgēs.q̄ populū a ſacerdotibus ſegregabat: & gonorreos arcebat. Sūt aūt gonorrei.ut Vocabulū ſignat ſemine fluentes. γορη enī genitura dicit̃.& ρεω fluo.apud Pliniū gonorrei ſignātur: p illos qbus ut ipſe ait:genitura fluit.male litterati nō gonorreos legūt ſed gomorreos.corrupta dictiōe & ſignificatu. ANVS pendebat:Lucianus.τηρ μερ γραυρ ευρομερ εκτησ πετρασ κρεμαμερηρ ερ καλῶδιω.i.uetulā ex petra ſuſpēſam funiculo inuenimus.

anus illa pendebat. Quā quidem detractā protinus: cū ſuo ſibi funiculo: deuictā dedere ꝑcipitē puellaq; ſtatī diſtēta uīculis:cœnā quā poſtrema diligētia ꝑpa rauerat infœlix ānicula:ferinis īuadūt aīmis. Ac dum auida ferocitate cuncta cōtruncant: iam incipiunt de noſtra pœna:ſuaq; uindicta ſecū conſiderare. & utpo te in cœtu turbulēto:uariæ fuere ſentētiæ. Vt primus uiuā cremari cenſeret puellā. Secundus beſtiis obiici ſuaderet. Tertius patibulo ſuffigi iuberet. Quartus tormentis excarnificari præciperet. Certe calculo cūctorum:utcunq; mors ei fuerat deſtinata. Tunc unus omniū: ſedato tumultu placito ſermone ſic orſus eſt.

FVniculo:Luciāus.καλωδιορ dicit. ita enī græci funiculū uocāt.Plinius elegāter pœnam laquei ꝑpoſterā appellat ex eo qđ includatur ſpiritus:cui exitus eſt querēdus.In quinta parte aquarii.qcūq; habuerit horoſcopum laqueo ſe ſuſpendet.Suſpendioſos uocāt laqueo nexili ſtrangulatos.Plinius ait laqueū ſuſpendioſi circūdatū tēporibus dolorē capitis ſedare. infamiſſimum hoc gēus mortis iudicauit antiquitas: ideoq; pontificalibus libris cautū.ut qui laqueo finiuiſſet uitā inſepultus abiiceret̃.Diſtenta uinculis:τηρ δε παρθενορ ερ δορ κατεδησαρ.i.uirginē intra domū uinculis alligauerūt. FEROcitate:Quid ſi legas uoracitate:ut ſignificet animis ferinis & uoracitate inexplebili latrones cœnā inuaſiſſe: Luciāus ſimpliciter ait:ειτα εδειπρουρ και ποτοσ ηρ μακροσ.i.poſtea cœnitarūt.& potio erat liberalis. IN cœtu turbulēto:Sicuti uulgus incertū ſcindi ſolet in uarias ſentētias in cōtione populari,& turbulenta ita & latrones.in qbus nulla ratio.nullū cōſiliū ē uariis ſentētiis decernūt ſup ſupplicio Aſini & puellæ.loquitur aūt ex forma cōſilii.& ritu ſenatus: in quo rogati ſententias quiſq; cenſent. qđ ſibi & Rei.Pu.uideat̃. VIVAM cremari:Inter atrociſſima genera pœnaꝝ ē ignis capitalium pœnaꝝ fere iſti gradus ſunt.ut docēt iuriſcōſulti.ff.de pœnis.Sūmū ſuppliciū eē uidet̃ ad furcam dānatio.Itē uiui crematio.itē capitis amputatio.ultimū ſuppliciū.ut uerbis Celſi utar.mortē ſolā interpretamur.igni cremātur plerūq; ſerui: q ſaluti dominoꝝ ſuoꝝ inſidiati fuerint: nō nūq̄ etiā liberi.plebeii & humiles pſonæ.Incēdiarii capite puniūtur.plerūq; uiui exurūtur.Seneca inter ſæuitiæ cōmēta numerat tunicam alimētis ignium illitā & intextā:quā duo terſiſſimi poetæ elegantiſſimo uocabulo moleſtā appellāt.ait.n.Satyrographus. Auſi ꝙ liceat unica pūire moleſta.& epigrāmatarius.Nā cū dicat̃ tunica pſente moleſta.ure manū plus ē dicere.nō facio.Itē ad hāc tunicā uelut alludēs inqt & ſcōbris tunicas dabūt moleſtas. BESTIIS obiici:Inter gn̄a pœnaꝝ.ē ad beſtias dānatio & ut inqt Paulus iuriſcōſultus.ad beſtias dānatos.fauore populi pſides dimittere nō debēt.beſtiarios appellāt aduerſus beſtias depugnātes.q exhibētur inſpectaculis feraꝝ: de quibus Seneca ī decimo epiſtolaꝝ.nup in ludo beſtiarioꝝ unus ex germanis cū ad matutina ſpectacula ꝑparet̃ ſeceſſit ad exonerādū corpus: Tertullianus refert in apologetico:morē eē beſtiariis ut ſupremā cœnā cœnātes liberalius epulentur beſtiarioꝝ meminit. M.Tullius epiſtola q̄dā ad qntū fratrē. PATIbulo ſuffigi: Famoſos latrones in his locis ubi graſſati ſunt furca figendos q̄ plurimis placuit:ut & deſpectu detereātur alii hiſdē facinoribus.& ſolatio ſit cognatis.& affinibus interemptoꝝ.patibuli ſuppliciū infame eſt.ut docet Lactātius ī quarto.quo humiles & infimi affici ſolēt.Saturnus ī horoſcopo ut tradit Firmicus ī quinto matheſeos interdū cā eſt ut patibulo ſuffixus ī crucē tollat̃.patibulū āt dici crucē nemo nō neſcit.uñ Plautinū uocabulū fit patibulatū alias ꝑ ſerra pōit̃:qua hoſtia occludūt̃.ab eo qđ hoc patibulo remoto ualuæ pateāt: Cato patibula nō tā ꝑ ſerra lignea q̄ ꝑ iſtrumēto uindemiatorio accipe uidet̃: cū ſcribit uīdemia & oletate facta patibula oīa ī ſuo q̄q; loco reponēda.Vbi oletas Catōi dr̃ ꝑ uindemia olearia. EXcarnificari:Tyrānica crudelitas ē tormētis & lentitudine mortis p carnificinā hoīes necare. Caligula nō temere ī quēq̄ niſi crebris & minutis ictibus aīaduertebat:noto ſanguinario ꝑcepto ita fieri ut ſe mori ſentiat.Tiberius quoq; Cæſar exqſitis longiſq; tormētis & cruciatibus excarnificatos hoīes necabat.

CALculo:Sentētia & ſuffragio.q̄ p lapillos ſignificāt̃:Cādidus calculus dat̃ ī abſolutiōe niger ī dānatiōe.Ouid.morē fuiſſe teſtat̃ niueis nigriſq; lapillis his dānare reos.illis abſoluere culpā.Romāi auctore Dionyſio ī cēturiatis cōitiis ſingulos calculos p ſingulas cēturias ferebāt: qdā fabis dāt ſuffragia;ſicut Bononiēſis ſenatus fabis albis ſuffragat̃:nigris refragat̃. Enygma illud Pytha-

Peribolus lorica
lorica cīgēs templum.
Gonorrei qui.
Laqi pœna præpoſtera.
Suſpēdoſi laqus.
Inſepultus ſuſpēdio.
Viui crematio.
Incendiarii uiui exurūtur
Tunica moleſta quid.
Ad beſtias damnatio.
Beſtiarii
Patibulū infame.
Patibulatum.
Patibulū ſera.
Oletas.
Calculus cādidus in abſolutione.
ſuffragia ꝑ fabas.
ſymbolū pithagoræ.

gorę quo ꝑciebat a ſabulo abſtinẽdũ eruditi ad hoc trãſſerũt. ut interpretẽtur ſignificare uoluiſſe pythagorã abſtinẽdũ eẽ a Rei Publicę adminiſtratiõe:q̃ p fabas explicat᷑. Calculus alio ſignifica-tionis diuerticulo poni dicit᷑ ꝓ ſupputatiõe calculatoria & ꝓ rõne accepti expẽſiq; ſubducta: Iuuenalis ponat᷑ calculus. Columella hic calculus quẽ poſuimus. Itẽ ut diligẽs ratiocinator calculo poſito uidet. Sic oĩs ſchola eruditoꝝ loquit᷑. De calculo:q ĩ ueſica naſcit᷑:diro cruciatu torquẽs nulli ignotũ a quo calculoſi dicti calculo laborantes:quos gręco uocabulo lithanicos appellãt: lithotomos dicit᷑ medicus lapidis excidẽdi. calculoſi lithanici Lithotomos.

Nec ſectę collegii: nec mãſuetudini ſingulorũ: ac ne meę qdẽ modeſtię cõgruit:pati uos ultra modũ delictiq; ſeuire terminũ:nec feras:nec cruces:nec ignes: nec tormẽta:ac ne mortis qdẽ maturatę feſtinas tenebras acceſere:meis itaq; cõſiliis auſcultãtes uitã puellę: ſed quã meret᷑:largimini. nec uos memoria dſeruit utiq;: qd iã dudũ decreueritis de iſto aſino:ſemp pigro qdẽ ſed mãducone ſummo. nũc etiã mendaci:fictę debilitatis:& uirginalis fugę ſequeſtro:miniſtroq;. Hunc igitur iugulare craſtino placeat. totiſq; uacuefacto ꝑcordiis per mediam aluũ:nudã uirginẽ. quã prętulit nobis:inſuere: ut ſola facie prominẽte: cęterũ corpus puellę nexu ferino coherceat. Tunc ſuper aliquod ſaxum ſcrupoſum inſitium & fartilẽ aſinũ exponere. &

NEC ſectę collegii:Verba latronis mira ironia ꝓnũciata qbus uidet᷑ uelle mitius decernere ſuppliciũ:cũ decernat atrocius:collegiũ ĩtelligit latrocinale:Cuiꝰſecta & decreta nil aliud ſũt.q̃ nefas & ſęuitia:ſanguinãteſq; ſentẽtię. VLtra delicti terminum:Tãq̃ ęquus & mitis iudex cẽſere uidet᷑:atq; ex legũ ꝑſcripto:qbus cauetur: ut potius pœnę molliendę ſint q̃ exaſperãdę:& ut inqt Satyricus poeta ne ſit uidicta grauior q̃ iniuria. NEC feras:Repetit gña pœnarũ dudũ annotata. MANducone: Edace comedone uoratore: mãducũ antiqui dixerunt obſoniũ.& mãducones hoĩes ꝓ edacibus. q mãdones quoq; & mãduci noĩant᷑: Põpõius. magnus mãducus Camillus. M. Varro magnę mãdonũ gulę. mãducatus cibus & cõmãducatus. nõ tã ſignificat᷑ comeſus. ut uulgo uſurpatũ q̃ mãſus. & dẽtibus cõminutus maſticatuſq;:q deinde ꝓ medicamẽto ĩponi ſolet. & ꝓ fartura ingeri. Ita Plinius ita. M. Varro. ita oẽs loquũtur:q erudite pure latine loquũt᷑. VIRginalis fugę ſequeſtro:Sequeſter ẽ medius ĩter duos altercãtes:& ut uulgo dicit᷑ mediator a ſequẽdo dictus. ꝙ eius q electus ſit. ut docet. Au. Gellius. utraq; pars fidẽ ſequat᷑. M. Varro ſculnã appellat. Lauinius quoq; ſcribit ſequeſtrẽ uulgo dici ſculnã. quaſi ſeculnã a ſequẽdo. Quod apud ſequeſtrẽ depoſitũ erat ſequeſtro poſitũ p aduerbiũ dicebat᷑. pacẽ ſequeſtrã dixit poeta inducias intelligi uolens. Papinius in thebaide. ubi tunc fidei paciſq; ſequeſtra mater eras. Sequeſtraria dicit᷑ iure cõſultis actio de eo. qd᷑ ſequeſtro deponitur. nũc Aſinus elegãter dicitur ſequeſter fugę uirginalis. tãq̃ uirgo fugiẽs illũ ſequuta ſit: eiuſq; fidei fugã ſuã cõmiſerit. qd᷑ Apuleius dicit ſequeſtrũ & miniſtrũ. Lucianus gręce dixit:υπηρετην και διακονον. VAcuefacto:Exinanito euiſcerato. & ut eruditi loquuntur:exenterato:exenterare enĩ eſt inteſtina educere detrahereq;. q̃ εντερα uocãt:hinc trãſlatione decentiſſima exenterare marſupiũ dixit Plautus pro uacuefacere pecunia detracta. tãq̃ numi inteſtina ſint crumenę. Lucianus: καὶ τὰ μὲν ἐγκατα παντα ἐξωβαλωμεν. i. uiſcera oĩa eiiciamus. PROminẽte:Apparẽte. & exerta coriũ Aſininũ. ne. ſ. ſuffocetur incluſo intus meatu:Lucianus. την κεφαλην εξω του ονου προχειρον. NEXV ferino:Vinculo corrii Aſinalis. SCRVpoſum:Plenũ ſcrupis:a lapilloꝝ duricia meretrices ſcrupeę dictę Plauto. quas intelligi uoluit cõtẽptibiles. idẽ more ſuo ludens ait. meus ſcrupoſam uictus cõmeat uiã. INSIticiũ & fartilẽ:Attẽde mirã ſcriptoris ĩ uerbis elegãtiã. nihil potuit inueniri ſignificãtius:q̃ Aſinũ inſiticiũ dicere & fartilẽ:in quo puella inſerta ſit & ĩcluſa. de inſiticio ſat notũ. fartilis uero is dictus. qui inſtar farciminis ĩpletur:ac farcitur:farturã appellat. M. Varro. in altilibus. fartores apud Terẽtiũ. qui farcimina faciũt. fartilia apud Pliniũ pro turũdis. qbus farciũt & ſaginãt aues a farciẽdo. Quod aũt dixi fartilia pro turũdis poni:ſcito turũdas dici panificia & bucceas:qbus farciũt altilia ad ſaginã. M. Varro gallinas inquit farciũt turũdis ordeaciis. M. Cato loquẽs de farciẽdo palũbo ſic ſcribit:dũ poteris facere turũdas ex aqua des eſcam tẽperatã. apud eũdẽ emẽdanda eſt. ut opinor: dictio:ſic ſcribẽtẽ Paulo ſupius. polline uel farina ordeacea cõſperſa curãdas faciat. Ego emẽdo turũdas faciat:pro curandas: turunda eidem Catoni. ſignificat linamentum illud ex filis. quod in fiſtulam & ulcus ĩmitti a medico ſolet. uulgus ĩperitũ taſtam uocat. Cor. Celſus linamentum. uerba Catonis ſunt hęc. & ſi fiſtula erit & turundam non recipiet: & hoc metaphoricos dictum. nam ſicut turunda farcitur auis. ſic linamento illo farcitur fiſtula & uulnus. dicitur autẽ fartilis & farſilis ex cognatione. quę eſt inter litteram. T. &. S. ut merto merſo. pulto pulſo. Apicius leporem farſilẽ. pullum farſilẽ. ſepiam farſilẽ. alioſq; cibos eſculentos farſilles appellat: quibus. ſ. infarciuntur & ac conduntur intus condimenta cęteraq; id genus

máducũ. Manducones. Mãdões. Mãduci. Mãducatus cibus Seqſter. Sculna. Pace ſequeſtra. Sequeſtraria. Exenterare marſupium. Inſiticius Fartilis. Fartura. Fartores. Fartilia. Turũdę. Locus Catonis. Farſilis. Pullus farſilis. Porcus troianus farſilis.

Scolecia erugo a uermiculis.

gulæ irritamenta.priſci porcũ Troianũ decẽter uocarũt farſilẽ & quaſi aliis aĩalibus incluſis grauidũ: ut ille equus Troianus grauidus armatis fuit. SOlis uaporibus:Luciãus a quo hæc eadẽ oĩa mẽorãť.græce dicit.θερμοτατῳ ηλίῳ.i.ſoli feruẽtiſſimo. VERmibus:Luciãus.καὶ τοῖς σκωλήξι πεφυρμένη.i.& uermibus cruciata. Scoleca græci uermẽ uocãt & σκωλήκιον uermiculũ Vñ ſcolecia dicta eruginis genus.ex eo qď cõtrahat ſe ĩ uermiculoꝝ ſpeciẽ: cuius meminit Pli.in.xxxiiii.

Vultur ſignum naturæ.

VVLtures:Græce dicũť gypes.ægyptii litteris hiero glyphicis:uolẽtes exprimere naturã figurabãt uulturẽ:de quo Amianus Marcellinus. ſic ſcribit. per uulturẽ naturæ uocabulũ pandũt:qa mares nullos poſſe inter has alites ĩueniri rõnes mẽorãt phyſicæ.

Fetor peſtiferus.

NAres æſtuabũt:puella naribus & anhelatiõe fetorẽ cõtrahet exanimalẽ.fetor eni ut medici tradũt res una eſt ex proſternentibus naturam mortalium: ex immundicia clocarum & fetore peſtilentiam gigni tradunt iuriſcõſulti.

Miſerrimum fame mori

INEdiæ diutinæ: Teterrimum genus mortis eſt fame mori.ſi græcis camenis habemus fidem clamitantibus.λιμω οικτιστον θανειν fame miſerrimum eſt mori. ab ezechiele ſagittæ famis mortiferæ dicuntur. a Plinio mors famis dira nominatur.

ſolis ardentis uaporibus tradere. Sic enĩ cuncta: quæ recte ſtatuitis: ambo ſuſtinebunt. & mortem aſinus quam pridem meruit.& illa morſus ferarũ: cũ uermibus mẽbra laniabunť.& ignis flagrantiã cũ ſol nimiis caloribus ĩflamarit uteꝝ & patibuli cruciatũ: cũ canes & uultures intima protrahent uiſcera. Sed & cæteras eius ærũnas & tormẽta numerate. mortuæ beſtiæ ipſa uiuẽs uentrẽ habitabit. Tũ fetore nimio nares æſtuabũt. ĩediæ diutinæ letali fame tabeſcet. Nec ſuis ſaltẽ liberis manibus mortẽ ſibi fabricare poterit. Talibus dictis: nõ pedibus:ſed totis animis latrones ĩ eius uadunt ſentẽtiam. quam meis tam magnis auribus accipiens quid aliud q̃ meũ craſtinũ deflebam cadauer.

Inedia non lætalis ãte ſeptẽ dies.

Quibus inedia mori conſilium eſt. hi ſeptimo demum die mortem oppetunt.Plinius tamen auctor eſt duraſſe pleroſq; ultra undecimum.

Eſuriales feriæ.

LAETali fama:Corrigo fame: ut exponas mortifera fame.ex diutina inedia conficietur. & lentiſſima tabe abſumetur. paraſitus Plautinus feſtiuiter appellat eſuriales ferias: quibus ſcilicet ab edendo feriati ſumus. item paraſitus alter famem fuiſſe matrem ſibi ſuſpicatur. propterea ꝙ poſtq̃ natus eſt nunq̃ ſatur fuit: quam cum plures annos utero ſuo herere conqueritur.

Mors finis erumnarum.

Dictum Tiberii ſanguinarium.

MORTEM ſibi fabricare: Cum mors finis ſit erumnarum & requies malorum.non pauci extitere:qui tedio uitæ ſibi manu propria necem conſciuerunt.ob erumnoſam uitam finiendam.Tiberius mortẽ adeo leue ſupplicium putabat.ut mori uolentibus uim adhibuerit uiuendi. ut cum audiſſet unum carnulium nomine anticipaſſe eam exclamauerit carnulius me euaſit.& præcanti cuidam pœnæ maturitatem reſponderit. non dum tecum in gratiam redii. Scribit Auguſtinus in primo de Ciuitate dei. maiorem animum merito dicendum eſſe.qui uitam erumnoſam magis poteſt ferre q̃ fugere.

Terra miſerta noſtri gignit uenena.

Plinius exiſtimat terram uenena genuiſſe:miſertam noſtri ut in tedio uitæ facillimo ueneni hauſtu extingueremur. nullo labore.ſimiles ſitientibus: hinc accipimus magnos Imperatores habuiſſe uenenum ſub annulo. & in promptu:ut mortem oppeterẽt ſine cruciatu.in rerum deſperatione.

Pedarii Senatores.

NON pedibus ſed animis: Ex more Romano hoc dictum eſt:quo pedibus ibant in eam ſententiam quam probabant.cuius rei mentionem fecimus in commentariis Tranquilli:& hoc ſæpe leges apud Liuium Ciceronem. cæteros.non pauci ſunt.qui hinc pedarios Senatores appellatos tradunt: quia ſcilicet in alienam ſententiam pedibus: irent igitur ad hunc priſcorum morem alludens Apuleius dicit nõ pedibus ſed animis concordiq; conſenſu latrones iuiſſe in ſententiam eius: qui cenſuit uirginem aſino exenterato inſuendam:& multiplici genere cruciatuum conſumendam: Lucianus ait cunctos latrones exclamaſſe & acclamatione ſententiam collegæ comprobauiſſe.

Germanorum mos.

Frameæ.

Germanorum mos eſt in cõſiliis auctore Cor.Tacito.ut ſi ſententia diſplicuit fremitu aſpernentur: ſin placuit frameas concutiant:quæ ſunt tela eorum. honoratiſſimum aſſenſus genus eſt apud illos armis laudare. TAM magnis:Aſininis.aſinos enim auritos.& prægrandibus auribus præditos cernimus. DEflebam cadauer:Lucianus.ego me ipſum degemebam perinde ac iam iam futurũ cadauеroſum. CRAſtinum:Cum in diem craſtinum diſtuliſſent Aſini puellæq; ſupplicium.

LIBER SEPTIMVS.

QVOD Luciāus uno tm̄ uolumie cōplexus ē:id Apuleiūs mēbratī digeſſit: pluribuſq; uolumībus latiſſime euagatus explicauit.ne īterpres aliēi operis:ſed cōditor nouæ hiſtoriæ uideret.& ut rez uarietate:q̄ gratiſſima eē ſolet lectores mulceret.caperet: oblectaret citra faſtidiū.Nūc itaq; ut exequāur ordinē deſtinatū:ſūmatī argumtū propōat hiuſce ſeptimi uolumius.Sub diluculū matutinū unus latronū reliqs collegis renūciauit.quēadmodū illa q̄ cōtigerāt ī domo Milōis hyppatini latrocinia & facinora īſanda īputabāt Lucio Apuleio: & q̄ nullus latronū ſup tāto ſcelerē īſimulabatur ſed ſolus Apuleius:ois facioris auctor fuiſſe credebat: quoniā nuſq̄ cōparebat: q̄ audiens Apuleius ī Aſinū trāſformatus ſecū q̄rebat & medullitus ingemebat:Q đ ꝑ īſonte ſons pro īnocēte nocētiſſimus haberetur Nec cauſā ſuā agere poſſet. Inſerūt narraciūculæ feſtiuæ:agaſonis īprobitas & fœmieæ fraudes graphice deſcribūt.

Argumētum libri vii.

ET primū tenebris abiectis dies īalbebat:& cādidū ſolis curriculū:cūcta colūſtrabat: qdā de numero latronū ꝑuenit ſic enī mutuæ ſalutatiōis officiū īdicabat. is ī primo ſpelūcæ aditu reſidens: & ex anhelitu recepto ſpiritu: talem collegio ſuo nūtium fecit. Quod ad domum milonis hyppatini: quam proxime diripuimus: pertinet: diſcuſſa ſollicitudine iā poſſumus eſſe ſecuri. Poſtq̄ uos enim fortiſſimis uiribus:cūctis ablatis:caſtra noſtra remeaſtis: immixtus ego turbulis popularium: dolentiq; atq; īdignāti ſimilis arbitrabar:ſuper inueſtigatione facti: cuiuſmodi conſilium caperetur:& an:& quatenus latrones placeret inquiri.renuntiaturus uobis: ut mādaueratis omnia: nec argumentis dubiis :ſed rationibus probabilibus: congruo cunctæ multitudinis conſenſu: neſcio qui Lucius auctor manifeſtus facinoris

DIes īalbebat:Soli cū orit ardēs color ē poſtea radiās. cuius ortu cūcta illumināt:q lucem rebus miſtrat.aufertq; tenebras.unde nō īmerito a ſcriptoribus luculētis mūdi oculus: iucunditas diei.cœli pulchritudo noīatur Lucianus græce ait ορθροσ δε ηρετι diluculū iā aderat. CVrriculū:Noīe curriculi.& curſus & currus ipſe ſignificāt. Quintus curtius ī amnē ꝑcipitauere curricula. Curriculo apud Plautū & Gelliū ſignificat curſim aduerbiū eſt. COlluſtrabat:Illuminabat:illuſtrabat circunſpiciebat in hāc ſnīam Virgilius poſtera phebea luſtrabat lāpade terrā.ıtē oia colluſtrās dixit ꝑ circunſpiciens.ſolis āt hoc propriū eſt.ut oia uideat.Vnde παρτωρωρ græcis dictus quaſi cuncta intuens.

Sol mundi oculus

Curricula.

Curriculo.

Colluſtrare.

SPEluncæ:Domiciliū latrocinale ſignificat. EX anhelitu.Plautus in Aſinaria.nō uides me ex curſura anhelitum etiā ducere.Anhelatores plinio ſunt ſuſpirioſi.& aſmatici.qui anhelatiōe laborant.Quod uitii genus.ut inquit Cor.Celſus oē in difficultate ſpirandi coſiſtit:quod ſatis apte dici poſſe ſuſpirium credit Seneca inquiens hoc animā agere eſt.De orthopnoea:& dyſpnoea: quæ & ipſa anhelatōis uitia ſunt Annotauimus in cōmentariis trāquili.Vnde otrhopnoici.& dyſpnoici dicti hoc morbo affecti.qui ita diſtingunt.ut orthopnoea dicatur.quando ſpiritus niſi recta ceruice trahi non poteſt.Dyſpnoea uero modica eſt ſpirandi difficultas.neq; ex toto ſtrangulās:hæc uocabula perperam & indocte enunciantur ab interpretibus galeni.& medicis recētioribus. TAlem nuncium:Talem nunciationem.utrūq;.n.ſignificat nuncius.& hominem & rem Catullus nūcia neutro genere dixit pro re nunciata.quod rarum repertu eſt. MIlonis hyppatini: Significat milo hoſpes Apuleii ex hyppata Theſſaliæ Ciuitate:cuius domum a latronibus dirreptam ſupra copioſe explicatum leges. TVRbulis:A turba turbula fit & tertio diminutionis gradu turbela. Vn̄ ī demōio ſocratis.oēs īqt turbelæ tēpeſtateſq; ꝑcul a deoꝝ cœleſtiū trāqlitate exulāt. POpulariū:Plebeios hyppatios ītelligit.alias populares dicūt.q ī admiſtratōe.Rei publicæ. ita ſe gerebāt.ut ea q̄ faciebāt q̄q; dicebāt multitudini iucūda eē uellēt:auctor.M.Tullius in Oratōe pro ſeſtio.Alias populares ſceleris ꝑticipes.ut apud Saluſtiū:lege donatū ī phormiōe popularitas dicit plauto ī penulo pro ciuilitate & iure cognatōis q̄ ē īter populares ſiue municipes & conterraneos.

Anhelatores.

Suſpirioſi.

Suſpiriū.

Orthopnoici.

Dyſpnoici.

Turbula.

Turbela.

Popularitas.

ARbitrabar: Spectabam contemplabar. ET an.& quatenus.Duo dicit ſe uidelicet ſpectaſſe an placeret īquiſitionē fieri apud hyppatios ſup latrōibus.nec ne & ſi placeret qūo & qua lege īquireret. ARgumentis dubiis:Cū ſit argumentū.ratio probationē præſtans.& rei dubiæ fidē faciens ipſum ſane dubiū eē nō debet:Dubiis enim ut inquit Quintilianus probari dubia qui pñt:firmiſſimis argumentis ſingulis inſtandū:infirmiora cōgreganda ſunt.quæ ſi nō pñt ualere pōdere. ualebunt quia multa ſunt. NEſcio qui:Ita loqui ſolemus quotienſcūq; de homine ignoto & ignobili atque deſpicato loquimur.plautus neſcio quis loquitur.M.Tullius in Oratione pro ſeſtio interceſſit ligus iſte neſcio qui additamentum inimicoꝝ meoꝝ. LVcius: Apuleius ſignificatur.

Argumētum.

Neſcio q

poſtulabatur.qui proximis diebus : fictis comendaticiis litteris : miloni ſeſe : uirum commentius bonum: arctius conciliauerat.ut etiam hoſpitio ſuſceptus:īter familiares initimos haberet᷎. Pluſculiſq; ibidē diebus demorat⁹ falſis amorib⁹ ācillæ milōis animū īrepens: Ianuæ clauſtra ſedulo explorauerat.& ip̄a mēbra:inqs oē patrimoniū cōdi ſolebat : curioſe perpexerat. Nec exiguū ſelerati mōſtrabat᷎ indiciū. qppe cū eadē nocte.ſub ipſo flagitii momēto:idē ꝓfugiſſet. nec exinde uſq̄ cōpareret.nā & p̄ſidiū fugæ: quo uelocius fruſtratis inſecutoribus: ꝓcul ac ꝓcul abderet ſeſe: eidē facile ſuppeditaſſe. equū nāq; illū ſuū cādidū uectorē futurū duxiſe ſecum plane ſeruum eius ibidē in hoſpitio repertum.ſcelerū conſiliorūq; heriliū futurū indicere: per magiſtrat⁹ ī publicā cuſtodiā receptū.& altero die tormētis uexatū plurib⁹: ac pene ad ultimā mortē excarnificatū: nil qcq̄ reꝝ taliū eē cōfeſſū:miſſos tn̄ ī patriam Lucii illi⁹ multos nūero. Qui reꝝ pœnas datuꝝ ſceleris īqrēt. Hic eo narrāte:ueteris fortunæ:& illi⁹ beati Lucii p̄ntiſq; erūnæ & īfœlicis aſini facta cōparatiōe medullit⁹ īgemebā. Subibatq; me nō ꝺ nihilo ueteris p̄ſcæq; doctrinæ uiros finxiſe.ac ꝓnūtiaſſe : cæcā

POſtulabat᷎: Accuſabat᷎.nā poſt direptā milōis domū facile crediderunt hyppatini.auctorē illius latrocinii fuiſſe ipſum Apuleiū.ex eo ꝙ nuſq̄ cōparebat.cū ī Aſinū foret trāſfiguratus. COMmēdaticiis:Ita īterp̄tabat᷎ lr̄as cōmēdaticias.quas ab amico demea ad milonē detulerat:fuiſſe ficticias & dolo cōcinnatas:ut tali uafricia milōi fieret cōciliatior:& ita poſſet facilius facer̄ īpoſturā. ARctius:Arctiori uīculo amiciciæ. FALſis amoribus:Hypatēſes:dū hn̄t p̄ſuaſiſſimū ab Apuleio direptā eē milōis domū.ita interpretabāt᷎ eundē ſimulaſſe amore fotidos ſe teneri. ut ſub hoc p̄texto explorare poſſet cuncta milonianæ domus mēbra & gazarū repoſitoria. IN qs: In qbus SCElerati:Apuleii. FLAgicii momēto:Ita.n.acciderat. ut eodē tp̄e milōis domus latrocinali māu dirreperet᷎. & Apuleius ī Aſinū demutatus nuſq̄ cōpareret:ut merito tāti facinoris auctor fuiſſe uideret᷎. FRVſtatis:Eluſis deceptis. PRAEſidium fugæ : Credebant Apuleio poſt facinus patratū p̄ſidiū fugæ p̄ſtitiſſe equū:q & ipſe a latrōibus fuerat abductus:onuſt⁹ p̄da. SERuū eius: Hæc oīa uidebāt᷎ eē argumēta potētiſſima aduerſus ipſum Apuleiū.tāquā facinoroſi facinoris auctorem.

HEriliū: Ipſius.ſ. Apuleii : ab hero.n.herilia conſilia dicta.

INdicere:Corrige indicē. ut dicat ſeruū Apuleii fuiſſe coniectū ī carcerē tāq̄ īdicē demonſtratorēq; futuꝝ ſceleꝝ ab hero Apuleio perpetratoꝝ. IN publicā cuſtodiā:Carcerē ſignificat δεσμωτήριον græci uocant. M.Tullius ī p̄río de diuinatiōe Socrates cū eēt ī cuſtodia publica.Præcipit plato ī libris de legibus.tres carceres ī ciuitatibus cōſtituēdos eē unū pluribus cōmunē ī foro reꝝ uenaliū. Alterū q correctionis noīe nuncupet᷎. q̄lis hoc tp̄e apud florētinos ē.quo trudunt᷎ īprobi.& illic tātiſp cōtinet᷎. dōec meliores fiant : correctioreſq;:& ad bonā frugē cōuertāt᷎. Tertius carcer ī media regiōe edificādus ē.ī deſerto & ſilueſtri loco ſupplicii noīe notatus.dr̄a ē īter publicā & liberā cuſtodiā.publica cuſtodia ē carcer ut diximus.libera uero cuſtodia ſignificat᷎.qn̄ qſpiā uel ī oppido.uel in aliena domo coercet᷎ ut libere ītra p̄ſcriptos terminos poſſit ambulare.nec poſſit effugere.Saluſtius ī Catilina Senatus decreuit uti abdicatus eēt a magiſtratu lētulus.itēque cæteri ī libris cuſtodis haberēt᷎.Liuius:libera cuſtodia haud ꝓcul a caſtris placere ī aliq̄ fida ciuitate eū ſeruari p belli tp̄s.lignea cuſtodia dr̄ plauto comiter & ſcite.ꝓ uīculis ex ligno factis.qbus hoīes coerciti cuſtodiunt᷎:q̄les ſunt numellæ boiæ. cōpedes.Cuſtodias uero pōi apud iuriſcōſultos & Firmicū maternū & Suetoniū pro hominibus carcerariis.q in carcere cuſtodiunt᷎.aliubi copioſe annotauimus.Nunc obiter annotandum illud Eſaiæ prophetæ.ſicut tuguriū ī cucumerario.uocabulo admodū ſcito cuſtodiariū dici a Cypriāo. &.n.tuguriū cuſtodiæ cā fit.in cucumerario.i.in horto.inquo ſati ſunt cucumeres.unde elegāter cuſtodiariū dcm̄. EXcarnificatū:Per carnificinæ tormēta & cruciatibus diſcerptū.lacinatumque Suetōius in uitellio.apud gemōias miutiſſimis ictibus excarnificatus. atq; cōfectus ē.Cyprianus q̄ſtionatos nouo uocabulo uocat tortos:q.ſ.habiti ſunt ī q̄ſtiōe & tormentis. In patriā luci: Madaurā Apuleii patriā. QVI reꝝ:Emendo reū.ut dicat miſſos eē ī patriā Apuleii.q reum hoc ē. nocētē Apuleium inqrerent depoſcerētq; ad pœnam. HIC:Hæc. FActa cōparatōe:Dum mecū īqt p cōpatioē reputo q̄lis tūc eſſem ī Aſinū erūnoſū trāſfiguratus.& q̄lis quōdā fuiſſe fortūæ opulētiis īſtructus uehemēter ī gēiſcebā.medullitus aduerbiū ē a medullis dcm̄. Ennius Salue q mortalib⁹ ꝓpias uerſus flāmeos medullit⁹. SVbibat:Succurrebat ī mētē uēiebat.ī memoriā redibat.Pli. ī.xxyii.tāto magis adorar̄ priſcorū ī iuēiēdo curā ī tradēdo bēignitatē ſubit. CAEcā fortunā:Ari

Deſmoterion.
Publica cuſtodia.
Tres carceres in ciuitate.
Carcer correctionis florētiæ.
Libera cuſtodia.
Lignea cuſtodia.
Cuſtodia carcerarius.
Cuſtodiarium.
Cucumerarium.
Excarnificatus.
Quæſtionati
Medullitus.
Subit.

ſtoteles·libro problematū duo de uigeſimo.cur ĩqt diuitiæ magna expte ab hoībus prauis potius q̄ bōis habeāť:an qa fortūa cæca ē.diſcernere ſibi atq; ſeligere qđ melius nō pōt.philoſophi ut in qt pacuuius fortunā iſanā.& cæcā & brutā eē ꝓhibēt.cæcā ob eā rē eē ꝑdicāt qa nihil cernat quo ſe ſe applicet:iſanā āt eē aiūt.qa hæc atrox.icerta.iſtabiliſq; ſit.brutā.qa dignū aut idignū nequeat ĩternoſcere.M.T.ĩ Lelio.nō ipſa ĩqt ſolū fortuna cæca ē.ſed eos ēt plerūq; efficit cæcos; quos cō. plexa ē.plinius ĩ ſcđo fortūa laudať ſola arguiť. & cū cōuitiis coliť. uolubiliſq; aplerīſq; uero & cæca ēt exiſtīata uaga ĩcōſtās. ĩ certa uaria ĩdignorūq; fautrix.

Fortuna cæca. Inſana. Bruta.

& ꝓrſus exoculatā eē fortunā:q̄ ſemꝑ ſuas opes ad malos & indignos cōferat: nec unq̄ iudicio: q̄q̄ mortaliū

in cœlo ut docet Firmicus maternus.locus ē bōæ fortunæ & male fortunæ.nāq; bōa fortūa: quā græci αγάθηρ τυχηρ.uocāt.ĩ.γ.ab horoſcopo ſigno collocať.mala uero ĩ.γι.ab horoſcopo ſigno cōſtituiť:q̄ a græcis dř.κακη τυχηρ tabula cebetis fortunā oñdit ſuꝑ lapide rotūdo cōſiſtē tē:eē cæcā.ſurdā.& iſanā.q̄ obādulās aliis facultates eripiat aliis tradat.rurſuſq; ab eiſdē illico au. ferat.iccirco ĩ rotūdo lapide cōſiſtere fingiť:qm̄ iſtabilia ſūt eius mūera.Turba fortunā circūſtans aſpectu haud q̄q̄ ſimili ſūt:ſed eoꝝ alii lætāť & geſtiūt.Alii merēt & lugēt:nā q uidēť gaudere hi qppiā a fortūa accœperūt:a qbus ēt bōa fortūa nūcupať:q uero flere & māibus ſublatis triſtari hi ſunt a quibus abſtulit quæ ante tradiderat.a quibus fortuna mala nominatur. Veteres teſte Lactā tio ſimulacrum fortunæ finxerunt cum copia & gubernaculo.tanquam & hæc opes tribuat & humanarum rerum regimen obtineat.Vnde poeta inclytiſſimus fortunam uocat omnipotētem. & ab hiſtorico ſcitiſſime dictum.fortuna in omni re dominatur.Quod ſi ullo unquā tp̄e añ hac co. gnitū ē fortunā reꝝ humanaꝝ dominā eē.& ambiguis paſſibus uolubilē uolaticāq;.nūc maxīe ſpectatū.nūc maxīe cōptū ē:nihil eē tā magnū qđ nō poſſit eueſtigio uolēte fortūa peſſūdari& ex ſūmo ĩ imū ꝑcipitari.Erať qnto ab hīc anno ĩ italia uiris opibuſq; florēte Ludouicus Sphorcia du catus Mediolanēſis ĩclytus moderator.tā pollēs tā opulēs.ut nutu hoīs uel renutu fierēt oīa aut ꝓ hiberēť.Eiuſdē frater Aſcāius ĩ Sēatu Cardinaliū auctoritate & potētia haud dubie prīceps Roma næ curiæ habēas īſtar aurigæ moderabať.Dēiq; hi duo fratres.cūctis ferme mortalibus erāt formi dādi & imprimis Ludouicus Sphorcia.inter cæteros principes famigeratus.More humāi ingenii quo plura habebat eo ampliora cōcupiſcēs libidine dominādi animū titillāte maximū galliarū Regē Carolū multis ĩuitamētis ĩ italiā euocauit. q ingētibus eqtū peditūq; copiis ſtipatiſſimus a trāſgreſſu alpiū aduſq; neapolī nullis obiicibus repaguliſque trāſcurrit.& citra cruorē & ſudorem ſubacta uelut a trāſcurrēte cāpania ē Calabri apulique ĩ ditionē ultrōei uenerūt. Alphūſius Rex neapolitāus uiris eqs opibus ꝑpollēs regno exturbatus uaſa collegit.& ĩ ſiciliā feſtināter aufugit totus ille tractus italie dicto citius redactus ē ĩ galloꝝ ꝑtātē afflatu fortūæ obſecūdātis. Recte pi. ctores & poetæ uictoriā finxere pēnatā:q hoīum cū fortuna euntiū nō curſus ē. ſed uolatus Verū eadē paulo mox reflāte rex gallicanus domuitionē capeſcere coactus ē.ſed ουκ ἀραιματι.i.non ſine ſāguīe.Sqdē ad Taꝝ amnē.q agꝝ parmēſē ꝑfluit.Ancipiti cruētoque ꝑlio ĩter regios milites & italos depugnatū ē cū Ludouicus Sphortia iā ex gubernatore Dux Mediolanēſiū factus iā uoti cōpos.Nouā cū Venetis ſocietatē coiuiſſet & fœdus ſociale cū Rege Carolo dirēiſſet.poſt emiſſū uel eiectū ex italia galloꝝ regē.ecce noua diſſidia nouæque emulatōes ĩter prīcipes populoſque italiæ lōge potētiſſimos gliſcere cœpunt Dux Mediolanēſis uenetos ſupiores ueneti ducē parē ferř nō poterāt.hic alterius mali labes.hic fax italiæ & flagellū Dux uenetis illudere. & cū fœlicitatis pediſſeq̄ ſit ſupbia.neminē uereri.leges belli & pacis cūctis mortalibus dare. Impatorē Maximianū ĩducere ĩ etruriā.mox mō hos mō illos fouere eueſtigio deſtituere.ꝓut rebus ſuis cōducibile arbitrabať.cū attōitis cunctis & quorſū tēderēt eius cōatus expectātibus ueneti odiū iādiu occultum coqntes.decreuerť Ludouicū alteꝝ galloꝝ regē.q carolo defuncto ſucceſſerat ſollicitaŕ ĩ italiā.Rati neminē ad ducē iſubrium ſubuertēdum eē accōmodatiorē.q & ipſe priuato odio infenſus duci:& dominatum illū uelut ad ſe iure hereditario ꝑtinētē repoſcens haud grauate ſuſcepit eā expeditionē ad quā ſubditis uenetorum maximique pōtificis calcaribus atque hortamētis factus ē ēt atque ēt ꝓpenſior.itaque ꝓbe callens italiā nō aliter q̄ italicis uiribus ſubigi poſſe. id qđ oli antiocho ab annibale dictū ferunt.ꝑfectū copiaꝝ militariū fecit.Io.Iacobū Triultiū ciuem Mediolanenſem claritudīe nataliū iſignē.& apud populares ſuos fauorabilē.cuius gr̃a & uirtus paucis ante annis cū Ludouico Sphorciæ formidoloſa eē cœpiſſet.iā pridē extorris factus & domo ꝓfugus ad regē cōfugerat.eunque hortari & ĩpellere nō deſinebat ut bellum ĩferret Duci Mediolanenſi oñdens ſe ductore nullo negocio illū poſſe ꝓfligari.igiť rex iacobo triulcio ipulſore: cōſiliario ductore bellū abſens mira celeritate atque ſœlicitate cōfecit uix galli fines hoſtilles inuaſerāt.uix machīas oppugnatorias parauerāt cū repēte Maxīus ducum dux.audito tantum belli noīe exanimatus fortūæ opinor impendentē procellā metuens habenas rerum ſubito reliquit & ad Impatorē germanoꝝ Maximilianum auro argentoque oī aſportato tranſfugit.Olim cæſar dictator ſignificare uolens belli pōtici celeriter cōfecti uictoriā gloriabundus ſcripſit ηλθορ ειδορ

In cœlo bona fortuna & mala. Fortuna in lapide rotundo. Fortuna cum copia & gubernaculo. Hiſtoria noſtri tēporis. De uaria rerum italicarum fortuna. Dux Mediolani. Carolus. rex gallorum ĩ italiam. Victoria. pennata. Cōſlictuſ ad tarum. Iacobus triulcius.

ερικησα.i.ueni uidi uici.Rex uero Galliaꝝ glorioſius dicere põt & uerius. Nec ueni. nec uidi & uici.qui paulo poſt accœpto tã inſperatæ tã incredibilis uictoriæ nuntio cõfeſtĩ cũ barõibus & Regio comitatu.tranſgreſſus alpes trãſiuit ĩ italiã.oculiſq; luſtrauit partũ recẽs ĩpiũ.Mediolaniq; cõſedit.Verum cũ natura cõparatũ ſit.ut quo ſe fortuna ĩclinat eo fauor hoĩum ſequaẽ:oẽs fere italiæ prĩcipes & reguli iuerũt ſalutatũ officioſe & reuerẽter maximũ Regẽ galloꝝ.eiq; ſũt tantã uictoriã gratulati.ĩter cæteros alũnus quoq; meus Annibal Bentiuolus hõeſtiſſimo comitatu ſtipatus ẽ.pfectus.ueꝝ ut ẽ ĩ ueteri græcoꝝ puerbio ουκ αρευγε θησεωσ.i.nõ ſine Theſeo.hoc ẽ nõ ſine Mino Roſcio deliciis meis:ſine quo regulus Bẽtiuolus nil magnũ ĩchoat:quo cũ ob fidẽ tum ob prudẽtiã & facũdiã cõſiliũq; pſentiſſimũ ĩ rebus magnis plurimũ utũẽ Bẽtiuoli oẽs. una cum maxĩo patre clariſſimi filii.hoc ĩclytus Annibal comite ĩmo collega cã.n.Rei publicæ nrẽ deſtiabãẽ.Reuerẽtiſſime officioſiſſimeque ſalutauit chriſtianiſſimũ Regẽ:a quo comiter & obuiis: ut aiunt mãibus exceptus & pcõio regio dilaudatus uoti cõpos domũ remeauit.Quis qſo unquam crediſſet Ludouicũ Sphortiã ĩter duces oĩs maximũ.ĩter reges famigeratũ.ĩter mortales memoratiſſimũ ĩter hoĩes terrenũ deũ tã repẽte tã inopinato iacturã tãti tãq; opulenti ducatus eẽ facturũ.Tã ſubito rebus deploratis.Mediolanũ ipſãque Mediolani Arcẽ deſertuꝝ:qua nihil ĩ terrarũ orbe munitius quã cõmeatibus copioſã machinis repugnatoriis ĩſtructiſſimã.ĩexpugnabilẽ:& oĩbus tormẽtis bellicis ĩuĩcibilẽ eẽ ſciũt oẽs q uidere.Nimiꝝ id totũ fortunæ & fato aſſignãdũ ẽ fato danẽ ĩpia & adimũẽ fortunæ hi ludi ſũt.ſola utrãq; paginã facit:illi uni oĩa accepta oĩa ferũtur expẽſa fortuna Ludouicũ Sphortiã ex faſtigio excelſiſſimo deuolutũ cernulauit:quẽ prius nõ tm̃ ut alumnũ molliter fouerat.ſed ut filiũ iucũdiſſimũ peculiariter erexerat illuſtraueratq; exẽpla fortunæ uariãtis ĩnumera ſunt apud priſcos.q̃ Dionyſiũ gẽtiũ quõdã terrorẽ corĩthi litterario ludo pfecit.q̃ perſeũ macedonũ regẽ captiuũ fecit.Eiuſq; filiũ legitimũ artẽ ferrariã ob quærendum docuit uictum.eadẽ pompeiũ poſt triumphos extoto terraꝝ orbe partos.poſt quæſitũ ex rerum geſtaꝝ amplitudinẽ magni cognomẽtum.ſpadonũ libidini ĩ ægypto trucidãdũ tradidit.Verum hæc exẽpla recẽtiſſima nulli priſcoꝝ poſt ſerẽda abũde cõmonefaciunt.ut fortunæ blandiẽti. ut rebus ſecundis homo nimiũ nemo cõfidat.Nãq; regnũ Neapolitanũ.ut cætera pterea. adeo uertigine fortunæ circũactum eſt.ut ſpatio annorum quattuor.quinq; reges habuerit:quo qd mutabilius dici põt.Florentini.quorum opes diu florentiſſimæ uiguerũt. bello externo & domeſtico uexati: Medices: quæ familia florentiæ diuitiis exiſtimatione claritudine multos annos primatũ tenuit in exiliũ miſſi:Mutilatus florentinoꝝ dominatus auulſione piſarũ.quæ maritima ciuitas plurimũ rebus illoꝝ cõducebat.Nuperime Dux Mediolani:quo nemo maior nemo opulentior ex faſtigio ampliſſimo decuſſus:quæ res uix apud poſteros ſit fidẽ habitura.Cogiẽ alienas ſuppetias implorare.Deniq; p hoſce annos nulla fuit ciuitas in italia quã nõ belli fulmẽ afflaret & turbo percelleret. Sola fuit patria nrã immunis & exors bellicæ uaſtitatis.bellis undiq; allatrãtibus idq; factũ prudẽtia. Auctoritate.Cõſilio illuſtriſſimi principis.Io.bẽtiuoli q Bononienſẽ Rẽ publicam in maxima tranquilitate nec minori dignitate florentẽ diutiſſime cuſtodiuit. cui ampliſſima ocii & pacis & opulentiæ bona accepta referrimus.optantes ut hic ſaluberrimus ſtatus permaneat inconcuſſus.ut optimo principi bene Rem publicam & ex utilitate omnium regenti deus ppetuitatem largiatur:publicum enim uotum eſt ſalus principis:a quo uelut a filio pendet ſalus ciuitatis. Ecce tibi. cum hæc iam condidiſſem. nec adhuc edidiſſem. Dux Mediolani ſuccinctus copiis militaribus reuocatus a ſuis rediit Mediolanũ.eſtq; fauorabiliẽ plauſibiliẽq; receptus a cũctis ordibus reſtitutuſq; in priſtinum faſtigium.quod ſane pleriſq; omnibus eſt perquam iucundum. &.n.ſtãte Mediolãi Duce ſtãt cæteri italiæ reguli.italoꝝ exiſtĩatio maieſtaſq; cõſiſtit ac floret:illo cadẽte hæc oĩa ſimul titubẽt ĩmo corruãt neceſſe ẽ.itaq; Deũ optimũ maximũ pcor.ut fulcimẽtis firmiſſimis fulciat & ſtabilimẽtis ĩeluctabilibꝰ ſtabiliat prĩcipatũ Ducis ĩclitiſſimi Ludouici Sphortiæ ut nos quoq; ſolidati cõſiſtãus extra oẽƺ lapſũ titubãtiæq; piculũ.hæc reꝝ ambages uarietateſq; tã ĩprouiſæ tã ſubitæ tã ĩopinatæ euidẽter cõprobãt plautinã illã ex truculẽto ſniam.Actutum fortunæ ſolẽt mutarier uaria uira ẽ.in has digreſſiones diuertiſſe & hæc trãſeũter inſeruiſſe non fuerit alienũ neque ĩtẽpeſtiuũ.ob quotidianã fortunæ uariãtis mẽtionẽ quã cæcã & ſurdã nõ immerito finxerẽ. ut exẽpla uetuſta & recẽtiora teſtãẽ quã optĩo epitheto elegãtiq; uocabulo exoculatã Lucius nr̃ appellat.exoculatus ãt.ut ex ſemita in uiã regrediamur.dr̃ oculis priuatus. Martialis defioculũ uocat ſcite & elegãter cui deſit oculus quẽ luſcũ dicunt.uetus uerbum ẽ.apud iuriſcõſultos eluſcare.quod ſignificat luſcum facere.ſi enim ſcriptum legimus titulo ad legem aquiliam. aquilia teneri eum qui eluſcauerit diſcipulum in diſciplina.Elucificare uero ſignificat luce priuare Demiror Nonium marcellum exponentem elucificare eſſe lucidare.idq; ex auctoritate laberii qui ita ſcribit uolo elucificare exitum ætatis meæ. & enim quod cum honore multo dictum ſit nonii marcelli apud laberiũ elucificare accipiẽ cõtrario ĩtellectu:nõ.n.ſignificat lucidare ut ille opinaẽ. ſed luce priuare ẽ.n.apud laberiũ diues auarus.ασωτιαμ & popiationẽ filii deplorãs q ait uelle ſe Democriti exẽplo lumibus oculoꝝ priuare ne uideat filiũ neqtia & luxu pdigẽtẽ patrimonium. Laberianos uerſus pro teſtimonio citat Au. Gellius.apud quẽ lucificare legitur. pro elucificare.

Dux Mediolano abſceſſit.
Veni uidi uici.
Rex Ludouicus Mediolanum
Annibal bentiuolus.
Minus Roſcius.
Arx Mediolani munitiſſima.
Fato dantur imperia & adimuntur.
Dionyſius ſyracuſanus.
Perſeus captinus.
Pompeii fortuna.
Regnũ Neapolitanum. fortunæ obnoxiũ
Florẽtini Medices.
Laus.Io. Bẽtiuoli.
A ſalute principis ſalus ciuitatis
Exoculata fortuna.
Defioculus.
Eluſcare.
Elucificare.
Error nonii Marcelli.

ELIgat: Auguſtius ĩ quarto de ciuitate dei fortuna ĩquit q̃ dr̃ bona.ſine ullo examine meritorũ fortuitu accidit hoĩbus bõis & malis.unde ẽt fortuna noĩat̃.quõ ergo bõa ẽ q̃ ſine ullo iudicio.& ad bonos & ad malos:ut qđ ãt colit̃:q̃ ita cæca ẽ.paſſim ĩ quoſlibet ĩcurrẽs.ut ſuos cultores ple rũq; p̃tereat.& ſuis cõtẽptoribus hereat. CVM his diuerſet̃:Malis.ſ.& ĩdignis. EXtremius:Dete rius.& peius. MAlus boni fama:Præſto exẽpla ſunt multoꝝ: q foriſecus Catões ĩtriſecus nero nes ſunt:& ſardanapali.q uulgo credunt̃ bõi.cũ ſint peſſimi.nã multis ſimulationũ ĩuolucris:ut ĩ

eligat.ĩmo uero cum his potiſſimum diuerſetur:quos procul ſi uideret:fugere deberet qđq; cunctis eſt extremius:uarias opiniones:ĩmo cõtrarias nobis attribuat: ut & malus boni uiri fama gloriet̃: & ĩnocentiſſimus cõtra noxioꝝ ore plectat̃. Ego deniq; quẽ ſeuiſſimus eius ĩpetus ĩ beſtiã extremæ ſortis quadrupedẽ deduxerat.cuiuſq; caſus ẽt cuiuis iniqſſimo dolendus:atq; miſerãdus merito uidet̃: crimine latrocinii: in oſpitẽ mihi cariſſimũ poſtulabar.Quod crimẽ nõ mõ latrociniũ:uerũ etiã parricidiũ:qſq; ſectius noĩaret. nec mihi tñ licebat cauſã meã defendere:uel unico uerbo ſaltẽ denegare.Deniq; ne mala cõſcientia: tã ſceleſto crimini p̃ſens uiderer:ſilẽtio cõſentire:Hac tantũ impatiẽtia ꝑductus:uolui dicere:nõ feci.& uerbũ qdẽ p̃cedẽs:ſemel ac ſepius ĩmodice clamitaui.ſeq̃ns uero nullo pacto diſſerere potui.ſed in prima remanſi uoce. & idẽtidẽ boaui:nõ. nõ. q̃q̃ nimia rotũditate pẽdula uibraſſem labia.ſed qd ego pluribus de fortunæ ſeuitate cõqueror:q̃q̃ nec iſtđ puduit me:cum meo famulo: meoq; uectore illo equo factum cõſeruum atq; cõiugem: Talibus cogitatiõibus fluctuantẽ:ſubiit me illa

qt ueriſſime.M.Tul.tegit̃ & q̃ſi uelis qbuſdã obtẽdit̃ uniuſcuiuſq; nã.frõs ocl'i.uultus p̃ſæpe mẽtiũt̃.Oro uero ſepiſſime.itẽ ĩ orone cõtra piſonẽ.oculi ſupcilia frõs uultus.deniq; totus q ſermo qdẽ tacitus mẽtis ẽ:hic ĩ fraudẽ hoĩes ĩpulit.hic eos quibus erat ignotus decepit.Fefellit ĩduxit.Millia hoĩu ſũt quos ut bonos atq; ſanctos.& ut græci dicũt. αμαμαρθητουσ.i.impeccabiles fama circũfert: q ĩter cutibus uitiis madeſcunt & ſub habitu ouillo lupinã occultant uoracitatẽ. e cõtrario uir ꝓbus ĩnocẽs iuſtus p̃ſepe male audit & ꝓ ĩprobo dãnat̃. ĩ hãc ſñiam ẽ illud Senecæ.iuadit tẽperatiſſimos morbus ualidiſſimos phthiſis.ĩnocẽtiſſimos pœna. Secretiſſimos tumultus. ſcribit: Firmicus maternus.eos qui in horoſcopo habuerit hedũ fucato affectu mẽtiri ſeueritatẽ. ut Catõis frõtẽ & ĩſtitutũ.imitari uideãt̃.Nũc dolet lucius ꝙ cũ ipſe eẽt ĩnocẽtiſſimus ꝓ nocentiſſimo culpabat̃. Firmicus maternus.ui fatĩ fieri ſcribit. ut iuſtus mẽdicet. ut ſceleratus maxĩs honoꝝ cumulet̃ ĩſignibus. EIVS:Fortunæ. EXtremæ ſortis: Aſinũ ſignificat. cuius ĩter q̃drupedes extrema ſors ẽ.& ĩ pecore uiliſſimo cẽſet̃.unde a Columella uilis uulgariſq; aſellus nũcupat̃. CAſus:Infortuniũ ſuũ ſignat.quo ex hoĩe in brutũ fuerat demutatus:q̃lis caſus uel inimico & hoſti miſerãdus uideri merito poſſet cõſimile ẽ illud poeticũ. uel priamo miſerãda mãus. POſtulabar:Accuſabar.& culpabar. PAricidiũ:Vtrũq; & latrocinii & p̃ricidi crimẽ atrox ẽ ac magnũ.ſed atrocius & maius haud dubie ẽ p̃ricidiũ.ĩquo multa peccãtur.nã uiolaturus q ꝓcreauit.is qui aluit is qui ĩ ſede ac domo atq; ĩ Re publica collocauit.Sẽſus Apuleiãus ẽ:uiolaſſe ius hoſpitii.leſiſſe iouẽ hoſpitalẽ:hoſpitis domũ.cõpilaſſe:id nõ tã latrocinium nominãdũ q̃ p̃ricidiũ.q̃ſi qui & hoſpitẽ ledit p̃rida ſit. SIlẽtio cõſentire: Taciturnitas cõfeſſiõis genus ẽ.& ut ait.M.Tullius dũ tacent ſatis clamãt. NON feci: Lõge fortiſſima tuẽdi ſe rõ ẽ.ut tradit Quintilianus.ſi qđ obiicit̃.negari põt.ſi dicere poſſumus.nõ feci.nõ occidi.plinius in epiſtolis.præterea celer eques Romanus cui Cornelia obiiciebatur.cum in comitio uirgis cederetur.in hac uoce perſtiterat.quid feci nihil feci.merito ergo Apuleius innocentiæ ſuæ conſcius.ad refutandum crimen quod inſonti obiiciebatur.uoluit clamitare id uerbum quod in defenſiõe maleficii potentiſſimum eſt:ſcilicet non feci:ſed cum latinam dictiõem ut pote Aſinus latialiter enũtiare non poſſet.plane ſatis & dilucide:boauit particulam negatiuam:quæ eſt non. uerbum autẽ feci exprimere nequiuit.& profecto ruditus Aſinorum nõ nõ ſonare uidetur. PRAEcedens: Significatur non.quæ dictio præcedens & prima eſt.in hac oratione non feci. IDENtidem: Frequenter boaui.boando inclamaui dixit Virgilius in Georgicis.Reboant ſiluæque & magnus olĩpus.ideſt reſultant,& remugiunt.ut exponit Seruius Maronianus interpres: qui autumat id uerbum græcum eſſe. ROTVNditate:Vt uidelicet os in rotunditatem conformatum planius lucidiuſque uerbum explicaret. VIbraſſem labia:Labias ſiue labia contorqueri emoueriq; in dictionibus atque litteris enũtiãdis.Nigidius.Martianus.Gelliuſque notificant. QVAMquã:Legi poteſt quã:ut intelligas.quã.ſ.fortunã nõ puduit feciſſe:me cõſeruũ cũ equo meo.& cõiugẽ.i.cõiun

Fortuna a fortuitu

Inuolucris tegit̃ natura hominũ.

Vultus oratio fallunt.

Sub habitu ouiũ lupus.

Probus ꝓ improbo explõditur.

Vilis aſcellus.

Parricidium atrox crimen.

Negandi potentiſſima deſẽſio.

Non feci.

Boare. Reboare

cura potior:qua ſtatuto cõſilio latronũ:mãibus uirgi-
nis decretã me uictimã recordabar.uentrẽ crebro ſuſ-
piciens meũ : iã miſellam puellam pturiebã : Sed ille
qui cõmodũ falſam de me notoriã ptulerat:exprom-
tis mille aureis quos in ſinu laciniæ cõtexerat : quoſq;
uariis uiatoribus detractos:ut aiebat; p ſua frugalita
te cõmuni cõferebat acræ: infit etiã de ſalute cõmilito
nũ ſolicite ſciſcitari . cognitoq; quoſdã ĩmo uero for-
tiſſimũ quẽq;:uariis qdẽ: ſed ĩpigris caſibus adoppe-
tiſſe:ſuadet tantiſper pacatis itineribus: oĩmq; pxælio
rum ſeruatis induciis inquiſitionibus cõmilitonũ po
tius ĩſiſteret . & tyrocinio nouæ iuuẽtutis:ad priſtinæ
manus numerũ:martiæ cohortis facies integrar e[?] : nã

ctũ copulatũq; & in eadẽ cõditõe cõiugatũ.M.Cato.myrtũ cõiugulũ appellat intelligi uolens: cõ
Myrtum iugalẽ.a cõiugiis.qbus præeſt uenus.cuius tutelæ myrtus dicata eſt.Vnde ueneré mõ myrteã mõ
cõiugulũ murtiã uocant. SVbiit:In memoriã uenit. Cura potior:Sibi curã uitæ & ſalutis q̃ famæ potiorẽ
fuiſſe ait:qm̃ ut prouerbiũ plautinũ eſt.Tunica pallio propior eſt.& ut inqt Gellius.nihil nobis pẽ
ſius cariuſq; eſt q̃ nos met ipſi cætera extrinſecus & circa nos cruciant ac torquent.res ãt uitæ ĩtrin
ſecus graſſant. PARturiebã:Parturire mihi uidebar ex ſupplicio: quod mihi latrones deſtina
uerãt. qñ.ſ.me inſitiũ & farti-
lé puellæq; pgnatõe diſtentũ in
terimere decreuerãt. QVI cõ
modũ: Tũc tũc. id horæ. NO
toriã ptulerat:Delationẽ ĩſimu
lationẽq; notificauerat & me no
tatõe fœdiſſima infamauerat.
Notoria hodie uulgaria dictio
eſt & libelliõibus uſurpata. Ex
prõptis:Demõſtratis oſtenſiſq;
Notoria. INſinu laciniæ : Id aplerisque
fieri ſolet:qui furtim & diſſimu
lanter pecunias ferunt.ut in la-
cina ueſtis aureos contexant:ut
qui eos uiderint:pánoſos & me
dicos exiſtiment. COMMV
ni arce : Significat arcam num-
mariã fuiſſe latrocinali colegio
cõmunẽ:in quã unuſqſq; latro
nũ porciũculã pecuniæ exrap-
to parte cõferebat:ſicut q a pythagora in cohortẽ diſcipulo℞ recipiebãt:qđ quiſq; familiæ pecu-
Pythagó niæq; habebãt in mediũ dabãt:& cohibat:ſocietas ĩſepabilis fiebatq; cenobiũ hoc eſt cõtuberniũ
rei in me ſic ſcribit Hierõymus fuiſſe quoddã genus monacho℞.q de eo qđ laborauerãt in mediũ partes
dium da- cõferre ſoliti ſint.ut haberent alimẽta cõmunia.in actibus quoq; apoſtolo℞ ſcriptũ legimus qđ &
bant pe Auguſtinus memorat ſolitos eos q ĩ cõtuberniũ recipiebãt uẽditis poſſeſſiõibus pecuniã offerre
cũnias. ante pedes apoſtolo℞ & oĩa habuiſſe cõmunia.ĩ Caſtris ut auctor ẽ Vegetius folles hoc ẽ crume
Oĩa com næ p cohortes ſingulas ponebãt.ĩqbus depoſitũ militare cõdebat. INfit ſciſcitari:Pergit inquire
munia re. COgnito:Cũ cognouiſſet.loquutio elegans & apud idõeos auctores frequẽs . Silius audito
Apoſto q; furens ſocias nõ deſore uires hoc ẽ cũ audiuiſſet.Cor.tacitus.deligit locũ arctis faucibus & a ter
lis. go ſilua clauſũ ſatis cognito nihil hoſtiũ niſi ĩ frõte:& aptã planiciẽ eẽ ſine metu ĩſidia℞. AD
Cognito oppetiſſe : Periiſſe mortuum eẽ:adoppetere.n.ẽ mortẽ oppetere.poſſumus ãt ſic uti hoc uerbo.ut
Oppetit. p ſe plenũ ſit.& ut recipiat adiectionẽ:dicius.n.adoppetit & oppetit p eo qđ ẽ moritur & oppetit
Oppetit. mortẽ ſicut expirat & aĩam expirat. TANtiſper:Interi. Annotãdũ hãc pticulã tãtiſp abſolute hoc
mortem. ĩ loco poſitã.& plenã eẽ ſine appẽdicula:accipiq; p ĩteri & ĩterea.cõſimiliter Liuius ĩ prio.id ĩperi
Tantiſper um ei ad puberẽ ætatẽ ĩcolume mãſit tãtiſp tutela muliebri.alias fere ſp cõnecti ſolet quo ad dũ
uel dõec & ſignificat tãdiu.plautus ĩ Menechmis.meretrix tãtiſp blãdit.dũ illud qđ rapiat uidet.
Au.Gel.ut uiuerẽt qdẽ tãtiſp quoad fieret pmutatio. INqſitõib9:Vt noui cõmilitões ĩqrerẽt p ſup
Accenſi. plemẽto mortuo℞.Antiq accẽſos uocabãt eos q ĩ locũ demortuo℞ ſubrogabãt:q ad ſcriptiui ſiue
Adſcripti ad ſcriptitii noĩant ex eo dicti ut ĩterptat.M.Varro.q olĩ aſcribebãt iermes q ſuccederẽt armatis.
tii. militibus.ſi quis eo℞ depiiſſet.plautus.idem iſtuc aliis aſcriptiuis ad legionẽ fieri ſolet.Succentu
Succentu riati quoque uerbo militari dicũt.qui explendæ centuriæ gr̃a ſubiiciũt ſe ad ſupplementũ ordi-
riati. nũ.hic illa ex phormione a re militari ſcite facta tranſlatio.ego inſidiis hic ero ſuccẽturiatus.eadẽ
Succentu methaphora ſuccenturiari ponit pro ſubiicere ſubſtituereque.quaſi ſuccedaneũ. Au.Gellius.præ
riatur. fecti popiæ negãt cœnã lautã eẽ niſi cũ libẽtiſſime edas.tũ auferat.& alia eſca melior ſuccẽturiet
TIrocinio nouæ iuuentutis : Suadebat inquit ut tirones ueterãis ſubſtituerẽt.& ut iuuenes gla
Tirocini diatores ĩ locũ defunctorũ ſufficerẽt ad explẽdum priſtinum numerũ.Tirocinium ãt p rudimẽto
um. accipit nõ ſolũ ĩ diſciplina militari.ſed in aliis quoque rebus.plinius elegãter tirocinium nauium
dixit Mãnilius nec tirocinio peccet circũque ferat æterna cũ luce dies.tirones.nõ tã noui & rudes
Tirões. ĩ militia q̃ ĩgladiatura & latrocinio atque aliis quoque ĩ rebus uſurpãt.M.Varro de bobus ſcribẽs
Tiruncu tironẽ ĩquit cũ ueterão adiungunt.a Columella adoleſcẽtior canis tirũcula dicta ſcribunt iuriſcõ
la canis. ſulti titulo de re militari ignoſcẽdũ eẽ tirõi ignorãti adhuc diſciplinã.optimi tirones ex præcep
to Vegetii deligunt ex Agricolis.Humeris muſculoſis ſuris expediti nõ ſuperflua carne diſtẽtis
ſed neruorũ duritia collectis.proceritas in tirone nõ magnope deſideranda.utilius ẽ enim fortes
eẽ q̃ grãdes. PRIſtinæ manus:Prioris multitudis. Martiæ cohortis:Martiam cohortẽ appellat

bellicoſam latronũ manũ.quoꝶ deus mars eſt. & telũ qđ miſſile uibrãt.ſimul alluſit ad Romanã
militiã ĩ qua erat legio martia exploratæ uirtutis:de qua.M.Cicero in quarta Antonianaꝶ. qđ le Legio
gio martia:quæ mihi uideť diuinitus ab ipõ deo traxiſſe nomen a qua.Po.Romanũ gñatũ accœ martia.
pimus· INVItos:Ad latrociniũ exercẽdũ:inuiti metu cõpellũtur.uolẽtes p̃mio inuitãť:nec paꝶ
multi reperiunť q malũt ĩ collegio latronũ tirãnica ptãte dñari: q̃ ĩ uita priuata humiliter degere
atq; ſeruiliter.& cũ duo monoſyllaba orbẽ terraꝶ regãt ius.ſ.& uis.apud latrões uis coliť iuriſq; Ius.

& inuitos terrore compelli. & uolentes præmio prouo
cari poſſe:nec paucos humili ſeruiliq; uitæ renũciãtes:
inſtar tyrãnicæ poteſtatis:ſectam ſuam cõferre malle:
Sed quoq; iã dudũ pro ſua parte quẽdam cõueniſſe
hominem:& ſtatu procerum:& ætate iuuenem: & cor
pore uaſtum:& manu ſtrenuũ:eiq; ſuaſiſſe: ac deniq;
perſuaſiſſe: ut manus habetatas diutina pigritia tãdẽ
referret ad frugem meliorem:bonoq; ſecundæ: dum
poſſet: frueretur ualitudinis. nec manum ualidam
erogandæ ſtipi porrigeret. Sed hauriendo potius exer
ceret auro. Talibus dictis uniuerſi omnes aſſenſere:
& illum qui iam comprobatus uideretur:aſciſci:& ali
os ad ſupplendum numerum ueſtigare ſtatuunt. tũc
profectus:& paululum commoratus ille:perducit im
manem quemdam iuuenem uti fuerat pollicitus.
neſcio an ulli præſentium comparandum. nam præ
ter cæteram corporis molem toto uertice: cunctos ãte
pollebat.& ei cõmodũ lanugo malis ĩſerpebat. ſ; plãe
cẽtuculis diſparibus:& male cõſarcinatis ſemiamictũ.

locũ ſibi uẽdicat enſis.eſt tñ iter Vis.
dũ cerneť aliquã iuris iuſtitiæq;
adũbratã imaginẽ apud latrões
nã q archipirata dř niſi æquabi Archipi
liter p̃dã diſpartiat. aut occideť rata.
a ſuis ut inqt.M.Tullius. aut re
linqueť qn etiã leges latronũ eẽ Leges la
dicũtur qbus pareãt: quas obſer tronum:
uẽt. itaq; pp æquabilẽ p̃dæ par
tionem bargulus illiricus latro: Burgulꝰ.
de quo ẽ apud theopompũ:ma
gnas opes habuit & multo ma
iores Viriatus luſitanus:cui exer Viriatus.
citus Romãi Imperatoreſq; ceſ
ſerũt. PRO ſua pte:Tãq̃ unuſ
quiſq; ex collegio latrocinali ꝓ
rata pte cõmilitonẽ parare de
beret. ET ſtatu procerũ:Statu
ra corporis & ꝓceritate grãdiſſi
mũ ꝓceritatẽ tironũ inqt Vege Proceri
tius ad uictoriã ſcio ſp exactam tas tiro
ita ut ſenos pedes uel certe qui num.
nos & denas uncias hře ꝓbaren Status ꝓ
tur:Verũ nõ tã ſtaturæ ratio ha ſtatura.
benda eſt.q̃ uiriũ: qđ & homeri Status
ſuadet auctoritas q tideũ corpe baſilicus.
qdẽ paruũ ſed armis fortiſſimũ Vaſtitu
fuiſſe ſignificat:ſtatũ aũt ꝓ ſtatu do.
ra dixit ſicut tonſum ꝓ tonſura. Alias ſtatus cõſiſtitio diciť a ſtando uidelicet.inde baſilicus ſtatus Vaſteſce
Plauto ꝓ regius magnificuſq; cõſiſtẽdi modus.apud eũdẽ illud ꝓuerbiale.in ſtatu ſtat ſenex ꝓ eo re.
qđ ĩ ꝓcinctu ẽ & ſtat paratus.de ſtatu oratorio q̃ res græce dř σταϭιϭ & alio nōie cõſtitutio & Perſuade
de ſtatu Rei.P.& priuatæ.nihil notius.Scio tibi familiarẽ eẽ ex crebra lectiõe libellũ meũ de opti re.
mo ſtatu. VAſtũ:Enormẽ & magnũ Virg.uaſtũq; caua trabe currimus æquor. In uſu apud au Rubigo
ctores ẽ uaſtitudo uaſticies.& uaſtitas ꝓ horrore deſertõe cõtagio.& deſolatiõe.uaſtitudo apud ocii ter
Gelliũ ꝓ magnitudine poniť & enormitate: Vaſteſcere uerbũ uetus ẽ ſignificãs deſeri & uaſtari. genda.
PERſuaſiſſe:Suademus facilia pſuademus difficilia.ſuademus monẽdo: pſuademus perficiẽdo. Diuina ĩ
PIGRItia:Deſuetudo.pigritia ueternũ parit.diutino torpore hebetať robur corpis & uigor ĩge motu.
nii.inde illud Sili ſentẽtialiter ꝓlatũ blãdoq; ueneno diſidiæ uirtus paulatĩ euicta ſeneſcit:& ut in Mendici
quit Ouid.ignauũ corrũpũt ocia corpus. Iccirco ſalubriter p̃cipit pacatus panegyriſta tergẽdam manũ ad
ocii eẽ rubiginẽ.& ope ueternũ diſcutiẽdũ.ne uirtus qete lãgueſcat. gaudẽt diuina ꝑpetuo motu ſtipẽ por
& iugi agitatiõe ſe uegetat æternitas ſtare ſol neſcit. EROgãdæ ſtipi:Perſuaſi iqt ne uellet rogã rigunt.
do emẽdicare pecuniã:ſed ut potius mãus exerceret diſciplina latrocinali: & ita aurũ ſpoliãdo ra Erogato
piẽdo trucidãdo cõgereret.Solẽt mẽdici & egẽtes erogãdæ ſtipi.i.nũmo manũ porrigere. Sene rius mo
ca ĩ ſubliciũ põtẽ me trãſfer & ĩter egẽtes abige nõ iõ tñ me deſpiciã.ꝙ ĩ illoꝶ nũero cõſedeo. q dulus.
manũ ad ſtipẽ porrigũt.apud Frontinũ erogatorius aq̃ modulus & accœptorius ĩter ſe opponũť accœpto
ut erogatorius q erogat & p̃bet aquã ſignificeť.accœptorius uero quo accipiť. ASCIſci:Adſcri rius.
bi adſũmi ĩ nũeꝶ latrociãlẽ. IMmanẽ:Vaſtitate corpis ĩgẽtẽ.Alias ĩmanẽ dicius fœdũ.truculẽ Immãis.
tũ noxiũ. MOlẽ:Vaſtitudinẽ. TOTO uertice:Ex Virgilio ſũptũ.q ait de turno uertiť arma te Veſtici
nẽs & toto uertice ſupra ẽ. ANtepollebat:Exupabat excellebat. COMmodũ:Tũc primũ iã iã. pes.
LANVgo malis ĩſerpebat:Vix ueſticipẽ fuiſſe ſignificat nãq; ueſticipes antiqtas uocat quoꝶ ge Inueſtes.
næ pria barba ueſtiũť:ſicut e cõtrario iueſtes dicti ĩpuberes qbus nulla ueſtis.i.barba.obũbrat ma Veſtis
las. ĩ apologia iueſtẽ a nobis accœpiſti.ueſticipẽ illico rediſti. Palladius p iueſtes pueros uaſa barba.
curabis.illud Virgilianũ aurea Cæſaries ollis atq; aurea ueſtis.exponũt grãmatici.ut ueſtis ꝓ bar Malæ.
ba ĩtelligať.ſicut illud ennianũ.qd ſibi uult hæc tã lõga ueſtis.?male ãt ĩfra oculos hoi tãtũ ſũt:qs Genæ.

priſci genas uocabãt. CENtuculis:Veſtimẽtis uerſicoloribus uilibuſq;.pãnoſum ſentũ ſqualidũ
deſignat. INTER quos:Scilicet cẽtuculos.de qbus relege q̃ annotauimus i p̃rio cõmẽtario.oſtẽ
dit aũt iter pãnos male cõſutos ac male cõſarcinatos pectus & uẽtrẽ hoĩs uaſti cõtineri nõ potuiſ
ſe.qn denudatũ & intectũ cõſpicereť:cui cruſta calloſa eẽt ꝓ tegumẽto.id qđ in ruſticanis & geli
cidio duratis ꝑſæpe cõſpicimus. CRVſtata craſſitie:Cruſta iterdũ & craſſitudo calloſa ĩpenetrabi
A uete. liſq; obduciť corpibus:q̃ Ioue æſtu algore durata ſint. A VEte:Verbũ ſalutatoriũ ẽ.qđ græce di
cũt χαιρετε.

inter quos:pectus & uenter cruſtata: craſſitie relucta
bãt.ſic ĩtrogreſſus: auete inqt fortiſſimo deo marti cli
entes: mihiq; iã fidi cõmilitones. & uirũ magnanime
uiuacitatis uolentẽ:uolẽtes accipite. libentius uulnera
corpore excipientẽ:q̃ aurũ manu ſuſpiciẽtẽ:ipſaq; mor
te:quã formidãt alii meliorẽ: nec me putetis egenum
uel abiectum. neue de pãnulis iſtis uirtutes meas æſti
metis.nã ꝑfui ualidiſſimæ maui. totãq; ꝓrſus ꝺuaſta
ui macedoniã.Ego ſũ p̃do famoſus: hem⁹ ille thrati⁹.
cui⁹ totæ ꝓuĩciæ nomẽ horeſcunt patre therone atq;

MARti cliẽtes:
Latrones ſalutãs:honorifico uo
cabulo clientes martis appellat.
tãq̃ oẽs in clientela martis ſint:
qbus dextra ẽ & telũ pro numĩe
Mamers mars mauors & mamers dictus
Mamer tini. a ueteribus.Vnde mamertinis ſi
ciliæ populis inditũ nomẽ.Ma
Mamer cus. mercus quoq; nomẽ ẽ oſcũ eo
ꝙ hi martem mamertẽ dicunt.
VOLENtes accipite:Hortatur
latrones.ut libẽtibus aĩs ſe ipm
accipiant.in cohortẽ.q uiuacita
te p̃ditus manu ſtrenuus uulne
rum mortiſq; contẽptor exiſtit.
VVlnera excipiẽtẽ:Nõ potuit
expreſſius ſignificãtiuſq; oſtẽdere hoĩem ĩperterritũ ac extrilidũ minimeq; uulnerũ metuentẽ: q̃
ut diceret libentius excipere uulnera q̃ aurũ:cũ mortales ferme oẽs nihil libẽtius ſuſcipiãt q̃ pecu
niã cũ aurũ libẽtius q̃ ſolẽ intueantur:cũ oĩs oratio.ut inqt Ambroſius & ſupplicatio ad deũ auꝝ
querat.Qui ergo libẽtius uulnera q̃ aurũ excipit.is nimirũ ſpretor uulnerũ mortiſq; cõtẽptor di
ci põt.& cõſequẽter in latrocinali familia expetẽdus. FORmidãt:Seneca metus inqt mortis ui
ctores gentiũ uincit.& ut p̃cipit Lucretius.eſt metus ille foras p̃ceps acherontis agendus. q genus
humanũ pœnitus ſubuertit. MORte meliorẽ:Mortẽ ſcriptores bonã appellant. quoniã finis eſt
ẽrũnarũ.& requies maloꝝ:ut.M.Cicero latiſſime explicat.in Tuſculanis q̃ſtionibus.inde a poetis
Mors bona. diciť mors bona:Valerius Flaccus. Miſerere parẽtũ mors bona.& ut inqt Plinius noſter ex oĩbus
bonis q̃ homini tribuit natura nullũ melius tempeſtiua morte. p̃terea mors bona ex eo dici põt.
ꝙ neminẽ fallit:neminẽ p̃terit.nec huic magis q̃ illi gratificať:ſed æqua lance cunctos tollit. DE
Sub ſordido pallio ſapiẽtia. pãnulis:Inhanc ſentẽtiã ſcitũ ẽ illud Cecilianũ:ſæpe ẽ etiã ſub palliolo ſordido ſapiẽtia.põt ut in
quit elegãter Seneca ingeniũ fortiſſimũ ac beatiſſimũ ſub qualibet cute latere. põt ex caſa uir ma
gnus exire.põt ex deformi humiliq; corpuſculo formoſus aĩus ac magnus. cõſimiliter põt i pãno
ſo & ſordidato corpe aĩus generoſus ac robuſtus deliteſcere: Plinius in epiſtolis tradit nõ paucos
De ueſtitu nemo eſtimandus. cultu pagano p̃cellẽtes inueniri.Itaq; nõ eſt quiſpiã de pãnoſo ueſtitu eſtimãdus. ſed a uirtute.&
animi dotibus probãdus.nec eni habitus uirtutẽ dat.nec cathedra ſanctificat ſacerdotẽ. VALIdiſ
ſimæ manui:Cohorti gladiatoꝝ robuſtiſſimæ. PRAEdo famoſus:Fere ſemp in malã partem fa
moſus uſurpať.ut famoſus latro.famoſus leno.famoſus gladiator.& alia id genus. nõ nũq̃ cũ lau
famoſus de famoſus dictus:ut alibi annotaui & infra oſtendetur. HEmus:Nomẽ ẽ famoſi latrõis.ut apud
Hemus. Theopõpũ bargulus iliricus latro.ut apud noſtros ſcriptores uiriatus luſitanus memorãť. Liuius
quoq; celebrat thimaſitheũ archipiratã liparẽſiũ:cũquo hoſpitiũ factũ eſt.a Romanis. donaq; pu
blice data.alludere aũt uideť ad nomẽ hemi mõtis in thracia excelſitate cõſpicui. ex cuius uertice
uulgata opinio eſt põticũ ſimul & adriaticũ mare & hiſtrũ amnẽ & alpes cõſpici poſſe. ideoq; Phi
Rhodope. lippũ Macedonũ Regẽ cupido olim cœpit aſcendẽdi in hũc mõtẽ. ad cuius uerticẽ tertio demũ
die cũ filio pſeo p̃uenit.Probus grãmaticus Virgilianus interpres.auctor ẽ a noĩe regis hemi nũ
Mars emochares. cupatũ hemũ eẽ.a cuius ſorore.alter quoq; mons rhodope noĩeť: rhodopẽ & hemũ i hoſce mon
tes trãſfiguratos eẽ fabulæ canũt & ſignat Ouid.i.vi.metamorphoſeos his uerſibus. Threiciã rho
dopen.hẽt angulus unus.& hemũ.nũc gelidos mõtes mortalia corpora quõdã.Poſſet nomẽ hoc
Therodamas. quoq; deduci nõ inſcite.απο του αιματοσ.i.a ſanguine:tãq̃ p̃doni cõgruat nomẽ ſanguinolen
tũ.cũ ſanguine latrones gaudeãt.hinc mars apud græcos αιμοχαρησ bono epitheto cognomi
Theriotrophiõ. natus q̃ſi ſanguine gaudẽs.Alias hemus nomẽ ẽ greculi hiſtriõis.cuius meminit ſatyrographus.
THErone:Nomẽ accõmodatũ latroni:ut pote a feritate deductũ.θηρ.n.græce fera ẽ:uñ theroda
Theriaca mas.q̃ſi ferarũ domitor apud Ouidiũ.hic theriotrophion dř Varõi ſeptũ: quo feræ ĩcluſæ paſcũť
Theriaci paſtilli. Virg.meminit theronis alterius.ex eadẽ origine theriaca theriaciq; paſtilli noĩanť:qm̃.ſ.medẽtur
morſibus feraꝝ:& cõtra uenenata aduerſanť.uel qa fiũt ex uipa quã græco uocabulo θηρα appel
Theriaca ex uipis. lãt:qđ & Galenus ĩdicat i libro de theriaca.ſic.n.ſcribẽdũ ẽ nõ tyriaca. ubi ait ex uipis fieri ampu
tatis utrinq; quaternis digitis.Si mõ θηρεσ.i.theres hoc ẽ uipe ſint utiles: idẽ tradit theriacẽ eſſe

antidotũ cõtra deleteria.i.contra uenena & uenenata.δηλητήριον græce dicit̃ uenenũ. LAtrone inclyto: Vocabulũ ẽ ex his q̃ græci dicunt τῶν μέσων.nãq; inclytus.cũ laude uſurpatur.& cũ repreẽſione.Au.Gellius aliiq; eruditi ſuplatiuũ qđ eſt inclytiſſimus uſurpant. MANIpulos factionis: Contubernia factionis gladiatoriæ ſignificat.manipulus enim ſi credimus Vegetio & modeſto de re militari cõmẽtantibus.uocatur cõtuberniũ ab eo qđ cõiunctis manibus dimicabãt.erãt aũt milites decẽ ſub uno papilione degẽtes:qbus unus qui p̃eſt caput contubernii noĩatur.

deleteria
Inclytus latro.
Manipulus.
Caput cõtubernii.

latrone inclyto prognatus. humano ſanguine nutritus: Interq; ipſos manipulos factionis educatus: heres & hemulus uirtutis paternæ: ſed omnem priſtinã ſotiorũ fortium multitudinem: magnaſq; illas opes: exiguo tẽporis amiſſi ſpatio: nã procuratorẽ prĩcipis: ducenaria perfunctũ: de hinc fortuna triſtiore decuſſum: p̃tereũte me orato fuerã agreſſus. Sed rei noſcendæ carpo ordinem. Fuit quidã multis officiis in aula

Liuio manipuli ſũt numeroſiores.qui ſic ſcribit in.viii.manipulus leues uicenos milites aliã turbã ſcutatorꝝ hẽbat.M.Varro manipulũ interpretatur.quaſi manus plures. Cincius libro.vi.đ re militari in legione inqt ſunt centuriæ ſexaginta. manipuli.xxx.cohortes decẽ. qbus uerbis ĩdicat manipulũ duas cẽturias cõtinere cõſtareq; ex militibus ducentis:grãmatici manipulos pro ſigniferos accipiũt qa ſub Romulo pauper adhuc Romanus exercitus haſtis fœni manipulos illigabat:& hos ꝑ ſignis gerebat: qđ ſenſiſſe uidetur & Ouidius cũ ait:pertica ſuſpenſos portabat longa manipulos. unde manipularis noĩa miles habet.inde cõmanipulones dicimus.ut cõmilitones in eodẽ manipulo cõmilitantes. cõmanipulationẽ dixit Spartianus: pro cõtubernalitate & eiuſdẽ manipuli ſocietate & cõmilitio manipulos pro faſciculis manualibus poni nemo nõ nouit. AMISSI: Lego amiſi hoc eſt perdidi ut uerbũ ſit nõ participiũ. PROcuratorẽ principis: Apud iuriſconſultos libro primo digeſtoꝝ titulus ẽ de officio ꝓcuratoris cæſaris.ubi tradit Vlpianus: q̃ acta geſtaq; ſint a procuratore cæſaris ſic ab eo cõprobari atq; ſi a cæſare geſta eſſent.Claudius Cæſar ut refert Cor. Tacitus procuratoribus ſuis omne ius tradidit parẽq; uim in rebus peragẽdis eoꝝ eẽ uoluit.ac ſi ipſe ſtatuiſſet. procuratoris noĩe ut docet.M.Tullius in oratione pro cecinna. appellatur noſtri iuris uicarius q negotio noſtro p̃poſitus eſt.Vlpianus libro tertio digeſtoꝝ.procurator inqt eſt.qui aliena negotia mãdato domini adminiſtrat. DVcenaria pſunctũ: Legimus annotauimuſq; apud Suetoniũ quartã iudicũ decuriã ab auguſto cæſare additã eſſe:q̃ ducenarioꝝ uocaret̃.iudicarẽtq; de leuioribus ſũmis.Ducenarii autẽ noĩari uidẽtur a cenſu ducẽtoꝝ ſeſtercioꝝ. cũ legitimo iudici equitiq; ſeſtercia quadringẽta cenſus fuiſſent.nunc Apuleius procuratorẽ principis ducenaria profunctũ eẽ tradit intelligi uolẽs eũ in decuria ducenarioꝝ iudicũ olim fuiſſe.uel potius ſignat illũ noĩe cæſaris publicanũ exactorẽq; exititiſſe.eſt autẽ ducenaria.nomẽ uectigalis & tributi.quales ſũt centeſima quinquageſima uigeſima.& reliqua id genus.q̃ ex auctionibus illicitis noĩa publicani inuenerũt. Ego re diligẽter curioſeq; perpenſa cenſeo hoc in loco primum haſtatum denotari. dicebatur ãt primus haſtatus.q duas centurias.i.ducentos milites ducebat in acie ſecunda: quem nũc ducenarium uocant.ut Vegetius modeſtuſq; notificant.perfunctum ducenaria dixit Apuleius. quem intelligi uoluit fuiſſe ducenarium.hoc eſt præfectum duarum centuriarum.qui ducatus in re militari erat honeſtiſſimus.ſicut autem centenarium dixere:quem nunc centurionẽ nominant.ita & ducenarium appellauere præfectum manipuli quo duceni milites continerentur. hic eſt intellectus. hæc ſignificatio Apuleiani uerbi.in quo pleriq; omnes cecutiunt atq; hallucinantur. DEcuſſum: Qui fuerat principis procurator & ducenarius:quod aſpirantis fortunæ ſpecimẽ eſt: idem reflante fortuna deuolutus decuſſuſq; eſt expriſtino faſtigio.qualia quotidie exempla cõſpiciũtur. quotiẽs uoluit fortuna iocari.Solon amicos prĩcipium calculis ratiocinatoꝝ cõparare cõſueuerat. ut enĩ illi mõ maiorẽ numeꝝ.mõ minorẽ ſignificãt.ita & prĩcipes ꝓut libitum fuerit aliqñ illuſtrẽ & ĩclytum amicum faciunt.aliqñ obſcuꝝ & ignobilẽ.nunc extollẽtes ĩ ſummum. mox in imum detrudẽtes.Orontes artoxerſis gener.cum ex ſummo faſtigio in imum cecidiſſet.quẽadmodum ĩqt calculatoꝝ digiti nunc milenarium numeꝝ.nunc unum tãtum ſupputãt.eodẽ mõ regũ amicos poſſe qñq; totum.qñq; minimũ.qđ græce dr̃. βασιλέων φίλους νῦν μὲν τὸ πᾶν δύνασθαι· νῦν δὲ τοὐλάχιστον.ita oppido q̃ decẽter.Sidonius apollinaris cõſuetudinẽ prĩcipum flãmaꝝ naturæ bene cõparat q̃ ſicut paulum a ſe remota illuminant.ita ſatis ſibi admota cõburunt.

PRAEtereunte me orato: Caſtigatior lectio ẽ p̃tereũtẽ corã.ut dicat latro hemus ſe corã aggreſſum eẽ p̃tereuntẽ principis ꝓcuratorẽ.uñ ſibi prĩa mali labes extiterit. FVIT qdã: Narratio de ꝓcuratore prĩcipis breuis lucida.ꝓbabilis ex diſciplia rethorica. OFFIciis: Iulius capitollinus officia palatina nuncupat officiales ut ita dicã aulicos & ĩpatorios.ſic.n.ĩqt ĩ Galiẽis.cum iret ad hortos noĩs ſui oĩa palatĩa officia ſeq̃bãt̃.p̃tores ꝓuiciales qa cũ officio mittebãt̃:officia quoq; ꝓuincia noĩant̃.ut docet Dõatus.ĩ aula ĩpatoria erat magiſter officioꝝ dictus.cui⁹ mẽinit Marcellius.

Manipulus fœni ꝑ ſigno.
Cõmanipulones
Cõmanipulatio.
Procurator cæſaris.
Ducenarii.
ducẽaria
Primus haſtatus ducenarius.
Amici prĩcipũ ut calculi ratiocinatoris.
Cõſuetudo prĩcipis ſimilis flãmi
Officia palatina.
Magiſter officioꝝ

cæſaris clarus: atq; conſpicuus. ipſi etiam probe ſpe‑ctatus. Hunc ĩ ſimulatum quorundam aſtu proiecit extorrem. ſæuiens inuidia. ſed uxor eius plotina quæ‑dam. raræ fidei atque ſingularis pudiciciæ fœmina. quæ decimo partus ſtipendio uiri familiam funda‑uerat: ſumptis, atq; cõtemptis urbicæ luxuriæ deliciis: fugientis comes: & infortunii ſocia. tõſo capillo ĩmaſ‑culinam faciẽ reformato habitu ꝓcioſiſſimis moniliũ:

CAESAris: Traianũ ſiue hadrianũ ſignat. illis eni tẽporibus floruit Apuleius. IPSI probe ſpe‑ctatus: Principis eſt uirtus maxima noſſe ſuos. ut inqt epigrãmatarius poeta. & ꝑfecto decet bonũ principẽ ſpectatos exploratoſq; habere mores aulico℞: ne Lupi ſub habitu ouiũ deliteſcẽtes obre‑pat. INSimulatũ: Culpatũ: accuſatũq;. Plautus ſic me inſimulare falſum facinus tã malũ. ASTV: In aula principũ freqũes eſt hic morbus. ut boni inſimulẽtur. cõculcẽturq; calũniis ſuſurronũ: quĩ bus principes aures nimis patulas ꝓbẽt. ubi. n. calũniator & detractor ĩ aurẽ facilẽ ſtillauit exiguũ de naturæ ueneno & mo℞. limine principali uiri boni ſũmouẽt & extorres a patria eliminãtur emandãtur. Amianus marcellinus taxat Conſtãtiũ Imparatorẽ: apud cuius aures nimiũ patulas uirulẽtæ linguæ exiſtimationẽ uiri fortis iuidia graui pulſarẽt: habeat itaq; princeps in memoria & ĩ pectore ſcitũ illud Domitiani delatores q nõ caſtigat irritat: cuſtodiat quoq; illud intra mentis penetralia. qđ Alexãder Magnus facere ſolebat: q in iure dicundo accuſatore dicẽte. alterã manu aurẽ occludebat. eãq; reo illibatã cõſeruabat. PLOtina. Alludere uideť ad plotinã anguſtã traiani cæſaris cõiugẽ fœminã ſanctitate. ꝓbitate & oĩbus q̃ ĩ muliebrẽ ſexũ cadũt uirtutibus celebratã: cuius fauore hadrianus ĩ interiorẽ traiani familiaritatẽ receptus eſt. eadẽ olim traianũ corripuit ꝙ calũniis ſuo℞ ꝓcuratorũ ꝓuincias diuexari ꝑmitteret. RARæ fidei: Verſus græcus ꝓuerbialis ſignat nullã eẽ ĩ fœmina fidẽ. ἐν γὰρ γυναιξὶ πίστιν οὐκ ἔνεστι λεῖν. i: In fœminis fidẽ cernere nõ licet. ꝑceptũ eſt Eſopĩ fabulatoris. τῇ γυναικὶ μηδέποτε πιστεύσῃς ἀπόρρητα. i. fœminæ nũq̃ arcana credideris. κοῦφον γὰρ τὸ τῶν γυναικῶν ἐστὶ φῦλον, infidũ eni ẽ genus fœmina℞ uetus ꝓuerbiũ eſt. nec mulieri. nec gremio credi oportere. ppea ꝙ mulier incerti & leuis animi ẽ. & plerũq; ĩ gremio poſita: cũ in obliuionẽ uenerũt exurgẽtiũ ꝓcidunt. Magna ergo ẽ fœminæ laus. q̃ a fide & pudicitia cõmẽdať. cũ plereq; oẽs & infidæ ſint & ĩpudicitiæ infamia pulſentur doctiſſimi uiri nox ẽ. pudicitiã ĩprimis eẽ fœminæ retinẽdã: qua amiſſa oĩs uirtus ruit. In hac muliebriũ uirtutũ pricipatus eſt pudicitia pauperẽ cõmẽdat. Diuitẽ extollit. deformẽ redimit. exornat pulchrã bene mereť de maioribus. quo℞ ſanguinẽ furtiua ſobole nõ uitiat: bene de liberis qbus nec de matre erubeſcendũ nec de patre dubitãdũ ẽ. bene ĩprimis de ſe. quã a cõtumelia externi corpis uindicat. auctor diuus Hieronymus libro prĩo cõtra Iouinianũ. Thucydides optimã eẽ cenſet mulierẽ de qua minimus apud extrarios ſermo habeatur exiſtimãs probæ mulieris nomẽ perinde ac corpus. intra domeſticos parietes cõtineri oportere. cõtra gorgias leõtinus cenſet mulieris nõ ſolũ formã. ſed egregiũ quoq; nomẽ & famã debere apud plurimos eẽ uulgatã. qđ & Plutarchus probat. in libro de uirtutibus mulie℞. DECImo partus ſtipẽdio. Notat plotinã decies peperiſſe. Plinius mẽorat Corneliã gracchoꝝ matrẽ duodecies. Agrippinã germanici nouies pepiſſe. celebrať & eutiche fœmina. ꝙ enixa ſit triginta partus. & mortua a uiginti liberis rogo illata. ſtipendiũ aũt partus dixit ex trãſlatione militari. milites eni ſtipẽdioſi. ſic eni appellãtur q multa ſtipẽdia fecerũt. ſolet ex nũero ſtipẽdio℞ merori ꝓrogatiuas ueterano℞ & priuilegia. & ut ĩ codice imperatorio ſcriptũ anno tauimus. uiginti ſtipẽdia militẽ faciũt ueteranũ & uacationẽ militiæ ꝑſtãt: Vxorẽ ducẽdã Plato ꝑcipit gratia libero℞: ſufficiẽtem aũt filio℞ nume℞ eẽ duos, marẽ. ſ. & fœminã. in. xi. de legibus.

VIRI familiã fundauerat: Platonica lex filios duos ſatis eẽ ꝑſcribit ad familiã fundandã. quãto igiť fultura maiori domus illa fundatur. in qua qnquies nũerus filio℞ Platonicus multiplicatur. Iuriſcõſulti excuſationẽ dant parẽtibus nũero filio℞ qnq; ſubnixis. EXtorrẽ: Exulẽ extra terram & genitale ſolũ eiectũ eliminatũq;. ſicut eni exul extra ſolũ. ſic exortis extra terrã noiať. Au. Gel. exul extortiſq; eſto. Virg. finibus extorris. exponit Seruius: extra ſuas terras remotus. SVMptis: Corrigo ſpretis. ſequiť eni atq; cõtẽptis. VRBIcæ luxuriæ. M. Tullius ĩ oratiõe pro roſcio amerino. in urbe iqt luxuries creatur. ex luxuria exiſtat auaritia neceſſe ẽ. ex auaritia erũpat audacia. ab urbe urbicus. urbanus. urbanicianus deriuať. urbanicianos aũt milites dici inuenio apud auctores. nõ tã eos q urbani eẽnt. & Romani: q̃ q ad urbẽ. ab urbe quoq; urbicarius dictus. Vnde urbicaria ꝓcuratio a iuriſcõſultis titulo de minoribus uſurpať. quã urbanã itelligi uolũt. FVgientis comes: Magna fœminæ laus. q̃ fugiẽtẽ maritũ. & extorrẽ comitata ſit. nãq; marito℞ calamitates materiã ꝓbẽt uxoribus noĩs æterni cõparãdi. nec eni alceſtis. nec Penelope ut iqt Ariſtoteles ĩ ſecũdo oeconomico tãtã ſibi gloriã cõparaſſent. ſi cũ furtunatis uiris uixiſſent. Verũ admeti & ulyxis ĩfortunia parauerũt illis memoriã ſempiternã. celebrãt hiſtorici hypſicrateã mithridatis regis uxorẽ, uel ut qdã tradũt pellicẽ: q̃ ꝑſico habitu induta. & in habitũ uirilẽ reformata tõſis capillis

Inſimulatus. Suſurrones ĩ aula Scitũ domitiani. auris reo altera ſeruanda. Plotina traiani. In fœmina fides rara. Nec mulieri nec gremio credẽdũ. In pudicitia principatus uirtutũ muliebrium Nomen fœminæ celebre eẽ debet. Stipẽdio ſi. Viginti ſtipendia faciunt emeritũ. Duo filii ſatis. Extorris. Exul. In urbe luxuries. Ex luxuria auaricia. Vrbaniciani milites. urbicari[9] Claritas uxoris ex calamitate mariti Alceſtis. penelope Hypſicratea.

uictũ a.Cn.Põpeio mithridatẽ ꝑ efferatas gentes fugientẽ animo pariter & corpore inſatigabili ſecuta eſt.cuius tãta fides.maximũ fuit ſolatiũ & iocundiſſimũ lenimentũ marito erũnaꝝ aggeribus preſſo qui eã ob nirilitatẽ & audentiã maſculino noĩe hypſicratẽ appellabat. hypſicrateã imitata Plotina hæc eſt.q̃ tonſo capillo uirũ mentita cõiugẽ comitata eſt in exiliũ euntẽ.impauida ĩ perterrita & q̃dã quaſi uirago tollerãs erũnas acerbas.Verſus græcus eſt παροιμιωδησ.i.prouerbialis.γυνη δε χρηστη πηδαλιον εστοικιασ.uxor bona domus eſt fundamẽtũ. fœlices nimirũ uiri illi ſunt.qbus uxores tales cõtigerũt. qđ ad me attinet nulli marito inuideo uxoriam beatitatem: habeo eni uxorẽ ex animi mei ſententia.

& auro mõetali zonis refertis ĩcincta:intra ipſas cuſtodiẽtiũ militũ man⁹ & gladios nudos ĩtrepida.cũctoꝝ periculoꝝ particeps:& pro mariti ſalute peruigilẽ cura ſuſtinẽs:erũnas aſſiduas ingenio maſculo ſuſtinebat. Iãq; plurimis itineris difficultatib⁹: mariſq; terrorib⁹ exanclatis: zacynthum petebat.quã ſors ei fatalis decreuerat temporariam ſedem. Sed cumprimũ littus acctiacum: quo tũc macedonia delapſi graſſabamus:

AVRO mõetali:Periphraſticos & ꝑ circunlocutionẽ ſignificat nũmos aureos.q & aureoli nũcupantur cõſimilis ẽ illa apud Satyrographũ circũſcriptio pecuniæ:cõciſum argentũ in titulos facieſq; minutas:aurũ aũt monetale dictũ ab eo ꝙ cuditur in monetã & figurať uariis formis.tradunt iuriſconſulti Triũuiros monetales cõſtitutos eſſe:qui ꝑeſſent monetæ cudendæ.monetarios appellãt ſignatores cuſoreſq; monetæ. Firmicus Maternus habẽtes inquit horoſcopũ ſub cygno erũt monetarii. ZOnis refertis:In libro Annotationũ latiſſime explicauimus morẽ priſcoꝝ fuiſſe ut zonas nũmis refertas haberẽt.unde apud Trãquillũ legimus uitellium zona ſe aureoꝝ plena cinxiſſe.& Caius Gracchus orator zonas inqt.quas plenas argẽti extuli:eas ex ꝓuincia inanes retuli. Spartianus quoq; auctor ẽ peſceniũ nigrũ Imperatorẽ Romanum iuſſiſſe ne milites ĩ zonis nũmos aureos uel argẽteos portarẽt ad bellũ.Quinetiã lãpridius Alexãdrũ Romanũ dicere ſolitũ refert. miles nõ timet niſi ueſtitus & ſatur & habẽs aliqd in zonula.in hãc ſentẽtiã eſt illud Oratianũ.Ibit eo quo uis q zonã ꝑdidit ĩqt. Vbi exponit Porphirio milites uiaticũ in zona portare ſolitos. Cõſimiliter Plutarchus ĩ Demetrio memorat ſoſigenẽ aureos nũmos habuiſſe in cingulo militari ꝓ uiatico. hãc zonã auro monetali refertã ſignat Iuuenalis illo uerſu obrutus & zonã leua morſuq; tenebit: ĩ quo cõmẽtatores ꝑ incuriã hallucinãtur.nihil ſuſpicãtes ſubeſſe doctrinæ remotioris.Euãgelica lex ꝑcipit.ne æs hoc eſt pecuniã in zonis habeamus.

Aureoli. auꝝ monetale. — Triũuiri monetales. — Monetarii. — In zonis nũmi. — Viaticũ in zona. — Locus iuuenalis.

INcincta:Sicut inaudire:inobſcurare accipiũtur ꝓ ſimplici uerbo apud eruditos. ſic & incingere dicimus ꝓ cingere.incincta ꝓ cincta.M.Tullius in nona philipicca nulla eius legationis poſteritatẽ inobſcurabit obliuio.Apuleius aliubi incõcupiſcẽdã amicitiã dixit ꝓ cõcupiſcendã.& id genus ſexcẽta alia apud auctores idoneos ĩuenire ẽ:Plinius.xxx.uipa inaſſata iocinerũ doloribus medeť idẽ inalpinos populos dicit:quos uulgo alpinos nocãt. INGEnio maſculo:Virili.ſ.& ĩperterrito neq; erũnis ſuccũbẽti. EXanclatis:Exuperatis exhauſtiſq;. ZAcynthũ petebat:Ante etholiã zacynthus inſula eſt libera ꝓpe cephalleniã ithacã.& dulichiũ:q̃ oẽs inſulæ ſub ulyxis ditione fuiſſe memorãtur.Plinius in quarto zacynthũ fertilitate ꝑcipuã fuiſſe cũ oppido magnifico tradit.q̃ aliquando appellata hyrie ſit.Homerus in Catalogo οι τε ζακυνθον εχον. In inſulas aũt relegari deportariq; ſolitos dãnatos teſtis ẽ antiqtas:q̃ pœna ob hoc inſularis dicta: Marcellinus.nec ſtrepente ullo nec obſiſtẽte inſulari pœna mulctati ſunt. Cor.Tacitus.plenũ exiliis mare decẽter dixit ꝑp inſulas.in quas deportabãť relegabãturq;.Apud iuriſcõſultos iter pœnas.eſt inſulæ deportatio.q̃ pœna ut inqt Vlpianus adimit ciuitatẽ.Relegatoꝝ duo gñã ſunt.ſunt qdã q in inſulã relegãtur. & ſunt qbus ſimpliciter ꝓuinciis interdiciť.in inſulã relegare ꝑſides ꝓuinciæ poſſunt. TEMPOrariã ſedẽ.Quidã relegãť in ꝑpetuũ.qdã ad tẽpus.ut docet Vlpianus.titulo de interdictis.hic tẽporaria relegatiõe & exilio ſignificat procuratorẽ principis eẽ mulctatũ. Plinius theatrũ.M.Scauri tẽporariũ appellat.qđ ad tẽpus exſtructũ fuit:cuius ſedes ꝑpetuo mãſura nõ erat.tẽporariæ amicitiæ dicunť uulgares ab eruditis q̃ nõ ſunt perpetuæ:ſed ad tẽpus.quãdiu.ſ.fortuna ẽ ſecũda.De qbus Seneca hæc refert.hæ amicitiæ ſũt:q̃s tẽporarias populus appellat. Qui cã utilitatis aſſumptus eſt:tãdiu placebit:q̃diu utilis fuerit.Florẽtes amicoꝝ turba circũſidet.circa euerſos ingens ſolitudo eſt.Temporaria græcoꝝ ingenia ſcitiſſime appellat. Q.Curtius quaſi tẽpori ſeruientia.& fortunæ obſecũdantia.Temporius aduerbiũ qđ ſignificat maturius ac tempeſtiuius.cuius contrarium eſt ſerius.Columella in nono ante crepuſculũ gallinæ inquit cibus ſpe tẽporius ad officinã redeant Ouidius modo ſurgis æoo.Temporius cœlo.modo ſerius incidis undis. LITTVS actiacum:Actium epiri promontoriũ & oppidũ eſt cũ templo Apollinis nobili:unde actiacũ littus dictum.locus eſt inclytus teſtimonio eruditorum.& Auguſti Cæſaris uictoria.ubi nauali ꝑlio Marcum antonium Cleopatrãq; deuicit.& ut actiacæ uictoriæ memoria celebratior. & ĩpoſterũ eſſet. urbem nicopolim apud actium condidit.i.uictoriæ ciuitatem:ludoſq; illic quinquenales inſtituit

In obſcurabit. — inalpini. — Zacynthus. — inſularis pœna. — inſulæ deportatio. — Temporarium. — amicitiæ temporariæ. — Temporaria ingenia. — Temporius. — Actium. — Nicopolis.

qui inſtar ſunt olympiorum.& actia cognominantur quorum meminerunt Strabo.Tranquillus.
cæteri.ad quos alludens poeta ſcripſit in tertio Eneidos. Actiaq; iliacis celebramus littora ludis.
appellere APPVliſſet:Appellere uerbum eſt nauticum:& proprie dicitur cum ex pelago aut freto : quis ad
littus acceſſit Virgilius.hinc me digreſſum ueſtris deus appulit oris.appellere quoq; dicũtur peco-
appulſus ra ad aquam accedentia.unde & appulſus uſurpatur : iuriſconſultis pro ipſo iure appellendi ipſaq;
appulſione. NOCTE promota:Altiore:denotat noctem uel intempeſtam.uel concubiam.Nam
id horæ nox maxime promota

appuliſſet:nocte promota tabernulã quandam litto-
ri nauiq; proximã:uitatis maris fluctibus incubabat:
ĩuadimus & diripimus oĩa:nec tñ periculo leui tẽpta-
ti diſceſſimus. Simul nãq; primũ ſonũ ianuæ matro-
na pcœpit: procurrẽs ĩ cubiculũ clamoribus ĩqetis cũc
ta miſcuit.milites ſuoſq; famulos nominatim : ſed &
omnem uiciniã ſuppetiatũ cũuocãs.niſi quod pauore
cunctorũ quem ſibi quiſq; metuentes deliteſcebant:
effectum eſt ut impune diſcederemus. Sed protinus
ſanctiſſima:uera enĩ dicẽda ſunt: & unicæ fidei fœmi
na.bonis artibus gratioſa : pcibus ad ceſaris numẽ por
rectis:& marito reditũ celerem : & aggreſſuræ plenam
uindictam impetrauit.Deniq; uoluit eẽ cæſar Hemi
latronis collegiũ. & confeſtim interibit. tãtum poteſt

eſt. NAVI:Qua aduectus erat
cum plotina maritus extorris.
INCVbabat:Cubãdo obtine
incubare bat habitabatq;. alias incubare
dicuntur hi qui in templis deo-
rum dormiũt ad accipienda re-
ſponſa.ut illud Plautinũ.ex cur
gulione ĩcubare te ſatius fuerat
ioui. Item:ſiquidẽ incubare ue-
lint qui periurauerint locus nõ
præberi potis ẽ in capitolio. ex
eodem ĩtellectu eſt illud Maro-
nianum pellibus ĩcubuit ſtratis
ſomnoſq; petiuit : De incubatu
auiũ. & q gallinæ incubãt oua
notius eſt q̃ ut debeat enarrari.
incubina incubinam pro concubinam di
xit antiquitas. MAtrona:Plo-
tina. IN cubiculum:Dormito-
riũ ſignificat.de quo Plinius in.
xxx.ſcribit lacertam uiridem in olla ante cubiculum dormitorii eius:cui medetur : lieni remediũ
facere. SVPPEtiatum: Auxiliatum.& ad ſuppetias ferendas.ſuper quo uerbo in ſuperioribus ſa-
Sanctũ. tis multa. SANctiſſima:Virgilius.tuq; o ſanctiſſima coniunx fœlix morte tua. ſanctum dicimus
inuiolabile.& quod ut refert Martianus iuriſconſultus.ab iniuria hominum defenſum atq; muni
Sagmia. tum eſt.ſanctum autem dictum ẽ a ſagminibus.ſagmina uero ſunt herbæ.quas legati. Po.Roma
ni ferre ſolent.nequis eos uiolaret.ſicut legati græcoꝝ ferunt ea quæ uocãtur cerycia.dictio men
Cerycia doſa eſt libro primo digeſtoꝝ titulo de rerũ diuiſione nã ubi cerycia ſcribendũ fuit paſſim ſcriptũ
eſt cencia.græce enĩ κηρυξ uocatur pco & caduceator.quod nomẽ legati eſt.ut aliubi docuimus.
Ceryx. & κηρυκια cerycia inſignia q̃ geſtant caduceatores.ut ita legati eſſe noſcantur. ut inuiolabiles &
ſancti ſint mortalibus.In cõmentariis Suetonii nõ parũ multa tradidimus declarantes illud Sene
Sancti. cæ Nõ uis niſi ceryx aut prytanis:aut ſuffes adminiſtrare rẽ.Pu.Hieronymus ſanctos dici autumat
Sacroſan fideliũ filios.Idioma ſacraꝝ ſcripturaꝝ ſanctos interdũ pro mundis atq; purificatis noĩat.ſacroſan
ctum. ctum uero id dicitur.qđ iure iurãdo interpoſito eſt inſtitutũ. ſiqs id uiolaſſet ut morte pœnas pen
Sanctua deret.Sanctuariũ nũcupaẽ tẽplũ ipm.ut idẽ Hieronymus docet.Plinius dixit ĩ ſanctuariis mithri-
tium. datis inuentã eẽ a Põpeio antidoti cõpoſitionẽ.ubi ſanctuaria accipi uidẽtur pro arcanis ſanctiori
bus.& q̃ græci uocãt ἀπορρητα. BONIS artibus gratioſa:Plereq; fœminæ malis artibus & ĩpu-
dicitia gratioſæ fiunt & fauorabiles apud pricipes.hãc uero ſignat Apuleius bõis artibus. atq; ſan
ctitate matronali iniſſe gratiã a cæſare:ĩpetraſſeq; ab illo reditũ cõiugis ab exilio. Meretricũ ẽ ma
lis artibus gratiã aucupari.Matronaꝝ ẽ bonis artibus colligere fauorẽ & gratia pollere apud ſum
mates.Matrẽ familias nõ tã nataliũ claritudo cõmẽdat:q̃ bonitas.& ſanctitudo.nãq; ut docet Vl
boni mo pianus matrẽ familias neq; nuptiæ neq; natales faciũt:ſed boni mores. Aggreſſuræ:Sicut graſſa
res faciũt tura.ꝑ graſſatione.ſic & aggreſſura ꝑ aggreſſione dicit̃:ſignificat autẽ Plotinã ĩpetraſſe a Cæſare.
matrẽ fa- ut ulciſceret̃ latrões ꝑ aggreſſura.qua maritũ aggreſſi ĩuaſerãt deſpoliauerãtq;. Latróis collegiũ:
milias. Collegia ſiqua fuerũt illicita mãdatis prĩcipalibus & cõſtitutiõibus.& ſenatus cõſultis diſſoluunt̃
Aggreſ- auctor Martianus iuriſcõſultus titulo de collegiis illicitis.ubi ſcribit collegiũ fieri nõ poſſe niſi ex
ſura. ſenatus cõſulti auctoritate uel Cæſaris. Auguſtus ut refert Trãqllus collegia pter antiqua & legiti
Collegia ma diſſoluit.Quod uero magis illicitũ collegiũ ſit : q̃ latrocinale nõ diſpicio:cũ factiões latronũ
illicita la ubiq; locoꝝ diſſoluẽdæ ſint.ac exterminãdæ:& ſi fieri põt ad ĩternectionẽ redigẽdæ.& ut auctor
tronum. ẽ Vlpiãus cõgruit bono & graui pſidi curare ut pacata ꝓuicia ſit quã regit:ut latrões fureſq; cõq-
rat.& ĩ eos animaduertat.receptatoreſq; eoꝝ coherceat:ſine qbus diutius latro eẽ nõ põt. INTE
ribit:Lego interiit ſignificat enĩ cõfeſtim interiiſſe & extinctũ eẽ collegiũ latronum. ubi id iuſſit
Cæſar:nã de.principe illud pſalmographi dici põt:ipſe dixit & facta ſunt. & ut ſcriptũ legimus ĩ li
bro Eſdræ.ſi rex dixerit exterminate exterminãt plantate plantant.& oẽs uirtutes eũ obaudiunt.

NVtus

NVtus magnì pricipis:Notiſſimus ē ille uerſiculus. An neſcis lõgas regibus eē mãus:& ut inquit
herodotus in urania regis uires ſupra hoiem ſunt & manus ꝑlonga.idē poller poteſtq; in terris rex
Quod in cœlo iupiter. cuius nutus ꝑ lege obſeruat: Veteres inter nutare. & annuere & nictare hoc
intereſſe uoluerũt:ut nutare capitis dicat.annueř nariũ uel labroꝶ.nictere oculoꝶ.quã dĩam ſigna
re uř plautus ſic ſcribẽs ĩ Aſinaria.neq; illa ulli homini nutet nictet annuat. Militariũ uexilarionũ
Tradũt Vegetius & Modeſtus uexillatões dici alas equitũ a uelo.qa.ſ.uelis uterẽt uerba ut docet.

nutus etiam magni principis:tota deniq; factione mi
litarium exillationum indagatu confecta:atq; conci
ſa: ipſe me furatus ægre ſolus mediis orci faucibus ad
hunc euaſi modũ. Sũpta ueſte muliebri florida in ſi
nus floccidos abũdante:mitellaq; textili contecto ca
pite calceis fœmininis: albis illis & tenuibus indutus.
& inſequiorem ſexum incertus atq; abſconditus: aſel
lo ſpicas ordeaceas gerenti reſidens : per medias acies
infeſti militis tranſabii. unã mulierẽ putãtes aſinariã:
cõcedebant liberos aditus. quippe cum mihi etiã tunc

M.Tullius ĩ orone ſæpe contra
hunt.ut ex uexillo uelũ contra
ctũ ē.e maxillis mala ex pauxil
lo paulũ : Liuius refert ordines
militares tribus ex uexillis con
ſtare . uexillũ ãt cẽtũ octoginta
tres hoĩes erãt.primũ uexillum
triarios ducebat ſcđm rorarios
Tertiũ accẽſos.ſũt ãt rorarii : ut
uerbũ apud hiſtoricos frequẽs
ĩtelligas milites q ꝓliũ ante cõ
mittebãt iaculis quaſi roratiõe
quadã ꝓludẽtes.Vñ & a rore di
cti ſũt.nã añ rorat q̃ pluit. IN
dagatu:Inueſtigatu & inqſitõe
CONfecta:Cõtrucidata extin
cta:cõficere enim interdũ eſt occidere.& examinare inde confectores beſtiaꝶ dicti ꝑ interfectores
M.Tullius gladiatorẽ confectũ & ſauciũ catilinã appellat.trãſlatõe oppido q̃ decenti . & uerbis.
gladiatori cõgruẽtibus. MEdiis orci faucibus.Ille dř euadere ex faucibus orci.i.plutõis.qui præ
ter ſpem euadit ſubduciturq; a morte impendente.ſic Cicero ex flamma atq; ferro ac pene ex fauci
bus fati ereptam urbem.& uobis conſeruatam ac reſtitutam uidetis.orci autẽ fauces dixit ex Vir
giliana imitatione.ueſtibulum ante ipſum primiſq; in faucibus orci. FLOCcidos:A floccis quĩ
eminent in panno dicti.Sinus floccidi.Cor.Celſus inter ſigna ægroti mortifera eẽ dicit ſi floccos
colligit.& de floccis in hoc ſignificatu crebra mentio apud plinium & cæteros.Quidam corrigũt
flaccidos. quaſi languentes & fluxas.atq; laxas ueſtes intelligi uoluerit. flaccere enim eſt langue
re inde in apologia ſcriptum eſt.oratio rebus flaccet ſtrepitu uiget inde & cognomina flaccorum
quorum ſcilicet aures eſſent flaccidæ. HAbundante:Quid ſi legas undante dicimus enim elegã
ter ueſtes undantes.quæ inſtar undarum fluctuant.& undantur.alia nimirum intelligitur ueſtis il
la.quam cymatilem ab undis & fluctibus dicunt.quæ cymata nominantur.cuius meminit. plau
tus in epidico.Nãq; ſymatilis ueſtis ex eo nomen accœpit quod fluctuum ſimilis ſit & textura ip
ſa fluctus & undas imitetur qualia hodieq; ueſtimenta ſymbalota uulgo nominitant . de hac cy
matili ueſte Ouidium intellexiſſe arbitror cum ait hæc undas imitatur.nomen quoq; traxit ad un
dis.quidam intellectum carminis Ouidiani ad ceruleum ueſtimentum referunt.qui color eſt un
daꝶ. MItela:A mitra qđ muliebre tegumentũ ē.ꝑ diminutionẽ mitela deducit.de qua Virgili
us ĩ ludicro poematio.copa ſyriſca caput graia redimita mitela.Sicut pilea uiroꝶ ſũt auctore ſer
uio ita mitræ fœminaꝶ q̃s calãticas dicũt.hic Virgi.huiuſcemõi ornatũ ĩ uiris quaſi fœmineũ ac
probroſum criminat cũ ait.& tunicæ mãicas & hñt redimicula mitræ:Arabes mitrati degunt : ut
tradit plinius. IN ſeqorẽ ſexũ:Ideſt muliebrẽ.q ſequior ẽ & alius a uirili. INcertus: Qui igno
rabar deliteſcens ſub habitu cultuq; fœmineo.purior lectio ẽ inſertus nã qui induit ueſtimẽta mu
liebria.quaſi ĩſerit.& trãſfigurat ĩ alteꝶ ſexũ.Lex iudaica ut ĩ Deuteronomio ſcriptũ legimus præ
cipit ne mulier induatur ueſte uirili nec uir utatur ueſte fœminea.probroſum enĩ id eſt:niſi quis ea
cauſa indueret qua euclides factitauit qui ut ſcriptores annotauere ſub noctẽ prius quã aduesꝑa
ſceret tunica longa muliebri indutus & pallio uerſicolore amictus ad Socratem e domo ſua clã
contra decretum athenienſium cõmeabat ut ſermonũ doctrinæq; ſocraticæ fieret uel tantillo tẽ
puſculo particeps rurſuſq; ſub lucem millia paſſuum Paulo amplius uiginti eadem ueſte illa inte
ctus domum redibat.Senſus eſt indutus cultu ueſtituq; fœmineo.& ita hoc aſtu ignotus euaſi . le
gimus apud hiſtoricos uoluſium a triũuiris proſcriptum.aſſumpto habitu ſacerdotali per itinera
uiaſq; publicas ſtipem emẽdicãtẽ hac fallacia ſalutẽ q̃ſiuiſſe. PARmedias.Lego ꝑ medias acies.
INfeſti militis:Infeſtoꝶ infenſoꝶq; militũ numerus ſingularis ꝑ plurali. quæ locutio apđ ſcrip
toris oĩs freqns.& pæque decora ẽ Liuius:Romãus bello uictor.ĩ uſu quoq; iuris frequẽter uti nos
caſelius ait ſingulari appellatõe.cũ plura generis eiuſdẽ ſignificare uelimus.nã multũ hominẽ ue
niſſe Romã & piſcẽ uilẽ eẽ dicimus.itẽ noĩe heredis plures heredes cõtinẽtur. Liberos aditus:
Liberꝶ acceſſũ.potes legere abitus.ut ſit ſenſus.liberã abitionẽ hoc eſt diſceſſũ ſibi cõceſſam fuiſſe a
militibus opinãtibus illũ ex habitu fœminã eẽ. Virgilius. Amphitriõiades armẽta abituq; pararet

Manus re gis præ longa.
Nutare.
Nictare.
Vexilla tiones.
Vexillũ.
Rorarii.
Conſe ctores.
Conſe ctus.
Fauces orci.
Flocci.
Flaccet.
Flacci.
Vndãtes ueſtes.
Cymati lis.
Symbal lota.
Mitela.
Mitra.
Mitrati arabes.
Ne uir in duatur. ueſte mu liebri.
Exemplũ euclidis.
Salus ex ueſtis mu tatione.
Multus homo.
Abitus.

depiles genæ:leui puericia ſplēdicarēt:nec ab illa tñ paterna gloria.uel mea uirtute deſciui, q̄q̄ ſemitrepidus iuxta mucrões martios cõſtitutᵒ ſed habitus alieni fallacia tectᵒ.uillas ſeu caſtella ſolus aggrediẽs:uiaticulũ mihi corraſi.Et diloricatis ſtatim pānulis in medium profudit duo milia aureoꝝ.& en inqt iſtā ſportulam: īmo uero dotē ueſtro collegio libēs: meq; uobis ducē fidiſſimũ.Si tamē non recuſatis offero breuis tēporis ſpatio.lapideā iſtā domũ ueſtrā facturus aureā. Nec mora:nec contatio:ſed calculis oībus ducatũ latrones unaīmes ei deferũt:ueſtēq; lautiuſculā ꝓferũt: ſumeret abiecto cētuculo diuite:ſic reformatᵒ ſingulos exoſculatᵒ.& ĩ ſummo puluinari locatᵒ:cœna & poculis magnis inauguratur. Tunc ſermonibus mutuis de uirginis fuga: deq; mea uectura. & utrique deſtinata

Depiles DEpiles genæ:Genas depiles dicīus leuigatas.& ſine pilis:quales ſũt hii quos ĩueſtes uocãt.Talis
genæ. ãt uultus facile fœminā mētit̃:quē Oratius decēter ambiguũ appellat. LAEui:Prima lõga tracti
Læuor. legēdũ & ſcribēdũ ē.ut læuor ꝓ terſitudĩe & læuatus ꝓ expolito.læuis optīo epitheto dr̃ puer &
Læuatus pueritia.q̄.ſ.nullo barbitio.nullis pilis hirſuta ē.Mar.læuior o cõchis galle citheriacis. Virgilius
Læuis. læuis ocreas dixit ꝓ expolitas & læuigatas. DEſciui:Degeneraui.populi deſciſcere dicũt̃.q fidē
fallũt & deficiũt ab eo quē colebãt.dicit ſe nõ degeneraſſe a gloria patris cũ plerũq; teſte manlio
degenerēt nati patribus.natiſq;
parētes. HAbitus aliēi:Veſtim̄
ti muliebris.quo fallebat ocl̃os
mortaliũ & nullo qppiā ſuſpicā
te ĩpune graſſabat̃ dũ mulier eē
credit̃. AGgrediētes:Quaſi ag
greſſuris qbuſdā & graſſatõibᵒ
Viaticũ. ĩuadēs. VIAticulũ corraſi:græ
ci ephodiõ dicũt.qđ nr̃i uiaticũ
& p̄ diminutionē uiaticulũ uer
Viaticari bũ plautinũ & uetus ē.uiaticari
qđ ſignificat uiaticũ parare iuriſ
cõſulti titulo de iudiciis.futurũ
ſit ut ĩpune fraudē patiat̃ & ege
ſtate romæ laboret uiaticl̃o ſuo
nõ recepto.qđ ad ſumptus pr̃ ei
Corraſi. deſtinauerit. CORraſi:Cõfeci
corripui.& quaſi radēdo abſtuli
ſic & illđ Terētianũ:abradi põt
expõit Dõatus p̄ ui auferri.iuriſ
cõſultus titulo de bõis dānato
Corraſæ rũ plerũq; corraſas pecunias p̄ſi
pecuniæ. des ad fiſcũ traſmiſerũt. DIlo-
Diloricatus. ricatis:Diſciſſis diſſutiſq;.Egeſippus ĩ quarto.quēcũq; repiebãt diloricabãt. ISTAM ſportulam:
Qui coeunt collegiũ & ĩ ſodalicii ſocietatē cooptãt̃.ſolēt cõferre pecuniā ex cõſtituto.qđ & Mar
tiãus notat.q ait ꝑmittit tenuioribus ſtipē mēſtruā cõferre.& ſiqs ĩ duobus collegiis fuerit.elige̾
eũ oportet ex reſcripto prīcipali ĩ quo magis eē uelit accœptuꝝ ex eo collegio a quo recedit id ꝙ
ei cõpetit ex rõne q̄ cõis fuerit.id nũc noīe ſportulæ & dotis ſignificat̃.nā ſicut uxor tradita dote
recipit̃ a marito ĩ cõtuberniũ cõe ſitq; particeps rei maritalis.Ita latro pecuniā quaſi dotē cõfert in
Sportula collegiũ latronũ.tāq̄ uadē & p̄dē cõmilitii.Sportula ãt qđ nemo nõ nouit nomē ē erogationis.
Sportulā- Sportulātes cypriãus elegāter appellat ſportulis accipiēdis operātes.Sportulā ĩ nuptiali quoq; fe
tes. ſtiuitate dari ſolitā teſtis ē Apuleius.q ĩ apologia ait ne ciues denuo ad ſportulas cõuolarent. De
ſportula:q̄ cliētibus & affectatoribus dabat̃.de q̄ frequēs mētio apud Iuuenalē.Martialē cæteros:
Hẏꝑbole copioſiſſime ſcripſimus ĩ Suetonii cõmētariis. FActurus aureā:Hẏꝑbole.ſiue ſuꝑlatio ē cõgruēs
ꝑſõæ latrõis magnifici & iactãticuli.q plēus gloriaꝝ & gladiatoriæ firmitatis cõſcius ĩſolēter pol
licet̃ ſe domũ latronũ q̄ lapidea erat & latericia factuꝝ aureā.cõgeſtis.ſ.coacēruatiſq; auri & diui
Calculus tiaꝝ gazis ex latrocinatu.& graſſatura. CALculis oībus:Cũctoꝝ cõſenſu.& ſuffragiis dux latro
ſuffragii. nũ deſignat̃.Calculos ãt ꝓ ſuffragiis dici ſupra ſcriptũ ē.& plinius ĩ epiſtolis ĩqt ſi mõ tu fortaſſe
Ducatus. errori nr̃o albũ calculũ adieceris. DVcatũ.Præfecturā latrocinalē ĩter uocabula ancipitia:& quæ
Malus. utroq; uerſus dici poſſũt.ducatus quoq; ē q nõ ſolũ ꝓ bono prīcipatu prīmatuq; ſed ēt p̄ malo ac
honos. cipit̃.ſicut hoc ĩ loco ducatus latronũ ĩ deteriorē partē uſurpat̃ honorē quoq; ita ueteres dixerũt.
ut ēt malus honos ſignificaret̃ Metellus numidicus.tāto ĩqt ille uobis q̄ mihi peiorē honorē ha-
buit qđ ſignificat.maiore uos affecit iniuria & cõtumelia quā me. Ducatus militares ꝓ p̄fecturis
uſurpãt frequētiſſime ſcriptores idonei.Si mars ſolē ĩ horoſcopo cõſtitutũ aſpexerit auctore Ma-
terno ducatus ĩpia ꝓtāteſq; decernit. LAVtiuſculā:Splēdidiorē & q̄ duci latronum cõueniret.
CENtuculo:Veſtimēto pānoſo:ſup cuius uerbi ſignificatu multiplici affatī ſcripſimus ĩ prīo cõ
mētario. DIuite:Repugnātia ſũt cēticulos & diues cũ cētuculus proprie pānoſoꝝ ſit & ſordidu
lorum. Sed nunc ex cauſa ſcitiſſime diuitem centuculum cognominat quaſi diuitiis fartum. ex
quo ſcilicet diloricatis pannulis profuderat duo milia aureorum. IN SVMmo puluinari:Plautus
Summi ſummi ſubſellii uirum decenter appellat eum qui in ſummo. hoc eſt honoratiore loco honoris
ſubſcellii cauſa diſcumbit. ſicut econtrario imi ſubſellii & imi lecti uir accipitur pro deſpectiſſimo uiliſſimo
uir. q;.legimus tamen apud priſcos.medium in menſa locum honoratiorem extitiſſe. quod & xeno-
Imi lecti phon tradit in pedia cyri.& nos ſuo loco non indiligenter annotauimus. QVI QVANdo:
uir. Cœna inauguratur: Sermo ductus ex ſacerdotum uerbis.& ritu.Nam qñ flumen. Aut augur.aut

pōtifex ī collegiū cooptabať:ſoliti erāt lautiore cœna eſculētioreq; ſacerdotalē dignitatē auſpica
ri. Macrobius refert cœnā pōtificis luxurioſiſſimā ī tertio Saturnaliū.ubi ait lentulū flaminē Mar Cœna
tialē.quo die iauguratus ē triclinia lectis eburneis ſtrata habuiſſe:pcēſetq; edulia nō pa℞ multa ga pontiſica
neata:qbus cœna illa pōtificū farta fuit & inſtructa hic ab Oratio dictū pōtificū potiora cœnis hic lis
M.Varro ī tertio de re ruſtica ſcribit qntū hortēſiū augurali cœna primū pauones poſuiſſe: cuius
rei mētionē fecit & plinius ī.x.cuius uerba cū uatie legāť uariis īterpretamētis torſerūt plinianos
enarratores.

monſtruoſa morte cognoſcit:& ubi locorum eſſet illa: percontatus: deductuſq; uiſa ea ut erat uinculis onuſta: contorta & uituperanti nare diceſſit. Et non ſum quidem tam brutus: uel certe temerarius inquit:ut ſcitum ueſtrum inhibebam ſed malæ conſciētiæ reatum ītra me ſuſtinebo:ſi:qđ bonū mihi uideť diſſimulauero.ſed prius fiduciā:ueſtri cā ſolicito mihi:tribuite cū pſertī uobis ſi ſñtia hæc mea diſplicuerit: liceat rurſus ad aſinū redire. Nam ego arbitror latrones:quiq; eorum recte ſapiunt: nihil ante ferre lucro debere ſuo. Ac ne ipſam quidem ſæpe & aliis: dānoſam ultionē. Ergo igiť ſi pdideritis ī aſino uirginē:nihil amplius:q̄ ſine ullo cōpendio: īdignationē ueſtram exercueritis. quin ego cenſeo deducēdā eam ad quāpiā ciuitatem: ibique uenundandam. nec enim leui præcio diſtrahi

MONSTRVoſa
morte:Vt.ſ.uirgo Aſino exen
terato:p mediā aluū nuda īſue
reť.&ita fartilis Aſinus ſup ſa
xū expoſitus ſolis uaporibus tra
dereť. CONtorta nare:Hic cui
ducatus latronū ultro delatus ē
erat maritus capticiæ puellæ: q̄
uiſa.ne agnoſcere eā uidereť. ir
riſione quadā & ſubſanatōe.q̄ſi
uitūperās abſceſſit.Naſū.n.ut ī Naſus ir
qt plinius ſubdolæ irriſiōi dica riſioni di
uerūt.unde narē cōtortā &uitu catus.
perātē decēter dixit. cū uitupo Brutus.
nē ďriſorēq; ſignaī uoluiſſet na
ribus.ut iqt Q uitiliāus deriſus
cōtēptus faſtidiū ſignificari ſo
let. TAM brutus:Brutū dicius
ſtupidū.grauē tardū hebetē. in
ſēſatū.cui ſapiēs oppōiť.Cypria
nus ī epiſtola de demetrianum
nullus iqt effectus offerre lumē
cœco ſermonē ſurdo. ſapientiā
bruto cū nec ſentire brutus poſſit.nec cæcus lumē admittere nec ſurdus audire.Verbū uetus ē ob
rutefcere.qđ ſignificat obſtupeſcere. Afranius nō poſſū uerbū facere obbrutui Oratius dixit bruta Obbrute
tellus pro graui.& tarda qđ terræ ppetuū ē.inde bruta aīalia pro tardis & irratōabilibus.plius bru ſcere.
ta exiſtimāť aīaliū qbus cor durū riget.ubi bruta accipit pro hebetioribus tardioriſq; ītellectus. Bruta tel
SCItū:Decretū & cōſtitutionē.ſic.n.plebiſcitū dcm̄ ē.ab eo uerbo qđ ē ſciſceť.hic iocus ille plau lus.
tinus.ex pſeudolo plebiſcitū nō æque ſcitū ē. REAtū: Sicut dī reatus homicidii.& furti ita reatū Scitum.
malæ cōſciētiæ elegāter uocat pro crimīe & culpa. Meſſala primus reatū dixiſſe tradiť. INtra me plebis ſci
Vetus uerbū ē cōſcientia mille teſtes.& ut inquit pacatus in panegirico hēt occultos cōſcientia car tum.
nifices.q magis lancināt & torquēt uitalia q̄ cruces q̄ uerbera q̄ tormēta ut græci dicunt συνειδ Reatus.
ησισ πλήττει την ψυχην cōſciētia aīam ferit. VEſtri cā:Sū inquit ſollicitus & anxius nō mea Carnifex
cā ſed ueſtra & ſollicitudinē pro uobis patior quærit apud Au.Gelliū Apollinaris Sulpitius. qua cōſciētia.
rōne dicať hēo curā ueſtri aut miſereor ueſtri.cū uideať nō ueſtri oportere dici ſed ueſtrū. ſicut Habeo
græci dicunt.κηδομαι υμων.Nihil āt aliud rōnis eē opinaťniſi auctoritatē quādā uetuſtatis nō curam ue
nimis anxie.nec ſuperſtitioſe loquentis:ſed procul dubio.q rectiſſime loqui uolet ueſtrū potius di ſtrum.
xerit quā ueſtri.Noſter Lucius dicere maluit ueſtri quā ueſtrū ſicut a plinio dictū ē de terra.Q uin Argumē
& uenēa nrī miſerta iſtituiſſe credi pōt. AD aſinū.i.ad ſñiam ueſtrā q̄ decreuiſtis ut Aſino puella tum.
īſuta pimať. ANte ferre:Qui latrociāť& graſſaturis uias īfeſtāt ob ſolū lucrū id faciūt lucro cūcta Neſcio q.
poſt ponētes.luc℞ pluris faciētes q̄ uitā q̄ deū ut merito dicere poſſint lucri bōus ē odor ex re q̄li Ita. quid.
bet & illđ. uñ habeas q̄rit nemo ſed oportet hr̄e.Sic ergo ſecta latronū cēſet ſūmū bonū eē lucrū.
nō ne debet puella capticia magno potius uendi quā nullo facto cōpendio interimi. DAMnoſā Ergo igť
ultionē:Vindicta multis iucondiſſima rerum omnium eſt iuxta illud at uindicta bonū uita iucun Archaiſ
dius ipſa & irā ueteres diffinierūt cupiditatē ultōis reponēdæ.ſed latronibus q luc℞ ſpectat q q̄ mos.
ſticulo inhiāt ultio dānoſa & ſine cōpēdio omittēda ē.nec indignatio cū iactura exaturāda. ER Cenſeo.
go igitur:Archaiſmos ē.Veteres.n.ut inqt Donatus particulas haſce multiplicabāt. PERdideri Diſtra
tis:Extixeritis. COMpendio:Lucro. CENſeo:Vtitur uerbo illo quo utitur ſenator q ī ſenatu ſē ctio uen
tētiā dicit.ut Cicero frequēter ait cēſeo patres cōſcripti. DIſtrahi:Vēdi uerbū ē peculiare iuriſcō ditio.
ſulto℞ diſtractio quoq; p uēditōe accipitur ut ſupra ſcripſi. TAlis ætatula: Mācipia.quæ adole Mācipia
ſcentiora ſunt & recentiora.longe maiori pcio diſtrahūtur quā ueterana propterea q ut ſcribit Vl ueterana
piāus ad edilitiū edictū pſūptū ē.ea mācipia q̄ rudia ſunt ſimpliciora eē & dociliora & ad oē mi deteriora
niſteriū aptiora.tria uero mācipia & ueterana difficile eſt reformaī & ad ſuos mores formare qa Venali
igiť uenaliciarii ſciūt facile decurri ad nouitio℞ emptionē.id circo iterpolāt ueteratores ſeruos.& ciarii.

poterit talis ætatula. nam & ipſe quoſdam lenões pridē cognitos habeo. quorū poterit unus. magnis equidem talentis ut arbitror puellā iſtam p̄ſtinare condigne natalibus ſuis fornicē ꝓceſſurā: nec in ſimilē fugā diſcurſuram: nō nihil etiā cū lupanari ſeruierit uindictæ uobis depenſuram. hanc ex animo quidē meo ſentētiā cōducibilē ꝓtuli. Sed uos noſtroꝝ æſtis cōſilio rum rerūq̧ domini. Sic ille latronum fiſci aduocatus:

pro nouitiis uēdūt. Annotādū ē uenalicíarios dici a iuriſcōſulto. eos q uēdūt ſeruos. iterpollaꝛ uero ſignificat ī mutare & ī aliā q̄ſi fortunā reformare. ſic a plinio medicia dicta ē ars īterpollis. qm̄ ſæpe īmutata aliā atq̧ aliā formā accœpit. POterit unus: In edicto p̄toris cōtineꝛ. q lenociniū facit īfamia notari. lenociniū āt facit is ut īterpretaꝛ Vlpiāus. q q̄ſtuaria mācipia habuit. apud plautū lenones graphice deſcribūꝛ. q puellas ſcitulæ formæ magno p̄cio emūt: quas mox amatoribus ꝓſtituāt: cōpēdiū uberius lucrūq̧ captātes. apud Senecā ī cōtrouerſiis leno emit uirginē a piratis ut ī lupanari ꝓſtituat. ī pſa leno ſexagita argēti minis puellam emit. decipiturq̧ dolis toxili. PRAEſtiare emere: Verbum ī hoc ſignificatu frequēs. plautus quādoq̧ dixit deſtiare ꝑ p̄ſtiaꝛ & emere: ſic. n. ait ī pſa Di deæq̧ te agitāt irati & ſcelus q hāc nō ꝑperas deſtiare. lenōis diminutiua ſūt lenūculus & lenulus: q̄ uſurpat plautus. & ānotauit priſciauus. πορροβωσκον græci uocāt lenonē ſcorta alētē. IN fornicē: Fornices dicūꝛ curuaturæ: q̄ arcus aut cameras faciūt ſiue naturales ſiue hominū manu ꝑfectæ. auctor Donatus Virgiliāi poematis cōmētator. De naturali fornice ait Virgilius. Aut amnis ripis aut alti fornice ſaxi. de extructis fornicibus exēpla affatī ſuppetūt. Cicero fornicē fabiū memorat. q fuit arcus iuxta regiā ī ſacra uia fabio cēſore cōſtructus. qui deuictis allobrogibus noiatus ē allobrogicus. Quoniā uero meretrices ī hmōi locis & cellulis proſtare cōſueuerūt factum ē ut fornix pro lupanari & cella meretricia accipiaꝛ: & fornicari pro ſcortari. & fornicator pro ſcortatore & fornicario. quibus uerbis ſcatēt ſcriptores eccleſiaſtici. q̄ uix īuenias apđ priſcos illos terſiores purioreſq̧ cōditores ſcribit paulus de fundo inſtructo ꝗ balneatorio inſtrumēto legato contineꝛ & fornicator. ubi fornicator dici uideꝛ miniſter fornicis in balneo calefactādi. itē ad legem aquiliā mentio fit fornicarii. plinius palma inquit e cōtrario fornicaꝛ ideſt curuaꝛ ad fornicis ſimilitudinē & ita oēs priſci. qui puriſſime loquuti ſunt uſurpāt hæc uerba. alio ſignificatu q̄ faciāt eccleſiaſtici ſcriptores & indoctū uulgus uſurpet. Nec ego fornicatorē dicere auſim pro ſcortatorem nec fornicari pro adulterari & cætera q̄ ī ore idiotaꝝ ſūt ſed ad ꝓpoſitū. Quidā a furuo. qđ nigrū ſignificat fornicis nomem deriuare nituntur an recte ipſi uiderint. Ruffus declamator de puella in lupanari deducta dixit oppido q̄ decēter. redoles adhuc fuliginem fornicis: Satyrographus fornicem optimo epitheto olentem nominauit a fetutinis. ſ. & graue olentia lupanaris ſenſus eſt Apuleii. puella a lenone empta proſtituetur in lupanari quæ feditas erit condigna natalibus & ex hac uirginis proſtitutione tam obſcena ex hoc meretricario puellæ quæſtu tam impuro non nihil uidictæ latronibus perſoluetur quam enim maiorem ultionem poſſet homo depoſcere ex fœmina inimiciſſima q̄ uidere illam in lupanari inter lupas inter lenonias puellas lenonis iuſſu proſtitutā & corpus paſſiuo pudore prophanantē quā ēt ſi nemo uiolaret locus ipſe uiolauit. Solet qm̄ de lupis & lupanari ſermo īcidit titulus ſuppōi cellæ ſingulaꝝ meretricū & nomē puellæ ī liminari cellæ frōte p̄ſcribi. ut ita noſcaꝛ īqua quæq̧ cella ꝓſtituat qđ docet Seneca ſic ſcribens ī ſcđo ſuaſoriarū. Deducta es ī lupanar. accœpiſti locū p̄ciū cōſtitutū titulus īſcriptus & mox paulo ī cōmuni loco ſteiſti ſuppoſitus ē cellæ tuæ titulus uenientē recœpiſti itē nomē tuū pepēdit ī frōte p̄cia ſtupri accœpiſti ex his Senecæ uerbis iā ſatis planū ē. cur dixerit iuuenalis titulū mētita lyciſcæ: cur Martialis ſcripſerit intraſti quotiēs inſcriptæ limina cellæ. Annotādū obiter dici a Seneca cōmunē locū pro lupanari ſicut uulgo hodieq̧ lingua uernacula nūcupatur. Ceſtius declamator tradit uirginē quæ ſteterit in lupanari etiā ſi a nemine uioletur loco tñ ipſo uiolari huic ſententiæ ceſtii reclamāt eccleſiaſtici ſcriptores. & imprimis Ambroſius. qui ita ꝓclamat. Nō lupanaria infamant caſtitatē ſed caſtitas etiā loci abolet infamiā & ſicut radius ſolis in luto & cœno nō inquinaꝛ. ita caſtitas fornicis fœditate nō polluiꝛ. ī decretis canonicis. xxxii. q. y. id latiſſime explicatur. TAlentis magnis: Terētius ſi quis daret talētū magnū. priſciāus ī libro de pōderibus ſic ſcribit. talētum paruū eſt minæ. lx. talentum magnū minæ. lxxxiii. & unciæ quattuor. talētū atticū ex cōputatione Romāis pōderibus pēdit pōdo. hoc ē libras. lxxx. græce dicitur τάλαντον. Annotauerunt ſcriptores multa fuiſſe gñā talentoꝝ. ut rhodiū. qđ erat q̄ttuor milliū. d. denarioꝝ. Alexandrinum qđ erat. xii. denarium. Neapolitanū ſex. Syracuſanū triū. Rheginū uictoriati unius. ē aūt uictoriatus nūmus a nota uictoriæ ſic noiatus: cuius frequens mētio apud pliniū celſum. cæteros. fuit & talētū ægyptiū qđ taxaꝛ ſexterciis. xvi. CONducibilē: Vtilē & accōmodā plautus ī epidico repiāus aliquid calidi cōducibilis conſilii. cōducere eni. uñ cōducibile deriuatur ſignificat utile eſſe. cōducenter aduerbiū ꝓ utiliter & congruēter. LAtronū fiſci aduocatus: Alluſio ad fiſci pricipis aduo

Interpollare.
Medicia.
Interpollis.
Lenocinium faceꝛ
Præſtinare.
Deſtinaꝛ.
Lenunculus.
Lenulus.
Pornoboſcus.
Fornices
Fornix.
Fabianus
An fornicari ſit latinum ꝓ ſcortari.
Fornicator qui.
Fornicaꝛ curuatur.
Fuligo fornicis.
Inſcriptæ cellæ luparum.
In cōmuni loco ſteiſſe.
Locus Iuuenalis
locus uiolat.
Radius ī luto non inquinaꝛ
talentum paruum magnum
Genera talentorū
Victoriatus.
Conducibilis.

catũ. Fiſcus ãt ut ĩ cõmẽtariis Suetõli diligẽter annotauimus ꝓpriæ ad pricipẽ ptinet. ærariũ uero ad rẽ publicã. De iure fiſci titulus ẽ apud iuriſcõſultos & apud eoſdẽ de aduocato fiſci ſcribit Vlpianus. ſi fiſcus alıcui ſtatus cõtrouerſiã faciat. ꝙ fiſci aduocatus adeſſe debet. qđ ſi ſine fiſci aduocato ꝓnũciatũ ſit Diuus Marcus reſcripſit nihil eẽ actũ. ſicut ergo fiſcus pricipis & aduocatus fiſci dr̃. ita nũc aduocatũ fiſci latronũ feſtiuiter nec ĩſciẽter appellat illud Satyrographi. res fiſci ẽ ubicũq; natat. ĩtelligẽdũ plane ẽ de fiſco pricipali tãq̃ ad principẽ ptinetet captura piſcis generoſi. NOſtrã

Conducere.
Conducẽter.
Fiſcus. principis.
Aduocatus fiſci.

noſtrã cauſã ptulerat. uirginis & aſini ſoſpitator egregius. ſed in diutina deliberatiõe cæteri cruciãtes: mora cõſilii: mea præcordia: ĩmo miſerũ ſpiritũ: libẽter tandẽ nouitii latronis accedũt ſentẽtiæ: & ꝓtinus ac uinculis exoluũt uirginem. quæ quidem ſimul uiderat illũ iuuenẽ: fornicisq; & lenõis audierat mẽtionẽ: cœpit riſu lætiſſimo geſtire. ut mihi merito ſubiret uituperatio totius ſexus. cũ uiderẽ puellã proci iuuenis amore: nuptiarũq; caſtrarum deſyderio ſimulato lupanaris ſpurci ſordidiq; ſubito delectari nomine. & tũc quidẽ totarum mulierum ſecta: moreſq; de aſini pendebant iuditio. Sed ille iuuenis ſermone repetito. Quin igitur inquit ſuplicatũ Marti comiti pergimus: & puellã ſimul uẽdituri. & ſotios ĩdagaturi: ſed ut uideo nullũ uſpiam pecus ſacrificatui. Ac ne uinũ quidem potaui affatim uel ſufficiens habemus. decem itaq; mihi

cãm: Hoc Apuleius pp ſe dixit: q ĩ Aſinũ trãſmutatus. iã ex ſentẽtia latronũ neci una cũ uirgine fuerat deſtinatus. Vtriuſque ſaluti cõſulebat nouitius latro q ſpõſus erat uirgis. MOra cõſilii: Cũctatõe cõſultatõis cõſilii q; latrocinalis ſua p̃cordia lãcinata diſcruciataq; eẽ ſignificat.

NOuicii: Nouiciũ a nouo dictũ ĩclinatũq; ẽ nouicii ut ĩdicat Varro dicũt ſerui noui ĩ familia empti a plinio nouitiũ ĩuẽtũ dr̃ ꝓ nouũ. Hodie nup aſciti ĩ religionẽ nouicii uulgo noĩantur. Nouitii ſerui.

FORnicis & lenonis. Dixerat .n. nouitius latro fornici & lupanari uirginẽ debere tradi ac mãcipari. RIſu letiſſimo: Læticiã p̃ferẽte: qa. ſ. illũ recognouerat. nõ latronẽ eẽ. ſed ſpõſũ ꝙ ſi legas latiſſimo expões ꝓ cachinabili & lato & ſpacioſo riſu. q̃lis ĩterdũ latiſſime effũdit. phyſici dicũt. qđ & Lactãtius credit lætitiæ effectũ i ſplene eẽ ĩtẽperãtiãq; ridẽdi cõſtare ex lyenis magnitudie ueꝝ hæc uiderit Democritus. Me ut ĩqt cæſar apud. M. Tulliũ nõ pudet neſcire quo pacto riſus cõcitet. ubi ſit quo mõ exiſtat atq; ita repẽte erũpat. ut eũ cupiẽtes tenere neq̃amus. q̃ ne ĩpſi qdẽ illi ſciũt q ſcire ſe pollicẽt. Geſtire: Gaudere: & geſtu q̃ſi quodã corporis gaudiũ ĩtimum læticiãq; aĩ demõſtrare. SVbiret: Veniret ĩ mẽtẽ: Subire plinio frequẽter ẽ ſcãdere q ait ĩ. 4. hemi excelſitas ſex. M. Paſ. ſubit. TOtius ſexus: Scilicet fœminei. ex p̃cepto diſciplinæ Rethoricæ. ob uitiũ unius. Tota natio minime ĩſamãda ẽ. ſic & Ouidius: parcite paucaꝝ diffundere crimẽ ĩ oẽs.

Riſus ex ſplene.

PROci amore ſimulato: Ita ſuſpicabat Apuelius ex re præſenti. Virginẽ hãc ſimulaſſe ſe angi deſiderio ſpõſi: qñ. ſ. uetulæ de narrauit. ſe ex gremio matris raptã uiduatã eẽ amplexibus adoleſcẽtis q iã maritus ipſius nũcupat⁹ fuerat. TOtaꝝ mulieꝝ ſecta: Sicut philoſophoꝝ ſectas quoꝝ dogmata ac placita nõ probãus: ĩſectari & ĩcuſare ſolemus. ita ſectã fœminaꝝ tãquã ĩprobã & improbis dogmatibus refertã uituperare cœpit atque infamare mores fœminaꝝ cũ re uera crederet uirginẽ arriſiſſe quaſi ex deſiderio ad nomẽ lupanaris & fornicis. Totæ euripidis tragediæ. ĩ mulieres maledicta ſũt uerſiculi græci fœmĩas ĩſectãter criminãt. γυρη γυραίκοσ ποποτουλερ λιαφερει. nihil fœmĩa differt a fœmĩa. ερ γαρ γυραιξι πιστιρ ουκ ερεστειλειρ. i. ĩ fœmĩs fidẽ uidere nõ ẽ. θαλασσα καιπυρ καί γύρη κακα τρια. Mare: ignis. fœmĩa ſũt mala tria. MARti comiti: Nõ ſcđm latinĩtatis elegãtia ſed ακυρωσ. i. ĩproprie martẽ noĩaſſe comitẽ uideret. cũ proprie comes ꝓ ĩferiore pſõa accipiat dicaturq; is q digniorẽ affectat comitaturq;. nã ut docet iuriſcõſultus titulo de iniuriis comĩtẽ accipe debẽus eũ: q comitet & ſeq̃t ſiue liber ſit ſiue ſeruus. ĩter comites utiq; & pedagogi ſũt. Dux & comes opponũt. ut dux ſit ille q p̃it: comes q ſubſeq̃t. hĩc plianũ illud illũ eẽ tui cõſilii ducẽ me comitẽ decet. priſciãus tñ ĩ ꝓhemio opis ſui dixit. te comite q̃ſi ſole quodã dilucidius creſcat. ubi comes honorifica appellatõe ſicut & hic uſurpat p̃terea comites a recẽtioribus ſcriptoribus idẽtidẽ cũ laude dicũt. Sic Amiãus Marcellinus comes ĩqt oriẽtis nebridius erat. itẽ magõtiãæ comitẽ ptis exulari morte mulctauit. itẽ ĩũcto ad audiẽdi ſocietatẽ urſulo largitionũ comite ubi ſp comes nomẽ dignitatis ẽ. hic uero mars comes cognomiat. magis uocabulo honoris q̃ dehõeſtam̃ti. ut cõitẽ expõas ꝓ eo q comitet. ſeq̃t foueat ĩ bellũ eũtes & ĩ expeditionẽ latrocinalẽ ꝓgrediẽtes. Vñ & alio cõſimili cognomĩe ſecutor dictus nimiꝝ a ſeq̃ndo. alias ſecutor nom̃ ẽ gladiatoriũ de quo apđ Suetoniũ. VSpiã: Vllo ĩ loco. nuſpiã nulibi. nullo ĩ loco SAcrificatui: Ad ſacrificañ. POtaui: Corrigo potatui ut cõuẽiat cũ dictõe illa ſacrificatui. ẽ. n. ſẽſus uinũ nõ habẽus potatui h̃ ẽ ad potãdũ ſatis copioſũ ac ſufficiẽs. iõq; id q̃rẽdũ ẽ aſſũptis cõitibus.

Mala tria. Mare. Ignis. Fœmina.
Comes q
Comes largitionum.
Secutor mars.
Nuſpiam

legate comites. quis cōtentus: proximum caſtellum petam. inde uobis epulas & alias res comparaturus. ſic eo profecto: cæteri copioſum inſtruūt ignem. arā ceſpite uirenti Marti deo faciunt:nec multo poſt adueniunt illi. uiuarios utres ferentes & gregatim pecua comminantes:unum prælectum grandem hircū: annoſum & horricomem Marti ſecutori comitiq; uictimant: & ilico prandium fabricatur opipare. Tunc hoſpes ille:non modo: inquit:expeditionum prædarumq;: uerum etiam uoluptatun ueſtrarum ducem me ſtrenuū ſentire debetis. & aggreſſus inſigni facūditate gnauiter cūcta præminiſtrat. uerrit ſternit. coquit

LEgate:Tradite mecū mittite.Saluſtius tres adoleſcētes ī africā legāt. QVIS:Quibus. uetus eloquutio CAſtellū:Præter notiſſimā ſignificationē.Caſtellū quoq; dicius receptaculū. qđ aquā publicā ſuſcipit.ut docet Vlpiāus īterp̄tamēto īterdicti p̄torii de aqua quotidiana & æſtiua.hoc ſignificatu ſcripſit plinius.agrippā feciſſe caſtella.c.xxx.fōtes cētū.v.hic illđ quoq; frōtini ex eōdē intellectu dictū ē.auctor caſtelloꝝ opeꝝ.lacuū nerua ē.corrigēdus ē obiter uulgi error. caſtellanos uocātis p̄fectos arciū.cū caſtellāi abhis q latie & puriter ſcribūt.dicāt caſtelli habitatores:ſicut oppidāi ſicut urbāi.p̄ſto ſūt exempla innumera ſed unū aut alterū qđ ī p̄ſentia ſuppetit retuliſſe ſufficiet Liuius ilotauꝝ dein quādā:hi ſūt iā inde antiqtus caſtellani agreſte genus itē ſtipē a caſtellāis colligēs.& quoniā a Liuio mētio fit ilotaꝝ.ſcito ilotas dici ab hiſtoricis ſeruitia ſamulitiaq; lacedemonioꝝ quales peneſtiæ theſſaloꝝ.quoꝝ memīt ariſtoteles ī politics. ARAM ceſpite uirēti:Ceſpiticiā aram ſignificat.ſic.n.appellat ex ceſpitibus ſtructa:qbus ſimplicitas ruſtica antiqtus mēſas toroſq; cōficiebat:qđ & tibullus ſignat illō uerſu.Ceſpitibus mēſas ceſpitibuſq; toꝝ.plinius ait ceſpites caſtroꝝ uallis accōmodos eſſe de aris ceſpiticiis mentio fit a iulio capitolino ī deſcriptōe hecatōbes.cuius uerba ſubieci:q ſūt hæc.hecatōbe tale ſacrificiū ē cētū aræ uno ī loco ceſpiticiæ extruūtur. & ad eas cētū ſues.c.oues mactāt.Ceſpiticiū quoq; tribunal antiq dixere.qđ erat militar atq; caſtrēſe.Qđ ex ceſpitibus ī caſtris milites factitabāt. qđ dēotat Lucāus cū ait ī.v.pharſaliæ ſtetit aggere fulti ceſpitis itrepidus uultu. VInarios utres:Hircini utris uinarii cinis.ut iqt plinius ſāguinē ſiſtit. PEcua:Annotatū aliubi ē uetuſtiſſimos dixiſſe hoc pecu ſingulariter.& hæc pecua pluraliter.qđ & priſciāus docet ī.vi.uñ pecuarii hoīes dicti. q pecuarias hñt.& pecuaria pecoris paſtio:cuius pecus ē fūdamētū ut memorat Varro pecuatus quoq; pro ſtulto apđ antiquos uſurpat. COMminātes.Simul agētes.minare.n.ē agere gregē & ante ſe propellere qđ uerbū ī quotidiāo ſermōe uulgi ē.& ī uſu eruditoꝝ.ī libro ieremiæ ſcriptū legius.me miauit & adduxit ī tenebras.itē ſimul agricolæ & minātes greges. PRAElectū:Significat eximiā ſiue egregiā uictimā.eximiæ.n.ſiue egregiæ hoſtiæ dicūt noīe ſacerdotali:q ad ſacrificiū deſtinatæ eximant egrege uel ꝙ eximia ſpecie quaſi offerēdæ numibus eligāt.auctores Macrobius. Neratius. cæteri ſup quo ita ſcribit Dōatus.eximii ſūt porci maiores q ad ſacrificādū electi ſūt boues q ad hoc electi ſūt egregii dicunt.& oues lectæ.Virgilius Mactāt lectas de more bidētes.Mos āt ī p̄ligēdis bidētibus auctore Seruio ille ſeruabat.ne habeāt caudā aculeatā.nec liguā nigrā.nec aurē fiſſam.

HIRcū:Pōponius ī atellana.Marti uerrē ſacrificādū dixit.cū ait.Mars tibi uoueo factuꝝ bidenti uerre. ubi factuꝝ accipe pro ſacrificatuꝝ.M.Cato ī re ruſtica marti ſolitauria ſacrificat. cuius uerba ſubſcripſi.mars pr macte hiſce ſolitaurilib9 lactētibus eſto.ſūt āt ſolitaurilia ſacrificia ex ſue oue Tauro fcā uñ & nomē.de quo ſacro liuius Quītiliāus aſcōius feſtus.cæteri. HORricomē:Horrētibus uillis hiſpidū & hirſutū. VIctimāt:Sacrificāt uictiare ē uictimā īmolare.uñ & uictiarii dicti q p̄ſūt imolatōi uictiaꝝ.apud Suetoniū cultrarius ſignificat miſter ſacroꝝ q cultro uictiat hoc ē īmolat hoſtiā popas quoq; tales miſtros uocāt & ita leges apud eūdē trāqllū ī caligula. Succinctus popaꝝ habitu.i.uictiarioꝝ hoc obiter annotaui.ut retractarē locū Suetōii quē p icuriā dormitās trāſmiſerā apud quē ī oībus codicibus legit pōpaꝝ habitu.Terſior lectio & doctior ē poparū.locū hūc Hermolao barbaro acceptū referimus.ē.n.īgēui ut ſcis pudoris fateri p quos p̄feceris

OPIpare:Laute ueteres opipaꝝ dixere magnaꝝ opū apparatū.ſcribit Cicero ſe accepiſſe cæſarē iucūde opipare & apparate. HOſpes ille:Nouitius ille ſignificat.cui ducatū latrōes detulerant.

VEꝝ ēt uoluptatū.Sicut iqt ī parāda præda & expeditōe obeūda uobis fui dux.ita & ī uoluptatibus cibariæ rei cōdiēdæ cōcinator ſtructor primarius eē diſcupio & ipſe ſemet quaſi ſympoſiarchā & architriclinū ultrōeus exhibet. GNAuiter:Strenue ac celeriter. VERrit: Qui apparat cœnā curat ut uerſa & mūda oia ſint iuxta illud.Satyrographi. uerre pauimētū & nitidas oñde columnas.Cato p̄cipit.ut uillica uillā uerſā mūdāq; habeat priſci deam nomine Deuerrā collebant:quæ p̄erat uerrēdis domibus. Scopariū uocāt cōuerritorē. hoc ē miſtꝝ illū qui ſcopis uerrit domū & cuncta uenuſtat. STErnit:Plautus eleganti uocabulo lectiſterniatorem appellat. qui lectis menſiſque ſternendis præeſt.ſic enim ait in pſeudolo.Tu eſto lectiſterniator.Tu argentum íd extruito.

Legantur
Caſtellū repetaculū aquæ.
Caſtellanus nō dicitur præfectus arcis.
Caſtellani.
Ilotæ.
Peneſtiæ
Ceſpiticia ara.
Hecatombe.
Ceſpiticium tribunal.
Pecua.
Pecuarii.
Pecuatus ſtultus.
Minare agere.
Minant gregem.
Eximia hoſtia.
Egregii. boues.
Solitaurilia.
Horricomis.
Victimare.
Victimarius.
Cultrarius.
Popæ.
Locus. Suetonii
Opiparus.
Villa uerſa.
Deuerra.
Scoparius.
Lectiſterniator.

TVCEta cōcinnat:Edulia p̄cioſa cōcinniter facit paratq; q̄ ſint tuceta.qd cōcinnare ſignificet ſu
pra annotatū ē. SATVle:Habūdāte.& copioſe.quaſi a ſatis dictiōe deducta.qd ſi legas ſcitule.q̄.
ſi iucūda oīa ſcitiq; ſaporis appoſita eē ſignificet. POculis crebris: Prima cratera ad ſitim ptinet. pría cra
Secūda ad hilaritatē.Tertia ad uoluptatē.Quarta ad inſaniā. Bacchus triplicē uim poſſidet.ut in ra ad ſitī.
qt Eſopus fabulator:τὴν μὲν πρώτην ἡδονῆς:τὴν δὲ δευτέραν μέθης:τὴν δὲ τρίτην ὕβρε
ως:hoc eſt primā qdē uoluptatis.Secūdā ebrietatis.Tertiā inſaniæ & furoris.ex uino ut inqt Pli.

tuceta cōcinat:apponit ſatule. ſed p̄cipue poculis cre-
bris:grādibuſq; ſigulos ī gurgitat. Interdū tñ īſimula
tiōe ꝓmendi quæ poſcebat uſus:ad puellā cōmeabat
aſſidue.pteſq; ſubreptas clanculo: & p̄guſtatas a ſe po
tiones:offerebat hylaris. At illa ſumebat appetēter. &
nōnūq̄ baſiare uolēti prōptis ſauiolis adlubeſcebat.q̄
res opido mihi diſplicebat. En oblita es nuptiarum:
tuiq; mutui cupitoris puella uirgo.& illi neſcio cui re-
centi marito quē tibi parētes iunxerunt: hunc aduenā
cruentūq; pcuſſorē p̄ponis? Nec te cōſciētia ſtimulat
ſed affectione calcata inter lāceas & gladios iſtos ſcor
tari tibi libet:quid ſi quo modo cæteri latrones perſen
ſerint:non rurſum recurres ad aſinum: & rurſū exiti-
um mihi parabis:re uera ludis de alieno corio. Dū iſta

rerū omniū obliuio eſt morſq; Mors
memoriæ. Vino ſapiētia obum mēoriæ
bratur.ingeniū obruitur: uigor uinum.
animi īpeditur.in hāc ſententiā
inqt. Au.Gellius crebris & ingē
tibus poculis oē ingeniū ingur
gitabat. INSImulatione ꝓmē
di:Senſus eſt dū ſimulat ſe ꝓme
re uelle.& ad mēſam inferre: q̄
uſui cōuiuali erāt neceſſaria: Ita
bat ſubinde ad puellā illiq; par-
tes edulioꝝ gaudibūdus offere
bat: hoc aūt faciebat tāq̄ ſpōſus
ad ſponſam: a promēdo ꝓmus
dictus qui p̄eſt promendis ciba
riis ex prōpt uario.ſic eni appel-
lat̄ cella penuaria. Plautus.ego
ſum promus cōdus procurator Promus.
peni.Apuleius graphice promū prōptua
libroꝝ dixit.q̄ p̄eſt promendis rium.
libris & quaſi bibliothecarius ē promus
a Boetio prōptuaria memoriæ elegāti trāſlatione dicta ſunt quaſi repoſitoria. qbus doctrinas me librorū.
moria cōcredidit q̄ p̄ſto ſūt ac depromūtur eadē exigente. PARtes:Eſcarū.ſ.& edulioꝝ.Sueto
nius in Caligula equiti Romano cōtra ſe hilarius auidiuſq; ueſcēti partes ſuas miſit.Cyrus ut me
morat xenophon in pedia quē ex amicis chariſſimū honoratiſſimūq; haberi uolebat.ad eū mitte partes
bat partes cibarioꝝ ex mēſa.De hiſce obſonioꝝ partibus cōuiualibus ſupra copioſius ſcripſi expli edulium
cato græco ꝓuerbio. PRAEguſtatas:Inde p̄guſtatores dicti.q epulas & pocula p̄guſtāt in mēſa prægu-
principū:explorātq; neqd ueneno infectū inferatur: Auctor eſt Trāquillus:epulāti Claudio uene ſtatores.
nū datū eē.p ſpadonē p̄guſtatorē. APPEtenter:Sitienter auide cupienter apperētiā elegāter ap- Appeten
pellat Plinius appetitū.M.Tullius ait Romanos gloriæ:appetētes fuiſſe ultra cæteras gētes.appe- ter.
tones dixit antiqtas hoīes appetētes & cupidos. SAuiolis:Oſculis amatoriis. ADlubeſcebat:Lu Appeten
bēs accedebat placebatq;:adlubeſcere eni ab eo qd' lubeat dictū ē. Plautus ī milite hercle uero iā tia.
adlubeſcit primulū.ubi adlubeſcit ſignificat lubere hoc ē placere īcipit:adliueſcit dicit̄ ꝑ liuere in Appeto-
cipit.hoc ē liuidū fieri. OPpido:Valde. EN oblita:Aſinina idignatio.& q̄dā q̄ſi ſecū expoſtula- nes.
tio.de puella quā uiderat iuueni arridētē:ignorās.ſ.hūc eē uirginis maritū.q latro eē credebat̄. Adlube
MVtui cupitoris:Spōſi.ſ.& mariti q te mutuíter cupiebat. NEſcio cui:De hoīe nobis ignoto.ſic ſcere.
loqmur.Plautus hic neſcio qs loqtur. HVNC aduenā:Magnū pōdus ē.ut inqt ſcitiſſime Dona Adliue
tus in pronominibus.ſic Propertius.iſte qd' ē ego ſæpe fui. AFfectione calcata:Poſthabito amo ſcit.
re cōiugali poſtpoſita uerecūdia. qua depoſita uirtutes oēs ī fœmina corruūt. ET gladios iſtos: Frameæ
Expreſſit habitū cultūq; latronū.q ſemp gladiis accincti ſunt:q ſemp lanceas ī māibus geſtāt:ger germa
mani frameas uocāt lanceas breui ferro.& ita ad uſum habili:ut eodē telo ꝓut ratio poſcit.uel co norum.
minus.uel eminus pugnent:alias framea dicit̄ gladius. SCORtari:Libidinari:laſciuire.& inſtar Scortarī
ſcorti pluribus corpus ꝓſtituere.ꝓprie ſcortari.ut docet.M.Varro ē meretriculā ducere: qd' perti- Scortato
net ad uiros.inde & ſcortatores dicti ſectatores ſcortoꝝ atq; meretricarii. REcurres ad aſinum: res.
Hoc ſecū muſſabat Apuleius ſaluti ſuæ metuēs:ne.ſ.iterū ſententia latronū morti ſimul deſtinare Meretri
tur. DE alieno corio:Prouerbiale ē qd' ſignificat q̄ſi tu dicas ludis alieno nō tuo piculo:ludis.ut carii.
coriū meū & cutis pp ludū tuū lancinet̄.ex libidine tua piclitabor:īpudicitia tua mihi magno cō Ludis de
ſtabit:Metaphora ſūpta ab his luſoribus:q ludūt de aliena pecunia:quoꝝ alea fit cū aliena iactura alieno
potes hoc quoq; referre ad nūmos:q olim ex corio fiebāt:& Nūma Pōpilius:ut ſcriptores annota corio.
uerūt ī cōgiario dedit aſſes ſcorteos:ſic eni noīantur nūmi excorio facti. hic illud Hieronymi de Numi
theſauris tuis ne ſcorteū qdē nūmū ꝓferre poſſis.Dōatus quoq; ī cōmētariis Virgilianis pecuniā ſcortei.
autumat ex corio bubulo priſcis tēporibus fuiſſe.& inde dictā pecuniā. qd' ex pecore fieret placet pecunia
ſimpliciter exponas.ut ludis de alieno corio dictū ſit pp aſini pellē: ſicut dicimus.ludis de alieno unde.
auro.qñ qſpiā nō ſuā ſed alienā pecuniā ludit in foro aleatorio.exquo fit ut qui ludit īpune ludat

Concide citra ſollicitudinẽ:altero cuius pecunia luditur anxio & periclitante:Apud Plautũ cõcidere coriũ
re coriũ. eſt lacerare flagris tergũ & pellẽ hois uapulantis.& ita eſt exponẽdũ : cui ſubſcribit illud Senecæ
ſcribẽtis i ſua ſoriis ꝙ filius.M.Tullii flagra ꝑtinus afferri iuſſit. & Ciceroni patri de corio celeſtii
ſatiſfecit. SYcophãta:Calũniator falſus incuſator.q falſo puellã mecũ accuſabã:cũ ille cui adlube
Sycophã ſcebat eẽt ſpõſus uirginis.συκοφαρτισθαι apud græcos eſt calũniari.Sycophãta dicit calumnia
ta. tor.Qui ſycophantam dici autumant ficoꝶ comedonẽ labuntur errore nõ dubio. Sed ſuper hoc
uerbo aliubi plura. PRVdenti
aſino:Quæ.ſ. Aſinus prudens &
ſolers qualis erat Apuleius intel
ligere potuiſſet. FAmoſum ſi-
gnificãter loquutus:famoſus.n.
dicit qdẽ inclytus. ſed ex malis
artibus.ut famoſos appellant iu
riſcõſulti eos q infamia notant.
IAM carius:Lege clarius.i.cla
riore uoce & ſublatior. QVie
uere mortui : Obelo expũgẽdũ
hoc eſt : tãq̃ ſubdititiũ & alieno
loco inculcatũ . nec eni cõuenit
exponere operãtes ueneri iacue
rũt quaſi mortui atq; animã an-
helantes.nec ad latrones referri
cõgruẽter põt.qđ tanq̃ mortui
qeuerint obruti uino.& crapula
cõſepulti. ES:Sis.eſto uetus lo
quutio. CHARIte dulciſſima:
Hoc noie.qđ gratiaꝶ nomẽ eſt
Charite. qđ grãm ſignificat:capticia hæc
puella noiabat. DVLciſſima.
Ex affectu cõiugali dictũ. nã ut
uetus ꝓuerbiũ eſt.ſua cuiq; ſpõſa eſt dulcis.& ĩprimis dulciſſimæ ſũt uxores primis diebus illis &
Opiõ ſõ. noctibus q̃ plenæ ſunt amoris.plenæ dulcedinis.plenæ mellitiſſimæ ſuauitatis. TVOS:Hoſtes ſi
nificum. gnificat. VINVM iã ĩmixtũ:Denotat uinũ ꝓpinatũ fuiſſe latronibus a ſponſo charites medicatũ
Vinũ ſau cõmixtũq; uenenis:uel potius medicamentis ſoporiferis.quale opion eſt q ſuccus eſt papaueris.ui
ciat ut te. ſomnifica p̃cellens:cuius largior copia mortifero ſomno necat. SAVciis:Vinũ inſtar teli cerebrũ
lum. ferit fumi calẽtis aſpgine.auctor Macrobius in.vii.Saturnaliũ. CRApula:Ariſtoteles in proble-
Crapula matis ad uinũ ptinẽtibus:crapula inqt eſt feruor qdã & inflãmatio q̃ plus cõflictat.q̃ temulentia.
quid. qđ mẽtẽ illa quatit & alienat.crapula aũt mẽte ſibi cõſtãte doloré admouet Plinius in.xxiii.reſi-
Abſtemi natũ uinũ inqt nulli cõducit:capitis doloré . & uertiginẽ facit.ab hoc dicta crapula ẽ qbus uerbis
us. ſignare uidet crapulã απο τησ καρασ.i.a capitis dolore noiatã. Idẽ in.xiiii.crapulã ait flore reſi-
Venenũ næ crudo.& feritatẽ nimiã ſrãgiq; uirus.græce dicit κραιπάλη. ABſtemius:Sobrius & uino ab
bonũ & ſtinẽs:priſci eni uino temetũ nomẽ indiderũt.Vnde temulẽtia appellata ebrietas.& abſtemius di
malum. ctus ſobrioſus:quaſi abſtinẽs temeto hoc ẽ uino.Abſtemius quoq; dictus:q abſtinet. ut apud Ora-
Pharma- tiũ.In medio poſitoꝶ abſtemius. HERcules:Certe p Herculẽ.aduerbiũ eſt. IMpingere:Ingere-
con. re alias illidere Hieronymus ipegi in Danielẽ. VEnenũ:Qui uenenũ dicit.ut ſcribũt iuriſcõſulti
Cantha adiicere debẽt utrũ bonũ ſit.an malũ.nã & medicamẽta uenena ſunt.græci pharmacon dicũt.qđ
rus. nos uenenũ.quo noie apud illos quoq; tã medicamẽta q̃ noxia uenena cõtinent:eſt ergo uenenũ
Locus τωρ μεσωρ:qđ inter anticipitia uocabula numerat. CANtharis:Poculis uinariis.cãtharũ libe-
laertii ro patri dicatũ.ut ſciphũ herculi ſciunt oẽs.in cœlo eſt cantharus.tribus ſtellis cõſtãs . in aquario,
Cantha- ut docet Maternus:obiter annotãdũ græce καρθαρορ dici ſcarabeũ dequo ĩtelligẽdũ apud Laer-
rus. tiũ ſcribẽtẽ:deoꝶ colloqa fieri p cãtharũ.& accipitre. fidus interpres p ſcarabeum dicere debebat.
ſcarabeꝰ. ſcarabeũ aũt inter numina ægyptioꝶ coli teſtis eſt Plinius in.xxx.idẽ in.xi.tradit locũ eẽ in thra
Cantha cia paruũ appellatũ cantharoletron.a pnicie ſcarabeoꝶ.in quo unũ hoc aial exanimatur.eſt & cã
roletros. tharias gẽma ab effigie ſcarabei cognominata. VINO ſepulti:Virgilius ſomno uinoq; ſepulti ꝓ
Cantha cubuere. NEgotio.Difficultate. IMPEditis:Illigatis . ipedire eni ſicut cõpedire eſt innectere &
rias. illigare.Oratius.Nũc decet umbroſa nitidũ caput ipedire myrtho . Hieronymus uinculatos dixit
Impedi pro uinculis ĩpeditos ſcite magis q̃ eloquẽter . IMPOſita dorſo:Lucianus narrat manũ militarẽ
re. ad latrones capiendos acceſſiſſe:Interq; illos milites fuiſſe ſpoſum uirginis capticiæ : qui puellam
Vĩculari dorſo ipoſitã ad ſuos reduxerit. AD uotiuũ cõſpectũ: Ad optatũ.& uotis expetitũ ſpectaculũ uo
Votiuus tiuus eni hoc in loco ſignificatur uoto deſideratus . Alias uotiuũ dicimus. qđ ex uoto debetur &

ſycophãta ego mecũ maxima cũ dignatione diſputo: de uerbis eoꝶ qbuſdã dubiis: ſed nõ obſcuris prudẽti aſino:cognoſco nõ Hemũ illũ p̃donem famoſum:ſed Lepolemũ ſpõſum puellæ ipſius:Nã ꝓcedẽte ſermõe: paulo iã clarius:contẽpta mea p̃ſentia qeuere mortui. bono aĩo es inqd:Charite dulciſſima:nam totos iſtos tuos hoſtes ſtatĩ captiuos hẽbis: & ĩſtãtia ualidiore ui nũ iã ĩmixtũ:ſed modico tepefactũ uapor:ſauciis illis & carpula uĩolẽtiaq; madidis:ipe Abſtemiꝰ nõ ceſſat ĩ pĩger & Hercles ſuſpitiõ; mihi fecit : q̃ſi ſoporiferꝶ qđ dã uenenũ cãtharis ĩmiſceret illis cũcti dẽiq; ſ; ꝓrſus oẽs uino ſepulti.iacebãt oẽs.parti parati morti. Tunc nullo negotio arctiſſimis uĩculis impeditis. ac ꝑ arbi trio ſuo cõſtrictiſ illis:impoſita dorſo meo puella diri git greſſum at ſuã patriã.Quã ſimul acceſſimus: tota ciuitas aduotiuum cõſpectum effunditur : procurrũt

ſoluitur.ſicut ludi uotiui apud Liuiũ.& apud Oratiũ paſcitur in reditũ ueſtrũ uotiua iuuenca:Vo titũ ueteres dici uoluerũt religione aliqua prohibitũ ſiue interdictũ. PArentes affines:Dialyton eſt ſiue aſyndeton:q̃ exornatio a noſtris dicitur diſſolutũ.q̃ fit qñ oratio nulla coniunctione inter poſita ſimpliciter effertur:ut eunt.querunt inueniunt afferunt. ALVMni:Qui ĩ illius domo ale bantur. LAEti faciẽ:Facie læticiã præ ſe ferẽtes.Archaiſmos eſt.uſitata apud ueteres elocutione. ſic Virgilius.nuda genu nodoq; ſinus collecta fluentes. GAVdio delibuti:Læticia:& ut Hierony

Votitũ. Dialytõ. Lætus faciem.

parentes.affines.cliẽtes. alumni. famuli læti faciẽ gaudio delibuti. põpã cerneres oĩs ſexus & oĩs ætatis.nouũq; & Hercules memorãdũ ſpectamẽ: uirginẽ aſino triũphantẽ.Deniq; ipſe etiã hylarior p uirili parte, ne p̃ſenti negocio:ut aliẽus diſcreparẽ:porrectis auribus: pflatiſq; naribus:rudiui fortiter: ĩmo tonanti clamorẽ perſonui. & illã thalamo receptã cõmode parẽtes ſui fouebant.Me uero cũ ingenti iumentorũ ciuiũq; multitudine: cõfeſtim retro Lepolemus agebat:non inuitum.nam & alias curioſus & tũc latronum captiuitatis ſpectator optabam fieri.quos qdem coligatos.adhuc uino magis:q̃ uinculis deprehendimus.Totis ergo:prolatis erutiſq; rebus & nobis auro & argento: cæteriſq; onuſtis:ipſos partim conſtrictos: uti fuerant: prouolutoſq; ĩ pximas ripas p̃cipites dedere: Alios uero ſuis ſibi gladiis obtrũcatos reliquere. Tali uindicta læti & gaudẽtes ciuitatẽ reuenimus. & illas qdẽ diuitias:publica cuſtodela cõmiſerẽ: Lepolemo puellam repetitã lege tradiderẽ. Ex ĩ me ſuũ ſoſpitatorẽ nũcupatũ matrona plixe q̃ritabat.ipoq; nuptiarũ die.p̃ſepium meũ ordeo paſſi repleri iubet.fœnũq; cãello bactrinæ ſufficiẽs apponi.Sed q̃s ego cõdignas Fotidi diras

mi uocabulo utar gaudimonio repleti pfuſiq;. tales gaudibundos appellãt.ad animũ trãſtulit qd' eſt corporis imitatus Terentiũ.ſic ſcribẽtẽ in phormione:ſatin ẽ ſi delibutũ gaudio reddo. Delibutus proprie unctus & unguẽto nitẽs dicit. SPEctamẽ: Spectaculũ. VT alienus diſcreparem:Præſenti negocio diſcrepat perinde ac alienus:q ſe ſe rebus p̃ſentibus nõ accõmodat: q in læticia publica triſtatur:q hilaro oium uultu frõtẽ corrugat prudẽtis eſt ut aiunt ſeruire temporibus. ille laudat ut circunſpectus & cõſultus qui p̃ſenti negotio ſe ſe cõparẽ pſtat. q facit qd' Plautinus Soſia.uultum e uultu cõparet triſtis ſit heri ſi triſtes:hilarus ſit ſi gaudẽt. PROflatis naribus: Largo copioſoq; flatu anhelãtibus. ſic Virgilius.pflat de naribus ignẽ. RVdiui.Aſinorũ pprie rudere eſt.ſicut hinnire equorũ balare ouiũ.Geta Romãus Imperator habuit hoc familiare.ut tales grãmaticis quæſtiones pponeret. ut illi dicerẽt aĩalia ſingula qũo uocẽ emitterent:Verbi gratia. Agni balant. Porcelli gruniũt. Elephãti barriũt Tauri mugiũt:Aſini rudiũt. REtro lepolemus agebat:Lucianus cõciſior. Apuleius uberior.ĩ Luciano mẽtio nulla fit de lepolemo retro agẽte iumẽta & redeunte ad latrones morte mulctandos. COlligatos adhuc uino magis:Maius ſane eſt uinculũ ad alligandos hoĩes uinũ q̃ funes q̃ pedicæ q̃ cõpedes:Vinũ luctator doloſus eſt.ut inqt eleganter Plautus pedes captat primũ. Virg. de uua ſcribens dixit.tẽptatura pedes primũ uincturaq; linguã.uinario uinculo colligatus & corpore toto & aĩo p̃ſſus detinet.Qui uult hoĩem uincire uinculis firmiſſimis.is uinciat uinculis uinariis.qbus nihil firmius nihil tenacius ſane ẽ ad hoĩes alligãdos. PROlatis:Depr̃optis.& in ppatulũ eductis. NObis:Significat ſe Aſinũ.& cætera iumẽta:fuiſſe honuſta p̃cioſis rebus. PRæcipites dedere:Græci ερρίψαν κατὰ του κρη.μνου dicũt:p eo qd' ẽ p̃cipites ex p̃cipitio dedere.

Gaudimoniũ. Delibutus gaudio. Seruire tempori ſapiẽtis. Rudere. Porcelli grũniũt. Elephãti barriũt. Vinũ uinculũ eſt.

SVIS ſibi gladiis:Prouerbiale ẽ:Terẽtius ĩ adelphis.ſuo ſibi gladio hũc iugulo.Vbi expõit Dõatus ueteres ſic ſolitos loq nõ ſuo ſed ſuo ſibi gladio. CVſtodela:Sic a cuſtodia cuſtodela.ut a fuga fugela.ab umbra umbella.a puera puella aliaq; ſexcẽta.ĩ Apologia dixit.nũc magna fugela in ganeũ fugit: Antiq cõfugelã.dixerũt cõfugiũ.græce Δησμωτηριον uocãt carcerẽ publicãq; cuſtodiã.hic ſignat publicæ magiſtratuũ cuſtodiæ diuitias fuiſſe cõmiſſas. REpetitã lege:Ex p̃ſcripto legis & formula repetit a ſpõſo ſponſa capticia: lex p̃terea eſt:ut uir fortis p̃mio qd' optauerit donet.qdã fortiter facit petit p p̃mio alienã uxorẽ & accipit. EXImeũ:Lego ex ĩ me ſuũ. SOSpitatorẽ:Seruatorẽ.ſoſpitare ẽ ſeruare.pacuuius populũ fauſtũ ſempiterne ſoſpitẽt:ſoſpitas eſt ſalus.Caſſiodorus de medico.uiſitatio tua ſoſpitas ſit egrotãtiũ. CVRrutabat:Corrigẽdũ ẽ q̃ritabat.ut ſit ſenſus:ſpõſa illa capticia.me tunc maxĩe q̃rebat.ut pote ipſius ſoſpitatorẽ.uel lege qritabat.qd' ẽ inclamabat.uocitabatq;. & de me plim ſermocinabat.nã pprie qritare is dr̃ q qritũ fidẽ clamãs ĩplorat.ut docet.M.Varro.qritari iqt Dõatus.ueteres dicebãt qrites cõclamari:In hãc ſententiã Luciãus πολλυν λογον ειχεν εμου συναιχμαλωτου.i.de me cõcaptiuo multũ fabula

Suo ſibi gladio. Cuſtodela. Confugela. Soſpitator. Quiritare.

deuotiões impcer: quæ me formauit nŏ canĕ ſed aſinū.qppe cū uidrē.largiſſime cœnæ reliquiis.rapiniſq; canes oēs īeſcatos.atq; diſtētos: poſt unicā noctē & rudiméta ueneris: recēs nupta gratias ſummas apđ ſuos parētes: ac maritū mihi mĕiniſſe nŏ deſtitit: quoad ſūmos illi ꝓmitterēt honores habituri mihi. Cōuocatis dĕiq; grauioribꝰ amicis cōſiliū datᷣ:quo potiſſimū facto digne remūeraret. Placuerat uni: domi me cōcluſū & ocioſū:ordeo.lecto.fabaq;.& uitia ſaginari. Sed obtiūit aliꝰ.q meæ libertati ꝓſpexerat: ſuadēs ut rureſtribus potius campis in greges equinos laſciuiens diſcurrerem daturus dominis equarum inſcenſu generoſo multas mulas alumnas. Ergo igitur euocato ſtatim armentario equiſione magna cum præfactiōe deducēdus aſſignor. & ſane gaudens lætuſq; præcurrebam.

ta ē. HORdeo repleri:Lucianus.ἀρίστον παρεκεῖτο μεδίμνος κριθῶν.καὶ χόρτος ὅσος καὶ καμήλῳ ἱκανός.i.prādiū apponebatᷣ mihi medimnus hordei: & fœnū uel camelo ſufficiēs.
Cameli arabici, bactriāi. BActrinæ:Camelos iter arměta paſcit oriēs:quorꝫ duo gña bactriani uidelicet & arabici : q hoc differūt.qđ arabici bina tubera ī dorſo hñt ſingula bactriāi.& īpectore alterꝫ cui īcubāt.oderūt equū gēus.ſiti & q̄triduo tolerāt:lutulētas aq̄s libēter potāt. Aliter potu nō gaudēt.auctores Pli.Solinus. Ariſtoteles.cæteri. Annotauimus apud iuriſcōſultos titulo de mūeribus camelariā dici curationē camelorꝫ: q publica pecunia alebātᷣ. & camelarios ipſos curatores:qđ ſane munus perſonale eſt:ut ſcri. Arcadius. bactria-
Camelaria. nū uero regnū:olim mille urbibus iclytū fuiſſe ferūt. Virg. Nec bactra. Nec indi laudibus Italiæ certēt. DEuotiōes:Execratiōes & maledicta. Nō canē Incuſat & tacita deuotiōe deteſtatᷣ ſotidē milōis ancillā. qđ nō ī canē potius ab ea trāſformatus ſit:ut ita poſſet ueſci reliq̄s cœnæ opulētioris.qđ canes ſactitare cōſueuerūt : q culīas uuctiores ſectātᷣ. Lucianus. ἐγὼ τότε μάλιστα κατηρώμην τὴν παλαίστραν ὡς ὄνον με καὶ οὐ κύνα τὴν τέχνην μεταθεῖσαν ἑωρῶν γὰρ τοὺς κύνας εἰς τὸ ταμεῖον παρεισιόντας καὶ λαφύσσοντας πολλὰ καὶ ὅσα ἐν γάμοις πλουσίων νυμφίων.i. ego tūc maxīe paleſtrā deteſtabar.q̄ me aſinū nō canē arte ſua trāſformaſſet. aſpiciēs uidelicet canes ītroeūtes ī aulā.& multa deuorātes.q̄lia inuptiis diuitū ſpōſorꝫ eē ſolēt. INEſcatos:q̄ſi eſca
Ineſcatꝰ. captos.Terētius neſcis ineſcare hoīes trāſlatio ſūpta ab his q eſca & cibo capiūtᷣ. DIſtētos:Satu-
Diſtētus curis. ros plenos.Pli.ī panegyrico.diſtētus ſolitaria cœna. Virg.diſtēdūt nectare cellas:ad aīum quoq; transfertᷣ.ut apud eūdē cū ſis diſtētut ipii curis. RVdiméta ueneris.i.poſt libatas primas cōiugales paleſtras uirginales.poſt dulciſſimā illā noctē maritalē:q̄ plena uoluptatis plena oiſariæ ſuauitatis ē. MIHI:In bñficiū meū & cōmodū. ILLI:Parētes ac maritus. GRAtias ſūmas:Lucianus χάριν μοι ἔφη ἡ δέσποινα ἔχειν παρὰ τῷ πατρί.i.dixit dña apđ patrem.mihi gratiā hr̄e.ac meminiſſe. ORdeo lecto:Potes ſeiūcti legere:ut Ordeo & cubili molliori dicat aſinū ſaginādū potes etiā iunctim copulateq; cōnectere:ut ordeū lectū exponas ꝓ electū:& eximiū atq; ſincerꝫ oībus purgamētis excuſſis. VITia ſaginari : Nō pauci ſūt.q exiſtimāt ſūmū bonū eē ociū uētriſq; delicias:ex hoc qdā cēſuit ſaginādū eē aſinū cibariis cōgruētibus.q̄lia ſūt ordeū & uitia: Pli.uitiā ait ſeri oportere boote occidente.qđ & Virg.ꝑcipit. RVreſtribus cāpis:Ruſticis & uillaticis. Ita
Grex. ſupra.ſic Sidonius & alii ſepiſſime loquuntᷣ. IN greges eqnos:Cū grex ꝓprie minoris pecoris ſit
armētū. armētū maioris:ἀκύρως dixiſſe uidetᷣ equinos greges:Sed Columella.M.Tullius.cæteri:greges armētorꝫ dñt.M.Varro greges equorꝫ & eq̄rꝫ dixit.qm̄.ſ.grex nom̄ gñalius ē.Armētū ſpecialius
Equitiū. legato uſufructu gregis uel armēti debebit ex agnatis gregē ſupplere.ut ſcribit Vlpiāus.eqtiū ele
Equitiarius. gāti uocabulo dr̄ armētū eqnū q̄ dictiōe iuriſcōſulti frequēter utūtᷣ.Inde eqtiarius dictus armētarius.quaſi ꝑfectus eqtii Firmicus Maternus refert eqtiariū futurꝫ.q natus fuerit oriēte cētauro.Lu
Inſcēſus cianus ī hāc ſentētiā. ἐκέλευσε ἐλεύθερον ἀφίεσθαι ὑπαίθριον καὶ σὺν ταῖς ἀγελαίαις ἵπποις νέμεσθαι.Iuſſit liberꝫ Aſinū ſub diuo emitti in greges eqnos & paſcī. græci ἀγέλην gregē
Mulus. Hinulus. dicūt. INſcēſu equarꝫ:Subagitatu.& admiſſura:ab inſcēdere īclinatū īſcenſus nomē. MVlas
Hippotheles. alūnas:Ex Aſino & equa mulus gignitᷣ.ex equo uero & aſina genitos hinulos antiq uocabāt.M. Varro ī ſecūdo de Re Ruſtica ex equa īqt & Aſino fit mulus cōtra ex equo & aſina hinulus uterq;
Onager. eorꝫ ad uſū utilis.Ariſtoteles ī.vi.de aīalibus hippothelas uocat:nr̄i eqmulgos īterꝑtātᷣ q ſūt pulli aſinorꝫ ſuggētes lac eqnū.ita enī fit ne a coitu eq̄rꝫ mox arceātᷣ.ex onagro.q eſt Aſinus ſilueſtris: māſuefacto.& equa gñantᷣ mulæ ueloces ī curſu duritia eximia pedū.onagro & aſina gēitus mulus oēs antecedit.ī gñatiōe mularꝫ.quo ſeminio ſit aſinus ſpectatᷣ.archadici enī ī græcia. Reatini ī Italia admiſſarii ſūt ꝑſtātiſſimi.Mulas nō calcitrare cū uinū biberit.auctor ē Pli.in.viii.& ī.xxx. alūnas mulas dixit uel q̄ſi Aſino gēitas.uel qa ut ait.M.Varro. Mulos & mulas nutricātes educamus. ARmētario eqſitiōe:Luciāus.ἱπποφορβὸν uocat: quē Apuleius armētariū eqſitionē no-

minat. græce enī ιπποφορβοσ paſtor equoꝝ. & armētarius nūcupaꝛ. eqſitiōes equoꝝ modera tores & magiſtros dicūt. q & eqtiarii nūcupāꝛ. De eqſionis uaſramēto ſcribit Valerius maximus ī ſeptīo. ꝑterea ut annotāt grāmatici oēs qbus regimē cōcediꝛ cuiuſlibet rei eqſiōes dici poſſe uete res uoluerūt. Armētariū uero armēti paſtorē dici: ab armētoq; dedaci nullus ignorat. q uel tantū legerit illud ex poeta uulgatiſſimū. Armētarius afer agit: hyadū ſidus in horoſcopo armētarios fa cit. bubulcos ouiūq; paſtores. ut docet mīnus in ſeptīo matheſeos. M. Varro refert ſe curaſſe. ut ar

ſarcinis & cæteris iā nūc renūciaturus. Nactaq; liberta te ueris initio. pratis herbātibus: roſas utiq; repertur⁹ aliquas: ſubibat me tñ illa etiā ſequēs cogitatio: ꝙ tan tiſ actis gratiis: honoribuſq; plurimis aſino meo tribu tis: humana facie recepta: multo tāta: plurib⁹ benefi ciis honeſtarer. Sed ubi me ꝓcul a ciuitate gregari⁹ ille ꝓduxerat: nullæ deliciæ: ac ne ulla qdē libertas exci pit. Nā ꝓtinus uxor eius auara quidem: nequiſſimaq; illa mulier. molæ machinariæ ſubiugū me dedit. fron doſoq; baculo: ſubinde caſtigās: panem ſibi: ſuiſq; de meo parabat corio. nec tantū ſui cibi gratia: me fatiga re cōtenta uicinorū etiā frumēta mercēnariis diſcurſi bus meis conterebat. nec mihi miſero, ſtatuta ſaltem cibaria: pro tantis præſtabantur laboribus. Namque ordeū meum frictū: & ſub eadē mola meis quaſſatū

mētarius ſuus crebro aliquid de magōis libris legeret. quibus re media cōtinebāꝛ ꝑtinētia ad ar menticii pecoris ſanitatē. eqtiū ponūt iuriſcōſulti Titulo de uſu fructu. ꝓ uniuerſitate gregis eq ni. Itē titulo de uſu & habitatōe ſcriptū ſic eſt. eqtii quoq; legato uſu uidēdū ne & domare poſſit & ad uehēdū ſub iugo uti: Nat⁹ oriēte cētauro ut īquit firmicus mīnus aut auriga erit: aut equo rū nutritor & equitiarius. SAr cinis renūciaturus: Luciāus εγω εχαιρον ωσουκετι αχθοφο ρησων ego lætabar. ut pote qui nō eſſem deinceps ſarcinas latu rus. HERbātibus: Herba uiren tibus & herbaſceꝛ īcipiētibꝰ: pra toꝝ epithetō cōmodiſſimū Am broſius ī examero prīo germia re deīde herbeſceꝛ cāpos ſtatuit idē uiriditatē pratoꝝ herbeſcē tē decēter appellat. SVbibat cogitatio: In mētē uēiebat: Pli. ſubit recordatio. PLuribus bñficiis: Senſus ē cogitabā ipſe mecū. ſi mihi Aſino tot honores tributī ſūt tātæ gratiæ repēſæ q̄to magis honeſtabor: & pluribus bñficiis afficiar apud iſtos ubi guſtatis roſis hūanā faciē recepo: & ī priſti nū Apuleiū reformatus aſpiciar. GREgarius: A grege gregarius dictus magiſter gregis quē pau lo ante noīauit armētariū eqſionē: q a Luciāo ιπποφορβοσ και νομευσ dꝛ: alias gregarius po niꝛ ꝓ uilis & ꝓmiſcuus. ut gregarius miles. Gregales ſunt eiuſdē gregis & ſodalicii. Pli. eqs grega les uocat: q ī grege ſūt. NVllæ deliciæ: Legēdū nullæ. LIBERtas: Nō ſolū hoībus ueꝝ ēt brutis aīantibus dulciſſima libertas ē. ut nō īmerito a iuriſcōſultis dcm̄ ſit libertatē rē eſſe inextimabilē & a Plauto ſcite ſcriptū ē. hercle uero liberꝝ eē id multo ē lepidius. Itē ī captiuis. oēs ꝑfecto liberi libētius ſumus q̄ ſeruimus. Auibus quoq; & feris. ſi ſemel fugiēdi data ē occaſio ſatis ē: nūq̄ poſt il las poſſis prēdere. MOlæ machiariæ: Luciāus ait επιστατα την των ιππων. i. ꝑfectū equoꝝ de diſſe ipm uxori: q μυλην με εζευγνυεν hoc ē molæ ſubiugauerit. molæ āt machiariæ noīe ſignifi caꝛ hoc ī loco mola piſtrinēſis ſiue Aſinaria. Vñ & Aſinus molarius Catōi dictus. Idē mēorat mo las truſatiles: q ſunt manuariæ. & qa māibus trudūꝛ iccirco truſatiles dictæ. M. Varro. Au. Gellius & pleriq; alii mēoriæ mādarūt Plautū ob q̄rēdū uictū opā piſtori locaſſe ad circūagēdas molas. q̄ truſatiles appellāꝛ. SVBiugū: Iuncti & pria acuta lego. ut ſit dictiōe unica ſubiugus elegāter dcūs qui ſub iugū mittiꝛ. q græce dꝛ υποζυγιοσ. SVbinde: Idētidē frequēter. CAſtigās: Exēplū ele gātiæ. cōtra eos qui aſſerūt caſtigationē ꝑtinere tātū ad uerboꝝ repñſionē obiurgationēq;. quin ēt apud iuriſcōſultos. qui latine & puriter loquūꝛ: ſcriptū legius īter gña pœnaꝝ eē flagelloꝝ ca ſtigationē: Caſtigare ergo ex auctoritate eruditoꝝ ad quā ueluti ad anchorā cōfugiēdū eſt: & ad uerba & ad uerbera referꝛ. VIcioꝝ frumēta: Luci. ſcri. Aſinū αλειν πυρουσ και κριθασ ολασ coactū eē molere frumēta & ordea nō ſolū dñoꝝ. uerūetiā alioꝝ cū miſero ipſius cruciatu. STA tuta cibaria: Iuſta īdignatio. ꝙ uidelicet poſt cōcinata alioꝝ cibaria. ipe legitio. & dbito cibo frau dareꝛ. Nāq; & mercenariis ſeruis cibariū iuſtū dādū ē. qd̄ ſeruo ut īquit Seneca dñs debet. Seruus q̄ternos modios frumēti accipiebat ī mēſe auctore Dōato: & id dimēſū dicebaꝛ. Vtꝝ a mēſe an a metiēdo īcertū ē. M. Cato cibaria ruris opariis iuſta ceu lege dari iubet: ex ꝑcepto Varrōis aſinos laborioſos fœno atq; hordeo largiore paſcere debēus. & uires cibis ſuffundere. ne magno neq̄ant ſupeſſe labori. hæc uero ſecus factitabat: nā cū iugi laboꝛ cruciaret aſinū: quia fortaſſis legerat apđ M. Varronē ꝙ Aſinus ī remiſſiōe laboris fit deterior: illū deīde minie copioſo pabulo roborabat tāq̄ ieiuniū & fames ita cōduceret Aſino diſcurſanti. ut hoi lucubrāti. HOrdeū frictū: Ex Luciāo q ait. και τασ μεν κριθασ τουμον αριστον φρυγουσα qd̄ ſignificat prādiū fuiſſe hordeum

Hippophorbos
Equiſiones.
Armentarius.
Horoſcopus armētariorū ī hyadibus.
Equitiū.
Equitiarius.
herbeſcere.
Gregarius.
Gregales.
libertas īeſtimabilis.
epiſtates ꝑfectus.
Mola machinaria.
Molæ truſatiles
Plautus ad molas.
Subiugus.
Caſtigatio uerborum & uerberum.
Dimenſum.
Cicer frictum.

Faba freſſa. Crithe tuberculum.

frictũ. φρυγέω.n.ẽ ſiccò & frigo. Plautus. dixit cicer frictũ ĩtelligi uolẽs rẽ uiliſſimã. qdã legũt fractũ referẽtes ad molã: q̃ cicer molit̃. quaſſat̃ ĩfrigit̃. uñ & faba freſſa. ſeqt̃.n.& ſub eadẽ mola meis quaſſatũ ãbagibus. græci hordeũ appellãt κριθην. Inde tuberculũ oculoꝝ a græcis crithe noĩat̃. a ſĩitudĩe uidelicet hordei. cuius &. Cor. Cel. mẽmit ĩ. vii. AMbagibus diſcurſibus & circuitu multiuio. q fieri ſolet a piſtrinẽſibus iumẽtis. ATtẽto: Intẽto & pſeuerãter opãti Terẽtius ĩ adelphis. Nimiũ ad rẽ ĩ ſenecta attẽti ſumus. FVRfures ĩcretos: accipe ĩcretos pmixtos nõ purgatos neq; excretos: ſequit̃.n. ſordidos. ſic Oratius. In ſermõibus: incretũ puris circũpoſuiſſe catillis. ubi exponũt cõmẽtatores. ĩcretũ ꝓmixtũ. uel incretos expõe ꝓ cribratos. q̃. ſ. elegantior ſcitiorq; expoſitio eſt. Incernere.n.& ſuccernere eſt cribris & excuſſoriis repugnat̃. M. Cato: cũ ſemẽ ſeri to cribro tãq̃ linum: & eo terrã cribro ĩcernito altã digitũ trãſuerſũ. Pli. ĩ. xviii. fariario cribro ſuccernũt inde ĩcerniculũ cribri gẽus uocãt. de quo Pli. ĩ. viii. ne frumẽtarii negociatoreſ ab ĩcerniculis arcerẽt. item. M. Cato iubet ĩ ſupellectile uillatica hñdũ eẽ ĩcerniculũ unũ. furfures ãt increti hoc ẽ cribrati haud dubie deteriores uilioreſq; ſũt: cũ farina ſeqſtrata ſit ac ſepata. Lucianus.

Incretus. Incernere. Succernere. Incerniculum cribrum.

ambagibus: colonis proximis uenditabat: mihi uero per diem laborioſæ machinæ attento: ſub ipſa ueſpera furfures apponebat in cretos ac ſordidos: multoq; lapide ſalebroſos. Talibus erumnis edomitum. nouis fortuna ſæua cruciatibus tradidit. ſcilicet. ut quod aiunt: domi foriſq; fortibus factis adoriæ plene gloriarer: equinis armentis: namq; me congregem: paſtor egregius mandati dominici ſerius auſcultator: aliquãdo pmiſit. At ego tãdẽ liber aſinus: letus & tripudiãs: graduq; molli geſtiens: equas opportuniſſimas iã mihi: concubinas mihi futuras deligebam. ſed hic etiam ſpes hylarior in capitale ꝓceſſit exitium. mares enim

Pityrii panes furfurei. Apluda. Floces. Furfures ĩ corpe. Canicæ furfures. Salebræ. Salebroſus. Adoria.

ἐμοὶ δὲ πίτυρα ἄριστον ἦν. i. mihi furfur prãdiũ erat: græci πιτυρα uocãt furfurẽ. uñ furfurei pães pityrii dicti. quoꝝ mẽtio fit a galẽo ĩ prĩo de alimẽtis. Ruſtici ueteres auctoꝛ Gellio apludã dixeꝛ furfurẽ frumẽti: ſicut floces uini fecẽ. hic illð ĩ eſitãtẽ furfureũ panẽ & uinũ fœtidũ potãtẽ apludã edit floces bibit. Pli. uero tradit purgamẽta milii & panici apludã noĩari ĩter uitia corpis fœda ſũt & furfures. quoꝝ mẽtio apð Pliniũ freqns: canicas appellãt furfures de farre a cibo canũ. SAlebroſos: Signat pães furfureos. q ſibi ĩ cibatu dabãt̃ fuiſſe lapillis plẽos. & ob id minime edules: cũ aſpredĩe fauces lãcinarẽt. neq; mãdi poſſent: ſalebras dñt aſpitates ſaxoꝝ. M. Tullius nũq̃ in tãtas ſalebras ĩcidiſſet. itẽ heret ĩ ſalebra: inde ſalebroſus ꝓ aſp & durus Virg. nõ tã ſalebroſus ut añ. EDOmitũ: Scilicet me. FORtibus factis adoriæ: Prouerbiale ẽ de hoibus: q domi foris. ĩ urbe extra urbẽ forti aĩo & ſubnixo labores erũnoſos tolerauerũt: q fortibus factis adoriã laudẽq; cõſequũt̃. q gloriãt̃ fortunæ cruciatibus ſe ſe haud quaq̃ ſuccubuiſſe: Adoriã ueteres dñt laudem ſiue gloriã. qa glorioſũ eũ putabãt eẽ. q farris copia abundaret qð ador noĩat̃ Pli. in duodeuigeſimo gloriã deniq; ipſã a farris honore adoriã appellabãt: Oratiãi uero interptes exponentes illud flacci. Qui primus alma riſit adoria. Tradunt adoriã dici laudẽ bellicã ex eo: ꝙ adorãdi ſint: q laudẽ ex bello reportãt. CONgregem: Sicut ſegregem dicimus egregiũ. & a grege ſepatũ ob excellentiã. ita cõgregem appellamus gregi copulatũ cõmixtũq;. Seneca in hippolito. Segregẽ ſparſi per agros. MANdati dñici: A dño dñicus deriuat̃ inde res & Rões dñicæ freqnter apud iuriſcõſultos. & a Seneca. nõ minus mordaciter q̃ elegãter dictũ eſt in epſis ad Luciliũ adiice obſonatores qbus dñici palati noticia ſubtilis eſt. PAſtor egregius: Ironicos ꝓnũciãdũ. SErius auſcultator: Seriũ auſcultatorẽ nuncupamus q ſerio diligenter. ſedulo audit mãdata dñi. & ea nauiter exeqt̃ ſed hic quidem malim legere ſerius q̃ ſerius. tãq̃ ſubidignãter dixerit ſerius hoc eſt tardus lentus & cunctator. qui nõ ſtatim mãdatũ dñicũ peregerit. ſed ſero & cunctãter id tãdẽ ĩpleuerit. M. Cato duo hæc uerba audire & auſcultare: ita diſparaſſe uidet̃ atq; diſiunxiſſe. ut audire ſit negligentis. & eius qui minime obſequi uelit: auſcultare uero attendẽtis. & auditioni obtempantis: Verba Catõis ſubſcripſi q̃ ſunt hæc. ita eſt cupidus Oratiõis. ut cõducat qui auſcultet. itaq; auditis nõ auſcultatis tãq̃ pharmacopolã. nã eius uerba audiunt̃. Veꝝ eĩ ſe nemo cõmittat ſi æger eſt. LIBEr: Solutus & nactus libertatem quã ſemp expetiuerã qua nil dulcius eſt. EQVAS concubinas: Feſtiuiter dictum in trãſlatiõe ſpecioſa a fœminis facta. q cõcubinæ fiunt uiroꝝ. ex eadẽ metaphora capræ dicunt̃ uxores hircoꝝ ipſi uero hirci capellaꝝ mariti. Oratius q̃runt latentes p thyma deuia olentis uxores mariti: iuriſcõſulti ſcribunt cõcubinã eã uocari: q̃ cum uxor nõ ſit cum aliquo tamen uiuit. quæ nomine minus honeſto amica appellatur. quidã pellicẽ uocãt cuiuſcũq; ætatis cõcubinã haberi poſſe palam eſt. niſi minor annis. xii. ſit. Quæ in cõcubinatu eſt ab inuito patrono poterit diſcedere. & alteri ſe in cõcubinatum dare. Concubini quoq; dicuntur pueri patici qui in concubinatu ſunt eorum: qui libidine obſcena & præpoſtera oblectantur: Quintilianus in primo noſtras amicas. noſtros concubinos uident. HIC ſpes: Hæc ſpes. MAres: Equos intelligit.

Congregem. Segregẽ. Dominicum palatum. Audire. Auſcultare. Vxores hircorũ. Concubina. Amica. In concubinata. Concubini.

OB admiſſurã:

OB admiſſurã:Admiſſura dr̃ tẽpus & actio ipſa qua mariti gregũ admittũẗ ad coitũ feturæ cauſa:papinius in Siluis.expectaẗ equus cuius de ſtemate lõgo fœlix emeritos hẽt admiſſura parẽtes: Columella docẽs q̃ ætas idonea ſit ad admiſſurã uocaꝝ:ex his inqt q quadrimis mĩores ſũt maiореſq; duodeci annis ꝓhibẽẗ admiſſura. Admiſſarii quoq; equi appellãẗ.q peculiariter deligunẗ ad equas ineũdas cã ſtirpis ꝓpagãdæ.iⁿ Admiſſario.ut iqt palladius quattuor ſpectãda ſũt.forma color.meritũ pl̃chritudo.& ut p̃cipit idẽ Colũella.admiſſarius equus.eo tpe.quo uocaẗ a fœmis roborãdus ẽ largo cibo & eruo ordeoq;ſaginãd':ut ueneri ſupſit. q̃toq; fortior inierit firmiora ſemĩa p̃beat futur̃ ſtirpi. Vnus admiſſarius nõ:mĩus q̃.xv.nec plures q̃.xxdebet iplerĩ.iſq; admiſſuræ põt & uſq; i annos uigiti plerũq; idoneus eẽ.Quod ſi admiſſarius iers i uenerẽ ẽ odore perfricaẗ deterſis ſpõgia fœmĩæ locis & admota naribus eq. Q d' locus fœminæ dixit Columella.ſcito ſignificari genitalia equæ.Nã Columella Cato Celſus cæteri locos appellãt uuluã ſiue gẽitalia.de qbus plinius ſic i.xi.fœminis eadẽ oĩa.p̃terq; ueſicæ iunct' utriculus.Vnde dictus uterus.qđ alio noĩe locus appellãt.hoc i reliqs aĩalibus uuluã. Cato locos fœmĩæ uirioſos dixit ĩtelligi uolẽs fœminã catuliẽtẽ cuius gẽitalia uiri coitũ ſitiẽter appeterẽt.

ob admiſſuram ueterem pasti ſatiãter ac diu ſaginati terribiles alioqn:& utiq; quouis aſino fortiores de me metuentes ſibi:& adulterio degeneri præcauentes nec hoſpitalis Iouis ſeruato fœdere:riualem ſummo furẽtes p̃ſequũtur odio. hic elatis ĩ altũ uaſtis pectoribus: arduus capite: & ſublimis uertice primoribus in me pugillatur ungulis. Ille terga pulpoſis torulis obeſa

SAtiãter paſti:Abũde.opulẽter affatĩ roborati refectiq;.cũ ex admiſſura uetere exhauſti lateribuſq; ut iqt Catullus ex futuris largiore pabulo fuiſſẽt ſaturati ſagĩatiq;. TERribiles:Notat ſuapte natura fuiſſe feroculos equos.& cibi largitate ferociores factos.cibus.n.ut iqt plutarchus iꝓblematis iſolẽtiã gignit hic illud plautinũ Saẗ hõ ẽ hẽt ꝓfecto i uẽtre cõfidẽtiã. ADulterio degeneri: Scribẽdũ ẽ degeneri.nã coitus aſini cũ eq̃ iuiſus iſeſtuſq; ẽ equo generoſo.tãq̃ degener & uil̃.nec .n.ur̃ eẽ decoꝝ.q̃ aſellus uilis & uulgaris uelit iſcẽdere eq̃s p̃ſtãtiores q̃ꝝ mariti ſũt eq.& nõ aſini ipſæ quoq; eq̃ dicũẗ faſtidire aſellũ ſubactorẽ & adulteꝝ.iccirco teſte plinio p̃cipiũt eq̃ꝝ iubas tõderi.ut Aſinoꝝ ĩ coitu patiãẗ humilitatẽ. Comãtes.n.gloria ſupbire. NEC hoſpitalis iouis:Græci ξενιον.i.hoſpitalẽ iouẽ colũt q p̃eſt hoſpitibus.q iura hoſpitalitatis iter hoſpites ſãcta illibataq; ſeruari iubet.de quo illud notiſſimũ iupiter hoſpitibus nã te dare iura loquũẗ.Veꝝ eq minime reueriti iouẽ hoſpitalẽ polluto iure hoſpitii & fœdere.hoſpitẽ aſinũ icurſaẗ cœpũt tãq̃ riualẽ.q eundẽ amoris q̃ſi riuũ peteret.& eq̃s adulterare geſtiret.nã ut ueriſſime dixit ille.Riualẽ poſſũ nõ ego ferre iouẽ.alibi annotatũ ẽ riuales dici ꝓprie:q ius hñt aquã petẽdi ex eodẽ riuo ex quo ſæpe rixa & cõcertatio exoriẗ.ĩde uirales dicius q̃ſi i eũdẽ amorẽ deriuãtes.Quidã autumãt riuales dici emulſos de mulieribus fcã trãſlatõe a feris beſtiis.q̃ ſitiẽtes cũ ex eodẽ riuo hauſtũ petũt i p̃lia cõtra ſe iuicẽ cõcitãẗ.hic riualitas ꝓ ipſa emulatõe uſurpaẗ. VAſtis pectoribus:Qui uaſto & p̃grãdi pectore p̃ditus ẽ is pectoroſus noiaẗ.i obſcẽo poemate.nẽo ẽ feroci pectoroſior marte uerbũ uetus ẽ expectorare.qđ ſignificat extra pectus eiicere.M.Tul.i.iii.de oratõe.nouãẗ iqt uerba q̃ ab eo q dicit ipſo gignũẗ.ut tũ pauor ſapiẽtiã oẽm mihi exanimato expectorat.uaſtis ãt pectoribus pluraliter dixit ad enormitatẽ pectoris & firmitudinẽ ἐμφατικώτερον declarãdã p exornationem rhetoricã q̃ libro ad herẽniũ q̃rto itellectus noiaẗ. ARduus capite:Scđm Virgilianã deſcriptionẽ.illi ardua ceruix argutũq; caput. PVgillaẗ:Cõfligit pugnat colluctaẗ.trãſlatio apugillibus. q pugillatu aduerſariũ p̃mũt & luctatõe ſubuertũt.dr̃ ãt pugil pugillatus pugillaria & ipſa pugna a pugno.Veteres nãq; ante uſum ferri & armoꝝ pugnis & calcibus.& morſibus corporũq; luctatõe certabant.Quod & lucretius ſignat illo uerſu.Arma antiqua manus ungues denteſq; fuerũt græce pictes dicitur pugil.qua dictione & noſtri utuntur.ut Columela plinius iulius firmicus. inde pictale certamẽ pro pugillatu.Homerus pollucẽ appellat πὺξ ἀγαθόν hoc eſt pugillatu præſtantem.inter ſpectacula popularia exhibebãẗ & pugiles.Qui cũ populo mire placerent ideo ſatyrice dixit Oratius.poſcunt aut urſum aut pugiles.nãq; his plebecula gaudet.plautus in epidico inquit ualet pugilice pro firmiter & robuſte. PRImoribus ungulis:Equi ex genere ſolidipedũ ſunt ita enim eleganter dicunẗ aĩalia quibus ungula ſolida eſt.Albertus Magnus magis doctus quã terſus cũ ſolidipedes dicere deberet dixit corneas ſoleas habens animal.nulli ſolidipedum auctore plinio ſũt cornua.a græcis μώνυχα ζῶα dicunẗ aĩalia ungulam ſolidam habentia.Vt ſunt inquit ſuidas ἵππος ὄνος οὐρεύς ideſt equus aſinus mulus. OBEſa pinguia:Ex deſcriptõe poetica.breuis aluus obeſaq; terga. luxuriatq; toris animoſum pectus i neuiano carmine eſt corpore pectoreq; undiq; obeſo.Vbi notauit.Au.Gellius obeſum proprie magis quã uſitate dictũ ꝓ exilli atq; gracilẽto tãquã ἄκυρον & improprie obeſum pro pingui atq; uberi uulgo dicaẗ.Veꝝ eruditi oẽs obeſum pro pingui uſurpant notiſſimũ eſt illud Oratianum cũ ſit obeſo nil melius turdo.plinius minus ſolertes eſſe homines tradit.quibus obſeſſimus eſt uenter. PVLpoſis torulis: Toros.

Admiſſura. Admiſſarius. Roborãdus largo cibo. Loci genitalia. Loci uirioſi. Satiãter. Xenios iupiter. Riuales. Riualitas. Pectoroſus. Expectorare. Pugillaẗ. Pugillatus. Pugna a pugno. Pyctes. Pyctale certamẽ. Valet pugilice. Solidipedes. Albertus magnus. doctior quam terſior. Monycha. Obeſus. Obeſi hebetiores.

Tori. & per diminutioẽ torulos accipimus pro carne muſculoſa.pulpoſa ſucculenta.cui ĩeſt robur.& fir
Lacerto mitudo.In Hercule poetæ laudant Toros lacertoꝝ hinc apud Sophoclẽ gemebundus Hercules in
rum tori. fit o pectora o terga o lacertoꝝ tori inde toroſus deriuatˀ.Ouidius colla toroſa boũ. Hieronymus
Toroſus. diaconũ taxat.cui taurina ceruix eẽt toris adipeis intumeſcens.plinius inulã toroſionem appellat:
Tori plã- plantis toros ineſſe tradens per tranſlationẽ decentiſſimã.& quoniã incidit mentio de toris & to
tis. roſis:diſpiciamus obiter diſcutiamuſq; quid ſint troſuli quod uocabulũ in ore omniũ eſt & ĩ ſcho
lis grãmaticalibus protritũ.ni-
hil illo perſiano carmine uulga
tius troſulus exultat tibi per ſub
ſellia leuis cõmẽtatores grãma
De troſu- tiſtæ ſcholaſtici oẽs cõi conſen

cõuertẽs:poſtremis uelitatˀ calcibꝰ.alius hinnitu mali gno cõmiatꝰ:remulſis auribꝰ dẽtiũq; cãdẽtiũ rẽudatis

lis pul ſu & una uoce cõclamant.Troſulos dici ex auctoritate plinii & feſti põpeii equites Romãos ab eo
chra. quod oppidũ tuſcoꝝ noĩe troſulũ ſine ullo ad iumento peditũ cœpiſſent.nec nos id ueꝝ eẽ infi-
ciamur.ſed nimiꝝ ſub eſt occultior quæpiã ſignificatio in uocabulo troſuli nõ oibus obuia aĩad
uerſaq;.proinde nos ut pro uirili parte.ꝙ ubiq; libroꝝ noſtroꝝ facere conati ſumus ſtudioſos iu-
Troſuli uaremus re diligenterurioſeq; perpenſa aĩaduertimus troſulos præter illã ſignificantiã notiſſimã
delicati. dici delicatos obeſos ſucculẽtos quoꝝ deus uenter eſt quaſi toroſulos a toroſa.ſ.carne & aruina
quaſi to Et hoc eſt quod ſignat Nonius Marcellus ſi ſinceriter & recte legatur cum ait troſuli dicti ſunt To
roſuli. roſuli.quaſi habitiores a toroſa ſcilicet pinguitudine.in nonianis codicibus mendoſa diuiſiõe ſcri
ptũ eſt troſuli dicti ſunt torro ſoliti emenda toroſuli.in hanc ſententiam ẽ illud a Hieronymo ſci
enter & decenter deprõptum. ĩ iouinianũ.unius tantũ philoſophi exemplũ poſui ut formoſuli no
ſtri & troſuli.& uix ſummis pedibus adũbrantes ueſtigia imitentur:ſaltem gentilium parcitatem
Locus hoc ſignificatu dixit Varro nunc emunt troſuli nardo nitidi uulgo attico talento equũ.hoc haud
plinii. dubie eſt quod intelligi uoluit plinius cum in.xxxiii.ſcribens equites troſulos uocatos eſſe ſubiũ
git.quia inquit non intelligunt troſuli nomen.quod ualeat.multos pudet eo nomine appellari ĩ
uitoſq; etiãnum troſulos uocari.Verba hæc pliniana nos ita interpretamur.equites qui hiſtoriam
de oppido troſulo ab equitibus capto & inde troſulos ſe uocari neſciunt.quod uirtutis eſt nomẽ.
egre ferunt erubeſcuntq;.quando troſuli uocantur tãquam troſulus quaſi toroſulus dicatur pro
ſucculento & habitiore quod nomen uitii eſt.& eius hominis qui ſolas ueneris delicias curet . ad
Verſus hunc eundem intellectum referri cõmodiſſime poteſt & ſcitiſſime perſianum carmen. ut troſulus
perſii. non magis pro equitibus iudicibus accipiatur.ꝗ pro auditoribus uoluptariis. ſuccoſis & opimis:
quos magis pigmenta floſculi lenocinia orationis.ꝗ res ꝗ ſenſa.ꝗ argumenta cõmoueant. lector
perpende quæſo hoc noſtrum de troſulis interpretamentum.& ſequeſtrato liuore diiudica nũqd
Torulus. dignum ſit.quod in ſecretariis diſciplinæ remotioris recondatur.præterea torulus pro quodam
quaſi torque accipitur apud plautum ſic ſcribentem in amphitrione tũ meo patri ãt torulus in erit
aureus ſub petaſo.Victruuius quoq; torulum eiici tradit ex arbore exciſſa.Vbi torulus accipi uide
tur pro materie torta & callo ligni in ſe conuoluto.mendum eſt in impreſſis Victruuii codicibus
Velitatur qui non torulo habent ſed torculo. VElitatur:Depugnat contendit congreditur.a pugna uelitũ
Velites. uerbo deducto.ſunt autem uelites leuis armaturæ milites:a quibus uelitatio dicitur leuis conten
Velitatio tio.plautus neſcio quid uelitati eſtis inter uos:idem uerbis uelitationem fieri compendio uolo ha
Haſta ue ſtam uelitarem tyrhenus primus inuenit:de qua intellexit Ouidius illo uerſu: Nondum caleſacti
litaris. uelitis haſta ſolum. REmulſis auribus:Quidam codices manu ſcripti habent remiſſis.natura ge
Cauda. neroſiſſimo cuique animalium notas animi peculiares tribuit cauda leonum index eſt in equis ue
Aures idi ro & omnium iumẽtorum genere indicia animi aures præferunt feſſis marcidæ nutantes pauidis
ceſ animi ſubrectæ furentibus Reſolutæ ægris ex hac pliniana ſententia aures remulſas accipio . non tam
Remilus reſolutas & remiſſas ꝗ ſubrectas.& quaſi retro ac ſurſum reclinatas.Antiqui remilum dicunt qua
Brochi ſi tepandum.quidam legunt remiſſis ſenſu manifeſtario. CAdentium:Lego cadentium.. hoc eſt
tas. albicantium dentium.nam decidui dentes ſignum ſunt ſenectutis & inualentiæ . Dentes in cæte
Brochi ris ſenecta rubeſcunt.equo tantum candidiores fiunt.Senectus in equis intelligitur dentium bro
uel brũci chitate ſiue bruncitate.hoc eſt prominentia . brochi enim dentes ſiue brunci dicuntur promiuli.
edentare hoc tranſeunter dictum ſit ut intelligas dictiones quibus plinius Varro.lucilius cæteri utuntur.a
Locus dente quod annotatu dignum eſt & ſcitu fit uerbum edentare.quod ſignificat dentibus priuare.
Plauti. & excuſſis dentibus edentulum efficere.hoc in tranſcurſu commemini ut reſtituerem plauto ſuã
Corre elegantiam ſuamq; dictionem & plane plautiniſſimam:quẽ correctores immo corruptores inter
ctus. pollauerunt.ſic enim ſcriptum legitur in Rudente. Nimis uelim improbiſſimo homini mala ſe
Edentare dentauerint.Tu ita corrigito & diſticte legito malas edentauerint.i.uelim maxillas ita contundi
malas. pugnis ĩprobo lenõi.ut edẽtibus fieret.&ut malas. hoc ẽ maxillas illi edẽtarẽt.hoc ẽ dẽtibus ſpo
Edentata liarent excuſſis crebra pugnoꝝ ĩcuſſiõe.hic eſt comicus ĩtellectus hæc plautía elegãtia.hoc uerbũ
bellua. plautiniſſimũ.edentare malas dentibus excuſſis maxillas edentatas relinquere.Nam & edentata
bellua dicitur carens dentibus cuius morſus ẽ minime noxius.iuuat me in hæc diuerticula identi

dem diuertere.ut una opera ſuuē latinitatis corioſos.& ſimul uitē ex uniformi narratiōe faſtidiū.
HAſtis:Exertis p̄paratiſq; dētib us inſtar haſtaꝝ metaphoricos intelligi uult acuminatos dentes ꝓminētes exertos. DE rege thracio:Diodorus & poetæ tradūt diomedē thracē equos feritate no tabiles habuiſſe quos carnibus humāis paſcere ſolebat erāt equoꝝ p̄ſepia ænea ferreis ipſi cathēis uicebāt.caro hoſpitalis erat ꝓ pabulo.hos hercules ex thracia argos pduxit.occiſo Diomede:quē ſuo ipſius exēplo eqs mandendum appoſuit.hos euriſtheus ad ſe deductos iunōi ſacrauit. ex hoc equorum genere progenitus ē equus.Seianus ille famigeratus plinius & Solinus auctores ſunt Tyridam oppidum fuiſſe ī thracia Diomedis equorum ſtabulis dirum equorum quiꝰ feri ſūt & noīanť mēinit plinius. ADEon:Pro adeone. TIRANnus: Diomedes thrax. EDAcium: Māduconū ita .n. ab edacitate dicūť. DIſtractꝰ: Diſcerptus diuulſus dilaceratus. MOlares circuitus: Molaꝝ piſtrinēſium gyratus ambagioſos & multiuios. REquirebā: Tāq̄ minus moleſtū foret molere.& molas circū ageř q̄ ſubiř calces & morſus eqnos. INſatiabilis: Fortuna cū dicať uaga.icōſtās iſtabilis.tn̄ in qbuſdā uexādis nimiū ptinax ē & imobilis.ut ueꝝ illď plane ſit.An miſeros triſtis fortuna tenaciter urget. Tali fortunæ obnoxiū ſe fuiſſe teſtať lucius noſter ſcribēs eā inſatiabilē.

Equus ſeianus. Equi feri. Fortuna pertinax.

haſtis:totū me cōmorſicat. Sic apud hiſtoriam de rege Thratio legerā:q miſeros hoſpites: ferinis eqs ſuis lacerādos deuorādoſq; porrigebat. Adeō p̄potēs ille tyrānus: ſic parcus ordei fuit: ut edaciū iumētoꝝ famē corpoꝝ humanorū largitiōe ſedaret? Ad eūdē modū diſtractus & ipſe uariis equorū īcurſibꝰ:rurſus molares illos circuitus requirebā. Verū fortuna meis cruciatibus inſatiabilis. aliā denuo mihi peſtē inſtruxit. delegor enim ligno mōte deuehundo. puerq; mihi p̄fectus imponitur.omnibus ille quidem puer deterrimus. nec me mōtis excelſi tātū arduū fatigabat iugū: nec ſaxeas tātū ſudes īcurſando cōterebā ungulas: uerū fuſtiū quoq; crebris ictibus perſæpe dedolabar: ut uſq; plagarū mihi medullaris inſideret dolor: coxeq; dextræ ſemper ictus incutiens. & unum feriendo locū:diſſipato corio:& ulceris latiſſimi facto foramine:

inexplebileq; fuiſſe cōtinētibus ipſius cruciatibus. PEſtē:Exitium calamitatē īfortunium. DElegor:Deſtinor.Tiador.aſſignor. LIgno:Lignis deportādis.qď ē Aſinoꝝ doſſuarioꝝ: ſic .n. nomināť.q doſſo baiulāt onera.M.Varro ī ſcďo de re Ruſtica:aſellis doſſuariis comportāt ad mare oleū.aut uinū itēq; frumētū.aut qcqd aliud.Nā qď hos dicius dorſū ueteres doſſum nominabāt unde doſſuarius dictus q dorſo cōportat.Dorſualia quoq; appellamus dorſi tegumēta.maximeq; ī bobus ac iumētis.iulius capitolinus Tradit boues dorſualibus ſericis p̄ſulgētes ꝓceſſiſſe ī pōpa galeni īpatoris. OMnibus deterrimus: Attēde loquutionē inuſitatā neq; ex regula grāmatices: q̄ p̄cipit ſuplatiua iungi debere cū genitiuo.ut dicať oīum deterrius oīum peſſimus. Archaiſmos figura ē.ſic.n.ueteres loqbāť.qbus mutatio caſuū erat freqns & q̄ſi peculiaris.illud Cicerōis nō ab ſimile uř.Simillimū deo iudico.qď tn̄ ut docet priſciāus ſignificat ualde ſimilē. hoc āt totū tranſ tulit ex luciano.q ait.εισ το οροσ αρω επεμ παμηρ καὶ ξυλα τοισ ὤμοισ ἐκομιζορ.i. ī mōtē ſuperiorē mittebat ad ligna humeris deferēda De puero quoq; quē deterrimū peſſimūq; mortaliū Apuleius appellat luciāus græce inqt.ορηλα τηρ παιδαριορ ακάθαρτορ.i.Aſinariū pueri lū ipuriſſimū. SAxeas ſudes:Vt ſudes ligneæ uſtulatæ uicē teloꝝ implent & perforant ſic & ſaxa acuta quæ ſudes ſaxeæ dicunť.ungulas Aſini cōminuebant cōterebantq;.& id facilius continge bat .propterea q̄ ſoleis ferreis minime erat calciatus luciāus.αρυποδετοσ ορει ερ λιθιρω. ideſt in monte ſaxeo eram ſine calciatu.iumentorum aūt calciamenta ſunt ſoleæ ferreæ. CONturbā: Corrige conterebam. DEdolabar: Verbum eſt proprie fabrorum: cum materiarum complanatur aſperitas:Verum ad alia quoq; tranſlatione ſpecioſa transfertur.Ennius dixit. unum ego libellum non edolem.Sicut ergo faber dedolando complanat aſpredinem in materiis. ita Aſini corium fuſtuariis ictibus leuigabatur.expollebaturque quodam quaſi dolatorio . eſt enim dolatorium ferramenti genus.quo lapides & ligna dolantur quidam aſciam appellant. Auctor Hieronymus.fuſtium autem . παιοιρ τίκωσ.dixit . quoniam ut inquit lucianus οὐ ξυλω απλω επαιερ ἀλλά το οζουσ πυκρουσ εχορτι και οξεισ.ideſt non ſimplici ligno percuciebat . ſed ramos dēſos habēte & acutos. MEdullaris dolor:Signat ad medullas uſq; plagas a puero iſlictas penetraſſe.Medulla nō niſi cauis oſſibus ieſt.Nec cruribus iumētoꝝ aut canū ſeuoſa cornigeris a iuuēta rubēs & ſenecta albeſcēs.coxæ dxtræ luciāus.και αει επαιερ εισ τοαὐτο του.i.ſp feriebat ī ipſa coxa ſiue femoř:īterpš luciāi paꝝ curās uerbū uerbo reddere īterpretať ſemper poſteriora dorſi perurgebat.ſed ꝓfecto aliud ē τορωτορ.aliud ομιροσ illud dorſū.hoc femur coxāue ſignificat:

Doſſuarii aſini. Doſſum. Dorſualia. Omnibus deterrimus. Dedolař. Dolatorium. Hallucinatio interpretis luciani.

Hyperbo IMmo fouea:Hoc totū ὑπερβολικῶσ dictū ē.ſimul & feſtiuiter:nā mētiť hypbole.& ē oīs ultra
le ultra fi fidē:ſed ut ꝑcipit Quintilianus.nō tñ debet eē ultra modū.& ut ait Seneca . incredibilia hypbole
dem. promittit ut credibilia ipetret.Nři ſuplationē uocāt.igiť Apuleius ēphaticos & hypbolicos dixit
Superla nō foramē.ſed foueā.atq; adeo feneſtrā latiſſimā ſibi i femore dextro fuiſſe patefactā ut crederet le
tio. ctor coriū ī aſinina coxa ictibus aſinarii pueri crebrioribus eodē ingeſtis fuiſſe foraminatū.exulce
Nullus ratū diſſipatū. NVllus:Ideſt nō ſic ueteres frequēter poſuerunt. IDentidē : Perſæpe ſubinde.fre
non' quenter. OBtundere: Sepius
tondēdo repercutere. Trāſlatio
a fabroꝝ malleo. ELEphanto
paratā:Lucianus.εἶτα μοι ἐπε
τίθει φορτίον ὅσον χαλεπο
ν εἶναι καὶ ἐλέφαντι ἐνεγκεῖ
ν. ideſt poſtea mihi impoſuit
onus.quantum elephanto fer.
re moleſtum foret & graue.
PRAEpōderās ſarcina: Iumē
tis ſarciæ īponēdæ ſunt compa
res.& quaſi ad æquilibriū:ut cō
modius ferāt.ubi.n. in alteram
partē præponderāt torqueť di.
ro cruciatu laborioſoq; iumēta
ideoq; æquis portiōibus æquā.
dæ ſunt ſarcinæ:demēdo.ſ.non
addēdo'. ſed puer q nihil aliud
meditabaťniſi aſini cruciatus &
exitiū nō ligna demebat ſarciæ
ꝑpōderātis ad releuādū aſinum
ſed ſaxa inſuper addebat ad cru
Præſſura. tiādū hoc idē luciāus. PRAEſ
ſura:Præſſiōe.nomē ē . ſic luca.
nus:coricii ꝑſſura croci. CIR
ca:Lego cōtra.hoc ē ecōtrario.
IMmodico:Nimio prægrādi.
una dictio ē. PRAEter uiam:
Iuxta quo ī ſignificatu pp quo

immo fouea:uel etiā feneſtra:nullus tamen deſinebat
idētidem uulnus ſanguine delibutum obtundere:li-
gnorum uero tanto me præmebat pondere . ut ſarci-
næ molem elephanto non aſino paratam putares. il-
le uero quotiens inalterum latus præponderans de-
clinarat ſarcina:cū deberet potius grauātis ruinæ fuſ
tes demere:& leuata pauliſper præſſura ſanare me:uel
certe in alterū latus trāſlatis præquare:cōtra:lapidib⁹
additis inſuper:ſic iniquitati ponderis medebať.Nec
tamē poſt tātas meas clades īmodico ſarcinæ pōdere
cōtentus: cū fluuiū trāſcenderemus qui forte ꝑter uiā
defluebat : pedibus ſuis ab aquæ madore conſulens:
ipſe quoq; inſuper lombos meos inſiliēs reſidebat:exi
guū ſcilicet & illud tantæ molis ſuperpōdiū.at ſi quo
caſu limo cenoſo ripæ ſupcilio lubricāte : oneris ī pati
entia ꝓlapſus deruiſſem: cū deberet egregius Agaſo:
manū porrigere:capiſtro ſuſpēdere. cauda ſubleuare.
certā partē tanti pōderis quoad reſurgerē ſaltē detra
here . nullū qdē defeſſo mihi ferebat auxiliū ſed occi
piēs a capite īmo uero & ipſis aurib⁹ totū me cōpilabat

Propter. q; accipiť.ſic lucrecius.propter aquæ riuū.ſic Virgilius propter aquā.apud Terentium.in phormio
præter ca ne ſcriptum eſt ita fugias ne præter caſam quod aiunt.ubi illud præter caſam exponitur a Dona
ſam. to pro ante caſam.item apud Gellium.Fugitiuus præter oculos domini iret pro ante oculos & iu
Mador. xta. ABaquæ madore:Aſpgine & īfuſiōe:ſic ī prio uriæ madore me pluerēt:Mador.n.ſignificať
īfuſio & humectatio:Saluſtius ingens terror erat ne ex latere noua monumēta madore infirmenť
Madulſa. Madulſā ebriū dixerūt.qa madidus uino eēt & madore liberi pfuſus luciāus ī hāc ſniam καὶ ποτ
αμὸσ ἦν ἀέρραοσ ἐν τῇ ὁδῷ.ὁ δὲ τῶν ὑποδημάτων φειδόμενοσ ὀπίσω τῶν ξύλων ἐπε μ
οι καθίζων ἐπερα τὸν ποταμόν . ideſt flnuius erat in uia perenniter fluens puer autem calcia
mentis parcens poſt ligna mihi inſidens flumen tranſibat. SVPerpondiū: Elegās ſcitūq; uocabu
Superpō lū.quo ſignificať illud pōdus & qddā quaſi auctariū qđ ſup ſarcinā legitimā īponiť dictio cōpoſi.
dium. ta copulata q̄ ex integro & corrupto:eadē formula dixit plautus.cētūpōdiū.ꝓ pōdere cētū libra.
Cētūpon tū:ſic aſſipōdiū & dupōdiū ueteres dixerunt. RIpæ ſupercilio:Margine & ſūmitate.Cōſimiliter
dium. Virgilius ecce ſupercilio cliuoſi tramitis undā elicit.ut.n.ſupercilia in nobis alta ſunt & ſublimia:
Aſſipon ſic metaphoricos ſuperciliū pro altitudine ac ſūmitate aliaꝝ quoq; reꝝ uſurpať.plinius in.xi.nihil
dium. altius ſuperciliis abruptiuſq; ſuperbia innuenit ī corpore.Vbi ſolitaria eēt.Supciliūꝓ faſtu ipſo &
Supercili grauitate accipi ſatis notū ē.uel illo teſtimonio.Terraꝝ dominū pōe ſupciliū . unde ſupciliū cen
um. ſoriū ꝓ grauitate maieſtateq; accipiť a Valerio.& ſupcilioſus dť auſterus & grauis.ut ſupra dixius
Superci DEruiſſem:Corruiſſem cecidiſſem lucianus κάμνων καὶ ἀχθοφορῶν καταπέσοιμι . ideſt la
lioſus. bore & pondere præſſus cecidiſſē. EGREgius agaſo:Irōicos. SVſpēdere : Subleuare.ſuſtollere.
Error in χαμόθεν ἐπεγείρειν.i.ex hūo ſubrigite.iterpres luciāi deceptus inqt camo erigebat.credidit .n.
terpretis χαμόθεν a camo qđ genus freni eſt deriuari.cū aduerbiū ſit ſignificās ex humo qđ ſat liq̄t græ
Luciani. ca callentibus. MAnum porrigere:χεῖρα μοι ἐπεδουναι. Ponderi detrahere:τοῦ φορτίου ἀ
Cōpilare φελεῖν. OCcipiens:Incipiens. COMpilabat:Pilis peruellebat.ſignat.n.ita ſe ſuſtuario ceſum.
ut nec pilus in toto corpore relinqretur. Nāq; cōpilare.ut auctor ē Aſconius Pedianus . eſt ita per
uellere & furari.ut ne pilos qdē ī corpore cōpilatores reliquāt.ex eodē fonte.illa quoq; uerba ſūt

ſuppilare.& expilare.hic cõpilare dr ſcriptor q aliena furat:& in unũ q̃ſi corpus redigit:cõpilare.n. auctore feſto ẽ cogere. Ambroſius dictus ẽ a Hieronymo cõpilaſſe hexamerõ Origenis: Q̃ñ ui delicet:q̃ ab origene dicta fuerãt græca lingua.hic furti i libꝝ ſuũ trãſtulit latine cõpoſitũ & q̃d il le fuſius tradiderat & uberius.hic ſuccictus retulit & aſtrictius. Virgilius cõpilator homeri dictus eſt ab emulis:quoniam uerſus homericos ad uerbum pene transferebat.ex alieniſq; racemis uinde miam ſibi faciebat:quibus ille reſpondit magnarum eſſe uirium clauam herculis extorquere de manu. auctores ueteris biblio thecæ mutuo ſe cõpilarũt. ut in q̃t Macrobius. Luciãus i hãc ſẽ tẽtiã. αλλα αρωθεν.ά πο τησ κεφαλησ καὶ των ωτων αρξα μενοσ σιμεκοπτε με.τωξυ λω εωσ επεγει ρωσι με αι π λη γαι.i.ſupne icipiẽs a capite. & auribus fuſte me cõcidebat. eo uſq; dũ me plagæ ipſæ excita rẽt.

Ambroſius compilauit origenis exameron

cedẽs fuſte grauiſſimo:donec foměti uice: me plagæ ſuſcitarẽt. Idẽ mihi talẽ excogitauit pniciẽ.ſpinas accer rimas & pũctu uenenato uirioſas.tortili nodo i faſſcẽ cõſtrictas:caudæ meæ pẽſilẽ del gauit cruciatũ.ut icef ſu meo cõmotæ icitateq;: funeſtis aculeis iſeſte me cõ uulnerarẽt.Ergo igit ancipiti malo laborabã nã cũ me curſu ꝓripuerã: fugiẽs acerbiſſimos icurſus uehemẽti ore niſu ſpinaꝝ feriebar.ſi dolori parcẽs paululũ reſti tiſſem: plagis cõpellebar ad curſum: nec qcq̃ uidebat aliud excogitare puer ille nequiſſim⁹: quã ut me quo quo mõ ꝑditũ iret.idq; iurãs. & nõnũq̃ cõminabat. & plane fuit q̃d eius deteſtabilẽ maliciã ad peiores cona tus ſtimularet: nam quadã die: nimia eius inſolentia expugnata patientia mea: calces ualidos extuleram. Deniq; tale facinus in me comminiſcitur. ſtuppæ ſar cina me ſatis onuſtum:propereq; funiculis cõſtrictũ: producit in uiam. deque proxima uillula ſpirantem carbũculum furatus:oneris i ipſo meditullio reponit:

CEdit. Purior lectio ẽ cedẽs hoc ẽ feriẽs ac ꝑcutiẽs. SPinas acerrimas:Luciãus dixit. ακαρ θων οξυτατων φορτιον.i.ſpi naꝝ acutiſſimaꝝ faſcẽ uinculo ſtrictiſſimo deligaſſe ſub cauda VIrioſas:Virulẽtas exitiales pe ſtiferas iter uiroſũ & uirioſũ h itereſt.Quod uiroſus dr uenena tus. uirioſus uero appetẽs uiri: i de fœmia uirioſa & loci mulie bres uirioſi dicti.ſ.coitũ appetẽ tes.a uiro uirioſus prima corre pta deducitur. Virioſus uero ab eo q̃d eſt uirus q̃d uenenũ ſigni ficat pria producta iclinat. iõq; hic legere mali uiroſas q̃ uirio ſas.ſ; quocũq; mõ legat.dictio ẽ a ueneno deducta inclinataq;. TORtili:Flexili a torquẽdo tortilis dictus. Virgilius. fit tortile collo auꝝ ingens coluber. PENſilẽ cruciatũ:Significatiſſimo epitheto cruciatus ille q ſub cauda infeſtat iumenta expreſſus ẽ penſilẽ nuncupãdo.ẽ.n.ſuſpẽſus ſublatuſq;.pẽſiles hortos penſilia pa uimenta pẽſiles plumas. & uuas dicunt eruditi a pẽdẽdo oĩa deriuata.in obſceno carmie haud in decẽter dictum pulchre penſilibus peculiati.lucianus α πεκρεμα οπισθεν εκ τησ ουρασ. poſti lena plauto ſignificare uidet id tortile incuruũq; loramẽtũ.q̃d ſub cauda iumẽtoꝝ poni ſolet: a poſt ut opinor nuncupata.in poſteriore.n.parte ſubter ponitur uerba plauti ex caſina hæc ſunt.ita te aggerunda curuum aqua faciam probe ut poſtilena poſſit ex te fieri. uocabulum hoc nuſpiam aliubi quod equidem meminerim reperitur. ANcipiti:Duplici ſpinarum ſcilicet aculeis ſi procu riſſem.& plagis agaſonis ſi ſubſtitiſſem.Lucilius Ancipites Cardines dixit ꝓ duplices.&.M. Var ro ancipiti inquit urgeretur bello pro duplici. Alias anceps dubium periculoſumq; ſignificat. Vir gilius. Anceps belli fortuna fuiſſet.interdum anceps accipitur pro acuto ex utraq; parte lucilius ue cte atq; ancipiti ferro effringam cardines. NIſu conatu:Impulſu ſpinaꝝ aculeataꝝ græce. προσ βολη.ex luciano totum ad uerbum ſic ſcribente. ειμεν ατρεμα προιοιμι φυλαττομενοσ των ακανθων την προσβολην υπο των ξυλων απολλυμην ει δε φευγοιμι το ξυλον. ηδη το δειρον οπισθεν οξυ προσεπιπτεν.ideſt ſine lente irem cauens ſpinarum niſu fuſtibus male peribã Si autem fugiens ictum fuſtium procurrerem.tunc me illud ſub cauda aculeatum lancinabat.

Viroſus. Virioſus. Tortilis. Pẽſiles cruciatus Poſtilena Ancipites. Anceps. ꝓ acuto.

PERditum iret: Vexaret extingueret. morte mulctaret. Terentius cur te is perditum.lucianus ait και ολον εργον ην τω ονηλατη. τω εμω αποκτεινειν με.ideſt hoc unum opus erat agaſoni meo me conficere ac perdere.M.Cato dixit contumelia factum itur.ſignificans operam dari quo fiat contumelia. EXpugnata:Cũ inq̃t patientiã meã inſolẽtia agaſonis immodica expugnaſſet uiciſſetq;.expugnat patiẽtia i nobis q̃ñ ãplius patiẽtes tolerãteſq; iniuriaꝝ eẽ nõ poſſumus. Oui. multa diuq; tuli.uitiis patiẽtia uicta ẽ. CAlces extulerã: Luciãus ait. λαξ εκινησα calce ꝑcuſſi ει χε δ αι τουτο το λαξειν μνημη.i.habuit ſemp i mẽoria illũ calcis ictũ.græci dicunt λαξ per ad uerbiũ quod ſignificat cũ calce. annotat cap grãmaticus dicẽdũ eſſe & ſcribendũ calces:per.c.q̃ñ ſignificat glutinum parietũ:cũ uero pedis dicit calx.p.x.uerum obſeruatiões tales ꝓrãcidæ nimis

Contumelia factum itur Expugnata patientia. Calx.

Iāq; fomento tenus caleſcēs.& enutritus ignis: ſurge-
bat ī flāmas.& totū me funeſt⁹ ardor īuaſerat. nec ul
lū peſtis extremæ ſuffugiū:nec ſalutis aliqđ apparet ſo
latiū.& uſtrina talis:morā nō ſuſtīet:ſed meliora cōſi-
lia ꝑuertitur:ſed ī reb⁹ ſeuis adfulſit fortūæ nutus hy
larior. Neſcio an futuris ꝑiculis me reſeruās : certe ꝑſē
te ſtatutaq; morte liberās. Nā forte pluuīæ pridiāæ re
cēs cōceptaculū aquæ lutulētæ ꝓximū cōſpicatus : ibi
memet īprouido ſaltu totū abiicio.flāmaq; ꝓrſus ex
tīta tādē:& pōdeř leuatus:& exitio liberat⁹ euado.ſed
ille đterrius ac temerarius puer : hic quoq; ſuū neqſſi-
mū factum ī me retorſit.gregariiſq; oībus affirmauit:
me ſpōte uicinoꝝ foculos trāſeuntē: titubāti gradu ꝑ
lapſum: ignē ultroneū acceſſiſe mihi etiā arridēs addi
dit : quouſq; ergo fruſtra paſcemus ignigenum iſtū:
nec multis īteriectis diebus longe peioribus me dolis

Stuppa. ſunt & ſupſtitioſæ:calcē dicius partē pedis:& ipſā quoq; pcuſſionē. STVppæ ſarciæ: græci στυπ
Stuppari πιον uocāt ſtuppā:& a græco uocabulo ut opīor dictio latina defluxit:q̄uis Seruius grammaticus
us malle ſtuppā a ſtipādo dictā eē ꝓdiderit plinius ī.xix.qđ proximū cortici fuit ſtuppa appellať:Deterioris
us. lini lucernaꝝ fere lumibus aptior ab eodē ſtupparius malleus dictus quo lina tūdunť curāturq;.
Carbo SPIrātē carbūculū prunā uiuētē ardētēq;:q̄cūq; ſpirāt uiuūt & q̄cūq; uiuūt ſpirāt.inde carbo ſpi
ſpirans. rās elegāter dictus ſcitillās:ardēs:lucēs:illa.n.carbōis uita ē.ſicut e cōtrario extīctus . q ſine ſpiritu
Meditul ē.carbo cum in foco ꝑluce tem-
lium. peſtatē ꝓſagit:luciāus nō carbū
culū ſed titionē ignitū raptū eē
đ foco tradit his uerbis. εκτησ
εσ τιασκλεψασ δαλονετιθ-
ρμον.i.ex foco furatus. Torrē
etianū ardētē.Meditullio:i me-
dio ipſius ſarciæ ſtuppariæ.me-
ditulliū.n.dř mediū ſup qua di
ctiōe ī ſupioribus plura.luciāus
ενέκρυψὲνεισ το στυππιον.
Torrē ītra ſtuppā clāculū recon
didit. FOmento:Quis ignorat
ſtuppā potētiſſimū eē flāmæ ſu
ſcitabulū & ignis alimētū: Vir-
gilius quoq; ī Troiāæ claſſis in-
Stuppa cēdio poſuit ſtuppā Velut fomi
fomes tē flāmā corripuiſſe : extitiſſeq;
flammæ. uaporis icētiuū Fomēta a fouē
Fomenta do.i.caleſaciēdo dicta ſūt. uoca
Fomites. mus āt generali uocabulo oīa q̄
cūq; ad fouēdū ſūt accōmoda
ta apud pliniū & Celſū frequēs
mētio ē de fomētis egritudinū
fomites quoq; flāmæ nutrimēta dicūť grāmatici aſſulas exarboribus excuſſas fomites appellāt alii
ſcitillas q̄ ex ferro cādēti malleis excutiūť. SVFfugiū:Sic ſilius ſuffugiū īfœlix miſeris & īhoſpita
Vſtrina. q̄rcus. VSTRina:Crematio exuſtioq;. PRAEuertiť:Præuēit anticipat ꝑterit.exuſtio.n.ac flam
ma nō ſinit hominē meliora excogitare cōſilia:ſed remedio ꝓſentiſſimo ſe ſe quocūq; mō libera
Præuerte re cōpellit.præuertere ſignat plauto anteponere:ī captiuis īqt ſeq̄re te ut amittā ei rei primū ꝑuer
re. ti uolo. FORtunæ nutus:Sicut dei & ꝓcipis nutus pollēs poteſq; ē.ita & fortuna nutu hilarioř
blādiri iterdū ſolet his quos mox grauius allidit & cernulat. STAtuta morte : Quā mihi ſtatue
Pridianū rat decreueratq; neqſſimus agaſo. PRIdiāæ:Prioris diei.pridianū.n.a pridie.i.priori die denomīa
tū ē.pridiāa obſōia dixit Suetōius ī Tiberio q̄ ſupſūt die priſtīo.itē ī Caligula marceſcēte īqt ſtōa
cho pridiani cibi onere plinius pridiana baluea appellat.qbus pridie hō uſus ſit. CONceptaculū
Lacuna. Lacunā ſignare uideť.q̄ ut grāmatici tradūt proprie foſſa ē.qua ſtare cōſueuit aqua collecta : alio
Lama. noie lamæ uocāť de qbus Oratius uiribus ureris ꝑ cliuos flumīa lamas.Frōtinus cōceptelas appel
Concep lat aquaꝝ cōceptacula quas ipſemet piſcinas interpretať ſic ſcrbēs libro prīo de aquæ ductibus nec
telæ. uirgo nec appia nec alſietina cōceptelas.i.piſcinas hn̄t.luciāus græco uocabulo τελμα dixit. qđ
hic noſter cōceptaculū.græci τελμα uocāt locū cenoſū & lacunā.uerba luciāi hæc ſūt.ριπτω εμ
αυτον του τελματοσ εσ το υγροτατον.proiicio me met ī humectiſſimam:lacunæ partem.
RETORſit:Reflexit conuertit perinde ac ego huiuſce noxæ auctor extitiſſē: luciāus.καὶ τουτο
Gregari γε ο τολμηροσ παισ προσελθων εμου κατεψευσατο.i.audax puer domū reueniēs ī me hoc
us. totum crimen coniecit dicens me meapte ſponte in focum proſiliiſſe. GREgariis : A grege gre
garii dicti eſt autem gregarius uilior homo.qui ingrege ſit.Gregarios milites uocant uilliores.
abiectioreſq; ſicut e contrario egregios dicimus præcellentes & eximios quaſi exemptos ex grege
poſſunt quoq; gregarii accipi pro paſtoribus qui gregibus pecuinis præſunt ut exponas hoc in lo
Tituban co gregarios pro paſtoribus ſiue mancipiis.quæ in eiuſdem familiæ grege haberentur ſupra dixit
tia. gregarius ille perduxerat.ubi expoſuimus gregarium dici gregis armenticii nutritorem & præfe
Talipeda ctum. Titubanti:Vacillanti & lapſabundo.Titubantia apud antiquos dicta eſt uacillatio.Sueto
re. nius refert Claudium linguæ titubantia laboraſſe.Talipedare uerbum eſt priſcum.quod ſignificat
Ignigen⁹ titubare uacillare & quaſi talis inſiſtere. VLTRONEum:Me ſcilicet ſponte & ultro in ignem ac
Ignigena ceſſiſſe . Hieronymus.Vltroneas aiunt putere merces. IGNigenum:Quaſi ignis & flammæ pro
Petere. genitorē auctorēque.ignigenus quaſi ignē gignens contra ignigena ex ignegenitus . ſic poetæ
bacchum ignigenam uocant propterea q̄ igne iouiali ex ſemele progenitus eſſe memoratur.

PEtiuit

PETIuit:Inſidioſe inuaſit & aggreſſus eſt.petere enī interdū pcutere eſt.inuadere aggredi.inde petitiones gladiato℞ aggreſſiones dictæ.M.Tullius in catilinā.quot ego tuas petitiones: Ita cōie ctas ut uitari poſſe nō uiderentur parua quadā declinatione.& ut aiunt corpore effugi: Boué cornupetā appellāt:quaſi cornibus pcutientē:de quo iuriſcōſultus. ſi bos inqt cornu petere ſolitus pe tierit.aut mulæ pp nimiā ferocitatē. LIGNO uendito:Lignis uenditis ſingularis nūerus ꝑ plurali ligni appellatio:ut ſcribit Vlpianus nomē gñale eſt:& ꝑprie lignū dicimus. qcqd cōburendi cā paratū eſt.Ideoq̧ ſi cui ligna legata ſint.qđ cōburēdi cā paratū eſt continetur: ſiue ad balnei calefactionē.ſiue dietarū hypothauſtra℞: hæc uerba paſſim leguntˀ libro de legatis tertio.ubi acurſius tāq̄ aliqd p̄clarū interpretaretur hypothauſtras expoſuit loca eē ubi ſtant egroti. qđ latinitatis ſeruātiſſimi ualitudinariū appellāt:ſed nil mirū ſi in dictione mēdoſa mēdoſiſſimū

petiuit ligno enim quod gerebam: in proximam caſulam uendito:uacuum me ducēs:iam ſe nequitiæ meæ proclamās imparem: miſerrimumque iſtud magiſterium renuens.querelas huiuſmodi concinat. Videtis iſtum pigrum tardiſſimumque & nimis aſinum: me præceteris flagitiis nūc nouis periculis ēt āgit. ut quē q̧.n.uiatorē ꝑſpexerit. ſiue illa ſit uetula mulier: ſiue

dedit iterpretamētū.cū in ſinceris cecutiēs ſubinde hallucinetˀ. ego emēdandū cēſeo hypocauſtū ſiue hypocauſin.ſiue hypocauſtariū.tot enī modis dici pōt.qđ uoluptariū iterpretatˀ. eſt enī locus in quo ignis ſuccēditˀ.& erūpit.calefaciēdis uaporādiſq̧ balneis:cubiculiſq̧ p̄paratus.Vnde απο του υποκαιοσθαι.i.ſubter calefacere ac ſuccēdere eſt noīatus:Victruuius in.v.in deſcribenda balnearū diſpoſitione elegāter docet:quēadmodū ſupra hypocauſtū.ſiue hypocauſin ahena tria ſunt cōponēda.unū caldariū:alterū tepidariū tertiū frigidariū.& ita collocanda.uti ex frigidario in tepidariū.ex tepidario ī caldariū aqua influat.de his Papinius in primo ſilua℞.Tenuē uoluūt hypocauſta uaporē.Pli.quoq̧ ī epiſtolis meminit hypocauſto℞. Latini uaporariū interpretātur.M.Cicero in epiſtola ad qntū fratrē.Ita erāt poſita ut eo℞ uaporariū ex quo ignis erūpit eēt ſubiectū cubiculo.erit itaq̧ ſenſus hic iuriſcōſulti:legatis lignis cōtineri illud. qđ paratū eſt ad balneas calefaciendas.& ad hypocauſtū dietarū.i.ad uoporariū cubiculo℞.ut planius explicē qđ paratur ad calefacienda uaporādaq̧ cubicula:qualia apud trāſmōtanos ſunt frequētiſſima:ipſi ſtuffas uocāt.interdū enī uocabulis barbaricis utēdū eſt.ut res eruditior liquidius illuſtretur: nā illud ignis cōceptaculū ad calefaciendā dietā nō abſurde hypocauſtū dici poſſet.dietæ aūt:qua℞ crebra eſt mētio in libris iuriſcōſulto℞ hiſtorico℞ poeta℞ ſunt cubicula ſiue cenacula ī qbus uiuimus.uerſamurq̧ unde a cōuerſatione uictuq̧ uerbo græco dicta ſunt.Διαιταομαι enī ſignificat uiuo & cōuerſor. Quidā noſtro ſæculo clariſſimi quos a me noīari in ea pte qua reprēdunt:inhumanū ē dietas appellatas eē autumāt ꝙ in eis die edatur.idq̧ etymon fulciunt auctoritate a Varroniana: nuſq̄ hoc a Varrōe traditū lego.& qa nō lego minime credo hæc eē Varroniana. A dieta dietarii uocātˀ.q in aliena cœnacula ſe dirigunt furādi aīo.q ut ſcribit Vlpianus titulo de extraordinariis criminibus pluſq̄ fures ſunt puniendi:inibi perperā & corrupte legitˀ detractarii ꝑ dietarii. Nō inuitus diuerto nōnūq̄ in extraordinaria hoc gēus annotamēta:ꝑpea ꝙ ſcio talia nō minus eſſe iucūda. & grata ſtudioſis q̄ ordinaria interp̄tamēta:In cōmētariis Suetonii.Propertii. Tuſculana℞ ſecutus ſum morē hūc.ut floſculos doctrina℞ p interuella inſererē.& nodos ſcripto℞ aliorū ſaluatim in trāſcurſuq̧ enodarē:q̄ lectores:niſi mihi amici blādiuntˀ ualde delectāt. & ex illa cōmētatione cōtinēti quaſi laſſeſcētes reficiūt.recreāt.recētāt.Sed iā domū repedādū eſt:& inſtitutū opus pagendū. VAcuū:Sarcina lignaria exoneratū.Luciāus dixit γυμνον και αξυλον κομιζων. MAGIſteriū renuēs:Recuſans officiū muniaq̧ Aſinarii. & ī beluas p̄fecturā.magiſtrare eſt moderari.& mōſtrare.uñ magiſter magiſteriū.magiſtratus deriuātur. CONcinnat:Apte cōfingit.& cōcinniter facit. VIdetis:Apđ Lucianū ſic iqt τουτον δεσποτα τον ονον ουκ ιδοτι βοσκομεν αεργον και βραδυν.i.o dñe nō uides ꝙ paſcimus hūc Aſinum ceſſatorē & tardū. NImis aſinū:Alluſit ad aſino℞ naturā.q fere tardigradi ſunt & pigri.hinc optimo epitheto dixit poeta.Tardi coſtas agitator aſelli. PRAE cæteris:Præter cætera flagicitia. ANgit:Cruciat torquet:angor animi eſt & corpis cruciatus ab angēdo angina dicta.q morbus angit fauces & ſtrāgulat.græce ſynāche appellatˀ uulgo ſquinātia.& ita apud Hippocratē paſſim legitˀ.Morbus ē acutus mortiferuſq̧ ſtatī necās niſi citiſſime ſuccurratˀ: hinc angerona quoq̧ dea noīatˀ cui a Romāis ſacra iſtituta ſūt ad anginā ꝑpulſandā arcendāq̧:cū oē gēus aīaliū:quodā tpe angina cōſumeretˀ cuius feſta angeronalia dicebātˀ:hæc diua p̄ſul ſilētii hēbatˀ.Ideoq̧ eius ſimulachrū fit p̄nexo obſignatoq̧ ore.tradūt tutelarē deū urbis Romæ fuiſſe angeronā.q̄ digito ad os admoto ſilentiū denunciat. quaſi monēs ſilendū eē.alterū urbis Romæ nomē.qđ in arcanis cerimoniarū hēbatˀ.qđ inuulgare nefas erat.auctores Pli.Solinus.Macrobius.Feſtus.cæteri.illud adde qđ anginā uinariā hrē dicuntˀ q uino ſuffocātur. VIAtorē. Generali uocabulo uiantē.alias uiatores noīati ſunt miniſtri: q ex

Petitiones gladiatoriæ
Cornupeta.
Ligni appellatio.
Hallucinatio acurſii.
Valitudinarium.
Hypocauſtum
Vaporarium.
Caldarium.
Tepidarium.
Frigidarium.
Stuffæ uocabulum barbarū.
Dietæ.
Dietarii.
Magiſtrare.
Angor.
Angina.
Synāche
Angerona.
Angeronalia.
Angina uinaria.

uiro nubilis.ſeu tener puellus: ſeſe illico diſturbato geſtamine:nõnũq̃ etiã ipſis ſtramentis abiectis furés incurrit.& homĩes amator talis appetit.& humi proſtratis illis inhiãs illicitas atq; ĩcognitas téptat libidĩes & ferinas uoluptates auerſam ueneré: ĩuitat ad nuptias. nã imaginẽ ẽt ſauii mẽtiẽdo : ore improbo cõpulſat ac morſicat: quæ res nobis nõ mediocris lites atq; iurgia: ĩmo forſitã & crimĩa pariet. Nũc ẽt uiſa quadam hõeſta iuuene:ligno:qđ deuehebat:abiecto:diſpſoq;: ĩ eã furioſos dixerit ĩpetus.& feſtiu⁹ hic amaſio humo ſordida ,pſtratã mulierẽ : ibidẽ ĩ corã oĩum geſtiebat inſcendere:quod niſi ploratu geſtuque fœmineo : conclamatum uiatorum præſidium accurriſſet: ac de mediis ungulis ipſius eſſet erepta : liberataque miſera illa cõpauida atq; dirupta ipſa qdem cruciabilẽ cladẽ ſuſtinuiſſet:nobis uero pœnale reliqſſet exitiũ. Talibus mẽdaciis admiſcẽdo ſermones alios: qui mecum uerecundũ ſilentiũ uehemẽtius premerẽt:animos paſtorũ in meã pnicié atrociter ſuſcitauit. Dẽiq; unus ex illis: quin igiť publicũ iſtũ maritum inqt : immo cõmunẽ omniũ adulterũ:illis ſuis mõſtroſis nuptiis condignã

uillis Senatores accerſebãt ĩ curiã auctores.M.Tullius.Plinius.Columella. SIVE ſit uetula.Lucianus. ἐπαργυρώδικα ἢ παρθένον καλὴν καὶ ὡρεαριδη ἢ παῖδα ἀπολακτισας. ἐπεται δρομω ἔπαυτους.i.ſi mulierem uel uirginẽ formoſam.ac uiro maturã: ſiue puerꝝ uiderit calcitrãdo furẽs eos curſim inſectať. VIRO nubilis:Iã matura uiro:iã plenis nubilis Annis.quartodecimo ætatis anno hoies pubeſcũt.Tũc eni moueri ĩcipit uis gñatiõis ĩ maſculis.& purgatio fœminarũ. Tũc puellæ maturæ uiro ſũt & nubiles tũc maſculi aliena tutela eximunť.q̃ſi uirili iã robore muniti.fœmiæ uero pp uotoꝝ feſtinationẽ maturius biennio legibus a tutela liberãť:Iuſtinianus Impator libro prio ĩſtitutionũ cõſtitutiõe ĩpatoria pubertatẽ ĩ maſculo termiat:ut dixius poſt decimũ quartũ annũ: fœminas uero poſt duodecĩ annos cõpletos uiri potentes nubileſq; eſſe ſancit. PVellus:Antiq puellos dixerũt pueros.ut.M.Varro.Lucilius.tranqllus. Cæteri.græce. παιδίον καὶ παιδάριον noĩantur. GEſtamie:ſarcina. AMAtor talis. Aſinus aſinas appetere debet ĩſtinctu naturali. hoc uero mõſtrũ eſt ſi hoĩes appetit & cũ hoĩbus cõcũbere geſtit. INhiãs ſitiẽter dſideraſ & cupiẽter appetẽs. Dicius ĩhio huic rei.& hãc rẽ:cũ datiuo & accuſatiuo: Martialis: inhians Gaze:ut magnus draco quẽ canunt poetæ. Statius fraternos ĩhiãtẽ obitus. q appetẽter quippiã & ĩmodice cõcupiſcit ore patulo & hianti ĩminet incũbitq; rei expetitæ.Inde inhiare dictũ ,p cõcupiſcere.

INVitat ad nuptias:Symbolicos & uelamento uerboꝝ uerecũdo cõcubitũ ſignificat. Lucianus quoq; conſimiliter græce dixit.γαμειν ἐβούλετο.uxorẽ ducere uoluit. AVERſa uenere: Cõcubitũ puerilẽ.& obſcenũ atq; ꝑpoſterũ elegãter auerſam uenerẽ appellat: Iulius capitolinus.ĩ uita albini ĩpatoris mulierarius ĩqt fuit inter prios amatores auerſæ ueneris ſemp ignarus. M.Cato in hoiem muliebria patiẽtẽ aduerſus inqt & auerſus ĩpudicus es: ꝑpoſtera quoq; & poſtica libido nũcupať auerſa uenus:de qua dixit Pli.ſeueriter & ſancte:ĩ hoĩum gñe maribus diuerticula ueneris excogitata oĩa ſcelera naturæ.fœminis uero abortus: q̃tũ ĩ hac pte multo nocẽtiores q̃ feræ ſumus.qcũq; horoſcopũ habuerit ĩ quarta pte Capricorni ꝑpoſteris libidinũ amoribus mulieres pſequeť:ut docet maternus.ĩ ſeptio:Itẽ ille cũ uxore ſua ĩpuro coitu miſcetur.in cuius horoſcopo Iuppiter & Mercurius poſiti fuerint ĩ occaſu.& eos ſaturnus diametra radiatione pcutiat:Coitum auerſum eẽ elephãtis camelis tigribus leonĩ cuniculis tradũt:qbus auerſa ſũt genitalia. SAuii:Baſii oſculi. MORſicat:Luciãus δάκρει ἐμφιλήματος σχήματι. IDeſt mordet ſub oſculi ꝑtexto.morſicatim aduerbiũ eſt qđ ſignificat cũ morſu.qđ alio quoq; aduerbio mordicus dicitur. LITES pariet:Lucianus.ἐκ τούτου σοι δίκας καὶ πράγματα παρέξει.i.ex hac re lites tibi & negocia faceſſet. QVAdam iuuene: De fœmina dictum:ſic Ouid.ſiue petis iuuenẽ.iuuenes tibi mille placebũt.Plinius ĩ.vii.Cornelia iuuenis ẽ.& parere adhuc põt .AMAſio:Amator declinať amaſio amaſionis ,p amatore uſurpamus:ut adagiũ & adagionẽ dicimus ,p ,puerbio.ſic amaſionẽ & amaſiũ apud Plautũ ὑποκοριστικῶς amatorculus ,p humili puſillo minuto amatore poniť. IN corã oium.archaiſmos ,p corã oĩbus.Terẽtius uereor te ĩ corã laudare . Sic & ĩfra in.x.dixit. Iuniorẽ ĩ corã ſui funerari uidebat. IN ſcendere.ſubagitare. COMpauida:Paueſcẽs tremiſcẽſq; Romãi codices hñt cõpauita.qđ nõ diſplicet.ut cõpauita ſignificeť cõplanata cõpreſſa cõculcata. ab Aſino ſicut pauimẽta pauiẽdo coæquãť & piſtatiõe ſolidãť. DIRVpta:Enormitate.ſ.gẽitalis Aſinini. POEnale:Noxiũ peſtiferũq;.a pœna pœnale deduciť. PVBlicũ maritũ:Feſtiuiter nec minus decẽter Aſinũ appellat publicũ maritũ.tãq̃ fœminas oẽs inire ac ſubagitare cupientẽ . De

Anno bis ſeptimo pubeſ.as.

Fœmia uiripotens.xii. anno.

Puellus.

inhians.

Auerſa uenus.

aduerſus & aduerſus ipudicus.

coitus auerſus elephanto.

Morſicatim.

Mordic⁹

Iuuenis fœmina.

Amaſiones.

Amaſii.

Amatorculi.

In corã omniũ.

Compauita.

Pœnale.

Cæſare dixit curio eũ eẽ oĩum uirorꝶ mulierẽ.oĩum mulierꝶ uirũ: a Iuuenale quoqꝫ dictũ eſt. fiet amator publicus. MONſtroſis nuptiis:Illæ nimirũ mõſtruoſæ portẽtoſæqꝫ ſũt nuptiæ.q̃ iter diſpares fiunt qbus iumẽta & hoĩes copulãť.q̃ iter Aſinũ fiunt:& fœminã:naturalis enĩ cõiunctio & coitus ille ẽ.ut Aſinus Aſinæ.Equus equæ.Hõ hoĩ cõiungať. Nãqꝫ ut docet Ariſtoteles ĩ ꝓblematis.ĩ totũ cognata cognatis & ſui gñis cõcũbũt. VICtimãus:Imolãus.ſacrificãus.uictimarii dicti q̃ ꝑſunt hoſtiis imolãdis. HEmus tu:Lego heus tu.ut uox ſit uocãtis inclamãtiſqꝫ puerꝶ. IActa:

Publicus maritus.

uictĩamus hoſtiã:& Heus tu puer ait: obtrũcato ꝑtinus eo:ĩteſtina qdẽ canibus noſtris iacta. cæterã uero carnẽ omnẽ opariorꝶ cœne reſerua: Na coriũ affirmatũ cineris ĩ ſperſum: dominis referemus, eiuſqꝫ mortẽ de lupo facile mẽtiemur. Sublata cõtatiõe accuſator ille meus noxius:ipẽ etiã paſtoralis executor ſentẽtiæ lætus: & meis ĩſultãs malis calciſqꝫ illius admõitus quã ĩefficacẽ fuiſſe me Hercules doleo:protinus:gladiũ cotis attritu parabat. Sed qdã de cœtu illo ruſticorꝶ nefas ait: tam bellũ aſinũ ſic enecare. & ꝑpter luxuriam laſciuiãqꝫ amatoriã criminatum:opera ſeruitioqꝫ tam neceſſario carere.cum alioquĩ exectis genitalibus: poſſit:neqꝫ ĩ uenerẽ ullo mõ ſurgere: noſqꝫ omni metu periculi liberare:inſup ẽt longe craſſior: atqꝫ corpulẽtior effici.Multos ego ſcio nõ modo aſinos inertes: uerum etiam ferociſſimos equos nimio libidinis calore laborantes: atque ob id truces ueſanoſque: adhibita tali

iactato ꝓiicito ĩpantis ẽ uerbũ. Luciãus αποσφαξατε αυτομ και τα μεμ εγκατα τοισ κυσὶ δοτε:και τα κρεα τοισ εργα τοισ φυλαξατε. i.ipſum iugulate. & ĩteſtĩa qdẽ canibus date carnes aũt opariis reſeruate. AFFirmatũ cineris inſpſũ: Sic emẽdo offernatũ cineris inſperſu:ut ſit ſenſus. Dñis reportabimus aſini coriũ offernatũ hoc ẽ ex purgatũ induratũ:concinnatũ inſpſu i.inſpgine cinerulẽta. DE lupo:Lucianus.λυκου τουτομ καταψευσασθε .i.a lupo interẽptũ mẽtiamini. PAſtoralis ſẽtẽtia:Quã unus ex paſtorꝶ grege dixerat. CALcis admõitus:Ictus ille calcis reſidebat ĩ mẽoria pueri agaſonis nã ut iqt Luciãus.ειχεμ αιτου το το λαξ εμ μμημη: ſententia catholica ẽ.cui dolet mẽinit cui placet obliuiſciť. mẽoria iniuriaꝶ ĩmortalis ẽ bñficiorꝶ obliuiſcimur. Attamẽ ut ìnqt uerĩſſime Seneca magni aĩ eſt iniurias deſpicere.hinc laudať.M.Cato q̃ ꝑ iprudẽtiã a quodã ꝑcuſſus.eidẽ poſtea ſatiſfaciẽti nõ mẽini inqt ꝑcuſſũ me. in laudẽ Cæſaris dixit.M.Tullius:q̃ nihil obliuiſci ſoles niſi iniurias. INEfficacẽ: Quæ uidelicet agaſonẽ non ꝓmerit. BEllũ:Elegãtẽ.ſcitũ.uenuſtũ. SERuitio neceſſario:Columella ĩ.yiii.pluria iqt Aſini & neceſſaria opa ſupra portionẽ reſpõdẽt:cũ & facilẽ terrã arattis ꝓſcindat.& nõ minima pondere uehicula trahat.Iã uero Molarꝶ & cõficiẽdi frumẽti pene ſolẽnis ẽ huius pecoris labor. oẽ rus tã maxĩe neceſſariũ ĩſtrumẽtũ deſiderat aſellũ.q̃ pleraqꝫ utẽſilia.& uehere in urbẽ & reportare collo uel dorſo cõmode põt. COtis attritu:Inter oparios lapides.ſũt cotes ferro acuẽdo ꝓſtãtiſſimæ. Multa earꝶ gñã:creticæ dìu maximã laudẽ habuere.ex cotibus aliæ ſunt aquariæ.aliæ oleariæ.q̃les ĩ tonſtrinarũ officinis hrĩ ſolẽt.ĩter aquarias laus maxĩa fuit naxiis mox armeniacis.ex oleo & aqua ciliciæ pollẽt.ſũt enĩ oleariæ ſimul & aq̃riæ.Sũt q̃dã quoqꝫ ſaliua hoĩs ꝓficiẽtes. Cos ut iqt decẽter Oratius ferrũ acuere põt cũ ipſa exors ſecãdi ſit.Ariſtoteles irã dixit cotẽ eſſe uirtutis.Silius &.Cor.Tacitus.ferrũ ſaxo exaſpari ſcribũt ĩtelligi uolẽtes cote acutũ fieri: Diminutiuũ cotis eſt coticula.Verꝶ coticulæ alius uſus alia ſignificatio eſt q̃ cotis:Nã coticulæ ut docet Pli.ĩ.xxxiii.ſũt lapides:nõ ad ferrũ acuẽdũ:ſꝫ repti ĩ expimẽtũ auri argẽtiqꝫ: hís coticulis utũť aurifices petiti cũ e Vena rapuerint lima expimẽtũ ꝓtinus dicũt q̃tũ auri ſit ĩ ea:q̃tũ argẽti uľ æris ſcrupulari differẽtia:mirabili rõne nõ ſallẽte:hũc lapidẽ alii heracliũ alii lidiũ uocãt.Illud adde cotorias dici fodinas cotis loca.ſ.in qbus cotes fodiũť. Vlpiãus titulo de publicãis ſic refert Cæſar cũ iſulæ cretæ cotorias locaret.legẽ ita dixerat. Antiq decotes togas dixerũt detritas a cotis atttitu. EXECTis gẽitalib᾽.ãputata uirilitate Luciãus.λαβωμ αυτομ εκτεμε Cape ipꝫ & caſtrato. NVllo mõ:Legẽdũ ẽ ullo mõ aut duæ negatiuæ ꝑticulæ unius ſignificãtia hẽbũt ex ritu.ſ.& cõſuetudie priſcæ loquutiõis.M.Varro:nõ mõ ignoraſſe me clamat.ſed oĩno oĩs heroas negat neſciſſe. CORPVlẽtior Nulla res ita exhaurit corpus & attenuat ſicut frequẽs coitus ĩ cũctis fere aĩantibus.e cõtrario nihil magis firmat uires & corpulẽtiã facit q̃ ueneris abſtinẽtia:hinc illud Maronianũ. ſed nõ ulla magis uires ĩduſtrìa firmat q̃ uenerẽ & cæci ſtimulos auertere amoris: ſic galli gallinacei macreſcũt ĩguine exhauſto. caſtrati pigueſcũt.capones enĩ ut iqt ille coacti nõ amare pinguitudine gliſcũt.ſic eq ſic aſini.ſic cætera ĩterdicto ꝑ caſtrationẽ coitu fiunt corpulẽtiora habitioraqꝫ:Lucianus in hũc ſenſum.ησ γαρ επαφροδὶ του ταυτησ ορμησ αφερετεισ ημεροσ τε ευθυσ και πιωμ εσται.i.ſubductus ab hoc ĩpetu libidinis mãſuetus ſtatĩ erit & pinguis. OB id trucea:Scili

Cui dolet me minit.

Non me mini me ꝑcuſſum

aſelli utilitas.

Cotes aquariæ oleariæ.

Ira cos uirtutis.

Coticula

Cotoriæ cotiſodinæ.

Decotes togæ.

Duæ negatiuæ negant.

Negat neſciſſe.

Rara uenus ad pinguitudinem.

cet ante oēs.furor ē inſignis equoꝝ: ut ſcribit Columella libidinis extimulať furiis:pſæpe admiſ
Equi in ſarii equi furētes ī libidinē afferūt gregi pniciē:& ferocia inſaniētes abruptis uiculis grauidas in
uenerem quietāt:ceruicibus dorſiſq; fœmiaꝝ morſus iprimētes:Quod ne faciāt pauliſp ad molā uicti amo
ruunt. ris ſeuitiā labore tēperāt.q ergo truces ferociſq; libidine uiſunť. Iidē caſtrati fiunt:mitiores man
Deteſta- ſuetioreſq;. DEteſtatiōe:qdā corrigūt deſecatiōe ꝑ exectiōe genitaliū amputationeq; uirilitatis
tio ema- mihi oppido q̄ placet ut legas deteſtatiōe. qđ uocabulū nouū mire cōgruit nouatori opificiq; uer
ſculatio. boꝝ apuleio itaq; elegāter dete
ſtatio ſignificať teſtiū abſciſſio
emaſculatioq; a teſtibus uideli
cet hoc eſt teſticulis formata di
ctione. Alias deteſtatio diciť di
nūciatio facta cū teſtatiōe ut do
cet Vlpianus: Alias poniť ꝑ exe
Apocopi cratione. Apocopi elegāti uoca
bulo dicūť a Iulio materno Ca
ſtrati q̄ſi abſciſſi amputata uirili
tate:Caſtratoꝝ quoq; illa nomi
na ſūt eunuchi ſpadōes.thlibiæ
& Thlaſiæ:priora uocabula om
nibus nota:poſteriora plurib⁹ignota a me explicāť ī cōmētariis trāqlli.& corrigūť ī libris iuris cō
ſultoꝝ.

deteſtatiōe:māſuetos ac māſues exīde factos.& onerī ferēdo nō īhabiles. & cæteri miniſterii patiētes. dēiq; niſi uobis ſuadeo uolētib⁹:poſſū ſpacio modico īterie cto: quo mercatū ꝓximū obire ſtatui: petitis e domo ferramentis:huic cure p̄paratis: ad uos actutū redire. trucēq; amatorē iſtum:atq; inſuauem: diſcitis femori bus emaſculare. & quouis ueruece mitiorem efficere. Tali ſententia mediis orci manibus retractus. ſed

MANſues exinde factos. Ariſtoteles auctor ē ſpadōes ex caſtratiōe effeminatos fieri trāſ
Spadōes mutariq; ī naturā muliebrē.Ideoq; ſicut mulieres.ita & ſpadones eē cruribus ulceroſis nec uarico
ſimiles ſos fieri.cōſimiliter eq aſini cæteræq; aiantes abſciſſis teſtibus effemināť:fiuntq; reſticta p emaſcu-
fœminæ lationē ferocia māſuetiores Tractabilioreſq;:māſuetū dicūt q̄ſi māu aſſuetū:ꝙ oīa q̄ ſūt natura fe
Manſue- ra manuū pmulſione miteſcāt:Māſues ꝑ māſuetus uſurpať apud antiquos. Actius. Nunc ſine ma
tus. trē miſericotdia māſues ſit. NISI nolētibus.Per anaſtrophen expōe:id eſt ſi uobis uolentibus p
Manſues ſuadeo. MERcatū.Emporiū ſignat.forūq; rerū uenaliū. OBiiſſe:adiiſſe acceſſiſſe.hæc.n.p̄poſi
Caſtrato tio ob īterdū ſignificat ad ut ob os ad os.& obire adire. FERramētis:ferramēta ītelligit:q̄ caſtra
ria ferra- toria noiant palladius in prio.Itē cauteres caſtratoria ferramēta atq; tonſoria uel q̄ ad aialiū ſolēt
menta. ptinere medicinā. Quod cauteres dixit palladius.ſcito ſic appellari inſtrumenta chirurgi.ſiue fer
Cauteres ramēta:qbus ignitis & candētibus utunť putridæ carnes. & ulcera.qn̄ eni lenia medicamēta nil
Cauteria proſunt:Auſteriore hac & mordaciore medicina uti ſolemus:Eadē cauteria quoq; dicūť. Cauſti
Cauſtica ca uero medicamēta ſunt.habētia uim cauſticā.i.uētrē.Hinc illud ꝓuerbiale apud Hieronymum:
Canteria putridæ carnes ferro curātur & cauterio.inde canteriata cōſciētia Paulo Apoſtolo in Epiſtola ad
ta con Timotheū diciť quaſi cauterio notata.qualis in Hipocritis eſt.illud adde dignū annotatu.Caute
ſcientia. ria dici quoq; inſtrumēta pictoꝝ qbus utunť peculiariter in ea pictura.q̄ encauſtice appellať. q̄ fit
Encauſti coloribus inuſtis:& reſolutis igni ceris de qua Plinius in.xxxv.de qua intellexit Ouidius illo he
ce. miſtichio.Tabulaſq; coloribus uris:De cauteriis in hoc ſignificatu:Martianus iuriſcōſultus Titu-
lo de fundo inſtructo ſic refer pictoris inſtrumento legato ceræ colores ſimiliaq; horū legato ce-
Cauteria dunt itē pēniculi & cauteria & cōchæ. ACTVtū:Cōfeſtim.eueſtigio.ſine dilatione:aduerbiū eſt
pictorū. tēporis.Ouidius:quos equidē actutū ſed qd p̄dicere pœnā attinet. Virgilius Actutū pius Eneas
Actutū. atq; integer æui Aſcanius. DISSItis femoribus:Diſcluſis diuaricatis diductis:diſſitū media cor-
Diſſitū. repta dicimus diſtas remotū diſcluſum.E cōtrario adſitū adiunctū ac ꝓpinqnū.Diſſitū quaſi ꝓro-
Adſitum cul ſitū:Adſitū iuxta ſitū.In Floridis:hæc duo ueluti inter ſe contraria oppoſuit atq; diſparauit ſic
ſcribēs:hoīes neq; longule diſſita:neq; ꝓxime adſita poſſumus cernere. Agretius grāmaticus ad-
ſitū dicit eē cui aliqd ut ſuſtineat adiungitur: citatq; Oratii teſtimoniū ex epiſtolis. qua populus
adſita certis limitibus tāq̄ populus arbor ab Oratio adſita nūcupeť:qa uiribus:mariatur: Ego ue-
Agretii ro ab agretio diſſentiēs ita interpretor.ut populus adſita dicať ab Oratio.arbor ſita poſitaq; iuxta
incuria. certos limites.ad iurgia inter cōterminos dirimēda.Quales hodieq; in limitibus agroꝝ cōſpiciū
Locus tur.& ita adſita ſimpliciter accipietur pro oppoſita ad limites agrorum.& fines ſiue maritata ſit ui-
Oratii. tibus ſiue celebs: imo fere ſemper in collimitio agrorum ſunt arbores incultæ minimeq; frugiſe-
ræ. Qui ſumpſerit in manum nouiſſimam Oratii epiſtolam:eāq; accurate plegerit:is haud dubie
cognoſcet interp̄tamētū hoc noſtrū cū oratiana ſentētia ad amuſſim cōuenire. illud aūt agretii
affectatū eē nimis & p̄ſtigioſum.igiť ut ad rē redeamus femora diſcludūtur diſſeparāť diſiungūť
Emaſcu- & ut dixit Apuleius diſſita fiunt in Aſino.quē ferramētis caſtratoriis uelis excaſtrare.& abſcinde
lare. re uirilitatē. EMAſculare.Excaſtrare & maſcula uirilitate uiduare.emaſculatores elegāti ſcitoq;
Emaſcu- uocabulo dicti pedicones.& pueroꝝ ſubactores atq; libidine p̄poſtera abutētes. quos græci ἀρ-
latores. σεροκοιτάσ uocāt.nā tales quaſi emaſculāt pueros cōcubinos & catamitos: q uicē iplēt p̄ſtātq;
Euirare. fœminaꝝ: prorſus effeminati & in ſexū muliebrē pene reformati.cōſimile ē uerbū illud euirare.
Euirati. qđ ſignificat uiro uirilitateq; ſpoliare.inde euirati molles dicūť.& fluxi:quos pœnitet ꝙ uiri nati

ſunt. Martialis cũ ſis cinedo euiratior fluxo. Veruece: Lucianus. καὶ σοὶ τοῦτον σωφρονέστερον προβάτιον παρέξω τῇ τομῇ. i. hunc tibi modeſtiorẽ ouicula reddã ex ſectione. Veruecem uocãt arietẽ caſtratũ. & cui dẽpti ſunt teſticuli. a uerſa natura dictus ueruex. ut interp̃taꝛ. M. Varro Mitigari aũt ferociã arietis qñ trãſfiguraꝛ in ueruecẽ exectis genitalibus opiliões & ouiarii paſtores optime norũt. ꝑbroſo ignauiæ maledicto Plautinus Seruus ueruecea ſtatua inclamitaꝛ a dño ferocia arietis cohibeꝛ cornu iuxta aũt terebrato. Aries mutilus mitior eſt nã cornutus frequẽter

ex tũc pœnæ reſeruatus: merebã & ĩ nouiſſima pte corporis: totũ me parituꝝ deflebã ĩedia déiq; cõtinua: uel ꝑcipiti ruina: memet ip̃e quærebã extĩgueꝛ: moriturus qdẽ nihilominus: ſed moritur⁹ ĩteger. Dũq; ĩ iſta necis meæ decõtor electiõe: matutino me rurſũ puer ille pẽꝛptor meus circa mõtis ſuetũ ducit ueſtigiũ. Iamq; me de cuiuſdã uaſtiſſimæ ilicis ramo pẽdulo deſtinato: paululũ uiã ſupergreſſus: ipſe ſecuri lignum: quod deueheret: recidebat. & ecce de proximo ſpecu uaſtum attollens caput funeſta proſerpit urſa: quam ſimul conſpexi: pauidus & repentina facie conterritus: totum corporis pondus in poſtremos poplites recello.

in pugnã ꝓcurrit. & fit in fœminas quoq; ꝓcatior nec nõ riualẽ uiolentiſſime pſequiꝛ. ubi fit ueruex mitigatur & mãſueſcit. Manſuetarii ab antiqs dicti magiſtri mãſuetudinis. q feras docẽt manſueſcere. qcũq; nati fuerint oriente ſigno ſeptẽtrionis erũt mãſuetarii ferarũ. i. q urſos uel tauros. uel leões depoſita feritate hũanis cõuerſatiõibus ſocient: Auctor Maternus. Cicurare uerbũ uetus ẽ qd̃ ſignat manſuefaceꝛ. ut docet. M. Varro. uñ cicur ingeniũ ꝓ manſuetũ. & cicures aiantes q̃ ſũt placidæ mãſuefactæ: exarmate hoc eni quoq; noie appellãꝛ feræ exuta feritate: Lampridius ĩ heliogabalo habuit leones & leopardos exarmatos in deliciis quos edoctos p mãſuetarios. ſubito ad ſecundã & tertiã mẽſam iubebat accũbere. EX TVNC: Ex illa hora: & tẽporis momẽto: ſicut ex nũc dicitur ꝓ ex hoc tẽpore & hora. qdã codices hñt extremæ: extrẽa aũt pœna mortis eſt: & ut inqt Celſus iuriſcõſultus ultimũ ſuppliciũ ſolã mortẽ interp̃tamur. MErebã: Lugebã lamentabar: Lucianus ἐγὼ δὲ ἤδη ἐδάκρυον ὡς ἀπολέσων αὐτίκα τὸν ἐρωτικὸν ἄρθρον. i. ego flebã perinde ac pditurus ſtatim in Aſino uirũ. NOuiſſima pte: Ideſt genitaliũ abſciſſione. PARiturũ: Lego periturũ. hoc ẽ moriturũ. INEdia cõtinua: Quibus inedia mori & abſtinentia cibi cõſiliũ eſt. hi ſeptimo die mortẽ oppetũt: Plinius in. xi. hoĩ nõ ante diẽ ſeptimũ lætalis inedia. duraſſe & ultra undecimũ pleroſq; certũ eſt. inediã noſtri cibi abſtinẽtiã dicunt. græci νηστείαν. Hippocrates in Aphoriſmis γέροντες εὐφορώτατα νηστείην φέρουσι. i. inediã facillie ſuſtinẽt ſenes. MOriturus: Tãq̃ nõ integer ſed mutilus moriaꝛ. q moriꝛ ꝑciſis genitalibus q̃ numerãꝛ ĩter mẽbra prĩcipalia. Nãq; Auicena & Galeno auctoribus. mẽbra prĩcipalia ſũt quattuor. Cor. cerebrũ. iecur & genitalia. DEcontor: Demoror: & cõtabundus inſiſto. PERemptor: A uoluntate nõ ab effectu perẽptorẽ appellat agaſonẽ: q pimere ip̃m quoquo mõ deſtinauerat. ſic poeta maritos dixit non q eẽnt ſed q eẽ cuperẽt: illo uerſu. Quos ego ſũ totiẽs iã dedignata maritos. ME deſtinato: Deligato. peculiaris ĩ hoc ſignificatu dictio Apuleiana. VAſtiſſime illicis: Inter glandiferas arbores eſt ilex: cuius glans breuis eſt. & gracilis. quã Homerus acylon appellat. Iligna glans ſuẽ facit anguſtã. nitidã ſtrigoſã põderoſã: Pli. auctor. glãdiferi gñis arbores fere oẽs uaſtitate. & enormitate ĩmodica luxuriãt. Ciuica corona: q̃ ſeruatori ciuis ĩ bello dabaꝛ iligna prio fuit. ab ilice ilicetũ dictũ: locus ilicibus plenus. ſicut a quercu quercetũ ab eſculo eſculetũ. ECCE de ꝓxio ſpecu: Hæc particula ecce. ut Pediãus Aſconius & Donatus annotauerũt inopinatũ ĩprouiſũq; denũciat malũ. Quod apud Virgiliũ. &. M. Tulliũ curioſus lector aſpiciet. hæc aũt oia Apuleiana ſũt: indicta omiſſaq; Lucião. Noſter eni latius fuſius copioſius Aſinũ ſuũ opimat farcitq; q̃ græcus Lucianus.

PROſerpit urſa: Mares in oĩ gñe fortiores ſunt. p̃terq̃ in pãtheris. & urſis. auctores Ariſtoteles & Plinius itaq; ſcitiſſime urſam dixit potius q̃ urſum. ut pote fortiorẽ truculẽtiorẽq;: ſic & Ouidius. ſceua truculentior urſa. ἄρκτος græce diciꝛ urſa. Vñ arctomys diciꝛ aial hñs ſimilitudinẽ muris. & urſi. a Hieronymo interp̃taꝛ urſus mus fideliter magis q̃ fœliciter. ꝓuerbiũ eſt apud græcos ἄρκτου παρούσης ἴχνη μὴ ζήτει. urſa p̃ſente ne q̃re ueſtigia. diciꝛ aũt de timidis uenatoribus.

IN poplites recello: Retraho & ceſſim reduco. poplites ſũt ſub genibus. Elephas poplites intus flectit hoĩs mõ. Cætera aĩalia in diuerſũ. Recellere ut iqt Feſtus. eſt reclinare. excellere uero ĩ altũ tollere Liuius in. xxiiii. ferrea manus cũ iniecta proræ eẽt grauiq; libramẽto plumbi recelleret ad ſolũ ſuſpẽſa prora nauim in puppi ſtatuebat. Senſus Apulei eſt. uiſa inqt urſa uaſta & formidanda oĩbus uiribus neruiſq; cõtẽdi: effugere ĩminẽs piculũ. ita poplites pedũ poſterioꝝ cœpi retrahere reclinare retroducere: ut ita rupto loro quo alligabar ſaluti fuga conſulerẽ. ab hoc uerbo recello:

Veruex. Aries mutilus mitior. Manſuetarii. Cicurare Cicur ingenium. Cicures. Exarmata fera. Ex tunc. Vltimũ ſuppliciũ mors. Inedia lætalis die ſeptimo. Mẽbra principalia q̃tuor Ilex acylos. Iligna glans. Ilicetum Ecce. Vrſa fortior urſo Arctomys urſus mus Prouerbium de timidis. Poplites Recellere.

Recelli cluniæ. Relicin coma.

Plautina dictione epitheto meretricario recellicluniæ noiant meretrices. q.ſ.i cōcubitu recellāt clunes.& nates torqueāt ut cōcinnior fiat uenerius coitus. ſed ī oībus fere Plauti codicibus leges nō recellicluniās ſed reliqas alicarias. in penulo. Relicinus uero coma ſignificat Viduatus coma capillitioq; depopulatus.a relinquo dictus.nō a recello. Itidē frōs relicina apta capillis dimotis a relinquēdo deducta dictiōe.Neſcio an ſatis decēter dici poſſit relicina coma. ſed hō relicinus co.

Frons relicina.

ma:q̄ſi relictus a capillis.,& frons relicina,q̄ capillicio uelata nō ſit:recte & elegāter dicit.frontē in Alexādro magno relicinā fuiſſe laudat Apuleius ī Floridis.q̄.ſ.lata apta ſpectabilis & a capillo℞ tegumēto libera uiſeretur.

arduaq; ceruice ſublimiter eleuata: lorum quo tenebar rumpo meque protinus pernici fugæ committo: perq; ꝑna nō tantū pedibus: uerum etiā toto ꝓiecto corpore ꝓpere deuolutus īmitto me cāpis ſub patētibus:& ſummo ſtudio fugiēs īmanē urſam: urſaq; peiorē illū puerū. Tūc quidē uiator ſolitariū uagūq; me reſpiciēs īuadit. & ꝓperiter īſcēſum baculo quē gerebat obuerberās p obliquā:ignarāq; me ducebat uiam: nec inuitus ego curſui me accommodabā relinquens atrociſſimam uirilitatis lanienam: cæterū plagis non magnopere commouebar. quippe cōſuetus ex forma concidi fuſtibus: ſed illa fortuna meis caſibus peruicax:tam oportunum latibulum:miſera celeritate præuerſa:nouas inſtruxit inſidias. Paſtores enim mei: perditam ſibi requirentes uacculam: uariaſque regiones peragrantes occurrunt nobis fortuito: ſtatimque me cognitum:capiſtro ꝓhenſum.attrahere geſtiunt. Sed audacia ualida reſiſtens ille:fidem hominū dominiq;

SVBpatentibus:Sub mōte ex porrectis ac patentibus.ſubalpinos populos appellat Plin.q.ſūt ſub alpibus. SOlitariū īuadit: titulo deſacqrēdo re℞ dnīo traditū ē aīalia:quo℞ natura fera eſt fieri occupātiū.Sed cū Aſini

Fieri occupantis fera animalia.

natura fera nō ſit: nō potuit iure fieri capientis. q̄uis ſolitarius & ꝓcul a dn̄o fugitās captus ſit & eni ſi lōgius a nobis abſceſſerint aīantes noſtræ māſuetæ.& cicures adeo ut ignoremus ubi ſint.tn̄ nihilominus ī nr̄o dn̄io

Properiter. Supbiter

tenēt. PROperit:Emēda ꝓperiter.i.feſtināter:celeriter pnıciter. Veteres.n.ꝓperiter.p ꝓpere dicebāt ut ſupbiter p ſupbe.Verecūditer.p uerecunde:Temeriter p temere:aliaq; hoc gēus innumera. OBumbrās:Lego obuerberās hoc ē uerberibus & fuſtibus cedēs. PER obliquam:

Laniena Pelleſuina. Sutrina.

Tramites diuerticula calles deuios ſignificat. VIRIlitatis lanienā:Laniatū laniationēq; genitaliū laniena dr̄ ꝓprie taberna ubi uēdit caro:ſicut pelleſuina ubi pelles:ſutrina ubi calcei uēdūtur. Auctor.M.Varro ī libris de analogia: Igit cū ī laniena laniet ſeceturq; fruſtati a laniis caro uenalis. ſatis cōducēter laniena uſurpat p ipſa laniatiōe & ſectiōe a laniādo noīata. PLAgis nō cōmouebat:Coſtas occaluiſſe plagis ſignificat quotidianis.ſ.ictibus cōtundi aſſuetus & ꝑfecto erūna℞ cōſuetudo facit nos obdureſcere.& q̄ſi callū ducere aduerſus ſenſū malo℞.hic illud Ouidianū.Q d̄ male fers aſſueſce.nihil aſſuetudie maiꝰ & Auſōius iqt lēiretq; uſū bōa cōſuetudo labo℞. CON

Peruicax Peruicacia. Pertinacia.

cidi:Lacerari fuſtuario ſupplicio. PERuicax:Pertinax:pſeuerās tenaciter & perēniter ī meis calamitatibus:ī hāc ſentētiā Ouid. An miſeros triſtis fortūa tenaciter urget. Peruicaces dn̄r teſte porphiriōe q ī cōtētiōe uſq; ad puincēdū pſeuerāt. Sic puicax achilles oratio dictus:puicaciā a ptinacia grāmatici ita diſpeſcūt diſtingūtq;:ut puicacia iterdū bōa℞ re℞ pſeuerātia.ſit ptinacia ſp mala℞.Q d̄ & actius poeta denotat his uerbis puicacē dicis me eē.perfacile patior ptinacē nihil moror.hoc fortis ſequit illā idocti poſſidēt.M.Tullius tradit ptinaciā uitiū eē finitimū pſeuerātiæ.ſicut audacia fidētiæ finitima ē.Verū ut alibi annotauimus ptinax quoq; ī bono uſurpat: ut pertinax uirtus apud Liuiū:ptinax bonitas apud Curtiū. PRæuerſa:Anticipās.ꝓueniēs.reuocās.ne.ſ. ego tā oportuno latibulo & latebra tā ſalutari tutus deliteſcerē.Archaiſmos aūt ē.& figuratū ge

Vaccula: Buccula. Taura. Horda. Hordicalia. Fedus p hedo. Forda. Fides.

nus eloquutiōis.ꝓuerſa latibulū.ut nuda genu:& mœſta uultū. VACculā:A uacca pdiminutione fit uaccula q̄ & alio noīe buccula noīat.ut Virg. buccula cœlū ſuſpiciēs:q̄ ſterilis ē uacca taura appellat:q̄ ꝑgnās horda.ab eo ī faſtis dies hordicalia noīat.q tūc hordæ boues imolantur. Quidā fordas & fordicalia.ſiue fordicidia appellāt. utrūq; recte.cognatiōe quadā litteræ.f.cū.h.unde antiqui dicebāt fœdū p hedo.foſtē p hoſte foſtiā p hoſtia.ſic & fordā p hordā. de qua Ouidius in faſtis.forda ferēs bos eſt.fœcūdaq; dicta ferendo.pōtifices forda ſacra litate boue. Vaccinus caſeus recēs infunditur dyſentericis.ut docet Plinius. FORtuito:Cū nō aſinū q̄rerēt:ſed uaccam: iuxta illud tu nō inuenta repta es. DOmini:Lego deū.pro deo℞.eſt eni exclamatio uſitatiſſima proh deum atq; hominū fidē.de qua.M.Tullius in oratore. Nā proh deum atq; hoium fidē. pro deo℞ aiunt:hic fides accipitur pro auxilio.ut apud comicos frequenter. AVDAcia ualida:Talis audacia.

audacia ſæpe pro fiducia eſt facitq; fidẽ innocentiæ. exquo illud Satyrici poetæ. nã cũ magna ma- Audacia
læ ſupereſt audatia cauſæ: credit̃ a multis fiducia. auctor eſt. M. Tullius in Rhetoricis. unicuiq; uir fidentiæ
tuti finitimũ uitiũ reperiri ſic audaciã fidentiæ finitimã eẽ. RAptatis: Rapones dixit antiquitas ꝓ finitima.
raptoribus. AIN: Ais ne. uerba paſtoris ad aſini raptorẽ. INciuiliter: Inurbane uiolenter iniuſte Rapones
cõtra ciuiles mores. A. Gellius uerba inciuilia appellat petulãtiora ꝓcacioraq; & nihil prorſus ha In ciuilia
bentia ciuilis modeſtiæ. AGaſonẽ necatũ: Ex cõiectura & ſuſpitõe dictũ hoc eſt nã cũ aſinũ abdu uerba.

teſtabatur: quid me raptatis: quid ĩuaditis. Ain te nos tractamus inciuiliter: q noſtrũ aſinũ furatus abducis: quĩ potius effaris ubi puerum eiuſdẽ Agaſonẽ necatũ ſcilicet ocultaris: & illico detractatus ad terram: pugniſq; pulſatus: & calcibus contuſus: infit deierás: nullum ſemet uidiſſe ductorẽ: ſed plane concinatũ ſolutũ & ſolitarium: ob indicinæ præmiũ occupaſſe: domino tamen ſuo reſtitutuꝝ. Atq; utinã ipſe aſinus inquit quẽ nũq̃ ꝑfecto uidiſſem: uocẽ quiret humanam dare: meæq; teſtimoniũ ĩnocẽtiæ ꝓhibere poſſet: ꝑfecto uos huius iniuriæ pigeret. Sic adſeruans nihil quicq̃ ꝓmouebat: nã collo conſtrictũ reducũt eum paſtores moleſti: circa mõtis illius ſiluoſa nemora unde lignũ puer ſolebat egere. nec uſpiam ruris reperit̃ illo ſed plane corpus eius mẽbratĩ laceratum multiſq; diſperſum locis conſpicit̃. Quam rem proculdubio ſentiebã ego illius urſæ dentibus eſſe perfectam. & hercules dicerẽ: quod ſciebam: ſi loquendi copia ſuppeditaret. Sed quod ſolum poteram: tacitus licet feræ uindictæ gratulabar. & cadauer quidem diſiectis partibus tandem totum repertum: egreq; cõcinatum ibidẽ terræ dedere

ci uiderẽt: & nuſpiã compareret
puer agaſo nimiꝝ ſuſpicati ſunt
paſtores illũ fuiſſe clãculo neca-
tũ ab hoc. quẽ uidebãt. aſini ab
actore furtiq; occultatũ. INſit:
Inqt. DEierás: Per deos omnis Deietare.
ad iurans: Deierare enim eſt ual Deiuriũ.
de iurare. & deiurium dr̃ ſcito
uocabulo iuſiurãdũ. Terentius.
illũ liquet mihi deierare his mẽ
ſibus ſex nõ uidiſſe. ABducis: Abducer̃
Tãquã alienũ ſignificãter locu-
tus. abducit̃ enim qđ alienum ẽ
ut docet Donatus. & Terentius
proprietatis uerboꝝ retinentiſ-
ſimus. de alieno ſeruo loquẽs ĩ
aldelphis inqt hũc abduce: ꝑte-
rea abducimur quo uolumus.
dicimur quo nolumus. DVcto Ductare.
rem: Agaſonẽ a ducẽdo grege exercitus.
dictum: ductar̃ exercitus: uerbũ
honeſtũ & aptæ ſignificatiõis.
apud Saluſtiũ ſed mala cõſuetu
dine ĩ obſcenum ĩtellectum eẽ
detortum dixit Quĩtiliãus. in. Locus
viii. q̃ret qſpiã & merito q̃ret: Quinti
cur hoc dixerit Quĩtilianus. & liani.
quo mõ hic ſermo. ductare ex-
ercitus. habeat obſcenã ſignifi
cationẽ. Audi q q̃ris. diſce q ne
ſcis. Ductare exercitus ĩterpreta
tur exercitatus ducere freq̃nter gẽitalia. & mãibus tractare uirilia. Tales ĩtellectus excogitãt obſce
nitatis dilectores ut ea q̃ ſãcte dicta ſũt & ſimplr̃ detorq̃ãt ad fœdũ ſignificatũ. & cãdida uertãt ĩ ni
gricië: apđ eũdẽ Saluſtiũ ẽ ductabat. & arrexit aĩos militũ. ſimplici hõeſtaq; ſnĩa. Nõ defuerũt q p Eichrolo
aeſchrologiã id quoq; đtorq̃rẽt. ad obſcenã ſignificationẽ. tãq̃ eẽt ĩtelligẽdũ duxit mãibus uirilia gia.
& arrexit penẽ. ex hac ĩpura ĩterꝑtãdi licẽtia fit. ut nihil ſatis tutũ ſit. ut loq ſit difficile ut ſilẽtio ni
hil utilius. ne ĩ obſcenũ ĩtellectũ uideãur ĩcider̃. OB ĩdicinæ ꝑmiũ: Attẽde uocabulũ noue fictũ
& ſcite fabricatũ. ĩdicia. n. dr̃ elegãter ĩdiciũ cõſimilr̃ a plauto opificia fœĩa ẽ dcã. ĩ dex ãt rei ꝑdite
ſolet accipe ꝑmiũ ĩdicii ſcĩ ſiue ĩdiciæ: ĩdex fugitiui mãcipii meret̃ a dño mercedulã. ait ergo hic ſe Indicina.
occupaſſe aſinũ quẽ ſolutũ ſolitariũq; repit eo cõſilio ut dño r̃ſtitueret recipetq; ꝑmiũ ĩdicii. SIC
adſeuerás: Sic aſſeuerãter affirmás. COLlo cõſtrictũ: Verbũ iuris. nãq; ĩ ius quoq; collo cõſtricti
rei trahebãt̃ plautus ĩ curguliõe collũ obſtrĩge abduce iſtũ ĩ malã crucẽ. itẽ ĩ pẽulo ad hoc alludẽs
uĩ dixiſſe. collo rẽ ſoluã ia/oibus. itẽ ĩ rudẽte. Rapi te obtorto collo. cõſimilr̃ diuus Hierõymus ad Obtorto
hũc morẽ alludẽs ĩqt obtorto collo me ĩ ius trahis. LIgnũ egerer̃: ligna exportar̃ educer̃. NEC collo in
uſpiã ruris: Nuſq̃ ĩ nulla ruris & agroꝝ pte figura archaiſmos. ſic dicius nuſq̃ gẽtiũ: nuſq̃ locoꝝ. ius.
Seruius tradit hmõi ꝑticulas uacãter põi & ornatus tm̃ cã. MEMbrati: Per mẽbra. ut fruſtati per
fruſta miutati ꝑ miutias. HERcules: Certe. SEræ uĩdictæ: Ex deſiderio ultõis ſerã dixit. cupiẽti
. n. ulciſci ꝑcuſſorẽ oĩs uĩdicta ſera uidebat̃ uoluiſſetq; multo prius tali gñe mortis agaſonẽ uidiſſe
cõfectũ. dii lanatos pedes hr̃e dicũt̃ ꝓpea ꝙ lẽto gradu ueniũt ad ſõtes puniẽdos. ſed q̃to ſerius tã Lanati
to grauius ulciſcũt̃. tarditatẽq; ſupplicii grauitate cõpẽſãt: dixit Satyrographus. ut ſint magna tñ pedes
certe lẽta ira deoꝝ ẽ. CONcĩnatũ: Collectũ cõpoſitũ cõciniter coagmẽtatũ: ut membra mẽbris deorum.
copularent̃. atq; cõgruerent. TERræ dedere: Humatũ fuiſſe ſignificat. humati. n. dicunt̃ humo cõ Humatus
tecti. Sepulti quoquomodo cõditi. ut docet plinius. Antiqſſimum ſepulturæ genus auctore. M. Sepultus.

Sylla crematus primus in gente cronelia.

Pegaſus pinnatus Bellorophontes.

Tullio.fuit rddere corpus terræ.& ita locutū ac ſitū quaſi operimēto matris obduci cremare cadauera apud Romāos nō fuit ueteris īſtituti.Terræ antiquitus cōdebāť.in cornelia domo nemo ante ſyllā dictatorē traditͬ eē crematus. MEū bellorophōtē.Bellorophōtes.ut mythici fabuláť. & memorat Strabo pegaſum equū alatū & uolaticū ex pyrene fōte corīthiēſi potātē deprēdit abduxitq;.cuius præſidio liberatus a chimeræ mōſtro multiformi:quā cū interemiſſet.& inde uictor ꝑfugeret cū ad cœlū pinnati eq beneficio cōtēderet euolare neq; iā lōge abeſſet.deſpiciēs ad terrā timore pterritus decidit . atque ita mortē oppetiit . Quidā tradūt pegaſū.cū grauareť hoīem feſſorē excuſſiſſe illū p̄cipitēque ad terrā dediſſe:qđ ſenſiſſe uidetur Oratius cū ait. pegaſus terrenū eqtē grauatus bellorophōtē.item aliubi cecinit.Vix illigatū triformi pegaſuſ expediet chimera.Homerus i.yi.iliados.nō pauca ſcitu digna referēs ſuper bellorophōte nullā pegaſi equi mētionē facit.Nos in tertio Tuſculanaꝝ cōmētario penſitauimus curioſe opinor & diligēter naſonis carmē.& homericū uerſū igiť cū a bellorophōte pegaſus olī abductus ſitͭnunc feſtiuiter cū a uiatore Aſinus abduciť illū bellorophōtē ſuū appellat. qui ut bellorophōtes equū ita ipſe Aſinū abegerit.oriēte ſideŕ aurigæ natus bellorophōtes eē prodiť.

meū uero Bellorophontē:abactorē indubitatū:cruentūq; pcuſorē crimināteś:ad caſas īterim ſuas uīctū perducūt.qđ ad renaſcēti die ſequēti deductus ad magiſtratus:ut aiebāt:pœnæ reddereť. Interī dū pueꝝ illū parētes ſui plāgoribus fletibuſq; q̄rebanť: & aduenieś ecce ruſticꝰ:neq̄q̄ ꝑmiſſum ſuū fruſtratꝰ:deſtinatā ſectionē meā flagitat.Nō ē inqt in his unus:indidē p̄ſens iactura noſtra:ſed plane craſtino libet:nō tantū naturam:uerum etiā caput quoq; ipſum peſſimo iſto aſino demere. Nec tibi miniſterium deerit iſtorū: ſic effectum eſt:ut in alterū diem clades differreť mea. At ego gratias agebā bono puero : qđ ſaltē mortuus unā carnificinæ meæ dieculam donaſſet.nec tamen tantillum ſaltem gratulationi meæ quietiq; ſpacium datū. nam mater pueri mortem deplorans acerbā filii fleta & lacrimoſa:fuſcaq; ueſtē cōtecta ambabus manibus

Abactores. Abigere. Abige.

ABactorē: Ababigendo abactores dicti.ut tradit Donatus.abigere enim abducere ē.īde abactos greges pro abductos dici leges īde abigei ipſi abactores nuncupati.Quāuis abigei ꝑprie hi habeāť ut docet Vlpianus.q pecora ex paſcuis.uel armētis ſubtrahūt & quodā mō depredāť.& abigēdi ſtudiū.q̄ſi artē exercēt equos de armītis.uľ oues de gregibus abducētes.Cæteꝝ ſiqs oues oberrātes uľ equos ī ſolitudine relictos abduxerit.nō eſt abigeus. ſed potius fur.ex hac Vlpiāi ſnia abactor hic aſini ī ſolitudīe deprēſi nō erit abigeus dicēdus.ſed fur.Caliſtratus ſcribit oues ꝑ numero abactaꝝ.aut abigeū. aut furē facere.De abigeis pūniēdis ita diuus Hadriāus reſcripſit cōſuli.Abigei cū duriſſime puniunť ad gladiū dānari ſolēt puniunť āt duriſſime nō ubiq; ſed ubicūq; frequētius ē id genus maleficii.

Abigeatꝰ. Caſa. Caſaria. Recētať.

Qui uero hōeſtiori loco nati ſunt relegādi ſūt:aut ordīe amouēdi.ipſū abigeoꝝ crimē & admiſſum abigeatus noīať:qđ quia magis furtū ē.publici iudicii nō fit:Si mars & luna ī aquoſis ꝑprie ſignis fuerit cōſtituti pecoꝝ abactores efficiēt. AD caſas paſtorales:Signate loquutus caſa.n.uilis ē & ruſtica a cauatōe dicta.hic apud lactātiū illud ſcitū carneadis.ſi iuſti uelit eē Romāi : hoc eſt ſi aliēa reſtituāt.ad caſas eē redeūdū.Caſaria dī q̄ cuſtodit caſā. REnaſcēti die.Matius uir eruditiſſimus.nō abſōe finxit uerbū hoc recētaťꝑ eo qđ ē renaſciť renouaťq;.atq; iteꝝ fit recēs uerſus ī quibus hoc uerbū ē hi ſunt de die renaſcēte.iā iā albicaſſit phebus & recētať. cōe lumē hoībus & uoluptas. ADueniēs ruſticus.Qui.ſ.ꝑmiſerat petitis e domo feramētis caſtratoriis ſe ſe Aſinū emaſculatuꝝ caſtratuꝝq; ut ita miteſceret māſueſceretq;. NEquāq̄ fruſtratus:Ille dī ꝑmiſſa fruſtrari:q qđ uerbo ꝑmiſit re nō ſancit.hic uero uenerat p̄ſtaturus qđ ꝑmiſerat & aſinū caſtraturus. SEctionē:Caſtrationē.& teſtiū amputationē τομη græce dī. INdidē:Inde ex aſini libidīe: ut p̄ciſione gēitaliū nullū amplius īcōmodū ſit ptimeſcēdū.& ita īdicat lōge grauiōrē peſtē ab aſino cōcinatā eē de pueri.ſ.morte.q̄ q̄ ex laſciuia amatoria timebāť. NAturā:Genitalia & uirilitatē.de natura ī hoc ſignificatū ſupra quoq; dixius ſuo loco. BOno puero:Cuius.ſ.morte effectū erat. ut carnificia aſiniꝑcraſtiareť. CARnificiæ:Laniatōi excarnificatōi.& genitaliū amputatōi.De carnificina copioſe annotaui ī tertio Tuſculanaꝝ cōmētario.ubi dī ꝙ ægritudo ē aī carnificia. DIEculā mō diē alias breue tēpuſculum.& morā ut ī prīo cōmētario enarratius eſt explicatum. TANtillum:Minimū. FLEta:Flēs & plēa fletus ac lachrymaꝝ.qđ actiue poſitū ē cū alias paſſiue dicatur ut apud poetā i.yi.hic multū fleti ad ſupos belloq; caduci dardanidæ.nā fleti ꝑprie dicunť illi quibus fletū & lachrymas īpēdius:ſicut ecōtrario īfleti quos nullus defleuit ut ī hūata infletaq; turba eſt. FVſca ueſte:Fuſcus ſiue pullus & niger color lugentium eſt qui græco uocabulo anthracius

Carnificina. Tantillū. Fleti. Infleti. Anthracinus color.

noiaſ.a carbõe.quē anthraca uocāt.M.Varro amiculū nigelū dixit ueſtē lugubrē.lego apud plu, tarchū in problematis.qđ fœmiæ antiqtus in luctu ueſtes albas induebāt. TRAhēs: Vellicās de ſerpēſq;. CInerosā caniciē.Largo cinere pfuſā.imitatio.Virgiliana.ex.xii.caniciē in mūdo pſuſā puluere turpās.&.n.i luctu & dolore caniciē turpabāt cinere imundo.& comā uellebāt.hic agamēnon homericus & idē actianus ſcindens dolore idētidē intōſā comā i quo facetū illud bionis pinde ſtultiſſimū Regē i luctu capillū ſibi euellere q̄ſi caluicio mæror leuareſ. EiVlās: Eiulatio

Veſtes albæ in luctu.
Agamennō ſcidēs comam.

trahens cineroſam caniciē:heiulās & exinde ꝓclamās ſtabulū irrūpit meū tunſiſq; ac diuerberatis uehemēter uberibus:īcipit. & nunc iſte ſecurus incūbens p̄ſæpio uoracitati ſuæ deſeruit. & īſatiabilem ꝓfundūq; uentrē ſemp eſitādo diſtēdit.nec erūnæ meæ miſeræ uel deteſtabilē caſum defuncti magiſtri recordatur. Sed ſcilicet ſenectā infirmitatēq; meam cōtemnit ac deſpicit.& īpune ſe latuꝝ tātū ſcelus credit.At utcūq; ſe preſumit īocentem.Eſt.n cōgruens peſſimis conatibus circa noxiam conſcientiam: ſperare ſecuritatem. Nam prohdeum fidem quadrupes nequiſſime licet precariam uocis uſuram ſumens: cui tandem uel ineptiſſimo pſuadeř poſſis:atrocitatē iſtā culpa uacaſ: cū

& eiulatus ꝓprie fœmiaꝝ ē fletus:hic illud oratianū.ex epodo & illa nō uirilis eiulatio. hic nimirū ē fletus.quē leges decēuirales i funetibus adhiberi uetuerūt:iōq; dixit.M.Tū.ꝙ eiulatus ne mulieri qdē cōceſſus ē uerba legis hæc ſūt. mulieres leſſū funeribus ergo ne habēto .i. non habeāt fœmiæ eiulatū cā funeris. leſſū.n.lelius īterpretaſ quaſi lugubrē eiulationē.qđ.&.M.Tullius probat in libris de legibus.qa lex ſolonis id ipſum uetat.Veteres īterpretes Seſtus helius.lucius attilius.nō ſatis intellexerūt qd eēt leſſū. ſed ſuſpicati ſūt ueſtimenti aliqđ funebris genus eſſe. TVNſis uberibus: Fœminaꝝ ē ī dolore pectus & ubera pugnis tūdere.faciē deſcerpere.comā diuellere:ſic Virgilius unguibus ora ſoror ſedās & pectora pugnis.ſic & lucāus.nūc ait o miſeræ cōtundite pectora matres.nūc laniate comas. legibus uetabāſ mulieres genas radere.hoc ē carpere ac lacerare.uerba legis hæc ſunt.Mulieres genas ne radūto:mulier faciē ne carpito. ISTE ſecurus:Quærimōia mulieris īdignātis aſini culpa filiū peſēptū.ꝓnomē āt iſte cū idignatōe ꝓnūciaſ.nā moleſtū odioſūq; ſignificat.ut notat Donatus. ſic apud proptiū.iſte qđ ē ego ſæpe fui. DIſtēdit:Implet farcit plenū reddit.hoc āt ſpecimē eſt & argumētū aſini ſecuri & de alieno luctu incurioſi.qui uentrē diſtēdēs cibariæ uoluptati deſeruit de his āt quoꝝ inſaturabile ē abdomē & īnſatiabilis uēter prouerbiū græcū celebraſ. ἀπληστοσ πιθοσ.i.ī explebile doliū qđ referſ ad fabulā Danaidū.q̄ dolio pforato hauriūt aquā nec id unq̄ expleſ. MIſere:Purior ſenſus ē ſi uerbū ſit miſeret. MAgiſtri:Agaſonē puerū ſignificat. ab urſa īterfectū. SEnectā deſpicit: Cecilius i ſenecta hoc reputo miſerrimū ſentire ea ætate eē odioſum ſe alteri Tradūt hiſtorici:Senectā galbæ imperatoris fuiſſe deſpectui.M.Tullius refert in Catone. Senes ideo moroſos eē.& difficiles.qa cōtēni ſe putāt & deſpici.Attñ apex ſenectutis ē auctoritas lacedemōe honeſtiſſimū fuit domiciliū ſenectutis nuſq̄ ſenectus honoratior.hic illud celebratū. cū qſpiā uidiſſet q̄tū honoris iuniōes ſenioribus lacedemōe exhiberēt ſcitiſſime dixit ερ σπάρτη μορη λυσιτελει γηρασκειν ī ſola ſparta expedit ſeneſcere. CIRca noxiā:Legi pōt cōtra noxiam. QVAdrupes neqſſime:Apoſtrophus ſermo uires dat oratōi:q̄ alioq erat futura lāguidior: ſic illud Cicerōis habes igiſ tubero.qđ ē accuſatori maxie optādū & cætera qđ ſi p tertiā uerbi pſonā enūcieſ ois uis acrimōiaq; lāgueſcet.ſi ſic dicat hēt igiſ tubero qđ ē accuſatori maxie optādā.ſic demoſthenes ad eſchinē horationē i ꝓhemio cōuertit.ſic Saluſtius directo ad Ciceronē. in quē ipſū dicebat uſus ē pricipio.cū ait grauiter & iniquo aīo maledicta tua paterer.M.Tul. & Cicero fecit i Catillinā.quouſq; tādē abuteř patiētia nr̄a.ſic & nūc ſcitiſſime iduciſ fœmia utēs apoſtropha ad aſinū.quē filii extictorē arbitrabaſ:ut ita uehemētior ualidiorq; crimiatio uideaſ. PRæcariā uocis uſurā:Senſus eſt.ſi tibi o peſſime aſine uſus uocis tēporarius cōcedereſ. ut loqui poſſes nulli tamē perſuaderes te huic culpæ nō eē conſinē.Præcariū eſt ut Vlpianus tradit quod precibus petenti utendū concediſ.tā diu quā diu is qui conceſſit patitur.Qui precario concedit.ſic dat quaſi tunc recepturus cū ſibi libueri t.precariū ſimile ē cōmodato hinc elegāter dixit Seneca homies eſſe ſpiritus precarii quaſi cōmodati quē mutuo accipimus quē reddere debemus.cū primū repoſcet q cōmodauerat.nos oportet i prōptu habere & appellatos reddere peſſimi eſt debitoris creditori facere cōuiciū.nāq; p̄cariū reuocare uolēti cōpetit & ut iquit iulianus eſt natura æquū tam diu te mea liberalitate uti q̄ diu ego ueli.M.Brutus p̄cariā ſalutē.Curtius regnū p̄cariū dixere:ſic & nūc p̄caria uſura uocis accipiſ.ꝓ uſu uocis cōmodato.quā p̄cibus p etēs utēdā ipetrauerit a natura tā diu q̄ diu ipſa uoluerit in hūc ſenſū ſextēta exēpla ſunt apud eos q puriter & elegāter ſcri

Eiulatio.
Leſſum.
Mulieres genas ne radunto.
Prouerbium.
Inexplebile doliū.
Senecta deſpicatui.
Domicilium ſenectutis ſparta.
Apoſtropha uegetat orationem.
Præcariū Spiritus præcarii homo.
Salus præcaria.
Regnum præcariū

Vſura ꝑ uſu. Vſuraria. Vſurarius puer. Vſuarius Vſuaria ancilla. Vſio.

bunt. Vſurā āt pro uſu dici frequens eſt apud eruditos. & teſtaſ. M. Tullius cū ait ī Catilinā: unius
uſurā horæ gladiatori iſti ad uiuēdū nō dediſſē. hic plautinus mercurius alcūenā uxorē iouis uſu
rariā nō īfeſtiuiter appellat: uidelicet ab uſura: hoc ē uſu. illa. n. utebaſ ꝑide ac ſua uxore cū ipſe eēt
Amphitrio ſubditicius: puer quoq; uſurarius ab eodē plauto dictus cuius opa & miniſterio utiur.
uſurā ꝑ uita pōi annotat Dōatus. Apud iuriſcōſultos nō tā uſurarius noīaſ q̄ uſuarius. cui uſus le
gatus ſit: ī quo mius ē iuris. q̄ ī uſufructu: de quo ī libro ſcdo īſtitutionū ſic ſcriptū legius: ſi pecoris
uel ouiū uſus legatus ſit neq; la
cte neq; agnis neq; lana utetuſu
arius. qa ea ī fructu ſūt. plāe ad
ſtercorādū agrū ſuū pecoribus
uti pōt: e cōtrario. uſuarius Ser
uus & uſuaria ancilla dicūſ quo
rū uſus legatus ē & opa. Vñ lí.
yii. digeſtoꝝ labeo putat ſi fun-
dū cōduxerit qs uſuariū ſeruum
ibi poſſe opari. Quid. n. itereſt ī
quā rē opa eius utaſ. Quare &
ſi lanā cōduxerit uſuarius expe-
diēdā poterit ēt p uſuarias ancil
las opus pficere Au. Gellius. uſu
aria appellat. q̄ uſui ſunt. q uſio
né quoq; ꝑ uſu ſiue uſura poſu-
it. PROpugnare: Defēdere &

ꝓpugnare pedib⁹ & arcere morſib⁹ miſello puero po-
tueris? An ípm qdē ſepi⁹ īcuſare calcib⁹ potuiſti: mori
tuꝝ uero defendere alacritate ſimili neqſti? certe dor-
ſo receptū auferres ꝑtin⁹: & īfeſti latronis cruētis ma-
nib⁹ eripes. Poſtremū deſerto derelictoq; illo cōſeruo:
magiſtro: comite: paſtore nō ſol⁹ aufugeres. An igno-
ras eos ēt q morituris auxiliū ſalutaſ denegarīt: qđ cō
tra bonos mores id ípm fecerīt: ſolere puniri? ſed non
diutius meis cladib⁹ lætaberis homicidia: ſēties efficiā
miſero dolori: naturales uires adeſſe. & cū dicto: aſſer-
tis manibus exoluit ſuam ſibi faſciam: pedeſq; meos

Propugnare. Oppugnare. Nocere facile. Prodeſſe difficile. Alacer. Alacritas Doſſum. Doſſuaria. Contra bonos mores. Contra bonos mores.

opitulari. ꝓpugnare & oppugnare tāquā cōtraria diſparauit. Au. Gellius ſcribens oppidū a metel-
lo opugnari: ab oppidanis propugnari. DEfendere nequiſti: Argumētū ex eo. ut qui potuerit ob
eſſe. poſſit & prodeſſe. q naluerit pdere debuerit & poſſe ſeruare. ueꝝ. ut inqt Quītilianus ī. yıı. no
cere facile eſt ꝓdeſſe difficile & cū hoc rectū ſit uehemētius apud Ouidiū medea dicit. Seruare po
tui pdere an poſſim rogas? ALAcritate: Alacris ſiue alacer dr̄ is q uiget ſenſibus uniuerſis. qđ eſt
īdiciū erecti animi atq; ſublimis auctor pediāus aſconius. unde alacritas dicta ꝑ uigore & animi
erectione. & nōnūquā pro letitia geſtiente q̄ malis habenda ſit. ut. M. Tullius in quinta Tuſculana
oſtendit his uerbis. uir tēperatus conſtans ſine metu. ſine ægritudine ſine alacritate ulla ſine libidī
ne nō ne beatus? DORſo: Veteres doſſū dixere. Vñ & iumēta doſſuaria: q̄ doſſo onus ferunt de
qbus Varro in ſecūdo de re Ruſtica & nos ſupra cōmemínimus. Cōſeruo magiſtro: Exaggera-
tio ſpecioſa onerādi criminis cā tēpeſtiuiter inducta. Turpe. n. ē cōſeruū deſereſ: Turpius magiſtꝝ
Turpiſſimū uero derelinquere paſtorē: q ꝑbet cibaria iumentis q. alit q curat. CIRca bonos mo
res: corrige cōtra. nā cōtra bonos mores facít. q periclitāti nō ſuccurrit q morituro nō fert ſuppe
tias ſalutares. nā ut inqt Seneca: q nō uetat peccantē cū poſſit iubet. in decretis. lxxxyi. Di. culpam
proculdubio facientis hēt q qđ pōt corrigere negligit emēdare Ex ꝑſcripto legis argumentaſpu
niēdū q morituro nō ſit opitulatus. Cōtra bonos mores: Verbū peculiare iuriſcōſultoꝝ q ſic tra-
dunt titulo de iniuriis. adiiciſ aduerſus bonos mores uerberauit ut nō oīs oīno q uerberauit. ſed
qui aduerſus bonos mores uerberauit teneaſ. itē titulo de extraordiariis criminibus. ſit iniuria cō
tra bonos mores ueluti ſi quis fimo corrupto aliquē pſuderít. Ceno oblínierit aquas ſpurcauerit.

DOlori uires adeſſe: Dolor mō uenuſtos facit mō ingenioſos ac ſolertes. hinc illud Naſonis grā
de doloris igeniū miſeriſq; uenit ſolercia rebus. Nō nūq̄ uires ſuggerit. & aío ípterrito ípellit ī ul
tioné. Sæpe doloris affectus irā imitaſ. ē. n. ipotēs. cuius ipulſu cōtēporibus piculoꝝ ipſius quoq;
mortis frequēter efficimur dū aío dolēti parētemus. ASſertis. Liberatis exertis expeditis. cū nō
ſit ut inquit Seneca natura hominis appetens pœnæ: mulieres tamen reponendæ ultionis cupidio
res ſunt: & ut aít ſatyrographus uindicta nemo magis gaudet q̄ fœmina. SVam ſibi faſciam: An

Strophiū Faſceam. ſolue. Faſceati. Crurules Pedules. faſciæ.

ſtrophium intelligit: quæ faſcia pectoralis eſt qua mammæ cohibentur. de quo Catullus ſtrophio
teretes euincta papillas. an uittam. quæ in uincendo capite adhibetur: celebrata eſt uox illius. qui
dixit faſciam ſolue quantum mali ſub illa latet ubi faſcia ſignificat Diadema. & inſigne regium.
Martianus faſceas appellat: quas alii zonas. Faſceatim aduerbium eſt priſcorum faſceam pro corti
ce poſuit. M. Varro. faſciis in calciatu uſos eſſe priſcos indicat plinius ſcribens in octauo mures ar
roſiſſe carboni imperatori faſcias quibus in calciatu utebatur. quod dirum fuit oſtentum. Tales fa
ſcias eleganti uocabulo crurules. & pedules Vlpianus appellat a cruribus. ſcilicet & pedibus ueſti
endis. Sic enim inquit titulo de auro & ueſte legata faſciæ crurules peduleſq; & pilea ueſtis loco
ſunt. quia partem corporis ueſtiunt. impreſſi codices iuriſconſultorum habent faſciæ crinales:
Quæ lectio ſi ſincera eſt ad uittas: & crinium tegumenta referetur. Dixit autem ſuam ſibi
ex antiqua locutione. Sic enim ueteres loquebantur: ut ſuo ſibi gladio hunc iugulo.

SIgillatim:Singulos ſeparatim ſingulatim & ſigillatim dī a ſingulis:aduerbiū ē notiſſimū a plau
to ſingulariter dictū:ſingulū ueſtigiū:& ita ueteres uſurpāt. INdidē:Ex eadē faſcia. ARctiſſima:
Strictiſſima. AFfirmari:Melius offirmari pro eo qđ eſt occludi obturari obſerari.indicat pticam
illā uicē ipleuiſſe clauſtrorū:& repagulorū. OBtūderē:Crebris ictibus ferire.Tráſlatio ſūpta a mal
leis fabrorū qbus ferramēta in incude tūdūt. FEſſis uiribus:Merito i fœmia:q̄ i becilior ē & infir
mior:cito uires defeſſæ ſunt:& brachia laſſeſcere cœperūt. DEgrauatus:Valde grauatus hæc eni Degrauatus.

ſigillatim inlignas:indidem conſtringit arctiſſime.ſci
licet ne quod uindictæ meæ ſupereſſet præſidium. &
pertica:q̄ ſtabuli fores affirmari ſolebant arrepta.non
prius me deſiit obtūdere: q̄ uictis feſſiſq; uiribus ſuo-
pte pondere degrauatus: manibus eius fuſtis eſſet ela
pſus. Tunc de brachiorum ſuorum cita fatiga-
tione conqueſta: procurrit ad focum ardentemque
titionem gerēs mediis ingninibus obtrudit. donec ſo
lo quod reſtabat innixus præſidio liquida fimo ſtric
tim egeſta: faciem atq; oculos eius confedaſſem. qua
cœcitate atq; fetore: tādem fugata eſt a me pnicies.cer
tū titione delirātis altheæ meleager aſinus interiſſet.

particula de mō auget: alias mi
nuit.plinius [illegible]yii. eoſdē pterea
nō poſſe mergi nec ueſte qdem
degrauatos. SVOpte: Suo ipſi Suopte.
us. TVOpte tuo ipſius.Et alia
cōſimiliter. CIta: Celeri. AD
focū.Proprie focus locus ē ubi
fit ignis a fouēdo.i.calefaciēdo
dictus.Tibullus dum meus aſſi-
duo luceat igne focus: ad focū Focus.
collit̄ lar familiaris deus:đ quo
plautus i aulularia.a foco foca- Focariæ.
riæ dictæ fœmiæ quarū miniſte
riū circa focū ē libro regū prio
ſic ſcribit̄ filias quoq; ueſtras fa-
ciet ſibi unguētarias & focarias
& panificas. Vlpianus refert fo-
cariá & uilicā iſtrumēto fundi
cōtineri:focale uero nō a foco: Focale.
ſed a fouēdis faucibus denominat̄.ē.n.fauciū uelamentū:cuius oratius Quintilianus. Martialis. Focaneus.
cōmeminerūt focaneus quoq; palmes dictus Columellæ.nō qui in foco eſt ſed qui in biſurco ui
tis protepens.uelut fauces obſidet. Vnde & nomen.focula antiqui dixerunt nutrimenta.& focu Palmes.
lare nutrire ac fouere.fomenta focillationes a fouendo deducuntur. TItionem:Vt Lactantii uer Focula.
bis utar ex libro quarto inſtitutionum titionem uulgo appellant extractum foco torrem ſemiuſtū Titio.
extinctum.nonius quoq; titionem eſſe dixit fuſtem ardentem.zacharias propheta.Ecce inquit ti Torris.
tio eiectns ab igne.Virgilius torrem dixit.Quem noſter lucius titionem.pacuuius & ennius de Torrus.
clinabant hic torrus torri in ſecunda declinatione.Sed ille loquendi mos exoleuit cum nunc om Obtrudere.
nes dicant hic torris ex formula tertii ordinis. OBtrudit:Trudendo immittit & inuito impin-
git. Terentius. quoniam nemini obtrudi poteſt itur ad me ubi exponit Donatus infringi impin Licentia i
gi. quaſi inuito. INnixus: Adminiculatus:ſnbnixuſq;. LIquida fimo:Mira fuit priſcorum in ua uariandis
riandis generibus declinationibuſq; licentia.M.Varro lupum fœminam dicit corius & collus ma generib9.
ſculino genere dictus.pari modo diuerſo genere dicebant:hæc metus hæc annis hic frons conſi Fimetum
militer Apuleius licenter dicit fimum fœminino genere cum maſculino & neutro apud cæteros Polea qđ
dicatur a fimo fit fimetum.quod ſignificat ſterquilinum. Aſinini pulli fimum quod primum edi Bonaſus.
dit poleam uocant Ariſtoteles & plinius. EGEſta:Effuſa quaſi eiaculata.auctores tradunt feram egeriti
quæ bonaſus uocetur.fuga ſibi auxiliari egerentem ea fimum interdum & trium iugerum longi fuga
tudine:cuius contractus ſequentes ut igis aliquis comburat.itidem Aſinus egeſtione excrementi fimum.
liquidioris perniciem a ſe ſe repulit. QVA cæcitate:Ex hoc intelligi uult largiorem fimum ege Titio me
ſtum eſſe cuius copia mulier illa quaſi obcæcaretur. CERtum:Legendum eſt cæterum. DElirá leagri fa
tis altheæ:Fabulæ canunt altheam meleagri matrem:cum uidiſſet fratres Toxea & plexippum in tum.
terfectos a filio referri.uolētem ulciſci fraternos obitus.furore extimulatam conieciſſe in medios
ignes titionem quo uita meleahri continebatur.& ita uterq; ſimul extinctus eſt.mox althea diri fa
cti conſcia ſibimet necem conſciuit.acto per uiſcera ferro.parcæ torrem illum ſiue titionem fune
reum atq; fatalem in flāmas poſuere.cum althea meleagrum eſſet enixa dixeruntq; tempora & ſti
piti & puero eadem fore.tunc althea ſtipitem illum e flammis ereptum ſeruauit abditum in arca
atq; in penetralibus.qui ſeruatus meleagrum quoq; ſeruabat.extinctus igne illum pariter extinxit Althea
græci Δαλοψ uocant hunc titionem ſiue torrem quo melagri uita continebatur.nunc non incō malua.
ciniter Apuleius utens fabulæ huiuſce tranſlatione ait ſe Aſinum quaſi meleagrum extitiſſe. qui Ariſtal
paulominus interierit titione mulieris quaſi alterius altheæ.quæ per delirium & furorē exitium thea.
filio concinauit & ita apte. Aſinum meleagro fœminam altheæ titionem titioni comparat. Althe
am uocant maluam ſilueſtrem.quæ ab excellentia effectus.a quibuſdam Ariſtalthea appellatur.
Altheæ radix.ut inquit plinius cocta in aqua aluum ſiſtit efficatior conuulſis ruptiſq;.Hippocrates
uulneratis ſitientibuſq; a defectu ſanguinis radicis altheæ decoctæ ſuccum bibendum dedit.

LIBER OCTAVVS.

HOC uolumie nex mariti charites miserāda. Exoculatio amatoris Thraſilli facta p charitem. Vltronea puellæ mors explicantur. Mutatio domini. Enarratio ſacerdotū Deæ ſyriæ luculenta. & illorum ſpurciſſimæ libidies. Flagra diſſectiōeſq; membrorum fraudes ac decipula detecta continentur.

NOctis gallicinio uenit quidā iuuenis ꝓxima ciuitate: ut quidē mihi uidebatur: unus ď famulis Charites puellæ illius: quæ mecum apud latrones pares erūnas exanclauerat is de eius exitio: & domus totius infortunio mira ac nefāda: ignē propter aſſidēſ inter cōſeruorū frequētiā: ſic anūtiabat, equiſiōes opiloneſq; etiā bubſeque: fuit Charite nobis q̄ miſcella: & quidē caſu grauiſſimo: nec uero incōmitata mães adiuit. ſed ut cūcta noritis: referā uobis a capite quæ geſta ſunt: quæque poſſint merito doctiores: quibus ſtilum fortuna ſubminiſtrat: ī hiſtoriæ ſpeciē Chartis inuoluere.

Chronographia. Gallicinium. Conticinium.

NOCTIS gallicinio: chronographia. i. tēporis deſcriptio eſt ſcđm diei ciuilis diuiſionē. poſt mediā noctem eſt galliciniū a galli cātu dictū. inde cōticiniū cū & galli cōticeſcunt. & hoies tūc ēt qeſcūt. galli uigiles nocturni: quos excitādis ut inqt plinius in opera mortalibus rūpēdoq; ſōno genuit natura diē uenientē nunciant cātu. ipſum uero cātū plauſu lateꝝ: Ambroſius ī qnto examerō ē ēt galli cātus ſuauis ī noctibus. nec ſolū ſuauis ſed ēt utilis. q quaſi bonus cohabitator. & dormiētē excitat & ſollicitū admonet: uiātē ſolat̄ proceſſum noctis canora ſignificatiōe proteſtans græco uocabulo galliciniū dr̄ ἀλεκτρυοφωνία Lucianus hoc idē tēpus deſcribēs ait ἦν νὺξ βαθεῖα ἄγγελος τις ἀπὸ τῆς κώμης ἦλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ τὴν ἔπαυλιν. erat inquit nox profunda. cum nuncius ex caſtello in agrum uenit & uillam. Gallinaceorum cantus terret leones. quod ſerii ſcriptores tradunt & eſopus fabulator oſtendit. prouerbium eſt apud græcos. ἀλεκτρυόνων μέμφεσθαι κοιλίαν. i. Gallorum uentrem in cuſare: De his qui delicatius uiuunt: & ſumptuoſius. IS de eius exitio: Lucianus breuiſſime perſcribit ſponſum & ſpoſam in littore ambulantes repente fluctibus maris abſorptos eē hic uero noſter longe demutans recedenſq; a græco ſcriptore denarrat copioſius latiuſq; alio mortis genere extictos iteriiſſe: quæ narratio auocat tenet mulcet lectorem minime laſſeſcentem. IGNEM propter: Iuxta prope. ſic Virgilius ꝓpter aquæ riuum.

Cōſeruus

CONſeruoꝝ: Qui eidē domino ſeruiunt: q in eodē ſunt famulitio cōſerui nominant̄. Seneca libro. vi. epiſtolaꝝ ſerui ſunt imo hoies. ſerui ſunt imo humiles amici ſerui ſunt imo cōſerui. σύνδουλον cōſeruū uocant. EQVIſiones. Hoc totū feſtiuiter. ſicuti. n. qui concionē habet ad romanos ſolet quirites uocare. ita apud paſtores uerba faciens appellat illos ſuis nominibus. ſpeciatim ſeiunctimq;. nam cum res paſtoralis ferme tota contineatur aut equis aut bobus. aut ouibus per trigemina nomina paſtores omnis expreſſit.

Equiſiones. Bubſeq. Buceriæ. Bucera. Bubulcitare. Bucedæ. qui plagipatidæ. Flagriones. Tintinaculi. Tax. Flagratores. Fut iliū.. Pro nihilo quod fuit.

Equiſiones qui alio nomine equitiarii equorum moderatores ſunt. ac magiſtri apud antiquos omnes quibus regimen cuiuſlibet rei concedebatur equiſiones dicebantur. ut ſupra ſuo loco docuimus. BVBſequæ: Bubulci a ſequēdis bobus dicti. eo inclinatu format̄ bubſequa. quo pediſſequa. bucerias dicūt boū greges. q̄ & bucera nominăt̄. bubulcitare eſt boues curare bucedæ uero quod annotatu dignū eſt uocabulo plautino ſunt qui loris bubulis ceduntur quos & plagipatidas uocant ex eodē genere ſunt flagriones. quaſi flagris ſubiecti & uerberones & maſtigiæ. e diuerſo. Tintinaculi oppido quā elegāter dicuntur uirgatores: ſiue tortores. qui flagris cedunt ſontes ob noxam & loris bubulis caſtigāt uocabulo fictitio a ſonitu quē uerbera efficiunt. nā dum uerberant & cedunt flagris: Tintinnare uident̄ & tinnitum reddere ex crepitu plagaꝝ. quæ percuſſio feſtiuiter dicit̄ ab eodē plauto. Tax. Tax uidelicet per onomatopeam a ſonitu quē reddit id genus hoies flagratores quoq; dicebat̄ q̄uis quidā flagratores ponant pro flagriones ut ſint qui mercedæ flagris cedunt̄. FVit charte nobis quod fuit nō eſt. quæ fuiſſe dicitur iā extincta eē ſignificat̄. Cōſimiliter Virgilius fuimus troes fuit illium & ingens gloria teucrorum. hoc enim uerbo utimur cum quidpiam tranſactum & pœnitu ſſublatū & ad nihilū redactum ſignificamus. plautus in perſa omne ego pro nihilo duco qđ fuit quando fuit tanquam hominem quando animam efflauit quid eum quæras qui fuit. NEC incomitata. Dulce ē moriētibus cōmori & maximū morientis ſolatiū ē ſi nō ſolus morit̄. ſi petit inferos comitatus. iuxta illud. Nūquā oēs hodie moriemur inulti. MAnes adiuuit: Inferos petiit A CApite: A pricipio. & ſūma rei origie. græce dr̄ κεφάλειον. CHAritis: Emendo chartis ut ſit ſenſus ſe cuncta uelle referre ut hiſtorici poſſint chartis & libris iſta conſcribere occulte denotat ſemet ipſum. a quo hæc chartis inuoluuntur. & hiſtorico ſtilo conſcripta poſteris produntur.

ERAT

ERAT in proxima:Narratio ſecundũ p̃ceptiones Rhetoricas.Lucida breuis probabilis.qua ſin-
gula ita decenter ita graphice deſcribuntur:ut non legere te putes ſed cernere. EQVO clarus:
Equitẽ equeſtriq; claritudine nobilẽ fuiſſe ſignificat: qdã codices habẽt loco clarus.ut loci condi
tione ſplendidũ fuiſſe demõſtret. NATAlibus: Claritudine natalium inſignis & nobilitate gene
ris illuſtris.Natales ſunt τῶν μέσων.nã laudamus natales ut honeſtos:infamamus:ut ſordidos. Natales.
Plinius in tertio epiſtolaꝝ.nõnũq̃ cãdidatus natales cõpetitoris arguebat. Titulus eſt apud iuriſ-
cõſultos de Natalibus reſtituen
dis:quo euidenter oſtẽditur:eũ
qui Natalibus reſtitutus ſit: uti
iure ingenuitatis tanq̃ noĩe na
taliũ ingenuitas ipſa ſignificet.

Erat in proxima ciuitate iuuenis : natalibus p̃nobilis: equo clarus:& pecuniæ fuit ſatis locuples.ſed luxuriæ popinalis ſcortiſq; & diurnis potatiõĩbus exercitatus. atq; ob id factiõĩbus latronũ male ſociat᷑. nec nõ etiã manus infectus humano cruore Thraſillus nomine. idq; ſic erat. & fama dicebat. hic cum primum Charite nubẽdo maturuiſſet:inter præipuos procos:ſummo ſtudio petitionis eius munus obierat: & quãquã cæteris omnib᷑ id genus uiris antiſtaret. eximiiſq; muneribus parentum inuitaret iudicium: morum tamẽ ĩprobatus: repulſæ contumelia fuerat aſpſus. At dũ Herilis puella ĩ boni Lepolemi manũ uenerat:firmiter deorſus delapſũ nutriẽs amorẽ:& d̃negati thalami

LVXuriæ popinalis:Ideſt qui
ĩter popinas.& ganeas.& luſtra
luxurioſe ac prodigaliter pecu
niã dilapidaret. De popinis ali-
ubi affatim ſcripſimus. popino Popino
nes dicuntur hoĩes luxurioſi po nes.
pinis dediti.quos alio noĩe uo-
cant tabernarios. & ganeones.
popinationes ſunt luxus. & hel Popina
luationes.græce dicũtur ἀσω- tiones.
τοι & ἀσωτίαι. FActionibus Hellua-
latronũ: Inter bonos amicitia ĩ tiones.ł
ter malos factio ẽ.Tertullianus Aſoti.
his nomẽ factionũ accõmoda- Factio in
tũ eſt. qui in odium bonorũ & ter ma
proborũ cõſpirant. MANVS infectus:Habẽs manus infectas tinctas.maculoſas hũano ſanguine los.
tales ãt ſiccarii & homicidæ:figurata locutio ẽ.ſic Vir. Nuda genu:nodoq; ſinus collecta fluẽtes. Thraſy-
THRAſylus noĩe:Latroni cõgruẽs nomẽ.nã græce θράσος dicitur temeritas ferocitaſq;:unde lus.
& thraſylus pro temerario & feroci. MATVruiſſet:Ad maturitatẽ ætatis nubilis pubertatiſq; ue- Maturuiſ
niſſet:Plinius in epiſtolis ſumma cõſequuturus ſi uirtutes eius maturuiſſent:poeta in hãc ſentẽtiã ſet.
iam matura uiro.iam plenis nubilis annis. MVNVS obierat:Adierat peregerat ĩpleuerat officiũ
proci & petitionis uxoriæ. ID genus:Eius generis.ſ.procorũ. uetus & perinde elegãs locutio id
genus.hoc genus pro huius generis.& illius generis.hac locutione ſcatent uolumina eruditorũ.
ANTIſtaret:Præſtaret.excelleret.Catullus antiſtas mihi milibus trecentis.Antiſtítiũ dicit̃ Mar Antiſti-
tiano ipſa excellentia & apex dignitatis. PArentũ iudiciũ:Tanta in muneribus fiducia.& plerũq; tium.
uis eſt.ut parentes ſæpe cõniueant in filia elocanda:ut munera tenebras mortalibus offundant: in
hanc ferme ſententiã eſt illud Satyrographi:ipſos audent temptare parentes. MOrum improba
tus:Malemoratus.& ex malis moribus culpatus.Archaiſmos eſt. REpulſæ contumelia.Prælatio
alterius ſine alterius cõtumelia nõ põt procedere:nec electio ſine reprobatione. Vt inqt Tertullia
nus:ſicuti aũt repulſam patiuntur p̃teriti in magiſtratus petitione cũ dedecore & cõtumelia.ita in
petenda uxore.repulſus p̃teritiſq; fuerat turpiter Thraſyllus.& cũ dehoneſtamento.Valerius Ma
ximus ſyllam ſcribit repulſa p̃turæ ſugillatũ fuiſſe:quẽ uult intelligi ſugillatiõe quadã & turpi cõ Sugilla
tumelia deformatũ:notatũq; ob repulſã. HERIlis puella:Filia heri noſtri.ſic ſeruus appellat cha tus.
ritem.q̃ filia erat heri hoc eſt domini. apud Plautũ frequenter herilis filius dicitur domini filius. Herilis.
IN manũ uenerat:Ideſt denupſerat lepolemo eiuſq; uxor facta erat.quod aũt ait in manũ conue
nerat uſus eſt uerbo nuptiali.Ex ritu.ſ.conſuetudineq; priſcorũ:& ut id qd' dicit̃ planius fiat ſcito
duobus modis uxorẽ haberi ſolitã uſu.& coemptione:Nã cõfarreatio de qua ſuo loco dicetur ſo Solemni
lis põtificibus cõueniebat:q̃ ĩ manũ p coemptionẽ cõuenerãt eæ matres familias uocabãt̃: q̃ autẽ tas rei
uſu nequaq̃:Coemptio certis ſolẽnitatibus pagebat̃.& ſeſe in coemẽdo inuicẽ interrogabãt: uir uxoriæ.
ita an mulier ſibi materfamilias eẽ uellet:illa reſpõdebat uelle. Itẽ mulier ĩterrogabat:utrũ uir pa
terfamilias eẽ uellet:ille reſpõdebat uelle.Itaq; mulier uiri cõueniebat ĩ manũ.& uocabãt̃ hæ nu- Nuptiæ
ptiæ p coemptionẽ & erat mulier materfamilias uiro loco filiæ.Auctor Vlpianus & poſt Vlpianũ per coem
Boetius ĩ cõmẽtariis topicorũ.qui alio quoq; loco tradit qd' bona mulieris poſt eius mortem uir ptionem
adipiſcatur:q̃ ĩ uiri manũ cõuenerit.efficitur enĩ p ĩ manus cõnẽtionẽ.ut quæcũq; ſũt mulieris ui Materfa-
ri fiant dotis noĩe: hãc ſolẽnitatẽ nuptiarũ ſignauit. Au.Gellius cũ ait matrẽfamilias appellatã eẽ milias.
eã ſolã q̃ in mariti manũ mancipiũq; ueniſſet:hoc idẽ denotat Seruius maronianus interpres ſcri Grãmati
bẽs in.xi.cõmẽtario matrẽ familias dici q̃ ĩ matrimonio cõuenit p coemptionẽ: p quãdã iuris ſo ſtarum
lemnitatẽ.Triuiales magiſtri & minuti grãmatiſtæ quorũ deus eſt Seruius legẽtes hæc ſeruiana deus ſer
annotamẽta hallucinãtur:atq; cecutiunt apud quos cõmẽtator cõmentatore. interpres eget inter uius.

prete:qui noſtra quoq; interdũ uellicãt:q͂a ſcripta nõ ſunt uerbis uulgariis.& ſtilo rubiginoſo. de hac coemptione cõiugali.qua uxor in mariti manũ cõueniebat.itellexit poeta illo uerſu.Teq; ſibi generũ thetis emat oĩbus undis.Hic aũt ritus ſic peragi ſolebat:Nubẽtes aſſes tris ad maritum ue niẽtes ferre ſolebãt:atq; unũ quẽ manu tenerent.tãq̃ emendi cauſa marito dare:alio quẽ in pede haberẽt ĩ foco lariũ familiariũ ponere. Tertiũ quẽ in marſupio cõdidiſſent.cõpito uicinali re ſona re.hæc eo curioſius enarratiuſq; explicaui:ꝓpterea qđ nõ parũ multi lectores ꝑ incuriã eruditionẽ in Apuleianis uerbis deliteſcentẽ haud facile ꝑſpiciũt: neq; ultra primorẽ cutẽ deſcendũt.minime elaborãtes ſanguinem ac medullam uerboꝝ ipſius eruere:atq; penitus itroſpicere: Nos uero.q̃ poſterorũ negociũ ꝓ uirili parte agere cõtendimus pẽſiculare & diligẽter ꝑpendimus ea q̃ nõ ſunt oĩbus obuia.q̃ ĩ ſecretariis doctrinaꝝ recõdita deliteſcunt.& ut in cõmẽtariis priſtinis noſtris dedimus operam. ne penitẽdi cõmentatores uideremur.ita in his curabimus. ne opera & ĩpenſa diſpereat: ſupra quoq; id totũ leges explicatum ex ꝓcepto.ſ.græci prouerbii qđ ait Δησκαι τριστοκαλοѵ.i. bis & ter pulchra ſũt repetẽda.

Nubẽtes cũ tribus aſſibus ad mariſ tum.

Medulla ſcriptoris introſpicienda.

Bis & ter pulchrũ referẽdũ

permiſcens indignationẽ: cruento facinori q̃rebat acceſſum.Nactus deniq; præſentiæ ſuæ tẽpeſtiuã occaſionẽ:ſceleri qđ diu cogitarat: accingitur. Ac die quo ꝑdonũ ĩfeſtis mucronibus puella fuerat aſtu:uirtutibuſq; ſpõſi ſui liberata:turbæ gratulãtiũ exultãs:ĩſigniter ꝑmiſcuit ſeſe. ſalutiq; præſẽtia futuræ ſoboli nouorũ maritorum gaudibundus:ad honorem ſplendidæ proſapiæ: inter præcipuos hoſpites domum noſtram receptus occultato conſilio ſceleris: amici fideliſſimi perſonam mentiebatur. Iamq; ſermonibus aſſiduis: & conuerſatione frequenti:nonnũq̃ etiam cœna: poculoq; cõmuni carior:cariorq; factus: ĩ ꝓfundã foueam cupidinis ſeſe paulatim neſcius præcipitauerat:

PERmiſcens:Planior lectio eſt reminiſcens. ACCINgitur:Significãter locutus:ſic.n.dicimus ĩ magnis rebus ſuſcipiẽdis:ut accingunt oẽs operi auctor donatus. TEMpeſtiuã occaſionẽ:pittaci mityleni illa eſt celebrata ſentẽtia.γνωθι καιρον.i noſce oportunitatẽ.ſiue tẽpeſtiuitatẽ.ſiue tempeſtiuã occaſionẽ:q̃ adeo in rebus fœliciter obeũdis neceſſaria eſt:ut ſine occaſione nihil ferme ꝓſpere atq; ex animi ſentẽtia proueniat:ſed ſup hoc copioſiſſime diſſerui in libello ſeptẽ ſapiẽtum. quẽ ſcio tibi Antiſtes maxime cordi eẽ.qui ueræ ſapiẽtiæ es explorator.qui ad ſapientiã perinde ac ſcopon dirigis ſtudia tua oĩa & actiones. ASTV ſponſi:Q ua aſtucia:uaframẽto.uirtute lepolemus ſpõſam charitẽ ex ꝑdonũ manibus liberauerit proximo uolumine enarrauit. SALVtiq; Videtur legẽdũ ſalutariq; ꝑſentia. GAVdibundus:Immodico gaudio geſtiens.& oĩbus læticiis affectũ eẽ ſe ſimulãs ſi.M.Tullio credimus:Gaudiũ a læticia ſic diſtinguitur:ut gaudium in laude ſit in uitio læticia.ut gaudere deceat lætari nõ deceat. gaudimoniũ Hieronymus haud indecenter uſurpat pro gaudio:qui in prohemio prophetaꝝ gaudimonium inq̃t eius erit ĩ luctũ.ab eodẽ uox gaudimonii dicta eſt. PROſapiæ:uocabulũ qdẽ uſitatiſſimũ. ſed qđ a Quintiliano interdicatur.perinde ac ueruſtũ nimis.& deculpatũ. PERſonã mentiebatur:Nulli peiores inimici profecto ſunt q̃ ꝑſonati.q̃ occulti q̃ ſimulato amicitiæ tegumento inuoluti.quos cuncti deteſtatur: de q̃bus cecilius uere ac diſerte ſcripſit.hi ſunt inimici peſſimi fronte hilaro.corde triſti. quos neq; ut apprendas neq; ut mittas ſcias.ad hãc ſentẽtiã nõ abſurde referri poteſt Plautinũ illud. Lupus eſt homo homini.cũ qualis ſit nõ nouit.grãmatici annotant fidos in maximis dici fideles in minoribus negociis.item fidos eſſe amicos:fideles ſeruos. ſed hæc indiſcriminatim apud idoneos auctores uſurpantur:neq; eni decet friuolis grãmaticoꝝ obſeruationibus aſtringi claſſicos ſummateſq; ſcriptores. COENA poculoq; cõmuni:Menſam ueteres amicitiæ cõciliatriculam eẽ dixerũt.ſæpeq; in cõuiuio inuentus eſt amicus fidelior. creſcitq; beniuolentia ex cõſuetudine cõtubernalitatis. prouerbiũ græcũ eſt dignũ ſcitu.nec indignũ memoratu. αυτοματοι δε αγαθοι αγαθων επι δαιτας ιενται.i.boni ad cõuiuiũ bonoꝝ ultronei eunt & inuocati.tãq̃ fas ſit bono uiro ire ad cœnã probi amici ſine uocatione.qua ex re cariores inter ſe fiunt & cõiunctiores. auget eni beniuolentiã cõſuetudo:hoc ego prope peculiariter facio cũ meo Roſcio: ut illius conuictor ſim frequẽs.citra uocatorem.ut Roſcioꝝ domo perinde utar ac mea:in qua mihi oẽs peræque ac dominis obſecuntur:& cũ ego ex meis moribus cœnẽ foris nõ libenter:tamen libentiſſimæ cœnito & pranſito apud Roſcios:ubi nõ extrarius eſſe uideor ſed domeſticus. ubi ſemp de litteris litteratis confabulationes iucundiſſimæ interſeruntur:ubi uita degitur hilarior & amenior.Omnipotens Deus faxit.ut in hoc cõtubernio dulciſſimo diu permanere:& florentes beatam uitã uiuere poſſimus. ROmã:Dictio hoc in loco futilis.& nihili.ac intempeſtiua pro qua ſubſtituto.uel rotã.uel foueã:utrũq; eni amori cõgruit.De rota cupidinis auctorẽ habes Plautũ.ſic ſcribentem in ciſtellaria.iactor crucior agitor ſtimulor uerſor in amoris rota miſer. Foueã aũt & pedicas & caſſes dici

Pittaci ſententia noſce oportunitatem.

Libellus ſeptem ſapientum

Laus Archiepiſcopi.

Gaudiũ. Læticia. Gaudimonium

Fidus. Fidelis.

Prouerbium. Boni ultronei in cõuiuio.

Conuictor peculiaris.

Mini Roſcii.

Rota cupidinis.

quis ignorat? Tranſlatione decentiſſima a feris facta:q̄ foueis:& caſſibus capiuntur:Irretiunturq;. itidē amātes irretiti lapſiq; tenētur. QVID ni? Quare nō? Comica locutio.horatius militia eſt potior quid ni? Concurritur horæ momēto:ſæpe annotauimus hāc particulā comicis poetis eſſe familiarē.

Quid ni

FLAMma ſæui amoris:Per catholicā ſententiā docet amorē ab initio eſſe modicū. & modico uapore calentē:qui mox exeſtuet gliſcatq; in incendiū īmodicū:& cūcta cōburens.Xenophon ſcribit amorē igne ac flāma eſſe flagrantiorē:quippe cū ignis urat tangentes.& ꝓxima tātū

Amor igne flagrantior

quidni? cum flamma ſæui amoris : parua quidem primo uapore delectet . ſed fomento conſuetudinis exeſtuans īmodici ardoris; & totos comburat hoīes . diu deniq; liberauerat ſecum Thraſillus:cū nec clandeſtinis colloquiis opportunū reperiret locum. & adulterinæ ueneris magis magiſq; ꝑcluſos aditus copia cuſtodientiū cerneret. nouæq; atq; gliſcētis affectionis firmiſſimum uinculum:non poſſe diſſociari perſpiceret & puellæ ſi uellet:q̄q̄ uelle non poſſet:furatrinæ cōiugalis incōmodaret rudimentū & tamē ad hoc ipſum qđ nō poteſt:contentioſa ꝑnicie:q̄ſi poſſet:īpellit̄:qđ nūc arduū factu putat̄: amore ꝑ dies roborato: facile uidetur effectu:ſpe.ætate deniq;:ſed oro ſolicitis animis ītēdite: quorſum furioſæ libidinis ꝓruperint īpetus.Die q̄dā uenatū Lepolem⁹ aſſumpto Thraſillo petebat: indignaturus feras : qđ tñ ī cāpis feritatis ē nec enim Charite maritū ſuū quærere patiebatur beſtias

cremet:amor ex longinquo ſpectātes torret . inflāmat incēdit. Seneca ī tragœdia:cui titulus ē octauia: tradit amorē eē blādū animi calorē:qui iuuenta genitus luxu & ocio nutritur īter læta fortunæ bona : quē ſi fouere aut alere deſiſtas cadit. FOmēto conſuetudinis: Conſuetudo magnū eſt amoris incentiuum unde merito & ſcite dicta conſuetudo ueneris ācilla. & ut ait Lucretius cōſuetudo cōcinnat amorē. CLANdeſtinis colloquiis:Myſteria ueneris ī arcano habenda ſunt minimeq; innulganda.Amor furtiuus eē debet occultus clandeſtinus: & ut īqt Amaſius poeta celari uult ſua furta uenus.

Myſteria ueneris nō inunlganda.

Militaris diſcipliæ ꝑceptū ē.Quod facturus ſis tractato cū pauciſſimis ac fideliſſimis.uel potius īpe tecū hoc idē optime ꝑcipi pōt: militiæ cupidineæ ſectatori . ut ipſe ſibi dux comes ſignifer ſit.ut clā latēter furtim ipſemet amicā alloquatur ſi pōt ſi minus ꝑ fidū internūciū. Furtiuū opertūq; alloquiū amantiū apud priſcos fuit inſcribere corpus lacte herbæ quā tithymallum uocāt.alii lactucā caprinā.& ita amicas clandeſtino alloquebātur. COPIA cuſtodientium: Cuſtos eſt caſtitatis neceſſitas.ſed plerūq; infida.nā ut inquit ueriſſime Diuus Hieronymus.Quid prodeſt etiā diligens cuſtodia cū uxor ſeruari īpudica nō poſſit:pudica nō debeat.

Impudica ſeruari non poteſt.

GLIſcētis affectionis:Amorē cōiugalē ſignat q ex nouitate iucūdior in dies magis magiſq; gliſcebat.hoc eſt creſcebat.& augebatur inter neogamos.i.nouos maritos:uera eſt Medius fidius illa Propertiana ſententia.oīs amor magnus ſed aperto in cōiuge maior: Seneca quoq; in laudē amoris maritalis ſic ſcripſit perēnis amor cōiugis caſtæ manet.inter affectiones potentiſſima eſt & firmiſſima affectio amoris cōiugalis.ubi adeſt illud Catullianū.Mutuis animis amāt amantur.

Perennis amor cōiugis caſtæ.

GLIſcentis Greſcentis.ut ſæpe annotauimus. INcōmodaret rudimētū: Tirociniū primitias paleſtrā ueneris:primitiā.incōmodaret hoc in loco poſitū uidet̄ nō tā pro īpediret q̄ pro cōmodaret ꝑberetq;.

Incōmodaret.

FVRAtrinæ cōiugalis:Furtiui cōcubitus.Martialis:furatrina elegāti uocabulo pro furto & re furtiua dicitur eodē indinatu:quo ſutrina moletrina feratrina fetutrina.ueteres moletrinā : ut id trāſeunter explanē.dixerūt pro piſtrino a molēdo.ſ.

Furatrina.

Moletrina.

IMpellitur:Iuxta illā ſentētiā notiſſimā. Nitimur in uetitū ſemp cupimuſq; negata. SPE ætate:Spes quā græci ελπιδα uocāt q̄ ſola interris remāſit.ut cecinit Heſiodus:cūctos ferme mortales fouet.ac paſcit.cū primis uero amatores ſpe aluntur:quæ melius cras fore ſemp ait.ut inqt Tibullus.a Seneca quoq; dictū eſt.o ſpes amātum credula. Itaq; ſpes & ætas Iuuenilis : q̄ maxima ſunt in amore ꝑſidia thraſillo ꝑſuaſerāt facile effectu fore quod cōcupiſcebat.

Spes alit mortales.

IN cāpis ueritatis eſt:Verba nullo intellectu cōſiſtentia ſunt dignaq; obeli iugulatione:Itaq; illis cōfoſſis expunctiſq; iſta ſubſtitue in capreis feritatis . ut ſit ſenſus purus & lucidus. Lepolemū fuiſſe uenatū indagaturū qdē feras. ſed mitiores quales ſunt capreæ . in qbus feritatis minus eſt minuſq; ꝑiculi.& hoc faciebat ut uxori amorabūdæ ſollicitæq; de coniugis ſalute obſequeretur:cōſimile cōſiliū dat uenus adonidi ſuo delicioſo apud Ouidiū monens.ut Lepores.Ceruos. Capreas.tutæq; aīalia ꝑdæ ſecurus exagitet.abſtineat Apris Leonibus urſis : neue feras qbus arma dedit natura laceſſat.uſitata locutio eſt.& perinde elegās ſi dicas.Quod ī capreis feritatis ē: pro q̄ feritas ē ī capreis.capreas aūt fugaces eē exarmatæq; feritatis nemo nō nouit. quarū multa gña ꝑcēſent rupicapreas.ibices oryges damas pygargos ſtrepſicerotes . orygis & pygargi iūctim Meminit Iuuenalis:alias pygargus aqlæ ē genus cauda albicāte unū & nomē utriq;:eſt enī uidere

Genera caprearū

Pygargus.

Strepſicerotes.

inter caprearũ genera.quaſdã habẽtes nates albicãtes:ſtrepſicerotes ſunt capræ : habentes cornua rugarũ ambitu cõtorta.unde & illis nomẽ inditũ. nã στρεπτω ſignificat uerto torqueo και τα κερατα cornua:nõ probo correctionẽ illoꝝ q apud Pliniũ nõ ſtrepſicerotes legũt.ſed terpſicerotes. ARMAtas dente:In hãc ſentẽtiã epigrãmatarius inqt dẽte timet aper defendũt cornua cerũ. OBSEptis cãpis:Circũuallatis ſaltibus.Tale ẽ illud ſaltuſq; indagine cingũt:pores legere obſeptis capreis.ueſtigatores enĩ in uenatu capreas reliquaſq; feras obſepiunt.& indaginibus i arctũ uallãt. CAnes indagini:Canũ triplex eſt genus uillaticũ paſtorale & uenaticũ:uillaticus canis uillã & q̃ iuncta ſũt cuſtodit:Paſtoralis obſeruat foris pecora paſcentia:uenaticus uenandi cã cõparatur ſunt & catelli melitei ad delicias ſolas ꝑtinẽtes græci μελιταια κυνιδια uocãt.Porro uenatici canes bifariã diſpertiuntur.in eos q feras ſectantur & capiũt & eos q odoratu ueſtigãt.q indagini ferarũ ſunt accõmodati canes id genus uocant odoriſequos . M . Tullius ſagaces appellat. q̃ſi acute ſentiẽtes.

Triplex genus canum.
Villaticus.
Paſtoralis.
Venaticus.
Sagaces canes.

armatas dente: uel cornu. Iamq; apud frondoſum tumulum ramoſumq; denſis tecminibus umbroſo proſpectu ueſtigatorum obſeptis capreis. canes uenationis indagini generoſæ:mandato : cubili reſidentes inuaderent beſtias: imittũtur.ſtatimq; ſollertis diſciplinæ memores:partiti totos precingunt aditus : tacitaq; prius ſeruata muſſitatione. ſigno ſibi repẽtino reddito:latratibus feruidis diſſoniſq; miſcent oamnia:nec ulla capra . nec pauens dãmula . nec præ cæteris feris mitior cerua : ſed aper imanis: atq; inuſitatus exurgit

Sagare.n.ſentire ẽ:poeta noiauit odoros.illo uerſu:Maſſyliq; ruũt eqtes & odora canũ uis:ſagaci cani i uenatu.ut inqt Plinius ſolertia & ſagacitas ꝑcipua ẽ ſcrutatur ueſtigia.atq; ꝑſequitur comitantẽ ad ferã inqſitorẽ loro retrahẽs.ſenecta feſſos cæcoſq; ac debiles ſinu ferũt uẽros & odorẽ captãtes ꝑdenteſq; cubilia.Sagaces ſiue odoriſequos canes ſignat Lucãus i quarto cũ ait.Non creditur ulli ſilua cani:niſi q ꝑſſo ueſtigia roſtro colligit & ꝑda neſcit latrare repta : cõtẽtus tremulo mõſtraſſe cubilia loro:de his hoc in loco itelligẽdũ eſt.& eſt ſenſus . canes ſagaces ex ſeminio generoſo.ad indaginẽ uenaticã cõparatæ imittũtur ad feras ex cubilibus latibuliſq; exagitãdas:nolito aũt iunctim legere.Mãdato cubili recidẽtes.ſed illud mãdato per ſe ſeiunctim legas.Nãq; denotat imiſſos eẽ canes ſagaces ex mãdato.ſ.ueſtigatoꝝ.ut.ſ.inuaderẽt beſtias ſtabulares in cubili atq; latibulo. SOLERtis diſciplinæ:Solertẽ diſciplinã uocat illã:qua canes ſagaces inſtituũtur formãturq;: quibus ſolertia.& ſagacitas ineſt ꝑpe peculiaris. TACIta muſſitatiõe:Sagacis canis ꝑpriũ eſt.ut ſine latratu tacitus uel ꝑſſa uoce muſſans ferã demõſtret.nã cauda primum. deĩde roſtro demõſtratio fit ſignificãs ferã deliteſcẽtẽ. Muſſare cuius frequẽtatiuũ eſt muſſitare ꝑprie ẽ.ut docet Donatus diſſimulandi cã tacere:dictũ uel a muto.uel ab hac littera. M.q̃ nimiũ ꝑſſæ uocis eſt.ac pene nullius:Itaq; ut Mutus nõ plane loquit̃ ſed murmurat.Ita muſſare hoies dicũtur occulte qd ꝑſſa uoce loquẽtes qđ celatũ uelint.Seruius enarrãs illud Virgilianũ ex.xi.Eneidos.Quid fortuna ferat populi ſed dicere muſſant:exponit muſſare ꝑprie eſt obmurmurare. & muto eẽ uicinũ:in prohemio naturalis hiſtoriæ.Dũ iſta muſſitamus pluribus horis uiuimus hoc eſt ſecreti loquimur.& ꝑſſa uoce ſoli cõmẽtamur inde muſſitatores dicti qđ uerbũ in Iſaia ſcriptum legimus: muſſitatores diſcẽt legẽ:Plautus in Rudẽte tu taceto ego muſſitabo.qđ idẽ ualet.qđ tacebo.idẽ muſſitatio dicta.nõ tã ꝑ ſilẽtio pleno.q̃ ꝑ murmure ꝑſſo.& ut expſſus dicã.ꝑ murmurillo Sic.n. Plautus linguæ latinæ decus murmurationẽ modicã appellat:cũ ait.Nolo ego murmurillũ neq; ſuſurrũ fieri:Canibus aũt ſagacibus propriũ hoc eſt:ut inuẽta ꝑda minime latrẽt:ſed murmurillo muſſitãtes & cauda ac roſtro indiciũ faciẽtes demõſtrent ferã uenatoribus:a qbus cũ ſignũ redditũ ẽ latratu mox cõcitato cũcta ꝑmiſcẽt.& tũc uenatici canes illi ꝑferoces inuadũt feras oſtenſas. Illud latrãtibus ferũdis ita emẽdo latratibus feruidis:feruido enĩ & uehemẽti latratu utitur canis ſagax poſt inuẽtã ferã. NEC pauẽs damula:Epitheton ẽ ꝑpriũ damarũ.ut pauidæ dicãtur . & timidæ.ſic Oratius.ſic Virgilius appellãt.a Martiale dicũtur ibelles illo uerſu ibelles damæ.qd niſi ꝑda ſumus . Plinius i.viii.autumat damas iure dicti feras nõ poſſe.q̃uis raro mãſueſcãt:cõplura nãq; ſũt nec placida nec fera.ſed mediæ inter utrũq; naturæ.ut hirũdines delphini apes & damæ. qđ Plinius ait apes feras dici nõ poſſe.diſſentit a iuriſcõſultis q titulo de acqrẽdo rerũ dominio. & libro ſecũdo inſtitutionũ ꝑdiderũt apiũ naturã ferã eẽ.Ideoq; fieri occupãtiũ:itaq; ſi in arbore noſtra cõſederint anteq̃ in alueo a nobis cõcludãtur nõ magis noſtræ eẽ intelligũtur:q̃ uolucres q̃ in arbore noſtra nidũ fecerint:adeo ut ſi alius eas incluſerit dominus eaꝝ erit : Cæterũ Plinius nõ tã iurecõſultoꝝ obſeruationẽ ſpectãs q̃ mores apiũ.& ciuilitatẽ:q hoium cã genitæ ſũt. quaꝝ mel.& cera uſibus hũanis ſeruiũt Scite & elegãter dixit apes neque placidas hri neque feras.ſed i termedias atque i meditullio placiditatis & feritatis collocatas. APER imanis:Magna uirtus eſt res de qbus loqmur clare atque ut cerni uideatur enũciare.hoc cũ plutibus locis tũ in hac deſcri.

Muſſare.
Muſſitatores.
Muſſitabo.
Muſſitatio.
Murmurillum.
Dama pauens.
Nec placida nec fera.
An apes ſint feræ.

ptione decẽter facit Lucius noſter:q deſcribit immo depingit aprũ tã graphice.tã ſcite tã elegãter
ut eũ oculis repreſentet . ꝑ illã exornationẽ Rhetoricã: quã græci enargiã noſtri repreſentationẽ Repre
atq; euidentiã appellãt. TORIS obeſus:Toroſa pulpa.& craſſa de toris & obeſo ante dictũ eſt.di ſentatio.
citur aũt obeſus.quaſi ob edendũ pinguis factus & craſſus. PILIS inhorrẽtibus:Ouidius cõſimili
ter deſcribens aprũ illũ Calydoniũ uaſtũ & formidãdũ hypbolicos inqt: Riget horrida ceruix.& Euidẽtia
ſetæ denſis ſimiles haſtilibus horrent ſtãtq; uelut uallum.uelut alta haſtilia ſetæ. DENTIbus ſpu Obeſus.

toris calloſe cutis obeſus. pilis ĩhorrẽtibus.corio ſqua
lidus.ſetis ĩſurgẽtibus ſpinæ hiſpidus : dẽtib⁹ attritu
ſonaci ſpumeus:oculis flãmeus:aſpectu minaci: impe
tu ſæuo fermẽtis oris totus fulmineus . & primũ qdẽ
canũ procaciores : q cominus cõtulerãt ueſtigiũ:genis
hac illac iactatis:cõſectas interficit.deĩde calcata retio
la qua primos ĩpetus reduxerat.tranſabiit. & nos qdẽ
cũcti pauore deterriti:& alioqn inoxiis uenationib⁹ cõ
ſueti:tunc etiã inermes.atq; ĩmuniri:tegumẽtis frõdis
uel arborib⁹ latenter abſcõdimus . Thraſillus uero na
ctus fraudiũ opportunum decipulũ: ſic Lepolemum

meus.Ouidius Spuma fluit.Dẽ
tes æquãtur dẽtibus indis.Exer Exerti
ti dentes ſunt apro. hippotamo dentes
Elepháto.Raro fœmina ſus ha apro.
bet exertos & tñ ſine uſu . Itaq;
cũ apri percutiant fœminæ ſues
mordent.'Dentes oẽs ſuibus cõ
caui. nec unq̃ decidũt . In india
ut utar uerbis: Plinii cubitales
dentiũ flexus:gemini Ex roſtro
totidẽ a fronte . Ceu uituli cor-
nua exeunt:pilus æreo colori ſi-
milis ẽ in aggreſtibus apris:Cæ
teris niger.ex mixtura apri feri:
& placidi gignũt ſemiferi: qua-
liter natos antiq hibridas uoca-
bãt. Quod nomen ad homines
quoq; trãſlatũ eſt.ut uidelicet hibridæ.cũ probro appellent.ſup qua dictione plura in Suetonii cõ Hibridæ
mẽtariis. SONAci:Sonoro & ſtridulo Ouidius cõchaq; ſonaci inſpirare iubet ut recto caſu dici qui.
tur Edax pugnax ſic & ſonax qđ in raro uſu ẽ Plinius refert apros in coitu aſperiores eẽ indurãtes Sonax.
attritu arboꝝ coſtas lutoq; ſe tergorantes.qđ ante Pliniũ. numeris poeticis cõplexus eſt Maro.ſic
ſcribẽs ipſe ruit denteſq; ſabellicus exacuit ſus.& pede ꝓſubigit terrã fricat arbore coſtas atq; hinc
atq; illinc humeroſq; ad uulnera duratigræce κάπροσ dicit aper. OCVlis flãmeus.ex Ouidii ar
chetipo ſcribẽtis.ſanguine & igne micãt oculi. TOTVS fulmineus:nihil fulmine uehementius. Fulmi
nulla uís ĩpetu fulmineo cõcitatior.Nullus fremor terribilior : Igitur ut emphaticoteros.& euidẽ neus ap.
tius demõſtraret unlnificũ terribilẽ ĩpetuoſũ aprũ.dixit illũ totũ fuiſſe fulmineũ:quo uerbo breui
ter expſſit aprũ formidandũ q inſtar fulminis cũcta cõcuteret . & ſolo afflatu pureret ſimul alluſit
ad dẽtes aprugnos quos fulmina ab ĩpetu quaſi fulmineo appellare uident poetæ Ouidius . Nec
uires fulminis apro,Itẽ fulmẽ ab ore uenit frondes afflatibus ardẽt. Itẽ in.x.fulmẽ habẽt acres in Fulmen
adũcis dẽtibus apri. CAnũ ꝓcaciores:uenaticos canes acriores appetẽtioreſq; cõfligẽdi cũ apro dens.
elegãter ꝓcaciores appellat a ꝓcacitate illa notiſſima.i.appetẽtia & poſtulatiõe:ꝓcare.n.poſcere ẽ Proca
& ꝓcaces meretrices dictæ.qa ſemp aliqd petũt. GEnis iactatis:ad aprũ referẽdũ qui dentibus ex cior.
tra genas exertis ꝑcutiebat diſſecabatq; canes propius accedẽtes:genas acyros dixit.cum genæ de Genæ.
hoie tãtũ ꝓ͗prie dicãtur.ut memorat Plinius. TRANſabiit.Virgilius tranſabiit coſtas. INNO Venatio
xiis uenatiõibus: Caprearũ.ſ.& lepoꝝ & id genus ferarũ q̃ minimæ noxiæ ſũt:& ut inqt Ouidius ferarum
tutæq; aialia predæ:Plato probat uenationẽ ferarũ:q̃ equis canibuſq; & corporis uiribus agit:nã probata
libro de legibus ſeptimo quibuſcũq; inqt curæ ẽ fortitudo hi quadrupedes oẽs curſu uulneribus a platõe.
teliſq; manu ꝓpria uenãdo uincere debẽt:uituperat aũt aucupiũ & piſcatũ. & uenatũ animalium: In cleri-
q̃ retibus & laqueis capiuntur:Eccleſiaſtici cõditores clericũ damnãt uenatorẽ : & illi ĩprobantur cos uena
antiſtites qbus pro pſalterio eſt uenabulũ.pro libris retia:qui uenatores fouẽt:ueſtigatores ample tores.
xantur :,ſcio te antiſtitũ clariſſime eẽ extra hãc noxã:cui litteræ omnifariæ ſũt pro pabulo: qui ho Laus ar
ras partitis inter ſtudia ſanctiora:& muſas humaniores qui pluris facis hoiem litteratũ q̃ uenaticũ chiepi
inſtrumẽtũ:quo cõtinẽtur ut ſcribũt iuriicõſulti.canes & ueſtigatores.quicũq; habuerit horoſco ſcopi.
pũ in quarta leonis parte erit uenator.Idẽ horoſcopus in canicula faciet uenatorem græce. κυνη Cynege-
γοσ καὶ κυνήγετησ dr uenator. Inde cynegetica dicũt uolumina de uenatione uenatoribuſq; tica.
cõſcripta.Flauius uopiſcus refert olympiũ Nemeſianum ſcripſiſſe cynegetica & halienitica:ut obi Emacu-
ter emaculẽ uopiſci dictionẽ:ſcito nõ halienibus ſcripti græca inſcriptione.Ouidius noſter uolu- latus lo
men cõdidit qđ halieuticon inſcribitur.in quo mira piſciũ ingenia prodidit.ſcripſit aũt id uolu- cus i uo-
men in ponto ſupremis ſuis tẽporibus.Cuius teſtimonio utitur Plinius.in quo noia piſcium põ- piſco.
ticorum percenſuit:apud ſcriptorẽ neminem alium reperta. IMMVniti.non muniti ĩprotectiq;. Halieuti
DECIpulum:A decipiendo decipulum & decipula inclinatur:Idem utrũq; ſignificat.ſola elegã- ca.
tia diſtãt:nam purius terſius ſpecioſius uidetur prolatum neutro genere decipulum q̃ fœminino Decipu
decipula.quãuis in uſu frequentiore ſit hoc poſtremum : eſt autem decipula ſiue decipulũ inſtru- lum.
mẽtũ ad decipiendas aues.& feras fraudulenter cõparatũ.In Hyeremia ſcriptũ eſt.Sicut decipula decipula

plena auibus.ſic domus eorum plenæ dolo.Hieronymus.hæc eſt illorum prima decipula:Sicut a
Excipula decipiendo decipula.ſic ab excipiendo excipula dicuntur.quæ ſunt foueæ. & quædam quaſi locu
lamenta:qualia ad excipiendos fraudulenter piſces in fluminibus fabricantur:Plinius in nono au-
ctor eſt:Anguillas in lacubenaco fluctibus glomeratas uolui in tantum mirabili multitudine: ut
in excipulis eius fluminis ob hoc ipſum fabricatis ſingulorum milium globi reperiantur. CA-
ptioſe:Fraudulenter doloſe ſermone ad capiendum accommodato. CASSA:Inani irrita præpo
ſtera. Dixit poeta caſſum lumi-
ne pro mortuum. quaſi uacuū
uiduatūq; lumine etherio:item
alibi. nullum cum uictis certa
men & æthere caſſis ideſt uita
priuatis ac uacuis: caſſes retia di
cuntur. & caſſiculi per dimiuu-
Caſſus. tionem reticula caſſus labor ina
Caſſes. nis & uanus:ſignificatur. Plau-
Caſſiculi tus in Aulularia filiā habeo grā
dem dote caſſam atq; illocabi-
lem: inde aduerbium eſt incaſ-
ſum fruſtra & in uanum ſignifi
Caſſabū- cans: caſſabundum dicunt cre-
dus. bro cadentem. Caſſus annulus
Caſſus dicitur non ſolidus. legimus in
annulus. ter cerimonias flamini diali im
poſitas.ꝙ fas non eſt.eum annu
lo uti niſi peruio caſſoq;.i.non
ſolido. quidam exponunt ſine
gemma quaſi caſſus annulus di
catur gemma carens & uacuus.
Quin. QVIN:Modo exhortātis eſt
alias pro ut non: alias aliter acci
pitur: ſuper qua particula caput
Indipiſci extat Gellianum. INDIpiſci-
mur: Petimus uſurpamus aſſe-
quimur. Au.Gellius amœnita
tes & copias ubertateſq; uerbo
rum latina omnis facundia uix
quidem indipiſci potuerit:mea
nequaq̄. VENabulum:Telum
eſt uenatorium.cuius inuentor fuit piſcus. PAVOris fœminei: Fœminæ ut inquit Ariſtoteles
in nono de animalibus.molliores ſunt mēdatiores.inſidioſiores & pauidiores.Xenophon & poſt
xenophontem Columella prodiderunt naturam cuſtodiæ & diligentiæ aſſignaſſe ſexum mulie-
brem & iccirco timidiorem reddidiſſe q̄ uirilem. TANtillum: Punctum temporis minimumq;
momentū. GENuini:Natiui proprii ingeniti. DENtiū cōpulſu:Plinius ſiccas dentiū i apris uo
cat:quas ait limare ſaxo præparareq; ad nocendum:exerti ſunt dentes apro.& concaui:cumq; apri
mares percutiant fœminæ ſues mordent. Contabunda:Cunctans inſiſtens remorans. IACVlū:
Tortores Etolus primus inuenit iaculum cū amēto. CONtorſit:Vibrauit imiſit Tortores tormentoꝝ pro
uibratores iaculatoreſq; uſurpat Marcellinus. FEræ:Apro. POSTREmos poplites:Succiſis po
plitibus.poſterioꝝ pedū equus reſupinatus:ad terrā quoq; lepolemū deuoluit. cōſiſe eſt illud Vir
gilianū de Mezentio.Tollit ſe arrectū quadrupes & calcibus auras uerberat effuſumq; eqtē ſuper
Lancea. ipſe ſecutus iplicat eiectoq; icūbit cernuus armo. LAncea:Vocabulū ē hiſpanicū.a lancea lācea
Lācearii. rii dicti q lanceā ferūt.Lanceati uero q ictu lanceæ pimūtur.Firmicus Maternus:qcūq; habuerint
Lāceati. horoſcopū in.xxi.Tauri parte lanceati morietur. RECIdens:Retro cadēs.& i tergū. PRIMO
lacinias: Prius ueſtes lepolemi lacerātur ab apro:mox ipſe dū reſurgere conatur ictibus dentiū la
Pigere. niatus diſcerpitur. BOnum:Ironicos. PIGuit:Pigere ad dānū.& dolorē:pudere ad dedecus re
Pudere. fertur:pudet qđ turpe ē.piget qđ dolet.ut Donatus refert.& Plautus docet.ſic ſcribēs in trinumo
Litare ſe- pol pudere q̄ pigere pſtat totidē litteris. SEVItiæ litatū:Litamus ſeuitiæ:dū illi ſatiſfacimus dū
uitiæ. exaturamus crudelitatem:dum tantum facimus. quātum ſeuitia ſanguinaria expoſcere in nobis
uidebatur. Tranſlatio ſumpta a uerbo ſacrificali:nam litant diis.qui deos propitiant placantq;.
PARcito:Videtur legi poſſe.percito pro cōmoto.& ſe mouenti. qđ ad lepolemū eſt referendū:
ſi legas percitus.De Traſyllo erit intelligendū. PLAgoſa crura:Plena plagarū & uulnerum.Ali
ter plagoſum

captioſe cōpellat qđ ſtupore cōfuſi uel etiā caſſa for-
midine ſimiles humilitati ſeruorū iſtorū:uel in modū
pauoris fœminei deiecti.tam opimam prædā mediis
manibus amittimus?Quin equos inſcendimus:quin
otius indipiſcimur:& cape uenabulū. & ego ſumo lan
ceā.nec tantillum morati:protinus inſiliunt equos. ex
ſummo ſtudio beſtiā inſequentes.nec tamē illa genui
ni uigoris oblita:retorquet impetum. & incendio feri
tatis ardeſcens: dentium cōpulſu: quē primū inſiliat
cōtabūda rimatur. Sed prior Lepolemus iaculū:quod
gerebat:inſup dorſum beſtiæ contorſit. At Thraſillus
feræ quidem pepcit.ſed equi quo uehebatur Lepole-
mus:poſtremos poplites lancea feriēs amputat. Qua-
drupes recidēs. qua ſāguis effluxerat:toto tergo ſupi-
natus:inuitus dominū ſuū deuoluit ad terrā. nec diu
ſed eū aper furēs īuadit iacētē. Ac primo lacinias eius:
mox ipm reſurgētē multo dēte laniauit:nec cœpti ne-
farii bonū piguit amicū.uel ſuæ ſeuitiæ litatū ſaltē tā-
to periculo cernēs:potuit expleri. Sed pcito:atq; plago
ſa crura contegenti ſuumq; auxilium miſeriter rogan
ti:per fœmur dextrum dimiſit lanceam.tanto ille qui
dē fidenti⁹: q̄nto crederet ferri uulnera ſimilia futura

ter plagoſum hoiem dixit Oratius:ſæpe plagas inferentē a ſeuitia uidelicet.& plagis.quibus diſci pulos male mulctabat.ſic.n.inquit in ſecundo epiſtolaꝝ.Memini plagoſum mihi paruo orbilium dictare.Suetonius ĩ libello de grãmaticis ſcribens de orbilio grãmatico: meminit huiuſce carmi nis Oratiani.his uerbis.fuit naturæ acerbæ . non mō in antiſophiſtas.quos omni ſermone lacera uit.ſed etiã in diſcipulos.ut & Oratius ſignificat plagoſum eum appellans. PROſecta dentium: Corrigo ꝓſectu : ut ſit caſus dandi.pro proſectui:ideſt laniatui & proſectioni.hæc.n.nomina quar ti ordinis.Caſum datiuum littera.y.fniūt ut lucilius dixit.Anu & uictu ꝓ anui & uictui:Virgilius teq; aſpectu ne ſubtrahe nr̄o ꝓ aſpectui & in georgicis. Q đ neq; cōcubitu indulgent:Cæſar quoq; in anticatōe:poſuit dominatu pro dominatui:Senſus eſt fidētius percuſſit lepolemũ lancea cuius uulnera credebat futura ſimilima ꝓſectiōibus.& laniatiōibus dētis aprugni. TRANſadiit:Trãſfodit trãſuerberauit. DEfinito:Elegãtius ē defũcto EXciti latibulo : Paulo ſupra ſcripſit.in muniti tegumĩtis frōdis.uel arboribus latēter abſcōdimus . latibulat & latibulatur uſurpãt priſci.pro latet.Vnde & latibulũ dictũ.Neuius. ne qs latibulet̃ ꝓſpice. PERſecto uoto.Cũ deſideriũ ſuũ expleſſet:& uoto necãdi lepolemi feciſſet ſatis. VVLtu gaudiũ tegit: E cōtrario: Virgilius.ſpē uultu ſimulat.ꝑmit altũ corde dolorē itē cōſiliũ uultu tegit.& ſpē fronte ſerenat:frons.oculi uultus.ut inqt ueriſſime.M.Tullius ſæpe mētiuntur.Oratio uero ſepiſſime:interioris animi perſona eſt & inuolucꝝ.ideoq; uultui & fronti fides nulla.ſæpe ſub triſti uultu intrinſecus aĩa letat̃.ſæpe ſub fronte hylari animus merore conficit̃. FRONtē aſſeuerat:Seueritudie corrugat triſticia contrahit.& ut ueteres dicebant caperat. SOlerter affinxit : Scitum eſt illud archidami.προβατον αεί την αυτην φθεγγεται φωνην:ανθρωποσ δε πολασ και ποικιλασ εωσ άν τολοξαν επιτελεση.i.ouis ſemper eandem uocem facit homo autem plures.& uarias dōec optata perfecerit:homo eſt uere protheus.qui formas in omnes ſe ſe uertit qui ut efficiat quod cupit omnia tranſformat ſe ſe in miracula rerum.homo chameleon eſt.qui colores multifaria qualitate commutat.ut modo ueneti:modo praſini.modo cyanei coloris aſpiciatur.ſic & homo prout conducit uarius fit:fingere merorē triſtitiãq; gaudenti magis facile eſt q̃ ſimulare gaudium leticiã q; mærenti. LAchrymæ noluerunt:Quorum oculi ad lachrymandum præduri ac difficiles ſunt hos oppido q̃ decenter pumiceos uocant & ita infit pſeudolus plautinus pumiceos oculos habeo non queo lachrymam exorare ut expuant unam modo Demiratur plinius quis humor ille ſit lachrymarum in dolore tam fecundus & paratus:aut ubi reliquo tempore. CONformatus:Compoſitus & inficto mærore formam talem habitumque induēs:quales nos eramus qui ueris lachrymis & uero dolore lamentabamur. BEſtie dabat:Quod ipſe parricidium mãu ſua fecerat id apro aſſignabat.& a beſtia factum ſimulabili triſtitia ementiebatur. FAma dilabitur:Fama qua nil uelocius.repente dilapſa eſt.& pernici uolatura peruenit ad domum interfecti lepolemi. NVptæ: Charites. AVres percutit.Sic Virgilius grauior ne nuncius aures uulneret. TAlem nuncium: Tam atrocem tam dirum tam lachrymabilem de obitu.ſcilicet mariti lepolemi. Vecordia percita:Commota exſtimulataq; præ dolore quadam quaſi ueſania & furore. BAcchata: Bacchari eſt furere:inde bacchata dicitur furens.& commota.Virgilius in.x.medias italum bacchata per urbes quinetiam loca quoq; in quibus ſit debacchatum bacchata dixerunt.Vt uirginibus bacchata lacenis Taygeta.Santra ab omni parte bacchatur nemus dixit pro cōmouetur.& furore uehementiori agitatur. Rureſtria:Antiquitas deum ruſticum & rureſtrem coluit nomine Ruſorem ex eo dictũ.ꝙ rurſus cuncta eodē reuoluũt̃.huic Ruſori pōtifices rē diuinã faciebãt. QVAEritãs : Sæpe cōquerēs lamētabili uoce & quæribũda a quærēdo.i.lamētãdo inclinatũ frequētatiuũ fit quæritans.Quidam legunt quiritans.quaſi uociferatione clamans.Quiritare enim clamare eſt tractum ab his qui quirites inuocant conclamantq;:quod ueteres quiritari dicebant : Lucilius clare quiri

Plagoſus

Plagoſus orbilius.

Victu ꝓ uictui.

Dominatu.

Latibulat Latibulatur.

Scitum archidami.

Homo proteus ē

Homo chameleon.

Oculi pumicei.

Bacchari

Bacchata loca.

Ruſos deus.

Quiritari.

proſectu dentiũ . necnō tamen ipſam quoq; beſtiam facili manu tranſadiit. Ad hunc modum definito iuuene:exciti latibulo ſuo quiſq; familia mœſta concurrimus. At ille q̃q̃ ꝑfecto uoto : proſtrato inimico:lætꝰ ageret:uultu tamē gaudiũ tegit.& frontē adſeuerat:& dolorem ſimulat.& cadauer qđ ipſe fecerat: auide circumplexus:omnia quidem lugentium officia ſoleriter affinxit . ſed ſolæ lachrymæ procedere noluerunt . ſic ad noſtri ſimilitudinem:qui uere lamentabamur:conformatus manus ſuæ culpam: beſtiæ dabat.ne dũ ſatis ſcelere tranſacto:fama dilabitur . & curſus primos ad domum Lepolemi detorquet . & aures ĩfœlicis nuptæ percutit quæ quidem ſimul percepit talem nuncium:qualē nō audiet aliũ:amens:& uecordia ꝑcita:curſuq; bacchata furibundo per plateas populoſas:& arua rureſtria fertur inſana uoce:caſum mariti queritãs.

tās.Nigidius clamat quiritatū.apud pliniū in epiſtolis anceps ſcriptura eſt.parti.n.legunt infantiū
Quirita queritatus parti infantiū quiritatus.utraq; lectio ſatis proba eſt.Queritatus dr̄ querela & uocifera
tus. tio.Quiritatus uero inclamatio.& quaſi quiritū imploratio. CONfluunt:Per dialitō.ideſt diſſo-
lutū.ſiue aſintheton hæc mēbra decurrunt. STVdio uiſionis:Virgilius undiq; uiſendi ſtudio tro
Viſio. iana iuuentus circunfuſa ruit uiſionis dixit pro inſpectionis.& ut dr̄ ſtudio uiſēdi alias uiſio appel-
Viſoriū latur quod græci.ορααά uocant.eſt autē uiſio ut Machrobii uerbis utar cū id quis uidet i ſomnis

Confluūt ciuiū mœſtæ cateruæ.ſequūtur obuii dolo
re ſociato.ciuitas cūcta uacuat̄ ſtudio uiſionis:& ecce
mariti cadauer accurrit.labētiq; ſpiritu totā ſe ſup cor
pus effudit.ac pleniſſime ibidē q̄ deuorauerat ei : red-
33didiſſet animā:ſed egre manibus erepta ſuorū: reman
ſit in uita:funus uero:toto feralē pompā proſequente
populo:deducit̄ ad ſepulturā. Sed Thraſillus nimiū
clamare.plāgere . & quas in primo merore lachrymas
non habeat:iā ſcilicet creſcēte gaudio:reddere. & mul
tis charitatis nominibus ueritatē ipſam fallere . illum
amicū:coætaneum : cōtubernalē:fratrē deniq; addito

theatrum quod eodē mō.quo apparuerat
euenit.Caſſiodorus theatrum
latine uiſoriū interpretat̄. LA-
bente ſpiritu:Anima deficiente
quaſi moritura.& ex dolore ui
ribus defecta:effundit̄ ſuper cō-
iugis cadauer. QVAM deuo
uerat : Conſecrauerat dedicaue
rat dediderat more eo℞ . quos
Soldurii. galli ſoldurios nr̄i deuotos ap-
Deuoti. pellant quo℞ hæc ē cōditio. ut
oībus i uita cōmodis una cū hiſ
fruant̄.quo℞ ſe amiciciæ dedi-
derint:ſiquid his per ui accidat.
ut eundē caſum una ferant ac ſi
bi mortē cōſciſcant.neq; adhuc
eo℞ memoria repertus eſt qſq̄.
qui eo interfecto:cuius ſe amiciciæ deuouiſſet mori recuſaret:auctor Cæſar in cōmētariis.alias de
Deuouet uouere eſt deteſtari maledicere execrari:ſic Ouidius hunc ego deuoueo quē mens intelligit ibim
Deuotus & deuotus pro execrato deteſtabili abominato accipitur.ut docet porphirio Oratianus interpres
Deuotio in quo ſignificatu eſt illud.uiuite deuoto fœmina uirq; thoro:inde carmē deuotoriū:quo dira im
nes. precamur:& deuotiones pro execrationibus ponunt̄. INuita:Non libens coacta & ingratis qui-
Pompa dā ſeiunctim legunt.ut duæ dictiones ſint in uita hoc eſt uiuere perſeuerauit. FEralē pōpā:Exe-
feralis. quialē:pōpa quæ cadaueri efferendo & defuncto funerando exhibet̄ feralis dr̄:ueteres quoq; fera
Feralia. lia dixerunt diis manibus ſacratā diē.a ferendis.ſ.epulis ad tumulū.in cœnā quā & ipſam feralem
Funus an nuncupant.Ouidius an quia iuſta ferunt dixere feralia lucē.ultima placandis manibus illa dies.
tecedit Idem ferales uittas dixit funeri accōmodatas.Deniq; feralis generali uocabulo dr̄ res omnis lugu
nos ſequi bris pertinens ad funus & defunctos. PROſequente:Ordo pōpæ funebris hic eſt: ut funus præce
mur. dat nos ſequamur.quaſi poſt ipſum defunctum morituri.Terentius funus interim præcedit ſequī
Ritus bo mur. Ad ſepulchrum uenimus.Supremum uerbum in funere dicebat̄ uale nos te ſequemur.nunc
noniēſiū apud nos ordine præpoſtero præcedit pōpa lugentiū.& in funus euntiū funere ipſo ſubſequente
Quod tn̄ & ipſum apud priſcos factitatū eſt & innuit Diuus Hieronymus ſuper dormitōe bleſillæ
ad paulā ſic ſcribēs ex more parāt̄ exeqæ & nobiliū ordīe pūnte aureū feretro uelamē obtendit̄.
PLANgere:Plangebat. CLAmare:Clamabat. REDdere:Reddebat.eloquutio uſitatiſſima ele
gantiſſimaque. ILlum amicum:Hæc ſunt charitatis nomina multiiuga quibus thraſillus ueritatē
diſſimulabat:quibus re uera amicus extincti credi poterat. COEtaneum:Flagrantiſſimus amor il
Coetanei le eſt.ut inquit plinius in.yi.epiſtolarum quo ſe adoleſcentuli coetaneique inuicem amare cœpe
Sychrōi. runt ariſtoteles in.viii.Ethicorum auctor eſt adoleſcentulos repente amicos fieri & repente deſiſte
re.cum ſæpe eadem die propoſitum mutent græci coetaneos appellant συγχρορουσ.qua dictio
ne & noſtri uſitati ſunt Hieronymus in prologo Oſees prophete illum inquit ſynchronon Iſaie
fuiſſe idem græci συγχροριϲμουσ uocant ab eadem ætate.quam dictionem noſtri latinitate
donare uolentes fideliter magis quam fœliciter interpretantur contemporationes. FRATREM
Cōtuber denique:Singula incrementum habent per ſe:& tamen per amplificationem decenter creſcit ora-
nalitas. tio.ut ſemper aliquid priore maius inſequatur.nam magnum eſt amici nomen . Maius coetanei
Affectio- maximum contubernalis.& enim ut ſcitiſſime refert Ariſtoteles.nihil eſt tam amicorum q̄ con-
fratris tubernalitas.& cenobium.Qui ſe mutuo diligunt.nec ſimul uiuunt hi beniuoli magis ſunt quā
maxima. amici nominandi.igitur cum amicum coetaneum contubernalem per incrementa dixiſſet nouiſ
Fraternuſ ſime fratrem dixit:quo uocabulo omnis affectio omnis beniuolentia.omnia charitatis nomia fer
qui. me minora ſunt.nā quod nomē amantius q̄ fraternum:quæ poteſt amicicia eē:tā fœlix quæ imi
Bina no tetur fraternitatem:certe quotiens blandiri uolumus.ut Quintilianus declamator tradit. his qui
mina ho eſſe amici uidentur.nulla adulatio procedere ultra hoc nomen poteſt.q̄ ut fratres uocemus . quid
minibus. eſt aliud fraternitas q̄ diuiſus ſpiritus.frater inquit Nigidius eſt dictus quaſi fere alter fraternus ap
Nomen pellat auctore Hieronymo fratris filius bina nomina homines habent unum proprium alte℞ na
naturale. turæ & ſanguinis.quo ſe debēt appellar̄ cōiunctæ pſonæ.ut eſt nomē patris matris fratris ſororis.

cūm igitur aliquā perſonā neceſſitudine cōiunctá uocamus nomine naturali eam appellare debe
mus .ipſo docente Virgilio qui ait o pater.item nate meæ uires . item hoc illud germana fuit.
NOmine ciere:Nominati ciebat inclamabatq; lepolemū.táquā nominis proprii appellatio præ
ſe ferret neſcio qd ardētioris affectiōis. AMOuere:Amouebat. PVLſandis uberibus:Fœminaꝝ
hoc propriū ē:ut in luctu faciē unguibus. Verba & pectus pugnis pulſent:iuxta illud.unguibus ora
ſoror fedās nūc pectora pugnis. SEdare: Sedabat. Obtūdere:Obtundebat.& hoc mō expone re

nomine lugubri ciere.necnō interdū manus Charites a pulſandis uberibus amouere.luctū ſed are.heiulatū cohercere.uerbis palpātibus:ſtimulū doloris obtūderē uariis exēplis multiuagi caſus ſolatia nectere.cūctis ta mē mētitæ pietatis officiis: ſtudiū contrectādæ mulieris adhibere. odioſumq; amorē ſuum perperam delectādo nutrire.ſed officiis inferalibus ſtatī ereptis: puella protinus feſtinat ad maritū ſuum demeare : cunctaſq; prſus ptēptat uias.Certe illàlenē:ocioſamq;:nec telis ullis īdigentē:ſed placidæ quieti conſimilē:īedia: deniq; miſera:& īcuria ſqualida tenebris imis abſcondita:cū luce iam trāſegerat ſed Thraſillus inſtātia puicaci:partim p ſemetipſum : partī p cæteros familiares: ac neceſſarios:ipſos deniq; puellæ paretes : extoequet tandem iam lurore & illuuie pene colapſa membra

liq̃ q̃ ſequū̃t . ſignat át thraſillū
obtudiſſe .i. hebetaſſe retudiſſe Palpare.
ſtiulū aculeūq; doloris quo mi
nusq; fodicaret lancinaretq; præ
cordia lugentis charites . hoc át
faciebat uerbis palpantibus hoc
eſt blandientibus mulcentibus Palpo
& mitigatoriis:palpare.n.ē blā percutit.
diri & proprie ut iterpretaẗ por
phirio manu mulcere:palpaẗ ꝑ
palpat dixit lucilius.hic ubi me
uidet ſubbláẗpalpat:plautus fre
quēter ait palpo percutit ꝑ pal.
patōe & adulatōe. MVLtiuagi
caſus:Euumeratio exēploꝝ ma
gnopere luctū leuat cōſolaẗque
mœrētē.ut cēſeat ſibi equo aīo
ferēdū id ꝙ uideat multos mo
derate & trāquille tuliſſe.oībus Eruma
.n.modis ut iqt uerisſime Cice tio exem
ro fulciēdi ſūt q ruūt optima át plorum
fultura ē percēſere exēpla eorū efficax.
q caſibus & infortuniis uel cōſi Nō tibi
milibus uel grauioribus affecti ſunt. Conſolatio illa ī luctu ſedando uſitata ſæpe prodeſt. nō tibi hoc ſoli.
hoc ſoli ſed refert quo mō adhibeaẗ.ut.n.tulerit quiſq; eorum.q ſapienter tulerint. nō quo quiſq;
incomodo affectus ſit ṕdicādū ē magnū ē ꝑfecto fomētū homini egritudie tabeſcēti.audire ſuiſ
ſe alios cōpluſculos.q talia fortiter ppeſſi ſint.& ut īqt Seneca dulce moerenti populus dolentum
Caſus át multiuagus bono epitheto dr̃ propterea ꝙ p multos uagaẗ atq; diſcurrit ꝙ multiformis
ē ꝙ īfortunia multos affligūt. CONtrectādæ:Vt māibus cōtrectare poſſet mēbra charites quam
deperibat.& facere qd̄ pāphilus Terētiāus factitauit q mediā mulierē cōplexus mea glyceriū īqt: Inferali
qd agis? cur te is peditū? Tū illa reiecit ſe ī eū flens quá familiariter. ODIOſum:Scilicet puellæ. bus.
INferalibus:Funebribus exeqalibus & ad inferias ſepulti pertinētibus dictio una eſt. EREptis:
Quidā legūt expletis quod placet.ut ſit ſenſus peractis officiis inferiaꝝ decreuiſſe charitē mori ne
marito ſuperſtes uiueret. DEmeare:Deſcēdere tāquā ad inferos. ILlā lenē:Senſus eſt deſtinaue. Inedia
rat charite mori inedia tanquam ea mortis uia lenis eſſet.& placidæ quieti conſimilis. nec telis ul mori.
lis indigens.inedia autem eſt ſeptimus caſus.Attende genus mortis lene & ocioſum & placidum
uideri Apuleio inedia mori.cum alioqui camenæ græce canant.οικτιστορ λιμω θάρεειρ miſer
rimum eſſe fame mori.& ut ſcribit Hieremias in threnis.Melius eſt occidi gladio quam fame exta Sagittæ
beſcere.in Ezechiele quoque legimus ſagitte famis mortiferæ ſunt.plautinus paraſitus miſerrimū famis
eſſe hominem autumat.qui cum eſſe cupit.quod edat non habet.Cæterum hæc omnia referuntur mortiferẽ
ad homines qui cupiunt uiuere quibus eſuritio uidetur malum accerrimum.Sed in homine. qui
mori omnino decreuerit mors p inediam pedetentim recepta in corpus minus truculenta ſentiẗ. Mors ſiſi
cum ui nulla adhibita moriatur hoc genere mortis periit ſiſigambis.Darii mater. quæ audita Ale gābis.
xandri magni morte ſuccumbens dolori cibo pariter abſtinuit & luce:quinto poſtquam mori ſta
tuerat die extincta. INCVria:Negligentia & illuuie ſeptimus eſt caſus. CVM luce tranſegerat Tranſige
Tranſigere uerbum eſt forenſe ad creditores & debitores maxime pertinens.quod idem ualet qd̄ re.
componere atque decidere.Debitor tranſigit cum creditore per deciſionē.& ita lis negociumque Torqueẗ
finitur ex hac tranſlatione conceptus ſenſus elegantiſſimus a noſtro lucio.qui ait ꝙ charite cum lu Extorqre
ce tranſegerat.ideſt cum uita & luce etheria deciderat.tanquam debitor cum creditore ut nihil ſi Illunies.
bi amplius foret cū luce.ut luci reſolueret totū qd̄ debebat.& ita per deciſionē tranſactionēq; cum
luce factā tranſiret ad tenebras.Qui pro ſociis tranſigit ſatiſdat neminē poſtea eoꝝ petituꝝ.ut au
ctor eſt.M.Tullius in oratōe pro Roſcio Comedo. EXtorquet:Quaſi tormentis adiectis ab in
uita & reluctante impetrat & exorat torquemus ut inquit Dōatus hoiem extorquemus ueritatem
LVrore:Pallore buxeo. ILluuie:Sordibus Lucilius hic cruciatur fame frigore illuuie incuria.

Cibus lauacrum. fomenta.

LAuacro confoueret:Lauacꝝ ad abluendas ſordes ptinet cibus ad roborandũ corpus & profecto utroq; cõfouemur:& recreamur cibus & lauacꝝ fomẽta ſunt ſalutaria: capiẽ cibus ut ſuffulciat artus.& recreet uires.ut refert lucrecius lauacꝝ ut abluat ſordes & mẽbra delaſſata cõfoueat. PArẽtũ reuerẽs:Quædã noia forma participioꝝ poſita genitiuo caſu iungunẽ.ut grãmatici cõmeminere.ſic dẽ patiẽs laboris negligẽs amicoꝝ appetẽs pecuniæ fugitãs litiũ amãs uirtutis cõſimiliter reuerẽs parẽtũ.Quod ſi per participiũ uelis enunciare dices reuerens parentes appetens pecuniã fugitãs lites.

Reuerẽs. parentũ.

lauacro:cibo deniq; confoueret. At illa parentũ ſuorũ alioquin reuerens:inuita qdẽ: uerum religioſæ neceſſitati ſuccũbens:uultu nõ quidem hylari. uerum paulo sereniore: obiens ut iubebatur uiuentiũ munia : prorſus ĩ pectore:immo uero penit⁹ ĩ medullis:luctu ac meroꝛ carpebat animum dieſq; totos totaſq; noctes : inſumebat luctuoſo deſyderio . & imaginem defuncti quã ad habitum dei liberi formauerat: affixo ſeruitio diuinis percolens honoribus:ipſo ſe ſolatio cruciabat. Sed Thraſillus præceps alioquin : & de ipſo nomine temerarius.priuſq̃ dolorem lachrymæ ſatiarent:& percitæ mentis reſideret furor : & in ſeſe nimietatis ſenio laſſeſceret luctus:adhuc flentem maritum: adhuc ueſtes lacerantem:adhuc capillos diſtrahentem: nõ dubitauit de nuptiis cõuenire.& impudente labe tacita pectoris ſui ſecreta : fraudeſq; ineffabiles detegere : ſed Charite uocẽ nephandam : & horruit & deteſtata eſt. & uelut graui tonitru procellaq; ſideris:uel etiam ipſo

OBiens munia:Peragens officia:q̃ a uiuentibus . & his q uiuere cupiũt obiri ſolent & peragi. Munia.n. dicius officia.Oratius munia didit ueteris Moenia dixerũt q̃ſi munia hoc eſt officia. INſũmebat: Impendebat Au.Gellius in ſecũdo lex fania in ſingulos dies centenos æris inſũmi cõceſſit. Summere eſt ĩpendere.& cõſumere.unde & ſumptũ dicius.auctore Dõato pecuniã.quæ inſumenda eſt.

Munia.
Moenia.
Sumere impendere.
Sumptus

IMAgines defuncti: Imitabaẽ laodomiã quæ & ipſa imaginẽ defuncti ꝓteſilai in larario dõeſtico colebat polla quoq; lucani cõiũx imaginẽ mariti habebat in toro ꝓ ſolatio & fomẽto. de quo papinius in epicedio lucãi at ſolacia uana ſubmiſtrat uultus qui ſimili notatus auro ſtratis ꝑnitet ĩcubatq; ſõno. DEi liberi:Bacchi q liber dẽ uel ꝗ libertate donauerit ciuitates . uel ꝗ ſeruicio curaꝝ bacchus liberat aios mortaliũ.de quo plura alias ſẽſus ẽ charite ſub effigie bacchi colebat imaginẽ mariti honores illi diuios ĩpẽdẽs. AFFixo ſeruitio:Appoſitis mãcipiis ad hoc miſteriũ.uel affixo ſeruitio accipe ꝓ cultura diligẽti ipſius charites ĩ colẽdo marito.ut ſeruitiũ ꝓ latria poſuerit.i.ſeruitute ẽ ãt latria ut docet Auguſtius ĩ.x.ea.ꝓprie ſeruitus.q̃ ptiet ad colẽdũ deũ.uñ idolatriã uocãt idoloꝝ ſeruitutẽ. DE ipſo noie:θρασοσ græce ſignificaẽ audacia & temeritas & thraſillus temerarius ĩterꝑtaẽ.erat ergo nomẽ cõueniens moribus.& ſicut uocabulo græco dicebaẽ temerarius.ita re ipſa temerarius exiſtebat. Rhetorici. doctores argumẽta ducũt ex attributis pſõæ ĩter q̃ ẽ ipſũ cuiuſq; nomẽ ex quo argumẽtũ aliquando ſumimus.ſicut apud euripidẽ nomẽ polynicis ut argumẽtũ moꝝ frater ĩceſſit.nã polynices interꝑtari põt cõtẽtioſus ſiue litigioſus.Cicero quoq; ĩ uerrẽ ex ipſo noie ludẽs iuehiẽ tãq̃ oĩa uerreret. LAchrymæ ſatiarẽt Vt dolor ĩcluſus ſtrãgulat.ita p q̃relas effuſus releuaẽ.nãq; ut ſcite ſcribit Seneca oĩs aduerſa fortũa hẽt ĩ q̃relis leuamẽtũ:cui ſubſcribit illud Naſõis fleq; meos caſus ẽ q̃dã flere uoluptas.nimiꝝ ĩ recẽti doloꝛ ſũt habẽæ q̃relis & uela lachrymis dãda ut hoc ueluti publico exaturatus dolor mox reſidat ac laſſeſcat.itaq; ĩ tẽpeſtiuus ẽ ille & temerarius . q fœminã ĩ funere mariti recẽtiſſimo dolore cõflictatã nõ ſolũ nõ ſinit lachrymare.ſed & de nuptiis digamiaq; compellat:qs matrẽ niſi mẽtis ĩops ĩ funere nati flere uetet nõ hoc illa monẽda loco ẽ dixit ſapienter. Sulmonẽſis poeta & uere ut.n.adhuc crudũ uulnus medẽtiũ mãus reformidat:deĩde patiẽ atq; ultro reqrit:ſic recẽs aĩ dolor cõſolatões reiicit ac refugit mox deſiderat & uehemẽter admotis acqeſcit. PERcitæ:Cõmatæ pturbatæ ĩſaniẽtis ꝑ dolore.& ad charitẽ referẽ. SEnio laſſeſceret:Vt annoſitate & ætatis ſenio laſſeſcit ac fatigaẽ ſenile corpus.ita luctus elegãter dẽ relẽteſcere ſẽio nimietatis.Vbi.ſ.qſpiã diu multũq; fuit ĩ luctu.& ĩdulſit dolori.laſſeſcere ẽ laſſũ fieri & fatigari. plinius metus ĩquit ẽ ne fortũa laſſeſcat.Hieróyus ait militẽ laſſeſcere ſub lorica.Seniũ uero dici ætatem annoſã & ſenectutẽ nullus ẽ qui neſciat.uſurpaẽ quoq; ꝓ triſtitia turpilius.odio ac ſenio mihi nuptiæ poniẽ & ſeniũ a.M.Tullio ĩ eodẽ ſignificatu. CApilos diſtraẽtẽ: Maxia dolentis indicia ueſtẽ in luctu lacerare capillos diuellere.lex moſaica ut in deuteronomio ſcriptũ ẽ ad coherendum luctũ ĩmodicũ ĩmoderatũq; uetat faciẽ unguibus lacerari.& caluiciũ fieri ſuper mortuo uellendo .ſ.capillos.Bion philoſophus ſtulti eẽ dixit in luctu capillũ ſibi euellere quaſi caluicio mœror leuareẽ.legimus quoq; in inſtrumento ueteri multos ſcidiſſe laceraſſeq; in dolore ueſtimenta.

Latria.
Idolatria.
Traſillus. temerarius.
Polynices.
Verres. ꝗ oĩa uerreret:
Recens dolor fomenta refugit
Laſſeſceẽ
Senium triſtitia
Lex moſaica.

DIAli fulmĩæ: Iouialis ſup q̄ dictõe añ dcm̃ ē. CORruit:Lapides loq dr̃ ille:cuius uerba triſtia excutiũt audiẽti cerebꝝ.hic uero nõ lapides loq ſed fulmĩa iaculari uidebat̃cuius dcã neſãda iſtar ꝑcellæ & fulmĩs miſerã charitẽ cõſternarũt exaiarũt attõitã fecerũt.illos.n.uocãus attõitos quoꝝ mẽtes ſõus ille celeſtis loco repſit:q fragor̃ cœli edito cõcidũt:& ſtupẽtes ĩ totũ ſibi excidũt auctor Seneca li.ii.q̃ſtionũ.Cor.Celſus quoq; attõitos ĩqt raro uidẽus:quoꝝ mẽs & corpus ſtupet fit iter dũ ictu fulmĩs ĩterdũ morbo cõſimil̃r. & mẽs & corpus charites obſtupuerat ictu traſilli uerboꝝ. tãquam iouiali fulmine ꝑcuſſa foret. corruit corpus dixit figurata locutione.pro eo quod eſt corruit corpore & corpus ruendo proſtrauit. OBnubulauit: Caligie quaſi quadã & nubilo obtenebrauit qđ accidere ſolet intermoriẽtibus:ĩnubilare uerbũ eſt Firmico materno uſitatius. REualeſcẽte ſpiritu : Ideſt ubi reſipiuit & ſpiritũ quaſi deficientẽ reuocauit. FErios:Quales a feris edi ſolẽt. CEnã thraſilli:Lego ſcænã ꝑ apparatu : & actione inuoluta.qua dictione ĩ hoc ſignificatu prope peculiariter utitur Apuleius. PROcella ſideris:Afflati ſedere elegãti uocabulo ſiderati nuncupãt:& uerbũ ſideraẗ ſignificat ſidere afflatur.& ſideratõe torpeſcit:dictiones hæ ſunt plinio peculiares:qde ſideratõe frugum morbo ſcribit ſubtiliter & ſcite in .xvii. quod totũ tranſpoſuiſſe uideẗ ex theophraſti libris περιφυτωρ ideſt de plantis. procella autẽ nomẽ eſt tẽpeſtatis q̄ fit ex repentinis flabris.maiore ui cõtortis.ut docent phyſicaꝝ diſciplinaꝝ cõditores. AD limã conſilii.Sicut ſcriptores ad limã emendatõis libros cõditos referunt.ut ea expoliant ſic ad limã conſilii diſtulit charite deſideriũ petitoris thraſilli ut.ſcilicet id totũ cõſultatõe ꝑpẽderet libraret elimaret. ex p̄cepto Quintiliani.opus poliat lima nõ exterat. VMbra lepolemi:Ex imitatiõe Marõis trãſcriptũ hoc uideẗ.apud quẽ ut ſat notũ ē.imago ſichei inhumati attolens ora pallẽtia dormiẽti didõi occurſãs crudeles aras traiectaq; pectora ferro nudauit cæcũq; domus ſcelus oẽ retexit.iter ſõni filios ē morpheus.a forma quã ĩ ſõnis exprimit noiatus:quẽ Ouidius artificẽ ſimulatorẽq; figuræ cõgruẽter appellat.hic exprimit ĩceſſus uultũq; ſonũq; loquẽdi & ueſtes & cõſuetiſſima queq; uerba & hic ſolos hoies imitaẗ.hic ergo morpheus humãæ figuræ peritus ſimulator ĩ faciẽ lepolemi trãſfiguratus:ſumptaq; illius figura cruẽtus luridus exanimi ſimilis ante torũ miſeræ charites ſtetit.& qetẽ dormiẽtis fœmĩæ ĩterpellãs fari uidebaẗ. MI cõiunx:Mea uxor blãdimẽti uox ē.mi euſtochiũ.dixit Hieronymus.& mi ſoror pro mea. NON licebit. Nullus iqt alius te cõiugẽ appellabit nulli deinceps licebit uxorẽ te ſuã noiare ſi memoria priſtini amoris nr̃i ĩnfixa medullitus ē pectori tuo atq; præcordiis.nã fœmia pudica. q̄ caſto amore primũ maritum proſequiẗ poſt illius obitũ de ſecundis nuptiis nõ cogitat : & digamiã reprobans alterius cõiunx dici aſpernatur.& merito.illi enim uiuit adhuc prior coniunx:eiuſq; memoria perinde ac uiuentis refouetur Magis ſe ut inquit Diuus Hieronymus unicis applicant fœminæ. & nihil aliud noſce magnum arctioris indulgentiæ uinculum eſt.Memoratiſſimum eſt illud portiæ dictum. quæ cũ laudaretur quædam bene morata.quæ ſecundum habebat maritum ſapientiſſime reſpondit fœlix & pudica matrona nunquam præter ſemel nupſit.Marcella maior rogata a matre ſua an gauderet ſe nupſiſſe reſpondit ita ualde ut amplius nolim Valeria meſſalarum ſoror amiſſo Seruio uiro nulli uolebat nubere.quæ interrogata cur hoc faceret ait ſibi ſemper maritum ſeruium uiuere. CAſus fœdus: Infortunium crudele ac deforme.& ita non parum multi exponunt.ſed falſo & perperam.namq; legendum ē caſu.ut ſit ordo & ſenſus.ſi charitatis coniugalis fœdus interruptũ ē caſu mortis meæ nubito cuicũq; uoles alteri.mõ ne thraſillo nubas percuſſori meo.& parcidæ nefario qđ ſi legas caſus fœdus pro cruẽta calamitate futilis & leuis erit ſenſus minimeq; cõſiſtẽs. ĩclinaẗ ãt hoc ĩ loco fœdus federis.nõ fœdus feda fedũ. MAritare.Nube ĩperatiui modi ē. ſic Ouidius. cingere littorea flauentia tẽpora myrto plinius de uitibus ſcribens ſic inquit alternis putant̃annis ſexto anno maritantur. IN manum conuenias:Ideſt ne fias thraſilli uxor ac mater familias. De in manum conuentione.& hac tota ſolennitate uxoria ſupra affatim diligenterq; annotauimus.

NE menſam accumbas.Petit lepolemus a charite.ut Thraſillum fugiat : ꝑide ac impium ſcelera

diali fulminæ percuſſa corruit corpus. & obnubilauit animam.ſed interuallo reualeſcente paulatim ſpiritu: ferinos rugitus iterans. etiam ſcænam peſſimi Thraſilli perſpiciẽs ad limam conſilii: deſyderium petitoris diſtulit. Tunc inter moras umbra illa miſere trucidati Lepolemi:ſane cruentam : & pallore deformen attollens faciem:quietem pudicam interpellat uxoris.

Mi coniunx. quod tibi prorſus ab alio dici non licebit : ſi pectori tuo iam permanet noſtri memoria. uel acerbæ mortis meæ caſu fœdus charitatis intercidit: quouis alio fœlicius maritare : modo ne in Thraſilli manum ſacrilegam conuenias: neue ſermonem conferas.nec menſam accumbas.nec thoro aquieſcas.fuge mei percuſſoris cruẽtam dexteram. noli parricidio

Diale fulmen.
Lapides loqueris.
Attoniti qui.
Innubilare.
Siderati.
Siderat̃.
Sideratio
Morpheus.
Mi cõiũx
Dictum portiæ.
Pudica ſemel nubit.
Scitum ualeriæ.

nuptias auſpicari. uulnera illa quorum ſanguinẽ tuæ lachrymæ proluere: non ſunt tota dentiũ uulnera lancea mali Thraſilli me tibi fecit alienum & addit cætera. omnemq; ſcenam ſceleris illuminat: at illa ut primum mœſta quieuerat: thoro faciem impreſſa: etiam nunc dormiens lachrymis emanantib⁹ genas cohumitat. & uelut quodã torméto inqeta qete excuſſa: luctu redĩtegrato ꝓlyxum heiulat. diſciſſaq; ĩterula decora brachia ſeuientibus palmulis conuerberat. nec tñ cum quoquã participatis nocturnis imaginibus ſed ĩdicio facinoris prorſus diſſimulato: & nequiſſimũ percuſſorẽ pũire: & erumnabili uitæ ſeſe ſubtrahere tacita decernit. Ecce rurſus ĩpuidæ uoluptatis deteſtabilis petitor aures obſeratas de nuptiis obtũdẽs: aderat. ſed illla cleméter aſpnata ſermonẽ Thraſilli: aſtuq; miro

Excõmunicatio. Anathẽa Abſtenti.

tũ. deteſtabilẽ. & ut nunc uulgo dicius excõmunicatũ. ſcribit Cæſar in ſexto belli gallici cõmentario: qđ apud gallos hi qbus ſacrificiis ĩterdictũ ẽ a Dryudis ſacerdotibus numero ĩpioꝝ ac ſceleratoꝝ habẽť his oẽs decedũt: aditũ ſermonẽq; defugiunt. ne qd ex cõtagiõe ĩcõmodi accipiãt. ĩ Decretis canonicis. Tertia. q. 4. diſtiguiť excõmunicatio ab anathemate tãq̃ excõmunicatio ſit mĩor anathema uero maior excõmunicatio. unde & anathematizati ab eccleſia oĩo ſeparãť. Cũ talibus hodieq; neq; ſermõeq; cõgreſſus neq; cibus cõmunicať. Diuus Cyprianus elegãti uocabulo abſtẽtos appellat quos uulgus excõmunicatos uocat Accũbere mẽſã ẽ ſimul ueſci. & ĩ eadẽ menſa diſcũbere. M. Tullius uatinium crimiať qđ menſam accũbebat atratus. i. toga nigra ueſtitus.

NVptias auſpicari: Inter cætera q̃ homies fœliciter auſpicari ſolẽt ẽ cõiugiũ. hic ẽ ꝙa multis eligiť dies ut ducať uxor credo ꝓpea ut diui Auguſtini uerbis utar quia põt indiẽ nõ bonum niſi eligãt incurri. & infœliciter duci. PROluere: lauerunt. apđ Virgiliũ ait Anna. date uulnera lymphis abluã. DENtiũ: Non aper dẽtibus ſuis fulmineis hæc tota uulnera cõfecit. FEcit alienũ: Interemit. qui eni perimuntur alieni fiunt a uiuentibus.

SCEnã: Apparatũ tegumẽtũ q; rei geſtæ ut ſæpius ſupra. ILluminat: Illuſtrat. patefacit. & ut inqt Virgilius ſcelus oẽ retexit. THOro faciẽ ĩpreſſa: Applicito ore ad lectulũ figurata locutio & poetica eſt. ſic Virgilius. & os impreſſa thoro moriemur inultæ. COhumitat: humore lachrymarum madefacit implet humectat. ab humore deflexũ uerbũ. Genas intelligit ſinus oculoꝝ & palpebras de qbus poeta. ſic effata ſinus lachrymis ĩpleuit obortis: alias genæ ĩfra oculos ſignificãť malæ. iqbus pudoris ẽ ſedes. ibiq; maxĩe oſtẽdiť rubor. INqeta qete: Elegãtiſſime dř qes inquieta. quãdo tumultuoſus eſt ſõnus. & qes uiſiõibus diris turbuléta. nec placidã mẽbris dat cura qetẽ. quando homo ſecundum qetẽ terrificis imaginibus excitatur. & quãdo fit illud plinianũ furiales ſõni & ĩqes nocturna. ſicut qes qetis. ita e cõtrario ĩqes ĩqetis dicitur pro inqetudĩe. EXcuſſa: Excuti ſõno Terroris ẽ: ſic Virgilius excutior ſõno. PROlyxũ: Multũ diu prolyxa heiulatõe lamentatur. nomen pro aduerbio: quod frequentiſſimum eſt. INterula: Tunica interiore: quæ uulgo camiſia nominatur Valerius in epiſtola ad ruffinum de deianira loquens ĩquit. quẽ ueſtire debuit ĩterula ueſtiuit ĩteritu. eadem ĩtima tunica nomĩatur flamen Dialis auctore Gellio Tunicam ĩtimã non exuit niſi in locis tectis. ne ſub cœlo tanquam ſub oculis iouis nudus ſit. Aurelianus auguſtus epiſtola quadam præcipit dari bonoſo interulas bicolores duas apud lãpridiũ mentio fit tunicaꝝ quas aſemas uocat q̃ſi dicas uiles uulgarias ignobiles. idem tradit Tunicas macrocheras ex purpura reuocatas eſſe ab alexandro. ſunt autẽ macrocheræ Tunicæ manicatæ habentes manicas lõgiores quas Romæ atq; oĩ ĩ latio antiquitus induere fuit indecorum. quas qua probroſas atque fœmĩneas. Virgilius criminatur illo uerſu. & tunicæ manicas. & habent redimicula mitræ. Cõſimiliter auguſtinus in tertio de doctrina chriſtiana. Talares inquit ac manicatas tunicas habere apud ueteres Romanos flagitium erat. alio quoque uocabulo græco cheridotæ appellantur quo & noſtri ũtuntur Scipio antiquitatis obſeruantiſſimus gallo homini delicato obiectat ꝙ cum cheridota, tunica ideſt manicata accubuerit. Tranſeunter uerbum diui Hieronymi explicandum. in quo ſacerdotes male litterati hallucinantur in uita hilarionis ſcribit ependyten illum habuiſſe a beato antonio datum ſcito επερλυτηρ ideſt ependyten græco uocabulo dici tunicam. ſiue indumentũ quod ſuperne iniicitur ſiue id ſit lineum ſiue laneum ſiue pelliceum. PALMVLIS: Manibus puellaribus manciolis. ita. n. neuius manus appellat forma diminutiua manciolis inquit tenellis pro manibus. CVM quoq̃: Cũ aliquo. NOcturnis imagibus: Quibus. ſ. uiderat mariti umbrã ſanguinolétã & pallétẽ oẽ ſcelus thraſilli retegétẽ ERVMnabili: Erũnaꝝ plẽæ calamitoſæ: ĩfœlici.

TAcita. Nullo ꝑticĩpe cõſilioꝝ. DEcernit: Deliberat. cõſtituit deſtinat. OBſeruatas: Obturatas occluſas. q̃ petitiões thaſilli minime admittebant. OBtundens: Sæpe & moleſte interpellãs. nã obtundere. ut docet Donatus eſt aliquid ſæpe odioſe repeteř: Tranſlatio a fabrorum malleo.

Genæ oculorũ. Quies inquieta. Interula. Intimam tunicam nõ exuit. Dialis. Aſemæ. tunicæ. Macrocheræ. Manicatæ. Cheridotæ. Ependyte. Apud Hieronymum. Mãciolæ Obtũdeř

PERſonata

PERSOnata: Velamēto quaſi quodā aſtutiæ uafritiæq; cooperta adumbrata. & ueluti ꝑſona induta deliteſcens atq; arcana animi celans. perſonata fœlicitas dicitur a Seneca nō uera ſed ſimulata. q̄ forinſecus eſt decora intus uero deformata ꝑſonatus pater dicit̄ ab Oratio Comicus pater inductus in comedia. ſub ꝑſona hiſtrionica. Scribit. M. Tullius ꝙ Roſciū ꝑſonatū nō magnope laudabāt. ꝑſonatæ quoq; fabulæ hinc nomē mutuantur: deniq; generali uocabulo. ꝑſonatus dici pōt quiſquis palā & foris aliud oſtendit. clam uero & intra pectoris penetralia aliud ſentit. & machinatur. ſic ꝑſonata charite decenter dicta. quæ uultu quaſi arridebat aſſentiebaturq; Thraſillo. cū altum corde dolorē cōprimeret. agitaretq; mēte uindictā. TVI fratris. quē. ſ. tu fratrē appellas quem amore fraterno cōplecti uis uideri: q̄ſi tacita dicat o ſceleratiſſime tu fratrē illum palam uocas quē clam fraudulenter interemiſti. DIVERſatur oculis: Conſimile eſt illud: herēt infixi pectore uultus: uerbaq; nec placidā mēbris dat cura quietem.

Perſonata fœlicitas.

Perſonata fabula

AMbroſii corporis: Vnguētis delibuti īmortalis diuini: laus lepolemi: græce Ambroſios dicitur īmortalis. IN meo uiuit pectore. fœmīæ pudicæ memoria defuncti cōiugis ſemp eſt recens. & illi ſemp maritus uiuit: ſic & olim ualeria cū poſt obitum mariti amplius nubere nollet: dixit ſibi ſemp maritum Seruiū uiuere. BONI & optimi: Promiſcua uſitataq; locutio eſt boni cōſules. i. in bonā partem accipies: hic factū eſt incremētū ſuplatiuū ut ita maius quippiā ſignificaretur. LVCTV legitimo: quaſi legē præſcripto. Maiores noſtri: ut inq̄t Seneca libro. vii. epiſtolaꝝ. Annū fœminis ad lugēdū cōſtituere nō ut tam diu lugerēt. ſed ne diutius. ex Ouidii lectione ſat notū eſt. decē menſes eē ſpaciū luctus cōiugalis ſic enī ait in primo faſtoꝝ. ꝑ totidē mēſes a funere cōiugis uxor ſuſtinet in uidua triſtia ſigna domo. Annus aūt priſcoꝝ decē tātū menſibus cōficiebatur. ſcribūt iuriſcōſulti Titulo de his qui notātur infamia. Solere a principe īpetrari ut intra legitimū tēpus mulieri nubere liceret. Quæ uirū luget intra id tēpus ſponſam fuiſſe non nocet. Tempus quoq; legitimū lugendi Annuū eſſe demōſtrāt: qđ & libro codicis quinto de ſecūdis nuptiis relatū eſt: ubi ſic ſcriptū legimus. Si qua mulier nequaquā luctus religionē priori uiro nuptiarū feſtinatione p̄ſtiterit: ex iure qdē notiſſimo ſit infamis. Itē ſi qua ex fœminis: ꝑdito marito intra anni ſpaciū Alteri feſtinauerit nubere: probro notetur. Ex inſtituto Numæ pompilii: ut auctor eſt Plutarchus: Quæ nubit ante decē menſes ab obitu mariti uaccā p̄gnātē imolat: Apud Iudeos luctus Triginta diebus finiebatur: In luctu fœminæ purpurā atq; aurū deponūt. Mox eadē cū eluxerunt ſumūt: auctor Liuius. Quādiu luget Vxor defunctū maritū nefas eā alteri denubere.

Ambroſios immortalis

Annus ad lugendum fœminis.

infamis quæ feſtinat iterū nubere.

inſtitutū Numæ.

IMMAturitate nuptiaꝝ. īmaturæ ſunt nuptiæ qn̄ pactū luctus legitimi tēpus uidua digamiā decantās ſecūdo marito copulatur: Tūc merito aīa prioris cōiugis iuſta indignatiōe ſuſcitari pōt. & extimulari in exitiū ꝑniciēq; ſuccedanei atq; uicarii. hoc ē eius q ſibi ſucceſſerit ad colendū uxoris fundū. cui cōiunx nupſerit. SObriefactus: ad ſobrietatē moderationēq; reuocatus. ſobrioſos Cyprianus appellat moderatos & abſtinētes: Sobrietas enī uirtutis & prudētiæ comes ē. IDEntidē. ſæpe frequēter. SAVciantis: Cuius uerba inſtar iaculoꝝ ſauciabāt cōuulnerabātq; aures charites & mētē. INVRgere. emenda ingerere. SIMVlanter reuicta: Simulauit charite ſe tādē uictā manus dare ꝓcacitati Thraſilli: & id facturā: qđ ille tātopere flagitabat. CLANdeſtinos coitus: Interea īq̄t charite dū annus luctui legiptimo aſſignatus pagatur: poterimus furtiuos cōcubitus inire qn̄q;: & paleſtræ ueneręæ clam furtimq; operā dare. ita ut nullus ꝑſentiſcat. nā qđ nemo nouit. pene nō fit. PROmiſſioni ſuccubuit. Ceſſit: locum dedit obſequutus ē promiſſioni charites: q̄ dolo bono fallaciiſq; referta erat concinnatis ad perniciem Thraſilli: Silius ſuccubuit medicina malis.

Sobrioſus.

perſonata: inſtāter garriēti: ſummiſſeq; dep̄canti: adhuc īquit tui fratris: meiq; cariſſimi mariti facies pulchra illa in meis diuerſat̄ oculis. Adhuc odor cīnameus Ambroſii corporis ꝑ nares meas ꝑcurrit. Adhuc formoſus Lepolema ī meo uiuit pectore: boni ergo & optimi cōſules: ſi luctu legitimo miſerrimæ fœminæ neceſſariū cōceſſeris tēpus. quoad reſiduis mēſibus ſpacium reliquū cōpleatuꝛ āni: quæ res cū meū pudorē: tū ēt tuū ſalutare cōmodū reſpicit. ne forte īmaturitate nuptiaꝝ indignatione iuſta manes acerbos mariti ad exitū ſalutis tuæ ſuſcitemus. Nec iſto ſermōe Thraſillus ſobriefactus uel ſaltem tempeſtiua policitatione recreatus identidem pergit līguæ ſauciantis ſulfurros improbos ingerere: quo ad ſimulanter reuicta charite ſuſcipit iſtud equidem certe magnopere depræcanti concedas neceſſe eſt mihi Thraſille: ut interdum taciti clandeſtinos coitus obeamus nec quiſq̄ perſentiſcat familiariū: quoad dies reliquos metiat̄ ānus. promiſſioni fallacioſæ mulieris oppreſſus: ſuccubuit Thraſillus. & ꝓlyxe cōſentit de furtiuo cōcubitu. noctēque &

opertas exoptat ultro tenebras. uno potiundi ſtudio:
poſtpones omnia: Sed heus tu inqt Charite:q̄ probe
ueſte contectus:omnique comite uiduatus: prima ui
gilia fores meas tacitus accedas: unoq; ſibilo conten-
tus:nutricem iſtam meam operiare. quæ clauſtris ad-
herens excubabit aduentui tuo. nec ſecius patefactis
ædibus acceptū te nullo lumine cōſcio: ad meum per-
ducet cubiulū. placuit Thraſillo ſcæna feralium nu-
ptiarū. nec ſequius aliquid ſuſpicatus. ſed expectatiōe
turbidus: de diei tantū ſpatio: & ueſperæ mora q̄reba
tur. Sed ubi ſol nocti tandē deceſſit & ex īperio Chari
tes adornatus. & nutricis captioſa uigilia decept⁹ irre-
pit cubiculum pronus ſpei: tūc anus de iuſſu dominæ
blādiēs ei. furtim deprōptis calcibus: & oenophoro: q
īmixtum uino ſoporiferum gerebat uenenum: crebris
potionibns: auide: ac ſecure haurientem: mentita do-
minæ tarditatem: quaſi parētem adſideret egrotū: fa-
cile ſepeliuit ad ſomnum. Iamq; eo ad omnes iniurias
expoſito: ac ſupinato: intro uocata Charite: maſculis
animis. impetuq; diro ferme inuadit. ac ſuperſtitit ſi
carium: & inquit. Fidus coniugis mei comes en uena-
tor egregius: en carus maritus: hæc ē illa dextera: quæ
meum ſanguinem fudit. hoc pectus: qđ fraudulētas

OPertas tenebras: Nox accōmodata ē fraudi & furtis tenēbræ nocturnæ uota ſūt amātiū. noctu
tiui cōcubitus & clandeſtina adulteria percoluntur: q̄ interdiu fieri nō licet. Veſte cōtectus: charite
cuius mens & animus nihil aliud q̄ ultionē mariti meditabatur admonet Thraſillū: ut ſolus obte
cto capite cucullione: longa ueſte & ſeruili celatus: hora cōſtituta ad ſe clanculo ueniat. auctor eſt
Suetonius Caium: Caligulā: adulteria noctibus obire ſolitū. capillamento & ueſte longa celatum
Oratius in ſecūdo ſermonū habitū adulteri nocturni: ita deſcribit: Tu cū proiectis īſignibus anulo
æqueſtri romanoq; habitu pro.
dis ex iudice dāma Turpis odo
ratum caput obſcurāte lacerna.
Non ex qđ ſimulas. VIDVA-
tus priuatus. ſolū & ſolitarium
uenire ad ſe noctu hortat̄. PRI
ma uigilia: primis tribus horis
nocturnis. de q̄ttuor uigiliis no
ctis militaribus ante dictū eſt.
SIBIlo cōtentus: amatorū ua-
dēs noctu ad amicā ſubinde ſo-
let ſibilo aduentū ſuū indicare.
OPEriare expectes. IStam di
cticos eſt oſtendit enī p̄ſentē ue
tulam: tāq̄ uelit eā eſſe cōſciam
amoris huiuſce furtiui. CLAV
ſtris adherēs: clauſtritimū dixe
rūt ueteres: eū q clauſtris ianuæ
p̄eſſet. SCOEna: Apparatus &
uelamētū. FERAliū nuptiaꝶ:
ab euētu feraliū dixit: ppea qđ
hæc res futura peſtifera ē & exi-
tialis Thraſillo. NEC ſequius:
deterius peius: nec aliter q̄ au-
diebat: prout loquebat̄ charite
ita credēs: Alibi ſequiorē ſexū
poſuit ꝓ deteriorē & muliebrē.
QVErebatur: exptus loquor:
amatorē maxime torquet expe
ctatio illius horæ quā amica cō
dixit dies una uidetur annus eē
longiſſimus. cōqueritur de mo
ra. & tarditate Crepuſculi ueſp.
tini: optat expetit p̄catur: ut nocteſcat: ut tempus illud aduentet: qđ ſperat futurū mellitiſſimum
omniſq; ueneriæ dulcedinis refertiſſimū. in hāc ferme ſententiā eſt illud Oratii. ut nox longa qui
bus mentit̄ amica. ADORnatus. Veſte cōtectus. Cōcullione celatus. comite uiduatus. CAptio-
ſa. Doloſa. & captionū plena ad capiēdū. ſ. Thraſillū & laqueis feralibus illaqueādū. IRRepit: ſen
ſim clā. latēter: quaſi repēs īgredit̄. PROnus ſpei. pronus ī ſpē archaiſmos ſic enī ueteres loq ſo
lebāt. ut o p̄ſtās aī iuuenis ut infœlix animi. & alia ꝓpe infinita: qđ & in ſupioribus annotauimus.
OENOphoro: Vas uinariū ſignificat̄. cuius & ſupra facta ē mētio. ī tēplo liberi patris. oenopho-
rū ſiſtebat̄ qđ ſignificabat uinū. p id qđ cōtinet id qđ cōtinet̄: auctor diuus Auguſtinus ī ſeptimo
de ciuitate dei Martialis reddidit oenophori pōdera plena ſui. SOporiferū uenenū. Notat medi
camen: quo ſopor cōciliat̄. Cuiq; uis ſomnifica ineſt īmixtū fuiſſe poculis illis: qbus ingurgitatus
Thraſillus facile ſepultus ē ad ſōnū: īter uenena ſoporifera ē opiū. & pleraq; alia: quoꝝ Plinius &
medici meminerūt. De his & Ouidius: ſūt quoq;: q̄ faciūt altos medicamīa ſōnos uinctaq; lethea
lumīa morte p̄mūt. HAVriētē. ebibētē uerbū ē polyſemū. hoc ē multa ſignificās cuius multipli
ces ſignificatiōes grāmatici pcēſent. ASSIderet: ſignificāter locutus. nā q curāt egrotos illiſq; ſp
p̄ſto ſūt adſidere dicūt̄. Oratius ī ſermonibus. aut alius caſus. lecto te affixit hēs q aſſideat. fomēta
patet. medicū roget. uetula mēdacio eludēs fingit iccirco dn̄am diutius remorari ppea q egroto
p̄ri adſideret miniſtraretq;. SVPInato: Vino ſepulti dū ꝓflāt ex pectore ſōnū ſepænūero ſupiati
ſtertūt iacētq;. MAſculis aīs: aīoſitate uirili ſepta. SVpſtitit ſiccariū: ſtetit ſupra ſiccariū. Ita. n. ap
pellat thraſillū mariti charites parricidā. FIDus cōiugi: uerba charites cū irōica īdignatiōe ꝓlata
ad Thraſillū. ſoporifera potiōe ꝓſtratū. EN uenator. q. ſ. maritū meū cōfodit. dū ferā debet inua
dere. ILLA ueſtra: demōſtrātis & tāgētis uerba ſūt. MEVM ſāguinē maritalē: ſāguis. n. mariti:

Clauſtri
timus.
ſequior
ſexus.

Pronus
ſpei.
Oeno-
phorum
in tēplo
liberi.
Opium
ſōnificū.
Polyſe
mus.
Aſſidere
egroto.

ſanguis uxoris eſt. & ut eccleſiaſticũ dogma ꝓdidit: duo ſũt ĩ carne una. AMBAges. Inuolucra & circuitus. MALE placui. ĩpnıciẽ. ſ. atq; exoculationẽ. POEnas ante cedũt: pœna Traſilli futura eſt cæcitas & luminis excecatio. hãc pœnã oculi dormiẽtes: & ob ſõnũ nihil prorſus uidẽtes antecedere elegãter dicũť: & .n. talis erit poſt cæcitatẽ inflictã qualis tũc erat dormiẽs. & ſicut tũc nihil uidebãt oculi Thraſilli ſomno cõniuẽtes: ita mox nihil uidebũt a charite cõfoſſi & lumine orbati. AVſpicãtes. inchoantes. & quodã q̃ſi auſpicio p̃ſagãtes. tenebræ. n. dormiẽtiũ oculoꝝ auſpiciũ faciũt tenebraꝝ cæcitatis.

ambages in meũ concinnauit exitiũ. oculi iſti: quibus male placui. qui quodã modo tamen tã futuras tenebras auſpicãtes uenientes pœnas antecedunt. qeſce ſecurus. beate ſomniare. non ego gladio. non ferro petã abſit: ut ſimili mortis genere cum marito meo coæqueris. uiuo tibi morientur oculi. nec quicquam uidebis niſi dormiens: ſaxo fœliciorem necem inimici tui: quam uitam tuam ſentias. lumen certe non uidebis manu comitis indigebis. Charitẽ non tenebis. nuptiis nõ frueris. nec mortis qete recreaberis. nec uitæ uoluptate lætaberis. ſed incertum ſimulacrũ errabis inter orcũ & ſolem. & diu quæres dexteram: quæ tuas expugnauit pupulas. quodq; eſt in erũna miſerrimũ: neſcies de quo q̃raris. At ego ſepulcrum mei Lepolemi tuo luminum cruore libabo. & ſanctis manibus eius: iſtis oculis parentabo. ſed quid mora temporis dignum cruciatum lucraris & meos forſitan tibi peſtiferos imaginaris amplexus: relictis ſomnolentis tenebris.

PEtã. feriã ꝑcutiã: hinc cornupeta bos dictus. q cornu ferit: Virgi. iã cornupetat. & pedibus q ſpargat harenã: petitiões quoq; proprie dicũť ĩpetus gladiatoꝝ. ut ſuo loco docuimus. COEquæris. ut ſicut ille ferro pemptus iacet. ita tu quoq; ferro obtruncatus oppetas. DOrmiẽs. hõ dormiẽs nihil uidet niſi ĩ ſõniis & ꝑ nocturnas uiſiones. q exoculatus ẽ nihil uidere põt. niſi ĩ ſomnis & dormiẽs. Talẽ uidẽdi uſũ Thraſillo denunciat. INImici tui. Lepolemi. FOEliciorẽ necẽ: Vita exoculati excecatiq; dirior atq; ĩfœlicior ẽ oĩ necẽ. qđ & ſtatius ſenſit ſcribẽs ĩ Thebaide. eiectuſq; die ſors leto durior oĩ: Pli. ĩ. xi. oculos dicit partẽ eẽ corpis p̃cioſiſſimã & q lucis uſu uitã diſtinguãt a morte. Firmicus Maternus exitiũ cæcitatis bono epitheto miſerũ appellat. MAnu comitis. Excecatus ducẽ itineris habet aut baculũ. aut puerũ. hinc ſcitũ illud aſclepiadis philoſophi. q cũ qdã q̃reret qd ei cæcitas attuliſſet rñdit puero ut uno eſſem comitatior: ĩ gẽte cornelia ſcipionũ cognomẽ inheſit ex eo quod Cornelius uicẽ baculi. q ſcipio diciť. ĩpleuit ĩ regẽdo pr̃e luminibus carẽte. uñ ſcipio cognominatus nomẽ poſteris dedit. LAEtaberis: Exornatio rhetorica ẽ Lucio noſtro ꝑquã familiaris: græco uocabulo Iſocolon latino cõpar appellãt. INter ortũ: lego orcũ hoc ĩtellectu: luminibus orbatus errat ĩcertus & dubius utrũ uiuẽtibus an defunctis ſit ãnumerãdus: Nã nec plene uiuus dici põt: cũ careat uſu oculoꝝ. q uitam a morte diſtingũt. nec plene mortuus. cũ ambulet & ſpiret. Sed ĩter orcũ hoc eſt plutonẽ: q Deus ẽ tenebraꝝ. & ſolẽ q Deus ẽ luminis intermedius & q̃ſi ĩ meditullio mortis ac uitæ collocatus uideť. EXpugnauit pupulas. Merito pupullas expugnari dixit. ĩ eo q ꝑ uim lumĩe uiduať: qñ uis optica. i. uiſibilis ꝓprie pupillis ineſt: & adeo abſoluta ſpeculi potẽtia: ut totã imaginẽ reddãt hoĩs. ea cã ẽ. ut pleræq; aues manibus hoĩum oculos potiſſimũ appetãt: qđ effigiẽ ſuã ĩ pupillis cernẽtes uelut ad cognata deſideria ſua tendũt. IN erũna miſerrimũ. cum oĩs erũna hoĩ miſera ſit. Illud miſerrimũ cõtingit cũ erũnæ ignorat auctorẽ. & de quo q̃ri poſſit nõ hẽt: uideť. n. fomẽtũ eẽ calamitatis ſcire de quo q̃raris: nouiſſe auctorẽ iniuriaꝝ. cui parẽ gratiã poſſis rependere. hoc itaq; miſerrimũ erit Thraſillo ꝙ exoculatus orbatuſq; luminibus neſciet de quo q̃ri poſſit.

LIBAbo: potes legere litabo. ꝑ eo qđ ẽ expiabo. placaboq; tali ſacrificio. MANIbus. aĩæ maritali: Manes dici aĩas defunctoꝝ ſciũt oẽs. & frequẽter annotauĩ. lex Cicerõis hæc ẽ. Mãus deos colunto pluto ſũmanus dictus. q̃ſi ſũmus maniũ. & deus. PArẽtabo. ſacrificabo. M. Tullius ĩ orõne ꝓ Flacco litemus igiť lentulo. parẽtemus Cetego. reuocemus eiectos. parẽtare ꝓprie ẽ parentibus defunctis iuſta celebrare & ſacra facere ad ſepulchꝝ. qđ ĩdicat Idẽ. M. Tullius ĩ pr̃ia philippica. his uerbis ut cuius ſepulchrũ nuſq̃ extet ubi parẽteť eĩ publice ſuppliceť. Fabius maximus ſeruilianus põtifex negat oporteť atro die parẽtare. qa tũc quoq; ianũ iouẽq; p̃fari neceſſe ẽ: quos noĩari atro die nõ oportet. nũc ait charite oculos Thraſilli futuros ꝓ uictima & ſacrificio parẽtatiõis manibus lepolẽi. parẽtalia ſacrificia ſũt mortuoꝝ. q̃ ꝓprie mãibus patẽtũ exhibẽť. Idẽ. M. Tullius q̃riť ĩ philippicis parẽtalia ĩ honorẽ cæſaris defuncti cũ ſupplicatiõibus miſceri. Annua parẽtatio dr̃ ſacrificiũ: qđ quot ãnis fit ĩ honorẽ mortuoꝝ. Macrobius & cato tradũt larẽtiã annuæ parẽtationis honore dignatã. LVcraris: q̃ſi lucrũ ſit dilatio cruciatus. IMAginaris: Dormiẽdo. ſ. & ſomniãdo.

Petere ferire.
Cornupeta.
Petitiones.
Cæcitas durior morte.
Puero uno comitatior
Scipio baculus.
Iſocolon
Manes deos colunto.
Sũmãus
Parẽtare
Parentalia.
Parentatio ãnua

AD aliā calīginē.Caligo una eſt ſopiti hoīs & dormientis.Caligo alteta ē excēcati.uerū hæc po
ſterior cū pœna:& cruciabilitate. VAcuā:Oculis carentē.& prorſus exoculatā. VINdictā.Inter
Dialytō. fecti lepolemi.ꝑ Dialyton hæc dicūť:qđ ſchema haud minimū eſt orōnis honeſtamētū. ERVM
nas cōputa.fiat īqt cōputatio erūnaꝝ utrū maiores illæ ſint quas tu mihi irrogaſti dū īterficis ma.
ritū:an iſtæ quas excecatus patieris.uel hoc dicit.cōputa erūnas quas.ſ.multiiugas una excecatio.
ne ſuſtinebis. SIC:Per execationē. ILLVminarūt Thalamos:faces accenſas in nuptiis adhiberi
ſatis notum & ſuo loco affatim
explicatū. Igitur cū alioꝝ feſti.
uitate cōiugali faces ſplendore
thalamos illuminent. In thala.
mo Thraſilli faces fulgebūt te
nebroſæ ꝑpea ꝙ oia caligabūt
noteſcēt obtenebrabuntur:ocu
lis effoſis:extīctiſqꝫ luminibus.

ad aliam penalem euigila caliginem. attolle uacuam
faciem.uindictam recognoſce.infortunium intellige:
erumnas computa ſic pudice mulieri tui placuere ocu
li ſic faces nuptiales tuos illuminarūt thalamos.ultri⸗
ces habebis ꝓnubas: & orbitatē comitem & perpetuæ
cōſciētiæ ſtimulū. Ad hunc modū uaticinata mulier:
acu crinali capite deprompta. Thraſilli cōuulnerat to⸗
ta lumīa:eūqꝫ ꝓrſus exoculatū relinquēs:dum dolore
neſcio crapulam cum ſomno: diſcutit: arepto nudo
gladio: quo ſe Lepolemus ſolebat incingere: per me⸗
diam ciuitatē curſu furioſo proripit ſe: proculdubio
neſcio quod ſcelus geſtiens circa monumentū mariti

Pronu⸗ bæ. VLTRIces ꝓnubas:Pronubæ
ꝙ̄ i obſeqo ſūt nubētis ut docet
Donatus ī cōmētario ſeptimo
Eneidos ꝙ̄ nubentes domū ma
riti deducūt ac comitātur.qua ī
re illud obſeruabať apud uete.
Pronu res.ut ꝓnubæ illæ adhiberēť:ꝙ̄
ba mo ſemel tātū nupſiſſent boni.ſ.au
nogama ſpicii cā:ut ſingulare ꝑſeuerarét
Iuno ꝓ matrimonium. Nouā nuptam
nuba. nihil minus ꝙ̄ pulchrior pronu
Para ba decet:ut inqt feſtiuiter ſidonius.Iuno īter deas ꝓnuba dicitur:ꝙ̄ ꝑeſt maritalibus thoris cui uin
nymph⁹. cla iugalia curæ:paranymphi & paranymphæ græco uocabulo latinis uſitatiſſimo nūcupātur pro
Para nubi & ꝓnubæ:cōmētator Decretoꝝ canonicoꝝ inſulſe & pueriliter paranymphas expoſuit pro
nympha ancillas quaſi parātes lymphā cū a παρακαιρυμφι.i.ſpōſa paranymphus deducať:ſpōſus & ſpon
Error cō ſa a paranymphis offerūtur:cū benedicēdi ſunt a ſacerdote.paranymphi e cubiculo geniali diſce.
mentato dūt poſt introitū ſponſi & ſpōſæ ut tradit Auguſtinus in.vi.cū igitur ꝓnubæ fœlices adhiberi de.
ris decre beāt:ut fortunata ſint matrimonia ait ultrices futuras pronubas ī nuptiis Traſilli:ut doceat infœli
torum. ces erūnoſaſqꝫ futuras.ultrices enī ſunt ꝙ̄ puniunt nocētes: & pro diris ſiue furiis accipi uidentur.
Vltrices apud Virgiliū in.vii.æneidos cōnubiū lauiniæ ſanguinolentū futurū ſpondens iuno ita ſecū mu
ſitat.Sanguine Troiano & rutulo dotabere uirgo.& bellona manet te ꝓnuba.Conſimiliter apud
Ouidium. phyllis oſtendere uolens infortunatum fuiſſe ſuum cum demophonte cōiugiū inquit
pronuba Tiſiphone thalamis ululauit in illis. ORBItatē:Orbitas cæci hoīs comes eſt perennis.

CONſcientiæ ſtimulū:Inter atroces pœnas.quibus mortales torquētur nimirū atrociſſimus eſt
ſtimulus cōſcientiæ:qui occulto flagello lancinat hoīem interiorē:hoc eſt animū: qui ſurdo uer⸗
bere ſontes cædit. habet ut inquit elegātiſſime pacatus panegyriſta neſcio quos internos mēs ſce
Cōſcien lerata carnifices.aut ipſa ſibi carnifex cōſcientia eſt.M.Tullius ī oratione pro Roſcio amerino.Itē
tia carni in oratione cōtra Piſonē.docet ſuā cuiqꝫ ſcelerato domeſticā furiā eſſe cōſcientiā.Sua inqt quēqꝫ
fex. fraus ſuū facinus.ſuū ſcelus.ſua audacia de ſanitate ac mente deturbat: hæ ſunt īpioꝝ furiæ:hæ flā
Crinalis mæ.hæ faces. græci dicūt.οι κεια σ υμειδησισ τιμι βελει πληττει τηνψυχην.i.ſua cuiqꝫ con.
acus. ſcientia.quodā quaſi iaculo ꝑcutit animā.hic ergo ſtimulus conſcientiæ:ꝙ̄ ut ueteres dixere.loco
Calami mille teſtiū eſt.qua iudice nemo nocēs abſoluitur:erit indiuulſus comes ſcelerati Thraſilli: eiuſqꝫ
ſtrum. interiora lancinabit.fodicabit diuellet cōtinenter ac perenniter. ACV crinali.ut crinale aurū crī
cinerarii nales uittæ dicuntur qbus fœminæ utuntur ad crines uinciendos.ita crinalis acus ad cultū capitis
Ciniflo adhibetur.ut in ſtatione ſit coma:nec ſint ſine lege capilli.Calamiſtrū acus eſt maior.ꝙ̄ calefacta ī
nes. cinere capillos torquet & ornat cuius miniſtri a cinere cinerarii & cinifiones appellati. A calami
Calami ſtro dicti calamiſtrati: & coma calamiſtrata:quā.M.Tullius.Gabinio effœminato adprobrauit.ē
ſtratus. & diſcerniculū.acus matronalis a diſcernēdo dictū:qm̄ eo diſcernitur capillus.& diſcrimen capi⸗
Diſcerni tis cōponitur:ita enī dicitur diuortiū diſtinctioqꝫ capillicii in fronte:Ouidius cōpoſitū diſcrimen
culum. erit diſcrimina lauda.Item longa probat facies capitis diſcrimina puri. diuus Hieronymus hoc di
diſcrimē ſcerniculū quo diſcrimē ornatur elegāti ſcitoqꝫ uocabulo diſcriminalē acum appellat: q ſcribens
Diſcrimi cōtra ruffinū qđ annotatu cognituqꝫ dignū eſt.ſic ait fecerunt hoc & fuluia in Ciceronē. & hero
nali acu dias in Ioannē.qa ueritatē nō poterāt audire. & linguā ueriloquā diſcriminali acu confodiebāt.
confoſſa EXoculatum:Luminibus orbatum excæcatūqꝫ. NEſcio:Caſus eſt dandi:ut exponas neſcio ſci.
lingua licet Thraſillo pro ignoranti neſcientiqꝫ a quo ſit hoc paſſus: quid ſi iunctim legas dolore neſcio
Cicerōis ut ſit ſeptimus caſus & epithetō doloris atqꝫ ita interpreteris.Dolore neſcio ꝑ ignorato.& latente

Nãq; apud priſcos neſcius dicitur tã is q neſcitur q̃ qui neſcit. ſicut & ignarus nõ tãtũ qui ignorat q̃ qui ignoraẽ.auctores Gellius.Seruius.Cæteri.ſic Virgilius paſtor agẽs telis liquitq; uolatile ferrum neſcius. Vbi paſtor neſcius ſignificatur:qui neſcitur & latet. CONtendit:Pergit. NVDAtis ædibus:Domo uacua relicta:dũ ſtudio uiſendi oẽs egredimur. MVtuo:Viciſſim & mutua adhortatione. CAPulum:Modo ſepulchrũ.& monumẽtũ:alias ꝓ manubrio gladii accipiẽ.alias ꝓ pheretro ſiue ſandapila. unde capulares dicti ſenes ſup quo copioſius ſuo loco diximus. PROpter: Iuxta prope.

Neſcius

Capulus

cõtendis. At nos & omnis populus nudatis totis ædibus ſtudioſe cõſequimur.hortati mutuo.ferrum ueſanis extorquere manibus. ſed Charite capulũ capit Lepolemi:propter aſſiſtens: gladioq; fulgenti ſingulos abigens: ubi fletus uberes & lamẽtationes uarias cunctorũ intuetur. Abiicite inqt importunas lachrymas: abiicite luctum meis uirtutibus alienum.uindicaui in mei mariti cruentũ pemptorẽ.pũita ſum funeſtũ mearũ nuptiarũ pdonẽ.iã tẽpus eſt. ut iſto gladio deorſus ad meũ Lepolemũ uiã quærã.& enarratis ordĩe ſingulis:quæ ſibi p ſomniũ nũciauerat maritus: quoq; aſtu Thraſillum inductum petiſſet:ferro ſub papillã dexteram tranſacto:cõcorruit.& in ſuo ſibi peruoluta ſanguine:poſtremo balbutiens incerto ſermone perflauit animam uirilem. Tunc propere familiares miſere Charites:accuratiſſime corpꝰ ablutũ. mũita ſepultura

VINdicaui in peremptorẽ: Dulciſſimũ ẽ homini leſo & potiſſimũ fœminæ reponere ultionẽ & uĩdicare iniuriã iuxta ſatyrographi ſententiã ſic ſcribẽtis at uindicta bonũ uita iucũdius ipa.Conſimile ẽ illud Virgilianũ ulta uirũ pœnas inimico a fratre rœcepi. PVNIta ſũ:Puniui archaiſmos eſt.Nãq; apud antiquos id quoq; habitũ eſt in oratiõe faciẽda elegãtiæ genus:ut ꝓ uerbis agẽtibus uerba patiẽdi ponerẽt. & hæc inter ſe mutuo inuerterent.ut munerор ꝓ munero.fabricor ꝓ fabrico.palpatur pro palpat bellãtur pro bellãt & alia id genus ſexcẽta inter q̃ eſt punior pro punio. & punitus ſum pro puniui. M. Tullius neq; ad eius q punitur aliquem.aut uerbis caſtigat ſed ad rei publicæ utilitatẽ referri. ISTO gladio:Diciẽ a græcis ꝓuerbiũ τἀτρία εἰσ θαρατορ.ξίφοσ,βρωχοσ:κώμιορ.i.tria ad mortẽ inferendã pſto ſunt.gladius laqueus uenenũ. GEſtiens.ſ.charite appetẽs geſtuq; demõſtrans ſcelus quoddã inexpiabile qđ moliebaẽ.Quod poſt exoculatũ thraſillum.ipſa ſecũ aĩo deſtinauerat.uel geſtiẽs expone exultans & lætabunda ob facinus patratũ. DEORſus:Ad manes ad inferos ad infernas regiones.ubi erat Domiciliũ defuncti mariti. QVOq; aſtu:Qua aſtutia calliditate uaframẽto. INductũ:Deceptũ & fallaciis circũuentũ.M.Tullius in Piſonẽ.hic ĩ fraudẽ hoĩes ĩpulit.hic eos qbus erat ignotus decepit.feſellit induxit.hẽt hoc uerbũ inducere aliũ quoq; ſignificatũ eruditũ ſed infrequentẽ quo accipiẽ pro delere cãcellare liturare. Vlpianus iuriſcõſultus titulo de his q̃ in teſtamẽto delentur cãcellauerat qs teſtamẽtũ.uel induxerat.Itẽ ſi noĩa oĩa induxerit ut ꝓponitur.Itẽ q̃ in teſtamẽto legi poſſunt ea incõſulto deleta & inducta nihilominus ualent cõſulto nõ ualent.hinc ĩductio quoq; deriuaẽ ꝓ abolitione & litura. SVB papillã dextrã:Letifer ille locus.Conſimili gñe mortis ultroneæ occubuit corruitq; Lucretia:q̃ ĩpatiẽs uiolatæ a Sexto Tarqnio pudicitiæ cultrũ ĩ corde defixit:prolapſaq; in uulnus moribunda cecidit. IN ſuo ſibi:Parelcon ẽ.ſic ueteres loqui ſolebãt Terẽtius ſuo ſibi gladio hũc iugulo. INCERto ſermone:Talis eſt ſermo moriẽtis.incertus.ſ.imperfectus inexplicabilis. PER efflauere:Corrigẽdũ eſt pflauit:qđ eſt efflauit:exhalauit aĩam tãq̃ aĩa ſit halitus & ſpũs.ſup quo in prĩo cõmẽtario Tuſculanarũ copioſiſſime. ANImã uirilem:Ab effectu uirilẽ dixit.uiroꝝ enĩ & qdẽ fortiũ ẽ.ſibi mortẽ ferro cõſciſcere.Martialis.Romanã mortẽ hãc appellat tãq̃ Romanoꝝ peculiare fuerit aiunt uiri fortiſſimi eẽ ſemet occidere:cõtra Ioſippus ignauiſſimi opinaẽ. Nã & gubernator timidiſſimus exiſtimaẽ.q tẽpeſtatẽ metuens ante uim turbinis nauẽ ſpõte ſubmergit. Quin etiã ꝓpria manu perire a cõmuni oĩum aĩaliũ natura diſcrepat.Nullũ enĩ eſt aĩal qđ ex induſtria.uel p ſe moriatur:ſi qdẽ naturæ lex ualidiſſima: ut uelint uiuere:in oĩbus ſita eſt: Adde q deus indigne fert cũ donũ eius homo deſpiciat.donũ aũt dei uita eſt.q animã ĩmortalẽ ĩ corporibus mortalibus collocauit.Siqs depoſitũ hoĩs male tractauerit peſſimus ſtatim ac pfidioſus habebiẽ.Si dei depoſitũ ex ꝓprio corpore qs eiecerit. Eũ ſe latuiſſe quẽ leſerit exiſtimabit? Seruos fugitiuos ulciſci iuſtũ crediẽ. quãuis nequã dños fugerint.deũ uero fugientes optimũ dñm ĩpie facere nõ uidebũtur. Deniq; ſi qs ſe occiderit apud iudeos.uſq; ad ſolis occaſum inſepultus abiicebatur.apud alios dextræ abſcindebantur eiuſmodi mortuoꝝ.q̃ ĩ ipſos armatæ ſunt.quoniã ut corpus ab anima.Ita manũ a corpore alienã eẽ exiſtiarẽt. CORpus ablatũ:Ex ritu priſcoꝝ apud quos cadauera abluebãtur:& ungebãtur.Ennius.Tarquinii corpus bona fœmĩa lauit & unxit. Virgilius quoq; uetuſtũ morẽ expſſit illis uerſibus pars calidos latices:&

Punita ſum puniui.

Mũeror. Munero

Prouerbiũ tria ad mortem gladius laqueus uenenũ.

Inductus inducere liturare. Cãcellaẽ inductio

Nex Lucretiæ.

Nefas ſe ipſum occidere.

Naturæ lex ut uiuere uelimus.

Depoſitum dei.

Dextra abſcinditur ei q ſe necat.

Abluere cadauer.

ibidem marito ꝑpetuã coniugẽ reddidere. Thraſillus uero cognitis omnibus neqens idoneũ exitiũ præſenti clade reddere. certuſq; tanto facinori nec gladiũ ſuffi cere. ſponte delatus ibidem ad ſepulcrũ. Vltronea uo bis infeſti manes en adeſt uictima: ſæpe clamitans: ualuis ſup ſeſe diligenter obſeratis: inedia ſtatuit elidere ſua ſentẽtia damnatũ ſpiritũ. Hic ille lõgo trahẽs ſpiritu. & nõnunq̃ illachrymãs: grauiter affectis ruſticis annũciabat. Tũc illi mutati domini nouitatẽ metuentes: & infortuniũ domus herilis altius miſerãtes: fugæ ſe comparãt: ſed equoꝝ magiſter: qui me curandũ magna ille qdẽ cõmendatione ſuſcepat: qcqd ĩ caſula ꝓcioſum cõditũ ſeruabat: meo atq; alioꝝ iumẽtorum dorſo repoſitũ abſportãs: ſedes priſtinas deſerit. gerebamus ĩfantulos. & mulieres: gerebamus: pullos. paſſeres edos. catellos & qcqd ĩfirmo gradu fugã morabat̃ noſtris quoq; pedibus ãbulabat. nec me põdus ſarcĩæ q̃q̃ enormis urgebat: quippe gaudiali fuga deteſtabilem illum exectorem uirilitatis meæ relinquẽtem: Siluoſi montis aſperum permenſi iugum rurſuſque repoſita camporum ad ſpacia peruecti: iam ueſpera ſemitam tenebrãte: peruenimus ad quoddã caſtellum frequens & opulens: unde nos incolæ nocturna: immo uero matutina etiam prohibebant egreſſione. lupos enim numeroſos: grandes: & uaſtis corporibus

ahena undantia flãmis expediũt. corpuſq; lauãt frigentis & ungunt: lauare cadauera ꝓximis cõcedebatur. Anna maroniana infit date uulnera lympis abluam. IBIdem: In eodẽ ſepulchro conſepultam una cũ marito ſignificat. ut ſicut uiuentes fuerũt mutua cõcordia copulati. ita & defuncti ſimul quieſcerẽt Cleopatra cũ Antonio in eodẽ ſepulchro cõcludi uoluit. NEqueas: Non ualeas: AD ſepulchrũ: Lepolemi. ſ. & charites. VLtronea: Spontanea ultro adueniens. INFESTI manes: Caſus uocandi: quẽ & ſalutatoriũ ueteres dixere. alloquitur enĩ manes. i. aĩas lepolemi & charites. quos infeſtos quaſi hoſtiles inimicos ĩfenſos merito nũcupat. infeſtus dicitur inimicus qui malum ĩfert cuipiã. & cõtra cui alter infeſtus eſt. cui aliunde ĩpendet malũ. is quoq; infeſtus appellatur. INEdia: Cibi abſtinẽtia. ut ſupra dictũ eſt. ELIdere: Excludere eiicere: Plautus in rudente iubeo oculos elidere.

Infeſtis.

Elidere.

SVA ſententia dãnatũ: Nulla uidetur iuſtior eſſe damnatio. q̃ qua homo ſemet dãnat. & ſua ſententia dignũ cenſet punitione. nã ut inqt Ambroſius in epiſtola ad ſimplicianũ. Quid tam rarũ. q̃ ut inuenias uirũ q ſe ipſum coarguat. & peccatum cõdemnet ſuũ. HIC: Hæc. ILle: Scilicet enarrator fabulæ. qui hæc ad paſtoꝛ̃s & cõſeruos enũciauerat. LONgo ſpiritu: Q đ anhelantis exanimati merentis eſt. EQVOrũ magiſter: Hũc ſupra appellauit armentariũ eqſionẽ. euocato inqt armentario equiſone magna cũ præfatione deducẽdus aſſignor. a Luciano dicitur. ρομευσ τῶρ ιππωρ.

AMBVlabat: Feſtiuiter dictũ ea iumentoꝝ pedibus ambulare q̃ a iumentis gerebantur. dici elegãter poſſet equiſeſſorẽ ambulare pedibus equinis. Qui in lectica geſtatur ambulare pedibus lecticarioꝝ. FVgere cõparant: Purior lectio fugæ ſe cõparãt. DOmini nouitatem: Cum omnis ſeruitus miſera ſit illud miſerrimũ eſt. a bono domino ad deteriorẽ ĩprobiorẽq; tranſire Dignitas domini ſeruitutẽ facit tolerabilem. plerũq; poſterior dominus priore deterior eſt. Quod ſatis docet fabella eſopia quæ tradit Aſinum hortulani faſtidientem dominum: dum cupit nouam ſeruitutem. Ad peiores ſemper traductum optaſſe ut ad priſtinum dominum reuerteretur. Tunc enim ſerui priores dominos ualde deſiderant: ubi experti ſunt ſecundos. Lucianus εγρωσαρ μηκετι μερειρ ερ τη δουλεια. i. decreuerunt non amplius manere in ſeruitute. DOMVS herilis: Dominicæ hoc eſt heri lepolemi. PONdus ſarcinæ: Lucianus ηχθομηρ̃ μερ φερωρ φορτιορ ορου αληθηρου triſtabar inquit ueri aſini pondus enorme ferens. EXEctorem: Caſtratorem qui ſtatuerat aſinum amatorem emaſculare. PERmenſi iugum: Exuperantes Lucianus. καὶ τηρ ρυκτα οληρ ελθορτεσ οδορ αργαλεαρ. ideſt totã euntes uiam aſperam. SEMItam tenebrante: Obſcurante & tenebris obumbrante. ut nuſq̃ ſemita uiſeretur. Tenebriones dixit antiquitas mendaces & doloſos: qui mendaciis & aſtutiis ſuis quaſdam quaſi tenebras obiiciunt. Alii tenebriones interpretantur luciſugos. quaſi in tenebris deliteſcentes Afranius: Si accuſator & reus erunt tenebriones: uterq; utrũq; uituperator. OPVlens: Opulentum: ſic enim ueteres declinabant: & ops dicebant opulentum: unde e contrario inops. opuleſcere dixit Furius poeta pro opulentum fieri: illo uerſu. Quo magis in patriis poſſint opuleſcere campis: opulentitatem pro opulentia Plautus. Quaſi eius opulentitatem reuereatis. PROHIBEAM: Lego prohibebant: ut ſenſus fiat lucidior nitidiorque:

Poſterior dominus priore peior.

tenebriones.

Ops opulentus.

Opuleſcere.

Opulentitas.

SARcinoſos:

SARcinoſos:Prægraues & carnis ſarcina onuſtos.Ouidius in Priapeis nemo eſt poeta ſarcinoſi Sarcino
or noſtro. INſeſtare regionē:Subintelligendū extrīſecus narrabāt admonebāt.uel aliqd ſimile:ī ſus.
ſeſtare āt dixit ledere uexare q̄ſi īfeſtā & hoſtilē reddere & ut utar uerbo Oratiano inimicare.Co- Infeſtare.
lumella oues ſcabie infeſtātur. VEſana fame:Epithetō famis optimū & ex prōptuario Virgiliāo Inimicaē
deprōptū.ſic.n.in.x.Eneidos ſcriptū eſt:ſuadet.n.ueſana fames. RAbidos:Virgilius ide lupi ceu
raptores atra in nebila quos īproba uentris exegit cæcos rabies.

ſarcinoſos:ac nimia ferocitate ſeuiētes: paſſim rapinis
adſuetos: infeſtare cunctā illā regionem. Iamq; ipſas
uias obſidere: & in modum latronum: prætereuntes
aggredi.immo etiam ueſana fame rabidos. finitimas
expugnare uillas.exitiūq; inertiſſimorū pecudum ipis
iam humanis capitibus īminere. Deniq; ob iter illud.
qua nobis erat cōmeandum: iacere ſemeſa hominum
corpora ſuiſq; uiſceribus nudatis oſſibus cūcta cande
re. ac per hoc nos quoque cautione ſumma uiæ reddi
debere. idq; uel in primis ob ſerenitatē: ut luce clara:
& die iā ꝓuecto.& ſole florido: uitātes undiq; latētes
īnſidias. cum & ipſo lumine diraꝝ beſtiaꝝ repigratur
īpetus.nō laciniatim diſperſo.ſed cuneatī ſtipato cō-
meatu difficultates illas trāſabiremus. Sed neqſſimi
fugitiui ductores illi noſtri cæcæ feſtinatiōis temerita
te: ac metu īcerte īſequutionis:ſpreta ſalubri monitōe
nec expectata luce ꝓxima: circa ferme tertiam uigiliā
noctis:onuſtos nos ad uiam propellūt. Tūc ego metu
ꝑdicti piculi:q̄tum poterā:turbæ medius: & inter con
ſerta iumenta latēter abſconditus clunib⁹ meis ab ag-
greſſionibus ferinis cōſulebā.iāq; me curſu celeri cæte
ros equos antecellentem mirabantur omnes: ſed illa

PEcudū.Exitiū qđ lupi pecudi-
bus inhertibus inferre naturali-
ter ſolēt.id iā hoībus minitabā
tur. lupos āt quoſdā carnibus
humanis ueſci ſolitos multi no
uere & indicat Plinius nī. OB Obiter.
iter illud:Per iter illud ī itinere
illo:Alias obiter aduerbiū ē. &
ſignificat ī trāſcurſu trāſeunter.
& ſimilia. IAcere ſemeſa.ſ.nar
rabāt ꝑdicabāt. CANdere:Al Candere.
bicare & cādida eē.cādere.n.ſi-
gnificat cādidū eē:Alias cādere
ē ardeſcere.& ignitū eē.M.Tul
lius cādēti carbōe adurebat ca-
pillū. Sole florido:Fulgēte ra-
dioſo adoleſcēte:Trāſlatio a flo
ribus.Adoleſcētia ut iqt Boeti-
us ē flos ætatis.id ab arboribus
dictū.quaꝝ fructus flores ante-
cedūt. REpigraē īpetus:Torpe
ſcit hebetaē detineē:pigrare.n. Pigrare.
& ꝓperare iter ſe opponūē.Ac-
cius ī Criſippo. melius pigraſſe
q̄ ꝓperaſſe nefas.īpetus āt lupo
rū & diraꝝ beſtiaꝝ īpo ſolis lu
mie torpeſcere & lāguens fieri
crediē.cū noctu crudeſcat & ex-
citeē.Cato ſcribit canes īterdiu
clauſos eē oportere.ut noctu ui
gilātiores ſint & acriores. LA
ciniatī diſpſo: Sēſus ē cōmoni
ti ſumus.ut ſtipati dēſatiq; iſtar
cunei.nō āt diſpſi diſpalatiq; p lacinias pticulaſq; trāſiremus loca piculoſa:cōmeatus hoc in loco Cōmea
ſignificatur itio multitudinis ſimul euntis: qui dicitur diſperſus laciniatim quando per lacinias tus.
hoc eſt per membra & partes diducitur.Columella in .viii. cum de hinc grex ad locum fuerit per- Laciniatī
ductus.in lacinias colonis diſtribuatur.ubi laciniæ accipiuntur pro particulis.& quaſi fruſtris gre Laciniæ.
gis ouiatici diſcretis:& per diuerſa loca diſtributis.quæ res conducit ualitudini pecoris: ſicut autē
lacinia ſegregatur diſpergiturque:ita cuneus ſtipatur conglobaturque de cuius forma & ſignifica
tu ſuo loco diximus copioſe.De lacinia quoque ueſtis affatim in ſuperioribus græci κρασπεδον
uocant.Vnde ſinus plinio craſpedites dictus.quoniam oppidum id uelut in lacinia erat. ECce fe Craſpe
ſtinationis:Purior lectio eſt ſi legas cæcæ.Nam bono epitheto feſtinatio cæca nominatur cum fe don.
re ſemper improuida ſit.& cecutiens:quam præpoſteram Cyprianus appellat quam Liuius inimi
cā cōſiliis eē tradit & ſane multi feſtinatione periclitātur.e cōtrario cūctatio nomē eſt uirtutis quo Cuncta
bono cenſenē probi imperatores. INcertæ inſecutiōis:Expreſſit morē fugitiuoꝝ:qui ſemper exi tio.
ſtimant a tergo inſecutores adeſſe & metu inſecutionis quæ incerta eſt ſæpe numero in exitium
certū præcipitātur:multi enim metu mortis ruūt in mortē.& dū effugere perniciē ſatagūt ī eā de
labuntur:Nam ferme fugiendo fatum in media fata ruitur. TERtiam uigiliam:Poſt exactam no Fugiēdo
ctem mediam incipit tertia uigilia:de nocturnis uigiliis ſatis ac ſuper in prio cōmentario. PRAE fatum rui
dicti periculi:Qđ nobis caſtellani prædixerāt monentes ut a nocturna egreſſiōe caueremus.ut lu tur ī fatū.
ce clara cōſtipati uiā carperemus ob lupoꝝ īminēs periculū. CONſerta:Cōſtipata cōglobata cō
denſa. AB aggreſſiōibus ferinis:Ne ſcilicet lupiæ aggreſſiōes & īpetus meas clunes īuaderēt īſili Clunes.
rētq;.feræ.n.& truculentiores beſtiæ aggredi ſolēt & impetere a tergo a clunibus mitiora ieītiaq;
aīalia: clunes autē dici poſteriores partes nemo ē qui neſciat:Maſculino & fœminino genere clu
nis uſurpaē:præfecti pōpinarū aues atq; altilia a cluniculis tātū ꝓbāt aſſerētes eos palatū non ha

Ficedula tota edenda.
Clunici qui.

bere qui edunt ſuperiorẽ partẽ auiũ atq; altiliũ:excipiť ſola ficedula:quã totã aiunt comeſſe oportere.a clunibus clunici dici uidenť ea parte morboſi & languentes.Diuus Hieróẏmus i epitaphio fabiolæ.ſic inquit quẽ nudũ & paralyticũ & clunicũ nõ fabiolæ ueſtimenta texerunt:Cypriãus tradit a quibuſdã clunicos uocari eos:qui ſalutari aqua & fide legitima chriſti gratiã cõſecuti ſint.Vnde ãt hoc nomẽ aſſumãt nõ inuenire ſe teſtať:ego inquit clunicũ de euangelio noui & ita uidetur Cyprianus accipere clunicũ pro paralytico illo debili in lecto iacentẽ cuius mentio in euangelio memoratiſſima ẽ.hinc fit ut exiſtimẽ clinicũ magis quã clunicũ eẽ legẽdũ:ut ita dicať paralyticus i lecto cubãs:q græce dicitur κλιpi:uñ clinicus medicus & clinice medicia nomẽ accœperũt.Sed cũ i oĩbus Cypriani Hieróẏmiq; codicibus clunicũ legas nõ clinicũ.potes clunicũ iterpretari paralyticũ& ſideratũ & lãguẽtẽ.ex eo ꝗ iſirmus clunibus i lecto cubet cũ pedibus neq̃at iſiſtere.apud pliniũ lego clunicis medeť.i hoc ſignificatu.quãuis qdã corrigãt clinicis eodẽ tñ ſenſu:ut ad egrotos referať.

Clinicus qui. Clinice medicia.

pernicitas non erat alachritatis meæ: ſed formidinis indiciũ. Deniq; mecũ ipe reputabã. pegaſum inclytũ illũ metu magis uolaticũ fuiſſe ac per hoc merito pinnatũ ꝓditum:dum in altum & aduſq; cælũ ſubſilit ac reſultat: formidãs ſcilicet igniferæ morſum chimeræ. Nam et illi paſtores:qui nos agebant:in ſpeciem prælii manus obarmauerant:hic lãceam: ille uenabulum: alius gerebat ſpicula: fuſtem alius. ſed & ſaxa: quæ

Metus ſtrenuus.

PERnicitas:In hãc ſententiã eſt illud Maronis pedibus timor addidit alas apud Curtiũ optimo epitheto metus ſtrenuus appellatur.quaſi ſtrenuitatis.hoc eſt pernicitatis uelocitatiſq; magiſter.

Pegaſus Bellerophontes.

VOlaticũ fuiſſe:Feſtiuiter ludens ait pegaſum non tam pinnatum prodi ex eo ꝗ alas haberet q̃ ꝗ ex metu chimeræ factus ſit uolaticus.timor enim alatos facit & pernices.De pegaſo pinnato alato uolatico equo ſupra diximus illud adde:quod fulgentius libro tertio mythologiaꝝ pegaſum interpretatur.quaſi pegaſeon ideſt fontem æternum:bellerophonta uero quaſi βουληφοροpτά quod nos latine ſapientiæ conſiliatorem dicere poſſumus.ſapientia autem bonæ cõſultatõis æternus fons eſt.ideo pennatum pegaſum figurari quia uniuerſam mundi naturam celeri cogitationũ theoria illuſtrat.ideo & muſarum fontem ungula ſua rupiſſe.quoniã ſapientia dat muſis fontem ob hanc rem etiam ſanguine gorgonio naſci.Gorgon enim pro tempore ponitur.hæc fulgentii iterpretamenta neq; affirmare neq; refellere in animo eſt.Vnum illud non præteribo fulgentium mihi uideri inter proletarios minutoſq; ſcriptores magis quam inter claſſicos enumerandum.ſed cum nullus tam malus ſit liber.qui non aliqua exparte prodeſſe poſſit omnia legenda cenſemus.& quæ bona ſunt excerpenda.Faciamus quod Virgilius qui aurum ſe colligere dicebat ex ſtercore Enniano:faciamus quod apiculæ quæ ex prato florulentã paucos decerpunt flores ad mellificium Cæteris præteritis.Nõ probo in fulgentio characterẽ.ut pote affectatũ nimis & ob id putidulũ.non probo eruditionẽ peride atq; parũ cõducibilẽ parũq; apud eruditos plauſibilẽ: quædã tñ in eo ſunt uel ob hoc legẽda ut agnoſcantur:quædã nõ tã uera quã feſtiua.laudo ſcriptoris igenium q pro uirili parte cõtendit uelamenta fabulaꝝ reuelare.& arcana myſterioꝝ poeticoꝝ reſerare.Cæteꝝ cũ meũ ſit nulli neq; priſcoꝝ neq; recentioꝝ detrahere.ſi genuino dente cupiã núc fortaſſe uideor mordere fulgẽtiũ:ille ſciat me ſcriptoris illius uolumina.cuius nõ nũquam utor teſtimonio excutere nolle de manibus adoleſcentium.ſed oſtendere uelle alios eſſe potiores:in quoꝝ lectiõe utilius oĩa inſũmi poſſit cũ fulgentius unus ſit ex his auctoribus.q a limine tm̃ ſũt ſalutãdi.

Gorgon. Aurum ex ennii ſtercore. Nõ ſatis probus ſcriptor fulgentius. A limine ſalutãdus

Amoris tres modi. Chimera

IGNIferæ chimeræ:Fulgentius chimerã q̃ſi κυμεpωτop ideſt amoris fluctuationẽ interpretatur.ideoq; tricipitẽ pingi.qa amoris tres modi ſint hoc eſt incipere pficere finire.primam partem leonis.qa amor nouiter ueniens ut leo feraliter inuadit.at uero capra.quæ i medio pĩgiť pfectio libidinis ſignificať.ꝗ huius generis aial.ſit i libidinẽ ualde ꝓcliuũ.Draco ãt poſtremã partẽ obtinet.qa poſt pfectionẽ ſubſeqtur uulnus penitẽtiæ:uenenũq; peccati.Chimerã poetæ ita deſcribũt prima leo poſtrema draco media ipſa chimera.hiſtorici chimerã tradũt eſſe mõtem i lycia flagrãtẽ.& qdẽ diebus ac noctibus imortali flãma hic optio epitheto ignifera nũcupata & Maro cecinit flãmis armata chimera.i cacumine chimeræ erãt leones in medio paſcua capreaꝝ.ima mõtis ſerpẽtibus plẽa.bellerophõtes hũc mõtẽ excoluiſſe ferť habitabileq; feciſſe uñ dictus chimerã occidiſſe. SVBſilit:Surſũ ſalit ſupra annotauimus ex higini auctoritate pegaſum ad cœlũ ſubuolaſſe. & mox iter ſidera ab ioue cõſtitutũ.

Spicula. Spiculatores.

SPIcula:Tela ſũt miſſilia.q̃ & pila nominãtur.de quibus Vegetius hæc ſcribit.itẽ bia miſſillia unũ maius ferro triãgulo unciaꝝ nouẽ haſtile pedũ qnq; & ſemis qd pilũ uocabãt.núc ſpiculũ diciť ad cuius ictũ exercebãť pcipue milites.qd arte & uirtute directũ ſcutatos pedites & loricatos eqtes ſæpe trãſuerberat.hactenus Vegetius.Ab hoc genere telorum ſpiculatores dicti.q cũ ſpiculis pſto ſũt pricipibus.eorũq; corpora tutãtur. Cor. Tacitus obuius i palatio Iulius atticus ſpiculator cruẽtũ gladiũ oſtẽtãs occiſũ a ſe othonẽ exclamauit. mendũ iole uit i codicibus Taciti ipſis nã ꝓ ſpiculator paſſim legiť ſpeculator.minutulus qdẽ unius literæ error

ſed ſenſū intellectūq̧ cõturbãs: alias ſpicula dicunt cupides ſagittaꝝ: in apibus quoq̧ aculeos uocant ſpicula Virgilius & Columella. inde uerbū plinianū ſpiculare qđ ſignificat exacuere: & inſtar ſpiculi acuminare in.xi. ait telū uero pſodiendo tergori quo ſpiculauit ingenio. SAlebroſa: Aſpdine ſaxoꝝ & ſalebris referta. SEmita. M. Varro ſemitã interptať. qſi ſemiter anguſta eni eſt. PRAEter tubã: Quæ.ſ. bellicū caneret faceretq̧ illud Maronianū. At tuba terribilē ſonitū procul ære canoro increpuit. SVdes: Maro ſudibus ue puſtis. tela ſunt paganorū ut notū ſat ē: metaphoricos dixit Satyricus cernis erectas in terga ſudes. NE qſq̃: Corrige ne qcq̃. græci τοαυτο uocant qñ idē bis dř. iūctim.n. poſuit neqcq̃ & fruſtra ſicut ēt: ergo igr copulat. nãq̧ hæc repeticio dictionū idē ſignificãtiū ornat idētidē orōnē. ut oſtēdit Gellius in.xii. attñ apud Ariſtophanē facetiſſimū comicoꝝ euripides eſchylū inſectať. qđ idē bis dicat. ηκω και κατερχομαι. utrūq̧.n. ſignificat uenio: ſicut μακτρα καί καρδοπος duo uerba ſūt idē ſignificãtia. hoc ē arcã panariã. TImorē pfunctū: Archaiſmos ueteres.n. dixerūt fungi hãc rē. & illa re. Suetonius ſenatoria munera fūgerēť. ſic & potiri cū accuſatiuo quoq̧ iunxerūt. Terētius patria potiť cõmoda. INheſimus laqueos: Trãſlatio a feris. q̃ laqueis inherētes capiūť. ALiorſū graſſãtes: In alia parte ſæuiētes furēteſq̧. ADitū tulere: Ad nos nõ acceſſere. COMparuerãt: Vſi fuerãt. RAti exiſtimãtes eē manū latrocinalē. SAtis agētes reꝝ ſuaꝝ: Anxii curioſi diſcurſãtes ĩ rebus ſuis obeundis: ſatagere ē feſtinare diſtringi diſcurſare ĩ actione reꝝ ſuaꝝ. iungiť cū genitiuo. Terētius is quoq̧ ſuaꝝ reꝝ ſatagit. Domicius afer uenuſte Mãliū ſutã multū ĩ agēdo diſcurſãtē ſaliētē mãus iactãtē. nõ ageř dixit. ſed ſatageř. QVibuſuis: Qualibuſcūq̧. AD tutelæ pſidia: Cães uillaticos & paſtorales ſignat q uillã & pecora cuſtodiūt: q iniurias hominū ferarūq̧ ppellūt. FVErãt alūnati: Aluerãt. educauerãt: nutricauerãt. Alūnari.n. alere ē. & enutrire. IVbilationibus: ut qritare urbanoꝝ ē. ſic iubilare ruſticoꝝ. auctor. M. Varro. hic iubilatões & iubila dicuť iclamatões & uoces ruſticoꝝ. Calphurnius ĩ bucolicis. & tua merētes expectant iubila tauri: eccleſiaſtici ſcriptores cū uulgo cõcinūt: a quo iubilare accipiť pro exultare: & uoce gaudium oſtētare: qđ pſalmographus pphetes ĩ pſalmis græce hēt. αλαλαξατε τω κυριω. id nři interpretati ſūt iubilate dño. NObis inhortãť. In nos hortãť. & concitant archaiſmos eſt. GEnuinã: Ingenitã natiuã peculiarē. VNdiq̧ lateꝝ: Ab oī latere ab oī pte figurata locutio ē: ſicut ubiq̧ gētiū. ubiq̧ uoluminū p ĩ oibus uolumibus. INſcidere: Diſcidere: dilacerare: diuellere: qdã codices hñt ĩſcēdeř. ut dicat cães ſupra iacētes hoïes ĩſcēdiſſe. ĩſiliiſſeq̧. COMmeatū: Turbã uiatoriã a cõmeãdo cõmeatū elegãter appellat. alias cõmeatus p ãnõa. alias p tēpario abſceſſu accipiť. RVſticãi: Emẽdo ruſticãi alioq ſēſus cõfūdiť & ſtructura Solœciſmo claudicat. COmius: ppe Eminꝰ lõge: aduerbia ſūt cõtrario ſignificatu Lu. comius obliqs & rectis emĩus haſtis. Vnꝰ.ſ. lapis.

Spiculaſ. Idem bis dicere. Mactra. Cardopus. Munus. fungi. Satagere Dictum afri Domitii. Alūnari. Iubilare. Iubilationes. Iubila. Vbiq̧ uoluminū. Cõmeatus. Comius. Cominus.

ſalebroſa ſemita largiter ſubminiſtrabat. erant qui ſudes præacutas attollerent. pleriq̧ tamen ardentibus facibus proterrebant feras: nec quicq̃ præter unicam tubam deerat: quin acies eſſet præliaris. ſed nequicquam fruſtra timorem illum ſatis inanem perfuncti: longe peiores inhæſimus laqueos. Nam lupi forſitan confertæ iuuentutis ſtrepitu: uel certe nimia luce flammarum deterriti. uel ēt alioſum graſſantes: nulli circa nos aditū tulere. ac ne procul ſaltem ulli comparauerant. uillæ uero: quam forte tunc prætëribamus: coloni multitudinem noſtram latrones rati: ſatis agentes rerum ſuarum: eximieq̧ trepidi: canes rabidos: & ĩmanes & quibuſuis lupis: & urſis ſeuiores: quos ad tutelæ pſidia curioſe fuerãt alumnati; iubilationibꝰ ſolitis: & huiuſcemodi uocibꝰ: nobis ĩ hortanť. q pter genuinã ferocitatē tumultu ſuoꝝ exaſperati: circa nos ruūt. & undiq̧ laterū circūfuſi: paſſim ĩſiliūt. & ſine ullo delectu: iumēta ſimul & homines lacerãt. diuq̧ graſſati: pleroſq̧ pſternūt. Cerneres notã hercules memorãdū: q̃ miſerãdū ēt ſpectaculū. canes copioſos ardētibꝰ animis. alios fugiētes arripere. alios ſtantibꝰ ĩherere. quoſdã iacētes ĩſcindere. & p oēm noſtrū cõmeatū morſibꝰ ambulare. Ecce tãto periculo malū maius ĩſeqť: de ſūmis.n. tectis. ac de pximo colle ruſticãi illi ſaxa ſuper nos raptim deuoluūt: ut diſcerneř prſus neqremus: q̃ potiſſimū caueremus cladē: comius canū: an eminus lapidū: quoꝝ quidē unus mulierē q̃ meū dorſū reſidebat: repente percuſſit. quo dolore commota. ſtatim fletu cū clamore ſublato: maritū ſuū paſtorem illum

SVPpetiatū:Auxiliatū inclamat.& ut ſibi piclitanti opē ferat:īplorat. DOmini fidē:Terſior
lectio eſt Deū fidē pro deoꝝ.uſitata.n.exclamatio eſt.ut deoꝝ fidē hoc eſt auxiliū īploremus.
QVIritabat:Altiore uoce clamitabat.Verbū tractū ab his q qrites inuocant.de quo ante di

Quiritaī

ctū eſt.Quiritare āt cū ſit urbanoꝝ:iubilare ruſticoꝝ uideť ακυρωσ.& in ꝓprie qritare poſuiſ
ſe ꝑ iubilare.hic.n.agiť de ruſticanis.& ruſticoꝝ uociferatōes denotāť. QVOD:Lege quid
hæc ē.n.paſtoris illius:cuius uxor ſaxo icta fuerat:uociferatio p interrogationē miſerationēq;
deprōpta. PERteritis:Cōteri
tis.cōculcatis uerba ſunt ſimili
ter deſinētia p figurā q̄ gæce.
diciť ομιοτελευτομ. AT nō
ſpeluncas:Homerus ſignať uo
lēs achillē aīo ferino & īhuma
na crudelitate p̄ditum eē ſic re
fert.γλαυκη Δεσετικτεθαλ
ασσα πετραιτηλιβατοιοτι
τοιμοοσ εστημα πηρησ.i. ce
ruleū mare te genuit aeriæque
rupes:qm̄ tibi mens eſt ferox
& imitis itidē maro noſter par
tionē nutricationēq; feram &
ſceuā criminatus eſt apud quē
ſic loqť dido.Sed duris genuit
te cautibus horrens caucaſus.
hyrcanæq; admorūt ubera Ty
gres. DIcta:Scilicet ſūt. LA
pidū hymber:Sic Virgilius tē

Himber ſaxatilis.

peſtas teloꝝ & ferreus ingruit
hymber.a Solino quoq; dictū
ex nimia affectōe cōpluti nau
tæ hymbre ſaxatili. FIgurata:
Poetaꝝ locutio ē ut docet La
ctātius:qua imbres ferreos di
cūt cū multitudinē teloꝝ ſagit
taꝝ q deſcribunt. PROcella:
Impetus canū graſſātiū. & uis
noīe ꝓcellæ furētis eleganter
exprimiť p trāſlationē decētiſ
ſimā.ſic & a Liuio dr̄ ꝓcella æq̄
ſtiis. CVp̄ſſus:Nomē ē aliqn̄

Cupreſſus ſacra plutoni.

Meta.

ſcdi:aliqn̄ q̄rti ordis.Plinius auctor ē cup̄ſſū Diti hoc ē plutōi ſacrā eē.& ideo funebri ſigno ad
domos pōi ſolitā.unū cup̄ſſi gēus metā uocāt a ſimilitudīe q̄ ī faſtigiū cōuoluta aſpectu metæ
ſpectabilis ē.Ennius regula grāmatices poſthabita rectos cup̄ſſos dicere maluit q̄ rectas:q̄ ita ui
ridior carminis ſōus & uocabilior ē uiſus. CVpidīe:Cupiditate:ab oratio cupido maſ.gn̄e po
niť p cupiditate.cū ait cupido ſordidus aufert.itē ī ſermōibus.At bōa ps hominū decepta cupi
die falſo. PROtelamus:Propulſamus & lōge ꝓpellimus ne.ſ.uos de nobis ſpolia auferatis. Te

Protelamus.

rētius ī phormiōe.ne te iratus ſuis ſæuis dictis ꝓtelet expōit Dōatus ꝓtelet ꝓtrahat p̄ueīat.exa
gitet feſtus pōpeius ꝓtellare īqt ē lōge ꝓpelleř ex græco uidelicet:τηλοθι qđ ſignificat lōge alii a

Protelū.

teloꝝ iactu dici autumāt.ꝓtelare ē ꝓlōgare.ī deuteronomio ſcriptū ē ꝓtelēť dies uřī.i.ꝓlōgēť.
Nonius plures ſignificatus huius uerbi explicat ꝓtelū dr̄.a Lucretio tenoř illo uerſū.undiq; ꝓte
lo plagaꝝ cōtinuato.hoc ē tenore.. PLVrifariā:Pluribus ictibus & p diuerſa corpoꝝ mēbra in
flictis. PROceris:Altis.& ꝓceritate ſublimibus ī īdia.ut īqt Plinius tāta arboꝝ ꝓceritas ē. ut ſa

Vireta. Amœna.

gittaꝝ iactu neq̄ant ſupari. VIretis:Vireta dicūť loca uirētia.& uiriditatis aſpectu iucūda. Vir
gilius deuenere locos lætos & amœna uireta fortunatoꝝ nemoꝝ:ſedeſq; beatas:ubi exponit.
Seruius uireta ꝑ uirētia.Amœna āt dici autumat. q̄ ſolū amorē p̄ſtāt uel q̄ſi amunia hoc ē ſine

Sedulo. Vulnera aquis abluere. Sanguis aq̄ ſiſtiť.

fructu. SEdulo.Inſtāter ac diligēter aduerbiū ē.q̄ſi ſine dolo dcm̄.ut Dōatus docet. AQVAE
rore diluere:Aquis quaſi roratis abluere:Virgilius Mezentium uulneratum inducit uulnus aqs
abluētē.his uerſibus.ex.xi.eneidos.īterea gēitor Tyberini ad flumīs undā uulnera ſiccabat lym
phis corpuſq; leuabat.itē in duodecimo de uulnerato ænea loquēs.iqt fouit ea uulnus lympha
longeuus iapis.Silius quoque ex maroniana emulatōe ſic ſcribit in quinto punicorū.Mulcebat
lympha purgatū ſanguine uulnus:ſcribūt phiſici fluxū ſanguinis:aquæ frigore contineri ac ſiſti.

**ſuppetiatū ciet. At ille domini fidē clamitans. & cruo
rē uxoris abſtergens altius quiritabat. Quod miſeros
homines: & laborioſa uiatores: tā crudelibus animis ī
uaditis: ac pteritis: atq; obruitis? q̄s p̄das munitis: quæ
dāna uīdicatis. at nō ſpeluncas ferarū: uel cautes inco
litis barbarorū: ut humano ſanguine profuſo gaudea
tis. Vix hæc dicta: & ſtatim lapidum congeſtus ceſſa
uit hymber: & infeſtorum canum reuocata conquie
uit ꝓcella. unus illic deniq; de ſummo cupreſſus cacu
mine. At nos inquit: non ueſtrorū ſpoliorū cupidine
latrocinamur: ſed hanc ipſam cladem de ueſtris prote
lamus manibus: iam deniq; pace tranquilla ſecuri po
teſtis incedere. Sic ille. ſed nos plurifariam uulnerati.
reliquam uiam capeſcimus. alius lapidis. alius morſus
uulnera referentes. uniuerſi tamen ſaucii. Aliquanto
deniq; uiæ permenſo ſpatio. peruenimus ad nemus
quoddam proceris arboribus conſcitum: & patētibus
uiretis amœnum. Vbi placuit illis ductoribus noſtris
paululum conquieſcere. corporaque ſua diuerſe la
niata ſedulo recurare. Ergo paſſim proſtrati ſolo: pri
mum fatigatos animos recuperare: ac dehinc uul
neribus medelas uarias adhibere feſtinant. Hic cruo
rem præterfluentis aquæ rore diluere. ille ſpongiis**

MAcidatis:Liquoris infuſiōe madētibus:uocabulū infrequēs minimeq; protritū Plinius ī.xxxii. Macida
refert uulnera & fracturas ſpōgiis utiliſſime foueri:q̄ uulnerū iſlāmatōibus īponunt:nūc ſiccæ nūc tæ ſpōgie
ex aceto inſparſæ.nūc ex uino.nūc ex aqua frigida.ex aqua uero cæleſti poſite ſecta recētia nō pati
unt ītumeſcere.Cū macor pro macie apud priſcos accipiat.qdā macidatas ſpōgias interpretati ſūt Macor.
quaſi aqua expreſſa ſiccatas:quales īponūt his morbis.quos uaporari oporteat.ego ſecus exiſtimo
ut.ſ.macidatæ dicāt quaſi madidatæ hoc ē madore & humoris īfuſione pfuſæ ac madidæ.ſpōgia
.n.ut docet Celſus quocūq; mō
īpoſita eſt dum madet prodeſt.

macidatis:tumores comprimere. Alius faſciolis hiantes uincere plagas. ad iſtum modum ſaluti ſuæ quiſq; conſulebat. Interea quidam ſenex de ſummo colle perſpectat. quem circum: capelle paſcentes opilionem eſſe profecto clamabant. eum rogauit unus e noſtris. haberet ne uenui lacte. uel adhuc liquidum. uel in caſeum recentem inchoatum. At ille diu capite quaſſanti: uos autem īquit de cibo: uel poculo: uel omnino ulla refectione nunc cogitatis: an nulli ſcitis quo loco cōſederitis. & cum dicto: conductis ouiculis conuerſus lōge receſſit: quæ uox eius & fuga: paſtoribus noſtris nō mediocrē pauorē īcuſſit. Ac dū pterriti de loci q̄litate ſciſcitari geſtiūt: nec ē q doceat: ſenex alius magnus ille quidem: grauatus annis: totus in baculū pronus:

PLAgas hiātes:Patētes & uul
neris magnitudine aptas laxaſ
q;.Cor.Celſus in.v.ſi uulnus hi Vulnus.
at inqt. FAſciolis uincire.Cor. hiat.
Celſus faſcia ad uulnus deligan Faſcia ad
dū lintea aptiſſima ē. eaq; lata uulnus.
eē debet. ut ſemel iniecta non
uulnus tantū. ſed paulū utriq;
ēt oras eius comprēdat:& mox
paulo ſic faſcia deliganda eſt ut
& cōtineat.neq; aſtringat.quod
nō cōtinet elabit quod nimis
aſtrictū ē cācro piclitat. hieme
ſepius faſcia circuire debet æſta
te quotiēs neceſſe eſt. Martiāus
faſcias uocat quas alii zōas ſiue Faſceæ
plagas ī quas orbis terræ diſcer zonæ.
nit.faſceati aduerbiū ē qd ſigni Faſceati.
ficat per faſcias. OPIlionē eſſe Lacte.
Vt boues circa paſtorē paſcētes
īdicāt illū eē bubſequā ſiue bubulcū ut equi equiſionē: ita capellæ & oues demōſtrāt & quaſi cla
māt eū eē opilionē cuius diſciplina paſcūt. VEnui lacte:Ideſt haberet ne lac uenale:lacte āt poſi
tū ē p lac ſecundū priſcoꝝ declinationē:q hoc lacte dicebāt.ut refert priſcianus Mox placuit per
apocopē lac proferre plautus in menechmis nec aqua aquæ nec lacte lacti crede mihi uſq̄ ſimilius q̄
hic tui eſt. INchoatū nitidior ſcitiorq; lectio eſt incoactū a cogēdo ſcilicet.ut exponas concretū
coagulatūq;.& enim cogit coagulaturq; lac ad caſeū figurādū:dixit maro:& præſſi copia lactis in
telligi uolens caſeum quem dicimus manu præſſum:cuius Columella mentionē facit in.viii.in pri Caſeus
mo cōmentario enodatus eſt Ciceronis nodus de tyrotarichi patina quod genus abſonii eſſe dixi manu
mus ex caſeo ſalſamētiſq; cōfectū.illud adde patellā tyrotarichā ab apitio celebrari īter edulia ga præſſus.
neata:quā ex quocūq; ſalſo coquēdā ex oleo eē docēs īqt Exoſſabis & cerebella & pulpas piſcium Patella ty
iecuſcula pulloꝝ caſeū mollē excaldatū:hæc oīa calefacies ī patella teres piper liguſticū ad lentū rotaricha
ignē coques ouis crudis obligabis.cuminū minutū aſpges & īſeres.Notādū nō eē iūcti legendū ī
his apitii uerbis piper liguſticū.ut male litterati legūt.ſed ſeiūcti & ſeorſū.ē.n.liguſticū herba hor Liguſticū
tēſis ī gñe cōdimētario a liguria dictū ubi naſcit.Duplex ē ſilueſtre & ſatiuū.qd & ſuauius ē:ſed ſi
ne uiribus.panacē aliq uocāt ī liguriæ ſuæ mōtibus ſerit:auctor plinius.liguſtici ī hoc ſignificatu
frequēs mētio apud apitiū. CApite quaſſāti:Virgilius ille caput quaſſās nō me tua feruida terrēt
dicta ferox. REfectōe:Corpoꝝ noſtroꝝ refectio ē cibus potus lauacꝝ aliaq; hoc gēus fomenta. Refectio.
NVlli ſcitis:Ideſt nō ſcitis.nulli.n.poſitū ē pro nō.ut nullus ſū.locutio ueteribus uſitata.Nullus corporis.
ſū ut expōit Dōatus ī ecyræ cōmētario plus ē q̄ perii.qa cū aliqs periit uel relinqt.uel cadauer eſt. Nullus p
CVM dicto:Cū fine ſermōis.cū uerba illa dixiſſet cōtinuo abſceſſit. SCIſcitari geſtiūt:Inquirere nō.
cupiunt. SEnex alius:Magicæ ſignificantur hoc in loco tranſfigurationes atq; præſtigiæ ne ab ar Nullus ſū
gumento propoſitoq; huiuſce uoluminis recedat.Totum enim hoc opus non aliunde conſtat:q̄
ex magica arte.namq; ſenex hic paulo mox in draconem reformatus uorabit paſtorem. Magnus Grauaſtel
Vel magno natu ſeu ex uel ad magnitudinem corporis eſt referendum uel q primatum tenere lus q.
uidebatur īter paſtores.ſic & longus dicit ſūmatis & opulentus. GRAuatus annis: A plauto gra Rauaſtel
ua ſtellus dicit pgrauatus annis uocabulo p q̄ elegāti a grauitate annoꝝ īclinato.ſic.n.ait in epidi lus q.
co.ſed qs ē hæc muliercula.& ille grauaſtellus q uenit.ſūt tū plautini codices ī qbus nō grauaſtel Rauus
lus legas:ſed rauaſtellus.& ita legit feſtus pōpeius.exponēs rauaſtellos dici homines raui coloris color.
eſt autē rauus color inter flauū & ceſiū.ſic ab oratio raua lupa dicitur:ſic rauiliæ a rauis oculis ap Rauis.
pellatæ.Raui uero dicebant pro raucitate Plautus ſi quid poſcas ad rauim poſcamus prius q̄ quic Bacchul[9]
quam detur. IN baculum pronus:Calfurnius in bucolicis baculum præmat incuruata ſenectus ſenis ex
Ferula cum inter frutices leuiſſima ſit facilem baculorum uſum ſenectuti præbet auctor Plinius. ferula.

LASSum ueſtigiũ:Senile hoc eſt:ut laſſũ lẽtũq; gradũ trahãt ſenes.Plinius enũmerãs ſenectutis
ĩcõmoda ꝑmorit ĩqt uiſus auditus ĩceſſus.apud plautũ ĩ mercatore anus cõmõita ut iret ocius ne
Vbertim queo ĩqt me caſtor tm̃ eſt hoc oneris qđ fero.qđ oneris:annos octoginta & quattuor. VBERtim
Habũtãter.& large aduerbiũ ẽ.cuius ſupra mẽtio quoq; fit. GEnua contingẽs:Merito genua cõ
tingi dixit q̃ ſupplices attigũt ad q̃ mãus tendunt & ut aras adorant q̃ miſericordiæ cõſecrauit an
tiqtas. PER fortunas:Obſecratio ẽ p ea:q̃ nobis cariſſima ſũt.uidelicet p diuerſitas:& geniũ qui
aĩus unius cuiuſq; intelligit: de
geniis & gẽialibus habũde ſuo
loco dictũ ẽ:p geniũ imꝑatoris
ut ſcribit Tertulliãus ĩ apologe
Decrepiti tico deierabãt honoris cã. DE
ſenes uñ. cepto:Videt legẽdũ decrepito.
ut ſit pathos ab ætate ſenili: q̃ ĩ
ualida atq; ĩbecilla ẽ indigaque
alienæ opis. decrepiti dicuntur
ſenes quaſi clamoſi a crepitu.nã
crepaĩ ſonaĩ ẽ clamoſos ãt & q̃
ꝗrulos eẽ ſenes nullus ẽ q neſciat
Alii ĩterp̃tãt decrepitos dici q̃ſi
in dubio uitæ cõſtitutos a cre
pero qđ ſignificat anceps.& du
biũ:unde & crepuſculũ dictum
Crepuſci lux dubia & crepuſci hoĩes no
Lucii. minati q eo tpe erãt nati.ut lu
Subſiſteĩ cii prima luce. SVBſiſtite:Suc
currite ſubuenite opitulamini.
ĩtidẽ in.xi.ĩqt tu meis iã nũc ex
tremis erũnis ſubſiſte. CAnis:
mihi caneſcẽti & ob ſeniũ cani
cie capilloꝝ albicãti. PASSerẽ
incantantẽ:Mõ canẽtem alias ĩ
cantamenta faciẽtẽ. SVBpatet
Modice patet & ſubter frutici
Sepicule. bus cõuelata cõtegit. SEPIcu
Sepiuſcu le:Sæpe aduerbiũ eſt formæ di
le. minutiuæ:dĩ & ſepiuſcule. DE
fectã:Exhauſtã debilitatã ĩbecil
lã.defecti.n.ſũt ſenes uiribus &
robore. SVPpetiari: Auxiliari
& ferre ſuppetias. SVCceſſiõis
meæ:Solet filius patri uł nepos
auo ꝓxĩa ſucceſſiõe ſuccedere:
& optabile ẽ ac prope uotũ uni
cũ ſeni auo nepos heres: hoc ãt
totũ cõmẽticiũ ẽ:qđ ab ſene de
nepote ĩ foueã delapſo explicat
ſed ideo fingit:ut in ꝑniciẽ tra
hat ꝑcipitetq; paſtores. CAniciẽ diſtrahẽtis:In luctu & merore lugẽtibus merẽtibuſq; hoc pecu
Iuuenior liare ẽ:ut cãiciẽ diſtrahãt:comãq; diuellãt:qđ & ante annotauimus. IVuenior:Antiq uſurpãt iu
uenior ꝓ iunior calphurnius ſũ quoq; iuuenior:columella de apibus loquẽs ĩ.x.illi qdẽ ĩcõmodo
qđ iuuẽiori exanimi ſolet accidere. SVperius:Quo.ſ.canes cõcitati pleroſq; lacerauerãt ꝓſtraue
Perconta rãtq;. PERcõtatus:Sciſcitatus exqrẽs.ſi p.o.ſcribit pcõtatus a cõto.pertica exploratoria quo nau
tus. tæ utũt ad loca exquirenda nauibus opportuna.ſi uero pcũctatus ab eo qđ a cũctis perquirat dicit
Index ſa DIgito:Indicẽ digitum ĩtelligere debemus:quo utimur ĩ rebus demõſtrãdis:quẽ & ſalutarẽ uo
lutaris di cant.cuius apud Suetonium facta eſt mentio:quo Craſſus plurimum pollebat in actione forenſi.
gitus. IMpigre:Strenue uelociter. REfecti:Refocillati:recreati. CIentes:Vocantes inclamantes. IV
Accerſi uenem:Qui.ſ.ſenẽ impigre erat comitatus. HOra diutina. CVM diutius deſideraretur nec uſq̃
tores qui cõpareret. ACcerſitorẽ:Euocatorẽ.qui accerſat reuocet.Reducat iuuenẽ pditũ. Accerſitores di
Aduerſi cũt uocatores ab accerſẽdo.Aduerſitores ſũt ſerui:q eũt aduerſũ domĩs cœnãtibus foris.ab aduer
tores. ſũ eũdo deductũ nom̃.apud Plautũ ĩ moſtellaria.ubi ĩducit aduerſitor ſignificatur hic ſeruus. cu

& laſſum trahens ueſtigium:ubertim lachrymãs : per uiam proximat. uiſiſq; nobis cum fletu maximo ſingulorum iuuenum genua contĩgens ſic adorabat ; Per fortunas ueſtroſq; genios ſic ad meæ ſenectutis ſpacia ualidi lætiq; ueniatis: decepto ſeni ſubſiſtite. mecũq; paruulum ab inferis ereptum canis meis reddite. Nepos namq; meus: & itineris huius ſuauis comes:dum forte paſſerem incantantem ſpicule conſectatur arripere: delapſus in proximam foueam : quæ fruticibus imis ſubpatet in extremo iam uitæ conſiſtit periculo. quippe cum de fletu ac uoce ipſius auxilium ſibi ſepicule clamitantis : uiuere illum quidem ſentiam. ſed per corporis ut uidetis mei defectam ualitudinẽ opitulari nequeam. At uobis ætatis & roboris beneficio facile eſt ſuppetiari miſerrimo ſeni.puerumque illum nouiſſimum ſucceſſionis meæ:atque unicam ſtirpem ſoſpitem mihi facere. Sic deprecantis : ſuamq; caniciem diſtrahentis omnes quidem miſeretur.ſed unus præ cæteris:& animo fortior:& ætate iuuenior: & corpore ualidior: quiq; ſolus præter alios incolumis pliũ ſuperius euaſerat:exurgit alte alacer. & percõtat' quonam loci puer ille cecidiſſet:monſtrantem digito non longe frutices horridos : ſenem illũ impigre comitat' : ac dũ pabulo noſtro:ſuaq; cura refecti: ſarcinulis qſq; ſumptis ſuis uiã capeſſunt : clamore primo nominati cientes illum iuuenem frequenter inclamant. mox hora diutina commoti: mittunt e ſuis accerſitorem unũ: qui requiſitum comitem tempeſtiuæ uiæ commonefactũ reduceret. At ille modicũ cõmoratus refert ſeſe:

ius peculia re miniſteriũ ẽ ire ad herũ foris cœnitãtẽ. & cũ domũ reducere ac comitari: Aduerſito ris plautini uerba hæc ſũt. etiã ne apis: callidamãti noſtro aduerſũ uenimus: Terẽtius in adelphis neq; ſeruulo℞ qſq̃ q aduerſum ierãt. cõmẽtator Terẽtianus ait ꝓprie loquutũ Terentiũ eẽ dicen do aduorſũ nã ide iqt aduerſitores dñr mẽdoſi ſũt codices donati: i qb' ꝓ aduerſitores ppetã legit aduerſatores. BVxanti pallore: Pallorẽ buxãtẽ accipe ꝓ pallore maximo buxeiq; coloris: nã qd' pallidiſſimũ dicere uolumus: id buxo cõparamus: qua arbore nihil fere pallidius eſt: in priapeis bu xo pallidior nouaq; cera. cur au tẽ hoies i metu palleſcant cã tra dit ab Ariſtotele in ꝓblematis. οτι εφηφοβουμεροισ τοαι. μα συρτρεχει εισ τηρκαρ. διαρωστε εκλειπειρ εκτωρ αλλωρ μερωρ. Quoniam in quit metuentibus ſanguis con trahit ad cor. ita ut cæteris parti bus deſiat. Cæterũ adhuc queri põt quã ob cãm: Timor ſangui nẽ cõtrahat q pudore diffundi tur. SVpinato: Reclinato & ia centi. COMparere. Apparere: CEco℞: Codices manu ſcripti hñt loco℞. q̃ lectio ẽ mundior nãq; opilio ille de quo ſupra ſa cta mentio ẽ commonefecerat hæc loca eẽ uitãda tãq̃ exitialia nimirũ denotãs inquilinũ loco rũ illo℞ eẽ draconẽ hũc imanẽ q cõſpectus fuerat mãdẽs iuue nẽ paſtorẽ: & ita itelligimus ſe nẽ illũ qui nuſpiã cõparebat reformatũ eẽ in hũc draconẽ magicis pſtigiis: abſumpſiſſeq; hoiem.

Pallor buxans.

buxantiq; pallore trepidus: mira ſuper conſeruo ſuo renunciat. cõſpicatum ſe quippe ſupinato illi. & iam ex maxima parte conſumpto: imanem draconem mã dentem inſiſtere. nec ullum uſquam miſerrimum ſe nem comparare illum. Qua re cognita: & cum paſto ris ſermone collata: qui eum prorſus hunc illũ nec ali um loco℞ inquilinũ preminabat peſtilenti deſerta re gione: ueiociori ſe fuga proripiunt. noſq; pellunt: cre bris tundentes fuſtibus: celerrime. Deniq; longo iti nere confecto: pagum quẽdam accedimus. ibiq; totã ꝑquieſcimus noctẽ. mihi cœptũ facinus: oppido me morabile: narrare cupio. Seruus quidam: cui cunctam familiæ tutelã domin' pmiſerat ſuus: quiq; poſſeſſio nẽ illã maximã in qua diuerteramus uillicabat: habẽs ex eo dẽ famulicio conſeruã coniugã: libere cuiuſdam:

ꝓ NOS: iumẽta itelligit. PAgũ: Vicũ ruſticanũ ſignat dicit aũt a fontibus ppea q; pagani eadem aqua & eodẽ fonte utant: aquæ. n. & fontes lingua dorica appellãtur πιγαι. a pago pagani ruſtici dicti: Lex pagana dicit Plinio quã ruſtici ſeruãt. MIHI cœptũ facimus: purior itellectus ẽ ſi legas inibi cõptũ facimus: ait. n. narrare ſe uelle facinus memorabile. qd' inibi. i. i eo pago cõptũ explo ratũq; habuit. OPPIdo. Valde. SERVVS qdã: Multũ adiuuat legẽtes diſſimilitudo rerũ qſita ꝑ trãſitus. & i ipſa hiſtoriæ cõtinuatiõe ꝓcurata uarietas. q̃ i primis iucũda ẽ gratiãq; cõciliat ſcri ptori ſi moderata ſit: & tẽpeſtiua. hac narratiõis uarietate qbuſdã quaſi floſculis exornat uenuſtat Lucius nr ſuũ hoc opus. ne lectores moroſa cõtinuatæ narratiõis æqualitate laſſeſcãt. Itaq; exẽpla iterponit fabellas iſerit παρεκβασησ. i. digreſſiões tẽpeſtiuiter adhibet: quo℞ nihil qcq̃ i Lucião repias. FAmiliæ tutelã: Signat ſeruũ maiorẽ potẽtioreq;: quales i magnis domibus erãt atrieſes qualis ẽ Plautinus ſaurea atrieſis i aſinaria: Columellæ quoq; noiabãtur ſerui maiores. quaſi colu mina & colũnæ domus Lucilius: Columella hic ſitus etrophanes. Vbi Columella accipit ꝓ ſeruo honoratiore. hũc Lucilianũ uerſũ epigrãmatibus ſuis itexuit apte & decẽter epigrãmatarius poe ta. in quo explicãdo fede & iſcite lapſi ſũt cõmẽtatores. Quin etiã columẽ familiæ. Plauto Terẽ tio cæteris dicit ſeruus maior cui tutela familiæ pmittit. hic ꝓprie uillicus ſignificat q familiã ru ſticã hẽt ſub ſua tutela: quẽ dicit uillicare. hoc ẽ officio uillici colere poſſeſſionẽ. uillicari. n. eſt ru ſticari agrũ colere. & uillæ pẽſſe. Põponius lõge ab urbe uillicari quo herus rarẽter uenit: nõ uilli cari ſed dñari mea ẽ ſentẽtia. Auſonius philon q meis uillicatus pdiis. ut ipſe uult: επιτροπη dici tur aũt επιτροπη ut Auſonii uerbũ obiter explicẽ ꝓcuratio & tutela: επιτροποσ uero ꝓcurator de officio uillici Cato & columella diligentiſſime per ſcribũt. exquo℞ pcepto exercere debet ru ſticã familiã ꝓuidereq; ne algeat. ne eſuriat. idẽ Cato uillicũ & uillicã epiſtatas elegãti uocabulo uocãt quaſi pfectos uillicatiõis uillicones quoq; dicti i apologia. FAmulitio: Familia uillici eni & uillicæ erãt: i nũero ſeruo℞. famuliciũ dicebat. qd' nũc ſeruitiũ. Apud oſcos ſeruus famel noia bat. Vñ & familia uocata famulitiũ. i Floridis dicit frequẽs famulitiũ ꝓ copioſa familia. & mãci piis. CONſeruã cõiugã: Præcipit Collumella uillico cõiugẽ copulãdã eẽ. q̃ eũ cõtineat. & in q buſdã rebus adiuuet. ea nec iuuenis eẽ debet. nec fedi habitus nec rurſus pulcherrimi. nam feditas uillicæ faſtidioſũ nimia ſpẽs deſidioſũ faciet eius cõtubernalẽ. eadẽ a uino ab eſcis a ſupſtitioni bus a ſõno a uiris remotiſſima ſit: Cato uillica iqt ad cœnã ne quo eat. neue ambulatrix ſiet. mun da ſit uillã cõuerſam mundãq; habeat: cibũ uillico & familiæ curet. Gallinas multas & oua uti ha beat nuces & poma. & alia q̃ cõdi ſolent cõdita habeat: cõiugã accipe ꝓ cõiugẽ quaſi cõiugatam

Pagus: **Lex pagana:** **Varietas oblectat lectores.** **Atrienſis ſeruus.** **columellæ ſerui** **Columẽ familiæ.** **Villicari.** **Epitropus procurator.** **Epiſtatæ Villicones** **Famulicium.** **Qualis uillica.**

Cōiuga. copulatāq;. Plinius ī.viii.de aſpidibus loquēs ſic iqt cōiuga ferme uagātur.nec niſi cū cōpare uita
extrarius eſt. EXtrarie:Nō domeſtice.extrarius ab extraneo ſic diſtinguiť : extrarius ē qui extra focū & do
extrāeus. mū ſit.extraneus exaltera terra.quaſi extraneus.exterricineus uero is diciť.q ante tēpus natus ē.di
Exterrici ctus exterricineus.qđ eū mater exterrita aluo eiecit.extrarius canis a Suetonio dictus. q nō eēt ex
neus. eadē domo.Nec itra canes domeſticos educatus.Apuleius quoq; i apologia inqt p̄terea minabať
ſi extrario nupſiſſet.ubi extrarius ſignificať.q nō ſit domeſticus & ex eadē familia:etiā ſi ſit ex eadē
tribu.& ciuitate.

extrariæq; mulieris flagrabat cupidine:quo dolore pellicatus : uxor eius intricta cunctas mariti rationes : & qcqd horreor reconditū continebať:admoto cōbuſſit igne.nec tali damno thori ſui cōtumeliā uīdicaſſe cōtēta:iam circa ſua ſeuiens uiſcera : laqeū ſibi nectit. intantulumq; que de eodem marito iam dudum ſuſcepat : eodē funiculo nectit. ſedq; in præaltiſſimum puteū:appendicē puulum trahens:precipitat.quā mortē dn̄s eoꝝ egerrime ſubſtinēs:arreptū ſeruulū ei⁹:q cām tāti ſceleris luxuriæ ſuæ p̄ſtiterat : nudū ac totū melleplitū firmiter alligauit arbori ficulneæ : cuius in ipſo

DOlore pellicatus : Ita dr̄ a pellice pellicatus: ut a cōcubina concubinatus nomē ē quarti ordinis.M.Tullius ī ſecūdo de officiis ab ea eni eſt ipſa pp pellicatus ſuſpitionē in-
Pellica- terfectus. INſtricta : Offenſa p
tus. culſa pſtricta alii legūt inſtincta p extimulata īpulſa exagitata. & ſic legere malim q̄ inſtricta.

THOri contumeliā:Maritalis thori cōtumelia ē pellex ſiue cōcubina: cuius rei maxie īpatientes ſūt uxores & qd uis aliud in marito q̄ pellicē æqoribus oculis aſpiciēt. Verū ex pellicatu excādeſcūt.iraſcūť ac uindictā parāt. caueāt ergo q i ordine ſunt
maritoꝝ hoc exēplo.ne qd uxor de pellice reſciſcat:ne amor uxorius uertatur i odiū exitiale.uica
riā ſui melliti pabulim:ſuæq; paleſtræ ueneriæ ferre fœmina:nec pōt.nec uult. INfantulū nectit:
Muliebre ē iqt Seneca uitiū i ira furere. & ſane ita ē . Nāq; iracūdia p̄cipites ferūť i ferrū i necē tā
ſuā q̄ ſuoꝝ.Quid porro crudelius dici aut fingi pōt:q̄ mater ob pellicatus ſuſpitionē:nec ſibi par
cēs nec filiis?Crimine quo parui cedē potuere mereri: hæc affectio īpotētiſſima docuit medeā na
Medea toꝝ ſanguine māus cōmaculare.hæc īpulit deianirā.ut herculē mox ſe ipſā leto daret.longū face
atrox in rē ſi enumerare uellē exēpla fœminaꝝ q̄ ob pellices furore ueſaniēti inſtinctæ atrocia & dira faci
filios. nora cōfecerūt:cæterū ſicut iſtæ fœminæ culpādæ ſūt:q̄ liberos necarūt & maritos ex pelicatus in
exemplū cētino.ita e cōtrario digna laude cenſeť theoxena:q̄ auſa dicere ē ſua manu ſe filios īterfecturā.po
theoxene tiuſq̄ i poteſtatē Philippi Macedonū regis uenirēt.& uerba re ſanxit:ſi qdē cū a regiis cuſtodibus
notabile. ſepta i mari tenereť nec ullū pateret effugiū ad facinus ferox ex pietate reuoluta eſt.uenenū eni di
luens ferrūq; p̄mēs.Mors iqt una uindicta ē.uiæ ad mortē hæ ſūt: effugite ſupbiā regiā.aut ferro
aut ueneno.Itaq; alii poculo alii ferro abſūpti ſemianimes e naue p̄cipitāť.Ipſa deide uirū comi
tē mortis cōplexa in mare ſeſe deiecit. FVniculo:Cōditores hiſtoriarū p̄diderūt monymā regi
exemplū nā mithridatis uxorē i deſpatiōe rerū p̄fligataꝝ detractū e capite diadema collo circūligaſſe:ſeq;
mony- ſuſpēdiſſe.& cū corpis pōdere laqueus ille diſruptus eē dixiſſe:execrādū diadema: neq; in tā triſti
mæ. miniſterio mihi p̄fuiſti moxq; cū ſup illud humi abiectū iſputaſſet eunucho regio iugulādā ſe ſe
Appēdix obtuliſſe. APpēdicē:Annexū adiunctūq;.appēdix & υποκοριστικως appēdicula.ut aliubi quo
que oſtēdimus:diciť qđ alii ē adiunctū q̄ſi ex alio pēdēs.M.Tullius ſcite dixit corpus eē aī appen
dicē. ARREptū ſeruulū:Villicū maritū fœminæ laqueo ſtrāgulatæ. LVxuriæ:Luxuries & libi
do ſerui amātis extrariā fœminā fuerat cā:ut uxor pellicatus īpatiens ſe & paruulū filiū funiculo
nexum p̄cipitaret ī puteū. PERlitū:Inſperſum illitū. ARbori ficulneæ:Vt a corylo colurnus ab
Ficulnus ilice ilignus ſic a fico ficulnus deriuať.hoc Seruius hoc cæteri grāmatici tradūt : Porphirio quoq;
ficulneus enarrās illud Oratianū olim trūcus erā ficulnus iqt attēde nomē a fico deriuatū ficulnus. non ut
uulgo ficulneus.Itaq; ex hac Porphiriōis doctria Lucius noſter.nō tā ſcite q̄ uulgariter locutus ui
deri pōt . q ficulneæ dicere maluit q̄ ficulneæ. cæterū q̄uis ficulnus rectius dici uideať q̄ ficulneus
tn̄ apud ſcriptores priſcos i uſu quoq; ficulneus ē: & iligneus & alia cōſilia.quoꝝ auctoritas apud
me pluris eſt.q̄ grāmaticoꝝ p̄rancidæ obſeruatiōes.M.cato quo nihil Antiqus fibulæ iqt uñ fiāt
Popul aridæ iligneæ ulmeæ nuceæ ficulneæ face uti i ſtercus aut ī aquā coniiciāť. Cōſimiliter populneā
neus. frōdē dici a Columella leges.quā grāmatici populnā dici tātū p̄tinaciter cōtēdūt. Multa ſūt alia
Popul huiuſcemodi īdifferēter uſurpata ſcriptoribus: poſthabitis moroſis illis īterdū grāmaticalibus p̄
nus. ceptiōibus.Apud eccleſiaſticos ficulnea uſurpať noie ſubſtātiuo p̄ arbore. Hieremias nō ſūt ficus
Ficulnea ī ficulnea.Qui ergo dicet ficulnus ſequeť regulā grāmatices.q ficulneus fulcieť adminiculo aucto
ritatis q̄ p̄ rōne ē.Demiror ſipōtinū uirū alioq īpenſe doctū tradētē accidere id ignorātia latinæ
linguæ.Qđ aliq ficulneā ſcribūt poſſem hoc ī loco ualidiſſime refellere repercutereq; hois dictū
niſi mihi id cōſilii iam pridē p̄bareť parcēdū eē caninæ facūdiæ : neq; aduerſus mortuos ſtilū eſſe

ſtringēdũ:igiť ut ad ꝓpoſitũ reuertar.a fico ficitores dicti q̃ colligũt ficos.Neuius ficitores oēs ca/piũt ficitatē.Vbi ficitatē accipe ꝓ fructu fici.ſicut oliuitatē ꝓ uindemia oliuaꝝ. CArioſo:Putrido uetuſtate ac putrilagine exeſo:caries.n.uetuſtas diciť & putrilago uñ carioſus. Afranius.Nemo il la uiuit carie carioſior:Carioſi dētes Plinio dicũť carie exeſi & foraminati. NIDIficia:Nidi nidu/ lamēta cōceptacula. BVriebãt:Lego bulliebãt ꝓ eo qđ ē ſcaturiebãt feruebãtq;. COMmeabãt: Ibãt redibãt. MVLtiiuga:Multiplici & nũeroſa:una ē dictio ſic aũt multiiuga dicimus.ut multi/coloria & multiformia:a multi tudie uidelicet formatis dictiōi bus.

carioſo ſtipite inhabitantiũ formicarũ nidificia bur/riebãt.& ultro citroq; cōmeabãt.multiiuga ſcaturigīe. Quæ ſimul dulcē ac melitũ corporis nidorem pſentiſ cũt:paruis qdē: ſed numeroſis & cõtinuis morſiũculis pœnitus īherētes:p lõgi tēporis cruciatũ: ita carnibus atq; ipſis uiſeribus adeſis homine cõſũpto mēbra nu/darũt: ut oſſa tantumuiduata pulpis nitore nimio cã dentia funeſte cohererent arbori. Hac quoq; deteſta bili deſerta manſione: paganos in ſummo luctu relin quentes:rurſum pergimus:dieq; toto campeſtres emē ſi uias:ciuitatem quandam populoſam:& nobilem:iã feſſi puenimus. Ibi larē ſedeſq; perpetuas paſtores illi ſtatuere decernunt quod & longe queſituris firmæ la tebræ uiderentur. & annonæ copioſæ beata celebritas īuitabat.triduo dēiq; iumētorum refectis corporibus: quo uendibiliores uideremur: ad mercatum produci mur.magnaq; uoce præconis:præcia ſingulis nuntian tis equi atq; alii aſini:opulentis emptoribus præſtinã/tur. Ac me relictũ ſolum: ac ſubſiciuũ: cum faſtidio pleriq; præteribant. Iãq; tedio contrectationis eorũ:q

NIDOrē:Odorē de nido re ſuo diximus loco. ADEſis: Corroſis abſũptiſq;. SCAturi/gine: Eruptiōe:q̃les ſũt aquarũ ſcaturigines. MORſiunculis: q̃ puſilli ſint morſus tantuli aĩa lis nouerunt oēs q̃ formicas no runt.Plinius tñ ait nullis aĩaliũ portiōe uires eē maiores: gerũt eni onera maiora corpibus: & ea gerũt morſu iã ī ope q̃ labor q̃ ſedulitas:indicis formicis ma gnitudo lupoꝝ ē de q̃bus hero dotus ī tertio. Plautus morſiun culas dat amatoribus quibus ex amoris affectu mordere ſe con/ſueuerũt:& īfixo dēte relinque/re ueſtigia ac notas.ait.n.ī pſeu dolo.molles morſiũculæ papil larũ horridularũ oppreſſiuncu læ.Sicut aũt itinere formicaꝝ ſi lices qui p̄duri ſũt attritos uide mus. Ita īcredibile nō ē hoīem abſũptũ fuiſſe morſibus formi/caꝝ p lōgi tpis cruciatũ. Sueto nius refert dracoñe cõſũptũ eſſe a formicis:quē in oblectamētis hēbat Tiberius. VIDVAta pulpis:Spoliata & exuta carnibus. NITOre:Splendore detracta eni carne nitēt oſſa. CANDētia:Albicãtia. PAganos:Ruſticanos.& pagi illius icolas quo hæc ſunt factitata. CIVItatē populoſam:Luciãus.πολυάνθρωπον uocat quã Lucius nr̃ populoſam dicit. uerba Luciani hæc ſũt. ἐρχόμεθα ἐσ πόλιν τῆσ μακεδονίασ βέροιαν μεγάλην καὶ πολυ/ανθρωπον.i.uenimus ī ciuitatē macedoniæ noie beriã magnã & populoſam. STAtuere:Græce diciť.i.ἱδρυσαι. SEdes ppetuas:Ad differētiã eaꝝ:q̃ tēporariæ ſtatuũť. FIRmæ latebræ.Vide bať hæc ciuitas p̄bitura eē latibulũ firmũ paſtoribus:cũ lõge abeſſet:ſi qs eos ueſtigare uellet.& in quirere. ANNOnæ copioſæ:Libēter hoīes mãſionē & ſedē ppetuã in ea ciuitate cõſtituũt: q̃ fru gũ ferax ē:& utēſilia oĩa copioſe ſuppeditat. IVmentoꝝ:Lucianus.πρασισ ην η ωρα των κτη νων.i.uēditio erat iumētoꝝ.græce κτηνοσ diciť iumētũ.Vñ κτηνιατροι:dicti medici iumētoꝝ & pecorũ:quos nr̃i mulomedicos īterpretãtur uerbũ exprimētes e uerbo:Firmicus maternus:cen tauro oriēte q̃ natus fuerit.aut auriga erit aut equoꝝ nutritor:aut mulomedicus.aut equitiarius: mēda ē in codicibus ĩpreſſis:ĩ q̃bus ꝓ eq̃tiarius legiť eqnarius.equitiũ.n.ut ſupra annotauimus ſi gnificat gregē equoꝝ:Vñ & eq̃tiarius dictus eq̃tii magiſter:q & eq̃ſio & armētarius noiať. Quē Maternus mulomedicũ dixit:Columella Varro.cæteri ueterinariũ nominitãt. uulgus uernacula lingua mareſchalchũ uocat:a ueterinis aũt ueterinarius īclinať:ſũt aũt ueterina aĩalia oĩa:q̃ uehere q̃d poſſunt:deq̃bus apud oēs mētio.a Columella pecoris medicia dr̃ ueterinaria medicina: cuius prudēs eē debet pecoris magiſter:illud adde:ne q̃d ſciēs p̄tereã:ephorhedicas dici a gallis bonos equoꝝ domitores.Vñ urbi eporhediæ ī nona italiæ regiōe inditũ nomē. REfectis corporibus: Sic mãgones corpora uenaliũ mãgonizãt.ut ſint uēdibiliores.& robur ac pulchritudinē inani ſa gina mētiunť. VOce p̄conis:Miniſteriũ p̄conis uox ē:ī p̄cone uox magna.Sonora clara exigiť officiũ p̄conis ē uoce ſublatiſſima p̄dicare ea q̃ uenui ꝓponũť.Plautus ī eo ip̄o aſtas lapide ubi p̄ co p̄dicat.græce dr̃ κηρυξ Luciãus.ο κηρυξ ευφημοσ εν αγορα μεσῃ εστωσ εκηρυττεν.i.p̄ co uocalis ſtãs ĩmedio foro p̄coniũ faciebat. PRæſtinãť:Emunť. SVBſiciuũ:Apud ſcriptores mō ſubciſiuũ.mō ſubciſiuũ ſcribi lego ĩdifferēter eodē ſignificatu & ītellectu.nã ſucciſiua dicunť

Abſtinē/dũ a ca/nina fa/cundia.
ficitores
Ficitas.
Oliuitas
Carioſus
Caries.
Multiiu/ga.
uires for micarũ.
Morſiun culæ.
Polyan thro/pos.Ci.
Ctenia/tri.
Mulome dici.
Equitiũ.
eq̃tiarius
Equiſo.
Veterina rius.
Veterina
Ehorhe dicæ qui
Officiũ p̄conis.
Ceryx.
ſubſiciuũ
ſucciſiuũ

quæ ſubciſa ſűt.& quaſi ſubtracta a ſubcidēdo dicta. Subſiciuű uero a ſubſecādo inclinari uidetur Plinius Gellius. M. Tullius ſubciſiua tēpora elegāter appellāt quaſi ſubtracta ſubducta ſubſectaq; negociis rebuſq; neceſſariis:q̄ uulgo furto ſubrepta dicũtur hic ſnbſiciuű accipe ꝓ reliquű: & ſup. uacaneű quaſi ſubſectű ex reliquo grege diuendito.ſicut in.xi.quoq; dixit qd ſubſiciuű quãuis ite ratæ iã traditioni remãſiſſet. Lucianus dixit υστατομ και απολελει.μ.μεμομ Lucius noſter reli ctű ſolű & ſubſiciuű in.xii.cōmētario Suetonii noſtrű ſup hoc uerbo extat annotamētű:Illud ad

de dentibus meis ætates conputabant:manum cuiuſ dã:fetore ſordentē: qui gingiuas identidē meas puti dis ſcalpebat digitis: mordicus arreptam pleniſſime cõtriui.quæ res circũ ſtantiũ ab emptione mea:ut pote ferociſſimi:deterruit animos. Tũc pco diſruptis fauci bus:& rauca uoce ſaucius: ĩ meas fortunas: ridiculos ĩſtruebat iocos:quē ad finem cantheriũ iſtũ uenui fru ſtra ſubiiciemus & uetulum:extritis ungulis debilē.& dolore deformē:& ĩherti pigricia ferocē.nec quicq̄ am plius: q̄ ruderarium cribrũ. atq; adeoq; uel donemus eũ cuipiam:ſiqui tñ fœnũ ſuũ pdere nō grauatur. Ad iſtũ modũ præco ille cachĩnos circũſtantibus cōmoue bat: ſed illa fortuna mea ſeuiſſima: quã per tot regio nes iã fugiens effugere: uel pcedentibus malis placare

de apud Noniũ Marcellũ legi uulgo ſubſiuũ cũ legēdũ mea q dē ſentētia ſit ſubſiciuũ:quod ſi gnificare ait ſequēs ſuccedaneũ ſuccedēs.tãq̄ a ſuccedēdo incli natũ. DE dētibus ætates cōpu tabãt: ætas ueterinoꝶ.ut Plinii uerbis utar dētib' ĩdicat equus amittit.xxx.mēſe primores utrĩ que binos ſequēti ãno totidē ꝓ ximos ãno ĩcipiēte binos amit tit: q ſexto ãno renaſcũt.ſeptio ãno oĩs hēt.& renatos & ĩmuta biles:nec poſtea quot annoꝶ ut inqt Columella manifeſto com prendi pōt. Aſinoꝶ genus.xxx. mēſe ſimiliter amittit.deinde ſe nis mēſibus: qđ ſi nō prius pep erint.q̄ decidãt poſtremi:ſterili tas certa abſũpta hac obſeruatio

Senectus ne ſenectus ĩ eqs & cæteris uete
dentium rinis ĩtelligit dentiũ broncitate:hoc eſt ꝓminētia: & ſupcilioꝶ canicie & cũ tempora lacunis inci
brũcitate piũt cauari. Luciãus τα στο.μ.ατα η.μωμ αμοιγομτεσ και τημ ηλικιαμ εμ τοισ οδουσιμ εκα στω εβλεπομ.i.ora aperiētes ætatē ſinguloꝶ ex dētibus inſpiciebãt. COMputabãt:Cōputato res græco uocabulo pſepho pectas uocãt.qua dictiōe & noſtri utuntur. Maternus ait Mercuriũ fa
Pſepho. cere pſephopectas. FETOre ſordētē:Luciãus ſimplicius & breuius hæc tradit:q̄ noſter feſtinius
pectæ. intexiuq; ridiculoꝶ enarrat.ut nũc ĩ uēditiōe aſini feſtiuiter tēpeſtiuiterq; ĩſeruit fabellã de eo.cu ius manũ fetentē mordicus cōtriuit.dũ eã inſertat ĩtra gingiuas.& ita curioſius aſini explorat æta tē:Talia idētidē ſieri uidemus ab his q equos & ueterina mercãtur. IDENtidē:Frequēter. DIS ruptis faucibus:Diſrũpi fauces dicũt ĩ pcone ex boatu nimio.& dũ nimis exerta uoce.proclamat.

QVEM ad finē Hi ſũt ioci ridiculi pconis.qbus illudebat aſino inuēdibili. CANteriũ:Nomē
Cãterius eſt ꝓbri & uilitatis.ἀκυρωσ tñ & ĩproprie.cãterius.n.ꝓprie dr̃ equus caſtratus.nō aũt aſinus.tales aũt deteriores uilioreſq; eē nemo ambigit:ob hoc ĩqt Plautus ego faxim mulli pcio qui ſuperant equos ſiēt uiliores gallicis cãteriis.apud Victruuiũ cãterii ſũt trabes ĩ ſtructuris ædificioꝶ qui ho
Cãterius dieq; uulgo ita nũcupãtur:Ruſtici quoq; cãteriũ uocãt uineæ gēus. q̄ ſimplici iugo cōſtat ordine
uinea. porrecto. Talis uino melior eē fert:qñ ſibi ipſa nō obũbrat:aſſiduoq; ſole coqt. De canterio equo
Prouer. ꝓuerbiũ ē uetus. Rideo ĩqt galba cãterio:qđ dicit de his:q ĩ pricipio rei alicuius ĩchoatæ deficiũt
bium. nã Sulpitius Galba cũ ĩ ꝓuinciã exiēs ad portã ipſã cãteriũ ſuũ aiaduerteret cecidiſſe. Rideo inqt
Rideo cã cãterie:te iã laſſum eē cũ tã longũ iter iturus uix id ſis igreſſus. VEnui:Vēditioni. EXtritis un
terie. gulis:Ex imitatiōe Plauti ſic ſcribētis ĩ Aſinaria:nēpe eos aſinos pdicas uetulos claudos qbus ſub tritæ ad fœmina iã erãt ungulæ. DOlore:Minutulus error q emendari pōt unius litteræ ĩmuta tiōe.ut ꝓ dolore legas colore deformē.color enĩ maxĩe ſpectari ſolet ĩ uenalibus iumentis: Ita ut honeſtate coloris ſæpe ptioſiora fiãt:ſicut e cōtrario.ex coloris malitia repudiãtur:Virg.in deſcri ptōe equoꝶ illud celebratiſſimũ ꝓdidit.hōeſti ſpadices glauciq;.color deterrimus albis & giluo.

Rudera RVderariũ cribrũ:Nihil ꝓrſus cōtēptibilius abiectius deſpectius In aſino dici potuit:q̄ ut Rude
riũ cribꝶ rariũ cribrũ diceret:quo dicto ſignat aſinus nulli rei prorſus utilis: niſi ut ex eius corio fiat cribrũ
Rudus. nō frumētariũ.ſed ruderariũ q̄ſi dicas ſtercorariũ ad rudera.ĩ ex purgãda accōmodatũ.quo nihil
Rudera. eē pōt uilius.eſt.n.rudus ſtercus qđ radit. Rudera quoq; dicũt purgamēta & qſqliæ cemēticii &
Statumi latericii parietis uetuſti.& diruti.palladius ĩterptat ſaxa cōtuſa.qbus pauimēta ſtatuminãt hoc ē
nantur. ſolidãt qđ & uictruuius refert. De rudere nouo & uetuſto ſcripſi copioſe ĩ cōmētariis Suetonii:
Rudetũ. Rudetũ appellat cato locũ ruderis plenũ.q Plinio ruderatus dr̃. Iñ fit uerbũ elegãs eruderare.qđ
Eruderat eſt expurgare defecare emaculare: Sidōius apollinaris aures uiroſa ſuſurronũ fece cōpletas erude
Cato in rat. FOEnũ pdere:Qui paſcit Aſinũ inutilē nulliq; rei ꝓrſus bonũ operã ut dr̃ pdit & ĩpēſam fa
clemēter citq; iacturã pabuli quo alit. Cato pcipit boues uetulos oues reiiculas: armēta reiicula eē uēdēda,

Seruū quoq; ſenē iq̄t uēdat pr̄familias. Adeo nihil ịnutile paſcēdū eē cēſet ꝑpe ī clemēter. Reiicu
la aūt dicūť aīalia: q̄ ob ætatē uel morbū pinde ac ịutilia reiiciūť. NON potuit: Legere potui. ut
ſit pria pſona: de ſe enī loquēs iq̄t. Ego fortunā nec effugere potui nec placare. CAEcos oculos:
Cæca & exoculata fingiť fortūa: ut ante dictū ē: oculos tñ illos nō uidētes ait detorſiſſe ī ſemet ip
ſū. tāq̄ ī materiā calamitatis: quē ptinaciter uelit īſectari. SCItote q̄lē cinedū: Luciāus. κίραιδοσ
γάρ καὶ γερῶν ην cinedus iq̄t erat & ſenex. CINcinnis ſemicanis: Capillis ex pte caneſcētibus Cincini.

non potui: rurſum ī me cæcos detorſit oculos: & emptorē aptiſſimū: duris meis caſibus mire reptū obiecit. ſcitote qualē Cynedū. & ſenē Cynedū caluū q̄dē: ſed cincīnis ſcemicāis & pēdulis capillatū. unū de triuiali populariū fece: q̄ p plateas: & oppida cymbalis & crotalis pſonantes: deāq; ſyriā circūferētes medicare compellūt. Is nimio pſtinādi ſtudio pconē rogat ciuiatis eſſem: At ille cappadociū me: & ſatis forticulū denūciat. rurſum requirit ānos ætatis meæ: ſed pco laſciuiēs

cīcinos āt dici capillos ſat notū Cīcinati
uñ cincinatoꝝ Romæ familia:
cuius īſigne erat crinis. Inde cin
cinnati ꝑ capillatis ꝗcriſpulis co
matis dicti. M. Varro cincinnū
ſignat eē intortū capillū ſic ſcri
bēs ī re ruſtica: is ē coliculus ui
teus ītortus. ut cicinnus. græco
uocabulo βοστρυξ καὶ βοσ- Boſtry-
τρυχοσ dr̄ capillus. & cæſaries chos.
hoc iō apposui ut trāſeūter mē-
dū tollerē ex codicibus Firmici locus
mr̄ni: iq̄bus ſic legiť uolumine materni.
tertio matheſeos. Vēus criſpos
crinium facit boſtritis conatos. tu uero corrige boſtrichis comatos. i. capillis muliebribus cæſaria
tos: Itē ī ſeptīo. ubi de ſidere pleiadū fit mētio legiť: quoꝝ inflexi crines torquēť ſp ī luſtris hos ut
frequēter appoſitis. ego emēdo ī hoſtrichis appoſitis. ut ſit ſenſus uenuſtus: ab his q nati ſūt oriētī
bus pleiadibus crines torq̄ri īflectiq; appoſitis freq̄nter boſtrichis hoc ē capillitio muliebri: & alie
nis crinibus ānexis: ut ita adulterina coma fictā pulchritudinē mētiāť. mētio luſtroꝝ hoc ī loco ī
tēpeſtiua ē & ab ītellectu ſcriptoris aliēa. VNVM de fece: Ex Luciāo. τουτων εισ των την θεον
την συρίαν εισ τὰσ κωμασ καὶ τουσ ἀγουσ περιφεροντων καὶ την θεον επαιτειν ανα
γκαζοντων erat iq̄t unus ex his. q deā ſyriā p caſtella & agros circūferētes cogūt eā mēdicare. fe
cē triuialē accipe ꝑ ſordida plebecula. & feculētis ac uulgaribus hoībus. Triuialia dñr ꝑtrita ịuul- Fex tri-
gata ꝑmiſcua. & ob hoc uilia ac triuioꝝ uſu celebrata. CROtalis pſonātes: Crotala iſtra ſunt ſo uialis.
nora & crepitātia. a pulſatiōe dicta: orbiculis æneis ſonū colliſiōe reddētibus: græci κροτον dicūt Triuialia
plauſū ac ſtrepitū: & κροτεω plaudo. κροτάλιζω ſtrepo: ide crotaloꝝ nomē ī carmine Ouidiano Crotala.
cībala cū crotalis pruriginis arma priapi. ī idyllio Maroniano. criſpū ſub crotalo docta mouere la
tus: Pli. ī. ix. docet crotalia appellari margaritas q̄ſdā reſonātes q̄rū ſono colliſuq; gaudebāt. apud Crotalia
græcos crotalō quoq; ſignificat calamū diuiſū pparatūq; ad muſicū modulatū. crotalos uero ma margari-
ſculino gñe dr̄ hō ſonora uoce ꝑnūciās. hoc ē ut græci dicūt ευγλωττοσ καὶ ευστομοσ. DE tæ.
AM ſyriā: Extat Luciani libellus q īſcribiť περὶ τησ συρίησ θεου. i. de dea ſyria: quo feſtiuus ſcri- crotalos
ptor tradit ſe uidiſſe ī ſyria ſtatuā ī tēplo deæ multiformē. q̄ q̄dē eſſet iuno hr̄et tñ aliq̄d Palladis homo q.
& Veneris. & lunæ. & Rheæ. & Dianæ. & nemeſios. & parcaꝝ: q̄ altera māu tenebat ſceptrū. altera liber lu
fuſū. ī capite radios ferebat. & ignē & ceſton: lōgaq; orone demōſtrat Deā ſyriā eē numē unū: qđ ciani de
multiiugis noībus orbis ueneręť. Cuius ſacerdotes crotala pulſabāt. cui galli ſacrificātes ſecabant dea ſyria
brachia: multi timpana pcutiebāt. alii diuina cātica cōcinnebāt. furor āt multos corripit. q gladio Dea ſy-
ſecāt ueſtimēta p urbē diſcurrētes. ſacrificāt āt huic deæ boues maſculos & uaccas nec non capras ria quæ.
& oues. Porci uero tāq̄ ịpuri ominabileſq; neq; imolāť neq; alūť. radūt capita & ſupcilia. In ſacris Aſſyrii
deæ q̄buſdā iūcturas manuū & ceruices ſtigmatibus notāt: inde aſſirii oēs ſtigmatici uiſunť. hinc ſtigmati
Lucius nr̄ de Dea ſyria. Deæq; ſacerdotibus pluria trāſtulit cōmodiſſime trāſpoſuitq; ex Luciāo: ci.
quo ịprimis archetypo uſus ē. Luciāus āt mō ſe patrēſem. mō aſſyriū eē dicit. tāq̄ natus hic oriun- lucianus
dus illinc fuerit: ut illud liuianū nati charthagine oriundi ſyracuſis. Suidas refert Lucianū fuiſſe ſa aſſyrius.
moſat eū ex ſyriæ. ſ. ciuitate: aitq; eū cognominatū βλάσφημον η δυσφημον η αθεον. quia de lucianus
diis nō bñ credidit. & ridicula pſcripſit. floruit āt ſub Traiano haud ſane multo maior natu q̄ Lu blaſphe
cius nr̄ hoc trāſeūter libuit intexere qa nōnulli falſo crediderūt Lucianū ex Apuleio nō Apuleiū mus.
ex Luciāo Aſinū aureū trāſcripſiſſe. De hac aūt Dea ſyria ſparſim ịnſerēť ānotamēta. ꝑut uariis lo- lucianus
cis occurret occaſio. ſūt. n. talia magis digerēda q̄ incōdite aceruāda. ſiq̄dē diſpoſita delectāt con antiq̄or.
fuſa pturbant. CViatis eſſem: Cuius patriæ gētis natiōis. cuias diciť & cuiatis cōi gñe ꝑnomē ē apuleio.
gētē ſignificās. ut docēt grāmatici. & ānotaui in. v. cōmētario Tuſculanaꝝ. in aſinis patria ſpectať Cuias.
Generoſi ſūt in peloponeſſo archadici in italia reatini exquoꝝ ſeminio optimi ꝑgenerāť auctores Cuiatis.
Varro. & Plinius. CAPAdociū me: Qui mācipia uēdūt nationē cuiuſq; in uēditione ꝑnūciare Dicenda
debent. ut inq̄t Vlpianus plerūq; enī natio ſerui aut ꝑuocat aut deterret emptorē: Iccirco intereſt natio mā
noſtra ſcire nationē pſumptū & enī eſt quoſdā ſeruos bonos eē. q natiōis ſunt nō infamatæ quoſ cipiorū
dā malos uideri. qa ea natione ſunt. q̄ magis infamis eſt. nūc itaq; pco ex hac doctrina nationem uenaliū.

cappadoces ſerui.

pronunciat uenalis Aſini tanq̃ mancipii:eũq; eſſe ait cappadocem tanq̃ nationis probatæ: nãq; ex cappadocia regione aſiatica ſerui utiles & boni uenales deportabant:quos cappadocas poetæ concinnentes appellitant: Perſius.Martialis.Papinius. Ad hunc intellectum referendus eſt uerſus ille Oratianus eget æris cappadocum rex.ubi rex cappadocum ſignificatur nõ rex cappadociæ ut ego ſentio:ſed dominus famuloſus.habenſq; cappadocum.i.mãcipiorum legiones in famulicio.Cappadocia bifariam diuiſa eſt in maiorem cappadociam & alteram quam pontum nominauerunt.

mathematicis quidam:qui ſtellas eius diſpoſuit:quĩtum ei numerauit annũ:ſed ipſe.ſ.melius iſtud de ſuis nouit ꝓfeſſionibus.quãq̃.n.prudẽs:crimen Corneliæ legis incurram:ſi ciuem Romanum pro ſeruo tibi uendidero quin emis bonum & frugi mãcipium: q̃d te & foris & domi poterit iuuare? Sed exinde odioſus emptor: aliud de alio non deſinit quærere. deniq; de mãſuetudine etiã mea ꝑcõctat anxie. At ꝑco ueruecẽ ĩqt.nõ aſinũ uides: ad uſum omnẽ q̃etũ.nõ mordacẽ:

cappadocia. Strata gea per fectura. Libertatem recuſant cappadoces. cappadocia res excellens.

Strabo in.xii.cappadociam dicit fuiſſe diuiſam in decem ſtratageas. hoc eſt ꝑfecturas: olim Romani conceſſere libertatem cappadocibus ob amicitiã: quã illi recuſauerũt dicentes ſe eam ferre non poſſe oraruntq; ut ſibi rex daretur. Tunc Romani admirati ꝙ inuenirentur: qui libertatem recuſarent permiſere ut quem uellent regẽ eligerent illi ariobarzanem elegerunt:cũ igitur ex cappadocia boni ſerui uenirẽt. ad id alludens aſinum ſcite feſtiuiterq; cappadocium eſſe pronunciat tanq̃ generoſum.Dum hæc conderem ſubit memoria rei uulgaris quidem & quotidianæ attamen notabilis. & enim uulgo quotidie uolentes quãlibet rem excellentem denotare.eam cappadocam appellant; Tam uiri q̃ fœminæ. tam pueri q̃ ſenes. ſic faba prægrandis & eximia dicitur cappadocia. ſic egregie ꝓbus dicitur eſſe ex cappadocia.ſic de aliis prope infinitis dicitur cappadox eſt. Nimirũ debet ſubeſſe ratio aliqua in tanta uulgi nominatione.quam ego coniectatorie coniecto fluxiſſe ex hac appellatione ſeruili. nam cum ſeruum bonum frugi & præter cæteros aptiorem in uenditione uellent oſtẽdere: cappadocem eũ & ex cappadocia eſſe pronunciabant:tanquam ex natione minus infamata.& ex qua mãcipia omnium præſtantiſſima optimaq; uenui ſubiiciebantur: Res interdum protritas & in uſu uulgi promiſcuas mecum muſſitans.ad doctrinam moreſq; priſcorum pro uirili parte reuocare contendo: ut uideantur municipes mei non parum multa retinere doctæ antiquitatis uocabula atq; adumbrata ueſtigia:ſuper quo aliubi plura: Illud adde dignum annotatu. Quod apud græcos dicitur τρία καππα κάκιστα.ideſt tria.ccc.peſſima uidelicet cappadocia:creta:cilicia: tãquam homines indidem prouenientes ſint peſſimi mortalium.dicitur ab eiſdem græcis monſtrum ſiue portentũ cappadociõ.Diuus Auguſtius ĩ libro de grãmatica illud τρία καππα κάκιστα.i.tria cappa peſſima autumat dici de tribus corneliis uidelicet: Cornelio ſulla:cornelio cĩna:Cornelio lentulo.q peſſimi pernitioſiſſimiq; extitere. MAthematicus:Peritus ſcientiæ ſideralis:& matheſeos profeſſor:qui & genethliaci.& caldei.& planetarii nominantur: dequibus apud Suetonium copioſius.

Tria cappa peſſima.

Leges corneliæ

CORneliæ legis:Cornelius ſylla dictator leges tulit ab ipſius nomine corneliás nuncupatas.M. Tullius in prima philippica. Quere acta gracchi leges ſemproniæ proferentur.quære ſyllæ corneliæ. Apud iuriſconſultos.Mentio eſt de legibus corneliis. Titulo ad legem Corneliam de falſis: Item ad legem corneliam de ſiccariis & ueneficiis. & aliis pluribus in locis: erat in lege cornelia caput.quo pœna ſanciebatur in illum.qui liberum hominem pro ſeruo uendidiſſet. iſq; pœna ipſius legis corneliæ tenebatur.in libris iuriſconſultorum non extat hæc quidem lex cornelia:Sed per alias leges interdicitur:ne quis liberum pro ſeruo uendat.Nunc itaq; ueluti Aſinus ſit mancipium & homo uenalis:Feſtiuiter ludens meminit corneliæ legis: corrigendus eſt error in hoc loco multorum:qui legentes apud Quintilianum & alios citari teſtimonia.M.Tullii pro cornelio: intelligunt orationem pro Cornelio Balbo:cũ intelligenda ſit oratio pro cornelio de maieſtate: qui in tribunatu pro roſtris pro contione.codicẽ in quo lex erat perſcripta ipſe recitauit: q̃d ante corneliũ nemo tribunus feciſſe eſtimabatur.& iccirco accuſatus.tanq̃ maieſtatẽ tribuniciam imĩnuiſſe quẽ Cicero defendit:egitq; pro Cornelio quatriduo: qua in cauſa Fulgentibus armis præliatus eſſe proditur.cõſequutus dicẽdo.ut populus Romanus admirationẽ ſuã.nõ acclamatione tantũ.ſed etiã plauſu cõfiteretur. QVIN:Hortatiuũ eſt. BOnũ & frugi:Verbis hiſce utebatur uenaliciarius.i.uenditor in uenditione ſeruoꝝ. & ꝓpria laus ſerui eſt:ut frugi dicat̃ i.utilis neceſſarius:Oratius in ſermonibus dauus ne.ita dauus. Amicũ mãcipiũ.dño & frugi.Plautus ita ſeruũ par uidet̃ frugi ſe ſe inſtituere:frequẽs eſt locutio apud auctores bonæ frugi ſeruus. PERcontatur anxie:Ex more.ſ.emptorũ:qui in emendo rem uenalem curioſius contemplantur cauẽtes ne a uenditore circunueniantur:Anxitudinem dixerunt ueteres pro angore:ſicut albitudinem pro albore.candore ue. VERVEcem uides:Ideſt manſuetum mitem quietum inſtar ueruecis:& ueruecina placiditate præditum: in proximo uolumine dixit quouis ueruece mitiorem efficere.

Error de oratõe ꝓ cornelio

Venaliciarius. Seruus frugi. Anxitudo. albitudo

NEC

NEC calcitronē:In edicto edilitio ſcriptū ſic fuit.equus mordax.ac calcitro uitioſus nō morbo
ſus eſt.calcitrones āt dicunť.q infeſtant calcibus & calcitrandi uitio ſunt obnoxii:qđ nō ſolū de Calcitro
brutis aīantibus:ſed ē de hoībus dici teſtis eſt plautus.in aſinaria his uerbis.ita hæc morata ē ia nes.
nua.exēplo ianitorē clamat ꝓcul ſi quē uidet ire ad ſe calcitronē. FOEminibus:Femoribus & Fœmina
coxis:ſignate locutus.nā fœmina ꝓprie ſunt partes femoꝝ interiores qđ docet plinius ſic ſcribēs
in.xxyiii.fœmina atteri adurīqꝫ eqtatu notū eſt. LVRconē:Nomine ꝓbroſo cōtumelioſoque Lurcōes.

nec calcitronē qdē:ſed ꝓrſus ut aſini corio modeſtum hominē īhabitare credas.q̄ res cognitu nō ardua. Nā ſi faciē tuā mediis eius fœminibus emiſeris.facile pcō taberis:q̄ grādem tibi demonſtret patientiā: ſic præco lucronem tractabat diacule.ſed ille cognito cauillatu: ſimilis indignati. At te inquit cadauer ſurdū:& mutum:delirumqꝫ præconem:omnipotens & omniparēs dea ſyria:& ſanct⁹ Sabadius: & bellona:& mater Idea cum ſuo Adone Venus domina: cęcum reddant:qui

lurconē dixit: lurcones autem Lurcare.
dicunť edaces uoratores manducones.a lurcando nuncupati
lurcare.n.eſt.cū auiditate cibū
ſumere.pōponius.lardū lurca
bat lubēs.Celebratus ē ille uer
ſus lucillianus.uiuite lurcones
comedones uiuite uentres.Vbi Ventres.
uentres ſi credimus donato po pro para
ſuit pro paraſitis edacibus quo ſitis.
rū deus uenter eſt. DIcacule:
Facete ſalſe mordaciter:Dicaci Dicaci
tas auctore Quintiliano a di tas.
cendo ducta eſt proprie ſignifi
cans ſermonē cū riſu aliquos inceſſentem.ideo demoſthenem urbanum fuiſſe dicunt dicacem
negant.itidem a dicendo dicteria nominata:ſunt autem dicteria ioci & cauillationes græci ſco Dicteria.
mata & ledorias uocant de quibus ſuo loco plura. CAuillatu:Cauillatione irriſione. AT te ī Scomata
quit:Imprecatio dira in præconem qua imprecatur.ut ira deorum.& ultione obſurdeſcat. ob Vnus
muteſcat.excecetur. OMnipotens dea ſyria:Pħi tradunt.& memorat Auguſtinus in.yii. de cī deus.
uitate deī unum eſſe deum.& unam deam.quæ numina uariis nominibus nuncupantur.ſic ſol Nomina
apollo liber hercules mars mercurius.aliis quoqꝫ prope infinitis nominibus colitur.ſic iuno di plura.
citur dea tellus & mater magna.& ceres.Diana luna.proſerpina.dicitur eadem Dea ſyria.ut au Cibele &
tem magiſtra lectione compertum habemus.Deæ ſyriæ.& deæ cybeles.quam & magnam ma dea ſyria.
trem dicunt:ſacra ſunt conſimilia:cum una ſit dea.nam ſicut cybeleii galli amputant ſibi uirilia eadem.
ſic & deæ ſyriæ ſemiuiri cinedi.ſicut illi fanatici ſecant membra & inſana iactatione diſcurrunt
ita ſacerdotes deæ ſyriæ proſecant muſculos gladiis lancinant membra flagris. & afflatu furo
ris bacchabundi uaticinantur:ex hoc proſectu & uerberatione cum membra tumeſcant ſiriaco
rum ſacerdotum.ob id dixiſſe uidetur martialis iuro per ſirios tibi tumores.Omnino commu
nia & fere eadem numina eſſe produntur cibele & dea ſiria.& ut inquit Auguſtinus nō tā ſunt
multæ deæ:q̄ multa unius nomina.igitur quæ cognomina conueniunt cibelæ eadē deæ ſiriæ
decenter apponuntur.cibelæ omniparens cognominatur.quod telluris epitheton eſt. nā eādē
& tellurē & magnā matrē eē uolūt cōſimiliter dea ſiria noīatur oīpotēs oīparēſqꝫ.q̄ſi oīum pa Omnipa
rēs oīa gignēs.cōpluſcula alia ſūt cōſimilia.atqꝫ germana:q̄ prout occurrēt ſuo loco dicentur. rens.
SANctus ſabadius:Eūdē haberi ſolē atqꝫ liberū accepimus:quem ſabadium nūcupātes magni Sabadius
fica religiōe ī thracia celebrāt.ut Alexāder ſcribit eiqꝫ deo ī colle ædes dicata eſt: ſpecie rotūda
cuius mediū īterpatet tectū.rotūditas ædis mōſtrat huiuſce ſideris ſpeciē ſūmoqꝫ tecto lumē ad
mittiť.ut apparet ſolē cuncta uertice ſūmo luſtrare lucis īmiſſu.& quia eo uniuerſa pateſcūt igť
cū dea ſiria ſit luna.& cætera numīa fœminea cōplectatur:merito illi iungitur ſabadius q ē ſol
& liber pater breuiterqꝫ oīa maſculīa numina cōplectiť. Addamus hoc ī loco & illud tāq̄ aucta
rium quod numina quædam antiqui coluerunt utriuſqꝫ ſexus particulatione pollentia:quos de
os arſenothelis appellant quaſi dicas maſculo fœminos:quo nomine quædam quoqꝫ animalia Arſeno
ab ariſtotele nominantur ſemet ineuntia.Sabadii dei meminit.M.Tullius in libris legum:eū thelis dii
que ut peregrinum eiectum e ciuitate atticorum tradit & ſi mendoſe ſabeius pro ſabadius ſcrip
tū legiť.in monumentis græcoꝝ maximeqꝫ apud ſuidam comperio ſabazium dici deum dioy
ſium hoc eſt bacchum απο του σαβαζειν. ita enim barbari dicunt bacchari. BEllona:Dea bel
lide qua Virgilius ī.yiii.quā cū ſanguineo ſeqť bellona flagello ſoror martis & uxor.nā ut īqt
auguſtinus ī ſexto matrimōia ſoroꝝ iungīus & fratꝝ bellonā matri collocāus:uulcano uenerē
neptuno ſalaciā.bellona dicta ut grāmatici deriuant quaſi bellonata:alio quoqꝫ noīe enyo poe Bellona.
tis nominať. IDEA cibele:Ab ida mōte phrigiæ & cretæ:ſortita nomē utrobiqꝫ enim cerimo Enio.
niæ cibeles ī magna erāt ueneratione hoſpes numinis idei diciť a ſatirographo ſcipio naſcica q
ſimulachrū cibeles hoſpicio domeſtico accœpit. CVM ſuo adone:Hoc iūgēdū ē īferioribus.ut
ita iūctī legas:cū ſuo adone uenus domina.nā ſicut atis iūgiť cibelæ.ita ueneri copulať Adonis. Adonis.
de quo ſupra dictum eſt.ab apro tradunt īterēptū Adoni id ad ſolē referētes.ī Ezechiele ſcriptū
eſt:& ecce ibi mulieres ſedebāt lugentes adonidem.ubi intelligi uult fuiſſe dolatriam celebratā

In honorẽ adonidis.ſcribit Amianus Marcellinus in.xxii.hiſtoriaꝶ adonia fuiſſe feſtiuitatẽ adoni dedicatã:uerba Marcellini hæc ſunt.Euenerat hiſdẽ diebus annuo curſu cõpleto adonia ritũ ueteri celebrari amato ueneris.ut fabulæ fingũt apri dente ferali deleto:qđ ĩ adulto flore ſectũ ẽ ĩdiciũ frugũ.de adonide.q colebat̃ ĩ ſyria:fabulat̃ luciãus ĩ libro de Dea ſyria. SCVrilibus:Ridiculis.& mordacibus a ſcurra ſcurilis deriuat̃. Quitiliãus ĩ.yi.ſcurrilẽ dicacitatẽ oratori alieniſſimã eẽ tradit.cõſimiliter.M.T.ſcurrilẽ iocũ ĩprobat perĩde ac idecoꝶ oratori & uiro graui.

Scurra.
Scurrilis.

ſcurrilibus iam dudũ contra me uelitaris iocis. An me putas inepte iumẽto fero poſſe deã cõmittere: ut turbatũ repẽte diuinũ deiiciat ſimulachrum: egoq; miſer cogar crinibus ſolutis diſcurrere. & deæ meæ humi iacenti aliquẽ medicũ quærere. Accepto tali ſermone: cogitabã ſubito uelut lymphaticus exilire: ut me fero citate cernẽs exaſperatum: emptionem deſineret. Sed p̃uenit cogitatũ meũ emptor anxius: p̃cio depẽſo ſtatĩ: qđ qdẽ gaudens dominus. ſ. tedio mei: facile ſuſcepit ſeptẽdecim denariũ. & illico me tumida ſpartea deligatũ tradidit Philebo: hoc enim nomine cenſebat̃ iã meus dominus. At ille ſuſceptum nouitium famulum trahebat ad domum. ſtatimq; illic de primo limine proclamat: puellæ ſeruum uobis pulchellũ en ecce mercato perduxi ſed illæ puellæ chorus erat cynedorum: quæ ſtatim exultãtes in gaudium: fracta rauca: & effeminata uoce clamores abſonos intollunt.

Velitaris:Velitari ẽ ꝓbra ultro citroq; obiectare.uelitatio quoq; dr̃ ꝓbroꝶ obiectatio ab exẽplo uelitaris pugnæ.de hoc ſupra ſcripſi uelitati aduerbiũ eſt ut ſalutati quo uſus ẽ ſiſẽna. FEro:Aſino feritatis idomitæ ferinæq; naturæ. Simulacꝶ ſtatuã deæ ſyriæ. Medicũ:Feſtiuiter dictũ de medico ſtatutæ fractæ parãdo. Lymphaticus: Furibũdus fanaticus:bacchabũdus.græci νυμφόληπτον uocãt.lymphare ẽ ĩ furorẽ cõmouere:Valerius flaccus totã lymphauerat urbem:ſtatius.It lymphãte deo.ſcatẽt poetæ hac locutione. EMptionẽ deſineret: Omitteret & ab emptiõe deſiſteret locutio elegans. & apud eruditos frequẽs.M.T. libẽter mehercule artẽ deſinerẽ tecũq; & cũ ſimilibus nr̃i uiuerem: paſſiue dixit Au. Gellius diſciplina tibiis canẽdi deſita ẽ. idẽ uocabula deſita uocat q̃ deſierũt eẽ ĩ uſu:& exoleuerũt. PRAEcio depẽſo:Depẽſũ accipe ꝓ ſoluto uerbũ ductũ ex ritu priſcoꝶ:apud quos aſſes librales appẽdebãt̃.ide expẽſa:ĩ ratiõibus & impẽſa dicũt̃:ab eodẽ ære ĩpẽdẽdo diſpẽſatores & pẽſiões.ide diſpẽdiũ quoq; pro dãno qđ ĩ diſpẽdẽdo ſolet minus fieri hic ẽt cõpẽdia.& ĩpẽdia noiant̃ M.Varro.& plinius auctores. TEdio mei:Signat ſe minimo p̃cio fuiſſe diuẽditũ cũ dominus aſini uel fatula mercedula accepta gauderet:abalienare aſinũ faſtiditũ:cuiuſq; tedio iã pridẽ afficiebat̃. SEptemdecim denarium. Pro denarioꝶ.ſic.n.ueteres locunt̃.hoc mille denariũ:hoc mille nũmũ pro denarioꝶ.& numoꝶ.dicebant ẽt duo milia denaria auctor.M.Varro in libris de analogia.lucianus ait aſinũ fuiſſe huic cynedo uẽditũ τριάκοντα δραχμῶν.i.triginta drachmis.Mina autẽ ſiue libra hẽt drachmas.lxxy. PHIlebo:Græce dr̃ φιλήβος τοῦτο γὰρ εἶχεν ὄνομα ὁ ὠνησάμενός με.philebus hoc enim nomen habebat meus emptor. TVmida parte deligatũ:eam partem in aſino ſignat:quæ tumore turgida circa collum iumentorum propter uincula tractoria eſſe ſolet.Codex manu ſcriptus habet tumida ſpartea quæ lectio purior eſt & probior ubi ſpartea ponitur pro helcio & uinculo ad trahendum accommodato.dicta a ſparto ex quo conficitur:ſpartum ãt herba hiberica ẽ ſiue iuncus:quo ſutiles naues ſuebant̃:a cuius copia carthago noua in hiſpania ſpartaria cognominatur.hinc ſportæ.quaſi ſparteæ dictæ.de ſparto plura plinius in.xix.idem ĩ.xxiiii.dubitat an geniſta.quæ præſtat uſum uitilium ſit ſpartum.græci ad funes ſparto uſi ſunt:unde ſpartea pro fune & uinculo tumida autẽ dixit a craſſitudine funis & uiculi ſpartei. NOuiciũ famulũ:Aſinum intellige. PVellæ:Feſtiuiter & merito puellas appellat effemiatos euiratoſq; cynedos q ĩ ſextũ pene muliebrẽ erãt reformati.citra oẽm uirilitatẽ:quos tedebat ꝙ nati eẽnt maſculi. ſic Catullus atym:ſic gallos cybeleios.q gẽitalia mutilabãt fœminino gñe decẽter appellat.luciãus:ὦ κοράσια δοῦλον ὑμῖν ἐωνησάμην καλὸν καὶ ἁδρὸν καὶ καππαδόκην τὸ γένος.i.o puellæ ſeruũ uobis emi pulchrũ.& uberẽ.& natõe cappadocẽ.ubi annotãdũ a lucião quoq; cõmẽdari aſinũ cappadocẽ tãq̃ ex regiõe p̃cellẽti.ut dudũ a nobis explicatũ ẽ.iterp̃s luciãi qđ ſibi uoluerit.hoc ĩ loco nõ diſpicio.q illud ὦ κοράσια.iterp̃tat̃ coralia.ĩſcitiſſime ieptiſſimeq;.cũ apđ græcos dictõe uſitatiſſima τὸ κοράσιον puella dicat̃:& lucius nr̃ ὦ κοράσια ſcitiſſime exp̃ſſerit dicẽs o puellæ. ILlæ puellæ:Ex luciano ad uerbũ: ἦσαν τὰ κοράσια ταῦτα ὄχλος κιναίδων συνεργῶν τοῦ φιλήβου.i.erãt illæ puellæ turba cynedorũ philebi coopatoꝶ. INtollunt:Tollunt ſuſtolunt clamores inſuaues & abſurdos interdũ abſonus dicitur.ſine ſono. ut tradit Nonius.

Artem deſinere.
Deſita uocabula.
Numi appendebãtur.
Mille denarium.
Mina habet drachmas lxxy
Spartea.
Spartum
Spartaria carthago

Interp̃s Luciani cecutiens

RAti:Opinantes. MIniſterio ſuo:Obſcenū miniſteriū intelligi uult:quo.ſ.cynedi & patici co
lunť a ſubactore. NON ceruā pro uirgine:Alludit ad fabulā iphigeniæ:q̄ talis eſt:cū græci ī ex
peditionē troianā ꝓficiſcentes in aulidē ueniſſent. Agamēnō ceruū Dianæ ignarus occidit. un
de irata dea flatus uentoꝝ remouit.& in undis uiolentior cōmota tēpeſtas.quāobrē cū nauigaŕ
nō poſſent.& peſtilentiā ſuſtinerent.oracula conſulta dixerunt agamēnonio ſanguine dianā eē
placandā.& ut Ouidius narrat.calchas uates cecinit ſanguine uirgineo placandā uirginis irā eſſe

Fabula iphigeniæ.

**rati.ſ. uere quē piam hominē ſeruulū miniſterio ſuo
paratū. Sed poſtq̄ non ceruā ꝓ uirgine ſed aſinū ꝓ ho
mine ſuccidaneū uidere:nare detorta: magiſtrū ſuum
uarie cauilanť nō.n ſeruū:ſed maritū illum ſcilicet ſibi
perduxiſſe. Et heus aiūt. caue ne ſolus exedas tam bel
lum ſcilicet pullulum: ſed nobis quoq; tuis palumbu
lis nōnunquā imptias. hæc & huiuſmodi mutuo bla-
cterantes: præſepio me proximū deligant. Erat qui-
dam iuuenis ſatis corpulētus: choraula doctiſſimus:**

deo.ergo cū ab Vlyxe p nuptia
rū ſimulationē abducta iphige
nia in eo eēt ut imolareť:&
ante arā cōſiſteret numinis mi
ſeratōe ſublata eſt.cerua ſuppo
ſita.ipſa uero trāſlata ad tauricā
regionē regi toanti tradita ſa-
cerdos dianæ facta ē. lucrecius
uero & Virgilius citra mētionē
ceruæ ſuppoſitæ ꝓdiderūt ceſā
eē iphigeniā.& eius ſanguīe uē
tos tēpeſtatēq; placatā. lucreci-
us iphianaſā uocat.ſic ſcribens
iphianaſſai turparūt ſanguine
ſede ductores danaū.Ouidius Martialis cæteri ꝓ uirgine ſuppoſitā ceruā tradiderūt. notū ē na-
ſonis carmē ſuppoſita ferť mutaſſe mycenida cerua. SVCcedaneū:Suppoſitū.ſubditū.uicarium
uocabulū ē ex plautino fōte deriuatū.ī epidico.n.ſcriptū ē.men piacularē oportet fieri ob ſtultici
am tuā:ut meū tergū ſtultitiæ tuæ ſubdas ſuccidaneū.quæri āt ſolet a ſtudioſis quid ſignificet.&
q̄ nā apud antiquos forēt hoſtiæ ſuccidaneæ.ē āt ſuccidaneus q ſuccedit in alienū locū quaſi uica
rius ſuppoſituſq;:a ſuccedēdo dictus ſuccidaneæ hoſtiæ.ut docet Au. Gellius quaſi ſuccedāeæ ap
pellatæ ſunt:quoniam ſi primis hoſtiis litatum nō erat.aliæ poſt eaſdem ductæ hoſtiæ cedebātur
quæ prioribus quaſi cæſis luēdi piaculi gratia ſubdebātur.& ſuccedebāt.ob id ſuccidaneæ a ſuc
cedēdo nominatæ.eadem ratione uerbi præcidaneæ quoque hoſtiæ dicuntur quæ ante ſacrificia
ſolemnia pridie ceduntur.quin etiam ferias precidaneas dici uoluerunt quæ ſolemnes legitimaſ
q; ferias præcederent.M.Cato prius inquit q̄ meſſem facias porcam præcidaneam hoc modo fie
ri oportet de qua ſic ſcribit Gellius porca præcidanea appellata quam piaculi gratia ante fruges
nouas fieri cœptas immolari cereri mos fuit.quod ad ſuccidaneum attinet.diuus Cyprianus nō
mīus elegātiæ oratoriæ quā eccleſiaſticæ doctrinæ cōſultus decenter dictionē hanc uſurpat.cum
ait nō pōt uideri ceſſaſſe. qui uicarios ſuſtituit.& qui ꝓ ſe uno plures ſuccedaneos ſuggerit. NA
re detorta:Indicium eſt indignationis irriſioniſq;.naribus enim ut auctor ē Quintilianus deriſus
contemptus faſtidium ſignificari ſolet. MAgiſtrum:philebum. CAuillantur:Irrident illudunt
faſtidiunt lucianus ait εσκωπτερ.nam σκωπτω græce cauillor. MAritum:Obſcene rei ſigni
ficatio ē tanquam philebus aſinum redemerit ſicut uxor uirnm a quo ſubagitaretur erat enim cy
nedus paticus lucianus.τουτορ ουδουλορ ἀλλ αρυμφιορ non hunc ſeruum ſed ſponſum du
cis. EXedas pullulum.Senſus ē.nolito tu ſolus perfrui hoc aſello ſed eius concubitus nobiſcum
quoq; partiario cōmunica.Allegoricos totum dictum namq; ſolemus ſoli:exedere & edendo ab
ſumere pullulos illos totos:q ſūt ſciti ſaporis nulla pte ſodalibus īptita bellus p̄terea pullulus dŕ
feſtiuū elegāſq; deliciolū.& ē nomē blādimēti.oli Caligula a Romāis appellatus ē pullus & pup
pus.plautus quoq; ait ī caſſina meus pullus.meus paſſer.mea colūba mi lepus.Antiq pullū uoca-
bāt puerū eius a quo amabaŕ:uñ qntus fabius ꝙ eius natis fulmīe icta eēt pullus iouis appellatus
ē plinius noſter ī arboribus pullulos uocat ſobolē pullulātē.ex radicibus & plātaria. nullis uero
arboribus tales pulluli ꝓueniūt niſi q̄rū radices amore ſolis atq; hymbris ī ſūma tellure ſpacianť.
PAlūbis:Trāſlatio a pullis palūbiū:qbus adhuc iplūibus cibū īptiri ſolet mŕ.& nos iſarcius pla
utus ī aſinaria ubi qd dederā.q̄ſi colūbæ pulli ī ore ābæ meo uſq; eratis.uiuere palūbes ad xxx.
annū Ariſtoteles & plinius auctores ſūt hyeme muti ſūt uere uocales.Nigidius putat cū oua icu
bāt ſub tecto noīata palūbē reliq̄re nidos.caro palūbis ī cibatu coercet uenerē& iguīa hebetat hic
albertus magnus q melius calebat phyſicas philoſophias q̄ latinitatis elegātias palūbū ex eo dici
tradit qđ pcat lūbis pp ueneris.ſ.refrigeratiōnē.palūbus ferus e poſca decoctus medeŕ celiacis ce
liaci Varrōi & plinio ſūt q laborāt aluo cita Cor.celſus celiacū morbū a græcis noīari tradit q iu
uētriculi porta cōſiſtit. MVtuo:Viciſſim mutuiter quoq; a ueteribus dŕ. BLActerātes: ſtulte &
cupide & imodice loquētes qđ uerbū a græco.βλαξ originē ducit blax āt dŕ ſtolidus & mollis.
apud Oratiū blaterare pria ſyllaba correpta poniŕ illo uerſu & magno blateras clamore fugiſq;
CHOraula:Choraules græce dicitur Tibicen.Choraulam appellant artem Tibiciniam. a Cho-
ro & aula quæ Tibia ſignificatur. ptolemæus rex ægypti culpatur a ſcriptoribus. & impmis a

Iphianaſſa. Succedaneus. Succidaneæ hoſtiæ. Præcidaneæ. Pullus nomen blandimenti. Pullus iouis. Pulluli. Palūbes. Palumbus unde celiacus qui. Blax. ſtolidus. Blateraŕ. choraules.

Strabone quod præter alia flagicia etiam choraulam exercuerit:qua adeo gloriabatur ut non
Tibiciniũ contaretur certamina tibicinii in regia celebrare.Tibicinium enim uocabulo oppido eleganti
Mõumẽ appellauit in floridis lucius noſter artẽ tibiis canendi.Ab eodẽ choraulæ monumentarii dicti
tarii cho ſunt Tibicines.qui ad ſepulchra apud ſitos hoc eſt defunctos canebant. quales priſci ſiticinas
raulæ. uocant. COllaticia ſtipe demenſa:Signat tibicinem redemptum eſſe pecunia:quam eleganter
Siticines Collaticiam nominat:quia collata fuerat:Sed amphibolon eſt:utrum collata a choro cynedo
collaticia rum.An collata a popularibus

collaticia ſtipe de mẽſa patus:qui foris quidẽ circõge-
ſtãtibus deã cornu canẽs adambulabat.domi uero ꝓ-
miſcuis operis ꝑtiarios agebat cõcubit᷒. hic me ſimul
domi cõſpexit:libenter appoſitis largiter cibariis: gau-
dẽs alloquit᷑:ueniſti tandẽ miſerrimi laboris uicarius:
ſed diu uiuas & dominis placeas:& meis defectis iam
laterib᷒ conſulas. Hic audiens iã meas futuras nouas
cogitabã erũnas. die ſequẽti uariis colorib᷒ ĩcluſiati:&
deformiter qſq; formati:faciẽ cẽoſo pigmẽto deliti:&

Stipes. Religioni deæ ſiriæ mancipatis. Proditum eſt ab hiſtoricis funus agrippæ Collatis ſextantibus a populo Romano adornatum eſſe.Talis pecunia elegãter Collaticia dici poteſt.Stipẽ autem dici æs.& pecuniam notiſſimum eſt: ut interpretatur. M.Varro a ſtipando ſtipem nominarunt:quoniam non in arca ponebãt:ſed in cela ſtipabãt ideſt componebant:numerum pecuniæ maiorem quomius lo
ci occuparet a ſtipe inclinantur uerba ſtipulari:& reſtipulari:ſtipulatus:ſtipulatio.quibus uerbis
Vnde ſti ſtipem.i.pecuniam alligamus.non facit ad ſtomachum interpretamentum illud quod ſcriptũ
pulatio. legimus libro tertio inſtitutionum ſtipulum apud ueteres firmum appellari a ſtipite & inde ſti
Deméſa. pulationis nomen deduci.Demenſa autem accipe pro numerata ſoluta:una dictio eſt.M.T.ut
Deméſũ. uerba uerbis quaſi demenſa & paria reſpondeant:ſic & demenſum dicitur quo nomine ſigni
ficat᷑ cibarium ſeruorum.nam ſerui quaternos modios frumenti accipiebant in menſe & id de
menſum dicebatur.ſiue dimenſum utrũ autem a menſe an a metiendo incertum eſt. quidam
in duas dictiones diſtingunt.ut ſit demenſa.ſ.numulari tanquam ſignificet pecuniam demen
Trapeza. ſarii menſa eſſe perſolutam:quam græco uocabulo trapezam uocant:unde & trapezitæ dicti
Trapezi argentarii menſariiq; dictione apud plautum frequentiſſima. CORnu canens:Cornicinem
ta. denotat. PROmiſcuis opis.Sicut in cultura fundi plures operæ parant᷑.ita hic ſubactor cine
doꝝ opas uenerias diſptiebat.partiarius cõcubitus p oẽs q̃ſi i orbẽ ibat nemie obſceniſſimæ
libidis exorte. LAboris uicarius:Vicariũ qđ nemo neſcit dicius q uicẽ alterius gerit ipletq;
q fũgit᷑ miſterio ſubditus i alienũ locũ.liuius i qnto hũc ego iſtitutũ diſciplina mea uicariũ
Vicaria ꝑ me rei pu do dicoq;.itẽ alibi uicariũ tibi expediã.iterdũ nomẽ ẽ adiectiuũ.dixit Cypriãus
mors. has ꝑ me uicarias litteras mitto Quitiliãus i gladiatore mortẽ alceſtis uicariã decẽter appel
lat q̃.ſ.ꝑ admeto marito mori nõ recuſauit:eiuſq; morituri fatũ uicẽq; ſubire. ab eodẽ mãus
uicariæ dicũt᷑ ꝓ altero pugnaturæ.igr᷑ laboris uicarius erit aſinus.q geret uicẽ laboris i cõcubi
tu & ſubactotẽ laboribus ueneris exhauſtũ uiciſſim recreabit.uicarii ſũt uiliores ſerui q ſeruiũt
Induſia maioribus ſeruis de qbus frequẽs mẽtio apud iuris cõſultos oratores & poetas. DEfectis:Ex
tus. hauſtis & ut iqt Catullus:exfututis nimio cõcubitu. INcluſiati:Verſicolore ueſte iduti.defor
Induſiũ. matio ẽ ſyriacorũ ſacerdotũ q uario cultu exornati ꝓceſſerũt.delicata ãt ueſtimẽta diſſolutio
nẽ ai & corporis ſignant.icluſiati uel potius iduſiati ſignificãt᷑ ueſtiti iduſio.ẽ ãt iduſiũ ueſtimẽ
tũ qđ corpori itra plurimas ueſtes adheret dictũ q̃ſi ituſiũ ab eo qđ itus habeat᷑.auctores.M.Var
ro & nonius hic plautus i epidico dixit tunicã iduſiatã.ſup hac re i ſcđo cõmẽtario copioſius.
DEformiter formati:Ex cõtrariis dictiõibus q̃ſita elegãtia eſt. ut deformiter formatos dixerit
quos itelligi uult cõptos exornatoſq; mulieribus ornamẽtis:q̃ uiꝝ maxie deformãt:fedãt deue
nuſtãt.Quitiliãus i hãc ſniam ſcribit hæc digna memoratu ſcituq;.ſi qs corpora uiroꝝ uulſa at
Cultus q; fucata muliebriter comat fœdiſſima ſũt ipſo formæ labore.& cultus cõceſſus atq; magnificus
magnifi addit hoibus ut uerſu græco teſtatũ ẽ.auctoritatẽ.at muliebris & luxurioſus nõ corpus exornat
cus dat ſed detegit mẽtẽ:i deuteronomio ꝑcipit᷑ ne mulier iduat᷑ ueſte uirili nec uir utat᷑ ueſte fœmiea
auctorita abomiabilis.n.apud deũ ẽ q facit hoc. FAciẽ deliti:Ideſt habẽtes faciẽ fucatã & pigmẽtis illitã
tem. antiq̃ figura ẽ.delitus:ut illitus:ut oblitus iclinat᷑ a uerbo delino delini delitũ.a deleo uero fit de
Delitus. letũ.lino facit i ꝑterito liui & leui:uetuſtiſſimi ẽt lini ꝓtuliſſe iueniũt᷑:i ſupino facit litũ. uñ Vir
Lino. gilius in quarto Georgicoꝝ.& paribus lita corpora guttis.ſic & delino qđ a lino cõpoſitum eſt
Delino. facit delitũ. CEnoſo pigmento.Craſſo & pingui fuco:nãq; mulieres non parum multæ faciẽ
Pigmen fucant pigmentis pinguibus.& quaſi delutant lutamentis Ceni & uiſi. id quod iuuenalis carpit
ta in facie in muliere illis uerſibus.interea fœda aſpectu ridendaque multo pane tumet facies aut pinguia
popeana ſpirat & hinc miſeri uiſcantur labra mariti:Vel cenoſo pigmento. expone pro ſordido
& faciem de formante.pigmenta enim in facie uirili ſunt fœdiſſima.& ceno cenoſiora.

oculis obūctis graphice prodeunt. mitellis & crocotis. & carbaſinis. & bombicinis iniectis. quidam tunicas albas: in modum laciolarum quoquo uerſum fluente purpura depictas cingulo ſubligati: pedes luteis induti calceis: deamque ſerico contectam amiculo: mihi gerendam imponunt: brachiiſque ſuis

Diuus Auguſtinus pigmēta & fucos taxans ſancte & ſalubriter ſic ſcribit fucare faciē pigmentis quo rubicōdior uel candidior uel uerecūdior appareat adulterina fallacia eſt: ſcribit iulius firmicus ꝙ q oriētibus pleiadibus naſcēt hi erūt unguētis obliti polita frōte: & accuratis ueſtibus ſemp nitidi: q alienis crinibus appoſitis fictā & cōpoſitā pulchritudinē mētiāt. totius corporis formā uario pigmētoꝝ gn̄e molliētes: ii dēptis pilis corpus ſuū i fœminei corporis imaginē trāſferēt: quoꝝ ueſtes ad muliebris cultus ſimilitudinē excolūt: ii molliter ambulātes ueſtigia ſua cū delicata quadam moderatione ſuſpendūt & pœnitebit eos. quod uiri nati ſint pigmenta ſunt mō ad fucandā faciē accōmodata alias pro coloribus pictoꝝ accipiunt. De quibus caput eſt apud plininm in: xxxy. pigmenta quoq; pro aromatibus uſurpant. Diuus Hieronymus aromata inquit ſunt ſpecies pigmentoꝝ: pigmentarius dicit concinnator pigmentoꝝ. Maternus tradit quicūq; habuerit horoſcopū in parte libræ. xxyi. erit pigmentarius uel thurarius. OCVlis obunctis: Iulius pollux ad cōmodū Cæſarē ſcribens inquit τουσ οφθαλμουσ υπογραφει τασο φρυσ μελάίμε. i. oculos ſuppigit ſupercilia denigrat. plinius quoq; noſter in. xi. tanta eſt inquit decoris affectatio: ut tingant oculi quoq;. GRAphice: Eleganter cōdecore conciniter: aduerbium eſt: quo frequenter utit Gellius. ſic & graphicus hō dr̄ ad unguē factus abſolutuſq;. plautus næ tu habes ſeruum graphicum. & quanti uis precii. trāſlatio a pictura quæ græce dicitur graphis. cuius plinius cōmeminit in. xxxy. his alia multa graphidis ueſtigia extāt. in tabulis ac mēbranis. ex quibus proficere dicunt artifices. idem antigraphícē uocat picturā: quam in tota græcia pueri ingenui ante oīa docebantur. Res ergo eleganter depicta graphice formata & graphica dicitur qđ & ad alia quoq; eleganter ſciteq; trāſſertur. MItellis: Mitræ diminutiuū ē mitella: de qua poeta i ludicro idilio. copa ſyriſca caput graia redimita mitella: mitras āt & mitellas ornamēta eē fœminaꝝ ex qbus redimicula religabāt. nouerūt oēs: quibus notū eſt notiſſimū illud Maronianū. & tunicæ manicas: & habent redimicula mitræ. CROcotis: Crocotæ dicunt tunicæ iſectæ croceo colore: talia āt ueſtimenta delicata ſunt. & fœminea: unde neuius optimo epitheto mollicinā crocotā nuncupat. plautus crotulam ſine crocotulam appellat in epidico. idē in aulularia. crocotarios iſectores dixit. q crocota iſiciūt tigūtq; ueſtes crocei coloris. Apud græcos. κροκωτοσ eſt ειλοσ Χιτωροσ. i. ſpecies tunicæ & ut iquit ſuidas crocotos eſt ερλυμαεγ κυκλορ. i. ueſtimentum orbiculatū. epicrocū quoq; genus ueſtimenti infectum colore croceo. cuius meminit. M. Varro. crocomagma uero alia res ē. alius ſignificatus. Siquidē dioſcorides. plinius Celſus crocomagma ponunt pro fece & retrimēto croci. Cuius uſus eſt i medicia efficax uerba Cor. celſi ex libro. y. ſunt hæc. Crocimagmatis qđ quaſi recremētū eius ē. idē crocimagma adhibet pſæpe ad malagmata apđ pliniū legit crocimigma uolumine. xxi. ſʒ purior lectio ē crocimagma. nāq; ut idē docet i. xiii. feces unguēti magmata appellāt. unde croci magma quaſi fex & recremētū dr̄: ad hæc adde crocotiriū dici genus operis piſtorii: poetæ græci aurorā κροκοπεπλορ nocant a ueſte coloris crocei. CARbaſinis liteiſ Carbaſum genus lini eē aliubi annotauimus mira tenuitate. i hiſpania ſūt repta carbaſa ut iqt plinius. ide carbaſei ſinus & carbaſinæ ueſtes Virgilius i. xi. tū croceā chlamidēq; ſinuſq; crepātes carbaſeos fuluo i nodū collegerat auro. BOMbicis: De ueſte bōbicia ſcripſimus i notis ſeruii. & i cōmētariis proptii copioſiſſime de qua ſatyricus poeta. Delicias uel pāiculus bōbicius urit. pāphile mulier ueſtē bōbicinā pria texere iuēit plinius i. xi. de bōbice uermiculo ſcribēs. telas iqt araneoꝝ mō texūt ad ueſtē luxūq; fœmiaꝝ: q̄ bōbicia appellāt tāta tēuitate cōficit. ut denudet fœminā ueſtis bōbicia: nec puduit has ueſtes ēt uiros leuitate uſurpaī pp onera æſtiua i tm̄ a lorica gerēda diſceſſeī moris ut oneri ſint ēt ueſtes. Veſtis bōbicia ē & ut ego ſētio illa ꝓprie q̄ ſericā & oloſericā uulgo noītant. & bōbices ſūt illi uerniculi ſericarii. q apud nos ſericū cōficiūt p̄ſtātiſſimū. QVIdā tūicas: Ordo ē & ſenſus qdā ſubligati cingulo tunicas hocē habētes ſubligatas tunicas. & cinctura conſtrictas: q̄ erant depictæ colore purpureo: in modū lanceolaꝝ. Vſitata eloquutōis figura ē. ut illigata comas. ſubligata tunicas. collecta ſinus. Videt autē ſignare uirgatas ueſtes. quæ texunt hodie quoq; deductis uiis i modū uirgaꝝ de qbus poeta intellexit illo uerſu uirgatis lucent ſagulis. Nō me p̄terit id ex Seruiana interpretatione aliter enarrari poſſe. LVteis calceis: Lutei coloris: ut docet. Gellius Luteus color eſt ruffus paulo dilutior poetæ luteā aurorā bono epitheto cognominant. pro rubentē. quā neuius pudoricolorē p̄licenter appellauit auctor eſt plinius lutei coloris honorē antiqſſimū i nuptialibus flāmeis totū fœmis cōceſſū eē. & iō nō numerari iter pricipales colores. AMIculo: Veſtitu & uelamie ſerico ueſtē oloſericā dicūt totā ſerico textilē ſine alia materie

Veſtigia ſuſpēdūt
Pigmenta.
Pigmentarius.
Oculi pingunt
Graphice.
Graphicus hō.
Graphus antigraphice.
Mitella.
Mitra.
Crocotæ
Croculula.
Crocotarius.
Epicrocum.
Crocomagma.
Crocopeplos.
Carbaſa.
Bombicina ueſtis.
Virgatæ ueſtes.
Luteus color.
Pudori color.
Oloſerica.
Subſerica.

humero tenus renudatis attollentes īmanes gladios ac ſecures euātes exiliunt. incitātes tibiæ cantu lymphaticum tripudium: nec paucis perratis caſulis: ad quādam uillam poſſeſſoris britini pueniunt. & ab īgreſſu primo ſtatim abſonis ullulatibus conſtrepentes fanatice peruolant. deniq; capite demiſſo: ceruices lubricis ītorq̄ntes motib⁹: crineſq; pēdulos ī circulū rotātes: & nōnūq̄ morſibus ſuos īcurſantes muſculos: ad poſtremū ancipiti ferro qđ gerebāt ſua quiſq; brachia diſſecāt. īter hæc un⁹ ex illis bacchatur effuſius. ac de imis pcordiis anhelitus crebros referēs: uelud numinis diuino ſpirit⁹ repletus: ſimulabat ſauciā uecordiā prorſus

ſubſericā cui alia materies intexta eſt. Lāpridius in uita Alexādri Romani īpatoris. ſic refert: ue
Sericarius. ſtes ſericas ipſe raras habuit oloſericas nūq̄ induit ſubſericā nūq̄ donauit. ſericarius dr̄ textor
uestis ſericæ. Mihi gerēda: hic aſinus & luciāo dictus θεοφορητοσ hoc eſt deā ferens. HVmero
Exomides ueſtes. ro tenus: Sunt ueſtes q̄dā ſine māicis quas græci εξωμιδασ uocāt quaſi humero tenus exertas
& citra humerū deſinētes talibus uſitati ſunt monachi & heremitæ q hodiæq; ita figurāt: exer
tis extra ueſtē brachiis qđ genus ueſtiū colobia nūcupāt quaſi trūcata & mutila ſine māicis. de
qbus crebra mētio ē apud ſcri
ptores eccleſiaſticos: & i decre
tis canonicis ſcriptū ē undeui
geſima. q. iiii. ꝙ paulus heremi
Colobiū ta in teſtamēto colobiū ſuum
athanaſio alexādrino epiſco
po reliqt: Tunicā uero beato
Antonio. EVANtes: Furore
diuino afflati cōmotiq; & bac
cātes a libero q euan dicit̄ Vir
Euantes. gilius illa choꝝ ſimulās euan
tes orgia circū ducebat phrygi
Lympha ticū tripudium. as. Limpāticū tripudiū: Cho
rea ſaltatioq; ueſana & baccha
bunda decēter exprimit̄ noīe
lymphatici tripudii: a Liuio
lymphaticus pauor bono epi
theto dictus quoniā. ſ. ex pauo
re hoīes cōſternāt̄: & lymphati
efficiunt̄. POSSeſſoris britini: Nomē ē ꝓpriū ruſtici opulēti fortaſſis a britia ciuitate bithiniæ
deductū ut ſētit Hermolaus uir ī nr̄a memoria doctiſſimus. luciāus meminit beriæ ciuitatis ma
cedoniæ. a qua beritinus cōmode deduci poſſet. Codex uetuſtus māu ſcriptus hēt poſſeſſoris bea
ti qđ placet. ut expōas eos uēiſſe i uillā beati hoc ē opulēti. et diuitis poſſeſſoris. FAnatice: Fu
Fanatici. rēter & iſane fanatici āt furētes dicūt̄ & proprie illi ſūt: q circa fana hoc ē tēpla bacchant̄. & ca
put iactātes p furorē uaticināt̄: prout docet Vlpiāus ad edilitiū edictū. q apud iulianū q̄ri ſcribit
ſi ſeruus iter fanaticos nō ſemp caput iactaret & aliq̄ profatus eēt nihil ominus ſanū uideri. & ſi
qs pmāet i eo uicio ut circa fana bacchari ſoleat & q̄ſi demēs reſpōſa det. & ſi p luxuriā id fcm̄
ē redhiberi tn̄ nō poſſe: qm̄ ediles de corporalibus uitiis loquāt̄: fanaticos græco uocabulo en
theos appellāt Firmicus maternus. erūt iqt enthei uates diuini. q horoſcopū habebūt i. yi. pte ge
Enthei. mioꝝ. leges apud eruditos frequēter entheos uates. & lyrā poeticā entheā noīari. entheata do
mia dr̄ Catullo ipſa cybele: cuius enthuſiaſmo afflāt̄ ſacerdotes. ſic. n. dr̄ furor ille diuinus quo
Enthuſiaſmus. & poetæ caleſcūt. q̄ dictōe uſus ē. M. T. i epl̄is ad qntū fratrē. IN circulū rotātes. Talia fieri pro
dūt̄ a corybātibus q matris deū ſūt ſacerdotes. q i ſacrificiis armati ſaltādo capita iactāt. & numi
Corybantes. ne afflati furiis agitāt̄: qđ coryptin & corybātiari dicūt. uñ corybātibus iditū nomē. auctor ſtra
bo i. x. luciāus de ſiriacis hiſce ſacerdotibus. eadē ſcribēs. q̄ lucius nr̄ iqt. οιδεμιτρασ α πορρι
Corybantiari. ψαρτεσκατωεκ τουαχεροσειλισσορτεστοισξιφεσιρ ετεμρορτο τουσπηχεισ. i. illi Mi
tras proiiciētes & ceruicē ſubtus ītorquētes gladiis brachia diſſecabāt. MVſculos: Hic lacertorū
muſculi accipiūt̄: alioq īnumeri ſūt muſculi p oēs fere ptes corporis diſtributi. ut ſcribūt phyſici
Muſculi. & memorat Albertus magnus: q libro prio de aīalibus muſculū definit eē neruoſū mēbrū: & ſub
Muſculus in mari. tiliter ſuputādo colligit qngētos amplius muſculos eē ī corporibus. duricias muſculoꝝ mitigat
ſemē lini. ut īquit plinius. a ſimilitudīe muſculi puſillæ beſtiæ nomē īditū. ē & i mari muſculus ba
Muſculus bellicus. lenæ præuius & dux cui auxiliū adminiculūq; iugiter exhibet: de quo plinius claudiāus cæteri ali
as muſculi ſignificāt machīas bellicas: quoꝝ Cæſar īcōmētariis & Vegetius i. iiii. cōmeminerunt
quibus protecti bellatores ſubeūt muros hoſtiles. qui turribus ambulatoriis uiā parāt itineraque
pmuniūt. ANcipiti ferro: Bipēnē ſignat: q̄ ſecuris ē hn̄s ex utraq; pte latiſſimū & acutiſſimū ferꝝ
auctores Quītiliāus et Vegetius. Anceps āt dixerūt acutū ex utraq; pte ut lucilius qui ait uecte:
anceps ferrum. atq; ancipiti ferro effrigā cardies. potes ēt ſi libet expōere ancipiti pro periculoſo & dubio. ut di
cat gladiis: quoꝝ ſectio periculoſa ē & anceps brachia diſſecuiſſe. ut cōuēiat cū luciano qui dixit
ξιφεσι ετεμροpτο. i. enſibus ſecabāt brachia. BACcat̄: Furit ſic Virgilius bacchat̄ uates. SPiri
Bacchat̄. tu repletꝰ: Deo plēus. & ut græce īquit lucianus entheos. SAVciā uecordiā: Tales ſūt quos dēo
niacos uulgo nominitant. qui anhelitus crebros & ſuſpiratus trahentes uecordia quadam uatici
Demōiaci. na bacchantur furiunt inſaniunt. Fírmicus maternus in ſecundo matheſeos aſſerit homines a de
monibus poſſideri quos eiiciunt expelluntque hi qui uulgo exorciſtæ dicuntur & quamuis ſit uio
exorciſtæ lentus demon qui corpus hominū animūq; quatiat ſiue ille aerius ſit ſiue ethereus. ſiue inſernus.
homines

hominis exorciſtæ iuſſione fugiũt:& pceptis eius cũ quadã ueneratione terebuntur.exorciſtas noſtri adiutatores interpretãtur.quoꝝ in eccleſia eccleſiaſticiſq; ſcriptoribus frequẽs mentio ẽ:ut optime noſti:Antiſtes ampliſſime qui in oĩ litteratura es erudititiſſimus. ĩ eccleſiaſtica uero eruditiõe ita anteſtas reliquos epõs ſicut dignitate pcellis. QVA domini pſentia:Quidã legunt quaſi deũ pſentia.ut ſit ſenſus pſentia deoꝝ & numine afflati hoĩes debilitãtur. & langore quaſi quodã ppe diti egrotãt.& ita oẽs nõ ſui dicentur poſſeſſi numine & ſpiritu demonis.alioqui hoĩes nõ ſui dicũtur q ſerui ſunt quales etiã dici poſſunt ſacerdotes q ſe addixerũt religioni.

Laus archiepiſcopi colocenſis.

qua domini pñtia:ſolent hoĩes nõ ſui:fieri meliores: ſed debiles effici uel egroti. ſpecta dẽiq; q̃le cæleſti prouidẽtia meritũ reportauerit.infit uaticinatiõe clamoſa cõficto mẽdacio ſemetipm ĩceſſere:atq; criminati : q̃ſi cõtra fas ſanctæ religionis deſignaſſet aliqd. & inſup iuſtas pœnas noxii facinoris:ipſe de ſuis maib9 expoſcere.arrepto dẽiq; flagro:qd ſemiuiris illis ppriũ geſtamen eſt:cõtortis teniis lanoſi uelleris plixe fimbriatum & multiiugis talis ouium teſſellatum:ĩdidẽ ſeſe

INſit. incipit. INCeſſere. culpare.caſtigare. reprẽdere. Au. Gellius i.ix.ĩceſſebat quẽpiam Taurus Philoſophus ſeuera atq; uehementi obiurgatione. DESIgnaſſet:Cõmiſiſſet:peccaſſet ſignificãter locutus.nã deſignare ut docet Donatus eſt rẽ nouã facere ĩ utrãq; partẽ:& bonã & malã.Terẽtius ĩ adelphis q̃ ante hac facta ſunt omitto mõ:qd deſignauit: alibi annotauimus deſignatores dici q ludis funebribus pſunt. ut apud Oratiũ:quos & pro illis accipere poſſumus:q pſunt põpæ funebri ordinãdæ.ut loco ſuo ſinguli prodeãt. DE ſuis manibus:Fanaticus ſacerdos pclamabat ſe quippiã peccaſſe in religionẽ Deæ ſyriæ ſanctiſſimam:pp qd pœna dignus eẽt.has autem pœnas ſuamet manu ſibi infligere uelle:ut ita ipſe ſibi fieret tortor. & quaſi εαυτον τιμωρουμενοσ hoc ẽ ſe ipm plectens cruciãſq;. ARepto flagro:Antiqui ſeruos flagriones dixerunt.a flagris.ut uerberones a uerberibus . Flagratores quoq; dicti hoĩes.q mercede flagris cedebãtur.deſcribit flagrũ quo ſiriaci effœminati ſemet ipſos cedebãt:ut ita ſub ſanctitatis ptextu irrepẽtes aĩs ſupſticioſoꝝ corraderẽt pecuniã:& fierẽt æruſcatores.hoc eſt æris q̃ſitores.Seneca id genus hoĩes denotãs ſic ſcribit.cũ ſiſtrũ aliqs cõcutiens ex ĩperio mẽtitur cũ aliqs ſecãdi lacertos ſuos artifex brachia atq; hũeros ſuſpenſa manu cruẽtat cõcurritis & auditis. Plautus quoq; docet ariolos ſolitos hoc aucupii gñe graſſati:ſic eñi ſcribit in truculento. Nun obſecro nam ariolus:q ipſus ſe uerberat.græci flagrũ appellent μαστιγα uñ maſtigia cõicis poetis p ſeruo uerberone.& flagris digno.ex eadẽ origie Virgilio maſtix Ciceromaſtix Homeromaſtix p detratoribus uituperatoribuſq; Virgilii Ciceronis & homeri. PROpriũ geſtamẽ:Vt regũ diadema:Imperatorũ paludamẽtũ:põtificũ galerus lituus augurũ ſunt inſignia:ut cynicæ familiæ geſtamina baculus & pera:ita ſiriacoꝝ ſemiuirorũ peculiare geſtamẽ erat flagrũ qd teniis hoc ẽ uittis & ĩfulis laneſtribus cõcinnatũ. p fimbriarũ prolyxarũ ceſuras dĩductũ fuiſſe ſignificat oſſiculiſq; taloꝝ durioribus obarmatũ:fimbriæ extremæ ueſtiũ ptes ſunt q ceſuratim reciſæ diſſecantur.inde fimbriatũ p ceſuras lacinatũ.plinius urticas eẽ refert folio fimbriato. Cæſar uſus eſt lato clauo.ad manus fimbriato græci κρασπεδον fimbriã uocãt. THEſſelatũ : Quaſi p teſſelas diſtinctũ.& numeroſis p interualla talis cõtextũ.Paulo infra catenatũ pecuinis oſſibus dicit:qd nũc talis ouium teſſellatũ a figura quadrata teſſeræ teſſellæ teſſellatũ deducũtur.hinc teſſellata pauimẽta dicta : deqbus in primo Suetonii cõmẽtario. MVLtiiugis:Innumeris:multis:copioſis.ut iam dictũ eſt. TAlis ouiũ:In quadrupedibus ſolidipedes talos nõ habẽt.q biſulca:ſunt habẽt:Itẽ digitatis nõ ſunt.neque prioribus pedibus oĩo ulli.ſed poſterioribus tãtũ.ſi Ariſtoteli & Plinio auctoribus credimus qbus utiq; credi cõuenit.græci aſtragolas uocãt:inde aſtragali zontes Plinio dicti pueri talis ludẽtes:De differẽtia taloꝝ q aſtragali:& teſſerarũ:q cubi in aleatorio ludo nũcupãtur abunde ſcripſi in libro annotationũ & in cõmentariis Tranquilli.homo talũ nõ habet.Itaq; quãdo Plinius Celſus. Apuleius cæteri talũ in hoĩe appellãt acyros.& p quãdã quaſi ſimilitudinẽ loquũtur. Cõſimiliter uidetur Apuleius ĩproprie dixiſſe talos in ouibus:ſi uerũ eſt:quadrupedibus digitos habentibus nõ ineſſe. Annotãdus hoc in loco error interpretis Luciani.nã cũ Lucianus ita ſcribat græce εκτων αστραγαλων μαστιγι παιοντεσ interpres ſic interptatur:fuſte ex neruis facto me uerberãt.qs nõ uidet hoiem uel mediocriter eruditus turpi inſcitia lapſum eẽ: Verum omiſſa aliena inſectatione tu ſic interpretare.flagro ex talis ouium ferientes.aſtragalos eñi talos interpretamur aſtragalũ quoq; dici pro uertebra ceruicis notũ eſt. apud Homerũ ſcribentẽ elpenora fractis aſtragalis ceruicis lapſu ſcalarũ exanimatũ eẽ. Suidas aſtragalõ dicit eẽ σπονδυλον του τραχηλου qn etiã aſtragalus ĩ ædificiis ponit̃ Victruuio:iter herbas Plinio. INDIdẽ:Ex eo flagro. COMmulcat:Quaſi feriẽdo demulcet p qd ſignificat ſiriacũ ſacerdotẽ ſuſpẽſa mãu & leni ſeſe uerberaſſe:ita ut citra dolorẽ & cruciatũ ſãguie effuſo cruẽtus illiceret traheretq; mortales ad ſui cõtẽplatũ.

Inceſſere

Deſignare.

Flagriones.

Verberones.

Flagratores.

æruſcatores.

Arioli ſe uerberabant.

Maſtigia

Homeromaſtix.

Fimbriæ.

fimbritũ.

Teſſellatum.

tali aſtragali.

Error interpretis Luciani.

Aſtragalus herba

multinodis cōmulcat ictibus. mirę contra plagaꝶ do
lores præſumptiōe munitus: cerneres proſectu gladio
rū: ictuq; flagroꝶ: ſolū ſpurcicie ſanguinis effœmīati
madeſcere. quæ res īcutiebat mihi nō paruā ſolicitudi
nem: uidēti tot uulneribus largiter ꝑfuſum cruorē. ne
quo caſu deæ pegrinæ ſtomachus: ut quorūdā hoīum
lactē: ſic illa ſāguinē cōſpiceret aſininū. Sed ubi tādē
fatigati: uel certe ſuo laniatu ſatiati: pulſā carnificinæ
dedere ſtipes æreas: īmouero & argēteas: multis certatī
offerentibus: ſinu recepere patulo: necnō & uini cadū:
& lactem & caſeos: & farris & ſiliginis aliquid: & non
nullis ordeum deæ gerulo donantibus: auidis animis
cōradentes omnia: & ī ſacculos huic queſtui de indu-
ſtria ꝑparatos farcientes: dorſo meo congerunt: ut du
plici. ſ. ſarcine pondere grauatus: & horreum ſimul &
templū incederē. Adiſtum modū palātes: omnē illam
depredabantur regionem. ſed in quodam caſtello co
pia lætati largioris q̄ſticuli: gaudiales inſtruūt dapes:

MVLtinodis: multos nodos habētibus: & taloꝶ aſpredine cruciātibus. CONtra plagarū dolo
Spiritū res: Auctor ē Plinius hoī ꝑſidiū eē ſalutare ſpiritū cohibere cōtra plagas. Quod inuētū fuit aīalis
cohibe- cui nomē ē meles. ſiqdē ī metu ſufflata cute diſtētæ meles ictus hoīum & morſus canū arcēt. SO
re contra lum: Terrā. PROſectu: Sectione adiicit Luciāus linguā quoq; eos exertaſſe & exertā diſſecuiſſe.
plagas. SANguinis effœminati: Illoꝶ. ſ. ſiriacoꝶ: q mō ſemiuiri: mō effœminati. mō cinedi a mollicie
& fluxura nūcupāt. Luciāus. μαλακοῦ αἵματοσ dixit. i. mollis ſanguinis. SANguinē cōſpice
ret aſininū: Luciāus ἐγὼ δὲ τα
ῦτα ὁρῶν τὰ πρῶτα ἔτρεμον
ἑστὼσ. μή ποτε χρειά τῇ θεῷ
καὶ ὀρείου αἵματοσ γένοι-
το. i. ego hæc cernēs īprimis ti-
mebā ne aſinino ſanguine opus
eēt deæ: hāc Luciani ſentētiam
paulū deuius noſter Lucius in-
uertit: Vnde ſit ut ita corrigēdū
eē exiſtimē: ut pro cōſpīceret le
gas cōcupiſceret: & erit ſenſus.
ego extimui ne ſtōachus deæ
deſideraret ſanguinē aſininū ſi-
cut ſolet interdū lac humanum
lac homi expeti. dulciſſimū ē hoīs lac. ut
nis dul- īqt Plinius. maximeq; alit. mox
ciſſimū- caprinū: qdā aſininū bibendo li
lac bubu berati ſūt podagra chiragra ue.
lum. Codex māu ſcriptus nō hēt ho-
lactis. minū lactē. ſed bouū lactem. ut
Pauſa. de lacte bubulo ītelligas. quod
medicatius eſt. & quo aluus ma
xime ſoluit. lactē aūt dixit ex ue
terū declinatione. apud quos la
ctis & lacte recto caſu dicebat.
PVLſam carnificinā dedere:
Purior lectio eſt: & ſenſus lucidi
or ſi legas pauſam carnificinæ dedere: ſignat. n. poſt pauſam. i. qetē & ceſſationē laceratiōis. & uer
beratiōis factā: pecunias collegiſſe. a circūſtātibus: quarū extorquēdarū cā: Talia factitauerat. pauſa
reqes dī & ceſſatio alicuius rei. Dictio uulgaria & uernacula. q̄ & eruditi quoq; uſitatī ſūt. Lucilius
pauſam facit ore loquēdi. Q. Claudius ī annalibus pugnæ facta pauſa eſt: Lucretius cōcurrere nec
dare pauſam. STIPES æreas: numos & aſſes ex ære. Lucianus ait collegiſſe ὀβολοὺσ καὶ δραχ
μάσ. ET uini cadum & lactem: Lucianus. ἄλλοσ ἰσχάδασ καὶ οἶνον καὶ τυρὸν κάδον ἐπε-
Medim- δωκε. καὶ πυρῶν μέδιμνον καὶ κριθῶν τῷ ὄνῳ. ideſt alius ficos dedit & uinum & caſei cadum
nus. & tritici medimnum nec non & ordei. quod aſino eſſet pabulum. Quod lucianus medimnum di
xit. ſcito apud græcos medimnum nomen eſſe menſuræ accipique pro modio. Auſonius in gry-
pho ternario medimna pluraliter poſuit neutro genere. cum ait hinc bromii quadrantal & hinc
Quadrā ſicana medimna. hoc tribus. hoc gemmis tribus explicat uſus agendi. Quadrantal autem: ut id
tal. quoque habeas tanquam auctarium amphoram ſignificat Plautus. anus hæc ſitit capit quadran-
tal. SILIGInis. De ſiligine: quæ ſpecies eſt tritici & delitiæ de pane ſiligineo: qui erat lautiſſimus
delicatiſſimuſque ſcripſi affatim. in commentariis Tranquilli ex auctoritate plurimorum. DEæ
gerulo: Aſinum dicit qui geſtabat deam ſyriam. CORRAdentes: Colligentes corripientes. ut ſu
Saccipio pra dictum eſt. IN SACculos: Sicut marſupia crumenæ ſcorteæ. manticæ folles bulgæ fiſci ſacci
Vidulus periones uiduli dicuntur receptacula numorum. Ita ſacci ſacculi ſacelli ſunt repoſitoria pecunia-
Sacculus ria Iuuenalis ignoret quantum ferrata diſtet ab arca ſacculus. Oratius congeſtis undiq; ſaccis in
Saccula dormis inhians. apud iuriſconſultos ſacculari accipiuntur. pro fraudulentis impoſtoribus. qui
rii. uetitas in ſacculo artes exercentes partem ſubducunt partem ſubtrahunt: quos Vlpianus ait pluſq̄
fures eſſe puniendos. HORREVM & templum incederem: Feſtiue nec minus ſcite dictum de
horreo & templo. Aſinus enim incedit ut templum. quatenus geſtat Deæ ſyriæ ſimulachrum qd'
illi uenerabantur: incedit ut horreum. quatenus ordeo tritico ſiligine reliquiſque quæ horreo cō-
Queſti tineri ſolent onuſtus graditur. PAlantes: Erratici palabundi. CAStello: Græce. κώμη. QVE
culus. ſticuli: Lucelli. diminutiuum eſt a quæſtu. ſicut a lucro lucellum. M. Tullius conuenire poteſt aut
Lucellū. fiſſum iecoris cum lucello meo. aut meus quæſticulus cum cœlo terra rerumque natura.

A COlono depoſcuut arietẽ:Dii boni q̃ ſæpe hoc uideri cõtingit in territorio noſtro:ut q̃dam hoĩum mendicabula ſub religionis p̃textu tanq̃ miniſtratores ſint antiſtiteſq; diui Pauli & Antonii circũeant caſtella.pagos uillas.& qbuſdã affaniis uaticinationẽ mẽtiẽtes ꝓſpa denũciantes diuos quos palã iactitãt ꝓpitios futuros ſpõdẽtes ab ruſtico hoc bruto & credulo poſcãt & accipiãt arietẽ.ab illo gallĩas.oua caſeũ:ab alio porcellũ:ab alio ſupſticioſo & attonito tritici ſeſtariũ. Vñ fit ut ſuffarcinati eſculentis farti muneribus ruſticanis domũ redeãt gaudẽtes gaudiũ genuinũ.ꝙ mentes ſimpliciũ uilliconum & muliercularũ illuſerint fefellerĩt deceperĩt. qui forinſecus triſtes & ſancti intrinſecus diſſoluti & intercutibus uitiis madentes inuadũt corda uillaticæ nationis. Nã urbicis ut pote uafricia pollentibus nõ facile ẽ ĩponere.ſcite ĩtaq; & ſalubriter Portius Cato & Columella p̃cipiũt:ne uillicus Ariolum cõſuluiſſe uelit:ne Aruſpices ſagaſq; admiſerit:qm̃ hæc hoĩum genera uana ſupſtitiõe rudes aĩos ad ĩpenſas:ac deinceps ad flagitia compellunt. ESVrientẽ:Lactãtius irridens illudenſq; ſacrificia ethnicorum in.vi.diuinarũ inſtitutionũ. ſic ſcribit. Mactant optimas.ac pingues hoſtias deo: quaſi eſuriẽti: profundunt uina tãq̃ ſitienti. accendunt lumina uelut in tenebris agenti. OBeunt:Adeunt accedũt. LAVti:loti. IMIS uentris: Pura & honeſta elocutione deſignat Iuuenem mutoniatum. & genitalibus uaſtis mõſtrabilem. q̃ ima uentris ſunt:priſci id genus hoĩes uiriliores appellãt bñuaſatos monobiles mutoniatos. & ut noto uocabulo utar mentulatos. SPVRciſſima propudia: Siriiacos ſacerdotes dicit.q ob proſtitutã pudicitiã.merito ita noĩantur nã propudiũ cũ maledicto dici putant eũ a quo pudor & pudicitia ꝓcul ſint: Plautus qd ais propudiũ.ſpurcũ quoq; p̃ter cæteras ſignificationes dicitur obſcenũ ĩpurũ lutulentũ.hinc Plautus ſpurcas noctes. ſpurcare quoq; eſt fœdare: Plautus ſpurcatur naſum odore illutibili.Celſus iuriſcõſultus ait agi poſſe aquilia cũ eo qui uinũ ſpurcauit.i.ut nos interpretamur aqua ĩmixta corrupit:ueteres eni ſpurcũ uinũ dicebant aqua dilutũ aut igne tactum.

Contra pſeudo religioſos.

Beneuaſati. Monobiles. mutoniati. Propudium. Spurcũ.

ILlicitæ libidinis:Poſticæ p̃poſteræ infandæ qua uir uirũ init:q̃ libido iure poli & iure fori interdicta illicitaq; ẽ:de qua Lactãtius in.vi.ſic refert.Idem mares maribus admiſcuit. & neſandos coitus cõtra naturã cõtraq; inſtitutũ dei machinatus eſt.Plinius in.x.maſculã hanc obſcenãq; libidinẽ taxat his uerbis.in hominũ genere maribus diuerticula ueneris excogitata oĩa ſcelere naturæ: Iuriſcõſulti tradunt p̃ſidẽ ſeueriſſime animaduertere debere inſtupratorẽ ſerui:Hieronymus in libris cõtra iouinianũ qđ in decretis quoq; canonicis.xxxii.q.vii.ſcriptũ leges de illicita uenere ſic tradit uſus naturalis & licitus eſt ſicut in coniugio,illicitus ſicut in adulterio.cõtra uero naturam ſemper illicitus.& procul dubio flagitioſior atq; turpior. quẽ ſanctus apoſtolus & in maſculis & in fœminis coarguebat damnabiliores intelligi uolens q̃ ſi in uſu naturali.uel adulterãdo.uel fornicando peccarent.Si Mercurius fuerit male poſitus. & Venus in domo Mercurii ad puerorꝶ concubitus p̃põſtero amore ſemp ĩpellit.Item Venus cũ Marte in domo Saturni decernunt.ut cũ cinedis publicis ĩpura libidinis cupiditate iungantur. INFANdis uirginibus:Corrige inguinibus ſiue uredinibus:dictio illa uirginibus hoc in loco caſſa futilis & nugatoria eſt.nihilq; ad intellectũ Apuleianũ ptinens.quadrat aũt.ſiue inguinibus.quod placet legas.ſiue uredinibus.ut ſtatim ſubiungit.dicuntur aũt uredines ardores pruritus incentiua libidinũ. ab urendo deductũ nomẽ Lucianus επάσχορ εκ του κωμητου οσα συρηθη και φιλα τοιουτοῖσ αροσιοισ κιμαίδοισ ηρ.i.paſſi ſunt muliebría:quæ talibus ĩpuris cinedis iucũda ſunt. PORRO quirites:Lego proh quirites ut ſit uox exclamantis quirites. ſicut dicitur proh Iupiter.uel potius emẽda:o:o:quirites. ſubſequitur.n.auditũ eẽ o tãtũ. Lucianus inqt.αρὰβοησαι ωζεῦσχετλῖε ηθελησα.i.exclamare uolui o Iupiter infeſte. PRAEceſſit:o:tãtũ:Iocularitet hoc totũ:cũ aſinus ruditũ faciẽs:o:perſonare uideat.In ſcythia nõ ſunt aſini: ideoq; olim Dario aſini ducti in ſcythicã expeditionẽ rudẽtes perturbarunt equos ſcytharũ:& cũ ſcitæ ſepænumero perſas adorientur. eorꝶ equi ex aſinorũ audita uoce cõſternati auertebantur arrectis autibus ſtupefacti inſolentia uocis aſininæ.& formæ quã ante nũq̃ audiſſent uidiſſentq;: Septẽ ab hic ãnos equus gradarius mihi dono datus a ſchola

Spurcare Maſcula libido infanda.

Illicitus coitus.

uredines

In ſcythia non ſũt aſini.

a quodã colono:ficte uaticinationis mẽdatio:pinguiſſimũ depoſcũt arietẽ. q deã ſyriã eſurientẽ ſuo ſatiaret ſacrificio. ꝓbeq; diſpoſita cænula balneas obeũt.ac dehinc lauti:quẽdã fortiſſimũ ruſticanũ: ĩduſtria lateꝶ: atq; imis uẽtris bñ p̃paratum comitẽ cænæ ſecũ adducũt.pauciſq; admodũ p̃guſtatis oluſculis: ãte ipſã mẽſam:ſpurciſſima illa ꝓpudia ad illicitę libidinis extrema flagitia: infandis ~~uirginibus~~ efferantur: paſſimq; circũfuſi:nudatum ſupinatũq; iuuenẽ: execrãdis uredinibus flagitabant. Nec diu tale facinus meis oculis tolerantibus: ~~porro~~ quirites perclamare geſtiui.ſed uiduatum cæteris ſyllabis ac litteris præceſſit:o:tantum ſane clarũ:ac ualidũ.& aſino ꝓpriũ: ſed ĩportuno plane tempore: nãq; de pago proximo cõplures iuuenes

abactum ſibi noctu perquirentes aſellum : nimioque ſtudio cuncta diuorſoria ſcrutantes ; intus œdium: audito ruditu meo: p̄dam abſcōditā latibulis ædium rati: corā rē ĩuaſuri ſuā ; ĩ, puiſi cōferto gradu ſe penetrāt: palāq; illos: execrādas fœditates obeūtes dep̄hendūt. Iā iāq; uicīos undiq; ptiētes: turpiſſimā ſcenā patefaciūt. ĩſup ridicule ſacerdotū puriſſimā laudantes caſtimoniā. Hac ĩfamia cōſternati: q̄ p ora populi facile dilapſa: merito ĩuiſos ac deteſtabiles eos cūctis effecerat: noctē ferme circa mediā: collectis oībus: furtĩ caſtello faceſſunt. bōaq; itineris pte āte iubaris exortū trāſacta: iā die claro ſolitudĩes auias nacti: multa pri⁹ ſecū collocuti accingūt ſe meo funeri. deaq; uehiculo meo ſublata: & humi repoſita : cunctis ſtramentis me renudatum: ac de quadam q̄rcu deſtinatū : flagro illo

equus re- ſtico boemo quotiēs aſinos uidebat audiebatq; rudentes hinniebat reſiliebat pturbatur. in tm̄ ut
formi- pene excuteret ſeſſorē. Sed cū agminatim aſinoꝝ greges quotidie illi occurrerēt: ſunt. n. apđ nos
dans aſi- frequētiſſimi tādē aſſueuit. minus ac minus ĩ dies pturbari. nā ut inqt ille nihil aſſuetudine maius
num. ego q apud Ariſtotelē. Pliniū herodotū cæteros lectitauerā in ſcythia & regionibus frigidis: non
gigni aſinos: nihil demirabar. illa equi agitatione: qui inſolens aſinoꝝ noua beſtiæ & forma & uo
ce ab initio cōſternebatur. mox exuta omni p cōſuetudinē formidine ſimul māſitabat: ſimul inter
dū pabulabatur. Adeo multa q̄
prima inſpectione uidebant᷑ for
midoloſa: paulatĩ mox cognita
cōtēnimus. ABactū: Abductū
ſubreptū: q̄ſi ab abactoribus. IN
tus ædiū: Intra ædes. ĩtra domū
Archaiſmos figura ē. RVditu:
Vt hinitus equoꝝ balatus ouiū
Ruditus asinorū. barrit⁹ elephātoꝝ. ita rudit⁹ uox
ē aſinoꝝ. Lucia. ακουσαρτεσ
μουμεγα βοησαρτοσ. i. au
diētes me uoce magna claman
tē ĩtrogrediū᷑. LAtibl̄is ædiū:
Secretaria dicit. & loca i domo
latebroſa atque arcana. ſic & lati
bula feraꝝ dn̄r i ſiluis atq; ſpele
is. COrā rē ĩuaſuri: Leges & iu
ra pmittūt. ut hō rē ſuā corā oc
cupet ubicūq; eā ĩuenerit. OB
euntes: Peragētes uenerē obſce
nā & infandā: operantes illicitæ
libidini. Luciāus καταλαμβά
ρουσι τουσ κιναιδουσ αρρη
τα εργορ εργαζομερουσ. i. deprēdūt cinedos infanda intus operātes. VICInos partiētes. i. cū
uicinis cōmunicātes ĩpartienteſq; Lucianus. εκδραμορτεσ ολη τηκωμη τω λογω διεδωκαρ
τωρ ιερεωρ τηρ ασελγιαρ. hoc ē excurrētes p totū caſtellū ſermōe diuulgauerūt ſacerdotū ĩpu
dicitiā. SCEnā patefaciūt: Illuſtrāt detegūt reuelant. occulta & q̄ſi inūbrata flagicitia: Trāſlatio a
ſcena hiſtrionica: q̄ in agēda fabula & inegreſſu hiſtrionū cōuelata deinde pateſcit. PVriſſimā ca
ſtimoniā Ironicos pnūciādū: ueteres dixerūt caſtimoniā. & caſtitudinē: quā nos dicimus caſtita
Caſtimonia. tē ſcribit Plinius in. xxxi. garū: qđ liquaminis genus eſt. ad caſtimoniarū ſupſtitionē. etiā ſacris iu
deis dicatū eē. CONſternati: Perturbati cōcuſſi pauefacti. eſt eni cōſternatio q̄dā ſubita cōcitatio
Caſtitudo. ex aliquo metu. a ſternutamēto deducta. eo ꝙ toto corpore cōcutimur. FACIle dilapſa: Nihil fa
ma infamiaq; uelocius: nihil uolaticū magis. cur inqt Tertullianus malū eſt fama. Quia uelox: an
Conſternatio. qa plurimū mendax: q̄ ab uno exorta diffunditur in populos & per aures ſerpit ac linguas: Corri
ge obiter illud ex apologetico Tertulliani: neceſſe eſt exinde intra duces linguarum & aurium ſer
fama malum cur. pat: ex inſcita diſtinctione factus eſt inſcitiſſimus ſenſus. & cōfuſaneus: Tu lege in traduces lingua
rum. nam traduces dicunt in uitibus. quaſi traductiones productioneſq; ab arbore ad arborē con
Correcta dictio Tertulliani. nexim traductas Plinius Columella Tacitus: Cæteri. De traduce geniture ex corpore ĩ corpus me
minerunt. Ruffinus & Hieronymus. Sic fama eleganter dicta a Tertulliano eſt ſerpere in linguaꝝ
traduces & aurium: propterea ꝙ fama in his qui loquuntur. & his qui audiunt traducitur. & qua
ſi ſerpendo per linguas tumigerulorum. & aures curioſorum capit incrementum. FAceſſunt: Di
Traduces linguarum. ſcedunt abeunt pacuuius faceſſite omnes hinc. i. abite: interdum faceſſere ſignificat facere. ut iuſſa
faceſſunt. ANTE iubaris: Ante ſolis ortum: iubar dicitur ſtella lucifer a ſplendore diffuſo in mo
dū iubæ leonis. auctores Varro Feſtus grāmatici oēs: pacuuius exorto iubare noctis decurſo itine
Faceſſit. re. SOLItudines auias: Inacceſſas infrequētes. auius homo qui lōge a uia eſt. Lucianus. επειδη
Iubar. εγερορτο ερ τη ερημω τησ οδου. i. poſtq̄ fuerūt in uiæ ſolitudine. ερημοσ græce dicitur ſoli
Auius. tudo media producta. Vnde heremitas dicūt ſolitarios in ſolitudine uiuētes. hinc heremodicium
heremus apud iuriſcōſultos titulo de minoribus dictū q̄ſi deſolatū. ac deſertū dicit᷑ aūt here modiciū iudi
Heremita. ciū in quo reus abſuit quaſi ſolitariū deſertūq;: unde fit ut p̄ſidio legis reſtauratio heremodicii p̄
ſtāda ſit oībus mō doceāt ſe ex iuſta cā abſuiſſe. In libris iuriſcōſultoꝝ mēdoſe legit᷑ hermodiciū
Heremodocium. cū legi debeat heremodiciū uocabulo iclinato απο τησ ερημου ab heremo. i. ſolitudīe & deſer
tōe. VEhiculo meo: Hic uehiculi noīe nō plauſtrū ſignificat᷑. ſed feſtiuiter ip̄m iumētū: cuius dor
ſum uehiculi uicem præſtabat deæ. DEſtinatum: Deligatum locutio Apuleio familiaris. Lucians
γυμνορ ηδη προσδεουσι μεδερδρω μεγαλω. i. me denudatum alligant arbori magnæ.

PECVInis oſſibus: Pauloante dixit flagrū talis ouiū fuiſſe teſſeratū:a pecore pecuinus. ut bella belluinus inclinatur. Au. Gellius belluinas uoluptates appellat guſtus & tactus: qbus maxime bel luæ delectātur: in apologia inqt uenerē nō mō humanis animis uerū etiā pecuinis & ferinis ad li bidinē iperitare. ENERuare ſuccīſis neruis debilitare. PVdore cādido: Ironicos ꝓnūciandū: at tende pudorē candidū noīatū cum pudoris color ſit rubicundus: ſed candidus pudor a candore & ſimplicitate ingenuitatis. ſcite dictus: qualis decet adoleſcentes. eſt enī pudor uirtutis color: & op timū in adoleſcente ſignum. ut dicebat Diogenes cynicus. & memorat Seneca. uerū hic pu dor candidus p cōtrariū accipi tur pro dehoneſtamēto & pro bro ſordidiſſimo. SIMulachri tacentis: Mutæ ſtatuæ. ſic Ora tius infantes ſtatuas elegāter di xit pro tacentes: & mutas. Potes legere iacentis: nāq; humi iace bat repoſita dea ſiria. ut dudum dixit & Lucianus īquit χαμαὶ καθημερη i. humi iacēs. DO mini referēs: Corrigo dominæ reuerens uel deum reuerēs. erat enī hic: ut inquit: homo religio ſus & reuerens deoꝝ. quod reli gioſi eſt. uel reuerens dominæ quaſi peculiariter cultor Deæ ſi riæ. TINnitu cymbaloꝝ: Cum Dea ſiria & cibele ſiue mater de um ſit idē numen merito cym bala & tympana & cantus phry gius illi attribuūtur. Tympanū tubā cybeles elegāter Catullus appellat. Tympāotriba uocabu lo Plautino p q̄ elegātiis dicit̄ q tympanū pulſat: quē & tym paniſtā uocāt. ſicut cymbaliſtā: qui cymbala tractat. CANtus aūt phrygius dicitur propter cy belem: q̄ phrygia dea eſt: cuius galli fanatici phrygii ſūt: & cerimoniæ phrygiæ. ꝑterea refertur ad phrygiam muſicam. quæ religioſa eſt. Cuius meminit Plato in tertio de re pu. & ut Ariſtoteles in. viii. politicoꝝ tradit phrygia muſica diſtrahit animum ac quaſi extra ſe ponit. & ſicut doricam mu ſicam probant omnes perinde ac uirilem. ita phrygiam improbant quaſi effœminatam. & eneruē Apuleius in floridis phrygiam muſicam dicit eſſe religioſam denotans eam conuenire religionis celebritati: Plinius ex auctoritate pythagoræ refert Iouē in cœlo inter planetas moueri tono phry gio. Saturnū dorio. Idē auctor eſt Marſiam ī muſica primū inueniſſe modulos phrygios. EXER citus: Exercitatus. Cor. Tacitus. ipſe forma decorus & armis equiſq; in patriū noſtrūq; morē exerci tus. e contrario inexercitū dicimus inexercitatū. & quietū. Macrobius. ego diſariū noſtrū inexerci tū nō relinquā. placet legas excitus pro eo ꝙ eſt excitatus cōmonituſq;. VOtiuo hoſpitio: Lucia nus. τορ θεορ μαλα ασμεμοσ τη οικια υπεδεξατο. i. deā ualde lubens domi ſuſcepit. CAPI tis piclitatū: Lucianus. μεγαρ κυρδηνορ. i. magnū piculū adiiſſe tradit. IMMAnis cerui: Diſſen tit a Luciano. q nō cerui ſed aſini ſilueſtris femur fuiſſe ſcribit his uerbis. τῶρ φιλωρ τισ τω δεσ ποτη τωρ αγρωρ επεμψεδῶρορ ομου ἀγριου μηρορ. i. quidā ex amicis domino donū miſit femur aſini ſilueſtris ne aūt putes abſurdū abſonūq; eē id quod tradit Lucianus uidelicet aſininam carnē eſitari: ſcito priſcos habuiſſe in delitiis ganeæ: Onagros. i. aſinos ſilueſtres. Mecenas auctore Plinio pullos aſinarū epulari inſtituit multū eo tempore prælatos onagris: pullis onagrorū ceu ꝑ ſtantibus ſapore Africa gloriatur: quos laliſiones appellant: de qbus celebre eſt illud epigrāmata rii poetæ: Dū tener eſt onager: ſolaq; Laliſio matre paſcitur: hoc infans ſed breue nomē habet. Ad hæc Galenus maximus medicoꝝ tradit alexādrinos ueſci carne aſinina camelinaq;. POne: Poſt aduerbiū eſt. Virgilius pone ſubit cōiunx. INCVrioſe: negligēter. CAnis uenaticus: Lucianus plures cāes refert λαθραίωσ. i. furtim introeūtes inuaſiſſe femur. NEgligentia: Lucianus μαγει ροσ ραθυμια απωλεσε. coquus p negligētiā pdidit femur. Mœrēs: Mœrore luctuq; cōfectus.

pecuinis oſſibus cathenato uerberantes: pene ad extre mas cōfecerāt mortes. Fuit unus q poplites meos ener uare ſecuri ſua cōminaret̄: ꝙ de pudore cādido. ſ. ſuo tā deformiter triūphaſſem: ſed cæteri nō meæ ſalutis. ſed ſimulachri tacētis cōtēplatiōe: inuita me retinēdū cēſuer̄: rurſū itaq; me refertū ſarcinis: plāis gladiis mi nātes ꝑueniūt ad quādā nobilē ciuitatē. ubi uir princi palis: & alias religioſus: & eximie dn̄i referens: tinnitu cymbaloꝝ & ſonu tympanorū: cātuſq; phrygii mulcē tibus modulis exercit⁹ ꝓcurrit obuiā. deaq; uotiuo ſu ſcipiēs hoſpitio: nos oīs ītra cōſeptū domus ampliſſi mæ cōſtituit. numēq; ſumma ueneratiōe. atq; hoſtiis opimis placare cōtēdit. Hic ego me potiſſimū capitis piclitatū memini. Nā qdā colonus: partē uenatiōis: i manis cerui pīguiſſimū femur: dn̄o illi ſuo muneri mi ſerat: qd̄ īcurioſe pone culinæ fores: nō altiuſcule ſuſ pēſū. cāis adeq; uenaticus latēter īuaſerat. lætuſq; ꝑda ꝓpere cuſtodiētes oculos euaſerat. quo dāno cognito: ſuaq; rephēſa negligētia cocus diu lamētatus. lachry mis īefficacibus: iā iāq; dn̄o cænam flagitāte mœrens: & utcūq; metuēs altius: filio ſuo paruulo cōſalutato:

pecuinus belluinus Cādidus pudor. Tympa notriba. Phrygia muſica. Inexerci tus.

arreptoq; funiculo mortem ſibi nexu laquei cōparabat. nec tamen latuit fidam uxorem eius caſus extremus mariti. ſed funeſtum nodum uiolenter inuadēs manibus ambabus. Adeo ne inquit p̄ſenti malo perterritus: mente excidiſti tua: nec fortuitum iſtud remedium: quod domini prouidentia ſubminiſtrat: intueris? Nam ſi quid in ultimo fortunæ turbine reſipiſcis: expergite mi auſculta. & aduenam iſtum aſinum: remoto quodam loco deductū iugula: femurq; eius ad ſimilitudinem perditi detractum: & accuratius in protrimentis ſapidiſſime decoctum: appone domino ceruini uice: nequiſſimo uerberoni ſua placuit ſalus de mea morte: & multum conſeruæ ſagacitate laudata deſtinata etiam laniena: cultros acuebat.

ARREpto funiculo: Lucianus ἔγνω κρεμάσαι ἑαυτὸν ἐκ τοῦ τραχήλου. i. decreuit ſe ip̄m collo ſuſpendere. FVNEſtum nodum: laquei nexū. quo ſe penſilem facile deſtinauerat. ADEO ne inquit. Apud Lucianum uxor coqui ſic infit μήτε ἀποθνήσκε ὠφίλτατε μήτε ἀθυμία τοιαύτη δῶσσ ἑαυτόν. hoc eſt o coniunx amantiſſime neq; moriaris neque triſtitia te ipſum conficias: mihi auſculta bene perages omnia. MENTE excidiſti: Malum impendens & pauor ſæpe hominem mente deturbat facitq; attonitum ac deſperatum iuxta illud. tum pauor omnem ſapientiam mihi exanimato expectorat. DOMIni prouidentia: Purior lectio eſt. Deum prouidentia pro deorum. FORtuitum remedium: aſinum dicit cuius femur pro femore cerui iubet appōi. ut hoc remedio forte oblato tutus euadat infortunium.

Turbo

FORTVnæ turbine: Impetu: fragore. agitatu. ſic. M. Tullius fortunæ fulmiam dixit. tranſlatio eſt a turbine tempeſtatis: eſt autem turbo repentinus flatus proxima quæq; proſternens: circa terras concipit ac fertur ideoque arbuſta radicitus euellit. & quacunq; incumbit ſolum nudat ſiluas interim & tecta corripiens inferior fere nubibus. utique nunquam altior. turbo ī orbem uertitur. turbinum motus uagus & diſiectus. & uertigoſus. turbinis rotunda facies in eodem ueſtigio uerſatur. & in columnæ modum circum agentis ſe uoluitur: auctores. Seneca. Plinius. Apuleius in coſmographia cæteri.

Figura turbinis cōtraria metæ.

Valerius Flaccus ruit ille polo noctemq; diemq; turbinis in morem. turbinis recti figura metæ contraria eſt: illa enim faſtigatur. in acutum latior in imo. hic imo Anguſtiſſimo dilatatur in ſummo. ita ut merito dici poſſit metam inuerſam eſſe turbinem rectum. cor homini turbinato mucrone eſt. turbinatior figura eſt piris. papinius in ſiluis. ut in libro annotationū curioſe annotauimus:

Turbo ruens meta.

turbinem ruentem eleganter poſuit pro meta. EXPERgite: Vigilanter ut aduerbium ſit. poteſt etiam accipi pro caſu uocatiuo. ut exponas expergite pro expergefacte excitate euigilans. expergo enim uſurpatur pro expergefacio. & expergitus pro expergefactus & uigilax. ſantra uocis expergita ſomno.

expgitus

AD ſimilitudinem perditi: Ceruini. ſ. femoris quod canis inuaſerat.

Protrimenta.

IN protrimentis: Protrimenta dicuntur edulia minutim trita conciſaq; qualia hodieq; in pulmentariis plurima concinnantur. ex carnibus fruſtillatim ſectis. a tritura dicta protrimenta quaſi a proterendo. ſicut

Iſicium.

inſicium ab inſectione dictum: eſt autem iſicium. ut id quoq; in trāſcurſu explicemus pulmenti genus ex inſectis: & minutatim tritis carnibus cōfectum: quod difficile digeſtu eſt: cauſam refert Macrobius in ultimo Saturnalium. apud Apitium crebra mentio eſt de iſiciis & multiformis concinatio.

Retrimēta.

e contrario Retrimenta dicuntur excrementa & feculentiæ. Macrobius in. vii. in uentre fit prima digeſtio. cuius fex retrimenta ſunt: quæ per inteſtina inferiora orificio trudēte labunt: Item retrimenta ſanguini dicit ineſſe hoc eſt feculentam materiā: Item aridiora retrimenta in aluum cōuenire refert humidiora in ueſicam trahi: intelligens ſtercora & urinam. VERBEroni. coquum dicit qui inter famulicia erat apud priſcos: Plinius in cōqueſtione luxus coquos emi ſingulos pluriſquam equos conqueritur: Idem tamen refert coquos non habitos eſſe in ſeruitiis eoſq; ex macello conduci ſolitos. ſcribit Paulus iuriſconſultus ſeruis lecticariis legatis. ſi idem lecticarius ſit &

Verberones.

coquus ꝙ accedit legato: Verberones autē dici ſeruos dignos uerberibus quis neſcit? quos & flagriones nūcupant: græce maſtigia dicitur ut ante explicatum eſt. CONſeruæ: Vxoris Lucianus. ὁ δὲ μάγειρος τῆς γυναικὸς ἐπαινέσας τὸ βούλευμα ἄριστα ἔφη σοὶ ὦ γύναι ταῦτα καὶ τούτῳ μόνῳ τῷ ἔργῳ τὰς μάστιγας φυγεῖν ἔχω. Ideſt coquus uxoris cōſilium laudans o coniunx inqt optima hæc ſunt: & hoc ſolo opere uerbera effugere poſſum.

Laniena Carnificina.

LAniena: De laniena in qua carnes uenduntur a laniis: ſupra dictū eſt. hic laniena ſignificatur laniatio ipſa & ſectio femoris aſinini: ſicut carnificina mō pro loco: modo pro ipſa excarnificatione & cruciatu ponitur.

Argumentum. LIBER NONVS

HIC Nonus liber cõtięt aſtũ aſini quo lanienã euaſit ſeqꝰ alteꝝ pıculũ quo rabioſus cre ditus.auxiliũ aq̃ potus.Narratio ſabellæ de fœmia maritũ illudẽte.cuius amator ſub ſpecie emptoris ĩ dolio ſeſellit.ſors captioſa ſiriacoꝝ ſacerdotũ:furtũq̃ depręẽſum: De ſcriptio piſtorii opis.cui fuit mãcipatus:explicatio ſabulaꝝ de adulteriis ipudiciciaque fœminaꝝ lepidiſſima.dñi rurſus mutatio a piſtore ad hortulanũ ſacta trãſlatõe. Dirũ familiæ ĩfortuniũ hortulani in militẽ abactorẽ ĩſultatio aſini occultatio & ꝓſpectus.

HIc ille neq̃ſſimus carnifex cõtra me mãus ĩpias obarmabat. At ego:ꝑci pitãte cõſiliũ pıculi tãti ꝑſentia:nec expectata diutina cogitatiõe: lanie nã ĩminẽtẽ fuga uitare ſtatui. pro, tiuſq; uĩculo: quo fuerã deligatus arrupto: curſu me proripio totis pedibus ad tutelam ſalubrem crebris calcibus uellitatus: illicoq; me rapti tranſcurſa proxima porticu:triclinio: ĩ quo dominus ædium:ſacrificales epulas cũ ſacerdotibus deæ cænita bat.incontanter ĩmitto:nec pauca rerũ:apparatus ciba rii:mẽſas & id genus:impetu meo collido, atq; diſtur bo.qua reꝝ deformi ſtrage paterfamilias commotus: ut ĩportunũ.atq; laſciuũ me:cuidã famulo curioſe tra ditũ: loco certo aliquo clauſũ iuſſit cohiberi: ne rurſũ conuiuium placidum ſimili petulantia diſſiparẽ. hic aſtulo cõmẽto ſcitule muitus: & mediis lanii manibꝰ ereptus cuſtodela ſalutaris mihi: gaudebam carceris. Sed nimirũ nihil fortuna renuente licet homini nato

OB armabat:Sicuti obãbulare dicius aduerſũ alios ambulare. & qua ſi ambulãti ſeſe oppõere.ita ob armare dici uꝛ.cõtra aliũ ſeſe ar mare. hæc.n. pticula ob ĩterdũ ponıꝛ ꝓ cõtra & aduerſũ.ſic ob rogare ẽ cõtra legẽ ferre nouã rogationẽ. ſic obloq aduerſus aliũ loq.ſic obtrectator dꝛ q ſa cit qd cõtra recte tractãtẽ.ſic ob uaricator q aduerſus quẽpiam occurrit obſtãs quo mius is re ctũ iter cõficiat.ſic pleraq; alia ẽ ĩuenire ĩ ueteꝝ libris ex hoc fõ te deriuata. LAniena: Laniatũ & ſectionẽ. VINculo abrupto lucianus ῥήξας τὸν ἱμάντα.i. rũpẽs loꝝ græci.n.ἱμάντα lo. rũ dicũt.unde imãtopodes pli nio & Solino populi ĩ africa lo ripedes q̃bus ſerpẽdo ĩgredi na tura ẽ. CALcibus uelitatus:Si gnat ſe quaſi calcitronẽ factũ & crebris calcibꝰ oẽs a ſeſe abegiſ ſe ĩ fuga ullũ eẽt offẽdiculũ trãſ latio a cõtẽtiõe uelitũ militũ & congreſſiõe. Qui ſint uelites q̃ uelitatio qd uelitari pſæpe dictũ ẽ.

Obambulare. Obarmare. Obrogare. Obuaricator. Imantopodes. loripedeſ

INcõtãter ĩmitto.Sine ulla cõctatõe & mora currẽs.ĩſero me ĩtra cœnaculũ.ĩ quo dñs cũ ſacerdo tibus deæ ſiriæ epulabaꝛ:quos luciãus cynedos uocat:ut iã dixĩus.luciãus.ἐμαὶ δρομῶ εἰσφέρομαι εἰς τὸ ἀνδρῶνα ἐν ᾧ πρὸς τὸν δεσπότην ἠριστῶν οἱ ἱερεῖς. NEC pauca cõlli do:Luciãus.ἀνατρέπω πάντα τὰ ἐκπώματα καὶ λυχνίαν καὶ τραπέζας.i.ſubuerto oĩa ſalta tiõe & cãdelabra & mẽſas. ID genus:Huius generis elocutio uſitatiſſima. PAterfamilias: Domi nus ædiũ:& ut græce dꝛ.δεσπότης. Seneca libro epiſtolaꝝ moraliũ ſexto.oẽm iq̃t ĩuidiã maio res nr̃i dñis.oẽm cõtumeliã ſeruis detrahẽtes dñm patrẽfamilias appellauerunt:ſeruos familiares hoc idẽ Macrobius ĩ ſaturnalibus.Sãe qñ dicĩus pr̃familias illud familias ĩdeclinabile ẽ: & geniti uus ẽ ſingularis a græco ductus ut docet Seruius.ſi ãt pr̃ familiæ dicere uoluerimus.iã nõ erit unũ nomẽ.ſed locutio declinabilis.ut dicãus hi patres familiæ hoꝝ patꝝ familiaꝝ.ılle dꝛ agere bonũ patrẽfamilias q q̃ a parẽtibus accœpit maiora efficit. LAſciuũ:Luciãus dixit.ἀγέρωχον.i. ſtre nuũ & petulãtẽ. PEtulãtia:Procacitate laſciuia.a petẽdo petulãtia.ſicut a procãdo.i.poſcẽdo pro cacitas noiata ẽ.hedos petulcos dixit poeta pro laſciuos & exultãtes uidelicet ab appetẽdo. unde & meretrices petulcas hoc ẽ procaces uocamus. ASTVlo cõmẽto:Hoc meo ĩuẽto callido & aſtu tulo.Aſtutos callidos dicunt ab aſtu ideſt ciuitate.Q m̃ urbici ſũt ruſticis calidiores aſtutiores ua ſriores. LAnii:Coquũ dicit q lanienã parauerat & cultros ad femur aſini laniãdũ exacuerat:lanii ãt.q & laniones:dicũꝛ a laniãdis pecoribus ſicut & laniſtæ dicti.q laniãdis ꝑſunt gladiatoribus. CVſtodela:Cuſtodia ſic fugela catela ſic alia ſexcenta ꝑ diminutionẽ uſurpãꝛ. SAlutaris carce ris:Salutarẽ carcerẽ accipe.pro loco ĩ quo clauſus iuſſu dñi cohibebaꝛtutus & citra lanienæ pıculũ. NIHIL fortuna renuẽte:Snia catholica:qua ſignificaꝛ nihil ꝓſpeꝝ ꝓuenire poſſe mortalibus ĩui ta & aduerſante fortuna.conſimile eſt illud apud poetã memoratiſſimũ heu nihil inuitis fas queq̃ fidete diuis:ſcribit Cebes philoſophus in tabula eorum qui fortunam circunſiſtunt: alios gaudere alios triſtari.qui a fortuna quippiam accœperunt.hi ridere uidentur. a quibus etiam ἀγαθὴν τύχην. ideſt bona fortuna nuncupatur.qui uero flere ac manus protendere uidentur: hi ſunt a qui bus abſtulit. Quæ ante tradiderat:a quibus κακὴν τύχην. ideſt mala fortuna nominatur.

Dominus paterſamilias. Serui ſamiliares. Petulantia. Petulcus. Aſtutus unde. lanii. laniones. Bona fortuna. Mala fortuna.

dexterū ꝓuenire. nec cōſilio prudēti:uel remedio ſaga
ci:diuinæ ꝓuidētiæ fatalis diſpoſitio ſubuerti: uel re-
formari pōt: mihi dēiq; id ipſū cōmētū ꝙ momētariā
ſalutē repiſſe uidebať:piculū grāde : īmo p̄ſens exitiū
conflauit aliud: nam quidam ſubito puer : mobili ac
trepida facie percitus : ut familiares inter ſe ſuſurra-
bant irrumpit triclinium : ſuoq; ānuntiat domino de
proximo agniportu: canē rabidam paulo ante per poſ
ticā impetu miro ſeſe direxiſſe ardētiq; prorſus furore
uenaticos canes īuaſiſſe:ac de hīc ꝓximū petiſſe ſtabu
lū atq; ibi pleraq; iumēta īcurriſſe pari ſeuitia.nec poſ
tremū ſaltē ipis hoīnib⁹ pepciſſet.nā Mytiliū mulionē
& Epheſtionē cocum: & Hypatauium cubicularium:

DEXteꝶ:Proſpeꝶ ſecundū fœlix. NEC cōſilio prudēti:In hāc ſniam ſcribit plau tus in pſeudo
lo.cētū doctū hoium cōſilia hæc deuincit dea fortuna. FAtalis diſpoſitio:ειμαρμερη.i.fatū &
Neceſſitas. neceſſitas ambæ ſibi inuicē indiuiduo cōnexæ ſunt glutino ut inqt trimegiſtus:fatū iexorabile ē
Fatum. ut poetæ canūt:Deſine fata deū flecti ſpare p̄cādo:fati uis i auerſibiľ:īmobilis:īſolubilis ē:& ut iqt
Apuleius nī in Coſmographia ieffugibilis ē neceſſitas fati.memoratiſſimus ē uerſiculus ille cleā
tis.quē Seneca latinū fecit.ducūt uolētē fata nolētē trahūt & ut a Tertulliāo dictū ē fato ſtat iup
piter ipſe.De fato Diuus Augu
ſtinus Chryſippus.M.T. Firmi-
cus maternus : & agminatim
omnes exclamat Manlius fata
regunt orbem certa ſtant om-
nia lege. AD ipſum : Lege id
Momentoſa rapina. ipſum. MOmentariam:Breuē
& momento temporis datam:
Quintilianus momētoſam api
um rapinā decenter appellat:q̄
momēto fit i floribus decerpē
dis. PERcitus:Cōmotus ꝑtur
Angiportum. batus. ANgiportu: Q đ exitū
nō hēt.ac ꝓuiū nō ē Angipor.
tū diciť.ut interp̄tať.M. Varro
ab angēdo & portu Anguſtum
āt id ē.Dōatus grāmaticus An
giportū eē dicit anguſtā & cur
uā uiā:alii ꝙ iter portus ſit lo-
cus anguſtus hoc ē iter domos
quas ueteres portus dixerunt.dicit Angiportum angiportus neutro genere & maſculino in ſecū
do & quarto ordine.Terentius in adelphis:id quidem Angiportum ꝓuium non eſt Oratius fle-
De rabido cane. bis in ſolo leuis Angiportu. CAnem rabidam:Canes rabidi per æſtatem maxime fiunt propte
rea ꝙ natura ſicci:fiunt ſicciores eſtu ut docet Alexander aphrodiſeus in problematis:arida autē
calefacta conflagrant.hinc fit:ut furentes quaſi in phreneſim conuertantur:ipſorumq; uiroſa ſali
ua ſit:quod autem conflagrent.ex eo liquet.ꝙ crebro anhelant rictu oris patulo ad captandum
aeris frigus.Non utiq; omnes canes in rabiem aguntur:ſed illi potiſſimū qui ſunt ſicciſſimi:Cani
culæ exortu ut inqut plinius canes maxime agi in rabiem non eſt dubium.Columella auctor ē
in.viii.arceri rabiem canibus qui morbus letifer eſt.ſi catulorum caudæ poſt diem quadrageſimū
q̄ ſunt editi caſtrentur morſu neruuſq; abrumpatur.qui per articulos ſpinæ prorepit.Quin etiam
Lytta uermiculus. uermiculus eſt in lingua canum.qui uocatur a græcis litta quo exempto infantibus catulis nec
rabidi fiunt nec faſtidium ſentiunt. PER poſticam:Per partem ædium poſteriorem oſſiumq; po
ſticum.namq; poſticum oſtium dicitur in poſteriore parte ædium:uicinum quoq; habitantem
Poſticus. ad poſteriorem domus antiqui poſticum appellauerunt:Deniq; quæ ante nos ſunt antica q̄ poſt
uicinus. nos poſtica dicuntur.cæli quoq; partes quattuor dicuntur auctore Varrone ſiniſtra ab oriente.
Antica. dextra ab occaſu.antica ad meridiem:poſtica ad ſeptentrionem.& hoc eſt quod uoluit intelligi
Poſtica. Seruius grammaticus ſcribens poſticam genere fœminino eſſe nomen augurale:ſicut & antica ē
regulam ab illo traditam non uſq;quaq; ſeruant eruditi.ut ſcilicet poſticum neutro genere ſem
per dicant pro parte ædium poſteriore:poſticam uero tantum pro parte cœli ſeptentrionali:nam
ut hic noſter & alii poſticam & poſticulam uſurpant pro poſtico:& parte domus poſteriore.Vir
gilius ſignat poſticam:cum ait poſteſq; relicti a tergo plautus in trinummo poſticulum hoc reci
pit cum ædes uendidit:interdum adiectiuum eſt nomen.ut apud Auſonium poſtico uulnere foſ
ſor : apud iuriſconſultos Titulo de uſufructu poſticas poni legimus pro hoſtiis partis ædium
poſterioris ubi ſcribit iulianus.ſi ædium uſu fructus legatus ſit non permiti legatario poſticas uer
Epheſtion nomē coqui. tere:uel refugia aperire:& atrium immutare.excolere enim quod inuenit poteſt qualitate ædium
non immutata. INCVRriſſe:Inuaſiſſe:impetiſſe. EPHEſtionem:Nomen eſt coquo Accommo
datum.græce enim.ηφεστοσ dicitur Vulcanus.unde epheſtiades inſulæ dictæ:Vulcaniæ:Ad uul
Epheſtiō Alexādri. cani autem uiolentiam ut inquit plautus apponit coquus edulia.celebratiſſimus eſt epheſtion il
le Alexandri amiciſſimus:quem olim ipſe alterum Alexandrum eſſe dixit:cuius obitu tanto mœ
Hypatos. eximius. rore confectus eſt.ut equos muloſq; totonderit ut Vrbium pinnas diruerit ut medicum cruci ſuſ
fixerit : ut tibias & inſtrumenta muſica . id genus diu in caſtris canere uetuerit: quem in funeran
do epheſtione decem milia talentum impendiſſe auctorees tradunt. HYpatauium: Poteſt uide
ri nomen deductum a uerbo græco υπατευω quod ſignificat ago conſulatum . & excello . Sic
υπατοσ conſul dicitur & eximius . ut ita cubicularius inter alios primarius ſignificetur.

APOllonıū medicū:Nomē ē medico cōueniēs:qđ ueluti ab apolline medicinæ deo deriuatū uideri pōt.De apollōio magno:quo nihil uenerabilius nihil ſanctius affatī philoſtratus ſcribit: & cæteri cōmeminerūt. VEnenatis morſibus:Rabidi canis morſus īter uenenatos letiferoſq; In omni
numeraſ:morſū quoq; hoīs ut refert plinius īter aſprimos numerauerūt:ut auctor eſt Cor.Cel- morſu ui
ſus.oīs fere morſus hēt quoddā uirus.& ſi rabioſi canis morſus fuerit cucurbitula uirus eius extra rus.
hēdū ē. FErocire:Ferociter ſæuire & furere. PEſte īfectū:Eodē ueneno cōtactū. PROtelarent Ferocire.
Propulſarēt excluderētq; Alias Protelare

& Apolloniū medicū:īmo uero & plures alios ex familia:abigere tēptantes: uariis morſibus quēq; laceraſſe. certe uenātis morſibus cōtacta nōnulla iumēta: efferat a ſimili rabie. quæ res omniū ſtatī pcuſſit aīos:ratiq; me etiam eadē peſte īfectū ferocire:arreptis huiuſce modi telis:mutuoq; ut exitiū cōmune ptelarent cohortati.ipſi potius ueſaniæ morbo laborātes pſequuntur.nec dubio me lāceis illis & uenabulis: immouero & bipēnibus:quæ facile famuli ſubminiſtrabāt:mem brati cōpilaſſent: ni reſpecto ſubiti piculi turbidine: cubiculū ī quo mei dñi diuertebāt: ptinus irrupiſſem tūc clauſis obſeratiſq; ſup me foribus:obſidebāt locū. quoad ſine ullo cōceſſiōis ſuæ piculo peſtilētiæ letalis puicaci rabie poſſeſſus:ac peſus abſumerer.quo facto: tādē libertatē nactus ſolitariæ fortunæ munus amplexus:ſup cōſtratū lectū abiectus: poſt multū equidem temporis ſomnū humanū qeui.Iāq; clara die:mollicie cubiculi refota laſſitudine: uegetus exurgo. Atq; illos q meæ tutelæ puigiles excubias agitauerant:auſculto de meis ſic altercari fortunis. At hūccine miſerū iſtū aſinū iugi furore iactari credimus? īmo uero iā uirus īcreſcēte ſæuitia pſus extinctum: ſic opinionis uariæ terminū ad explorationē cōferūt.ac de rima q̄dā pſpiciūt ſanū me:atq; ſobriū ocioſe conſiſtere: iamq; ultro

ptelare ē pcutere. alias adiuuare.de hoc uerbo ſuo loco dictū iā ē. VEſaniæ morbo:Morſi a cane rabioſo rabidi fiūt.cui Veſaniæ occurrit cerebello gallinaceo auctor plinius.ſenſus ē q inquit me efferatū ex morſu canino ac ferociētē ſæuire exiſtimabāt perſeqbātq;.illi ipſi magis inſaniebāt.cū nulla ego peſte, nulla rabie pœnitus uexarer.

MEMbratī cōpilaſſent: p mēbra:p fruſta diſſecuiſſent.ita ut nec pilū i toto corpore eēnt relicturi plautus ī hāc ſniam inqt iā ego te faciā: ut hic formicæ fruſtilatī differāt. TVRbine:ī petu.& procella.de turbine ante dictū. CVbiculū irrupiſſe:lucianus.ἐγὼδε ὠρωρτου δει- ρουτο μεγεθοσ δρομωεισω παρερχομαι ενθαοι εμοι δεσ ποται κοιμεθησ εσθαι εμε- λλοψ.i.ego uidēs piculi magnitudinē curſu ītra cubiculū irrūpo.ubi domini mei dormire debebāt. CONceſſiōis piculo.ingreſſiōis & ītroitus quo cōcedētes ītroeūteſq; eēnt piclitati.

PEſtilētiæ lætalis. Morſū cāis rabioſi cōſtat eē peſtiferū.& exitialē nō ſolū hoibus: ſed ēt pecori. PEreſus:Vis uenēati mor
ſus penetrās uitalia populaſ:& ſenſim pedit abſumitq; animātē. SOlitariæ fortunæ: Ambigu- Solitaria
um uideri pōt utrū ſolitariā fortunā dixerit p ſolitā.& uſitatā an a ſolitudine qm̄ ſolus ī cubicu
lo fuerat relictus. SOMnū humanū qeui.Antea ī ſtabulo īter iumenta ut aſinus humi qeuerat
nūc ī lecto delicate cōſtrato more hoīum cubās ſōnū cœperat humanū nō belluinū. MOllicie
cubiculi:īplet corpus ſōnus plenus.& molle cubile.ut tradit Cor.celſus.e cōtrario extenuat cor-
pus ſōnus breuis & durū cubile. REfota:Refocillata recreataq;:Refoto aīo dixit Au. Gellius p Refotus.
recreato ex hilaratoq;. ALtercari:Verbis diſceptare:& ſermociari.Quītiliāus altercatōis orato- In altera
riæ pcepta dat:īprimis docēs opus eē īgēio ueloci ac mobili aīo pſenti & acri idē pcipit: ut alter tione acu
cator bōus uitio iracūdiæ careat ne turbidus ac clamoſus ſit.ī altercatōe plurimū ualet acumē. men.
Hūccie:Hūc ne ſiccie.p ſic ne dixit pptius locutōe uſitatiſſima. IVgi furore:Perēni cōtinuo.p Siccinne.
petuo īter elephātes & dracōes iugis diſcordia ē īqt Solinus.i.ppetua Au.Gellius iugi cōcordia Iugis fu
fidiſſime amiciſſimeq; uixerūt Iugiter aduerbiū ē.qđ ſignificat ppetuo cōtinēter pēniter Dictio ē ror.
protrita & frequēs apud ſcriptores idōeos Oratius in ſcđo ſermonū hortus ubi & tecto uicinus. Iugiter.
iugis aq̄ fōs. VIrus:Venenū īde uirulēti dicti ſerpētes.& oratio uirulenta pro uenenata. Virus Virulen
apud pliniū prope peculiariter ſignificat mō aſpitatē odoris ut uirus alarū: mō aſpitatē ſaporis.ut tus.
ſtagnū illitū æreis uaſis cōpeſcit eruginis uirus.mō geniturā.ut uirus uerrinū ex ſchropha a coi Virus
tu exceptū priuſq̄ terrā attigat grauitati aurium prodeſt.itē potētiā ac uī naturalē.ut nec ſatis eſt quid.
gñatiōi p ſe coitus niſi editis ouis.īter ſe uerſādo mares & fœmiæ uitale aſpſerit uirus.hic uiroſus Viroſaq;
deriuaſa copia.ſ.uenenorū dixit Virgilius uiroſaq; pōtus caſtorea ubi īterptes exponunt caſtorea pontus.
uiroſa p fedi odoris & execrādi.ego uero exiſtimo.ita legēdū ut pōtus uiroſa dicaſ ſitq; id epithe

Viriosi loci. Viriosa. fœmina. Periclitabundus. Periclitari.

ton copulandũ cũ ea dictõe pontus.nõ ãt castorea.pontũ ãt uirosã perpetuo bonoq; epitheto dici quasi feracẽ ueneno℞.constat.n.uenena copiosissima gigni in ponto:qđ & idẽ poeta significat scribens:has herbas atq; hæc ponto mihi lecta uenena ipse dedit meris nascunt plurima ponto: qñ fœminã uirosã & locus fœmineos uirosos dici leges scito a uiro deriuari quasi appetẽs uiri uirilisq; concubitus:in quo significatu ut supra annotaui magis dicendũ est uiriosa mulier & uiriosi loci hoc est genitalia fœminæ ui℞ inhiantia. FOribus: Scilicet cubiculi intra qđ irruperat Asinus. Periclitant: Experiunt & periculũ faciunt.i. tentamenta. hinc periclitabundus faciens periculũ.i.experientiã alias periclitari significat periculũ subire & clade affici. hinc iocus epigramatistæ periclitat capite sotades noster.

De morsis a cane timẽtibus aquã

foribus patefactis: plenius an sim iam mansuetus periclitãtur. Sed unus ex his: de cœlo missus mihi sospitator: argumentum explorandæ sanitatis meæ tale cõmonstrat cæteris: ut aquæ recentis completam

Sospitator:Conseruator ac salutifer. AQVAE recentis peluem offerrent.Medicamẽtũ morsi a rabido cane est si aquam non expauescat:si aquam audeat attingere.nam ut inquit plinius.ita morsis lætalis aquæ metus.scribit philostratus lib.yi.de uita Apollonii rem dignam annotatu uidelicet Quod rabiosus canis momordit adolescentem qui ex eo morsu canios mores cœpit repreſentare:& enim latrabat ut canis & instar quadrupedum pedibus manibusq; gradiebat.

Apollonius. Tyaneus

Apollonius infortunium adolescentis miseratus præcepit canem illum inquiri qui iuuenẽ momordisset quem perductum attractumq; iussit lambere morsum.ut uidelicet idem medicus esset qui uulneris auctor extitisset:quo facto repente iuuenis ex morbo refocillatus haustam ex cydno fluuio aquam bibit sanatusq; est:canis quoq; iussu Apollonii fluuium ingressus cum in eo aliq̃diu innatasset ex morbo conualuit.Gallenus in libro de sectis scribens de discordia empiricorũ & dogmaticorum medicorum refert medicum empiricum alia medicina usum esse:insanando eo qui a rabido cane morsus fuerat:alia uero dogmatisten:ubi docet morsum asperiorem esse q̃

Cynocaumata. Exemplũ traditum a Galẽo.

factus sit a cane rabido in cynocaumate.dicuntur autem cynocaumata estus caniculares:& enim ut ante diximus.exoriente canicula canes potissimum aguntur in rabiem.estq; ea rabies id temporis homini pestifera.idem auctor ẽ homĩes ex morsu canis rabidi aq̃ metuẽtes mortuos eẽ docẽs remedium aquã nõ expauescere.cuidã uirulẽto morsu rabidi canis ĩfecto apposita ẽ aqua perlucida & egelida:ĩ qua cum canis idolum apparuisset homo timens caninam in undis imaginẽ p̃ timore exanimatus ẽ.alii dicunt ꝙ aquã bibit:& ĩõ mortuus sit ue℞ ut ĩqt Galenus nõ qa aquã biberit ĩõ ĩteriit:cũ aqua ꝓ remedio sit:sed qa timuerit.ubi.n.morsus a cane aquã timet actũ de illo ẽ.nã ut ĩqt Ouidius.tollere nodosã nescit medicina podagrã.nec formidatis auxiliat aqs:ele

Hydrophoui qui. Hydrophobia.

gãti uocabulo græco hydrophouos uocãt q ex morsu canis rabidi aquã timẽt:qua dictõe utunt & nostri.plinius ĩ.xxix.ẽ limus saliuæ sub lingua rabiosi canis q datus ĩ potu fieri hydrophouos nõ patit:hydrophobia uero dr ipse morbus.ex aq̃ metu ꝓuẽiẽs.apud Galenũ ĩ libello de theriace.mẽdose legit hydrophorbia.pro hydrophobia.qđ quẽadmodũ medici recẽtiores ĩtelligant nõ discutio.corrigendus est hoc potissimũ loco error alter:& mẽdum tollẽdum ex codicibus.

Correctus locus ĩ Cor. Celso.

Cor.Celsi.apud quẽ lib.y.sic passim legit.capite de morsu rabiosi cãis.solet ãt ex eo uulnere ubi pa℞ occursum ẽ:aq̃ tumor nasci.hydrophlogas græci appellãt.ego olĩ cũ enarrarẽ Cor.Celsũ nihil subesse mendosũ suspicãs expõere solebã tumorẽ aq̃ flãmeũ & quasi ignitum gigni ex uulnere:qđ fecisset rabiosus canis qđ morbi genus græci ab aqua flãmida & corpus tumidum urente hydrophlogas uocarent.uocabulo deflexo ab aqua quæ græce υλορ & φλεγῶ cõburo:sed cum ex morsu rabidi canis nihil tale nasci inter medicos constet uideo re curiosius pensitata puriorẽ ueriorẽmq; lectionem esse.si ita scribas.Aquæ timor nasci.hydrophouos græci appellant:hæc est scriptio uera erudita sincera.& ita Cor.celsum scripsisse ĩdubitanter affirmo.timor enim aquæ nõ tumor innasci solet morsis a rabido cane.tales autem timentes aquam græci hydrophouos uocãt a uerbo græco φοβεομαι.quod significat timeo.& υλορ aqua huiusce autem castigatõis ĩ Cor.

Laus philippi Beroaldi minoris.

celso me submonuit.& quasi conniuẽtẽ expergefecit meus ille gentilis & cognominis philippus Beroaldus mior adolescẽtulus apprime doctus & græcã latinãq; linguã bene callẽs:qui dũ sitienter philippizei hoc ẽ philippũ imitat& per nr̃a uestigia it:iã exscho lastico factus ẽ ꝓfessor & si nouicius nõ tñ ꝓletarius.me ĩ p̃sẽtia effingit me hẽt arthetypõ:mihi ꝓxius.sed ĩteruallo nõ lõgo ꝓxius Mox ut spero & opto nos & nr̃a trãscẽdẽs lõgius ꝓcurret atq; emicabit:uideo ex hac doctrina℞ scintilla lucẽ maximã fulgẽtissimãq; maturissime eruptură:& ut ĩquit ille meliorẽ p̃sto magistro discipulũ.sicut lætor factura manuũ mea℞.ita gaudeo in nobis impleri uetus adagiũ quod

Franciscus puteolanus præceptor meus.

est.πολλοὶ μαθηταὶ κρίττορεσ διδασκάλωρ multi discipuli meliores præceptoribus.laus doctoris est profectus discipulorum.iuuat me ꝙ sicut ego succreui gloriæ præceptores mei Francisci puteolani uiri doctissimi magna cũ laude.ita mihi succrescat gẽtilis meus nõ minus ꝓbitate spectatus q̃ eruditõe cõspicuus:qui me amat.ut necessariũ colit ut parẽtẽ obseruat ut doctorẽ.erit pulch℞ & apud posteros memorabile.si modo monumẽta nostra.ut augurãur sunt futura diutur

niora:Duos philippos ĩ gẽte beroalda nõ obſcuri ĩ ſtudiis lraꝝ noĩnis:ĩter ꝓſeſſores humãitatis nõ poſtremos eodẽ tꝑe effloruiſſe:ſicut olĩ tres ĩ gẽte curionũ cõtinua ſerie oratores extitiſſe memorãt. ſed iã ad ꝓpoſitũ regrediamur:redeamuſq; ad hydrophouos.i.aquã metuẽtes.ex morſu canis rabioſi. Vnicũ remediũ ẽ hoc miſerrimo gñe morbi oppſſũ:nec opinãtẽ ĩ piſcinã nõ ante ei ꝓuiſã ꝓiicere.& ſi natãdi ſciẽtiã nõ hẽt mõ merſũ bibere pati mõ attollere:ſi hẽt ĩterdũ deprimere.ut ĩuitus quoq; aq̃ ſatieẗ. ſic.n.ſimul & ſatis & aq̃ metus tolliẗ. plinius ait ꝙ lacinia ſubdita calici ĩ fecta mẽſtruo diſcutit metũ aq̃ & potus: ueꝝ nequid ſciẽs ꝑtereã ad rabioſi cãis morſũ ptinẽs nõ omittã id qđ apđ auicẽnã medicoꝝ nobiliſſimũ legi.q ſcribit hoĩes a rabioſo cane morſos.ĩ aq̃ metu lachrymare:q quotiẽs aq̃ propinquãt imaginãẗ canẽ:& ex eo ĩterdũ timẽt. ĩterdũ nullo metu ꝑturbãẗ:qñq; talis ex ſiti moriẗ aliqñ deſiderat aquã dein ꝓclamat nõnũq̃ ſorbẽs aquã ſtrãgulaẗ: fit ẽt ut latret. ſicut canis: & ſæpe talis ad mordẽdũ alteꝝ hominẽ ꝓpẽſus ẽ. ante aq̃ metum curatio morbi huiuſce ĩ ꝓxio ẽ dixit ruffus:quoſdã nõ terreri ex aq̃:& uolutabris p humũ delectari. illud adde ipſum quoq; rabioſum canẽ pſæpe affici aq̃ metu. & ſi qñ obuius aq̃ factus ſit ĩ tãtũ eã formidat. ut pili inhorreſcãt & totus cõtremiſcat. & nõnũq̃. ex ea formidĩe moriaẗ. talibus canibus lĩgua exerta ẽ. & os ſpumabũdũ. Saliua ſpumoſa naſus fluẽs. ob hoc dixit lucãus ĩ. vi. pharſaliæ:nõ ſpuma canũ qbus undat timori ẽ.

Tres curiões oratores.

Remedium ad morſum rabioſi canis.

Auicẽnæ documẽtum.

Canis aquam limet.

peluẽ offerẽt potuĩ meo. Ac ſi ĩtrepidus & more ſolito ſumens:aqs adlibeſcerẽ: ſanũ me atq; oĩ morbo ſcirẽt expeditũ. cõtra uero ſi uiſum cõtractũq; laticis uitarẽ: ac phoreſcerẽ: ꝓ compto noxiã rabiẽ ptinaciter durare: hæc enĩ libris priſtinis etiã ꝓditũ obſeruari ſolere. Iſto placito uas ĩmane cõfeſtim aquæ:ꝑlucidæ de ꝓximo petitæ fõte cõtãteſ ad hæc:offerũt mihi. at ego ſine ulla mora ꝓgreſſus: etiã obuio gradu ſatis ſitiẽter: ꝓnus & totũ caput ĩuergẽs:ſalutares uere eqdem illas aq̃s hauriebam:iãq; & plauſus manus: & auriũ flexus & ductũ capiſtri:& qduis aliud piclitãtiũ:placide patiebar:quo ad cõtra ueſanã eoꝝ ꝑſũptionẽ: modeſtiã meã liqdo cũctis approbarẽ. Ad iſtũ modum uitato duplici piculo: die ſeq̃nti rurſũ diuinis exuuiis onuſtus cum crotalis & cymbalis: circũforaneũ mendicabulũ ꝓducor ad uiam: nec paucis caſulis atq; caſtellis

PEluem: Peluis uas aquariũ ẽ ĩ quo uaria pluũẗ. unde & nomẽ. peluuiæ uaſa ſũt qbus pedes lauãẗ. ut malluuiæ qbus mãus. græci. λεκανην peluim dicũt. AQVIS adlibeſcerẽ:Libẽs accederẽ. plautus ĩ milite hercle uero iã adlubeſcit primulũ paleſtrio ubi adlubeſcit poſitũ ẽ ꝓ eo qđ ẽ incipit lubei hoc ẽ placere. VIſũ laticis:Si aquã uel uidere uł tãgere expaueſcerẽ:ſi hydrophouos eẽm talibus .n. ut añ dcm̃ ẽ metus aq̃ lætalis ẽ. plinius hoc morbi gẽus pauoris noĩe ĩtelligi uult. cũ ait ĩ. xxxii. cinis cãcroꝝ ſeruatus ꝓdeſt pauori. ꝓdeſt piclitãtibus ex canis rabioſi morſibus. NOxiã:Peſtiferã & letalẽ. LIbris priſtĩs:Libris prioꝝ antiquoꝝq; ſcriptoꝝ. q talia ꝓdiderũt. ISTO placito Cũ iſtud oĩbus placuiſſet. CONtãtes:Quaſi adhuc dubitãtes adire ꝓpius aſinũ:quẽ ferocire exiſtimabãt. SAlutares aq̃s:Merito ſalutares dixit:q̃ & ſiti extĩguerẽt & ſalutis cã eẽnt aſino potãti:cuius ſalus ex hauſtu aq̃ cõſiſtebat:cũ aliq potuiſſet uideri rabioſus & ob hoc noxius mortis piculo. HAVriebã:Ebibebã. de multiplici huiuſce uerbi ſignificatõe ꝓtrita ſũt oĩa. & annotãt grãmatici. PLAVſus mãus:Accuſatiuus ẽ caſus nũeri pluratiui. palma cũ palma collata plauſũ facit auerſæ ĩter ſe mãus colliſæ nõ plaudũt. auctor Seneca ĩ. ii. q̃ſtionũ hic plauſus mãus accipe. ꝓ manuũ tractatõe qua iumẽta molliter tractare ſolemus. & cũ ſibilo allectare. ĩ quã ſñiam ait poeta mãibuſq; laceſcũt pectora plauſa cauis & colla comãtia pectũt. itẽ aliubi inqt plauſum ceruicis amaẗ. PEriclitantiũ:Tentãtium explorantiũ. LIqdo:Mãifeſte. & apte aduerbiũ eſt. DVctũ capiſtri:quæ diſpoſitis rebus accedũt. nõ ſũt depoſita ut ſcribũt iuriſcõſulti:ut puta ſi equus cum capiſtro. nã ſolus equus depoſitus ẽ. Duplici piculo:Duplex piculũ ideo dicit:qa euaſit laniẽnã coq. & impetũ eoꝝ q eũ tãq̃ effeꝝ ueſanũq; ex morſu canis obtrũcate uoluerãt. DIuinis exuuiis: Simulachꝝ deæ ĩtelligit una cũ ſpoliis & reliquo apparatu ſacerdotali. exuuiæ ab exuẽdo dictæ ſũt ſicut ĩduuiæ ab induẽdo. plautus ĩ menechmis ĩduuiæ tuæ atq; uxoris exuuiæ. mos fuit antiquoꝝ ĩ foribus & circa limina domoꝝ affigere hoſtiũ exuuias & ſpolia:q̃ nec emptori refrigere liceret quæ ẽt dominis mutatis domus ornamẽta erãt. CROtalis:Sonoris ĩſtrumẽtis:qbus ſiriaci ſacerdotes & galli cybeleii utebãẗ. de qbus ante dixi. CIRcũforaneũ:[Oppido q̃ elegãter. & pq̃ ſcite: dr̃ aſinus gerulus deæ ſyriæ mẽdicabulũ circũforaneũ:qm̃ illa circũfora & cõciliabula circũlata. pecũias & res alias emẽdicabãt. circũforãeus appellaẗ q circũfora diſcurrit & uagaẗ q̃les Vaticini ſunt & pharmacopolæ. M. T. in oratõe pro cluentio. Tum repẽte anconitanum quẽdã luciũ Clodium pharmacopolã circũforanũ:q caſu cum larinũ uẽiſſet aggrediẗ. nõ lõge abſimiles a circũfo

peluis.

Pelluuiæ Malluuie

Adlubeſcit.

Plauſus.

Exuuiæ.

Induuiæ.

Mendicabulum circunſoraneum.

ranis ſunt circitores:q̄ circuneundo dicti uident̃:Qui ut docet Vulpianus titulo de inſtitoria actione ueſtes circūferūt & diſtrahūt.in re militari circitores uocāt̃:q uigilias militū circūeāt:& renūcient:ſiqua emerſerit culpa:quos & circuitores appellāt. De mēdicabulo plautus ī aulularia memorare nolo.hominū mēdicabula:ī floridis lucius nr̃ palliata mēdicabula decētiſſime appellat hoīes mēdicos.q pallio tenus philoſophos imitāt̃ ſub quoꝝ habitu mēdicitas oſtētat̃:ī qbus nihil ē ſancti nihil philoſophi.præter palliū.ut nō īmerito celebret̃ ille q dixit ī hoīem id genus:pallium & barbā uideo.philoſophū nō uideo.

Circitores. Circuitores. Palliata mendicabula. Pallium uideo. Philoſophum nō uideo.

oberratis:diuertimus ad quēpiā pagū urbis opulentæ quōdā : ut memorabāt incolæ:inter ſemiruta ueſtigia conditū. & hoſpitio proximi ſtabuli recepti:cognoſcimus lapidā de adulterio cuiuſdā paupis fabulā : quā uos ēt cognoſcatis uolo. Is gratili paupie laborās:fabriles opas ꝑbēdo : puis illis mercedibus:uitā tenebat: Erat ei tamē uxorcula.etiā ſatis qdē tenuis & ipſa. uerū tamē poſtrema laſciuia famigerabilis. ſed die quadā:dū matutino ille ad opus ſuſceptū ꝓficiſcit̃ : ſtatī latenter irrepit eius hoſpitiū temerarius adulter.ac dū ueneris colluctationibus ſecurius operantur : maritus ignarus rerum.ac nihil etiā tum tale ſuſpicans: improuiſus hoſpitiū repetit. Iāq; clauſis & obſeruatis forib⁹: uxoris laudata continētia : ianuam pulſat. ſibilo etiā pſentiā ſuā denuntiante.tunc mulier callida.& ad huiuſmodi flagitia peraſtutula:tenaciſſimis amplexibus

OBerratis:circuitis luſtratis. SEmiruta ueſtigia : Denotat in ruinis ueſtigiiſq; dirutæ urbis pagū cōditū fuiſſe.lucāus at nūc ſemirutis pēdentq; mœnia tectis. LEpidū de adulterio fabulā:Cū duo ſint gn̄a facetiarū alteꝝ fuſū : alteꝝ pacutū: & breue ī illo gn̄e leporis ꝑpetuo excellens ē lucius nr̃. q interſerit fabellas lepidiſſimas:& facetoſa urbāitate oblectātes ut nō mīus his facetiis placeat lepidiſq; narraciūculis.q̄ ſerii ſcriptores doctrina ſeria & graui:hic ē ille ſermo mileſius.cuius in pricipio : huiuſce operis affatim: commemini.quem lucianus. λογορ μιλησιορ appellat. quo fabularis narratio concinniter explicatur. GRAcili pauperie : Iohannes Boccatius eloquio uernaculo diſertiſſimus: cōdidit centū fabulas argumēto & ſtilo lepidiſſimo feſtiuiſſimoq;:īter quas Apuleianā hāc inſeruit trāſpoſuitq; cōmodiſſime nō ut interpres.ſed ut cōditor:quā fœmīæ noſtrates nō ſurdis auribus audiūt neq; inuitæ legunt nos quoq; mythopolō.hoc ē opificē fabellæ luciū noſtrū latialiter perſonātē & graphice lepidiſſimeq; explicātē inaudiamus legamus penſitemus auribus oculis aīs lubētibus:cū talibus egreſſionū amœnitatibus nō ſolū lectores:ueꝝ ēt cōmētatores reficiant̃ īter pauptatē & pauperiē dr̄a hæc eſt.qđ paupertas honeſtæ parſimoniæ nomē eſt.uſurpaturque pro fortuna mediocri: paupies uero geſtas dicit̃.quā optimo epitheto īmundā dixit Oratius ſcribēs ī epiſtolis paupies īmūda dōus ꝓcul abſit alias paupies ſignificat dānū:q & iuriſcōſulti docēt Titulo ſi q̄drupedes paupiē feciſſe dicat̃ græce pauptas dr̄ περια paupies uero πτωχεια de q̄ feſtiuiter ſcripſit Ariſtophāes ī pluto. FAbriles opas:Signat pauperē uitā ſuſtētaſſe ex mercedulis q̄s colligebat locādo opas fabriles.opa.n.ī actu cōſiſtit.& ut īqt caius iuriſcōſultus ī hoīs uſufructu opæ ſūt.& ob opas mercedes opis ſerui legatis īqt Terētius uſū datū ītelligi:& ego didici & iuliāus putat īterdū opas ꝓ ipſis hoibus & ſeruis accipius.ut apud Ciceronē fugatæ ſūt opæ Clodiāæ.& apud Oratiū accedes opa agra nōa ſabio. VXORcula:Vt a ſorore ſororcula.ſic ab uxore uxorcula p diminutionē dicta. TEnuis:Paupcula. FAmigerabilis.τωρ μεσωρ dictio.nā & ī bonā & ī malā partē famigerabilis uſurpat̃.hic ꝓ famoſa accipi debet.& īfami. MAtutio:Abſolute dicius matutio.& matutinis ꝓ tpe & hora matutīa.ſic plinius i.x.coruus mature ſermōi aſſuefactus oīb⁹ matutīs euolās ī roſtra ī forū uerſus tiberiū ſalutabat. VEneris colluctatōibus:Sic ſupra i.ii. his & eiuſmodi colluctatiōibus ad cōfinia lucis uſq; puigiles egimus. OPErāt̃.Operā dant. IGNArus rerū.Mariti dedecus uxoriū turpitudineq; domeſticā nouiſſimi ſciunt.iuxa illđ Dedecus ille domus ſciet ultimus & ut inqt Hieronymus.nouiſſimi mala noſtra diſcimus. HOſpitiū repetit:Domū reuertit̃.& dū hoſpitiū appellat.ſignificare uidetur illū ī conducto habitaſſe tāquā īqlinū. LAVdata cōtinētia.Specimē cōtinētiæ uxorie ē clauſa domus. & obſeratæ fores marito abſente. SIbilo:Liuius.ut quocūque noctis tēpore ſibilo dediſſet ſignū porta aperiretur. Columella præcipit boues ſibilo alectari oportere a bubulco ut libentius bibant. Siſilatores dixerunt ueteres.quos nunc dicimus ſibilatores.& ſiſilare.qđ nos ſibilare.& erat maledica uocis ſignificatio atq; cōtumelioſa. PEraſtutula:Verſutior callidiorq;.ſicut diminutiuo uocabulo uxorcula dicta.ita & υποκοριστικωσ peraſtutula qua tamen dictione nō tā ſignificatur modice aſtuta quā ualde calida & ueteratrix ī adulteris flagiciis ſcribit Ariſtoteles lib.ix.de aīalibus malitioſiores aſtutiores īſidioſiores fœminas eē.E diuerſo mares aīoſiores ſimpliciores minuſq; īſidioſos.

Duo genera facetiarum. Logos mileſius. Pauptas. Paupies. Opera. Famigerabilis. Matutio. Siſilatores. Fœmina aſtutior. Mas ſimplicior.

EXpeditum

EXpeditū:Explicatū exolutūq; ab amplexibus quibus innexus erat laſciuis ederis ambitioſior. SE-
miobrutū:Plinius de cellis uinariis ſcribens refert mitioribus plagis dolia quæ ſunt uaſa fictilia uina-
ria infodi ſolita terræ tota aut ad portionē ſitus celūq; p̄beri alibi uero impoſitis tectis arceri.imbecilla
uina demiſſis in terrā doliis ſeruanda.Valida expoſitis.Iureconſulti quoq; de fundo inſtructo indicāt
dolia defodi ſolita ſcribentes inſtrumento conſeruando dolia licet defoſſa nō ſint accedunt.Itē titulo
de contrahenda emptione dolia in horreis defoſſa ſi nō ſunt noīatim in uenditione excepta horreo-

**expeditū hominem:dolio quod erat in angulo ſemio-
brutū:ſed alias uacuū:diſſimulanter abſcōdit:& pate-
factis ædibus. aduc ītro euntē maritum aſpo ſermone
accipit. Siccine uacuus & ocioſus:inſinuatis māibus
ambulabis mihi? nec obito conſueto labore uitæ no-
ſtræ proſpicies? & aliqd cibatui parabis:at ego miſera
per noctē:& per diē lanificio:neruos meos cōtorqueo
ut intra cellulā noſtrā:ſalutem lucerna luceat.quanto
me fœlicior Daphne uicina:quæ mero & prādio matu
tina ſaucia:cum ſuis adulteris uolutatur. Sic cōfuta-
tus maritus:& qd iſtic eſt ait.nam licet forēſi negocio
officiator noſter attētus ferias nobis fecerit:tn̄ hodier**

rū uenditioni ceſſiſſe uideri. apud
eoſdē doliariū poni uidetur p do-
lio uel cella i qua dolia uinaria ſint
ſicut.n.ſeriptū eſt ſi ex doliario pars
uini uenierit. ueluti metretæ cen-
tū.Doliaria anus feſtiuiter dcā Pla
uto pro uentroſa & habitiſſima.
SICcine:Verbū eſt caſtigantis p
ſic ne.ita Propertius ſiccine lente
laces. INſinuatis māibus:Ex quo
tidiana loquendi cōſuetudīe uſur
patū uerbū.nāq; uulgo ſic obiurga
mus ignauū inertē.deſidioſum ut
dicamus hic inſinuatis manibus
ſedet.elegāter autē inſinuatis ma-
nibus dicit pro inflexis cōpreſſis
cōplicatis.tali enim habitu māus
ocioſorꝝ cōprimūt.tāq̄ māci uideā
tur.Liuius dixit compreſſis manibus quod Lucius noſter inſinuatis docens prouerbialem eſſe locu-
tionem.Verba Liuii hæc ſunt.ex libro.vii.in hanc ferme ſententiam.Quid aliud cauſæ eſſe credamus
cur ueteranus dux fortiſſimus bello compreſſis quod aiunt manibus ſedeas. OBIto labore:Adito
ſuſcepto completo.obire laborem dicimus pro adire ſuſcipere complere:ait poeta morte obita pro-
ſumpta ſuſcepta & completa:Sermo obitus a Terentio dicitur in ecyra pro aditus. VItæ proſpities:
Parto ſcilicet lucello.quo uita toleratur & uictus quæritur. LAnificio:In andria.primum hæc pudice
uitam parce ac duriter agebat lana & tela uictum quæritans.In eandem ſententiam ait poeta cui tole
rare colo uitam tenuiq; minerua impoſitum.Vbi exponit Seruius tenui minerua pro paruo precio
lanificii:nam hodie quoq; lanificii mercedula uitam tolerant fœminæ pauperiores. Annotandum ē
lanificium fuiſſe in uſu nobilium matronarum.apud Romanos hinc autumant ſcriptores idonei:in
nuptiis thalaſii nomen inclamari ſolitum.quod lanificii ſignum erat.ut uidelicet hac uoce nuptiali ad
monerentur nouæ nuptæ lanificium in maritali domo exercendum eſſe.Thalaſio enim ſiue thalaſi-
us ſignificat calathum.quod uas utiq; eſt lanificiis aptum.inde factum eſt.ut ſponſæ auctoribus Plu-
tarcho & Plinio colum comptam lana.& fuſum cum ſtamine ſecum ferrent:& uiri ianuam lanicio co
ronarent.Auguſtus Cæſar filias & neptes ita inſtituit ut etiam lanificio aſſuefaceret contra apud per-
ſas indecorum erat & ſordidum admouere lanificio manum.Ideoq; Alexander Magnus cum olim ſi
ſygambi reginæ perſarum captiuæ lanam purpuramq; tradi iuſſiſſet.ut conficere ueſtem neptes ſuas
aſſueſaceret:ubi cognouit ex hoc dono illam triſtem eſſe lachrymiſq; triſtitiam declarantem.Ipſe per
ueniens ad eam mater inquit hanc ueſtem qua indutus ſum ſororum non ſolum donum:ſed etiam
opus uides noſtri decepere memores.caue obſecro in contumeliam accipias ignorationem meam.
ita animus reginæ mirigatus eſt:lanæ appellatione ut docet.Vlpianus libro de legatis tertio contine
tur quæ neta eſt.& quæ neta non eſt.ut puta ſtamen & ſubſtamen.ſuccidam quoq; contineri placuit:
ſed nec ea lana.ex qua quis quaſi ueſtimentum fecerit ualitudinis uel deliciarum gratia continebitur
nec ea quidem quæ fomentationis gratia parata ſunt uel medicinæ lanarum appellatione continen
tur. NERuos contorqueo:Alludens ad rem obſcœnam uſa uideri poteſt uerbo amphibolo.nam &
quæ indulget concubitu.& quæ operoſo labori diſtringitur contorquere neruos dicitur. LVcerna lu
ceat:Conſimile eſt illud Tibulli dum meus aſſiduo luceat igne focus. DAphne:Proprium puelle no
men ex lauro ductum:quæ græce dicitur daphne.Vnde chame daphne.puſilla & humilis laurus.Pli-
nio.Daphnon lauretum:famigerata eſt daphnæ ob amorem apollinis in laurum transfigurata.apud
nos hodieq; frequens eſt nomen lauræ in fœminis quaſi dicas daphne.Annotat Plinius nomen im
poni uiris latina lingua ut laureæ nominentur ab una arborum lauro libertus Martii Tullii clarus no
minatus eſt Tullius laurea. CONfutatus:Redargutus caſtigatus & uerbis conuictus confutare eni
eſt uerbis conuincere.& refutare ut inquit Donatus.Verum refutatio in re eſt.Confutatio in perſōa
in oratore potentiſſima eſt confutatio. FOrenſi negocio:Senſus eſt cum magiſter officinæ noſtræ
odierno die occupatus eēt negocio forēſi. Ideo nos quoq; fuimus feriati.officinator autē dicitur offi
inæ magiſter:qui operarios mercedula conductos habet quo negocii pleno feriati fuerunt operarii.

Dolia defodi ſolita.
Doliariū.
Doliaria anus.
Inſinuatis manibus
Cōpſſis qd aiunt māibus.
Obire laborem.
Obita mors.
Lanificiū in uſu matronarum.
Thalaſi quid.
Exēplū alexādri.
Noſtri decepere meores.
Lanæ appellatio.
Lana neta.
Chamedapne
Daphnō
Laurea Tullius.
Refutatio.
Confutatio.
Officinator.

Victruuius officinatorem appellat fabꝛ ſtructoremq; parietarium cuius probatur exactio. cum ſubtili
ter edificium perfectum accipitur. ISTVD doleum : Attende rem faceram feſtiuamq;.ex qua aſtu-
tiā malitiaq; muliebris facile deprenditur:nam cum maritus dolium illud uendidiſſet.In quo adulte
rum uxor diſſimulanter abſconderat:repente excogitata fallacia eſt & ſtropha aſtu fœmineo qua ma
ritus ſtupidus & brutus illuderetur. ET adeſt:Scilicet emptor dolii. DAto precio:Sine precio ut in
quit Vulpianus uenditio nulla eſt:nō autem precii numeratio ſed conuentio perficit emptionem.ut
auctor eſt Caius iuriſconſultus ꝙ
Arra pro emptore ſæpe arra pro emptione datur nō
eo pertinet quaſi ſine arra conuen
tio nihil proficiat.ſed ut euidētius
probari poſſit conueniſſe de pre-
Quin. cio. Quin:Hæc particula quī mo
do hortandi uim habet.& imperā
di.alias aliter accipitur. PERcige
ris:Expedis te.& præparas:nam ac
Accincti. cincti ſunt expeditiores Hierony-
Diſcincti mus accingere queſo te accingerę
e contrario diſcinctos dicimꝰ igna
uos:& deſides. EXobrutum:Eru-
tum deprōptum extractum Do
lia enim ut diximus defodiebant
in cella uinaria. ERE nata falla-
cia:Dicimus aliquando abſolute e
E re nata re nata ut inquit Donatus. dicius
etiam cum adiuncto: ut e re natū
exordium dixit Quintilianus ītel
ligi uolens ſubito inuentum:& ip
ſa cauſa repente ſumptum.idē aliu
bi gratiora eſſe tradit quæ inuenta
ſubito.nec domo allata.ſed inter-
dicendum e re ipſa nata eſſe uideā
tur.Igitur e re nata fallacia ſignifi-
catur muliebris dolus.ad fallendū
maritum ſubito excogitatus non
domi nō ante compoſitus: ſed ex
ipſa re & negocio incontanter exprōptus. TEmerarium:immodicū.& ſolutum qualis in temera
riis eſt copioſus. MAgnum uirum:Adiuuanda pronunciatio eſt cum ironea manifeſta. EGO mu
lier:Vis in uocabulo & ſexu eſt.ego mulier quæ foris negociari non noui.Ego mulier quæ intra tecta
domi continenter inhabito:mulier quam natura finxit inualido conſilio minuſq; prudentem. ſcribit
Ariſtoteles in primo politicorum ꝙ fœmina habet conſilium quidem ſed inualidum puer uero im-
Conſiliū ī n fœmina iualidum. perfectum.Xenophon in oeconomico tradit uirum foris parare.fœminam domi parata cuſtodire.
MInoris diſtraxit:Minori precio uendidit.Verbum iuriſconſultorum de quo ſupra. ABditamento
Detractione ac deductione precii contraria ſunt additamentum alterum ab addendo alterum ab ab
ducendo.& quaſi abdicando deriuatum. Tanto præſtinauit:Tam magno precio emit.abſoluta locu
Abditamentum tio. INepte:In maritum ſatis dicaciter.nam ut inquit craſſus orator apud.M.Tullium.quem nos ine
ptum uocamus: is mihi uidetur ab hoc nomen habere ductum.ꝙ non ſit aptus:qui temporis:qui eo
Ineptus. rum quibus cum eſt.uel dignitatis uel commodi rationem non habet.deniq; qui ī aliquo genere aut
Græci nō habent uocabulum īepti inconcinnus aut multus eſt is ineptus eſſe dicitur.quo uitio cumulata eſt eruditiſſima illa græcorum
natio itaq; ꝙ uim huius mali græci non uident.nec nomen quidem ei uitio īpoſuerunt. DEſcendit
in doliū:Ecce fallaciā e re natā.& ſubito īuētā.qua pſuaſus maritus illū eē emptorem dolii credat non
Sedulo adultegꝛ. SEdulo:Inſtanter īpenſe diligenter dictū ſedulo quaſi ſine dolo.ut interpretatur Donatus.
Vidua non dicitur materfamilias. MAterfamilias:Tāq̄ ad ignotā directa locutio.ut eā appellatione honorifica apellet matrem famili-
as:de cuius proprietate diximus ſuo loco fuiſſet enim ſuſpicioſum.ſi nomine proprio eam compellaſ
ſet.id adde ꝙ in una familia non poſſunt plures appellari matreſfamilias:ſed una tantum.ſed nec ui-
dua hoc nomine.nec quæ ſine filiis eſt uocari poteſt. MVLtifariam:Multis in locis.& partibus. An-
tiqui multifariam dixerunt ꝙ in multis locis fari poterat:ideſt dici oīfariā ex oī parte. HIantibus:Pa-
tulis. HOmuntio : Homullus diminutiuum eſt.nec ſine probro. ACTVtum:Statin ſine mora.
Male partū male diſperit AES de malo:Qui æs ideſt pecuniam de malo & maleficio partam habet is prodigus æris eē ſolet.
& in rebus emendis incurioſus.nam ut eſt apud poetam neſcio quem male parta.male dilabuntur.&
ut inquit comicus noſter male partum male diſperit.eſt ergo ſenſus.uolo inquit diligēter intrinſecus

næ cenulæ noſtræ proſpexi: uides iſtud doliū: qd ſemp
uacuū fruſtra locū detinet tātum: & re uera p̄ter īpedi-
mētū cōuerſationis noſtræ: nihil p̄ſtat amplius: iſtud
ego qnq; denariis cuidam uēditaui. & adeſt ut dato p̄-
cio ſecū rē ſuā ferat. quin itaq; pcingeris: mihique ma-
nū tātiſp accomodas: ut exobrutū protinus tradatur
emptori. E re nata fallacia: mulier temerariū tollens ca
chinum: magnum inqt iſtum uirū: at ſtrenuū negoci-
atorē nacta ſum: qui rem: quā ego mulier & intra hoſ
pitiū cōtecta: iam dudum ſeptem denariis uendidi: mi
noris dixtraxit abditamento p̄cii. Lætus maritus: &
quis eſt ille ait: q tāto p̄ſtinauit: at illa: olim inepte in-
quit: deſcendit in doliū ſedulo ſoliditatē eius probatu
rus. nec ille ſermoni mulieris defuit ſed exurgens ala-
criter. Vis īquit uerum ſcire materfamilias: hoc tibi
doliū nimis uetuſtum eſt: & multifariam rimis hian-
tibus quaſſum: ad maritūque eius diſſimulanter con
uerſus. Quin tu quicūque es homūtio: lucernā ait
acutū mihi: expedis: ut eraſis intrīſecus ſordibus dili-
gēter aptum uſui poſſim dinoſcere: niſi uos putas æs
de malo habere. Nec quicq̄ moratus ac ſuſpicatus: acer

eradere ſordes dolii.ut ita introſpiciã an ſit futurũ utibile:quæ curioſitas adhiberi haud quaq̃ ſolet ab his qui æs de malo habent.& diuitias poſſident malo modo partas. quales improbant philoſophi.

EGREgius mari tus :Ironicos.ſic illd uirgilianũ.egregiam uero laudẽ. REPREſentẽ. Tibi preſentidẽ.repreſentare pecuniam eſt preſentariã annumerare. NVDAtus.Exuta ueſte:ut cõmodius dolii intrinſecus ſordes eraderet. SCABIem uetuſtam.Tráſlatio ab homine. cuius uetuſta ſcabies excaldi ſolet.& eo inſtrumẽto quod ſcalptorium uocãt:efficari/ quæ ut inquit Cor.Celſus.quo aſperior eſt & prurit magis eo difficilius tollitur. Talem ſcabiẽ agriam ideſt feram græci appellãt. cum ex ſcabie puſtulæ exoriãt a ſimilitudine ſordes dolii uetuſtas. quaſi puſtuloſas ſcabiei nomine decẽter expreſſit. CARIOſæ teſtæ: Vetuſtiſſimi dolii.carioſa enĩ ut ãte explicatum eſt dicimus uetuſta & putrilagie marcida: caries eſt uetuſtas & putrilago: Affranius Nemo illa uiuit carie carioſior. OCCIpit Incipit BELliſſimus puſio.Puſũ & puſionem dici puerum ſat notũ eſt. puſio Iuuenali eſt pro puero pathico Ciceroni & Apuleio ꝑ elegãti adultero. Valerius quoq; dixit puſionẽ fuluianæ ſtolæ Clodium adherentem ſignificare uolens fuluiã a Clodio dedolatam. Cuius erat uxor. ſcio codices aliquantos eſſe in quibus nõ puſio legitur ſed pugio.M.Tullius ĩ oratione pro celio. Tecum ſemp puſio cum maiore ſorore cubitauit.

Scalptorium
Scabies agria.
Caries.
Carioſus.
Puſio.

& egregius ille maritus:accenſa lucerna.Diſcede ĩquit frater & ocioſus adſiſte:donec probe procuratum iſtud tibi repreſentem. Et cum dicto:nudatus ipẽ delato lumine ſcabie uetuſtam carioſæ teſtæ occipit excalpere.At uero adulter belliſſimus ille puſio inclinatã dolio pronam uxorem fabri ſuperincuruatus ſecure dedolabat. At illa capite in dolium demiſſo: maritũ ſuũ aſtu meretricio tractabat ludicre.hoc:& illd:& aliud: & rurſus aliud purgandũ demõſtrat digito ſuo. dõec utroq; ope pfecto:acceptis ſeptẽ denariis:calamitoſus faber collo ſuo gerens doliũ: coactus eſt ad oſpicium adulteri proferre.Pauculis ibi dieb9 cõmorati:& municẽtia publica ſaginati:uaticinationiſq; crebris mercedibus ſuffracinati:puriſſimi illi ſacerdotes: nouum queſtus genus ſibi cõminiſcũtur:ſorte unica pro caſulis pluribꝰ euocata cõſulẽtes de rebꝰ uariis plurimos ad hunc modũ cauillãtur. Sors hic erat.Ideo coniuncti terrã proſcidũt boues:ut ĩ futuꝝ læta germinẽt ſata

DEDOlabat:Subagitabat expolibat complanabat ĩ obſceno ſignificatu.fabrorum uerbum eſt:qui dolando incuruati complanant materiarum aſperitatem:imitatus eſt autem Pomponium poetam qui ſcripſit dolaſti uxorem. ASTV meretricio: Plautus plurifariam explicat aſtus dolos calliditates meretricum:quas qui euitare poteſt euitet/ ſed uiſcus merum eſt blanditia meretricia.& ut inquit Solomon fauus diſtillans labia meretricis. & nitidius oleo guttur.Nouiſſima autem illius amara quaſi abſinthium.& lingua eius acuta quaſi gladius biceps. DIGIto: Indice Oratius.indice monſtraret digito:ab indicando nomen inditum: Craſſum oratorem indice digito uſum optime tradunt Cicero & Quintilianus. VTROque opere perfecto. Perfecit opus ſuum maritus cum dolii ſordes eraſit.& item adulter/dum inclinatam fabri uxorem dedolauit. CALAMItoſus: Merito calamitoſus.& miſer qui ludibrio erat uxori impudicæ.:& geruli uicem cogebatur implere collo gerens doliũ ad adulteri domitilium. MERCEdibus ſuffracinati. Pleni repleti inſtructi dixit Hieronymus nos ſuffracinati auro Chriſtum pauperem ſequimur. & Auguſtinus ait in libro de uita chriſtiana non ne aſpicimus quanto auro.& argento & ueſte ſuffracinatus exierit de egypto Cyprianus doctor ſuauiſſimus. & martyr beatiſſimus.notiſſimum eſt illud Terentianum uideo cantharam ſuffracinatam. PVRIſſimi:Ironia manifeſta. COMMIniſcuntur:excogitant inueniunt. PRO caſulis pluribus: Quæ ad plures ruſticorum caſulas eſſet accõmodata. quidam codices habent capſulis quod non diſplicet.ut intelligas unam ſortem ex capſulis loculiſq; pluribus euocatam eductamque a ſacerdotibus/ut multiplex uideretur: quæ tamen erat unica.quid ſi legas caſibus.ut codex manu ſcriptus habet.ut ſit ſenſus ſacerdotes/ſyriacos inueniſſe ſubtiliter ſortem unicam: quæ pluribus caſibus negociiſque inquirentium conueniret.& mire cõgrueret. EVOCAta: Quidam legunt enotata qđ quadrat. CONſulentes: Conſultores intelligit ſic enim dicimus eos qui conſilium petunt & ſortilegos conſulunt.

CAVIllantur:Conſultores illudunt decipiuntq;. IDEO coniuncti: Verba ſorti ĩſcripta quorum intellectus ad res multiplices traduci poteſt.in decretis canonicis.xxvi.q.i.ſortes ſortilegiq; teſtimoniis exempliſq; diuinæ ſcripturæ improbantur: ubi hoc ſcriptum legimus. ſortilegi ſunt: qui ſub nomine fictæ religionis per quaſdam, quas ſanctorum ſeu appoſtolorum uocant ſortes diuinationis/ ſcientiam profitentur: aut quarumcunque ſcripturarum inſpectione futura promittunt. de ſortibus earumq; origine non parum multa.M.Tulius in ſecundo de diuinatione quam rem ait totam inuẽtam eſſe fallaciis aut ad queſtum.aut ad ſuperſtitionẽ. aut ad errorem excogitatis: Alias ſortes dicimus oracula/ut ſæpe apud auctores ex quo illud celebratum. Sors ipſa referenda eſt ad ſortes.

Dolaſti uxorẽ:
Viſcus merum meretrix
Suffracia tus.
Sortilegi
Sors.pro oraculo.

tũ ſiqui matrimoniũ ſorte cooptantes interrogarẽt: rẽ ipſam reſponderi aiebãt. iungẽdos cõnubio: & ſatis liberũ procreãdis. Si poſſeſſiões p̄ſtinaturus quæreret: merito boues. ut & iugũ. & arua ſemẽtis florẽtia. p̄nũciari. Si quis de profectione ſollicitus: diuinũ caperet auſpiciũ: iunctos iam: paratoſq; quadrupedũ cũctorũ manſuetiſſimos: & lucrũ promitti de gelbæ germi. ſi p̄liũ capeſſiturus: uel latronũ factionẽ p̄ſequuturus: utiles necne proceſſus ſiſcitaretur: aditam uictoriam ſorti præſagio contendebant. quippe ceruices hoſtiũ iugo ſubacturi. & prædam de rapinis uberrimam fructuoſamq; capturi. Ad iſtum modũ diuinationis eius: aſtu captioſo corraſerant: non paruas pecunias. Sed aſſiduis iterrogatiõibus: argẽti ſacietate iã defecti: rurſum ad uiã prodeunt: uia tota quã nocte cõfeceramus lõge peiorẽ: qdni lacunoſis icilibus uoragioſam. p̄tim ſtagnanti palude fluidã. & alibi ſubluuiæ cenoſa lubricã. crebris deniq; offenſaculis. & aſſiduis lapſibus: iã contuſis cruribus meis: uix tandem ad campeſtres ſemitas: feſſus euadere potui & ecce nobis repẽte d tergo

TVM ſi qui matrimoniũ: Docet Apuleius ſcriptionem ſortis fuiſſe rebus uariis miro aſtu congruẽtẽ: nã ſiquis cõſultor an ducẽda eẽt uxor iterrogaret/ ſortẽ ad id reſpondere uafri illi ſacerdotes aſſeuerabãt. nã ſicuti boues coniuncti in aratiõe ſunt cã fecũditatis Ita hoies iugali uiclo copulati ad liberos procreãdos ſunt fecũdi. ſi qs cõſuleret an emẽda poſſeſſio eẽt ãnuebãt ex eadẽ ſorte iterp̄tãtes. Id futurum fœlix & fortunatũ/ & ſic ſenſus ſortis trahebat̃ ad petitiões uarias cõſulentiũ: Olĩ ſortes id genus ex uerſib⁹ Virgiliãis cõſcriptæ uſurpabãtur. Spartianus refert hadrianũ Virgilianas ſortes cõſuluiſſe cum ſollicitaret̃ de impatoris Traiani erga ſe Iuditio. Iulius quoq; capitolinus Albino tradit de fato ſuo cõſulẽti ſortẽ his uerſibus Virgiliãis dediſſe r̃ſpõſũ. hic rẽ Romanã magno turbãte tumultu ſiſtet eques ſternet poenos gallũq; rebellem.

Sortes ex uerſib⁹ uirgilii

PREſtiaturus: ẽpturus. BOues & iugũ: qa in ſorte boues cõiuncti noiant̃. & qa poſſeſſiones bob⁹ iũctis colunt̃/ bñ argumẽtãtes p̄ſuadebãt talẽ ẽptionẽ q̄rẽti futuram lucroſã & cõducibilẽ. IVNctos q̈drupedũ mãſuetiſſimos: q p̄fectionẽ parat & peregrinari uult per ſæpe iumẽtis & uehiculo uehi ſolet/ hinc boues iunctos in ſorte interp̄tabãtur Cõuenire ad peregrinationẽ capeſſendã tãq̄ ea futura eẽt iucunda & cũ lucro/ cũ boues ſint inter quadrupedes placidiſſimæ & lucrũ p̄ſtent. Ouidius explicans boũ manſuetã cicurãq; naturã. ſic ſcribit. quid meruere boues aial ſine fraude doloq; innocuum ſimplex natũ tollerare labores. Apud antiquos tanta fuit huius animalis ueneratio ut tã capitale eẽt bouẽ necaſſe q̈ ciuẽ. qui laborioſiſſimus hominis ſotius in agricultura placidiſſimuſq; eſt. SCIſitaretur: Inquireret iterrogaretq; PRAEſagio contẽdebant: Sors de bobus iunctis præſagiũ quoddam atq; prognoſticon eſſe demonſtrabatur prandæ uictoriæ bellatori/ nã boues iugo iuncti ſignificare uidebantur ceruices hoſtium iugo ſubactas iri. CAPtioſo: Callido & deceptorio: ſophiſmata Captiones & captiunculæ dicũtur Au. Gellio: quibus ueluti tendiculis & laqueis dialectici aduerſarios capiũt in diſputationibus. INTERrogationibus. eorum ſcilicet qui de rebus uariis ſacerdotes conſulebant. DEFEcti: Viribus ſuccumbẽtes in argento ferendo. quidam legunt iam referti. hoc eſt ſuffracinati pleniq;. Quidni: & cur non inquit uia peior illa dicẽda ſit: q̄ foſſis lutoſis ac dep̄ſſis uorabat ſorbebatq; uiatores. LACVnoſis icilibus: Inciles foſſæ dicuntur: quæ in uiis fiunt adquam deducẽdam. Cato/ peryemem aquã de agro depellere oportet: in mõte foſſas Inciles puras habere oportet: Dicimus & incilia neutro genere: Idẽ incilia aperire aq̄ deducere i uias & ſegentem curare oportet uti fluat: Vlpianus titulo de riuis. Incile inquit eſt locus depreſſus ad latus fluminum. Ex eo dictus quod incidatur: inciditur enim uel lapis uel terra. unde primum aqua ex flumine agi poſſit. Elices quoq; non nulli uocant ſulcos aquarios: quorum meminit/ Columella: quibus humorem omnem eliciebant. & extra ſegetes deriuabant. lacunoſum autem dici profundum depreſſum concauum conſtat. a lacunis: quæ & ipſæ ſunt foſſæ. i quibus collecta aqua ſtare conſueuit: quarũ mentio eſt apud poetã. ſic ſcribentẽ: unde cauæ tepido ſudant humore lacunæ.

Capitale bouẽ occidere.

Captiões Sophiſmata.

Inciles foſſæ.

Incilia.

Elices ſulci.

Lacunoſus.

SVBluuiæ: proluuiẽ illuuiem ſubluuiem ex eodẽ quaſi uertice deliquata: nec diſſimili ſignifiicatu dicimus ſordes: & imunditias. Subluuies Collumellæ eſt genus morbi in diſcrimine ungulæ ouiũ naſcens. ſic. n. tradit i. viii. De morbis ouilli pecoris ſcribẽs. claui quoq; dupliciter ifeſtãt ouẽ/ ſiue cum ſubluuies atq; itertrigo in ipſo diſcrimine ungulæ naſcit̃. ſubluuies eodem auctore pice liquida eruitur. Intertrigo aũt. ut id quoq; tranſeunter attigam/ morbus ẽ quo fœmĩa iteriora iter ſe terũtur: ſiue eqtatu aliaue de cauſa attrita adurũtur: Itẽ ſi p̄es pedem. ungula ungulam inter ſe terit ab interterẽdo dicta. græce Paratrimma nomĩatur: Remediũ Catonis ad intertriginem eſt ſurculus abſinthii pontici ſub annulo cum in uia ibis. M. Varro ſubtiliter docet itertriginẽ eſſe malũ quo duo inter ſe trita mẽbra leduntur. i codicibus Varronianis mẽdoſe legitur intrigo. p itertrigo. DE tergo. a tergo. poſt tergum.

Subluuies: Morbus

Intertrigo.

MANIpulus armati æquitis:Armatorũ equitũ globus:de manipulis ſupra dixi. CVRVli rabie.Impetu curſorio. INVOlant: Violenter inuadũt.inuolare dicitur ut ĩquit Donatus ĩ.vi.æneidos cõmẽtario.cũ uiolentæ manus in aliquẽ dirigũtur:alias ĩuolare dicimus:cũ aliquid furtim uola manus ſubtrahitur. Vola aũt media ps manus & pedis ſignificatur. SAcrilegos. Lucianus .ασεβειϭ καὶ ιεϱοσνλονϭ εκαλονρ.ideſt ĩpios & ſacrilegos appellabant. COLlo cõſtricto . In ius rei collo obſtricto & faucibus ĩtortis trahi ſolent ut diximus.Sic & Amphitrionẽ collo obſtricto trahit Plautin⁹ Iuppiter.

Inuolare.

manipulus armati ſupercurrit equitis . ægreq; cohibẽtes:equorum curuli rabie: Philebum cæteroſq; comites eius inuolant auidi . colloque coſtricto . & ſacrilegos impuroſque compellantes .interdum pugnis obuerberant . necnon manicis etiam cunctos coartant. ac identidem urgenti ſermone comprimunt : promerent potius aureum cantharum : promerent auctoramentum illud ſui ſceleris: quod ſimulatione ſolennium: quæ in operto factitauerant:ab ipſis puluinaribus matris domini clanculo furati. prorſus quaſi poſſent tãti facinoris euadere ſupplicium: tacita profectione adhuc luce dubia pomeriũ perſuaſerint: nec defuit qui mãu ſup dorſum meũ iniecta : ĩ ĩpõ deæ quã gerebã gremio ſcrutatus repiret:atq; ĩ corã omniũ aureũ depromeret cãtharũ.Nec iſto ſaltem tã nefario ſcelere:impuratiſſima illa capita cõfutari:terreriue potuere.ſed mẽdoſo riſu cauillãtes. En inquiũt indignæ rei

MAnicis. Vinculis manuũ Virgilius ipſe uiro prim⁹ manicas atq; arcta leuari uincla iubet pria⁹. Alias manicæ manuũ tegumenta dicuntur. Manicula uero ſignificat partem aratri:quæ manu bubulci & aratoris cõtinetur.auctor M.Varro. PROmerent potius. Lego otius inclamãt enim milites . ut otius hoc eſt cito ac celeriter ſacerdotes illi depromerẽt proferẽtq; : cantharũ furto ſubtractũ Annotandum aureum cantharum dici a Lucio noſtro : quam philam dixit Lucianus ſic ſcribẽs. αϱαόηιαφιρ χρυϭηρ κλεψάρτεϭ υπο τηϑεωεϙεϱορ.i. oblatã phialã aureã furãtes ĩtra ſimulacrũ deæ exportarũt. Auctoramẽtũ ſceleris Pignus ac uĩculũ: qđ illos furti alligat quo ĩ furto dẽpnſi ↄtinentur . in tertio Suetonii cõmẽtario ſcripſi auctoratos uocari gladiatores. qui ſe uendunt ludo q̃ſi addicti. hic auctoramẽtũ pro obligatiõe ſiue p̃cio & mercede qua auctoratus mãcipat̃ . Seneca libro quarto de beneficiis hominẽ uenalis animæ crebris auctoramẽtis accendebat.M.T.ĩ primo officiorũ merces ĩqt auctoramẽtũ ſeruitutis ẽ cui cõſimile ẽ iſtud Apuleianũ:&.n.fere eodẽ modo dicit̃ auctoramẽtũ ſceleris:quo auctoramẽtũ ſeruitutis põt & ſimpliciter poſitũ uideri ꝑ argumẽto ĩdicioq; & pignore ſceleris illorũ ac furti. MAtris domini:Lego matris deoꝝ . hoc ẽ cybeles q̃ mater deũ nominitat̃.

Manicæ.
Mãicula.
Auctoratus
mẽtũ ora

IN opto factitauerãt.Optanea ſacra appellãt.quæ ĩopto fiũt :ne ꝓphanoꝝ oculis polluantur:Plinius tradit gallinas nigras ad optanea ſacra puras nõ uideri. LVce dubia:hora ãtelucana matutinoq; crepuſculo qñ lux nũdũ liqda ẽ.& clara: ſed crepuſcul aſcẽs.Priſci græcoꝝ primã lucẽ quæ p̃cedit ſolis exortũ λυκημ appellauerũt idq; tẽpus lyrcophos cognominãt. Pomeriũ puaſerĩt.Ideſt muros urbis.& circuitum exierint: Pomeriũ uerbi uim ſolũ intuentes . poſt mœniũ interp̃tatur eſſe: eſt aũt magis circa murũ locus quẽ in cõdendis uiribus conſecrabãt:tã interiore parte q̃ exteriore: quẽ neq; habitari.neq; arari fas erat.& hoc ſpacium non magis ꝙ poſt murum eſſet q̃ qđ murus poſt id : Pomeriũ Romani appellarunt auctor Liuius . Augures pomerium diffiniunt locũ eſſe per totius urbis circuitum pone muros certis regionibus determinatũ:Pomeriũ nũq̃ prouinciali ſed italico agro acquiſito mos ꝓferre apđ Antiquos fuit:ut docet Seneca ĩ libro đ breuitate uitæ:Senecæ ſubſcripſit Cor. Tacitus his uerbis Pomeriũ uerbis auxit Cæſar more priſco quos is q ꝓtulere ĩperiũ ẽt termĩos urbis ꝓpagare dat̃:Illud annotatu dignũ qđ pomeridianũ nõ a pomerio deriuat̃. ſed quaſi poſt meredianũ dicitur. Quintilianus pomeridianas ſcolas appellat:quibus Ariſtoteles poſt meridiẽ artẽ oratoriã p̃cipiebat . diuus Auguſtinus libro. viii.confeſſionũ ſpectaculũ circenſiũ pomeridianum uocant quaſi poſt meridianũ M.T. in oratore dicere mauult pomeridianas quadrigas q̃ poſt meridianas:& ita dicendum p̃cipit:

Optãea.
Lycophos q̃d.
Pomeriũ
Pomeridianum.

REperiret:Scilicet cãtharũ quẽ ſyriaci clanculo furati in gremio deæ ſyriæ occultauerant:Lucianus. ερυορ αυτοερτω κολπωτηϭ θεου:Ideſt inuenerũt furtum in gremio deæ. IN coram omnium Corã oĩb⁹ locutio Apul.peculiaris. IMpuratiſſima capita:flagitioſiſſima fœdiſſima:ſpurciſſima. Mẽdoſo riſu. Sæpe riſu:facetoq; mendatio homines elabuntur ex crimine manifeſtario. & hæc quoq; diſciplina rethorica eſt.ut ſi obiectum ſit turpe aliquid quod negare non queas reſponſione ioculari eludas . & rem facias riſu magis dignam q̃ crimine ſicut feciſſe Ciceronem proditum eſt . qui cũ inficiari non poſſet pecuniam ſe domus emendæ cauſa a Publio ſylla reo accepiſſe quam prius ſe accepiſſe negauerat urbano dicto diluit mendatium & riſit ſatis dicẽs prudentis & cauti patriſfamilias eſſe qđ emere uelit empturum ſe negare : propter competitores.emptionis.ſic nunc iſti impuri ſacricolæ. in furto manifeſto deprenſi doloſo riſu & aſtuta cauillatione ſacrilegium ĩ religioſũ officiũ cõuertetunt.

Scitũ Ciceronis.

SAEVITAtem. Sæuitiam: quã ueteres ſæuitudinẽ quoq; dixerũt ſic & ſolitatem pro ſolitudĩe uſurpant.
Xenia. CALICulum. Vaſculum a calice fit υποκοριστικως calicus. Quem domini mater: Corrige ut
ſupra deum mater ideſt cybele quæ deorum mater uulgo dicitur. aiunt ſacerdotes cybelem donaſſe
affaniæ cantharum illum aureum ſorori ſuæ deæ ſyriæ. & ita ſe purgantes aſtuto commento Crimen deriuant in liberalitatẽ numinis: SOROri ſuæ ſyriæ: Cum cerimoniæ deæ ſyriæ & cybeles ſint ſororiæ
Neniæ. atq; germanæ: cum iidem pene ſacerdotes, eadem ueſana bacchatio, merito ſorores eſſe dicuntur:

ſæuitatem: q̃ plerĩq; inſontes periclitantur homines. propter unicum caliculum: quem domini mater: ſorori ſuæ ſyriæ: hoſpitale munus obtulit: noxios religionis antiſtites ad diſcrimẽ uocaritis. capitis. Hæc & alias ſimiles affanias fruſtra ablatrantis eos: retrorſũ abducunt pagani. ſtatimq; uinctos in tullianum compingunt cãtharoq;: & ipſo ſimulacro quod gerebam: apud fani donarium redditis: ac conſecratis: altera die productum me: rurſum uoce præconis uenui ſubiiciunt. ſeptemq; nummis carius: q̃ prius me comparauerat Philebus: quidam piſtor de proximo caſtello præſtiauit. protinuſq; etiã frumẽto coẽpto affatĩ onuſtũ: p̃iter arduũ: ſcrupis: & huiuſcemõi ſtirpib⁹ ĩfeſtũ: ad priſtinũ qd exercebat. pducit. ibi cõpluriũ iumentorũ multiuii circuitus intorquebãt molas ambage uaria.

immo ut ſupra docuim⁹ una eademq; eſt dea. ſed nomina plura. HOSPItale munus. annotaui ĩ ſecundo cõmentario moris fuiſſe apđ ãtiquos: ut hoſpitibus ĩ hoſpitalia receptis, mitterẽt xenia. hoc eſt munera hoſpitalia: quod & uictruuius elegantet memorat. ĩ. vi. de architectura: Itaq; ſyriaci ſacerdotes e re nato mẽdatio ita ſuum furtum excuſant: ut dicant cybelẽ ſyriæ deæ ſorori ſuæ hoſpitõ ſuſceptæ cantharũ dediſſe pro xenio. i. mũere hoſpitali. AFFAnias. nugas uerba futilia: ac mera mendacia a fando ĩcliata dictio qua Hieronymus & alii pleriq; utuntur. Nenias quoq; uſurpant ſidonius & Hieronymus nõ lõge ab hoc ſignificatu affaniaꝵ. ABLAtrãtis More latrãtium canum uociferãtes, poteſt & legi blacterantes qđ proprium eſt eorũ. q mẽdacia fundităt & affanias iactãt. IN tullianum cõpingunt: In publicã cuſtodiã cõiiciunt. Lucianus dixit εισ την ειρκτην εμβαλλουσ. i. ĩ carcerẽ cõiiciunt ex romão ritu & uocabulo Tullianũ ſcitiſſime poſuit ĩtelligi uolens. γερικωσ. carcerẽ. nã in carcere romano ps ſubterranea dicit Tullianũ ab eo qđ additũ fuit a Tullio rege. ut docet. M. Varro. cui ſubſcribẽs feſtus Põpeius
Tullianũ Tullianum ĩquit quod dicitur pars quædam carcens Ser. Tullium regem ædificaſſe aiunt. tullianum Saluſtius in catilina graphice deſcribit his uerbis. eſt locus in carcere quod Tullianum appellatur ubi Paulum aſcenderis depreſſus. ad leuam circiter. xv. pedes humi depreſſus. eum muniunt undiq; parietes atq; ĩſuper camera lapideis fornicibus iũcta: ſed ĩculta tenebris odore fœda atq; terribilis eius facies ẽ. Liuius quoq; Tulliãi meminit. libro undetrigeſimo ſcribẽs pleminium delegatũ fuiſſe ĩ Tullia
Donaria num ex ſenatus conſulto. APVD fani donarium. Donaria dicimus dona propriæ diis oblata. & repoſitoria donorum. hic donarium ponitur. pro loco templi in quo reponuntur oblata: & ita donarium dici docet Seruius grammaticus: ſicut ſacrarium dicitur locus in templo ubi ſacra reponuntur. Donaria quoq; accipi pro donis docent teſtimonia eruditorum: & Teſtatur macrobius ſic ſcribens
antidora in tertio ſaturnalium ornamenta ſunt clipei coronæ & huiuſcemodi donaria. Donarium autem & donum ex græco ductum eſt. quod illi uocant δωρον. unde antidora dicta pro remunerationibus.
Doron uerbum iuriſconſultorum: apud quos libro quinto digeſtorum ſic ſcriptum legimus. plane ſi Anti
palmum dora acceperũt dicendũ eſt ea tenus locupletiores factos quatenus acceperunt: & uelut genus quod
Tetradoron dam hoc eſſet permutationis: Doron quoq; græci palmum appellant unde tetradoron. & pentadoron. lateres inſtructuris edificiorum nominatur. nam quod eſt quoquo uerſus quattuor palmorum
Pentadoron. Tetradoron: qđ quiq; pẽtadorõ dicit publica opera pentadoro priuata Tetradoro ſtruebãt. auctores Victruuius & Plinius. Fana uero dici templa notiſſimũ eſt. ſiue a fãdo quia dum pontifex maximus
Fana. dedicat certa uerba fatur. ſiue a fauno. ut Martianus & probus grammaticus prodiderũt: a fano fana
Fanaticus: ticus dictus qui circum fana furore uaticino afflatus bacchatur. & caput iactat: & p furorem reſponſa dat. ut ſupra annotauimus. ex auctoritate iuriſconſultorum ad edictum edilitiũ. VENVI: Vẽditioni.

VOCE præconis: Præco prædicare ſolet quæ uenalia ſunt: ut ante dictun eſt: Plautus in eo aſtas lapide ubi præco predicat. PRAEſtinauit: Emit. PISTOR: Lucianus. απεδοντο με ξενω αρτοποιω πλησιον κωμην οικουντι τεχνην εχοντι αρτους μεττειν. ideſt ad uerbũ uendiderunt me hoſpiti proximum caſtellum incollenti artem faciendi panes callenti. AFFAtim. Abundanter & large. PAR iter. Lege per. SCRVpis: Saxis uiam ſcrupoſam ſenticoſamq; fuiſſe demonſtrat quam Lucianus dicit. ολορ αργαλεαν. AC priſtinum. Manifeſtus error ex litterarum tranſmuta
Mylon. tione legendum enim eſt. ad piſtrinum quippe ſignat ſe factum eſſe iumentum piſtrinenſe: græci. μυλωνα. appellant Lucianus. εισ αγει με εισ τον μυλωνα.

nec die tātum: uerū perpeti etiā nocte prorſrus īſtabili machinarū uertigīe lucubrabāt peruigilem farinam. ſed mihi: ne rudimētū ſeruitii perhorreſcerem: nouus dn̄s loca lauticia prolyxe p̄buit. Nā & diem primū illū feriatū dedit. & cibariis abundanter. īſtruxit præſepiū. nec tamē illa ocii ſaginæq; beatitudo durauit ulterius. Sed die ſequēti: molæ: quæ maxīa uidebatur: matutinus adſtituor. & illico uelata facie: propellor ad ī curua ſpacia flexuoſi canalis: ut ī orbe termini circunfluentis reciproco greſſu mea recalcans ueſtigia: uagarer errore certo. nec tamē ſagacitatis ac prudētiæ meæ prorſus oblitus: facilē me tirocinio diſciplinæ p̄bui. Sed q̄q̄ frequēter cū inter hoīes agerē: machinas ſimiliter circunrotari uidiſſem: tn̄ ut expers & ignarus opis ſtupore mētito defixus herebā. quod enī rebar: ut minus aptū: & huiuſmodi miniſterio ſatis inutilē me ad quempiam alium utiq; leuiorē laborem legatum iri: uel ocioſum certe cibatum iri. Sed fruſtra ſollerciam damnoſam exercui: complures enim protinus: baculis armati me circunſteterūt. atq; ut erā lūinibus obtectis ſecurus: ēt nunc repente ſigno dato: & clamore cōferto: plagas ingerentes aceruatim: adeo me ſtrepitu turbulentant ut cūctis cōſiliis abiectis: illico ſcitiſſime

MVLtiuii. Fleganter multiuios circuitus dicit: qui multiplici reciprocoq; gyratu circa molā in piſtri
no fiunt a iumentis ī orbem recurrētibus. AMbage. Ambitu circuitu gyro Auſonius. cui ſubiugabo
de molar̄ ambagibus. PERpeti. Perpetua. & cōtinua: Plautinus Soſia īquit noctē pependi perpetē.
VERtigine. rotatu circūactiōe motu orbiculato a uertendo dicit̄. Plinius ī ſecundo tradit mūdū cir- Vertigo
cūagi æterna uertigine hinc uertigines capitis: exquibus cūcta uerti uident̄ hic uertigoſus motus ī or Vertigoſus
bem factus qualē Seneca & Saluſtius turbinū motū appellauerūt. LVCVbrabāt. Ad lucernā cōficie
bant. Eruditi lucubrare dicuntur Lucubrare.
ad lucernam ſtudentes: commētanteſq;. Quītilianus ait fuliginē
lucubrationū bibendam oratori.
M. Tullius in epiſtolis ad quintū
fratrem refert ſe ſcripſiſſe epiſtolā
ad lychnū ligneolū: Plinius auctor eſt quoſdam ſcriptores facetiſſimos inſcripſiſſe libros ſuos titulo lucubrationum. RVDImētum ſeruitii. Tirocinium & noui Rudimētum
tatem ſeruitutis piſtrinenſis alibi
rudatum dixit pro rudimēto. Plinius rudimentum lucis appellat
initium uitæ. LOca lautiora. Alludere uidetur ad morem roma- Laucia
no: um. qui legatis exterar̄ gen- Lauticia
tium loca p̄bebant & mūera mittebant. quæ laucia dicebātur. quidam lauticia appellant. ſuper hac
re in libro annotationum. lauticiam epularum magnificentiam
dicunt: lauticiā appellatur farina
ex tritico aqua cōſperſa. MOlæ
aſtituor. ADmolam maximā
circunagendam ligatus apponor
ſtatuorq;. VElata facie: hoc hodieq; fit. ut piſtrinenſi iumento facies oculiq; uelentur: Ne uertigine uexe. Lucianus. οθορη τα ομματα μου εμ πετασαρτεσ υποζευγμυουσι μετη κωπητησ μυλησ. Ideſt uelamine ocu
los meos conuelantes ſubligant me ad manubrium molæ. RECALcans ueſtigia. per quadam eui
dentiam. & illuſtrationem totum hoc negocium graphice depictum ſubiicitur oculis lectorum. ut
non tam legere q̄ uidere uideantur. ERROre certo. decenter dictum: ſic planetæ uagari dicuntur
Errore certo. unde errones a nigidio nuncupantur: quorum diſcurſus erraticus eſt: ſed ſtatus. & cer-
tis limitibus incluſus: nec enim ſidera ulla errant minus illis. TIROcinio. rudimento primordioq;
Tirocinatio alio nomine dicitur de Tirocinio adoleſcentulorum: qui togam puram induebant. & Errones
īn foro eloquentiam auſpicabantur ſcripſi: apud Suetonium in ſecundo commentario. DISCIpli planetæ.
næ. Alludit ad Tirocinium noui militis: qui Tiro nominatur: qui diſciplina militari inſtitui ſolet: ut
docet Vegetius. MACHInas uidiſſem. Lucianus. εγω δε ηπιστα μηρ οπωσ χρη αγειρ πολλα Tirocinium
κησ παθωρ ego ſciebam quēadmodum molas circunrotari oporteret ſæpe id expertus. LEGA-
tum iri: exiſtimabam inquit ut me legarent amandarentq; ad alium leuiorem laborem ſubeundum Tirocinatio
uelociari ſinerent in pabuli ſagina: ſermonis elegantiam attende in eo quod ait legatum iri. cibatum
iri. BAculis armati: Lucianus. λαβορτεσ πολλοι τασ ερδορ βακτηριασ περιισταρται με
ideſt multibaculos intus capientes me circunſteterunt. M. T. in oratiōe pro cecina ſubtiliter docet ar Armatiq̄
matos dici nō ſolū qui ſcutis teliſq; parati armatiq; ſūt: ſed eos ēt: qui glebis aut ſaxis aut fuſtibus in-
ſtructi fuerint: Paulusquoq; iuriſconſultus titulo ad legem iuliā de ui publica armatos inquit eos acci
pere debemus: qui habent tela. & aliud quod Nocere poſſit: Quin etiam titulo de uerborum ſignifica
tione ut ſcribit Caius armor̄ appellatio non utiq; ſcuta & gladios & galeas ſignificat. ſed & fuſtes &
gladios & lapides. PLAgas igerentes aceruati. græce dixit Lucianus παιουσιρ αθροα τη χειρι ωσ-
τε μευποτησ πληγησ ωσπερ στρομβορ εξαπιρησ στρεφεσται. i. feriunt me aceruatim ut Turbulē-
dolore plagar̄ repēte iſtar rotæ uel trochi circūrotarer. TVRBVlentāt: exagitāt uexant. perturbant. tat

teniæ ſparteæ totus īnixus:diſcurſus alacres obirem. hac ſubita ſectæ cōmutatione:riſum toto cœtu cōmo-ueram:iãq; maxima diei parte trãſacta:defectum alioquin me helcio ſparteo dimoto:nexu machinæ liberatum applicãt p̃ſepio. At ego quãq̃ eximiæ fatigatus. & refectione uiriũ uehementer indigus:& prorſus fame p̃ditus tamẽ familiari curioſitate attonitus. & ſatis anxius: poſtpoſito cibo: qui copioſus aderat:inoptabilis officinæ diſciplinam cum delectatione quadam arbitrabar:dii boni quales illic homunculi uibicibus liuedinis:totam cutem depicti. dorſumque plagoſum: ſciſſilli centunculo magis inumbrati:q̃ obtecti:nõnulli exiguo tegili tantũmodo pubẽ intecti:cuncti tamen ſic tũicati:ut eẽnt per pãnulos mãifeſti:frõtes litterati.

Tenea ſpartea

TEniæ ſparteæ. Tenã ſparteã accipe pro uiculo ſiue helcio:quo illigatus circa molas piſtrinenſes diſcurrit.nam ſolet ſparto:quod iũci genus ẽ:talis Tenia uinculũq; cõtexi. Tenia aũt proprie dicitur uittaꝝ extremitas:ut docet Seruius enarrãs illud Virgilianũ ſit lõgæ Tenia uittæ hic accipitur pro tota faſcia & ligamento. Metaphoricos dixit Plinius frequentes quippe teniæ albicãtis uadi carinas teritãt.

Secta

OBIrem:Ardirẽ:ſuſciperẽ:pagerem. SEcte cõmutatõe:Trãſlatio a philoſophis:qui ab una ſecta ad alterã tranſfugiũt. Lucius qui prius exps & ignarus opis piſtorii uidebatur mox excitatus plagis cœpit ſcienter circũagere rotas piſtrinenſes. & ita a ſecta ignauiæ ad ſectam induſtriæ ſubito trãſlatus cõmouit riſum circũſtãtibus p̃terea ſectæ nomẽ bene quadrat illi qui ſectatᷣ diſcurſus multiuios ĩmola piſtrinenſi circũagẽda.

Defecti

DEFEctũ: Exhauſtũ debilitatũ. & labore deficientem. talẽ refectio refocillat. apud Pliniũ remedia ſũt plurima defectis medentia. ſic.n. reſolutos uocat. & animi defectu laborãtes de quibus aliubi plura.

Helcium ſparteũ

Helciari

HELcio: ſparteo dimoto. modo Teniam ſparteam modo copulam ſparteã modo helcium ſparteum mira uarietatis elegantia appellat:intelligi uolens tot uocabulis. id uiculi genus:& nexus quo iumẽta capiſtrata ttahũt machias. & circũ rotãt molas:helcium dici poteſt quaſi tractorium inſtrumentum a uerbo græco ελκυω ſiue ελκω quod ſignificat ttaho. inde helciarii dicti. qui trahunt funibus nauigia aduerſo anne. Martialis. nec clamor ualet helciarioꝝ. Sidonius optimo epitheto curuos uocat illo hendecaſillabo curuoꝝ hic corus helciarioꝝ. imponitur ergo helcium iumentis pro adminiculo tractorio. unde & nomen:tractoria organa appellat uictruuius machinas quibus onera pertrahuntur.

Tractoria organa.

INDIgnus: Corrige indigus hoc eſt ĩdigens cibo ad uires reficiendas. & corpus roborandum. FAMIliari curioſitate. mihi propria & peculiari:utᷣ inquit Seneca curioſum nobis natura dedit ingenium:ſæpe tamen hæc curioſitas auctore fulgentio periculoꝝ germana detrienta ſuis amatoribus nouit magis p̃turire q̃ gaudia. INOPTAbilis. Inamabilis minimeq; deſiderabilis. ARBItrabar:ſpectabam cõtemplabar. Quales illic homũculi. deſcriptio eſt ſpecioſa officiæ piſtrinẽſis ĩſtrumẽtiq; piſtorii. piſtorio ĩſtrumẽto legato:ut ĩquit paulus iuriſcõſultus piſtores ĩ eſſe uideri poſſunt:nã ĩſtrumenti appellatõe ſeruos quoq; contineri cõſtat.

Vibices

VIBIcibus. uibices ſũt plagaꝝ notæ uerberũq; ueſtigia ĩcorporibus. dictæ ꝗ ui fiũt:hic per decentem tranſlationem dixit Perſius:ſi puteal multa cautus uibice flagellas. M. Cato ĩ libro qui de falſis pugnis ſcriptus eſt. ita cõquerĩᷣ:ubi ſocietas. ubi fides maioꝝ:ĩſignitas iniurias plagas:uerbera:uibices:eos dolores. atq; carnificias per dedecus atq; maximã ignominiã te facere auſũ eſſe.

Liuedo. Liuor Suggillata

LIVEdinis: Liuoris: legimus apud Solomonem ĩ eccl'iaſtico q̃d flagelli plaga liuorem facit:apud Pliniũ ĩnumera medicamenta ĩtercisĩm tradũtᷣ ad liuẽtia & ſuggillata:ſũt aũt ſugillata Idẽ pene quod uibices:ueſtigia. ſ. ex uerberibus & cõtuſis q̃ græce dicũtᷣ. υπωπια. DEpicti cutẽ. depictam cutẽ habentes figurata loquutio. cõſimile eſt illud Plautinũ inᷣ epidico. ex tuis uerbis meum futuꝝ coriũ pulchrũ p̃dicas quem appelles atq; Zeuſis duo pingent:pigmẽtis ulmeis.

Plagoſus.

PLAgoſũ: Plagis plenũ & p̃gnãs:aliter Oratius plagoſum appellat orbilium grammaticum uidelicet a ſæuitia uerberandi. plagiſq; in diſcipulos ingerendis.

CENtuculo: Veſte uiliore. de hoc in primo commentario copioſe diligenterq; perſcripſimus. MAgis inumbrati: Libro primo conſimiliter dixit:ſciſſili palliaſtro ſemiamictus. EXIguo tegili. Annotandum eſt noue poſitum Tegile eſſe pro ſubligaculo tegumentoq; uerendorum a tegẽdo ducto uocabulo Plinius tradit Tegulo harundinum domos a ſeptentrionalibus populis operiri. ubi tegulum accipitur pro tegumento operimentoq; domorum: Tegillum dixere ueteres per diminutionem pro tecto uelamẽta autẽ genitaliũ multiiugis uocabulis dici aliubi annotauimus. nãq; ſubligar ſubligaculum campeſtre. ſuccintoria perizõata. fœminalia femoralia braccæ. & dictione apuleiana Tegile dicuntur:tali autem Tegili hodieq; operarios piſtorios in pane conficiendo uti uidemus uerenda tantum conuelantes reliquo corpore nudato.

Tegile Teguiũ. Tegillæ. Cãpeſtre. ſuccinctorinm

PVbem intecti: Intectam uelatamq; pubem & uirilia habentes per elocutionem figuratam lucio noſtro perq̃ familiarem. MANIfeſti: cnnſpicui tanquam nullo uelamento tecti forent. FRONtes litterati. habentes in fronte notas litterarum cauterio inuſtas qua pœna affici ſolet ſeruus ob noxã. Antiqui ſtigmatias. & ſtigmaticos uocãt punctos notis. & litteris ĩſcriptos ĩ frõte inuſtoſq;: Plinius ĩ. xyiii. tales denotãs decenter ĩquit:atq; nunc eadem il-

Stiatice Stiatici:

la uincti pedes damnatæ manus inſcripti uultus exercent: Iuuenalis ſtigmaticum deſignat cum ait. Tum fœlix quotiēs aliquis tortore uocato uritur ardēti duo ꝓpter lintea ferro: auctor ē. M. Tulius Alexādrum phereum cum ad uxorē incubiculū ueniret ſolitū ꝑmittere ſeruum ſtigmaticum. cōpunctum notis thraiciis. diſtricto gladio ob metum: Ariſtophanes facetiſſime dixit populus ſamiorum eſt litteratus alludens ad ſtigmata frontibus inuſta. athenienſibus captiuis ſamii noctuā in frontibus iuſſerūt par pari rependentes. CAPILlum ſemiraſi. habentes capillos ex parte raſos: nā eorū ē qui manu

Samii litterati.

Noctua ī frōtin⁹ atticorum.

& capillum ſemiraſi. & pedes annulati. cum lurore deformes. & fumoſis tenebris uaporoſæ calligis palpebras adeſi. atq; adeo male luminati. & ī modū pugilū: qui puluiſculo perſperſi dimicant: farinulento cinere ſordide candidati. Iam de meo iumentorio contubernio. quid uel ad quem modum memorem? quales illi muli ſenes: uel cantherii debiles? circa præſepium capita demerſi contrūcabant moles palearum. ceruice

mittuntur caluos fieri & raſo toto capillicio pileū cape tāq̄ tēpeſtatē ſeruitutis effugiſſēt. ut naufragio liberati ſolebāt. PEdes anulati. decenter poſitū pro cōpediti uincula tiq; tanq̄ compedes & uícula ſint anuli pedum Plinius dixit uincti pedes: ſic & Martialis anulos pro uículis poſuit qui ſcribens de illo qui cōpedes ſaturno dedicauerat ſcite iq̄t has dedicat catenas ſatur ne tibi zoilus anulos priores Plinius in. xxxiii. annulum promethei ferreum intelligi uoluit uinculum fuiſſe non geſtamē. LVrore Pallore: & lurido colore deformati. PALPEbras adeſi: quaſi habentes palpebras adeſas coroſaſq; ex calligine. MALE luminati · male oculati. PVLVISculo perſperſi: Pugiles luctatoreſq; apud antiquos in exercitatione paleſtrica: & luctatione puluerem inſpergebant corporibus: qui græco uocabulo a tactu aphe nominatur de quo epigrāmatiſta. & flaueſcit aphe. Seneca. libro. vii. epiſtolarū moralium elegāter & ſcite ſic ſcribit. Totum athletarum fatum ī illo die perpeciendū fuit a ceromate nos aphe excepit. in crypta neapolitana. quibus uerbis decentiſſima quadā tranſlatione nec ſatis cognobili ſignificat duo incōmoda inter ſe contraria luti & pulueris ſe ſimul pertuliſſe: & poſt cenoſam ſedatiōem uolutatu pulueris agitatum: nā ceroma pro luto: aphen pro puluere decēter poſuit Quod utrunq; uocabulum athleticū eſt. ſiquidem ceroma unguen eſt ex luto oleoq; cōmixtū quo athletæ. peruncti corpora exercebāt: Cuius Plinius: Martialis: Iuuenalis: Hieronymus cæteri meminerūt: aphe puluiſculū eſt ſiue harena paleſtritaꝝ ad corporis inſpſionē tanq̄ mēbra robuſtiora fierēt eo adminiculo. Ouidius luctā Herculis acheloiq; deſcribēs ait. inq; uicē fuluæ tactu flaueſcit harenæ. Lucanus quoq; huius harenæ paleſtricæ cōmeminit. In certamine Herculis & anthei ſcribens: auxilium membris calidas infudit harenas. Suetonius tradit Neronem alexandrina naui puluerē luctatoribus aulicis aduexiſſe. Quin ēt Plinius noſter in. xxxv. refert harenā e Nilo tenuiſſimā peti ſolitā ad debellanda corpora paleſtræ ſtudiis. inde patrobio Neronis principis liberto aduehebatur. quin & leonato & crathero & meleagro Alexandri magni ducibus ſabulum hoc paleſtræ cauſa deportabatur: huinſce rei mentionem quadam tenus facit & Plutarchus in alexandro apud Græcos quod notabile eſt. prouerbii loco dicitur aconiti uicit quotiens quis ſine labore uicerit & ſudore: Aconiti enim ſignificat citra puluerem: quo pugiles in athletico certamine perſperſi depugnāt: pauſanias tradit athletam Dioreum uiciſſe aconiti quod Plinius noſter interpretatur citra pulueris tactum: ſic ſcribens in. xxxv. Alcimachus Dioxipum. qui pancratio olympiæ citra pulueris tactum quod uocant Aconiti uicit: cum igitur luctator ſine puluere luctatur. ea leuis & incruenta pugna haberi ſolet. ex hac doctrina fit ut locum apud. Au. Gellium ſic emendē: quem pleriq; omnes incurioſe negligenterq; tranſmittunt: nam libro. v. noctium atticarum ſic ſcriptum legitur. ouandi cauſa eſt cum deditione repente facta in puluere ut dici ſolet incruentaq; uictoria obuenit quid eſt in puluere ut dici ſolet nimirum ut ego ſentio intelligi uoluit prouerbialem hanc græcam dictionem aconiti ideoq; exiſtimo ita corrigendum ſine puluere ut dici ſolet. id enim ſignificat aconiti. & ita uerba gelliana cū ritu uerboq; uetuſto cōueniunt e cōtrario coniti uicit dicitur apud eoſdē græcos: quotiens cū labore & ſudore uictoria paritur: coniti. n. ſignificat cū puluiſculo & pulueris paleſtrici inſpſione: illud quoq; hoc in loco adnotandum coniſterium eſſe in ſtructuris paleſtrarum membrum. quo paleſtritæ puluiſculo flaueſcentes luctam exercent. a conis quis eſt puluis dictum coniſterium. cuius meminit Victruuius in. v. conuerrere cum puluiſculo ex Plautina prouerbiali locutione eſt totum auferre & nihil prorſus relinquere: Metaphora ſumpta a conueritore ſcopario: qui a cena uerrens pauimentum reliquias omnis ciborum cum puluere colligit conuerritq;. Puluiſculum neutro genere & maſculino uſurpari inuenies. apud auctores idoneos.

Anulati pedes.

Aphe.

Ceroma

Harena paleſtritarum.

Aconiti uicit.

Locus Gelii

Coniſterium

Cōuerrere cū puluiſculo.

CANdidati: Ilocaliter alludit ad candidatos hoc eſt petitores magiſtratuum. qui candidatorium munus in toga candida obibant de quo ſuo loco ſatis multa. IVMENtorio contubernio: Hoc eſt de iumentis meis contubernalibus tranſlatio ſumpta a militari contubernio. CANterii: Equi uiliores excaſtrati. Canterinum hordei genus uocant ſcriptores ruſticationis. MOles: Faſces & aceruos Plinius palea inquit plures gentium pro fœno utuntur melior ea quæ tenuior minutiorq;. & pulueri propior ideo optima e milio. proxima ex hordeo: peſſima ex tritico ꝑterq̄ iumentis opere laborantibus.

Palea.

carioſa uulnerū putredine.follicātes nares lāguidas.
aſſiduo pulſu tuſſedis hiulci pectora.copulæ ſparteæ
tritura cōtinua exulcerati.coſtas perpetua caſtigatio-
ne oſſium tenus renudati.ungulas multiuia circunci
ſione in enorme ueſtigium porrecti:totumq; corium
ueterno atq; ſcabioſa macie exaſpati.talis familiæ fu-
neſtum mihi etiā metuens exēplū:ueteriſq; Lucii for-
tunā recordatus:& ad ultima ſalutis me tandem tru-
ſum:ſūmiſſo capite mœrebam.nec ullū uſpiā crucia-
bilis uitæ ſolaciū aderat.niſi q̄d ingenita mihi curioſi
tate recreabar:dum præſentiā meā paruifaciētes:libe-
re quæ uolūt omnes:& agunt.& loquūtur.nec īmeri
to priſcæ poeticæ diuinus auctor:apud graios:ſum
mæ prudētiæ uiꝝ mōſtrare cupiens:multaꝝ ciuitatū

Carioſi artus.
Follicantes caligæ.
Tuſſedo.
Pertuſſis.

CArioſa:Eroſa attrita putreſcēre.carioſi artus dicuntut a Hieronymo ſenio & ætate longa corioſi & putridi. FOLLIcantes nares.Inſtar foiium reciproco ſpiritu nares agitātes.hieronymus caligas monachoꝝ follicantes decentiſſime dixit.pro calceis laxis atq; enormitate flacētibus quales Hippocritæ geſtant:ut cōtemptores humāi cultus eſſe uideantur. TVSSEdinis:A tuſſi tuſſedinem nouator uerborum graphicus Lucius noſter decenter inflexit formauitq;.idem autem ſignificat tuſſedo: quod tuſſis ſiue pertuſſis:namq; a Seneca dicitur pertuſſis continens tuſſis & inueterata q̄ uix unq̄ eliditur:qua nō parum multi conficiūtur.

Hiulcare.
Hiulci uerſus
Hiulca oratio

HIVLci pectora.Habentes pectora hiulca.hoc eſt patentia diruptaq;:quod ex tuſſis agitatu & pulſu ſolet accidere.uerbum uetus eſt hiulcare quod ſignificat apire ac diſcidere. Catullus æſtus hiulcat agros Diomedes grāmaticus hiulcos uerſus dici quoſdā autumat qui exiles ſunt.& quaſi in media parte hiantes & aperti: itidem hiulca oratio dicitur diſſoluto & hians.nec ſatis diligenter coagmentata. COpulæ tritura:Helcii & uinculi attritu.quotidie uiſuntur talia iumēta.ceruicibus exulcerata & collo detrita ob iugū uiculūq; tractorium.Martialis eleganter recutita mullæ colla dixit:quæ tritura rupta erāt.& exulcerata.ſic enī inquit:nec ruptæ recutita colla mullæ.copula uinculſi colli ſignificatur.ſic & Ouidius copula detrahiť canibus.Plautus pluratiuo numero copulas poſuit pro loris duplicibus ad colligandū ac uerberandū accommodatis ſic enim ait in epidico. Queritant me.In manibus geſtant copulas.

Copula.
Copulæ proloris
Tenus.

OSſium tenus:Vſq; ad oſſa.& mō tenus eſt aduerbium nam ut inquit Seruius ſi eſſet præpoſitio ablatiuo cohereret.Veꝝ ut auctor eſt Priſcianus in.xiiii.tenus τοαχριϭ ſignificat:q̄d ſine dubio aduerbiū eſt.& hoc quoq; inter prepoſitiones annumerant.quod non ſolū ablatiuo ſed etiam genitiuo caſui.Virgilius more græco adiūgit.ut in tertio Georgicoꝝ.& crurū tenus a mento palearia pēdent.ſic & Plinius inquit de pictore quodam corpoꝝ tenus curioſus. COſtas caſtigatione.Plautus coſtæ occalluere plagis. Vngulas porrecti:Habentes ungulas exporrectas extenſaſq; ī ueſtigia prægrandia.ob circuncifionem mutilatio neq; factam.ex ambagibus piſtinenſibus:plus dixit Plautus in aſinaria.ſic lcribens nempe eos aſinos prædicas uetulos claudos quibus ſubtritæ ad fœmina iam erant ungulæ.

Veternus.
Lethargus
Subetia
Veternoſus
Macris ſcabiē facit

COrium exaſperati:Habentem corium ſcabioſum exaſperatūq; ex locutione Apuleio uſitatiſſima.ueternum grāmatici apud poetas pigriciā & torporē interpretātur.eſt autē proprie marcor.& inexpugnabilis pene dormiendi neceſſitas lethargum græci noiant:recentiores medici ſubetiam appellitant.quamuis ex auicennæ diſtictione non nihil inter ſe differant.quidam hydropiſin hoc eſt aquam intercutem ueternum eſſe dixerunt:& Cato ueternoſum hydropicum intelligi uoluit cū ait:ueternoſus q̄ plurimū bibit tā plurimū ſitit:alias ueternoſus dicitur q grauiꝑmitur ſōno. SCAbioſa macie:Exiguitas cibi ut Columella auctor eſt:in.yiri.maciē macies aūt ſcabiē facit.

Trudes

FAmiliæ:familiam hic decenter poſuit pro iumentis piſtrinenſibus quæ ſunt ī famulatu piſtoris: & familiam quaſi piſtoriā conficiunt. VEteris luci:Quando.ſ.inter homines Lucius noſter agebat hominem. MOErebam:Lugebam. TRVſum:Impulſum impactumq;.trudes dicuntur nautica inſtrumenta quibus nanigiū inherens ſaxo trudi & retrorſum reuocari poteſt. Et agunt & loquuntur:Quis enim coram Aſino cunctaretur libere & agere & loqui:quecumq; animo collibuiſſent:coram homine & dicere & facere erubeſceret.hinc eſt illud apud Senecam Macrobiumq; ſcite ac ſententialiter celebratum.Sic loquere cum deo tamq̄ homines audiāt.ſic uiue cum hominibus tāquā deus uideat.Ianitores conſcientia noſtra oppoſuit:ſic uiuimus ut cō pici nolimus &· ob hoc oculos hominum aureſq; uitamus.bona uero conſcientia turbam aduocat.proinde ſapientiſſime dixit Seneca.ſi honeſta ſunt quæ facis oēs ſciāt:ſi turpia quid refert neminē ſcire:cū tu ſcias:o te miſerū ſi contēnis hūc teſtem.Idem alibi præcipit cū Catonibus cū leliis eſſe uiuendū.coram enī talibus peccare erubeſcimus.

Loquere cum deo tāq̄ hō audiat
Cū catōibus uiue
Sapiā eſt cognitio nationū.

DIVInus auctor:Homeꝝ ſignificat. SVMmæ prudentiæ uiꝝ:Poetæ ut teſtis ē Strabo in primo geogrophiæ.heroas illos ſingulari præditos ſapientia fuiſſe declarant qui multa peragrantes loca longis uagabantur erroribus.In ampliſſima enī laude ponūt multoꝝ mortaliū urbes uidiſſe & mores multiugos agnouiſſe.Nos in libello prouerbioꝝ prodidimus noſſe mores multarum nationum & uarioꝝ populoꝝ ritus:partem eſſe prudentiæ.hinc Homerus ulyſſem prudentiſſi

mum oſtendere cupiens odyſſeam ſic auſpicat᷑: αρδρα μοι ερρεπε μουσα πολυτροπορ Quod Oratius ita interpretatus eſt. dic mihi muſa uirum captæ poſt tempora Troiæ qui mores hominum multorum nouit & urbes. OBitu: Aditu & acceſſu. COgnitu: cognitione. GRAtias memini: Ingratiſſimus eſt ut inquit Seneca qui beneficiorum obliuiſcitur dicit Apuleius ſe aſino ſuo plurimum debere & quod debebat meminiſſe propterea ꝙ ſub aſinino regimine uultu cognouit. quorum cognitu ſi non prudentior ſaltem multiſcius ſit effectus multiſcius autem nominatur qui multa ſcit & multa Multiſci⁹

obitu: & uariorum populorũ cognitu: ſummas adeptum uirtutes cecinit. Nam & ipſe gratas gratias aſino meo memini: quod me ſuo celatum tegmine: uariiſq; fortunis exercitatũ. & ſi minus prudentem: multiſciũ certe redidit. Fabulã deniq; bonã p̄ cæteris ſuaue comptam ad aures ueſtras afferre decreui. & en occipio.

Piſtor ille qui me precio ſuum feceras: bonus & alioqn uir & apprime modeſtus. peſſimã: & ante cunctas mulieres lõge deterrimam ſortitus coniugem: pœnas extremas tori lãriſque ſuſtinebat. ut hercules eius uicem: ego quoque tacitus frequenter ingemiſcerem nec enim uel unum uitium nequiſſimæ illi fœminæ deerat. Sed omnia prorſus ut in quandam cenoſam latrinam: in eius animum cõfluxerãt flagitia: ſceua ſæua

cognouit. græce dicitur πολυιστωρ quo cognomine multos cognominauit antiquitas: & imprimis appion litteris homo multis præditus polyhiſtor eſt appellatus quaſi multiſcius. in Apologia Lucius noſter Homerum multiſcium nominat. Suaue comptam: Suauiter ornatam. nomen pro aduerbio eſt: poteſt congruenter legi cõpertam ut codex manu ſcriptus habet. PIſtor ille: Lucianus nullas id genus egreſſiones interſerit: nullaſ fabellas interponit: quibus Luciuſ noſter oppido q̃ iucunde Aſinum ſuum uenuſtauit: quibus animi aureſq; lectorum mire reficiuntur ut ſemper recentes erigantur: nec unquam ſatietate langueſcant: ad eo autem nitidus adeo facetus eſt in fabellarum narratione ut mythopoios ut fabulator merito dici poſſe uideatur. SVum fecerat: Iuxta illud nam quod emas poſſis dicere iure tuum. APPRIME: Valde impenſe: ad primum dicimus longe primum Liuius odyſſea ibi deniq; uir ſũmus ad primus. Pronunciat᷑ autẽ hæc dictio media acuta: a Virgilio dictum. Flos apprima tenax: ubi apprima ponit᷑ pro maxime & apprime nomẽ ꝓ aduerbio. Claudius quadrigarius cũprime dixit ꝓ apprime qđ & Gellius annotauit. Pœnas extremas tori: Suppliciũ extremũ coniugalis tori & pœna maxima & uxor mecha ac ꝓſtituta: qua infœlicitate homini marito nil infœlicius: quã peſtẽ peſtilitatẽq; dii a toro noſtro procul eliment. atq; auerruncent. Hercules: Certe iuſiurandum aſſeuerantis eſt. NEC unum uitium deerat: Nemo quiquam tam efferis eſt moribus quin faciat aut dicat non nunquam aliquid quod laudari queat: unde hic antiquiſſimus uerſus uice prouerbii celebratus eſt: πολλακι και κηπωροσ αρηρ μάλα καιριορ ειπερ. ideſt. Sæpe etiam eſt olitor ualde oportũa locutus: ſed. n. q oĩ i re atq; oĩ tpe laude oĩ uacat is illaudatus ẽ. iſq; oĩum peſſimus deterrimuſq; ẽ. talem hanc piſtoris uxorem fuiſſe demonſtrat. Cui nullum uitium deerat. nulla res laudabilis aderat. q̃ ex oĩbus flagitiis cõpacta erat & conglutinata. VT in quandã latrinã: Sicut in latrinã confluũt ſordes omnes & feculentiæ. Ita in aĩum mulieris nequiſſimæ cõfluxerant oĩa flagitia: quæ in ſexum muliebrem cadunt: q̃ plurima menti fœmineæ natura dedit. In ſecunda parte tauri quicũq; habuerint horoſcopum baiulabunt ſtercora latrinaſq; purgabunt. Sceua ſæua: a generalitate tranſit ad ſpecialitatem. nam poſtq̃ dixit oĩa flagitia fœminæ ſupeſſe nunc ſpecialiter pcenſens duo cumprimis crimina criminoſiſſima enotat in fœmina uidelicet quod ſiniſteritate & quod ſeuitia eſſet prædita uocabula ſunt pronunciatu nihil differentia. cum ſignificatu & ſcriptura longe diſſideant. nam ſceua per ſe ſignificat ſiniſtram hoc eſt ominoſam & ſiniſteritatis plenam. uis ſcire quid ſit ſiniſteritas diſpice quid ſit dexteritas. nam ſicut dexteritas in homine laudabilis eſt. Ita e contrario ſiniſteritas reprenſibilis. Liuius tanta inquit inerat comitas Scipioni atque ad omnia naturalis ingenii dexteritas. ut hoſtem facunde alloquendo ſibi conciliaret. & hoc cum laude dictum. contra cum uitio ſcribit Plinius in epiſtolis plerique dum uerentur. ne gratiæ potentium impartiri uideantur ſiniſteritatis atque etiam malignitatis famam conſequuntur: ſceuam άσκεα ideſt ſiniſtra nominari tradunt. hinc mutius ſceuola cognomen traxit: quoniam exuſta dextra deinceps ſiniſtra uſus eſt: & enſem ſibi a Rege porſena redditum leua manu recepit. & hoc eſt quod intelligi uoluit Liuius ſic ſcribens. Mutio poſtea ſceuolæ A clade dextre manus cognomentum inditum. Ridiculi ſunt illi qui ſceuolam quaſi ſceuientem in uolam dictum eſſe autumant. Sceuam antiqui dixerunt. qui ſiniſtra eſſet agiliore q̃ dextra: quales multi quotidie conſpiciuntur. quo in ſignificatu accipitur apud Vlpianum ſic ſcribentem. ad edilitium edictũ. Sciẽdũ ẽ ſceuã nõ eẽ morboſũ uel uitioſũ ꝑter q̃ ſi ĩbecilitate dextræ ualidius ſiniſtra utat᷑: ſed hũc nõ ſceuã ſed mácũ eẽ. Sceua ergo fœmĩa ſiniſtra omioſa. & ſiniſteritatis uitio ĩfecta ſignificat᷑: ſæua uero crudelis & ſæuitia geſtiẽs. alias ſæuus ꝓ magno põit᷑. Idq; cũ laude. ut ſeuus ubi eacidæ telo iacet hector

Poly ſtihor

Apprime adprim⁹. Cũprime

Sceua Dexteritas. Siniſteritas.

Sceuola ſiniſtra dictus

Sceua apud iuriſconſultos.

Maucus. Sæuus.

uirioſa:ebrioſa:puicax:pertinax:in rapinis turpibus auara.iſumptibus fœdis profuſa.inimica fidei:hoſtis pudiciciæ. tūc ſpretis atq; calcatis diuinis numinibus. in uicem certe religiōis mētita ſacrilega preſumptione dei: quem prædicaret unicum:cōuictis obſeruationibus uacuis:fallens omnes homines: & miſerum maritū decipiens:matutino mero:& continuo ſtrupro corpus manciparat.talis illa mulier:miro me perſequebatur odio:nā & ante lucio recubans aduc: ſubiungi machinæ nouiciū clamabat aſinum:& ſtatim: ut cubiculo primum proceſſerat inſiſtens iubebat. In coram ſui plagas mihi q̄ plurimas irrogari:& cū tempeſtiuo prādio laxarētur iumenta cætera: longe tardius applicari pſepio iubebat: quæ ſeuitia multo mihi magis genuinā curioſitatem: in ſuos mores ampliauerat. Nam & aſſiduo plane commeantē in eius cubiculum quendā ſentiebā iuuenem. cuius & faciē uidere cupiebam: ex ſummo ſtudio ſi tn̄ uelamētū capitis: libertatē tribuiſſet meis aliqn̄ luminibus:nec.n.mihi ſolertia defuiſſet ad detegenda quoquo mō peſſimæ fœmiæ flagitia.ſed anus quædem ſtupri ſequeſtra:& adulterorum internūtia.de die cotidie inſeparabilis aderat: cū q̄ protin9

Ebrioſus — VIRIOſa:Appetens uir & per hoc libidinoſa. EBRIOſa:Differt ebrius ab ebrioſo. Ebrioſus enim
Ebrius — dicitur qui ebrietati obnoxius eſt & deditus:ebrius uero qui interdum temulentus eſt.poteſt enī ebri
Peruicacia. — us eſſe non ebrioſus.& qui ebrioſus eſt.ſæpe extra ebrietatem eſſe. PERuicax: Attende peruicacem
& pertinacem dici in uituperatione ſimulq; reprendi. cum tamen grammatici ſcribant peruicatiam
Pertinacia. — eſſe interdum bonarum rerum perſeuerantiam pertinaciam ſemper malarum:Quod actius poeta in
myrmidonibus obſeruat his uerbis.Tu pertinaciam hanc eſſe prædicas.ego peruicaciam dici uolo.
Pertinax — nam peruicacem dici me eē facile
patior pertinacē nihil moror:hoc
fortes ſequitur illam indocti poſſi
dent.M.Tullius ait pertinaciam in
ter uitia reputari eſſeq; perſeueran
tiæ finitimam.Contra apud Liuiū
Senecam.Curtium.Oratium.Cæ
teroſq; claſſicos ſcriptores interdū
ptinax dicit cū laude & ptinax uir
tus ptinax bōitas.M. Varro ptina
ciam a pertendendo dictam eſſe re
fert:nā in quo nō debet ptendi &
ptendit eam ptiaciam eē. IN ſum
ptibus fœdis:Quis neſcit fœmias
in turpibus deſideriis eſſe ſumptu
oſas:in cultu corporis eſſe profuſiſ
ſimas:dum pigmenta coemūt: dū
nulli rei parcunt ut Matrona adul
tero placeat.Immo interdum pru
ritu libidinis exſtimulatæ tota pa
trimonia congerunt in ſubactoré
Tunc prodiga non ſentit pereun
tem fœmina cenſum:Tunc ut in
quit Satyricus grauis eſt ratiōibus
HOſtis pudiciciæ: Cor. Tacitus
de popea ſcribens ſic refert famæ
nunquā pepcit maritos & adulte
ros nō diſtinguens: cui mulieri cū
cta alia fuere pter honeſtum aium
celebratus eſt uerſus ille in uxoré
macrini imperatoris centum nam mechos paſſa eſt.centumq; rogauit:Iulius Firmicus mltas memo
rat genituras quæ fœminas proſtitutiſſimas nundinato pudore perficiunt. IN uicem certe religiōis
Senſus eſt.uice religionis ſinceræ & ueræ nouum deum ſe ſe colere ſimulabat. quem illa unicum &
præ cunctis uenerandum eſſe aſſeuerabat ſub quo ſanctitudinis nomine libidinabatur adulteris mā
cipata. CONiunctis:Legendum eſt confictis hoc ſimulatis ementitiſq;. VAcuis:Inanibus & futili
bus. MAtutino mero:Plinius ſcribit in.xiiii.principatu Tiberii Claudii inſtitutum eſſe ut ieiuni bi
Ieiunos bibere inutiliſſimum. — berent.potuſq; uini antecederent cibos.idem in.xxiii.ait uinum ieiunos bibere nouitio inuento in
utiliſſimum eſt.Martialis quoq; taxans hominem matutino mero mancipatum feſtiuiter inquit he
ſterno fetere mero:qui credit acerram fallitur in lucem ſemper acerra bibit. ANte lucio:Hora matuti
na.& antelucana.in primo uolumine inquit antelucio uolo ire: ubi plura ſuper hoc annotauimus.
Antelucio. — REcubans:Quid eſt recubans ad huc?An in cubiculo iacens & lecto?An potius in menſa diſcūbens
& uino indulgens uſq; in horam matutinam.Oratius uigiles lucernas perfer in lucem. SVBiungi:
Meta — Subligari. Machinæ:Piſtrinenſis & mole iumentariæ.Metam iuriſconſulti titulo de fundo inſtructo
Catillus. — uocant partem mole molendinariæ inferiorem.Catillum uero ſuperiorem. IN coram ſui:Coram ſe
Genuin9 — ipſam.uetus figura ſic ad inſtar dixere.quod nunc inſtar dicitur. LAxarentur:Reſoluentur a machi
Mores bōi mali. — na ſubiugali. GEnuinam:Ingenitam inſitamq; a natura. ſic ſupra ingenita mihi curioſitate recrea
bar. IN ſuos mores:Ad obſeruandos.ſcilicet illius mores.& flagicia curioſius contemplanda: mores
Mores mori. — τῶν μέσων eſſe.& tam malos quam bonos dici quem fallit:Plautus in trinummo hic nimium mor
bus mores inuaſit bonos mores mali quaſi herba irrigua ſuccreuerunt uberrime mores moros ab eo
Sculna. — dem dici uidemus per annominationem quaſi ſtultos & fatuos. COMMEANtem:Itantem. VE
lamentum capitis:Hoc eodem uolumine dixit uelata facie propellor ad incurua ſpacia flexuoſi cana
lis. STVPRi ſequeſtra:Conciliatrix ſtuprorum.& ut uulgo dicitur mediatrix: Cuius fidem amato
res in lenocinio ſequerentur.nam notum eſt ſequeſtrem uulgo appellari eum cuius electi fidē utraq;
pars ſequat.uñ & uocabulū a ſequēdo factū eſt.antiqui ſculnā.quaſi ſeculnā ſeqſtrem dixerunt.Quod

apud ſequeſtrẽ depoſitũ erat:ſequeſtro poſitũ p aduerbiũ dicebatur.Cato cõtra thermũ p'deũ imorta Seqſter.
lẽ nolite uos ſequeſtro ponere:poeta in.xi.æneidos pacẽ ſequeſtrã poſuit ꝓ induciis. hoc'eſt ꝓ pace Pax ſe-
tẽporali & media.inter bellũ ꝑteritũ & futurũ.Statius cũ Apuleio cõgruẽs ſic ſcribit in.vii.thebaidos queſtra.
ubi tũc fidei paciſq; ſequeſtra mater eras?Inde ſeqſtraria apud iuriſcõſultos elegãter actio dicit̃.de eo Seqſtra-
qd' ſeqſtro deponit̃. IENTAculũ:Senſus eſt.Vetula & piſtoris uxor ientaculis matutinis atq; cõpo ria.
tationibus p uices mutuas iter ſe cõtẽdebãt ꝓuocabãtq; ſe uiciſſim ad pocula haurienda : ientaculũ Iẽtaculũ.

ientaculo ac de hĩc uino mero:mutuis uicibus uelita-
tas cœnas fraudulẽtas:ĩ exitiũ miſerrimi mariti ſubdo
lis ambagibus conſtruebat:At ego q̃q̃ grauiter ſuccen
ſens errori Fotidis:quæ me dum auem fabricat:perfi-
cit aſinum : iſto tamen uel unico ſolatio erumnabilis
deformitatis meæ recreabar: quod auribus grandiſſi-
mis præditus : cuncta longule etiam diſſita facillime
ſentiebam: denique die quadam timidæ illius aniculæ
ſermo talis meas affertur aures. De iſto quidem mihe-
rilis tecum ipſa uideris . quem ſine meo cõſilio pigrũ:

guſtulũ ẽ matutinũ . & cibus pri- Jentare.
mus.Jentare ẽ ientaculũ cape de
quo ſupra & apud Suetoniũ ĩ ui
tellio copioſiſſime.græci ακρατι
σμα dicũt iẽtaculũ. VELITA-
tas cœnas : Legẽdũ uidet̃ uelita-
ta ſcenas. ut diſtinctiõe dictionũ
facta ſenſus eluceſcat.ut uelitata
.ſ.uetula ſignificet̃: q̃ ſcenas frau
dulẽtas hoc ẽ apparatus doloſos
& decipula fraudulenta cõſtrue
bat in exitiũ miſeri piſtoris : nã
ſcena in hoc ſignificatu dictio eſt
Apuleio noſtro peculiaris. SVc Sncceñ
cẽ ens:Indignãs: iraſcẽs ſuccẽſe- ſere.
re.n.ut iqt Donatus ẽ iraſci iuſta de cã.Sentẽtia eſt illa catholica apud filiũ celebrata : ſuccẽſere nefas
patriæ. ERROri photidis:Photis milonis ancilla errore decepta.ut ante dictũ ẽ:Apuleiũ trãſſigura-
uit ĩ aſinũ:dũ ĩ bubonẽ auẽ trãſmutari geſtiret.Quod auribus grãdiſſimis:Notũ eſt aſinos auribus ꝑ- Auriti
grãdibus atq; mobilibus mõſtrabiles eẽ.uñ & auriti bono epitheto appellant̃ iuenio apud auctores aſelli.
eẽ quoſdã populos:quoꝝ corpora ꝑgrãdes aures tota integãt. LONgule diſſita:Procul diſtãtia lon
geq; ſemota.Itẽ ĩ floridis:hoĩes.n.neq; lõgule diſſita.neq; ꝓxime adſita poſſumus cernere. AVIcu-
læ:Vnius litteræ lubrico lapſu corruptũ uerbũ.legẽdũ.n.ẽ aniculæ : nã ſignat anũ illã ſtupri ſeqſtrã &
adulteroꝝ iternũciã. MI herilis:Sermocinatio ẽ lenæ ptẽtãtis aĩum puellæ oĩbus lenocinãtibus blã
ditiis:adhibẽtiſq; cũcta lenarũ lenonũq; exorabula.nãq; lenones & lenæ a leniẽdo hoc ẽ alliciẽdo ap-
pellant̃. mi herilis blãdimẽti uocabulo accipit̃ ꝓ hera.nã herilis dicit̃ filius & filia heri . ab ætate ergo Mi heri
filiã:a dignitate dominã appellat. VIDEris:Pronũciãdũ eſt pria acuta media correpta.a uidero uide lis.
ris.ſubiũctiui modi.quaſi dicat tu uidebis.ſic Terẽtius dixit iuenerit ꝓ inueniet:cõiũctiuo mõ uſus
ꝓ ĩdicatiuo.& hæc:ut ĩquit Donatus honeſta locutio ẽ.Tale ẽ illud ĩ euãgelio.Quid ad nos ipſe uide Ipſe uide
ris.Quod male litterati ſacerdotes ꝑperã ꝓnũciant media.ſ.ꝓducta:ſenſu friuolo & inepto.ꝓinde ca ris.
uere deberẽt Antiſtites religiõis & epiſtatæ ne illiteratos indoctoſq; initiarẽt myſticis cerimoniis. &
enĩ ut uere ĩquit Hieronymus cecũ aĩal offert'deo qui ordinat indoctũ.erat locus inuehẽdi inſectan
diq; ſacerdotes male moratos.male litteratos.qui uix primoribus labris guſtauerũt litteras elemẽta Contra
rias:quoꝝ ora'ſcatẽt feditate ſolecis morũ ac barbariſmoꝝ : qui in myſteriis religioſis celebrãdis tan Illitera
tã redolẽt barbariã.tã cõfuſe corrupteq; ſancta uerba ꝓnũciãt:ut mltuis riſũ nõ paucis bilẽ ſtomachũ tos ſacer
que cõmoueãt.Verũ ut ĩquit Auguſtinus.ſedulo monẽdi ſunt ſcholaſtici ut diſcãt nõ cõtẽnere neq; dotes.
irridere miniſtros eccleſiæ:quos animaduertũt cũ barbariſmis uel ſoleciſmis deũ inuocare uel eadẽ
uerba q̃ ꝓnũciãt nõ ĩtelligere:ꝑturbateq; diſtĩguere:debent.n.malle ueriores q̃ diſertiores audire ſer
mones.ſicut prudẽtiores amicos hẽre q̃ formoſiores:& noſce ita ꝑponẽdas uerbis ſentẽtias: ut ꝑpo- Præponẽ
nit̃ aĩus corpi:obtẽperemus ergo ꝑcipiẽti Auguſtino:reſiliamuſq; a criminatiõe ĩſectatiõeq; clerico- dæ ſentẽ-
rũ:qui eẽnt ferẽdi ſi tãtũ lingua peccarẽt:ſed qd' nefas ẽ quotidie uiſunt̃ moribus decoloratis macu- tiæ uer-
loſi:oĩbus ꝓbris cõtaminati:mẽte & aĩo nõ minus q̃ lingua & ore deprauati: Iã ĩ manibus ſacerdotũ bis.
ꝓ pſalterio ſũt cartulæ teſſeræq; luſoriæ:ĩ ore nõ dei nomẽ reſonat . ſed maledicta.ꝓ clipeo fidei ꝓ lo Pro pſal
rica iuſtitiæ ĩduũt thoracẽ bellicũ & parmulas gladiatorias:Rixoſi tumultuoſi beligeri . quibus nul- terio teſ
lus dei metus nihil penitus religioſũ ꝑter habitũ ſacerdotalẽ.ſub quo ĩfanda flagitia deliteſcũt:ĩ mul ſeræ.
toꝝ cubiculis:de malis loquor:nõ canonicas ſcripturas aſpicies nõ euãgelia nõ libros ullos.Quid.n. Implicati
libris opus'eſt non intelligentibus:ſed lanceas gladios pila fariſſas.Noctu dũ fortaſſis nocturna ter- concubi-
riculamẽta laruaſq; formidãt:dormiũt ĩplicati cõplexibus cõcubinaꝝ ſubãtes ĩ uenerẽ colẽtes uẽtrẽ nis.
& q̃ ſub uẽtre ſũt.cõcinẽtes illud uoluptuoſoꝝ edamus bibamus cõcũbamus cras enĩ moriemur. ꝓ- Pſeudo
uexit me dulcedo ſcribẽdi lõgius q̃ deſtiauerã:Itaq; omiſſa aliena ĩſectatiõe:q̃ nil eſt ꝓfutura.reuerta ſacerdo
mur ad reliqua opis ꝓpoſiti.Quod ſi nõ pudet ſacerdotes ĩ ꝓpatulo peccare.cur pudeat eos in libro tes.
male audire?Qui enĩ pfricuerũt ſemel pfricuerũt ſemel frõtẽ nũquã de iceps erubeſcũt:uerũ ut hæc li Laus ar
berius ſcriberẽ ĩ pſeudoſacerdotes feciſti tu integerrime doctiſſimeq; antiſtes : qui nõ tãtũ ornamẽti chiepiſco
accipis a ſacerdotali dignitate:quãtũ tu uirtute ſplẽdicãte ſplendoris ꝑbes ordini ſacerdotali ĩ quo Ar pi colo-
chiepiſcopus colocẽſis doctiſſimꝰ ſanctiſſimus ĩtegerrimus iſtar gẽmæ fulgẽtis eniteſcit ac ſplẽdet. cenſis.

& formidoloſum familiarē iſtū ſortita es.qui īſuauis & odioſi mariti tui caperatum ſupercilium ignauiter perhorreſcit. Ac per hoc amoris languidi deſidia tuos uolētes amplexus diſcrutiat q̄to melior Phileſiterus adoleſcēs.& formoſus & liberalis & ſtrenuus. & contra maritorum inefficaces diligentias cōſtantiſſimus. dignus hercules ſolus omnium matronarum perfrui deliciis.dignus ſolus coronam auream capite geſtare.uel ob unicum iſtud quod nunc nuper in quēdam zilotipū maritū eximio ſtudio cōmētus ē. Audi dēiq; & amatorum diuerſum īgeniū cōpara. Noſti quendā

Formido loſus FORMIdoloſum:Timidū & meticuloſū.alias formidoloſus dicitur.nō qui formidat.ſed qui for/
midatur.Saluſtius ī Catilina.nō armatus hoſtis formidoloſus. CAPEratū ſupciliū:Rugoſū horri/
Capatus. dū ſupbiā ſeueritudinē q; pferēs:caperatū ait feſtus rugoſū dici a cornuū caprinoꝝ ſimilitudine:capa
Caperare re ē ī rugas cōtrahere.Plautus.Quid huic hōini frōs capat ſeueritudine. VOlentis:tui cupiētis geni
tiuus caſus ē.quē antiqui patriū dicūt.quē nigidius caſū īterrogādi appellat. PHILEſiterus:Nomē ama
Caſus patrius. tori cōgruēs quo ſignificat amabilis:īter appollinis cognomenta ē φιλησιοσ phileſius:ꝙ lumē eius
exoriē amabile amiciſſima uene
Phileſius ſol. ratiōe oculoꝝ cōſalutāus ADO
leſcēs & formoſus:Singula hæc
Forma amatorē faciūt amabilē:adoleſcē
donum tia.n.& forma:liberalitas & ſtre/
deorum nuitas potētiſſima ſunt ad amo
Amato/ rē cōciliādū īcētiua & ſuoſabula:
rium po/ Charior ē auro iuuēis:cui leuia
tētiſſimū fulgēt ora nec amplex⁹ aſpa bar/
largitio ba terit.ut īquit Tibullus.forma
bonū expetibile ē atq; amabile &
ut ait Hōerus θεωμ ερικυδεα
δωρα dona ſunt deoꝝ glorioſa
nequaq̄ aſpnāda.In carmīe cōui
uali optat ut docet Plato primo
bn̄ ualere.ſcdo formoſū eē.libe/
ralitas uero & mūificētia cōprimis amatorē amicæ cōmēdat:nullū philtrū.nullū amatoriū efficacius li
beralitate:Munera crede mihi placāt hoieſq; deoſq;:nihil ē tā īuictū nihil tā ſāctū tā pudicū qd pecūia &
dōis expugnari nō poſſit. INEfficaces diligētias:Attēde bono epitheto īefficaces dici diligētias ma/
ritoꝝ:qui cū diligētiſſimi uigilātiſſimi curioſiſſimi fuerīt ī cuſtodiēda cōiugū caſtitate:tn̄ illudūt & ſtro
phis muliebribus mire fallūt:Nāq; īpudica ſeruari nō pōt.& ut īquit Oui. nō caret effectu qd uoluere
duo.uñ fit ut diligentiæ oēs maritales ſint inefficaces. Cuſtodiæ irritæ:curioſitas caſſa. Maritus zelo/
typus.q cauet ne decipiat ab uxore ēt cū cauet etiā cū cauiſſe ra tus ē:Sæpe is cautor captus eſt.optādū
ē.ut uxores noſtræ ſuapte natura pudicæ eſſe uelit.ut maritos diligāt.qd magnū eſt caſtitatis indiciū.
Alioqui nulla ſatis efficax.nulla ſatis diligēs cuſtodia.Infida.n.cuſtos ē caſtitatis neceſſitas:& illa uere
pudica dicēda ē:ut iqt ſapiētiſſime Hierōymns cui licuit peccare ſi uoluit:& mīore miſeria deformis
habet q̄ formoſa ſeruat:Nihil tutū ē ī quo totius populi uota ſuſpirāt alius forma alius īgenio alius
uxor bōa liberalitate ſollicitat:aliquo mō aliqn̄ expugnat:qd undiq; īceſſit. Vxor cōtēta eſt q̄ bōa eſt uno uiro
contenta ut inqt Plautus ī mercatore.Talē meā eē & opto & credo. COronā aureā:Tāq̄ inter cæteros amato/
uno uiro res dignus triūpho.& corōa:Quod īſigne uictoriæ eſt:de multifariis corōis militarib⁹:quaꝝ aliæ erāt
Aurum ex auro aliæ ex frōde ſcribūt Plinius Gellius Plutarchus cæteri & nos apud Suetoniū annotauimus.
corona/ Auꝝ coronariū dicit corōa triūphalis q̄ īperatori ob honorē triūphi mitti ſolebat. Quæ antiqtus erat
rium ex lauro poſtea ex auro fieri cœpta.hoc ideo breuiter annotaui.ut ītelligeres qd ſit apd ſcriptores auꝝ
coronariū:Cuius idētidē meminerūt Soliti erāt ī Italia populi & ꝓuīciales ꝑ auro corōario quaſi tribu
ti uice pecūiæ ſūmmā īperatoribus pſoluere. hic laudat Adrianus ꝙ auꝝ coronariū Italiæ remiſerit:ī
ꝓuīciis minuerit.M.Tullius cōtra Rullum q̄tū habeat predæ Manubiaꝝ auri coronarii profiteatur.
auctor eſt Plinius coronas ex auro ſolis ciuibus datas:cū externos torquibus aureis donarent. ZE
Zelotypia. LOtypū.M.Tullius in quarta tuſculana Zelotypiā ait eſſe egritudinē ex eo ꝙ alter potiatur eo quod
ille cōcupiuerit:hinc maritus zelotypus dictus qui anxius ſollicituſque eſt ac timēs.ne alter quoque
potiatur uxore.quā ipſe cōcupiſcat:zelotypa meccha dicit a ſatyrico perq̄ ſcite uxor q̄ cū adultera fo/
ret.tamē ſe zelotypā mariti ſimulabat. COMmētus eſt:Excogitauit inuenit. AMAtoꝝ:Illius uide
Decurio/nes. licet formidoſi.& iſtius ſtrenuiſſimi. DECVrionē.In municipiis & coloniis decuriones dicunt qui
Romæ ſenatores.Decurionatus dignitas ſenatoria.& in hoc ſignificatu decuriones apud.M.Tulliū
Decurio/natus Pliniū.Liuium cæteros Identidē accipiuntur.Decreta decurionū hoc eſt ſenatoꝝ ſæpe citari leges a
ſcriptoribus.Decurionū honoribus ut refert Paulus iuriſconſultus plebei fungi prohibētur:& ut au
In albo decurio/nes ctor eſt caliſtratus minores.xxv.annis Decuriones eligi niſi ex cauſa nō poſſunt.decuriones in albo.
ut docet Vlpianus eo ordine ſcribi oportet:quo quiſq; eoꝝ maximo honore in municipio functus
eſt.Decurionibus facultatibus lapſis alimēta publice decernuntur:maxime ſi ob munificentiam in
patriā patrimonium exhauſerint:In re militari decuriones appellant qui turmæ equeſtri pſunt.Tur
Turma ma aūt equites habet.xxxii.auctore Vegetio.Alii uero īter quos eſt.M.Varro tradunt in ſingulis tur
mis equitū decuriones eē ternos.Itaq; cū turma ī tres decurias diuidatur ſingulaꝝ decuriarum pfecti
palatii de decuriones:dicti.Ex eo qd denis eqtibus pſint.Quod ſentit & Nonius ſcribēs decuriones & cēturio/
curio nes a numero dici.cui ī militia pērant. Apud Suetoniū decurio cubiculorioꝝ dictus ꝓ eo qui pēſt cu
bicularīis,cōſimiliter ab Amiano marcellino palatii decurio noīatus pro ppoſitus pfectuſq; palatii.

Barbaꝝ:nomen hic propriũ ē.alias barbari dicebãtur antiquitus oēs gentes exceptis græcis:nec latini ab hoc nomie ꝓbroſo excipiebãt̃.imo ut ĩquit Cato.& repetit Plinius græci nos quoq; dictitãt barbaros:& ſpurca fedãt appellatione:hĩc Plautus ĩ captiuis.Italicas urbes uocat barbaricas. Homerus in ſecũdo illiados ρασтнσαυκαρωρнγнσατο βαρβαροφωμ̃ωμ.i.barbarici caras naſtes ſermõis agebat querunt eruditi.quare ſolos cares. βαρβαροφω̃ρουσ.i.barbarici ſermonis appellet: barbaros uero nũq̃.opinat̃ ſtrabo ab initio eos barbaros appellatos.qui difficulter aſpere duriter loquerẽt̃:ſicuti nos balbos dicimus: Itaq; omnes qui aſpere locũtur nec linguam græcam perfecte pronunciant barbari dicũtur. Quales inquit ſunt natiões omnes preter græcos.Quocirca Homerus cares βαρβαροφωρου̃σ dixit quaſi duri loquos & craſſilingues qui græcas dictiones.plane expedire non poterãt. Ex eadem cã barbariſmus dictus eſt uitium.ſ. eoꝝ qui male græciſ ſãt.& græca barbare pperãq; pronunciãt.Barbaricum abſolute appellatur clamor exercitus uidelicet ꝙ eo genere barbari utantur. Illud adde quod ſcitu dignum ē barbari carios dici Textores artificeſq; linteæ ueſtis: qua ex auro & coloratis filis effigies hominũ & animalium exprimuntur.

Barbari
Latini dicti
Cares
Barbarophones
Barbari q
Barbaricum
Barbaricariis

barbarũ noſtræ ciuitatis decurionẽ:quẽ Scorpionem præmoꝝ acritudine uulgus appellas:hic uxorẽ generoſam.& eximia famoſitate p̄ditã:mira cuſtodela mũitã:domi ſuæ q̃ cautiſſime cohibebat.Ad hæc ultima:piſtoris illa uxor ſubiiciens: q̈dni inqt: noui diligenter artẽ meã cõdiſcipulã memoras. Ergo inquit an⁹:noſti totã phileſiteri ẽt ipſius fabulã: minime gentiũ ĩqt. ſed noſce ualde cupido.& oro mater ordine mihi ſingula retexe.nec cõmorata illa ſermocinatrix ĩmodica ſic an⁹ incipit. Barbarus iſte cũ neceſſariã profectionẽ paret: pudiciciãq; caræ cõiugis cõſeruar̃ ſũma diligẽtia cupet ſeruulũ ſuũ myrmecẽ fidelitate p̄cipua cognitũ: ſecretum cõmonet: ſuæq; dñæ cuſtodelam omnẽ permittit carcerem & ppetua uincula: mortẽ deniq; uiolentam:

SCORpionem:nomĩe hoc homines uenenati & moribus truculentis p̄diti merito nominari poſſunt:eſt.n.ſcorpionum peſtis ueneni importuna lenta morte conficiens: quoꝝ ictus fœminis in totum letalis eſt:ſemper ut inquit Plinius cauda ſcorpionis in ictu eſt.nulloq; momento meditari ceſſat:ferit obliquo ictu.& inflexu.uenenum ab his Candidum fundi auctor eſt Apollodorus:hinc ait Hieronymus:ceſſet contra nos inſurgere arcuato uulnere ſcorpius:pſylli qui reliquaꝝ uenena terrarum inuehentes queſtus ſui cauſa peregrinis malis impleuere Italiam ſcorpiones quoq; importare conati ſunt.homini icto putatur eſſe remedio ipſorum cinis potus in uino aut oleo merſus:in cælo ſcorpius domicilium eſt martis fœmininum.Ideoq; in eo mars ſceuit impotenter:hinc Lucãus: Tu qui flagrante minacem ſcorpion incendis cauda chelaſq; peruris. Quid tantũ gradiue paras:In apologia conſimiliter tradit Emilianum quempiam cognominatum eſſe charontem.& mezentium ob oris & animi diritatem ob deorumq; contemptum. FAMOſitate:Purior lectio eſt formoſitate.

Scorpiones.
Scorpius domiciliũ martis

CVſtodela:Cuſtodia.Dictio Lucio nr̃o familiariſſima. COHIbebat:Cõtinebat:cohercebat cõprimebat:Iuuenalis pone ſeram cohibe:ſed quis cuſtodiet ipſos cuſtodes. AREtem meã.nomen a uirtute inditum.quæ græce αρε̃тн nominatur ut κατα αρτιφραςιρ.i.per contrariam dictionem uitioſæ fœminæ nomen Ateres impoſitum eſſe uideatur.apud Homeꝝ aretæ nomen eſt uxoris alcinoi matris naſicæ. CONDIſcipulam:Tã in malis artibus q̃ in bonis apud priſcos puellæ quoq; itabant in ludum litterarium quod & Liuius docet apertiſſime ſcribens uirginæ eunti in ludum litterarium.iniectam eſſe manum a miniſtro libidinis. Ap.Claudii decemuiri. MINIme gentium:nequaquam minime cognoui adnotanda eloquutionis figura minime gentium pro eo quod eſt nuſquã nullibi nequaquam. MAter. Vocatiuus eſt caſus matris autem appellatione in fœmini reuerentia ætas.affectus exprimitur. SINgula retexe:Repete renarra: tranſlatum uerbum a tela q̃ textrino ſæpe retexitur.nam proprie retexere.quod erat detextũ:hinc penelopes tela retexta nocturno dolo dicitur a poetis.& Lucius noſter in apologia oẽm calũniæ textũ retexo pro eo q̄d ẽ reſoluo:diluo:refuto.

Cuſtodela.
Puellæ ĩ ludo litterario
Retexere
Textũ retexo

SERmo cinatrix ĩmodica:Plautia lena ĩciſtellaria largiloquæ ĩquit extẽplo ſumus plus loquimur q̃ ſat eſt.Plato ſpeciem unam dicendi uocat. αροσομιλι̃τικнμ quam noſtri & maxime Quintilianus ſermo cinatricem interpretantut:quæ accommodata ẽ priuatis diſputationibus Claudius quadrigarius dicere maluit conſermonabatur:q̃ ſermocinabatur.& ſi.Au.Gellio credimus.ſermonari ruſticius uidet̃ ſed rectius.ſermocinari crebrius eſt ſed corruptius. MYRmecẽ.Latine dici poſſet formicinus: eſt enim. μυρμнξ græce formica: nomen plane conueniens laborioſo & fideli ſeruo.cum formicæ ſedulitas concurſatio ſtrenuitas ſit uulgo nota & incuſtodiendo diligentia.Plinius noſter.iam in opere inquit qui labor:quæ ſedulitas:ſilices itinere eaꝝ attritos uidemus: & in opere ſemitam factam: ne quis dubitet qualibet in re quid poſſit quantul acũq; ſedulitas.Myrmecia uocantur a medicis ulcera duriuſcula:quæ radices altius exigunt:magnitudine uix unq̃ lupini modum excedentia:naſcuntur:ut auctor eſt Cor. Celſu s in.y.aut in palmis aut in inferioribus partibus pedum.

Sermocinatrix
Sermonari
Myrmecia.

Miſerrimum fame mori

ET famẽ cõminatus: Dirus cruciatus eſt fames: quã Columella terrimã mortis comitẽ eſſe dicit. & ut canunt græce camenæ οικτιστον λιμωθανειν miſerrimũ eſt fame mori: plures uidebis quos fames magis q̃ fama cõmoueat: cũ dominus debeat ſeruo cibariũ & ueſtiariũ. ut inquit Seneca: minatur dominus ſeruo ſi fuerit cuſtos indiligens cibũ ſe ſubducturũ. ut fame cõfectus. & eſuritione tabeſcens dirã mortẽ oppetat. DIGITO tenns: Mira mariti zelotypia qui nec quidẽ digito a pterẽtibus uxorẽ cõtingi uelit. DEIErans: Valde iurans. & deiurio obteſtãs. ERGO igitur: ex more priſcorũ idẽtidẽ loquitur: qui haſce particulas multiplicabãt. VXOri ſequutorẽ. Qui uxorem ſequatur quocũq; ierit: ſicut umbra ſequit corpus: ut neq; loqui neq; cogitare: neq; facere quippiã poſſit ſine arbitro Myrmece. Tale ẽ illud Plautinũ: ex caſſina. Decretũ eſt mihi quaſi umbra quoquo ibis tute pſequi. quin edepol etiã ſi in crucẽ uis pgere. ſequi Decretum ẽ: Inter gladiatores erãt quidam peculiari noĩe dicti ſequutores. ut exiſtimamus a ſequẽdo hi enĩ i gladiatoria pugna ſequebantur retiarios: & nacti opportunitatẽ pſternebant. De his apud Suetoniũ. in Claudio: meminit & Iuuenalis illo uerſu: cum Graccho iuſſus pugnare ſequutor.

Sequutor gladiator.

& famẽ cõminatus: ſi quiſq̃ hominum: uel in tranſitu digito tenus eam contigiſſet. idq; deierans: etiam confirmat p omnia diuina numina. Ergo igitur ſũmo pauore pculſum Myrmecem: acerrimum relinquẽs uxori ſequutorem: ſecuram dirigit profectionem. Tũc obſtimato animo uehemẽter anxius Myrmex: nec uſquã dominam ſuam progredi ſinebat. & lanificio domeſtico deſtrictam inſeparabilis adſidebat. ac tantum neceſſario ueſpertini lauacri progreſſu: adfixus atq; conglutinatus: extremas manu præhendens lacinias: mira ſagacitate cõmiſſæ prouinciæ fidẽ tuebatur. Sed ardentẽ Phileſiteri uigilantiã: matronæ nobilis pulchritudo latere non potuit: Atque hac ipſa potiſſimum famoſa caſtitate: & inſignis tutelæ nimietate inſtinctus: atque inflãmatus: quid uis facere: quid uis pati: paratus: ad expugnandam tenacẽ domus diſciplinam: totis accingitur uiribus: certuſq; fragilitatis humãæ fidei: & q̃d pecuniæ cũctæ ſint difficultates paruiæ: auroq; ſoleãt

VEſpertini lauachri. In balneis erãt lauacra. quibus uiri erant. & quibus mulieres ſeparatim lauabantur. Victruuius pcipit uti caldaria muliebria uiriliaq; cõiũcta & in eiuſdẽ regionibus ſint collocata: tẽpus aũt lauãdi a meridie ad ueſperũ eſt cõſtitutũ. & inde ueſptinũ lauacrũ bono epitheto dixit. cũ hora ueſpertina maximeq; mulieres peterẽt balneas. Iuuenalis balnea nocte ſubit. Popea Neronis cõiunx ſoliũ balnearũ ita tẽperabat. ut lacte aſinino corpus totũ maceraret. ita credẽs extẽdi cutẽ. & corpus erugari. Igitur ſeruus dominæ cõtinẽter inherẽs ex dominico pcepto. cũ illa peteret ueſpertinũ lauacrũ præhenſa manu ueſtis herilis lacinia nuſq̃ diuellebat: cuſtodiaq; exerta. dominã obſeruãs iniunctũ a domino munus fideliter exequebatur. LATEre nõ potuit. Terẽtius unũ eſt. una hæc ſpes ẽ ubi ẽ diu celari nõ põt. o faciem pulchrã. Plautinũ ẽ ex penulo. pba merx facile emptorẽ repperit tã & ſi i abſtruſo ſita ẽ. FAMOſa caſtitate. famigerata celebrataq;. τωμ μεσωμ. eſt: nã & cũ laude: & cũ uitio dicit famoſus: ĩ malã ptẽ frequẽtius ĩ bonã rarius. INSTINctus. Iuxta catholicã illã uulgatiſſimãq; ſententiã: Nitimur in uetitũ ſemp cupimuſq; negata. Oratianũ quoq; illud huic loco mire cõgruit: ſi interdicta petes uallo circũdata: nã te hoc facit ĩſanũ.

Tempus lauandi poſt meridinum

Lacte aſinino cutis erugatur.

famoſus

QVID uis facere: Omnia etiã duriſſima & pati & facere paratus ut uoti compos exiſteret: Oratius Magnũ pauperies opprobriũ iubet q̃d uis. & facere & pati. DISCIplinã: eã intelligit diſciplinã: qua ſeruus dominã tenaciter obſeruãterq; cuſtodiebat: qua domus matronæ ſepiebatur. Diſciplinoſum dicũt ueteres peſſima arte pditũ ſicut a Catone dictus gladiator diſciplinoſus. PECVniæ difficultates paruiæ: utinã hoc falſum eẽt nec a uate dictũ: q̃to innocẽtius uiuereť: niſi tabes pecuniæ cũcta corrũperet: nihil ſane potẽtius ẽ auro ad cũcta edomãda. hoc uehemẽtius q̃ tormẽta bellica pfringit arces munitiſſimas: expugnat urbes inexpugnabiles. & adamãtina clauſtra prũpit. nihil ẽ tã inuiũ q̃d nõ puiũ fieri. nihil tã occluſũ q̃d nõ excludi auro poſſit. Dictitaŕ ſolebat. C. uerres nihil ea tã ſãctũ q̃d nõ uiolari nihil tã munitũ. q̃d nõ expugnari pecũia poſſit. Philippus rex oĩa caſtella expugnari poſſe dicebat in q̃ modo aſellus onuſtus auro poſſet ſcendere: & ſicut dicebat. ita faciebat. nã pecunia cũctos mortales corrũpens: & proditores auro cõclians urbes plurimas occupauitq;. totãq;: græciã turbau t: ut docet Demoſthenes in oratione pro cteſiphõte: hinc illud oratianũ. diffidit urbium portas uir macedo. & ſubruit emulos reges mũeribus. idẽ ĩ hãc ſentẽtiã dixit elegãtiſſime aurũ p medios ire ſatelites. & perũpere amat ſaxa: potentius ictu fulmineo ab eodẽ illud ueriſſime prolatũ. Abſtinens ducentis ad ſe cuncta pecuniæ Ariſtophanes in pluto. πραγματα παντα πραττε ται δια πλουτον omnia inquit fiunt propter pecuniam. μονωτατος παντων αιτιος και των κακων και των αγαθων. ſola pecunia olum & malorũ & bonorũ cã eſt: nihil igitur mirũ ſi amator habebat pſuaſiſſimũ fidẽ ſerui: & caſtitatẽ fœminæ expugnati auro poſſe. quo cũctæ difficultates expugnãtur.

Diſciplinoſus

Dictum uerris.

Scitum philippi de aſello auro onuſto.

Ariſtophanis ſentẽtia.

ADAmãtinæ fores.adamãti ĩter gẽmas ꝓcioſiſſimo inenarrabilis ẽ eduricia ſimulq; uis duarũ uio létiſſimæ naturæ rerũ ferri igniſq; cõtẽptrix.ita reſpuit ĩ icudib⁹ ictũ malleoꝶ:ut ferrũ utriq; diſſultet:ĩ cudeſq; etiã ipſæ diſſiliant:unde & nomẽ indomita uis græca appellatione accepit: adamas eni græce dicit̃ indomitus ſiue indomabilis:& inde adamantinæ fores pro ſolidiſſimis atq; inexpugnabilibus dictæ:& q̃ nulla ui pfringi poſſint:adamas diſſidet cũ magnetæ: in tãtũ ut iuxta poſitus ferrum nõ patiatur abſtrahi.Dionyſius ſyracuſanus dicere ſolebat: Adamãtina uincula eẽ metũ:uiolẽtiam. Vis adamantis. Adamãtina uincula.

adamãtinæ etiam perfringi fores opportune nactus Myrmecis ſolitatem ei amorem ſuũ aperit. & ſupplex eum medelam cruciatui deprecatur.nã ſibi ſtatutã decretãq; mortem proximare:ni maturius cupito potiatur:nec eum tamẽ quicq̃ in re facili formidare debere: quippe cum ueſpera ſolus fide tenebraꝶ cõtectus: atq; abſconditus:intro repere: & intra momẽtũ temporis remeare poſſet.His & huiuſcemodi ſuadelis:ualidum addẽs aculeũ: qui regẽtẽ prorſus ſerui tenacitatẽ uiolenter diffunderet: porrecta enĩ manu ſua demonſtrat ei nouitate nimia cãdẽtes ſolidos aureos.quoꝶ.xx.q̃dẽ puellæ deſtinaſſet:ipſi uero decẽ libẽter offerret.Exhorruit Myrmex inauditũ facinus. & occluſis aurib⁹ effugit protinus:nec auri tamen ſplẽdor flãmeus oculos ipſius exire potuit:ſed q̃q̃ procul ſemot⁹:& domũ celeri gradu prouectus: uidebat tñ decora illa mõetæ lumia & opulẽtã ꝓdã iã tenebat aĩo.miroq; mẽtis ſalo

claſſem.&.x.milia armatoꝶ.tãq̃ talibus ſepimẽtis uallatus tyrannus uinci nõ poſſit: ſed fallebat̃ nã nõ melius ferrũ tutatur principẽ q̃ fides:& adamãtina propugnacula: ac firmiſſimus murus ſunt amor beniuolẽtiaq; ſubiectorũ. SOLItatẽ:ſolitudinẽ.cũcta mala nobis ſolitudo ſuadet. ut ĩquit Seneca.& ut Pli. minor tradit.ſtiulus peccãdi eſt illa fiducia:qs.n.ſciet?in apologia ſolitatẽ poſuit ꝓ ſolitudie his uerbis. crates.multis ſeruis a ſe remotis ſolitatẽ delegit. CRVciatui:Ad leniendũ Cruciatũ.quo ob amorẽ grauitet angebat̃. CVPIto: deſiderata Cupitaq; matrõa: homo ꝑſertim amãs ut ĩquit Plautus in pœnulo ꝓperat oĩa idẽ in ciſtellaria.ꝓpiſſum iſtud amanti eſt uerbũ:Veniet:niſi uenit.amatori cupienti nihil ſatis unq̃ feſtinatur. FIDE tenebrarum.tenebræ nocturnæ tegumẽta ſunt amãtiũ & furũ.quarũ ꝓſidio ſubnixi ĩpunæ illi mecchantur hi furãtur: Statius nox fecunda operũ pulchreq; accõmoda fraudi. Virgilius in.viii.defenſi tenebris & dono noctis opacæ.prouerbiũ.græcoꝶ eſt.ουνυκτὶ πλοεῖς.i.nõ noctu nauigas.de hominibus nihil q̃c q̃ diligẽter faciẽtibus.Nox.n.ἀκριβεστέρα.i.diligentior eſt.& nauigãtibus opportuna:ꝑpter ſiderũ obſeruatiões:Chryſippus ex ꝓuerbio hoc ſuſtulit particulã negatiuã dicens. νυκτὶ πλοεῖς.i.nocte nauigas. SVAdelis:Verboꝶ ꝑſuaſionibus.q̃ per ſe parũ efficaces:ſunt ſubdidit aculeum auri. quo rigor omnis & firmitas diſrũpitur:& profecto nulla q̃ auri ſuadela efficatior ẽ. Reges Dynaſtas.i.potentes nũcupamus:quoniã quo uelint populos aut ui aut perſuaſione perducant: munificentia aũt perſuadent non enim oratione ſuadere regale munus eſt:ſed oratoriũ. Regia ſuadela Donatio eſt. & liberalitas.qua ducunt ferũtq; mortales quo uelint auctor Strabo: hac ſuadela utantur amatores ſi uoti compotes fieri ociſſime cupiunt:expertus loquor.experto credite. non forma non claritudo natalium.non auctoritas.non ſermonis affabilitas tam cito amicam amatori conciliant:q̃ auri fulgor:& ſalus argentaria:nullus internuncius melior.nulla læna impetrabilior q̃ pecunia. cuius aculeus.cuſtodum uitalia lancinat fœminarum præcordia diffindit.& obſeratas pudicitiæ fores illico repandit.etiam hoc aculeo diffiſa eſt myrmecis ſerui tenacitas & domus barbari ſcorpionis perforata.De ſuadela:quã græci πιθω uocant:cuius medulla cæthegus dictus.quã in labris periclis ſeſſitauiſſe tradũt:ſcripſimus ſuo loco copioſiſſime. DIFFINderet:diſrũperet.ſubuerteretq;. CANdentes aureos:nõ a cãdore cãdentes aureos dictos accipe.ſed a fulgore auri ac ſplendore:quaſi ignitos & flammeos.candens.n.nõ ſolũ candidũ ſignificat:ſed etiã ignitũ.& ardeſcens: quo ĩ ſignificatu ſæpiſſimæ apud Pliniũ qui ĩter cætera ſcribit ferrũ cãdens ſubinde ĩ aqua tingi:Macrobius.& Gellius ĩ iterpretatione carminis Maroniani.cãdens nõ tã pro feruenti accipiunt.q̃ pro lucẽti:tãq; a cãdore dictum nõ a calore.Candentiſſimũ ſidus dixit Solinus ĩtelligi uolẽs ſolẽ ardentiſſimũ. IPSI:Myrmeci. VIDEbat monetæ lumina:Oculo.ſ.cordis & cogitatione ſpectabat fulgorem aureæ monetæ:& eni perſe pe accidit:ut q̃ cupimus ea animo & cogitatu perinde ac præſentia contemplemur animus eni cernit.animus uidet.oculi ceu uaſa quædam uiſibilem eius partẽ accipiunt atq; trãſmittunt: auctores. M.Tullius Plinius cæteri.A moneta monetarii dicti de quibus Aurelianus inquit Monetarii rebelles ſpiritus extulerunt.monetales triũuiros olim cõſtituere Romani: qui pæſſent monetæ cudẽdæ.

MENtis ſalo.mentis ſalum eleganter dicimus fluctuationẽ animi agitationẽq; qui inſtar ſali hoc eſt maris agitatur.& magno curarũ fluctuat eſtu:in demonio ſocratis autumat demones omnẽ humani animi faciem pati ac ſimili motu cordis & ſalo mentis ad omnes cogitationũ eſtus fluctuare.

Dictum dionyſii. Solitas. Prouerbiũ græcnm. nõ noctu nauigas. Dynaſtæ Regia ſuadella liberalitas. Suadela amatoris pecũia Candẽs. Monetarii

COGItationis diſſenſione. Auguſtinus libro.viii.confeſſionum duæ inquit uoluntates altera carnalis altera ſpiritalis confligebant inter ſe atq; diſcordando diſſipabant animã meam itidem diſcordantes cogitationes diſcerpebãt myrmecem cum ex una parte fides hortaretur ad mandata dominica cuſtodienda:ex altera lucri cupido ĩpelleret ad dominam proſtituendam. ILLIC fides:In cuſtodienda dominæ caſtitate quæ ipſius fidei concredita fuerat. HINC lucrum:In amatore introducendo.& obſequendo precibus phileſiteri. ILLIC cruciatus:Ex comminatione domini.ſi pᷣuaricator cuſtodelæ fuiſſet. HIC uoluptas ex auri fulgore.& amatoris munificentia. CVPIdo:cupiditas.

Peſtilens auaritia.

PESTIlens auaritia.nõ potuit profecto elegantiore epitheto & ueriore auaritia taxari.q̃ ut peſtilens diceretur: inſtar enĩ peſtilentiæ & tabis ĩuadit mortales.& cõtagione quaſi quadã ſerpit.& ꝑ oẽs articulos populorũ hæc mali grangena peſtilentiſſima permeat. A GEnuina leuitate.ſpecialiter dictum.accipe de leuitate.q̃ igenita erat dominæ myrmecis:uel potius generaliter referẽdũ eſt ad leuitatẽ genuinã ꝓpriãq; omniũ fœminarũ.nã ut oli dixit Eſopus.

Leues fœminæ

κουφορ το τωρ γυραικῶρ ἐστι φυλορ.i. leue ẽ fœminarũ gẽus.qđ ꝓuerbiali quoq; uerſu græco teſtatũ eſt. εργαρ γυραιξὶ πιστιρ ουκερεστι λειρ.i.in fœminis fidẽ nõ daꝝ cernere:ĩ leuitatẽ fœmiarũ genuinã ſcriptores oẽs porãt. quas & auaritiæ peculiaris arceſ ſunt:q̃ cã ẽ impudicitiæ & ſtupri. hinc ꝓuerbiũ illud. Nec mulieri nec gremio credi oportet. EXecrãdo metallo:aurũ ſcitiſſime ueriſſimeq; execrãdũ metallũ uocat qđ.ſ.ut inqt Pli.ad pniciẽ uitæ reptũ ẽ.utinãq; poſſet e uita ĩ totũ abdicari ꝓſciſſum cõuitiis ab optimis qbuſq;. cuius fames ſacra hoc ẽ

Auri ſacra fames.

execrãda ẽ.ut celeberrimi auctores dixere.odi ego aurũ ĩquit Plautinus ſenex multa multis ſæpe ſua ſit ꝑperã:auro pulſa fides auro uenalia iura:auro homicidia ſacrilegia.furta.ſtupra deniq; ut ſumatĩ dicã oĩa ſcelera.cõficiũtur.

Cur aurꝝ pallens

Interrogatus Diogenes cur aurũ eẽt pallens qm̃ iuquit multos hẽt inſidiatores.Quã innocẽs quã beata eẽt uita ſi execrãda auri argẽtiq; metalla ex cõmertio mortalium abdicarentur:ſi numus aureus argẽteuſq; extorris ex urbibus relegaretur:ſicut ex lycurgi inſtituto eliminatus eſt ex ſparthana ciuitate:ubi πλουτοσ τυφλοσ. Deus diuitiarũ uere cæcus eſt.uerũ ut ĩquit .M.Cato maiorẽ curã habemus marſupii noſtri q̃ uitæ noſtræ.

Numus aureus eiectus ſparta
Plutos cecus.
Auctoratus.

AVCTOrata eſt:mancipauit oblĩgauit:oppignerauit.quodã quaſi auctoramento hoc eſt pignore.& ꝑmio uiginti aureorũ. ſic auctoratus gladiator Orario:auctoratus populus Romanus.& uindemitor Plinio: auctoratus proditor Liuio dicuntur.ſuper hoc uerbo ſupra annotaui ſatis diligenter. PERCItus:Gaudeo cõmotus:& alacritate exultans. DESTInatũ ꝑmium:uiginti aureos quos puellæ deſtinauerat ſibi uero decem quos obtulerat pro ꝑmio cõciliaturæ & lenocinii. NEC æreos norat:ſignat ſerui conditionẽ uiliſſimã:qui nec prius unq̃ nũmos æreos nouiſſet:quoꝝ quadraginta milia ex auri libra ſignabantur.ut docet Plinius in.xxxiii. CAPITE contectum:mecchoꝝ morẽ expreſſit. qui obtecto capite cucullo ſiue capillamento celati clam irrepunt ad amicas.Oratius.tu cũ proiectis inſignibus anulo equeſtrĩ Romanoq; habitu prodis ex iudice dãma:turpis odoratum caput obſcurante lacerna.ſcribit ſpartianus Verum Antoninum ſolitum uagari noctu per lupanaria ꝯcapite obtecto cucullione uulgari uiatorio.Caligula quoq; auctore Suetonio capillamento celatus & ueſte longa adulteria noctibus obibat.

Caput cucullione tectũ.

COMmodum.Iam iam uix.tunc tunc aduerbium temporis eſt:ut ſæpe dictum eſt. AMOri rudi litabant:amorẽ nouũ & recentẽ percolebant:ſymbolicos autem & operte ſignificat rei ueneriæ operã dediſſe:nã litare amori nihil aliud eſt:q̃ concubitu & lecti paleſtra cupidinẽ propitiare. PRIma ſtipendia ueneri:ſicut in caſtris martis ſtipendia plurima militant bellatores.ita per decẽtiſſimã trãſlationẽ dicuntur.& amantes militare Prima ſtipendia in ueneris cupidiniſq;:cõtubernio:quãdo

& cogitationis diſſenſione miſellus:in diuerſas ſentẽtias carpebatur:ac diſtrahebatur.illic fides.hic lucrũ: illic cruciatus:hic uoluptas. Ad poſtremũ tamen formidinẽ mortis uicit aurũ.nec ſaltẽ ſpacio: cupido formoſæ pecuniæ leniebatur:ſed nocturnas etiã curas inuaſerat peſtilens auaritia:ut q̃uis herilis eum cõminatio domi cohiberet:aurũ tamen foras euocaret. Tunc deuorato pudore.& dimota cõtatione:ſic ad aures dominæ inauditũ perfert. nec a genuina leuitate deſciuit mulier:ſed execrãdo metallo pudicitiã ſuã protinꝰ auctorata ẽ. Ita gaudio ꝑfuſus:ad ſuæ fidei ꝑciũ Myrmex nõ mõ cape.uerũ cõtigere ſaltẽ: quã exitio ſuo uiderat pecuniã:cupiẽs:& magnis ſuis laboribꝰ:ꝑfectũ deſiderium Phileſitero lætiçia ꝑcitus nunciat. ſtatimq; deſtinatum premium repoſcit. & tenet nũmos aureos manus Myrmecis:quæ nec æreos norat.iamq; nocte promota.ſolum ꝑducit ad domũ.probeq; capite contectũ amatorem ſtrenuũ infert aduſq; dominæ cubiculum. cõmodũ nouis amplexibus amori rudi litabãt: cõmodũ pr̃ia ſtipẽdia ueneri militabãt noui & nudi milites & cõtra oĩum opinionẽ; captata noctis opportũitate

ſcilicet primos cōcubitus exercent:memorat illud poeticū militat oīs amans & habet ſua caſtra cupido. IMprouiſus maritus : Improuiſa mala & īſpata grauius feriunt.deniq; oīa repentina & inopinata uident eē maiora grauioraq; auctores.M.T.& Seneca. FOres uerberat:Graphice exprimit aduētus mariti zelotypi & cuncta ſuſpectantis:cui cūctatio ianitoris & mora ſuſpitionē exaugebat. TARditate: qua.ſ.fores cūctāter aperiūt. Suſpectus:Suſpicās ſuſpitioſus noue poſitum in actiua ſignificatōe. REpētino malo:Sæpe hoc accidit ut hoies repentino malo pturbati īpotes mētis & inopes cōſilii extiterint:quo circa illos maxie laudāus. qui īprouiſo malo pculſi nō ſuccūbūt:ſed īgenio pſentiſſimo ſubnixi cōſiliū hn̄t ad manū:nā uet⁹ uerbū ē.gladiatorē in harena capeř cōſiliū.& ut præcipit Panetius philoſophus libro ſecūdo de officiis : cū uita hoīum pericula ex īprouiſo ,ppe quotidiana ferat ad ea cauenda atq; declinanda perīde eē oportet aīo ſemper prōpto atq; intento: ut ſūt athleræ:qui ī athletico certamīe caput & os maībus oppoſitis quaſi uallo pmuniunt itidē mēs uiri prudentis aduerſus petulātias iniuriarū oī in loco atq; tpe ,pſpiciens debet eē erecta ſepta: expedita cōſilia cōtra fortūæ uerbera.quaſi brachia & māus ptendens.ne qua in re repētina īcurſio īparatis īprotectiſq; nobis oboriat. CAVſabat. cauſā afferebat.& excuſationē tarditatis eē tenebras nocturnas pp quas reperire clauē iāuæ nō poſſet:ſic martialis ſed iā cauſaris barbāq; ānoſq; piloſq;. INterdū:purior lectio ē iterim.

Repentina grauiora.

Conſiliū ad manū

Homo ut athleta ad cauenda pericula.

Cauſatur.

improuiſus maritus aſſiſtit.ſuæ domus ianuā iā pulſat.iā clamitat. iā ſaxo fores uerberat. & ipſa tarditate magis magiſq; ſuſpectus:dira mīatur myrmeci ſupplicia.At ille repētio malo pturbatur & miſera trepidatione ad iopiā cōſilii deduct⁹. qd ſolū poterat : nocturnas tenebras cauſabatur ſibi obſiſteř:qn clauē curioſe abſcōditā repiret.īterdū phileſiterus cognito ſtrepitu:rapti tūicā iniectus:ſed plāe præturbatōe : pedib⁹ ītectis: procurrit cubiclo.tūc myrmex tādē claue peſſulis ſubiecta:repādit fores.& recipit tūc ēt fidē domini boantē dominū.eoq; propere cubiculū petēte: clādeſtio tranſcurſu dimittit phileſiterū.quo iam pro limine liberato ſecurus ſui clauſa domo rurſū ſe reddidit qeti. ſed dū prima luce barbarus procedit cubiculo : uidet ſub lectulo ſoleas īcognitas.qb⁹ īdut⁹ phileſiterus irrepſerat ſuſpectuſque e re nata:quæ geſta ſūt:non uxori nō ulli familiariū cordolio patefacto;ſublatis his:& in ſinū furti abſcōditis:iuſſo tantum myrmece p cōſeruos uincto:forꝝ uerſus detrahi:tacitos ſecū mugit⁹ iterās:

TVnicam iniectus:Camiſiam induens figurata locutio eſt.paulo ante dixit ueneri militabant nudi milites. PRAEturbatione:ob turbationem. PEdibus intectis:Diſcaltiatis & nudis.Tales depnſi in adulterio ſaluti fuga conſulunt:quibus interdum uix datur euadere.in hanc ſententiā dixit Oratius.diſcincta tunica fugiendum eſt ac pede nudo. Peſſulis:Clauſtris ianuæ & ferris . oppeſſulatas fores.pro peſſulis occluſas poſuit.in primo.Vbi de peſſulis abunde. REpandit reſerat:aperit. BOantē dominum:Senſus eſt conceptus ex quotidiana loquendi conſuetudine.Vbi enim a ſeruo decipiur. uel decipi nos credimus boare ſolemus.& exclamare dominicam fidem:& iterare.heccine eſt. fides q̄ domino præſtat ſeruus.ita nunc dominus boando inclamabat fidem domini:quam fluxam & infidam apud ſeruum fuiſſe ingemebat:& hæc lectio magis placet:q̄ ſi legas fidem deum:pro deorum:q̄ exclamatio eſt frequentiſſima. DImittit phileſiterum:Mire aſtu ſeruili decipitur maritus:quo cubiculum uxorium petente clam beneficio tenebrarꝝ emittitur amator a myrmece fraudulento. BARbarus.Dominus myrmecis.ut ſupra. SOleas phileſiterus dum præ feſtinatione nimia quærit effugiū calciamenta reliquerat.in cubiculo & pedibus intectis procurrerat:a ſolea quod calciamenti eſt gēus Solearii dicti confectores ſolearum.Vocabulo plautino:ſicut a calceo calceolarii.ſoleatos uocant ſoleis calciatos.ſoleas auctore Gellio dixerunt omnia ferme id genus calciamenta quibus plantarum calces teguntur.nonnunquam uoce græca crepidas & crepidulas eiuſq; calciamenti ſutores crepidarios appellauerunt.De ſoleis piſcibus Ariſtoteles Plinius cæteri. SVſpectus e re nata:Suſpicans ex ſoleis deprenſis quid factum foret:ſuſpectus enim hic ut etiam paulo ſupra ſignificatur ſuſpicans.actiua ſignificatione.uidetur autem bifariam dici ſuſpectus ſicut ſuſpicioſus.& qui ſuſpicatur & qui ſuſpectus eſt:item ignarus.& qui ignorat & qui ignoratur:& alia conſimiliter. CORdolio patefacto:A dolore cordis cordolium dictum.Quod uocabulum in quotidiana uernaculi ſermonis conſuetudine eſt uſitatiſſimum:quo & uetuſtiſſimi ſcriptores utuntur:feſtiuiter plautus ſcribit mulieri non eſſe cordoliū. tanquam mulier nulla cordicitus doleat:& exanimo.ſic enim in ciſtellaria meretrices loquuntur. An mihi cordolium eſt.Quid id eſt.Vnde eſt tibi cordolium commemora obſecro quod neq; ego habeo neq; qſq̄ ulla mulier.ut phibēt uiri. HIS:Soleis. Myrmece p cōſeruos uīcto:dn̄i ī ſeruos nō ſolū uinciendi ſed etiam necādi ptāte antiquitus habebāt fuitq; moris. ut ſerui ob leue delictum ita plecteren-

Repādit.

Solearii. Soleati. Soleæ. Crepidæ. Crepidarius. Suſpect⁹ Cordolium.

rapidum dirigit greſſum. certus ſolearũ ĩdicio ueſtigium adulteri poſſe ſe pfacile indipiſci. Sed ecce p plateã dum barbarus uultu turgidus: ſubductiſq; ſuperciliiſ incedit iratus: ac pone eũ myrmex uinculis obrutus. nõ qdem coram noxæ prehẽſus: cõſcientia tamen peſſima pmixtus lachrymis uberibus: iã poſtremis lamẽtatiõibus inefficacẽ cõmonet miſeratiõnẽ: opportune Phileſiterus occurrẽs: q̃q̃ diuerſo quodã negocio deſtinatus: repentina tñ facie pmotus: nõ enĩ deterritus: recolẽs feſtinationis ſuæ delictũ: ut cætera conſequenter ſuſpicat⁹: ſagaciter: extemplo ſumpta familiari cõſtantia: dimotis ſeruulis: inuadit cum ſommo clamore myrmecẽ: pugniſq; malas eius clemẽter obtũdens. At te inquit nequiſſimum & periurum caput: domĩus iſte tuus: & cũcta cœli numĩa: quæ deierãdo temere deuotaſti: peſſimum peſſime perdant: qui de balneis ſoleas heſterna die mihi furatus æs. dign⁹ hercules: dign⁹ qui & iſta uincula conteras: & inſuper etiam carceris tenebras pferas. hac opportũa fallacia: uigorati iuuenis ĩductus: ĩmo ſublatus: & ad credulitatẽ delapſus: barbar⁹ poſtliminio domũ regreſſus: uocato myrmece: ſoleas illas offerens: & ignouit ex animo: & uti domino redderet: cui ſubripuerat: ſuaſit. Hactẽus adhuc

tur a dominis ut. ſ. ignominiæ magis q̃ ſupplicii cauſa circa uicinos furcã in collo ferrent ſubligatis ad eã manibus & prædicare cogerent peccatũ ſuũ ſimulq; monere cæteros. nequid ſimile admitterent: un

Furcifer unde. de furciferi dicti maledicto: probroſo: & ſeruilli' græci σταυροφοροῦσ appellant Donatus & Plutarchus auctores hinc legimus apud hiſtoricos ſeruũ a dño oli ſub furca ceſum medio actũ eẽ circo ante cõmiſſum ſpectaculũ: ex qua re inſtaurati ſint ludi. in familia ſunt lorarii a loro dicti quoꝝ miniſteriũ

Lorarii. erat loris uincire aut uerberare quos erãt a dño iuſſi quoꝝ apud comicos mentio ex eodẽ gñe ſunt &

Bruciani brutiani. qui magiſtratib⁹ parebãt

Lictor. uicẽ lorarioꝝ implentes. pterea miniſter publicus lictor dictus. qui ex collegio uiatoꝝ officiũ ligandi haberet. RApidũ: Velocẽ & citum.

De calceo rhodopis. VEſtigiũ adulteri indipiſci: Nõ ab re ẽ referre hoc in loco Rhodopes fabulã. q̃ narrat aqlã alteꝝ ex calceis eius dũ lauaret e manu ancillæ correptũ deportaſſe mẽphi ægypti ciuitatẽ: & in ſublime ſup regis uerticẽ iura dantis elatã calceũ in illius gremiũ demiſiſſe. q calcei cõcinitate: & rei miraculo pmotus p totam regionẽ miſit ad eã inquirẽdã: quæ hmõi calceũ ferret: q̃ inuenta atq; adducta regis uxor facta eſt. ita ex

Indipiſci. calceo cognitũ rhodopes ueſtigiũ eã ægypti reginã fecit: indipiſci aũt ẽ aſſequi & ut ueteres dicebãt apiſci. POne eũ. Poſt eũ a tergo. SVbductis: Cõtractis ſurſum ductis qđ ſpecimẽ eſt hominis mœſti irati. & faſtoſi. Tales. n. uultus innubilant in poemate obſceno: nõ eſt mẽtula ſubducti noſtra ſupcilii. NON

Noxæ dedere. corã noxæ prẽſus. ideſt nõ in manifeſta noxa: neq; manifeſtario crimine deprẽſus. noxæ dedere apud iuriſcõſultos eſt ipſũ mancipiũ p noxa hoc ẽ culpa cõmiſſa tradere. ex quo intellectu eſt illud Columellæ ex primo ruſticationis. Qui rem ruſticam peſſimo cuiq; ſeruorum uelut carnifici noxæ dedim⁹. VBEribus: Largis & habundantibus. inde ubertim aduerbium: quod ſignificat large. & habundanter. REpentina. FAcie: Subita rei nouitate. REcolens delictum: Recordatus ſe ob feſtinationẽ ſoleas reliqſſe: & ob id coniectans myrmecem uinculis obrutum plecti. FAmiliari: ſibi. ſ. nam dudum dixit cõſtã

Obtundere. tiſſimum & genuina quadam firmitudine prædictum phileſiterum fuiſſe. MAlas obtũdens: Maxillas leuiter feriens. nec enim illum ut pote beniuolum ferire inimiciciter uolebat: obrundere autẽ trãſ

Deuorať. latum eſt a fabris. qui ſæpe repetunt percutiuntq; tundendo aliquid maleo. DEierando temere deuo

Deuoti taſti: Attende dictum deuorare pro eo quod uulgo dicitur blaſphemare maledicere execrari. qui enĩ temere deerat deos deuotat hoc eſt deuouet execraturque deos. M. Tullius dixit in paradoxis quæ uis patrem decium: quæ filinm deuotauit: Deuotos quoq; pro abominatis execratiſq; ſolent ponere Oui

Furta balnearia. dius uiuite deuoto fœmina uirq; toro. SOleas furatus: Hoc commento uaferrimo cõſulitur ſaluti myrmecis. & caſtitati fœminæ: quippe quo perſuadetur domino. ut ſeruum exoluat uinculis perinde

Capſari⁹. ac inſontem in balneis autem furta fieri ſolita reſtis eſt paulus iuriſconſultus. qui ſcribit præfectum uigilum conſtitutum eſſe iudicem aduerſus capſarios hoc eſt eos qui mercede ſeruanda in balneis ueſti

Apodyterium. menta ſuſcipiunt. ut ſi quid in ſeruandis ueſtimentis fraudulenter admiſerint ipſe cognoſcat locus in balneis: quo loturi ueſtes exuunt apodyterium nominatur: Varroni Plinio. Ciceroni. cæteris. latine

Spoliarium. dici poteſt ſpoliarium ſiue ſpoliatorium. VIgorati: In mala cauſa uigor dicentis & audacia accipitur pro fiducia & innocentia iuxta illud Satyrographi: Nam cum magna malæ ſupereſt audacia cauſæ

Ignotũ. creditur a multis fiducia. Poſtliminio: Poſtea de ſignificatu huiuſce uerbi iam ſatis multa in ſuperiorib⁹.

Ignoſcibilis. IGNOuit: Veniã dedit. hic ignotũ apđ eruditos ſignificat pcitũ ab ignoſco. cũ ſẽidocti ignotũ p nõ cognitũ ab ignoro tñ uſurpẽt. Ignoſcibilis ueſtit⁹ dr̃. Au. Gellio q dign⁹ ẽ uẽia cuiq; ignoſcere debeãs.

ANIcula gariente:Loquacitas amica ſenibus eſt.Aniculæ largiloquæ.& multibibæ merito nominãť Vnde prouerbiũ apđ græcos celebre.γραωρυφλσσ.i.aniculaꝝ loquacitas & nugæ. FAmiliarẽ:Amatorẽ ĩtelligit.quẽ adeo timidũ meticuloſũqȝ fuiſſe dolenter ait ut nõ ſolũ molæ piſtrinenſis ſonitũ expauescat.ſe etiã conuelarã aſini faciẽ reformidet. CONfirmatũ aĩ:Pro aĩo.Achaiſmos eſt.locutio ueteribus uſitatiſſima. VAdimonio ſiſtã:Eleganter dictũ de amatore ſiſtendo ueneris uadimoniis:ſicut in cauſis forenſibus ſiſtunť rei ad uadimonia prætoris.In hanc ſñiam eſt Plautinã illud ubi tu es qui me

Anicularũ garrulitas.
Prouerbium.

anicula garriente ſuſcipit mulier.Beatam illam:quæ tã cõſtãtis ſodalis libertate fruitur.At ego miſella:molæ etiã ſonũ:& cæcã illius ſcabioſi aſini faciem timentem familiarẽ ĩcidi.Adhæc anus:iã ego tibi probe ſuaſũ & cõfirmatũ aĩmi:amatorẽ illũ alacrẽ uadimõio ſiſtã.& ĩſup cõdicta ueſptina regreſſiõe:cubiculo faceſſit.At pudica uxor ſtatĩ cænas ſaliares cõpat:uina p̃cioſa defecat.pulmẽta recẽtia tucetis tẽpat:mẽſa largiter inſtructa.deniqȝ ut dei cuiuſdã:ſic aduẽtus expectatur adulteri.nam & opportune maritus foris apud nactã proximũ cænitabat.Ergo igitur meridie propinquante:helico tandẽ abſolutus:refectuiqȝ ſecure redditus:nõ tã hercules laboris libertatẽ gratulabar:q̃ qđ reuelatis luminibus liber etiã cũctas facinoroſæ mulieris artes proſpectare poetã.ſol qdẽ ipſũ delapſus oceanũ ſubterrẽas orbis plagas illumĩabat.& ecce neqſſimæ anꝰ adherẽs lateri temerariꝰ adulter aduẽtat.puer admodũ:& adhuc lubrico gẽaꝝ ſplẽdorẽ cõſpicuꝰ.adhuc adulteros ip̃e delectãs.Hũc admodũ multis ſauiis exceptum:mulier cæna iubet pata accũbere.ſed ut primũ

conuadatus ueneriis uadimoniis.Vbi tu es qui me libello Venerio citaſti?Ecce me ſiſto ades contra ſiſto ego tibi.& mihi contra itidem ut ſiſtas ſuadeo. CONdicta regreſſione:Denunciata cõſtituta:perſeuerat in uerbis iuriſcõſultoꝝ:cõdicere.n.eſt priſca lingua denũciare. M.Tullius in epiſtolis ad lentulũ. Craſſus cũ mihi cõdixiſſet cænauit apud me. FAceſſit:Abit abſcedit. PVdica:Ironicos ꝓnunciãdũ

Concidere.

SAliares:Lautas opiparas:copioſias a ſaliis ſacerdotibus qui cænas faciebant ampliſſimi apparatus.ut ſupra diximus. VIna defeccat:Fece & ſordibus repurgat Machrobius acceptũ ſanguinẽ quodãmodo defeccant:ſolebãt priſci uina p ſaccũ lineũ pcolare defeccareqȝ:quod ſaccari diciť epigrãmatiſtæ cecuba ſaccenť queqȝ annus coxit opimi. feccatũ uinũ appellat Cato fecibꝰ expreſſũ e cõtrario defeccatũ diciť puꝝ liquidũ inturbatũ.ſine fecibus Quod ad aĩum quoqȝ transfertur. plautus in aulularia nunc defeccato demũ aĩo egredior domo a Macrobio ſanguis defecatus diciť purus liquidus ſine retrimentis:uina defecari etiã diffundi higinus ſuadet a cõfecta bruma ſeptimo die utiqȝ ſi ſeptima lune cõpetat.quod & plinius refert. Tucetis:Supra annotauimus ex ſñia placidis tuceta dici eſcas regias & precioſias hic accipi uideť ꝓ falſis edulis:&.n. mos eſt pulmẽtaria recẽtis carnis cõdite tẽperateqȝ ſalitis cibariis:ut puta perſone perna iſiciis farciminibus.quæ oĩa ſunt ĩ genere ſalſamẽtoꝝ:notũ eſt.illud perſianũ tucetaqȝ craſſa. APVD nactã cænitabat:Apud Oratiũ & perſiũ nacta uſurpať ꝓ noie ſordidi hominis & deſpectiſſimi.Sic & hic Nactã hoſpitẽ poſuit pro uiliſſimo.opinor legẽdũ ẽ apud noĩa exponẽdũqȝ apud fullonẽ.nãqȝ fullonẽ appellãť nenacæ & ꝙ n auci non ſint ideſt nullius precii.Quod autem fullo fuerit is apud quem cænitauit palomox apertiſſime demonſtrat ſcribens contubernalis mei fullonis uxor. HELcio abſolutus:Vinculo iumentorio liberatus. REfectui:Refectioni hoc eſt cibo.quo corpora laboribus exhauſta reficiuntur

Saliaris.
Defecare
Fecetum uinum.
Defecatũ
Defecanda uina poſt brumam.
Tuceta.
Naca fullo.

SVB terrenas plagas illuminabat:Chronographia eſt:qua aduentus noctis ſignificatur ex ſolis occaſu.Ratio aſtrologia nos nõ permittit ambigere quin credamus.antipodas eẽ:quibus ſol obire diciť nr̃o ortu oriri cũ nobis occidit:quoqȝ plagã ſubterraneã ſol illuminare ĩcipit merſus ĩ occaſũ.& ĩfra finitorẽ.hoc eſt orizontẽ tendens cũ nobis ĩcipit nocteſcere.Quod & Virgilius ſenſiſſe crediť illius uerſibꝰ aut redit a nobis aurora dieqȝ reducit.Noſqȝ ubi primus equis oriens afflauit anhelis illic ſera rubens accẽdit lumĩa ueſp.antipodũ nobis ſũt aduerſa ueſtigia.calcãt humũ ut nos.cœlũ uidẽt.nec metus erit ne de terra ĩ cœlũ decidãt cũ nihil poſſit ruere ſurſũ.& q̃ rõ ẽ nobis q̃rẽtibus cur nõ decidãt cõtra ſiti:ea dẽ quoqȝ præſto eſt illis.ut nos non decidere merentur.De antichthonibus.& anteocis qui nobis obliqui ſuut in auſtrali circulo diximus in primo commentario. SPLENdore genarum:Inueſtem hoc eſt imberbem fuiſſe ſignificat. LVbrico:Leuigato & cuius ſplendor lubricos in amorem ſui facit tã iuuenes q̃ puellas.ſic Oratius & uultus nimium lubricus aſpici. ADVLteros delectãs:Cui Terentianum prouerbium congrueret.tntẽ lepus es.& pulpamentum queris.Græca paroemia eſt.λασι που σκρεωρεμιθυμει.i.lepus carmen ſine pulpamentum quærit dicitur autem de eo qui ab alio deſidetat.quod in ſe ipſo habet huius prouerbii mentionem & ſuidas fecit.qui docet daſypodem eſſe leporem contra plinii ſententiam leporem a daſypode diſcriminantis. SVauiis:Baſiationibus amatoriis

Chronographia.
Finitor orizon.
Antipodes.
Inueſtis.
Daſypus
Lepus.

ACCVRſoriam potionem:Quid eſt accurſoriam potionem?num curſim & feſtinanter allatam

intelligimus? An raptim hauſtam? uel potius legẽdum antecurſoriam potionem. & enim antecurſoria eleganter dici poteſt pria potio. quaſi præcurſoria & ut uocabulo græco utar prodromos. quæ cœnam antecurrit anteceditq́ꝫ: Quidã interpretantur antecurſoriam quaſi præminiſtram ueneris. & puiam: uinum. n. eſt libidinis incentiuũ. GVſtum: Sicut antecurſoria potio dicitur: quæ cœnam antecedit ita & guſtũ ꝓ iẽtaculo. i. prĩo cibo uidetꝰ poſuiſſe: qd ĩterdũ añq̃ diſcũbãus añ legitimá cœná præſumimus carpimuſq́ꝫ Apicius inter edulia ganeata percẽſet guſtum uerſatile. Guſtũ de oleribus. Guſtum de cucurbitis farſilibus. Guſtum de præcoquiis. ex hoc intellectu & ſenſu eſt illud in ſecundo huiuſce operis uolumine: ſcholaſtice dulce & amarũ guſtulum carpis. DIRAS deuotiones: Execrationes. & maledicta: utrũqꝫ per ſe nomen eſt ominoſum. nam & diræ execratiões dicuntur & deteſtatiões ſeuæ. quales diræ tribuniciæ apud Plutarchum & Appianum quarũ meminit & Lucanus. ſeua tribunitiæ mouerunt carmina diræ. & ab Oratio dictum eſt i epodo diris uos agam dira deteſtatio. deuotiones. quoqꝫ pro maledictis & execrationibus abominandis accipiuntur: ſicut deuotare. & deuotum in malam partem. quæ omnia nunc uulgus uſurpat in bonum & cum religionis ſanctitudine. DEprecata: Hic pro ĩprecata execrataq́ꝫ. in partem. ſ. deteriorem. quid ſit deprecatio rhetorica. M. Tullius. quid depcari docebit Au. Gellius & ſat notum ẽ.

Antecurſoria põtio.

Guſtum uerſatile.

Diræ tribunitiæ.

Deuotiones.

accurſoriam potionem: & inchoatũ guſtum extremis labiis cõtingebat adoleſcẽs: multo celerius opinione: rediens maritus aduentat: tunc uxor egregia diras deuotiones in eum deprecata: & crurum eius fragiũ abominata exangui formidine trepidantẽ adulterũ. alueo ligneo quo frumenta confuſa purgari conſueuerãt: temere propter iacẽti ſuppoſitũ: abſcõdit: ingẽitaqꝫ aſtutia: diſſimulato tanto flagitio: intrepidũ mentita uultũ: pcõtatur de marito: cur utiqꝫ cõtubernalis arctiſſimi relicta cænula præmaturus afforet. At ille dolenti prorſus aĩo: ſuſpirãs aſſidue: nefariũ inqꝫ & extremũ facinus pditæ fœminæ tollerare neqens: fuga me proripui. Hem q̃lis dii boni matrõa q̃ fida: q̃qꝫ ſobria turpiſſimo ſe dedecore fedauit. Iuro ꝑ iſtã ego ſanctã Cererẽ: me nunc etiam meis oculis de tali muliere minus credere. His inſtincta uerbis mariti: audaciſſima uxor: noſcẽdæ rei cupiens: nõ ceſſat obtundere: totã prorſus a principio fabulam promeret nec deſtitit: donec eius uoluntati ſuccubuit maritus: & ſi ignarus ſuorum domus alienæ pcenſcet infortuniũ: Cõtubernalis mei.

Crurifragium. Lumbifragium.

CRVrum fragium: Emulatio Plautina: nam ſicut ille lumbifragium dixit. Ita hic noſter crurifragium pro fractura lumborum & crurum Plautus in amphytriõe. nam ſi me irritaſis hodie lumbifragium hinc auferes a me. ABominata: Imprecata. & per dirum omen. exoptans in actiua ſignificatione. Aliter apud Oratium ponitur parentibus abominatus Anibal pro execrationibus deteſtatus. EXANgui formidine: Ab effectu epitheton ductum: metus enim exanguem facit & pallentẽ ſanguine ab exterioribus ad interiora refugiente. ALVEO ligneo: In ruſtico inſtrumento ſunt aluei lignei Columella præcipit ut gallinarius oua in alueolum ligneum conferat: Liuius Romulum & remum infantes in alueo ligneo expoſitos eſſe refert. Idem tradit in tranſitu Rhodani alueos informes præbuiſſe uicem nauicularum. PROpter: Pope iuxta. MENtita uultum Cõtrarium eſt illud Naſonis: heu q̃ difficile eſt crimen non prodere uultu. uix oculos attollit humo. PERcunctatur de marito: Quærit a marito dicimus enim ꝑ cunctor de te quæro de te pro a te. Oratius quærit de pueris: num ſit quoqꝫ fracta lagena. ARctiſſimi: interiore familiaritate coniuncti. PRæmaturus: Properus. & feſtinus nimis: præmature factum dicitur. quod feſtinatius citius. & præter ſui temporis modum factum eſt. q̃ ſobria: cum ſobrietatis comes ſit caſtitas. & pudor: hæc tamen ſobria cum adultero uolutata eſt. PER iſtam ſanctam cererem: Iuſiurandum piſtori mire cõueniens. ut. ſ. iuret per cererem deam frugum. quas piſtor molere ſolet. & conficere: Iſtam autẽ dicticos dixit oſtendens ſimulachrum ipſius deæ. quod credibile eſt fuiſſe in domo lararioqne piſtoris. unus quiſqꝫ enim domi ſimulachrum eius dei colit: quem peculiariter ueneratur. CVPIENS rei: Nomen eſt non participium: ut fugitans litium. amans meorum & ſexcenta ſimilia. OBTVNDERE: Vrgere inſtareque: tranſlatio ut ante dictum eſt a macello fabri. PROMEret: Narraret proferret: expromeret:

Abominata.

Alueus ligneus.

Quero de te.

ceres dea piſtorũ.

SVCCVbuit: ceſſit facturus ſcilicet quod illa obtundendo poſcebat. IGNarus ſuorum: Vetus uerbum eſt. Nouiſſimi mala noſtra diſcimus in hanc ſententiam eſt illud Satyrographi dedecus ille domus ſciet ultimus. Luci ſullæ metella coniunx palam erat impudica: id athenis cantabatur: ut auctor eſt diuus Hieronymus. & ſylla ignorabat. ſecretaque domus ſuæ primum hoſtium conuitio didicit. Cn. Pompeius mutiam uxorem impudicam habuit. quam ipſe pudicam eſſe credebat. Indicauit id in expeditione commilito. & uictorem totius orbis triſti nuncio conſternauit. Ita nunc miſellus maritus ignarus domeſticæ turpitudinis alienum percenſet infortunium.

Nouiſſimi mala noſtra diſcimus.

Metella ſyllæ impudica.

FVLLOnis uxor:Fullones dicũt̃.qui curãt/ueſtiméta & poliunt.Vlpiãus titulo de furtis.Itaq; fullo qui curãda poliendaue ueſtiméta accipit ſi agit ꝓſtare.n.ſi cuſtodiã debet.Paulus quoq; fullonẽ tradit.qui poliẽda ueſtiméta accepit ſi forte his utat̃ ex cõtectatiõe eoꝝ furtũ feciſſe uideri.Nitias megarẽſis Plinio teſte fulloniã artẽ prius ĩuenit.Idẽ auctor ẽ fullões nõ tẽtari podagra pp urinæ uſũ q̃ podagris medet̃.cũ officiũ fullõis peculiare ſit polire ueſtimenta.& emaculare:hinc Fauſti filii Syllæ feſtiuus iocus ĩnotuit.q cũ uxor eius eodẽ tẽpore duos mechos hr̃et fuluiũ fullonẽ. & Põpeiũ cognomine maculã feſtiuiter ĩquit miror ſororẽ meã hr̃e maculã cũ fullonẽ hẽat: græce κραφευω dicit̃ παρα τὸ κνω το ξυω qd̃ ſignificat polio:ut interꝑtat̃ Suidas:cuius ĩterꝑtatio apud me potior ẽ: q̃ eoꝝ:qui neſcio quid indictum tradiderũt. SEcũdo rumore:Bona fama. xenophon & deide Cicero . & poſtea Columella maritale cõiugiũ utiliſſimũ eẽ referentes ꝓdiderũt oportere foris alterũ & ſub dio cõparare diuitias : q̃ tectis recõdãt̃:alterã uero q̃ & illatas cuſtodiret: & cætera cõficeret opa q̃ domi deberẽt adminiſtrari.Itaq; a natura cõparata eſt opa mulieris ad domeſticã diligẽtiã. uiri aũt ad exercitationẽ foreſem & extraneã.apud græcos.& mox apud Romãos fere domeſticus labor matronalis fuit.& domeſtica negocia curãda mulieri rradita ſũt:ideoq; thucydidis ſentẽtia nõ ĩprobãda uideri debet: qui optimã eẽ fœminã cẽſet de cuius laude.aut uitupatiõe q̃ minimus foris ſermo hẽat̃:exiſtimãs ꝓbæ mulieris nomẽ & corpus peræque domeſticis parietibus cõtineri oportere. OBiret:Peragerent. LAVti:Vtrũ i balneis loti ex cõſuetudie priſcoꝝ.qui lauabãt̃:moxq; cœnabãt.ut de ſpurina poſterior Pli.i epl'is ĩquit:Lotus accubat.& pauliſp cibũ differt.an potius loti ſimpliciter mãibus lotis.ſicut hodieq; poſt ablutas mãus diſcũbimus.Tale ẽ illud Virgilianũ.dãt alii manibus lymphas.& apud.M.Tulliũ i ſecũdo de oratore. Illud egregiũ ſeſtii celebrat̃ mãus inquit laua & cæna. SVbitario:Repẽtino ĩprouiſo ſubito nato. VIMInea cauea:Talis in uſu agreſti frequẽtiſſima ẽ:qua pulli gallinacei includũt̃:una cũ matricibus.apud Collumellã cribro uitiario.& Ioliario ꝑcipit̃ pullos ſupponẽdos.poſt hæc iquit cauea cũ matre claudendi ſũt.& farre ordeaceo alendi:uietũ ueteres dixerũt flexũ & molle & incuruũ.uñ uimina dicta:ꝙ ſint flexibilia . & uiere religare ſignificat Romæ fuit collis noĩe uiminalis a Ioue uiminio noĩatus.ꝙ ibi aræ fuerũt:& ibi nata uimina.Auctores Donatus.& Varro.Duo genera ſalicũ prodidit Columella particalẽ.ſ.& uiminalem. FVſtiũ flexu:Ex inflexis fuſtibus uiminibuſq; texunt̃ huiuſcemodi caueæ: hodieq; noſtri ruſtici ex uitilibus id genus caueas cõcinnãt. LACInias inalbabat:Fœminæ noſtrates hoc hodie quoq; uſurpãt.ut.ſ. ſub cauea uiminea circũdẽt uelaméta.eaq; fumo ſulphuris ſuppoſiti ĩpune cãdificent inalbẽtq; nãq; Plinius in.xxxv.teſtis eſt uſum ſulphuris ad ſuffiendas lanas eẽ efficacẽ:quoniã cãdorem molliciãq; cõfert:ſulphur quoq; ob id fullonũ officinis familiare eſt. INTERdum:Lego interim. INEſcatus: Correptus poſſeſſuſq;:Trãſlatio ab his q̃ eſca capiuntur. Donatus Terẽtianus cõmẽtator ineſcatos dici ait ꝑ metaphorã ab aucupibus.qui auibus capiẽdis effundũt cibũ. OBnubilatus:Nubilo quaſi quodã obuolutus obrutuſq;.Anaxilaus olim luſit. qui candens ſulphur in calice nouo prunaq; ſubdita circũferẽs ex ardentis repercuſſu pallorẽ dirũ uelut defunctoꝝ cõuiuis effundebat. DIFFLVEbat:Languebat labebat̃ deficiebat.& enĩ ut ſcribit Hippocrates in libro de flatibus intercluſo atque ĩntercepto ſpiritu breuiſſimo tẽporis momẽto moriatur animal neceſſe eſt:uſque adeo neceſſarius eſt corpori ſpiritus.nã ſpiramus ſemp & reſpiramus cõtinẽti reciprocatione.ſi cibũ potũque homini ſubduxeris uiuet cõpluſculos dies.intercluſo ſpiritu ſtatim exanimatur. INGEnium:Natura Virg. nunc locus aruoꝝ ingeniis quæ robora cuique. VIVAcis metalli:Sulphur itelligit:noĩe enim metallorũ ferme oĩa q̃ fodiuntur ex uenis terræ ſignificantur.ſic metalla auri argenti æris. plumbi dicta Plinio.& cæteris pure latineque ſcribẽtibus: ſic & Lucius noſter.ſulphur ſcite uiuax metallum nũcupat:Cuius cũ ſint genera quattuor unũ eſt proprie uiuũ noĩatũ:quod græci apyron uocãt globoſum hoc effoditur trãſlucetque & uiret. Lego apud Pliniũ.ꝙ quarto generi ſulphuris uſus eſt ad lychnia maxie cõficienda purior lectio eſt ad ellychnia.quo noĩe accipi uident̃ Plinio ſulphurata:q̃ ſulphure liquido capitulatim intingunt.ut ſint fomites flãmæ & quaſi igniaria. alias ellychnia dicuntur funi

Fullonis uxor:alioqui ſeruati pudoris ut uidebatur fœmina:quæ ſemper ſecũdo rumore glorioſa: larem mariti pudice gubernabat: occulta libidine prorupit in adulterũ quẽpiã: cũque furtiuos amplexus obiret aſſidue:ipſo illo denique momento:quo nos lauti cœnã petebamus:cũ eodẽ illo iuuene miſcebatur in uenerem.Ergo noſtra repente turbata præſentia ſubitario ducta cõſilio:eũdẽ illũ ſubiectũ cõtegit uiminea cauea quæ fuſtiũ flexu erat in rectũ aggregata cumulũ:laciniaſq; circundatas ſuffuſas candido fumo ſulfuris inalbabat:eoq; iã ut ſibi uidebatur tutiſſime celato:menſam nobiſcũ ſecura ꝑticipat:ĩterdũ acerrimo grauiq; odore ſulfuris iuuenis ineſcatus: atque obnubilatus ĩtercluſo ſpũ diffluebat:utque ẽ ĩgeniũ uiuacis metalli:crebras ei ſternutationes cõmouebat. atq; ut primũ

Fullo qui

Iocus de fullõe & macula.

Vir foris parat.

Vxor domi cuſtodit.

Sentẽtia thucydidis.

Proba fœmina quæ.

Scitũ ſeſtii.

Vietum

Vimina.

Vimialis.

Ineſcatus

Stropha anaxilai.

Sine reſpiratiõe uiuerĩ nõ poſſum.

Metalla.

Sulphur apyron

Ellychnia.

culi lucernatū:quibus oleo madentibus flāma iugis cuſtoditur:quoꝝ Plinius.& Papinius meminere:De elucubratis demoſthenis orationibus dictū a græcis eſt. ελλυχνιοποζειν.i.ellychniū redolere propterea ꝙ ad lucernam elucubrabat meditabaturq;: Iuriſconſulti inter pœnas metalli nominant ſulphurariam.hoc eſt ſulphuris fodinam. ſic enim ſcribit Vlpianus titulo de pœnis in calcariā quoq; uel ſulphurariam damnari ſolent:ſed hæ pœnæ metalli magis ſunt: Vbi calcaria ſimpliciter ſignificatur opus.& fodina calcis ſicut ſulphuraria ſulphuris. Acurſius hallucinatur.exponens in calcariam in opus calcandi terram:

Sulphuraria. Calcaria. Hallucinatio acurſii.

e regiōe mulieris: pone tergū eius maritus accœperat ſonū ſternutationis:qđ cū putaret ab ea profectum:ſolito ſermōe ſalutem ei fuerat imꝑcatus. & iterato rurſum:& frequētato ſæpius: donec rei nimietate cōmotus:quæ res erat:tādē ſuſpicatur: & īpulſa mēſa protinus:remotaq; cauea: producit hominē crebros anhelitus ægre efflantē: inflāmatuſq; indignatione cōtumeliæ: gladiū flagitans iugulare moriturum geſtiebat. ni reſpectato communi periculo: uix eum ab impetu furioſo cohibuiſſem. adſeuerans breui abſq; noxa noſtri:ſuapte inimicū eius uiolentia ſulfuris piturū:nec ſuadela mea:ſed ipſius rei neceſſitate lenitus:quippe iā ſemiuiuum illum: in proximum deportat angiportum:cum uxorem eius tacite ſuaſi: ac deniq; perſuaſi: ſecederet paululū: atq; ultra limen tabernæ ad quāpiā tantiſper familiarem ſibi mulierem: quoad ſpacio feruens mariti ſedaretur animus:qui tanto calore: tātaq;

Metallici qui. Meralla unde.

Metallici dicuntur foſſores metallorum Plinio.Iuriſconſulti uidentur accipere metallicos pro damnatis in metallum.Vbi etiā pro operariis metallorum capi poſſunt. metalla a uerbo græco μεταλλάω quod eſt ſcrutor & inquiro dicta ſunt: Alii metalla dici autumāt quaſi μετάλλα tanꝗ alia poſt aliam in metallis uena īueniatur: quod ſentire uidetur & Plin.ſic ſcribēs in.xxxiii. ubicūq; una inuēta uena eſt nō procul inuenitur alia hoc quidē & ī omni fere materia unde metalla græci uidentur dixiſſe: μεταλλεία dicitur a græcis inueſtigatio metallorū auriq; potiſſimum. E REgione mulieris:Ex oppoſitu: contra.n.accubabat.

PONE:Poſt. AB ea profectū: Cum ſonus ſternutatiōis ab ea parte menſæ ueniſſet:qua erat mulier credidit maritus uxorem ſternutaſſe: Ideoq; illi ſalutem ut in ſternutamento fieri ſolet optauerat. SALVtem īprecatus: Attende īprecatus ſalutem dici in bonā partem:cum alioqui īprecari ſit dira precari. Virgilius littora littoribus contraria fluctibus undas imprecor.cum autem ſternutanti precari ſalutem mos ſit promiſcuus.expromenda hoc in loco philoſophica cauſa eſt cur id fiat:Plinius quidem quærens dixit in.xxviii.cur ſternutamentis ſalutamus? ſed cauſam cur ſalutamus ſuppreſſit:quam Ariſtoteles in.xx.problematū rerum naturæ conſultiſſimus explicat ſcribens:ſternutamentum pro numine haberi.Quoniam de capite membrorum ꝑcipue omnium diuino ſuum ducit principium.& mox paulo cur eruptio ſternutamenti ſacra habita eſt?utrū quoniam cū tres partes noſtri corporis principales ſint.caput uentriculus aluus: cūq; reſpiratio uentriculi ſit ructus:alui crepitus.ſternutamentum capitis:quæ pars ſacra ꝑcipue eſt: ſpiritū hinc exeuntem tanꝗ ſacrū ueneramur:& adoramus.ꝑterea ſternutamentum indicat caput bene ualere poſſeq; concoquere.cū enī capitis dolor humorem ſpiritūue cōuincit. tunc moueri ſternutamentū ſolitum eſt:quā ob rem moribundos interdū ſternutatorio excitamus:tanꝗ ſi ſternutare nō poſſent ſpes nulla ſalutis alia ſit: proinde quaſi bonæ indicium ualitudinis partis optimæ atq; diuiniſſimæ ſternutamentum adorant beneq; augurantur.Idem Ariſtoteles in primo de animalibus ſternutamentū ait ſignū eſſe augurale.& unum ex ſpirituū omniū generibus ſanctū & ſacrū. ſternutamenta matutina antiqui ominoſa putabant:& prohibitoria.e cōtrario meridiana probabāt:ut auſpicatiora melioraq;: Telemacho homerico ſternutamētū facit omē fœlicitatis.ſenes laborioſius ſternuūt: bis ſternutare magna ex parte ſolemus pp binas naſi nares:oculo perfricto ſternutamēta deſiſtunt.

Imprecatus ſalutem. Cur ſternutamētis ſalutamus. Capur diuinum.

Sternutamēta meridiana ꝓbantur.

CAVEA:Scilicet uiminea:ſub qua deliteſcebat adulter. REFLANtem reſpirantē reciprocātem.

ABSQue noxa noſtri:Sine culpa noſtra.& periculo.affirmabā inquit illum per ſe ſe in teriturum ob ſulphuris uiolentiā:qua iam erat intermortuus.uix ſemiuiuus. SVASI ac deniq; perſuaſi:Suademus facilia perſuademus difficilia:ſuadere facientis eſt perſuadere perficientis. VLTRA limen: Forinſecus extra tabernā mariti fullonis ſecederet. SVADEla:Suaſiōe græce dicitur.πειθω. SPAcio feruens animus:Remedium iræ & furentis animi dilatio eſt.ira enim ut docet Oratius. eſt breuis quidem furor ſed tam concitatus tam feruens:ut torrenti ſimillimus ſit in pronum præcipiti rapiditate currenti:ut nulla re melius ꝗ mora langueſcat: impotentiſſimus eſt affectus totus in ultionem. Totus in pœnā ꝑceps.Ira enī ut diffiniunt philoſophi cupiditas eſt uindictæ reponendæ.ut ergo hic ardor deflagret:cupiditas iſta deferueſcat ſpacio & dilatione opus eſt:Iccirco iratis ſunt ſubtrahendi hi in quos impetum conantur facere:dum deferueſcat ira:dum ſe ipſi colligant orandiq; ſūt ut ulciſcendi uim differat ī tps aliud.ut ſalubriter docet Marcus Tullius in Tuſculanis ꝗſtiōibus.

Suadere Perſuadere.

Ira ſimilis torrēti Ira quid.

rabie pculſus: nō eram dubius aliquid etiā de ſe ſuaq; coniuge triſtius profecto cogitaret aliud: cōtubernalis epularū tedio fugatus: larem reueni meū. Hæc recēſente piſtore iā dudū procax & temeraria mulier uerbis execrātib9: fullonis illius deteſtabatur uxorē: illā pfidā: illā impudicā: deniq; uniuerſi ſexus grāde dedecus: quæ ſuo pudore poſtpoſito: toriq; genialis calcato fœdere: larem mariti lupanari maculaſſet infamia iamq; pdita nuptæ dignitate: proſtitutæ ſibi nomē adſciuerit. Addebat & tales oportere uiuas exuri fœminas: & tamē taciti uulneris: & ſuæ ſordidæ cōſcientiæ cōmonita: quo maturius ſtupratorē ſuū tegminis cruciatu liberaret: idētidem ſuadebat: maritū temporius quieti recedere. At ille: utpote intercœpta cœna ne profugeret prorſus ieiunus mēſam potius comiter poſtulabat. Apponebat ei propere: q̄uis inuita mulier. quippini deſtinatā alii. ſed mihi pœnitus carpebātur p̄cordia: & p̄cedens facinus: ac p̄ſentem deterrimæ fœminæ conſtantiā cogitanti: mecūq; ſedulo deliberabā: ſiquo modo poſſem detectis: ac reuelatis fraudibus: auxilium meo phibere domino. illūq; qui iſtar teſtudinis: alueū ſuccubabat: depulſo tegmine cūctis palā facere. Sic herili cōtumeliā me cruciatū: tādē cæleſtis reſpexit prouidentia. Nā ſenex claudus: cui noſtra tutela pmiſſa fuerat: uniuerſa nos iumenta: id hora iam poſtulante: ad locum proximum: bibendi cauſa: gregatim

RABIE perculſus. Ira in rabiem. in furorē agit hoīes. & ut inquit Seneca. cætera uitia īpellunt animos ira p̄cipitat. ALIquid triſtius: mortē biothanatā intelligit. REVEni. Redii domū: redandruare: & repedare dixerūt ueteres pro redire reuenireq;. VERbis execrātibus. Deteſtātibus maledicisq;: priſci execrare dicebāt. nos execrari: Afranius: experiurabāt: execrabant ſe ac ſuos. Fecit piſtoris uxor quod fœminæ īprobæ libenter faciunt: ut. ſ. excandeſcant i aliena flagitia: quo ipſæ ſanctæ incorruptæq; eſſe uideantur. SEXVS. ſ. fœminei. TORI genialis: Coniugalē ſiue maritalem. lectū ſignificat: de quo Feſtus Pōpeius. Genialis inqt lectus: eſt qui nuptiis ſternitur. M. Tullius pro Cluentio lectū illum genialē quē biennio ante filiæ ſuæ nubēti ſtrauerat: in eadē domo ſibi ornari. & ſterni iubet. Firmicus maternus in. v. ad cōſortium Tori genialis inuitant. LVPAnari infamia. Modo adiectiuū eſt lupanari: & accipitur pro fœda ſpurca meretricia infamia. Alias ſubſtantiuū eſt pro loco publico. ſic eni uulgus lupanar uocat: ſic & a Seneca noīatur. PERdita nuptæ dignitate. Amiſſa pudicitia omnis uirtus omnis dignitas in fœmina ruit. Matrē familias ut iquit Vlpiāus a cæteris fœminis mores diſcernunt atq; ſeparāt. neq; nuptiæ. neq; natales faciunt matres familias ſed bōi mores. Nupta: cuius nomē honorabile eſt. iacturā facit dignitatis nuptialis ubi ipudica eſſe cœpit. trāſitq; in ſpurciſſimum infamiſſimūq; nomen p̄ſtitutæ. Tertullianus proſtitutiſſimā dixit quā intelligi uolebat nundinato pudore & proſtituto corpore extitiſſe. Iulius firmicus: in. v. erit in publicis meritoriis proſtituta. STVpratorē. Pœna ſtupratori ex lege cōſtituta eſt. ut decē milia dare debeat. hic ſtupratorē accipe pro adulterum. nam & lex iulia ſtuprum & adulterium promiſcue appellat: proprie tamen ſtuprator dicitur uirginis & uiduæ. & ſtuprum quod in uirginem & uiduam fit. TEGminis: Caueæ uimineæ. IDENtidem: Sæpe crebriter. TEMPOrius: maturius. citius. INTERcepta cœna: piſtor cui intercepta fuerat fullonis cœna & qui incœnatus reuenerat domum. poſtulat menſam apponi: ne ieiunio eſuritioneq; conficiatur ne incœnatus eat cubitum. POtius. lego poni: ſic Plautus pueri menſam apponite. Oratius menſam poni iubet.

COmiter: iucunde. ſuauiter hilare. Quippini: quippe nempe Plautus in pœnulo. Quippini cum auri ducentis nummis Philippis quippini ibi ex templo leno errabit. ſenſus eſt: mulier marito cœnam inuita apponebat quam uidelicet adultero parauērat non coniugi. Præcedens facinus. Quo adulterum exceperat. & mox cauēa occultauerat. DOMIno: piſtori. INSTAR teſtudinis. adulter ſub alueo cubans tegebatur: ſicut teſtudo occulitur latetq; ſub tegmine genuino recondita contractis pedibus & capite: pacuuius feſtiuiter & ſymbolicos dixit tardigradam. Terrigenam domiportam. intelligi uolens teſtudinem. Teſtudineus gradus Plauto & diuo Hieronymo dictus pro tardo lentoque ac formicino. græce. χελωνη dicitur Teſtudo. unde chelonophagi in carmania populi carnibus Teſtudinum ueſcentes. qui earum ſuperficie caſas tegunt. Tantæ magnitudinis apud illos teſtudines repeniuntur. De machinatione militari: quæ teſtudo Arietaria nominatur. ſcribunt uictruuius. Vegetius cæteri. ex qua trabes reducto capite & impulſo inſtar arietis. muros quaſſat deiicit. SVCCVbabat. Subter cubabat & ſubtus latebat. HERILI contumelia: qua ſcilicet herus meus piſtor ab uxore impudica afficiebatur. NOSTRA iumentoria.

Redandruare.
Genialis lectus.
Lupanaris infamia.
Bōi mores faciūt matrem familias.
Proſtitutiſſima.
Stuprator.
Tardigrada.
Domiporta.
Chelonophagi

prominabat. quæ res optatiſſimā mihi uindictæ ſubminiſtrauit occaſionē. Nāq; ꝑtergrediens obſeruatos extremos digitos adulteri: qui ꝑ anguſtias caui tegminis prominebāt. obliquata atq; infeſta ungula cōpreſſos: uſq; ad ſummā minuciem cōtero. donec ītolerabili dolore cōmotus ſublato flebili clamore repulſoq; & abiecto alueo cōſpectui prophano redditus: cœnā propudioſæ mulieris patefecit. nec tamē piſtor dāno pudicitiæ magnopere cōmotus: exangui pallore trepidantē puerū: ſerena fronte: & propitiata facie: cōmulcens incipit: nihil triſte de me tibi fili metuas. non ſum barbarus: nec agreſti morum ſqualore ꝑditus: nec ad exēplū machinæ truculentæ ſulphuris te lætali fumo necabo. ac ne iuris qdē ſeueritate: lege de adulteriis ad diſcrimē uocabo capitis: tā uenuſtū atq; pulchellum puellū. ſed plane cū uxore mea partiario tractabo: nec herciſcundæ familiæ. ſed cōmuni diuidendo: formula dimicabo: ut ſine ulla controuerſia uel diſſenſione

PROminabat: agebat: ducebat: & ut ante dictū eſt: minabat uerbū priſcis uſitatū. PROminebāt. eminebāt extabant: apparebāt: extra caueā: cuius anguſtiis totus adulter cōtractus occultari nequibat. ALVEO. Viminea cauea: ſub qua celabatur. COEnā: lego ſcenā hoc eſt apparatū tegumētū. Trāſlatio a ſcœna hiſtrionica q̄ ſubductis alueis cuncta demonſtrat in hac locutione freques eſt Lucius noſter.

Pallor exāguis.

EXANgui pallore: Bono epitheto pallorē dixit exanguē: tāq̄ ſine ſanguine ſint: qui ex metu pallent: quoniā ut inquit Ariſtoteles in problematis. φοβουμεροι ωχριωσιρ: timentes palleſcunt. ex eo ꝙ calor ī metu perfugit in ima: & ſanguis σύρτρεχει εισ τηρ καρδιαρ. i. cōtrahitur ad Cor. ita ut cæteris partibꝰ ꝺfiat. ex hoc metu pleriſq; aluus ſoluitur calore uidelicet ex ſummis ad intima penetrante calor eni & calorifica accōmodata ſūt aluo urinæq; mouendæ: hinc illud ſcite dictum a ſatyrographo.

Soluunt tibi cornua uentrem.

ſoluūt tibi cornua uentrē. Alexāder aphrodiſeus elegāter docet timentes ideo paleſcere. quia inquit ſicut nos in domū profugimus ut tuti ſimus. ita ipſa quoq; natura refugit intra corporis penetralia tuendi ſui cauſa: fugiēs aūt contrahit ſecū ſanguinē: quo uritur tanq̄ uehiculo.

Præditus in malo.

PRAEditus. hic in malam partē. ut apud. M.T. in oratione pro. p. ſylla me ſingulari īmanitate & crudelitate præditū. SVLphuris fumo. nō imitabor inquit fullonis feritatē qui fumo ſulphuris & uiolētia uix ſemiuinū reliquit adulterū deprenſum. LEGE de adulteris. Lex iulia de adulteriis ab auguſto Cæſare lata eſt: cuius plutarchus Suetonius Oratius meminerūt. titulus eſt apud iuriſconſultos ad legē Iuliam de adulteris: quo ſcribit Vlpianus ſi ſimul ad accuſationem ueniant maritus & pater mulieris: maritū ꝑferri oportere. & propenſiore iure & maiore dolore executurū eū accuſationē credendū eſt.

Lex iulia de adulteriis.

lex iulia minorē annis. xxv. prohibet accuſare adulterii: quia nōdū robuſtæ ætatis ſit. excipitur maritus: qui quacūq; ætate uxorē pōt accuſare & iniuriā ſui matrimonii uindicare: patri ꝑmiſſum eſt ius occidendi filiā cū adultero: marito uxorē occidere nō licet. nā ut īquit papinianus plerūq; pietas paterni nois cōſiliū pro liberis capit. cæterū mariti calor & īpetus. facile ſeuientis fuit refrenādus: Marito quoq; adulterū uxoris ſuæ occidere permittitur. ſed nō quēlibet ut patri. īperatores marcus & Antoninus reſcripſerūt ſi maritus uxorē ī adulterio deprenſam īpetu tactus doloris interfecerit nō utiq; legis corneliæ de ſiccariis pœnā excipiet. Difficillimū eſt. n. ut diuus pius reſcripſit apollonio iuſtū dolorē tēperare. Quod aūt ait Lucius noſter ad diſcrimen capitis uocabo. lex Iulia nō tam

Adultera repudiatur

pœna capitali uidetur adulteras dānatas mulctare q̄ repudio: q̄ ait adulterii dānatā: ſi qs duxerit uxorē lege eadē tenetur: ſcribit etiā Caius. ſi ea lege repudiū miſtū nō ſit & iccirco mulier adhuc nupta eē uideatur: tamen ſi quis eam in uxorem duxerit adulter non erit. Apud ægyptios pœna in adulteros

Adultera naſo mutilabatur

ſancita eſt hæc. adulter uirgis cedebatur. adultera naſo mutilabatur. ut ea maxime dehoneſtaretur parte facies: qua maxime honeſtari ſolet. PARtiario tractabo: ut. ſ. dimidius ſit uxoris ex mēbris anterioribus: dimidius ſit ipſius ex membris poſterioribus. & ita medius inter uirum uxoremq; diſcurrens hinc ſtupratus erit inde ſtuprator. hinc paticus concubinus. inde maſculus ſubactor.

Familiæ herciſcūdæ.

NEC herciſcundæ familiæ. Tituli ſunt apud iuriſconſultos Familiæ herciſcundæ: & communi diuidundo: quorum hæc differentia eſt ꝙ actio familiæ herciſcundæ cōſtituta eſt coheredibus uolentibus a cōmunione diſcedere. & ita per familiæ herciſcundæ actionem diuiditur hereditas unde & nomen: familiæ enim appellatione hereditas ſignificatur. & herciſci dicitur diuidere: unde herciſcunda inclinatur. Feſtus Pompeius ercetum inquit citum quod fit inter conſortes a coercendo dictū. unde & herciſcundæ. & herciſci:

Hercium

ego opinor legendum eſſe apud feſtum non erceſtum: ſed hercium. & ita decerno. fultus auctoritate: M. Tullii qui in primo de oratore ſic refert. Iccirco qui quibus uerbis hercium cieri oporteat neſciat: Idem herciſcundæ familiæ cauſam agere non poſſit.

De communi diuidundo

iudicium autem communi diuidundo pertinet ad res quæ communes ſunt. cum ſocietate uel ſine ſocietate. Cum ſocietate res communis eſt: ueluti inter eos qui pariter eandem rem emerunt. Sine ſocietate communis eſt

ueluti inter eos quibus eadem res teſtamento legata eſt. Nunc Lucii noſtri piſtor feſtiuiter ſimul & ſcienter alludens ad hanc iuris formulam non intendam inquit pulchro puero actionem familiæ herciſcundæ: ſed potins agam de communi diuidundo. ut. ſ. communis ipe inter me & uxorem diuidatur: uel potius uxor ſit mihi illiq; communis: & dum ait communi diuidundo. poteſt uideri ſubeſſe huic uerbo obſcenus intellectus. Nam ut docuimus in commentariis tranquilli. Diuidere uerbum eſt obſcenæ ſignificationis. & ad pedicones refertur: & puerorum cõcubitores: quorum in

Diuidere obſcenũ uerbum.

tribus nobis in uno cõueniat lectulo. nam & ipſe ſemper cum mea coniuge tam concorditer uixi: ut ex ſecta prudentium: eadem nobis ambobus placerẽt. Sed nec æquitas ipſa patitur habere plus auctoritatis uxorem q̃ maritum. Talis ſermonis blandicie cauillatum dedu cebat ad torum nolentem puerum: ſequentem tamen: & pudiciſſima illa uxore alterorſus diſcluſa: ſolus ipſe cum puero cubans: gratiſſima corruptarum nuptiarum uindicta perfruebatur. Sed cum primum rota ſolis lucida diem peperit: uocatis duobus e familia ualidiſſimis: quam altiſſime ſublato puero: ferula nates eius obuerberãs. Tu autem inquit tam mollis ac tener & admodũ puer: defraudatis amatoribus ætatis tuæ flore: mulieres appetis atq; eas liberas. & cõnubia lege ſociata corrũpis. & *intempeſtiuũ tibi nomen adulteri uindicas. His & pluribus* uerbis compellatum: & inſuper affatim plagis caſtigatum: foriſecus abiicit. at ille

libidine propoſtera & infanda nates quaſi diuiduntnr: hinc explicatur iocus ille plautinus ex aulularia. me quidem hercle dicam palam nõ diuides. Relege quæ annotauimus in ſecundo Suetonii commentario: copioſiſſime ſcripta ſuper diuiſoribus: & hoc uerbo diuidere. TRIbus nobis: Auſonius: Tres uno in lecto ſtuprum duo perpetiuntur. & duo committunt. quattuor eẽ reor. EX ſecta prudentium: Sapientes cenſent: & memorat Catilina Saluſtianus. idem uelle & idem nolle ueram dici amicitiã. Talis autem omnium rerũ concordia cum inter eliquos: tum maxime inter uirum & uxorem exigitur celebraturque: ut ambo idem uelint. Idem nolint. ut ita ſine iurgio ſine offenſa concorditer degant. & fœliciter. & ut pcipit Ariſtoteles in oeconomico ſecundo mulier exiſtimare debet mores mariti eſſe legem uitæ ſuæ ĩpoſitam quam ſequatur. Nunc piſtor illudens dicit eadem ſibi uxoriq; placere. & eundem puerum: quem diligat uxor ſibi quoq; diligendum. quod totum dicaciter & intellectu obſceno dictum eſt. Quam maritum: primæ partes ſunt uiri: ſecundæ fœminæ. & ut eccleſiaſtici ſcriptores prodiderunt. caput mulieris eſt uir. Alter imperat. altera obtemperat: niri ut inquit Homerus iura dant uxoribus & filiis. Ariſtoteles in primo politicorum. mas inquit eſt q̃ fœmina principalior. CAVILlatum: Irriſum. PVDIciſſima irronicos.

Maritus lex uxoris.

diſcluſus

ALTRorſus diſcluſa: In alterum cubiculum ſequeſtrata. ſecluſa. amandata: Diſcludere nerea ponto dixit Virgilius. & ante Virgilium Lucretius cum paribus iungi res & diſcludere mundum pro ſecernere. VINdicta fruebatur. Puerilem concubitum ſignificat. DIEM peperit: Tanquam dies ſit partus ſolis. & enim ut dicere ſolebat heraclitus ει μη ηλιοσ ην ευφρονη αν ην. Si ſol non eſſet nox eſſet. FERVLA nates obuerberans: Quærit Ariſtoteles in problematis cur ictus ferulæ dolorem maiorem facit: q̃ quæ duriora ſunt. cum tamen percuſſionem durioris materiæ triſtiorem eſſe ratio poſtulet. acrius enim ferit quod durius eſt. an inquit ea ratio eſt q caro ex ictu ferulæ percutitur repercutiturq; ſimul propter ponderis ferulacei leuitatem. unde acrior dolor gignitur. ictu duplicato. Ex duris autem percuti tantum poteſt. propter eorum duriciem. hinc credo ferulas datas eſſe pedagogis & magiſtris ludi triuialis ad diſcipulos caſtigandos: quibus uice ſceptri gloriantur. ob hoc ab epigrammatiſta dicuntur ferulæ inuiſæ nimium pueris gratæque magiſtris. & Columella ait ferulaſque minaces: ferulæ aſinis gratiſſimæ ſunt in pabulo. qua de cauſa id animal libero patri aſſignatur: & ferula. græci nartheca uocant ferulam. unde narthecophori dicti miniſtri bacchi feruligeri: prouerbium græcum eſt πολλοί ναρθηκοφοροί παυροι δετε βακχοι. multi feruligeri. pauci bacchi. Cuius mẽminit & plato in gorgia. Nulli fruticum. ut inquit Plinius noſter leuitas maior. ob id geſtata facilius bacculorum uſum ſenectuti præbet: Ignem ferulis optime ſeruari certum eſt: Idque prometheus primus docuit. ob hoc epigrammaticus poeta ferulas dixit eſſe claras munere prometheo. ET EAS liberas. Atrocior iniuria: quam quaſi contumelioſiorem & maiorem accipimus: fit ex perſona: ut grauius ſit ſtuprare liberam fœminam q̃ ancillam. Grauiſſimum uero alienam uxorem atque matronam. & iura uiolare connubii. legimus apud hiſtoricos: quemadmodum olim diuus Auguſtus proculum ex acceptiſſimis libertis mori coegerit compertum adulterare matronas. INTEMpeſtiuus. qui adhuc per ætatem puerilem potes eſſe concubinus & paticus amatores oblectans.

Dictum heracliti.

Ferulæ plaga.

Sceptrũ pedagogorum.

Ferula bacchi

Narthecophori.

Atrocior iniuria.

adulteroꝝ omniũ fortiſſimus: inſperata potitus ſalute: tamen nates candidas illas noctu diuq; dirruptus: mœrens profugit. Nec ſecius piſtor ille nũciũ remiſit uxori. eãq; protinus de ſua ꝑturbauit domo. At illa ꝑter genuinã nequiciã: cõtumelia etiam: q̃uis iuſta: tamen altius cõmota: atq; exaſperata: ad armillũ reuertit: & ad familiares fœminaꝝ artes accenditur. magnaque cura requiſitã ueteratricẽ quãdã fœminã q̃ deuotionibus ac maleficiis: q̃duis efficere poſſe credebatur multis exorat ꝓcibus: multiſq; ſuffarcinat mũeribus: alterũ de duob⁹ poſtulãs: uel rurſũ mitigato cõciliari marito: uel ſi id nequerit: certe larua uel aliquo diro numine ĩmiſſo uioléter eius expugnari ſpiritũ. Tũc ſaga illa: & diuini potens: primis adhuc armis facinoroſæ diſciplinæ ſuæ uelitatur. & uehemẽter offenſũ mariti flecteꝛ atq; ĩ amorẽ ĩpellere conatur aĩum. Quæ res cũ ei ſecius: ac rata fuerat proueniret ĩdignata numinib⁹: & ꝑter ꝓmii deſtinatũ cõpendiũ: cõtẽptione etiã ſtimulata: ipſi iam miſerrimi mariti incipit ĩminere capiti:

ADVLterorum fortiſſimus. non uidetur conuenire: ut puer delicatus fortiſſimus adulterorum nuncupetur proinde lego formoſiſſimus. Dirruptus nates. habens nates dirruptas. perfoſſaſq; poſtico uulnere: ſubactoris piſtoris. MOErens. dolens & mœſtus. NVNcium remiſit uxori. ideſt libellum dedit repudii. Eſt autem repudium renunciatio: qua dirimitur matrimonium. ut iuriſconſulti tradunt. titulo de diuortiis. in repudiis ideſt renunciationibus comprobata ſunt hæc uerba res tuas tibi habeto. Tuas res tibi agito. hinc plautina matrona indicens diuortium marito inquit. ualeas. tibi habeas res tuas reddas meas. ſiue autem ipſi præſenti renuncietur. ſiue abſenti per nũcium nihil intereſt. ſi calore iracundiæ miſſum ſit repudiũ non ratum eſt habendum: niſi prius apparuerit ex perſeuerantia iudicium animi fuiſſe. In deuteronomio ex præſcripto legis moſaycæ: ſi acceperit homo uxorẽ inamabilem propter aliquã fœditatẽ. ſcribet libellum repudii. & dabit in manu illius. & dimittet eam de domo ſua. GENVINAM nequiciam. ingenitam improbitatem. AD armillum reuertit. ad repoſitorium theſaurumque armorum hoc eſt doli fraudis malitiæ muliebris: ſupra eodem uocabulo uſus eſt ĩ hoc ſignificatu. AD familiares fœminarum artes. Nimirum ueneficia: mala medicamenta: magicæ uanitates: Doli: fraudes. decipula. nomine artium muliebriũ continentur: alia quoq; quæ plurima mẽti fœmineæ natura dedit: uerſus ſunt græci παροιμιώδεισ ideſt prouerbiales. θεσαυροσ εστι των κακων κακη γυνη Ideſt theſaurus eſt malorum mala fœmina. Item θηρων απαντων αγριωτερα κακη γυνη. Improba mulier truculentior eſt feris omnibus. Item θαλασσα και πυρ και γυνη κακα τρια. ideſt mare ignis. & fœmina ſunt mala tria. VETEratricem: Sicut ueterator dicitur uetus in malitia. ita & Veteratrix fœmina in aſtutiis Et fraudibus. exercitatiſſima: Veteratorie aduerbium ſignificans callide aſtute. malitioſe: ueteratoris eſt confidere in mendaciis. DEVOtionibus: Execrationibus diriſque deteſtabilibus. SVFFARcinat. Impletonerat. LARVA immiſſa. Alubi annotatum eſt lemures dici manes umbraſq; defunctorum: ex quibus qui pacatior quietiorq; domum poſſidet is Larua dicitur familiaris: qui uero propter aduerſa uitæ merita erraticus ẽ latua nominatur: Tales autem ſunt inanes terriculi bonis hominibus noxii malis. ac metuendi. hæc noctium ſunt occurſacula: buſtorum formidamina: ſepulchrorum terriculamenta. Laruarum naturaeſſe dicitur. ut ſcribit diuus Hieronymus terrere paruulos. & in angulis occurrere tenebroſis. Ruſtici ozellum nominant: græci phantaſmata uocant: quæ an ſint ſubdubitat Plinius poſterior qui tamen in epiſtolis narrat Exemplum ſcitu dignum de ſimulachro hominis: quod athenis uiſebatur: in domo quadam ſpacioſa: ſed ob id infami. & peſtilente: apparebat autem idolon. ſenex macie & ſquallore confectus. catenas quatiens. qui mox deſiit uideri expiato loco. & conditis manibus diligentia athenodori philoſophi. lege ſeptimnm Plinii epiſtolarum uolumen.

Repudii nerba.

In fœminas malas.

Tria mala.

Veteratrix.

Veteratorie.

Larua.

Phantaſma.

Arma.

SAGA: Fœmina incantatrix. & magicarum rerum ſcia. tanquam ſatis aga. de qua in primo commentario. ARMIS. Inſtrumentis: arma enim inſtrumenta rerum omnium dici notum ſat eſt. & teſtis eſt Virgilius qui ait cerealiaque arma expediunt. & in georgicis dicendum & quæ ſint duris agreſtibus arma: utrobique arma poſuit pro inſtrumenta. VELITAtur. contendit certatque tranſlatum uerbum a uelitum pugna. SECIVS ac: aliterquam. uel tardius q̃ crediderat: non enim animus mariti conciliabatur uxori inſtinctu magicæ diſciplinæ ſicut illa ſperauerat. PRAETER premii. Senſus eſt. extimulata eſt ſaga ad indignationem duplici de cauſa. & ꝙ contemni uidebatur a numinibus: quæ parum obſequebantur. & ꝙ compendium lucri conſtitutum ab uxore piſtoris erat amiſſura: ſi piſtorem uxori ui carminum non mitigaſſet: conci

liaſſetque: Ideoque conuerſa eſt ad alterum poſtulatum: ut piſtorem biothanata morte perimeret.

VMbram uiolenter peremptæ mulieris: κατασιω πομερον. hoc per ſilentium intelligimus: umbram cuiuſdam fœminæ paulo ante uiolenter extinctæ euocatam inſtigatamq; ab hac ſaga ad exitium piſtori concinnandum. & hoc magicæ diſciplinæ genus uocatur ſciomantia: quotiens ſcilicet umbræ fit euocatio proprie tamen cauſa diuinationis: quod & nomen oſtendit. hic euocatur. larua noxia & pernicialis ad perniciem interitumq; piſtoris. quod ſacrum execrabile dirum infandū eſt. Sciomātia.

umbrāq; uiolēter peremptæ mulieris ad exitium eius inſtigare. Sed forſitan lector ſcrupuloſus reꝑhendens narratum meum ſic argumentaueris. Vnde autem tu aſtutule aſine: intra terminos piſtrini contectus: quid ſecreto: ut affirmas: mulieres geſſerint: ſcire potuiſti? Accipe igitur queadmodū homo curioſus iumenti faciē ſuſtinens: cūcta q̄ in perniciē piſtoris mei geſta ſūt: cognoui. Diem ferme circa mediā: repente intra piſtrinū mulier reatu miraq; triſticie deformis apparuit. flebili cētūculo ſemiamicta. nudis & itectis pedibus luro re buxeo macieque fœdata: & diſcerptæ comæ ſemicanæ ſordētes iſperſu cineris: pleraq; eius anteuētulæ cōtegebāt faciē. hæc talis: manu piſtori clementer iniecta quaſi quippiā ſecreto collocutura: in ſuū cubiculū deducit eum: & adducta fore q̄diutiſſime demoratur. ſed cū eēt iam cōfectū omne frumentū: quod inter manus opifices tractauerant: neceſſarioq; peti deberet aliud: ſeruuli cubiculū ꝑp aſtātes: dominū uocabāt operiq; ſupplementū poſtulabant. atq; ut illis ſæpicule: & interuocaliter poſtulantibus nullus reſpondit: domini iam forem pulſare ualidius. & q; diligentiſſime fuerat oppeſſulata: malum peiuſque aliquid opinantes.

SCRVpuloſus: Diligēs. curioſus. NARratum: narrationē. ARgumētaueris: Antiqui pleraq; uerba actiue pronunciabāt: quæ nūc paſſiue dicuntur. ut auguro pro auguror. contemplo ꝓ contemplor. ſcruto pro ſcrutor: Ita & argumento pro argumentor. Plautus dixit arbitrabāt pro arbitrabātur. Maro populat pro populatur. Ennius Criminat ꝓ criminatur. argumentari autem eſt argumentis uti ad rē probandā. ut docet Aſconius. HOmo curioſus: ſignificat ipſemet Apuleius: qui Genuina curioſitate ꝑditus ſuſtinebat faciem iumenti transfiguratus in aſinum auritum. MVLIer reatu deformis: Hæc ē larua: & umbra illius mulieris uiolenter peremptæ: q̄ magico ſuſurramine inſtigata excitataq; a ſaga imittitur ad piſtorē ſtrāgulandum: ſunt præterea cacodemones qui ſeſe tráſformāt cūcta in miracula rerum. qui induunt effigies muliebres. & ita transfigurati illudunt mentibus humanis. ut docent eccleſiaſtici ſcriptores. ſic apud Suetonium ī claudio. ſpecies barbaræ mulieris humana amplior Druſum germanos inſectantem latino ſermone ultra tendere prohibuit: ſic urbis Romæ imago Cæſari uiſa ē Cæſarie lacera nudiſq; æſtare lacertis: eūq; dehortari a patria oppugnāda. Malus demōbruto fecit omē mortis cui occurſans diro quodam ſimulacro ſum inquit tuus cacodemon in philippis me uidebis. Multiformes Demones Gradatimq; primos ſecundos. tertios. quartos deſcribit proclus platonicus: de quibus Diotima & iamblicus & Plato. CENtuculo: Viliſſimo ueſtitu. de quo ſupra. INTEctis. Ephexegeſis eſt. nudis & intectis pedibus pro diſcalciatis. & ſine ullo integumento. LVROre buxeo: Expone ut ſupra buxanti pallore. nihil enim ferme buxo pallidius eſt adeo ut ad pallorem ut ita dixerim pallidiſſimum ſignificandum dici ſoleat. buxo pallidior eſt. SEMIcanæ. Ex dimidia parte albicantes caneſcenteſq; cauſam caniciei. quæ & canitudo dicitur aliubi explicauimus ex auctoritate Ariſtotelis. Alberti Magni. Alexandri aphrodiſei & cæterorum. INSPERſu cineris. Specimen triſtitiæ eſt inſperſum cinere capillicium. & puluere turpatum. a Columella dicitur cineris recto caſu. ANTEuentulæ. Comæ anteuentulæ dicuntur ante frontem propendulæ: quæ & antiæ. & capronæ nominantur: quaſi a capite pronæ. In floridis inquit crines eius præmulſis antiis promulſis Caproneis anteuentuli & propendi. PISTOris. Lege piſtori: ut ſit caſus dandi ſignificat enim mulierem illam ſquallentem & luridam. inieciſſe manum piſtori. eumque ſeuocaſſe: quaſi quædam ſecreto colloqui uellet. ADDVcta fore: Clauſo hoſtio. & foribus firmiter oppeſſulatis. Plautus crepuit foris. CONfectum. Molitum & mola piſtrinenſi tunſum. OPIFIces. Miniſtri piſtorii. PROpter aſtantes. Iuxta & prope cubiculum domini. SVPPLEmentum. Frumentum aliud: ut haberent operarii quod agerent ne eſſent in piſtrino feriati. SAEPIculæ. ſæpe aduerbium eſt: υποκοριςμα. INTERuocaliter. Sublata uoce inclamantibus piſtorem. ſic in primo libro pulſare uocaliter incipio: eſt autem aduerbium: quod ſignificat ex interuallo inclamaſſe uocaliter: uel uoce penitus ſublata: nam hæc particula inter. ut ſupra dixi: nonnunquam ſignificat totum: ut interbibere & intercipere. OPPeſſulata: Peſſulis obfirmata clauſaq;. ſic in primo foribus Oppeſſulatis introcapeſſit.

Argumēto. Argumētor. Cacodemones. Gradus demonū. Canitudo. Cineris. Antiæ. Capronæ. Interuocaliter.

niſu ualido reducto uel difracto cardine: tandem pate faciũt aditum: nec uſpiam reperta illa muliere: uidente quodã tigillo cõſtrictũ atq; ex animẽ pendere dominũ. eũq; nodo ceruicis abſolutũ: detractũq; ſũmis plãgoribus. ſummiſque lamentationibus: atque ultimo lauacro procurant: peractiſque feralibus officiis: frequentique proſequẽte comitatu tradũt ſepulturæ. Die ſequenti filia eius ocurrit e proximo caſtello: in quod pridie denupſerat: mœſtaq; crines pendulos quatiens: & interdũ pugnis obtũdens ubera: q̃ nullo quidẽ domus infortuniũ nũciante cũcta cognouerat: ſed ei per quietẽ obtulit ſeſe flebilis patris ſui facies: adhuc nodo reuincta ceruice: eiq; totum nouercæ ſcelus aperuit. de adulterio: de maleficio: & queadmodũ laruatus ad inferos demeaſſet. Et cũ ſe diutino plangore cruciaſſet. cõcurſu familiariũ cohibita: tandem pauſam luctui facere. Iamque nono die rite completis apud tumulũ ſolẽnibus: familiam ſuppellectilemq;: & omnia iumenta

Tignum

NISV. Conatu. E Quodã tigillo. Ex trabe cubiculari ſuſpenſum. de tigno Cuius diminutiuũ eſt tigillum ſcribũt iuriſcõſulti docentes appellatione tigni oẽm materiã ad ædificãdũ idoneam cõtineri. uult aũt Lucius noſter intelligi a larua illa: q̃ induerat mulieris effigiem. fuiſſe piſtorẽ laqueo peremptum. ut ita ubiq; magiæ potentiam aſtruat: q̃ huiuſcæ operis eſt argumentũ. ABSOlutũ. Liberatũ reſolutũq; a laquei nodo. PLANgoribus: Diuus Hieronymus ſcribẽs de interpretatione pſalmoꝝ ſiue inquit ploratũ ſiue fletũ. ſiue lachrymas. ſiue plãctũ dixerimus unus eſt ſenſus: ꝓprie tamẽ

Plãgere.
Plãgores

plangere eſt ꝑcurere. Vnde plãgores. & planctus. pro ꝑcuſſionibus quales in luctu & egritudine fieri ſolent. Silius inqt. liuẽtia planctu brachia. & apud Ouidiũ plãgebãt corpore terrã. VLtimo lauacro: Signat morẽ priſcoꝝ apđ quos mortui calida aqua lauabãtur. iuxta illud Ennianũ. Tarquinii corpus bona fœmia lauit & unxit: Seruius autumat ideo cadauera lauari ſolita. & ꝑ ĩterualla cõclamari: quia ſolet plerũq; uitalis ſpiritus excluſus putari qui adhuc eſt incluſus. & hoĩes fallere: qui lauacro refotus & conclamatiõe excitatus quaſi reuocat᷑ reſtituiturq;.

Cadauera.

FERalib⁹ officiis: Feralia officia ſunt q̃ exhibẽtur defunctis funerãdis & manibus cõdendis: qualia quoq; ſũt parẽtalia. de his ſuo loco iam dictũ ẽ.

Feralia officia.

PVgnis obtundens ubera: Talis anna a Virgilio deſcribit᷑ unguibus ora ſoror fœdans: nunc pectora pugnis. Qua legendum eſt. quæ. ſ. filia caſu recto. EI per quietem: Sic apud Virgilium. Dido cognoſcit ſecundum quietem maritalis domus infortunium. cui quieſcẽti obtulit ſe ſe. ſicheus. & inhumati uenit imago coniugis ora modis attolens pallida miris. quæ totum pygmalionis ſcelus parricidiũq; retexit: Macrobius refert oraculum dici. cum in ſomniis parens. uel alia ſancta grauiſq; perſona aperte euenturum quid uel non euenturum. faciendum uitandũue denunciat. Viſio autem eſt. cũ id quis uidet. quod eodem modo quo apparuerat euenit. LARuatus: Larua illa muliebri poſſeſſus ſtrangulatus extinctus. alias laruari dicuntur furioſi & mente moti. quaſi laruis exciti. Plautus laruæ hunc atq; intemperiæ agitant ſenem: ubi intemperiæ ſignificantur quædã deæ habentes uim nocendi & per intemperantiam ſæuiendi: quarum meminit Martianus Capella quas. M. Cato in re ruſtica iubet facto ſacrificio propulſari prohiberiq;. LVctui facere: Ex præcepto iuriſconſultorum: qui tradunt ſuſpendioſos lugeri non ſolere. PAVſam: Seneca pauſarium oppido q̃ eleganti nec protrito uocabulo appellat eum qui remigibus modos dat. & remigãdi officium quadam quaſi pauſa moderatur. Lucretius ait corpuſcula qualia in ſole çernũtur diſcurrere perenniter nec dare pauſam. Qu. Claudius ĩ Annalibus pugnæ facta pauſa eſt. NONO die completis ſolemnibus: Ex inſtituto priſcorum fit ſacrificium mortuis nono die. quo ſepultus eſt: quod dicitur nouẽdiale. hinc Oratius in epodo. Nouendiales diſſipare pulueres. Seruius Virgilianus interpres enarrans illud ex quinto Eneidos præterea ſi nona diem mortalibus almum aurora extulerit: morem fuiſſe apud maiores exponit ubi quis ubiq; fuiſſet extinctus. ut ad domum ſuam referretur: octauo die incenderetur. nono ſepeliretur. ludi qnoq; qui in honorem mortuorum celebrantur nouemdiales dicuntur: Donatus quoque incommentario phormionis tradit in funere nonum diem inſtaurationem uoti habere. Hoc tempore ſeptimo die ſolemnia defunctorum peragũtur: ſicut apud priſcos in nuptiis ſeptima dies inſtaurationem uoti habebat: Ideoque in canonicis Decretis. Di. xliiii. præcipitur. ut nullus preſbiterorum ad ſeptimana defuncti ſolemnia celebranda uocatus ſe inebriare ullatenus præſumat. Fuerunt apud priſcos feriæ denicales nominatæ: quæ colebantur cum hominis mortui cauſa familia purgabatur. græci enim necron mortuum dicunt: harum feriarum meminit Columella hiſce uerbis. Nos apud pontifices legimus feriis tantum denicalibus mullos iungere non licere. cæteris licere. SVPPELLEctillem: Apud antiquos recto caſu dicebatur ſuppellectilis: quid autem ſit ſuppellex ſcinnt omnes. & docent iuriſconſulti apud quos eleganti uocabulo ſuppellecticarii dicuntur ſerui qui ſunt in ſuppellectile.

Oraculũ.
Viſio.
laruatus.
Intemperiæ.
Pauſari⁹.
Nouẽdiale ſacrũ.
Septimana funerum.
Feriæ denicales.
Suppellecticarius.

AD hereditariã

AD hereditariam actionem: Corrige auctionem/ſignificat enim omnia deducta eſſe ad uenditionem hereditariã: qua. ſ. bona ex hereditate prouenientia ueudi ſolent. auctionem autem dici publicam uenditionem ſiue ſubhaſtationem notiſſimum eſt: ex eo quod ementẽ augeat & uendentem ut interpretatur fulgentius placiades. apud plautum paraſitus in ſticho auctionẽ facit paraſiticã uendẽs iocos ridiculos. & cætera paraſiticæ ſuppellectili congruentia. apud eundẽ in menechmis fit auctio: qua ſerui ſuppellex fundi edes omnia ueniant. VNVM larẽ uarie diſpergit. Lar unus uarie diſpergi dicitur: quando bona unius Dõus atq; familiæ uenui ſubiiciuntur. & in auctione diſtrahuntur uariis emptoribus. ita ut quæ prius congeſta uno in lare uiſcebantur ea mox uendita diſpergãtur per plures domos: cuius rei domina eſt: fortuna optimo epitheto licentioſa nominata: adeo ut nulli tantum ſit licentiæ quantum ipſi fortunæ: quæ magna repente dat. & data repente diſpergit. VENditionis incertæ: Nemo non neſcit q̃ ſit incerta uenditio q̃q; multifariam diſtrahatur. in qua multi inſperati inopinatique emptores aſſiſtunt. HORtulanus comparat: ab horto hortulanus dictus ſicut ab oleribus olitor quem græci cepurõ uocãt. Auctior. Licentioſa fortũa Hortulanus. Olitor. Cepuros

ad hereditariã deducit auctionẽ. Tunc unũ larẽ uarie diſpergit: uenditionis incertæ licẽcioſa fortuna. me deniq; ipſum pauperculus quidã hortulanus compat .l. nummis: ſed magno: ut aiebat: ſed ut communi labore uictum ſibi quæreret. Res ipſa mihi poſcere uidetur: ut huius quoque ſeruitii mei diſciplinam exponam.

Matutino me multis oleribus onuſtum: proximam ciuitatem deducere cõſueuerat dominus: atque ibi uẽditoribus tradita mercede dorſum inſidens meum ſic hortum redire. Ac dum fodiens: dum irrigans: cæteroque incuruus labore deſeruit: ego tantiſper ocioſus tacita quiete recreabar. Sed ecce ſiderum ordinatis ambagibus: per numeros dierum ac menſium remeãs annus poſt muſtulentas autũni delicias: ad hybernas

Plinius & noſtri hortenſia uocant. quæ in hortis ſeruntur. quæ græce cepurica dicuntur. Sabi*nus*. tyro librum cepuricon ſcripſit quem mecenati dicauit: Lucianus ſcribit aſinum ſuum labore piſtrinenſi factum eſſe emaciatum. ac toto corpore inualidum. ideoque a piſtore uenditum eſſe hortulano: uerba Luciani ſunt. λεπτος ουρ παρη γιρομαι και ασθερης τωσωματιωστε εγρω μεο δεσποτησ πωλησαι και απολιδοται μ εροφω πακηπουρωτηρ τεχρηρ idest factus ſum inquit ualde attenuatus. & debili corpore. ita ut dominus me diuendere decreuerit. qui me hortulano uendidit. MAGNO: Scilicet precio abſoluta locutio eſt. marcialis. Quod non ſtat magno ſtare luperce tibi. M. Varro in tertio de re ruſtica piſcinæ inquit edificantur magno. Secundo implentur magno. Tertio aluntur magno/item apud Satyrographum: Magno ſeruorum uentres: & frugi cænula magno. COMmuni: Meo & ſuo. VIctum quæreret: Narrat eſopus fabulator aſinum hortulani cum minimum cibi plurimum laboris caperet optaſſe mutationem ſeruitutis: qui ioue annuente cum figulo uenditus fictilia baiularet ſenſit grauiorem hãc eſſe q̃ priſtini domini ſeruitutem. item uenditus coriario: ut cognouit deteriorem ſemper conditionem parari optauit redire ad hortulanum. hoc apologo commonemur. ꝙ tunc homines optant priores dominos cum experti fuerint ſecundos deteriores: & q̃d contenti debemus eẽ hoc Catone nec alienigenas principes expetere. nec nouũ uelle ſubire iugũ ſeruitutis cũ ſemper deterior ſit poſterior dominatus. SERuitii mei: Seruitutis. MAtutino: Mane atque hora matutina. locutio abſoluta ueteribus uſitata. iuuenalis. Ter matutino Tiberi mergetur. plinius dixit meridiano pro hora meridiana. PROximam ciuitatem: Lucianus. ο δε δεσποτησ εξωθερ επιθειϛ μοι τα λαχαρα εκομιζερ ειϛ τηρ αγοραρ idest dominus hortulanus imponens mihi olera extrinſecus deportabat in forum. DORſum inſidiens meum: Expreſſit morem ruſticorum. qui uenditis in urbe mercibus dorſum aſelli inſidientes repetunt uillam. VENditoribus: Septimus eſt caſus. ut exponas tradita a uenditoribus mercede olerum hortulanus ad hortum remeabat: Lucianus planius inquit και παραδουσ ταυτα πιπρασκουσιρ idest tradens olera emptoribus agebat me iterum ad hortum. FODIENS: Lucianus και εκαπτε και εφυτευε και του δωρ τω φυτω επηγερ. idest & fodiebat & plantabat. & plantas irrigabat. DEſeruit: Inſeruit operi ruſtico intentus poſſes legere deſerit. idest plantat. propter uerbum Luciani. εφυτευε idest ferebat. OCIoſus: Græce αργοσ dicitur: Vnde argonautæ pigri nautæ dicti iaculariter & cum morſu ab epigrammatiſta. AMbagibus: Circuitibus uertigine curriculis. de anno uertente digna memoratu annotaui in Caligula apud Suetonium. REmeans: Reuertens recurrenſq; per ſua ueſtigia. Sic Virgilius: atq; in ſe ſua per ueſtigia uoluitur annus. inde ſolis annua reuerticula ſcienter nec minus eleganter dixit in floridis: nam quem circulum ſol annuo interuallo permeans meditur. eundem remeans remetitur curriculo ſtato ordinatoque. MVſtulentas delicias: Sic ſupra optimo epitheto muſtulẽtus autũnus dictus. plautus muſtulentum uentum feſtiuiter appellat. auram odoremq; ex muſto prouenientem.

Hortẽſia. Ceputica

Magno.

Fabella. aſini.

Deterior poſterior dominatus.

Reuerticula ſolis Muſtulẽtus uẽtus

capricorni pruinas deflexerat:& aſſiduis pluuiis:nocturniſq; rorationibus:ſub diuo & ĩtecto cõcluſus ſtabulo:continuo diſcrutiabar frigore. quippe cũ meus dominus præ nimia paupertate:ne ſibi quidē:nedũ mihi poſſet ſtramen aliquod:uel exiguum tegimen parare.ſed frõdoſo caſulæ cõtẽtus umbraculo degeret. Ad hoc matutino lutum nimis frigidũ geluq; pacuta fruſta nudis ĩuadẽs pedibus enitebar. ac ne ſuetis ſaltē cibariis uẽtrẽ meũ replere poterã.nãq; & mihi & ipi dño cæna par: ac ſimilis oppido ſed tenuis aderat. lactucæ ueteres & inſuaues. illæ quæ ſeminis enormi ſenecta:

Bruma quando. Sententia democriti de bruma. Portæ ſolis.

CApricorni pruinas:Lucianus dixit χει.μωμ ηρ.ideſt hyemns erat.bruma temporibus plinii/& quoq; fiebat octaua in parte capricorni.ad octauo calendas ianuarii fere:qua die pulegiũ floret in carnariis.Rumpunt intentæ ſpiritu membranæ.hic eſt unus ex magnis anni cardinibus. Tũc pruinæ niues gelicidia mortales infeſtant.Democritus talē futurã hyemē arbitrat̃ qualis fuerit brumæ dies & circa eũ terni.A bruma per incrementa lucis incipit dies augeri.Antiqui portas ſolis uocarunt cãcrũ & capricornũ ꝙ in cancro fiat ſolſtitiũ.in capricorno bruma.hoc eſt breuiſſimus anni dies/ideo autē his duobus ſignis hæc duo noīa contigerunt: ꝙ cancer aīal retro atq; oblique cedit & eadē ratione ſol in eo ſigno obliquum īcipit agere retrogreſſum. Capræ uero conſuetudo hæc in paſtu uidet̃:ut ſemper altũ paſcēdo petat: ſed & ſol in capricorno incipit ab imis in alta remeare.capricornus domiciliũ eſt ſaturni fœmininũ.

Egoceros. Gracinoſ Sediti.

græce dr̄ egoceros. ſicut carcinos cancer.Lucanus carcinus ardens humidus egoceros.in prima parte capricorni quicũq; habuerit horoſcopũ erit rex uel imperator.in .xvi.parte capricorni quicũq; habuerint horoſcopũ ſex digitos habebunt in manibus. Talis fortaſſe fuit horoſcopus & ſydus natalicium hominis illius.de quo ſcriptum eſt libro ſecundo baſileon.hoc eſt regum.fuit uir excelſus:qui ſenos in manibus pedibuſq; digitos habebat id eſt uiginti quattuor.Tales eleganti uocabulo ſedigitos a numero digitorum appellant.Plinius in.xi.digiti inquit qbuſdã in manibus ſeni.cai Oratii ex patritia gente filias duas ob id ſedigitas accepi appellatas.Volcatiũ ſedigitũ illuſtrem in poetica.in uicinia mea hodieq; uiuit puerulus ſedigitus quem ego de induſtria curioſe inſpexi ſenos digitos habentem in manibus & pedibus:res nota eſt uicinis omnibus.nec eſt mendacio locus.

Roratio. Subdialis.

ROrationibus.Ros nocturnus humor eſt.quem ſerenitas tenuiter ſpargit/ſcribit plinius rores neq; gelu.neq; ardoribus.neq; uentis exiſtere.nec niſi ſerena nocte:pruinam autem ex rore gellido gigni inter morbos arborum eſt roratio.cuius idem plinius & theophraſtus meminerunt:Roſcidæ ſunt æſtate africæ noctes.Alcman poeta lyricus dixit rorem aeris & lunæ filium propterea ꝙ cum luna plena ē/Aer multum de ſe roris emittat. SVB dio:Sub cœlo ſub aere.quod & ſub ioue dicitur. unde ſubdiales ambulationes:& ſubdialia pauimenta ſcriptoribus celebrata. INtecto ſtabulo:Deſignat malam ſtabuli manſionem:quod nullo tecto:nullis imbricibus tegebatur. VEL exiguum tegumen:Luciãus κακεῖνοσ ουδε αυτωστρωμα ειχεν αγορασαι ουχ οπε μοι.i.& ille non ſibi ipſi ſtratum poterat parare nednm mihi. LVtum nimis frigidum:πηλον υγρον και παρυ σκληρον καὶ οξυν επατουν.ideſt lutum humidum & nimis aſperum atq; acutum calcabam nudis pedibus. NVdis pedibus:Græce αρυποδητοσ.Ariſtophanes αρυποδητουσ ideſt diſcalciatis:& nudis pedibus inambulantes philoſophos illudit atq; ſubſannat.

Conſuetudo altera natura

NE ſuetis cibariis:Conſuetudo magna res eſt.& ut eſt in ueteri græcorum prouerbio.ηκρίσισ ετερα φυσισ conſuetudo altera natura:ideoq; Ariſtoteles in ſeptimo ethicorum conſuetudinem inquit mutare difficile eſt:quod naturæ aſſimilatur & ut auctor eſt Galenus Maxius Hippocratis interpres.ois repētina mutatio ꝑter cõſuetudinem nocet corporibus nocumento maximo:dignũ eſt ſcitu:memoratuq;.illud Hippocratis: qui in libro de regimine acutorum.ſcribit homini durato mēbra ſub diuo/noxium eſſe molli cubili & culcitra iacere præter ſolitũ:idē auctor eſt cibos uiles illaudabileſq; ſi ex conſuetudine ſint/utiliores eſſe ꝗ inſolitos:quãuis ꝓcioſos.& eſculentos.igitur cũ immutatio cibi ſueti noceat hominibus/eadem nouitate uexatũ ſe ſe eſſe Lucius noſter oſtendit.ariſtoteles in problematis refert mutationē cibi:& aquæ eſſe inſalubrē. OPpido:Ideſt ualde. CAEna par:Hortulanus & aſinus eadē cæna ueſcebãt̃. eadē olera eſitabant. LActucæ ueteres:Lucianus appellat.θριδακας πικρας και σκληρας. ideſt lactucas amaras & præduras.

Picris lactuca. Seſſilis lactuca.

inter genera lactucarum peſſimum genus eſt picris/quã ita auctore plinio cum exprobatiõe amaritudinis appellauere & genus unum ſeſſile nuncupatum.Quod laconion uocat maxime celebratum.de quo Martialis ſeſſileſq; lactucas ab eodem dicitur ſedens lactuca illo uerſu. in quibus & lactuca ſedens.& ſectile porum.inter lactucas ſiluestres.ea eſt quam caprinam uocant. qua piſces in mare deiecta protinus necantur:qui ſunt in proximo.Hieracia uocatur lactuca quædã quoniam eam accipitres ſcalpendo ſuccoq; oculos tingendo obſcuritatem oculorum diſcutiant:ιεραξ enim græce dicit̃ accipiter.Eſt alia quoq; lactuca amara atra quã meconidē uocant a copia lactis

Hieratia. Meconis

ſoporiferi.μηκων.n.græco uocabulo papauer noīatur.nigræ ſunt lactucæ.quaꝝ ſemē mēſe ianuario ſerit̃.albæ q̃rũ martio rubētes q̃rũ aprili.i ualeria familia lactucini cognomiati ſũt ab honoř lactucæ.

AD inſtar ſcoparũ:Dicit ſe eſitaſſe lactucas:quaꝝ ſemẽ ſenecta erat decoloratũ.q̃ carioſa ſucci amaritudine & aſpredine ſcopas repreſentabant.Caſtor oxymyrſinẽ uocault ruſcũ:ex qua ruri fiunt ſcope Fiunt enim ſcope ex uariis fruticibus.olim fiebant ex palma qđ teſtat̃ epigrãmatiſta cũ ait in precio ſcopas teſtat̃ palma fuiſſe.hinc eſt illud Oratianũ.Ten uarios lapides lutulẽta radere palma. SCOparius ſcito elegantiq; uocabulo dictus miniſter conuerritor hoc eſt qui ſcopis pauimenta cõuerrit & reliquias cænæ detergit.Vlpianus inſtrumento fundi ſi uilla cultior ſit ſcoparios accedere tradit.

Ruſcus
Scopari⁹.

ad inſtar ſcoparum:in amaram cænoſi ſucus cariẽ exoleſcunt.Nocte quadam paterfamilias qui pago proximo:tenebris illunæ caliginis impeditus:& hymbre nimio madefactus:atque ob id ab itinere directo cohibitus:ad hortum noſtrum iam feſſo equo diuerterat:re ceptuſque comiter pro tempore:licet non delicato:neceſſario tamen quietis ſubſidio : remunerari benignũ hoſpitem cupiens:promittit ei de præſidiis ſuis:ſeſe daturum:& frumẽti & oliui aliquit: & amplius duos uini cados.Nec moratus meus dominus. ſacculo & utribus uacuis ſecũ apportatis: nudæ ſpiæ meæ reſidẽs:ad ſexageſimum ſtadiũ profectionẽ compat:eo iã cõfecto uiæ ſpacio puenimus ad pdictos agros. ibiq; ſtatĩ meũ dominum comis hoſpes opipari prãdio pticipat . iam

Antiquitas ut docet Auguſtinus deã deuerrã coluit dictã a uerẽdo dimiũtiuũ a ſcopa fit ſcopula.quo utit̃ columella. CEnoſi ſuccus: Pro ſucci lutulenti.Plautus conſimiliter dixit lectus concaluit locus pro lecti.ueteres ꝑlicenter declinationes immutabant apud quos ſenati pro ſenatus. Tumulti pro tumultus.uicti pro uictus. & e contrario ſuccus pro ſucci lectus pro lecti:& alia id genus ſexcenta:facile reperies/alibi eadem formula dixit ſuccuũ pro ſuccoꝝ EXOleſcunt:Euaneſcunt & q̃ſi deperdito ſapore degenerant. ILLVnæ caliginis:Illuna caligo dicit̃ obſcuritas noctis denſa craſſa tenebricoſa qñ cœlũ eſt ſine luna:& quã nullus lunæ ſplendor illuminat:dr̃ illuna & illunis ut ex anima & exanimis.ex particula priuatiua in & luna dictione compoſita.plinius.in epiſtolis.nox nõ qualis illunis & nobilia:ſed qualis in locis clauſis lumine extincto. COhibitus:Coercitus retardatus aberrans:ſic olim cæſar dictator uia deceſſit diuq; errabundus tãdem ad lucem per anguſtiſſimos tramites euaſit rediitq; ad rectum iter. COmiter:Hilare lubenter benigne comes homines/ut alibi dictum eſt.benigni faciles ſuaues eſſe dicuntur:ut docet.M.Tullius in oratione pro cornelio balbo PRO tempore:Ratio temporis facit ut hoſpitium ſordidum uideatur aliquando ꝓcioſum.ut pãis unus eſurienti datus maximi beneficii loco ſit. REmunerari hoſpitem cupiens:Nihil eſt tam laudabile.ut inquit uetiſſime.Seneca q̃ referre benemeritis gratiam.honeſtiſſima contentio eſt beneficiis beneficia uincendi.in referenda gratia imitari debemus agros fertiles:qui multo plus afferunt q̃ acciperunt:& nos quoq; beneficium reddere maiore mẽſura & remunerari decet.Maiores noſtri ſcienter gratias ita pingebant.ut una auerſa duæ nos reſpicerent:ſic docentes ꝑfectam a nobis gratiam duplicem reuerti debere.& remunerationem largiori menſura eſſe rependendam. Qui tantũ retulit quantum accepit ingratus uideri poteſt:qui ſerit beneficium merere debet fructum . Turpe eſt beneficiis uinci.turpe reddere beneficium ſine fenore.ſit nobis exemplar remunerationis Artoxexes:qui mille daricis & phiala aurea remuneratus eſt ruſticũ a quo hauſtã manibus e flumie aquã pro munere oblatam libẽs acceperat:nil aliud habẽs qđ elargiret̃.&.n.beneficium nõ tam ĩ eo quod fit aut datur conſiſtit:q̃ in ipſo dantis aĩo aut facientis.Alexander macedonum rex gloriari ſolebat a nullo ſe beneficiis uictum.ſylla ſepulchro ſuo inſcribi iuſſit a nullo ſe amico beneficientia ſuperatum:& nos pro uirili parte laboremus.ut merito poſſimus gloria a nullo nos in gratia referenda uictos eſſe.quod fecit hic pater familias.hortulani hoſpitio comiter receptus:qui remunerari hoſpitẽ cupiens promiſit ſe daturum affatim frumenti olei & uini:ut ita pro cæna & unius noctis hoſpitio annuum uictum rependeret.in libello ꝓuerbioꝝ rettulimus αρτιπελαλγειρ και αρτιπελαργοσιp prouerbio græco uſurpari pro retributõe beneficii & remuneratione quod a ciconiis dictũ ẽ.q̃ ĩter aues piæ noĩant̃:q̃ parentes ſenio defectos.& remigio alaꝝ laſſeſcentes educare ac ſuccollare dicunt̃. VIni caldos:Cadi uaſa ſunt quibus uina condunt̃.qđ ſat compertum eſt.ex lectione Virgilii ita ſcribentis.Vina bonus quæ deinde cadis onerarat aceſtes.Hortenſius ut inquit Varro cados amplius decem heredi reliquit. OLIui:Olei.oliuitatem & oletatem ueteres poſuerunt pro olei uindemia.oliuinam dixit plautus pro oliui.i.olei prouentu & copia.ſic ſcribens in pſeudolo oliuinam domi habet maximã. SACCulo:Ad frumẽtũ recũdẽdũ. VTRIbus:Ad oleũ & uinũ deportandũ ſunt enim utres & uinatii & olearii. NVdæ ſpinæ:Sine ſtrato iumentorio. AD ſexageſimũ ſtadiũ:Stadium.c.xxy.noſtros efficit paſſus hoc ẽ pedes:ſexcẽtos.xxy.octaua pars ẽ miliarii. COmis hoſpes:Pater familias.quẽ comiter hoſpicio paulo ante hortulãus acceperat:q comis dr̃ benignus ſuauis facilis ut ſupra dixit. OPIpari:Lauto & copioſo.Antq opiparũ dixerunt apparatum magnarum opum.

Deuerra.
Scopula.
Illuna.
Illunis nox.
Comiter
Comis
Gratiæ duæ nos reſpicientes.
Liberalitas artoxerxis.
Antipelargoſis
Cadus.
Oliuitas
Oliuina.
Stadium
Opipar⁹.

his poculis mutuis altercãtibus mirabile prorſus euenit oſtentum. Vna de cætera cohorte gallina: per mediam curſitans aream: clamore genuino uelut ouũ parere geſtiẽs perſonabat: eã ſuus dominus intuens. o bõa inquit ancilla & ſatis fœcũda: quæ multo iam tempore nos quotidianis ꝑtubus ſaginaſti: nunc etiam cogitas ut uideo guſtulũ nobis præparare. & heus iq̃t puer: calathũ fetui gallinaceo deſtinatũ angulo ſolito collocato: ita uti fuerat iuſſũ: procurãte puero: gallina cõſuetæ lecticulæ ſpreto cubuli: ante ipſos pedes domini: ꝑmaturũ ſed magno prorſus futurũ ſcrupulo prodidit partũ: nõ eñi ouũ. q̃d ſcimus illud: ſed pinnis: & unguibus: & oculis: & uoce etiã perfectũ edidit pullum: qui matrẽ ſuã cõtinuo cœpit comitari. Nec eo ſecius longe

HIS altercantibus: Viciſſim ſe prouocantibus. ad pocula haurienda. M. Tullius in uerrinis fit ſermo
Poſcunt inquit inter eos. & inuitatio ut græco more biberet. hoſpes hortabat. poſcunt maioribus poculis. pe
ꝓuocant dianus aſconius doctiſſimus interpres: poſcunt inquit pro prouocant intelligendũ eſt. ut ſit ſenſus. ꝓ
uocant ſe inuicẽ. itidẽ exponit Nonius. in hoc quoq; loco accipiendũ eſt eodẽ intellectu: his altercan
tibus. ut. ſ. ſignificet illos prouocaſſe ſe ſe inuicẽ. ad bibendũ. & alterũ alteri mutuis poculis in alteratio
ne uinaria annuiſſe. VNA de cohorte gallina: Cohortẽ dicimus ſepimentũ. intra q̃d gallinæ cõclu
ſæ paſcunt. inde cohortalis galli
na columellæ dicta. q̃ uulgo per
oĩs fere uillas cõſpicit. idẽ ꝑcipit
cohors per quã uagant gallinæ
nõ tã ſtercore q̃ uligine careat. M.
Cohortalis gallina. Varro cohortes in fũdo magno
duas faciũdas eẽ cenſet libro prio
de re ruſtica. ubi indicat. nõ tam
uſui gallinis q̃ ẽt pecudib9 cohor
tes ex edificari. eſt ãt dictio cohor
tis. modo triũ modo duarũ ſylla
barũ apud poetas. Ouidius abſtu
lerat multas illa cohortis aues.
Martialis accipe cortis aues græ
ci cohortalẽ officinã uocant orni
thotrophiõ a gallinis paſcendis.
GEnuino: Ingenito inſito inna
Ornithotrophiõ. to pipare ãt galline proprie dicũt
ſicut grunire peculiare ẽ porcorũ
Pipare. balare ouiũ. M. Varro mugit bos:
Glocienſ ouis balat: equi hiniunt: Gallina pipat. columella glocientes gallinas uocat. q̃ oua incubant. idem de
pollucinis loquens inquit: animaduertat an pulli roſtellis oua procuderint: & auſcultet ſi pipiant. ꝓ
oſtento ãt duci ſi gallina cecinerit teſtis eſt Terentius. qui in phormione inter monſtra & hoc memo
rat: gallina: cecinit: interdixit ariolus. exponit Donatus obſtetricũ eſſe obſeruationem in qua domo
gallina canat. QuOtidianis partubus: Gallinæ ut auctor eſt plinius in. x. quotidie pariunt: aliquæ
bis die: aliquæ in tantum ut effetæ moriantur Hadrianis laus maxima ex Ariſtotele hoc totum pli
nianum. ut pleraq; alia tranſpoſitum eſt. qui in ſexto de animalibus uolumine ſic refert Hadrianæ
Hadriãæ gallinæ paruo. quidem ſunt corpore ſed quotidie pariunt: ferociunt tamen: & pullos ſæpe interimũt
gallinæ non nullæ e cohortalibus bis die pariunt iam aliquæ intantum copiæ prouenerunt ut effetæ breui
generoſe morerentur Albertus magnus ariſtotelis ſimia non tam uerba ariſtotelica penſitans q̃ ſenſa perpẽ
dens hallucinatur qui in ſexto de animalibus libro & ipſe ſcribens de ouis gallinarum. ſic inquit q̃
Error alberti magni. dam ſunt gallinæ quotidie parientes. quæ adriani regis uocantur credidit albertus adrianas gallias
dici ab adriano rege. qui poſt ariſtotelem magno interuallo immo poſt plinium Romæ imperauit
cum adrianæ gallinæ ab adria italiæ ciuitate nomen acceperint peccat ſubinde talibus in rebus ille
alioqui magnus philoſophus. qui dum cœleſtia contemplatur: quæ ſunt ante pedes: non ſpectat: cui
contingit quod thaleti mileſio qui fertur cum domo exiret ſpectandorum ſiderum cauſa in ſubiectã
foueam decidiſſe. hinc illud ſalſe dictum emanauit: Quod eſt ante pedes non ſpectat cœli ſcrutatur
Thales plagas: ſed ut ad rem redeamus fecunda nimirum & bona ancilla illa gallina eſt dicenda: quæ quo
lapſus in tidie parit quæ quotidianis ouis dominum ſaginat. iuuencæ gallinæ plura q̃ ueteres pariunt: ſed mi
foueam. nora. quædam gallinæ omnia gemina oua pariunt: hoc eſt geminos uitellos habentia: & geminos
Oua gemina. interdum excludunt. ut Cor. Celſus auctor eſt: alterum maiorem alioqui negant omnino geminos
excludi. GVſtulum: Pro guſtulo & ientaculo matutino multis ſunt oua ſorbilia: quo guſtulo nihil
me iudice eſt iucundius & nullus eſt alius cibus qui alat neq; honeret ſimulq; uini uſum & cibi præ
beat luteum oui ſic enim a plinio dicitur uitellus deuoratum liquidum ita ut dentibus nõ attingat
prodeſt tuſſiẽtibus thoracis diſtillationibus fauciũ ſcabriciæ. Ouũ durũ. ut ſcribit Cor. Celſus ualen
Luteum oui. tiſſimæ materiæ eſt. molle uel ſorbilie imbeciliſſimæ idẽ oua ſorbilia inter euchyla numerat. hoc eſt
boni ſucci cibaria. PVer. O miniſter. CAlathum collocato: Colloca inquit o puer uaſculum uimi
neũ ad ouũ fetificãtis gallinæ excipiẽdũ. in galinariis diſponi ſolẽt alueoli lignei & ciſtulæ uimineæ.
q̃bus pro cubilibus gallinæ utũtur in hiſq; fetificãt ideoq; ut ꝑcipit columella mundiſſimis paleis &
ſtramentis debẽt eſſe gallinarũ conſtrata cubilia. CONſuetæ lecticulæ: Ideſt cũ noluiſſet ſolitũ cubi
Oua euchyla. le & quaſi lecticulã petere in qua conſueuerat molliter cubans oua parere. PRAEmaturũ prodidit
partũ: Signat gallinã peperiſſe. neq; ex oui icubatu. ſed repẽte pullũ ꝓſiliiſſe. q̃d ſane mõſtrificũ fuit &
dirũ. nam cũ gallina ſit ex genere ouiparo debet prius parere ouũ. mox ex rupto putamine oui pullũ
excludere. qui partus eſt naturalis. nunc fetura præpoſtera peperit pullum abſolutum. Ouorũ men

tio ſubmonet me.ut nobiliũ ſcriptorũ diſcordes ſententias ſuper ouis hoc potiſſimũ in loco perpendamus.Columella ex ouis acutiſſimis longiſſimiſq; gigni mares ex rotundiſſimis fœminas tradit. Ex ouis Columellæ adſtipulat᷑ Plinius noſter in.x.fœminá inquit edunt quæ rotunda gignunt᷑:reliqua ma rotũdis re.hoc idẽ ſentire uidet᷑.& Oratius Flaccus.qui in ſermonibus probãs oua oblõga ait nãq; marẽ cohi fœminæ bent calloſa uitellũ:quæ ſaporis quoq; gratioris eẽ putat:& hæc noſtri inter ſe cõcinentes prodiderũt Attende quæſo reliqua.Albertus ille magnus miranduſq; in phyſicis rebus ſic ſcribit in.yi. de aialib⁹

maius oſtẽtũ & qđ merito ꝑhorreſcerẽt:exoritur. ſub ipſa enĩ mẽſa:q̃ reliquias prãdii gerebat : terra dehiſcẽs imitus:largiſſimus emicuit fons ſanguis.hĩc reſultantes uberrimæ gutte mẽſã cruore ꝑſpergunt:ipſoq; illo momento:quo ſtupore defixi mirantur ac trepidant diuina ꝑſagia.cõcurrit unus e cella uinaria: nuncians omne uinum quod olim diffuſum fuerat:in omnibus

Dicit ariſtoteles ꝙ oua longa & acuta producunt mares:rotunda fœmias:& hoc ẽ falſum oĩno : & uitiũ fuit ex ſcriptura peruerſa & non ex dictis philoſophi ꝓpter quod dicit auicena: ꝙ ex rotũdis & breuibus ouis producuntur: mares .& galli ,ex longis autem & acutis ouis producuntur gallinæ : & hoc concordat cum experiẽtia : quam nos in ouis experti ſumus.& cum ratione.hactenus Albertus magnus.ex cuius uerbis colligimus codices Ariſtotelis tẽpore ipſius Alberti congruiſſe cum ſententia Plinii & Columellæ ſuper ouis progenerantibus fœminas & mares.& ita ego opinor Ariſtotelem ſcripſiſſe & plinium qui Ariſtotelis quaſi interpres eſt Sententia alberti magni penſitata luculentus in natura maxime aialium,id ex ipſo mutuatum eſſe,nec credo alberto uitiatos eſſe codices ariſtotelicos.etiam ſi experientia euidenter oſtenderet ex rotundis ouis mares ex acutis fœminas gigni:igitur ut par erga iſta concludamus,ſenſit ariſtoteles & ſcripſit ex rotundis progenerari fœminas ex acuminatis mares.idem columella.Plinius.Oratius ſenſere ſcripſereq; ariſtotelem ſecuti. Super ouis rotũdis & acutis. Nunc uero in libro ariſtotelis ſexto legitur prout correxit albertus magnus.ne magiſter diſcipula diſſidere uideatur.ſed uetus *ariſtotelica lectio* eſt illa quam uitiatam dixit albertus:quam ſecutus eſt plinius:*ne noſtros inſcitiæ arceſſamus* aut incuriæ:an uero experientia reclamet gallinarius ſuper hoc *eſt conſulendus*.modo nobis conſtet ariſtotelem fuiſſe in ea hereſi:ut ex acutis ouis mares gigni crederet.ne plinius ariſtotelicus ab ariſtotele deuius uideatur:ne columella omnis uillicationis conſultiſſimus.in re uillatica lapſus iudicetur.Ratio uero quam affert albertus ex auctoritate auicennæ: ꝙ ex ouis rotundis mares producantur.haud quaquam a nobis refellenda eſt . Dii enim mentem meliorem mihi:q̃ ut aduerſus tantum in philoſophia uirum hiſcere audeam:ſed philoſophicas phiſicaſq; haſce rationes phiſici philoſophi diſcutiant.Trutinentur exaniment.Nobis ſatis eſt ſi quæ hiſtorica ſunt uendicamus. MAius oſtentum:Oſtentum labeo diffinit eſſe contra naturam Cuiuſq; rei genitum factumq;:Duo autem ſunt ut inquit Vlpianus genera oſtentorum.unum quotiens qđ Oſtentũ. contra naturam naſcitur:utputa Tribus maibus forte aut pedibus.aut qua alia parte corporis: quæ naturæ contraria eſt.alterum cum quid prodigioſum uidetur.oſtenta autem dicuntur: ut Cicero & diuus Auguſtinus docent ab oſtendendo:quia oſtendunt aliquid futurum:ſicut monſtra quia mõſtrant & prodigia:quia prædicunt.alias oſtentum.ut ſæpe diximus participium eſt . quod ſignificat oſtentatum.M.Cato ager oleto conſerundo qui in uentum fauonium ſpectabit & ſoli oſtentus erit alius bonus nullus erit. REliquias prandii:Scribit plutarchus in problematis quod menſam uacu Oſtent⁹ am tolli non ſinebant:ſed cum adhuc aliquæ reliquiæ ſupereſſent.ita interpretantes aliquid ſemper ſoli. in futurum de eo quod nunc adeſt relinqui oportere:& per hodiernum diem craſtini meminiſſe:an Menſa quod urbanum & elegans putarent comprimere appetitum.& præſentis præparatiſq; cibariis abſti uacua nere:an potius quod nihil ſacrum inane ac uacuum relinqui oportet menſa autem ſacra eſt. IMI- non reliqĩ. tus:Aduerbium eſt.ab imo deriuatum quod ſignificat in imo intra profunda & interiora terræ uiſcera:ſicut pœnitus pene intus dicitur. FONS ſanguinis:Auguſti cæſaris principatu Romæ tranſty- Imitus. berim e taberna meritoria oleum terra erupit fluxitq; toto die ſine intermiſſione ſignificans xp̃i gra Oleũ fluxit e taberna. tiam ex gentibus.oſtentum autem uidetur maximum fuiſſe fons ſanguinis terra dehiſcente prorũpens,ſicut inter prodigia apud antiquos habebatur quotiens nunciabatur ſanguine pluiſſe:& carne phiſici nullum protentum eſſe autũmant:ſi ſanguineus hymber:aut fons ſanguinis exiliiſſet:aut flu Sanguine⁹. uius atratus profluxiſſet:aſſerentes nihil fieri poſſe ſine cauſa:nec enim inquiunt ſanguis ille uerus eſt:qui niſi ex corpore eſſe non poteſt,ſed decoloratio q̃dã ex aliqua contagione terrena maxime po Fluuius. teſt ſanguini ſimilis eẽ:& ita cũcta referũt ad cauſas naturales quas qui ad liquidũ noſcere potuit fœ Prognoſtica. lix eſt:ut canit poeta.neq; ut inquit Plinius noſter multa ſũt in naturæ maieſtate abdita adhuc nobis in comperta. PRAEſagia:Quæ græci prognoſtica dicũt noſtri præſagia appellant.ꝑſagare eſt futu- Preſagia. ra ante ꝑſcire:inde ꝑſagatio & ꝑſagia auctor.M.Tullius in primo de diuinatione. DIFFVſum:Vina Diffũdi uia poſt brumã. ꝓprie diffũdi dicũt᷑ qñ defecata i doliis cõdũt᷑.Pli.i.xiiii.Via iqt diffũdi ſolita apparet. Via defecari atq; diffũdi higinus ſuadet.poſt confectam brumam.ſic iuriſconſulti.ſic ſcriptores oẽs uina diffuſa nominant.Oratius uina bibes iterum Tauro diffuſa.Iuuenalis ipſe capillato diffuſũ conſule potat.

Vaſa uinaria. DOliis:Vaſa uinaria ſunt:quod nullus ignorat:illud annotandú quod memorat iulianus iuriſcon
ſultus qui ſcribit uaſa uinaria proprie eſſe uaſa torcularia.Dolia autē & ſerias tandiu in ea cauſa eſſe
q̄ diu uinum habeant cum ſine uino eſſe deſierint in eo numero non eſſe:quoniam ad alium uſum
transferri poſſunt:ueluti ſi frumentum in his recondatur. REbullire:Prodigii loco & hoc fuit:quod
uina:quæ iam pridem feruere deſierant in doliis condita tunc repente rebullirent:nō aliter q̄ ſi ignis
copioſus ſubditus fuiſſet:muſti feruor primus & naturalis nouem ferme dieb⁹ ut plurimum peragi
tur:mox deferueſcit:auctor plini

doliis feruēti calore & prorſus ut igni copioſo ſubdito rebullire. Viſa ē iterea muſtella mortuū ſerpētē forinſecus mordicus attrahēs:& de ore paſtoricii cāis:uirēs exiluit rāula:ipmq; canē:q proxius cōſiſtebat arieſ: appetitū unico morſu ſtrāgulauit. Hæc tot & talia īgēti pauore domini illius:& familiæ totius: ad extremū ſtuporem deiecerant animos:quid prius quidue poſterius:quid magis:quid minus:numinum cœleſtium leniēdis minis:quot:& q̄libus procuraretur hoſtiis. Adhuc omnibus expectatione teterrimæ formidinis torpidis: accurrit quidem ſeruulus: magnas:& poſtremas domino illi fundorum clades anuncians. Namq; is adultis tribus liberis:doctrina inſtructis:& uerecūdia præditis: uiuebat glorioſus. His adoleſcentibus erat cum quodam paupere:modicæ caſulæ domino: uetus familiaritas. At enim caſulæ paruule cōtermīos magnos:& beatos agros poſſidebat uicinus potens:& diues:& iuuenis:& proſapie maioꝝ gloria:male utēs:

Muſtella necat baſiliſcum. us. Muſtella: Aliud præſagium
quod ſcilicet muſtella ſerpentem
peremiſſet:& peremptum mordi
cus traheret: cum contra potius
debuiſſet a ſerpente muſtella ene
cari trahiq;.Plinius Solinus:cæte
ri prodiderūt muſtellarum uirus
eſſe exitio baſiliſcis.qui & ipſi mu
ſtellas necant ſimul odore:Com
moriunturq;:& naturæ pugnam
conficiunt.Muſtellarum duo ſūt
genera alterum ſilueſtre.alterum
Ictides. domeſticum.græci uocant icti
das.hæc autem quæ in noſtris do
mibus oberrat.& catulos ſuos.ut
inquit Cicero quotidie transfert
mutatq; ſedem:ſerpentes proſeq
tur:uulgo receptum eſt.muſtellā
dira portendere.ſi uiatori iter in
terruperit.apud plautum i ſticho
Auſpiciū muſtellæ paraſitus pro auſpicio optimo ac
cipit ꝙ muſtella murem abſtulit
mox cum paraſitatio parum pro
ſpere procederet damnans augu
rium muſtellæ inquit. Certum ē muſtellæ poſt hac nunquam credere:nam incertiorem nullam no
ui beſtiam.quin & ipſa decies in die mutat locum. FOrinſecus:Foras aduerbium eſt eadem formu
Foriſec⁹ la dictum:qua extrinſecus.Apud terentium pro monſtro eſt anguis per impluuium decidens de te
gulis. VIrens ranula:Eſt parua rana in arundinetis·& herbis maxime uiuens muta ac ſine uoce ui
ridis:quæ ſi forte hauriatur uentres bouum diſtendit auctor plinius in.xxxii.annotandum eſt obi
ter quod tradit democritus ſiquis extrahat ranæ uiuenti linguam & eā imponat ſupra cordis palpi
tationem mulieri dormienti:quæcunq; interrogauerit.uera reſponſuram.Addunt magi arundine
tranſfixa ranæ natura per os.ſi ſurculus in menſtruis defigatur a marito adulterum tediū fieri: quæ
Migꝝ de rana. ſi uera ſunt multo utiliores uitæ exiſtimantur ranæ q̄ leges.Signum eſt tempeſtatis & pluuiæ coaxa
tio ranarum cum ultra ſolitum uocales ſunt hinc ſcitum illud.M.Tullii ex epiſtolis ad atticum pluui
as metuo ranæ ρητορευσιν ideſt rhetoricantur.hoc eſt canoræ ſunt & inſtar oratoris uocales: quæ
quidem res pluuias præſagat. STRANgulauit:Omnia hæc nimirum prodigioſa monſtrificaq; ſūt
Ranæ rhetoricantur. quod muſtella ſerpentem mordicus traxerit:quod rana uiridis ex ore canis paſtoralis exilierit:quod
canem uaſtum formidandumq; aries uno morſu ſtrangulauerit. DEiecerant aīos:Afflixerant.&
ſtupore attonitos aīos effecerant:ut ignari eēnt incertiq; quid potiſſimū eēt expiandū:græce εκστασ
Ecſtaſis σιϛ dicit̄ mentis exceſſus:quē noſtri pudorē interpretant̄:i pſalmis ubi ait propheta.εν τῆ εκστασ
ει Tranſtulit Hieronymus i exceſſu mētis meæ aliter i ſtupore:& admiratōe mea. QuAlibus hoſtiis
Vtrū.ſ.maioribus an minoribus.nā q̄dā ꝓdigia ꝓcurare priſci ſolebāt maioribus hoſtiis q̄dā mino
Electio bidentium ribus partim ēt lactētibus:Liuius decretū eſt:ut ea ꝓdigia partim minoribus hoſtiis partim lactētibus
ꝓcurarēt̄.hoc idē ſæpe apud eundē ꝑterea in eligēdis bidētibus cauebat̄ ne haberent caudā aculeatā.
Iniuges hoſtiæ. nec linguā nigrā nec aurē fiſſam.ꝓbabāt̄ & iniuges hoſtiæ.hoc eſt quæ nūq̄ domitæ ac iugo ſubditæ
fuiſſent.hinc eximiæ & egregiæ uictiæ uocabulū in ſacrificiis nō tā poeticū epitheton: q̄ ſacerdotale
Animaliſ hoſtia. nomen eſt.adde & illud.quod hoſtias quaſdā aīales uocabāt:quaꝝ ſola aīa deo ſactabat̄. TORpidis
Attonitis ſtupētibus.& quodam animi ſimul & corporis torpore defixis. POſtremas clades: Peſſi
Poſtremiſſim⁹. mas.ſ.& exitiales.Caius grachus poſtremiſſimū dixit intelligi uolēs peſſimū & poſtremæ conditio
nis:ac loci. ADVLtis tribus liberis.uidet̄ alludere ad ius triū natoꝝ.quo immunitate donabāt̄.tāq̄
Color uirtutis numerus triū liberoꝝ foret pleniſſimus:Plato in legibus numeꝝ liberoꝝ ex duobus abſolutū eſſe
perfectūq; autumat:maſculo.ſ.& fœmina. VErecundia præditis: Laus ꝓbiſſimoꝝ filioꝝ.ut eruditi
eſſent & uerecundi:eſt.n.uerecundia optimū i adoleſcēte ſignū & uirtutis color.ut dicere ſolebat cyni

cus Diogenes:& memorat ſeneca.Cõtra ſenẽ ex eo nemo laudat ꝙ ſit uerecũdus: quoniã ut inquit
Ariſtoteles in quarto ethicoꝝ nõ ſenili ætati cõuenit uerecundia:ſed iuuenili.proinde laudamus ex
iuuenibus uerecũdos.cũ ſeniorẽ nemo ex eo probet.qđ ſit uerecũdus.Plautinus pater inquit. decet
uerecũdũ eẽ adoleſcẽtẽ argyrippe:ĩpudentia & inuerecũdia nullũ habẽt cũ uirtute cõmertiũ q̃uis ĩter-
dũ inuerecũdia lucroſa ſit qbuſdã.qui oris ꝑduri ſunt:& frontẽ pfricuerũt. prouerbiũ eſt apud græcos
θεοσ η αναιδεια.Dea eſt ĩpudẽtia.De his q ob inuerecũdiã quãdã & ĩpudẽtiã utilitati cõſulũt.auctor Dea ĩpu-dentia.
eſt Theophraſtus. υβρεωσ και

pollenſq; factionibus.& cũcta facile faciẽs in ciuitate
hoſtili modo uicini tenuis incurſabat pauperiem: pe-
cua trucidando.boues abigendo:fruges adhuc ĩmatu
ras obterẽdo: Iamq; tota frugalitate ſpoliatũ. ipſis eti
am glebulis exterminare geſtiebat: finiũq; inani cõmo
ta queſtione terram totam ſibi uenditabat. Tunc agreſ
tis; uerecundus alioquin; auaritia diuitis iã ſpoliatus

αναιδειασ παρα τοισ αθηνα-
ιοισ ειναι βωμουσ.i.cõtume- Ara cõtu meliæ.
liæ & ĩpudentiæ athenis eẽ aras:
& fana.qđ ut uitioſum ĩprobat.
M.Tullius cũ uirtutes non uitia
deceat conſecrare. POLlens fa
ctionibus: & ad diuitias quas an
tiqui factiones dixere.& ad clien
tum ſequelam referri poteſt.Ta
les autem ſunt formidãdi: cum
non parere legibus ſed imperare didicerint. VICIni tenuis:laudãt annales Pompeium uel ex hoc
magni cognomento digniſſimum.quod nunq̃ agrũ conterminũ:nũq̃ uicini fuudum mercatus ſit.
Contra inſectatur Oratius Flaccus:eos diuites.qui uicinos pauperes reuulſo termino fundis extur
bant:& laribus expellunt:qui diuitias mutilas eſſe exiſtimãt & mãcas niſi uicini agellus acceſſerit: ſic
eni ſcribit in ſecũdo carminũ.Quid quod uſq; proximos reuellis agri terminos:& ultra limites clien
tũ ſalis auarus: pellitur paternos in ſinu ferens deos:& uxor & uir ſordidoſq; natos: Idem in ſermo-
nibus taxat uotũ illud cupidorũ.O ſi angulus iſte *proximus* accedat:q nũc denormat agellũ.Quinti
lianus in ea declamatione:q̃ inſcribitur *apes pauperis*: inducit pauperẽ de uicino diuite: & pollente
opibus *ſic quærentẽ.Quot ciues* paſcebat nũc diuitis unus hortus:poſtq̃ proximos quoſq; reuellen-
do *terminos agros locupletis* latius inundauit.æquatæ ſolo uillæ.& exciſa patria ſacra:& cũ coniugi
bus paruiſq; liberis reſpectantes patriũ larem:migrauerũt ueteres coloni.Et late ſolitudinis indiſcre
ta unitas facta eſt.hæc Quinrilianus:Et profecto mala res eſt.uicinus malus.ut inquit heſiodus. πη- Malum uicinus malus.
μα κακοσ γειτων. Columella de uicini ĩprobitate cõqueritur.multi ꝓpter iniuriã uicinorũ ſedes ſuas
pro fugerũt:ſic pelaſgi.ſic ſiculi.ſic aborigenes.patriũ ſolũ reliquere.quia malos uicinos ferre non po
terãt.Iure igitur.M.Portius Cato talẽ peſtẽ uitãdã cenſuit ꝓmonẽs paraturos agrum.ante oĩa intueri
debere uicinũ:& quo pacto cõtermini uiuant.hinc ſcitũ illud Themiſtoclis qui cũ fundũ uenderet.ꝓ Scitũ the miſtoclis
conẽ iuſſit proclamare. γειτονα χρηστον εχει.i.uicinum bonũ habet:tãq̃ ex uicini bonitate ager
uendibilior cenſeretur. PAVperiẽ.ſignificãter locutus.nã ut ſupra diximus. pauperies eſt ĩmunda.
pauptas eſt honeſta.pauperies merito uitãda.pauptas appetẽda Oratius magnũ pauperies. obpro-
briũ iubet quiduis & facere & pati. PECVA.Pecora declinatio priſca:ut ante iã diximus. BOVes
abigendo.In hanc ſententiã ſic refert ſatyricus poeta. Nocte boues macri laſſoq; famellica collo Ar-
menta ad uirides huius mittuntur ariſtas.Nec prius inde domum: q̃ tota noualia ſæuos in uentres
abeant.ut credas falcibus actũ.dicere uix poſſis q̃ multi talia plorent. & quot uenales iniuria fecerit
agros. FRVGAlitate ſpoliatũ:Attende noue quidẽ poſitũ. ſed elegãter frugalitate pro frugibus. &
frugũ meſſe.ſic oleitas pro olei uindemia ponitur:alias frugalitatẽ dicimus temperantiã parcitatẽq;: Frugalitas.
quæ ut Auguſtinus & Cicero teſtantur mater eſt uirtutũ omniũ.ſicut nequitia uitiorũ.De frugalita-
te & qui dicãtur frugi copioſiſſime ſcripſimus in cõmẽtario tertio Tuſculanarũ Defrugare uerbũ eſt Defrugare.
uetus.quod ſignificat ſegetes ſemẽte frugũ priuare neq; ad legitimã ſationis menſurã ſaturare. & ita
lego illud catonianũ.ſegetẽ ne defruget:nã id infœlix eſt:quod uulgo legitur defrudet: pro defrau- Segetẽ ne defruges.
det.ſed Catoni uerboꝝ priſcorũ retinentiſſimo Conuenit priſcum uerbũ defruget oppido q̃ decen-
ter.Aſtipulatur huic noſtræ emendationi. & Plinius noſter his uerbis q̃ ex octauodecimo ſubſcripſi
huc pertinet oraculum illud magnopere cuſtodiendũ Segetẽ ne defruges. FINIVM queſtione:Ti
tulus eſt apud iuriſconſultos Finium regundorũ.quod iudicium pertinet ad ꝓdia ruſtica.Iudici finiũ
regundorũ permittitur:ut ubi nõ poſſit dirrimere fines a iudicatione cõtrouerſiam dirimat. Vbi aũt
fines confuſi ſunt:p menſorẽ termini iubentur declarari. VENdicabat:uſurpabat:petebat ut ſuam
titulus eſt apud iuriſconſultos de rei uendicatione.ubi docet Vlpianus quod actio uendicationis ha Vendicatio.
bet locũ in omnibus rebus mobilibus.tã animalibus q̃ in his q̃ anima carent.& in his q̃ ſolo cõtinẽ-
tur.uindiciæ appellantur res:eæ de quibus eſt cõrrouerſia:Seruius Sulpitius uindicias dicit ait ab eo Vĩdiciæ.
ꝙ uindicantur res ex cõtrouerſia:de uindiciis:quas brutus & decẽ uiri leges decreuerũt ſecũdũ liber-
tatẽ:Liuius in tertio & iuriſconſulti uolumine primo digeſtorũ cõmeminerunt: ubi acurſius indo-
cte perperãq; exponit uindicias dici ſententias a uindicio ſeruo q̃ ſunt meræ nugæ. Tu expone uin-
dicias pro rebus de quibus eſt controuerſia: quæ quãdiu ſunt in controuerſia. & ſub iudice debent
eſſe in conditione libertatis honeſtiore:exempli cauſa cõtrouerſia eſt de libero hoĩe:quẽ quiſpiã aſſe

Lis uindiciarum.

rit in ſeruitutẽ:ex lege uindiciarũ debet hic eſſe ĩ libertate tãtiſper : donec ſententia iudicũ pronũciatũ fuerit liber ſit an ſeruus:lis uindiciarũ eſt:ut Aſconii uerbis utar cũ litigatur de ea re : cuius apud p̃torẽ incertũ eſt:quis debeat eſſe poſſeſſor : & ideo qui eã tenet dat p̃dẽ litis uindiciarũ aduerſario ſuo quo illi ſatiſfaciat nihil ſe deterius in poſſeſſione futurũ.de qua iurgiũ eſſet. VT ſepulchro paternũ

In urbe ne ſepelito.

ſolũ retineret.Lex.xii.tabularũ:uetat cadauera ĩ urbibus ſepeliri:uerba legis hæc ſunt:in urbe ne ſepelito:neue urito.Decretũ quoq; collegio pontificũ eſt:nõ eſſe ius in loco publico fieri ſepulchrũ:ĩ agris ſepeliebãt̃. Diuus Adrianus pœnã ſtatuit quadraginta aureorũ in eos qui ĩ ciuitate ſepulchrũ faciunt : cuius rei meminit Vlpianus . Titulo de ſepulchro uiolato . ubi Põponius quoq; ſic ſcribit utimur eo iure . ut dominis fundorũ. In quibus ſepulchra fecerũt etiã poſt uenditos fundos adeũdorum ſepulchrorũ ſit ius: quinetiã titulo de religioſis.ut refert Vlpiãus ſi quis ſepulchrum habeat:uiam aũt ad ſepulchrum nõ habeat:& a uicino ire ꝓhibeatur:Imperator Antoninus reſcripſit inter ad ſepulchrum peti p̃catio: & cõcedi ſolere : ut quotiens non debetur:ĩpetretur ab eo qui fundũ adiũctũ habeat : Itẽ titulo ſi ſeruitus uendicetur : Idem Vlpianus auctor eſt ꝙ uiam ad ſepulchrum in p̃diis poſſumus uẽdicare . Seruius grãmaticus ĩ.xi. cõmẽtario refert antiquã cõſuetudinẽ fuiſſe.ut in ciuitate ſepelirentur . q̄d poſtea inquit duillio cõſule ſenatus prohibuit & legauit ne quis in urbe ſepeliretur.

ut ſuo ſaltem ſepulchro paternum retineret ſolũ : amicos plurimos ad demonſtrationem finium trepidans eximie corrogarat:aderant:inter alios:tres illi fratres cladibus amici q̃tulum ferentes auxilium: nec tamẽ ille ueſanus:tantillum præſentia multorum ciuiũ territus:uel etiam confuſus:licet non rapinis:ſaltẽ uerbis: temperare uoluit. Sed illis clementer expoſtulãtibus: feruidoſq; eius mores blandiciis permulcẽtibus : repẽte ſuã ſororumq; carorum ſalutẽ : q̃ ſanctiſſime adiurans : adſeuerat : parui ſe pendere totam mediatorum p̃ſentiam.dẽiq; uicinũ illum auriculis per ſuos ſeruulos ſublatum : de cauſa:longiſſime : ſtatimq; proiectũ iri . Quo dicto inſignis ĩdignatio totos audientiũ pertẽptauit animos. Tũc unus e trib⁹ fratrib⁹ incõtãter:& paulo liberius reſpõdit:fruſtra eũ ſuis opibus cõfiſũ: tyrannicã ſupbiã cõminari . cũ alioqn pauperes etiam liberali legũ p̃ſidio:de inſolentia locupletiũ conſueuerint uĩdicari. Quod oleũ flãmæ:q̃d ſulfur incẽdio:q̃d flagellũ furiæ:hoc & iſte ſermo truculẽtiæ hoĩs nutrimẽto fuit. Iãq; ad extremã inſaniã uecors: ſuſpendium ſeſe: & totis illis: & ipſis legibus mãdare proclamans:

CORrogarat : Simul rogauerat Coegeratq;. Quãtulũ modicũ aliquãtulũ. TANtillum.Minimũ aduerbiũ eſt. CLEmẽter expoſtulantibus:Cum uerbo℞ moderatione:& modeſtia accuſantibus:locutus eſt ſignificãter & propriẽ:nã expoſtulare eſt q̃ri.& expoſtulatio ẽ q̃rela:apud illum ip̃m.qui peccauerit:poſtulare uero & poſtulatio de illo apud alterũ. MOres p̄mulcentibus.Iuxta illud Solomonis ſermo mollis frangit irã.ſermo durus ſuſcitat furorẽ. MEDIAtorũ:Attẽde mediatores dici ab Apuleio pro conciliatores interceſſoreſq; notiſſimo ſignificatu:q̃ dictio frequẽs eſt eccleſiaſticis ſcriptoribus:rariſſima illis priſcis : q̃bus nullũ niſi emaculatũ nitidũ terſum uerbũ eſt.græco uocabulo proxoneta appellatur mediator ĩ pecunia locanda quiq; interponitur inter emptorem & uenditorẽ:quã dictionẽ noſtri latinitate donauerunt:adeo ut notius ſit uerbũ græcũ q̃ latinũ.nã qui ſit quiq; dicatur proxoneta ſciunt omnes. Qui uero ſit pararius perpauci nouerunt:eſt aũt pararius latino uocabulo idem quod proxoneta:Seneca in ſecũdo de beneficiis.quidã uolunt nomina ſecũ fieri . nec interponi pararios nec ſignatores aduocari. ADſeuerat:Affirmat. INCONtanter:ſine cũctatione & mora. LIBErali legũ p̃ſidio: Libro p̃io digeſto℞ ſi quis ĩquit Vlpianus p potẽtiã aduerſarii nõ inuenire ſe aduocatũ dicit:oportebit ꝓconſulẽ dare aduocatũ:opprimi enĩ aliquẽ per aduerſarii ſui potẽtiã nõ oportet.[illegible]bus tã infirmatibus q̃ ſumatibus . p̃ſidio legũ par libertas eẽ debet:& æquũ ius.Hinc apud Liuiũ adoleſcẽtuli more regio & ſolutiore uiuere aſſueti.q̃runt̃ leges rẽ ſurdã inexorabilẽ eẽ ſalubriorẽ melioreq; inopi q̃ potẽti nihil laxamẽti nec ueniæ hr̃e ſi modũ exceſſeris.Liberali ãt p̃ſidio dixit utens uocabulo legali:ſiqdẽ titulus ẽ apud iuriſcõſultos de liberali cã.ĩ quo de libertate.& aſſertiõe ꝓ neceſſariis pſonis litigare permittit̃.Itẽ liberale iudiciũ appellãt:q̄d datur ĩ cã libertatis aſſerẽdæ. Quod oleũ flãmæ.ſicut oleũ flammæ fomẽtũ ẽ . ſicut ſulphur ignis ĩcẽtiuũ:ſicut flagellũ ĩ manu furiæ irritamẽtũ ẽ furoris.ita ſermo iuuenilis fuit nutrimẽto ad feritatẽ truculẽtiãq; hoĩs tyrãnici excitãdã:oleum autẽ in tãtũ eſt alimẽtum flãmæ : ut ligna amurca olei macerata ardere ſine fumo Cato : Pliniuſq; prodiderint.ſulphur quoq; rem eſſe igni cognatam nullus ignorat.furiæ uero apud poetas flagello armantur:ut accincta flagello tiſiphone.in hãc ſententiã Oratius.hoc eſt oleũ adde camino . SVSpendiũ legibus.Verbũ hoĩs truculenti & inſolentis : qui legibus hominibuſq; p cõtemptũ mãdat : ut ſe ſuſpendãt:qui.n.dicit ſu-

Tantillũ.

Expoſtulatio.

Poſtulatio.

Mediatores.

Proxoneta.

Pararius

Liberale iudiciũ.

Oleum flammæ fomes.

ſpende leges hic nimirũ denotat ſe leges flocci nõ facere. Plautus: uade & ſuſpende te. Lex ut inquit Lex regi
pindarus regina oĩum ẽ & dña. cui oẽs mortales obſequi par eſt: perinde ac deo. Impoſſibile ẽ: ut Pla na oĩum
to ſapiẽtiſſime ſcribit: illã rẽ publicã bene gubernari poſſe: in qua lex nõ ĩperat. Duæ ſunt ſyllabæ ĩter
ſe inimicæ atq; diſſidẽtes. q̃ eodẽ cõtubernio una eẽ nõ poſſunt: uidelicet Ius & Vis. ubi eni domiat Ius.
uis cõculcari ius neceſſe eſt. ubi aũt ius pollet uim propelli atq; exterminari cõſtat. hic ergo ĩpotẽs & Vis.
tyrãnicus ius ĩprobãs uim adamãs legi ſuſpẽdiũ minitabatur ad uim ĩpotẽtiãq; cõuerſus: & profecto

canes paſtoricios: uillaticos: feros atq; ĩmanes: adſue-
tos abiecta per agros exiccare cadauera: p̃terea etiã trã-
ſeuntiũ uiatoꝵ paſſibus morſibus alũnatos laxari: at
que in eoꝵ exitiũ inhortatos: ĩmitti p̃cepit. qui ſimul ſi
gno ſolito paſtoꝵ incenſi: atq; inflãmati ſunt: furioſa
rabie cõciti: & latratibus etiã abſonis horribiles: eunt
in hoĩes: eoſq; uariis aggreſſi uulneribus diſtrahunt:
ac lacerãt: nec fugientibus ſaltem cõpeſcunt. ſed eo ma-
gis irritatiores ſequuntur. Tunc inter cõfertã trepidæ
multitudinis ſtragẽ e trib⁹ iunior offenſo lapide: atq;
obtunſis digitis: terre proſternitur. ſæuiſq; illis: ac fe-
rociſſimis cãibus ĩſtruit nefariã dapẽ. protinus eni na
cti p̃dã iacentẽ miſerũ illũ adoleſcentẽ fruſtatim diſcer
pũt. atque ut eius lætalẽ ululatũ cognouere cæteri fra
tres: accurrunt mœſti ſuppetias. obuolutiſq; lacinia le
uis mãib⁹ lapidũ crebris iactib⁹: propugnare fratri: at
que abiger cães aggrediũtur: nec tñ eoꝵ ferociã: uel cõ
terere: uel expugnare potuere. quippe cũ miſerrimus
adoleſcẽs: ultĩa uoce prolata: uindicarẽt de pollutiſſi-
mo diuite mortẽ fratris iunioris: illico laniatus ĩteriſ
ſet. Tũc reliqui fratres: nõ tã hercules deſpata: q̃ ultro

ut olim dixit ſapiens ille philoſo
phus. leges ĩterdũ ſimiles ſunt te Leges ut
lis aranearũ atq; caſſiculis: q̃bus telæ ara-
infirmæ beſtiolæ ĩplicantur: uali- nearum.
diores trãſmittũtur. leges capiũt
& mulctant ĩbecillos ac miſeros
quas opulenti perrũpũt: eiſq; ut
ait iſte ſuſpẽdiũ mãdãt & laqueũ
CANes paſtoricios. M. Varro
& Columella p̃cipiũt paſtorales
& uillaticos canes eligi oportere
magnitudine ampla uaſti latra-
tus: craſſis ceruicib⁹ ac collo: cru-
ribus rectis ac potius uaris q̃ ua-
tiis. dicuntur autẽ crura uara. M. Crura ua
Varroni introrſum retorta: qua- ra uacia.
lia ſunt pumilionũ. uaris contra
rii ſunt uaciæ: quoꝵ pedes depra
uati diuaricantur genibus conti
guis: Varorũ & uacciarũ mẽtio ẽ
frequens apud ſcriptores. & in li
bris de analogia apud eũdẽ Var
ronẽ ſcriptũ eſt: ſiquis pueroꝵ p
delitias pedes male ponere atq;
imitari uatias cœperit: hos corri
gi oportere ſi cõcidat. FEROS: Ferum
In oĩbus animalibus cuiuſcũq;
generis ullũ eſt placidũ eiuſdẽ in Placidũ.
uenitur & ferũ: utpote cũ hoĩum
etiã ſilueſtriũ genera extent: Ariſtotele & Plinio auctoribus. PASSIbus: purior lectio eſt ſi legas paſ
ſim. ALVMnatos: educatos alitos nutritos. LAXAri: ſolutis uinculis ĩmitti. Portius Cato: opor-
tet inquit Canes interdiu clauſos eſſe: ut noctu uigilantiores & acriores ſint: Columella p̃cipit uilla
ticos canes ſeueros parandos eẽ: ut ſemp excandeſcant in exteros. LATRAtibus abſoni: Horren
dis ac uaſtis: horribili eni fremitu: & uaſto latratu. eligendus eſt canis paſtoricius: apud Ouidium ca
nis noĩatus eſt hylactor uidelicet a latratu. nã υλακτεω uerbũ græcũ eſt qd' ſignificat latro. p̃cipit Co Hylactor
lumella. ne nominibus longiſſimis appellentur canes: quo celerius quiſq; uocatus exaudiat: ſicut la
tinũ canis uocabulum eſt ferox: græcũ ſcylax. dicitur aũt σκυλαξ græce Catulus. OFFENſo lapidi:
Cum lapidi pedẽ incuſſiſſet. ĩpegiſſetq;. obiere. ut Plinius inquit Emylius lepidus incuſſo pollice li-
mini cubiculi: & aufidius cũ egreſſus in ſenatũ iret offenſo pede ĩ comitio: ominoſum credidit anti-
quitas in egreſſu domus offendere pedẽ ad limen. hinc illud poeticũ omina ſunt aliqd. nã cũ diſcede
re uellet. ad limen digitos cõſtitit icta nape. OBtunſis digitis: ex ictu lapidis retonſis: & cũ cruciatu
obliſis. NEPHAriã dapẽ: quid intelligi uelit. p nephariã dapẽ ſtatim ſubdidit dicens humanis carni
bus paſtos eẽ canes perinde quaſi eſſent anthropophagi. ſic eni appellantur humanis carnibus ue-
ſcentes. FRVſtatim. Minutatim & p fruſta dilaniant. Plautus dixit fruſtillatim υποκοριστικως Fruſtilla-
ſic ſcribens in curgulione. Iam ego⁹ te faciã ut hic formicæ fruſtillatim differant. LAETalem. letum tim.
ſignificantẽ & qualis in morte emitti ſolet. SVPPEtias: opitulaturi accurrũt laturiq; ſubſidiũ. OB
uolutis leuis manibus: ſignat adoleſcentes inuoluiſſe ſiniſtras ueſtimento & quaſi obarmaſſe ad cõ Veſtis in
flictum: quod fieri ſolet ĩ quotidianis rixis. ut ſcilicet pro ſcuto ſit pallium circa ſiniſtram inuolutum. tortam
Liuius inter hæc dicta paludamento circa leuum brachium intorto. nam nec ſcuta quidem ſecũ ex- circa leuã
tulerant: in hoſtes impetum. fecit: cæſar quoq; in commentariis belli ciuilis pompeiani ſic refert re-
pentino periculo exterriti ſiniſtras ſagis inuoluunt: gladioſq; diſtringunt. PROpugnare fratri: de- Propu-
fendere fratrem. & pugnare pro fratre Oratius propugnat nugis armatus. A. Gellius oppidum a cõ gnare.
ſule oppugnari dixit cõtra ab oppidanis propugnari. VINdicarent: hæc eſt uox ultima adoleſcen- Vindicaĩ
tis qui moriens rogauit fratres ut mortem ſuam ulciſcerentur ſumpto ſupplicio de illo diuite qui Vindex.

cauſa mortis extiterat. Vindicare apud ueteres non tantum defendere. uerum etiam punire ſigniſi-
cat: unde oratius uindicem poſuit pro punitore: ut interpretatur porphirio enarrans illud: uindex
auaræ fraudis & abſtinens. NEGLEcta ſalute: qui uitæ ſuæ negligens eſt: alienæ ſit dominus. qui ſa
lutem propriam cōtemnit: is in poteſtate habet alienum ſpiritum. VELItantur: Depugnant: Con
grediuntur ex congreſſione uelitum ducto uerbo. EXANImatus: Modo extinctus alias perturba
tus: eſt autem ſenſus cum adoleſcens ille ex uulnere lanceæ peremptus eſſet & extinctus nō tamen
corruit ad terram prout mortu-
us homo concidere conſueuit:
cur autem moribundus non ca
deret cauſa fuit telum quod trāſ
foſſo iuuene infixum terræ ſu-
ſpenderat corpus & libratum te
nebat in ſublimi. SOLO: Ter-
ræ. NIXVS uiolentia: Geniti-
uus caſus eſt quem patrium uo-
cant: & quarti ordinis nomen:
hic nixus huius nixus: ut cona-
tus pro nitendi impetu. RIGo
re librato: Rigiditas teli & duri-
cia ſignificatur. Cuius libramen
to tranſfixum iuuenis corpus ſu
ſpenſum contineretur. SICca-
rio illi: Diuitem factionibus pol-
lentem & truculentem & homi
cidam. Tempeſtiuo uocabulo
ſiccarium nuncupat. LONGo
iactatu: Inter tela ſunt & lapides.
Telorū appellatio. qui e longinquo iaciuntur. Te-
lorum autem appellatiōe quic-
quid lōge iaci poteſt ſignificatur
ex etymologia απο του τηλο-
θεν: Paulus iuriſconſultus telo-
rum inquit appellatione omnia
ex quibus ſinguli homines no-
cere poſſunt accipiuntur. M. Tullius in oratione pro cecina. docet armatos ſi latine loqui uolumus
appellari tantum illos. qui ſcuti teliſq; parati ornatiq; ſunt. qui uero ſaxa iacerent qui de terra ipſi tol
lerent non dici armatos. neq; eſſe arma ceſpites neq; glebas: Verum cum cauſæ non uocibus ſed re
Armorū appellatio. bus ponderentur. apellatione armorum ſaxa continebuntur: Quod & caius iuriſconſultus euiden
ter oſtendit. his uerbis. Armorum appellatio non utiq; ſcuta & gladios & galeas ſignificat ſed & fu-
ſtes & lapides. CONtorto: immiſſo iacto: torquere eſt iacere. & immittere. Tortores machinarum
tortores. Amiano marcellino ſunt: hii qui ex machinis bellicis tela iaculantur: atq; contorquent. CASSO:
Caſſitare irrito uano futili: caſſitare uerbum eſt: non ab hoc uocabulo caſſo deriuatum: ſed a uerbo cado: ſigni
ficat enim frequenter cadere: quod & uis ſignificationis oſtendit: uerbum prope peculiare iuriſcon-
ſultorum: qui ſic ſcribunt. Si ex tegula caſſitauerit ſtillicidium: poſtea ex tabulato: uel ex alia materia
caſſitare non poteſt. INNOxius. nihil nocens. & ad lapidem refert. VINdictæ ſpeculam: Specula-
Specula. tionem quaſi quandam ultionis capeſcendæ: ſpeculam enim dici locum editiſſimum ex quo ſpecu
lamur. quis neſcit? quod ſpeculatorium eleganti uocabulo Cyprianus appellat: uel potius ex pone
peculam pro paruam ſpem. ut a ſpe ſit υποκορισμα: ut ſit ſenſus. non nullam ſpem uindictæ ſub
miniſtratam eſſe iuueni. ex humaniore prouentu. ut. ſ. ex eo quod prouenerat nactus occaſionem
fingeret manum ictu lapidis debilitatam: & ſub hoc prætextu diuitem aggrederetur. COMpellat.
Alloquitur cum amarulenta incuſatione. FRVEre exitio. Tanquam clades noſtra ſit fructus tuæ
beatitatis: & gaudium. Rex aliæ ſunt ut inquit diuus Auguſtinus in primo de doctrina chriſtiana.
quibus fruendum ē: aliæ quibus utendum: illæ quibus fruendum eſt beatos nos faciunt: frui enim
Frui. eſt amore alicui rei inherere propter ſe ipſam: utendū eſt nūmo ut fruamur deo. ſed nūc ordine præ
Vti. poſtero multi frui malunt nūmo: tāq̄ deus propter nūmū colendus ſit. CRVdelitatē paſce: Sic nio-
be apud Ouidium paſcere crudelis noſtro latona dolore. TVIS ciuibus. Ciues noſtri alio noīe la-
tine & elegāter dici poſſunt municipes. populares cōterranei. qui cōciuē dicit nouitio uerbo utitur:
nec apud ſæculum illud eruditum temere uſurpato: male litterari inſcitiſſime illiberaliſſimeq; cōpa
Proterminare. triotā dicunt dictione prorſus barbarica & ex contubernio latinitatis exploſa. PROterminaueris.
Propagaueris auxeris promoueris fines: proterminare a termino promouendo ductum uerbum.

neglecta ſua ſalute: contedūt ad diuitē. atq; ardentibus
animis. īpetuq; ueſano lapidib9 crebris ī eū uelitātur.
At ille cruētus & multis ante flagitiis ſimilibus exerci
tatus pcuſſor: iniecta lācea: duorꝫ alterū per pectus me
diū tranſadegit: nec tamē peremptus: ac prorſus exani
matus adoleſcēs ille terræ cōcidit. Nam telum tranſue-
ctū: atque ex maxima parte pone tergum elapſum: ſo-
loque niſus uiolētia defixū: rigore librato ſuſpēderat
corpus. Sed & qdā de ſeruulis procerus & ualidus: ſic
cario illi ferens auxilium lapide contorto: tertii illius
iuuenis dexterum brachium: longo iactu petierat: ſed
impetu caſſo: per extremos digitos trāſcurrens lapis:
contra omnium opinionem deciderat innoxius: non
nullā tamē ſagaciſſimo iuueni prouentus humanior
uīdictæ ſpeculā ſubmīſtrauit. Ficta nāq; māus ſuæ de-
bilitate: ſic crudeliſſimū iuuenē cōpellat. Fruere exitio
totius noſtre familiæ: & ſanguine trium fratrum inſa
tiabilis tuā crudelitatē paſce: & de proſtratis tuis ciui-
bus glorioſe triūphatū ſcias. licet priuato ſuis poſſeſ-
ſionibus paupere; fines uſq; & uſq; proterminaueris:

habiturum te tamen uicinum aliquem: nã hæc etiã dextera: quæ tuum prorſus amputaſſet caput: iniquitate fati cõtuſa decidit. Quo ſermone alioquin exaſperatus furioſus latro: rapto gladio: ſua miſerrimum iuuenẽ manu perempturus: inuadit auidus: nec tamẽ ſui molliorẽ prouocauerat: qppe ĩſperato & longe cõtra eius opinionẽ reſiſtẽs iuuenis. amplexu fortiſſimo arripit eius dexterã: magnoq; niſu: ferro librante: multis & crebris ictibus impuram elidit diuitis animã: & ut accurrentiũ etiã familiariũ manu ſe liberaret. cõfeſtĩ adhuc inimici ſãguine delibuto mucrone gulã ſibi prorſus execuit. Hæc erãt: quæ prodigioſa p̄ſagiuerãt oſtenta: hæc quæ miſerrimo domino fuerant nnnciata. nec ullũ uerbũ: ac nec tacitũ quidẽ fletũ tot malis circũuẽtus ſenex' *quit emittere. Sed* arrepto ferro: quo cõmo*dum inter* ſuos epulones: caſeũ atq; alias prandii partes diuiſerat: ip̄e quoq; ad inſtar infœliciſſimi ſui filii iugulũ ſibi multis ictibus contrucidat: quoad ſuper menſam tremulus corruens portentoſi cruoris maculas noui ſanguinis fluuio proluit. Ad iſtum modum puncto breuiſſimo: dilapſæ domus fortunam hortulanus ille miſeratus: ſuoſq; caſus grauiter ingemiſcẽs: depenſis pro pandio lachrymis: uacuaſque manus cõplodens ſepicule: protinus inſeſſo me retro quam ueneramus uiam capeſſit. Nec innoxius ei ſaltẽ regreſſus euenit. Nã qdã procerus: & ut ĩdicabat habitus: atque habitudo: miles e legione: factus nobis obuius: ſuperbo atque arrogãti ſermõe pcõtatus ẽ: quorſum uacuũ

HABIturum te uicinum: Nullus eſt tam opulentus: nec tam magna latifundia poſſidet: ut non uicinum aliquem habeat & conterminum. nam & regnis finitima ſunt regna. & collimitio quodam regiones maximæ terminantur. CONtuſa decidit: Debilitata infractaq; corruit. ĩtellige cum uerbis manum quaſi lapſabũdam oſtentaſſe. FVrioſus latro: Modo ſiccarius. mõ latro. modo ueſanus. nominibus ſane conuenientibus nominatur hic diues & factioſus. SVA manu: Cum fuiſſet percuſſus in brachio ictu lapidis a ſeruo contorti. nunc diues tyrannicus ſua manu non ſeruili perimere iuuenem feſtinat. NIſu. Conatu & impetu. NEC ſui molliorem: Ideſt diues prouocauerat prouocatorem nihil ipſo deterioré. imo longe ualentiorem. quod & exitus oſtendit. ELIdit animã: Quaſi ui eliſam. extruſãq; intelligi uult Plinius ait uillas eliſas montiũ cõcurſu. DELIbuto mucrõe: Ideſt gladio illo adhuc ſanguinolento ſemet interfecit gula execta: quo diuitem interemerat: cuius ſãguine adhuc madebat. PRAESAgiuerãt oſtẽta: Ouũ gallinæ fons ſanguinis ꝓdigioſus: muſtela ſerpẽtẽ mordic⁹ trahẽs: rana ex ore canis exiliens p̄ſagauerãt denũciaruntq; clades haſce præſcriptas.

NEc ullũ uerbũ quiuit emittere: Senex pater audito obitu filiorũ miſerabili: nec loqui potuit præ dolore nec flere: quaſi aggere malorum p̄ſſus attonituſq;: Virgilius i. xi. narrat euandrum uix hinſcere potuiſſe procumbẽtem ſupra cadauer palantis filii. & uia uix tandẽ uoci laxata dolore eſt. COMmodum: Modo id horæ. ut ſæpe apud hũc ſcriptorem poſitum eſt.

EPVlones: Modo compranſores conuictoreſq;: alias dicuntur ſacerdotes miniſtri põtificum In cœnis de quibus ſuo loco plura diximus quos notat Lucanus illo uerſu: ſeptẽ uirq; epulis feſtus titiiq; ſodales. TREmulus: ſic Iuuenalis de priamo ſene tuuc miles tremulus poſita tulit arma tiara. & ruit ante aram ſummi iouis ut uetulus bos. PORtentoſi cruoris maculas. ſignat ſanguinis fontem. qui emicuit largiſſimus ex quo reſultantes guttæ menſam cruore per ſparſerunt. qui ſanguineus fons portendebat ſanguineum fluuium. ex corpore domini ſenis promicantem. DEPENſis pro prandio lachrymis. Cum ſtabulario & cauponi ſoleat uiator pro prandio nummos perſoluere. nunc hortulanus lachrymas hoſpiti non nummos dependit: Sympathia quadam affectus ob dira infortunia. MAnus complodens. Complodere manus eſt inter ſe illidere. & percutere: quod facere ſolemus in lamentatione & luctu: Oratores in actione cauſarum feriunt femur cedunt pectus complodunt manus quod improbans Quintilianus dixit in. xi. complodere manus ſcenicum eſt. & pectus cedere: comploſio quoque pedis in oratore ſi crebra ſit uituperat idem Quintilianus: quam decentem fuiſſe in. M. Antonio oratore teſtis eſt. M. Tullius. INfeſſo. Legendum eſt in ſeſſo. ut ſit ſenſus hortulanus inſidens dorſo meo per eandem uiam. qua uenerat retro rediit. HABItus & habitudo. Veſtitus & corporis liniamenta militem eſſe indicabant. De habitu & habitudine enarratius ſuo loco diximus. MIles legione. Legionarius miles ſignificatur. namq; Vegetio & modeſto auctoribus milites bifariam diuiduntur in legionarios & auxiliares: legionarii ſunt Romani auxiliares externi. qui a ſociis uel fœderatis gentibus mittuntur. Miles e legione longe honoratior eſt q̃ miles auxiliator. Nam legionibus ſemper auxilia tãq̃ leuis armatura in acie iungebantur: ut in his præliandi

Epulões,

Cõplode re mãus.

duceret aſinũ? At meus dominus adhuc merore per- mixtus & alias latini ſermõis ignarus: tacitus præteribat. nec miles ille familiarem cohibere quiuit inſolentiam: ſed indignatus ſilentio eius: ut cõuitio: uite quã tenebat: obtundens eum: dorſo meo perturbat. Tũc hortulanus ſupplicue reſpondit: ſermonis ignorantia ſe: quid ille diceret: ſcire non poſſe. Ergo igitur egre ſubiiciens miles: ubi inquit ducis aſinum iſtum? Reſpõdit hortulanus petere ſe proximam ciuitatem. Sed mihi inquit opere eius opus eſt: Nam de proximo caſtello ſarcinas præſidis noſtri cum cæteris iumentis debet aduehere: & iniecta ſtatim manu: loro me quo ducebar arreptum incipit trahere. Sed hortulanus.

Legionarii milites
Auxiliares:

magis adminiculum eſſet q̃ principale ſubſidium. In donis militaribus dandis ſeruabatur illud diſcrimen. ut auxiliares externos torquibus aureis donarent: at ciues niſi argenteis. contra armillas ciuibus dabant. quas non habent externi cuius rei meminit Plinius noſter. in. xxxiii. DVceret aſinum. Ex Luciano qui ait ηρετο τορ κηπουρορ οπου απατοι τορ ορορ εμε interrogauit hortulanum quo abduceret aſinum. MErore. Ex infortunio. quo peſſundatam uiderat hoſpitis domum. LATIni ſermonis ignarus. Militem latino ſermone alloquutum eſſe hortulanum teſtis eſt Luciãus ſic ſcribẽs: πρωτα λαλει προσ ημασ τη ιταλων φωνη primum nos alloquitur uerbis italicis. Vnde hortulanus τησ φωνησ αγνοων. ideſt linguæ ignarus nihil reſpõdit. FAMIliarem inſolẽtiã utrũ illi tantum militi inſitam ingenitamq́? an generaliter inſolentia dicitur familiaris eſſe militibus: cum id genus homines ferme: omnes uideamus inſolentes. ac faſtu tumẽtes. CONficior: Corrige conuitio. ideſt probro tanq̃ ſilentium hortulani pro conuitio & maledicto fuerit militi. uel potius lege ut cõiicio. Ideſt ut coniecto & coniectura opinor ut ſit uerbum. VIte quam tenebat: Lucianus dixit. παιει τη μαστιγι τον κηπουρον. ideſt ferit flagello hortulanum. Noſter uero doctius inquit uite obtuſum eſſe: reſpiciens uidelicet ad Romanorum diſciplinam: ac ritum. apud quos militare quaſi inſigne & geſtamen erat

Vitis cẽturiõis geſtamen.

Vitis: quam centuriones prope peculiariter geſtabant: eaq́ȝ pecantes milites caſtigabant: Plinius in. xiiii. centurionum in manu uitis atq́ȝ etiam in delictis pœnam ipſam honorat: Plutarchus in galba. Sempronius inquit centurio ſublato palmite quo centuriones in milites ſontes animaduertunt: in eos: qui inuadebant: clamabat: & ut imperatori parcerent iubebat. Scribunt iuriſconſulti titulo de re militari: quod miles ſi uitem tenuit centurioni ſe caſtigare uolenti militiam mutat: ſi ex induſtria fregit: uel manum centurioni intulit capite punitur. hinc a Macrobio uitis ſcito epitheto centurialis dicta: annotanda eſt obiter circunlocutio poetarũ decentiſſima: qui centurionem deſcribere uolentes

Vitis latia.
ennius cẽturio.

hac periphraſi utuntur: ut uitis latiæ nuncupatione deſignent: Lucanus in. vi. pharſaliæ. promotus latiam lõgo gerit ordine uitem. Martialis. Vare parethonias latia modo uite per urbes nobilis Silius in. iii. punicorum uitis latiæ præſignis honore. Item in. xii. Ennium centurionem fuiſſe intelligi uolens decenter ait Miſcebat primas acies latiæq́ȝ ſuperbum uitis adornabat uitæ decus. ex hac doctrina eſt illud Satyrographi nodoſam frangebat uertice uitem. Idem centurionatum ſignificans dixit. aut uitem poſce libello. SVPplicue: Suppliciter. Sermonis ignorantia: Tot ſunt gentium ſermones: ut inquit eleganter Plinius: tot linguæ: tanta loquendi uarietas: ut externus alieno pene non ſit hominis uice. ex hoc linguarum diſcrimine & ſermonis ignorantia fit: ut græci in latino: latini in græ-

Surdus hõ in aliena ligua.

co ſermone ſurdi ſint: Deniq́ȝ omnes ut. M. Tullii uerbis utar: in his linguis: quas non intelligimus: quæ ſunt innumerabiles ſurdi profecto ſumus: Diuus quoq́ȝ Auguſtinus libro de ciuitate die undeuigeſimo in hanc ſententiam ſcribit hæc digna memoratu. In quo primum linguarum diuerſitas hominem alienat ab homine. Nam ſi duo ſibimet inuicem fiant obuiam neq́ȝ præterire ſed ſimul eſſe aliqua neceſſitate cogantur: quorum neuter nouit linguam alterius: facilius ſibi animalia muta etiã diuerſi generis q̃ cum illi ſint homines ambo ſociantur: quando enim quæ ſentiunt inter ſe communicare non poſſunt. propter ſolam linguarum diuerſitatem. nihil prodeſt. ad ſociandos homines tanta ſimilitudo naturæ: Ita ut libentius homo ſit cum cane ſuo q̃ cum homine alieno. VBI ducis? Attende elocutionem inuſitatam: ubi ducis? cum ex grammaticali diſciplina & norma dicendũ fuerit Quo ducis? Verum Lucius noſter ut ego opinor: nõ minus ſcite q̃ feſtiuiter militem grãmaticæ inſtitutionis ignarꝝ inducit militariter loquentem ꝑuaricato grãmaticoꝝ decreto: minimeq́ȝ obſeruantem placita donatiſtaꝝ. SED mihi inquit: Verba militis inſolentis. qui nullo iure aſinum ab hortulano abducere contendit tãq̃ probet reſponſum illud galloꝝ ferox & iniquũ: qui Romanis dixerunt

Reſpõſũ gallorũ.
Omnia fortiũ eẽ.
Præſes.

ſe in armis ius ferre. & omnia fortium uirorum eſſe. Plato quoq́ȝ in gorgia prodidit natura comparatum eſſe ut præſtantior plus habeat q̃ inferior: & potentior q̃ debilior. Vnde & pindarus herculem ait neq́ȝ emptos neq́ȝ donatos gerionis boues abegiſſe: ut pote naturali ipſo iure dictante: & boues & cætera omnia. quæ ab hominibus poſſidentur eius eſſe debere qui præſtantio ſit atq́ȝ ualentior.

PRAEſidis: Nomẽ præſidis generale eſt: quo omnes prouincias regentes ſignificantur. præſes pro-

uinciæ

uinciæ maius imperium in ea prouincia habet omnibus poſt principem. præſidibus ituris in prouinciam publice locari ſolent tabernacula. & iumenta ſarcinaria ad utẽſilia deportanda. Auguſtus uero auctore Suetonio inſtituit ut certa pecunia cõſtitueretur proconſulibus ad mulos & tabernacula: hĩc legimus apud Iampridium. Quod Alexander Romanus imperator præſides prouĩciarũ ita ĩſtruebat ut acciperent mulos binos. equos binos muliones & alia neceſſaria reddituri depoſita adminiſtratione mulos equos & muliones. cætera ſibi habituri. ſi bene egiſſent: In quadruplum reddituri ſi male. PRIOris plagæ: Qua ſcilicet eum obtundens miles uitigineo fuſte ex aſino deturbauerat.

prioris plagæ uulnere prolapſum capite ſanguinem detergens: rurſus deprecatur: ciuilius atq; mãſuetius uerſari cõmilitonem: idq; per ſpes proſperas eius orabat adiurans. Nam & hæc ipſe aiebat iners aſellus & nihilo minus morbo deteſtabili caducus: uix etiã paucos olerum manipulos de proximo ſolet: anhelitu lãguido fatigatus: ſubuehere: nedum ut rebus amplioribus idoneus uideatur gerulus. Sed ubi nullis pcib9 mitigari militem: magiſq; in ſuam perniciem aduertit efferari: iamq; inuerſa uite de uaſtiore nodulo crebrũ ſuum diffindere: currit ad extrema ſubſidia: ſimulans quærere: ad cõmouendam miſerationem: genua eius uelle contingere: ſummiſſus atq; incuruatus: arreptis eius pedibus utriſque ſublimen elatum terræ grauiter applodit. & ſtatim: qua pugnis: qua cubitis: qua morſibus: etiam de uia lapide correpto: totam faciem: manuſq; eius & latera conuerberat. Nec ille ut primũ humi ſupinatus eſt: uel repugnare: uel omnino munire ſe potuit: ſed plane identidẽ cõminabatur: ſi ſurrexiſſet: ſeſe conciſurũ eum machera fruſtatĩ. Quo ſermone eius cõmonefactus hortulan9: erripit ei ſpathã eaq;

MORBO caducus: Oſtendit hortulanus aſellum illum minime expetibilẽ eſſe minimeq; preciosum: ut pote qui inualidus ſit: & comitiali morbo conflictetur: fiatq; caſſabundus: ſed hoc ruſtice magis dictum: q̃ ſcite ẽ: cum morbus comitialis ſiue caducus non tam ad iumenta: q̃ homines pertineat: quo non pauci uexantur de quo copioſiſſime apud Suetonium in primo commenatario. Plinius. & cæteri ſcriptores tradũt ſolas animalium coturnices præter hominem ſentire morbũ comitialem. Quod ſi uerum eſt. Aſinus huic morbo obnoxius eſſe non potuit. MANIpulos: Faſciculos herbarum hortenſiũ: quas hortulani manipulis alligatas frequenter in urbem deferre uenales conſueuerunt. REBVS amplioribus: Sarcinis præſidis aduehendis: dixerat enim miles uelle ſe uti opera aſelli. huiuſce doſſuarii ad ſarcinas præſidis deferẽdas.

Coturnices morbo caduco obnoxiæ

VICE: Errore unius littere minutulo quidem corrupta dictio eſt. ſed qui etiam intelligentiam eruditi lectoris obturbet ac remoretur. proinde legas uite. ut ſit ſenſus militem inſolẽtia familiari efferatum inuertiſſe uitem: quod militare geſtamen eſt: ut ea ſcilicet parte: quæ nodoſior ẽ: & uaſtior: quæq; manu cõtineri ſolet diffinderet caput hortulano. SIMVlans quærere. Purior lectio eſt ſi legat̃ ſimulanſq;: ut ſit particula tantũ copulatiua. GENVA cõtingere. Deprecatores ſupliceſq; genua attingũt ad hæc manus tendunt: hæc ut aras adorant: ut ſæpe iam dixi. Antiquitas miſericordiæ genua conſecrauit: ut frontem genio: & dextram fidei. ARREPtis pedibus. In hanc ſententiam eſt illud quinti curtii ſubductis repente pedibus arietauit ad terram. TERræ applodit. Allidit ad terram. & cum ſonitu affligit. Lucianus. εκ τωρ ποδωρ υποσπασωρ εισ τηρ οδορ εκτιρει. ideſt pedibus ſubtractis ĩ uiam extẽdit. Qua pugnis: Ideſt partim pugnis partim cubitis. hæc enim particula. in hunc ſenſum uſurpatur. M. Tullio. Liuio. Plinio cæteris. ad præſens ſucurrit illud ex epiſtolis Plinii. medium tẽpus diſtentum impeditumq;: qua officiis maximis: qua. amicitia principum egiſſe: apud Plautum ait paraſitus. Meus ẽ baliſta pugnus: catapulta cubitus. Qua morſibus: Parti morſibus: morſus hominis ĩter aſperrimos munerat̃. ut tradit Plinius in. xxviii. medẽtur ſordes ex auribus. Lucianus. επαιει εκειρορ ουτω χειρι και ποδι και λιθω εκ τισ οδου. i. feriebat illũ manib9 pedib9 lapide de uia correpto.

Genua miſericordiæ: Frons genio.

Qua.

REpugnar̃. Græce dicitur. αρτεμαχεισθαι. IDENtidẽ. Frequẽter ſepicule. CONciſurum machera. ex Luciano. ηπειλει ει αραστα ιη αποκτερειρ τη μαχαιρα græci macherã uocant ſpatham. ſiue gladium. ut iã diximus. Vnde macherophori pro ſatellitibus enſiferis: & macheropios pro fabro gladiorũ: apud pſalmographũ lingua eorũ gladius acutus græce dicitur machera: & ita dixit ruffinus.

FRVſtati. Minutati p fuſtra. & minutias: aduerbiũ eſt de quo iã dictũ ẽ. SPAthã. Antiqui græco uocabulo ſpathã dicũt enſem: & apđ græcos ſcribit̃ p. θ. ideſt th. mirũ illđ qđ hæc: dictio q̃uis græca ſit notior tñ uulgo eſt: atq; frequẽtior ĩ quotidiano idiomate: q̃ enſis gladius mucro ſicut ſexcẽta alia de qbus alias: Milites Romani grauis armaturæ habebant auctore Vegetio gladios maiores quos ſpathas uocant: & alios minores. quos ſemi ſpathas uocant plumbatas quinas poſitas in ſcutis quas primo

Macherophori. Macheropius. Spatha. Semiſpathæ.

impetu iaciunt.prӕterea ſpathӕ apud grӕcos.ut docet Iulius pollux appellatur ramus palmӕ:a qua balani hoc eſt dactyli dependeant:quo in ſignificatu eſt illud ex leuitico ſumetis uobis die primo fructus arboris pulcherrimӕ ſpatulaſq; palmarum.ab ſpathe fit υποκοϱισμα.hoc eſt diminutiuum ſpathalion hinc apud Martialem lēma eſt.ſpathalion cariotarū:accipiturq; pro ramulo palmӕ cum dactylis dependentibus:quas cariotas & cariotidas idonei auctores appellant:nō me fallit in pleriſque codicibus epigrāmatarii poetӕ non ſpathalion legi. ſed petalion. qui etiam ſpathalia ſunt Plauto & Plinio inſtruméta delitiarū muliebrium:quӕ Hermolaus barbarus a ſpathale nympha deduci autumat.ego aūt a uerbo grӕco ſpathao quod ſignificat delicate ago ut apud Ariſtophanem ωγυραι λιαρ σπαθασ Longiſſime abiecta.Luciāus και ϱιπτει ποϱϱω ideſt & longe proiicit. Quiens: potens ualēs:quit enim dicit᷑ poteſt cuius contrarium eſt nequit.

Spathaion Cariotӕ.

SIMVlat ſe mortuū: Lucianus. ψευδετοωσ τέθρηκε εν ταισ πληγαισ mentitus eſt ſe mortuum eſſe ex plagis. NEC HORTVLVM CVRANS INVIſere: Lucianus ait hortulanū tradidiſſe hortum συνεργω ideſt ut uerbum exprimā de uerbo.cooperatori cuipiam colendū. uerba Luciani hӕc ſunt.τορ μερκηπορα του συνεργω τιρι επεδωκε γεωρ γειν. TANtiſper occultaret Tam diu donec euaderet iminēs periculū.Poſtulat autem particula tantiſper poſt ſe dum donec: quoad.Terētius ego te meū eſſe dici tantiſper uolo:dum: quod te dignū eſt facias.Interdū abſolute ponitur & ſignificat interea: & tam diu: Liuius in primo id imperiū ei ad puberé ӕtaté icolume māſit tantiſper tutela muliebri.Donatus tantiſper dictū eſſe ait pro q̄ſi tantum.ut pauliſper quaſi paululū.& parūper quaſi par. CAPItalé cauſam.Dicit᷑ capitalis cā: qua agitur de capite.hominis & ſalute.Capital facinus dixerūt ueteres qđ capitis pœna luitur:apud Plautū capitalis edis facta eſt:apud oratiū ira fuit capitalis pro exitiali.& peſtifera.ſic & homo capitalis.M.Tullio dictus pronoxio.& peſtilēti. COMplicitis pedibus.Luciāus.επει δε αραντεϱοι εκ τωρ ποδωρ κομιζουσιν αρω την κλιμακι εσ οικηματα υπερωρ ideſt me aūt tollētes pedibus deportat p ſcalas in cӕnaculum ſuperius. DEORſus.Grӕce dicit᷑ κατω.ideſt inferne ſiue inferius. DIREpit in ciſtulā.Clanculo & furtim irrepens occultatur ſub ciſtula.Lucianus τορ μὲρ ετορ δεσποτηρ ερ κιβωτω ενεκρυψαρ.i.dominū meū in arca occultarunt. SVPERgeſto orificio.In ciſta ſiue arca delituit hortulanus operculo ſuppoſito.ne uiſceretur.Orificiū accipe pro tegumento ſiue opculo.quo ciſtӕ os occluditur:orificia uentris duo ſunt.quoꝝ ſuperius recipit deuorata & in follem ſtomachi recondit. inferius uero demiſſum inteſtinis adiacentibus inſeritur:& inde uia eſt egerendi. auctor Macrobius in ſeptimo ſaturnalium. EMERSVS graui crapula.Allegoricos tanq̄ experectus excitatuſq; a ſomno poſt uinolentiam:& enim uinolentorum eſt ut crapula mergantur:quӕ ut inquit Ariſtoteles in problematis eſt proprie feruor quidam & inflammatio ex uino:quӕ plus conflictat q̄ temulentia:Plinius in.xxiii.de uino loquens ſic ſcribit. Nouitium reſinatum nulli conducit capitis dolorem & uertigines facit:ab hoc dicta crapula eſt. NVTAbundus. Lapſabundus uacillans titubante greſſu & capite grauato Lucianus ο δε στρατιωτησ εκ τησ οδου τοτε μολισ επαροσ τασ ωσ εφασαρ καρη βαρωρ ταισ πλιγαισ ηκερ εισ τηρ πολιρ ideſt miles ex uia uix ſurgens capite nutanti propter plagas uenit in ciuitatem. DE impotentia.De infirmitate imbellia imbecillitate: Alias impotentia dicitur imodica intolerandaq; potentia:ſicut & impotens tyrannus.& impotens fortuna pro nimium potens. INIVriam deuorans.Conſimile ē illud Terentianū.accipienda & muſitāda iniuria adoleſcentiū ē. Cōmilitones.Grӕci συρστρατιωτασ dicunt cōmilitones q & cōmilites dicūt᷑:cōmilitiū quoq; appellant cōmuné militiam.Lucianus και τουσ στρατιωτασ τοισ συρ αυτω ερτυχωρ:

Tātiſper

Capital.

Orificiū.

Crapula

Impotentia

Cōmilitones.

longiſſime abiecta: rurſus ſeuioribus eū plagis aggreditur:nec ille proſtratus: ac prӕuētus uulneribus:ulliū reperire quiens ſaluti ſubſidiū:quod ſolū reſtabat ſimulat ſeſe mortuū. Tūc ſpathā illam ſecū adportans hortulanus:inſcenſo me cōcito gradu recte feſtinat ad ciuitatem:nec hortulum ſuū ſaltem curans inuiſcere: ad quēpiam ſibi deuertit familiarem:cūctiſq; narratis: deprecatur periclitanti ſibi ferret auxiliū.ſeq; cū ſuo ſibi aſino tantiſp occultaret:quo ad celatus ſpacio bidui: triduiue capitalē cauſam euaderet.Nec oblitus ille ueteris amicicie prōpte ſuſcipit:meq; per ſcalas:cōplicitis pedibus:ī ſuperius cӕnaculum attracto. Hortulanus deorſus in ipſa tabernacula direpit:in quandam ciſtulam. & ſupergeſto delitēſcit orificio. At miles ille:ut poſtea didici:tandem uelut emerſus graui crapula:nutabundus tamen: & tot plagarum dolore ſaucius:baculo ſeuix ſuſtinens: ciuitatem aduētat:confuſuſq; de īpotentia: deq; inertia ſua qcq̄ ad quēq̄ referre popularū ſed tacitus iniuriā deuorans: quoſdā cōmilitones nactus:iſtā tunc cladē enarrat ſuā.Placuit ut ipē qdem

CONtubernio:Domicilio militari ſignificanter & proprie:nam contubernium dicimus decē mi-
lites ſub uno papilione degentes:quibus qui præeſt caput contubernii nominatur.Centuria in de-
cem contubernia diuidebatur. TANtiſper:Interim aliquādiu abſolute dictum ut ſupra annotaui-
mus. GEnium milites per genium imperatoris & maieſtatem iurant:ſe nunquam deſe: turos mi
litiam:nec mortem recuſaturos pro Romana re publica:& omnia ſe ſtrenue facturos:quæ præcepit
imperator:ideoq; ſacramenta dicuntur.ut docet Vegetius.hinc apud Satyrographum legimus.nūc

Commilites. Commilitium. Contubernium. Sacramēta.

contubernio ſe tantiſper abſconderet. Nā ꝑter propri-
am contumeliā:militaris etiā ſacramēti geniū ob amiſ
ſam ſpathā uerebatur. Ipſi aūt ſignis noſtris enotatis:
īueſtigationi uidicteq; ſedulā darēt operam. Ne deſnit
uicinus perfidus: qui nos illico occultari nunciaret.
Tum cōmilitones accerſitis magiſtratibus:mentiūtur
ſeſe: multi ꝑcii uaſculum argēteū ꝓſidis ī uia perdidiſ
ſe: idq; hortulanum quēdam reperiſſe:nec uelle reſti-
tuere:ſed apud familiarē quēdam ſibi deliteſcere. Tūc
magiſtratus & dāno præſidis nomine cognito: ueni-
unt ad diuerſorii noſtri fores:claraq; uoce denunciāt
hoſpiti noſtro:nos quos occultaret apud ſe:certo cer-
tius dedere: potius quam diſcrimen proprii ſubiret ca
pitis. Nec ille tantillum cōterritus ſalutiq; ſtudēs eius
quem ī *ſuam recœperat fidem* quicq̄ de nobis fatetur:
ac diebus pluſculis: nec uidiſſe quidem illum hortula
num contendit. Contra militones: ibi nec uſpiam: illū
deliteſcere adiurantes: genium principis cōtendebant.
Poſtremū magiſtratibus placuit obſtiatē denegātem:

alia emolumēta notemus ſacra-
mentoꝶ.Auctor eſt Tertulliāus
in apologetico. Quod gentiles
ſacra faciebant pro ſalute impe-
ratoris:& geniū eius deierabant:
& citiuis deniq; per omnes deos
q̄ per unum genium cæſaris pe-
ieratur. OB amiſſam ſpatham:
Miles qui ī bello arma amiſit uł
alienauit capite punitur: humāe
militiam mutant. ut docet iuriſ-
cōſultus titulo de re militari. ubi
ſic ſcribit paulus. arma alienaſſe
graue crimen eſt.& ea culpa de-
ſertioni exæquatur. utiq; ſi tota
alienauerit ſi tibiale uel humera-
le alienauit caſtigari uerberibus
debet:ſi uero loricam: ſcutum ga
leam.gladium deſertori ſimilis ē
Tradunt hiſtorici filium catonis
dum in prælio fortirer alacriterq;
depugnat gladium amiſiſſe:qua
ex re generoſus adoleſcēs ualde
perturbatus nequaquam ſibi ui-
uendum deinceps exiſtimabat:ſi
eius ſpolio potiretur hoſtis. itaq;
collecta iuuenū manu per medi-
as cedes perq; medios hoſtes impetu facto gladiū tandē in magno armoꝶ atq; cadaueꝶ aceruo īue-
nit.Timebat ergo miles ne ob amiſſā ſpathā.ex diſciplina militari pœnas penderet: Apud plautum
epidicus.cū audiſſet hoſtes potitos eē armis herilis filii exclamat edepol facinus īprobū. IPſi:Scilicet
cōmilitones. SIgnis enotatis:Obſeruatis ueſtigiis cæteriſq; ſignis propter q̄ īuenire poſſent noſtra
latibula. VIcinus perfidus.πημα κακοσ γειτωρ ut inquit heſiodus:mala res eſt uicinus malus: cō
tra bonus uicinus maximū bonū eſt.apud terentiū chremes uicinitatē in propinqua parte amicitiæ
reputat. NVNciaret:Militaribus. OCcultari:A uicio. ACcerſitis magiſtratibus:Lucianus.παρα-
λαμβαρουσι τουσ τησ πολεωσ αρχορτασ ideſt aſſumunt ciuitatis magiſtratus. MENtiun-
tur:Cum dedecoroſum eſſet confiteri militem ab hortulano ceſum eſſe uerberibus:excogitant frau
dis diuerticulum:ut domum illlam in qua hortulanus cum aſino latebat ſub honeſta occaſione per
ſcrutari poſſint.alioqui magiſtratus illorum petitionem illuſiſſent. DANnō cognito:Tanquam re
uera uaſculum argenteum precioſum præſes perdidiſſet. OCcultaret certo certius:Quos ſcirent cer
tiſſime ab illo occultari:ſic.n.loqmur uero uerius ē.ꝓ ueriſſimū ē: certo certi⁹ ꝓ certiſſimū. Stoici talē
locutionem non probant.apud quos non ſunt gradus comparationis ſuperlationiſq;.&.n.ex dog-
mate illorum:nihil eſt plano planius:nihil recto rectius:nihil beato beatius:nihil certo certius:ſuper
quo.M.Tullius:Seneca:cæteri ſcriptitauere. DIſcrimen capitis.Qui receptator eſt furis:qui occultat
fugitiuum ex legis præſcripto mulctatur:nam ut ſcienter & ſalubriter ſcribit Vlpianus.congruit bo-
no præſidi curare ut pacata prouincia ſit.qui latrones fures conquirere debet:& prout quiſq; delique
rit in eum animaduertere:receptatoreſq; eorum coercere:ſine quibus latro diutius ſtare non poteſt.

Genius cæſaris.

Arma amittere criminoſum.

Nihil recto recti⁹.

TANtillum.Minimum. SAluti eius:Scilicet hortulani. MIlitones:Attende poſitum militones
pro milites:ea forma qua commilitones.qui & commilites dicuntur:græci:στρατιωτασ appellāt.
Illum deliteſcere:Lucianus:στρατιωται ερλορ εφασαρ ειραι τορ κηπουρορ καμετορ εκειρορ
ορορ.ideſt militones dixerunt intus eſſe hortulanum & illius aſinum. IBI nec uſpiam:Diſtincte le
gendū ē hoc ītellectu aſſeuerabāt milites:ibi deliteſcere hortulanū.nec uſpiā alibi. ADiurāte genium
prīcipis.Paulo ante dcm̄ ē ex auctoritate Tertuliāi:qd priſci romāi geniū prīcipis deierebāt malebātq;
ꝑ deos oēs:q̄ unū gēiū prīcipis peierare:ſcri.Vlpianus titulo de iure iurādo:ſi qs iurauerit ī re pecunia
ria ꝑ geniū prīcipis & ꝑiurauerit:fuſtibus eū caſtigādū:eiq; dimiſſo ſupdici debere īportūe noli iurare.

Nō licet peierare. ꝑ geniū principis

ſcrutinio detegere: īmiſſis itaque lictoribus: cæteriſque publicis miniſtris: angulatim cuncta ſedulo perluſtrari iubent: nec quiſquam mortaliū: ac ne ipſe quidē aſinus intra limen cōparere nūciatur. Tūc gluſcit uiolentior utriuſque ſecus cōtentio: militū: pro comperto de nobis aſſeuerātiū: fidēque cæſaris idētidē iplorātiū: at illius negātis: aſſiduēq; domini numē obteſtātis: qua cōtētōe: & clamoſo ſtrepitu cognito curioſus alioqn: & inqeti procacitate prædit⁹ aſin⁹: dū obliquata ceruice per quandā feneſtrulā: qdnam ſibi uellet tumultus ille: proſpicere geſtio: un⁹ e commilitonib⁹ caſu fortuito conlimatis oculis ad umbram meam: cūctos teſtatur incoram: magn⁹ deniq; continuo clamor exort⁹ ē: & emerſis protinus ſcalis iniecta manu: qdam me uelut captiuum detrahunt. Iamque omni ſublata contatione ſcrupuloſius contemplantes ſingula: ciſta etiam illa reuelata repertum: productumq; & oblatum magiſtratibus miſerum hortulanū: pœnas ſcilicet pēſuꝝ

Scrutinium. Liturgi Lictores. unde.

SCRVtinio: Annotandū multa eē uerba uernacula protrita plebeia uulgaria: q̄ in uſu ſunt eruditorū: ut ſcrutiniū hoc in loco ponit̄ pro ſcrutatōe inueſtigatōeq;: ſicut paſſim uulgo loquunt̄: ab eo uerbo qđ eſt ſcrutor nimiꝝ ſcrutiniū deriuat̄: pōt & aduerbiū eē ſcrutinio eodē tñ ſignificatu. PVBlicis miniſtris: Viatores: apparitores: lictores. apud Romanos dicunt̄ publici miniſtri. græco uocabulo. λειτουργουσ uocant. αποτου λειτουργειν qđ ſignificat miniſtrare: unde Plutarchus autumat lictores dictos eē. noſtri uero a ligando: ſic lictorē dici: ut a legendo lectorē prodiderunt: officiū enim lictoris erat ut ligaret uinceretque quē iuſſiſſet magiſtratus: hīc apđ liuiū & M. Tulliū lictor liga manus. tiro tñ Ciceronis libertus lictorē uel a lino uel a licio dictum ſcripſit: licio. n. tranſuerſo: qui magiſtratibus inquit p̄miniſtrabant cīcti erāt. ANgulati: Per omnes angulos & cūcta domus loculamēta. COMparere apparere: Acuiſitari.

Gliſcit.

GLIſcit: Inde glires dicti: q ſono gliſcūt. & pingues fiūt: ſilius gliſcit eliſeo uiolētior ira tyrāno: columella in. viiii. turt̄ iqt p hyemē difficulter gliſcit hoc eſt pingueſcit. & opinat̄. idē ait gallinā: q̄ pria luna ſaginari cœpta ſit uiceſima pgliſcere. VTRIuſq;: Legēdū ē utriq; ſecus. ut ſit ſenſus: cōtētio creſcit uiolēta ex utraq; parte militū. ſ. & hoſpitis: cū milites aſſeuerarent ꝑ cōpato hortulanū & aſinū itra edes deliteſcere: hoſpes uero obſtinate pertinaciterq; denegaret. FIdē cæſaris: Auxilium apud comicos poetas: fides pro auxilio frequētiſſime ponit̄: unde & illud uulgatiſſimū: proh hominū atq; deū fidē. IDENtidē: Frequenter. DOmini numen: Lego deum numen pro: deorum locutione apud ueteres uſitatiſſima. numen autem dicitur quaſi nutus dei ac poteſtas.

Inquies. nocturna.

ET inquieti procacitate: Inquieta petulantia attende ꝙ declinatur hic & hæc & hoc. inquies inquietis. ſic apud plinium dicitur animus inquies pro inquietus. apud eundem inquies nocturna ponitur pro inquietudine nomine ſubſtantiuo Conſimiliter. A. Gellius inquit. ut interea labor hic uigiliarum & inquies ſuauitate pauliſper uocum atq; modulorum acquieſceret. Lucianus. ο δ' εγρηγοροσ και παντα περιεργοσ εγω βουλομενοσ μαθειν τινεσ οι βοωντεσ διακυπτω ανωθεν κατω δια τησ θυριδοσ. Ego ſtrenuus & inquies. & in omnibus curioſus cognoſcere uolens quinam eſſent illi uociferantes ſuperne proſpicio in partem inferiorem per feneſtram. COLlimatis oculis: Obliquatis. Detortis. Terentius in eunucho inquit. Ego limis aſpecto exponit Donatus. limos dici obliquos atque

Limis Limē.

tranſuerſos. unde limen quoq; dicitur quod ingredientibus exeuntibuſq; tranſuerſum eſt. cum igitur homines non recta facie ſed tranſuerſa intuentur limes dicuntur aſpicere & limis oculis: & collimatis. Plinius in. viii. de leonibus ſcribens ſic inquit. nec limis intuentur oculis aſpiciq; ſimili modo nolunt. plinium emulatus Solinus. Dixit breuius & obſcurius nunquam limo uident minimeq; ſe

Limo uident. Collimare. Limare. caput.

uolunt aſpici apud. M. Tullium uerbum eſt collimare pro eo quod eſt ferire ſignum deſtinatum oculis collimatis. ſic enim inquit in ſecundo de diuinatione ne: qui eſt enim qui totum diem iaculans non aliquando collimet limare caput plauto. Neuio. turpilio poetiſq; ueteribus eſt coniungere caput & copulare id quod amatores inter ſe potiſſimum amoris cauſa factitare conſueuerunt. INcoram. Lucius noſter ſæpe dicit ad inſtar incoram. & alia pleraq;: quæ a nobis ſimpliciter uſurpantur: ſic ueteres uſitati ſunt. CONtinuo: Statim. EMERſis: Legi poteſt emenſis utraq; lectio probabilis.

SCRVpuloſius: Diligentius. ſolicitius. curioſius. CIſta reuelata: Detecta patefacta detracto orificio ac operculo. Lucianus. ευρισκουσι τον εμον δεσποτην τη κιβωτω εγκειμενον. ideſt inueniunt dominum meum in arca Iacentem. PENſurum. Soluturum. pendere pœnas ſoluere ſignifi-

Pendere pœnas.

cat. ab eo ꝙ ære graui. cum uterentur Romani penſo eo non numerato debitum ſolebant. unde & penſiones dicte. plinius in. xxxiii. libralis inquit & dipōdius appendebat̄. aſſis quare æris grauis pœna dicta: ſic & Virgilius. tum pendere pœnas cecropidæ iuſſi. Liuius quoq; inquit ſat pœnarum penſum eſt. deniq; elocutio hæc. apud omnes luculentos ſcriptores frequentiſſima eſt: ut dicant pendere pœnas pro ſoluere. Namq; antiquorum pœnæ. omnes dicitur pecuniariæ: qđ & grāmatici tradūt.

IN publicum carcerem:Græce.δεσμωτήριον dicitur publicus carcer. Lucianus.εἰς τὸ δεσμωτήριον πέμπουσι. CAuillari:Irridere & iocari.Lucianus.ἐγέλων ἐπὶ τῷ μηνύσαντι ἐκ τῶν ὑπερῴων καὶ προδόντι αὐτοῦ δεσπότην.ideſt ridebant φ ex ſuperiore tabulato aſinus oſtenderet,proderetq; ipſius dominum. DE meo proſpectu:Quod ſcilicet per feneſtram proſpiciens.me & hortulanum prodidiſſem. EX proſpectu & umbra.Lucianus ſic.κἀκ τότε ἐξ ἐμοῦ πρῶτον ἦλθεν εἰς ἀνθρώπους ὁ λόγος ἐξ ὄνου παρακύψεως.ideſt tunc primum ex me.hic ſermo inter homines ortus eſt ex aſini proſpectu:prouerbium hoc ex proſpectu & umbra aſini ſignificat.ex re inſperata ſæpe magna res prodi atq; manifeſtari adduciq; in diſcrimen:ſicut ex proſpectu aſini detectus eſt.& proditus hortulanus deliteſcens interpres.Luciani prouerbium hoc ἐξ ὄνου παρακύψεως parũ eleganter interpretatur.ex aſino conſpecto.cum fuerit dicendum ex aſini proſpectu:quod & uerba græca ſignificant:& docet Lucius noſter Apud græcos celebre eſt id prouerbium ὄνου παρακύψεως de his qui ridicule calumniantur.Ferunt enim aſinum fregiſſe uaſa fictilia in figuli officina per feneſtram proſpicientem.unde Aſinus in ius uocatus a domino tabernæ interrogatus cuius criminis inſimularetur dixit.ὄνου παρακύψεως.ideſt de aſini proſpectu/alii tradunt/φ aſino proſpiciente aues euolarunt/diſruperuntq; telam.Quapropter dominus telæ aſinarium in ius uocauit:qui rogatus quam ob cauſam reus fieret dixit ex aſini proſpectu.unde natum eſt adagium.Sed attẽde quæſo lector:& nunc mihi totus adeſto φ cum Lucianus tantum dixerit ex proſpectu aſini natũ prouerbium/noſter addidit de proſpectu & umbra.ſcito non hoc ſimpliciter intelligendum:propter umbram aſini:ad quam unus cõmilitonum oculos direxit.& ex ea deprendit hortulanum deliteſcẽtem.Sed ut ego ſentio clanculum & diſſimulanter alludit ad prouerbium alterum græcum ὑπὲρ ὄνου σκιᾶς.ideſt de umbra aſini:quo uti ſolemus de eos qui deſiderant noſce futilia & friuola:minimeq; utilia:Cuius meminit menãder in enchiridio.& plato & alii compluſculi:Ductum autem eſt ꝓuerbium ex fabula qua traditur iuuenem conduxiſſe mercede aſinum:& cum ſub umbra aſini per meridianm æſtum quieſcere uellet exturbatum eſſe ab aſinario aſſerente ſe illi aſinum tantum locaſſe non umbrã:ex hoc uentum eſt in iudicium ab utroq;/quod cum olim in iudicio cauſæ capitalis coram iudicibus faſtidioſis recitaſſet demoſtenes:& illi mox expergefacti fabellæ lepiditate:cuperent noſce quis fuiſſet exitus rei ſubiunxit orator oppido φ tempeſtiuiter & ſcite.ὑπὲρ ὄνου σκιᾶς ἀκούειν ὦ ἄνδρες ἐπιθυμεῖτε ἀνθρώπου δὲ κινδυνεύοντος ὑπὲρ ψυχῆς οὐδὲ τῆς φωνῆς ἀνέχεσθε.o uiri.inquit cupitis audire de umbra aſini:hominis autem pro anima periclitantis defenſionẽ audire non uultis.Sunt & illa apud eoſdem græcos de aſino quoq; celebrata prouerbia.ὄνος πρὸς αὐλόν.aſinus ad tibiam.ὄνος λύρας aſinus ad lyram.ὄνος εἰς ἄχυρα aſinus in paleas.dicitur ãt hæc paroemia de his qui præter ſpem incidũt in bona illiſq; uoluptarie fruuntur.celebrant & illud. ὄνον κείρεις.aſinum tondes/de hominibus inefficacia aggredientibus.aſinum enim tondere nõ poſſumus:cui conſimile eſt hoc/ὄνου πόκους ζητεῖς.ideſt aſini uellera quæris.

Ex aſini proſpectu.

De umbra aſini.

Fabella lepida.

Aſinus ad Tibiã.

Aſinus in paleas

Aſinum tondes

in publicum deducũt carcerem:ſummoq; riſu de meo proſpectu cauillari nõ deſinũt. Vnde etiam de proſpectu & umbra aſini natum eſt frequens prouerbium.

Decimi Commentarii Argumentum.

HOc decimo libro cõtinet̃ militis cũ aſino ad ciuitatẽ acceſſus.facinoris muliebris ob amorẽ inceſtum:infandũq;:luculenta deſcriptio.aſini duobus fratribus facta uenditio.quorũ alter piſtor erat.Alter cocus.Mox fratꝝ ob aſini furtiuã rapinã cibariã diſſidiũ atq; cõtẽtio. Aſini uita genialis:& paraſitica ſub dño mitiore:eiuſdẽq; cũ matrona amorabũda cõcubitus:fœminæ ſceleſtæ ad beſtias dãnatio:iudicii paridis edicio:aſini fuga ex ſpectaculo.

DIe ſequenti meus quidem dominus hortulanus quid egerit:neſcio: me tamẽ miles ille: qui propter eximiã impotentiam pulcherrime uapula rat: ab illo præſepio nullo equidẽ contradicente: diductum:abducit: atq; a ſuo cõtubernio: hoc enim mihi uidebatur:ſarcinis propriis onuſtum & prorſus exornatum:armatũq; militariter:producit ad uiã: nã &

DIe ſequenti:Græce dĩ τῇ ὑστεραίᾳ.Quid egerit neſcio:Ex Luciāo ſic ſcribẽte.τί μὲν ἔπαθεν ὁ κηπουρὸς ὁ ἐμὸς δεσπότης οὐκ οἶδα. i.qd paſſus ſit hortulãus meus domius neſcio. OB eximiã ĩpotẽtiam:Vtꝝ ob iualẽtiã & ĩbelliã:an ob ĩmodicã militarẽq; potẽtiã:ac ĩſolẽtiã:ãbiguũ ẽ.cõſtat.n.militem uapꝉaſſe cũ ob ĩfirmitatẽ uiriũ qbꝰ hortulãus ꝓpolebat tũ ob cõtumatiam impotentiamque tyrannicam:dum militariter cedem hortulano minitatur. ABDVcit:Abducitur proprie alienus abducimus inuitos:ut docet Donatus:a Luciano autem diſſentit qui refert a milite uenditum eſſe aſinum πέντε καὶ εἴκοσι ἀττικῶν.ideſt uigintiquinq; atticis minis.

Abducere.

Arma ex terſa ſint. GAleam nitore præmicantem:Ex præſcripto diſciplinæ militaris:arma debent eſſe exterſa:atq; radi
antia.Ad officium tribuni militum pertinet:& ſollicitudinem:auctore Vegetio:ut miles ueſte niti-
dus.Armis bene munitus ac fulgens exercitationis uſu & diſciplina eruditus incedat.item præcipit
eligendum centurionem:qui contubernales ſuos ad armorum exercitium cogat:ut bene ueſtiti &
calciati ſint:ut arma omnium defricentur:ac ſplendeant.& extat epiſtola Aureliani imperatoris ad
tribunum ſcripta:qua præcipit ut arma terſa ſint:& profecto laus eſt imperatoris miles cultus.& mi-
cantibus armis inſtructus.

galeam nitore ꝑmicantē: & ſcutum cæteris his lōgius
lucēs:ſed etiā lāceam longiſſimo haſtili cōſpicuā: quæ
ſcilicet nō diſciplinæ tūc quidem cauſa: ſed propter ter
rendos miſeros uiatores: in ſummo atq; edito ſarcina
rū cumulo adinſtar exercitus ſedulo cōpoſuerat: cōfe-
cta campeſtri: nec adeo difficili uia ad quandam ciuita
tulā peruenimus: nec ī ſtabulo: ſed ī domo cuiuſdam
decurionis diuertimus: ſtatimq; me cōmendato cuidā
ſeruulo: ipſe ad præcioſitū ſuum: qui mille armatorū
ducatū ſuſtinebat:ſollicite proficiſcitur. Poſt dies plu
ſculos:ibidem deſignatum ſceleſtum & nefarium faci-
nus memini. ſed ut uos etiam legatis ad librum profe-
ro. Dominus ædium habebat iuuenem filium: probe
litteratum. atque ob id conſequenter: pietate: modeſ-
tiaq; præcipuum: quem tibi quoq; proueniſſe cupes:
uel talem. Huius matre multo ante defuncta: rurſum

Lau-
dant ſcriptores cæſarem dictato-
rem:ꝙ haberet milites tā cultos:
ut auro & argento politis armis
ornaret.ſimul & ad ſpeciē & quo
tenaciores eoꝝ in prælio eſſent
metu dāni.Lampridius quoque
refert Alexandrum Romanum
imperatorem ſibi feciſſe argyroa
Chryſoa-ſpides. ſpidas & chryſoaſpidas milites cū
clipeis argentatis & auratis:exem
plo Alexandri macedonis:quem
tradunt ſcutis militum argente-
as laminas: equis frenos aureos
addidiſſe.loricas quoq; alias auro
alias argento adornaſſe. LAN-
ceam longiſſimo haſtili:cum Lu
cianus hunc in macedonia mili-
Sariſſa. tem fuiſſe deſcribat.intelligimus
ſariſſam ſignificari.& enim ſariſſa
ut docet helianus in tacticis Lan
cea eſt:qua utitur phalanx mace-
donica.longitudine.xiiii. cubito-
Sariſſo-phori. rum:quorum duo manus continent reliqua.xii.prominent:inde ſariſſophori noſtris ſcriptoribus di
cti:qui ſariſſas geſtant. SEdulo:Inſtanter diligenter. CIuitatulā græce.πολιχνιον dicit' ex υποκο-
Decurio. ρισματοσ.ideſt diminutiui formula. DEcurionis:Modo decurionem accipe pro turmæ equitū
præfecto.poteſt etiam accipi pro ſenatore municipali:& enim ſenator in municipiis dicitur decurio:
ut ſuo loco copioſius ē annotatum:eſt autem decurionis militaris officium conto ſcienter uti:& tur
Ducatus males ſuos:ideſt equites ſub cura ſua poſitos erudire ad oīa quæ equeſtris pugna depoſcit. DVcatū
ſuſtinebat.præfecturam gerebat ducatus dicit' præfectura ſiue prepoſitura & īperiū militare a duce:ut
principatus a principe.tribunatus a tribuno.in Aureliano inquit flauius uopiſcus.habuit multos du
catus.multos tribunatus.apud Suetoniū ferebat' ducatus & īperia ludere:uidet' āt ſignare chiliarchū.
ſic enim græco uocabulo noīatur tribunus militū:qui præeſt mille militibus. ex diſciplina romanæ
Chiliarchus. militiæ:ut docet Ioſephus in tertio belli iudaici.milites ad centuriones.illi ad chiliarchos conueniūt
ſalutatum:cū quibus ad ſummū oīum ducē uniuerſi ordinū principes:ille autē his ex more dat præce
pta perficienda ſubiectis. DEſignatū facinus,Praue & perperam factum deſignare eſt rem nouam
Deſignare. facere in utrāq; partē.& bonā & malā.praue & recte facta deſignata apud ueteres dicebant':hic in ma
lam partē ponitur.Deſignatores dicti:qui ludis funebribus præſunt.ob eā cauſam ut credit Dōatus.
Deſignatores. ꝙ ipſis ludis multa fiant noua & ſpectanda.Terentius in adelphis:mō qui deſignauit. DOminus
ædium:Decurio ſignificat'. IVuenē probe litteratum.idolon & ſimulachꝝ huiuſce iuuenis probiſſi-
Laus bartholomei. Blanchini. mi quem Lucius noſter hoc in loco deſcribit.eſt Bartholomeus Blanchinus municeps meus: q No
bili genere natus:bonis moribus ornatus litteris litteratis excultus.auditor meus.mihiq; ſumma be
niuolentia copulatus effingit ac repreſentat iuuenē ex omni parte laudabilē.Dotibus animi accedūt
bona corporis:atq; fortunæ.Diligit doctos.& me imprimis.contubernio proboꝝ artificiū lætat': ma-
ximeq; pictoꝝ:habet domi ueluti in larario nomiſmata ex auro & argento cōpluſcula:quibus minu
tæ magnoꝝ uiroꝝ facies expreſſæ cōſpiciunt':ociū & quietē litterariā cōprimis probat:& ſectat':mode
ſtia & probitate præcipuus uiuit in celibatu:quāuis eū geneꝝ optēt ſummates.Prorſuſq; huic Apule
iano iuueni cetera ſimillimus:niſi quod nec patrē habet.nec Nouercā domi. & melioribus annis na-
tus:fortunatius degit nec inſidias nouercales pertimeſcit.quibus obnoxius fuit hic:quem Luci9 no
ſter perſcribit dilectū eē a nouerca:amore inceſto:& infando. CONſequēter modeſtia ꝑcipuū:Pietas
Humanitas. modeſtia humāitas ſūt ſeqlæ & comites litteraꝝ:litteræ bonos mores & uirtutes oīs policitas edocēt
humanitatē ueteres appellauerūt.id ꝑpe modū qd græci παιδειαν noſtri eruditionē inſtitutionēq;
Pedia. in bonas artes dicūt:quas qui ſinceriter appetunt:hi ſūt uel maxime humaniſſimi.e contrario αμου
σοσ ideſt ſine muſis & litteris apud græcos dictus pro inelegante & ruſtico atque impolito.

MAtrimoniū

MAtrimoniū reparauerat. Secūdā uxorē duxerat: Digamiāq; celebrauerat. ſicut īprobe neptunū accuſat qui iterū naufragiū facit. ita qui ſecūdis pedicis cōiugalibus īplicatur: iniq; uitā uxoriā ſtatūq; maritorꝝ criminatur: ſemel ducēda uel ſapiēti uxor eſt: ut politice & ciuiliter uiuere uideat̄. ſed ſi digamus hoc ē bimaritus eē appetit: & digamiæ munera decātat: uecors ē. Nā prīa uxor aut bona fuit aut mala ſi bona nō ē ſecūda uxor ducēda: q̃ primæ cōſimilis eē nō poterit/ quinimo timēdū: ne ī locū bonæ peſſima ſuccedat: cū proba ſit rara auis ī terris nigroq; ſimillima cygno: ſi uero mala. tāto mīus ē ducēda.

Digamia

digamus

matrimonium ſibi reparauerat: ductaque alia filium procreauerat alium: qui iam duodecimum ætatis annum ſupergeſſerat. Sed nouerca: forma magis: q̃ moribus in domo mariti præpollens: ſeu naturaliter īpudica: ſeu fato ad extremum impulſa flagitium: oculos ad priuignum adiecit. Iam ergo lector optime: ſcito te tragœdiam non fabulam: legere: & a ſocco ad cothurnū aſcendere. Sed mulier illa: quādiu primis elementis cupido paruulus nutriebatur: ībecillis adhuc eius uiribus: facile ruborē tenuē deprimēs: ſilētio reſiſtebat. At ubi cōpletis igne ueſano totis p̄cordiis īmodice bacchatus amor exeſtuebat. ſeuiēti deo iam ſuccubuit: ac langore ſimulato uulnus animi mētitur ī corpis ualitudie. Iam cætera ſalutis uultuſq; detrimēte: & ægris: & amātibus examuſſim conuenire: nemo qui neſciat.

Cū īprobitas prīæ poterit ac debuerit oſorē te facer̄ ac faſtidioſū totius fœmineæ natōis: ſicut etiā euripides mulieres fere oīs maiorē ī modū exoſus fuiſſe dicit̄ ꝙ ſimul duas uxores habuerit: quarū matrimonii ptedebat. Quod aūt digamia monogamia deterios ſit. hinc liquet ꝙ digamus ī clerum eligi nō pōt: hieronymus tñ īquit nō dāno digamos: imo nec trigamos: & ſi dici pōt octogamos. SEV fato īpulſa. Pleriq; oēs ī culpa: & maleficio reuicti pfugiūt ad fati neceſſitatē tāq̃ ī aliquod aſyllū/ & q̃ peſſime fecerūt/ ea nō ſuæ temeritati/ ſed fato eē attribuēda dicūt. Apud maternū geniturae explicātur q̃ maleuola ſtellarū radiatione faciunt nouercas amor̄ priuignorꝝ ī fando īplicari. OCVlos ad priuignū adiecit. Naturali & quaſi genuino odio nouercæ priuignos pſequuntur hinc uerbū elegās nouercari ꝑ eo qd ē agere more nouercarū: maligne. ſ. & inimiciciter. Hinc Oratius ī epodo: qd ut nouerca me intueris. Plinius noſter naturā homini nouercā triſtē eē cēſet: Ergo igit̄ cū nouercæ priuignos naturaliter oderint: cū nouercalia odia ſint famigerata. hæc priuigni amore capta eſt. hæc ardere cœpit ī libidines. īceſtas. cū talis amor ſit omni odio deteſtabilior: execratiorq;: melius eſt. n. odiſſe priuignū: q̃ turpiter amare. TRAgœdiā legere: In tragœdiis plerūq; amores inceſti īnfandiq; explicātur. tragœdiæ narrāt quēadmodū phedra amore fœdiſſimo priuignū hippolytū deperibat. Deniq; tragœdiarū argumēta ſunt nefandæ nouercarū priuignorūq; amationes: ideoq; euripides petēte Archelao rege ut de ſe tragœdiā ſcriberet. abnuit ac p̄catus ē ne accideret archelao aliqd tragœdiæ propriū: oſtēdēs nihil aliud eſſe tragœdiā q̃ miſeriarū cōprenſionē: q̃ ut græci diffiniunt eſt. λειρωρ περιοχη. i. rerum triſtium. cōprēſio cum comœdia ſit ἰδιοτικῶρ καὶ πολιτικῶρ πραγματωρ ακιρδυροσ περιοχη. i. priuatarū ciuiliūq; rerū ſine piculo uitæ cōprēſio. p̄terea ī tragœdia fugiēda uita. ī comœdia capeſſenda exprimit̄. p ſoccos aūt materia comica p cothurnos tragica ſignificat̄: cū ſoccus ſit calciamētū comœdorū hiſtrionū: coturnus uero tragœdorū: qd̓ ex uerſu oratiano ſat notū eſt. hūc ſocci cœpere pedē grādeſq; cothurni: illud adde ſcitu dignū. ꝙ cū cothurnus ſit calciatus utrique pedi aptus Atheniēſes hinc theramenē cothurnū cognominarūt: tāq̃ mō harū: mō illarū partiū ſectatorē: puerbiū quoq; apud græcos celebrat̄. ευμεταβολωτεροσ κοθορνου. de his qui mobiles ſūt & aſſidue īmutātur. a ſocco ad cothurnū: expone a tēuioribus ad grauiora: a iocoſis ad triſtiora: a licitis ad illicita: a rebus comicis a tragicas. & eni Tragœdiæ ꝓpriū ē amor īfandus atq; triſticia. AScēdere: ſignate locutus ſtilus eni comicus humilis ē & materia. Tragicus uero caracter ſublimis: ſicut & argumētū. inde cothurnati dicti grādiloqui & inſtar aquilarū p ſublimia uolitātes. SILENtio reſiſtebat: Silenter diſſimulabat. BACCHAtus amor. Seneca labitur totas furor in medullas Igne furtiuo populante uenas. SEVIENti deo. Cupidini qui impotens flāmis ſimul & ſagittis regnat in orbe: cuius ſpiculis ſuccumbunt mortales īmortaleſq;. qui ſuperos ipſumq; iouem. qui numina ponti terrarūq; domat. CVPIdo paruulus. Tulliana ſententia eſt. malum naſcens facile opprimitur inueteratum fit plerūq; robuſtius. MENtitur ī corporis ualitudine: ſimulat ſe langore corporis affectam. cum animi egritudine tabeſcat. ſic olim antiochus amore nouercæ ſtratonices captus. cum cupidini ſeuienti ſuccubuiſſet: nec ullum remedium tanto malo reperiret ſimulans ſe corporis morbo conflictari in lecto decubuit: qui mox opera & aſtu Eraſiſtrari medici reualuit factus uoti cōpos. EXamuſſim: Exanimate optime ad unguem regulariter. Plautus ut hanc rem uobis examuſſim diſputē: Aduerbium eſt: amuſſis enim regula fabrorꝝ eſt: qua architecti opus probabāt: uel ut alii uolūt ferramentū quo ī poliendo utuntur. inde amuſſitata idoles Plauto ꝑ examinata atq; pfecta. ſic eni ſcribit in milite in hoc amuſſitata ſua ſibi ingenua indoles. & ita hūc locū plauti legendū eſſe docet Nonius mar-

euripideſ oſor mulierum.

Nō dāmno octogamos.

Nouercari.

Tragœdia comprenſio miſeriarꝝ

Soccus Corhurnus.

Cothurnati.

antiochꝰ captus amore. nouercæ

Examuſſim.

Amuſſis amuſſitata.

cellus cũ in plautinis codicibus paſſim legatur. emuſſitata: quã tamẽ lectionẽ ut probã emaculatãque
Emuſſitata. tueri poſſumus auctoritate Feſti põpeii. qui ſcribit emuſſitata dici ad amuſſim facta: & ne quis audeat
id ueſſe cõuellere & calumniari: traditur hoc a Feſto in dictionibus a littera: e incipientibus: Au. Gelli-
Pallor amantis & ægri. us in primo iudiciũ factũ ad amuſſim diceres. PALlor deformis: Egroti & amantis ſigna cõmunia.
nã qui amat: & qui ægrotat. pallore deformat̃. De ægroto. notiſſimũ Virgilianũ illud. cõtinuo ẽ ægris
alius color horrida uultũ deformat macies. De amante illud Oratianũ. & tinctus uiola pallor Aman-
tium: ex pcepto quoq; naſonis:
palleat omnis amans color hicẽ
aptus amanti. LASSA genua:
Labant genua. in egroto. labant
& in amatore qui uidens amicã.
& mẽte & genibus tremit. iuxta
illud Terẽtianũ. totus parmeno
trẽo horreoq;: poſt q̃ aſpexi hanc
aiunt phyſici. ex nimio ardore ef
Ex calore horror. fectũ frigoris reddi: ut ex frigore
nimio effectus ignis exiſtit: natu
ra eni magni caloris horrorẽ in-
cutit: ut nimiæ febres. Qui es
turbida. Quis neſcit turbidã in-
quietãq; quietẽ eſſe infirmis? qui
inſomnioſi ſũt: qui diris uiſioni-
bus agitãtur: hinc Oratius uelut
egri ſomnia uanæ finguntur ſpe
cies. In eãdẽ ſentẽtiã eſt illud per-
ſianũ. ægroti ueteris meditantes
ſomnia: Idem quoq; eſt amoris affectus. Amator enĩ inſtar Achillis homerici: expertus loquor: nunc
pronus in faciẽ. nũc ſupinus cubat. toto lecto uerſat corpus: dum ſomnũ oculis capere nõ põt: cuius
Notæ amoris. tumultuoſa per torũ iactatio eſt: & inquies nocturna. SVSPIritus uehemẽtior. Suſpiratus ſiue ſuſpi
rium. Plutarchus ſapho cæteri amatoribus aſſignãt defectũ uocis:ruborẽ uultus: mox pallorẽ intui-
tũ oculorũ incõniuẽtẽ: ſudores acutos motũ uenæ incredibilẽ: & crebra ſuſpiria. Oratius quoq; ſigna-
re uolens amoris indiciũ ſic inquit in epodo. Amantẽ langor & ſilentiũ arguit. & latere petitus imo
ſpiritus. FLuctuare ardore febriũ. ſi uidiſſes fœminã hoc pacto languẽtẽ: crediddiſſes eã ardentibus fe
bribus torqueri. ſed cũ fleret ſignũ erat cupidineæ flãmæ: qua uitalia intrinſecus torrebantur: nã ut ait
ſpecioſiſſime poeta. eſt mollis flãma medullas interea & tacitum uiuit ſub pectore uulnus. apud Oui
dium inquit biblis amore tabeſcens. eẽ quidẽ leſi poterat tibi pectoris index. & color & macies. & uul
tus & humida ſæpe lumina. nec cauſa ſuſpiria mota parenti. HEV medicorũ. Imitatio maroniana.
Heu uatũ ignaræ mentes quid uota furentẽ. quid delubra iuuant. medicos damnat inſcitiæ: qui parũ
ſolerter parũq; curioſe diſpicerẽt. quid pulſus. quid creber anhelitus. quid calor ĩmodicus. in fœmina
ſignificarent. nec eni hæc morbi erãt. ſed ardentiſſimi amoris indicia. Quod uel mediocriter erudito
medico comprendere fas erat. LATErum uiciſſitudines. Modo in dextrum. modo in ſiniſtrum la
tus iactatio. ſic achilles homericus ex deſiderio patrocli. nunc in latus. nunc reſupinus. nunc pronus
Supini cubitus. nunc rectus uolutatur. Supini cubitus. ut inquit Plinius noſter oculis conducunt: at proni tuſſibus.
In latera aduerſus diſtillationes. Theophraſtus tradit celerius concoqui dextri lateris incubitu diffi-
Dextri lateris incubitus. cilius in ſupinis. SINE corporis calore flagrante: Vbi homo flagranter æſtuat citra corporis calorẽ.
& febrem nimirum ille ob amorem animo ardet: non corpore febricitat. Talis enim flagrantia non
corpus ſed animum populatur: quæ cognitio comprenſioq; uel mediocri medico facilis eſt. AL-
TERIVS agitata: Lego altius uel alternis agitata. FILIVM: Priuignum intelligit. quem nouerca
deperibat. NOMEN: Scilicet filii. nec enim uoluiſſet amorabunda fœmina filium eſſe & dici: quem
ipſa efflictim deperibat: quia talis amor infandus inceſtificus. execrabilis eſt. conſimiliter apud Oui-
dium biblis caunum fratrem deamans nomen ſororis eradit ex epiſtola. ſcripta ſoror fuerat uiſum
Duo nomina ꝓprium & naturale. eſt delere ſororem. Vnicuique: ut alibi quoque dictum eſt duo ſunt nomina unum proprium al-
terum naturæ & ſanguinis. quo ſe debent appellare coniunctæ perſonæ. ut eſt nomen matris &
filii nouercæ & priuigni. Nunc ergo amorabunda nouerca libenter eraderet hoc naturale nomen:
ne aut filium aut priuignum nominare cogeretur: quæ nuncupatio in re obſcena. ſine rubore eſſe
Striata frons. non poteſt. PARENTIS: Nouercæ quæ parentis: hoc eſt matris loco eſſe prinigno debet. & pri-
uignus nouercæ perinde ac parenti obſequi debet. STRIATAM frontem: Rugoſam contra-
caperata. ctam ſubductam qualis ex triſticia eſſe ſolet: quæ & caperata frons dicitur. & decenter dixit Plautus.
Striatæ colũnæ. quid huic homini frons caperat ſeueritudine ſtriæ ſunt canaliculæ in columnis & caua. unde co-
lumnæ ſtriatæ dictæ. Talibus fulciuntur edes Bentiuolorum magnificentiſſimæ. quidam ſtrias

pallor deformis. marcẽtes oculi. laſſa gẽua. quies turbida: & ſuſpiritus cruciatus. tarditate uehemẽtior. crederes: & illã fluctuare tãtũ uapore febriũ. niſi quod & flebat. Heu medicorũ ignare mentes. quid uenæ pulſus. quid caloris intemperantia. quid fatigatus anhelitus. & utriq; ſecus iactate crebriter laterũ mutuæ uiciſſitudines. Dii boni q̃ facilis licet nõ artifici medico: cui uis tamen docto ueneriæ cupidinis comprenſio: cum uideas aliquem ſine corporis calore flagrãtem. Ergo igitur impatientia furoris alterius agitata: diutinum rupit ſilentium: & aduocari præcipit filiũ: quod nomen in eo ipſo: ne ruboris admoneretur: libenter eraderet. Nec adoleſcens ægre parentis moratus imperium: ſenili triſticie ſtriatam gerẽs frontem: cubiculum petit

non ipſos canaliculos dici interpretantur:ſed prominentias.& extuberationes inter caua & canalicu
las columnarum.Victruuius in quarto columnas inquit ſtriari uiginti ſtriis oportet. Idem ſtriaturã ſtriatura.
appellat deſcriptionem ſtriatarum columnarum.Igitur tranſlatione uenuſtiſſma ſtriatam frontem
poſuit Lucius noſter pro triſtiſſima & caperata in qua rugæ aſpiciantur inſtar ſtriarum : quas in co/
lumnis efficimus/rugarum enim & ſtriarum reciproca tranſlatio eſt.Idem Victruuius trunco inquit
toto.ſtrias uti ſtoiarum rugas matronali more demiſerunt. Craſſitudines ſtriarum eodem auctore

uxoris patris:matriſque fratris utcunque debitum ſi/
ſtens obſequium.Sed illa cruciabili ſilentio diutiſſime
fatigata: & in quodam uado dubitationis herens: om
ne uerbum quod præſenti ſermoni putabat aptiſſimũ
rurſum improbans:nutante etiam nunc pudore: un/
de potiſſimum caperet exordium:decontatur.At iuue
nis nihil etiam tunc ſecius ſuſpicatus: ſummiſſo uul/
tu rogat ultro præſentis cauſam egritudinis. Tunc il/
la nacta ſolitudinis damnoſam occaſionem:prorum/
pit in audatiam: & ubertim ad lachrymas: laciniaque
contegens faciem:uoce trepida:ſic eũ breuiter affatur.

C Auſa omnis & origo p̃ſentis doloris: & etiam
medela ip̃a:& ſal9 unica mihi tute ip̃e es. Iſti enĩ
tui oculi per meos oculos ad ĩtima delapſi præcordia
meis medullis acerrimum cõmouent incẽdium: ergo
miſerere tua cauſa pereũtis:nec te religio patris omni/
no deterreat:cui moriturã prorſus ſeruabis uxorẽ:il/
lius enim recognoſcẽs imaginem mutua facie merito
te diligo:habes ſolitudinis plenam fiduciam:habes ca
pax neceſſarii facinoris otium. nã quod nemo nouit:

faciendæ ſunt. quãtum adiectio
in media columna ex deſcriptio
ne inuenietur: ſtrigæ uero aliud Strigæ.
longe ſignificant.nam ut grãma
tici docent appellantur ordines
rerum inter ſe iunctim collocata
rum a ſtringẽdo dictæ. Columel
la in ſecundo de fœno loquens
ſic refert. tunc demum conuerte
mus & utrũq; ſiccatum coartabi/
mus in ſtrigam. atq; ita manipu/
los uinciemus. VXOris patris:
Nouercam ſignat:quæ uxor erat
patris , & filium ꝓcreauerat aliũ.
qui ex patre iſtius adoleſcẽtis fra
ter erat. VTRVNque.Nitidior
lectio eſt utcũq;. SISTENS ob/
ſequiũ. Ideſt ſe obſequioſum ex/
hibens.uerbum iuris ẽ ſiſtere ua/
dimoniũ ſiſtere reũ quod ad alia
quoq; trãſfertur.Ouidius ſiſtitur
ante aras. Au. Gellius docet ab
hoc uerbo ſiſto ſtiti i præterito di Siſto.
ci nõ ſteti.a.M.Catone recte ſcri/
ptum eſſe uadimonium ſtitiſſet
quod audaces emẽdatores.e ſcri
pto ſtetiſſes corruperũt. IN VA In uado
do dubitatiõis:Incerta ac fluctua ſalutis.
bunda ſicut cymba in uado periclitatur:contra dixit Plautus prouerbialiter.in uado ſalutis res eſt.
VNVM.Legendum eſt unde/exprimitur amantis affectus.q̃ unde exordiatur cum priuigno allo/
quium neſcit:quæ incipit effati mediaq; in uoce reſiſtit. DECONtatur.Valde cuntatur:& heſitat:ſic
biblis apud Ouidium incipit & dubitat ſcribit damnatq; tabellas.& notat & delet mutat culpatq; pro
batq;. SVMmiſſo uultu.Hoc in laudem pudibundi iuuenis dictum eſt.qui uultu demiſſo.ac uerecũ
do quærit de matre cauſam ægritudinis: NActa.Nam citor dicitur apd ueteres pronactuſerit. OC
caſionem ſolitudinis:Solitudo ſæpe nobis magna mala ſuadet.ut inquit Seneca.& cogitationes di/
ras ſuggerit ex cuius occaſione nunc nouerca fit.audax apud priuignũ.& amorẽ infandũ tetrũq; con
fitetur ac detegit. VBERtim:Large & abundanter. LACInia:Præ pudore cooperuit faciem.ut li/ Vbertim
berius amorem impudicum ſceleſtumq; profiteretur. Apud Platonem ſocrates operit pallio caput
orationem quandam parum pudicam habiturus. Apud Gellium Iulianus rethor capite conuelato
canit uerſus poeticos amaſios ac uenerios. ET medela ip̃a:Huic ſententiæ quadrat illud Ouidianũ
tu ſeruare potes.tu perdere ſolus amantem. TVI oculi p meos oculos:Amor ut philoſophi tradunt
& meminit Plato deſiderium ẽ fruendæ pulchritudinis fruitur autem amator re amata per oculos.
Vnde merito oculus cauſa & origo eſt amoris ut muſeo placet. oculus radiorꝫ aculeos in contuen/ Oculus
tis e regione oculos iaculatur:hinc uirulentus aculeus tranſuerberat oculos.& hominis percuſſi præ fõs amo/
cordia corq; conuulnerat;Quintilianus in ea declamatione:quæ inſcribitur cecus in limine.oculi in ris.
quit ſunt tota noſtra luxuria.hi nos in omnia quotidie uitia præcipitant mirantur adamant concu/
piſcunt. PEReuntis. Scilicet mei Ouidius miſerere fatentis amorem & non faſſuræ niſi cogeret
ultimus ardor. ILLIVS imaginem:Filius imago patris eſt:quem non tam facie q̃ moribus repre
ſentat: phedra apud Senecam ſic inqit ad Hippolitum: hippolite ſic eſt Theſei uultus amo. & mox
paulo.Talis en talis fuit cum placuit hoſti.ſic tulit Celſum caput.in te magis refulget incomptus de
cor & genitor in te toruus. HABEre:Corrige habes. Sollitudinis fiduciam: Solitudo ut ante di/
ximus multa mala nobis ſuadet:& locus sb omni arbitro liber fiduciam dat patrandi ſceleris. NE Neceſſa/
ceſſarii facinoris: Facinus neceſſarium uocat. quod cum neceſſaria perſona committitur. & ne/ rium faci
ceſſitudinis uinculo copulata/qualis eſt inter nouercam priuignumque coniunctio. nus.

PENE nō fit:Sentētialiter hoc dictū́ eſt.tāq̄ ꝑ infectis habēda ſint:q̄ facta eē nemo cognouerit.Olim Claudius īperator iuuenē adulteriis famoſum monuit ut cautius indulgeret uoluptati ueneriæ.tāq̄ nō fiat qd' latet. Philoſophus quoq; noīe pegrinus exiſtimabat hoīes tūc peccare procliuius cū latere poſſe id peccatū putarēt:īpunitatēq; ex ea latebra ſparēt. Virū uero ſapiētē nō peccaturū eē dicebat etiā ſi peccaſſe eū dii atq; hoīes ignoraturi forēt:nō enī pœnæ aut infamiæ metu nō eē peccandū:ſed iuſti honeſtiq; ſtudio & officio. PERturbatus.Apud Senecā impudica nouercæ cōpellatione pturbatus Hippolytus.ſic exclamat Magne

pene nō fit. Repentino malo perturbatus adoleſcens: q̄q̄ tale facinus protinus exhorruiſſet: nō tamen negationis intēpeſtiua ſeueritate putauit exaſperandā: ſed caute promiſſionis dilatione leniendā: Ergo prolyxe pollicetur. ut & bonū caperet animū: refectioniq; ſe: ac ſaluti redderet: īpendio ſuadet donec patris aliqua profectione. liberū uoluptati concederetur ſpatiū: ſtatimq; ſe refert a noxio cōſpectu nouercæ. Et magnā domus cladem ratus īdigere magno & ampliore cōſilio: ad quēdā cōpertæ gratuitatis educatorē ſenem protinus refert nec quicq̄: diutina deliberatione: tā ſalubre uiſum: q̄ fuga celeri procellam fortunæ ſæuientis euadere. Sed īpatiens uel exiguæ dilationis mulier: ficta q̄libet cauſa: confeſtim marito miris perſuadet artibus ad lōgiſſime diſſitas feſtinare uillulas: quo facto: maturatæ ſpei ueſania præceps: promiſſæ libidis flagitat uadimoniū. Sed iuuenis modo iſtud: modo illud cauſæ faciēs: execrabilem fruſtatur eius aſpectum. quoad illa nuntiorum uarietate: pollicitationem ſibi denegatam manifeſto perſpitiens: mobilitate lubrica: nefarium amorem ad longe deterius tranſtuliſſet odium: & aſſumpto ſtatī nequiſſimo & ad omne facinus

regnator deū tā lentus audis ſcelera tā lētus uides. hic uero neq; clamoſus neq; iurgioſus inducit' ſed cōſultus & prudens. qui promiſſione leniendā magis fœminā cēſuit q̄ negatiōe exaſperādā.

INtēpeſtiua:Pitacus ex ſeptē ſapiētib' unus dicere ſolebat γνω θι καιρον.i.noſce tēpeſtiuitatē: intelligi uolens in rebus omnibus obeundis nihil eē cōducibili' meliuſq; tēpeſtiua oportunitate:e cōtrario nihil peius ītēpeſtiuitate. Sup q̄ relatiſſime pſcripſimus in heptalogo:ſic ſeueritas q̄ alioqui iter uirtutes nūerat' ī uitii nomē trāſibit ſi fuerit ītēpeſtiua. neq; ca ta καίρον.i.ex oportunitate adhibita. Vñ laudādus hic iuuenis q negare ſeueriter noluit:ne p intēpeſtiuā ſeueritatē. fœmīa magis ac magis exaſperaret'. PROLYXE. Benigne large liberaliter.M. Cato res prolyxas dicit quas aliis quoq; uocabulis ſecūdas & ꝓſperas appellat. IMpendio ſuadet. Valde uehemēter hortatur. REfert:Retrahit abducitq;. AD educatorem refert:Ideſt cōſulit nutriciū ſenē.& q̄ ſit ſup re tāta illius exquirit ſentētiā. q cū ſenex eēt merito multarū rerū cōſultiſſimus gnauiſſimuſq; uideri poterat cū ætate ſapiētia adipiſcat'. In ſenibus prudētia eſt.atq; cōſiliū.& ut inqt Plautus ī trinūmo.Sapiētiæ ætas cōdimētū ē.Sapiēs ætati cibus ē.Senibus ut auctor ē Quintilianus auctoritas maior ē ꝙ plura noſce & uidiſſe credūtur. qd' & Homerus frequētiſſime teſtatur. & ut eleganter ſcribit.M.Tullius in Catone temeritas eſt ſcilicet floreſcentis ætatis prudentia ſenectutis. In ſenibus conſilium ratio ſententia eſt:quæ niſi forent nō ſummū conſiliū maiores noſtri ſenatū appellaſſent: proinde probandus eſt adoleſcens qui conſiliarium ſenem educatorem adhibuit: qui ex conſilio ſenioris atq; ſentētia ſaluberrima decreuit ſubducere ſe ſe nouercalibus blandiciis.& fuga euadere hāc quaſi procellam ex fluctibus cupidineis impendentem. IMPAtiens mulier.Omnis mora amātem torquet.omnis cunctatio tormentum eſt:& ut inquit Plautus in penulo. Amans quicquid agit properat omnia:amanti nihil ſatis feſtinatur. DISSItas: Longe remotas diſtanteſq; ab urbe. Antiqui improbarunt uillas & predia longe ab urbe diſtantia.hinc Pomponius inquit longe ab urbe uillicari.quo herus rarenter uenit.non uillicari ſed dominari mea eſt ſententia.Columella quoq; cenſet in propinquo agrum mercari:quo & frequenter dominus ueniat:& frequentius ſe uenturum q̄ ſit uenturus denunciet putatq; ſuburbanum prædium cōmodiſſimū eſſe. Catonis dictū eſt.de agro parando pedibus cōpenſari pecuniam. FLAgitat uadimonium:Ex forenſibus uerbis trāſlata ſententia ſicut enī ad uadimonium uenire ſolet litigator qui id promiſit.Ita decenter uadimonium libidinis flagitat nouerca a priuigno.ut ſe ſe ſiſtat ī paleſtra ueneria.ut qd' uerbo promiſerat re perficiat. ILLVD cauſæ.Ideſt modo hāc rem modo illam cauſatus. MObilitate lubrica:Nihil eſt mobilius mente fœminea:quod & teſtimoniis poetarū & græco uerbo ſatis liquet quis enim neſcit illud.uarium & mutabile ſemper fœmina.Item mobilior uentis o fœmina.Item ah crudele genus nec fidū fœmina nomen:græce dicitur. κουφον το φυλλον των γυνάκιων.i.leue ē & mobile genus fœminarum.proinde uidemus quotidie amorem fœminæ torrentiſſimū.in odium interneciuū repente conuerti:& ex amorabunda fieri infeſtiſſimam:Amor in nouerca erga priuignum nefarius eſt & execrabilis:ſed

Heptalogus Phil. Beroaldi

Prolyxæ res.

Impēdio ualde.

In ſenib' prudētia.

Amans properat omnia.

Suburbanū pdiū cōmodiſſimum.

Mobilitas fœminæ peculiaris.

odium ſit longe execrabilius.cum necē meditatur cum ad uenena accingitur.cum in prignum furibunda bacchatur.fecit hæc nouerca in priuignum.id quod fieri ab uxore ī maritum ſcribit Hieronymus:qui in libris contra Iouinianum in ſectam fœminarum perorans ait.In odium uertetur ac iurgia.& niſi cito conſulueris parabit uenena. EMANcipato:Addicto parato alias emancipatus dicitur emiſſus ex patria poteſtate:Verbum iuriſconſultorum apud Oratium in epodo ſcriptum eſt.Romanus heu poſteri negabitis emancipatus fœminæ. Vbi emācipatus accipitur pro addictus.& quaſi in

emancipato quodam dotali ſeruulo: perfidiæ ſuæ cōſilia cōmunicat:nec quicq̄ melius uidetur:quā uita mi ſerū priuare iuuenē.Ergo miſſus cōtinuo furcifer:uenenum præſentarium comperat:idq; uino diligenter dilutum: inſontis priuigni preparat exicio: ac dum de oblationis opportunitate ſecū deliberant noxii homīes: forte fortuna: puer ille iunior propi⁹ peſſimæ fœmīæ filius: poſt matutinū laborē ſtudiorū: domū ſe recipiēs:prādio iā cœpto: ſitiens: repertū uini poculū:in quo uenenū latebat īclusum:neſcius fraudis occultæ: cōtinuo pduxit hauſtū atq; ubi fratri ſuo paratā mortē ebibit:exanimis terræ procūbit.Illius quoq; repētina pueri pernicie: pedagogus cōmotus:ululabili clamore:matrē totāq; ciet familiam.Iāq; cognito caſu noxiæ potionis: uarie quiſq; præſentium: auctores inſimulabāt extremi facinoris.Sed dira illa fœmina &

mancipiatum.& ſeruitutem datus Cleopatræ. DOTAli ſeruo. Dotales ſerui ut ex uerbo ipſo notiſſimum eſt dicuntur quos uxor cum dote ad maritū attulit. Plautus ī aſinaria. Dotalē ſeruum ſauream uxor tua adduxit cui plus ī māu ſit q̄ tibi.De ſeruis dotalibus & ancillis mētio fit apud iuriſconſultos & ait Paulus titulo de donationibus.ſi qd ī pueros ex ancillis dotalibus natos maritus īpenderit aut ī doctrinā.aut in alimēta nō conſeruatur marito:quia ipſe miniſteriis eoꝝ utitur quēadmodū ſi a predonibus redemiſſet ſeruos dotales. receptitiū uero ſeruū appellāt propriū uxoris:quē ſibi recipit ac retinet neq; doti dat. De quo Au.Gellius.de quo &.M. Cato loquit᷑.ſic ſcribens ubi irata facta eſt ſeruū recepticiū ſectari atq; flagitari uirū iubet. VENenū pn̄tarium:Dicimus uenenū p̄ſentarium ſiue præſentaneū:qd' ſtrenuiſſimū.rapidiſſimūq; ē:qd' pn̄tē mortem ſubitariamq; affert:ſine ulla lentitudine.auctor eſt Trāquillus neronem coegiſſe locuſtam uenenariam coquere uenenum q̄ poſſet celociſſimum ac præſentaneum. Atilius regulus in ſenatu Romæ dixit auctore Au.Gellio uenenum ſibi carthaginenſes dediſſe non præſentaneum.ſed eiuſmodi quod mortem in diem proferret.Plinius remedia præſentanea & præſentiſſima frequenter appellat quæ ſine cunctatione auxiliantur:Quintilianus artem dicendi cōſtare ait inter cætera cōſilio præſentiſſimo. VIno dilutū:Vino tēperatū diſſolutumq;.M.Tullius in cluētiana docet probabilius eſſe uenenum in potione datum q̄ in pane: celeriuſq; epotum q̄ comeſum in uenas atq; in omnes partes corporis permanare.præterea facilius fallere poteſt in poculo uenenum cum ita confuſum ſit. ut ſecerni nullo modo poſſit cicuta uino diluta atq; in uino pota irremediabilis exiſtimatur. NOxii homines: Nouerca & dotalis ſeruus. FORte fortuna: Archaiſmos eſt.nam antiqui iunctim dicebant fors fortuna.& forte fortūa ꝓ caſu.& ſubita fortūa.grāmatici ita diſtingūt.ut fors ſit caſus tpalis.Fortuna uero ipſa dea. Terentius fors fortuna inquit nobis ideſt ut exponit Donatus ſubita fortuna. qui id quoq; autumat quod fors fortuna in bono ponitur. ILle Iunior. Quem ſcilicet genuerat infanda hæc mulier ex patre adoleſcentis: quem ad ſtuprum ſollicitauerat: quem ſupra dixit duodecimum ætatis annum peregiſſe. PENdio.Dictio non ſolum mendoſa uerunetiam caſſa.& futilis nihilq; ſignificans: quæ obelo confodienda eſt. Vt in eius locum ſubſtituatur prandio. ut ita legas prandio iam capto. ſignificat enim puerum redeuntem a paleſtra litteraria ſumpſiſſe prandiculum.hoc eſt ientaculum.ex quo cum ſitiret.repente exhauſit poculum illud mortiferum credens id uinum eſſe cum uenenum uino dilutum internoſci non poſſet. FRAtri.Priuignum intellige:qui ex patre tantum.non ex matre frater erat pueri qui hauſerat uenenum. EXAnimis. Moribundus & ſimilis extincto:nam re uera ut paulo mox liquebit non fuerat hæc potio peſtifera ſed ſoporifera. PEDAgogus:Titulo de iniuriis pedagogi nomine comitis continentur comitem uero accipere debemus eū qui comitetur & ſequatur. ferulæ ſceptra ſunt pedagogorum.qui interdum imperioſi atq; ſeuientes ſtultitiam ſuam perdocent.qui alumnos fœdis ſæpe uitiis imbuūt: quorum ſordes ſunt ineluibiles. Sicut leonides Alexandri pedagogus.eum quibuſdam uitiis infecit: q̄ robuſtū quoq;.& iā maximū regem ab illa inſtitutione puerili ſunt perſecuta. Ideoque ſalubriter præcipit Quintilianus ut pedagogi ſint morati ſintque eruditi aut ſe non eſſe eruditos ſciant. latini magiſtrum appellant:quem græci pedagogum. CIET. Commouet inclamat. INSIMVlabant: Accuſabant: inſimulatio eſt & falſi & ueri criminis incuſatio: inſimulo ut docet Donatus genitiuo iungitur ſicut hoc in loco: Plautus tamen dixit. ſic me inſimulare falſum facinus tam malum.

Emancipatus.
Dotalis ſeruus.
Receptitius ſeru⁹
Præſentarium uenenum.
Præſentiſſima remedia.
Cicuta ī uino irremediabilis.
Forte fortuna.
Pedagogus.
Inſimulatio.

maliciæ nouercalis exẽplar unicũ: nõ acerba filii morte: nõ parricidii cõſcientia: non infortunio domus: nõ luctu mariti: uel erumna funeris cõmota: cladẽ familiæ uĩdictæ compẽdiũ traxit; miſſoq; protinus curſore; qui uiãti marito domus expugnationẽ nunciaret: ac mox eodẽ otius ab itinere regreſſo; ꝑſonata nimia temeritate: inſimulat priuigni ueneno filiũ ſuum ĩteremptũ. & hic quidẽ nõ adeo mentiebatur; ꝙ iã deſtinatam iuueni mortẽ ꝓueniſſet puer. ſed fratrẽ iuniorem fingebat ĩdeo priuigni ſcelere peremptum: qđ eius probroſe libidini; qua ſe cõprimere tẽptauerat; noluiſſet ſuccumbere. nec tamen imanibus cõtenta mẽdaciis ad debat ſibi quoq; ob detectum flagitium; eũdem illum gladio comminari. Tunc inſœlix duplici filiorũ morte percuſſus. magnis erũnarum procellis æſtuat. Nam & iuniorem in coram ſui funerari uidebat: & alterum

MALItiæ nouercalis. Vno uerbo abſoluit. complexuſq; eſt: qĩa quot quot ſunt flagitia. ꝙ in oĩs nouercas cadũt. & enĩ ꝙ exẽplar malitiæ nouercalis merito dicitur ea eſt oĩum nouercaliũ ſcelerũ officina. omniũ fraudiũ ſeminariũ: omniũ uerſuciarũ coagulũ ĩprobitatis ſcena flagitioꝝ miniſteriũ: ut reliquis nouercis eſſe poſſit exẽplar & archetypon. qđ ſequãtur Armatæ in priuignos inſtructæ ad perniciẽ miſeroꝝ. NON parricidii cõſciẽtia. Minime cõmota eſt dira fœmĩa cũ uideret filiũ: ſuo ſcelere proſtratũ. cuius necis ipſa erat cõſcia. qđ parricidiũ uocat: & enĩ noĩe parricidæ ſignificatur nõ ſolũ qui patrẽ matrẽq; iterſicit. ſed & q filiũ. filiamue alios quoq; neceſſarios occiderit. qđ & docet Martiãus iuriſconſultus: qui titulo ad legẽ Põpeiã de parricidiis ſcribit lege de parricidiis teneri ſi quis patrẽ matrẽ auũ fratrẽ ſororẽ patruelẽ matruelem patruũ auũculum. ſi mater quoq; filium filiãue occiderit. ſed & auus tenetur. q nepotẽ peremerit: & qui emit uenenũ ut patri daret quãuis non potuerit dare. ꝑterea apđ antiquos parricida dicebaꝰ. qui qualenſcunq; hoĩem occidiſſet. qđ lex Numæ Põpilii indicat his cõpoſita uerbis. Si quis hoĩem liberũ: morti ſciẽs duit parricida eſto: Plautus elegãti uocabulo parenticidã dicit parẽtis interfectorẽ. obiter annotãdũ dici homicidã interdum cũ laude pro uiro. ſ. forti qui multos in bello occiderit. ſicut Oratius dixit homicidam hectorẽ laudabiliter. & longe aliter ꝙ uulgo dicatur. VINdictæ cõpẽdiũ: Viam ad uindictã priuigni cõpendiariã & breuẽ traxit ex filii morte: tanꝙ poſſet perſuadere marito. & omnibus filium periſſe priuigni ueneno. & fraude: quo perſuaſo. quod erat ſatis probabile priuignus tanꝙ fratricida ſine cunctatione plecteretur. MISSO curſore. Inter mancipia ſunt & curſores. quod ex lectione iuriſconſultorum ſat cognitum eſt. ſcribit enim Paulus uolumine delegatis tertio. ꝙ ſi alii uernæ alii curſores legati ſint. ſi quidam curſores. & uernæ ſint curſoribus cedent: ſemper enim ſpecies generi derogat. Antiquitas celebrat curſores. quos hemerodromos uocant qui die uno ingens ſpacium curſu emetiebantur. Inter quos clariſſimus fuit philonides Alexandri magni curſor. ex Liuio. Plinio. probo emylio cæteris. VIANTI. Iter facienti. & in uillam itanti uiantes ſcriptoribus uſurpãtur pro uiatoribus peregrinatoribuſq;. EXPVgnationem domus. Mortem filii: quẽ ueluti per uim fraternã expugnatũ peremptũq; credi uolebat. OCIVS: Statim. PERſonata. Ficta compoſita ſimulata inſtar hiſtrionũ. qui inducta perſona ſimulant & imitantur quẽcunq; uelint. unde & perſonati dicti: Oratius. Quo perſonatus pacto pater: a Seneca fœlicitas perſonata nominatur. Atellani proprie inter hiſtriones uocantur perſonati: quia ius eſt his nõ cogi in ſcena ponere ꝑſonã: qđ cæteris hiſtrionibus pati erat neceſſe. ET hic. In hoc in hac re. Apuleiana eloquutio. NON mentiebaꝰ. Duobus modis dicitur filius perẽptus ueneno priuigni: uno q manifeſtus eſt cũ priuignus uenenũ dedit: altero q minus aptus eſt cũ ille ebibit uenenũ. qđ erat paratũ ĩ priuigni ꝑniciẽ: & ita perit eo ueneno quo alter interimi debuerit. ex hoc ĩtellectu dixit Apuleius. nõ mentitã eẽ dirã nouercã ꝙ dixerit marito filium perẽptũ eẽ ueneno priuigni. &. n. re uera perierat illo ueneno: qđ priuigno fuerat deſtinatũ: quo priuignus perire debuerat. PRObroſæ libidini. Scelus inauditũ finxerat ſceleſtiſſima nouerca uidelicet ꝙ priuignus ſe ipſam libidine infanda inceſtare uoluiſſet: ꝙ haud dubie probroſiſſima eſt. Conſimile qddã fecit phedra. ꝙ inſimulauit hippolytũ apud Theſeũ. ꝙ ſe cõprimere tentaſſet quidã ita exponũt. ut ĩtelligãt inſimulatũ eẽ priuignũ fratricidii ex eo ꝙ fratrẽ ĩceſtare libidine maſcula tẽtauerit: atq; ꝑpoſtera. & qđ ille recuſauerit. eſt. n. amphibolon. illud ſe utrũ ad nouercã an ad fratrẽ referatur.

COMprimere: Verbũ eſt obſcenæ ſignificatiõis. hic iocus ille Plautinus mordax & cũ felle. ſic. n. inquit Mercurius ego tibi hãc cõprimã linguã. Reſpõdet ſoſia alludens ad turpẽ ſignificatũ: haud poteſ bene pudiceq; aſſeruatur. IMMAnibus. Enormibus ĩmodicis incredibilibus. ERVMnarum procellis. conſimile eſt illud Virgilianũ. & magno curarũ fluctuat æſtu. ex tranſlatione marinæ tempeſtatis procella erũnarũ fortunæ & id genus aliarum rerũ. elegãtiſſime deducitur. Quintilianus auctor eſt tranſlationẽ hãc uſurpari ad orationis ornatũ: quo dicimus cõtionũ procellas. & eloquẽtiæ fulmina.

IN coram ſui. Sæpe apud hunc ſcriptorem annotatũ eſt id genus eloquutionis in coram ad inſtar:

Parricida

Parenticida.

Homicida hector

curſores inter ſeruos.

Hemerodromi.

Viantes.

Perſonata fœlicitas.

Comprimere.

Procellæ erũnarũ

In corã.

Ad inſtar

quod

qđ nos corā & inſtar ſimpliciter dicimus.Eſt autē archaiſmos in corā ſui pro corā ſe ipſo incōſpectuq; paterno/maior autē haud dubie dolor eſt ex re luctuoſa quā uidemus q̄ ſi tantū audiamus/oculorum enim ſenſus eſt acerrimus. OB inceſtū parricidiūq;.Duplex noxa.& utraq; criminoſiſſima utraq; capitalis inceſtū refert̄ ad probroſā libidinē:cuius noxæ inſimulatus erat a nouerca priuignus: quod ſe uel fratrē inceſtare uoluiſſet.Parricidiū uero quod ueneno interemiſſet.ſic.n.finxerat peſſima nouerca:cuius commenta maritus uera eſſe credebat cū uxoris lamentationibus ficticiis perſuaderet̄. AD

ob inceſtum parricidiūq; capitis ſcilicet damnatum iri certo ſciebat. Adhuc uxoris dilectæ nimiū mentitis lamentationibus: ad extremū ſobolis īpellebatur odiū. Vixdum pompæ funebres ex ſepultura filii fuerant explicatæ: & ſtatim ab ipſo eius rogo: ſenex infœlix ora ſua recētibus adhuc rigans lachrymis: trahenſq; cinere ſordentem caniciem: foro ſe feſtinus īmittit. Atq; ibi tum fletu: tum p̄cibus: genua etiam decurionū contingens: neſcius fraudium peſſimæ mulieris: in exitiū reliqui filii plenis operabatur affectibus: illū inceſtum paterno thalamo: illū parricidā fraterno exicio: & incomminata nouercæ cede ſicarium. Tanta deniq; miſeratione: tantaq; īdignatione curiam: ſed & plebem merens inflāmmauerat: ut remoto iudicādi tedio: & accuſationis māifeſtis probationibus & reſpōſionibus meditatis ambagibus cūcti cōclamarīt lapidibus obrutū publicū malum publice uindicari. Magiſtratus interī metu periculi proprii: ne de prauis indignationis elementis ad exicium diſciplinæ ciuitatiſq; ſeditio procederet: partī decuriones deprecari: partim populariter cōpeſcere: ut rite & more maiorum iuditio reddito: & utrīq; ſecus allegatiōibus examinatis: ciuiliter ſentētia promeretur. nec ad iſtar barbaricæ feritatis: uel tyrānicæ īpotentiæ dānaretur aliquis īauditus: & in pace placida: tam dirum ſæculo proderetur exemplum. Placuit ſalubre conſiliū: & illico iuſſus præco pronūtiat patres īcuriā conuenirēt: q̄bus protin⁹ dignitatis iure

extremū ſobolis odio.i. īpellebat̄ odiſſe filiū odio parricidali: qui iure naturæ ſolet & debet parētibus eē cariſſimus. SEnex infœlix: Pater defuncti maritus doloſiſſimæ nouercæ. CAniciē.In luctu puluere & cinere comā fedabant. ut ſuperius dictū eſt.De latino attōito & mœſto cecinit poeta caniciē īmundo perfuſā puluere turpās.

In luctu coma cinerulēta.

GEnua decurionū.Mō decurionū noīe ſenatores intellige. alias præpoſiti equitū ſignificant̄. ſicut ſuo loco ſupra iā diximus ubi etiā annotauimus.genua dedicata eē miſericordiæ.& a ſupplicibus attīgi ſolita. INceſtū paterno thalamo.Ex hoc liquido intelligimus nouercā inſimulaſſe priuignū. q̄ ſe ipſam inceſtare tētaſſet/inceſtū dicimus ipſum crimē. & īceſtum dicimus hominē: quē eccleſiaſtici ſcriptores inceſtuoſum appellāt.

Inceſtus.

IN cōminata cede.Propter illud quod paulo ante ſic inquit addebat ſibi quoq; ob detectum flagitium: eundē illū gladio cōminari.

SICcariū.Per abuſionē.ut docet Quintilianus ſiccarios oēs uocamus: qui cedē telo quocūq; cōmiſerint. CVriā.Senatū illius ciuitatis.cuius decuriōes ſupplex orauerat.apud græcos apocleti dicūt̄ ſenatores ſanctiuſq; cōſiliū: qđ ex delictis conſtat uiris. apocletorū frequens mentio apud Liuiū.Meminit & ſuidas in etymologico.

Siccari⁹

Apocleti qui.

MErens.Lugens & meſtitudine confectus. REſponſionibus.Purior lectio & magis quadrans eſt ſi legas reſponſionis.hæc.n.opponunt̄.accuſatōis & reſponſionis.Solent autem rei meditatis ambagibus reſpōſionis diluere atq; refellere crimē obiectū.& probatōes accuſatoris cōfutare. inflāmati ſenili præce homines conclamāt: ut remota iudicii legitimi formula quod lentū eē ſolet ſtatī lapidibus reus obrueret̄ nō expectato ut cauſa ageretur.& ita indicta cauſa.inauditus indēnatuſq; necaretur: q̄ minime fieri fas eſt: cum in bene morata ciuitate nemo niſi iudicium ſententia dānatus ſit ſupplicio affici debeat. NE de paruis elementis: Ideſt primordiis: ſæpe ex parua ſcintilla grīſcit incendi. DIſciplinæ.Scilicet legalis & politicæ: ex cuius præſcripto iudicium conſtitui debet: & reus audiri/mox reexaminata ſolerter ſententia promenda eſt uel dānatoria uel abſolutoria. COMpeſcere.Compeſcebāt: ſuffrenabantq;. VTRINque ſecus: ex parte accuſatoris: & rei.nec enim alio modo ciuiliter iudicari poteſt: niſi allegationes utriuſque partis audiantur: & auditæ perpendantur. DAMNAREtur īnauditus: Ex præſcripto legis nemo inauditus & indicta cauſa damnari debet: quod ſi aliquando fiat ſcito id fieri ex tyrannica impotentia hoc eſt immoderata uiolenta illegitima potentia uel ex feritate barbarorum: quibus neq; mos: neq; lex eſt: qui in humana crudelitate præditi graſſantur: qui obliti ſe hoīes eē oēm exuunt humanitatē.apud Liuiū.T.Quintius clamitat.reū capitis īdēnatū.īdicta cā nō debere uiolari.igit̄ petebat̄: ne malū ī poſteros uſurparet̄ exēplū: ne hō inauditus indicta cauſa repentino tumultu dānaret̄. PROnunciat patres in curiā.Ex more Romano: quo ſenatores in curiā

uocabantur conſultaturi ſuper rebus arduis.Liuius in tertio citari patrês in curiam iubent.uiatores dicti miniſtratores magiſtratuum:ex eo ꝗ plerūq; ex agris ſenatores in curiam accerſebant. CONſueta loca reſidentibus:Decuriones in albo ita ſcriptos eſſe oportet:ut lege municipali præcipitur:ceſſante lege tunc dignitates erunt ſpectandæ:ut eo ordine quo quiſq; eorum maximo honore in municipio functus eſt:ut puta ſi duum uiratum geſſerunt.ſi hic honore præcellat & intra duum uirales antiqſſimꝰ qſq; prior.Deīde q corā ſcdo poſt duū uiratū honoī ī re.pu.fūcti ſūt mox q nullo honoī functi ſūt:ꝓut quiſq; eorum in ordinem uenit auctor Vlpianus.nūc in urbe nr̄a lex ſenatorii loci iſta ſeruatur.ut prout quiſq; prior in ordinem ſenatoriū uenit ita priorem in ſedēdo locum teneat:qui ſecundus ſecundum.& ſic deinceps.unum excipio.Io.Bentiuolum:qui ſenatus columē eſt.quē principem ſenatus noſtratis perpetuum meritiſſimo diceī poſſumus:quem cuncti ſequuntur.ut ducem ad cuius uitam tanquam ſcopon & normam omnes dirigimur.omnes conuertimur:qui flexibiles quācūq; in partem ducimur a principe atq; ut ita dicā ſequaces ſumus.cuius auſpiciis florentes ac beati ī ocio tranquillo honoratoq; fortunate degimus:proinde cum nuncupamus uota:cum obſecramus Deum ita nuncupare debemus ita obſecraī:ut uni Io.Bentiuolo cuncta proſpere cedant:in quo & reſ.pu.& nos omnes ſumus.a cuius ſalute uelut a filio.pendet ſalus totius ciuitatis.itaq; illo florente & incolumi floreamus:& incolumes ſimus nos quoq; neceſſe eſt.illo gubernāte male uehi non poſſumus:nullæ procellæ nulli turbines ſunt pertimeſcendi:in tuto:in portu:in uado ſalutis bononienſium ſiſtitur cymba.ergo igitur deum optimum maximum præcor:ut Bentiuolam familiam:qua nihil maius meliuſue nobis fata donauere boniq; diui:ut cum illuſtriſſimis parentibus generoſiſſimos filios ſinat diutiſſime florere.& in fœlicitatis arce cōſiſtere:ut nos quoq; ſub illis floreamus.& in utrāq; autem ocioſe dormiamus.

Decuriones in albo ſcripti

Ordo ſenatus bononienſis.

Laus Io. Bentiuoli.

cōſueta loca reſidētibꝰ:rurſū ꝑcōis uocatu primꝰ accuſator īcedit.Tūc demū clamatꝰ ītroducitꝰ ēt reꝰ:& exemplo legis atticæ:martiiq; iudicii:cauſe patrōis denūciat ꝑco:neq; prīcipia diceī:neq; miſerationē cōmouere.Hæc ad iſtum modum geſta:compluribus mutuo ſermocinātibus cognoui.Quibus autē uerbis accuſator

EXemplo martii iudicii:Quidam exponunt martium iudicium pro Romano.propterea ꝗ romani a marte oriundi quē patrem romuli fuiſſe perhibent urbis romæ conditorem:ſed id parum congruit.ego martii iudicii nomine intelligo Areopagitas:qui iudices ſenatoreſq; athenienſium fuerunt:quo conſilio ut inquit Marcus Tullius leges athenienſium & maiorum inſtituta ſeruantur.Solon primus conſtituit Areopagitas.hoc eſt ſenatum conſiliumq; atticorum.Quidam autumant ante ſolonem fuiſſe ſenatum areopagitarum athenis conſtitutum.Sed.M.Tullius plutarchus.diuus Auguſtinus id Soloni attribuunt:areopagitæ ſilentes iudicabant.ut docet Macrobius in ſeptimo ſaturnalium.hinc illud ſatyrici poetæ.commiſſum ue teges ut curia martis athenis.areopagus interpretatur curia ſiue pagus martis.cauſa nominis ex iudicio eſt quo Mars qui græce ares dicitur cum homicidii reus fieret.iudicantibus duodecim Diis in eo pago:ut refert auguſtinus in.xyiii.ſex ſententiis abſolutus eſt *ubi eni* pares ſunt ſententiæ abſolutio damnationi præponitur:auctor eſt Plinius in.yii.iudicium capitis in areopago primum actum eſſe olim Dolobella pro conſul aſiæ cauſam ueneficii:ancipitem & ſcrupuloſam ad areopagitas:ut ad iudices grauiores exercitatioreſq; reiecit.ſicut Valerius maximus Gelliuſq; notificant.iulius pollux tradit in areopago:iudicia cædis & ueneficiorum exerceri ſolita.Significat igitur exemplo atticorum iudiciiq; areopagicorum.hanc ueneficii cauſam acitatam eſſe.ut neq; prohemiaretur orator:neq; moueret affectus hoc autem apud athenienſes fieri ſolitum teſtis ē Quitilianus:qui in ſecundo ſcribit lacedæmoniorum ciuitate expulſam eloquentiam & atthenis quoq; ubi auctor mouere affectus utebatur.uelut reciſam orandi poteſtatem.idem in ſexto ſic iquit.id ſenſiſſe atticos credo quia athenis affectus mouere etiam per præconem prohibeatur otator. NEq; prīcipia dicere.Quod græci prohemium nominant id latine principium uel exordium dicitur quod auctore Quintiliano ſuperuacuum aliquando eſt:ſi ſit præparatus ſatis etiam ſine hoc iudex.aut ſi res ꝑparatione non indiget.ariſtoteles quidem in totum id neceſſarium apud bonos iudices negat:aliq̄do uti nec ſi uelimus eo licet:cum iudex occupatus:cum anguſta ſunt tempora.hermagoras quoq; in eudoxo:hoc eſt honeſto genere materiæ repudiat exordium.negatq; eē præfandū:fortunatiāus uero diſſentiens autumat orationē oīno curtam & ſine capite eē:quæ ſine principio ab ipſis rebus orditur.idem ab exordio prīcipium ita diſtīguit:ut exordiū ſit generalius prīcipium ſpecialius. NEque miſerationem cōmouere.Secus ī iudiciis romanorum.apud quos præcipua uirtus oratoris mouere affectus.& ut inquit.M.Tullius ī oratione is erit eloquens.qui in cauſis ita dicit.ut probet ut delectet:ut flectat probare neceſſitatis eſt:delectare ſuauitatis flectere uictoriæ:Nam id unū ex omnibus ad obtinendas cauſas poteſt plurimum.in cōmiſerationibus fuit.M.Tullius excellentiſſimus adeo ut perorationem oēs illi relinquerent miſeratione enim mens iudicium maxime permouenda eſt.qua ita dolēter uſus ē aliqñ.M.Cicero:ut puerū īfantē in manibus perorans tenuerit:ut alia ī cā excitato

Areopagitæ ſilentes iudicant.

Locus iuuenalis

Pares ſententiæ

Proemium.

Exordiū.

Eudoxō.

Curta oratio.

Mouere affectus.

In peroratione regnator M.Tulli.

reo:ſublato etiam filio paruulo plangore & lamentatione forum compleuerit:duo ſunt genera affectuum ethicon & patheticon:alterum come & iucundum.alterum uehemens & incitatum.pathetico perturbantur animi:& concitantur:& in hoc uno regnat oratio quo cauſæ eripiuntur:extorquenturq; ex manibus aduerſariorum:hoc maxime commiſerationes commouentur:idq; præcipue ĩ peroratiõibus:quas in hac cauſa uetitus eſt orator commouere exemplo rituq; atticorum. VExauerit.Lego inuexerit pro inuectus ſit quidam corrigunt uexauerit. DIluerit reus. Proprium reorum ẽ diluere hoc eſt infirmare diſſoluere refutare obiectas criminatões. M. Tullius pro roſcio amerino. ergo inquit crimen oportet diluã ſcribit Gellius ciceronem : crimẽ quod inficiari non poterat fateto dicto diluiſſe. ALtercationeſque Quintiliãus præcepta altercationis forenſis tradit:quæ in quibuſdam cauſis ad uictoriam uel plurimum ualet:opus eſt bono altercatori:imprimis ingenio ueloci: ac mobili:animo præſenti & acri non enim cogitandum ſed dicẽdum ſtatim eſt.Valet ĩ altercatõe plurimum acumẽ : quod ſine dubio ex arte non uenit:ꝑcipit Quintilianus.ne clamoſus: ne iracundus.ne turbid⁹ ſit altercator. Marcus Tullius in epiſtolis . ad atticũ gloriatur:ſe in altercatione ſentẽtia.P.Clodium infregiſſe exagitaſſeq; mordaciter & ſalſe. SVſpicationibus : Suſpicionibus quas in cauſa coniecturali narratio accuſatoris interiectas & diſperſas habeᷓ debet: ut nihil actum nihil dictum ſine cauſa putetur:defenſoris uero narratio ſimplicem & dilucidam expoſitiõem debet habere cum attenuatione ſuſpitõis.

Ethicon. Patheticon. — Diluere crimen. — Acumen in altercatione.

uexauerit:quibus rebus diluerit reus.Ac prorſus orationes:altercatõeſq;: neq; abſens ipẽ apud ꝑſepiũ ſcire: neq; ad uos quæ ignoraui:poſſum enunciare:ſed quæ plane comperi:ad iſtas litteras proferam.Simul enim finita eſt dicentium contentio: ueritatem criminum fidemq; probationibus certis inſtrui:nec ſuſpicationibus tantam coniecturam permitti placuit: atq; illum prõptiſſimum ſeruum qui ſolus hæc ita geſta eſſe: ſcirẽ diceretur :ſiſti modis omnibus oportere. nec tantillũ cruciarius ille:uel fortuna tam magni iudicii:uel conſertæ cõſpectu curiæ:uel certe noxia conſcientia ſua deterritus q̃ ipſe finxerat:quaſi uera adſeuerare: atq; adſerere ĩcipit:q̃d ſe uocaſſet ĩdignatus faſtidio nouercæ iuuenis:q̃d ulciſcẽs iniuriã filii eius mãdauerat necẽ: ꝙ promiſiſſet grãde ſilẽtii ꝑmiũ:ꝙ recuſanti: mortem ſit cominatus: quod uenenũ ſua manu temperatum: dandum fratri reddiderit:quod ad criminis probationem reſeruatum poculum neglexiſſe ſuſpicatus: ſua poſtremum manu porrexerit puero . Hæc eximia enĩ ad ueritatis imaginẽ Verberone illo ſimulata trepidatione perferente:finitum eſt iudicium: nec quiſquam decurionũ tã equius remanſerat iuuẽi: q̃n eũ euidẽter

CONiecturam.Sunt auctores Anonymi hoc eſt ſine nomine atq; ignobiles:quibus placuit unum omnino ſtatum eſſe coniecturalem:qui rationem hanc ſecuti uidentur.ꝙ res omnis ſignis colligeretur.coniectura dicta eſt ut docet Quintilianus a coniectu id eſt directione quadam rationis ad ueritatem:unde ſomniorum interpretes coniectores uocantur. SIſti.Præſentem exhiberi. TANtillum. Minimum. CRVciarius.Dignus cruciatu.ut carcerarius dignus carcere quiq; habetur in publica cuſtodia.eundem mox uerberonem nominitat:qui græce dicitur maſtigia:ſunt enim hæc nomina ſeruis nequiſſimis conuenientiſſima.& in comœdiis frequentiſſima quidam interpretantur cruciariũ pro auctore cruciatus & carnifice.ut uenenarium pro uenefico Crucium uinum dixit Lucilius ĩ ſuaue ab eo ꝙ cruciat. CONſcientia.Carnifex animi interior & tortor occultior eſt conſcientia : cuius indicina multi ſubinde produntur:qua non pauci deterriti iudicia refugerunt:ultroneumq; ſibi exilium indixerunt:hic uero nequiſſimus uerbero ex audacia & inuerecundia compactus.præduri oris attrita fronte:obſtinato uultu.confidens impauidus uenit in iudicium:ſeq; inſontem audacter affirmat:quem neq; iudicium tam magnum neq; conſpectus ſenatorum nec propria conſcientia deterrebat. FAſtidio nouercæ.Tanquam ſcilicet priuignum faſtidienter nouerca repudiaſſet:& ob id faſtiditus paſſuſq; repulſam paraſſet uenenum:& hæc omnia ſunt:σημεια idest ſigna & probationes credibiles quidem:ſed leuiores & non neceſſariæ.ex præcepto Quintiliani infirmiora argumẽta ſũt congreganda:& illorum aceruatione pugnandum:cum potentiſſimis ſingulis inſtandum ſit. REcuſanti.Ipſi ſeruo. SIlentii præmium.Multi ſilentium uendunt:multis taciturnitas lucroſa eſt.olim demades orator gloriatus eſt ſe decem talenta a rege accepiſſe ut taceret. SVA manu. Ad priuignũ refertur non ad ſeruum:ut ſit ſenſus ipſum iuuenem ſuamet manu poculum ueneni puero porrexiſſe:cum ſeruus id retexiſſet:in quo tota purgatio ſeruilis continetur. AD ueritatis imaginem.Ex præceptione doctoꝝ rhetoricoꝝ qui præcipiunt:ut narratio ſit uериſimilis.lucida breuis ꝑ ueriſimili ꝓbabilẽ credibilẽ ue appellat Quintilianus. TAM equius.Lege tam equus:idest tam beniuolus.

Anonymos. ignobilis — Coniecturam. — Cruciarius. — Crucium uinum.

noxæ cōpertum:inſui culleo pronūciaret. Cū iam ſen tētiæ pares cūctorum ſtilis ad unū ſermonem cōgruē tibus:ex more ꝑpetuo:ĩ urnā æreā deberēt cōiici: quo ſemel cūditis calculis iam cū rei fortuna tranſacto:ni hil poſtea cōmutari licebat:ſed mācipabatur poteſtas capitis ĩ manum carnificis: unus e curia ſenior ꝓ cæte ris cōptæ fidei:atq; auctoritatis ꝑcipuæ medicus: orifi ciū urnæ manu cōtegēs:neqs mitteret calculū temere: hoc ad ordinē ꝑtulit. Quod ætatis ſū uobis approba tus me dixiſſe gaudeo:nec patiar falſis criminib⁹: peti toreo: māifeſtū homicidiū ꝑpetrari: nec uos: q iureiu rādo aſtricti iudicatis: ĩductos ſeruuli mēdatio peiera re ipſe non poſſū: calcata numinū religiōe: conſcientiā meam fallens: perperam pronunciare. Ergo ut res eſt:

NOxæ compertum:In noxa culpaq; manifeſta:& crimine deprenſum/uetus & figurata locutio. de noxa quæ ſignificat culpam:& noxia in notis Serui affatim. INſui culeo.

Parricidæ culeus.

Pœna parricidæ more maiorum hæc inſtituta eſt:ut parricida uirgis ſanguineis.uerberatus in culeo inſuatur.cum cane & gallo gallinaceo & uipera & ſimia:Deinde in mare aut in flumen culeus deiicitur inquit. hinc iuuenalis taxans Neronem ueluti multiplici parricidiorum pœna digniſſimum decenter inquit. cuius ſupplicio:non debuit una parari ſimia:nec ſerpēs unus:nec culeus unus:eſt autem culeus ut docet fulgentius: ſaccus cuius nomen notiſſimum in pœna parricidarū. Præterea culeus eſt menſura uiginti amphorarum capax Plinio.& ut priſciani uerſu utar/culeus/hac nulla eſt maior menſura liquoris

Seſquiculeare.

Seſquiculleare dolium columellæ eſt triginta amphorarum/quaſi culeum unum:& dimidiatum. Cōtinēs:id.n.pollet ualetq;:in cōpoſitis hæc particula:ut ſeſquipes ſeſquidigitus ſeſquihora:ſeſqmodiū:& alia ꝑpe ĩfinita: obiter retūdēda eſt ĩſcitia cōpluſculoꝝ/q male litterati in cōmētariis nugatoris iactitāt ſolliculū lupinū libro primo rhetoricoꝝ ad hereniū poni ꝓ culeo parricidæ.id āt falſum eē euidēter intelligit.quiuis ſerius lector & attētus q uolumē ſcdm.M. Tullii de inuētiōe.ex quo trāſpoſita ſunt illa/nō incurioſe ꝑſpexerit:cuius uerba ſubſcripſi.Os obuolutū eſt folliculo & ꝑligatū:deinde in carcerē deductus:ut ibi eēt tātiſp/dū culeus cōpararet̃. Nōne hiſce uerbis liqdo oſtēdit̃ folliculū a culeo ſeiūgi atq; diſparari:ꝑterea qs nō uidet.folliculo ſolū os parricidæ obuolutū eē quaſi quodā tegumēto ex lupina pelle cōfecto/ut ita uelato capite cōtectus in carcerē

Perpēſus Locus ex rhetoricis.

deduceret̃:moxq; culeo cōparato ĩſueret̃.ita ſenſus rhetoricus utrobiq; ꝑpenſus eluceſcit/qui ex illoꝝ interꝑtatōe adulteratus obſcurat̃. PROnunciaret:Verbū iudiciale eſt:nā iudices ꝓprie ꝓnunciare dicunt̃:qñ ſnīam dicunt:uel dānatoriā uel abſolutoriā. SENtētiæ pares:Cōſimiles oēs & damnatoriæ alio mō ſnīæ pares dicunt̃ qñ totidē ſunt abſolutoriæ:quot dānatoriæ:& tunc mitior ſnīa uincit: ut

Paribus ſentētiis abſolutio.

ſcilicet reus abſoluat̃:paribus.n.tabellis abſolutio dicernit̃.auctores Seneca:Quintilianus:Auguſtinus:extat & ꝓblema nobile ariſtotelis ſuper hac re:cuius hoc pricipiū eſt:cur ſi ſnīæ pares accuſatori & reo fuere:reū uincere ſancitū eſt. CVNctoꝝ ſtilis cōgruētibus:moris fuit apud ueteres romãos.ut iudices cognita cā.in ciſtā ſiue urnā tabellas cōiicerēt eaſq; ſtilis in ſcriberēt. litteras habētes abſolutiōis

Nota cōdennandi. C. Nota abſoluendi A. N. & L.

ſiue cōdēnatōis.nota cōdēnandi erat.C.ſicut abſoluēdi.A.qñ uero iudici.ꝑplexa & obſcura cā uidebatur ſtillo ſcribebat in tabella duas litteras.N.L.qđ ſignificat nō liquet:unde ampliatio cōperēdiatioq; naſcebat̃:Cæſar Auguſ.nō tātū duas tabellas dānatoriā & abſolutoriā cognoſcētibus iudicibus dedit ſed tertiā quoq; ignotoriā:qua.ſ.ignoſceret̃.igit̃ ſtilli cūctoꝝ decurionū cōgruētes fuerūt in ſnīam.ſ.dānatoriā cōſcribēdā fuitq; littera.C.q̃ nota eſt cōdēnādi ĩſcripta ſtilo ĩ oībus calculis:ſtilo.n.ferreo ſcribimus ĩ tabulis ceratis.ĩ calculis cæteriſq; durioris materiæ:ſicut calamus ſcribit ĩ cartha:& mēbranis qđ & Hieronymus refert:enarrās illud in pſalmis:lingua mea ſtilus ſcribæ uelocis.cū ſtilo ſcribere intutū eſt ut uetuſtiſſimi auctores ꝓdiderūt. CONditis calculis:Oſtracos ĩtelligit:ſic.n.græci appellāt:quos

Oſtraciſmus.

latini calculos & teſtulas:unde oſtraciſmus dictus exilii genus:quo apud athenienſes mulctabāt̃ potē tiores.ſic ariſtides ſic themitſtocles.ſic pleriq; ſūmates:dānari ſunt:ſup qua re extat annotamētū in libro annotationū noſtraꝝ.Ouidius libro nouiſſimo metamorphoſeon:docet morē fuiſſe italicorum populorum calculis candidis in urnam coniectis reum abſoluere:nigris damnare : ſic enim refert. Mos erat antiquis niueis atriſq; lapilis his damnare reos illis abſoluere culpa : Tunc quoq; ſic lata eſt

Ponere calculum

ſententia triſtis:& omnis calculus immitem dimittitur ater in urnam:ponere calculum eſt ſubducere ratiunculam/unde calculator dictus ratiocinator. MANcipabatur:Obligabatur tradebaturq; quaſi in mancipatum manumq; carnificis. MAnu contegens:Senior medicus:qui unus erat decurionum:manū iniecerat officio urnæ:ut ita cohiberet decuriones/ne temere immiſſis in urnam calculis damnatoriis iuuenem inſontem morti traderent. nam ut inquit ſcite caſſiodorus/cunctator eſſe debet/qui iudicat de ſalute. AD ordinem: Decurionum ſiue ſenatorum. DIXIſſe gaudeo . Legendum eſt uixiſſe : ut terſior ſit puriorque intellectus : Sic enim inquit ſenior decurio . gaudeo me diu uixiſſe. eum ex ætate longiore mores meos probaueritis: ſimq; apud uos boni nominis & eſtimationis:& nūc poſſim auxilio eē iuueni inſonti periclitanti. IVreiurando aſtricti.Iurabāt iudices in leges.

ut obſtricti religione iudicarent:mox cum iuraſſent omnes præter ipſum prætorem nomina eorum perſcribebantur:ne pro ſelectis iudicibus ut fit in multitudine aliqui ſuppoſiti corruptiſſimi iudicarēt auctor Pedianus aſconius. DE me:Ex me. FVRcifer:Narratio breuis.lucida.probabilis ex præceptione rhetoricæ doctrinæ. PEierare:Falſum deierare:& periurio aſtringi dicitur & periurare priſcis ſcriptoribus:contra placita grammaticorum. PERperam pronunciare:Non recte iudicare : & iniq̄ ferre ſniam. NON olim.Non pridem:non diu:modo/dudum hæc enim particula olim ut grammatici annotauerunt interdum habet ſignificationem præteriti præſentis & futuri. Oratius de pterito.olim ruſticus urbanū murem mus paupere fertur. accepiſſe cauo.cætera nouiſſima. VEterno.Veternus inexpugnabilis torpor uiſq; ſomnifica. græci letargum uocant recentiores medici ſubetiam nominant.alias ueternus dicitur hydropicus morbus de quo ſuo loco plura perſcripſimus. INextricabilis morbi:in explicabilis inſanabilis:a quo extricari explicariue ægrotus neq̄t. ſic Plinius in epiſtolis: q̄ maturiſſime inexplicabili morbo liberari CRVciatui ſubtrahere .M. Tullius in tuſculanis quæſtionibus portum morborum dolorū mortem eſſe refert.ita fortunæ iniurias & cruciatus quos ferre neque as defugiendos cenſet: hoc ē eni cunctis erūnoſis præſto profugiū ſic Silius italicus.ultronea morte cruciatui ſe ſubtraxit uitamq; finiuit inedia ob tedium claui īſanabilis.ſic cotelius ualitudīe iniqua conflictatus ex dolore pedum:cūq; incredibiles cruciatus pateret̃ ſponte deceſſit:ne tantos dolores diutius ſuſtineret. BLAterantem mendacia confingentē.& multa nō tā ſtolide q̄ calide obloquentē homines in uerba prouectos noſtri ueteres locutuleos & blaterones & linguaces inſigniter dixerunt blaterare eſt confingere mendacia.item blacterare dicitur ſtulte & percupide loqui quod a græco βλαξ.originem dicit ſignificat autē βλαξ.apud græcos ſtolidū camelos quoq; cū uoces edunt blaterare dicimus. CAVſificantē:Cauſas nouas cōminiſcentē.& excuſatōes fabricātē. QuAEſtiōi præcauēs.ut.q̄ſtio haberi poſſet de hoc ſeruo. NEq̄ uel adulter.Numi neq̄ & adulteri dicūt̃ uitiati reprobi.falſæq; mōetæ:quos & adulterios appellāt.ſcribit Plinius adulterinū denariū emi pluribus ueris denariis quo moneta falſa deprendit̃. SACculo. crumena ſaccus ſacculus ſacellus receptacula ſunt numorū.ex eodē genere eſt ſacciperium:quo tamē nōie maior quepiā crumena ſignificat̃. PRAEnota.ideſt in prime ſigillū annuli tui ſignatorii:quo ſignāda ſignāt plinius laudat priſcorū uitā tāq̄ innocētiſſimā in qua nihil ſignabat̃ at nunc inquit cibi ac potus uindicāt̃ annulo rapina claues quoq; ipſas ſignare nō eſt ſatis.Mos hodie q; durat.ut aurei ſacculo conditi annulo prænotent̃.& per numularium explorētur probi ſint an adulteri pōderiſq; legitimi. REpreſentatus ē iudicio.Quē iuſſiſtis modis oībus ſiſti oportere. CVRriculo.curſim. TAberna.Medicinā intelligit.ſic.n.plautus appellat medici tabernā.tales hoc tēpore. tabernæ ſpeciariæ noiant̃ & ſpeciarii aromatarii a ſpeciebus uenalibus.ſic.n.aromata uulgo dicunt̃: qua dictiōe & Macrobius & Hieronymus.& iuriſconſultus utunt̃. PROlatā:ſcilicet pecuniā dictos ē.quippe itelligimus medico adhuc in ſeruū porāte allatā ſibi id horæ eoq; momēto pecuniā:quā proferens ecce inquit uobis exhibeo:ut noxa ſeruilis fiat manifeſtior. INSImulari ueneni:accuſari de ueneno : ſic enim ueteres dixerunt : ut ante diximus. FRATER. Corrigo alter:non poteſt inquit alter accuſari de ueneno:quod ſeruus comparauerit:ipſe enim noxius eſt.non alius uel dic/frater illius defuncti inſimulandus nō eſt ueneni per ſeruū comparati:ſed ipſe ſeruus. COMparauerit.interrogatiue legendū. CORrigere:corripuit inuaſit. IN uicē.In locū. FRIgidus ſudor. Ex formidine īmodica ſudore frigido homo perfundit̃.iuxta illud frigidus & toto manabat corpore ſudor.Hippocrates.Galēus.cor.celſus ſudorē frigidū peſtiferum eē & maturæ mortis ſignū eē pro

de me cognoſcite. furcifer iſte uenenū pſentariū comparare ſollicitus:cētūq; aureos ſolidos offerēs pcium me non olim conuenerat: quod ægroto cuidā dicebat neceſſarium:qui morbi īextricabilis ueterno uehemēter implicatus: uitæ ſe cruciatui ſubtrahere geſtiret. At ego perſpiciens malum iſtum Verberonem blatterantem:atq; inconcinne cauſificantem : certuſq; aliqd moliri flagitium:potionem quidem dedi : ſed futuræ quæſtioni præcauens:non ſtatim præcium quod offerebatur accœpi:ſed ne forte aliquis inquā iſtorū quos offers aureorum:nequā uel adulter reperiatur : īhoc ipſo ſacculo cōditos eos:annulo tuo prænota : donec altera die nummulario præſente comprobentur : ſic īductus ſignauit pecuniam:quam exinde ut iſte repreſentatus eſt iudicio.iuſſi de meis aliquem curriculo taberna prōptā afferre.& en ecce prolatā corā exhibeo ui deat.& ſuū ſigillū recognoſcat. Nā queādmodū eius ueneni frater iſimulari poteſt. quod iſte cōparauerit?

Ingens exīde Verberonem corripere trepidatio.& in uicem humani coloris ſuccedit pallor infernus.perq; uniuerſa mēbra frigidus ſudor emanabat. Tūc pedes

Olim.
Vetern⁹.
Letharg⁹
Subena.
Mors p fugium.
eruatum
Blaterōeſ
Loquutuleii.
Blaterarī.
Blax.
Numus.
adulter.
apud priſcos nil ſignabat
ſpeciari⁹.
ſpecies.
aromata
ſudor frigidus
ſudor falſus.

diderunt.Cur ſalſus ſit ſudor docet Ariſtoteles in problematis. a maximo uate dictum eſt ſcitiſſime.
ſalſuſq; per artus ſudor iit. IN certis alternationibus.Expreſſit affectum hominis conſcii & ſcelerati:
qui prenſus.& rationibus confuratus cōmouet pedes alternatim ex titubatione:ſcalpit caput:& uer-
ba parum explicata balbutit. PARtem ſcalpere capitis:Pro ſcalpebat:qui effœminati ſunt & molles
Scalpere dicuntur digito uno caput ſcalpere.quod in pōpeium dixit caluus.& a iuuenale.morſu ſatyrico uſur
digito ca patum:qui digito ſcalpunt uno caput.præterea ſontes ſcalpunt caput deprenſi in crimine manifeſto
put. quod inficiari nō quærunt : inter
ſigna conſcientiæ:apud doctores
rhetoricos ſunt & hæc expalluiſſe
Titubaſſe Inconſtanter locutum
eſſe concidiſſe. NEſcio quas affa
Effutire. mias effutire:nugas : & ineptias
Affamiæ meras loquebatur:effutire eſt:ut
docent grammatici:inepte loqui
& uerba lapſantia ac futilia fundi
tare. Oratius effutire leues indi
gna Tragœdia uerſus . affamiæ
uero dicūtur ieptiæ & nugatoria
uerba atq; lapſantia:ut ante dcm̄
eſt. MENdacii arceſſere. Ideſt ac-
cuſare de mendacio arceſſere ac-
cuſare eſt:ut docet Diomedes in
Arcerſſei primo:quod uerbum ab arceo naſcitur.& enim alium accuſare a maleficiis arcere eſt . cum genitiuo
Tria di- coniungitur.ut apud.M. Tullium maieſtatis arceſſitur.diuus auguſtinus in libro de mendacio.do
ſcunt pẽ- cet mendacium longe eſſe fugiendum & diſcerniculo quodam.octo genera mendacii facit.quod &
ſarum fi- in decretis canonicis.xxii.q.ii.copioſiſſime explicatum eſt.apud perſas herodoto.& xenophonte te-
lii. ſtibus dicere mendacium erat criminoſiſſimum:quorum filii tribus potiſſimum rebus inſtitueban
tur:equitare:arcu ſagittas excutere:& uera loqui.uir bonus ut pu.Nigidius refert pſtare debet ne mē
Mentiri. tiatur prudens ne mendacium dicat:namq; inter mendacium dicere & mentiri diſtat:qui mentitur
Menda ipſe non fallitur:ſed alterum fallere conatur.Qui mendacium dicit ipſe fallitur:uerum mendacium
cium di dicere etiam ſapienti aliquando conceſſum eſt:ut Quintilianus aſſerit:& diuus Hieronymus docet
cere. ſcribens:de officioſo mendacio. CONtundit:Melius eſt legere contendit pro eo quod eſt inſtar ur
Miniſte- get conatur. MIniſteria publica.Miniſtri publici quales ſunt apparitores.lictores. uiatores . ſic dici-
ria mus miniſteria ut ſeruitia pro miniſtris & ſeruis. ANNVlum ferreum. Apud ueteres annulis tan-
anulus. tum ferreis utebantur:& ut auctor eſt Plinius longo tempore.ne ſenatus quidem Romanus annu-
ferreus. los aureos habuit:unde & ſponſæ annulus ferreus mitti ſolitus erat:iſq; ſine gemma.Qui ob legatio
Vngulū. nem accœperant annulos aureos in publico illis tantum utebantur:intra domos uero ferreis:& oli
Dactyliō in ferreo annulo equites iudiceſq; intelligebantur.Mox adeo promiſcuum id eſſe cœpit.ut cum ſer-
Dactylo- uitiis quoq; communicaretur.Merito ergo & ſcienter dat nunc Lucius noſter annulum ferreum ſer
theca. uo.ex ritu ſcilicet & more maiorum.refert idem plinius ſeruos ferrum auro cigere cœpiſſe: priſci apd
nos anulum ungulum uocabant.græci dactylion appellant:a digito qui græce δακυλοσ dicitur.
Vnde & dactylotheca pro repoſitorio annulorum : & hoc eſt quod intelligi uoluit Plinius ſic ſcri-
Condu bens.id græci a digitis appellauere condulum quoq; & condalium anulum dixerunt . Plautus in tri
lum. nummo.Inter eos ne homines condalium te redipiſci poſtulas.græci & noſtri ſymbolum . ſic apud
Conda Terentium ſymbolum dare.& de ſymbolis eſſe ad annulos refertur.qui pro arra collationis ad ien-
lium. taculum ſiue prandium faciendum deponi ſolent.non me præterit ſymbolum dici collationem hoc
Symbo eſt quod plures in unum conferunt.Vnde & ſymbolo apoſtolico inditum nomen: quo apoſtoli in
lum. unum contulerunt:quod unuſquiſq; ſenſit.Symbola quoq; in re militari nuncupantur.ſigna uel in
Symbo dicia.quæ unuſquiſq; dux diſtincta ſuis militibus tradit: ut ſi forte occurrerit quis de quo dubitetur
lum ſymbolum probat:ſi ſit hoſtis uel ſocius.apud Terentium quoq; exponere potes. ſicut non parum
apoſtoli- multi exponunt.ſymbola pro collatoribus ſiue comeſalibus:ſic enim uulgo appellantur:quæ adole
cum. ſcentuli in unum pro rata conferunt:cauſa prandii uel cœnæ.uel ientaculi.Vnde hodieq; in uſu eſt:
Symbo collationem facere.pro ientaculum ſumere:quoniam ſcilicet id ex collata pecunia plerunq; fieri ſo-
lum. let:in decretis canonicis diſtin.xliiii.ſic ſcriptum legitur non oportet clericos:ex ſymbolis : quæ uul-
militare. gus comeſalia appellat conuiuia celebrare.eadem conferta dicuntur.A ſymbolo dicitur eleganti uo
Comeſa cabulo a ſymbolos.qui eſt immunis.& liber a ſymbolo conferendo:ſicut ſæpe in conuiuiis quæ fiūt
lia. ex ſymbolis collationibuſq; compluſculorum erit unus & alter qui nihil conferent. hi eleganter di-
a ſymbo- centur aſymboli.Au.Gellius ne omnino ut dicitur immunes & aſymboli ueniremus : conuectaba-
los. mus ad cenulam.non cupedias ciborum.ſed argutias quæſtionum.ubi annotandum cupedias pōi
Cupidiæ pro lautioribus eduliis.ſicut ſuo loco copioſiſſime perſcripſimus.

incertis alternacionibus cōmouere:modo hanc modo
illam partem ſcalpere capitis: & ore ſemiclauſo balbu
tiēs neſcio quas effamias affutire:ut eū nemo prorſus
a culpa uacuū merito crederet.ſed reualeſcēte prorſus
aſtutia cōſtātiſſime negare:& accerſere mendacii medi
cum non deſinit: qui propter iudicii religionem:cum
fidem ſuam coram lacerari uideret: multiplicato ſtu-
dio Verberonem illum cōtēdit redarguere:donec iuſ-
ſu magiſtratuū:miniſteria publica cōtrectatis neqſſi-
mi ſerui māibus annulū ferreū dephēſum cū ſigno ſac
culi cōferunt:q̄ cōpatio pcedētē roborauit ſuſpitionē

NEC rota. De rota græcienſi: q̃ inter dira tormentoꝝ genera anumeratur: ſupra dictum eſt: cuius & Rota.
Plutarchus cõmeminit. ſcribẽs fuiſſe quoſdã tã inhumana crudelitate ꝑditos: ut iuberẽt rotã induci. Eculeus.
& carnifices cũ ſecuribus expediri ad phocionẽ lacerãdã. Eculeus quoq; tormẽti genus eſt. cuius Sene
ca. Valerius. Cicero cæteri meminerũt. Quidã ardẽtẽ laminã eẽ tradũt: qua hoĩes cruciabiliter torquẽ
tur: equuleus dicitur puſillus equus ab equo diminuto uocabulo. M. Tullius ĩ uerrinis. his equitabit Equule9.
equuleis. Plinius in. viii. qua ꝓpter ſurreptis ſtatim pullis ĩ tenebris equarũ uberi aſinarũue equuleos
admouẽt.

nec rota: uel Equuleus more græcoꝝ: tormentis eius apparata iam deerant: ſed obfirmatus mira præſumptione ullis uerberibus: ac ne ipſo quidem ſuccubuit igni. Tum medicus non patiar inquit Hercules: non patiar: uel circa fas de innocente iſto iuuene ſuppliciũ uos ſumere: uel hũc ludificato noſtro iudicio: pœnã noxii facinoris euadere. Dabo enim rei præſentis euidens argumentum: nam cum uenenum peremptoriũ comparare peſſimus iſte geſtiret: nec meæ ſectæ crederem conuenire: cauſas ulli præbere mortis: nec exitio ſed ſaluti hominum medicinam quæſitam eſſe didiciſſem: uerens ne ſi daturum me negaſſem: intempeſtiua repulſa: uiam ſceleri ſubminiſtrarem: & ab alio quopiam exitiabilem mercatus hic potionem: uel poſtremũ gladio: uel quouis telo nefas inchoatũ perficeret: dedi: nõ uenenũ ſed ſomniferum mandragore illum:

NEC ſuccubuit igni.
Inter crudelia barbaricaq; genera
cruciatus eſt ignis: cui tormento:
qui non ſuccubuit nulli ſuccũbet.
Seuitia ut ſcribit Seneca libro ſe
cundo epiſtolaꝝ moraliũ cõmẽta
eſt eculeos. cruces nucũ & tunicã Tunica
illã alimẽtis igniũ illitã. & intextã moleſta.
hæc tunica optimo epitheto mo
leſta a Iuuenale & Martiale noĩa
tur. Inueniuntur aũt pleriq; patiẽ
tia ſiue duritia tormẽtoꝝ tãta ꝑdi
ti. ut tormẽta cõtẽnãt: ut exprimi
ab eis ueritas ullo mõ non poſſit:
Ideoq; q̃ſtioni nõ ſemp fidẽ habẽ
dã eẽ uere & prudẽter monet Vl
pianus. HERcules. Ius iurãdum
eſt. CIRca fas. Legẽdũ eſt cõtra Perẽpto
fas. VENEnũ perẽptoriũ: Morti rium.
ferũ a perimẽdo peremptoriũ di
ctũ. Sic apud iuriſcõſultos. Titulo
de iudiciis peremptoriũ edictum
dicitur. ex eo qđ perimat diſcepta
tionẽ. Inter litigatores hoc eſt ultra nõ patiatur aduerſariũ tergiuerſari. Priſci peremptalia fulgura ap Perẽpta
pellauere: q̃ ſupiora portenta perimunt. i. tollunt. GEſtiret. Cuperet. MEAE ſectæ cõuenire. Medi lia fulgu
cina ad ſalutẽ hoĩum nõ perniciẽ reperta eſt. proinde medicoꝝ ſectæ nõ cõuenit uenena propinare: ra.
quorũ ars oĩs ſtudiũ uigilantia eſt in ſalutaribus remediis dandis. ſic Hippocrates diſcipulos adiurat
ne dolo malo ſcientes cupiã mortaliũ noxia medicamẽta propinent. Legimus apud iuriſcõſultos ad Iuſiurãdũ
legẽ Corneliã de ueneficiis: qui malũ uenenũ necãdi hoĩs cauſa fecerit uel uẽdiderit uel habuerit ple hippocra
ctendũ eẽ. & eiuſdẽ legis Corneliæ pœna afficiendũ: ꝑterea ſenatus cõſulto effectũ eſt. ut pigmentarii tis.
pœna huius legis teneantur. ſi cui temere uenena dederint. NEC exitio ſed ſaluti. Omnibus morta
libus medicinã utiliſſimã eẽ celeberrimi auctores prodiderũt tãq̃ nullũ hoĩum gẽus nullus ſexus. nul
la ætas ſit: q̃ nõ utilitatẽ ex medicina petat: cuius artis auctores accepimus deos. ſiue ut hæc infirmitas
hoĩum haberet adiumẽta aliqua. Vel ſolatia ſiue tãtũ huic arti tribuere maiores. ut eã uix crederẽt hu
manis potuiſſe ingeniis inueniri. ſiue ipſa medicina ꝑ ſe ſacra res eſt. græce ιατροσ dicitur medicus.
unde archiatros prĩceps medicoꝝ quo noĩe eſculapiũ inſigniter appellauere: tãq̃ ꝑſidẽ deũq; medico Archia
rũ. ut oſtẽdit Auguſtinus ĩ tertio de ciuitate dei. uerius & melius a diuo Hieronymo archiater dictus tros eſcu
eſt ſeruator noſter qui medicus eſt chriſtianoꝝ: & languentiũ animarũ ꝑſentiſſimus opitulator in co lapius.
dice ĩperatorio Archiatros legimus priuilegiis ĩperatoriis decorari: ubi ridicule cõmentatores expo
nũt archiatros pro militãtes inermi militia Caſſiodorus ait archiatros eẽ ſalutis magiſtros. VERE Archiatri
res. Corrige uerens. i. timens. AB alio quopiã. Ideſt a medico alio inſincero & minus probo quales
multi hodieq; reperiuntur: qui potionẽ mortiferã pro ſalutifera dare nihil uerebũtur accepta merce
dula unde fit ut medicus ſæpe capitalis exiſtat: & cũ ſoli medico hoĩem occidiſſe ſũma ĩpunitas ſit ex
perimenta ꝑ mortes agunt: & uenena pro meditamẽtis uel inſcitia uel ĩprobitate propinãt. SOM
niferũ madragoræ. Duo ſunt genera mandragoræ: mas & fœmina. candidus mas: nigra fœmĩa exi De man
ſtimatur. Ferũt mala auellanarũ nucũ magnitudine. & effoſſuri cauent cõtrariũ uentũ. & tribus circu dragora.
lis ante gladio cõſcribunt. Succus fit & ex malis. & ex caule deciſo cacumine & radice. odor ei grauis.
ſed radicis & mali grauior mala maturata in umbra ſiccantur. ſuccus ex his ſole denſatur: uis mandra
goræ ſomnifica eſt pro uiribus bibentium: media potio cyathi unius potu largiore. etiam moriũtur.
Bibitur ante ſectiones uſtioneſq; ne ſentiantur. Quidam ſolo odore & olfactu ſomnũ quærunt. Scri Vis ſom
bit Auicenna in ſimplicibus mandragora ſomnum conciliari. & ſubetiam fieri eſſeq; medicamen nifica.
tum contra uigilias: quæ & ipſæ inter morborum genera numerãtur. Apud græcos celebre eſt. υπερ
μανδραγοραν καθευδεισ ideſt ultra mandragoram dormis mandragoræ ut inquit ſuidas υπ
ρωτικοσ καρποσ η ληθησ ποιητικοσ. i. fructus eſt ſomnificus & obliuionis effector. Columella

Semihomo mandragora.

in libro de cultu hortorum ſemihominem mandragorã ſcite appellat propterea ꝙ radix eius ſimillima eſt homini.ut docet Auicenna & uulgo proditur.cæterum quãuis iuriſconſulti interdicãt ne pigmentarius mandragoram cicutam Aconitum aliaq; uenenata temere det. tamen hic medicus pro ueneno ſuccum illum mandragoræ habentem uim ſomnificam dedit cuius & ſi noxiæ ſunt uires non tamen mortiferæ ut ita obuiam iret improbitati ſerui geſtientis comparare mortiferum uenenum.non ab re eſt hoc in loco commemorare exemplum proditum a frontino in libris ſtrategematicon hannibal miſſus a carthaginenſibus aduerſus afros rebellãtes cum ſciret gentem auidam eẽ uini magnum eius modum mãdragora permiſcuit.cuius ĩter uenenum & ſoporem media uis ẽ.

Hiſtoria remotior

tunc prælio leui commiſſo ex [illegible]duſtria ceſſit.nocte deinde in[illegible]peſta relicto intra caſtra uin[illegible] in[illegible]cto fugam ſimulauit cumq; barbari occupatis caſtris in gau[illegible]ũ effuſi medicatum merum au[illegible] hauſiſſent. & in modum de[illegible]ctorũ ſtrati iacerent reuerſus c[illegible]pit eos ac trucidauit. GRauedinis compertæ.Cõſimiliter Plinius de mãdragora loquẽs inquit: ſic quoq; noxiæ uires grauedinem afferũt: etiam olfactu. Vtrobiq; grau[illegible]do ponitur pro torpore marcido & capitis grauitate ſomnulẽta. Alias

Grauedo

grauedo ſignificat diſtillationem humoris ex capite: quæ teſte.Cor.Celſo nares claudit uocẽ obtundit tuſſim ſiccam mouet. Hippocrates græciq; coryxas nominant.

Grauedinoſi.

Vnde grauedinoſi dicti huic morbo obnoxii: ut in commẽtariis Tuſculanarum queſtionum uberius ſcripſi. CERtum extremæ pœnæ. Sic ueteres loquuntur.ut certus fugæ certus ſpei.extrema pœna ponitur pro ultimo ſupplitio.

Vltimũ ſuppliciũ

Vltimum autẽ ſupplicium mortem ſolam interpretamur:ut docent iuriſconſulti titulo de pœnis. PVER meus.Lego meis.ut ſit meis manibus temperatam. Quæratis cauſas alias. Cum ego potionem mandragoræ ſomnificã tantũ dederim.ſi mortuus eſt.mortis cauſa aliunde eſt:quã ego neſcio. ADOrante:Orante cauſam agente:

Adorare Orator ab ore.

adorare enĩ apud antiquos ſignificat agere.unde & legati oratores dicũtur qa mandata populi agunt.auctor feſtus Põpeius.M.Varro ab ore orare.& oratores. & orationẽ dici ſcribit. ITVR.Scilicet ab oĩbus.ſic Virgilius itur ĩ antiquã ſiluã. COPERculo capuli.Tegumẽto orificioq; ſepulchri.de capulo & capulari ſene.& capulari reo iã dictũ eſt. COMmodũ.Tũc iã illo momẽto illo tẽpore.ut ſæpe apd hũc ſcriptorẽ. POSTliminio mortis.Sic & ĩfloridis uelut ab inferis poſtliminio domũ rettulit.de poſtliminio ſupra ſatis multa. VERbis ĩpar.i.q uerbis explicare nõ poterat.nec dicẽdo æqre gaudiũ intimũ: quo afficiebat̃ ſenex ex ĩprouiſa ſalute filii.

Amicula feralia cãdida.

FERAlibus amiculis.Amicula feralia ſunt ueſtimenta:quibus cadauera defunctoꝝ ueſtita in ſepulchro conduntur:ſcribit Plutarchus in problematis.ꝙ mortui corpus albis ueſtibus induebatur.ob puritatem. quippe color albus ſolus ſincerus.ac purus minimeq; infectus eſt. ſic & defunctus uidetur eſſe factus quiddam ſimplex & purum omniq; mixtione ſecretũ:unde & in luctu mulieres albis ueſtibus amiciebantur. Amiculatus dicitur a ſolino indutus amiculo & ueſte. INSTRIctus. F[illegible]ſceatus.& quaſi uinculatus. OBDItus.Septus opertuſq;.obdere eſt operire. IN mediũ nuda ueritas. Tanta uis ueritatis eſt:ut improbitate malorum depreſſa tamen emergat:ut intercluſa reſpiret. Vt oppugnari poſſit: non poſſit expugnari.nec diu deliteſcere.

Veritas filia temporis.

Meritoq; uetus poeta ueritatem temporis filiam eſſe dixit: ueritatis oratio ſimplex eſt.ut ĩquit Seneca.In tabula cebetis ſcriptum legimus ꝙ αληθεια.i.ueritas παιδειας hoc eſt diſciplinæ eſt comes.in conſilio darii regis pronunciatum eſt ueritatem omnibus antiſtare eam fortiſſimam iudicari. quia nihil contra eam iniqũitas ualet. & cũ cætera quæ fortia uidentur mortalia citoq; deficientia probentur:ueritas & immortalis eſt.& ſempiterna auctores. Eſdras & Ioſephus.

grauedinis cõpertæ famoſũ: & morte ſimillimi ſoporis efficacẽ: nec mirũ deſperatiſſimũ iſtũ latronẽ certũ extremæ pœnæ:q̃ more maioꝝ in eũ cõpetit:cruciatus iſtos ut leuiores facile tolerare. Sed ſi uere puer meis temperatam manibus:ſumpſit potionẽ.uiuit:& quieſcit:& dormit:& protinus marcido ſopore diſcuſſo remeabit ad diem lucidam:quod ſi uere peremptus eſt:ſi uere morte preuentus eſt: quæratis licet cauſas mortis eius alias. Ad iſtum modum ſeniore adorante: placuit: & itur confeſtim magna cum feſtinatiõe ad illud ſepulchrum: quo [illegible] pus pueri depoſitum iacebat:nemo de curia:de optimatibus nemo:ac ne de ipſo quidẽ populo quiſq̃:qui non ill[illegible] curioſe confluxerit. Ecce pater ſuis ĩpſe manibus:coperculo capuli remoto:cõmodum diſcuſſo mortifero ſopore: ſurgentem poſtliminio mortis deprehendit filium: eũq; complexus artiſſime:uerbis impar: præſente gaudio producit ad populum:atq; ut erat adhuc feralibus amiculis inſtrictus: atq; obditus:deportatur ad iudiciũ puer. Iamq; liquido ſerui nequiſſimi:atq; mulieris nequioris patefactis ſceleribus:procedit in medium nuda ueritas: & nouercæ qdẽ perpetuũ indicitur exilium ſeruus uero

PATIbulo ſuffigitur: In crucem tollitur. Antiqui gaballum dixere crucem & patibulum. M. Varro. Nos barbari qui innocentes in gaballum ſuffigimus. Alias patibulum dicitur ſera. qua hoſtia ocluduntur. a patendo. ꝙ hac remota ualuæ pateant. Supplicium autem patibuli infame eſſe & ſerui docet Lactantius in quarto. Patibulatum pro crucifixum dixit antiquitas. FABVloſa fortuna. Qualis in tragœdiis ſpectari ſolet. & tragici ſtili materia eſt. POST orbitatis periculum. Periclitatus eſt ſenex. ne duobus filiis eodem tempore orbaretur: nam ſi ille ſepultus uere mortuus fuiſſet: alteri quoq; erat pereundum: ſententia iudicum condemnatoria: & capitali. NVLLO uendente cõparauerat. Feſtiuiter dictũ de eo qui aſinum abduxerat: & ſuũ fecerat ſine emptione. Hortulano. n. in publicum carcerẽ deducto miles aſini poſſeſſor factus ẽ: acquiſiuitq; rei inemptæ dominium militari ſcilicet impotẽtia. & ui. XI. denarii. Luciãus ſcribit militem uendidiſſe aſinum πεντε και εικοσι ideſt uiginti quinq; drachmis atticis. DIVES dominus. Lucianus. οδε ωνησαμενοσ θεραπων ην ανδροσ σφοδρα πλουσιου πολεωσ των εν μακεδονια τησ μεγιστησ θεσσαλονικησ ideſt emptor aſini ſeruus erat uiri ualde opulẽti. ex theſſalonica maxima ciuitatum ĩ macedonia. PISTOR dulciarius. Lucianus ειχε αδελφον συνδουλον αρτουσ πεττειν και μελιπηκτα κιρναν επισταμενον ideſt habebat hic fratrem conſeruum: qui panes conficere & cibaria ex melle concinnare ſciebat. piſtor dulciarius is dicitur. qui dulcia conficit. & mellita cibaria quæ græce dicuntur μελιπηκτα qualia ſunt & bellaria de quibus. M. Varro. Gellius. Macrobius. ſic ſcripſere ea maxime ſunt mellita. quæ mellita non ſunt dulcibus enim cum pepſi ſocietas infida. quibus uerbis ineſt hic intellectus. ea maxime mellita ideſt iucunda haberi: quæ non ſint mellita ideſt melle cõcinnata. quoniam dulcia & ex melle compoſita non faciunt ad pepſim ideſt concoctionem. ſicut autem dulciarius a dulcibus eduliis dicitur. ſic & lactarius qui ex lacte facit lacticinia. quæ uocant: Lampridius helio gaballum ſcribit habuiſſe dulciarios & lactarios: qui omnia coquorum edulia exhiberent. ex dulcibus. & lactariis. ubi lactaria ſignificantur lacticinia. ut uulgus appellat: quæ Cor. Celſus lactantia uocat ſic ſcribẽs aluum mouent mel crudum. lac lactantia omnia. Piſtores uero dicuntur. qui panem faciũt. Antiquitus hoc uocabulo nominabantur. qui far piſcebant. Piſtores non fuiſſe Romæ ad perſicum uſq; bellum teſtis eſt Plinius. ſcribens ipſos quirites panem feciſſe idque mulierum opus fuiſſe: libro tertio digeſtorum ſcriptum legimus. fuiſſe Romæ: collegium piſtorum græce αρτοποιοσ dicitur piſtor. ALTER coquus. τα οψα τῳ δεσποτη εσκευαζε ideſt obſonia domino concinnabat. ueteres Romani. coquos non habuerunt in ſeruitiis. eoſque ex macello conducebant: quod ex Plautina lectione ſat notum eſt mox coquos inter ſeruos habere cœperunt. quos ſingulos pluris ꝙ̃ equos emebant. idque in conqueſtione luxus auctores graues cenſoria oratione caſtigant: a quibus proditur coquum illum plurimi ſolitum eſtimari: qui peritiſſime cenſum domini merſiſſet. Coquum & piſtorem apud antiquos eundem fuiſſe accepimus: græce dicitur οψοποιοσ. De coquo Liuius hæc. Tum coquus uiliſſimum antiquis mancipium & æſtimatione & uſu in precio eſſe. & quod miniſterium fuerit Ars haberi cœpta. Plato in gorgia coquinariam uocat adulationem medicinæ.

SVCCVVM. Pro ſuccorum multa enim apud priſcos reperiuntur. ſecundi & quarti ordinis indifferenter uſurpata. ut ſenati & ſenatus ornati & ornatus lecti & lectus. ſic ſucci & ſuccus. unde pluraliter ſuccuum pro ſuccorum. græci ευχυλα uocant και κακοχυλα cibaria boni ſucci. & mali ſucci. Cor. Celſus inter res euchylas numerat triticum ſiliginem omnem uenationem uinum dulce. uel lene. inter cacochylas uero legumina ponit & ſalſamenta. & ueterem caſeum. Hic nutrimenta ſuccorum accipi uidentur pro embãmate & intinctu. nam græco uocabulo embãmata. latino intinctus uocant liquores ſapidiſſimos: quibus pulmenta condiuntur quibus bucellæ panis & obſonia intinguntur: uulgus ſapores appellat. gulæ prorſus irritamenta. quorum Columella. Plinius. cæteri meminere: Quidam legunt intrimentis: ab eo uerbo de quo eſt illud prouerbiale quod intriſti tibi exedendum eſt. hinc intrita Catonis & ut inquit Donatus intrita dicitur cibus in mortario factus.

Gaballus. Patibulũ. Patibulatum. Piſtor dulciari⁹. lactarius. Lactaria lacticinia. Piſtor. Coquus ex marcello. coqnaria. Euchyla. Cacochyla. Embamata. Intictus. itrimẽta. Intrita.

patibulo ſuffigitur: & omniũ conſenſu: bono medico ſinuntur aurei opportuni ſomni pciũ: & illius quidẽ ſenis famoſa atq; fabuloſa fortuna prouidentiæ diuinæ cõdignum accœpit exitum: qui momento modico: ĩmo puncto exiguo poſt orbitatis periculũ adoleſcentium duorũ pater repẽte factus eſt. At ego tũc temporis talibus fatorũ fluctibus uolutabar. Miles ille: qui me nullo uendente: comparauerat: & ſine pcio ſuũ fecerat: tribuni ſui præcepto debitũ ſuſtinens obſequiũ: litteras ad magnum ſcriptas principem Romã uerſus perlaturus uicinis me quibuſdam duobus ſeruis fratribus undecim denariis uendidit. His erat diues admodum dominus. At illorum alter piſtor dulciarius: qui panes & mellita concinnabat edulia. Alter coquus: qui ſapidiſſimis nutrimentis ſucuũ: pulmenta

Condituͣ CONdita.Media producta pronũciandũ.a cõdio cõdita deriuãtur.unde & cõdimẽta.& cõditiones
parado/ & cõdituræ inclinãtur:apicius.cõditi paradoxi cõpoſitionẽ celebrat.quo uocabulo ſignificatur genus
xon. ſibi ſiue potionis cõdimẽtis uariis cõcinnatũ:Idẽ cõditũ melizomũ uocat.iuſculũ ex mellis deſpuma/
Melizo/ ti mixtura cõfectũ.Quod & ipſe docet & nomẽ oſtẽdit μελι.græce mel.& ζωμος ius/annotandũ
mon. dici ab apicio cõditũ neutraliter noĩe ſecundi ordinis ſubſtãtiuo. VASA cõpluria.M.Cato.Pu.Nigi
cõpluria. dius.M.Varro.cæteriq; ſcriptores uetuſtiſſimi pluria & cõpluria dictitabãt.q̃ nos plura & cõplura dici

condita uapore mollibat: unico illi cõtubernio cõmunem uitam ſuſtinebant:meque ad uaſa illa compluria geſtanda præſtinarant. quæ domini regiones pluſculas pererrantis:uariis uſibus erãt neceſſaria: adſciſcor itaque inter duos illos fratres tertius contubernalis. Haud ullo tempore tam beniuolam fortunam expertus.Nam ueſpera poſt opiperas cænas:earũque ſplendiſſimos apparatus: multas numero partes in cellulã ſuam mei ſolebant reportare domini: ille porcorum: pullorũ:piſciũ:& eiuſcemodi pulmẽtorũ largiſſimas reliquias.Hic panes:cruſtula:iucunculos:hamos:lacertulos plura ſcitamẽta mellita:q cũ ſe refecturi:clauſa cellula balneas petiſſent: oblatis ego diuinitꝰ dapibꝰ

mus:qn etiã aſinus capito uir do
ctiſſimus . epiſtola quadã ratiões
grãmaticas poſuit p quas docet
pluria latinũ eẽ:plura barbarũ: id/
que nomẽ ſimplex eẽ. nõ cõpara/
tiuũ. Ab eo qđ eſt cõpluria aduer
cõpluries bium factũ eſt cõpluries:ut docet
Gellius in quinto.M.CAto com
pluries inquit multi ſimul ad ho/
ſtis trãſfugere: cõpluries ĩ iperato
rẽ ipetũ fecere. PRAEſtinarant:
Emerant. ADſciſcor:Aſſumor.
TERtius cõtubernalis:Feſtiui/
ter dictũ de aſino adſcito in cõtu/
berniũ duoꝝ fratrũ.ut pinde qua
ſi tertius cõtubernalis haberetur.
MVLtas partes : Lucianus reli/
quias dixit ſic ſcribens. μετα το
δειπνον του δεσποτου πολ/
λα λειψανα αμφω εκομιζον.i.poſt cænã deinde multas reliquias ambo reportabãt: De partibus
cænæ.& eduliorũ ſuperius copioſe ſciteq; diſſerui. MEI domini:Piſtor dulciarius.& coquus. ILLE
porcorũ:Coquũ ſignificat . Luciãus.ο μεν κρεων και ιχθυων.i.hic quidẽ carniũ & piſciũ.ο δε αρτων
Cruſtula και πλακουντων alter autẽ panis.& placentarũ. HIC panes:Piſtor dulciarius. CRVſtula.A lucio
noſtro cruſtula dici uidentur.quæ a Luciano græce πλακουντες.i.placentæ.ſunt enĩ cruſtula edu/
lia mellita operiſq; piſtorii.quoꝝ Oratius.& Iuuenalis cõmeminerũt:de quibus Lucilius guſtaui cru
Error grã ſtula ſolus.obiter corrigendus eſt publicus error grãmaticorũ:qui cruſtũ a cruſta ita diſtingunt ut cru/
maticoꝝ ſtum neutro genere dicatur edulium . ſitq; pars eoꝝ quæ comedi poſſunt . fœminino uero cruſta ſit
Gruſtũ. eoꝝ quæ nõ comeduntur.ut ligni & lapidis.& gelu/ſicut apud Virgiliũ . cõcreſcunt ſubitæ currenti in
Cruſta. flumine cruſtæ.nos uero obſeruauimus apud eruditos cruſtas non minus dici de eduliis q̃ de his q̃
non manduntur:quod cum alii tum maxime Plinius noſter oſtendit longe opinor q̃ grãmatici om
nes doctior elegantiorq;/cuius in præſentia exemplum unum ſuppetit . qui in.xix.de papauere ſcri/
bens ſic inquit.hoc & panis ruſtici cruſtæ inſpergitur.adfuſo ouo inherens . ubi inferiorem cruſtam
tetraphar apio gitq; ceriali ſapore condiunt . Hadrianus imperator inter cibos unice probabat tetrapharmacũ
macum. quod erat de phaſiano ſumine perna.& cruſtulo.unde & nomẽ.eſt enim tetrapharmacũ cibi genus.
Penta/ ex eo dicti ꝙ ex quattuor p̃cioſis obſoniis conſtabat:ſicut pentapharmacũ edulii genus eſt ex quinq;
pharma/ cõfectũ quod reperiſſe dicitur.helius uerus Romanus iperator auctore ſpartiano.hoc eſt ſumen pha
cum. ſianus pauo cruſtulata & apruna.ubi annotãdũ cruſtulatã fœminino genere dici qđ & cruſtulum in
Cruſtula differẽter . IVCVNculos.Cibus ſignatur ex opere dulciario.qui ad ſimilitudinẽ iuncorũ.ut opinor
ta. figuratus inde nomẽ mutuatur/quales hodieq; in opere piſtorio uenales cõſpiciũtur.proinde iuncu
Iunculi. los legẽdũ eſt.uel intellige opus lactariũ ſiue lac coagularũ inſtar metæ formatũ iuncis incluſum:quæ
Meta la/ meta lactis dicitur epigrãmatiſtæ/uulgo iuncata a iuncis noĩatur. HAmos lacertulos:Noĩa ſũt opis
ctis. piſtorii a ſimilitudine nũcupata.Apud nos ex ſaccaro. & ouis & farina puriſſima fiunt huiuſcemodi
hami.figura incurua & orbiculata.quoꝝ opificinæ prope peculiariter ſunt ſanctimoniales. lacerti ſũt
piſces quoꝝ mẽtio apud Pliniũ & reliquos freques ad quoꝝ effigiẽ dulciarii panes formati appellan
Lacerti tur lacerti.& diminutiue lacertuli.nil ꝓhibet hoc nomẽ deduci poſſe a lacertis rureſtribus qui oĩbus
pães dul/ noti ſunt de quibus & poeta.Nunc uirides etiã occultãt ſpineta lacertos:nã ſicut illi intereũdũ ſinuan
ciarii. tur atq; flectuntur.Ita & mellita panificia tortuoſa finguntur: q̃ uulgus a ſimilitudine incurui brachii
brachialia nominitãt:unde & lacertulos a lacerti noſtri ſimilitudĩe noĩatos eẽ crediderim . hæc tamẽ
Scitamẽ/ arbitraria ſint & pro cuiuſlibet aĩo accipiãtur. SCItamẽta:Edulia ſunt ex eo dicta.ꝙ ſciti ſaporis ſint:
ta. hoc ẽ egregii & p̃cellentis.Macrobius in ultimo ſaturnaliũ.apud popinatores inqt pleraq; ſcitamẽto
rũ cernimus ꝓpoſita ampliora ſpecie q̃ corpore/ubi ſcitamẽta ſignificãtur iucũdiora pulmẽta.& ſi mẽ
doſe legitur ĩ codicibus Macrobii hæc dictio.Apud.Au.Gelliũ p trãſlationẽ poſita leges ſcitamẽta de
center ꝓ exornationibus & uenuſtatibus orationis/q̃ in collocãdis uerbis ſi ĩmodice uſurpentur nõ
carent neuo reprenſionis. REFEcturi:Corpora refocillaturi recreaturiq; primo balneo mox cibo.

affatim ſaginabar.nec enī tā ſtultus eram: tāq; uere aſi
nus:ut dulciſſimis illis relictis cibis cænarem aſperri-
mū fœnum:& diu quidem pulcherrime mihi furatri-
næ procedebat artificium:quippe adhuc timide: & ſa-
tis parce ſubripienti:de tam multis pauciora: nec illis
fraudes ullas in aſino ſuſpicātibus. At ubi fiducia la-
tendi pleniore capta: partes opimas quaſq; deuorabā:
& iucundiora eligens abliguriebam dulcia: ſuſpitio
non exilis fratrum pupugit animos:& q̄q̄ de me nihil
etiā tum tale crederent:tamen cotidiani damni ſtudio-
ſe ueſtigabant reum:illi uero poſtremo etiam mutuo
ſeſe rapinæ turpiſſimæ criminabātur. Iamq; curam di-
ligentiorem:& acriorem cuſtodelam:& dinumeratio
nem adhibebant partium: tandem denique rupta uere
cundia:ſic alter alterum compellat. Ad iſtud iam ne-
que æquū:ac ne humanū fidem minuere quidem coti-
die:ac partes electiores ſubripere: atque hiis diuendi-
tis:peculium latenter augere:de reliquis æq̄ uindicare
diuiſionē:ſi tibi dēiq; ſocietas iſta diſplicet: poſſumus
omnia quidē cætera fratres manere. Ab iſto tamē nexu
cōmunionis diſcedere: nā uideo in īmenſum procedē-
tem querelā:nutrire nobis īmanē diſcordiā. Subiicit
alius laudo iſtam tuam mehercules:& ipſe conſtantiā
quod furatis clanculo partibus præueniſti quæremo
niam:quam diutiſſime ſuſtinens:tacitus ingemiſcebā:
ne uiderer rapinæ ſordidæ meum fratrem arguere:
ſed bene ꝙ utrinque ſecus ſermone prolato iacturæ
medium queritur: nec ſilentio procedens ſimultas

AFFATIM ſaginabar:Large & habundanter ſaturabar. FVRAtrinæ artificiū:Furacitatis ac rapi-
næ ſolertia. Furatrinā dixit nomine ſubſtantiuo ea forma.qua moletrina.ferratrina fœtutrina dicit̄ Furatria.
ueteribus:Furatrinus dictus eſt mercurius. TIMIDE & parce: Lucianus καμου ετι εν φοβω και
φειδοι κλεπτοντοσ.i.me cū timore & parcitate prādium ſurripiente. PARtes opimas:Lucianus.
καλλιστα των μεριδων κατετρωγον.i.pulcherrima partiū deuorabam. ABLIguriebam:Ligu- Ligurire
rire unde abligurire ſignificat ſuauiora quæq; deſtugare.αποτου λίγουρου.ſic enim græci ſuaue ap
pellāt. Auctor Donatus: unde &
liguritores dicti guloſi.quos anti liguritor
qui catilones appellāt: propterea Catilōes
ꝙ catulinā carnem in epulis lau-
tioribus celebrem fuiſſe.& in cæ-
nis deorum pōi ſolitam Plautus
Pliniuſq; notificāt:hinc a Lucilio
Satyrico piſcis lup⁹ catillo dictus
quaſi liguritor quia.ſ.ſtercus pro
xime ripas tyberinas īſectaretur.
FRAtrem:Lege fratrum. MV
TVO criminabātur: κλεπτειν
ο ετεροσ τον ετερον και αρπ-
αγα των κοινων και αναισχυ
ντον ελεγον.i.alter alterū fura-
cem eē & raptorem eorum quæ
cōmunia forent inuerecundum
criminabatur. Anticategoriā uo-
cant mutuam criminationē rhe Anticate
torici doctores. CVSTOdebā. goria.
corrige cuſtodelam.i.cuſtodiam
ut ſupra. DINVmerationē par-
tium. Electioꝝ.ſ.ex eduliis. Lucia
nus μεριδων ἀριθμοσ εγινε-
το.i.numerus partium habeba-
tur. AD iſtud. Lego at iſtud/eſt At.
enim particula hæc inceptiua. &
ut inquit Donatus pricipium in-
crepatiōi aptum. proinde frater
fratrem furti criminaturus ſcite
exorditur a particula obiurgato-
ria & increpationi accōmodata.
PECVlium augere. Signate lo
cutus.cum peculium proprie ſer
uorum dicatur/eſſentq; piſtor:&
coquus i famulicio domini opu
lenti. Peculioſos uocant ſeruos Peculio-
habētes peculium copioſum.pe ſus.
culiares res dicuntur iureconſultis ad peculium ſeruile pertinentes. AEQuam uindicare diuiſio- Peculia-
nem: criminatio fraterna qua frater accuſat fratrem ꝙ clam augeat peculium ex partibus edulium ris res.
ſureptis. dein ex reliquis quoq; exiſtentibus uendicet dimidium lucri pro rata. OMNIA cætera fra
tres manere. Figurata elocutio: & uetus: pro in omnibus cæteris rebus poſſumus ſeruare fraternita-
tem. NEXV communionis. Poſſumus inquit agere de communi diuidundo.& hunc nexum uin
culumq; ſocietatis diſſoluere. ne ex fraterna concordia exoriatur immanis peſtiferaque diſcordia.
SVBIICIT alius. Anticategoria eſt & mutua accuſatio. qua ſe uiciſſim fratres inceſſunt. dum al- Anticate
ter alterum credit habere furtificas manus. PRAEVEniſti querimoniam: quaſi dicat niſi tu prior goria.
conqueri cœpiſſes: ego iam hoc ipſum facere deſtinaueram: & querimoniis expoſtulare tuas ſor-
didas rapinas. ARGVERE rapinæ: accuſare de rapina: cum genitiuo iungitur ſic apud Plautum Arguere
ait alcumena probri ſtupri: dedecoris a uiro argutam meo. VTRINQue ſecus. & abſte & a me. rapinæ.
IACTERE medium queritur. ego ſic emendo. iacturæ remedium queritur: alioqui nullus ſen-
ſus nulla latinitatis elegantia. NEC. Lego ne. iſtæ interdum minutiæ remorantur lectores atque
perturbant: quominus uerum ſincerumq; intellectum aſſequātur: proinde hæc noſtra etiam in mi-
nimis curioſitas minime uideri debet reprehenſibilis.cum nō ſolum eruditulis & ingenioſis ſed etiā
hebetioribus.& brutis iſta ſcribant̄: quoꝝ titubantia adminiculis omnibus eſt erigenda fulciendaq;.

Eteocleæ contentiones.

ETEOcleas cõtentiones:capitales & acerbas ab eteocle qui fratrẽ polynicẽ odio exitiali inſectatus eſt.cui ſtruxit inſidias:quẽ uita priuare & regno uiribus oĩbus neruiſq; cõtẽdit. cũ quo poſt dira bella & nefanda depugnãs cõflixit amboq; pari fato occubuere. quorũ odiũ nec quidẽ poſt obitũ reſtrinctũ eſt:cũ ignis quoq; rogi:quo cremabantur.ſciſſus ſit flãma diuiſa atq; reſiliente.ut canit papinius i.xii. thebaidos.hinc Lucani illud ſcinditur in partes geminoq; cacumine ſurgit thebanos imitata rogos: ob hoc inimicitiæ cõtentioneſq; fratrũ exitiales ac peſtiferæ dicũtur eteocleæ : ſcribit Ariſtoteles i.vii.

Eteocleas nobis cõtentiones pariat. His & ſimilibus altercati cõuiciis:deierant utrique: nullam ſe prorſus fraudem : nullam denique ſurreptionẽ factitaſſe. Sed plane debere cunctis artibus cõmunis diſpendii latronem inquiri:nam neque aſinum : qui ſolus intereſſet: talibus cibis affici poſſe: & tamen quotidie paſtus electiles comparere nuſquam:nec utique cellam ſuam : ĩmanes ĩuolare mures:uel muſcas:ut olim harpiæ fuere:quæ diripiebant phineias dapes.Interea liberalibus cænis ineſcatus: & humãis affatim cibis ſaginatus corpus obeſa pinguitie compleueram:corium aruina ſuculẽta mollіueram : pilum liberali nitore nutriuerã: ſed iſte corporis mei decor pudori peperit grande dedecus:inſolita nãque tergoris uaſtitate cõmoti:fœnũ prorſus intactum cotidie remanere cernentes:iam totos dirigunt ad me omnes animos; & hora conſueta:

Fratrum contentiones acerbæ.

politi.prouerbiũ eẽ.ꝙ fratrũ cõtẽtiones & iræ ſunt acerbiſſimæ : & qui ſe nimiũ amãt . hi ſe nimium oderũt:qđ uerũ eẽ demõſtrat eteocles thebanus.Plato quoq; libro. xi.de legibus refert . nihil pnitioſius eẽ filiis parẽtũ iprecationibus

Oedipi imprecatio.

eaſq; aduerſus filios a diis exaudiri:ideoq; etheoclẽ & polynicẽ diſſidio & cõtẽtionibus capitalibus iter ſe diſſidiſſe:qm̃ pr oedipus cõtẽptus a filiis ea illis iprecatus ẽ: q̃ exaudita a diis effectaq; apđ oẽs ferũtur : græce dicit᷑ p puerbium οιλι πολοσαρα.i.oedipodis imprecatio:meminit huius diræ deuotionis paternæ in filios. & ſtatius i pmo thebaidos . ubi oedipus talia ipcat᷑.l.media in fratres gñis cõſortia ferro diſſiliãt datartarei regina barathri qđ cupiã uidiſſe nefas. DEIErant:ualde iurãt de

Deiuriũ. Harpiæ.

iuriũ dicitur ius iurandũ. COMmunis diſpendi:damni quod utriq; fratrum cõmune erat. PAſtus electiles:eſcas pcioſiores. HARpiæ phineias dapes:ex lectione poetarum:& maxime uirgilii notum eſt quẽadmodum harpiæ menſas phinei archadiæ regis contactu in mundo & uentris illuuie fœdauerunt ciboſq; ei obcæcato.tantiſper inuolantes dirripuerunt donec expulſæ ab argonautis ad inſulas ſtrophadas confugere : quarum formam poeta graphice ſcienterq; deſcribit illis uerſibus uirginei uolucrum uultus fœdiſſima uentris proluuies:uincæq; manus & pallida ſemper ora fame.græce dicuntur ἀρπυιαι αρπακτικαι λαιμορεσ harpya græce rapina dicitur.unde & a rapacitare inditum nomen: ideo uolatiles figurãtur:ꝙ omnis rapina teſte fulgentio ad uolandum ſit celerrima.Tres uero tradũtur:quia primum ſit aliena concupiſcere:ſecundum concupita inuadere.Tertium celare quod inuadit.Apollonius duas tantum eſſe tradit:eaſdem iouis canes nec non & furias eſſe tradunt: unde etiam epulas abripere dicuntur:quod eſt furiarum:hinc elegãter Oratius dixit gulam dignam rapacibus harpyis intelligi uolens Gulones eſſe dignos:quibus harpyæ furtim inuolantes edulia ſubriperent : in ipſo edendi deſiderio & epularum apparatu:ſicut phineias dapes diripiebant.αρπαζω græce eſt rapio.ἀρπαγη rapina. ἀρπαξ rapax hinc Plauto dictum aurum arpagatum.pro furto ſubductũ.item arpax amor pro

Aurum arpagatũ Harpagones.

rapax:homerus harpyarum uocabulo procellas ſcite nuncupat.harpagones ex eadem origine dicũtur manus ferreæ:ſiue inſtrumenta uncinum habentia quibus naues capiuntur continenturq;. LIBERAlibus cænis:Largioribus & homine libero dignis. AFFAtim:Large abunde copioſe aduer-

Affatim.

bium eſt:quod auctore Gellio prima acuta pronunciatur:iungitur cum genitiuo. ut affatim lignorũ eſt apud Liuium.& apud Plautũ.aliorũ eſt affatim qui faciant. OBESA pinguitie:Pingui pinguitu

Pinguities. Obeſus. Aruina.

dine:pingue pinguedo pinguitudo pinguities in eodẽ ſignificatu ꝗndifferẽter a doctis uſurpãt᷑ errorẽ ſeruianũ euidenter refellimus in notis ſeruii tradentis neq; pinguedinẽ neq; pinguitudinẽ eẽ latina uocabula.de obeſo iam diximus.qđ neuius pro gracilento poſuit.cũ in uſu quotidiano ſit pubeti & pingui dicit᷑.n.obeſus.quaſi ob edendũ pinguis factus. ARVIna ſucculenta:Succoſa pinguedine aruina eſt pinguitudo & pprie eſt id durũ pingue:qđ eſt inter cutẽ & uiſcus.ut ex auctoritate Suetonii docet Seruius enarrãs illud Maronianũ aruina pingui ſubigũt in cote ſecures arbilla priſcis dicta eſt aruina.i.pinguedo corporis apud Liuiũ memoratur Cornelius cognomento aruina opinor credo a corporis ſucculenta pinguitudine.Lucianus de hoc ſcribens inquit . σωμακαλορ ἐγεγορει.καὶ τοδερμα επαρθουση τητριχι απεστιλβορ ideſt corpus pulchrum mihi factum eſt corium florenti pilo relucens . VASTItate tergoris : obeſitate dorſi . Lucianus . μεγαρμε καιπιοραορωρτσε ideſt magnum me pinguemque cernentes. MOLLIueram : Molle leuigatum lucidũ reddiderã qualis fieri ſolet ex pinguitudine. FOEnũ: Lucianus dixit ordea.hoc eſt τακριθιδια.

VElut

VElut balnea petituri:Et græco ωσ ειϲ τοβαλαριοῥ απιῥτεσ hora autem balnei erat pomeridia
na. PER cauernam:Lucianus προσβαλορτεσ οπη τιῥι ταομματα τησ θυρασ ideſt apponen
tes oculos ad hoſtii cauernam/græce οπη dicitur cauerna:Vnde opobalſamum dici autumat egeſip Opobal/
pus in quarto.quoniam per οπασ ideſt cauernas diſtillat paulatim humor balſami inciſis uirgultis ſamum.
nam & plinius quoq; refert incidi uitro lapide oſſeis ue cultellis ramos balſami. ſuccũq; e plaga ma/
nantem colligi lanis/quem opobalſamum uocant.proinde uel a cauerna quæ græce οπυ uel a ſuc/
co qui οποσ dicitur/opobalſami nomen deductum eſt. HEbetis iumẽti.Tardi aſini. LIberalis ca/
chinnus:Solutior riſus'.Eſt autẽ cachinnus uerbum ſecundũ ono matopoeiam fictum a ſono riſus
Quod & porphirio interpres ora/ tiaus tradit. COgnito:Cum co/ gnouiſſet quam ob rem tam effu ſe rideret. Aduſq; inteſtinorum dolorem:Expreſſit rem naturalẽ: & pene quotidianam/ut ſcilicet homini ex nimio riſu liberaliori/ q; cachinno doleant inteſtina/co gaturq; impoſitis ad ſiniſtrum la/ tus manibus coercere exultantẽ dolorem:& enĩ lyen q & ſplen di Lyen.
citur domicilium riſus eſt in ſini/ Splen do
ſtro latere:& ut auctor eſt plinius miciliũ.
noſter intemperantia ioci & riſus conſtat lyenis magnitudine:hic illud perſianum ſed ſum petulan ti ſplene cachinno ſunt qui putẽt exempto lyene adimi ſimul & ri/ ſum.in eodem ẽ peculiare curſus impedimentum quãobrem inu ritur curſoribus laborãtib⁹. CO ram arbitratur:Præſens ſpectat: nam ut inquit plautinus miles: pluris ẽ oculatus teſtis unus q̃ au riti decem. REnidentis:Modo arridentis alias ſplendẽtis. GAV dio præſentium.Cum præſentes gaudibundos uiderem/ob id ip/
ſum alacrius ſecuriuſq; humanas dapes eſitabã. DVci me iuſſit.Luciãus.κελευει μεειϲο ἀγεσθαι
ειϲ τοεκειῥουσυμποσιοῥ επειτατραπεζαῥ μοι παραθειῥαι.i.iubet me duci in conuiuiũ.&
menſam apponi. Illibata:Signat neq; ſemeſa edulia:neq; reliquias ciboꝝ ſibi appoſita fuiſſe.ſed fer/
cula integra:intacta inguſtata/qualia ſcilicet ipſi domino apponunt. BELlule ſuffarcinatus.Bene
fartus ac diſtentus largitate eſcaꝝ belliſſimaꝝ.Sic enim Terentius ex perſona ſerui unũ quodq; quod Belliſſi/
quidẽ erit belliſſimũ carpã:qđ exponẽs Donatus proprie belliſſimũ dici ait.unde & hm̃oĩ ad irritandã mum.
gulã cibi bellaria dicunt.bellule autẽ diminutiuũ aduerbiũ eſt a bene.qđ facit belle & bellule. ESVri Bellaria.
enter.Famelice auide aduerbiũ eſt.ab eſurio ut a ſitio ſitienter. ABhorreret aſinus:Cuiq; animãti ut Bellule.
docet ariſtoteles in.x.ethicoꝝ.eſt ꝓpria uoluptas & ſua:qđ intuenti facile liquet/uidemus enim aliã Cuiq;
eẽ uoluptatẽ equi aliã aſini.aliã hominis/proinde ſcite inquit Heraclitus.ορουσ συρματα αρελεσ animan/
θαι μαλλορ η χρυσορ/ηλιορ γαρ χρυσου τροφη ορoισ:ideſt aſinos magis fœnũ optare q̃ auꝝ ti ſua uo/
& aſinis pabulum eſſe auro dulcius.Verum huic noſtro aſino non fœnum & ordeaceum pabulum luptas.
tam cordi erat.q̃ humanæ dapes:& ganeata cibaria:quibus naturaliter abhorret palatum aſininum. Craſſus
Craſſum illum/qui agelaſtus eſt cognominatus ob frontem ſeueriorem:& mores auſteriores riſiſſe agelaſtus
ſemel in uita.Lucillius ait.cum aſinum uidiſſet carduos comedentẽ.de quo dictum eſt feſtiuiter.ſimi ſemel
lem habent labra lactucam. LAſere infectas.Præcioſo ſucco cõditas/laſerpiciũ uirgultũ eſt clariſſimũ riſit.
qđ græci ſilphion uocant.in cyneraica prouincia repertũ:hinc Catullus cyrenas laſerpiciferas cogno Laſer.
minat:huius ſuccum uocant laſer magnificum.in uſu ciboꝝ medicamentiſq;:& ad pondus argenti Silphion
denarii penſum.de quo multa plinius noſter uolumĩe undeuigeſimo.apud auctores græciæ euidẽ/
tiſſimos inuenitur cæſarẽ dictatorẽ initio belli ciuilis inter aurũ argẽtũq; ꝓtuliſſe ex ærario laſerpitii

uelut balnea petituri:clauſis ex more foribus:per quã
dam modicam cauernam rimantur me paſſim expoſi/
tis epulis inherentem:nec ulla cura iam damni ſui ha/
bita:mirati monſtruoſas aſini delicias:riſu maximo
dirumpuntur:uocatoq; & altero:ac dein pluribus cõ
ſeruis demonſtrant infandam memoratu hebetis iu/
menti gulam:tantus deniq; ac tam liberalis cachinnus
cunctos inuaſerat:ut ad aures quoq; prætereuntis per
ueniret domini.Sciſcitatus deniq;:quid bonũ rideret
familia:cognito quod res erat:ipſe quoq; per idem pro
ſpiciẽs foramẽ:delectatur eximie:ac dein riſu ipſe quo
que latiſſimo aduſq; inteſtinorũ dolorẽ redactus:iam
patefacto cubiculo proxime conſiſtens:coram arbitra
tur.Nam & ego tandem ex aliqua parte mollius mihi
renidentis fortunæ contemplatus faciem gaudio præ
ſentium:fiduciam mihi ſubminiſtrante:nec tantillum
commotus:ſecurus eſitabam:quoad nouitate ſpecta/
culi lætus dominus edium duci me iuſſit:immo uero ſu
is & ipſe manibus ad tricliniũ perduxit:mẽſaque poſi/
ta oẽ genus edulium ſolidorum:& illibata fercula iuſ
ſit apponi.At ego q̃q̃ iam bellule ſuffarcinatus gratio
rem commendatioremque me tũ ei facere cupiens:eſu
rienter exhibitas eſcas appetebam.Nam & quid potiſ/
ſimum abhorreret aſinus excogitantes ſctupuloſe:
ad explorandum mãſuetudinem id offerebant mihi:

pondo.c.x.eſt radice multa craſſaq; caule ferulaceo.quo homines ueſcebantur decocto aſſo.elyxoq;
Laſerat⁹. laſer hoc eſt ſuccus duobus modis capiebatur radice & caule.Vnde indita nomina rhizias atq; cauli-
pullus. as.Laſeris in condituris meminit frequenter apicius.a quo pullus laſeratus dicitur laſere perfuſus:
Laſeratū. idem laſeratum abſolute appellat obſonii genus.quo laſer cyneraicum cum aceto & liquamine diſ-
Opus cy ſoluendum eſſe præcipit.Inde laſerpitiatum acetum dictum.quo quidam lentem reſpergunt cā diu-
renaicus. turnitatis.Palladius in tertio laſer appellat opon cycenaicum quaſi ſuccum laſerpitii a cyrenaica pro
uincia dictum.& ita ſāe græci uo-
cant: noſter plinius in .xxii. dixit
laſer eſſe inter eximia naturæ do-
na numeratum:quod plurib⁹ cō-
poſitionibus inſeritur . cōcoctiōi
plurimum cōferre ſenibus & fœ-

carnes laſere īfectas:altilia pipere īſpſa : piſces exotico
iure perfuſos. Interim conuiuium ſummo riſu per
ſonabat.Quidam denique præſens ſcurrula:date inqt

minis traditur:hyeme q̄ eſtate utilius.ab egritudine recreationi efficax in cibo.laſerpitii meminit &
plautus in pſeudolo.his uerbis eo laſerpitii libram pondo diluunt.de laſere mentio quoq; eſt apud
Altilia. columellam.qui id a græcis ſiphion uocari tradit. ALtilia.Hoc nomine ſignificantur.quæcunq; in
Saginari ſaginario alimus cauſa pinguitudinis ab alendo dicta.eſt autem ſaginarium locus ſaginæ accōmo-
um. datus:lege.cai.fannii ſumptuaria interdictum eſt.ne quid uolucrum proponeretur præter unam gal
Altilius linam quæ non eſſet altilis . ut refert plinius in.x.qui altilem gallinam uocat:quam Tertullianus ſa
ſanguis. ginatam.cochleas altiles inſtruxiſſe ganeam teſtantur auctores-altilem ſanguinem ut altilia *dixit*
Macrobius non qui alitur ſed qui alit quaſi alētem corpora.Seneca in epiſtolis moralibus carpit ī fa
mulicio lautorum haberi ſeruum.ad hoc tantum:ut altilia decenter ſecet:& ut circunferens eruditā
Dos alti- manum precioſas aues in fruſta excutiat.altile non ſolum pingue ab alendo.uerum etiam pro opu
lis. lento dixit antiquitas.ſicut a plauto dicitur dos altilis & opima.pipere autem inſpergi eſculenta præ
fecti popinæ ganeæq; docuerunt:placet autem piper in obſoniis ſola amaritudine quæ & in indos
petitur.Quis ille ut plinii uerbis utar qui primus cibis experiri uoluit aut cui in appetenda auiditate
eſurire non fuit ſatius:genera piperis plura longum candidum nigrum & rotundum:facillime *adul*
Piper. teratur piper longum alexandrino.ſinapi piper appoſitum cuti forinſecus exulcerat. deuoratum ue-
Piperitis ro nullam uentri infert leſionem:inter hortenſia eſt herba reddens piperis ſaporem ob id piperiditis
nomine accepto.quā & ſiliquaſtrū uocant:piper rotundū & longū urinā mouet- uerū ut inquit ariſto
Piper ci teles & problematis encycliis piper ueſicā quidē ſoluet ſi large ſumat᷑-ſed ſi parce aluū-e diuerſo ſcamo
turinam nea large ſūpta aluū ſoluet-modice ueſicā.uina fiunt pipere & melle addito.quæ alii condita alii pipe
Scamo rata appellant noſtri municipes inter embāmata & liquamina ſciri ſaporis:habent id quod piperatū
nea aluū. uulgo uocāt:cōpoſitū ex ſapa & melle atq; aromatibus:una diſcoctis. EXotico iure perfuſos:pegrio
Piperatū. liquamīe madētes ī uſu mortaliū prīo aſſa ſcđo elyxa.tertio iurulēta fuerūt:ut docet.M.Varro aſſum
Aſſum. dictū ꝙ ab igni aſſudeſcit:ſuadādo.n.aſſum diſtillat calore-qdā aſſum dici ex eo īterp̄tāt᷑ ꝙ ſine pigmē
Aſſa uox to ſaporis aliēi ī obſoniis īferebat᷑:aſſum.n.ſolū ueteres dixere:unde & aſſa uox noīat᷑ ore ꝓlata nō ad
Elyxum. mixtis aliis muſicis uocibus.M.Cato refert melos eē bipartitū unū qđ ē in aſſa uoce alterū qđ uocant
Iurulen organicō:elyxū uero nūcupamus qđ ex aqua decoctū ē:nā lyxā aquā ueteres dixerūt:unde & lyxe dicti
tum. miniſtri militares:q aquā ad tētoriā ſolēt ferre iurulētū āt a iure dici noīe ipſo ſignificat᷑:qđ & iuſſulētū
appellari poſſe teſtis ē Lucius noſter:q ī apologia ſcripſit hæc-oſtēdit qualiter aſſus aut iuſſulentus pi
ſcis optime ſapiat.iuuēalis iurulēta piphraſticos denotat illo uerſu.& eodē iure natātes mergere fice-
dulas didicit nebulōe parēte:res iurulēta magis alit q̄ aſſa:oīa iurulēta aliēa ſūt ſtomacho:ut memorat
Cor.celſus ī ſcđo:q iurulētū quodq; facile ītus corrūpi tradita:a quo id quoq; ſcribit᷑ ꝙ calefaciūt pip.
ſal.caro oīs iurulēta.qđ ex iure decoctū ē ut iqt Varro iucūdū magis ē cōditōe ſucci iura apitii:& paxa-
mii īter irritamēta gulæ:& īſtrumēta luxuriæ popinarūq; delitias munerat Diuus Hieronymus libro
prīo cōtra iouinianū.ius āt & cū p̄toriū ſit & coquinū:hic amphibolō illud exiit a.M.Tullio ego quoq;
iure fauebo.& illud-ius uerrinum nequā-a.M.Varrone in tertio de re ruſtica decenter dictū . ſic hoſce
piſces nemo coquus ī ius uocare audet:græce ζωμοσ dicit᷑ ius:unde & ζωμοποιοσ dictus coquus
nomine autē iuris exotici.i.externi:uidet᷑ ſignificari liquamē gari & olei.ſic.n.ſcribit Lucianus ζωμο
υσ ιχθυσ μεργαρο και ελαιωκα τακειμενουσ.i.iura piſces Garo oleoq; perfuſos:oxygarū quoq;
Oxygarū inter liquamina celeberrimū eſt ex aceto.garoq; cōmixtū.plautus.male olere ait:cū una multa iura cō
fundit coquus.de iure nigro lacedæmoniorū quod illi uocant ζωμορ μελορ copioſe ſcripſi in cōmē
tariis tuſculanarū-quod cū olim Dionyſius guſtaſſet aſpernatuſq; eſſet:tum coquum ſcite dixiſſe ferūt
Ius nigrū minime mirū ſi Dionyſius illo iure delectatus nō eſſet cōdimēta enim defuiſſe & cum ille queſiſſet.q̄
laconicū. tum coquus labor inquit in uenatu ſudor curſus ab eurota . fames ſitis his enim cōdimentis lacedæ
Scitum moniorū epulæ condiuntur. SCVRrula:Diminutiuū ſcurræ eſt ſcurrula.græci βωμολοχουσ uo
coqui. cant:qui a noſtris ſcurræ dicuntur.de quibus multa ſuidas:eſt autem ſcurra: a ſequendo dictus hinc
Scurra. ſcurrilitas & ſcurriles ioci & ſcurrilis q̄ alieniſſima ſunt perſonæ oratoris:ut M.Tullius & Quintiliāus
Planus. docent antiqui planos dixere ſcurras.quaſi ſeductores:qua dictōe.M.Tullius. Gellius Oratius laberi-
us uſitati ſunt. RIſu perſonabat:græce.τοδεσυμποσιορ εκλορειτοτω γελοτι.

ſodali huic quippiam mei: quod dictum dominus ſecutus. Non adeo reſpondit abſurde locutus es furcifer: ualde enim fieri poteſt: ut contubernalis noſter poculum quoque mulſi libenter appetat: & hemus ait puer lautum diligenter ecce illum aureum cantharū mulſo contempera: & affer paraſito meo: ſimul ꝙ ei p̄biberim commoneto: ingens exin oborta eſt epulonū expectatio: nec ulla tamen ego ratione cōterritus ocio ſe ac ſatis generaliter contorta in modum linguæ extrema ladia: grandiſſimum illum calicem uno hauſtu ꝑhauſi: & clamor exurgit conſona uoce cunctorū ſalute me proſequētiū: magno denique delibutus gaudio dn̄s: uocatis ſeruis ſuis: emptoribꝰ meis iubet q̄druplū r̄ſtitui p̄ciū: meq; cuidā accepiſſimo liberto ſuo: & ſatis

SOdali. Aſino quem merito ſodalem uocat: qua ſimul eſitantem: nam ſodales ex eo dicti: quod una
ſederent: & eſſent ideſt ueſcerentur: græce. ϭυσσιτοσ. dicitur de ſodalitatibus: & ſodalitiis: quæ græ
ci συσσιτα uocant affatim ſcripſimus in tranquilli commentariis. Sodalitii crimen in lege ambitꝰ Sodali.
fuiſſe plectibile Docet Marcus Tullius in oratiōe pro plancio. CONtubernalis: Modo ſodalis: mo
do contubernalis eleganter & ſcite aſinus ex domini menſa ueſcens appellatur. MVLſi. Potio gene Mulſum
roſa eſt ex uino melleq; confecta. de quo ſunt ſcriptorum omnium plena uolumina emp mulſū ex
uetere uīo utiliſſimum facillime
que cum melle corporatur: ex au-
ſtero factum non implet ſtoma-
chum aluum mollit frigido potu
calido ſiſtit: corpora auget: multi
ſenectam longam mulſi tantum
nutricatu tolerauer̄. neq; ullo alio
cibo celebri pollionis romuli exē
plo: quem centeſimum annum
excedentem cum diuus Augu-
ſtus hoſpes iterrogaret quanam
ratione maxime uigorem illum
animi corporiſq; cuſtodiſſet ille
reſpondit intus mulſo foris oleo
dicimus & per adiectiuū lac mul-
ſum acetum mulſum. quod mel- Acetum mulſum
le concinnatum eſt. aceti mulſi
crebra mentio apud plinium: hic promulſis.
promulſis obſonii genus de quo
M. Tullius promulſide non me promulſidaria.
conficies hinc promulſidaria uaſa dicta mulſo promulſidiq; accommodata: iuriſconſultus innuere
uidetur promulſidaria fuiſſe uaſa non tam ad continendum: q̄ ad ſuſtinendum. Vlpianus auctor ē
mulſum appellatione uini non contineri. græce μελικρατοσ. HEmus. Lego heus ut fiat ſenſus
illuſtrior. ſitq; aduerbium uocandi. PAraſito meo ſcite aſinum paraſitum ſuum appellat: qui in con paraſitus
uiuio obibat munia paraſitica: ſunt auctores qui paraſitos apollinis Mimos appellant. quod & epigrā
matiſta ſentire uidetur qui ex perſona latini hiſtrionis ſic inquit. & me laurigeri paraſitum dicite phe paraſitari
bi. A Plinio inter uolucres aſio ſiue otus auis paraſita dicta eſt: cum ſit imitatrix & quodā genere ſalta
trix. proprie paraſitus dicitur qui cibi cā ridicula & dicit & facit uiuitq; ad alienū nutū: unde & nomen Ars paraſitica.
a paraſito paraſitatio dicta & ſupparaſitari plautinum uerbū eſt quod ſignificat ſubſeruire: & ſubaſſen
tari. quod prope officium eſt paraſitorū: qui in comediis edaces deſcribuntur: quorū deus uenter eſt:
quorū uoratrinā & mores & dicta ridicularia unus omniū ſcitiſſime plautus expreſſit. Lucianus libel
lū condidit feſtiuiſſimū de paraſito ubi docet artē eē paraſiticā eāq; iucundiſſimā cuius finis ſit ευδαι-
μονια. i. fœlicitas: priſci paraſitos dixere. λαιτυμοναϲ quaſi conuiuas. idē Lucianus refert patro-
clum fuiſſe achillis paraſitū & merionē idomenei: quos Homerus uocet θεράποντασ. q̄ſi cultores patroclus.
& miniſtros. paraſitus & rex ſunt relatiua. ut enim libertus patroni ſic paraſitus regis. & e cōtrario. ut
patronus liberti ſic rex dicit̄ paraſiti. paraſitus ut docet ſuidas aliis quoq; noībus græce uocatur. κολα Achillis.
ξ τραπεζολοιχοϲ κροσσοτραπεζοϲ β: λεμοπωλησ. ex quibus illud eſt ſcitiſſimū τραπεζολοι- paraſitus
χοϲ quaſi menſarum liguritor. ſunt enim paraſiti aſſeclæ menſarum lautiorum: & quaſi mures ſem paraſitus
per edunt alienum cibum: cenipetæ prandipetæ flagricibæ. PRAEbiberim: Præbibere eſt quod græ regis.
co uerbo dicit̄ προπινειν. ſiquidem ex ritu conuiuali ſolet archipoſia uel dominus conuiuii ante bi præbibe
bere & mox alii ſubſequunt̄. quaſi ille deſcribat conuiuis bibendi legem. Dido uirgiliana cum præbi re.
biſſet. & ſummo tenus ore poculum attigiſſet. tum bitiæ dedit increpitans ille impiger hauſit ſpumā propina
tem pateram. & pleno ſe proluit auro. phormio tamen terentianus ex procacitate paraſitica inqt pri re.
or bibas: prior decumbas. Curgulio plautinus: propino inquit militi magnum poculum ille ebibit.
EPVlonū: Conuiuarū qui ſint epulones ſuo loco docuimus. GEnialiter: Voluptarie de genio &
genialibus ſupra ſatis ac ſuper. CONtorta labia. Septimus caſus eſt. numeri ſingularis. nam fœmi
nino genere labia declinatur itidem in illo uerſu uetuſto. anima ægra & ſaucia cucurrit ad labias mi
hi. Donatus ita diſtinguit. ut labra ſint ſuperiora labia inferiora. labre proprie aſinorum dicantur: ue
rum hæc indiſcriminatim uſurpantur. PERhauſi. Ebibi. SAlute me proſequentium. Ex more cō
uiuali dcūt quo ſalutē & īcolumitatē p̄cari ſolemus potoribus. q uno potu plurimū hauſerūt. DElibu
tus gaudio. pfuſus ad aīum trāſtulit qd ē corporis. nā ꝓprie pfuſus delibutus auctore donato unctus Delibutus
dr: uñ delibutū unguēto ſæpiſſime dici leges apd eruditos. Terētius ī phormiōe ſati ē ū te delibutū gau gaudio
dio reddo. emptoribus meis: piſtore. ſ. & coquo. QuAdruplū p̄ciū: plus hic nī dixit q̄ lucianus qui ait
dūm ἄλλο τοσουτον. i. alterū tantū quātum erat preciū emptoris iuſſiſſe perſolui emptoribus aſini.

peculiat⁹. PEculiato.Signate locutus:nam peculium proprie ſeruorum : unde & peculiatos dicimus ſeruos
peculuoſius. habentes peculiũ epulentum:quos plautus peculioſos appellat.ſic enim ſcribit in rudente peculioſũ
eſſe decet ſeruum.& probum quem hero præſente prætereat oratio.peculium quoq; dicimus patri-
monium filii familias:ut docent iuriſconſulti.& annotauimus apud tranquillum:Lucianus παρέ-
δωκε ἀπελευθερωτιρι ἑαυτου ρεαρισκω.i.tradidit me cuidam iuueni liberto ſuo. PAterno.cor
Liberti. rige patrono. ACcepiſſimo liberto.Idonei auctores tradunt libertos fuiſſe interdum tam gratioſos
protentiſſim. tanq; fauorabiles: ut domini pa-

peculiato:magna præfatus diligẽtia tradidit : qui me ſatis humãe:ſatiſq; comiter nutriebat:& quo ſe patrono cõmẽdationẽ faceret:ſtudioſiſſime uoluptates eiuſ p meas argutias iſtruebat & primũ ne qdẽ mẽſã accũbere ſuffixo cubito:dein adulctari : & ẽt ſaltare ſublatis priorib⁹ pedib⁹ pdocuit:quodq; eẽt adprime mirabile uerbis nutũ cõmodare:ut qd nollẽ:relato:qd uellẽ: reiecto capite mõſtrarẽ : ſitienſque pocillatore reſpecto: ciliis alterna cõiuẽs bibere flagitarẽ: atque hæc oĩa pſacile obediebã:q nullo ẽt mõſtrãte ſcilicet facerẽ: ſed uerebar:ne ſi forte ſine magiſtro:humão ritu hocederẽ: plerique rati ſeuũ pſagiũ portẽdere:uelut mõſtrũ oſtẽtũq; me obtrũcatũ:uulturiis opimũ pabulũ redderet. Iãque rumor publice crebruerat:quo cõſpectũ : atque

troniq; fierent:ut rerum potirent̃
ut ornamentis prætoriis inſigni-
rent̃:tales fuerũt ſub claudio pal-
las.Calliſtus.narciſſus.quorum i
perio claudius obſequebat̃ qui in
liberto ſtatio gratioſo nimis ma-
le audiebat.uerum ut ſancte & ſa-
lubriter præcipit.M. Tullius i epi
ſtolis ad quintum fratrem ſeruos
& libertos regere debemus.ſpeci-
es gratioſi liberti dignitatem ha-
bere nullam poteſt:libertus ſit q-
dem acceptus dilectuſq; patrono
ita tamen ut ſe libertum nõ domi
num eſſe meminerit. SUFfixo
cupido : Apud græcos in deliciis
Catuli melitei. fuerunt κυραρια μελιτεια.i.ca-
tuli melitei.ab iſula melite ita nũ-
cupati quales erudiũt:in oẽs mo
tus ſaltatorios iamq; ex hac re aucupii genus quaſi quodam & lucri factum eſt:ut circunforanei ne-
bulones nõ ſolum canes ſed & equos & urſos ita bellule erudiant & omnes motus & ſtaticulos edo-
Dictũ cæſaris. ceant:ut ſpectatores uiſendi ſtudio ſpectatum cateruatim eant:numo perſoluto.Cæſarem ferunt cũ
peregrinos quoſdam romæ uidiſſet canum & ſimiarum catullos circunferentes eorumq; docilitati:
& ſaltationibus ludibundis deditos interrogaſſe:nunquit apud illos mulieres filios parerent:quo di
cto ſapienter arguit illos qui eam indulgentiam:quæ maxime debetur hominibus in beſtias impen
derent:heliogabalus imperator teſte lãpridio habuit leones & leopardos exarmatos in deliciis quos
edoctos permanſuetarios ſubito ad ſecundã & tertiã menſã iubebat accũbere: ignorantibus conctis
ꝙ exarmati eẽnt : ad pauorẽ & ridiculũ excitandũ dicũt̃ ãt a lãpridio leones exarmati manſuefacti:&
Exarmati leones. cicures quaſi armis feritatis exuti:manſuetarii uero ſunt domitores beluaꝝ:qui cicurãt.i.manſuefaci
unt feras.Firmicus maternus i .yii- oriẽte ſeptẽtriõe erũt mãſuetarii feraꝝ.i.q urſos uel tauros depoſi
Manſuetarii. ta ferocitate humãis cõuerſatõibus ſocient.Auguſtinus libro primo de libero arbitrio.ridiculũ eſt:in
quit ſapientes uocare iſtos quos uulgo mãſuetarios nũcupãt.hoc ex Luciano aduerbũ. πρωτα μεν
κατακλίνεσθαι με επικλίνης ωσπερανθρωπον ερεμπαγκωρος εποίησε ειτα και προσπαίζε-
ιν αυτω και ορχεισθαι επι τους δυο επαριστανερον.ideo autem ſuffixo cubito dixit ſe accubuiſ
ſe:ut.ſ.exprimeret conuiuarũ morẽ:qui ubi farti ſunt ciboq; diſtenti cõſueuerũt in cubitũ ſe reponere
Oratius languidus in cubitũ:iã ſe cõuiua repõit idẽ alibi quoq; inquit & cubito remanete pſſo de illo
In cubitũ reclinat. qui cubito ſuffixo mẽtũ fulciebat:ut moris ẽ:dixit feſtiuiſſime plautus ecce.n.edificat collũnã mento
ſuffulſit ſuo. VERbis nutũ cõmodare:Græce dixit Lucianus καταρευειν καιαραρευειν προσ τασ
φωνασ.ideſt annuere & renuere:ad uerba docuit. RElato.Quando aliquid renuimus: & nolumus
id relato hoc eſt retro lato:& in diuerſa reducto capite ſignificamus:qñ uero quippiã annuimus & uo
lumus id capite in anteriorẽ partẽ proiecto oſtendimus:hæc cũ ab aſino fierẽt mira uidebant̃ . cũ aſi-
nus naturaliter ſit brutus & tardus:unde ꝓuerbiũ inoleuit ονοσ λυρασ.i.aſinus ad lyrã. POcillato
re:Poculorũ miniſtratore & pĩcerna quẽ græci uocãt οινοχοον. CIlliis cõniuẽs.Mõ dextrũ modo ſi
niſtrũ ſupercilliũ mouẽs.& oculis quaſi innuẽs pincernæ.cõniuere eſt oculos claudere.de his qui cõni
Conniuere. uent ſcribit plinius in.xi.inde tranſlatũ uerbũ ad alia quoq; eſt:ut dicamus dii cõniuẽt in delictis mor
talium.qñ.ſ.nõ puniũt.& quaſi oculis clauſis ſe ſe nõ uidere diſſimulant cæſar dictator in peccatis mi
litaribus cõniuebat:hic cõniuẽs refert̃ ad nutũ quo pocillator ab aſino admonebat ut præbendæ po
tionis.Lucianus τοισ οφθαλμοισ τον οινοχοον κινησασ.ideſt oculis pincernam commouens.
VElut monſtrũ obtrũcatũ.Apud hiſtoricos legimus quẽadmodũ prodigioſi fetus in mare proiicie-
bantur ex aruſpicum reſponſo.Liuius libro.xxyii.id uero aruſpices ex ethruria acciti fœtum ac turpe
prodigium dicere extorrem agro Romano procul terræ contactu alto immergendum uiuum in
arcam condidere prouectumq; immare proiecerunt.pleriq; aſinum dicebant tãq̃ prodigioſum ex eo
ꝙ ritus humanos effingeret eſſe morte mulctandum.& uolucribus pro pabulo tradendum.

FAmigerabilem.Illuſtrem ac fama celebratum.& ut græci dicunt epiphanem.ſic olim anthiochus cognominatus eſt epiphanes.hoc eſt præclarus.cuius meminit ioſephus libro.x.antiquitatũ. SALtantem aſinũ.Tripudia agentem:& motibus corporis geſticulantem.hoc enim proprie ſaltare ſigni/ficat:unde ſaltatores & ſaltatrices dicuntur:qui quæue in tripudiis ſtaticuliſq; dandis ſunt elegãtiores hinc ludum quoq; ſaltatorium nominant:in quo ſaltare docentur.Macrobius in tertio ſaturnalium Filii ſenatorum in ludum ſaltatorium cõmeabant.& illic crotala geſtantes ſaltare diſcebant.M.Cato

famigerabilem meis miris artibus effeceram dominũ. Hic eſt qui ſodalem conuiuamque poſſidet luctantem aſinum:ſaltantem aſinum:uoces humanas intelligentem:ſenſum nutibus exprimentem. Sed prius eſt:ut uobis:quod initio facere debueram:uel nunc ſaltem referam:quis iſte:uel unde fuerit Thyaſus. hoc enim nomine meus nuncupabatur dominus oriundus:patria corintho:quod caput eſt:totius achaiæ prouinciæ:ut eius proſapia:atque dignitas poſtulabat. gradatim per menſis honoribus quinquennali magiſtratui fuerat deſtinatus:& ut ſplendori capeſcendorum reſponderet faſcium:munus gladiatorium

ſpaciatorẽ & feſceniũ uocat cecilium ſenatorẽ ex eo qd elegantius ſaltaret.& ſtaticulos daret q̃ deceret uiꝝ probũ. Sunt autẽ ſtaticuli motus ex arte ſaltatoria.& geſticuli ĩ quibus ad numeros moduloſq; muſicos conſiſtunt.M.Tullius in oratione pro munera docet appellationẽ ſaltatoris eẽ maledictũ.ex triuio aut ex ſcurarũ cõuitio/nemo inquit fere ſaltat ſobrius.niſi forte inſanit:intẽpeſtiui conuiuii amœni loci multarũ deliciarũ comes eſt extrema ſaltatio.idẽ in oratione pro deiotaro ſaltatoris nomẽ probroſum eẽ ſignificat:primi iones ſaltationem mollẽ & mẽbrorũ geſtibus infractã inuenerunt/quã carpit oratius in Romanis uirginibus.ſic ſcribens motus doceri gaudet ionicos matura uirgo.& fingitᷣ artubus.Plato ſecundo de legibus uolumine auctor eſt unũ quodq; aĩal natura ſaltare conſueuiſſe/hominẽ uero cũ numeri ſenſum acceperit ſaltationẽ peperiſſe.Quã ãt res noua ſit & mira uidere aſinũ ſaltãtẽ quis neſcit?cũ nullũ aĩal minus aptũ ſit ſaltationibus/cũ aſini peculiaris ſit ρωθροτησ.i.tarditas.unde prouerbiũ natũ ονοσ προσ αυλον.i.aſinus ad tibiã & illud.ονοσ τα ωτα κινων.i.aſinus aures mouens.dicitᷣ de hominibus brutis & inſenſatis/quoniã ut græci dicunt.τοζωρ εστιρωχελησ:aĩal eſt tardũ. NVtibus exprimentẽ:ſicut mutis hominibus nutus ſunt & membrorũ geſticulationis pro uerbis ad ſenſum exprimendũ:ita in aſino noſtro nutus corporis & motus ſenſum exprimebãt uerborũq; uicẽ implebãt. VEL unũ:Corrige uel unde. THYAſus.Hic nomẽ propriũ eſt.cũ alias thyaſus ſaltationẽ tripudiũq; ſignificet.Quod ex Virgilio carmine ſatis notũ.Daphnys thyaſus inducere baccho.thyaſos ut græci tradunt & docet ſuidas eſt ιεροσ ſacer chorus απο του θειν ο εστι τρεχιν qd ſignificat currere θιασωται dicuntᷣ ſaltatores & proprie in ſacris bacchi.dicitᷣ & thyaſus multitudo congregata. CAput achaiæ.M.Tullius corinthũ totius græciæ lumẽ appellat/de quo Lucius florus hæc carthaginis ruinã ſtatĩ corinthos excepit:achaiæ caput græciæ decus.inter duo maria ioniũ & egeũ.quaſi ſpectaculo expoſita.Lucius mumius corinthũ dirripuit.deinde tuba præcinente deleuit.unde achaici cognomẽ inuenit.de ære corinthio:qđ eſt præcioſiſſimũ cãdelãbriſq; corinthiis nõ parũ multa.plinius in.xxxiiii.ueteres Romani teſte.M.Tullio in oratione cõtra Rullum tres ſolum urbes in terris oĩbus metuerũt carthaginẽ corinthũ & capuã tãq; poſſent impii grauitatẽ ac nomẽ ſuſtinere.itaq; delectæ ſunt oẽs corinthii ueſtigiũ uix relictũ:q̃ erat poſita in anguſtiis atq; faucibus græciæ.unde nõ contumelioſius q̃ uerius Philippus macedoniæ rex corinthum in achaia chalcidẽ in euboia cõpedes græciæ appellare ſolebat:de corintho & acrocorintho.i.corinthi arce.ubi pyrene fons uiſebatᷣ præconio poetaꝝ celeberrimus ſcribit copioſiſſime Strabo uolumie octauo.alio noie ephyre dicta:unde ephyreia æra.poetis cãtatiſſima.achaiæ uero ꝓuinciæ nomẽ ab iſthmo incipit.ut docet plinius in.iiii.ante egialos uocabatᷣ pp urbes in littore per ordinẽ diſpoſitas:græce.n. αιγιαλοσ dicitᷣ littus. GRAdatĩ p mẽſis honoribus.Ideſt cũ oẽs honores & magiſtratus p gradus & ordine eẽt cõſequutus.Apud Romãos gradus honoꝝ ſũt q̃ſtura/edilitas p̃tura.& cõſulatus.auctor eſt Liuius titũ flaminiũ nõ gradatim petiiſſe cõſulatũ.ſed ex queſtura tranſcenſis mediis honoribus edilitate ſcilicet atq; p̃ætura continuaſſe ſumma imis.de gradibus eccleſiæ ſacerdotalibus ſcribit Hieronymus.& in decretis canonicis.D.xlyiii.ſcriptum legimus ordinate ad ordines aſcendendum eſſe nam caſum appetit.qui ad ſummi loci faſtigia poſtpoſitis gradibus per abrupta quærit aſcenſũ.ĩoq; ſalubriter prohibentur neophyti in epiſcopos ordinari.neophytos autem eccleſiaſtici ſcriptores appellant nouicios in religione.quaſi nouellas in eccleſia plantas. CAPESCENdorum faſcium:Nomine faſcium dignitas magiſtratus & honos ſignificatur. ut apud Propertium habunde explicauimus ſuper eo uerſu cinthia non curat faſces non curat honores.conſuli erant duodecim faſces proconſuli ſex:quod & Vlpianus docet ſcribens proconſules non amplius q̃ ſex faſcibus uti. Acurſius inſcitiſſime ut multa expoſuit ſex faſcibus pro ſex menſibus:tanquam pro conſulatus eẽt ſe

Famigerabilis.
Epiphanes.
Saltare.
Ludus.
Saltatorius.
Staticuli.
Saltator. probroſũ nomen.
Thyaſus
Corinthus deleta.
Cõpedes græciæ.
Pyrene
Ephyre
Egialos
Gradus honorũ.
Neophytos.
Faſces
Nugæ acurſiæ.

meſtris magiſtratus:quod q̄ ridiculum ſit omnes bene litterati intelligunt:quibus magiſtra lectione
compertum eſt: proconſulare imperium fuiſſe annuum:quod interdum in ſecundum & terti-
um annum prorogabatur:ſicut proconſulatus aſiæ quinto ciceroni eſt prorogatus. TRIduanis ſpe
ctaculis:Vt per triduum exhiberetur præbereturq;.Primus iunius Brutus munus gladiatorium ĩ ho
norem defuncti patris edidit Liuio & Valerio auctoribus.pingi autem cœpta ſunt gladiatoria mune
ra atq; in publico exponi a Caio Terentio Lucano:qui ut refert Plinius auo ſuo.a quo adoptatus fue

triduanis ſpectaculis pollicitus:latius mũificentiã ſuã
porrigebat:deniq; gloriæ publicæ ſtudio:tũc theſſaliã
ēt acceſſerat:nobiliſſimas feras:& famulos ĩde gladia-
tores cōparaturꝰ.Iãque ex arbitrio diſpoſitis coēptiſ-
que oibꝰ domuitionē parabat:ſp̄tis luculētis illis ſuis
uehiculis ac poſthabitiſ decoris p̄darū carpētis q̄ parti
cōtecta:parti reuelata fruſtra:nouiſſimis trahebātur
cōſequiis:equis ēt theſſalicis.& aliis iumētis gallicãis:
quibꝰ generoſa ſoboles perhibet precioſam dignitatē:
me phaleris aureis. & fucatus ephippiis & purpureis

rat.xxx.paria in foro per triduum
dedit tabulamq; pictam in nemo
re dianæ poſuit. NObilliſſimas
Munerarii. feras. Mos fuit munerariorum-
ſic enim appellantur editores ſpe
ctaculorum.ut feras feratumque
confectores exhiberent in ludis.
Legimus pompeium exhibuiſſe
elephantos uiginti:qui ĩ circo de
pugnauere:getulis ex aduerſo ia
culantibus.idem nec non & ſylla
pugnam leonum iubatorum de
dere in ſpectaculis:præterea ſole-
bant principes Romani feras no
uitate formaq; monſtrabiles po-
pulo romano oſtendere.ſic olim auguſtus tigrim manſuefactam oſtendit in cauea.ſic & pompeiani
ludi oſtenderunt chaum mactilis inſignem.& cephos pedibus humanis ſpectabiles. FAmoſos gla-
Cum bitho bacchius. diadores.Inter gladiatores famoſos numeratur bithus & bacchius-qui cum multos interemiſſent cō
miſſi inter ſe mutuis uulneribus conciderunt unde prouerbiale illud factum eſt.cum bitho bacchius
quando pares inter ſe depugnant celebratus quoq; eſt pacideianus ille gladiator qui apud Lucillium
Pacideianus. ait occidam illum equidem & uincam ſi id quæritis inquit uſq; adeo ſtudeo atq; odio illius efferor ita
eiuſdem meminit Oratius in ſermonibus.aut pacideiani contento polite mirer.in.xyii.parte uirgi
nis naſcetur gladiator publicis uoluptatibus deputatus.ut tradit Firmicus maternus.obiter annotā-
Andabatæ. dum quod inter genera gladiatorum ſunt & andabatæ.qui oculis clauſis digladiantur quorum me-
minit Hieronymus.& a.M.Tullio ſcriptum eſt.in epiſtolis ad trebatium:quem antea ne andabatam
quidem defraudare poteramus.M.Varro condidit librũ titulo andabatarum.ſicuti indicat Nonius.
apud quem ſæpe aduocatur.M.Varro in andabatis. DOmuitionem:Itionem domum.& iter in pa
triam. POSThabitis.Poſtpoſitis neglectiſq;. REuelata.Aperta.M.Varro auctor eſt plauſtrum ab
Plauſtrũ unde. eo dici quod ex omni parte palam eſt:& quæ in eo uehuntur reuelata perlucent:ut lapides aſſeres ti-
gnum.e diuerſo acera.uehiculum eſt ex tabulis uiminibuſq; contectum & undiq; munitum.de quo
Arcera. Au.Gellius hæc arcera uocabatur ploſtrum tectum undiq; & minutũ:quaſi arca quædã magna ueſti
Euitas. mentis inſtrata:qua nimis ægri aut ſenes portari cubantes ſolebant.Arceræ meminit lex decem uira
Conſequiæ. lis his uerbis-ſi morbus euitaſue uitiũ exiſtit.qui in ius uocabit iumentũ dato-ſi nolet arcerã.ne ſterni
to.ubi æuitas ſignificat̃ ſeniũ & longa ætas. CONſequis:Appendicibus.& quaſi ſequelis.ſic ſupra pē
Equi theſſalici generoſi. duli comitatus extrema conſequia.a cōſequēdo.n.cōſequiæ dicũt̃ ut ab exequēdo exequiæ. EQuis
theſſalicis.Plinius equos theſſalos probat ſcribens inuentũ eē theſſalorũ ex equis depugnare aduer-
ſus tauros eoſq; necare qđ ſpectaculũ primus dedit Romæ Cæſar dictator.M.Varro in ſecundo de re
ruſtica tradit equos bonos & nobiles dici a regionibus-ut in græcia dicunt̃ inquit theſſalici equi-a ter
ra apuli ab roſea roſeani.Strabo auctor eſt theſſaliam paſcendis equis eſſe commodiſſimam:q equo
rum genus arcadicum & argolicũ & epidauricũ maxime excellere,p̄didit l.viii. IVmentis gallicanis.
Plautus in aulularia dãnãs equos gallicos inquit.uiliores fient gallicis cãteriis.hic uero laudãt̃ a ſobo
Phaleræ. lis generoſitate-hodie quoq; ex gallia generoſi equi bōitate p̄bãt̃. PHAleris aureis exornatũ.Lucia-
Phalerata dicta nus στρωματα πορφυρα επιβαλλομαι και χαλινουσ εισεδεχομην αργυρω και χρυσω-
Ephippeiti eq. πεποικιλμενουσ idest purpureis ſtratis inſternebat.& frenos ore continebã.argento & auro uarie
gatos.phaleras dici ornamēta equorũ equitũq; teſtes ſunt ſcriptores oēs.plinius inter dona militaria
phaleras numerat.qui ſcribit l.yii.ſictiũ dentatũ donatũ eē phaleris.xx.quinque.idē in.xxxiii.refert
olim equeſtrē ordinē indignatōe exardeſcentē phaleras abieciſſe.inde phalerata dicta pro honeſtis.
atq; ornatis.ut expōit Donatus apud Terentiũ.ſic ſcribentē in phormiōe.ut phaleratis dictis ſeducas
me & meam ductes gratis.Græci auctore ſuida uocant φαλαρα πρωμετωπιδασ και κοσμησ-
ιν την κατα το μετοπων των ιππων.idest frontalia & equorum in frondibus ornamentum. FV
catis ephippiis.Strata ſunt equorũ.unde & nomē.hinc equi ephippiati dicunt̃ ephippiis inſtrati Cæ
ſar de moribus ſueuorũ ſic refert.neq; eorũ moribus turpius quicq̄ aut inertius habēt̃ q̄ ephippiis uti.
itaq; ad quēuis numerũ ephippiatorũ equitũ quãuis pauci adire audēt.Frenos & ſtrata equorũ hoc eſt
ephippia primi pelethrōii inuenerũt.fucata uero accipimus pro depicta & fuco pigmētorũ exornata.

TApetis

TAPEtis.Sic apud Virgiliũ equi tapetibus inſternũtur ita ſcribentẽ inſtratos oſtro alipedes pictiſq;
tapetis.dicitur aũt tapetũ.ut templũ.Itẽ hoc tapere.ut hoc ſedile.& hic tapes tapetis.ex græca declina
tione.ο ταπησ του ταπητοσ. PICTIlibus balteis: Cingula iumentoria noīe balteoꝝ ſignare ui
detur.A calphurnio lateralis cingula fœminino genere decenter ponit̃ pro balteo quo latera iumẽ
ti ambiuntur.ſic enĩ ait alternat uitreas lateralis cingula bullas.alias baltea militaria ſũt cingula.qua Lateralis
ſi bullata dicta.quibus etiã equi exornantur in pectoralibus. TINtinabulis perargutis.Lucianus ap cingula.

tapetis:& frenis argenteis:& pictilibus balteis:& tĩtin
nabulis perargutis exornatum: ipſe reſidens amãtiſſi
me:nõnunq̃ comiſſimis affatur ſermonibus:atq; inter
alia pleraq;:ſumme ſe delectari profitebatur:quod ha
beret in me ſimul & cõuiuam & uectorem. At ubi par
tim terreſtri:partim maritimo itinere: confecto corin
thum acceſſimus: magnæ ciuiũ turbæ confluebant:ut
mihi uidebatur:non tantum Thyaſi dantes honori: q̃
mei conſpectus cupientes: nam tanta etiam ibidem de
me fama peruaſerat:ut non mediocri quæſtui præpo
ſito illi meo fuerim:qui cum multos uideret nimio fa
uore: luſus meos ſpectare geſtientes: obſerata fore:
atque ſingulis eorum ſeorſus admiſſis: ſtipes acce
ptans non paruas ſummulas diurnas corradere cõſue
rat. Fuit in illo cõuenticulo matrona quædã pollens:
& opulens: quæ more cæterorũ uiſum meũ mercata:
ac dehinc multiformibus ludicris delectata per ammi
rationem aſſiduã: paulatim in ammirabilem mei cupi
dinẽ incidit:nec ullam ueſanæ libidini medelã capiens
ad inſtar aſinariæ paſiphæs: cõplexus meos ardenter

pellat κωλωρασ q̃ Lucius no Baltea.
ſter tintinabula.κωλωρεσ εξη Codion.
πτορτο μου μελοσ μουσι Codon.
κωτατορ εμφωρουρτεσ.i.tin
tinabula appendebãtur canticũ
ualde muſicũ reſonãtia.Apud ſi
lium codon accipitur nõ ꝓ tinti
nabulo ſed pro tegumẽto pelli
ceo.græce enĩ κωλιορ pellis uil
loſa eſt & ut inquit ſuidas προ
βατου δερμα.carmẽ ſilii ex ca
talogo ſubſcripſi:ſpicula bina ge
rũt caput his codone ferino ſtat
cautũ. perarguta bono epitheto
tintinabula dicũtur. quaſi ſono
ra obſtreperaq; atq; uocalia ſicut
græce. εμφωρουρτεσ κωλω
ρεσ. Argutari uerbũ uetus ẽ.qđ Argutari
ſignificat loquaciter ꝓloqui.Ne
uius totũ diem argutatur quaſi
cicada. COmiſſimis:Suauiſſi Vector.
mis. ET uectorẽ.Annotãt grã
matici uectorẽ bifariã dici & eũ
qui uehit.& eũ qui uehitur.hic ꝓ
iumento quod uehit poſitũ eſt.
apud iuriſcõſultos uectores dicũ
tur hi qui nauigio uehuntur. ſic
&apud lucanũ inquit Cæſar.ſo
la eſt hæc cauſa timoris uectorẽ non noſce ſuũ. CONſpectus cupientes: Vt ſupra diximus ſunt q̃dã
noĩa forma participiorũ poſita.q̃ genitiuo caſu iungitur.ut fugitans litium appetẽs pecuniæ cupiẽs
cõſpectus ſiue coſpectionis:Saluſtius ꝑ ſuperlatiuũ dixit cupientiſſimus legis. PROpoſito modo:
Lege ꝓpoſito meo.hoc eſt illi.qui ꝓpoſitus ꝑfectuſq; erat meæ cuſtodiæ.græce dicit̃.επιστατησ epi Epiſtates
ſtates qua dictione uſi ſunt & noſtri ſcriptores.M.Cato uillicã epiſtatã appellat quaſi uillæ ꝓpoſitam
atq; ꝑfectã. GEſtientes.Cupientes. LVSVS meos:Lucianus appellat.παραδοξα εργα.i.incredi
bilia atq; inopi nabilia opera. OBſerata fore.εpικωσ clauſis foribus Oratius excluſus fore.Plautus Foris.
aperitur foris. SEOrſus.ſeperatim. STIpes.Nũmos. SVMmulas corradere.Colligere in unum
cõtrahere aceruos nũmorũ quotidianos.ſũmulæ ad nũmos referuntur:Iuuenalis ſũmula ne pereat. Sũmula.
OPVlens:Opulenta opuliſcere uerbũ uetus eſt.qđ ſignificat opulentũ fieri opulentitas quoq; pro Opulens
opulentia dicitur ueteribus.Plautus in milite quaſi eius opulentitatẽ reuerearis.de hac matrona ſic Opuliſce
Lucianus.γυρη ξερη ου μετρια κεκτημερη τηρ οψιρ ικαρη παρελθουσα εισω ιδειρ εμε αρι re.
στωρτα εισ ερωτα μου θερμου εμπιπτει.i.mulier quædam peregrina opulenta uiſum meum Opulen
mercata introgrediens:ut me prandentem uidit in amorẽ mei feruentiorẽ incidit. AD inſtar aſina titas.
riæ paſiphaes:Oppido q̃ decenter paſiphae aſinaria mulier dicta.quæ ita expetebat aſini cõcubitum
ſicut illa paſiphae poetica tauro ſuppoſta ferinos coitus adamabat:res eſt teſtimonio poetarũ notiſ Paſiphae
ſima.& hiſtoricorum monumentis celebrata quẽadmodum paſiphae ſolis filia minois uxor tauri aſinaria.
amore flagrauit:& opificio dedali intra uaccam ligneam incluſa ſeptam corio iuuencæ: cum tauro
concubuit:ex quo concubitu natus eſt minotaurus cantatiſſimus.Virgilianum carmen in ore om
nium eſt.hic crudelis amor tauri ſuppoſtaq; furto paſiphae mixtũq; genus proleſq; biformis.mino
taurus ineſt.Veneris monumẽta nephãdæ.Neronis principatu inter cætera ludicra ſpectacula tau
rus paſiphaen in ligneæ iuuencæ ſimulacro abditam iniit.ut multi ſpectantiũ crediderũt: hoc idem
ſpectaculi genus celebrat & Martialis.his uerſibus iunctam paſiphaen dicteo credite tauro uidimus
accœpit fabula priſca fidem Apud Silium in.viii.punicoꝝ ſic paſſim legitur.hinc genus orditur Mi locus ſilii
nos inuiſaq; tauro paſiphae.dictio illa inuiſa parum quadrare uidetur cum fabula: unde legere po
tes imiſſa uel imixtaq; tauro. ut conueniat cum archetypo Virgiliano ſuppoſtaq; tauro paſiphae.

expectabat: grandi denique præmio cum altore meo depacta eſt noctis unius cubitum. At ille nequam ut poſſet de me ſuaue prouenire: lucro ſuo tantum contentus annuit. Iam denique cænati e triclinio domini deceſſeramus: & iam dudum præſtolantem cubiculo meo matronam offendimus. Dii boni qualis ille: quãque præclarus apparatus: quattuor eunuchi confeſtim puluillis compluribus uentoſe tumentibus: pluma delicata terreſtrem nobis cubitum præſtruunt: ſed & ſtragula ueſte auro: ac muryce tyrio depicto probe conſternunt. ac deſuper breuibus admodum ſed ſatis copioſis puluillis aliis nimis modicis

EXPEctabat: Lego expetebat hoc eſt cupiebat deſiderabat: Lucianus εισ επιθυμιαν συνουσι/ασ προελθουσα.i.in deſideriũ cõcubitus prouoluta. CVM altore: Educatore atq; nutricio ab alẽ
Altor. do altor dictus. altũ quoq; ueteres dixere ab alendo. quaſi alitũ enutritũq;: nãq; ut docet Priſciãus ab
Altellus romulus alio tã altus ꝙ alitus dicitur. Altellũ Romulũ dici autumãt. quaſi altũ in tellure. uel qđ telis aleretur. i/ter noia pietatis apud Auſoniũ eſt altor.i.nutritor. DEPActa eſt: Lucianus. μισθον αδρον πισ τα τη υπεσχετο.i.mercedẽ opulentã epiſtate promiſit. NEQuaq̃. Poteſt legi nequã.i.ĩprobus. & ueterator pôt & nequaquã ex Luciano qui ait. κακειροσ ουδεν φροντισων. ειτε και απυσει τι εξ εμου ειτε και μη λαμβανειν τον μισθον.i.& ille nihil curãs ſiue ex me aliquid utile expediret ſiue nõ capit mercedẽ

PRAEſtolantẽ. Paratã expectantẽ. Lucianus και την γυναικα ευρομεν παλαι αφιγμενην επι την εμην ευνην. præ/
Præſtolari. ſtolari quod & ſupra annotaui ſignificat præſto eſſe & apparere: hoc eſt obſequi. & tũc iungitur cũ datiuo. Tullius qui tibi ad forũ aurelium præſtolarentur: dicimus & pſtolor te pro expecto te. cũ Terentius dixerit quẽ præſtolare parmeno hic ante hoſtiũ thaidis. expoſuit Donatus noue dictũ eſſe quẽ pſtolare. cũ dicendũ fuerit cui pſtolare. PVluillis cõpluribus: Lucianus. κεκομιστο προσκεφαλαια μαλακα και στρωματα εισω κατετεθειτο. και χαμευνη ημιν ευπρεπεσ ην.i.illata ſunt ceruicalia mollia & ſtragula: quibus terreſtris lectus decenter cõſternitur.
Puluilli. puluilli diminutiuo uocabulo puluini ſunt quaſi plumini a pluma dicti. ut quidã interpretantur. ex pluma eni molliſſima conficiuntur. ut molliter quieſcatur. quos nõ tam capiti ꝙ cubito ſubiiciebant. hinc illud Ezechielis prophetæ. ueh. his. qui cõſuunt puluillos ſub omni cubito manus. & faciũt ceruicalia ſub capite. ad hoc quippe ſub cubito puluillus uel ceruical ſub capite iacẽtis ponitur. ut molliter quieſcatur. quiſquis ergo ut gregorius ĩ moralibus
Puluillũ cubito ſubiicere quid. interpretatur male agentibus adulatur puluillum cubito. uel ceruical ſub capite iacentis põit: ut qui corripi ex culpa debuerat in ea fultus laudibus molliter quieſcat. EVNVchi. Hos itelligimus fuiſſe in famulicio matronæ: ut eni aliubi annotatũ. Reginæ & ſũmates fœminæ eunuchis & ſpadonibus miniſtris maxime oblectabantur. VENtoſe tumentibus. Inſtar follium turgẽtibus quales hodieq; in uſu ſunt delicatiorum matronarum. Heliogabalus auctore lampridio nõ cubuit in accubitis facile niſi his quæ pilum leporinum haberẽt: aut plumas perdicum ſubalares. Idem multis uilio/
Folles ꝓ accubitis ribus amicis folles pro accubitis ſternebat. eoſq; reflabat prandentibus illis. ita ut plerũq; ſubito ſub menſis prandentes inuenirentur. DEDIcata: Lege delicata delicatior autem & mollior pluma eſt olorina. & anſerina. & perdicũ ſubalaris. Ouidius mollior & cygni plumis & lacte coacto. apud Martialem in apophoretis lẽma eſt pluma: cui ſubſcribitur hoc diſtichon. Laſſus amyclea poteris requie/
Pluma ꝓxia corpi mollior. ſcere pluma interior cynni quã tibi lana dedit. Plinius in. x. anſerũ candidorũ uectigal in pluma eſſe ſcribit. cuius precium in libras ſint denarii quini. mollior eſt pluma quæ corpori ꝙ proxima. STRA
Toralia. gula ueſte: Veſte legata continetur ſtragula. ſicut in ſuppellectile ſunt toralia. auctor Paulus iuriſcon ſultus toralia autem dicimus. quibus tori inſternũtur. Heliogabalus auctore lampridio primus om
Stragula. nium priuatorũ toros aureis toralibus texit: ſtragula uero a ſternẽdo dicta. ſicut & inſtratũ quoq; nominant id omne: quod inſternitur. Tibullus nam neq; tunc plumæ: nec ſtragula picta ſoporem. nec ſontus placidæ ducere poſſet aquæ. M. Tullius in oratione pro Roſcio amerino. quid ſtragulæ ueſtis
ſtromata apud illum putatis eſſe. græco uocabulo ſtromata. & periſtromata dicuntur: quæ & noſtri decenter
Periſtromata. uſurpant: Idem. M. Tullius in ſecunda antoniana cõchiliatis. Gn. Pompeii periſtromatis ſeruorum in cellis lectos ſtratos uideres. De inſtrato & ſtragula ueſte Vlpianus hæc inſtratum omne ueſtimẽ
Inſtratũ. tum cõtinet. quod iniiciatur labeo ait neq; enĩ dubium eſt quin ſtragula ueſtis ſit omne pallium: in
Murices. uictu ergo ueſtem accipiemus ſtragulam inſtratũ omnẽ ſtragulã ueſtẽ. MVRIce tyrio: Murices cõchæ ſunt quales purpuræ. ex quorũ ſanguine tinguntur ueſtes infectu pcioſo. auctor Plinius. Apud epigrãmatiſtam ſic locuntur murices Sanguine de noſtro tinctas ingrate lacernas induis & non eſt
Tyrius color. hoc ſatis eſca ſumus. tyrius autem color inter purpureos precioſiſſimus eſt: cui laus ſumma ſi in colorem ſanguinis concreti nigricans aſpectu ſit ſuſpectuq; refulgẽs. de quo multa multi: plurima Plinius in nono. a tyro quondam inſula dictus cuius omnis nobilitas conchilio atq; purpura conſtat: Antiquitus ſarra nominabatur: Vnde ſarranum oſtrum poetis dictum. pro tyria purpura.

quis maxillas & ceruices delicatæ mulieres ſuffulcire conſuerunt: ſuperſtruunt: nec dominæ uoluptates diutina ſua præſentia morati: clauſis cubiculi foribus faceſſunt. At intus cerei præclara micantes luce: nocturnas nobis tenebras inalbabant. Tunc ipſa cuncto prorſus ſpoliata tegmine: tenia quoq; qua decoras deuinxerat papillas: lumē propter adſiſtens: de ſtagneo uaſculo multo ſeſe pungit oleo balſamo: meque indidem largiſſime perfricat: ſed multo tanta ĩpenſius cura etiam nares perfundit meas. Tunc exoſculata preſſule: non qualia in lupanari ſolent baſiola iactari: uel meretricum poſcinũmia: uel aduectorum negocinũmia: ſed pura atq; ſincera: inſtruit & blandiſſimos

Quis.Quibus. Ceruices ſuffulcire: In hanc ſententiam Plinius. eo deliciæ proceſſere. ut ſine plumæ inſtrumento durare iam me uirorum quidem cerces poſſint. FAceſſunt: Legendum eſt faceſſunt. hoc eſt abeunt abſceduntq; mancipia poſt inſtratum matronæ accubitum. Lucianus ειτα οι μερ τησ γυραικοσ θεραπορτεσ αυτου πλησιου προτου δωματιου εκαθευδορ. ideſt ſerui matronæ eunt dormitum non procul a cubiculo matronali. CEREI: Lucianus ηδε λυχρορ ερδορ εκαιε μεγαρ τω πυρι λαμπομερορ. ideſt intus incendit lychnum magnum flamma ſplendicantem: funalia cereos uocāt A funiculis ceratis. In ſaturnalibus priſcorum cereos miſſitabāt propterea ꝙ ſub ſaturno a tenebroſa uita. quaſi ad lucem & bonarum artium ſcientiam ſumus euocati. Lege publicia cautum. ut ſolis ditioribus cerei miſſitarētur cereos in penu eſſe placuit iureconſultis. INALbabant: Illuminabant illuſtrabantq;. TENIA quoque: Strophium deſignat. i. faſciam pectoralem strophium enim. ut auctores tradūt faſcia eſt qua uirginales papillæ cohibentur. Turpilius inter uias epiſtola excidit mihi inter tunicam ac ſtrophium collocata. de hoc Catullus nō tereti ſtrophio lactētis uincta papillas: hinc ſtrophiarii dicti ſtrophiorum artifices: quorum meminit Plautus in aulularia. Martialis faſciam pectoralem: appellat ſic ſcribens in apophoretis faſcia creſcentes dominæ compeſce papillas. ut ſit quod capiat noſtra tegatq; manus. eidem mamillare eſt indumentum pelliceum. ad mamillas compeſcendas illo diſticho taurino poteras pectus conſtringere tergo. Nam pellis mammas non capit iſta tuas. Alias ſtrophium diminutiue ſtrophiolum dicitur corona. Plinius in. xxi. Tenuioribus coronis utebantur antiqui ſtrophia appellātes: unde nata ſtrophiola: ſtropus quoq; Quod græce ſtrophion appellatur pro inſigni ponebatur in capitibus ſacerdotum pro corona: apud phaliſcos feſtum uocatur ſtrupearia quaſi ſtrophiaria quia coronati ambulent. Tuſculani quoque quod in puluinari ponitur caſtoris ſtropum uocant: hinc hodieque uocabulo ruſtico ex latinitate ducto ſtropi dicuntur uincula corticia & rureſtria ad ſtrophiorum ideſt coronarum ſimilitudinem confecta. LVMEN propter aſſiſtens. Iuxta cereum adſtans propter ſignificat prope. & iuxta Lucianus. παρεστη τω λυχρω ideſt aſtitit ad lucernam. STAGNEO: Plumbi qui primus fluit in fornacibus liquor ſtagnum appellatur: qui ſecundus argentarium. qui remanſit in fornacibus galena. hoc ideo annotaui. ut intelligeres quid ſit galena apud Plinium Ariſtotelem cæteros. Galenam uocari tradit Plinius uenam plumbi. argentique communem quam & mollibdenam nuncupant ſtagnum illitum æreis uaſis ſaporem gratiorem facit. & compeſcit æruginis uirus. OLEO balſamo: Inter unguenta bonitatis palmam dant balſamo: quod omnibus odoribus præfertur. Præcipua gratia eſt lachrymæ ſecunda ſemini tertia cortici minima ligno. ſumma balſami probatio eſt ut lac coaguler. & in ueſte maculas non efficiat. liquor balſami uitiatur oleo roſæ lentiſci & terebinthi. ſincerum denſatur in tepida aqua ſidens adulteratum olei modo innatat. Millibus denariorum ſeſtarius balſami uenditur. Lucianus in hanc ſententiam μυρορ εκ τιροσ αλαβαστρου προχεαμερη τουτω αλειφεται ideſt unguentum ex alabaſtro promens eo perungitur: unguenta optime ſeruari in alabaſtris: odores in oleo: auctor eſt Plinius. hinc illud Ciceronis ex academicis. Quibus etiam alabaſter plenus unguenti putere. uidetur. Idem Plinius hanc materiam luxus eſſe maxime ſuperuacui tradit cum illico unguenta expirent: & ſuis moriantur horis commendatio eorum: ut tranſeuntem fœminam odor inuitet. etiam aliud agentem. INDIdem: Ex eo uaſculi unguento. NARES meas: Lucinus ερθερ μαλιστα τηρ ριρα μου μυρω ερπεπλησε ideſt indidem nares meas ualde unguento repleuit. EXOSCVlata. κατεφιλησε. PRESSVLE: Martialis baſia da nobis Diadumene preſſa: quot inquis. POSCINnumia. Decenter fictum uocabulum: ex poſco & nummis. nam profecto baſia meretricia nihil aliud ꝙ̄ nummos poſcunt apud Plautum ĩ bacchidibus ſuauis ſuauiatio inter deos amatori damnoſiſſimos enumeratur. ADVEctorum: Legi poteſt aduentorum. ut ſupra in primo uolumine aduentores priſtinos raucus appellat: horum baſia ſcite graphiceque confecto uocabulo negocinummia nominantur: quoniam ſcilicet nummos negociantur. & illæ illecebræ atque oſculationes negociatorum nummos quærunt.

Sarranū oſtrum.
Cereus.
Strophiū
Strophiarius.
Māmillare.
Stropus.
Strupearia.
Stagnū.
Argentarium.
Galena:
Balſamū
Poſcinumia baſia
Negocinūmia.

AFFATVS:allocutiones. AMO & cupio:Hæc ſunt blandiſſima matronæ ad aſinum perinde ac amatorem alloquia:& affatus:quibus affectus quidam uehementior explicatur. Quis quibus.

CAPIſtro prenſum: Lucianus καὶ με ἐκτησ φορβαιασ λαβομενον ἐπι τοχαμευνι ειλκε. ideſt me capiſtro captum traxit ad lectum. OBIturus. Aditurus:acceſſurus. VINO madefeceram. Vinum libidinis eſt incentiuum.& ſine libero friget uenus.ideo uino ſe proluerat Lucius:ut in paleſtram cupidineam foret alacrior:atque propenſior.acceſſerat & unguentum:calcar alterum ueneris & ſuſcitabulum:Lucianus.οινω παλαιω υπο βεβρεγμενοσ και τωχρωτι του μυρου οισ/τρημενοσ.ideſt uino uetuſto irrigatus:& unguento extimulatus. PROluuium libidinis:cu/piditatem deſiderium prompti/tudinem coeundi. Proluuiũ eni

Proluuiũ

dici uidetur:quaſi prolubium a lubendo. A. Gellius in.iiii.in hãc ſentẽtiam. iccirco empedoclem uerſu iſto non a fabulo edendo ſed a rei ueneriæ pluuio uoluiſ/ſe homines deducere. Dixit Te/rentius in Adelphis:quod proluuium quæ eſt iſta ſubita largitas ubi proluuium a donato expo/nitur promptus animus ad lar/giendum. Neuius in colace.in/quit facere in proluuio eſt:quaſi dicas in promptu:& deſiderio:laberius me a matronali pudore proluuium meretricis progredi coegit.ueteres & proluuiũ & proluuiem & prolubidinẽ dixerunt ab eo quod lubeat:unde etiã Venus lubentina dicatur. prolubiũ

lubẽtina.

audiendi dixit Au.Gellius.ꝓ de/ſiderio & libidine. TANquam: Scribo tamq̃ ut ſint duæ particulæ. LABIas. Supra diximus fe. genere labias dici a ſcriptoribus idoneis:quæ nunc neutraliter labra dicuntur. PVRpurantes:labra rubentia.& roſis pumicantibus æmula fœminam uenuſtant: epigrammatiſta optat in puero peſtanis emula labra roſis. ENORmi:Immodico prægrandi:enor

Enormi/tas.

mitas ſtipendiorum dicitur ſpartiano pro nimia largitate. SAxeis dentibus:Tales nimirum ſunt aſinini dentes.aſinorum genus.xxx.menſe dentes emittit:deinde ſenis menſibus ꝙ ſi non prius pepererint q̃ decidant poſtremi:ſterilitas certa portenditur. Plinius auctor. SVAuiari:Baſiare:oſcula/ri. EX unguiculis perpruriſcens. Perpruriſcere ex unguiculis dicitur mulier: quando toto corpore prurit:quando prurigine & Veneris appetentia concitatur:quando uel extremis corporis partibus. & rigentibus unguibus extimulatur in coitum.græci tam ardentem ueneris concitationis ſatyrion

Satyriõ.

appellant. Theophraſtus auctor eſt ſeptuageno coitu durare libidinem contactu herbæ cuiuſdam: cuius nomen ſpeciemq; non poſuit. TAM uaſtum genitale:aſinus portione genitalia habet ma

Minima uiro gẽi/talia.

xima:ut nemo non uidet ſicut e contrario minima eſſe homini auctor eſt Albertus Magnus. DIRrupta fœmina:metuebat ne enormitate uirilitatis diſrumperet matronam Luciãus καὶ τουτο με/εισ δεοσ ουχι μετριον ηγε μη ου χωρησασα η γυνη διασπασθειη. metus me non mediocris inceſſit ne lepida fœmina dirumperetur. MINVS. emenda munus.i.ſpectaculum gladiatorium: quod dominus fuerat pollicitus. SAVIA:baſia. GANnitus:ſuſuros:quales identidem inter ama/tores ſummiſſa uoce uſurpantur. MORſicantibus oculis. Expreſſit nimium cupidinei amoris affectum quo ſcilicet efficitur ut amatores oculis inconniuentibus:& exertis quaſi morſicare ac deuorare/rem amatam uideantur. TENEO te inquit:blandimenta matronæ ad aſinum:quem palumbũ & paſſerem ſuum uocabulis amatoriis blanditer compellat:apud Plautum in aſinaria inquit leoni/das: dic me tuum paſſerculum: Gallinam: coturnicem.item in caſſina meus pullus paſſer mea co/lumba: mi lepus: apud eundem blandimenta hoc genus ueneria ſæpiſſime uſurpantur.

affatus:amo & cupio:& te ſolum diligo:& ſine te iam uiuere nequeo:& cætera quis mulieres:& alios indu/cunt:& ſuas teſtãtur affectiones: capiſtroq; me depre/henſum more quo didiceram reclinat facile:quippe cũ nil noui nihilq; difficile facturus mihi uiderer:præſertim poſt tantum temporis: tam formoſæ mulieris cupientis amplexus obiturus: nam & uino pulcherrimo atque copioſo memet madefeceram: & unguento flagrantiſſimo proluuium libidinis ſuſcitaram. Sed angebar plane: non exili metu reputans: quemadmo/dum tantis tãque magnis cruribus poſſem delicatam matronam inſcendere:uel tam lucida: tamque tenera: & lacte ac melle confecta membra: duris ungulis complecti:labiaſque modicas: ambroſio rore purpurãtes tam amplo ore:tãq; enormi: & ſaxeis dentibus defor/mis ſauiari:nouiſſime:quo pacto q̃q̃ ex unguiculis ꝑ/pruriſcẽs mulier: tam uaſtum genitale ſuſciperet. heu me qui dirupta nobili fœmĩa beſtiis obiectus munus inſtructurus ſim mei domini:molles interdum uocu/las:& aſſidua ſauia:& dulces gannitus: cum morſicã/tibus oculis iterauerat illa:& ĩ ſumma:teneo te inquit teneo meum palambulum:meum paſſerem:& cum dicto uanas fuiſſe cogitationes meas: ineptũq; monſtrat metum/artiſſime namq; complexa: tum me prorſus:

ſed totum recipit: illa uero quotiens ei parcens nates recellebam: accedēs totiens niſu rabido: & ſpinam præhendens meam: appliciore nexu inherebat: ut Hercules etiam deeſſe mihi aliquid: ad ſupplendam eius libidinem crederem: nec minotauri matrē fruſtra delectatam putarem adultero mugiente. Iamque operoſa & puigili nocte trāſacta uitata lucis cōſciētia: faceſſit mulier: cōdicto pari noctis futuræ pcio: ne grauate magiſter meus uoluptates ex eius arbitrio largiebatur: partim mercedes ampliſſimas acceptādo: partim nouum ſpectaculū domino pparādo: incōtanter ei deniq; libidinis meæ totam detegit ſcenam. At ille liberto magnifice munerato deſtinat me ſpectaculo publico: & quoniam neque egregia illa uxor mea propter dignitatē: neque prorſus ulla alia inueniri poterat: grandi præmio uilis acquiritur aliqua: ſententia pſidis beſtiis addicta: quæ mecum in coram publicam populi caueam frequentaret: eius pene talem cognoueram fabulam.

SED totum recipit: Ex hoc matronæ uenerem belluinam appetentis exemplo cōmonemur fœminas natura in coitum adeo eſſe præcipites. & tam prurigine concitatas: ut concumbere uel cū iumentis uelint. Nimirum ob hanc infandam inſanāq; libidinem ſcribitur in leuitico: ut mulier quæ ſuccubuerit cuilibet iumento ſimul interficiatur cum eo: illud quoq; ſatyrographi non de nihilo in monſtrificam fœminarum uenerem ſcriptum uidetur: mora nulla per ipſam quo minus impoſito clunem ſubmittat aſello: Iuba auctor eſt equum a ſemiramide adamatū uſq; ad coitum. hæc faciunt ut deformis tauri amor in paſiphae non fabuloſus ſed hiſtoricus eſſe credatur. [Mulier ſuccūbēs iumento] Aſtruit his omnibus fidem exemplū dignū memoratu quod græci ſcriptores celebrant. a quibus traditur. Ariſtonem epheſium genus fœmineū peroſum cum aſina cōcubuiſſe exq; eo cōcubitu progenitā puellā. cui a cruribus aſininis nomen inditū ſit onoſcelli. item fuluius equam iniuiſſe proditus ē: quæ puellam admodū famoſam peperit: quā ab equa matre hipponam appellauerūt. [Onoſcelli.] Lucianus ut ad inſtitutum opus reuertamur ſic inquit. περιβαλλετο με και ἀρασ εισω ολορ παρεδεξατο idest me cōplexa eſt & extollens intro totum recepit. NATES recellebam. retro trahebam: abducebam reclinabam ne uaſto genitali fœminā dirumperē. recellere reclinare eſt. ſicut excellere in altum extollere ſuper quo uerbo ſatis ac ſuper in ſuperioribus: Lucianus dixit οπισω απηγορ εμαυτορ ατρεμα. i. retro me abducebam ſubmiſſe. [recellere.] NISV. conatu: & complexu ardētiore. NEXV appliciore: Magis ad corpus applicito atq; adglutinato. DEeſſe aliquid: Scribit Albertus magnus uolumīe de animalibus duodeuigeſimo: genitalia mulieris inter oēs fœminas animantes proportione corporis maxima eſſe: cum e contrario uir ſit minoribus genitalibus præditus q̄ cætera maſcula animalia. proportione corporis habita. puella pubeſcens uuluam quandoq; habet q̄ aut uacca aut equa capaciorem laxioreq;. [Genitalia mulieris maxīa] MINOtauri matrem. Paſiphaen ſignat quæ tauri amore flagrauit. Cuius belluina libido carminibus poeticis inuulgata ē. Lucianus in libro de Aſtrologia Ideo fingi autumat paſiphaen amore Tauri captam eſſe quia audiens ex dedalo de Tauro celeſti in amorem Ariſtologiæ deuoluta eſt. [Cur paſiphae amatrix tauri.] OPEroſa nocte: Plena operarum uenetiarum: quæ multiiugis luctationibus cupidineis tranſacta eſt in puigilio. Lucianus. οληρ τηρ ρυκτα ερ εμοι εδαπαρησε. Ideſt totam noctem in cōplexu meo conſumpſit. VITAta lucis cōſcientia. honeſte facta teſte Marco Tullio in luce atq; in propatulo ſeſe collocari uolunt contra turpitudo omnis quærit tenebras atq; latibulum: unde & lucifugi eleganter dicti: qui ob conſcientiam flagitiorum lucem fugitant: in tenebris deliteſcentes: quos antiqui eleganti uocabulo tenebriones appellant: quāq̄ & interdum tenebriones dicantur pro his qui mendaciis & aſtuciis quaſdam quaſi tenebras obiiciant: ſic & hæc matrona obſcenis facinoris cōſcia lucem reformidat. [Lucifugi tenebriones.] FAceſſit: recedit. CONdicto. conſtituto: compoſito: denunciato: condicere proprie denunciare eſt: quod & iuriſconſulti tradunt. [Cōdicere] Lucianus dixit. συρθεμερητορ μισθορ ρυκτοσ. ideſt conſtituens noctis mercedem. INCONtanter. ſine cōtatione & mora. DETEgit ſcenam: apparatum & fabulam: ut ſæpe apud hunc ſcriptorem poſitum eſt. Lucianus. δια τιροσ οπησ τησ θυρασ δεικρισι με ερδορ τη μειρακι συρευραζομερορ. ideſt per rimā hoſtii oſtendit me intus cum puella coeuntem. PVBLIco ſpectaculo. θεα δημοσια. VXOR mea. matronam denotat: quæ uxoris nicem & locum apud aſinum impleuerat. BESTIIS addicta: ad beſtias damnata. Lucianus. ηγυρη κατακεκριτο θηριοισ αποταρειρ. ideſt mulier damnata eſt beſtiis ad mortem: Iuriſconſulti. titulo de pœnis inter genera pœnarum quibus præſides afficere quemquam poſſint enumerant damnationem ad beſtias: & ut inquit Paulus ad beſtias damnatos fauore populi præſides dimittere non debent. PVBLIcam caueam. theatri caueam intelligit de qua Plautus ut conquiſitores ſinguli in ſubſelia eant per totam caueam ſpectatoribus Lucianus dixit. εισ το θεατρορ.

IN coram: in conſpectu publico & ut inquit Lucianus. παρτωρ οφθαλμοισ. i. oculis omnium.

MARItum habuit.inſeritur tempeſtiuiter hæc fabula ad malas mulierū artes:& ſcelera demōſtrā
da:cuius nulla apud Lucianū mentio : quæ narratione lepida & ſpecioſa demulceat aures animoſq;
Parerga. lectorū:& ſicut pictoribus datum eſt excurrere in parerga.Idem quoq; ius plauſibiliter cōceditur lucu
lentis auctoribus:ut in parecbaſes in egreſſiones fauorabiliter exſpacientur:qua in re prope eximius
eſt lucius noſter: qui fabellis intextis & id genus parergis reficit lectoré nauſeāq; diſcutiens omne te⸗
Sequior ſexus. dium leuat. SEXVS ſequioris:Ideſt muliebris:ſequior dicit̃ ſexus alter q̃ maſculus:& deterior:qua⸗
lis ē fœmineus:nā & philoſophi
fœminā hominē iperfectū appel
lant. NECAretur.olim lygdus
quoq; cretenſis idem p̃cepit uxo
ri:ut ſi fœminā pareret eam neca
ret : ſic eni iquit apud Ouidium.
Edita forte tuo ſi fœmina partu
inuitus mando : pietas ignoſce
necetur. PRAE abſtinentia:pu
rior lectio eſt & ſincerior per ab⸗
ſtinētiā. DEſciuit ab obſequio.
Ideſt id ſuperſedit facere qď iuſſe
rat maritus. INſita pietate:Ma⸗
tres fere oēs erga liberos ſunt in⸗
dulgentiores q̃ patres . & mater⸗
nus affectus in filios potentiſſi⸗
mus iudicatur. PROdidit.Tra⸗
didit. ALVMnādā.Nutriendā:
educandā:alendā. FLOS æta⸗
tis.iam īquit Appetebat tempus
nubendi cū uirgo toris matura
eſſet & annis nubilibus poſceret
maritū. Ariſtoteles libro.yii.poli
ticorū tradit puellas anno ætatis
octauo decimo nubere debere.
Etas nubendi. tanq̃ ea ætas matura uiro & tēpe
ſtiua ſit.Mares uero circiter ānos ſex & triginta uxoré ducere debere cēſet.hoc eni tépore uigentibus
corporibus iungētur.nāq; adoleſcentulorū fœtus iperfecti ſūt.& puellæ ī puerperio difficulter angun
tur periclitāturq;.Auctor ē Albertus magnus ſperma hoc ē geniturā ad ſobolē ꝓpignendā Tertio ſe⸗
ptenario hoc ē uigeſimo primo āno eē robuſtū.atq; idoneū:antea inualidū & ībecillū.idē ſic ſcribit in
Sperma. nono de aīalibus matura ē inqt ad cōcipiēdū mulier uigeſimo prīo āno pfecto:q̃ prius cōcipit imatu
xxi.āno re cōcipit:ante tépus.ſ.maturi ſeminis.heſiodus uero maturitaté cōnubii eē dicit ī uiro trigeſimū an⸗
robuſtū. nū ī puella qntūdecimū. PRO natalibus:ꝓ dignitate familiæ ꝓ facultatibus & ꝓ nobilitate clarita⸗
Profecti⸗ teq; nataliū.Apud iuriſcōſultos Titulus ē de iure dotiū.ubi ſcribit Vlpianus ꝓfecticia dos ē : q̃ a patre
cia. uel parēte ꝓfecta ē de bonis eius.lege uoconia antiqtus cautū eſt:ne qs cenſus hoc eſt pecunioſus he
Dos. redē relinqueret filiā:eadē quoq; lex ſanxit ne liceat mulieri.pluſq̃ dimidiam partē bonorū ſuorū relin
Lex uo⸗ quere:unde q̃ſtiones natæ & declamationes excogitatæ ſubtiliter ſunt:cū quidā duas mulieres dimi
conia. diis partibus inſtituiſſet heredes.idq; teſtamentū arguerent cognati. apud germanos nō marito do
Maritus tem ſed uxori maritus offert:græce dos dicitur φερρη. unde & iuriſconſulti parapherna græco uoca
doté uxo bulo appellant:quæcūq; p̃ter doté ſponſæ dantur.& paraphernica inſtrumenta dixit Sidonius a ma
ri dat. re puellæ tradita.M.Varro dotem a dando dici tradit uel quia græce dicitur dotine.& ab atticis doſis
parapher q̃ttuor ī ſpōſis q̃rūt̃ forma ꝓbitas nobilitas & dos. OPPIdo.ualde. CAloris iuuēilis.Diuus Hiero⸗
na. nymus nō ethnei inquit ignes nō uulcania tellus:nō ueſeuus & olympus tantis ardoribus eſtuant:
Dos. ut iuueniles medullæ uino plenæ & dapibus inflammatæ.Galenus quoq; nobiliſſimus medicorū re
Calor iu⸗ fert puerorū & iuuenū corpora inſito calore feruere ideoq; noxios illis eſſe cibos ætatibus qui caloré
uenilis. augeant:ſanitatiq; cōducere frigida quæq; eſu & potu ſumere.ſicut e contrario ſenibus qui pituita la
Homo borant & frigore:calidos cibos & uetera uina prodeſſe. Portius licinius feſtiuiter & uere hominē di⸗
ignis. xit eſſe ignem illo uerſu.Queritis ignē.item huc queritis:ignis homo eſt:igitur merito timebat ma⸗
ter.ne filius ardore iuuenili concitatus concumberet cum ſorore per imprudentiam: utpote quam
ſororem eſſe neſciret. NEſcius neſciam.Ignarus ignaram . PLEbeiam facie tenus.Ideſt fronte.
& exteriore uultu humanitaté quādā uiliorem uulgatioréq; oſtendebat:cum mente & intra præcor
dia illam diligeret ut ſororem.ideo finxit ſe uelle domi recipere illam tanquam uicinam deſtitutam
uiduatamq; ope præſidioque parentum : & indigam receptaculi . ut eam mox deſponſaret contu⸗
bernali.& dilectiſſimo.& ne ſororidorata nuberet ipſe frater de ſuo peculio doté date deſtinauerat.

Maritū habuit:cuius pater peregre proficiſcens man
dauit uxori ſuæ:matri eiuſdem iuuēilis:q̄ enim ſarci⸗
na prægnationis oneratā eā relinquebat ut ſi ſexus ſe⸗
quioris edidiſſet fœtus: protinus quod eēt editū:ne ca
retur.At illa præ abſtinentia mariti:natā puellā inſita
matribus pietate:p̄uēta deſciuit ab obſeqo mariti:eāq;
prodidit uicinis alūnādā:regreſſoq; iā marito:natā ne
catāq; nūciauit.ſed ubi flos ætatis nuptialē uirgini diē
flagitabat:nec ignaro marito dotare filiā pro natalib⁹
qbat: qď ſolū potuit: tacitū ſecretū filio ſuo apuit: nā
& oppido uerebatur:ne quo caſu caloris iuuēilis īpe⸗
tu lapſus:neſci⁹ neſciā ſororē īcurreret:ſed pietatis ſpe
ctatæ iuuenis:& matris obſequiū:& ſororis officium
religioſe diſpenſat:& arcanis domus uenerabilis ſilen
tii cuſtodiæ tradidit:plebeiam facietenus p̃tendens hu
manitatē:ſic neceſſariū ſanguinis ſui munus aggredi⸗
tur:ut deſolatam uicinam puellam : parentūq; præſi⸗
dio uiduatam : domus ſuæ tutela receptaret. At mox
artiſſimo multūq; ſibi dilecto contubernali : largitus

DE proprio

DE proprio:De peculio ſuo.eſt enim peculium tam proprium filii familias. q̃ ſeruorũ. Quod apud
iuriſconſultos & oratores frequenter inuenias:ſcribit plinius ſimulachrum cereris ex ære factum ex — Peculiũ
peculio ſpurii Craſſii:quem regnum affectantem pater ipſius interemerat. FEralem fortunæ nutũ. — filii fami/
Fortuna inqt nutu ſuo exitiali atq; peſtifero hæc bene diſpoſita reſpiciens:perturbauit omnia & fun/ — lias.
ditus euertit:cum ſuſpicionem pelicatus immiſiſſet in uxorem huiuſce iuuenis. quem illa ſororem
molliter indulgenterq; nimis tractantem ſuſpicata eſſe amatorem puellæ ignara ꝙ ſoror eſſet. RI/ — Riualitaſ
ualitas:ægritudo eſt ſimilis zelio — Succuba

de proprio dotem:liberaliſſime traderet. Sed hic bene
atque optime plenaque cum ſanctimonia diſpoſita fe/
ralem fortunæ nutum latere non potuere:cuius ĩſtin
ctu domũ iuuenis protinus ſe direxit ſæua riualitas:&
illico hic eadẽ uxor eius:quæ nũc beſtiis: propter hæc
ipſa fuerat addicta:cœpit puellam:uelut emulam tori
ſuccubãque primo ſuſpicari:de hĩc deteſtari:de hĩc cru
deliſſimis laqueis mortis inſidiari:tale denique comi/
niſcitur facius. Annulo mariti ſurrepto:rus profecto
mittit quendam ſeruulum ſibi quidem fidelem: ſed de
ipſa fide peſſime merentem:qui puellæ nũciaret:ꝙ eam
iuuenis profectus ad uillulam uocaret ad ſeſe:addito:
ut ſola & ſine ullo comite:q̃ maturiſſime peruẽiret: &
ne qua forte naſceretur ueniẽdi cõtatio: tradit annulũ
marito ſubtractũ:q mõſtratus:fidẽ uerbis adſtipulare
tur. At illa mãdato fratris obſequẽs: hæc enĩ nomẽ ſo/
la ſciebat reſpecto ẽt ſigno eius:qđ offerebatur:gnaui/
ter ut præceptũ fuerat:ĩcomitata feſtinat. Sed ubi frau
dis extremæ lapſa decipulo:laqueos inſidiarum acceſ/
ſit. Tunc illa uxor egregia:ſororem mariti libidinoſæ
furiæ ſtimulis efferata:primum qdem nudam flagris
ultime uerberat. de hĩc quod res erat clamantẽ quoque
ꝙ fruſtra pelicãus indignatõe bulliret: fratriſq; nomẽ
ſepius iterantem:uelut mentiam: atq; cuncta fingentẽ

typiæ.& emulatio quædam:exeo
quod altera quoq; potiať eo quẽ
ipſa ſolum habere concupiuerit.
De riualibus ſuo loco diximus.
PROpter hæc ipſa.ſ.ſcelera quæ
mox enarrantur. ADdicta dam
nata adiudicataq; præſidis ſentẽ/
tia. EMVlam:pelicem & concu/
binam. SVCcumbam: Ante di
ctum eſt ſuccubas incubaſq; dici.
concubinas.& pellices:quæ ſuccũ
bunt.& ſuccubant in alienam ui/
cem & torum. DEteſtari:execra/
ri & maledicere. COMminiſciť
excogitat ſcelus. ANnulo mari
ti ſurrepto. Annulus plurima ſce/
lera fiunt:ut ſcribit plinius.& pluſ
annulus q̃ nobis creditur. RVS
profecto. Legendum uidetur pro
fecta ut ad uxorem referatur:quæ
profecta in agrum illuc tanquam
in locũ ſolitariũ & ſceleri accõmo/
datiorem euocauerit ſororẽ mari
ti:miſſo per ſeruulum annulo cõ
iugali cui tanquam certiſſimo te
ſti illa crederet. PESſime meren
tem. Qui ſeruat fidem in flagitio
& ſcelere. is de ipſa fide peſſime
meretur:q̃uis alioqui fidelis ſem
per extiterit:quã inter deas priſci
coluerunt:ſcribit Liuius numam
fidei ſacrariũ ſolẽne inſtituiſſe:cui — Fides
flamines manu ad digitos uſq; inuoluta rem diuinam facerent ſignificationes fidem tutandam ſe/ — dea.
demq; eius in dextris ſacratã eſſe. præterea ut in catonis oratione eſt:& a.M.Tullio proditᷣ fidẽ in ca/
pitolio uicina iouis optimi maximi maiores noſtri eẽ uoluerunt. de fano fidei mentio eſt apud plau
tũ in aulularia apud Siliũ inuocatio eſt fidei his uerſibus. ante iouẽ generata decus diuũq; hominũq;
iuſtitiæ cõſors tacitũq; in pectore numẽ. IVuenis ꝓfectus:ita fingebat pfidioſiſſima fœmina maritũ
.ſ.ſuũ ꝓfectũ ad uillã ſolũ euocare puellã.ut ſola cũ ſolo operareť paleſtræ ueneriæ. CONctatio:Heſi/
tatio:& mora. QuI mõſtratus:hodie quoq; annulũ mittere ſolemus:quotiẽſcũq; uolumus nũcio no
ſtro credi & fidẽ adhiberi. NOmẽ.ideſt ſola ſciebat eũ eẽ fratrẽ.& ſe eius ſororẽ. GNAuiter. Sedulo
ſtrenue feſtinanter. INcommitata.ſola.ſine comitibus deductoribuſq;. LApſa decipulo: pedica la/
queo & caſſibus tranſlatio a feris:quæ decidunt in laqueos:& decipulis capiunť. de excipulis & deci/
pulis ſatis ac ſuper in anterioribus. EGREgia:ironicos. VLtime. Quaſi dicat ad ultimũ uſq; crucia
tum & laſſitudinẽ. QuOD fruſtra pellicatus:Clamabat infœlix puella.& inter clamãdũ aſſeuerabat
ſe ſororem eſſe non concubinam illius mariti.& quod fruſtra ipſa ardeſceret ob pellicatus ſuſpicionẽ — pellicatꝰ.
quippe cum pellicatus nullus foret metuendus inter fratrem & ſororem. Dicitur autem pellica — pellica
tus:ut concubinatus de quo iam diximus.& ait Marcus Tullius in ſecundo de officiis. ab ea eſt enim — tio.
ipſe propter pellicatus ſuſpitionem interfectus. pellicationem Cato a pellicando dixit quaſi inuita/ — pellica
tionem quandam & illicium:pellicator quoq; & pellax qui inducit in fraudem nominatur. BVLli — tor.
ret. Tumeret ardeſceret & inſtar bullientis aquæ ferueret. in fermento eſt dixit plautus de fœmina — pellax.
quam intelligi uult tumeſcere bullireque:ex indignatione:& iracundia. FRAtris nomen iterantem
hac commemoratione fraterni nominis oẽm iniuriam & atrocitatem a corpore ſuo propulſare ſe ſe
poſſe confidebat: uidelicet ſperans ꝙ cum illa audiuiſſet eam eſſe ſororem:quam pelicem ſuſpica

tione cādēti inter media fœmina detruſo: crudeliſſime
necauit. Tūc acerbe mortis exciti nunciis frater & mari
tus accurrūt: uariiſque lamētationibus defletā puellā
tradūt ſepulturæ: nec iuuenis ſororis ſuæ mortē tam
miſerā: & quæ minime ut par erat illata ē: æquo tolera
re quiuit aīo ſed medullitus dolore cōmotus: accerri-
mæque bilis noxio furore pfuſus: exin flagrātiſſimis
febribus ardebat: ut ipſi quoque iā medela uideretur
eē neceſſaria. Sed uxor: quæ iam pridē nomen uxoris
cum fide perdiderat: medicum conuenit quendam no
tæ perfidiæ: qui iam multarum palmarum ſpectatus
præliis magna dexteræ ſuæ trophea numerabat: eique
protinus. l. ſeſtertia: ut ille quidem momētarium uene
num uenderet: illa aūt emeret meriti ſui mortem. quo
conſpectu ſimulatur neceſſaria præcordiis liendis: bi-
lique ſubtrahendæ illa præ nobilis potio: quam ſa-
cram doctiores nominant. Sed in eius uice ſubditur

batur repente exueret omnem feritatem:& flagris depoſitis ad humanitatem reuocaretur: ſic apud
M. Tullium in uerrinis ciuis Romanus deligatus a uerre & uirgis ceſus inter dolorem crepitumque
plagarum hoc ſolum iterabat ciuis Romanus ſum: hac enim commemoratione ciuitatis omnia ſe
Titio. uerbera depulſurum cruciatumq; a corpore deiecturum arbitrabatur. TItione candente: torre & ſti-
Fœmina pite ignito ardeſcente. INter fœmina. Inter fœmora. & coxas alibi annotauimus fœmina ꝓprie di
Interfœ ci fœmora interiora quæ equitatu atteruntur. Vnde elegans uocabulum apuleianum interfœmine
mineum um tegit pro genitalibus mulie-
fœminal bribus: q̄ inter fœmina ſunt colla
Cholera. ta: quod fœminal munditer quo
Bilis. que nuncupatur. BIlis noxio fu
rore: Græci choleram nominant
noſtri bilem: notiore uocabulo
græco q̄ latino: commune id ſto-
machi atq; inteſtinorum uitium
eſt: ut auctor eſt Cor. celſus ī quar
to. bilis ſupra infraq; rumpit. iter-
dum alba. nō nunquam nigra uł
uaria. & ut ſcribunt medici philo-
ſophiq;. multiplex eſt bilis ſiue co
lera. nam & citrina. & uitellina. &
rubra: & aduſta. memoratur. eſt &
Praſina praſina a uiridi colore dicta. cuius
bilis. uitor praſii hoc eſt marubii ſimilli
Melan- mus eſt. melācolia uero. ideſt atra
colia. bilis in homine exuberās gignit
mentis alienationem. & ulcerum
eruptionem. & alia pleraq; gene-
ris eiuſdem. Quidam atra bile erū
pente in morbum comilitarē ex-
cidunt: alii attoniti fiunt ſup qua
re nobile extat ariſtotelis problema. plato in timeo. bilem morborum cauſam eſſe refert. malaſq; ex
noxia eius intemperantia gigni ualitudines plurimas: quæ cum expirat extrinſecus uarios tumores
producit: intrinſecus uero cohibita urentes edaceſq; morbos plurimos procreat. nomine bilis crimē
in mores quoq; trāſfertur. ut ſcribit plinius: & pro excandeſcentia uſurpatur cum id uirus ſe fundit ī
aium. NOmen uxoris cum fide. Vxor quæ in maritum perfidioſa eſt & infida atq; peſtifera. nomē
uxoris quod ſacroſanctum eſt amittit: nec digna eſt ut uxor & coniunx nominetur. PALmarū præ
Medicus liis. palmæ & trophea perfidi medici ſunt neces hominum: quas multi ſub prætextu & nomine me-
impator dicinæ ſanctiſſimo exercent pro ſalutifera potione mortiferam propinantes: qui uitæ noſtræ neciſq;
uitæ & imperatores fiunt: quibus ſolis hominem occidiſſe ſumma impunitas eſt: cum nulla ſit lex: ut plinii
necis. uerbis utar: quæ puniat inſcitiam capitalem. a palma quæ arbor uictoriæ dicata eſt palmarium dictū
palmari- quod ſignificat palma dignum. QuINquaginta ſeſtertia: Nulla ars fructuoſior medicina eſt. celeber
um. rimis medicorum ducenta quinquaginta ſeſtertia fuiſſe annua mercede apud principes accœpimus
hinc ait plinius noſter quod antiqui medicinam damnabāt ob queſtum enormē. & precium imma
ne. MOmentarium: præſentarium. quod ſubitariam mortem afferet momentoq; necaret citra cun
ctationem. BIliq; ſubtrahēdæ: Simulat nequiſſima cōiunx uenenatā potionē eē medicamentū no-
bile & ſaluberrimū ad bilē ſubtrahēdā qua maritus uexabat᷑: ita ut ſub ſpecie medelæ: uenenū ꝓpiaret.
QuAM ſacrā noīant: Apud priſcos potio hellebori pricipalis habebat᷑ & ſacra, q̄ tradit aluū & bilē pi-
Potio tuitaſq;, claꝝ ē erophili ꝑconiū. qui helleboꝝ fortiſſimi ducis fortitudini æquabat. cōcitatis. n. itus om
hellebori nibus ipſū īprimis exire. Aptiſſime datus ī pulte aut lecte. reddi poſt quattuor fere horas incipit. totū
Veratrū. opus ſeptēis pagit᷑ horis: medet᷑ melācholicis īſaniētibus lymphaticis. itē ſi exulcerata ſint ꝑcordia. uel
ſacra po tumeāt. Aliiſq; ꝓpe īnumeris morbis. duo hellebori genera nigrū qđ purgat ꝑ īferna: cādidū qđ uomi
tio. tiōe. cauſas morboꝝ extrahit. Latini ueratrū uocāt. ſacrā potionē uocāt medici ſactatā & diuinā ab effe
ctu quæ cæteris præſtantior: & excellentior. plinius tradit aureū poculū a medicis uocari potionē quā
dā ex frutice ob remediorum excellentiam. hoc tempore potio ex rheupontico ſiue barbaro concin-
Aloxi- nato dici poteſt ſacra qua nullam præſtantiorem medici nouere cuius meminit Amianus Marcel-
pharma- linus. græci φαρμακον θειον pharmacum diuinum uocant. item alexipharmacon καθαρτικον και
cum. θεραπευτικον. ideſt purgatorium & medica uim præpollens, Suidas ait Alexipharmaca eſſe ἀλε
panchre- ξιτηρια. ideſt medicamenta auxiliatoria. eſt medicamentum nobile nomine panchreſtos cuius. M.
ſtos. Tullius & plinius meminerūt, ſi uocabulū iterꝑteris dici pōt oībus cōducibile & bonū. eſt inter medi-
Oporice. camēta illud quoq; celebre, qđ oporicen uocāt. quoniā ex pomis fit quæ a græcis οπωραι appellant᷑.

ALIA proſerpinæ.potio uenenata pernitialis proſerpinæ merito ſacrata dicitᷣ propterea q̄ꝛ ad p̄ſerpinã & plutonẽ hoĩes demittit. POculũ probe tẽperatũ.In quo.ſ.uenenũ præſentariũ tẽperauerat medic⁹:nõ ad ſalutẽ ægroti ſed ad necẽ, p̄ut cũ uxorĩ cõuenerat. VT cõſciũ ſceleris amoliretᷣ.Vt de medio tolleret & una cũ marito perimeret medicũ:qui ſceleris huiuſce conſcius erat. QuAM deſponderat. Quinquaginta ſcilicet ſeſtertia:quæ medico promiſerat. DEtento calice:Mulier iniecit manum poculo/in quo uenenũ erat tẽperatum:ne prius a marito ebiberetᷣ q̄ medicus ipſe prægustaſſet.ut ita una opa uterq; pariter tolleretᷣ. HAVſeris ipſe.Ebiberis/attende mulieris callidiſſimam aſtutiam infandumq; cõmentum:quæ uno tempore maritum medicumq; morte mulctat.ſub prætextu affectiõis coniugalis. EXcuſſus toto conſilio. Vetus prouerbium eſt gladiatorem in harena capere conſiliũ. & quod ſub manu conſilium naſci debet. ſed frequenter hoc accidit:ut homĩes repentinæ rei nouitate perturbati impotes mẽtis fiant:& toto conſilio excutiantur ut ſibi ipſis nequeant conſulere: nec quæ cõducibilia ſunt ſatis ualeant cogitare iuxta illud/pauor omnem ſapientiam exanimato expectorat. VEL contatione ipſa.Si contabundus medicus ſuperſediſſet guſtare. de potione: potuiſſet: marito haberi ſuſpectus: tamquam uenenum in ea noxium miſcuiſſet: ſicut re uera miſcuerat: ſed ne uideretur tanti facinoris conſcius large guſtauit de potiõe mortifera:imitatus matronas illas Romanas: quæ uenena coquentes inuentæ/ cum ea medicamenta ſalubria eſſe cõtenderent iuſſæ bibere indidem largiter hauſerunt/& ita epoto: medicamento ſuamet ipſæ fraude oẽs interierũt. GVſtãt: Lege guſtat ſcilicet medicus. ADOleſcens:Maritus ægrotus. SAlutifera potione.Antidotum ſignificat quod ad peſtem ueneni extinguendum eſt potentiſſimum.idq; multiplex. Vinum aduerſus cicutæ uenenum eſt efficax remedium cuius natura excalefactoria uim cicutæ refrigeratoriam expugnat: ſed ſi in uino cicuta pota ſit irremediabilis exiſtimatur.Medicus ergo feſtinat domum:ut epoto antidoto ſalutiferaque potione extinguat uim ueneni noxiam atque peſtiferam. NEC ungue latius: Digitus tranſuerſus & unguis latus uſurpantur decenter ab auctoribus pro minimo interuallo & ſpacio.plautus in aulularia digitum tranſuerſum aut unguem latum exceſſeris .M. Tullius in epiſtolis atticum a recta ſententia ne digitum quidem tranſuerſum. item in hortenſio ab hac mihi non licet trãſuerſum ut aiunt digitum diſcedere ne confundam omnia. DIgeſta potione.Cupere ſe dicit truculenta fœmina/ut tam diu maneat medicus donec potio digeri incipiat & effectu medico uenas atque uitalia permeans euentum oſtendat.potio autem medicamenti dicitur digeri quando diuiditur reſoluiturque per uenas.& purgat.nam alioqui medicamenta non digeruntur:ideſt non concoquũtur.ſcribit ariſtoteles in problematis ideo medicamenta uim purgãdi obtinere:quia concoqui nequeunt.& enim quæ ob exuperantiam frigiditatis.aut caliditatis digeri non poſſunt aptaque ſunt uĩcere non uinci ab animantium feruore.hæc medicamenta habentur.ubi enim uentrem adierunt reſolutaque ſunt ſtatim ad uenas per eaſdem feruntur ſemitas:quibus permeat cibus mox cum minime concoqui potuerint: ſed uictrice perſtiterint potentia relabuntur:quæ obſtinerint ſecum detrahẽtia:quæ res καθαρτισισ.ideſt purgatio nominatur.de reſolutiuis medicinis ſcribit Galenus copioſe AEGRA:Legendum eſt ægre.ideſt uix difficulter.ut ſit aduerbium non nomen. OBſtinationib⁹ Obſecrationibus.& ita uidetur legendum. INterdum.Corrige interim.

alia proſerpinæ ſacra ſaluti. Iãq; p̄ſente familia & inde nõnullis amicis: & affinibus: egroto medicus poculũ probe tẽpatũ mãu ſua porrigebat. Sed audax illa mulier: ut ſimul & cõſciũ ſceleris amoliretur: quã deſponderat pecuniã: lucraretur, corã detento calice: nõ priuſ ĩquit medicorũ optime: nõ prius cariſſimo mihi marito trades iſtã potionẽ: q̄ de ea bonã partẽ hauſeris ipſe. Vnde. n. ſcio: an noxiũ in ea lateat uenenũ: quæ res utique te tã prudẽtẽ: tãq; doctũ uirũ nequaq̄ offendit: ſi religioſa uxor circa ſalutem mariti ſolicita: neceſſariam affero pietatem: q̄ mira deſperatione truculentæ fœminæ repente perturbatur medicus: excuſſuſq; toto conſilio: & ob anguſtiam temporis: ſpacio cogitandi priuatus: antequam trepidatione aliqua uel contatiõe ipſa daret male cõſcientiæ ſuſpitionẽ: ĩdidẽ de potione guſtat ampliter: quã fidẽ ſecutus adoleſcens etiã ſumpto calice quod offerebatur hauſit. Ad iſtũ modũ p̄nti trãſacto negocio: medicus q̄ celerrime domũ remeabat: ſalutifera potiõe peſtẽ p̄cedentis ueneni feſtinãs extĩguere: nec eum obſtiatiõe ſacrilega: qua ſemel cœperat: truculẽta mulier ungue latius a ſe diſcedere paſſa eſt: prius q̄ inquit digeſta potiõe: mediciæ euẽtus probat⁹ appareat: ſed ægra precibus & obſtinatiõibus eius: multum ac diu fatigata tandem abire conceſſit. Interim

Sub manu conſilium.

Matrõæ uenena coxerunt

Vinum cicutæ antipharmacum.

Trãſuerſum digitum.

Cur medicamenta purgãt

Socrates hauſit cicutam

PERnicié cæcam.Vim ueneni pernitialem ſignat:quæ occulte intra uiſcera craſſabaf.iãq; ad medullas uitaliaq; peruenerat:quod ſignũ eſt mortis intra corpus adactæ.Qui cicutæ ueneno enecant incipiunt algere ab extremitatibus corporis.ſic Socrates platone teſte cũ hauſiſſet in calice tritũ uenenum cœpit deambulare mox cũ interambulandũ crura iã grauari ſentiret iacuit reſupinus.cœperuntq; pedes & crura ſenſim frigeſcere. cũ uero uis ueneni ad præcordia & uitalia perueniſſet deceſſit i hac uoce deficiens.Eſculapio gallũ debemus:quẽ reddite neq; negligatis.Tertullianus cauſam refert huiuſci Socratici uoti ioculatoriã ſic ſcribens i apologetico.eſculapio gallinaceũ proſecari in fine iubebat credo ob honorẽ patris eius:quia ſocratẽ apollo ſapientiſſimũ omniũ cecinit.O Apollinẽ inconſideratũ ſapiẽtiæ teſtimoniũ reddidit ei uiro q negabat deos eẽ. PROmiſſã mercedẽ.Quiquagita ſeſtertia:q̃ pro ueneno momẽtario audax mulier illa ꝓmiſerat. MORtis gemiatæ.Ipſius.ſ.medici & mariti. ELIſus:Cruciatus tortus ſuffocatuſq;. INter fictas lachrimas Flebat nequiſſima fœminarũ ut ita per lachrymas uiderecuf ægro aio ferre mariti obitũ.cuius ipſa cã extiterat:lachrymæ ãt uberriæ ſunt fœminis.& ſemp paratæ in ſtatiõe.& cũ frons oculi uultus p ſæpe mẽtiãt.lachrymæ uero ſæpiſſime mẽtiunt idq; in fœmina potiſſimũ. QuIS.Quibus.

Litare.

FEralia litãt obſequia.elocutio ẽ ex Virgiliana imitatõe ſacriſq; litaris ĩdulge hoſpicio ꝓprie nõ ſacra litant. ſed dii.Litare ãt eſt deos propitiare.de feralibus & nouẽdialibus:& parẽtalibus ſacrificiis.q̃ mortuis exhibẽt.relege q̃ ſuis locis annotauimus. VSq;quaq; ſimilis ſui in oibus actiõibus ubiq; locorum ubiq; hominũ perfidioſa truculẽta ſcelerata ſibi cõſtãs in flagitiis.nec uſq̃ deſciſcens a moribus ſuis nequiſſimis.ſ.improbaq; natura. M.Tullius de uerre rediit ad ſe & mores ſuos.& cũ laudabile ſit in oi uita ſeruare conſtantiã.hæc fœmina in flagiciis erat conſtantiſſima. FIdei imaginẽ.Oſtentans ſe uelle promiſſam pecuniã cũ fide perſoluere.

Blandicule.

BLANdicule.Comiter.& blande aduerbiũ diminutionis. PROlyxe:Largiter & copioſe. DE ea potione:Veneni.ſ.præſentarii:qua maritus medicuſq; corruerant. PROperiter:Cito feſtinanter propere. VEneni pyxidem.Medicorum tituli.ut inquit Lactantius remedia habẽt.pyxides uenena pyxis illa celiana notiſſima eſt ex oratione.M.Tullii. CRVentas manus.Irritata ſemel improbitas modum non habet.finis unius ſceleris gradus eſt futuri ſtare loco neſcit mens mala.mulier truculenta manus ſanguinarias porrigit ad alias quoq; neces infandas:a ueneficio ad ueneficiũ proſiliens.

Heredes. neccesſarii ſui.

QuOD leges ſucceſſionem patris neceſſariam.Heredes aut neceſſarii dicuntur:aut ſui & neceſſarii:aut extranei.Heredes neceſſarii & ſui ſunt ueluti.filius filiaue nepos neptis ue ex filio & deinceps cæteri.Liberi qui in poteſtate morientis modo fuerunt ſui heredes ideo appellantur quia domeſtici heredes ſunt.Neceſſarii uero ideo dicuntur quia omnino ſiue uelint ſiue nolint tam ab inteſtato q̃ ex teſtamento ex lege.xii.tabularum heredes fiunt.cæteri qui teſtatoris iuri ſubiecti non ſũt extranei heredes appellantur:ut copioſiſſime ſcribunt iuriſconſulti:proinde ſucceſſio neceſſaria intelligitur eorum heredum qui neceſſarii ſunt.ut filius & filia.

Extranei heredes. Cenſus pecunioſus.

Lex tamen uoconia quam uoconius tulit.cuius ſupra meminimus:ſtatuit ne quis cenſus hoc eſt pecunioſus heredẽ relinqueret filiã.Lex quoq;.xii.tabularum adeo ſtricto iure utebatur proponens maſculorum progeniem.ut fœminini ſexus neceſſitudinem expelleret:quod poſtea emendatum eſt. SVſtinebat ægerrime:Egro anima moleſtoq; ferebat ꝙ leges deferrent filiæ patriam hereditatem.

Inhio.

INhians:Auide cupiens deſideranſq;.dicimus inhio hãc rẽ.& huic rei ſtatius fraternos inhiantem obitus. Cor.tacitus pariter hortis inhians.

pernicĩe cæcã totis uiſceribus furentẽ:medullæ penitus attraxerãt:multũ deniq; ſaucius & grauedine ſomnolẽta iã demerſus domũ peruadit ægerrime:uixque enarratis cunctis ad uxorẽ:mãdat ſaltẽ promiſſã mercedem mortis geminatæ depoſceret. Sicq; Eliſus uiolẽter ſpectatiſſimus medicus effudit ſpiritum:nec ille tamen iuuenis diutius uitam tenuerat:ſed ĩter fictas mẽtitaſque lachrymas uxoris:pari caſu mortis fuerat extinctus.Iamque eo ſepulto:paucis interiectis dieb9:quis feralia mortuis litantur obſequia:uxor medici:precium gemiæ mortis petens aderat.ſed mulier uſq;quaq; ſui ſimilis fidei ſupprimens faciem:prætendens imaginem:blandicule reſpõdit:& oĩa prolyxe accumulateq; pollicetur:& ſtatutũ præmiũ ſine mora ſe redditurã conſtituit:modo pauxillũ de ea potiõe largiri ſibi uellet ad ĩcepti negocii perſecutionẽ:quod plurib9 laqueis fraudiũ peſſimarũ:uxor ĩducta medici facile conſenſit:& quo ſe gratiorẽ locupleti fœminæ faceret:properiter domo petita:totã prorſus ueneni pyxidẽ mulieri tradidit:quæ grãdẽ ſcelerũ nacta materiã:lõge lateque cruẽtas ſuas mãus porrigit. Habebat filiã paruulã de marito quem nuper necauerat:huic ĩfantulæ:ꝙ leges neceſſariã patris ſucceſſionem deferrẽt:ſuſtinebat ægerrime,inhianſq; toto filiæ patrimõio imminebat

CAPtu: Legi pōt capiti: ut exponas imminebat uitæ capitiq; puellæ. HEreditates accipere. Diuus
Claudius matri ad ſolatiū liberorū amiſſorū legitimā eorū detulit hereditatē/poſtea autē ſenatuſcon
ſulto Tertulliano cautū eſt: ut mater ingenua triū liberorū ius habens ad bona filiorū filiarū ue ad
mittaꝰ inteſtatoꝝ mortuoꝝ. TAlē parentē præbuit. Qualis uxor fuerat in maritū peſtifera. ſ. & perni
cialis talis quoq; parens. i. mater in filiā parricida exhibeꝰ & uenefica. PRANdio cōmento. Cū pran
diū ſeſe parare ſimulaſſet ex tēporis occaſione. PARuulæ tenuē ſpiritū. Infantula ſtatim ueneno ſuc

& captu / ergo certa defunctorum liberorum matres ſceleratas hereditates excipere: talem parentem præbuit: qualem exhibuerat uxorem: prandioque commēto pro tempore: etiam uxorem medici ſimul & ſuam filiam ueneno eodem percutit. Sed paruulæ quidem tenuem ſpiritum: & delicata ac tenera p̄cordia conficit protinus uirus īfeſtum: at uxor medici dum noxiis ambagibus pulmones eius perrat tempeſtas deteſtabilis potionis: primum ſuſpicata: quod res erat: mox urgente ſpiritu: iam certo certior contendit ad ipſam præſidis domum: magnoque fidem eius proteſtata clamore: & populi concitato tumultu: ut pote tam immania detectura flagitia: efficit ſtatim ſibi ſimul & domus & aures præſidis patefierent. Iamque ab ipſo exordio: crudeliſſimæ mulieris cunctis atrocitatibus diligenter expoſitis: repente mentis nubilo turbine correpta ſemihiantes adhuc compreſſit labias: & attritu dentium longo ſtridore reddito: ante ipſos præſidis pedes

cubuit cuius corpus delicatū & ui
talia inualida erant. & mollicula
aduerſus uim ueneni graſſantis
ſeuientiſq; circa præcordia: quæ a præcordia.
græcis phrenes dicunꝰ. quæ & ex
ta nuncupant de quibus ſuo loco phrenes.
plura. Galenus quinto de interio
ribus uolumine docet Diaphrag
ma dici phrenas ex eo ꝙ pp apo
ſtema diaphragmatis gignatur.
phrenetis. Ariſtoteles præcordia
dici autumat phrenas a mente &
prudentia/quæ græce diciꝰ φρηρ.
ſubtilitas enim mentis ut inquit
plinius præcordiis accepta fertur.
AMbagibus. Ambages noxias
appellat diſcurſus ueneni exitia
les meantis per interuenia & uita
lia populantis: qđ dū per uiſcera
digeriꝰ circuitu quaſi quodā peſti
fero īplicat hominē. PVLmōes. pulmōes
pluraliter ueteres dici pulmones
uoluerunt. plautus in curguliōe
pulmones diſtrahunꝰ cruciatur
iecur. M. Tullius in ſecūdo de na
tura deoꝝ in pulmōibus ineſt raritas q̃dā: & aſſiduis ſpōgiis mollitudo ad hauriendū ſpiritū aptiſſima
libro rhetoricoꝝ ad herēniū quarto ubi agiꝰ de exornatiōibus induciꝰ hoc exēplū anhelans ex imis
pulmōibus præ cura ſpiritus ducebaꝰ. hic īquit unus pulmo intelligit. græce πευμωρ. diciꝰ pulmo
πρευμορια uitiū pulmōis unde pneumōici plinio celſo. cæteris dicti. qui uitio pulmōis afficiuntur. pneumonici.
quos latino uocabula pulmōarios dici poſſe teſtis eſt columella. a quo ouis pulmōaria ſcite & decen
ter appellaꝰ pulmōis morbo cōflictata officina ſpirādi ē pulmo. ideoq; dixit poeta ſpiramēta aīæ phi pulmonarii.
loſophi pulmonē flabellū cordis nominānt. & uētilabrū: quo calorē cordis refrigerari neceſſe eſt. omnia
q̃ ſpirāt auctor ariſtotele habēt pulmonē. ideoq; piſciū nulli pulmo īeſt: qñ nō ſpirāt: ſed pro eo brāchi
as obtinēt: qua in re plinius noſter ab ariſtotele alacriter diſſentit aſſerēſ uice pulmōis ineſſe poſſe alia
ſpirabilia uiſcera. ſuidas refert neq;. entoma. i. īſecta neq; oſtracoderma. i. teſtacea neq; malacoſtraca. i. Entoma.
mollia reſpirare. VRgēte ſpiritu: Anhelitu & reſpiratu. cuius officina & domiciliū ē pulmo. PRAE Oſtracoderma.
ſidis: p̄ſidis nomē generale ē: & oēs ꝓuincias regētes p̄ſides appellāꝰ. ꝓcōſulis appellatio ſpecialis ē au
ctor Martianus iuriſcōſultus. PROteſtata fidē: ꝓ teſtimonio palā implorās p̄ſidis auxiliū: fidē enim Malacoſtraca.
pro auxilio poni notiſſimū eſt: AVres patefierēt: Quādo ira & infanda nūtiāꝰ ſolēt domus principū
aureſq; patefieri. præterea præſidi obſeruādū ē: ut ī adeundo ſe facilē præbeat: ne potētiores uiri humi
liores iniuriis afficiant. CVNctis expoſitis: ꝓuerbium græcum ē. κραμβη διςιθανατοσ. ideſt braſ
ſica bis repetita in cæna mors eſt. quo ſignificatur iterationem eiuſdem rei eſſe odioſam. unde Luci
us noſter faſtidio parcens. ne iterū ante dicta renarret ſcitiſſime dixit cuncta diligenter fuiſſe expoſi
ta ab uxore medici moribunda. Homerus tamē frequēter repetit uerſus eoſdem & narratiōes. TVR Vertigo/ſus turbo.
bine correpta. Turbinis in tēpeſtate motū uertiginoſum eē: & in orbē circunactū ſciunt oēs: & docet
Seneca libro ſeptimo queſtionum naturalium. Ab hoc turbine qui colūnæ modo circunagentis ſe
uoluitur/uertigo capitis haud abſurde turbo appellaꝰ. græco uerbo medicis uſitatiſſimo ſcotōias ap
pellāt obtenebrationes ac nubila mentis capitiſq; uertigines. SEmihiātes labias. Interloquēdum ſe
miapertas. Indicat. n. medio ſermōe fœminā exanimē corruiſſe ore ſemipatulo. STRIdore reddito Strido
expreſſit habitū expirātis ex cruciatu tabifici ueneni. Stridor dentiū ex iracundia fit: & ex dolore. Hinc dentium
Seneca inter iraſcentiū ſigna poſuit ſtridorem dentium inter ſe arietatorum. Liuius quoq; indignā Infren
tē dolētēq; hānibalē intelligi uolens ſic ſcripſit frendēs fremēs gemēſq;: ac uix lachrymis tēperans dici des.
tur legatorū uerba audiſſe. a Virgilio quoq; dictum eſt dentibus infrendens: infrendere proprie ē dē
tes iraſcendo quatere: Vnde infrendes dicuntur pueri ſine dentibus qui frendere non poſſint.

exanimis coruit: nec ille uir alioquin exercitus tam multiforme facinus execratæ ueneficæ: dilatione languida paſſus marceſcere; confeſtim cubiculariis mulier attractis: in tormentorum ueritatem eruit: atque illam minus quidem q̃ merebatur; ſed quod dignus cruciatus alius excogitari non poterat: certe beſtiis obiiciendam pronunciauit. Talis mulieris publicitus matrimonium confarraturus ingentique angore oppido ſuſpenſus: expectabam diem muneris ſepius quidẽ metu mortẽ mihi uolens cõſciſcere: priuſq̃ ſceleroſæ mulieris cõtagio macularer uel ĩfamia publici ſpectaculi depudeſcerẽ. ſed priuat⁹ humana mãu: priuat⁹ digitis

EXanimis: Mortua extincta interdum ponitur exanimis pro exanimato: & perturbato: ut ante dictum. EXercitus. Exercitatus diutina ſcilicet exercitatione quæ præſides facit experientiſſimos gna-
Inexercitus. riſſimoſque rerum humanarum, contra inexercitus ponitur. pro inexercitato & torpente. epicurei ut inquit Tertullianus deum ocioſum eſſe & inexercitum aſſeuerant. MVLtiforme facinus: Quo maritum medicum filiam medici uxorem multos deniq; necauerat. DIlatiõe marceſcere: Sæpe ex dilatõe procraſtinatiõeq; negocia refrixerunt: ideoq; in manifeſtis maleficiis omnis dilatio tollenda eſt confeſtimq; in ſontes animaduertendum: quorum ſcelera moram non patiuntur: alioqui nihil per impetum faciendum eſſe præcipiũt auctores. Vnde & illud poeticum memoratu dignũ: da ſpacium requiemq; moræ. male cũcta miniſtrat impetus. Scitu annonatuq; digna eſt Theodoſii imperatoris hiſtoria: qui ob militem im-
Nil per impetũ agendũ. Exemplũ theodoſii.
petu populi theſalonicenſis furẽtis extinctũ repentini nuntii atrocitate ſuccenſus obtrũcari poſſim prout quiſquæ occurriſſet gladio iuſſit: ob hoc cum a ſacerdotibus argueretur agnouit delictum culpãq; cum lachrimis profeſſus publicam penitentiam egit. Quinetiã legẽ ſanxit in poſterũ: ut ſententiæ princiũ ſuper animaduerſionem prolatæ in diem trigeſimum ab executoribus differẽtur, quo locus miſericordiæ. uel ſi res tuliſſet pœnitentiæ non periret. IN tormẽtorum. Minutulus error. qui tamen lectorem poſſit offendere: eſt enim legendum ui tormentorum
A tormẽtis nõ incidiendũ. ideſt uiolentia & crutiatu. diuus Auguſtus in criminibus ueſtigandis non eſſe a tormentis incipiendum conſtituit: epiſtola quoq; diui Hadriani ita ſe habet. ad tormenta ſeruorũ ita demũ uenire oportet cũ ſuſpectus eſt reus. & aliis argumentis. ita probationi admouet̃ ut ſola confeſſio ſeruorũ deeſſe uideat̃: reſcripto quoq; eodẽ Hadriani illud expreſſum eſt. a ſuſpectiſſimo incipiendũ eẽ: & a quo faciliime poſſe uerũ ſcire iudex crediderit. CRVciatus aliis excogitari: Draco athenienſis nomothetes. hoc eſt legum conditor poena capitis puniendos eẽ ſanxit ſontes exquacũq; uel leuicula noxa, adeo
Leges draconis ſanguinariæ. ut qui holera: aut poma ſurripuiſſent eos capite mulctauerit. Quin olim rogatus quãobrẽ plurimas iniuriaꝝ ſupplicio capitali pectendas ſtatuiſſet reſpondiſſe dicitur ſe parua quidẽ delicta morte digna cẽſere. magniſ autẽ maiorẽ pœnã inuenire nõ poſſe. Vnde demades ſcite dixit draconis leges nõ atramento: ſed ſanguine ſcriptas eẽ quæ paulo mox ob acerbitatẽ tacito illiteratoq; athenienſiũ conſenſu obliteratæ ſunt. PVBlicitus. publice aduerbiũ eſt. MAtrimoniũ confarraturus. Tribus mo-
Confarratio. dis apud antiquos uxor habebat̃. ut ait Boetius in cõmẽtariis topicorũ: uſu farreo coemptiõe: ſed cõfarratio ſolis pontificibus cõueniebat erat autẽ ſolẽnitas quædã uinculi maritalis: qua nouæ nuptæ farreũ præferebant. ſic enim libi genus ex farre factũ nuncupant. plinius in. xyiii. quin & in ſacris nihil religioſius cõfarrationis uinculo erat nouæq; nuptæ farreũ p̃tæ ferebãt. auctor eſt Dioniſius alicar-
Farreum naſeus libro antiquitatũ ſecundo legitima matrimõia in priſcis Romãis noĩata eẽ farracea a cõmunicatiõe uidelicet farris: qui cibus latio primus fuit: & ſicut græci hordei primicias ĩ ſacris dabãt. ita Romãi uetuſtiſſimũ far putãtes ex eo ſacra priſca potiſſimũ cõficiebãt. uxores quoq; cõiũctiõe farris alimẽti uiris ſociari uoluerũt. ex hoc uetuſtiſſimo ritu ſciẽter dixit Lucius noſter matrimoniũ cõfarratarus ꝓ copulaturus uĩculo quaſi cõfarratiõis. & ita alludẽs ad priſcoꝝ uerba & doctrinã ſimpliciter intelligi uult fœminã publice deſtinatã quaſi uxorẽ aſino: q̃ publico ſpectaculo cũ aſino pinde ac uxor cum
Diffarratio. marito cõcũberet. Ecõtrario dicit̃ diffarratio cõnubii iter uirũ & uxorẽ diſſolutio a diffarratõe: qd genus ſacrificii adhibito libro farreo fit ĩ diſſolutiõe matrimõii: & ſicut cõfarreaturus matrimoniũ dicit̃
Diffarraturus cõnubium. pro facturus copulaturuſq;. ita a cõtrario dici põt eleganter diffarraturus pro diſſoluturus cõnubiũ.
OPpido ſuſpẽſus: Valde ſuſpẽſus anxiuſq;. DIem mũeris. Diẽ publici ſpectaculi. SCEleroſæ mulie-
Sceleroſus. ris. Sceleroſus ẽ multorũ ſcelerũ, ſceleroſus unius. Sceleroſus proprie auctor eſt ſceleris. ſceleratus in quo ſcelus ſit conſtitutum, ſceleroſus accuſatio perſonæ eſt. ꝓut docet Dõatus expoñẽs illud Terẽ-
Sceleratus. Sceleſtus. tianũ. ubi ego illũ ſceleroſũ miſera atq; ĩpiũ inueniã. Nigidius figulus homo iuxta. M. Varronẽ doctiſſimus hoc iqt inclinamẽtũ ĩ oſus ſignificat copiã quãdã ĩmodicã rei ſup qua dicit̃. id circo ĩ culpã cadit. ut ſceleroſus merito dicat̃. q ĩmodicis multiſq; ſceleribus ẽ cohoptus. DEpudeſcerẽ. Erubeſcerẽ uel pudorẽ deponerẽ Hieronymus. nõ depudeſco in fœlicitatis meæ. quin potius plango me nõ eſſe: qd
Depudeſcere. fuerim depudeſcere eſt exuere pudorem. ut apud Ouidium depudui profuguſq; pudor ſua ſigna reliquit. hæc enim particula de modo intentionem ſignificat modo diminutionem.

VNgula

VNgula rotunda. Talis eſt aſinorum ungula. Sunt aſini ex illo animalium genere: q̄ græci Mony Mony
cha uocant. hoc eſt ſolidipeda. MVtila. Trunca ſine digitis. TEnui ſpecula. Puſila ſpe. eſt enim ſpe cha.
cula diminutiuum a ſpe factum. ueteres dixerunt. ſperes pluraliter. quod liquet illo uerſu Enniano Specula.
ſpero ſi ſperes quicq̄ prodeſſe potis ſunt. GEmulis floridis: Gemmas & diminutiue gemmulas dici Speres.
mus oculos in uitibus. Inde apud Columellam maleoli & palmites uitiginei bigēmes & trigēmes. Gēma in
a numero gēmarū appellantur. Quintilianus in. viii. de trāſlatione ſcribens neceſſitate inquit ruſtici uitibus.

ungula rotunda: atq; mutila: gladiū ſtringere nequaquā poterā: plāe tenui ſpecula ſolabar clades ultimas: quod uer in ipſo ortu iam gēmulis floridis cuncta depingeret: & iam purpureo nitore prata ueſtiret: & cōmodū dirupto ſpineo tegmine ſpirātes cinameos odores promicarent roſæ: quæ me priori meo lucio redderent. Dies ecce muneri deſtinatus aderat: ad cōſeptum caueæ proſequente populo pōpatico fauore deducor ac dum ludicris ſcenicorū choreis: primitiæ ſpectaculi dedicantur. tantiſper ante portam cōſtitutus: pabulum lætiſſimi graminis quod in ipſo germinabat aditu: libens affectabam: ſubinde curioſos oculos patente porta ſpectaculi: proſpectu gratiſſimo reficiens. nā puelli puellæque uirenti florentes ætatula: forma conſpicui: ueſte nitidi: inceſſu geſtuoſi: græcanicam ſaltantes pyrrhicam: diſpoſitis ordinationibus: decors

dicunt gēmā in uitibus. quid. n.
dicerēt aliud & ſitire ſegetes. Pli
nius quoq; in. xvii. hæc uocatur i
uite gēma cū illi ceſpitē facit. Idē
auctor eſt denſitatē gēmarū ferti
litatis indiciū eſſe. hinc uerbū eſt
gemmare. & gēmaſcere: quod ſi Gemma
gnificat gēmas parere. huiuſce ſcere.
gēmæ uitigineæ mēinit & Oui
dius illo uerſu. & noua grauido
palmite gēma tumet. p̄terea no
mine gēmularū flores ſignifican
tur: quibus tanq̄ gēmis uerno tē
pore cuncta pinguntur: & prata Flos indi
ueſtiuntur. Flos eni ut Plinii uer ciū ueris.
bis utar: eſt pleni ueris indiciū &
anni renaſcentis. flos gaudiū ar
borū. tunc ſe nouas aliaſq; q̄ ſunt
oſtēdunt. Tunc uariis colorū pi
cturis in certamen uſq; luxuriāt.
COMmodū. Tunc tunc. iam
iam ipſo eodēq; tempore aduer
bium. ut ſæpe dictū. DIRVpto
ſpineo tegmine. Roſa naſcitur ſpina: germīat oīs p̄io incluſa granoſo cortice: quo mox intumeſcē Roſa ex
te paulatim rubeſcens dehiſcit ac ſe ſe pandit. celeberrimas roſas præneſtinam: & campanā. antiqui ſpina.
dixerunt. Addidere alii mileſiam cuius ſit ardentiſſimus color. Vna eſt quā centifoliam uocant a nu Cētifolia
mero folioꝝ. p̄cox campana eſt. Sera mileſia. odoratiſſimæ ſunt roſæ. & ut inquit Ariſtoteles in pro
blematis οδμη ροδου αει ηδεια ideſt roſæ odor ſemper ſuauis eſt: unguenta diuulgata Plinio te rhodinū.
ſte maxime conſtant roſa: a quo unguentum quoq; rhodinon appellat. græce enim ροδοσ dicitur
roſa. PROmicarent. Prorumperent: purpurarentq;. MVNEri. Spectaculo gladiatorio. CAueæ.
Scilicet theatralis de cauea ſupra diximus. SCEnicorū choreis. Hiſtriones: qui ſcenici dicuntur pri
mi cœperunt in theatro fabulas agere. & uoluptate hiſtrionica ſpectatores allicere. Ariſtoteles Dio
nyſiacos technitas uocat ſcenicos qui magna ex parte improbis moribus eſſe cōſueuerunt. TAN
tiſper. Interea. ANTE portam. Videlicet ſpectaculi. PABVlum libens affectabam. Supra diximus
ex heracliti ſententia pabulum aſinis iucundius eſſe q̄ aurum. SVBinde. Frequenter identidem.
CVrioſos oculos. Vbiq; curioſitatem ſibi ingenitam fuiſſe ſignificat. PROſpecto. Nitidior lectio
eſt proſpectu. REficiens. Recreans. PVellæ. Aliubi pluribus in locis annotatum eſt. puellos dici a
ueteribus pueros. ſicut pueras puellas. VIRENti ætatula. M. Varro properate uiuere puere quas ſi Puellus.
nit ætatula ludere eſſe amare. & ueneris tenere bigas. Deſcribitur autem ſaltatio ludicra & uolupta
ria: cuius aſpectu oculi merito reficiebantur. INCESSV geſtuoſi: Saltatores pueri in ludo ſaltato
rio tripudia agentes eleganter dicuntur inceſſu geſtuoſi: quippe qui geſtu multiplici ad modulos
muſicos moueantur. A. Gellius manus hortenſi oratoris interagendum argutas admodum & ge
ſtuoſas fuiſſe prodidit: De geſtu oratorio copioſiſſime Quintilianus in. xi. GRAEcanicam ſaltan
tes pyrrhicam. In primo Suetonii commentario affatim annotauimus ſuper pyrrhica: quā pyrrhus Pyrrhica
in creta primus inuenit: Strabo in. x. refert pyrrhicam repertam fuiſſe a pyrrhico pro iuuenibus ad ſaltatio.
diſciplinam militarem exercendis: cui ſubſcribit Solinus hiſce uerbis. pyrrhico repertore equeſtres
Turmas creta prima docuit laſciuas uertigines implicare: ex qua diſciplina bellicæ rei uſus datus.
Plato quoque libro ſeptimo de legibus pyrrhicam ſaltationem ſcienter graphiceque perſcribit oſtē
dens ſaltationem bellicam recte pyrrhicem uocari: cuius motus a pacifico longe diuerſus ſit. & fer
me omnes ſcriptores in hunc concinunt. ut pyrrhicam ſaltationem eſſe armatam memorent: quā
græco uocabulo enopliam uocant. Cuius meminit & Dionyſius alicarnaſeus ſeptimo antiquita
tum uolumine. Lucius uero noſter græcanicæ pyrrhicæ appellatione intelligi uult tripudium ſalta
torium: ac geſticularium delitiis uoluptatibuſq; meraciſſimis accommodatiſſimum: illud hoc loco
addendum eſt pyrrhicarios dici ſaltatores pyrrhicæ. quoꝝ mentio fit ab Vlpiano titulo de pœnis.

Periodicæ febres
Periodō uiciſſe.

AMbitus.Circuitus:& uertigines quales in ludo ſaltatorio ſubinde cōſpiciuntur.M.Tullius probro dat Gabinio ꝙ ſaltatorium uerſaret orbem.obiter annotandū apud rhetores ambitum dici periodon ſiue circuitum:cui plurima nomina dat Cicero.A periodo febres periodicæ.Plinio Galeno cæteris dictæ:quæ certo circuitu ſiue ambitu reuertūtur:quales Tertianæ ſunt:& quartanæ:In Gymnicis certaminibus periodon uiciſſe dicitur qui pythia.Iſthmia nemea olympia uicit a circuitu eoꝝ ſpectaculorū:& maximū hoc decus erat hieronicarū hoc eſt uictorū in ſacris certaminibus uiciſſe periodo.

ambitus inerrabāt:nūc ī orbe rotarū flexuoſi:nūc ī obliquā ſeriē cōnexi:& ī quadratū patorē cuneati:& ī caterue diſſidiū ſeparati. At ubi diſcurſus reciproci multinodes ambages tubæ terminalis cantus explicuit.Alueo ſubducto:& cōplicitis ſipariis ſcena diſponitur.

Erat mons ligneus adinſtar inclyti montis illius quē uates homerus ideū cecinit:ſublimi īſtructus fabrica:

IN Quadratū patorē.Eleganter exprimitur forma pyrrhicæ ſaltatiōis quæ modo orbiculata rotunditate circūagitur:modo obliqua ſerie p manus cōnectitur:modo ad effigiem cunei figuratur:Patore hoc eſt apertura:hiatuq; quadrato:Cuneū dici inſtrumentum ad ligna ſcindenda accomodatū nullus ignorat. Itē in theatris ordines. Vnde cuneatū theatrū dictū:alibi quoq; annotauimus cuneū uocari globū militarē:quē ſimplicitas militaris porcinū capput appellat:cuius prima pars anguſtior:deinde latior procedit:& hoſtium ordines perrūpit.ex cuneati uocabulo Apuleiano decenter dicti qui in cuneo theatrali ſedendi locū nō habent.quaſi extra cuneū excluſi:Diſcuneatæ Plinio cōchæ dicunt quaſi īmiſſo cuneo diductæ patefactæq; cuneati:Qui in cuneo diſpoſiti ſunt:& cunei figurā repreſentant.Plinianū uerbum eſt:cuneatur pro eo qđ eſt in cunei formā reſtringitur.Cuneatior figura dicitur Liuio p uocabulū cōparatiuū.

Cuneus.
Porcinū caput.
Excuneatus.
Cuneať.

DISſidium:In ſaltatione ex diſciplina ſaltatoria hoc perſæpe fit:ut quodā quaſi diſſidio ſaltatores ab inuicem diiungantur diſſeparenturq;:mox paulo manibus connexis conſerti copulentur.In tranſcurſu omittendū nō eſt ꝙ reſtim ducere in tripudiis dicuntur chori puerorū puellarūq; manu conſerti qđ intelligi uoluiſſe Terentiū minime ambigimus ſic ſcribētē.Tu inter eas reſtin ductitans ſaltabis:aquibuſdā uidetur id eſſe natū ab eo fune:quo introductus equus ligneus in troiam dictus eſt:cū connexis māibus funē chori ſaltātes ducūt:de quo Virgilius.funēq; manu cōtingere gaudēt:nos uero ſimpliciter id dici putamus:cū hodieq; conſerti ſaltatores manibus cōnexis reſtim ducere dicātur ī Tripudio.Liuius libro.xxvii.hanc reſtem ſaltatoriā ſignat his uerbis per manus reſte data Virgines ſonum uocis pulſu pedū modulantes inceſſerunt.

Reſtin ducere.

MVLtinodes ambages.Circuitus ſaltatorios & uertigines multinodes eleganti epitheto appellat a nodatis manibus:chori puellarū puerorūq;:qui nodo quaſi quodam connexi ſunt:& conſerti inter ſe:dum motu pedum brachiorūq; geſticulatione diſcurſant. TVbæ terminalis cantus:Tuba ſignum datum eſſe ſignificat:quo geſtuoſa pyrrhica terminaretur:Cantus enim Tubæ terminalis dicitur clangor:quo terminus imponitur tripudio & ſaltationi:Virgilius martemq; accendere cantu. ALVEO ſubducto:Corrige auleo eſt enī ſenſus poſt peractam pyrrhicam ſaltationem ſubducta aulea ſunt & uela ſcenica cōplicata:ut apparatus fabulæ in ſcena diſpoſitus uiſeretur.eſt enī mos.ut in actione fabularū Theatricarū Auleis cuncta cōtegantur.poſt quæ hiſtriones in operto conſiſtunt:mox cū tempus eſt agendæ fabulæ aulea ſubducuntur:& in propatulo omnia cōſpiciuntur.ſcribit porphyrio:quando ludi ſcenici dabantur ꝙ aulea ſuſpendi ſoiebant:quæ in fine ludorū deponebantur:ex quo ritu eſt illud oratianū ſi plauſoris eges aulea manentis & uſq; ſeſſuri. SIPAriis cōplicitis:Velis ſcenicis cōplicatis contractiſq;:ſic & in primo ſiparium ſcenicū cōplicato ubi abunde de ſipariis. ERAT mons ligneus:Extat libellus Luciani qui inſcribitur: θεωρ κρισισ.i.iudicium dearum ubi luculenter hoc totū paridis iudicium explicatur quod hoc in loco Lucius noſter in ſpectaculo publico actū eſſe deſcribit.Mythologi finxerunt tres Deas.ideſt Mineruam:Iunonem & uenerem de formoſitate certantes:cum Mercurius pomū ad paridem iuſſu iouis detuliſſet:Iubens ut malum illud caperet daretq; pulchriori:Paris curioſe ſpectauit deas audiuitq; pollicitationes ſingularum. mox pomum ueneri quaſi calculum uictoriæ dedit.Ferunt autem id malum fuiſſe aureum ſiue inauratū & in eo inſcriptum.hoc munus formoſior habeto.Philoſophi quod & Fulgentius memorai moraliter id interpretātes Tripartitam hominis uitam eſſe dixerunt.Theoreticā practicam philargicam.i.contemplatiuā.actiuam.uoluptariam.nomine Mineruæ contemplatiuam ſignificari.actiuam iunonis. uoluptariam ueneris:quarum iudicium ad hominem trāſfertur.cui liberum deligendi debetur arbitrium:ut ipſe quam uitam ſectari maxime uelit contemplatiuam an actiuam:an uoluptariam:pro arbitrio eligat. eligitur autem paſtor iudex:qui ad uoluptatem magis libidinemq; uiſus intorqueat ꝗ ad uirtutem:quam minerua:aut ad diuitias quas iuno promittit Sed ut domum repedemus:docet Lucius noſter in fabula hac repreſentanda montem ex ligno in ſcena inſtructum eſſe:ad idam ſignificandam:in qua iudicium hoc peractū eſt. IDEVM cecinit.ida mons eſt in phrygia præconio homeri nobilis.cuius cacumē Gargara appellat de qua ſatis multa ſtrabo in.xiii.quam ait ab ida quæ in creta eſt nomē accepiſſe.

Iudiciū patidis.
Triparti ta hominis uita.
Ida.

CONſitus uiretis. In ſcena effinguntur urbes montes loca quibus res: quæ agitur ex argumento fabulæ confecta memoratur. ſic apud Plantum in amphitryone Thebæ: In captiuis ætolia. in menechmis epidānus fabricantur. Vireta autem dicimus uirentia. & uiriditatis plena Virgilius de uenere locos letos: & amena uireta fortunatorū nemorū. Homerus idam uocat πολύπιδάκα μητέρα θηρῶν. i. multorum fontium & ferarū parentem: Strabo in. xiii. multifontem proprie dici autumat propter fluminum multitudinem ex ea perfluentium. Vbi autem rigua ſunt ibi ſpecies herbaſcentis uiriditatis ſpectari ſolet. **Vireta.**

conſitus uiretis: & uiuis arboribus: ſummo cacumine de manibus fabri fonte manante fluuialis aquas eliquans: capellæ paucu læ tondebant herbulas: & in modum paridis phyrii paſtoris ī barbaricis amiculis humeris defluentibus pulchre induſiatus adoleſcens aurea tiara contecto capite: pecuarium ſimulabat magiſterium. Adeſt luculentus puer nudus: niſi ꝙ ephœbica chlamida ſiniſtrum tegebat humerum: flauis crinibus: uſquequaq; conſpicuus: & inter comas eius

DE māibus fabri. Architectus ita montem idam in ſcena fabricauerat: ut ex fontibus aquæ fluuiales manare uiderentur. CApellæ tondebant herbulas: Peculiare caprarum eſt: ut fronde magis q̄ herba ueſcantur: ideoq; caprinū lac ſtomacho accōmodatiſſimum creditur. Capras a carpēdo dictas auctor eſt. M. Varro qui ait ſaliuam capræ uenenum eſſe fructus oleacei: oleāq; quam lambat capra ſterileſcere. **Capra a carpēdo.** PHYrii: Inſcitia impreſſorū factū eſt: ut pro phrygii quod nullus ignorat phyrii imprimeretur: quæ dictio caſſa eſt. & futilis & iure latii penitus excluſa. BARbaricis amiculis. Phrygiis ueſtimentis. Amiculatos dicit Solinus ueſtitos amiculo. phryges Idei inuenerunt ueſtes acu facere: ideoq; phrygiones appellati ſunt earum ueſtium artifices de quibus Plautus pallam ad phrygionē defert cōfecto prandio. hinc ductum opinor eſt uocabulum uernaculum phrygium pro ornatu ueſtimenti magiſterio phrygionis concinnato & arte confecto Virgilius expreſſit barbaricū id genus amiculum illo uerſu pictus acu tunicas & barbara tegmina crurum: hinc barbaricarii dicūtur artifices ex auro & coloratis filis exprimentes hominum & animalium effigies in ueſtimento. **Amiculatus. Phrygiones. Barbaricarii.** INDVſiatus: Cultus ornatuſq;: relege quæ ſecundo commentario de induſio & induſiatis copioſe diligenterq; perſcripſimus. AVrea tiara. Hieronymus in libro ad fabiolam de ueſte ſacerdotali docet Tiaram eſſe capitis tegumentum: quaſi ſpera media ſit diuiſa & pars una ponatur in capite inſtar rotūdi pileoli: quod & Galerum uocant: dicitur Maſ. genere & fœminino. Virgilius in ſeptimo ſceptrumq; ſacerq; Tiaras. Vbi annotant grammatici Tiaram dici pileum phrygium: ſed proprie fœminino genere dicitur hæc Tiara ſicut Iuuenalis. & phrygia ueſtitur bucca Tiara. Geſtamen eſt regum barbarorum: unde ſidonio dicti reges Tiarati tiaram capite geſtantes. **Tiara. Tiaratus.** Suidas docet Tiaram eſſe κόσμον ἐπικεφάλαιον ideſt ornamentum capitis: quam rectam ſoli reges geſtabant apud Perſas. olim xerxes demarato Lacedemonio permiſit petere quod uellet ille petiit ut ſardis maximam Aſiæ ciuitatem curru uectus intraret rectam capite Tiaram gerens. Quod ſolis ut refert Seneca datum eſt regibus græce τιαροφόρος dicitur Tiaram ferens: Quidam Tiaram alio nomine appellant κίδαριν ideſt cidarim uerum Theophraſtus ait cidarim a Tiara differre: de cidari mentio multa apud ſcriptores. **Tiarophoros. Cidaris.** PECVArium magiſterium. Cum paris fuiſſe paſtor dicatur merito ſcenicus ſuſtinens paridis perſonam ſimulabat magiſterium & diſciplinam paſtoralem: ut uere paris effingeretur. PVER nudus: Mercurius ſignificatur. EPHOEbica chlamida: Veteres chlamyda. & caſſida dixerunt recto caſu quæ a nobis dicuntur chlamys & caſſis: quod docet Virgilius in undecimo. cum ait. Aureus ex humeris ſonat arcus: & aurea uati caſſida. non placet ſeruii Interpretatio: qui exponit caſſida pro caſſis: tanquam accuſatiuum poſuerit pro nominatiuo. Melius Priſcianus: qui libro. vi. ſic refert hæc caſſis caſſidis: quod etiam hæc caſſida declinatur: ubi citat Virgilianum hoc teſtimonium: eſt autem chlamys: ſiue chlamyda ueſtis nomen notiſſimum græce. χλαμύδιον dicitur chlamydula quaſi parua chlamys. **Chlamyda. Caſſida.** Apud iuriſconſultos inter puerilia ueſtimenta chlamydes numerantur: chlamys: ut inquit caſſiodorus in epiſtolis. ueſtis eſt militaris: quod & Plautus indicat: qui chlamydatum militem nominat qui militarem habitum deſcribens. opus eſt inquit chlamyde & machera & petaſo. **Chlamydatus.** Suidas prodidit. Numam Pompilium Romanorum regem. primum uſum chlamydis intuliſſe romanis: cum id genus ueſtimenti a legato iſaurorum accepiſſet. prouerbium apud græcos. ἡ συλοσῶντος χλαμύς Syloſontis chlamys. de his qui præcioſa ueſte ſuperbiunt. Syloſon enim dicitur habuiſſe ueſtem præcioſiſſimam: quam Dario adhuc priuato deſydearnti dono dederit qui mox rex factus liberalitatem ſyloſontis ueſtiariam regni remuneratione eſt proſequutus. **Syloſontis chlamys.** Ephœbica autem chlamyda ſignificatur chlamys puerilis: qua ephebi induuntur. Qui ſint ephœbi: qui ex ephebi docet Cenſorinus ephœbium in paleſtra exedram eſſe ampliſſimam qua ephœbi exercebantur teſtis eſt Victruuius in quinto. hoc ſignificatu intelligendum illud ex libro ſecundo machebeorum. gymnaſium. & ephœbiam ſibi conſtituere. **Ephœbium.**

AVreæ pinulæ.Plautinus Mercurius Pinnulas in galeto geſtare ſe teſtatur illo uerſu/ego has ha/
petaſus. bebo uſq; in petaſo pinnulas.ubi petaſus non tam pro alato calciamento accipi uidetur q̄ pro Gale/
petaſat⁹. to:unde petaſati dicti pileati/ſuper quo apud Suetoniū in ſecūdo cōmentario copioſius. Quod autē
Mercurius pinnulas geſtet in capite & in Talaribus cauſam refert Auguſtinus i ſeptimo.Nam cum
Mercurius Deus ſermonis ſit/ſermonē uolaticū eē pinnæ ſignificāt. Lucius quoq; noſter i apologia
Mercuriū deſcribens inquit. En uide ut i capite criſpatus capillus ſub pilei umbraculo appareat:quā
lepide ſup tempora pares pinnu
læ emineant: q̄ autē feſtiue circa
humeros ueſtis ſubſtricta ſit. Ful
Pennata gentius placiades pēnata quidē
talaria. talaria Mercurio aſſignat: qd' ne
gociātiū pedes ubiq; pgēdo qua/
ſi pēnati ſint: de pīnulis uero Ga
leri nihil meminit nec mirū cū i/
ter ſcriptores nō tam claſſicos q̄
proletarios ſit numerādus/in cu
ius mythologiis naſutiores mul
ta probant plura improbant.
Quod uero Fulgentium quan/
doq; dixi fuiſſe apprime doctū:
id feci quod a diuo Hieronymo

aureæ pinnulæ cognatione ſimili ſocietate promine/
bant; quem caduceum; & uirgula mercurium indi/
cabant. Is ſaltatorie procurrens; malumque bracteis
inauratum dextra gerens; ei qui paris uidebatur por/
rigit; quæ mandaret iuppiter; nutu ſignificans; &
protinus gradus citule referens; e conſpectu faceſ/
ſit. In ſequitur puella uultu honeſta; in deæ iu/
nonis ſpeciem ſimilis; nam & caput ſtringebat diade/
ma candida:ferebat & ſceptrum. Irrupit alia:quam
putares Mineruam; caput contecta fulgenti galea; &

fieri uideo:qui eoſdem ſcriptores/modo laudat/modo taxat/prout laudari taxarique merentur.
Nemo enim tam malus ſcriptor:ut non aliqua ex parte laudem doctrinæ mereatur. SOCIE/
tate: Lego ſociatæ ideſt copulatæ connexæque. CADVceum.nil notius eſt.q̄ cum caduceo fingi
pingiq; Mercuriū.unde & caducifer a poetis dictus.Egyptii caduceum ſpecie draconū maris & fœmi
caducifer næ cōiunctorū figurauerūt:qui parte media uoluminis ſui inuicē nodo herculaneo obligantur:cau/
dæ reuocātur ad capulum caducei ornāturq; alis ex eadē capuli parte naſcentibus.Argumentū cadu
angues i cei ad geniturā hoīum pertinere autumāt & hoc uerius/q̄ quod a Fulgentio traditur: qui uirgā ait ſer
caduceo. pentibus nexā ob hoc addici Mercurio:ꝙ mercatoribus det aliquādo regnū. ut ſceptrū & uulnus ut
ſerpentiū.Plinius noſter libro undetrigeſimo:auctor eſt caduceum fieri circūdata effigie anguiū i pa/
cis argumētis:cōplexu draconū efferatorūq; concordia.Homerus libro iliados nouiſſimo mercurio
dat.καλα πεδιλα αμβροσια χρυσεια.i.Talaria pulchra īmortalia aurea:dat & ραβδον.i.uirgā.
τητε ομματα θελγει.qua hoīum oculos ſomno demulcet.& ſomnolentos excitat: quod totū ex
archetypo homerico mutuatus eſt Virgilius in quarto æneidos. MALVM inauratum.Docet Pli
Bracteæ. nius in.xxxiii.Chryſocollam in uſu eſſe aurificū auro agglutinādo.unde & nomē accœpit:cū æra in/
aurantur ſublinitur argentū uiuū:quia bracteas pertinaciſſime retinet: uerū pallore detegit ſi ſimpli/
ces aut ꝑtenues bracteæ ſint:ſic aūt appellantur folia auri.nā nullū aliud metallū laxius dilatatur aut
numeroſius diuiditur:ut pote cuius unciæ i ſeptuagenas & quinquagenas pluresq; bracteas quater/
nūq; utrinq; digitorū diſpergātur.Craſſiores bracteæ ꝑneſtinæ uocātur: inde bracteatū dictū pro ele/
Bractea/ ganti & aureo ponitur.inde & bractearii inauratores elegāter appellātur: ſcribit Iulius Firmicus qui/
tum. cūq; habuerit horoſcopū in.xvii.parte ſcorpii erit aurifex.inaurator bractearius/eoſdē aliubi bractea/
Bractea/ tores appellat:ex eodē genere ſunt & qui emplaſtratores noīantur ab emplaſtro.ſ.glutinādi. Quæ
rii. mandaret Iuppiter:Apud Lucianū i iudicio paridis ait Mercurius ad paridē.σεω παρι κελευει ο ζε/
Bractea/ υσ επειδη καλοστε αυτοσ ει και σοφοσ τα ερωτικα δικασαι ταισ θεαισ.i.o pari iubet te Iup/
tores. piter cū pulcher ſis:& amatoria calleas iudicare inter deas de formoſitate:ait fulgētius ideo Iouē no/
Empla/ luiſſe iudicare.idq; iudicium ad hoīem delegaſſe.ut in libertate arbitrii cōſtitutus homo uideret̄:cui
ſtratores optio eſſet eligēdi quā uellet: ex tribus uiuēdi cōditionē ſiue cōtemplatiuā ſiue actiuā ſiue uoluptariā.
CITVle:Velociter perniciter. FACESSIT.Abiit. STRINgebat Diadema candida.Attende
inuſitatā declinationē priſcis tamē uſitatā:ut Diadema fœminino genere:ex formula primi ordinis
Hæc dia/ uſurpetur hæc diadema Diademæ. Antiquiſſimi enī teſte priſciano talia ſecūdū primā declinationē
dema. protulerunt & generis fœminini ut Plautus in Amphitryone.Cum ſeruili ſchema proſchemate:ut
Valerius in phormione:Quid hic cū tragicis uerſibus & ſyrma facis:pro ſyrmate. Cōſimiliter Pōpo/
nius in ſatyra.Cuiuſuis leporis liber Diademā dedit pro Diadema. cæterū paſſim hoc diadema dia/
dematis declinatur:ex ritu græcorū:q dicūt:το διαδηματοσ.& ut ſcribit ſuidas. διαδημα εστιν
το βασιλικον ενδυμα.i.Diadema eſt regiū indumentū ſiue corona:dicitur autē diadema a uerbo
græco διαδεω.hoc eſt circūligo.eſt enī faſcia cādida q̄ capiti regis ſiue reginæ circūligatur.hoc regiū
inſigne primus inuenit liber pater Plinio teſte:plura ſup diademate annotaui i primo Suetonii cō/
mentario:hinc diadematus dicitur diademate coronatus uitratuſq;:quo cognomine unus in gēte
diadema metellorū inſignitus eſt quē Diadematū uocāt.ad hoc uiri docti illud Plinianū ex ſeptimo referunt
tus. &hoc dicebat iam balearicis & creticis diadematis:iam Macedonicus ipſe.ego uero enarrās Pliniū

aſſerui diis hominibuſq; fauentibus legendum eſſe dalmaticis: ut ſit ſenſus Plinianus illuſtris ſane & hiſtoricus. Metellus Macedonicus dicebat filiis: ut celebrarent exequias ſcipionis: & quibus filiis? nimirum glorioſis: quoq; unus balearicus alius Creticus. Tertius dalmaticus cognominabantur: cognominibus merito partis. cum baleares cretam dalmatiam ſinguli deuiciſſent: & quia cōſtat de balearico & cretico. ambigitur autem de dalmatico: audi quæſo quid ſcribat Pedianus aſconius. Aedē caſtoris de manubiis Lucius metellus etruxit: qui metellus ſubactis dalmatis dalmaticus appellatus eſt: in epitome quoq; liuiana libro. lxii. ſcriptū legimus: Lucius cecilius metellus dalmatas obſedit. Iuno autem ut ad fabulam redeamus. Iouis ſoror & cōiunx cum regina cœlicolarum ſit merito diademata figuratur: & ſceptrum ferens mythologi Iunonem actiuæ uitæ præpoſuerunt: quæ a Iuuando dicta eſt. ideo regnis præeſſe dicitur ꝙ hæc uita diuitiis tantū ſtudeat: ideo etiam cum ſceptro pingitur. ꝙ diuitiæ regnis ſint proximæ. Eſt autē ſceptrum ut græci dicūt: βασιλικη ραβδοσ. i. uirga regia & inſigne dominantis. σκηπτουχουσ και σκηπτοφορουσ. i. ſceptrigeros reges appellant.

Locus Plinii.

Iuno diademata.

Sceptigera.

oleagina corona tegebatur ipſa galea: clipeū attollēs: & haſtā quatiēs: & qualis illa cū pugnat. Super has introceſſit alia uiſendo decore ꝑpollens gratia coloris ambroſei deſignans uenerē: qualis fuit uenus: cū fuit uirgo: nudo & intecto corpore: perfectam formoſitatem profeſſa: niſi ꝙ tenui pallio bombicino inumbrabat ſpectabilem pubem: quam quidem laciniam curioſulus uentus ſatis amanter: nunc laſciuiens reflabat: ut dimota: pateret flos ætatulæ: nunc luxurians aſpirabat: ut adherens præſſule: membrorū uoluptatem

OLEAgina corona: Merito & ſcitiſſime dixit corona oleæ mineruā coronari: quoniam eius arboris inuentrix fertur iuxta illud poeticū oleæq; minerua inuentrix. Athenæ ut Plinius tradit. uictores olea coronant: Martianus capella oliuam ideo palladi conſecratam dicit: quod diſciplinæ: quarum illa dea eſt lucubrationibus & oleo lucernarum perdiſcuntur: ſic enim inquit in hymno: hinc nā uernicomæ frondēt tibi munera oliuæ ars & cura uigil per te quod diſcat oliuo. eidē datur clypeus ſapientia ꝙ regat orbem: armatam fingunt ꝙ prudentia munita ſit: nam galeam cū criſta dant. ut ſapientis cerebrū ſignificetur armatum & decorum. haſtam uibrat acutæ cupidis ad acumen ingenii penetrabile demonſtrandum caput meduſæ ſaxificum geſtat in pectore ꝙ ſtupidet ſapiens ſolertia uulgus. Illud cūprimis notabile ꝙ ex uertice patris natam tradunt ſine matris officio: ut indicio ſit in fœminis non eſſe conſilium neq; prudentiam. Martiani uerſus ille eſt memoratu dignus. hinc de patre ferunt ſine matris fœdere natam prouida conſilium quod neſcit curia matrum: In huius etiam tutela noctuam noctiuolam eē uolunt propterea ꝙ ſapientia etiam in tenebris proprium fulgorem poſſideat: & ꝙ uigil inſomnes ducat ſolertia curas. græco uocabulo tritogenia appellatur: quoniam ex prudentia tria gignuntur bene cogitare: bene dicere: bene facere. Apud lacedemonios celebratur Minerua cognomento chalciotis ſiue chalcioecus hoc eſt. χαλκιοικοσ ſic nuncupata: a templo aeneo. cuius Liuius probus Plutarchus Thucydides cōmeminere: de qua ſic ſcribit Suidas χαλκιοικοσ η αθηνα εν σπαρτῃ η οτι χαλκουν οικον ειχεν: η δια τουσ χαλκιδεισ τουσ εξ ευβοιασ φυγαδασ αυτον κτισαι. i. chalcioechus Minerua ſpartæ colitur uel quia habet templum æneum uel quia chalcidenſes exules ex euboia id condiderunt. PRAEpollens. Valde pollens potenſq;. NVDO & intecto corpore: praxiteles: qui marmoris gloria ſuperauit etiam ſemet fecit uenerem nudam emerūt Gnidii: illo ſigno haud dubie nobilitati: cum multi ut uenerem praxitelicam uiderent: nauigauerint Gnidum. ferunt amore captum quendam cum delituiſſet noctu ſimulachro cohæſiſſe: eiuſq; cupiditatis extare indicem maculam. Venus ut interpretatur. M. Tullius ex eo dicta eſt: ꝙ uenit ad omnia: quam nudam fingunt ꝙ libidinis crimen unq̄ celatum ſit uel ꝙ nudis maxime cōueniat. græce dicitur ἀφροδιτη a ſpuma ꝙ concitatio ipſa ſeminis ſpumoſa ſit: & ut auctor eſt Ariſtoteles libro ſecundo de animalium generatione Deam quæ rei ueneriæ præeſt aphroditen nominauerunt: ob naturam ſpermatis. i. genituræ ſpumoſam. INVMbrabat. Merito inumbrabat dixit cum tenuiſſimo uelamine non tam pubes tegeretur q̄ inumbraretur: De bombyce. & ueſte bombycina aliubi ſatis multa. CVRIOſulus uentus: non inuenuſte refert uentū quoque ipſum quaſi amaſium ueſtis laciniam reflaſſe reieciſſeq;: ſuo ſpiritu a corpore ueneris: ut flos ille expetitus omnibus eſſet in propatulo Dimota pallii bombycini lacinia. NVNC luxuriam aſpirabat: purior lectio luxurians aſpirabat: & eſt ſenſus modo uentus reflatu ſuo ueſtem dimouebat nudabatq; ueneris genitalia: modo afflatu luxurianti exuberantique applicabat: adeo ut pallium illud bombicinum adhereſceret corpori deæ: & decēter obumbraret integeretq; domicilium uoluptatis & eni uoluptas ſedem habet in membris genitalibus: & ut inquit Ouidius illo crede mihi gratia nata loco eſt: ſcite aūt uenuſteq; dixit membrorū uoluptatem intelligi uolens genitalium: nam membra ut ſupra diximus genitalia ſignificantur: inde illud membroſior æquo: & illud in ſerio opere. cōiugis infuſus gremio per membra ſoporem. in quo anneus cornutus mēbra accipit pro obſcenis.

oliua palladis cur.

Meduſa ſaxifica.

Noctua ſub palladis tutela tritogēia. Chatciotis.

Vēus praxitelica.

Gēitura ſpumoſa

Membra

graphice laciniaret. Ipſe autẽ color deæ diuiſus in ſpeciem:corpus cãdidum:quod cælo demeat:amictus cerulus:quod mari remeat. Iam ſingulas uirgines quæ deæ putabantur ſui obibant comites. Iunonem quidem Caſtor & Pollux:quorum capita:caſſides orbatæ:ſtellarum apicibus inſignes contegebant. Sed & iſti caſtores erant ſcenici pueri. Hæc puella uarios modulos laſciua cõcinẽte tibia procedẽs: quieta & inaffectata geſticulatiõe: nutibus honeſtis paſtori pollicetur: ſi ſibi ꝑmiũ decoris addixiſſet:ſeſe regnũ totius aſiæ tributurã. At illã quã cultus armorũ Mineruã fecerat duo pueri muniebãt præliaris deæ comites armigeri:

Graphis. GRAphice.Decenter uenuſte concinniter:quaſi ex picturæ uenuſtate:uerbum græcũ eſt γραφω:
quod ſignificat pingo:ſcribo.unde grapheus pictor & graphis pictor & graphis pictura dicta qua qui
dã linearem proprie ſignificari prodiderũt.Plinius noſter in.xxxv.alia multa graphidis ueſtigia extãt
Antigra- idẽ mox paulo:Antigraphicen picturã interpretatur quã pueri ingenui in græcia ante oĩa doceban-
phice. tur:Victruuius in primo architectũ oportet graphidis ſcientiã habere: ab eadẽ origine eſt graphium
Graphiũ. pro ſtilo:graphiariũ pro theca repoſitorioq; graphioꝝ:graphicus homo pro abſoluto:& quaſi picto-
Graphia- ris mãu expolito:& graphice ad-
rium. uerbiũ pro polite eleganter cõde
Graphicus core:graphicotera quoq; ꝑ cõpa-
graphice ratiuũ dicta abſolutiora elegãtio
Graphi- raq;.A.Gellius in.ix.ſic refert:La
cote. berius poeta in mimmo:quẽ in
ſcripſit Rectorẽ uerſibus qdẽ ſa-
tis mũde atq; graphice factis de-
ſcripſit. IN ſpecie:in pulchritudi
nem.Apud græcos γραφη.i.gra
phe dicitur accuſatio & ut inquit
ſuidas nomẽ eſt cuiuſdã publicæ
accuſationis. LACIniaret.a la
cinia ductũ uerbũ:quaſi iflexu la-
ciniæ inũbraret. AMIctus ceru-
Thalaſicus lus:Veneri datur ueſtis ceruli co
color. loris.quiẽ thalaſicus.i.marinus
color ex mythicoꝝ fictionibus:q
tradũt Saturnũ abſcidiſſe celii patris pudẽda illiſq; ĩ mare deiectis uenerẽ procreatã:apud Auſoniũ di-
ſtichon eſt de uenere ſcitu dignũ qđ ſubſcripſimus: Orta ſalo ſuſcepta ſolo patre edita cælo:æneadũ
genitrix:hic habito alma uenus. OBIbant:Adibant:circuibantq;. CASSIdes orbatæ:Noue dictũ
Obba ſeſ orbatæ pro orbiculatæ ab orbe & rotũditate talis enĩ eſt caſſidũ forma:quidam legũt obbatæ:ut caſſi
ſilis. des bono epitheto obbatæ dicãtur a ſimilitudine Obbarũ:ſunt aũt obbæ uaſa potoria galearũ ſimili-
tudine.M.Varro utrũ meridie an ueſperi libentius ad obbã accedas. Seſſilẽ a figura obbã dixit Perſi-
us illo uerſu.exhalet uapida leſum pice ſeſſilis obba:quidã emẽdãt caſſides orbiculatæ: ut dictio ſit il-
luſtrior.& intellectus manifeſtior. STELlarũ apicibus inſignes:Ex hiſtoria argonautarũ ſumptum
qua proditur argonautis magna tempeſtate periclitantibus ſaluteq; deſperantibus orphea ſolũ uo-
ta pro ſalute oĩum ſamothracibus diis feciſſe: extẽploq; tempeſtate ſedata ſtellas duas ſupra caſtoris
Stellæ ca & pollucis capita cecidiſſe:unde factũ eſt:ut caſtor & pollux inuocarentur a nauigantiuus inſigniren
ſtorum. turq; ſtellarũ apicibus.ꝑterea Seneca & Plinius auctores ſunt apparere in magna tempeſtate ſtellas
quibus adiuuari ſe tunc periclitantes exiſtimant:quas uocãt caſtores:caſtoris & pollucis numini aſſi
gnãtes.cũ ſolitarie uenerũt graues ſunt:mergẽteſq; nauigia.geminæ aũt ſalutares: & proſperi curſus
ꝑnũciæ.cũ aũt in aere qui medius inter lunã & terrã eſt appareãt huiuſcemodi caſtores:ſcienter uidetur
Lucius noſter eos aſſignaſſe comites Iunoni:quæ aer eſt uel aeris numẽ.Illud adde qđ antiqui pilea
caſtori & polluci dederũt:qa lacones fuerũt:quibus pileatis militare mos eſt: hinc Catullus pileatos
Pileati ca fratres dixit ædẽ caſtoris atq; pollucis intelligi uolẽs. Aſtrologi geminos ĩ cœlo caſtorẽ & pollucẽ eẽ
ſtores. dixerũt quos demõſtrãt oĩum fratrũ ĩter ſe amãtiſſimos fuiſſe: Dii ſamothraces de quibus apud eru-
ditos freqũẽs mentio quoꝝ poeta ſatyricus meminit:putãtur eẽ caſtor & pollux.græci Dioſcuros uo-
Dioſcuri cãt.Elianus ait figurari iuuenes magnos iberbes.cõſimiles chlamydatos & hũeris habentes gladios
qui & manibus haſtas teneãt.Annotãdũ ꝙ cũ ſcriptores oẽs cõſono ore ſidus caſtorũ ſalutare eſſe di-
cãt nauigãtibus unus eſt fulgẽtius qui ut ĩ pleriſq; aliis:ita in hoc quoq; a cæteris diſſentiat nouitate
opinor aliqua gloriolã captãs.ſcribit enĩ in mythologiis caſtorẽ & pollucem eẽ ſymbolum perditio-
nis:& in mari ſigna caſtorũ creare pericula etymon quoq; nugatoriũ cõmentus ait pollucẽ dici απο
Nugalia του απολλειν.i.a perdendo Caſtorem uero quaſi κακον υστερον.ideſt malum extremum. IN
fulgentii affectata geſticulatione.Incurioſa & pene negligente.dicitur affectata geſticulatio.quæ diligẽter fit
& curioſe:cui diſſimilis erat hæc qua iuno ad paridem acceſſit. SE ſe regnum tributuram.Apud Lu
cianum ſic inquit iuno.ην γαρ με ω παρι δικασης ειναι καλην απασης εση της ασιας δεσ
ποτης ideſt ſi me o pari pulchram eſſe iudicaueris: te dominum totius aſiæ cõſtituam. Merito au-
tem iuno ſe regna tributuram pollicetur.quia regnis præeſſe dicitur. Vnde & cum ſceptro pingitur:
in cuius tutela pauonem ponunt:ꝙ omnis uitæ potentia petax.in aſpectum ſui ſemper querat or-
Pauo iu- natus.Apud Ouidium ſic inquit paris.Regna iouis coniunx uirtutem filia iactat:& in epiſtola hele-
nonis. næ ſic ſcriptum eſt:unaq; cum regnum belli daret altera laudem.tyndaridis cõiunx tertia dixit eris.
ADDIxiſſet.tradidiſſet adiudicaſſetq;. PRAEliaris deæ. Dea præliaris dicitur minerua: quæ &
bello & artibus præeſt:præliarem quoq; deam accipimus bellonam.quæ ſoror martis eſſe dicitur.

TERror

TERror & metus: Canit Statius papinius armigeros martis eſſe furorem iram & pauorem: ſic eñi ſcribit in tertio thebaidos comunt furor iraq; criſtas frena miniſtrat amens pauor armiger. græci poetæ equos martis appellant δειμον και φοβον.i. pauorem & terrorem. qd & noſtri memorant. & decenter expreſſit Valerius flaccus illo uerſu. terrorq; pauorq; martis equi. & profecto conducenter terror ac metus armigeri ſiue equi aſſignantur deo bellatori. & de præliari: qñ bella ſunt terrifica & pauoris plena. POne tergũ. A tergo poſt tergũ. HORmũ canebat bellicoſum. ορμαω uerbo græco dicitur impetum facio. & ορμη impetus. & perturbatio: inde hormũ canticum dictum impetuoſum: & alacritati bellicæ accommodatum. Verum ego exiſtimo legendum eſſe orthrium, eſt autem orthrium ut docet Dion carmẽ palladis bellici ardoris incentiuum. Quod Timotheus arte muſica celebratus cum aliquãdo perite admodum modularetᷣ, ferunt Alexandrum magnum tãquam numine quodam correptũ mox ad arma poſiluiſſe. adeo regem illũ muſici cantus uehementia concitauerat. Orthrii carminis herodotus Gellius cæteri meminere. qđ & olim arion quoq; uoce ſublatiſſima cantauit: cantuq; peracto ſeſe procul in profundũ eiaculauit. Vbi adelphine exceptus euaſit incolumis. apud ſuidam lego. ορθιον εε νομον κιθαρωδικον.i. legẽ citharedicã: a quo ẽt memoratᷣ. ορθιοσ νομοσ κιθαρωδικοσ τησ αρμονιασ. itaq; orthriũ & orthiũ ꝓ cãtico & lege citharedicæ armõiæ.

Armigeri martis. Eq martis terror & pauor. Orthriũ. Alexander proſiliit ad arma. Orthios. lex citharedica.

terror & metus: nudis inſultates gladiis. At pone tergũ tibicẽ hormũ cãebat bellicoſũ: & ꝑmiſcẽs bõbis grauib⁹ tĩnit⁹ acutos: ĩ modũ tubæ: ſaltatõis agilis uigorẽ ſcitabat. Hæc inquieto capite: & oculis ĩ aſpectũ mĩacibus: citato & ĩtorto genere geſticulatõe alacri demonſtrabat Paridi ſi ſibi formæ uictoriã tradidiſſet: fortẽ tropheiſq; bellorũ inclytũ: ſuis amminiculis futurũ. Venus ecce: cũ magno fauore caueæ ĩ ipſo meditullio ſcenæ circũfuſo populo lætiſſimorũ paruulorũ dulce ſubridẽs: cõſtitit amene: illos teretes & lacteos puellos diceres tu cupidĩes ueros de cœlo uel mari cõmodũ ĩuolaſſe. Nã & pĩnulis: & ſagittulis & habitu cætero formæ ꝓclare cõgruebãt: & uelut nuptialis epulas obituræ domĩæ: coruſcis ꝑlucebãt facib⁹: & ĩfluũt ĩnuptarũ puellarũ decore ſoboles. Hĩc gratiæ gratiſſimæ: ĩde

BOMbis grauibus. Ex acutis & grauibus ſonis fit cõcinẽtia muſicuſq; cõcẽtus. ꝑ foramĩa tibiæ patẽtiora acutior ꝑ anguſtiora grauior ſonus emittitᷣ. bõbũ ãt ſonũ dici nemo ẽ q neſciat. ennius ſonũ pedũ dicere uolẽs bõbũ pedũ dixit. ĩ hãc ſñiam ait ĩ floridis, acuto tinitu & graui bõbo cõcẽtũ muſicũ miſcuit. IN modũ tubæ. Eſt q̃dã tibia. ut ĩquit Oratius tubæ emula: qua doriũ bellicoſũ canitᷣ. INtorto. Flexuoſo. FORtẽ futurũ. pallas cũ armorũ & uirtutis dea ſit ſcite fortitudinẽ atq; trophea bellicæ uictoriæ ĩſignia paridi pollicebatᷣ. ADminiculis: Auxilio & ope. adminiculator dicitᷣ opitulator. M. Tullius auctore Gellio uſus ẽ ĩ ſtudiis diſciplinaꝝ adminiculatore liberto tirõe. CAueæ. theatri. MEditullio. Medio ut ante diximus. POpulo paruulorũ. ſignificat ĩ comitatu ueneris fuiſſe cupidinum turbã populoſã quos poetæ. ut aliubi quo teſtatũ ẽ: ĩnumeros fingũt arceſilaus ſculptor fecit marmoreã leenã aligeroſq; ludẽtes cũ ea cupidines. quorũ alii religatã tenerẽt. alii e cornu cogerẽt bibere. alii calciarẽt ſoccos omnes ex uno lapide. DVLce ſubridẽs. Dulciter amabiliter. & cũ memoratõe ridẽs ſub. n. ut ſæpe dictũ ẽ ſignificat tẽperamẽtũ. modicus ãt riſus decet uenerẽ: & uenuſtã quoq; fœminã: hic ꝓceptũ illud eroticõ. ſint modici riſus paruæq; utriq; lacunæ. TEretes. Habẽtes mẽbra teretia & ſuculẽta. qualis habitudo cupidines decet. Oratius teretes ſuras ꝓbat ĩ fœmĩa cũ ait brachia & uultũ tereteſq; ſuras ĩteger laudo. teres ãt rotũdũ ĩ longũ dicitᷣ. idẽ Oratius ĩ epodo teretẽ puerũ appellat quẽ ĩtelligi uult ſpecioſũ. habẽtẽ crura brachiaq; teretia. COMmodũ ĩuolaſſe. eo ipſo tẽpore euolaſſe alias ĩuolare dicimus furari. quaſi uola mãus furti ſubtrahere alias ĩuolare cũ uiolẽtæ mãus ĩ aliquẽ dirrigũtᷣ Virgilius uolare poſuit ꝓ ambulare. eo uerſu paſcẽtes illæ tantũ ꝓdire uolãdo. ubi Dõatus expõit uolãdo ꝓ ambulãdo. PINnulis & ſagittulis. Cupidines aligeri & ſagittiferi pingũtᷣ. ut ante dictũ eſt.

OBituræ dñæ.i. ueneris adituræ pacturæ ſuſcepturæ. potes legere obituri hoc ẽ ipſi cupidines adituri uelut nuptiales epulas dñæ ueneris faces flamma coruſcantes præferebant. ex ritu moreq; nuptiali. nãq; apud ueteres quinq; faces in nuptiis accendebantur. cauſam refert plutarchus in problematis & nos in oratione nuptiali diligenter perſcripſimus. ſpinam nuptiarum facibus auſpicatiſſimam eẽ auctores ſunt plinius & maſſurius. quoniam inde fecerint paſtores qui rapuerunt ſabinas hinc illud Catullianum ſpineã quare tedã pleriq; falſo legunt pineam. pueri tres patrimi & matrimi hoc eſt habentes patrem & matrem adhibebantur in nuptiis. unus & faciem perferret ex ſpia alba duo qui nubentem tenebant. INfluunt. inſtar fluenti. & unde ſtipãtes uenerẽ incedunt. GRAtiæ gratiſſimæ. Comites ueneris gratiæ quas charitas uocant. Quod & fulgẽtius refert nec ĩmerito. quid enim ſine uenere gratioſum quid iucũdũ quid amabile eẽ põtᷣ: de gratiis ſupra diximus habunde. Apelles dicere olebat unã illã uenerẽ deeſſe cæteris pictoribus: quã græci charita uocant: ea ſoli ſibi nemĩnẽ parẽ.

Bombus pedum. Adminiculator. Cupidines multi. Sint modici riſus. Teres. Inuolare. Volare ambulare. Quinq; faces in nuptiis; ſpinea ſcitum appellis

horæ pulcherrimæ: q̄ iaculis floris ſerti & ſoluti deã ſuã propitiãtes ſcitiſſimũ cõſtruxerũt chorũ: dominæ uoluptatũ ueris coma blãdiẽtes. Iã tibiæ multiforabiles cãtus lydicos dulciter cõſonãt: quibus ſpectatorũ pectora ſuaue mulcẽtibus: lõge ſuauior uẽus placide cõmoueri: cũctãtiq; lẽta ueſtigio: & leuiter p fluctuantes pinnulaſ: & ſenſim annutante capite cœpit ĩcedere: mollique tibiarũ ſono delicatis reſpondere geſtibus: & nunc mite coniuentibus: nunc acre cõminantibus:

Horæ. HOræ pulcherrimæ. Ouidius horas deas Celeres cõmodiſſimo epitheto appellat: quas nõ inſcite
Hora quirini. tradit iungere equos ſolis ad currũ: quaſ Homerus cœleſtis aulæ cuſtodes eẽ narrat iuuentutis quoq; dea apud priſcos uocat̃ hora quã quirino iungunt: de qua Ouidius horáq; uocat. quæ nunc quoque
Horus ſol. iuncta quirino eſt: & ennius te quirine pater uenenor horáq; quirini Horus apud egyptios uocat̃ ſol ex quo & horæ nomẽ acceperuut: Quattuor quoq; tẽpora quibus annuus orbis implet̃. horæ uocant̃ auctor Macrobius. IAculis floris ſerti. iaculationibus florũ contextorũ ſolutorũq; dicit antẽ horas eiaculaſſe flores parti ſolutos partim ſertos: atq; contextos. ſingularis
ſertus flos. numerus pro plurimo: nã ſertus flos & ſerta corona dicit̃ a ſerẽdo- plinius in. xxi. cũ uero a floribus fierent ſerta a ſerendo ſeruiæ ap- pellabantur. Lucanus ſertas nar- do florente coronas:
ſerilla. ſerilla ueteres dixerunt nauigia. quæ lino ac ſparto condenſantur. a conferen- do. & contexendo dicta. quidam ſerilia ſpartea apud pecuniũ exponunt pro funiculis qui ſparto cõ- ſeruntur-
ſertores. ſertores quoq; dici inuenio eos qui aliquid ſererẽt: quos nõ nulli pro aſſertoribus uſurpãt. DOminæ uoluptatum: Veneri.

VEris coma. Herbis & floribus. quid. n. aliud eſt coma ueris q̃ flos. & frõdes: eleganter papinius dixit crinit̃ arbos pro frondeſcit floreſcitq;: flos eſt pleni ueris iudiciũ & gaudiũ arborũ- detrahe ueri frõdes & flores caluũ & caluitio deformatũ uideri poterit. Conſimiliter. Au. Gellius uolumine duodeuigeſimo comas ĩquit arborũ lætiſſimas uberrimoſq; uitiũ palmites decidit.

Multiforalitis. tibia. TIbiæ multiforabiles: A multitudine & numero foraminũ multiforatilis tibia dicta. apud antiquos tibia tenuis fuit quattuor tũ foraminibus diſtincta: tales in tẽplo uidiſſet ſe ſe refert. M. Varro de hac tibia intelligit Oratius in arte poetica. tenuis ſimplexq; foramine pauco aſpirare & adeſſe choris erat utilis. præterea tibiæ aut ſeranæ dicunt̃. quæ ſunt pares & æquales habent cauernas. aut phrygiæ: q̃ ſunt impares inæqualibuſq; foraminibus. tibia phrygia dextra unũ habet foramẽ ſiniſtra duo quorũ unũ acutũ reddit ſonũ alterũ grauẽ. tibiæ ſacrificæ ex buxo fiunt. ut docet plinius ludicræ uero ex loto oſſibuſq; aſininis. & argẽto. tibialẽ calamũ auleticon uocãt græce enim αυλη tibia eſt.

Auleticos calamus. præcentotriæ. inter genera tibiarũ ſunt præcentoriæ: quibus in ſacrificiis præcinunt ad puluinaria: ſunt & puellatoriæ. quibus a ſono clariore uocamen datur quaſdã ueſcas uocant: quæ multiforatiles ſunt

Gigrinæ. Gigeriator. ſubulo. Gigrinæ noiant̃. quæ exiguæ licet ſint ſubtiliorib⁹ tũ modis inſonãt a priſcis tibicen dicebat̃ gigeriator & ſubulo. alibi docuimus ſubulones quoq; dici ceruos quorũ cornua ſunt ſimplicia. ante hiagnim marſiæ tibicinis patrẽ rudibus adhuc muſicæ ſeculis in uſu fuit ſimplex tibia hic primus duas tibias uno ſpiritu animauit quáuis plinius marſiá dicat geminas tibias inueniſſe. primus multiforatili tibia ſiniſtris & dextris foraminibus diſtincta acutis grauibus ſonis concentũ muſicũ miſcuit.

Lydia muſica querula. CANtus lydios. Amphyon lydios modulos primus inuenit dorios thamiras thrax: phrygios marſias phryx Ariſtoteles in. yiii. politicorũ lydiã muſicã flebilẽ eẽ & querimoniis accommodam docet. Quod & Lucius noſter indicat qui in floridis lydium querulum appellat plato quoq; libro tertio de re publica harmonias lydias querulas eſſe eaſq; inutiles etiã mulieribus. ne dum uitis eſſe refert. hic autem lydios cantus accipimus pro muſicos & uoluptarios. quales in feſtiuitate ueneria & ſaltationibus ludicris ſolent adhiberi. ſiquidem lydium melos auctore caſſiodoro oblectationibus animorumq; remiſſionibus eſt accommodatum: cuius uerba ex epiſtolis ſubſcripſi tonos muſicos deſcribentia quæ ſunt hæc.

Dorius tonus phrygius Lydius dorius tonus prudentiæ largitor & caſtitatis effector eſt phrygius pugnas excitat uotum furoris inflammat. e olius animi tempeſtates tranquillat ſomnũ quæ iam placatis attribnit. aſius intellectum obtuſis acuit & terreno deſiderio gratis celeſtium appetentiam bonorum operator indulget. lydius contra curas animæ tediaq; repertus remiſſione reparat & oblectatione corroborat. hoc ad ſaltationes ſæculum corruptibile flectens honeſtum remediũ turpe fecit eſſe commertium. hactenus caſſiodorus.

CVNctantiq; lenta. Lentus inceſſus & cunctabundus decet matronam & deam. unde nunc ſcitiſſime uenus ĩducit̃ lẽta & tardigrada ueſtigio ſuſpẽſo: & molli ueꝶ ſicut ĩceſſus ĩ matrõa decorus. ita ĩ uiro erubeſcẽdus ẽ. unde Seneca caſtigator morũ ſeueriſſimus ſancte & grauiter ſcribit libro ultimo q̃ſtionũ naturaliũ uerba hæc. tenero & molli greſſu ſuſpendimus gradũ nõ ambulamus ſed ĩcedimus. Seruius grãmaticus exponẽs illud Virgilianum. Aſt ego q̃ diuũ incedo regina: ĩcedere ĩquit proprie eſt nobiliũ pſonaꝶ. Qui naſcunt̃ orientibus pleiadibus. hii molliter ambulant ueſtigiaq; ſuſpẽdũt pœnitet eos ꝙ uiri nati ſint. PER fluctuãtes pinulas. Venus ĩter pĩnatos cupidines. quoꝶ pinulæ leuiter fluctuabant cœpit ĩcedere. REſpondere geſtibus. ſignificat deã geſticulatam eſſe motu corporis. prout tibiarum ſonus ſaltationem uariabat.

GEſtire pupulis. Senſus eſt uenus modo oculis mitibus & tranquillis blandiebat̃: modo fulminan
tibus minacibuſq; geſtiebat. indicia. n. animi maxima ſunt ĩ oculis. qui moderationis clementiæ mi- Index aĩ.
ſericordiæ odii amoris triſtitiæ leticiæ ĩdices ſũt. & ut plinii uerbis utar cõtuitu quoq; multiformes tru oculus.
ces: torui flagrantes graues tranſuerſi limi ſummiſſi blandi- profecto in oculis animus inhabitat me- Oculiſſi-
dia eorũ natura cornea feneſtrauit pupilla. in qua uis uidendi ĩeſt: aliis nigra. aliis ruffa aliis glauci co- mum.
loris. Ab oculo oculiſſimũ dicit̃ pro cariſſimũ. & oculitus aduerbiũ. quo ſignificat̃ tã carũ eẽ q̃ oculum. Ocuiitus

geſtire pupulis: & nonnunquam ſaltare ſolis oculis. Hæc ut primum ante iudicis conſpectum facta eſt: nixu brachiorum polliceri uidebatur: ſi fuiſſet deabus cæteris antelata: daturam ſe nuptam Paridi forma præcipuam ſuiq; conſimilem. Tunc animo uolẽti Phrygius iuuenis malum: quod tenebat aureũ uelut uictoriæ calculũ: puellæ tradidit. Quid ergo miramini uiliſſima capita: immo forenſia pecora: immo uero togati uulturii: ſi toti nunc iudices ſententias ſuas precio nundinantur: cum rerum exordio: inter deũ & homines agitatum iudiciũ: corruperit gratia: & origialẽ ſñiam magni Iouis conſiliis: electus iudex ruſticanus & opilio

SALtare ſolis oculis. Decenter Glauco
dictũ de uenere: cuius oculi mo- pis.
biles lubrici uerſatiles. quaſi ſalta- petus
re uidebant̃: tales oculos in fœmi oculus.
na amorabũda probare ſolemus:
& cũ aliæ ſaltent pedibus ĩ chorea
& motu corporis geſtiant uenus
oculis ludibundis ſaltatoriũ mu-
nus implebat: poetæ mineruæ fla
uos oculos dant. Vnde glaucopiſ
poetico græco epitheto dicta. Ve
neri uero petos aſſignant- qđ car-
minis obſceni teſtimonio notiſſi
mũ eſt. Minerua flauo luminæ ue
nus peto. peti autẽ oculi dicuntur
leniter declinati. & cũ uenuſtate:
hoĩes quoq; petos uocant ab hu-
iuſmodi oculis. Oratius Strabo-
nẽ appellat petũpat̃. plinius petos dici eẽt. quorũ oculi deprauati ſint. qđ ita intelligimus deprauatiõe
uitioq; nõ inamabili. uerba plinii hæc ſunt ex. xi. uni aĩaliũ homini oculi deprauant̃. unde cognomi
na Strabonũ & petoꝝ. IVdicis. Paridis. Viſu. Dic nixu ideſt motu & geſtu. qui interdũ pro ſermõe ẽ
SVIq; conſimilẽ. ideſt tã formoſam coniugẽ. q̃ eẽt ipſa uenus ſignat autẽ helenã Apud Lucianũ ſici
quit uenus. υπισχρουμαι λησοι τηρ ελεμηρ παραλωσειρ γυραικα και ακολουθησειρ γε επ
αυτηρ και αφιξεσθαι παρυμασ εισ τηρ αλιορ και αυτη παρεσομαι και συμπραξοτα παρτα.
i. ꝓmitto o pari helenã uxorẽ tibi me daturã ad uos iliũ uẽturã ipa adero & ĩ oĩbus opitulabor. PHRY
gius iuuẽis. Paris. MAlũ tradidit. paris apud lucianum traditurus aureum malum ueneri prius pe
tit ut illa ducat amores & gratias quaſi teſtes ꝓmiſſoꝝ: q̃ plus pollicet̃ dicẽs ſe quoq; cupiditatẽ. & hy-
meneũ adducturã q̃bus teſtibus adhibitis ĩquit paris επι τουτοισ λιλω μιτο μηλορ επι τουτοισ
λαμβαρε. corã his malũ trado. & tu corã his cape. VIctoriæ calculũ. Victoriæ ſuffragiũ ſupra dixi
mus copioſe quẽadmodũ calculis ĩ urnã miſſis rei dãnabãt̃. uel abſoluebãt̃. & ita uictores decernebãt̃
ĩterdũ unus calculus cã ẽ uictoriæ: ꝓut acceſſerit ad partes ĩ cã opianici docet. M. Tullius quẽadmodũ
ſtalẽi iudicis ſñia ſeptimadecima & calculus accedẽs ad numerũ aliarũ ſñiaꝝ abſolutionẽ cõficere de
bebat. Ante dictũ ẽ. quid ſit apud iuriſcõſultos heremodiciũ. inibi hoc adde ꝓuerbiũ celebrari apđ græ
cos ερημοδικη. quaſi dicas heremodiciũ- qñ reus quia nõ adeſt p̃ſens iudicio dãnat̃. quaſi deſolatũ
ſit iudiciũ pp rei abſentiã. VIliſſima capita. Elegãtiſſima p apoſtrophã caſtigatio qua monemur ut iu Dehere
diciũ hoc paridis ſit nobis documẽto iudices oẽs pecunia corrũpi poſſe. & nihil eẽ tã ſanctũ qđ nõ pre modicio
cio uiolari nihil tã mũitũ qđ nõ auro expugnari poſſit. IMmo forẽſia pecora. Vocabulis obiurgatori Vulturii.
ĩs ꝓbroſis & cõducẽtibus ĩceſſit cauſidicos oratoreſq; forẽſes: nã merito pecoꝝ noĩe taxãt̃- cũ demiran togati.
tes ſtupẽt ſi nũari iudices cõtra ipſos ꝓnũciãt: & p̃cio corrupti ius & fas pecuniæ poſtponãt: eodẽ toga Cintia
tos quoq; uulturios decẽter noĩat. a rapacitate qua utũt̃ ĩ cauſis forẽſibus. dũ mõ p̃uaricãt̃ pecunia cor lex.
rupti & ꝓdũt reos. mõ uẽdũt aduocatões & pecunias enormes extorquẽt. cõtra p̃ſcriptũ legis. cintiæ: q̃
cauet̃ antiquitus: ne aduocatus donũ pecuniãue accipiat ob cãm orãdã. uñ plinius iunior dilaudan-
dus q nũq̃ aduocatões ſuas uoluit eẽ uenales. q pyraticũ paciſcẽdi morẽ ĩprobauit: q xeniis etiã ſemp
abſtinuit. ſcribit Auguſtinus qđ & in decretis canonicis. xi. Qu. iii. refert̃ qđ nõ licet iudici uẽdere iuſtũ
iudicium- & ſi licet aduocato uẽdere iuſtũ patrociniũ. & iuriſcõſulto rectũ cõſiliũ. ſicut a. M. Tullio palu paludati.
dati uulturii dicti ſcitiſſime ſunt piſo & gabinius ĩpatores. ita nũc feſtiuiſſime togati uulturii nominã uulturii
tur. qui ĩ toga & ĩ forẽſibus actiõibus p̃dãt̃ iſtar uultuꝝ de quibus ſuo loco diximus. PREcio nundi- Nundi-
nãt̃. Vendũt & quaſi ĩ nundinario foro emptoribus addicũt. nũdinari. n. & nũdinare ꝓprie eſt ĩ nundi nare.
nis & ĩ propatulo uenditare. iulius firmicus i. v. matheſeos q̃ſtus & libidinis cã pudorẽ duobus fratri- Nundi-
bus nundinauit: ab eodẽ nundinatus pudor elegãter dicit̃ ꝓſtitutus & p̃cio ꝓphanatus. M. Tullius ĩ natus pu
antonianis. totum ĩperium romanum nundinabant̃. utit̃. & ſuetonius eo uerbo ĩ uita titi. INter de dor.
um & homines ĩmo ĩter deos & hoĩem tres eni deæ fuerunt & homo unus iudex. ORIgialem: pri
mordialem & ab origĩe rerum uetuſto ſæculo pronunciatum dictamq;. MAgni iouis conſiliis. iupi
ter elegit paridẽ iudicẽ ad eũq; mercuriũ miſit. q iuſſu iouis illi imperaret. ut litẽ dearum diiudicaret.

Conſtu prati. LVcro libidinis.Alii iudices lucro auri & pecũiæ illecti iudicia nundinãt᷑:hic uero precio libidinis &
pollicitationibus Veneris corruptus ſententiã uendidit.M.Tullius conſtupratos iudices.& numma
Nummarii. rios elegantiſſime appellat corruptos nummis precioq; libidinũ. STIRpis exitio.Ex hac paridis ſen
tentia prima malorũ Troianis labes.hic decennalia bella confligunt.hinc clades & exitia nouiſſima
Lucides. fluxere.hinc ortũ eſt prouerbiũ.apud græcos.ιλιασ κακωρ.i.illas malorũ:qd επι τωρ μεγαλωρ κα
κωρ in magnis malis uſurpant:qm̃ ερ ιλιω μυρια κακα in ilio infinita malorũ milia contigerunt.
Adagiũ hoc uſurpat.M.Tullius i
epiſtolis ad atticũ ſcribens tanta
malorũ impendet ιλιασ:& ita in
ſinceribus codicibus legit᷑. SIC
hercules:Certe aduerbiũ eſt adiu
rantis. PAlamedes ꝑditionis dã
nat᷑.Vlyſſes palamedi infeſtus ĩfẽ
ſuſq; epiſtolã priami nomiẽ ad illũ
cõmentus eſt:per quã agebat gra
tias prodicionis & cõmemorabat
auri pondus eſſe tranſmiſſũ.hãc

lucro libidinis uẽdiderit:cũ totius ẽt ſuæ ſtirpis exitio
Sic hercules & aliud ſequens iudicium inter inclytos
achiuorum duces celebratum:uel cum falſis inſimula
tionibus:eruditione doctrinaque præpollens palame
des proditiõis damnatur.uel uirtute martia ꝑpotenti
ꝑfertur Vlyſſes modicus Aiaci maximo. Quale autẽ
& illud iudiciũ apud legiferos atheniẽſes & catoſillos

dedit captiuo:quẽ in itinere clã fecit occidi.inuenta hæc epiſtola more militiæ regi Agamẽnoni obla
ta eſt & lecta in cetu procerũ.tunc ulyſſes uaferrimus cũ ſe palamedi adeſſe ſimularet inquit ut ueri-
tas illuceſcat in tentorio palamedis id aurũ quærat᷑ de quo loquit᷑ epiſtola:quo facto inuentũ eſt aurũ
qd ipſe per noctẽ corruptis ſeruis præfoderat.itaq; palamedes inſons perinde ac proditor iniuſto iudi
cio ab inclytis achiuorũ ducibus dãnatus eſt lapidibuſq; itereꝑtus eſt.ob hoc cecinit poeta bellidæ no
mẽ palamedis & inclyta fama gloria quẽ falſa ſub proditione pelaſgi inſontẽ infando indicio:qa bel
la uetabat demiſere neci.& aiax apud Ouidiũ ſic inceſſit ulyſſem prodere rẽ danaũ finxit factũq; ꝑba-
uit crimẽ & oſtendit qd iã præfoderat aurũ.palamedes teſte plinio ordinẽ exercitus ſigni dationẽ teſ-
ſeras troiano bello primus inuenit.eundẽ tradunt litteras inueniſſe.θ.φ.χ.unde & epigrãmatiſta gru
Inuenta palamedis. es appellare uidet᷑ aues palamedis.conſtat enim grues uolitare ordine litterato.& ut auctor eſt philo
ſtratus glorianti olim palamedi ſe tres litteras inueniſſe ulyſſes repente obiecit eam laudem eſſe gru
um quæ.v.litteram faciunt iuſſitq; eas ſuſpici præteruolantes.Apuleius noſter in apologia inter eos
Armorũ iudicium qui dolo memorandi fuerunt noiat palamedẽ.ſuidas palamedẽ præconio uirtutis extollit tanquam
fuerit optimus poeta & inẽtor rerũ plurimarũ. VIRtute marita.Bellica fortitudine. PRAEfert᷑ ulyſ
ſes modicus.Famigeratũ eſt armorũ achillis iudiciũ pro quibus duo græcorũ proceres maximi impri
mis contenderunt aiax ut ulyſſes apud Ouidiũ uolumine metamorphoſeon tertiodecimo tota res
luculenter explicat᷑.auditis utrinq; allegationibus arma achillis ulyſſi adiudicata ſunt.& quid facũdia
tunc poſſit patuit fortiſq; uiri tulit arma diſertus.aiax dolore ſtimulatus feruere cœpit & mox ex fu-
rore necẽ ſibi conſciuit.ſeneca libro ſecundo de ira.aiacẽ in mortẽ egit furor in furorẽ ira.Cor.celſus
in tertio genus inſaniæ deſcribit qua implicati imaginibus nõ mente fallunt᷑:qualẽ inquit inſanien-
Aiacis riſus. tem aiacẽ uel oreſtẽ poetarũ fabulæ ferunt apud græcos prouerbiũ eſt.αιαρτιοσ γελωσ aiacis riſus
επι τωρ παραφρορoσ γελορτορ de hominibus inſipienter ridentibus.aiax enim inſania laborãs
& furore uexatus ob ulyſſem in armorũ iudicio ſibi antepoſitum inſectabatur armenta credens eſſe
græcos:& duos maximos arietes flagello cedebat clamans ſe occidere agamẽnonẽ & menelaũ & ita
furens ac inſaniens illos deridebat.ab hoc inſipientis aiacis riſu ducta παroemia:qui poſtea reſipiſcẽs
in ſilua incubuit gladio ſeq; interemit.Quod autem ulyſſes modicus & aiax maximus a lucio noſtro
dicuntur ſcito id ex Homero ſumptũ qui in tertio iliados tradit ulyſſem modica ſtatura præditũ fuiſ-
ſe aiacẽ uero enormi proceritate ſtaturoſum.a quo didicit᷑ πελοριοσ ερκοσ αχαιωρ.ideſt excelſus
Aiax procerus. aiax græcorum murus.item ἔξοχοσ αργειωρ κεφαληρ.ideſt capite eminens ſupra græcos. QuA
le & illud iudicium.De iudicio loquitur quo iniuſte damnatus eſt ſocrates in carcere ad necem plato
Iudicium ſocratis in apologia & in libro qui inſcribitur phedon.item laertius diogenes copioſiſſime referunt.quẽad-
modum ſocratem anytus lycon.& melitus inſimulauerunt.horũce cumprimis criminum iura uio
lat ſocrates:noua demonia inducit deos patrios reſpuens.contra ius & fas iuuentutem corrumpit:
pœna illi mors.cum iudiciũ hoc agerer᷑ aſcendiſſe platonẽ ferunt in ſuggeſtũ ac dicere cœpiſſe-mior
natu cũ ſim uiri atheniẽſes his oĩbus qui tribunal aſcenderunt ſtatiq; interpellatum deſcẽdiſſe:dãna
tus eſt igit᷑ capitis pœna ſocrates nõ ſolũ primis ſentẽtiis ſed & ſecundis.cũ interrogatus quã pœnam
cõmeruiſſe ſe cõfiteret᷑ reſpõdiſſet ſe meruiſſe.ut ampliſſimis honoribus & ꝑmiis decoraret᷑ & ut ei ui
ctus cotidianus in prytaneo publice præberetur qui honos apud græcos maximus habebatur.quo
reſponſo iudices ſic exarſerunt ut capitis hoiem inocentiſſimum cõdẽnarent.exiſtimat.M.Tullius
Cicuta periit ſocrates. ſocratẽ damnatũ nullã aliã ob culpã niſi propter dicendi inſientiã.ſeneca quoq; dixit in declamationi
bus eloquentiſſimi uiri platonis oratio:quæ pro ſocrate ſcripta eſt.nec patrono nec reo digna eſt.ſo
crates ĩ carcere bibit uenenum potõe dilutum:& ita deceſſit.Fuit autem uenenum id cicuta:quã me
rito dixit plinius publica athenienſium pœna iuiſam.hic illud perſianũ barbatũ hoc crede magiſtꝛ di

cere ſorbitio tollit quē dira cicutæ.Seneca ſcribens ad gallionē de uita beata athenieſiū Rē.pu. uel ob hoc maxime uituperat:in qua ſocrates dānať.idē tradit tantā fuiſſe in ſocrate maieſtatē ut intrās carcerē nō a carcerariis ſordibus pollueret:ſed carceri oēm detraxerit ignominiā:neq; enim poterat carcer uideri:in quo ſocrates erat.poſt dānatū ſocratē tanta mox pœnitentia eius rei athenienſes cœpit:ut gymnaſia clauderent.ut accuſatores ſocratis partim exilio:partim morte mulctarent.ut ſocrati ipſi ſtatuā æneā ſtatuerent in loco athenis celeberrimo.ſcribit plutarchus in eo libello cui titulus eſt de

& omnis ſcientiæ magiſtros? Nonne diuinæ prudentiæ ſenex:quem ſapientia prætulit cunctis moralibus deus delphicus:fraude & inuidia nequiſſimæ factiōis circunuentus : uelut corruptor adoleſcentiæ : quam frenis coercebat:herbæ peſtilentis ſuco noxio peremptus eſt:relinquens ciuibus ignominiæ perpetuæ maculam? Cū nunc etiam egregii philoſophi ſectam eius ſanctiſſimam ꝑoptent:& ſummo beatitudinis ſtudio:

odio & inuidia ꝙ athēiēſes adeo oderunt auerſatiq; ſunt ſocratis calūniatores:ut neq; ei ignē accēdere neq; interrogantibus reſpōdere nec aqua illa in qua hi ſe abluiſſent uti uoluerint:ſed eam ꝑinde hac ſceleratā effundi iuſſerit proinde illi cū odiū tā atrox perpeti diutius nō poſſent ſuſpenſio ſe ſe necauerunt:uerū nō ſolū puniēdi fuerant accuſatores ſocratis uerū etiā iudices mulctandi qui dannantes ſocratē iniuſtiſſimo iudicio ipſam uirtutē dānare atq; excindere uiſi ſūt.Quod crimē eo atrocius iudicandū ꝙ athenienſes :& erant & habebanť prudentes eruditi humani:& legū latores optimi:unde humanitas doctrina religio iura leges ortæ atq; in oēs diſtributæ putanť:proinde nunc lucius noſter illos appellat legiferos apud quos draco & ſolon nomothetæ.i.legū conditores inclyti celebrantur.Cati quoq; optimo epitheto.dicuntur acuti & ſapientes catus.n.qua dictione uſitatus eſt oratius frequenter ſignificat doctū atq; acutū.cata ſigna dixit ennius pro acuta/nullo uerſu:iā cata ſigna ſonū dare uoce parabant.autūat M.Varro uerbū hoc ſabinū eē/hinc catus helius ſextus cognomiātus:propter iuris ciuilts ſcientiā:ut ſentit.M.Tullius ut placet uarroni.nō tā quia ſapiens erat:q̄ ꝙ acutus.Diuus Auguſtinus.qđ notabile eſt tradit priſcos coluiſſe deū catū qui catos.i.acutos faceret.auctor eſt plinius in.yii.catos corculos apud romanos cognominatos eē eos qui ſapientia erant præcellentes.fortaſſis hinc fluxit dictio uulgaria & uernacula qua catos uocitant feles & ſolercia uidelicet:qua auibus inſidiantur:& in muſculos inſiliunt.palladius uocabulo uulgi ſubſcribere uideť cū ait cōtra talpas prodeſt frequenter hr̄ catos ī mediis carduetis.ubi catos accipio pro felibus domeſticis quas male litterati muſcipulas appellāt.cū muſcipula inſtrumētū ſiť nō aīal ad mures capiēdos. OMnis ſcientiæ magiſtros.M.Tullius in libris oratoriis oīum doctrinarū inuentrices athenas appellat:in bruto quoq; athenis natā & altā eē eloquētiā refert:qui in oratiōe pro flacco athenienſes ꝑconio uirtutis exornat. PRAEtulit deus delphicus. Apud græcos ſocrates oraculo apollinis delphici prælatus eſt ſapientia cūctis mortalibus. cherephō enim ſocratis familiariſſimus cōſuluit oraculū an eēt ullus ſocrate ſapientior.reſpōdit pythia ſocratē eē ſapientiſſimū mortaliū.cuius rei Plinius Solinus Laertius plato cōmeminere.Res eſt in ore omniū.inde & illud cantatiſſimū.uir bonus & ſapiens qualē uix reperit unū milibus e cunctis hominum conſultus apollo.annotatu dignū eſt qđ a plinio prodiť in.xxxiiii.romanos poſuiſſe ſtatuas pythagoræ & alcibiadi in cornibus comitii.cū delphicus deus fortiſſimo græcorū gentis iuſſiſſet & alteri ſapientiſſimo ſimulacra celebri loco dicari:mirū ſane eſt illos patres circunſpectiſſimos ſocrati pytagorā ante poſuiſſe cunctis ab eodē deo ſapientia prælato. NEquiſſimæ factionis:Capita factionis conſpirationiſq; in ſanctiſſimū philoſophū fuere anytus lycon & melitus qui ſocratē inuidentia irritati ferre nō poterant.melitus ob poetas in factus anytus ob artifices atq; rei.pu.gubernatores.lycon gratia rhetorū.itaq; hi calūnias ſtruxerunt ad ſocratē obruendū. PEſtilentis herbæ. Cicutam intelligit:cuius uis refrigeratoria necat.ut ante diximus.ſcitu memoratuq; dignū eſt:Quod cū cicuta ſit homīs uenenū.eſt pecudū pabulū.idq; lucrecius docet illis uerſibus quippe uidere licet pingueſcere ſæpe cicuta barbigeras pecudes homini quæ eſt acre uenenum.ſturni quoq; ut Alexander Aphrodiſeus & Ambroſius prodiderunt.cicuta ueſcuntur habentq; in cibatu.græci κωρειορ uocant. IGNOminiæ maculam.Sicut mors caliſthenis eſt Alexandri magni crimen æternum quod nulla uirtus:nulla fœlicitas bellorum redimet.ita mors ſocratis eſt athenienſium macula ineluibilis: quam nulla doctrinarum claritudo:nullæ res geſtæ abluent:nam cum quis dixerit athenienſes darium xerſem perſarum reges profligarunt opponaretur & ſocratem occiderunt.cum dictum erit leges litteras diſciplinas fruges mortalib⁹ dederūt diceť.ſed & ſocratē ſanctiſſimū ſapiētiſſimūq; mortaliū iniquo iudicio ī iuſtiſſimæ morti dānauerūt. SEctā eius:a ſocrate uelut a fōte:deriuati ſūt riui & ſemīatæ familiæ philoſophoꝝ:q licet īter ſe diſſentiētes:& multū diſiūctæ & diſpes ſint:tū oēs ſe ſocraticos & dici uoluerūt & eē arbitrabāť.qđ & M.T.mēorat ī.iii.de oratore:q ī epiſtolis ad atticū ſocrati & ſocratis uiris acceptū refert ꝙ lacturā ꝑimōii flocci nō facit qđ q̄ cæteri calāitate uocāt ipſe nec icōmodū. O Socrates īqt O

Accuſatores ſocr.inteſtabiles

Legiferi.

Nomothetæ.

Cati.

Catus deus.

Muſcipula.

ſocrates ſapientiſſimus dictns

Cicuta cibus pecudum

Coniū.

ſocratis fons philoſophorum.

Socratici uiri nūq̄ uobis gratiam referam. Dii imortales q̄ mihi iſta pro nihilo. Socraticæ chartæ oratio Flacco p̄bicæ ſunt: ſocraticum opus Ouidio philoſophicū. pingit̄ ſocrates coma cadente: ſicut Diogenes barba comante. zeuſippus curua ceruice. ariſtoteles brachio exerto xenocrates crure collecto.

Socrates ſimius recaluaſter

Socratem ſimis naribus & recalua fronte repandis cruribus fœdiſſimūq; fuiſſe auctor ē diuus Hieronymus. cæterum uirtus nō tam formoſum corpus q̄ animnm quærit poteſtq; ſub qualibet cute igenium beatiſſimum latere: & ſicut poteſt in humili caſula uir magnus habitare: ita poteſt in deformi corpuſculo formoſus animus ac magnus exiſtere. uidet̄ mihi ſocrates in exemplar editus: ut ſcire poſſemus nō deformitate corporis fœdari animum: ſed pulchritudine animi corpus ornari.

iurēt ī ipſius nomē. Sed ne quis īdignatōis meæ rep̄hēdat īpetū: ſecū ſic reputās: ecce nūc patiēur philoſophātē nobis aſinū: rurſus unde diſceſſi reuertar ad fabulā.

Poſtq̄ finitū eſt illud Paridis iudicium. Iuno quidē cum Minerua triſtes & iratis ſimiles ſcena redeunt indignationem repulſæ geſtibus profeſſæ. Venus uero gaudens & hylaris læticiam ſaltando toto cum choro profeſſa eſt. Tūc de ſummo mōtis cacumine per quādā latentē fiſtulā in excelſū prorūpit imo croco diluta: ſparſimq; deflués paſcētis circa capellas odoro p̄pluit hymbre: dōec ī meliorē maculatæ ſpeciem caniciem propriam luteo colore mutarent. Iamq; tota ſuaue

IVrēt in ipſius nomē. Qui ſe addicunt ſectæ philoſophicæ. iurant in magiſtri nomé & uerba. ſe nūq̄ ſectā deſerturos & dogmata præceptoris p̄ uirili parte defenſuros: ſicut milites iurant in uerba imperatoris adacti: oīa ſe ſtrenue facturos: quæ præceperit impator: nec unq̄ militiam deſerturos. Quod apud hiſtoricos frequentiſſime lectitabis.

Ius iurandum. Hippocratis.

extat ius iurandum hippocratis quo diſcipulos adiurat in uerba concepta. & magiſtri nomen. ſic ſectatores ſocratis adiurant in nomé doctoris. & ſe ſocraticos futuros afirmant. neq; a ſocratica diſciplina deuios abituros. ſic & platonici. & ariſtotelici & cæteri cæteraꝝ ſectarum ſectatores iurant in nomen magiſtrorum eorumq; ſpiritui quaſi conſecrantur. unde & conſecranei nuncupati.

Conſecranei

hinc illud oratianum. nullius addictus iurare in uerba magiſtri. & Quintilianus in tertio. ex eodem inſtituto ſic inquit: neq; me cuiuſq̄ ſectæ. uelut quadam ſuperſtitione imbutus adduxi. M. Tullius in ſecunda tuſculana eos philoſophos uituperat: qui certis quibuſdam diſtinatiſq; ſententiis quaſi addicti & conſecrati ſunt. eaq; neceſſitate conſtricti: ut etiam quæ non probare ſoleāt ea cogantur conſtantiæ cauſa defendere. VNVM diſceſci. Corrige. unde diſceſſi. REpulſæ genitiuus ē caſus ſignificat enim iunonem & mineruam geſtibus demonſtraſſe indignationem & dolorem: quo afficiebantur ob repulſam. præteritæ poſthabitæq;. nam ut inquit Donatus fœminæ offenduntur ſi fœdæ iudicentur: & ut refert Tertullianus prælatio alterius ſine alterius contumelia nō poteſt p̄cedere: uñ illud manet alta mente repoſtum iudicium paridis. apud Valerium maximum titulus eſt de repulſis: quo clariſſimorum uirorum repulſæ in honorum petitione percenſcentur. M. Tullius in oratione pro plancio repulſas edilicias identidem memorat. MONtis: idæ: qui mons in ſcena lignea fabrica inſtructus fuerat. FIſtulam: Qua ſcilicet aqua fiſtulatim excutiebatur: alibi annotauimus ex auctoritate plinii: Victruuii: Frontini fiſtulas dici denarias quarum laminæ latitudo antequam curuetur digitorum decem eſt: quinarias uero quarum lamina quinq; digitos lata eſt. IMO croco. Quidam legunt uino: ut alludere uideatur ad Romanū morē: quo crocum uino miſcebāt præcipue dulci tritum ad theatra replenda: ut docet plinius in. xxi. & nos apud propertiū abunde meminimus: ueſiculū illū explicantes pulpita ſolénes nō oluere crocos. uerū ex tali lectione ſentētia quidē erit erudita ſed uerborū ſtructura futilis & lapſabunda. dictio. n. illa diluta nuſq̄ ſubſiſtet: nulloq; adminiculo fulciet̄: quo circa corrigo. unda croco diluta: ut ſit ſenſus integer ex eadē tamē eruditōe deductus

Vnda croco diluta.

dicit enim undā croco dilutā cōmixtāq; emicaſſe per fiſtulam ſiue ſiphonem in ſublime mechanico īſtrumento. ita ut croceus nimbus eſſe uideretur: de quo epigrammatiſta. & cilices nimbis hic maduere ſuis: idem alibi rubrum nimbum a croceo colore nominauit: & a Lucretio ex eodem ritu decenter dictum: & cum ſcena croco cilici perfuſa recens eſt: & ita poetæ ferme omnes indicant undam ſolo croco dilui ſolitam ad ſcenam pulpitaq; theatrica perfundenda. ODOro hymbre: Odorum hymbrem decēter dixit: undam illam croco dilutam odoremq; croceum ſpirantē: q̄ excuſſa per fiſtulā capellas paſcētes. quaſi hymber & pluuia madefaciebat. Seneca libro. yi. cōtrouerſiarū rhetorē noīe muſam: irridet: qui odoratorios hymbres dixerat ītelligi uolēs ſparſiōes. q̄ in theatro fiebāt de quibus intelligit papinius ſic canēs in ſiluis. diues ſparſio quos agit tumultus: ubi iure īterpres ſiluarū īceſſit̄: refelliturq; ab eruditioribus: legēs ſpaſſio accipiēſq; p̄ noīe hiſtrionico.

Odorarii hymbres ſparſiones

LVteo colore ex imitatōe Virgiliana ducta ſnīa: ipſe ſed in pratis aries iā ſuaue rubēti murice. iā croceo mutabit uellera luto: nec illud quoq; abſimile ē ſponte ſua ſandyx paſcentes ueſtiet agnos. eſt autē ſandyx gēus pigmēti flāmei coloris. plinius tñ iſto uerſu Virgiliū accepiſſe ſandycē p̄ herba autūat. libro. xxxy. SVAue: Suauiter.

Sandyx.

FRAgrante.

FRAgrante.ſpirāte.& ſuaueolētiā redolēte. TERræ uorago.laus ē exhibiti ſpectaculi:īquo poſt ludicrā fabulā pactā:īgenio machīatoris artificiſq; ſolertia effectum ē:ut mōs ille ligneus qui idā repſentabat uoragine quadā ſubitaria.& quodam quaſi hiatu terræ & chaſmate abſorberet̃. PRAEclaris nuptiis.aſininis.ſ. TOrus genialis: Tāq̄ nuptiæ futuræ eēnt īter aſinū & mulierē:nubētibus enī gēialis Torus ſterni ſolet.Lucianus.κλιρη ηρμεγαλη αποχελωρησ ιρδικησ πεποιημερη.i.lectus erat magnus ex īdica teſtudīe factus.docent hæc Lucii noſtri.& græci Luciani uerba lectos ex teſtudine p̄cioſos fieri ſolitos.Id qđ Plinius:

fragrante cauea:montē illum ligneum terræ uorago decœrpit.Ecce quidam miles per mediam plateam dirigit curſum petiturus:populo iā poſtulāte: illā de publico carcere mulierem: quam dixi propter multiforme ſcelus beſtiis eſſe damnatā:meiſq; præclaris nuptiis deſtinatam: & torus genialis ſcilicet noſter futurus ac curatiſſime diſternebatur:lectus indica teſtudine perlucidus plumea cōgerie tumidus ueſte ſerica floridus. At ego præter pudorem obeundi publice concubitus: p̄ter contagium ſceleſtæ pollutæq; fœminæ: metu etiā mortis cruciabar maxime.Sic ipſe mecū reputans: q̄ in amplexu uenereo ſcilicet nobis coherentib⁹ quæcunq; ad exicium mulieris beſtia fuiſſet īmiſſa.non adeo: uel prudentia ſollers:uel artificio docta:uel abſtinētia frugi. poſſet prouenire:ut adiacentē lateri meo laceraret mulierē:mihi uero quaſi indēnato & īnoxio pceret.Ergo igitur nō de pudore iam: ſed de ſalute ipa ſolicitus: dū magiſter meus lectulo probe coaptando diſtrictus inſeruit:& tota familia partim miniſterio uenationis occupata:partim uoluptario ſpectaculo attonita meis cogitationibus liberū tribuebatur arbitriū: nec magnopere quiſquā cuſtodiēdū tā manſuetū putabat aſinum:paulatim furtiuum pedem proferens porta quæ proxima ē potitus: iam curſu me celerrimo proripio. Sexuque totis paſſuum milibus perniciter confectis: cenchreas peruado quod opidum audient quidem nobiliſſimæ coloniæ corinthienſiū : adluitur autē egeo

Iuuenalis:Martialis cæteri p̄didерunt:cuius rei iuriſconſulti quoq; memierūt his uerbis.nūc ex ebore:aut teſtudie:aut argēto.iam ex auro etiā atq; gēmis ſuppellectili utuntur.Seneca caſtigator moꝝ & luxus accerrimus libro.vii.de beneficiis uideo inquit elaboratā ſcrupuloſa diſtīctiōe teſtudinē & fœdiſſimoꝝ pigerimorūq; aīaliū teſtas īgētibus p̄ciis emptas.carbilius.pollio ſagacis ad luxuriæ inſtrumēta īgēii uir primus īſtituit teſtudinū putamīa ſecare ī laminas lectoſq; & repoſitoria his ueſtire.Plinius portētoſa īgenia appellat:quæ materiē ī mari q̄ſiuere ad lectos/teſtudineq; ī hoc ſecuere.Feneſtella dicit Tiberii Cæſaris prīcipatu teſtudinea repoſitoria ī uſum ueniſſe. VEſte ſerica. De oloſerica ueſte:quæ tota erat ſerica de ſubſerica cui ītextū erat aliquid ſericū ſcripſi in cōmētariis trāquilli & alioubi plura. OBEundi publice cōcubitus:cū aſini cæteraq; bruta animātia paſſim in p̄patulo coeāt uullo pudore:tn̄ aſinus noſter retinēs priſtinū ſenſū erubeſcebat publice cōcūbere:Tātus a natura īſitus eſt pudor mortalib⁹ rei ueneriæ: ut cū eā maxīe expetāt: tamē confiteri cōcūbere erubeſcāt:ut docet Ariſtoteles in p̄blematis. ex inſtituto lygurgi: ut ī trāſcurſu id quoq; attingam.

Lecti ex teſtudine

ſponſus noctu clā accedebat ad ſponſam extincto lumine. atq; cū ea quadā religione timidus uerecūduſq; coibat.Ariſtoteles quoq; præcipit in ſecūdo oeconomico:ut maritus cū pudore & modeſtia p̄pinquet uxori:ut in uerbis ſit uerecūdia.in operibus fas & honeſtū.Mos ille maſſagetaꝝ aliorūq; barbaroꝝ ſpurciſſimus ac prorſus brutalis ē a nobis explodēdus:ſi quidē uir maſſageta quotiens libidine capitur mulieris ſuſpēſa ad plauſtrum pharetra ſine pudore palā cōcūbit.herodoto teſte qui Naſamonas quoq; tradit uxores plures habere & cū his in propatulo coire. Quæcūq; beſtia:ſupra dictū eſt ex ſententia præſidis fœmiam hanc fuiſſe beſtiis addictam: proinde timebat Lucius noſter:ne immiſſa beſtia ad exitium fœminæ ſe quoq; diſcerperet:coherētē cum illa uenerio complexu. Lucianus.εγω μεραμαηλουμερ ερ τω θεατρω κατακειμερωσ αμαλεελε λιειρ μη που αρκτοσ η λεωραρα πηληστερ.i.ego quidē ſimul uerebar ī theatro cū fœmia cōcūbere.ſimul timebā:ne aut urſus aut leo ī me īſiliret. FRVgi:modeſta moderataq;. DISTRIctus:occupatus.Plinius diſtringor officio. INdēnaro.nō dānato & īſōti. FVRtiuū pedē:Veteres pedē ſtruit dicebant p̄ eo qđ eſt fugit. CENchreas p̄uado.Oppidū eſt in iſthmo teſte Pomponio mela:Strabo iu.viii. Cenchreas ait eſſe Nauale corinthioꝝ:ad orientem ſpectans:Liuius cenchreas corinthioꝝ emporiū fuiſſe refert.Plinius in quarto:lechea hinc:Cenchreæ illinc anguſtiaꝝ termini.Paulus apoſtolus comā tontondit in cenehris. COrinthienſium.Videtur α κυροσ dixiſſe corinthienſium pro corinthioꝝ: cum inter corinthios.& corinthienſes.ea differentia ſit:quæ inter ſardos & ſardinienſes:hiſpanos & hiſpanienſes: Siculos & ſici/

Mos laconicus.
Sponſus coit cum ſpōſa ī tenebris.
Maſſagetæ coeūt ī p̄patulo.
Pedem ſtruit
Cenchreæ.

corinthii corinthienſes.

lienſes. Nā non nulli ueterum grammaticorum appellatiões has ita diuiſerunt: ut corinthios Sardos ſiculos putarent dici. qui corinthi in ſardinia in ſicilia nati ſint. Corinthienſes uero. & ſardinienſes & ſicilienſes incolas negociatoreſq; corinthi ſardiniæq; & ſiciliæ: ceteraq; hoc genus conſimiliter. ſæpe tamen hæc in diſcriminatim uſurpantur: adnotauitq; porphirio oratiāus interpræs Sardum & ſardinienſem dici poſſe eum qui in ſardinia eſſet natus. Ego exiſtimo Lucium noſtrū ſignificāter & proprie corinthienſium dixiſſe melius q̄ corinthiorū: cum corinthus Romana colonia foret: incolereturq; a Romanis colonis & negociatoribus. Conſtat enim inter auctores Cæſarem dictatorem deduxiſſe corinthum colonos libertinos: qui corinthiēſes uerius q̄ corinthii nuncupantur. SARdonico mari. Quis minus paulo curioſus non credat lectionem hāc eſſe puram. & ſincerā: & apertā: tāq̄ a ſardinia ſardonicum mare nomietur: ſed cum ſardinia a corintho diſtet quantum hipanis ueneto diſſidet eridano. & nulla communicatio ſit inter ſardoum Mare & egeum: corrigenda dictio eſt: unius litteræ detractione: quæ res cum pronunciatu uideatur eſſe leuicula & pene friuola: ſenſu tamē eſt erudita: & ex interioribus litteris eruta: legas igitur Saronico mari: non ſardonico. Eſt enim ſinus ſaronicus & Mare ſaronicum adluens iſthmum corinthiacū. Plinius in quarto corinthiacus hic illinc ſaronicus appellatus ſinus: olim pontus & porus quaſi tranſitus dictus ſtrabone teſte. cām noīnis refert idē plinius his uerbis. ſinus ſaronicus olim querno nemore redimitus: unde & nomen. Ita græcia antiqua appellante quercum. reſtituenda eſt obiter dictio Pomponio melæ: apud quem conſimiliter legitur portus ſardonicus pro ſaronicus. TVRbulis υποκοριοστικωσ. turbis. Prope fluctuum aſpergines. Celſus iuriſconſultus littus inquit eſt: quouſq; maximus fluctus hybernus a mari peruenit. idq; M. Tullium aiunt: cum arbiter eſſet primum cōſtituiſſe. Littus quoq; dici locum in quo litamus autumat Donatus. MOLliſſimo arenæ gremio: puluinum intelligit ſic enim mollior arena nuncupatur. Seruius tamen ſecus ſentit qui ait in. x. commētario. Dorſum eſt durior arena quæ euntibus remeantibuſq; fluctibus denſatur. & in modum ſaxi dureſcit quod a nautis puluinus uocatur. ab hoc puluino arenario uidetur plautus metaphoricos dixiſſe in caſſina ibo intro ſubducam nauim rurſum in puluinarium. VLtimam diei metam: ſuprema tempeſtas. dicebatur priſcis diei nouiſſimum tempus ut in. xii. tabulis decem uiralibus expreſſum eſt: quarum hæc ſunt uerba: ſolis occaſus ſuprema tempeſtas eſto. CVRriculum ſolis. currus ſiue curſus utrūq; enim curriculum ſignificat uerba hæc meta & curriculum decenter tranſlata ſunt a curriculi ſpectaculo. VEſpertinæ quieti: poſt ſupremam tempeſtatem ueſpera eſt unde ueſpertina quies græci εσπερας dicunt. ille autem ſomnus ueſpertinus uidetur eſſe ſuauior & dulcior quo prima quies incipit & dono diuum gratiſſima ſerpit.

Soronicum. Mare.

Littus. puluinus arenæ.

puluinarium. ſuprema tēpeſtas

& ſaronico mari ubi portus etiam tutiſſimum nauium receptaculum magno frequentatur populo. Vitatis ergo turbulis & electo ſecreto littore: prope ipſas fluctuum aſpergīes in quodam molliſſimo arenæ gremio laſſum corpus porrectus refoueo. Nam & ultimam diei metam: curriculum ſolis deflexerat: & ueſpertinæ me quieti traditum dulcis ſomnus oppreſſit.

Argumentum. xi. uoluminis.

TOtus quidem Apuleius elegantia & eruditione plenus eſt hic uero nouiſſimus liber inter omnis excellit in quo dicuntur quædam ſimpliciter multa ex fide hiſtorica plurimae ex ſecretariis philoſophiæ & religionis ægyptiæ deprompta in principio eloquenter explicatur oratio non aſinalis ſed theologica ad lunam eiuſq; luculenta deſcriptio mox lunæ ad lucium beniuola inſtitutio pompæ ſacerdotalis copioſa & erudita deſcriptio: ex aſino in hominem priſtinum deuoratis roſis facillima reformatio religioſa ſacris iſidis & oſiridis initiatio caſtimoniarum abſtinentia. altera ad lunam deprecatio fœlix romam uerſus profectio: ubi ſacris Romanis initiatus in collegium paſtophororum allectus eſt.

PRimã uigiliã:Alibi ſæpe annotauim us queẽadmodũ nox in quattuor uigilias diuidit̃ ex inſtituto militari:q̃ ſingulæ triũ horarũ ſpatio ſupputantur: ideo aũt ĩ quattuor par/tes ſunt diuiſæ noctis uigiliæ:qa cũ ĩpoſſibile uideat̃ p totã noctẽ uigilãtes ſingulos in ſpeculis pmanere. ĩſtituerũt ut nõ amplius q̃ tribus horis nocturnis neceſſe ſit uigila/re:a Tubicine oẽs uigiliæ cõmittuntur.& finitis horis a cornicine reuocãtur. EXPEre ctus:dicit̃ expgitus q excitatus ſõno ſpõte uigilat:expgefactus ẽ qui p aliũ ſõno excita/tur. expectus uero a quiete ĩpeditus.auctor Diomedes ĩ prio: ue/rũ.ut Donatus ĩ ſecũdo æneidos cõmẽtario refert: excuſſus ſõno dicit̃ is:cuius dormiẽtis quies ab rupta ẽ: cũ expgefactus ille dicat̃ cui ſõni ſacietas cõtigit. PRO micãtis:ualde ſplendẽtis radian/tiſq;. COMpletũ orbẽ.pleni lu/niũ ſignat qd' græci. παρσελη/νον.uocãt.quo luna orbe pleno fulget:p noxq; cõſpicit̃. COM/modũ:id horæ:tũc primũ. SILẽ tioſa ſecreta: Silẽtiis plẽa/noctu eni cũcta cõſileſcũt: q̃rit Ariſtote/les ĩ ꝓblematis cur nox ad audiẽ dũ aptior ſit q̃ dies. an ꝙ aer ĩter diẽ ſtridet a ſole cõcalefactus ob ſtrepitq;: noctu uero reqeſcit:ut pote oĩ calore ſubducto.tũc aũt q̃cũq; audiri melius poſſunt cũ nullus ſtrepitus eſt.an ꝙ p inanius fa cultas audiẽdi amplior q̃ plenius dat̃:ẽ aũt aer ĩterdiu denſus:ut q luce radiiſq; refertus ſit/noctu aũt rarior.ꝙ ex eo ignis & radii receſſerũt:pterea ſilentiũ noctis dictũ id tẽpus: qd' alii cõcubiũ appellant. Plautus cõticiniũ.ab eo qd' ſileretur ut ĩterp̃tatur.M.Varro/dicit̃ aũt ſilentioſus eodẽ ĩclinamẽto.quo facũdioſus:religioſus:cõſilioſus:aliaq; id gẽus cõpluria.q̃ ſignificãt copiã quãdã ĩmodicã rei ſup qua di cũtur. REGI ꝓuidẽtia:Auctor ẽ Firmicus maternus:ĩ tertio matheſeos oẽm ſubſtãtiã hũani corpis ad lunaris numinis ptinere ptãtẽ.idẽ alibi refert ſolẽ & lunã totius dños dedignari dñia ſortiri ĩ gẽi/turis.idẽ ĩ q̃rto lunã hũanoꝝ corpoꝝ matrẽ ſciẽter appellat.eodẽ teſte luna terræ ĩpiũ ex uicinitate ſor tita.oĩa aĩantiũ corpa & cõcepta ꝓcreat & gñata diſſoluit.Creſcẽtis lunæ augumẽta corpibus noſtris: & deficiẽtis luminis dãna ſentimus:medullæ hũani corpis cũ luna creſcũt & decreſcũt.Plinius quoq; refert ſidus lunæ eẽ qd' terrã ſaturet.accedẽſq; corpa ĩpleat.abſcẽdẽſq; inaniat: ſanguinẽ etiã hominũ cũ lumĩe eius augeri ac minui:lunæ fœmineũ:ſolis maſculũ ſidus appellãt. PEcuina & ferina.A pe/core pecuinũ deriuat̃:ut a belua beluinũ:uñ pecuinæ uoluptates dictæ q̃ nobis cũ beluis cõmũes ſũt.

Vigiliæ q̃ttuor.
expectus
Expgefactus.
Nox ad audiẽdũ commo/dior.
Silentiũ ſilẽtioſus
Luna mater ca/ducorũ.
Cum lu/na ſãguis augetur.
Pecuinæ uolupta/tes.

CIrca primã ferme noctis uigiliã exp/rectus pauore ſubito:uideo p̃micã/tis lunæ cãdore nimio completum orbem: cõmodum marinis emergẽ tẽ fluctibus: nactuſq; opacæ noctis ſilentioſa ſecreta certus etiã ſumma tẽ deam p̃cipua maieſtate pollere: reſq; prorſus hũanas:ĩpius regi prouidẽtia. nec tantũ pecuina & ferina: uerũ iã iam etiã diuino eius luminis numiniſq; nutu uegetari. Ipa etiã corpora terra:cœlo: mariq; nũc incrementis cõſequẽter augeri: nunc decre mẽtis obſequẽter ĩminui. fato. ſ. iã meis tot tantiſq; cla dibus ſaciato:& ſpem ſalutis licet tardã ſubminiſtrãte:

VErũ iã iã.ꝓpẽſo ſenſu.litteriſq; pẽſitatis atq; pſpectis corrigo inanima.& eni ꝓcliuis fuit ex ꝓximo error/ut hæc dictio inanima adulteraret̃.uertereturq; ĩ iã iã:ẽ aũt ſenſus nõ ſolũ aĩantia: uerũ etiã ani/ma carẽtia:q̃ inanima dicũt̃ uegetari Aliq; poteſtate lunari:ſcribit Ambroſius ĩ quarto exameri lunã ĩd id ſe induere miniſteriũ.ĩ qd' & frater eius:ut illuminet tenebras:foueat ſemĩa augeat fructus. hẽt etiã pleraq; a fratre diſtincta.ut quẽ toto die calor hũorẽ terræ ſiccauerit eũdẽ exiguo tẽporis nocte ros reponat.nã & ipſa luna larga roris ẽ.deniq; cũ luna ẽ p nox tũc largior ros fertur arua pfundere.Defe/ctu lunæ cõpatiunt̃ elemẽta.progreſſu eius:q̃ fuerit exinanita cumulãtur.ut animãtiũ cerebrũ & ma ritimoꝝ humida:ſiquidẽ pleniores oſtreæ repiri ferũtur multaq; alia cũ globus lunaris adoleſcit:hoc idẽ quoq; in arboribus pollet.& plãtis.Quin etiã philoſophi ꝓdiderũt. φυτικον.i.naturã plantãdi & augẽdi corpa exiſtere ex globo lunari. NVNC incremẽtis augeri:Auctores ſũt.M.Tullius.Plinius. A.Gellius.cæteri.luna adoleſcẽte oſtrearũ & cõcharũ oĩum corpora augeri rurſus ſeneſcẽte minui/e cuſcula quoq; muſculoꝝ & fibras reſpõdere numero lunæ exquiſiuere diligẽtiores.arbores cũ luna ſi mul ſeneſcentes quia tunc ex ſicatæ ſint/Tempeſtiue cædi putãt̃:hinc Lucilianũ illud.luna alit oſtrea ĩplet & echinos muribus fibras & pecu addit:ſcitu dignus eſt ille uerſus ex aſtronomicis Mãlii:ad lu/næ motũ uariãt aĩalia corpus.Rem memorãdã Plutarchus refert: qui ait luna decedẽte cœpe reuire/ſcere & cõgerminare:cõtra aũt inareſcere adoleſcẽte.eã cãm eẽ dicũt ſacerdotes ægyptii cur peluſiotæ cœpe nõ edãt.quia hoc ſolũ olerũ oĩum cõtra lunæ incremẽta atq; decremẽta uices minuẽdi & augẽ di habeat cõtrarias.M.Varro p̃cipit dies lunares obſeruãdos in oĩ agricolatione:cũ alia in agris faciẽ/da ſint potius luna creſcẽte/q̃ ſeneſcẽte/q̃dã e cõtrario:ĩ ouibus tondẽdis hoc obſeruabant ueteres:ut decreſcẽte luna tonderẽtur.q̃dã qd' ãnotatu dignũ ẽ capillũ tõdẽt & calui fiũt lunæ decremẽto.Tiberi us ĩ capillo tõdẽdo ſeruauit ĩterlunia:mẽdoſe legit̃ apd' Pliniũ ĩ Capitolio cõdẽdo/cũ legi oporteat/ in capillo tondendo. SPEcie ſalutis:ut legas ſpẽ ſalutis & ſenſus & uerborum ſtructura depoſcit.

Inanima
Luna alit oſtrea.
Peluſiotæ non edunt cœpe.
capillũ tõdẽt lũa ſeneſcente

AVGVſtū ſpecimē deæ: Venerabilē & ſacroſanctā lunæ effigiē. LAVAcro trado. M. Tullius libro
Aqua ab/ primo de legibus docet. aſpſione aquæ labē corporeā tolli. & caſtimoniā corpis ꝑſtari: ſed cū multum
lui ſordeſ aius corpe ꝑſtet obſeruetur q; ut caſta corpa adhibeāt/ multo ē in aīs id ſeruādū magis: ut caſti animo
noxarū. & corpe deos adeamus: cōſtat ex lectiōe celeberrimoꝝ ſcriptoꝝ diis ſupis ſacra facturū corpis ablutio
ne purgari/ cū uero īferis litādū eſt: ſatis aptū uidet ſi aſpſio ſola cōtingit. Virgilianus æneas de purifi/
catiōe ad ſacra ſupoꝝ ptinēte ſic inquit: donec me flumine uiuo abluero. at Dido cū ſacra dis īferis in
ſtituit aít. dic corpus ꝓpet: fluua/

auguſtū ſpecimē deæ ꝑſentis ſtatui depcari: cōfeſtimq; diſcuſſa pigra quiete: alacer exurgo: meque protinꝰ purificādi ſtudio: marino lauacro trado ſepties ſubmerſo fluctibus capite: quod eū numerū præcipue religionibus aptiſſimum: diuinus ille Pythagoras prodidit: lætus & alacer deam præpotentem lachrymoſo uultu ſic apprecabar. Regina cœli: ſiue tu ceres alma frugū

li ſpgere lympha. iter gnā purga/
tionū quibꝰ aīæ purgāt ē & aqua
qd poeta indicat ſic ſcribēs: aliis
ſub gurgit e uaſto infectū eluitur
ſcelus. qd totū copioſe explicat
diuus Auguſtinus lib. xxxi. de ci/
Marina uitate dei: ideo aūt dixit marino
aqua in lauacro: qm̄ marina aqua purifi/
purifica cat pp igneā portōnē: uñ & ſacer
tionibus dotes: ut docet ꝓclus platonicus
maria aqua ī purificatiōibus utebāt: catullus quoq; oſtēdēs uim purgatoriā ieſſe aqs marinis ſcite iqt
ſuſcipit o Gelli qtū nō ultima thetis/ Nec genitor nympharū abluit oceanus. SEPTIES ſubmerſo
capite: Ex ſupſtitione priſcoꝝ qui aq̄ fluuiali q̄ſi purgatoria ī mergebāt capita iuxta illud Perſianū. Ty
berino in gurgite mergis mane caput bis terq;. & noctē flumine purgas. Iuuenalis quoq; cōſimiliter:
Ter matutino tyberi mergetur & ipſis uorticibus Timidū caput abluet. Cū ſeptenarius numerus ſit
in rebus oībus & potiſſimū ī religionibus potētiſſimus ſcitiſſime dixit ſe ſepties caput fluctibus imer
ſiſſe. cōſimiliter libro regū quarto heliſeus ꝓpheta inquit leproſo uade & lauare ſepties in iordane: &
recipiet ſanitatē caro tua & mundaberis. Item Paulo poſt lauit inquit ſepties in iordane iuxta/ ſermo
nē ꝓphetæ & mūdatus ē. Septēnario nūero ut auctor eſt diuus Auguſtinus ī epiſtolis uniuerſitatis ſi/
gnificatio ſæpe figurat qui etiā ipſi eccleſiæ tribuitur/ ꝓpter inſtar uniuerſitatis. Præterea/ qd memora/
Septēna tu ſcituq; dignū ē. hic nūerus hoī cūprimis cōuenit. ſiquidē quaternarius ad corpus ptinet: qd conſtat
rius ad ex quattuor elemētis & quattuor qualitatibus afficit. Sicca/ humida/ calida & frigida. qd quattuor tē/
hominē. poribus adminiſtrat/ uerno æſtate/ autūno/ hyeme. Ternarius uero ad aīam ptinet/ pp triplicem uim
animæ: q̄ ē rationalis iraſcibilis/ cōcupiſcibilis. De ui & potētia ſeptēna ii nūeri ſcripſi copioſe ī libello:
Heptas. qui inſcribit heptalogos ſiue ſeptē ſapiētes. de ſeptenario nūero. qui græce dicit heptas ſic ſcribit Mar
tianus ī arithmetica: Quid te heptas uenerāda cōmemorē? q̄ ꝙ naturæ opa ſine feturarū cōtagiōe cō
formas/ īter deos tritoniæ uirginis uocabulū poſſediſti. Macrobius in prīo in ſōniū ſcipionis. docēs ſe
ptēnariū reꝝ oīum fere nodū eē: & totius fabricæ diſpenſatorē ac dn̄m refert pythagoricos quaterna
riū & ternariū ex qbus ſeptenarius cōſtat īter arcana uenerari: ut ex quaternario iuris iurādi Religio/
nē ſibi facerēt: ut ternario ad ſanctificatiōes deoꝝ uterēt: qd & Ariſtoteles tradit ī prīo de cœlo. DIVI
nus pythagoras: De pythagora cū inuulgata ſint omnia id tātū retuliſſe ſuffecerit: eū fuiſſe tanta diui
nitate ꝑditū. ut pythagoras ex eo nominatus credatur: ꝙ nō minus uera Apolline pythio loqueret
Ipſe dixit ut ipſius auctoritas apud ſectatores fuerit pro ratione: quos ferūt ſiquid affirmarēt ī diſputādo reſpō
dere ſolitos. αυτοσ εφα ipſe dixit. Diuus Auguſtinus pythagorā miratur & laudibus effert/ ꝙ regen
dæ rei. p. Diſciplinā ſuis auditoribus ultimā tradebat/ iam doctis iam perfectis/ iam beatis. ſcribitq; di/
Pythago ſciplinā Pythagoræ habitā eſſe uenerabilem ac prope diuinā. Apud græcos fit iſta diſtinctio. ut pytha
rici. gorici uocentur/ qui una cū pythagora cōuerſabantur. pythagorei diſcipuli pythagoræ/ pythagoriſtæ
Pythago uitam pythagoræ ſectantes/ Symbola pythagoræ alíubi a nobis fuſius explicātur. REGINA cœli:
rei. oratio eſt myſticotera ad lunā ex ſecretariis religionis theologiæq; priſcoꝝ educta: qua deam ꝑcatur:
Pythago ut ſibi opituletur. cuius nomina & numina multiiuga percenſet: tāq̄ dea ſit una & nomina plura: ſic
riſtæ. enī ueteres ſolem & lunā pluribus nominibus coluere: q̄ omnia ad myſticas cerimonias referūtur.
M. Varro & Auguſtinus duos deos eſſe. & principalia duo rerū eſſe tradiderūt. cœlū & terrā: qbus om
Deus nia numina & nomina cōueniunt. TV ceres alma. Philoſophi dicūt nō eē niſi unū deum & unam
unꝰ noīa deam: q̄ pro ratione officioꝝ noſtroꝝ uariis nominibus appellatur: unde eūdē ſolem eūdē liberum:
plura. eundē apollinē uocāt. item lunā eādē cererē appellant: eandē Dianā: eandē Iunonē eandē proſerpinā
& ſub aliarū quoq; appellationū uarietate uenerantur. quod ſecutus poeta maximus pro ſole & luna
liberū & cererē iuuocauit illo uerſu/ uos o clariſſima mūdi lumina labentem cœlo quæ ducitis annū:
ceres uñ. liber & alma ceres/ ſuper qua re luculenta extat in ſaturnalibus explicatio. Alma autem ab alendo. ce
res a creando dicta/ ut grāmatici tradunt. M. Varro ceres inquit dicta ꝙ gerit fruges/ hoc idem ſentit.
M/ Tullius in tertio de natura deorum. fulgentius uero neſcio quid indictū noſtris ſequitur ut ceres
dicatur. a χαρα: quod gaudium ſignificat. quoniam ubi plenitudo frugum ſit. gaudia ſuperhabun/
Alma. dent neceſſe eſt: Alma bono epitheto dicta ab alendo ut ſeruius interpretatur. lucem almā interpre/
tatur apud Virgilium Donatus illuſtrem & claram. Idem almum diem exponit pro Tranquillo.

PARENS originalis.Genitrix primigenia:& prima. REPERtu inuentione. MITI commoſtrata cibo.Plinius in ſeptimo ceres prima inuenit frumenta.cũ ante glande ueſcerẽtur.Ante Pliniũ Ouidius quoq; cecinerat.Mutauit glandes utiliore cibo. Idẽ in ſerio opere prima dedit leges cereris ſunt oĩa munus.Nil notius raptu proſerpinæ nil celebratius cerere.& cerealibus.ſũt aũt cerealia dies feſtus cereri dicatus. MITI cibo.Mitiore urbanioreq;. ELEVſinã glebã. Athenienſes cererem p̃ cæteris coluerunt tũ ſacrificiis ampliſſimis.tũ eleuſinis myſteriis quæ ut ſcribit Diododus antiquitate caſtimoniaq; apud oẽs hoĩes ſũt celebratiſſima. Strabo quoq; eleuſin inquit urbs eſt in attica: ubi eleuſinæ cereris templum extat & fanũ myſticũ: quod ictinus extruxit turbæ theatralis capaciſſimum. Olim Numenius inter philoſophos occultoꝝ curioſior offenſam numinũ contraxit:qđ eleuſina ſacra interpretãdo uulgauiſſet. Somniauit eni ſe uidere ipas eleuſinas deas habitu meretricio ante apertũ lupanar proſtantes:quod cũ admirari uideretur iratæ reſponderunt ab ipſo ſe adyto pudicitiæ ſuæ ui abſtractas & paſſim adeuntibus proſtitutas. Ex hoc ſomnio admonitus eſt cerimonias deorũ minime inuulgãdas eſſe. Auguſtinus in.vii.in ceteris inquit ſacris p̃dicantur illa eleuſina:q̃ apud athenienſes nobiliſſima fuerũt.Ob hæc myſteria ab Ouidio dicitur cerealis eleuſis.prouerbiũ eſt græcũ.αττικοι τα ελευσιμια de his quæ hoĩes faciunt ſibi ipſis:nec cõmunicãt cũ aliis. PRImis rerũ exordiis. Sublata uenere orbis iacebit cuncta ſqualebunt deſolata.mũdũ ipſum facies inamabilis cõtriſtabit.Veneris beneficio diuerſi ſexus copulantur. Animãtia perenniter propagãtur/hoĩes ſingulatim mortales uniuerſo tamẽ genere/ſufficiendaq; uiciſſim prole perpetui fiunt & ĩmortales.Itaq; Lucretius merito ſic exorſus eſt poema philoſophicum Aeneadũ genitrix hoĩum diuũq; uoluptas Alma uenus p te quoniã genus omne animãtũ concipitur:uiſitq; exortũ lumina ſolis.Et quoniã incidimns in mentionem Lucretii.illud eſt notabile Lucretium nõ feciſſe initiũ ſuoꝝ libroꝝ.ab hoc principio.qđ oẽs cõcinũt qđ uulgo legitur/ſed cũ ſcripſiſſet unũ &.xx.uolumina ſic cœpiſſe.Aetheris & terræ genitabile quærere tẽpus. hoc tradit. M.Varro.cuius auctoritate cõmonitus exiſtimo iſtos libros Lucretii qui circũferũtur eẽ nõ integrũ opus.ſed partẽ operis legitimi: quo unus & uiginti libri cõtinebãtur. Venus aũt hæc luna eſt:q̃ mortraliũ corpoꝝ teſte Macrobio & auctor eſt & cõditrix.quã ætheriã terrã phyſici uocauerũt & habitatores eius lunares populos nũcuparũt.Philocorus quoq; in athide affirmat uenerẽ eſſe Lunã/& ei ſacrificiũ facere uiros cũ ueſte muliebri/mulieres cũ uirili/q̃ eadẽ & mas exiſtimeť & fœmia. Diuus Auguſtinus ĩ ſeptimo.Eandẽ inquit uenerẽ eſſe & Lunã uolunt. PAPHI ſacrario coleris.Venerẽ apud paphios coli. unde & ip̃a paphie nominatur/nullus ignorat.qui uel illud tantum celebratiſſimum audiuerit.o uenus regina gnidi paphiq;.Plinius & Strabo tradũt ĩ iſula cypro fuiſſe urbes.paphon & palepaphon. quaſi uetuſtam paphon.Vbi antiquum ueneris paphiæ templum ſpectabatur.circunfluo autem dixit alludens ad inſulæ ſitum quæ mari circunflua eſt. PARTV ferarum. Sententia parum congruens lunæ ſiue lucinæ poteſtati.ut partus ferarum recreare dicatur: cum hominum cauſa magis q̃ ferarum myſtica eius cerimonia inſtituta eſſe uideantur.Quocirca uerior lectio erit & eruditior. ſi legas partu fetarum.ut ad fetas fœminas.hoc eſt eas.quæ enixæ ſunt referatur:fetæ enim abſoluto uocabulo dicũtur puerperæ & quæ iam partu exoneratæ ſunt.Ita eruditorum ſchola.Ita Plinius noſter loquitur.Interdum quoque fœtum dici plenum & grauidum quis ignorat? Cui ignotum non ſit illud maronianum omnibus notiſſimum/loca feta furentibus auſtris. Lunam autem quæ & iuno lucina dicta eſt.ducem eſſe naſcentium & partubus mulierum fauere. & a parientibus Inuocari ſcribunt omnes:& hoc uidiſſe antiquos apparet:ex quorum inſtituto mulieres potiſſimum ſupercilia ſua huic deæ attribuerũt:hic enim maxime debuit collocari iuno lucina/ubi ab diis lux datur oculis.ob hoc nomine quoq; myſtico ilithya inuocatur a parturientibus Oratius in carmine ſeculari ad lunam.Rite maturos aperire partus lenis ilithya tuere matres ſiue tu lucina probas uocari ſeu genitalis. VENEraris.Coleris in paſſiua ſignificatione:itidem a Virgilio dictum eſt uenerata ſacerdos.

parens originalis: quæ repertu lætata filiæ: uetuſtæ glandis ferino remoto pabulo miti commõſtrata cibo: nunc eleuſiniam glebam percolis: ſeu tu cœleſtis uenus: quæ primis rerum exordiis: ſexuum diuerſitatem generato amore ſociaſti:& æterna ſobole humano genere propagato nunc circunfluo Paphi ſacrario coleris:ſeu Phœbi ſoror: q̃ partu ferarum medelis lenientibus recreato populos tantos educaſti: p̃clariſq; nũc uenerari delubris epheſi:ſeu nocturniſ ululatib9

Ceres inuenit fruges.

Eleuſina myſteria

Curioſitas numenii.

Prouerbium. Attici eleuſinia

Pricipiũ lucretii aliud q̃ id uulgatũ.

Aetheria terra:

Paphia uenus.

Foctæ.

Ilithy.

Delubrũ dianæ epheſiæ.

Septem miracula mundi.

DELVbris epheſi.Templum dianæ epheſiæ tantæ fuit magnificentiæ atq; admiratiõis.apud priſcos ut inter ſeptem miracula numeraretur.ducentis uiginti'annis conſtat id factum eſſe a tota aſia. Columnæ cẽtum uiginti ſeptem a ſingulis regibus factæ ſexaginta pedum altitudine.ex his triginta ſex celatæ ſimulacrum ipſius deæ Cæteri ex hebeno eſſe tradunt.Mucianus uero uitigineum. & nunquam mutatum ſepties'reſtituto templo.Cætera eius operis ornamenta tanta fuerunt.ut plurium librorum inſtar obtineant. Et quoniam mentio incidit de ſeptem mundi miraculis. uideoꝛ

factus opeɾæ precium ſi ea hoc in loco percenſeam. Sunt autem hæc templum dianæ epheſiæ. mauſoleum. hoc eſt mauſoli ſepulchrum: coloſſus ſolis apud rhodios. Iouis olympici ſimulacrum: quod phidias fecit exebore. Muri Babilonis quos ſemyramis regina conſtituit: Pyramides in ægypto & domus cyri medorum regis/quam memnon arte prodiga illigatis auro lapidibus fabricauit non me preterit uarietatem eſſe in quibuſdam apud quoſdam: ſed in præſentia ſecutus cum caſſiodorum: hæc quæ diximus ſeptem miracula percenſentem. HORRENda proſerpina. M. Varro luna inquit ꝙ ſola lucet noctu. eadem dicta noctiluca. Quidã dianam uocant. quaſi diuianam. ꝙ in altitudinem & latitudinem ſimul eat. Proſerpinã quoq; appellant ꝙ hæc ut ſerpens modo in dextram modo in ſiniſtram partem late mouetur. ſerpere enim & proſerpere idem dicebant. Fulgentius non inſcite proſerpinam inquit quaſi ſegetem uoluerunt ideſt terram radicibus proſerpentem/& hecate græce dicitur/hecaton eni græce centũ ſunt: & ideo hoc illi nomen ĩponũt: quia centũplicatum ceres proferat fructum.

Noctiluca. Diana. Proſerpina.

horrẽda Proſerpina: triformi facie laruales ĩpetus cõprimens. terræque clauſtra cohibẽs lucos diuerſos inerrãs: uario cultu propitiaris; iſta luce fœminea cõluſtrãs cũcta mœnia: & nudis ignib⁹ nutriẽs læta ſemĩa:

Hecate.

Nocturnis autem ululatibus Ideo horrendam dixit/quia ſacra proſerpinæ erant nocturna. & noctu cum ululatibus colebatur. Quod & poeta docet illo uerſu. Nocturnis hecate triuiis ululata per urbes eandem enim eſſe proſerpinam & hecatem & dianam & cererem. & lunam nouimus. Cur ululatibus coleretur. per triuia & quadriuia rationem tradunt. ad repreſentandam ſcilicet cereris imitationem: quæ raptam proſerpinam in triuiis clamore requirebat. Romæ quoq; in ludis ſecularibus trinoctia ſacra celebrantur in honorem plutonis: & proſerpinæ. Diagondas Thebanus omnia nocturna ſacra apud græcos lege perpetua ſuſtulit. Ariſtophanes quoq; archeæ comediæ conditor nocturnas per uigilationes amaritudine perſtringit. Seueritas Romana bacchanalia & nocturna ſacra dãnauit. cum ſub nomine religionis ſtupra puerorum fœminarumq; promiſcua & corruptelæ omnis generis fieri cœpiſſent. TRIFORmi facie. Triuiam tergeminam triformen diuam dici proſerpinam lectione poetica compertum eſt: tanquam luna in cœlo/Diana in terris/proſerpina apud inferos ſit Virgilius Tergeminãq; hecatem tria uirginis ora dianæ/Orpheus innuit ideo triplicem tergeminãq; diuam nuncupari quoniam tribus capitibus figuretur equino canino & humano. LARuales impetus. Cum proſerpina ſit dea manium merito in eius poteſtate eſt impetus laruarum: & omnia noctium occurſacula cõprimere. & omnia umbrarũ nocturnarũ terriculamenta cohibere. ne laruatos faciant homines atq; lymphaticos. Iam ſæpe dictum eſt. laruas perhiberi animas mortaliũ exutas corpore ſi propter aduerſa uitæ merita deprauantur. eaſdem manias dici docet Martianus.

Nocturna ſacra ſublata.

Triformis.

Laruæ. Maniæ.

LVCOS diuerſos. Diana in lucis uim propriam exerit ſicut in cœlo luna. Virgilius in. yi. iam ſubeunt triuiæ lucos. PROpiciaris. Placaris coleris. VARIO cultu. Quelibet natio ſuos ritus & cultus cerimoniarũ prope habet peculiares. Romani Liuio teſte omnẽ diſciplinã ſacrificandi p̃ter q̃ more Romano aboleuere: iudicantes nihil æque diſſoluendæ religionis eſſe: q̃ ubi non patrio ſed externo ritu ſacrificaretur. prouerbiũ eſt græcũ ρομοσ και χωρα quo ſignificatur ſingulas gentes ꝓpriis legibus uti tam in adminiſtratione Rei. Pu. q̃ in cultu cerimoniarũ: & ut exempla p̃tereã q̃ ſunt innumera aurium faſtidio parcens: unum tantũ ad p̃ſens cõmemorabo. de lindiis qui herculẽ nouo cultu & ritu colunt uidelicet cum conuiciis. & maledictis. Quod ſi alicui inter ſolemnes ritus uel imprudenti exciderit bonum uerbum ſacra herculanea habẽt pro uiolatis. Vnde ꝓuerbiũ græcoꝝ ĩ notuit λιμλιοι τηυ θυσιαυ. uerum hæc non tam ſacra dicenda ſunt q̃ ſacrilegia. LVCE fœminea. Lux ſolis maſcula & ſidus maſculum. lux lunæ fœminea & ſidus fœmineum. Plinius in ſecundo ſolis eẽ maſculum ſidus accipimus: e contrario ferunt lunæ fœmineum. ac molle ſidus atq; nocturnum ſoluere humorem & trahere non auferre. Illud notabile quod doctiſſimi memoriæ prodiderunt. & carreni præcipue obſeruant: ut qui lunam fœmineo nomine ac ſexu putauerit nũcupandã is addictus mulieribus ſemper inſeruiat. qui uero marẽ deum eſſe crediderit. is dominetur uxori: neq; ullas muliebres patiatur inſidias. Vnde ægyptii quãuis lunam deam ut fœminam dicant. tamẽ myſtice. deũ dicunt. Parthi quoq; lunum deum nomine maſculino & ſexu colebant: nec id ſine cauſa: nam priſci deos omnis αρσενοθηλεασ eſſe crediderunt. quaſi dicas maſculo fœminos/tãq̃ utriuſq; ſexus participationem numina habeant: proinde caluus pollentem deum uenerem ſanctiſſime nominauit & a Virgilio dictum: Deſcendo ac ducente deo flammam inter & hoſtes expedior. Item nec dextræ erranti deus abſuit. nam illic uenus hic iuno intelligitur. Diximus quoq; paulo ante ex auctoritate philocori uiros ſacrificium feciſſe lunæ quam & uenerem eſſe credebant cum ueſte muliebri mulieres cũ uirili. ꝙ eadem & mas exiſtimetur & fœmina. Tradit Diuus Hieronymus in diuinis/neq; ſexũ neq; genus eſſe ſpectandum/ſiquidem a noſtris ſpiritus ſanctus maſculino genere dicitur/a græcis neutro ab hebreis fœminino. NVDIS ignibus. Nitidior lectio udis ignibus/in luna enim ignes non ſunt torrentes & ignei: ut in ſole ſed humẽtes & diluti: ut pote quæ alienum fulgorem mutuetur: cunctaque humifico ſpiritu laxet: temperamento autem humoris & caloris ſemina nutriuntur.

Hercules colitur cũ conuitiis

Lunus deus.

Arſenotheles.

Spiritus ſanctus. f.g. apud hebreos.

SOlis

SOlis ambagibus.Luna ſolis diſcipula obſequitur curſibus fraternis & prout accedit ad ſolē uel recedit a ſole creſcens aut ſenecens diſpenſat lumen quod optimo epitheto appellat incertū:cū ſemper in incremento ſit aut decremento.& ſic ſemper īſtabile. Clamat pythagora apud Ouidium nec par aut eadem nocturnæ forma dianæ eſſe poteſt uſquā: ſemperq; hodierna ſequente ſi creſcit minor eſt maior ſi cōtrahit orbē.ex myſtico lunæ mutabilis exemplo admonet nos Ambroſius in exhamero nihil rer̄ humanar̄ eſſe poſſe.qđ nō aliquādo reſoluatur.Vnde ſcriptura ait ſtultus ut luna mutatur: Ver̄ illa nō ſpōte mutať.Tu uero ſpōte mutaris.ob hoc uidētur nobiles Romani lunulas ī calceis geſtaſſe/ut nō nimis extollerenť indulgētia fortunæ fauētis.ſed admonerētur inſtabilitatis rer̄ humanar̄/exēplo lunæ:quæ mō clariſſima prænitet orbe pleno/ mō oī ſplendore uiduata graciliſcit & ad nihilū redit.Luna auctore Macrobio diſpēſationibus ſeptēnariis luminis ſui uices ſēpiterna lege uariando diſpōit.Primis ſeptē diebus dimidiata ſemiorbē oſtēdit:græcoq; ſermōe dichomēis & dichotomos uocať q̄ſi diuidua. Secūdis orbē totū cōplet:fitq; plenilumū/qđ græci πανσεληνον uocant. Tertiis dichotomos rurſus efficiť. Quartis fit coitus lūæ cū ſole qđ īterluniū uocāt & ſilētē lunā & intermēſtruā. græce ſynodos dr̄.hic diſcas ſynodicā radiationem dice frequēter a Firmico mīno āphicyrtos ēt noiať utriq; ꝓminentib⁹ gibbis ut docet Marcellinus.p̄terea utrū habeat ꝓpriū ſplēdorē an notho lumine luceat ſcrutatores rer̄ celeſtiū uarias opiniōes ꝓdiderūt. SVBſiſte.Succure ſubueni opitulare. AFFIRma.Melius eſt offirma.i.ſtabilito fulcitoq; & firmā reddito:ne me deinceps ſua mutabilitate cōcutiat. PAVſam. Ceſſationē & quietem.

Mutabilitas lunæ.

Lunæ in calceis.

Dichotomos.

Interlūiū Lūa ſilēs.

Synodus.

Amphicyrtos.

& ſolis ambagibus diſpēſas incerta lumina: quoquo nomīe:quoquo ritu: quaq; facie: te fas eſt īuocare: tu meis iā nūc extremis erumnis ſubſiſte: tu fortunā colapſam affirma: tu ſæuis exāclatis caſib⁹: pauſam paceq; tribue.ſit ſatis laborū.ſit ſatis piculorū. depelle q̄drupedis dirā faciem: redde me cōſpectui meorum: redde me meo Lucio. Ac ſi qđ offenſum numē īexorabili me ſæuicia p̄mit:mori ſaltē liceat:ſi nō licet uiuere. Ad iſtū modū fuſis precib⁹:& adſtructis lamētationibus: rurſus mihi marcentē aīum: in eodē illo cubili ſopor circūfuſus opp̄ſſit: necdū ſatis comp̄ſſerā: & ecce pelago medio uenerādos diis ēt uultus attollēs emergit diuina facies. At dehīc paulatī toto corpore periculū ſimulacrū excuſſo pelago ante me cōſtitiſſe uiſum eſt. Eius mirandā ſpeciem ad uos etiā referre connitar: ſi tamen mihi differendi tribuerit facultatem Paupertas oris humani: uel ipſum numen eius dapſilem copiam eloquutilis facundiæ ſubminiſtrauerit. Iam primum crines uberrimi prolyxiq; & ſenſim ītorti per diuīa colla

MEO lucio.Mihi ipſi & humāæ figuræ/hoc dicit reforma me ī priſtinū Apuleiū. MOri.liceat.Malo īnqt mori q̄ degere uitā iumētoriā & ꝓrſus Aſinalē. MARcentē animū.Sōnulētū torpētē. nec dū excuſſo torpore exꝑgefactū.ſic & Fulgētius dixit marcēcia lāgore ſōni lumia/marcētes uuæ dicūtur Martialli/uina marcida Papinio:bacchi quoq; epithetō ē ut marcidus dicať ꝓ ebrius & laſſus. qđq; molles efficit ut īterp̄tať lutatius Statii īterpres. COMpſerā.Lege cōpreſſerā uix inquit cœperā oculos cōprimere & cōniuere.qđ adormitāte fieri ſolet. PElago medio.Hoc ex uulgari opiniōe nec nō poetica dictū:qua crediť lunā & ſolē exoriētes emergere de pelago & ī pelagus occidētes cadere/tūcq; ut īquit poſſidonius fit īgēs ſtrepitus & ſtridor/tāq̄ ſole ī ꝓfūdū cadēte pelagus efferueſcat/ Hoc ſignat Papinius in ſiluula cū ait.Quæ ꝓnos hyperiōis meatus ſūmis oceani uides ī undis/ Stridoreq; rotæ cadētis audis.

Corpora demonū aerie.

PERlucidū ſimulacrū. Corpora dēonū ex puriſſimo aeris liqdoq; elemēto coalita nemini hōinū temere uiſibilia.niſi diuinitus ſpeciē ſui offerāt:filis texta ſūt.ſplēdidis.& uſq; adeo tēuibus. ut radios oīs nr̄i tuoris & raritate trāſmittāt:& ſplēdore reuerberēt:& ſubtilitate fruſtrēť:hīc illa hōerica Mīerua cohibēdo achilli īteruenīēs.Soli cōſpicua ē.alior̄ nēo tueť:hīc illa uirgiliana iuturna fratri turno auxiliabūda ī mediis militibus cōuerſať.miſcetq; uiris nec cerniť ulli. PAVpertas oris hūani. Dixit Lucretius patrii ſermōis egeſtas. DAPſilē copiā.Largā eloquētiæ ubertatē.græce δαψιλια dr̄ largitas.& opulētia.δαψιλησ abūdās & copioſus q̄ dictōe & nr̄i uſitati ſūt. Plautus ī aulularia:Dotes dapſiles nihil moror.Suetōius de ueſpaſiāo cōuiuabať aſſidue ac dapſile hoc ē abūdāter & laute. A columella uitis dr̄ dapſilis muſto q̄ abūdātia uini exuberat/ille quoq; ſcriptor:q cato qa de moribus differit īſcribiť īter minutulos auctores primi noīs decēter dixit īterdū dapſilis eſto/Lucilius īqt īuitauit dapſili⁹ ſe.ꝓ largi⁹ & copioſi⁹.Suidas refert ħ. δαψιλεια η πολυτελεια δαψιλησ ο πολυτελησ δαψιλεστατοσ πολυτελεστατοσ. IAM primū crīes uberimi.Lūæ ē luculēta myſticaq; deſcriptō ex īſtituto ſcriptor̄.q bus mos eſt ꝓpe.peculiariter deū uel deā quāpiam accuratius deſcribere.Sic Fulgentius muſas deſcribit.hic noſter lunæ ante omnia dat capillū denſū.& ꝓlyxā comā per colla defluentem: quia uenus eſt. quæ ſine ornatu pene erit inuenuſta.quod & referri poteſt ad radios lunares.uerum cum hæc myſticotera ſint.non debent ut inquit Lucianus in libro de Dea Siria dici ſine ſacerdotibus & prophetis.

Dapſilis.

Dapſili⁹.

Myſtica nō ſine ſacerdotibus.

PASſiue:paſſim & incondite paſſiua libido dicit᷑ Firmico materno.pro publica promiſcuaq;. CO
rona multiformis.Simplex ſenſus & hiſtoricus patet myſtico intellectu ſignari uidet᷑ multiplex lūæ
effigies quæ nunq̄ poſtridie eadē forma lucet qua illuxit pridie.hinc exiſtimat Euſebius ī præparatio
Hecate. ne euangelia dici ecatē pp uarias.ſ.figuras quas quotidie nouas repreſentat.pōt & referri ad uirtutem
Coronæ lunæ multiformē atq; multiplicē.nil ēt prohibet intelligi de coronis quæ multifariæ circa lunā cōſpici
circa lunā unt᷑.M.Varro.& plinius prodiderunt ſi luna coronā circa ſe habebit & eā ſincerā nō ante plenilunium
hyemē eē metuendā.ſi gemini or
bes lunā cinxerint ſignificari ma
iorē tēpeſtatē. ſi plena lūa circa ſe
habebit orbē ex qua parte is ma
xime ſpēdebit. ex ea uentū oſten
det.plinius quoq; in ſecundo ſic
inquit.exiſtunt eædē coronæ cir
ca lunā.& circa nobilia aſtra. Ari
ſtoteles in meteoris & cæteri græ
ci.halo nuncupāt. quā noſtri mo
do circulū.modo coronā interpre
tant᷑.Seneca in primo queſtionū
Halo. hunc inquit græci halo uocāt:quē
nos dicere coronā aptiſſime poſ
ſumus. PLA na rotunditas.hoc
ad pleniluniū uidet᷑ eē referendū.

paſſiue diſperſi,molliter defluebāt. Corona multifor
mis:uariis floribꝰ ſublimē diſtrinxerat uerticē. cuius
media quidē ſuper frōtē planā rotūditas in modū ſpe
culi:uel imo argumētū lunæ candidū lumē emicabat
dextra leuaq; ſulcis īſurgētiū uiperarū:cohibita ſpicis
etiā cerealibus deſuper porrectis:multicolor biſſo te
nui pertexta:nunc albo cādore lucida: tunc croceo flo
re lutea:nunc roſeo rubore flammida: & quæ lōge lō
geq; etiam meum cōfutabat obtutum:palla nigerrima
ſplendeſcens atro nitore quæ circuncirca remeans: &
ſub dextrum latus ad humerum leuum recurrens.

Colores. planeta rum. CANdidū lumē.Suus cuiq; planetaꝝ color eſt Saturno candidus.ioui clarus.Marti igneus lucifero
candens.ueſperi refulgens.Mercurio radians lunæ blandus.Soli cū orit᷑ ardens poſtea radiās. SVL
cis inſurgentiū uiperaꝝ.iā dictū eſt lunā eē proſerpinā.eē cererē.eē ut ita dixeri oīa.proinde illi aſſignā
tur ea q̄ ꝑtinent ad agricolationē cerealē:in qua ſulci *interdū* tortuoſi uiperas imitant᷑.in arando *ma*
gnopere ſeruandū eſt Catonis oraculū.ſulco uario ne ares.Arator auctore plinio niſi incuruus præua
ricat᷑ idē ait oē aruū rectis ſulcis mox & obliqs ſubigi debet.pōt & hoc cōmodiſſime referri ad angues
quibus frenatis curruiq; remotis ceres dea ſulcauit cælū.& ꝑ aera uecta eſt. Ouidius. Geminos Dea
fertilis angues curribus admouit freniſq; cohercuit ora.& mediū cæli.terræq; ꝑ aera uecta eſt: ego po
tius opinor ſulcos uiperaꝝ ꝑtinere ad iter lunæ flexuoſum:qualis eſt draconū meatus. BISſo tenui
Biſſum erat inquit luna induta ueſte biſſina multicolori.biſſum autē linū uocamus.*plinius in.xyiiii.* lino biſ
ſino ſecundā bonitatis & principatis palmā dat mulierū maxime *deliciis*:cuius ſtipula quaternis dena
riis uendebat᷑.in exodo præcepit dn̄s decē cortinas fieri de biſſo retorta: & hyacintho ac purpura co
co bis tincto uariata ope plumario.ad tabernaculi operimentū.ioſephus libro tertio antiquitatū. itē
in.yi.belli iudaici ſubtilitet ſcribit hos quattuor colores ex quibus cortinæ contextæ erant deſignare
naturā elementoꝝ.Coccū.n.ignē imitat᷑.purpura mare ſignificat.hyacinthus aeris eſt indiciū.biſſum
Coccum uero terrā declarat eo ꝙ linū oriat᷑ ex terra.ꝑterea ſacerdotes ad altare accedentes ueſte biſſina amicti
purpura. erant pontifex quoq; caput tegebat biſſina thyara de quibus oībus ꝑter ioſephū copioſiſſime apud
Hiacyn thus. noſtros ſcripſit Diuus Hieronymus in libello ad fabiolam de ueſte ſacerdotali. eſt præterea biſſum
color purpureus.unde biſſion dicunt græci ueſtimentum βυσσω βεβαμ μηρορ.ideſt biſſo tinctū
ut docet ſuidas in etymologico.biſſini mentionem & plinius facit.ix. ALbo candore lucida.ex cau
ſa phyſica multicolor ueſtis lunæ tribuitur.ut & candido & croceo & rubenti colore contexta merito
dicatur.namq; luna uario mutabiliq; colore ſpeciem ſui ſubinde uariat.neq; id ſine præſagiis tempe
præſagia. ſtatum.ſi quidem rubicunda uentos.nigra pluuias.puro nitore ſplendens ſerenitatem portendere
lunæ. cred itur.hinc illa Virgiliana pronoſtica.at ſi uirgineum ſuffuderit ore luborē uentus erit uento ſem
per rubet aurea phœbe. CONfutabat obtutum.perturbabat aciem oculorum meorum & quaſi præ
ſtringebat. PALla nigerrima.notiſſimum eſt pallam dici ueſtem matronalem & honeſte mulieris
ueſtimentum. cuius Oratius.Virgilius plautus omnes meminere.ideo autem pallam nigerrimam
lunæ aſſignare uidetur:quia eam ex partem proprii candoris totam eſſe & alienæ lucis indigam mul
ti crediderunt.Beroſus uero ſideralis ſcientiæ conſultiſſimus lunam profeſſus eſt pilam eſſe ex dimi
Color lu næ. dia parte candentem:reliquam cerulei coloris:eamq; cum ad perpendiculum & normaliter ſibi ſub
iecta ſit obſcuram uideri & nigram.ut nigerrima palla referatur.uel ad colorem lunæ proprium. uel
ad defectus & quando in coitu ſolis obſcuratur.Quidam lunam denſo corpore eſſe.alii leui ceu quo
dam ſpeculo & ſolis īpetu recipere ſplēdorē arbitrāt᷑. ATRO nitore.Decēter dixit atro nitore cum ni
tor.quidā ex nigro colore refulgeat.Apelles atramēto abſoluta opa illinere ſolebat ita tenui.ut id ipſū
Cinctus gabinus. repculſu claritates oculorū excitaret. AD humerū leuū recurrēs.Videt᷑ ſignare habitū gabinū de quo
Virgilius ipſe q̄rinali trabea cinctuq; gabino.ēāt gabinus cinctus toga ī tergū reiecta ut una eius laci
nia a tergo reuocata hominē cingat:quo ueſtimēti genere utebatur conſul bella inducturus.

umbonis uicem deiecta parte laciniæ multiplici contabulatione dependula. Ad ultimas oras: nodulis fimbriarum decoriter confluctuabat: per intextam extremitatem: & in ipſa eius planicie ſtellæ diſperſæ coruſcabant. earumque media ſemeſtris luna flammeos ſpirabat ignes. q̄q̄ tamen inſignis illius pallæ perfluebat ambitus indiuiduo nexu corona: totis floribus: totiſque conſtructa pomis: adherebat iam geſtamina: longe diuerſa: nam dextra quidem ferebat æreũ crepitaculum: cuius per anguſtam laminam in modum baltei recuruatam: traiectæ mediæ paucæ uirgulæ criſpãte brachio: trigemĩos iactus reddebãt argutũ ſonũ.

Vmbo.

VMbonis uice: Vmbonẽ eẽ mediã clipei partẽ eminentiorẽ & pro ſcuto interdũ accipi. docent grãmatici & ſciũt oẽs. papini⁹ iã clipe⁹ clipeis umbõe repellit᷑ umbo. Senſus eſt Apuleianus ueſtem recurrentẽ ad humerũ ſiniſtrũ repreſentaſſe uicẽ umbonis: & ſcuti ſicut ſæpe palliũ ſiniſtræ inuolutũ eſt pro clypeo. apud perſiũ candidus umbo nõ accipi debet pro clypeo: ut incurioſi & male litterati opinant᷑: ſed pro ueſte qua adoleſcentuli die tyrocini induebant᷑: quã. M. Tullius & Plinius togã purã. a candore nuncupant: cuius & Sidonius fecit mentionẽ.

Locus pſii.

Contabulatões

Contabulatio

Tubuli

CONtabulatione. Sicut contabulationes ſunt in domicilio & tabulatis pluribus tecta conſurgunt. ita in ueſtibus maxime fœmineis contabulationes quædã extare uiſunt᷑: quaſi gradatim ſeſe dilatantes. Quidã codices habẽt cõtubulatione: quod nõ diſplicet: eſt. n. contubulatio dicta a tubis ſiue tubulis: quaſi tumiditas orbiculata per ueſtẽ ducta iſtar tubuloꝝ. quibus aquæ ductus extruunt᷑ qui ut Victruuius & Plinius docent ex una parte lingulati eſſe debẽt. ut alius in aliũ inire cõueni req; poſſint cõmiſſuris pyxidatis: multoq; ſalubrior eſt aqua ex tubulis fictilibus ducta q̄ per fiſtulas plumbeas. inter ueſtes pontificis apud priſcos erat indumentũ rotundũ. ex quo fimbriæ pendebant alternis aurea tintinabula malaq; granata ſuſtinentes tintinabulis quidẽ tonitrua: malis uero fulgura deſignantibus. Gregorius in paſtorali quod & . D. xliii. proditũ eſt. Tropologice interpretatus per tintinabula ſignificari ſonũ prædicatõis in ſacerdote eſſe debere. p mala punica fidei unitatẽ deſignari ĩ quibus uno exterius cortice multa iterius grana muniãt᷑.

Tintinabula in ueſte.

Mala punica.

ORAS extremitates ueſtimẽti & fimbrias ſine aſpiratõe ſcribẽdũ eſt. INtectã: Oculis obuiã & aptã põt legi intextã. STELlæ coruſcabãt: Stellis diſtinctã uariegatãq; ueſtẽ fuiſſe deſignat. hæc legẽs uideor legere deſcriptões ueſtiũ ſacerdotaliũ hebraicarũ. inter quas una nobilitat᷑ intextu gẽmarũ. & . n. duodeci lapides ĩ q̃ttuor ptes terni diuiſi ueſte ĩcluſi ſpectabãt᷑: pferẽtes ſcripta tribuũ ĩdaciæ gẽtis nõia Lucia. quoq; in deſcriptõe cultus deæ ſyriæ & ſimulacri opoſus eſt. cuius emulator eſt noſter lucius.

Semeſtris luna ideus.

SEmeſtris luna. Nõ a numero ſex menſiũ ſemeſtris hic dicit᷑ luna: ut ego ſentio: ſed a ſemimẽſe qñ fere in dimidiatis mẽſibus plena ſplẽdicat & cuncta colluſtrat: unde idus uocabulo tuſco appellãt iouis fiduciã. qui dies fere implenilunio & medio menſe fieri ſolet. & . n. fiducia iouis eſt luna cũcta illuſtrante. PERfluebat. Veſtis laxior quaſi undacio fluctuat & pfluit. INdiuiduo nexu: Videt᷑ ſignare coronã hãc fuiſſe in extremo pallæ ambitu cõſtructã floribus & pomis ad deſignãdã cereris fœcũditatẽ. & fructuũ ubertatẽ ex qua primo flores mox poma proueniãt.

Deſcriptio deæ ex luciáo

Crepitaculum.

DEXtra ferebat crepitaculũ. Lucianus ſimulacrũ deæ deſcribens. eſt inquit iuno dea. habet ãt aliquid & palladis & ueneris. & lunæ & rheæ: & diãæ. & nemeſios: & parcarũ mãu qdẽ altera geſtat ſceptrũ altera ãt fuſum ĩ capite radios fert & turrĩ & ceſtõ. lucius uero noſter dicit ĩ mãu dextera lunæ fuiſſe crepitaculũ æneũ: ut p hoc oſtẽdat ritũ priſcorũ. q crepitu æramẽtoꝝ diſſono lunæ laborãti auxiliabãt᷑. cuius rei pter poetas liuius quoq; & plinius meminere: uel ut p crepitaculũ declaret lunã tinnitu quodã & ſonitu ĩ cœlo moueri aſſidua uertigie. De muſico mũdi cõcẽtu & ſyderũ tinnitu plato & platonici oẽs ſcribũt: Aſſerẽtes armoniã eẽ ĩ cœlo. Quod Ariſtoteles & Ariſtotelici alacriter inficiantur. ſed cum lucius noſter ſit platonicus potuit uideri ſub hoc inuolucro intellexiſſe. tinnitum lunarem mundanumq; concentum. Cæterum cum cõmentatoris officium ſit uarias interpretationes afferre & non ſolum quid ſibi ſed quid & aliis uideatur oſtendere dixi opiniones aliorum ſuper hac re myſticas: quas qui uolet ſequi poſſit. Ego uero exiſtimo per crepitaculũ hoc ſignificari ſiſtrum: quod iſis dea ægyptiorum geſtat in dextra. iſidem autem & lunam eſſe eandẽ docent auctores. & paulo mox apte demõſtrat luci⁹ noſter. iõ ãt iſidi ſiue lũæ ſiſtrũ qđ crepitaculũ ſanabile eſt aſſignat᷑. ut nili incrementa ſignificẽt᷑. quod & ſeruius grãmaticus. uelut in tranſcurſu indicat enarrans illud Virgilianũ ex. viii. Eneidos regina in mediis patrio uocat agmina ſiſtro. præterea in ſacris iſidis ut auctor eſt Herodotus mulieres crepitacula tenentes plaudunt uiri tibiis canunt. De crepitaculis puerilibus Marcialis & Quintilianus. a crepitu & ſonitu inditum nomẽ.

Siſtrum. iſidis

PAVcæ ungulæ. Quidam legunt undulæ. quidam uirgulæ quæ lectio magis quadrat cum in crepitaculo ſint uirgulæ. quæ agitatu brachii criſpantis reſonabant: criſpante dixit brachio pro uibrante agitante reciprocante. ut Virgilius bina manu lato criſpans haſtilia ferro. TERgeminos iactus: Verba ita ordinanda ſunt uirgulæ crepitaculi reddebãt argutũ ſonũ brachio criſpante tergeminos iactus. dum enim brachium criſpat agitatq; iactus triplices reſonabant uirgulæ ſonoro concentu.

Cymbiũ. LEuæ cymbiũ:in ſiniſtra ferebat poculũ.qđ cymbiũ uocãt procerũ ac cymbæ naui ſimile unde & no
Ciſſimbium. mẽ:Auctores Seruius:Macrobius.cæteri.Fuerunt qui cymbiũ a ciſſimbio per ſyncopã dictũ exiſtima
uerint:ciſſimbiũ uero uolunt eſſe poculũ ligneũ ex hedera quæ græce dicit᷑ κισσοσ homerus hoc po
culũ cyclopi ab ulyſſe datũ memorat myſtice cymbiũ lunæ aſcribi credit᷑ ad fluorẽ aquarũ ſignificandũ
quas humifica lunæ uis identidẽ refundit: uerũ ego opinor hoc totũ referendũ eẽ ad iſidẽ : quæ eadẽ
Situla & luna eſt:cuius ſiniſtra fert cymbiũ:qđ quidẽ ſitulã appellant.ex myſticis ægyptiorũ cerimõiis ad flu
entiã lacunarũ.& inundationẽ ni

leuæ uero cymbiũ depẽdebat aureũ:cuius anſulæ:qua parte cõſpicua ẽ:iſurgebat aſpis:caput extollẽs arduũ.ceruicibus late tumeſcẽtibus.pedes ambroſios tegebãt ſoleũ:palmæ uictricis foliis ĩtextæ.Talis ac tãta ſpirãs arabiæ fœlicia germĩa diuina me uoce dignata ẽ.En adſum tuis cõmota luci precibus rerum natura parens:

li ſignificandũ.Quidã hoc referen
dũ cenſent ad iſidis nauigium de
quo paulo mox plura. ANſulæ.
cimbiũ anſatũ uas fuiſſe ſignificat
tale fuit & carcheſiũ: qđ ut eruditi
deſcribunt procerũ. erat cõpreſſũ
circa mediã partẽ anſatũ medio/
criter anſis a ſũmo ad infimũ per/
tingentibus feſtiuiter a plauto &
Anſatus. homo. decenter dictũ:quis hic anſatus ambulat:de eo qui manibus quaſi alis magnifice ſubnixis & glorioſæ
inflexis ambulabat· INſurgebat aſpis:in põpa iſidis ouidiana ſerpens quoqꝫ deſcribit᷑ illo uerſu ple/
Serpens. myſtica naqꝫ ſõniferis ſerpens peregrina ueneris.Euſebius in ſecundo præparatõis euangelice ĩ myſteriis pri
ſcorũ draconẽ in ſpirã cõuolutũ adhiberi refert:qm̃ iupiter draco factus cõcubuit cũ pherephate cere/
ris filia:hæc autẽ oĩs ratio ſacrificalis ad eandẽ deã refert᷑ : quæ una eſt multiiugis nominibus celebra
ta præterea aſpida ægyptiacã ſerpẽtẽ autumãt cõuenire deæ ægyptiæ cerimõiis. CERuicibus tume
ſcentibus.Colla aſpidũ ueneno tumeſcere auctor eſt plinius quarũ ictus irremediabilis eſt præter q̃ ſi
confeſtĩ partes contactæ amputent᷑.alibi annotauimus quẽadmodũ aſpis habet interneciuũ bellum
Ichneu/mon. cũ ichneũmone:qui ubi pluribus ſe coriis ex limo loricauit in dimicationẽ pergit:in ea caudã attollẽs
ictus irritos auerſus excipit.donec obliquo capite ſpeculatus inuadat in fauces.De hoc intellexit Lu
canus illo uerſu aſpidas ut pharias cauda ſolertior hoſtis ludit & iratas incerta prouocat umbra. PE
des.Ambroſios:Diuinos & ĩmortales.nec non unguenti liquore delibutos. PALmæ foliis intextæ
Lunæ ſimulacro:quæ & iſis eſt conueniunt calciamenta ex palmaceis foliis intexta.cũ ob alia.tũ quia
in ægypto larga palmarum copia.ubi religioſe hæc dea adoratur.apud plinium nulla mentio eſt qđ
palmarum folia fuerint in uſu calcerum.qui ea tantum ſcribit in uſu eſſe ad funes uitiliumqꝫ nexus &
Vitilia. capitum umbracula:ubi uitilia quæ dictio pliniana eſt ſignificatur omnia aduinciendum :ligandũqꝫ
accommodata.lego apud eccleſiaſticos ſcriptores maximeqꝫ apud Hieronymum quod paulus ana/
chorita foliis palmarum contextis ueſtiebatur.Eratqꝫ illi ueſtis palmacia.Herodotus dixit ſacerdotes
ægypti calceos papiraceos geſtare:non palmaceos.Verum enim uero Lucius noſter ſibi ipſi concors
eſt & congruens:qui in ſecundo huiuſce operis uolumine baxeas palmeas dedit ægyptio prophetæ:
& nunc ipſi ægyptiorum deæ dat ſoleas palmarum foliis conſuetas ut intelligamus id genus calcia/
menti prope peculiare eſſe in cerimonia ægyptiorum . præterea priſcos palmarum foliis ſcriptitaſſe
conſtat.unde φοιpικια γραμματα.ideſt litteræ dicebantur phœnicia φοιpιξ enim græce palma.
Pphœni/cia littere Quidam phœnicia dici τα γραμματα.ideſt litteras autumant a phœnice cadmo ſiue Agenore lit
terarum inuentore.uidentur autem palmacei calcei deæ congruenter aptari ne quid ſcilicet Mortici
num eius membra pollueret.ſic apud Marcianum calceos ex papyro ſubligat phroneſis philologiæ.
quod autem palma dicatur arbor uictrix fitqꝫ ĩ certaminibus ſymbolum uictoriæ ſciunt omnes cauſã
plutarchus.Ariſtoteles Gellius cæteri tradiderunt.quoniam ſcilicet ponderi non ſuccumbit: neqꝫ de/
Natura palmæ. orſum flectitur:ſed aduerſus pondus reſurgit recuruaturqꝫ quale eſt uictoris ingenium quod urgenti
bus præmentibuſqꝫ nõ cedit. SPIrans arabiæ fœlicia gemina.Legi,poteſt arabiæ fœlicis germĩa:nã
cum triplicem arabiã plinius ptolomeus cæteriqꝫ deſcribunt:illa eſt memoratiſſima.q̃ græco cogno/
Eudemõ Arabia. mine eudemon latino fœlix ſiue beata nuncupatur:q̃ teſte ſtrabone aromatifera ẽ.q̃ ut tradit plinius
germina odoratiſſima progenerat:& quãuis caſſiam cinnamomumqꝫ nõ fuerat.tamẽ fœlix appellat᷑
idẽ plinius peculiaria arabiæ germina percenſet in.xii. COMmota luci.reſpõſio lunæ ad Apuleium
myſticotera.qua euidenter oſtendit᷑ unũ eẽ numẽ nominibus pluribus cultũ nominatũqꝫ.luci caſus
Nuatra deus. eſt ſalutatorius qui uocatiuus dicit᷑ alloqt᷑.n.Luciũ Apuleiũ. RErũ natura parens:Natura qua dicius
nata eẽ oĩa a naſcendo nomẽ accepit:q̃ nihil aliud eẽ credit᷑ q̃ deus.qđ & Lactãtius refert in ſecundo:
ſed Seneca planius id explicatiuuſqꝫ demonſtrat libro.iiii.de beneficiis cuius uerba ſubieci q̃ ſũt hæc
natura inqt hoc mihi præſtat nõ ĩtelligis te cũ hoc dicis mutare nomẽ deo.qd.n.aliud ẽ natura q̃ deus
Fatum. deus. & diuina ratio toti mũdo & partibus eius inſerta.quotiẽs uoles tibi licet aliter hũc auctorẽ rerũ noſtra
rũ cõpellare.& iouẽ rite dices & tonantem & ſtatorem.eundem ſi fatum dixeris nõ mentieris.cum fa
tum nihil aliud ſit q̃ ſenes implexa cauſarum.ille eſt prima omnium cauſa : ex qua cæteræ pendent:
quæcunque uoles illi nomina proprie aptabis uim aliquam effectumque celeſtium continentia.Tot
appellationes eius poſſunt eſſe.quot munera ergo nihil agis ĩngratiſſime mortalium q negas te deo

debere:ſed naturæ quia nec natura ſine deo eſt:nec deus ſine natura:ſed idẽ eſt utrũq; : hactenus Seneca:cuius auctoritate fulcimur:ut numeroſis appellationibus deum ſiue deam hanc de qua loquimur appellemus.cũ nihil referat utrũ nominibus maſculinis an fœmininis rerũ natura nũcupetur: Quoniã ut ſupra expoſui breuiter dii oẽs ſunt αρσενοθηλεισ. Ideſt maſculofœmini.ita poſſumus p unã rẽ utrũq; intelligere. Plinius noſter ubiq; librorũ naturã rerũ parentẽ & magiſtrã appellat quã & deum opificẽ oĩum intelligi uult.

elementorum omnium domĩa:ſæculorum progenies inicialis:ſumma numinũ:regina manium: prima cælitum deorum.dearumq; facies uniformis: quæ cœli luminoſa culmina:maris ſalubria flamina: inferum deplorata ſilentia: nutibus meis diſpenſo: cuius numen unicum: multiformi ſpecie: ritu uario: nomine multiiugo totus ueneratur orbis. Inde primigenii phriges

ELEmentorũ oĩum domina:Initia rerũ eſſe tria arbitratur Plato. Deum & materiã: rerũq; formas quas Ideas uocat:Deus artifex cõformat uniuerſa ex materia: hinc prima elementa eẽ progenita.ignẽ & aquã memorauit

inicia rerum tria.

INIcialis:primordialis originalis diuus Auguſtinus i.xi. De ciuitate dei.nõ eſt inquit mundus factus in tempore ſed cũ tempore ante mundũ nullum eſt tempus:& ut auctor eſt Trimegiſtus receptaculum temporis eſt mũdus. SVMma numinũ.Maxima deorũ. REGIna manium.Proſerpina nominatur quæ dea eſt defunctorũ. DEOrũ dearũq; facies:hinc euidenter oſtẽditur deos omnis & deas ad unũ referri:qui fabricator rerũ uariis nominibus deorũ & dearũ tã figmentis poeticis q̃ philoſophicis rationibus colatur.Quod & Valerius ſoranus duobus his uerſibus ſcitiſſime complexus eſt.Iuppiter omnipotens regũ Rex ipſe deuſq; progenitor genitrixq; deum Deus unus & omnis:hos uerſus.M.Varro in hanc ſententiã expoſuit.In libro quẽ inſcripſit de cultu deo℞:& diuus Auguſtinus identidem citat pro teſtimonio.

De⁹ un⁹ & omnis

DEPLOrata ſilentia: Vbi homo in familia proſerpinæ eſſe cœpit:& loca manium ſilentioſa in habitare actum eſt deploratur ineternũ reditus. Illinc negatˀ redire quẽq̃: illic eſt fletus & ſtridor dentiũ:ut auctor ẽ diuus Auguſtinus ĩ libello de Triplici habitaculo in inferno flãmiuomo principalia duo ſunt tormenta:frigus intolerabile.& calor ignis inextinguibilis.Sacra ſcriptura gehenam uocat.ubi dolor ſine remedio:pœna ſine fine & omnium rerũ deſperatio eſt. NVTIbus meis.Quid eſt numen.niſi dei nutus ac poteſtas. M.Varro.numen dicunt eſſe iperium ab nutu. MVLtiformi ſpecie. Cum deus ſit.ασωματοσ καὶ αρρητοσ καὶ ακατωνομαστοσ.i.incorporeus indicibilis innominabilis Scienter & prudenter exiſtimantur facere iudei qui ſola mente.unum tantum numen intelligunt prophanos exiſtimantes:qui deorum imagines mortalibus materiis in ſpecies hominum effingant: itaq; nulla ſimulachra deorum in ſuis templis ſunt.& ex præſcripro legis moſaycæ nefas eſt ſimulachrum dei nedum hominis non ſolum in templo ſed neq; in prophano loco collocare.auctores.Cor.Tacitus & ioſephus:quod & in pentateucho copioſe explicatur.Cn.Pompeius Domitis iudeis templum hieroſolymorum illud famigeratum iure uictoriæ ingreſſus uulgauit nullam intus dei effigiem eſſe.uacuam ſedem & inania arcana. cõtra ægyptii ſub effigie animalium plurimorum deos non tam uenerantur q̃ infamant.Nãque ut inquit.M.Varro & renarrat diuus Auguſtinus Qui primi populis inſtituerunt ſimulachra Deorũ Metum dempſerunt errorem addiderunt. DE uario cultu deorum ſimulacriſq; multiformibus & nominibus.quibus coluntur apud uarias nationes ſcatent uolumina ſcriptorũ. & ſuo loco ſingillatim annotabitur. MVLtiiugo noĩe:multis uariiſq; nominibus.eſt enĩ deus unus noĩa plura.

Duo tormẽtã in inferno

Gehẽna

Numen.

Deus ĩnomĩalib⁹.

Apđ iudeos nullũ dei ſimulacrum.

PRImigenii phryges:Ex hiſtoria remotiore ſumptũ:ut phryges primigenii:ſiue primi mortalium nũcupentur:nam pſametichus rex ægypti Cupidus noſcendi quinã primi hoĩum extitiſſent: huiuſmodi rẽ cõminiſcitur pueros duos recens natos tradit paſtori educãdos:iubens neminé corã eis uocé ullã edere.ſolitaria in caſa Ambos relinqui:eiſdẽ in tẽpore capras admoueri:quarũ lacte nutrirentur.pterea iuſſit diligẽter obſeruari quã uocẽ primã ederet:itaq; ex acto biẽnio:cũ paſtor qui puerorũ nutricationẽ ſuſceperat accedẽs ad caſam ianuã repãderet Ambo infantes clamare cœperunt Becchus. qđ primo audiẽs paſtor obticuit. cũ uero crebrius adeũti & obſeruãti idẽ uerbũ ab infantibus ingeretur rẽ domino indicat:eiuſq; iuſſu pueros exhibet:quos cũ & ipſe pſammetichus audiſſet:ueſtigauit quinã hoĩes beccus quidpiã appellarent:hoc curioſe perquirens cõperit phrygas ſic panẽ appellare: quo argumento confutati ægyptii phrygas primigenios primoſq; hoĩum & ſe ipſis priores extitiſſe conceſſerunt: cum ante pſametichum perſuaſiſſimum habuiſſent omnium hominum ſe primos extitiſſe:hiſtoriæ auctor herodotus in ſecũdo.De ægyptiis dixit Lucianus. αἰγυπτιοι λεγονται πρωτοι των ανθρωπων.apud Trogum explicatur luculenta contentio inter ſcytas & ægyptios de generis uetuſtate:qua ſcythæ antiquiores cenſentur. Claudianus ſcribens ineutropium uetuſtatis & hiſtoriæ phrygum meminit his uerſibus Dat cuncta uetuſtas principium phrygibus: nec rerum ægyptius ulcera reſtitit humani poſtquam puer uberis expars: in phrygiam primum laxauit murmura uocem. Ennius Teſte. M.Tullio fruges dicebat non phryges & purrum non pyrrhum: nec enim antiqui græcam litteram adhibebant. nunc & phryges & pyrrhum aurium cauſa dicimus.

Hiſtoria de phrigibus primigenis.

Beccus panis.

Egyptii primi hominum.

Fruges p phryges.

Peſinun/ PESInunticã:In phrygia oppidum eſt:quod peſinuntium appellatum ferunt: a ſimulachro deæ
tica. cybeles:cœlitus lapſo in eum locum.nam.πεσεῖν.græce dicitur: quod cadere nos dicimus/alii no
Dea uñ men hoc loco inditum eſſe tradunt:quia permulti illic utrinq; ceciderunt:pugna inter illum phryga
& tantalum lydum commiſſa:auctores herodianus:& Amianus Marcellinus.Ad peſinunta colebã
tur orgia matris magnæ.quam & ideam uocant.& uetuſta eiuſdem delubra conſpiciebantur.Vnde
peſinuntia dea dicta:cuius ſimulachrum ex hoc oppido bello punico ſecũdo carmine ſibyllino mo/
nente Romam trãſlatum eſt:&
per Scipionem naſicam qui op/
timus a ſenatu iudicatus. hoſpi/
tio rite receptum eſt. peſinuntis
oppidi:& peſinuntiæ deæ memi
nit Strabo his uerbis:peſin⁹ em/

peſſimũticã noĩant dñi mrẽm. hĩc autochthões attici ce
cropeiã Mineruã:illinc fluctuãtes Ciprii paphiam ue
nerẽ: Cretes ſagittiferi dictynã dianã: ſiculi trilingues

porium eſt eorum qui in hac regione ſunt:& templum maximum habet magnæ uenerationis ma
Autoch/ tris deum:quam anginiſtam uocant. DOMIni matrem.Lege Deum pro deorum. AVTOch/
thones: thones.Epitheton perpetuum atticorum:ut autochthones dicãtur:quaſi indigenæ:& in eodem na
ti ſolo:quod incolant:eiuſdemq; terræ primi cultores.non enim aduenæ ſunt attici:neq; paſſim col/
lecta colluuies Originem Vrbi dedit:Sed ut hiſtorici tradunt:quæ illis ſedes eadẽ origo eſt:& ut utar
uerbis.M.Tullii Vrbs athenienſium uetuſtate ea eſt ut ipſa ex ſe ſe ſuos ciues genuiſſe dicatur:& eo/
Autoch/ rum eadem terra parens altrix fuiſſe dicatur.De autochthonibus ſcripſimus copioſius:in primo cõ/
thon ur/ mentario.In epiſtolis ad atticum decenter dicitur.αὐτοχθων in homine urbanitas pro ingenita &
banitas. natiua:non autem inſitiua & alienigena.Illud adde quod refert Suidas in ætymologico/autochtho
nas dici præter athenienſes: arcadas quoq; & eginetas. CECROpiam Mineruam: Athenienſes
Athena attico uocabulo notiſſimo.athenam uocant Mineruam.ex cuius nomine athenæ nuncupatæ.Ce/
pallas. cropia uero cognominatur a cecrope rege:qui primus multitudinem in ciuitates.xii.digeſſit a cuius
Cecrops noie Cecropidæ nominantur: & cecropia regio nominata/quem græci diphien cognominant:no
diphies. ſtri geminum:quia primus marem fœminæ matrimonio iunxit:uel ꝙ cum eſſet ægyptius utrãque
linguam caluerit:græcam & ægyptiacam.primus cecrops bouẽ imolans.Iouem appellauit: Aucto/
res Strbbo.Trogus Euſebius. FLVctuantes Cyprii ſpectanda eſt huiuſce ſcriptoris in rebus omni/
bus elegantia:& nephiteris apponendis mira ſolertia: cũ unicuiq; quod ſuũ eſt ſcienter minus nec
decenter appon t.a quo ut primigenii phryges.& autochthones attici ſignificanter & proprie atque
ex priſcorum doctrina nuncupati: Ita & Cyprii fluctuantes optimo Conuenientiſſimoq; epitheto
dicuntur:cum ſint populi inſulani:& omnis inſula mari circũflua & maritimis fluctibus ſit obnoxia.
Cyprus. fuit quondam Cyprus nouem regnorum ſedes in cilicio mari ſita:Vbi inter cætera urbs eſt paphos
Simula/ inclyta Delubro ueneris claro:per indigenas aduenaſq;: quam paphiam cognominant:qđ numen
crum. eſt Cypriorum peculiare.Simulachrum paphiæ ueneris non effigie humana Colitur.ſed cõtinuus
Veneris. eſt orbis latiore initio tenuem in ambitum: metæ modo exurgens.cur autem hac forma colatur ra
tio in obſcuro eſt:ut refert Cornelius Tacitus.Præterea Cyprus ut docet Origenes in Omellis can/
ticorum appellatur Vua florens & uirgulti ſpecies eſt ferentis quendam fructum floridum habentẽ
uim excalfactoriam. Fuit & Romæ uicus nomine Cyprius ex eo dictus/ꝙ ibi Sabini bono omine
Hecatõ/ conſederunt nam cyprum Sabine bonum dicunt/ut refert Marcus Varro. CRETES ſagittiferi.
polis cre/ cretam quam homerus hecatompolim a numero centum ciuitatum appellat:quã a temperie Cæli
ta. macaron neſon.i.beatam inſulam dixere:nobilitatur uſu ſagittarum:nec peritia ſagittariorum oriẽ
Sagittife tis populis:qui ſagittis bella conficiunt poſtponitur:Lucanus.nec eois peior cortina ſagittis Plinius
ri cretes. in.xvi.ait ꝙ præcipuus ſagittarum uſus ĩ creta bellatores ſuos præcipitauit.De hac Solinus creta pri/
ma potuit remis & ſagittis:& ut auctor eſt Strabo in.x.cretenſes nauigandi principatum tenuerunt
Prouer/ unde uetus prouerbium inuulgatum eſt de eo qui quod optime nouit id ſe ignorare & fugere diſſi/
bium. mulat.cres neſcit pelagus/græce dicitur.ὁ κρὴς τὴν θάλατταν & cum cretenſes fuerint impoſto/
Cres ma res ac mendaces qui ab epimenide dicũtur.κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται. factum eſt alterum prouerbium.
re. κρητίζειν:quo utimur ad mendaces fallaceſq;: Quin etiam creta una eſt ex tribus illis nationibus/
cretizein propter quas exiit illud.τρία κάππα κάκιστα Tria Cappapeſſima uidelicet cappadocia/ Creta cili/
Tria cap/ cia.cuius rei ſupra quoq; commeminimus. DICTYnam Dianam: Cretes dianam religioſiſſime
papeſſi/ uenerantur britomartem gentiliter nominantes:quod ſermone noſtro ſonat uirginem dulcẽ.ean
ma. dem & dictynam cognominant propterea ꝙ retia inuenerit/quæ græce dicũtur δίκτυα.ſcribit Dio/
Brito/ dorus in.vi.bibliothecæ. Dictynam ex Ioue genitam: in creta conſuctudine Dianæ familiariſſime
martis. uſam eſſe.quæ res cauſam præbuit ut quidam dictynam dianamq; eandem eſſe exiſtimarent. calli/
Dictyna. machus autumat dictynam a retibus piſcatoriis denominatam: intra quæ fugiens euaſerit uiolen/
tiam Minois regis:ex libidinis cauſa inſequentis.Tibullus perq; ſuas impune ſinit dictyna ſagittas.
triligue De templo dictynæ mentio quoq; eſt apud Strabonem. SICVLI trilingues:Queritur cur Trilin/
ſiculi. gues ſiculos appellauerit:quidã exponũt quaſi doloſos & fraudulentos:quos & bilingues dicimus:ſi
culos eni acumine pallere cõſtat atq; uafricia: quos Maternus bono epitheto acutos appellat.gre/
ci quoq;

ei quoq; uſurpăt hoc uerbum σικελιʒειμ pro eo quod ē: πορηρεὺεσ θαι. ideſt nequiter agere & pra ue. ego uero ītelligo Trilingues dici quia tribus linguis: græca & latina & ſicula loquebātur: q̃uis nec latina nec græca ſatis bene uterent: quod & ſentit pediāus Aſcōius in expoſitōe uerrinaꝝ: & Plautus ſignat cū ait Tibi ſexcēti logiatici nullū ſiculū accœperis: ſiciliſſitare plautinū uerbū ē. quod ſignificat ſiculé loqui. Diuus Hieronymus uocat hominē pentaglotō. i. quinque linguē. qui oībus quinq; græcoꝝ linguis loqueretur. STYgiā proſerpinā. In ſicilia ex ennenſiū nemore qui locus quod in media ē inſula ſitus umbilicus ſiciliæ nominatur. rapta ē proſerpina a ſtygio plutone: quē orcū dicunt. M. Tullius ī oratiōe de ſignis tradit ī ſulā ſiciliā totā eē cereri ac proſerpinæ cōſecratā quā & liberā uocātā & natas eē has ī his locis deas

Sicelizei. Sicilisſitare. Pētaglotos. Libera proſerpina:

ſtigiam proſerpinam. nam eleuſini uetuſtam deam Cererem. Iunonem alii. Alii Bellonam. Alii Hecaten. Ramnuſiam alii: & qui naſcentis dei ſolis inchoantibus illuſtrantur radiis ethiopes: Ariiq; Priſcaq; doctrina

& fruges in ea terra primū repertas arbitrantur. Syracuſani feſtos dies anniuerſarios agūt eo in loco quo ditē patrē ferūt penetraſſe ſub terras a ꝓſerpiæ raptu abreptāq; ſecū aſportaſſe. ELEVſini cererē: hoc paulo ante explicatum ē & ſupra ab Apuleio Eleuſis dicta Atticæ ſacrariū. Pōponius mela In atthide eleuſin cereri cōſecrata. IVNOnē alii. ut ſamii: quā ī inſula iunonis ſacra celebrātur. BELlonam. Soror eſt martis. Carminibus poeticis iclytā: quā ut inquit Auguſtinus. ita iungūt marti: ut uenerem uulcano. neptuno ſalatiam: a bello cui præeſt bellōa nūcupata: ut a pomis pomona: a bobus dea bobona. HECAten. De hac diximus ſuo loco: de qua & Virgilius tergemināq; hecaten. tria uirginis ora Dianæ: a numeroſa effigie & poteſtate hecaten dici tradunt: quia græce εκατορ centū. orpheus in argonauticis figmento poetico tradit hecaten eſſe tricipitem. ideſt tria capita habere unū equinum alterum caninum tertium humanum. unde a poetis tergemia: & triformis dici creditur. Lego apud ſcriptores græcos morem fuiſſe ut ſingulis menſibus diuites offerrent hecatæ panes & alia quædam quæ a pauperibus corripiebantur. RHANnuſiam alii. Rhanus pagus eſt atticæ: ſiue ciuitas parua quidē: illuſtris tñ teſte pōponio mela ꝙ in ea fanū eſt amphiarai: & phidiaca nemeſis. MIror phidiacam nemeſin dici a mela quā fecerit agoracritus parius phidiæ diſcipulus: niſi forte ideo phidiacā dixit: quia phidias pleraq; e ſuis operibus nomini agoracriti donaſſe fertur. NARrāt auctores rem dignam memoratu. quemadmodum ſcilicet Agoracritus Et alcamenes ambo phidiæ diſcipuli Certauere inter ſe In Venere facienda: Vicitque Alcamenes non opere ſed ſuffragiis athenienſium: qui alcameni ciui ſuo contra peregrinum fauerunt. quare Agoracritus ea lege Signū ſuum uendidiſſe traditur ne athenis eſſet & appellaſſe nemeſin. Id poſitum eſt Rhannunte quod Mar. Varro omnibus ſignis prætulit: unde Nemeſis Rhānuſia nuncupata Catullo Ouidio poetiſq; cæteris. De qua intelligi uoluit & Lucanus illo uerſu: & tumidis infeſta collit qua numina Rhānus. eſt autem. Nemeſis ultrix faciorum impiorū bonorūq; ꝑmiatrix arbitra reꝝ regina cauſaꝝ: quā theologi ueteres fingentes iuſticiæ filiam ex abdita quadam æternitate tradunt omnia deſpectare terrena: pinas ideo illi fabuloſa uetuſtas aptauit: ut adeſſe uelocitate uolucri cunctis exiſtimetur: eidē gubernaculum dedit & rotā ſubdidit: ut uniuerſitatem regere per etementa diſcurrens omnia nō ignoretur. Macrobius nemeſin contra ſuperbiam coli eſſeq; ſolis poteſtatem arbitratur: cuius iſta natura eſt. ut fulgentia obſcuret: & quæ ſunt in obſcuro illuminet: ſic & nemeſis nūc erectas mentium humanaꝝ ceruices opprimit & eneruat. nunc bonos ab imo ſuſcitans ad bene uiuendum extollit. eandem uocant adraſtiam de qua eſt prouerbium αδαστεα ρʒ μεσισ. de his qui primo fortunati: poſtremo infortuniis ꝑmuntur. Martianus nemeſin fortunam eſſe ſentit: quam & ſortem & tychen & nortiam uocant. Plinius in. xi. prodidit poſt aurem dextram locum eē nemeſios quæ dea inquit latinū nomen ne in capitolio quidem inuenit. Idem in. xxviii. alii grecam nemeſin īuocātes. cuius ob id Romæ ſimulacrū ī capitolio ē quāuis latinum nomē non ſit. cū ſit hæc dea: ut diximus ultrix īproborū. & ſuperboꝝ caſtigatrix merito ita ait apud Auſoniū punio ſic perſas uaniloquos nemeſis. de hac ē & illud Catullianū ne pœnas nemeſis repoſcat a te eſt uehemens dea ledere hanc caueto. eſt & alteꝝ apud græcos prouerbiū cuius mentio ſit apud ſuidam: μεμεσισ παρα ποδασ βαιμει. ideſt nemeſis iuxta pedes graditur: quo ſignificatur ſontes celeriter punire. a dea nemeſi: quæ græcis uocabulis dicitur. μεμψισ ΔΙΚΗ υβρισ φεορσ τυκη. græci uocant nemeſin αλαʒομωρ τιμωροῤ. ideſt ſuperborum ultricem. RAdiis ethiopes: De ethiopibus nota ſunt omnia: & affatim ſcripſi in primo commentario: qui naſcenti ſoli ſubiecti ſunt: Homerus bipartitos appellat: ſuper quo longa eſt Strabonis diſertatio. ILlud adde. Quod cum ethiopibus nigricia ſit ingenita natiuaq; & conſequenter inelui bilis factum eſt prouerbium αιθιω πασ σμηκωμ. ideſt æthiopem purgans de hominibus in caſſum laborantibus. Nam ut inquit propheta neq; æthiops mutare poteſt pellem ſuam neq; pardus maculas extat eſopia fabella ſuper æthiopis emptore cuius colorem nullis lauacris nullis purgatoriis me dicamibus potuit immutare. ex quo admōemur uitia naturalia tolli pœnitus nō poſſe. ARIIq; Plinius in. vi. arios poſt īdiam populos celebrat de quibus & Strabo. in. xv. paropamiſidis ad occidentem arii adiacent: Ariis parthi. hinc ariana dicta ariorum regio quam poſt indiam collocant.

Bellona. Bobona. Hecate. De rhannuſia. Nemeſis. Adraſtia. Prouerbium. Ethiopē lauas. Arii.

pollentes egyptii:cerimoniis me propriis percolẽtes: appellant uero nomine reginam Iſidem. Adſum tuos miſerata caſus:adſum fauẽs & propicia:mitte iam fletus:& lamentationes omitte.depelle merorem.Iam tibi prouidentia mea. illuceſcit dies ſalutaris:Ergo igitur ĩperiis iſtis meis animum ĩtende ſollicitum.Diem:q dies ex iſta nocte naſcetur: æterna mihi nũcupauit religio:quo ſedatis hybernis tempeſtatibꝰ; & lenitis maris procelloſis fluctibus: nauigabili iã pelago rudem dedicantes carinam:primitias cõmeatus libant mei ſacerdotes.Id ſacrũ:nec ſollicita nec prophana mente debebis opperiri.Nam meo monitu ſacerdos in ipſo procinctu põpæ roſeam manu dextra ſiſtro coherẽtem geſtabit coronam:ĩcõtãter ergo dimotis turbulis:alacer

Egyptus mater artium.

POLlentes ægyptii.Auctores agminatim & cõcorditer ægyptios dicũt diuinaꝝ reꝝ omniũ cõſcios extitiſſe.a Macrobio ægyptus mater artium appellatur:ab ægyptiis græci diſciplinas oĩs mutuati ſũt. Pythagorã:Platonẽ cæteraq; lumina doctrinaꝝ petiiſſe ægyptias diſciplinas atq; ibi a ſacerdotibus cerimoniaꝝ arcana myſteria didiciſſe:memoriæ proditũ eſt.Nõ nulli putauerunt Platonẽ quãdo perrexit in ægyptũ hieremiã audiſſe prophetã:ſcripturaſq; propheticas in eadem peregrinatione perlegiſſe:quod & diuus Auguſtinus credit:in libris de doctrina chriſtiana.mox in opere ſerio de ciuitatẽ dei ſcribens cõputata diligenter temporꝝ ratiõe cõſtanter affirmat Platonem hieremiæ auditorem eſſe nõ potuiſſe multis annis ante defũcti.

Plato auditor. Hieremiæ.

Annotat Amianus Marcellinus quod Annotatu dignũ ẽ tãtã fuiſſe auctoritatẽ doctrinaꝝ alexãdriæ quæ ægypti ciuitas eſt clariſſima: ut medico ad cõmẽdãdã artẽ pro omni experimẽto ſufficeret dicere ſe alexandriæ eſſe eruditũ. REginã Iſidẽ.Diodorus Euſebius: cæteri tradũt Iſidẽ & oſirim maxima eſſe numina: & cõmũia: ægyptioꝝ & ſolem quidẽ oſirim. lunam uero iſin ſignificare: quæ uocabula ſi quis ad latinã linguã tranſferat oſiris dici põt multioculus:iſis uero priſca ſiue antiqua interprætatᷓ:neq; id abre:nã radios ſuos ſol quaſi multos oculos rebus imittit:luna uero priſca ſempiternaq; ẽ:Iſin naturã reꝝ eſſe periti ĩterprætatur:

Oſiris multioculus antiq

ILLVceſcit dies:Quo ſcilicet exuto aſinali corio in priſtinũ hominẽ reformaberis. EX iſta nocte naſcetur:tãq̃ nox ſit mater diei:& dies noctis partus: & enim noctẽ die priorẽ eẽ autumant legimus apud Cæſarẽ gallos ſpacia oĩs temporis: nõ numero dieꝝ finire.ſed noctiũ:qui dies natales & menſium & annoꝝ inicia ſic obſeruant: ut noctẽ dies ſubſequatur.

Nox põr. Die.

SEdatis hybernis tempeſtatibus:ſignat diem hunc fuiſſe uernum:quo iſiaca myſteria celebrantur:uel enim ut inquit Plinius aperit nauigantibus maria:quæ hiberno tempore hyemant:& ſeuitia tempeſtatum concluduntur: fortaſſis denotantur hilaria ſic enim appellant diem ad octauum calendas Aprilis:quo primum tempore ſol diem longiorem nocte prætendit:quo leticiæ celebratur exordium. & tunc iſidis luctus ex egyptia religione uertitur in læticiam.

Hilaria.

RVdem carinam: Nouũ nauigiũ nec dũ undis aſſuetum.ſignat aũt ſolitos ſacerdotes quot annis die iſiacæ cerimoniæ dedicare nouam carinam pelago iam nauigabili facto:cum ſedatæ eſſent tempeſtates uerna temperie.apud egyptios nauis eſt quædam nomine baris:quæ a græcis epibathra nominatur:qua corpora per paludem acheruſiam a portitore uehuntur:cui nomen eſt Caron.apud athenienſes.quot annis quoq; ut docet Plato:in phedone.nauis in delon inſulam mittebatur ſpectaculi cuiuſpiã cã:quæ donec perueniret in delon & rurſus athenas reuerteretur ex delo:neminem eo tempore publice necabant. Fortaſſis autẽ hæc nauis dedicabatur a corithiis ĩ Iſidis memoriã:quã nauigio uſam eẽ cõſtat.de quo Lactãtius hæc in primo certus dies habetur ĩ feſtis quo iſidis nauigiũ celebratᷓ:q̃ res docet nõ tranaſſe illã ſed nauigaſſe.

Nauis baris. Epibathra. Iſidis nauigium.

COMmeatus:ſicut primitiæ frugũ dis dicãtur:ita primitiæ nauigatiõis a ſacerdotibus Iſidis libabãtᷓ In dedicatiõe tyrũculæ nauis:ut.ſ.ire ac redire fœliciter nauibus poſſent:nã cõmeatus hoc ĩ loco ſignificat ĩ ionẽ nauiũ ipſamq; nauigationẽ:a cõmeãdo ſic cæſar ĩ cõmẽtariis duobus cõmeatibus exercitũ reportare cõſtituit:idẽ paulo poſt prioris cõmeatus expoſitis militibus.

Cõmeatus.

PROphana. Irreligioſa hæc duo ueluti cõtraria opponũtur religioſus & prophanus.ut prophanos ĩtelligas dici nõ tã deteſtabiles ſicut uulgo uſurpatur q̃ eos qui ſacris iniciati nõ ſint:quos ſeculares ex idiotiſmo uernaculæ linguæ nũcupamus:ſic & ſeruius expoſuit illud Maronianũ procul o ꝓcul eſte prophani.i.qui nõ eſtis iniciati.ego & cæteri:q nõ ſumus iniciati cerimõiis dici nõ abſurde poſſumus prophãi:quaſi procul a phano.i. a tẽplo.& cerimonia:cuius cultores ſũt religioſi.Prophanũ id dicitᷓ auctore feſto qd nõ ẽ ſanctũ. Plautus ſanctũ an prophanũ habeas paruipenditur.

Prohani ſeculares.

IN procinctu:Apparatu procincta claſſis dicebatur cum exercitus erat paratus.cõfeſti pugnaturus.A.Gellius claſſem ꝓcictã extra põeriũ.i.exercitũ armatũ uidere religio eſt.Vnũ accepimus eſſe teſtamẽtoꝝ genus:qđ ĩ procinctu dicebatur: cũ uiri ad ꝓliũ faciẽdũ in aciẽ uocabãtur.

Claſſis ꝓcincta. Teſtamẽtũ ĩ procinctu.

SIſtro.Crepitaculũ intelligit Iſiacũ:quod ſacerdotes in põpa ſacroꝝ manu geſtabant.unde ſiſtrati dicti Martialis linigeri fugiũt calui ſiſtrataq; turba.Ipſa quoq; Iſis figuratᷓ cũ ſiſtro ut diximus.olim quidã cũ raſiſſet caput & habitu Iſiaco eẽt indutus ſumpſit & ſiſtrum idq; inſtar ſacerdotis cõcutiens fefellit euaſitq; impẽdens infortunium. INCONtanter:ſine cunctatione & mora.

Siſtrati.

cõtinuare põpã meã:uolentia fretus : & de proxĩo clemẽter:uelut manũ ſacerdotis oſculabũdus roſis decerptis: peſſimæ mihiq; deteſtabilis iã dudũ beluæ iſtius corio te protinus exuo:nec qcq̃ rerũ mearũ reformides: ut arduũ:nã hoc eodẽ momẽto:quo tibi uenio: ſimul & tibi pſens:quæ ſũt cõſequẽtia ſacerdoti meo p quietẽ faciẽda pcipio:meo iuſſu tibi cõſtricti cõitatus decedẽt populi:nec ĩter hylares cerimonias:& feſtiua ſpectacula:quiſq̃ deformen iſtã quã geris: faciẽ phorreſcet:uel figuram tuã repẽte mutatã ſequius ĩterptatus aliquis maligne criminabitur. Plane memineris:& penitamente conditum ſemper tenebis:mihi reliq̃ uitæ tuæ curricula aduſq; terminos ultimi ſpiritus uadata: nec iniuriũ:cuius beneficio redieris ad homies:ei totum debere.ꝙ uiues. Viues aũt beatus : uiues in mea tutela glorioſus : & cũ ſpaciũ ſæculi tui pmẽſus ad ĩferos demearis/ibi quoq; in ipſo ſubterraneo ſemirotũdo: me quã uides acherõtis tenebris interlucẽtẽ:ſtygiiſq; penetralibus regnantẽ:campos elyſios incolens ipſe:tibi propiciã frequens adorabis. qd ſi ſedulis obſequiis & religioſis miniſteriis:& tenacibus caſtimoniis numen noſtrũ

CONtinuare.Imperãtis ẽ uerbũ. VOlentia fretus.Volũtate mea cõfiſus:Volentia enĩ a uolendo dicta:ſicut a ualeo ualẽtia.Alterũ ꝓ uolũtate:alterũ ꝓ fortitudine accipiť.Titinius ſapiẽtia gubernator nauẽ torquet nõ ualẽtia. OSCVlabundus.oſculãs. TE ꝓtinus exuo.Ego ĩqt Iſis cõfeſtim tibi detraham hoc aſini coriũ:q̃ bellua mihi iã pridẽ deteſtabilis eſt:põt legi exue ut ſit ĩperãtis uerbũ.qd' magis quadrat:cũ antecedẽtibus ſubſequẽtibuſq;. EOdẽ momẽto.Deus ubiq; locorũ pſens eſt:ubiq; totus nec dũ ad unũ accedit ab altero recedẽs.Dogmati chriſtiano quadrat illud poeticũ.Deũ nãq; ire p oẽs terraſq; tractuſq; maris. cæluq; ꝓfundũ:poterat ergo dea eodem momẽdo Luciũ monere quid facto opus foret.& ſacerdotẽ iſtruere qd facere deberet. CONſtricti.Coarctati denſatiq;:ex frequẽtia. SEquius.In deteriorẽ partẽ.

Volẽtia.
Valentia

PENIta mente.In intimis pcordiis.ſic Plautus age q̃ſo hercle.uſque ex penitis faucibuſ ab aduerbio penitus uocabulũ inclinatũ. cuius & cõperatiuo & ſuplatiuo & ſuplatiuo utũť auctores : penitiſſimos ſcythas dixit.Au. Gelli⁹. ĩtelligi uolẽs extimos ac remotiſſimos.lõgeq; ab orbe noſtro ĩ penitioribus partib⁹ ſequeſtratos. Itidẽ Sidonius in carmine phalecio/frãcorũ penitiſſimas paludes.

Penita mens.
Penitiſſimus.

VITAE curricula.Curſum.M. Tullius exiguũ nobis uitæ curriculũ natura circũſcripſit ĩmẽſum gloriæ. NEC iniuriũ.Nõ ẽ ĩnqt iniquũ:nec iniuſtũ. te uiuere ĩ famulatu meo/cuius beneficio ex aſino ĩ hoĩem ſis reformatus reſtitutuſq;. VADAta.Obſtricta mãcipata petit aũt: ut iſiacus fiat ſacerdos initieturq; ſuis cerimoniis. CVius beneficio.Cũ beneficio meo ĩqt luna reformatus fueris ĩ hoĩem:merito mihi debebis dedicabiſq; reliquũ uitæ.quãtũcũq; tibi ſuperit:ut ita uiuas ſacerdos meus & in mea tutela cõſecratus.

VIVEre aũt.Legẽdũ ẽ uiues aũt beatus. SVBterraneo ſemirotũdo.Hemiſpheriũ ĩtelligit.qd' antipodes ĩcolũt.qd' & ĩferis aſſignať:ẽ aũt ſenſus cũ ad ĩferos ex mortis lege deſcẽderis:ibi me quoq; adorabis/ubi ꝓſerpina a latinis.ꝓſephonẽ graiis appellať & ita oſtẽdit ſe eãdẽ eſſe.& lunã & iſidẽ.& ꝓſerpinã.& dẽiq; rerũ naturã:quã multiiugo noĩe mortales uenerãť.Cõſimiliter de Ioue ſcribẽs Diuus Auguſtinus ĩqt ipſe ĩ æthere ſit iupiter.ipſe ĩ aere iuno.ipſe ĩ mari neptunus ĩ ĩferioribus maris ſalacia in terra pluto.in terra ĩferiore ꝓſerpina ĩ focis domeſticis ueſta.in fabrorũ fornace Vulcãus.in ſideribus ſol & luna & ſtellæ & cætera:qbus docet deos & deas oĩs ad unũ deũ referri. CAMPOS elyſios.Aĩæ piorũ maxieq; ſacerdotũ cãpos elyſios incolũt:q̃ ſunt apud inferos domicilia beatorũ.Secũdũ poetas in medio inferorũ eſt elyſium ſuis fœlicitatibus plenũ.Secundũ philoſophos inſulæ fortunatæ ſunt: quas poetarũ carminibus inclytas ſcimus.& hiſtorici dilaudant.Secũdũ theologos circa lunarẽ circulum.Vbi aer purior eſt & defecatior.Dictũ elyſiũ ut grãmatici ĩterptãtur.αποτησλυσεωσ a ſolutione.nãq; animæ poſt ſolutionẽ uinculi corporei deueniũt ĩ elyſios cãpos : Macrobius prĩo in ſomniũ cõmẽtario ĩ ſphæra aplane.elyſios cãpos eẽ tradit:quos puris animis deputatos antiquitas intelligi uoluit.Apud græcos ſcribitur ηλυσιομ πεδιομ elyſium cãpũ eẽ εμ ω οι δικαιοι αυλιζομται.ĩ quo iuſti habitãt. TENacibus caſtimoniis.Canit poeta in.yi.ſacerdotes maxime caſtos.incolere beatas elyſii ſedes:illo uerſu.Quiq; ſacerdotes caſti dũ uita manebat:cõſtat ſacerdotes: qui maxima ſacra accipiebãt renũciare ſolitos omnibus rebus.quibus nulla niſi numinũ cura remanebat.Herbis etiã quibuſdã emaſculabãtur.& ut auctor eſt Diuus Hieronymus.in libro ad gerũtiã de monogamia.hierophãta apud athenas euirat uirũ.& eterna debilitate fit caſtus.eſt aũt hierophanta græco uocabulo ſacrorũ ſacerdos.M.Tulius in legibus ita pcipit ad diuos adeũto caſte:q̃ lex iubet.ut caſtimoniã corporis & animi ſimul adhibeamus.in euangelio cũ ſcriptum ſit ſunt eunuchi qui ſe ipſos caſtrarunt propter regna celorum.Origenes ille magiſter eccleſiæ incomparabilis ſe ipſum caſtrauit.& ſemet ipſo re aggreſſus eſt implere:quod uox dominica non hiſtorico ſed myſtico intellectu præcipiebat.

Semirotundum hemiſpheriũ.
Elyſium.
Emaſculabanť ſacerdotes
Hierophanta.
origenes ſe caſtrauit.

promerueris: ſcies ultra ſtatuta fato tuo ſpatia: uitam quoq; tibi prorogare mihi tantũ licere. Sic oraculi uenerabilis fine prolato: numẽ ĩuictũ ĩ ſe receſſit: nec mora cũ ſomno protinus abſolutus pauore & gaudio. ac dein ſudore nimio promixtꝰ exurgo: ſũmeque miratꝰ deæ potẽtis tã clarã p̄ſentiã marino rore reſperſus: magniſque ĩperiis eius ĩtẽtus: monitiõis eius ordinẽ recolebã. Nec mora: cũ noctis atræ fugato nubilo: ſol exurgit aureus: & ecce diſcurſu religioſo ac prorſus triumphali: turbulæ cõplẽt totas plateas tãtaque hylaritudine p̄ter peculiarẽ meã geſtire mihi cũcta uidebãtur: ut pecua etiã huiuſcemodi & totas domos: & ip̄m diẽ ſerena facie gaudere ſentirẽ. Nam & pruinã pridianam: dies apricus ac placidus repente fuerat inſecutus: ut canoræ etiam auiculæ prolectante uerno uapore cõcentus ſuaues adſonarent: matrem ſiderũ: parentẽ tẽpoꝝ: orbiſque totius dominã: blando mulcentes affamine:

PROmerueris. Conciliaueris tibiq; propicium reddideris. Oratio ſpiritalis ut inquit Cyprianus deum promeretur. VLTRa ſtatuta fato ſpatia. Sententia philoſophica eſt. præſcriptos eẽ unicuiq; mortalium ex diſpoſitione fatali uitæ terminos: quos non liceat tranſgredi. legẽ fati inſuperabilem:

Fato ſtat deus.

eſſe & ineluctabilem: ex quo eſt illud Tertulliani. fato ſtat iupiter ipſe. & græcus in eam ſententiã uerſus. hoc idem ſignificat fatum ſummum exuperat Iouem. Attamẽ ex uarietate ſectarum philoſophicarũ. traditur p̄ter fatũ multa contingere poſſe: & fata ipſa prorogari. ex quo dogmate exiit illud Virgilianũ. atque ĩmota manet fatis lauinia coniunx attrahere atque moras tantis licet addere rebus. Secundum Aruſpicinæ libros & ſacta quæ tages compoſuiſſe dicitur. fata decem annis quadam ratione diferri poſſunt. igitur cũ fato ſtet ſua cuique dies. nunc luna pollicetur. ſe uitam Apuleio prorogaturam. Vltra fati præſcriptum. & legem tãq̃ plus polleat deus q̃ fatale decretum: & liceat deo uitã prorogare mortalibus aduerſus fati neceſſitatem. Conſimiliter in canonicis ſcripturis libro quarto regum Deus addi-

Ezechiæ uita prorogata.

dit annos. xv. diebus ezechiæ. Videtur hoc ĩ loco ſignare palingeneſiam pythagoræ: ideſt regenerationẽ: qua poſt exacta curricula animæ reuocantur ad uitam aliiſq; corporibus indutæ reuiuiſcunt. Verũ hæc omnis quæſtio alterius eſt inſtituti. Stoici naſci & mori fatis aſſignant. media omnia fortunæ tribuunt. IN ſe receſſit. Numen in ſe ipſum recedit. dum ſubducitur colloquio oculiſq; mortalium. quod ĩ ſe ipſo eſt. Deus in canonicis ſcripturis dicitur abſcondere faciem cum hominibus cognitionem ſui abſcondit. Nimirum deus intra penetralia penitiſſima recedit ad quæ nefas eſt homini penetrare: cuius mens ad cõtemplatum diuinæ maieſta-

Oculi noctuini cõtemplatu diuinitatis.

tis hebeteſcit: & oculi noſtri tanquam noctuini ſunt in contuitu fulgoris exuperantiſſimi. TAM claram præſentiam. Sic Virgilius. nec tam præſentes alibi cognoſcere diuos. Aſpectus autem & præſentia fauorem affert. MARIno rore. Supra diximus ex auctoritate procli Platonici. aquam marinam ad purificationes adhiberi propter igneam portionem. TVRbulæ complent. Docet quemadmodum corinthienſes celebrauere pompabiliter feſtiuitatem iſidis ſolemnem ex ritu uidelicet inſtitutoq; egyptiorum: a quibus græci pleraq; omnia ſunt mutuati. PRAEter peculiarem meam. Vltra inquit genuinum gaudium meum & hilaritatem: qua ego geſtiebam. cuncta quoq; hilaritudinis plena eſſe uidebantur. PEcua. Pecora brutaq; animantia. PRVInam pridianam. Non abſimi-

Ex rore pruina.

Luſcinia muſica uis.

lis eſt illa ſententia. nocte pluit tota redeunt ſpectacula mane. ex rore gelido pruinam gigni tradunt Meteorologi: & ut auctor eſt Ariſtoteles pruina fit ex euaporatione hyeme & locis hyemalibus magis q̃ tepidis. In coſmographia inquit Apuleius. huic eſt Pruina conſimilis ſi mollicies roris matutinis roribus incanuit. CAnoræ auiculæ. Inter canoras auiculas cumprimis luſciniæ numerãtur. quibus diebus ac noctibus continuis quindecim per uernũ tempus garulus eſt ſine intermiſſu cantus. & in tam paruo corpuſculo. tam modulatus editur ſonus ut perfecta muſicæ ſcientia ĩ hac aue digna miratu conſpiciatur. PROlectante. Inuitante ac alliciente. Tepor enim uernus. & uerna temperies prolectant auiculas ad cõcentus edendos. MAtrem ſyderum. Lunam intelligit. quæ mater ſyderũ genitrix temporum mundi domina merito nũcupatur. cum ſit rerum natura. & opifex. BLANdo affamine. allocutione & affatu. cantus enim auicularũ ſermocinatio eſt: Democritus tradit confuſo

apollonius ĩtelligens colloquii auium.

auium ſanguine ſerpentẽ gigni. quẽ quiſq; ederit intellecturus ſit alitũ colloquia. Apollonius thyaneus. quo nihil diuinus inter hoĩes fuit: cũ audiret hirundinẽ canentẽ dixit in cœtu amicorũ eã aliis hirundinibus ea uoce nũciare. aſinũ prope urbẽ onuſtũ tritico cecidiſſe. triticũq; humi diffuſum. Cuius rei meminit Porphyrius platõicus libro tertio de ſacrificiis. Philoſtratus uero libro quarto refert non hirundinem fuiſſe ſed paſſerem: cuius uoce cæteri paſſerculi quaſi commoniti poſt ipſum uolitarunt: quod uidens apollonius. ad amicos conuerſus paſſer inquit ille cæteris nunciauit inuentum eſſe cibum: cũ puer quidã frumentũ effuderit. quibus uerbis per multi commoti ad hoc uiſendum cucurrere compertoq; ut prædixerat Apollonius cum clamore atq; admiratione ſumma reuerſi ſunt.

Quid quod arbores.Plinius & theophraſtus arbores bifariam diſcriminăt. in ſilueſtres.ſ.& urba- ſilueſtres
nas:quæ ſint ſilueſtres nomīe ipſo apparet.Vrbanæ uero dicuntur quæ mites fructu aut aliqua dote Vrbanæ.
umbrarũ officio humanius iuuăt.Antiqui infœlices arbores dixerũt:quæ fructũ nõ ferũt: fœlices ue Arbores.
ro.frugiferas ſiue pomiferas:nũc Lucius noſter utrũq; genus arboꝝ ait gaudiũ quaſi quoddă demõ ifœlices
ſtraſſe dulci ſtrepitu foliorũ. VMbra cõtentæ.Platanus inter eas arbores numeratur quarũ ſola ex- arbores.
petitur umbra:quădo qdē cõmendatio arboris eius nõ alia maior eſt q̃ ſolē æſtate arcere & ut auctor
eſt Plini. hæc arbor umbræ gra-
tia tătũ ex alieno petita orbe eſt.

quid quod arbores: etiă quæ pomifera ſobole fœcun-
de quæq; earum tantum umbra contentæ: ſteriles au-
ſtrinis laxatæ flatibus: germine foliorum renidentes:
clementi motu brachiorum dulces ſtrepitus obſibila-
băt: magnoq; procellarũ ſedato fragor͂: ac turbido flu
ctuũ tumore poſito mare quietas alluuies tẽperabat.
Cælũ aũt nubilosa caligine diſiecta: nudo ſudoq; lumi
nis proprii ſplẽdore cădebat: ecce põpæ magnæ paula
tim ꝑcedũt anteludia: uocib⁹ cuiuſq; ſtudiis exornata
pulcherrime. hic ĩcinctus balteo militẽ gerebat: illum
ſuccinctũ chlamyde crepides & uenabula uenatorem
fecerant. Alius ſoccis obauratis indutus ſerica ueſte

AVſtrinis flatibus.Plinius ſcri- Fauõius
bit uiuiſcẽtia e terra maritari uẽ- maritus
to fauonio:quo flăte natura ani- plantaꝝ.
mă infert oibus ſatis. Quibuſdă
arboribus geminatur germina-
tio nimia ſoli ubertate. aut inui-
tantis cæli uoluptate. & cũ cibus
arboꝝ ſit imber. & tepore germi
nationes euocentur. merito au-
ſtrinis flatibus dixit: qui hũectus
eſt uentus & calidus. arbores la-
xari.Plinius tamẽ ait arbores de
fatiſcere. ſi blandiătur auſtri.fru-
ges celerius matureſcunt: auſtri-
nis diebus. RENIdẽtes.Flores
& folia arboꝝ gaudia ſunt.tũc ſe
nouas aliaſq; q̃ ſunt oſtẽdũt.tũc uariis colorũ picturis certamẽ uſq; luxuriăt:tũc fiunt comoſiſſimæ: &
capillamentis renidentes:quæ prius caluitio deformes ac ſqualore triſtes cõſpiciebătur. CLEmen
ti motu.Modico leni blando:ſic eni legẽdũ eſt.nõ de menti. BRAchiorũ.In corpore arboꝝ.ut reli-
quorũ animalium cutis ſanguis caro nerui.uenæ.oſſa medullæ adipes ſunt eiſdẽ pedes.brachia arti
culi aſſignătur. OBſibilabăt.Apte dixit arbores obſibilare:quarũ ſtrepitus ſibila imitatur: græci ψι-
θυρισμα uocăt in arboribus ſibilum ac ſtrepitũ. TVMOre poſito.Signate locutus.ſic Virgilius.tũ
uenti poſuere. ALLVuies.Rheumata & æſtus intelligit qui bruma & ſolſtitio inanes ſunt.qui mo
dici luna noua ad diuiduă pleniores ab ea exundant:plena maxime feruent.Inde miteſcũt:Alluuio Alluuio.
nẽ iuriſcõſulti appellan inundationẽ fluuiorũ:qua latẽs incremẽtũ agris ĩducitur. CALIgine diſie-
cta.Nebula exhalatio eſt uaporata q̃ ortu ſolis diſſipatur:cui ſerenitas abolitionẽ infert nec eni aliud
eſt ſerenitas.q̃ aer purgatus caligine & perſpicue ſincerus. SVDO ſplendore.Sudũ dicunt ſerenũ &
liquidũ quaſi ſine udo quale eſt cælũ poſt pluuias.hinc poeta cecinit uer nactæ ſudũ:& in ſerio opere- Sudum.
ꝑ ſudũ tutilare uident.M.Tullius in epiſtolis ad Tironẽ horologiũ mittă & libros ſi erit ſudũ.Inde ſu ſudificus.
dificus dictus boreas:quaſi faciẽs ſudũ.i.ſerenũ:quẽ Homerus αιθρεγερητηρ uocat. In apologia Lu
cius noſter ſpecula ſuda dixit.q̃ udis cõtraria ſunt. CANdebat.Relucebat a candore dictũ uerbum.
ECCE:Annotauerũt eruditi hăc particulă apud.M.Tulliũ.& Virgiliũ fere ſemp ſignificare inopina
tũ:atq; ĩprouiſum.& ſubitarium malũ.qđ nõ itẽ apud alios.nă & hic & alibi ſæpe ſignat bonũ repen
tinũ.Ouidius.ecce corinna uenit tunica uelata recincta. POMpæ anteludia.Elegăter anteludia põ Aãludia.
pæ ſacrificalis appellat ea etiă præludia:quæ in huiuſcemodi ſpectaculis præmitti ſolent:quibus ocu-
li ſpectatorũ mirũ in modũ capiũtur.Apud nos hodieq; in pompa cerimoniali quæ deo noſtro quot
annis peculiariter dedicatur ſolent id genus anteludia præcedere.& oblectationes ludicræ uagari in
quibus prophetæ repreſentantur.alati pueri cõcinunt fœminarũ chorus inducitur pegmata obam-
bulant.& hiſtoria iudaica cõuiſitur:inqua hic herodem gerit ille regină fingit. alii ſatellites regios re-
preſentant:quo apparatu ludicro uenatores.ſimiæ iumenta inducuntur:unde fit ut hæc legẽs pom-
pam oẽm noſtræ cerimoniæ uidere uidear & agnoſcere. INcinctus balteo.inter anteludia pompæ
primus præcedebat miles:hoc eſt hiſtrio militem habitu reddẽs alius apparatu uenatorio. Venator
eſſe uidebatur.alius ueſtitu & inceſſu fœmină mentiebatur.alii alias perſonas ſuſtinebant.prout de-
poſcit ludicra feſtiuitas. CREpidæ.Lego apud auctores ſemiplotia fuiſſe calciamẽta ſiue ſoleas di- Semiplo
midiatas.quibus utebantur in uenando:quo planius pedem ponerent:quæ nunc ſignificari uiden- tia.
tur nomine crepidarum:non diſpicio quomodo crepidæ uenatori cõueniant: quæ magis geſtami-
na philoſophica ſunt q̃ uenatoria:codex manu ſcriptus copides habet:q̃ dictio magis quadrat: ſunt Copides
enim copides cultri ſiue gladii recurui:quibus manus ſiue promuſcides elephantorum in prælio mi
lites amputabant.quorum meminit quintus curtius.Suidas tradit κοπιδα eſſe macheram cope.i.
κωπη græcis eſt manubrium gladii. SOCCIS obauratis.Modo accipe ſoccos pro calciatu fœmi-
neo:alias dicuntur calcei comœdorum.fœminæ autem deauratos calceos induebant:quod cenſo- Socci.
ria caſtigatiõe Plinius noſter taxat.in.xxxiii.his uerbis at hercules ut brute mulierũ pedibus aurum

geſtari tacuiſti.Idē in.ix.luxū fœminarū caſtigās margaritas inquit pedibus:nec crepidarū tātum ob
ſtragulis ſed totis ſocculis addunt.In uſu uirorꝝ quoq; ſocculos auratos fuiſſe teſtis eſt Seneca ſcribēs
Caium Cæſarē porrexiſſe ad oſculādū ſiniſtrū pedē Pōpeio pœno ut ita oſtēderet ſocculū auratū mar
Solum. garitiſq; diſtinctū.dixit Plautus in bacchidibus.auro habet ſoccis ſuppactū ſolū. ubi ſolū ſignificat ſo-
lea calciamenti & coriū infimū.qđ eē ſolet craſſius.ſic & apud epigrāmatiſtā ponit pictorꝝ ſola baſiate
regū.Itē & mordere luto putre uetuſq; ſolū. MVNdo.Ornatu muliebri.hoc.n.ſignificat mūdus uo-
cabulo notiſſimo : de quo ſupra

mundoq; precioſo : & adtextis capite crinibus; inceſſu perfluo fœminā mentiebatur. Porro alium ocreis ſcuto galea ferroq; inſignem e ludo putares gladiatorio procedere : nec ille deerat : qui magiſtratum faſcibus purpuraq; luderet. Nec qui pallio baculoq; & baxeis

abunde diximus. ADtextis ca-
pite crinibus.Qui fœminā repre
ſentat i ſpectaculo ſole crines fœ
mineos ſubtiliter attrexere:ut ca
caliēdrū. pillamētū natiuū:nō inſitiuū eſſe
uideatur. Caliendrū & galericu-
lum dixerūt ueteres comas adul
terinas qbus concinniter appoſi
tis.& ſolerter annexis calui fiunt comati. INCeſſu pfluo.Nō potuit ſignificātius exprimere gradum
matronalē q̃ perfluū appellādo.Vndatim eni incedūt matronæ.& fluctuāt.quarū inceſſus & hac & il-
lac pfluit.qđ ſpecimē faſtus ē & molliciæ. FOEminā mētiebat.Cyprianus plus illic placet quiſq; ui-
Ocrea. rū in fœminā magis fregerit. OCREIS ſcuto.Arma ſunt & militaria:& gladiatoria/ocrea qđ oppo
nebat ob crus dicta:ſicut a galero galea:ocreas & criſtas primi cares inuenerūt.galeā & gladiū lacede
ocreatus monii.Scuta pretus & acritus iter ſe bellantes.ab ocrea ocreatus noiatur:nō ſolū is q ferreas ocreas ī
ducit:ſed & pelliceas.ſic ocreatū uenatorē poſuit Oratius illo uerſu.In niue lucana dormis ocreatus
ut aprū cenē ego. FAſcibus purpuraq; luderet.Inter ludicras oblectationes & ille quoq; inambula-
bat.qui magiſtratū repſentabat ptexta purpurea:& lictoribus faſces uirgarū ex more geſtantibus:pur
Blatta. purā Sidonius/Caſſiodorus recētioreſq; ſcriptores blattā appellāt. NEC qui pallio.Geſtamina phi-
geſtamia loſophi.& cynicæ inſignia familiæ ſunt palliū pera baculus.q̃ multi hac tēpeſtate palliati barbatiq; in
cynicorꝝ. cedūt nomē ſanctitatis tali habitu uſurpātes:ut nō ſolū philoſophi habeātur.ſed & deorū cōſiliarii.&
Contra cerimoniarū antiſtites ſinceriſſimi exiſtiment.cū re uera ſint animalia ſpurca.& probra cū īpoſtores
pſeudo ſint mali & malicioſi nulla re prorſus bōa digni/foris triſtes domi diſſoluti:ueſtitu philoſophi & ſan-
ſacerdo- cti moribus ſpurciſſimi.fronti nulla fides/nō barbæ nō pallio ſordibuſq; affectatis credēdū eſt : Olim
tes. qđ huic loco conuenit:ad herodē atticū adiit palliatus quiſpiā.& crinitus barbaq; prope uſq; ad pubē
Scitum porecta ac petit æs ſibi dari ad panes emendos.Tum Herodes interrogat quis nā eſſet:atq; ille uultu
herodis. ſonituq; uocis obiurgatorio philoſophū ſe eſſe dicit.mirari quoq; addit. cur quærēdū putaſſet. quod
Video uideret/tunc herodes uocē illam memorabilē protulit.Video inqt barbā & palliū philoſophū adhuc
barbam nō uideo.Oratius barbam philoſophi nō ſine mordacitate ſatyrica ſapientē appellat in ſermonibus
& palliū. tanq̃ barba ſapientē faciat & philoſophū.ſic eni inquit apud illum Damaſippus/ſolatus iuſſit ſapien-
Palliata tem paſcere barbam. Idē illudēs barbatos philoſophos dixit.uellunt tibi barbam laſciui pueri/barba
mendica tos quoq; magiſtros poetæ uocitant ſapientes.& ſanctos.palliata mendicabula Lucius noſter decen
bula. ter appellat quoſdā qui palliotenus philoſophos imitantur:ſordidi prorſus:& īperiti Diogenes inter
Barba cynicos philoſophos famigeratus pingitur barba comante.ſicut Socrates coma cādente. hinc illud
diogenis Perſianū.ſi cynico petulans barbā nonaria uellat.Conſimile eſt & illud Sidonii apollinaris/q̃ cynici
per menta feri rugoſaq; colla rupit odoratā redolenti forcipe barbam. Quod autē baculus & pera ſit
Supellex ſupellex philoſophorꝝ & maxime cynicorū oſtendit Lucius noſter ſcribens in floridis/qđ crates phi
cynica. loſophus perā cū baculo & palliū humi poſuerit:eāq; ſuppellectilem ſibi eſſe profeſſus ſit.Item in apo
logia docet peram & baculū philoſophis cynicis.hoc eſſe quod regibus diadema quod pontificibus
galerū.Diogenes baculo uice ſceptri gloriabatur.Sidonius quoq; apollinaris libro.ix.epiſtolarꝝ.non
ceſariem inqt paſcere neq; pallio aut claua ueluti ſophiſticis inſignibus gloriari.Poſuit aūt Sidonius
clauam:pro baculo propterea q Hercules quē ſectæ cynicæ auctorē ferūt claua & leonina pelle uſus
Baxeæ. eſt de quo dictum eſt.Neq; una pelle ueſtitior neq; uno baculo comitatior. BAxeæ.Dicuntur crepi-
dæ & calciamina philoſophica uocabulo minime protrito minimeq; triuiali quod apud ſcriptorem
alium non temere reperias.Idem in floridis loquens de calciatu philoſophico ſic inquit ueſtē de tex
terna emere/baxeas iſtas de ſuterna præſtinare.Itē in ſecundo huius operis uolumine dixit prophe
Locus tam palmeis baxeis pedes indutum eſſe.ex hac Apuleiana doctrina cum plautum iam pridem pro
plauti. fiteret correxi opinor rectiſſime mendoſam dictionē ex menechmis. Vbi ſic paſſim legitur.quis iſte
eſt peniculus qui extergetitur bexe. Ego fidenter & plauſibiliter monui ut in locum bexe. quod uo-
Pēiculus cabulum eſt caſſum & nihili ſubſtitueretur baxeæ.dictio uetus & ad ſententiam Plautinam mire fa-
ſpongia. ciens/nam alludens ad nomen peniculi quod genus ſpongiæ eſt: quo baxeæ ideſt calciamenta ho-
dieq; extergentur feſtiuiter dixit ex perſona menechmi ignorantis peniculum paraſitum nō noui
inqt alium peniculum.q̃ illum quo calcei extergentur fiuntq; nitidiores puluere deterſo.intelligens
ſpongiā:quæ peniculus uocatur & eſt inter cæteras molliſſima:de qua Plinius copioſiſſime in.xxxi.

HIRcino

&hircino barbicio philoſophum fingeret. Nec qui diuerſis arundinibus. Alter aucupem cum uiſco: alter piſcatorē cū hamo iduceret. Vidi & urſā māſuē: cultu matrōali ſella uehebatur. & ſimiā pileo textili: crocociiſq; phrygiis catamiti paſtoris ſpecie: aureum geſtantem poculum: & aſinum pinnis adglutiātis adambulantē cuidam ſeni debili: ut illum quidem Belleropontem. hunc autem diceres Pegaſum. tamen rideres utrunque. Inter has obligationes ludicras populariū quæ paſſim uagabantur: iam ſoſpitatricis deæ pecularis.

HIRcino barbicio. Hircina barba porrecta ſcilicet & promiſſa ad ſimilitudinē barbæ hircorum: quos Hircinū barbitiū.
barbigeros eſſe conſpicimus. plautus in pſeudolo heus tu qui cum hirquina ſtas barba reſponde qd
rogo. pili uiris creſcunt plinio teſte maxime in capite mox in barba reciſi non ut herbæ ab cætera inci
ſura augentur ſed ab radice exeunt. oīum caprarū mento dependet uillus quē aruncū uocant: hoc ſi
quis apprenſam ex grege unā trahat. cæteræ ſtupentes ſpectant. eos autē qui philoſophi uideri uolūt
barbatos conſpicamur barba ad pubē uſq; porrecta. tāq̄ barbiciū illud faciat ſapientē: uerū nō oīs barbatus eſt ſanctus: nō oīs diſcalciatus integer. deniq; nō oīs cū ſacerdotali ueſte eſt ſacerdos cum ſæpe
ſub tali habitu flagicioſiſſimi nequiſſimiq; deliteſcant: de quibus
dici poteſt doloſi hoīes doloſa ueſtimenta: proinde Hieronymus Doloſi hoīes doloſa ueſtimenta.
ſalubriter præcipit Euſtochio: ut
uiros illos fugiat quorū fœminei
ſunt crines: & hircorū barba nigrū
palliū & nudi impatientia frigoris
pedes. CVM fiſco. Lege cū uiſco
obrepſit enim miutulus error uitio linguæ barbaricæ. DIuerſis
harundinibus. piſcatoria & aucupatoria: namq; harundines. aliæ ſeruiunt piſcatoribus. aliæ aucupibus. plinius in. xyi. utriuſq; generis
meminit hiſce uerbis aucupatoria harundo a panormo laudatiſſima piſcatoria abaritana ex aphrica Aucupatoria & piſcatoria harundo
calami aucupatorii græco uerbo uocantur ixeutæ. CVM hamo. Hamiotas. & hamotrahonas dixe
re antiqui piſcatores ab hamo. unde hamata numera captatoris decenter dicta· quæ inſidioſa ſunt. &
hamos imitantur. MANſuem. Manſuetam. ſic ueteres loquebantur. ut ſupra annotauimus. ſic &
plautus: reddam te ex fera fame manſuem uel ut alii codices habent manſuetem. CVLtu matrona Hamiote
li. ſpectaculum prorſus ludicrum. & ridiculum urſam uehi in ſella ornatu matronali. haud abſimile ē Hamotrahones
illud oratianum. ſiquis lectica nitidam geſtare amet agnam. huic ueſtem ut gnatæ paret ancillas pa
ret aurum. SImiam pileo. ſæpe & apud nos inter oblectamenta oculorum exhibitæ ſunt ſimiæ ueſti De ſimiis
tu & calciatu ludibundæ. quæ maxime hominum imitatrices ſunt & paraſitæ: cum opere preciū ſit ni Cercopithecus.
hil omittere de ſimiis. iſta produntur. uenatores imitatione calciari geſtiunt: ob hoc illi inungunt la
queos uiſco. quo oculos oblinūt: & ita capiunt. amant fœtus immoderate exultāt noua luna: Triſtes Callitriches.
ſunt cornuto & concauo ſidere cercopitheci caudas habent: unde & nomen. cynocephali & ipſi ſunt
in numero ſimiarum. quibus efferatior natura eſt: ſunt & ſatyri mitiores. callitriches. & facie barbam
habent: unde a pulchritudine barbicii ſic dicti. refert poſſidonius ſe uidiſſe ſiluam quandam ſimiis ple
nam: quarum aliæ ſuper arboribus aliæ in terra ſederent nonnullæ catulos haberent: & ubera pen
dentia nonnullæ etiam caluæ. quædam hernioſæ conſpectæ cum riſu ſunt. de ſimia ennius ſimia q̄ Pithecuſæ unde.
ſimilis turpiſſima beſtia nobis. græci πιθηκορ dicunt: unde pithecuſis inſulæ inditum nomen Quidā
exiſtimauere a multitudine uidelicet ſimiarum: ad quem intellectum Ouidianus uerſus referri ſolet
colle pithecuſas habitantum nomine dictas. uerum plinius in tertio opinionem hanc refellit ſcribēs
pithecuſam inſulam dici a græcis: non a ſimiarum multitudine. ſed a figulinis doliariorum. græci. n.
πιθοσ dicitur dolium. illic enim doliarii opifices dolia & figulina opera peculiariter conficiebant. & Doliarii.
ita Ouidianum carmen ut congruat cū pliniana ſententia poterit exponi. ut a nomine habitantum
exponas a nomine doliariorum. de hoc tamen opinetur. ut cuiq; libitum erit. prouerbium eſt apud
græcos cuius meminit & ſuidas γερωρ ο πιθηκοσ ουκ ἁλισκητα. ideſt ſenex ſimia non capitur.

CROcociis phrigiis. purior dictio crocotis. ſunt enim crocotæ & per diminutionē crocotulæ ueſtes
crocei coloris quarum infectores crocotarii dicuntur. in aulularia incedunt infectores crocotarii. De
his ſupra ſcripſi. CAtamiti paſtoris. Dicit ſimiam crocotula ueſte indutam geſtaſſe poculum ad iſtar Hydrocoos.
Ganimedis. qui catamitus eſt iouis & pollicitator: quem in cælo aquarium eſſe fingunt poetæ & græ
co uocabulo hydrochoō uocant. catamitos dici pueros meritorios & concubinos ſat notum catami
tum iouis eſſe Ganimedem nemo non nouit: quem hoc in loco paſtorem uocat ſicuti ſupra: ruſticū
nominauit. ut uiridiculi ſint illi qui ſinceram lectionem interpollantes pro ruſtico puero corrigūt rhe
teum tanq̄ Ganimedes dicendus ſit rhoeteus hoc eſt phrygius & non ruſticus: intoleranda eſt quorū Ruſticus ganimedes
dam male litteratorꝝ licētia. qui nō tā explicāt q̄ implicāt nō tam corrigunt q̄ corrumpunt priſca uolu
mina. cuiuſcemodi homines magis obſūt q̄ proſunt latinæ linguæ. igitur Apuleius ſibi cōſentaneus
& concors Ganimedem ſcite ruſticum appellat: quem hic paſtorem dicit. nam ſi paſtor conſequenter
& ruſticus. ASInum pinnis agglutinatis. Ad repreſentandam bellorophontis fabulam. pro pegaſo
equo uolatico inductus eſt aſinus cum pinnis annexis. pro bellerophonte ſenex. ut res eſſet ſpectati
or ridiculoſiorque. de bellerophonte ſuo loco. ſuperius explicata ſunt omnia.

POMpa:Olim apelles pinxit megabyſſi ſacerdotis dianæ epheſiæ pompam. SOſpitatricis deæ.lunam intelligit.ſiue iſidem deam illam multinominam:quæ merito ſoſpitatrix uocatur.cuius nutu & numine cuncta ſoſpitantur in terris cuncta uiuiſcunt. CANdido amicimine: ueſtitu. dicuntur autē hæc per rhetoricas exornationes.quibus nomina ſunt omioteleuta omioptota iſocola latine dicunt

Amiciñ. ſimiliter cadens ſimiliter deſinens & compar. VERno coronamine.coronis uerno flore contextis. flores ita diſtinguit plinius.ut alios uernos.alios æſtiuos appellet:illa quoq; nō omittenda differētia. odoramentorum multa. nihil ptinere ad coronamenta. NItentibus.lucidis. POne. poſt tergumī a tergo.dicit autem fuiſſe quaſdā mulieres.quæ a tergo geſtabāt ſpeculum.ut ita pompaticum miniſterium conuiſeretur. REuerſus ideſt retro uerſus.& a tergo poſitiſ uel lege reuexis.pro retro inclinatis.obliquatiſq;. PEctines ferentes.Auguſtinus in .yi. de ciuitate dei.& ante Auguſtinum Seneca ſuperſtitionem Ethnicorum illudentes ſcribunt in hanc ſententiā conducenter.ſunt quæ iunoni ac mineruæ capillos diſponant longe a templo non tantum a ſimulacro ſtantes digitos mouēt:ornātium modo . ſunt quæ ſpeculum teneant:ſunt quæ ad uadimonia ſua deos aduocent:ſunt qui libellos offerant.& illos cauſam ſuam doceant. OBpexum.pectinatio

Obpex°. nem . nomen eſt quarti ordinis: nam a pectendo pexus & per cōpoſitionem obpexus dicitur:ſignat autem fuiſſe in pōpa iſiaca quaſdam mulieres quæ uicem ornatricum implentes fingerent ſe pectinibus pectere crines reginæ iſidis. GEniali:uoluptario & ad genialia obeunda accommodatiſſimo. SIderum celeſtium ſtirpem & populum ſtellarū numeroſiſſimū: quæ cum igneæ ſint ardentiſq; naturæ merito propiciantur flammis:flammiuomiſq; inſtrumentis.

Sympho nia. SYMphoniæ.annotandum a noſtris ſymphoniam penultima correpta enunciari:contra uulgi pducentis conſuetudinem hoc docent cum cæteri.tum Oratius ſcribens.tum gratas inter menſas ſym

Sympho niaci. phonia diſcors.ſymphoniam noſtri concentum interpretantur inde ſymphoniaci dicti cantores muſici quorum mentio apud auctores. LEctiſſimæ:electiſſimæ. VEſte niuea & cataclista:homines quo

Cataſtli pueri. rum nominibus parco in ætate noſtra alioquin doctiſſimi locum hunc Apuleianum ita legebant. Chorus cataſtlita exponentes chorum cataſtlitam dici ex cataſtlis pueris conſtantem . cataſtlos autē

Catacli ſta ueſtis pueros eē dicebant formoſos:& egregie canentes.quorū Victruuius meminiſſet in.viii.& in hoc interpretamento ſibimet applaudebāt tanq̄ Gordianū nodū diſſoluiſſent.quibus nos plane permittamus ut ſe ament & ſua nos certe riuales nō habebunt.cæterū ut cōmentationes noſtras aſſeramus citra alienam inſectationem.ſcito catacliſtam dici ueſtē undiq; clauſam quales hodieq; noſtri ſacerdotes in pompa ſacrificali induunt:dicit̄ autem catacliſta uerbo græco κατακλειω:quod ſignificat claudo alii deducere malunt a κατακλαω.quod eſt frango.tanq̄ ſit ueſtis ſine manicis mutila quam & colobiam uocant:antiqui enim quod & ſeruius grāmaticus memorat.colobiis utebant̄. & ut auctor eſt Gellius tunicas citra humerum deſinentes ſiue manicis habebant:quod genus græci dicant:εξω

Colobia. μιδασ.nam tunicæ manicatæ nō ſine probro habebantur colobia autem ut id quoq; explicemus ueſtimenta appellant mutila ſine manicis:& quaſi trunca.a uerbo græco κολοβοω.legimus in decretis canonicis quod paulus primus heremita in teſtamento colobium ſuum athanaſio Alexandrio Epiſcopo reliquit.ubi colobiū accipitur pro hoc genere ueſtis quod iam deſcripſimus.ſenſus autem Apuleii hic eſt chorus ſplendens & lucidus in ueſte candida & manicis carente ſequebatur pompam præcedentem & ita catacliſta erit ſeptimus caſus:& cum ueſte copulabitur.ſuidas auctot eſt catacliſtas dici θρονοσ hoc eſt ſedilia admenſam parata. SOLlers poeta:ut ſcribit Oratius . carmine dii ſuperi placantur:carmine manes:poſcit opem chorus & præſentia numina ſentit:olim cū Auguſtus Cæſar celebraret ſeculares ludos.cantatum eſt orationum carmen a uirginibus pueriſq; prætextatis:liuius quoq; andromicus poeta quondam carmen cōpoſuit . qd Romæ in ſacrificiis cantauerunt. QuoD argumentum.Carm ine poetico.Argumentum feſtiuitatis & pompæ totius referebatur.

pompa moliebatur.Mulieres candido ſplendētes amicimine:uario lætantes geſtamine:uerno florentes coronamine:quæ de gremio per uiam: qua ſacer incedebat comitatus:ſolum ſternebant floſculis.Aliæque nitentibus ſpeculis pone tergum reuerſis : uenienti deæ obuium cōmonſtrarent obſequium .Et quæ pectines eburneos ferentes:geſtu brachiorum:flexuque digitorum ornatum atque obpexum crinium regalium fingerent.illæ etiam quæ cæteris unguentis & geniali balſamo guttatim excuſſo cōſpergebant plateas: magnus pterea ſexus utriuſque numerus lucernis/tedis cereis. & alio genere ficti luminis ſyderum cæleſtium ſtirpem propiciantes:ſymphonæ dehinc ſuaues fiſtulæ ; tibiæque modulis dulciſſimis perſonabant:eas amœnus lectiſſimæ iuuentutis ueſte niuea & catacliſta prænitens ſequebatur chorus . carmen uenuſtum iterantes:*quod* camœnarum fauore ſollers poeta modulatus edixerat quod argumentum referebat. Interim maiorum

antecātamēta uotorū. Ibāt & dicati magno ſerapi tibicies: q ꝑ obliquū calamū ad aurē porrectū dextrā: fāiliarē tēpli deique modulū freq̄ntabāt: & pleriqꝫ q faci lē ſacris uiā dari ꝑdicarēt. Tūc īfluūt turbæ ſacris diuinis iniciatæ: uiri fœmīæqꝫ oīs dignitatis & oīs ætatis

ANtecantamenta: ut anteloquia dicunt᷑ ꝑfamina ſic & antecantamenta ſunt illa quæ præcinunt᷑. ante uota & preces legitimas. MAgno ſerapi: apis rex argiuoꝝ tranſuectus in egyptū cū ibi mortuꝰ eſſet factus eſt ſerapis oīum maximus egyptiorū deus. Cur autē nō apis poſt mortē ſed ſerapis appellatus ſit. M. Varro. Auguſtinus. Euſebius. nvmpodorus rationē hanc reddiderunt: nā quia arca in qua mortuus ponit᷑ ſoros dicit᷑ græce: primo ſoros apis deinde littera una ut fieri ſolet cōmutata ſerapis dictus eſt: conſtitutū eſt etiā de illo: ut quiſquis eū fuiſſe hominē dixiſſet capitalē penderet pœnā: unde in omnibus templis ubi colebātur iſis & ſerapis erat etiam ſimulacꝝ quod digito labris impſſo admonere uideret᷑. ut ſilentiū fieret. utqꝫ taceretur eos homines fuiſſe dicebatur autem harpocrates ille ſilentii monitor de quo. M. Varro harpocrates digito ſignificat ſilentiū. plinius iam uero harpocratē ſtatuaſqꝫ egyptiorū numinū in digitis uiri quoqꝫ portare incipiunt: hinc Catullus ſilentioſum atqꝫ taciturniſſimū intelligi uolens ſcitiſſime dixit factū me eē puta harpocratē: de hoc intellexit & Ouidius illo uerſu. quiqꝫ præmit uocē digitiſqꝫ ſilentia ſuadet. ab auſonio dicit᷑ ſigalion a ſilentio ut opinor. σιγάω enim græce ſileo. καισιγн. ſilentium. idē. M. Varro ſerapin & iſim egypti deos eoſdem eſſe cenſet. cælum & terrā qui ut ſamothracū inicia docent ſunt dei magni multiſqꝫ nominibus nuncupantur apud alexandriā templū fuit ſerapidis opere fornicario conſtructū: & mira arte uiſendum: in quo ſimulacrū dei ita erat uaſtū ut dextera unum parietem. alterū leua perſtringeret: quod ex oībus generibus metallorum lignorūqꝫ cōpoſitum ferebatur: erat etiam dolis & arte cōpoſita feneſtra perexigua ab ortu ſolis ita aptata ut radius ſolaris per eam directus. os & labra ſerapis illuſtraret. ita ut in ſpectante populo oſculo ſalutatus ſerapis uideretur a ſole. erat & aliud ibi fraudis genus huiuſmodi ſimulacrū ſolis ex ferro fabrefactum in aere pendens uiſebatur. cum in laquearibus lapis magnes ſubtiliſſimo artificio intextus ui naturali ferꝝ ad ſe rapet: cogeretqꝫ ſimulacꝝ paulatim aſſurgere. atqꝫ in ſublime ſuſtolli quæ res inſpectores miraculo rei attonitos faciebat atqꝫ uenerabundos. Quidam ſerapim iouem putant. cuius capiti modius ſuperpoſitus ut indicet cum menſura modoqꝫ cuncta moderari oportere. alii genium nili eſſe autumant. cuius egyptus opibus & fœcunditate paſcatur. de origine ſerapidis Cor. tacitus non parum multa. Lactantius in primo hic eſt oſiris: quem ſerapin & ſerapidem uulgus appellat: lactantio ſubſcribit Marcianus in hymno ſic ſcribens. te ſerapin memphis nilus ueneratur oſirin. ſerapium & iſiūm appellat lampridius templum ſerapis & iſidis. in alexandro marcellinus ſerapium refert eminere inter egypti templa. ita exornatum: ut poſt capitolium nihil orbis terrarum ambicioſius cernat. PER obliquum calamum: obliquam tibiam intelligit: quā mydas in phrigia primus inuenit ſicuti monaulum mercurius: & geminas tibias marſias dicitur autem monaulō. ſingularis tebia & ſimplex. unde & nomen: de qua epigrammatarius. ſæpe duas pariter ſæpe monaulon habet. MOdulum: modulatum carmen. SAcris uiam dari: in pompa ſacrorum hodieqꝫ aliquot præficiunt᷑ qui iubeant uiam dari: ut pompa ſine offenſaculo pompabiliter procedat. ex inſtituto ſolemni. præterea præcones proclamare ſolebant. hoc agite: quo uerbo admonebant᷑ reliquis rebꝰ poſthabitis ſola ſacrificia curanda eē. illud quoqꝫ ob iter annotandum. placuiſſe maioribus loca uelari qua pompa ueheretur: ſicut etiam apud nos conuelantur cauſam refert. Verrius flaccus. ſcribit enī cum po. romanus peſtilentia laboraret. eſſetqꝫ reſponſum. id accidere ꝙ dii deſpicerentur. Anxiā urbē fuiſſe: quia nō intelligeret᷑ oraculū: eueniſſetqꝫ ut circenſium die puer de cenaculo pompam ſuperne deſpiceret: & matri referret: quo ordine ſecreta ſacrorum in arca pilenti: quod uehiculi genus eſt. compoſita uidiſſet quaꝛe ſenatui nunciata. tunc placuit loca uelis contegi: qua pompa uehi ſolet. atqꝫ ita peſte ſedata puer qui ambiguitatē ſortis abſoluerat prætextæ geſtandæ. munus impetrauit: ambiguitas autem oraculi fuit in uerbo deſpicerentur. nam qui audit quod dii deſpicerentur. ſtatim intelligit quod dii & cerimoniæ negligerentur haberenturqꝫ deſpicatui: cū tamē oraculū quod ſemper flexiloquum eſt & amphibolon. intelligi uellet ꝙ dii deſpicerētur. ideſt deorſum ex ſuperiore cenaculi parte aſpicerētur quod nefas eſt & ad pollutionem ſacrorum pertinet. unde & noſtri hodieqꝫ in pompa ſacrificali pueros & pꝫellas ex feneſtris uetant deſpicere hoc eſt ſuperne in locū inferiorū deſpectare.

INIciatæ ſacris. inter religioſos aſcitæ & cultui cerimoniarum dedicatæ. M. Tullius auctor eſt myſteria appellari inicia. quibus ex agreſti uita exculti ad humanitatem ſumus tanquam ea ſint uitæ principia. unde iniciari eſt ritu ſacrorum inſtitui. & ſacris diuinis aſcribi. idē. M. Tullius diligentiſſime iq̄t ſaciēdū eſt. ut iniciētur eo ritu cæteri quo romæ iniciantur. M. Varro ait ꝙ iniciis cereris porci imolantur. & quod iniciis pacis fœdus cū feritur porcus occidit᷑. dies inicioꝝ dicuntur a Liuio quibus ſolemnia ſacrificia celebrabāt᷑: quibus nefas erat itereſſe nō iniciatos. in alio ſignificatu notiſſimo iniciari ē inchoare: & auſpicari. Firmicus maternus uer iniciat᷑ cum primam arietis ꝑtem ſol fuerit ingreſſus.

Antelo quia.
Antecan tamenta.
Serapis
Soros
Harpo crates.
Locus ca tulli.
Sigalion
Simula crum ſe rapidis mirum.
Notabile
Serapiū. iſium.
Mōaulō.
Hoc agi te.
Dii deſpi cerentur.
inicia.

Lintea ueſtis ſacrificalis.

LINteæ ueſtis candore: orphei & pythagoræ placita laneū ueſtimentū in rebus diuinis ut prophanū ĩpurūq; uituperant. cū lineū uelamentū ut puriſſimū mundiſſimūq; maxime probent: unde nō mō indutui. & amictui ſanctiſſimis ægyptioꝝ ſacerdotibus ſed opertui quoq; in rebus ſacris uſurpabatur. ſcribit plinius libro undeuigeſimo. ueſtes ſacerdotibus ægypti lineas gratiſſimas eē. ex eo genere lini qđ xylon uocant. unde & dicta xylina. quibus nulla ſunt in candore mollitiaue præferenda. igit̃ cum

Iſiaci linigeri.

iſiaci ideſt iſidis ſacerdotes lintea ueſte prope peculiariter uterent̃. a poetis perpetuo epitheto linigeri cognominãtur. ſic Ouidius iuuenalis. Marcialis. ſic cæteri ore conſono appellitant. Apollonio tyaneo apud Domitianū principem inter cætera crimina. hoc quoq; accuſatores calumnioſi obiecerunt quod ueſtitu lĩteo uteretur: quod

linteæ ueſtis candore puro luminoſi. Illæ lympido tegmine crines madidos obuolutæ. hi capillum deraſi funditus uertice prænitentes; magnæ religionis terrena ſydera: æreis & argēteis imo uero aureis etiã ſiſtris

crimē diluens. ut futile & nugatoriū o diuine pythagora inquit tu pro me ipſo cãm dicito. pro his. n. in iudiciū uocor quoꝝ tu inuentor ego imitator ſum. pythagoras. n. ægyptioꝝ diſciplinã cūprimis laudãs linteis amiciri cōſtituit. & calciamēta ex arborib⁹ corticib⁹ fieri mãdauit ueſtitū illū ĩpuꝝ eē autumãs

Laneſtris ueſtitus.

qui ex morticina materia confectus geſtaret̃. ideo autem impurus ex lana ueſtitus ægyptiis ſacerdotibus & pythagoræ & mox Apollonio uidebat̃ quoniam ab animato decerpitur. & ex eo quidem aĩali quod inter cætera mitiſſimum eſt. linea uero ueſtis ideo pura habita eſt. & ſacrificantibus imprimis accommodata quoniam linum ex terra oritur. Quæcūq; autem ex terra naſcuntur munda & pura eē

Apollõius linteatus.

exiſtimauerunt. hæc & id genus alia apud philoſtratum memorat Apollonius. unde ſidonio data eſt occaſio appellandi Apollonium inter purpuratos linteatum. quid multa? non ne hodie quoq; noſtri ſacerdotes linteati linigeriq; in ſacrorum pompa incedere cōſpiciuntur? ritu opinor tranſlato ab egyptiis ſacerdotibus: de quibus hæc herodotus. ueſtibus amiciuntur lineis. circa crura fimbriatis. quas calaſiras appellant ſuper quas candida ferunt amicula tanquam ſuperiecta laneæ neq; in ædes ſacras geſtantur. neq; una cum cadauere ſepeliuntur prophanū. n. eſt. idem aliubi linea inquit ferunt ueſtimēta ſemper recens abluta. huic rei præcipue uacantes calceos papiraceos geſtant: aliam ueſtem. *aut alios* calceos induere eis fas non eſt. a lintea ueſte linteones dicti linteorum textores. ſcribit Maternus. ſi

Linteões Baccarii. Palliões.

luna in ueneris ſignis conſtituta feratur ad martem: quod iſta coniunctio faciet linteones. aut tabernarios. Alexander Romanus imperator uectigal pulcherrimum inſtituit lampridio teſte. braccharıorum linteonum. & pallionum ubi bracchariı & palliones dicuntur braccharum quæ ueſtes ſunt & palliorum confectores.

Limpida ſtella.

LIMpido: lucido ſplendicante. limpida ſtella eſt in ſecunda parte leonis. quæ in horoſcopo facit reges. MAdidos: unguentatos. CRInes madidos: unguento delibutos. CApillum deraſi: ſacerdotes egyptiaci erant capitibus deraſis. quod plinius noſter indicat: & ante plinium

Deraſi ſacerdotes.

herodotus ſic ſcripſit deorum ſacerdotes alibi comati ſunt. in egypto deraſi idem refert ſolitos eos totum corpus alternis diebus deradere. ne inter deorum cultum quicquam pediculorum. aut alterius excrementitiæ ſordis illos pollueret. Lactantius libro primo inſtitutionum illudens ſacra iſidis egyptia ſic refert. primo ſacerdotes eius deglabrato corpore ſua pectora tundunt lamentantur ſicut ipſa cū perdidit filiū fecerat. ob hoc poetæ caluos hoſce ſacerdotes decenter appellant. Satyrographus cū grege linigero circūdatus & grege caluo: epigrammatiſta linigeri fugiūt calui ſiſtrataq; turba. quinetiam lampridius de imperatore commodo ſcribens ſic inquit. Sacra iſidis coluit ut & caput raderet anubin portaret & omnis partes expleret. Ex hoc iſiacorum ritu uidetur id quoq; tranſlatum eſſe. ut noſtri ſacerdotes comam alere prohibeantur. capite deraſo: quãuis eccleſiaſtici ſcriptores hoc ueluti myſtice & tropologice interpretentur: nam Diuus Hieronymus tradit quod raſio capitis eſt temporalium om-

Raſio capitis.

nium depoſitio: & quod corona in capite deſignat regni cœleſtis coronam. hoc idem legitur in decretis cãonicis. xii. q. i. De caluis celebre eſt prouerbiū apud græcos φαλακρομ τιλλεισ ideſt caluum uel-

Prouerbium caluū uellis.

lis: quod refertur ad caſſos inefficaceſq; hominum labores: illud attende a nobis explicari hunc totū cerimoniarum ritum ſecundum myſteria ægyptiorum: quãuis hæc res fiat corinthi ex formula tamē & inſtituto ægyptiacæ religionis. hoc enim imprimis ſignificari uoluit Lucius noſter. VERtice prænitentes: qui deraſo capite ſunt: uerticem habent ſplendicantem.

Terrena ſidera.

¶TERrena ſidera: magna ſacerdotum dignatio: & maieſtas: qui terrena ſidera dici mereantur. ſacerdotes hodie mundi lumina nuncupantur. & Diſtinctione. lxxxxvi. legimus ꝙ aurum non tã præcioſius plumbo eſt; ꝗ regia poteſtate al-

Laus archiepiſcopi.

tior ordo ſacerdotalis. unde tu Archiepiſcope ampliſſime dici meritiſſimo potes Terrenum ſidus. & quidē fulgentiſſimū. cū in te & fulgor ſacerdotalis: & litteraꝝ ſplendor eluceſcant & radient. columella oppido ꝗ eleganter terreſtria ſidera flores appellat illo uerſu pingit & in uarios terreſtria ſidera flores. AEreis ſiſtris: ſupra diximus ſiſtra dici crepitacula: ꝗ agitata reddebant argutū ſonū. ob hoc ſonabile ſiſtꝝ a poetis dictū. Simulacꝝ iſidis cū ſiſtro figurabat̃: hinc illud ſatyricū. iſis & irato feriat mea lumĩa ſiſtro: ſiſtratos iſidis ſacerdotes poetæ appellãt a geſtamĩe ſiſtroꝝ. ut ĩqt ſuidas. ισιαοσ θερα πευτηρεσ. i. iſidis cultores ſiſtꝝ quatiebãt: unde a uerbo græco. σειω. qđ ſignificat quatio inditū nomen.

Siſtratus

ARGVtum tinnitum:ſtridulum ſonitum : qualem ſcilicet reddunt æramenta. ANTIſtites primarios:ſacerdotes intelligit quos ꝓtomyſtas græco uocabulo ſidonius uocat : qui Archiflamines quoq; nominātur . libro codicis primo legimus Archimandritas nominari proceres ſacerdotū & antiſtites qui ab eo quod ante ſtāt & præpollent.nomen ſortiuntur.antiſtitium uocabulo elegantiſſimo dicitur excellentia & apex :Marcianus uenerabili Antiſtitio præminebat Athanaſia . inter protomyſtas es tu cum primis numerandus Archiepiſcope ſacratiſſime:qui in ordine epiſcopali uenerabilis maieſtatis

Protomyſtæ. Archiflamines. Archimādritæ.

argutum tinnitum conſtrepentes : & antiſtites ſacrorum proceres illi:qui candido linteamine cinctum pectoralem aduſq; ueſtigia ſtrictim iniecti : potētiſſimorum domini proferebant in ſignis exuuias. Quorum primus lucernam præmicantem porrigebat lumen nō adeo noſtris illis conſimilem:quæ ueſpertinas illuminant epulas.ſed aureum cymbium in medio ſui patore flammulam ſuſcitans largiorem. Secundus ueſtitu quidem ſimilis: ſed mā̄ibus ambabus gerebat altaria: ideſt auxilia:quibus nomen dedit proprium:deæ ſummatis auxiliaris prouidentia.Ibat tertius attollens palmam : auro ſubtiliter foliatam:necnon mercurialem etiam caduceū.quartus æquitatis oſtendebat ī̄dicium:

antiſtitio proecellis & iſtar luciferi inter minores ſtellas eniteſcis.

Antiſtitiū

CINctum pectoralem:non tā cīcturam q̄ ueſtē hoc in loco cinctū accipimus : nā & porphirio docet cinctū tunicæ genus eē infra pect' aptatæ. a quo cinctutos cetegos Oratius nominauerit . M . Varro cinctus inquit & cingulū a cingēdo alterum uiris alterum mulieribus attributum. uidetur autē denotare id genus ueſtis ſacerdotalis:quæ ex lio poderis erat ideſt talaris duplici ſyndone: quam Ioſephus Hieronymus. cæteri byſſinā uocant.hæc adheret corpori.& ita arcta eſt:& ſtrictis manicis:ut nulla omnino ī ueſte ſit ruga : & uſq; ad crura deſcēdat. Fuit & apud antiquos ueſtimenti genus nomine cingulum pellis colubrinæ ſimilitudine rotūdum.textum . ut marſupium longius putes.hoc balteo lineam tunicam talarē ſupradictam ſtringunt inter umbilicum & pectus. POTENtiſſimorum domini.Lege deum:ideſt deorū:dicit.n. proceres ſacerdotum oſtentaſſe exuuias deorum maximorū.exuuiarum autē noīe ſymbola quædā peculiaria & geſtamina diuīa hoc in loco ſignificantur.Vt lucerna.Caduceus : uanus & quæ ſtatim explicantur. PRImus lucernā. Religionis ægyptiæ ſymbolum eſt lucerna.ut opinor pertinēs ad oſiridis ueſtigationem : quem perditum cum luctu quærunt : mox iuentum magno gaudio proſecūtur Auctores Seneca.Auguſtinus lactantius cæteri:ob hoc uidetur Seneca in libro de beata uita ſic ſcripſiſſe : cum laurum liteatus ſenex & medio lucernam die proferens conclamat iratum aliquem deorum : concurritis & auditis . Apud nos hodieq; in pompa ſacrorum ceroferarii conſpiciuntur/Ritu prope coſimili atque germano . Tertullianus denotat hunc ritum lucernarum ſolemnium & improbat inquiens/cur die læto nec laureis poſtes obumbramus/nec lucernis diem infrigimus.poteſt lucerna hæc uideri ſymbolum ſolis qui & oſiris dicitur.cuius luce cuncta colluſtrantur.præterea auctor eſt herodotus feſtiuitatem ſolemnem in ægypto celebrari:cui nomen eſt accenſio lucernarum.propterea ꝙ noctu ſub dio per uniuerſam ægiptum lucernas accendunt/imbutas ſale.& oleo plenas cum multo Ellychnio . quod tota nocte ardēs perduret.Cur uero ſic lucernæ accēdantur.ſacra quedam ratio commemoratur:quæ auribus prophanorum minime intimanda ſit . Ad hūc myſticum ſenſum.referri non abſurde poſſet illud pſianum./ Diſpoſitæ piguem nebulam uomueræ lucernæ.portantes uiolas . poteſt hæc lucerna ſymbolū uideri inquiſitionis oſiridis.qd ſi ad uulcanū referatur:quē inuentorem ignis primum in egypto regnaſſe ſacerdotes affirmāt.lucernari uerbū uetus eſt quod ſignificat lucernis diſpoſitis illuminare: hic illud tecta lucernantur Floꝛentia lumina ſertis. CYMbiū.poculū a cymba dictum:cuius effigiē repſentat:de quo ſupra. PEctore.Corrigo patore.eſt eni pator:apuleianum uocabulū ſignificans hiatū aptionēq; & eſt orificū patens. VEſtitu ſimilis:liteamine candido idutus. IDEM auxilia:dic.i.auxilia:eſt enim quoddam quaſi interptamentū:ut lector audiens altaria ſacerdotis manu geſtari.intelligat ea auxilia nuncupari . Cur autē ita nūcupentur :ſtatim ſubiungit ab auxilio ſcilicet.quod auxiliatrix dea iſis cultoribus ſuis præſtat:itaq; altaria hæc poſſunt uideri ſymbola auxilii diuini . Apud Plautum loquitur ī ciſtellaria deus cui auxilio eſt nomen. PALmam : tanq̄ ſit ſymbolum uictoriæ : & argumentum palmiferæ regionis/ſcribit Plinius Dactylos palmarum honori deorū dicatos eſſe. CADVceū · Egyptii caduceum mercurii ſic figurant.dracones duo maſ . & fœmina cōiunguntur parte media uoluminis ſui nodo:quem uocant Herculis:primæ partes reflexæ in circulum ſunt.caudæ uero reuocantur ad capulum caducei.ornanturque alis ex eadem parte capitis naſcentibus . Argumentum caducei ad genituram hominum:quæ geneſis appellatur:egyptii pertinere demonſtrant . Plinius ideo caduceum fieri aſſerit . circundata effigie Anguium : quia angues ſunt concordiſſimi inter ſe & complexu mutuo copulantur. Vnde & caduceum ſignum pacis & ſymbolum eſſe uoluerunt.hinc caduceatores dicti pacis internuncii:liuio curtio cæteris:caducifer:quoque ipſe mercurius a poetis nominatur.

Cinctum Cicturus. Poderis ueſtis. Cigulum

Accenſio lucernaꝝ

Lucernari.

Pa tor·

Deus auxilium

Caducei. forma.

Symbolū pacis caduceus.

deformatã manum ſiniſtrã: porrecta palmula: quæ genuina pigritia: nulla calliditate: nulla ſolertia prædita: uidebatur æqtati magis aptior q̃ dextra. Idẽ gerebat & aureum uaſculũ in modum papillæ rotundatum: de quo lacte libabat. Quintus aureã uannum aureis congeſtam ramulis: & alius ferebat amphoram. Nec mora cum dei dignati pedibus humanis incedere prodeunt: hic horrendum: ille ſuperũ cõmeator & inferũ:

Caducea tor. DEFORmata manu ſiniſtra: Videtur diſcordare Lucius noſter a Diodoro: q ſcribit in quarto bibliothecæ ꝙ iter ſacras litteras ægyptioꝝ deformatur manus dextra expanſa liberalitatem ſignificans. ſiniſtra uero compreſſa tenacitatem: atq; auaritiã: Verum nullum eſt inter ſcriptores ſuper re iſta diſſidium. cum utrũq; fieri cõmode potuerit: ut ſiniſtra compreſſis digitis eſſet ſymbolũ tenacitatis. eadẽ explicata palma foret indicium æquitatis.

Manus ſimbolũ.

GEN VIna pigricia: Ingenita & naturali: ſiniſtram enim natura. in hoĩbus pigriorem eſſe. q̃ dextrã ſat notum ꝑterq̃ i his qui ſcæuæ nominãtur: Tales enim agiliore ſunt ſiniſtra. Vnde & illis inditum nomen. Sceã. n. græci ſiniſtram uocãt: Talis uir Tiberius quẽ ſcribit tranquillus ſiniſtra manu fuiſſe agiliore ac ualidiore. Iuriſcõſulti Titulo ad edilitium edictum ſceuam hoc eſt hominẽ agilioris ſiniſtræ: neq; morboſũ neq; uitioſum eẽ tradũt. Albertus magnus in ſecundo de animalibus: cauſam refert ſiniſteritatis: q̃a uidelicet inquit iecur: Et cor uirtutes ſuas mittãt in ſiniſtrum latus & a dextro remoueantur: contingit etiam aliquando ut quis a puero ſiniſtram q̃ dextram frequentius exerceat: fiatq; inde conſuetudo. & ex conſuetudine natura: ſcripſi in tranquilli comentariis Ambidextros dici: qui utraq; manu pariter utantur: quos græci amphoterodexios uocant. de q̃bus Plato. Ariſtoteles hyeronimus: ſed quod ad ſiniſtræ manus pigritiam pertĩet quodq; memoratu dignũ eſt: comperior apud auctores quod anuli precioſi Dextra manu exempti ſunt: quæ multum negociorum gerit. & in ſiniſtram relegati: quæ ocioſior eſt ne crebro motu & officio manus Dextræ præcioſi lapides frãgerentur.

Siniſtra pigra. Sceua q

Cur ĩ ſiniſtra anuli

IN modum papillæ rotundatum. Vaſculum hoc papillæ lactanti ſimile uideri poteſt indicium bouis in quam: Io. reformata eſt: & mox facta dea Iſis. ut fabulæ ferũt. põt & *hoc ſym*bolum eſſe fœcunditatis niloticæ ut ſicut lac profuſum. ex papilla ſaginat fœtum. Ita aqua nili exuberans opimat ægyptum: obiter annotandum quẽadmodum helena in templo mineruæ ſacrauit calicem ex electro. mammæ ſuæ mẽſura. Inclytus Vldricus roſenſis inter barones Boemiæ primarius. inter diſcipulos meos tranſmontanos clariſſimus cum mecum ſemper egerit munificenter liberali nuper mihi donauit uaſculum hac figura papillæ rotundatum argenteum quidem: ſed tam fabre tã eleganter deauratũ: ut aureũ eſſe uideatur quod a me ſeruat̃ conditũ ĩ Gazophylacio ĩ quo ꝓpe peculiariter continẽtur munera: q̃bus me cõpluſculi proſecuti ſunt ob doctrinaꝝ ĩgeniiq; ut exiſtimãt claritudinem: ut ego ſentio: mediocritatem. ibidẽ quoq; radiat ſcyphus ille argenteus quẽ tu ad me abhinc ſequiãnum dono miſiſti Archiepiſcope munificentiſſime: qui bracteatoris opificio fabrefactus luculenter Vina facit meliora: ſubinuitatq; ad bibendũ.

Munus uldrici roſenſis.

Sciphus archiepiſcopi.

LActe: ſecundũ priſcorum declinationem Lacte dixit pro lac: ut ſupra. VANnum: Cribrũ poeta ĩ georgicis dixit. & myſtica uanus iachi. ubi cõmentatores expoſuerũt ideo myſticam dici quod liberi patris ſacra ad purgationem animæ pertinebant: & ſic homines eius myſteriis purgabantur: ſicut uannis frumẽta purgantur. hic eſt quod dicit̃ Iſis oſiridis membra a Tiphone dilaniata cribro. i. uãno ſuperpoſuiſſe: nã idem eſt liber pater & oſiris Iſidis maritus: in cuius myſteriis uãnus eſt: & nunc in põpa iſiaca geſtabatur. dicitur aũt uãnus cribrũ υποκοριστικωσ Vallus. inde ſit uerbum euannare: quod eſt uãnis ſiue uallis expurgare. *M. Varro* in primo de re ruſtica. Ita fit ut qđ leuiſſimũ ẽ in eo: atq; appellat̃ acus: euannatur foras extra areã: in uarronianis codicib⁹ mendũ ĩoleuit in q̃bus euaminat̃ paſſim legit̃. uerbo futili & nugatorio: cũ euãnat̃ legem dũ ſit ſicuti nos correximus uerbo latiniſſimo. & uarroniano: qđ a uãnis ĩflexũ ẽ. Columella ꝑcipit frumẽta uãnis expurgari in area deterſa.

Vannus myſtica.

Euãnare.

DEI dignati pedibus incedere: ioculariter dictũ & decẽter. dicimus. n. deos ĩcedere pedibus hũanis: quãdo hoĩes in põpa ſacrificali ſuſtinẽt perſonas & nomina deoꝝ: De quibus ĩtellexit Tertullianus ſic ſcribẽs: ipſos deos ueſtros ſæpe noxii induunt. Me cum ego ſubinde recollens: hæc inſtituta ſacroꝝ ethnicorũ uenio in eã ſententiã: ut credã pleraq; oĩa ad cerimoniaꝝ noſtraꝝ celebrationẽ ꝑtinẽtia: illinc eẽ trãſlata trãſpoſitaq;. Nimirꝝ ex gentiliũ religiõe ſunt lineæ ueſtes: deraſa ſacerdotũ capita. uertigines in altari pompa ſacrificalis: muſica modulamina Adorationes ꝑces aliaq; id genus cõpluria: q̃ noſtri ſacerdotes in noſtris myſteriis ſolẽniter uſurpãt: aud dubie ſumpta de cerimonia priſcoꝝ. ſic & apud nos hoĩes incedũt in põpa ſacrorum: ſub effigie ſanctorũ & ꝓphetaꝝ: qui dici poſſent dei humanis pedibus incedẽtes.

Ex cerioniis priſcoꝝ cerimoniæ noſtræ.

ILLE ſupum: Sẽſus eſt. mercurius q & Anubis dicitur q & nuntius ſuperoꝝ ac ĩferorũ deoꝝ eſſe fertur. ꝓdibat attollẽs caninũ caput. cecinit poeta in ope ſerio. oĩgenumq; deum mõſtra. & latrator Anubis: quẽ locum exponens Seruius inquit hunc uolũt eſſe mercuriũ. Ideo capite canino pingit̃. q̃a nihil eſt cane ſagatius. Tradunt hiſtorici anubim oſiridis filium ſecutum eſſe patrẽ in bellicam. expeditionẽ: qui armis uſus inſignibus canẽ ꝓ inſigni geſtauit: qua ex re canina forma apud ægyptios collit̃: & canes ipſi ĩ ſumma dignatione habentur

Anubis canino capite.

bentur:cuius rei Euſebius quoq; cômeminit libro ſecundo ꝑparationis euãgelicæ:ſcribens deum qui apud egyptios Anubis appellatur caninũ habere caput: eaq; re oſtẽdi cuſtodem ipſum oſiridos fuiſſe:tam belluas q̃ iportune obiam factos coercẽtem. A canibus qui pro diis habentur dicta eſt Cynopolis.quaſi canum ciuitas.hic morſus ille ſatyricus. oppida tota canẽ uenerantur nemo dianam. De anubi dixit Ouidius p anubidis ora uerendi:& ut autumat Strabo anubis deus q capite canino figuratur colitur in ciuitate canũ.i.cynopoli:ubi ſacer quidã cibus eſt canibus cõſtitutus.dicitur autem Mer

Cynopolis.

nunc atra nunc aurea facie ſublimis: attollens canis ceruices arduas anubis: leua caduceum gerens dextra palmam uirentem quatiens: cuius ueſtigium continuum ſequebatur. bos in erectum leuata ſtatum bos omnia parentis deæ fœcundum ſimulacrum: quod reſidens humeris ſuis proferebat unus ẽ miniſterio beato greſſu geſtuoſo: ferebatur ab alio ciſta ſecretorum capax: pœnitus celans operta magnificæ religionis. gerebat alius fœlici ſuo grẽmio ſummi ſui numinis: uenerandam effigiem: Ac ne. Hominis quidem non pecoris. non auis. non feræ ipſius conſimile: Sed

curius cômeator ſuperorum & inferorũ qm̃ ultro citroq; commeat inter ſuperos & inferos ut poetæ canunt:& ut inquit claudianus cõmune profundis & ſuperis numẽ qui fas per limen utrũq; ſolus habet geminoq; facit cõmercia mũdo.ab Homero dicitur.διακτωρ. ideſt iternũcius. Macrobi' ex hoc Mercurium myſtice ſolem ſignificari argumentatur: nam cum ſol in iferiore hemiſpherio.ideſt hiemalibus ſignis curſum ſuum peragit: dicitur iferorum adminiſter cũ uero ſuperiori hemiſpherio partem zodiaci ambit æſtiuam: tunc ſuperorum nuncius exiſtimatur. NVNC atra:nunc aurea facie.Egyptii ſimulacrum Mercurii parti cerulea ſpecie & atra/partim aurea & clara figurant:ut per atrum colorem commeator iferum per auream faciem ſuperorum nuncius declaretur. BOS in erectum leuata ſtatum. Fabula notiſſima quẽadmodum .Io. in bouem demutata eſt.mox ẽ boue dea iſis facta:unde merito in pompa iſiaca bos ꝓdibat: quæ ſymbolum quoq; ut docet ipſe Lucius/eſt deæ oĩa progignentis.egyptus bouem uice numinis colit.quem apim uocant:cui ſemel in anno oſtenditur fœmina bos iſignibus quibuſdam notabilis.Plinius & Solinus auctores.Fuit & in egypto præfectura. bouina nuncupata a boue cui dedicata eſt:bouem autem colũt inter deos utilitatis cauſa:conſtat enĩ ut refert Euſebius bouem tam partu q̃ arandi opera eſſe conducibilem. Annotãdum ab eodem Euſebio tradi papauer eſſe ſymbolum fecunditatis.ſupra diximus/quẽadmodum apis egyptiorum deus maximus/poſtea dictus ẽ ſerapis. Scribit Suidas απιδεσ θεοὶ ησαμ τιμωμενοι παρα αιγυπτιοισ σημειομ εχομτεσ περι τημ ουραμ καὶ γλωσσαμ δηλουμ ειμαι αυτουσ απιδασ.i. Apides dei erant honorati apud egyptios ſignũ habẽtes i cauda & in lĩgua qd' declarabat eos eẽ apides: qbus inuẽtis εορτημ μεγαλημ ηγομ.i. feſtiuitatẽ magnã agebant.Præterea memoriæ ꝓditũ eſt a ſcriptoribus celeberrimis deos egyptioꝝ eẽ bruta animãtia & ſingulas pene i egypto ciuitates ſingulas beſtias & mõſtra uenerari/unde & urbes apđ eos ex ãimaliũ uocabulis nũcupãt̃.ut leõtopolis cynopolis licopolis. Cur aũt ãimalia ꝓ diis i egypto colerentur cauſas cũ alii referũt tũ Diodorus i ſecũdo bibliothecæ. OMnia parẽtis deæ. lũcti lego oĩparẽtis.ſic & poeta dixit i.vi. terræ oĩparẽtis alũnũ cernere erat:qua enĩ forma oĩpotens eadẽ & oĩparẽs dicit̃/q̃ſi oĩa pariẽs oĩa gignẽs. EMIniſterio beato.ex miſtris ſacrorũ. q merito beati dicũt̃.ut pote cognatione quadã cũ numine beatifico coniũcti.Meercurius cũ uenere i horoſcopo faciet baiulos ſacrorũ ſimulacroꝝ. Idẽ i tertio loco cũ uenere faciet ueſtitores deoꝝ. Greſſu geſtuoſo.M.Tul. & Diu' Ambroſius de officiis ſcribẽtes ꝑcipiũt cauẽdũ eſſe ne tarditatib' utamur In greſſu molliorib':ut ſimiles põpaꝝ ferculis eẽ uideamur/ex quo đclarat̃ fercula baiuloſq; ſacroꝝ ſimłacroꝝ i põpa ſolẽni icedeř cõſueuiſſe greſſu quodã molliſſimo.& hiſtriõico ac ꝓrſus põpatico. CISta ſacroꝝ capax.De ciſta hac qua ſacra optanea occultãtur/& de canephoris.i.baiulis ciſtæ ſacrificalis.habũde ãnotaui i.vi. cõmẽtario.ubi ſcribit tacita ſecreta ciſtaꝝ.illic repete ſi qd hic deſiderabit̃: Suidas appellat κισ τασ ιερασ.i. ciſtas ſacras:a qbus κισ τοφοροσ dictus ciſtifer baiuluſq; ciſtaꝝ. OPERta.Supra diximus optanea ſacra appellari:quæ opta erãt:neq; expoſita oculis ꝓphanoꝝ/nã myſteria a græcis dicũtur. ut interꝑtatur Suidas.απο του μυειμ το στομα.i.ab ore claudẽdo.q. ſ.deceat eos. q audiũt diuinas cerimonias & religionis arcana os obturare.nec ulli mortaliũ enũtiare. SVMmi ſui numinis. Videtur ſignare ſimulacrũ iſidis quod i arcano habebatur.quod nulla animantiũ effigie figuratũ fuiſſe demonſtrat. ſed noua quadã forma fabrefactũ:tãq̃ deus & natura rerũ parẽs nulla imagine mortaliũ effingi poſſit.Sic quitus curtius effigiẽ Iouis hamonis umbilico ſimilẽ fuiſſe tradit.ſic & Cor. Tacitus ſimulacrũ paphiæ ueneris nõ humana effigie fabrefactũ eſſe autumat:ſed continuũ orbẽ latiore initio tenuem in ambitum.metæ modo.exurgentẽ ſpectari:cuius rei ratio in obſcuro ſit.Iudei nulla omnino effigie nulloq; ſimulacro deũ colũt:qui incorporeus eſt.inominabilis indicibilis incõprẽſſibilis.Vnde anthropomorphitæ merito culpãtur quorum hereſis ex eo fluxit & nomẽ:q; deũ habere humana mẽbra arbitrabãtur ignorãtes/qd' deus nec mẽbris diſtinguitur/nec corporis mole cẽſetur. Verũ quando incanonicis

Interuncius. Sol mercurius. Apis bos. Papauer ſymbolũ fecũditatis. Veſtitores deoꝝ. Ciſtæ ſacræ. Ciſtophorus. Optanea Myſteria unde. Anthropomorphitæ.

ſollerti repertum etiam ipſa nouitate: reuerendam al/
tioris utcumq; & magno ſilentio tegente religionis ar
gumentum ineffabile. ſed ad iſtum plane modum ful/
gēte auro figuratum. Vrnula faberrime cauata fundo
q̄ rotundo miris extrinſecus ſimulacris egyptiorū effi
giata. eius orificium non altiuſcule leuatū: in canalem
porrectum longo riuulo prominebat. Ex alia parte ue
ro multū recedens ſpatioſa dilatione adherebat anſa:
quam contorto nodulo ſuperſedebat aſpis ſquameæ
ceruicis ſtricto tumore ſublimis: & ecce p̄ſentiſſimi nu
minis promiſſa nobis accedunt beneficia: & fata. ſalu/
temq; ipſam meā gerens ſacerdos appropinquat ad ip
ſum p̄ſcriptū diuinæ promiſſionis ornatū. dextra pro
ferēs ſiſtrū deæ coronā. mihi etiā Hercules coronā con
ſequenter. quod tot ac tantis exanclatis laboribus: tot
emerſis periculis deæ maximæ prouidentia ad luctan/
tē mihi ſæuiſſimā fortunā ſuperarē: nec tamen gaudio
ſubitario cōmotus inclementi me curſu proripui: ue
rens ſcilicet ne repentino quadrupedis impetu religio
nis qetus turbaretur ordo: ſed placido ac prorſus hu
mano gradu cōtabundus paulatim obliquato corpo
re ſane diuinitus decedente populo. ſenſim inrepo. At
ſacerdos ut re ab ſe cognoſcere potui: nocturni cōmo/
ne fcūs oraculi; miratuſq; cōgruentiā mādati muneris
cōfeſti reſtitit; & ultro porrecta dextra ob os ipſū meū

ſcripturis membra deo attribuuntur: id totum myſtico intellectu ad poteſtates diuinas referendum
eſt. SOlerti repertum. Corrigo repertu. hoc eſt inuentu. ſiue inuentione. TEgente. Purior lectio ē
tegendæ religionis. VRnula faberrime cauata. Opinor hāc urnulā referri ad ſitulā. quā ſiniſtra reti/
nens iſis figuratur: per quam fluentiam omnium lacunaꝝ oſtendi tradunt. præterea capiti ſerapis. cu
ius numen cum iſide cōmune eſt. calathum inſigunt: quaſi ſol ſit. cuius uertex inſignitus calatho & al
Faberrie. titudinem ſideris monſtrat. & potentiam capacitatis oſtendit. faberrime autem aduerbium eſt ſigni
ficās p̄fectiſſime politiſſimeq;: fa
bre ut īquit placiades perfecte di/
citur. Quam rotundo. Rancida
grammaticoꝝ ſubtilitas. q̄ rotun/
diſſimo contendit eſſe dicēdum.
auctoritas eruditoꝝ: quæ lōge po
tentior eſt grāmaticalibus illis pla
citis poſthabitis ſic dicere ſæpiſſi/
me mauult. SIMVlacris egyptō
rū. De ſimulacris egyptioꝝ: quæ
ſunt illorum ſacræ litteræ ſuo lo/
co mox dicemus & dudum dixi/
mus deos egyptioꝝ eſſe anima/
lia. LONgo riuulo prominebat.
Videtur oſtendere urnam illam
fuiſſe naſutiorem: &. n. naſus dici
Naſus in uaſis. tur in uaſis riuulus ille prominēs
ex quo liquor egeritur Iuuenalis
ſiccabis calicem naſoꝝ quattuor.
Ab epigrammatario poeta quoq;
dictum eſt. naſus longior ille fuit.
DILAtione. Lego dilatatione ſi.
gnat enim urnā dilatatam fuiſſe
ab ea parte. qua adherebat anſa. &
ita hodieq; urnæ fictiles fingūtur
ut ſcilicet ſint orificio patentiore
SVPER ſedebat aſpis. Nō teme
re aſpis ſedens ſuper anſam ur/
næ fuiſſe deſcribitur ſed ex myſte
riis egyptioꝝ ſumptū quibus iſis
figurabatur Cinctū caput habens
aſpide ſerpēte: Quod & Valerius
Flaccus denotat illo uerſu de iſi/
de loquens. Aſpide cincta comas.
Aſpis ī capite iſidis & ouanti perſona ſiſtro. Auctor eſt herodotus ſerpentes in egypto ſacros eſſe. nihil omnino homini
bus noxios. Lego apud Amianū Marcellinū alii ī egypto ſerpētes īnumeras quas oīs magnitudine
& decore aſpis facile ſupereminet multa in illis tractibus Vnde & ſimulacris iſidis peculiaris. Aſpidū
Vis ſomniſica aſpidi. ceruices & colla ītumeſcere. & tumore uenenato exuberare auctor eſt Plinius. qui aliubi tradit aſpidi
uim ſomnificā ī eē: ut percuſſos torpore & ſomno necet: tales uocāt hypnalas a ſomno. Cleopatra te/
ſte Solino hypnalen aſpida adhibuit ad morſū: Vt ita ſomno extingueretur. ptyadas aſpidas appel
Hypnale. lātq̄ Saliuas uenēatas ī oculos hominum expuāt. PRAESENtiſſimi. Virgilius nec tā p̄ſentes alibi
Ptyades. cognoſcere diuos. Plinius remedia p̄ſētiſſima ſcite appellat. quæ ſtatī afferūt. medelā ſalutarē: & ſine
dilatione perſanāt. SAlutē meā gerēs ſacerdos. Coronā roſeā ītelligit qua ſalus Lucii & reformatio
promittebatur. PROferēs ſiſtrū deæ. Hæc fuerat diuina iſidis ꝓmiſſio quæ ſupra ſic Luciū alloquitur
meo monitu ſacerdos. qui ī ipō procīctu pōpæ roſea māu dextra ſiſtro coherētē geſtabit coronā. MI
hi hercules coronā. Senſus ē: ſacerdos dextra ferebat coronā iſiacā. quæ dubio procul mihi quoq; erat
cōueniēs corona: cū coronādus merito forē. tāq̄ fortunæ uictor. qui tot labores tot erūnas ī oī uita per
tulerā: corōati. n. uictores ī ludis corōis multifariis cōſtat de qb⁹ aliubi plura. EXANclatis. Exhauſtis
exſudatiſq;. DEæ maximæ. Iſidis. INCLEmēti. īmodico. & ferociēti. CVNctabūdus. Cōtāter & lē
to greſſu gradiēs. DECEdēte diuinitus populo. Nutu & numīe deæ iſidis cōmonitus oīs populus
aſino decedebat: dixit. n. ſupra hoc ipſo uolumīe: meo iuſſu tibi cōſtricti comitatus decedent populi.
RE ab ſe. Legēdū eſt reapſe. hoc eſt re ipſa. ut ueteres dicebāt & ſupra annotatū eſt. NOcturni oracu
Reapſe. li. Dixit ſupra iſis: hoc eodē momēto quo tibi uenio ſimul quæ ſūt cōſeq̄ntia ſacerdoti meo per quietē
facienda præcipio. MANdati muneris. A dea ſcilicet per nocturnam quietem. OB os. A dos.

coronam exhibuit. Tunc ego trepidans aſſiduo pulſu micanti corde: coronam quæ roſis amœnis intexta fulgurabat auido ore ſuſceptam: cupidus cupidiſſime deuoraui. nec me ſefellit celeſte promiſſũ. Protinus mihi delabitur deformis & ferina facies: ac primo quidem ſquallens pilus defluit. ac de hĩc cutis craſſa tenuatur: uenter obeſus reſidet. pedum plantæ per ungulas ĩ digitos exeunt. manus non iam pedes ſunt: ſed in erecta porrigũtur officia. ceruix procera cohibetur. os & caput rotundatur: aures enormes repetunt paruitatem priſtinam. dentes ſaxei redeunt ad humanam minuciẽ: & quæ me potiſſimum cruciabat ante cauda: nuſq̃ cõparuit: populi mirantur: religioſi uenerãtur tam euidentem maximi numinis potentiam: & cõſimilem nocturnis imaginibus magnificentiam: & facilitatem reformationis. claraq; & conſona uoce cælo manus attẽdẽtes teſtantur tam illuſtre deæ beneficium. At ego ſtupore nimio defixus tacitus herebam: animo meo tam repentinum: tamq; magnum non capiente gaudium:

CORОnam deuoraui. Luciãus ſine ullo myſterio religioſo ſimpliciter narrat ſe uidiſſe inter flores alios roſas promicantes ad quas procurrẽs eas deuorauerit hoc enim utitur uerbo ῥόδα κατεπιμοι roſas deuoraui. Noſter uero Lucius myſticoteta quædã decentiſſime ſapientiſſimeq; præfatus ait ſe ex manu ſacerdotis coronã roſeam deuoraſſe: eaq; deuorata in priſtinum hominẽ fuiſſe e ueſtigio reformatũ: ut myſtice intelligas coronam roſaceam eſſe ſapientiam: Ad quam guſtandam: quam diu mortales non aſpirant: tam diu bruti & aſinino corio contecti torpeſcunt: mox ubi roſas carpſerunt ex: manu porrigentis ſacerdotis hoc eſt ſapientis. qui antiſtes ẽ doctrinaꝵ: qui eſurientes ultro inuitat ad guſtulum ſapientiæ dulciſſimum: illico exuunt brutale tegumẽtũ fiũtq; humana ratiõe pollẽtes & uere hoĩes: ipſi quoq; ſacerdotalibus ſacris iniciãtur: terreni corporis labe purgati & uitiis exutis nulla deinceps ſceleꝵ cõtagiõe polluti Deo ſeruiũt: cui cõciliante uirtute cõiũgũtur: Qua uita nihil beatius eẽ poteſt: ad quã utinam nos quoq; peruenire poſſimus ſicut Apuleius noſter. poſt exudatos labores multiiugos poſt exutas terrenas ſordes aliquãdo feliciſſime peruenit. DELAbitur ferina facies. Cupis exuere faciẽ ferinã facito ut ex animo tuo brutales ſordes: q̃ interiorẽ hominẽ deformãt delabãtur. Curato prouideto ut in te nihil belluinũ cõſpiciatꝰ da operã. ut ſicuti diceris animal ratiõale. Ita rationẽ uitæ ducẽ ſequaris: appetitiõibus cõculcatis: ut uirtutis fulgore fias luminoſus: Ita pilus aſininus defluet: ita coriũ craſſum ĩ cutẽ ſubtiliorẽ tẽuabitur ita obeſitas uẽtris cohibebitur. deniq; oĩ abolita brutali effigie reformaberis in hominẽ quẽ cũcti merito mirẽtur & cũ ueneratiõe ſuſcipiãt. ſic hõines trãſfigurãtur ĩ lupos. fiũtq; uerſipelles quãdo induũt lupinã uoracitatẽ. ſic mox ex lupis ĩ priſtinã faciẽ reuertũtur: priſtinãq; ueſtẽ reſumũt: qñ exutis ĩprobis moribus & lupina depoſita natura ad hũanos mores. & hũanã rationẽ oculo mẽtis uegetiore regrediũtur probitatẽ amplexãtes. & uirtutẽ quã depoſuerãt reſumentes. CVtis tenuatꝰ. Sũ q putent tenuitatẽ cutis & opimẽta corpoꝵ magis aut minus bruta efficere animalia tãq̃ craſſitudo corii ĩ aſinis & id genus cæteris obſtet tenuitati ſenſus. in hõine ex tẽuiore cute ſubtilitas animi cõſtat. VENter obeſus. Hõines minus ſolertes eſſe ceſet Plinius quibus ſit obeſiſſimus uẽter. hĩc illud Hieronymi memoratiſſimũ. piguis uẽter ñ gignit ſẽſũ tenuẽ. COHIbetur. Ad hũanã breuitatẽ redigitꝰ. ENORmes. ĩmodicæ ꝑgrãdes & ꝓrſus aſininæ. PRIſtinã. Priorẽ. AD hũanã minuciẽ. i. dẽtes qui ĩ aſino ingẽtes cõſpiciebãtꝰ tãtilli facti ſũt. ad hũanæ paruitatis modulũ redeũtes. Scribit Diuus Auguſtinus uidiſſe ſe molarẽ hõinis dentẽ tã ĩgẽtẽ ut ſi ĩ noſtroꝵ dẽtiũ modulos minutatĩ cõcideretꝰ cẽtũ ſibi uideretꝰ facere potuiſſe: adente Plautinũ uerbũ ẽ oppido q̃ elegãs edẽtare malas qđ ut alibi annotauimus ſignificat dẽtes maxillis excutere. & dẽtibus priuare. qđ fieri ſolet ĩ his quos pugnis cõtũdimus. & dẽtilegos efficimus: edẽtuloſq;: ſicut. n. edẽtulus dictus a ꝑticula priuatiua. q ſine dẽte ẽ. ſic & edentare inde quoq; deflexũ ẽ. COMparuit. apparuit uiſa ẽ. NOcturnis imaginibus. ꝓ ut ꝑ nocturnã uiſionẽ ipa dea ſacerdotibus. quæ futura erãt demõſtrauerat. uel hoc dicit rẽ ſimillimã ſõnio hãc uiſã eſſe: quæ tñ uera erat. CAElo manus attendentes. Virgilius tendoq; ſupinas ad cælũ cũ uoce mãus. communis mos & hominũ obſeruatiões affirmãt ſuperiora eẽ deo tradita. nãq; habitus orãtium. ſic eſt. ut manibus extenſis in cælũ ꝓcemur: & ut auctor eſt Ariſtoteles in primo de cælo & mũdo: oẽs hoĩes barbari græci. & quicũq; putant deos eſſe attribuũt locum ſuperiorẽ diis. hoc ẽ cælũ ut ĩmortalibus ĩmortale conueniens. ut terra hoĩum eſt ſic dei cælũ. ANImo nõ capiente gaudium. Interdum tãta eſt gaudii exuberantia. & leticiæ cumulus: ut aĩus noſter incapax eius ſit. ut homo gaudens ita perturbetur ut apud ſeipſum non ſit: ſic & Liuius. cum uix gaudium animis caperent diſcurſum hinc ab aliis circa tẽpla deum ut grates agerent. Hinc repio apud auctores gaudiũ ingens. non paꝵ multis mortem tatuliſſe. ſicut gaudio obit philippides poeta. & mater illa uiſo filio ex pugna canenſi præter opinionẽ ſuam incolumi copia atq; magnitudine inopinati gaudii oppreſſa exanimataq; eſt. Cauſam refert

Corõa roſacea ẽ ſapientia.

Moralis ſententia

Verſipelles qui.

Ex tẽuitate cutis acumen.

Pinguis uẽter hebetat.

Mirum de hominis dẽte.

Edẽtare.

Cælum deoꝵ eſt.

Ex gaudio obitꝰ.

Cã mor tis ex gau dio.

Galenus libro quinto de accidenti & morbo cur gaudio hoĩes plurimi ĩtereãt. Quoniã inquit uis ui-
talis ex gaudio egreditur ad partes corporis exteriores/& ita corpus calore uegetali deſtitutũ extigu
tur. Addit interp̃s Galeni ĩ microtechni ex gaudio ĩmodico ſpiritũ & ſanguinẽ ſimul egredi ad exte
riora/Ideoq; extingui ſtati caliditatẽ ĩnatã/ſicut extinguitur ignis ex uenti ui uehemẽtiore. Quid po
tiſſimũ. Oratoria diaporeſis ẽ.i. dubitatio. qua figura utitur ĩcertus dubitãſq;. quid primũ dicat: & quid
potiſſimũ. Cõſimile ẽ illud poeticũ. quid primũ mediũue canã: quo fine quieſcã: lætitia aũt obſtrepit fa

Diapore ſis.

cũdiæ & cogitatio uoluptate ĩpe-
ditur. SED ſacerdos. Luciãus ali
ter narrat ſcribẽs ſpectatores hac
trãſformatiõis nouitate cõſterna-
tos partim cẽſuiſſe. ut perinde ac
magus & quoddã q̃ſi mõſtrũ igni
cremaretur. parti dixiſſe ut ipſum
prius audirẽt ſermocinãtẽ. & ita rẽ
cognoſcerẽt: Itaq; ſcribit ſe curſim
ad p̃ricipẽ acceſſiſſe: illiq; totã rem
geſtam denarraſſe: p̃terea quibus
natalibus. qua patria qua cõditio
ne natꝰ foret edocuiſſe quo audi
to. p̃ſes oſculo & cõplexu excepit
Lucianũ ut pote patris ipſius ami
ciſſimus. domũ deductũ hoſpitali

Lucianus patrenſis ſine ſamo ſateus.

ter ſuſcepit. fuit aũt Luciãus ut ip-
ſe teſtat̃ patrẽſis: quæ ciuitas Acha
iæ ẽ patre noĩe lucio natus: σύγ-
γραφευσ ἱστορίων καὶ ποιη-
τὴσ καὶ μορτὶσ ἀγαθοσ. iter
dum aſſyrium ſe eſſe cõmemorat

quid potiſſimũ p̃farer primarium? unde nouæ uocis
exordium caperẽ? quo ſermonem nunc renata lingua
fœlicius auſpicarer: quibus quãtiſq; uerbis tãtæ deæ
gratias agerem. Sed ſacerdos utcũq; diuino monitu co
gnitis ab origine cunctis cladibus meis. q̃q̃ & ipſe inſi-
gni permotus miraculo: nutu ſignificato: priꝰ p̃cipit
tegendo mihi linteã dari laciniã. Na me cõprimũ neſan
do tegmine deſpoliauerat: aſinus compreſſis in altum
fœminibus & ſuperſtrictus accurate manibus quantũ
nudo licebat: uelamẽto me naturali probe muniuerã.
Tũc e cohorte religiõis unus ĩpigre ſuperiorẽ exutus
tunicã. ſuptexit me celerrime quo facto ſacerdos uul-
tu geniali. & hercules perhumão: in aſpectum meum
attonitus ſic affatur. Multis & uariis exanclatis labo
ribus. magniſq; fortunæ tempeſtatibus: & maximis
actus procellis ad portum quietis & arã miſericordiæ

quẽ & ſuidas ſamoſateũ a patria nũcupat. potuit.n. fieri. ut hic ortus eẽt illic oriũdus & ita duplici patria
cẽſeret̃. ut ante p̃didimus. NEphãdo tegmĩe. Corio brutali & tegumẽto aſinali. DIuino monitu.
Dea ſacerdotẽ uiſiõibus nocturnis cũcta edocuerat ad aſinũ noſtrũ p̃tinẽtia. COMp̃ſſus ĩ altũ fœmi-
nibus. Corrigo cõpreſſis ĩ arctũ fœmĩbus. ẽ.n. ſenſus cũ primũ deſpoliatus fui tegmine aſinino primã
habui rationẽ uerecũdiæ: Itaq; cõpreſſis ſtrictiſſime femoribꝰ & ſup cõnexis mãibus naturali uelamẽ-

Verecun diæ ratio. Obſcena ex obſer uantia.

to ueréda coopui cũ nudus forẽ. nec ullũ quidẽ habẽs ſubligaculũ: hõini aũt ĩprimis uerecundiæ ratio
habẽda ẽ: ut. M. Tullius ambroſiuſq; p̃cipiũt: cuius magiſtra natura ẽ: q̃ docuit & ſuaſit tegẽdas eẽ par-
tes noſtri corporis pudibũdas: p̃inde cynici philoſophi merito explodũtur: quibus uerecundia nulla.
quos palã ĩ p̃patulo nõ pudebat cũ uxoribus cõcũbere. auctor ẽ Ruffinus ĩ expoſitiõe ſymboli Apoſto
lici. q̃ nõ natura docuit hæc eẽ obſcena: ſed obſeruãtia: ideoq; ſcite ſcribit Diuus Auguſtinus hoĩes ſta

Fœmina lia. Succicto ria.

tim a peccato nuditatẽ turpẽ iudicaſſe: uñ e ueſtigio cõſutis fici foliis fecerũt ſibi ſuccictoria genitaliũ: q̃
& fœmialia dicunt̃ a fœmĩbus.i. femoribus. coxiſq; uelãdis: de uelamentis genitaliũ. q̃ femoralia. fœ
minalia bracchæ. piſcelides: ſuccicteria cãpeſtria ſubligaria ſubligacula noĩant̃ aliubi ſcripſi copioſiſſi-
me ex auctoritate ethnicoꝝ eccleſiaſticorũq; ſcriptoꝝ. SVpiorẽ tunicã. In canonicis ſcripturis ephod

Ephod. Superhu merale. Poderis talaris.

hebraice appellatur. q̃d latini ĩterp̃tes ĩterpretantur ſuper humerale: q̃d græce dr̃. ἐπωμὶσ eſt autem
ut docet Hieronymus ueſtimentũ ſacerdotale lineũ. & ſimplex & toto cãdore puriſſimũ. q̃d ſuper hũe
ros uenit. cui ſubiicit̃ ὑπε λυτη quod nos ſubtũicalem ſiue tunicã/quã ſubtus ueſtitas eſt: poſſumus
ĩterp̃tari. Idem Hieronymus ĩ libro de ueſte ſacerdotali refert tunicã poderin. ideſt talarem eſſe lineã.
duplici ſindone. quã Ioſephus byſſinã uocat. hæc adheret corpori. & talis eſt. quales ſolẽt militãtes ha
bere lineas quas camiſias uocãt. GEniali. Hylaro & gaudibundo. HERcules. Certe: aduerbium eſt
aſſeuerãtis. FORtunæ: tempeſtatibus. Oratio eſt ſacerdotis Apuleium iã hõini teſtitutũ monentis:

Ara miſe ricordiæ.

fortunæ cecitatem nihil deinceps formidãdã eſſe: & inuitãtis ad ſacramenta militiæ ſacerdotalis. uer
ba autem hæc metaphoricos dicuntur tranſlatione facta: a maris tempeſtatibus. & procellis fluctuũ:
& portu nauticoꝝ. ARA miſericordiæ. Alludit ad arã quã athenis miſericordiæ cõſecraſſe memorãt
heraclidas: qui poſt obitum herculis pulſi ab euriſtheo. cum facile auxilium ab athenienſibus me-
ruiſſent aram miſericordiæ dedicarũt: quæ græco uocabulo dicitur ἐλεοῦ βωμοσ de qua papinius
libro thebidos nouiſſimo ſic cecinit: Vrbe fuit media nulli conceſſa potentum ara deum. mitis po-
ſuit clementia ſedem. & miſeri fecere ſacrã: ſine ſupplice nunquam illa nouo: nulla damnauit uota re
pulſa. auditi quicunq; rogant nocteſq; dieſq; ire datum. & ſolis numen placare querellis. Erat hæc ara
miſericordiæ cõmune miſeris cõfugiũ. & aſylũ quaſi quoddã calamitoſoꝝ. olim oreſtes matricida cũ

Ara legũ.

poſt ab ſolutionẽ fureret ad hãc arã pilade amico trahente confugit & reſipiuit. M. Tullius arã ſocioꝝ.
portũ gentium appellat Romanum ſenatum: Idẽ arã legũ dicit intelligi uolens tribunal prætorum.

luci tandem ueniſti: nec tibi natales. ac ne dignitas qui/
dem: uel ipſa qua flores uſq̄ doctrina profuit ſed lubri
co uirētis ætatulæ ad ſeruiles delapſus uoluptates: cu
rioſitatis in proſperæ ſiniſtrum præmium reportaſti.
Sed utcūq; fortunæ cecitas: dum te peſſimis periculis
diſcruciat ad religioſam iſtam beatitudinem: improui
da produxit malicia. Eat nunc: & ſūmo furore ſæuiat.
& crudelitati ſuæ materia q̄rat aliam. Nam in eos quo
rum ſibi uitas: ſeruitium: deæ noſtre maieſtas uindica
uit: nō habet locum caſus infeſtus. quid latrones. quid
feræ. quid ſeruitium. quid aſperimorū itinerum amba
ges reciprocæ. quid metus mortis quotidianæ nefariæ
fortunæ profuit. In tutelam iam receptus es fortu/
næ: ſed uidentis: quæ ſuæ lucis ſplendore cæteros etiā
deos illuminat. ſume iam multum lætiorem: candido
iſto habitu tuo cōgruentē. comitare pompā deæ ſoſpi
tatricis inouanti gradu: uideant irreligioſi: uideāt &
errorē ſuum recognoſcant. En ecce priſtinis *erumnis*
abſolutus: Iſidis magnæ prudētia: gaudens Lucius de
ſua fortuna triūphat: quo tamē tutior ſiſq; munitior:

LVCI. Allocutio eſt p uocatiuū caſum: ad Luciū Apuleiū. NATAles. Hæc oīa hominibus frequē
ter prodeſſe ſolēt. ut claritudine nataliū. ut dignitate. ut doctrina fiant fauorabiles: ut hiſce adminicu/
lis cōtra aduerſa fulciātur. q̄ ait ſacerdos nihil Lucio noſtro profuiſſe: quominus ī aſinū trāſmutatus
pœnas dederit curioſitatis. VIRENtis ætatulæ. Adoleſcētiæ lubricū tā inſtabile tāq; obnoxiū eſt. ut
qui ī eo nō cadūt. ſaltē titubent. Quod & pacatus panegyriſta cōmemorat. CVRIOſitatis. Sepe di/
ximus curioſitatē eē infœlicē periculorūq; germanā: q̄ detriméta ſuis amatoribus nouerit magis par
turire q̄ gaudia. SINIſtrū p̄miū.
Noxiū intelligit aūt trāſfiguratio
nē in aſinū: ſcribit trimegiſtus qđ
imagine intelligētiæ nulla uera
ratione inſpecta hoīes decipiun/
tur: q̄ trāſformat optimū animal
in naturā feræ moreſq; beſtiarū.
IMprouida produxit. Haud ab
ſimile ē illud Terētii. ex ecyra. eq/
dē plus boni feci hodie īprudēs
q̄ ſciēs ante hūc diē. Itidē Plautus
ī captiuis ſæpe iam ī multis locis
plus inſciēs qd fecit q̄ prudēs bo/
ni. cōſimiliter fecit fortuna ī Lu/
ciū Apuleiū qđ nō parū multi fa/ Proſunt
cere noſcūtur. qui proſunt dū no dū nolūt.
lunt imo qa nolūt: Ideoq; illis be
neficium nō debemus ſicut phe
reus deploratus a medicis Vo/
micæ morbo uulneratus ab ho/
ſte medicinā inuenit ex uulnere
nec tamen ob id hoſti debuit. qa
non ſufficit p̄fuiſſe niſi etiā uelis
prodeſſe. NON habet locū ca/
ſus. *In hāc ſentētiā*. ait Seneca q̄
uir ſapiēs. eſt ſupra *fortunā* collo
catus nec in illū fortuna hēt lon/
gas manus. Ita Papinius ī ſiluis
laudās pollium ſcitiſſime inquit uitio ſublimior omni exēptus fatis. indignātēq; refellis fortunā. Sa/
tyricus quoq; de democrito philoſopho loquens. In quē fortuna locū ſeuiendi nō habebat. ait cū for
tunæ ipſe minaci mandaret laqueū mędiūq; oſtēderet unguē. fortuna inquit etiā infeſta nō habet lo
cū ſæuiendi in eos quos maieſtas deæ iſidis uindicauit in ſuū mancipatū: recœpitq; in tutelā. De caſu
Pepinius oīa caſum fecimus & uires auxit fortuna nocēdi. Quid latrones quid feræ. Enumerat icō
moda. & erūnas qbus Lucius noſter fuit obnoxius fortunæ fulminātis ipulſu. FORtunæ ſed uidē/
tis. Fortunā cæcā. exoculatāq; & brutā eē ſuperius annotauimus: uerū iſis eſt fortuna uidens: bona: &
ſalutaris: q̄ p̄miatrix eſt bonoꝝ nec malos fouet & extollit ſicut facit fortuna cæcutiens. Vnde poſſu
mus accipere pro fortuna bona iſidē: quæ græce dicitur αγαθη τυχη cū illa altera accipiatur pro ma
la quam græci: κακην τυχην malam fortunā uocāt. utriuſq; locus eſt in cælo: Macrobius auctor eſt
in primo ſaturnalium lunā: quæ dea hic ſignatur eſſe tychen. Ideſt fortunam quia corporum præſul Luna ty/
eſt: quæ fortuitoꝝ uarietate iactantur. DEOS illuminat. Clanculum alludere uidetur ad lunæ ſplē/ che.
dorem: quæ in plenilunio lucidiſſima nocturnus ſol uidetur cuncta colluſtrās poteſt & ſymbolicos
referri ad numinis maieſtatem lucidiſſimam. HABItu congruentem. ſicut indutus es ueſtem can/
didam & luminoſam ita ſume uultum hilariorem. ac ſereniorem habitu autem dixit datiuo caſu ſe/
cundum ueterum conſuetudinem. qui ſenatu uictu aſpectu pro ſenatui uictui aſpectui dicebāt: & cæ
tera conſimiliter. ſup qua re ſcribūt grāmatici. & caput extat apud Gellium elegāter graphiceq; conſcri
ptū: & nos iam annotamenta confecimus. INOuanti gradu. Seiunctim lego. ut duæ ſint dictiones.
In ouanti hoc eſt gaudibundo & lætanti gradu. ERROrē ſuū recognoſcāt. irreligioſorū error eſt. ut
aut nō eſſe autument deum. aut curā nō agere rerū humanarū: nec miraculum ullum fieri ex diuina
prouidentia ſed ex naturæ inſtituto. in quē errorē lapſus eſt Oratius ſcribens: nāq; deos didici ſecurū
agere æuū. nec ſi qd miri faciat natura deos id triſtes ex alto cæli demittere tecto: Igitur religioſi ſuum
errorem recognoſcunt. quādo euidenti miraculo cōmoniti diuinā maieſtatem coguntur confiteri. diagoras
Diagoras cognominatus eſt atheos ex eo q̄ negabat deos eſſe quē irreligioſitatis merito arceſſunt. atheos.
PRVdentiæ. Lego prouidentia. ut ſit ea quā græci προνοιαν uocant. de qua. M. Tullius in primo Pronoea
de natura deorū audite non fatidicam ſtoicorum proneam. quam latine licet prouidentiam dicere.

DA nomē ſanctæ militiæ.Decēs ex diſciplina militari facta trāſlatio.nāq; ī delectu militū habendo
euocabātur ad dandū nomē.& multi plerūq; nomē dare recuſabant.qđ ſæpiſſime leges apud Liuiū.
ubi aūt nomē dederāt in militiā ſcribebātur.& ut inqt Vegetius matriculis inſerti iurabāt p maieſta-
tē iperatoris oia ſe ſtrenue facturos.q̄ pcepiſſet-nūq̄ deſerturos militiā.nec mortē recuſaturos pro Ro
mana Re Publica.unde & militiæ ſacramēta dicūtur. igitur ſicut milites dāt nomē in militia ſeculari
& ſacramēto aſtringūtur.Ita qui pp militiā religioſam aſcribuntur dāt nomē.& adiurati obſequio reli
gionis dedicātur: duplex.n.mili-
tia eſt ſecularis.& cæleſtis.hinc il-
lud eccleſiaſticum.nemo militās
deo negotiis ſecularibus īplicabi
tur. NON olim.Haud ita pridē.

da nomen huic ſanctæ militiæ: cuius nō olim ſacramē
to etiā rogabaris:teq; iam nūc obſequio religionis no
ſtræ dedica. & miniſterii iugum ſubi uoluntariū. Nā
cū cœperis deæ ſeruire. tūc magis ſenties fructum tuæ
libertatis. Ad iſtum modū uaticinatus ſacerdos egre-
gius.fatigatos anhelitus trahens conticuit.Exin pmix
tus agmini religioſo procedens comitabar ſacrarium
totæ ciuitati notus:ac conſpicuus:digitis hominū nu
tibuſq; notabilis. omnes in me populi fabulabantur:
hunc omnipotentis hodie deæ numen auguſtū refor-
mauit ad homines:fœlix hercules: & ſibi beatus:qui-
tæ ſcilicet præcedentis innocentia:fideq; meruerit:tam
præclarum de cælo patrocinium:ut renatus quodam
modo ſtatim ſacrorum obſequio deſpūderetur. Inter
hæc: & feſtorum uotorum tumultum paulatim pro-
greſſi:iam ripam maris proximamus:atq; ad ipſum il
lum locum:quo pridie meus ſtabulauerat aſinus:per
uenimus.Ibidem ſimulacris rite diſpoſitis:nauem fa-
berrime factam:picturis miris ægyptiorū circūſeptus

IVgū ſubi.Trāſlatio ā iumentis
q̄ iugū ſubeūt.& colono obſecun
tur. uñ a græcis dicta υποζυγια
ὑποζυ- γιον iu- quaſi ſubiugalia.ρterea iugū ipo-
mentū. nebatur matrimonio cōiungen
Iuga iūo. dis. unde uicus iugarius & iuno
Iugū ſa- iuga nuncupata.Iugū quoq; ſub
cerdota- eūt hoſtes deuicti. qđ fit duabus
le. haſtis humi defixis ſuperque eas
una trāſuerſa deligata.ſed ad pro
poſitū:qui religioni dedicať iugū
ſubit obediētiæ atq; miniſterii.ut
obſequēter miniſtret agatq; quæ
cūq; primarius Antiſtes iperaue-
rit: quale ſit hoc iugū nouerūt re-
ligioſi:qui ſæpe ingemiſcūt.& ſe
cū taciti muſſitantes optāt ſubire
iugū maritale.tāq̄ id ρ illo ſit ſua-
uiſſimū geſtatuq; facillimū: cū il-
lud ſuū ut ingeſtabile frequenter
conētur excutere eſt aūt ſubi ipe-
ratiui modi uerbum ut illud Ca
Subi. tullianū:Raſileq; ſubi forē & apud Claudianū.primus iuſſa ſubi.uoluntariū aūt merito dixit: quoniā
ultronei. & uolentes nō coacti debemus iugum ſubire religionis alioqui nūquā quicquā ſalutare fit
a ſacerdote qui inuitus ſacris initiatur. FRVctum libertatis:In hanc ſententiā ait ſeneca eū maxime
libertate frui qui philoſophiæ ſeruiat. FATIgatos anhelitus trahens:ītelligimus anhelationes tra-
xiſſe ſacerdotem.nō tam ex fatigatione loquendi:q̄ ex furore uaticino.& afflatu diuino qui græce di
citur ενθουσιασμοσ.ſic apud poetas ſibyllæ deo plenæ trahūt.anhelitus fatigatos. EXIN.exinde
deinde. HVNC omnipotentis:Sermocinatio & confabulatio populi admirātis:ſubitariam ex aſi-
no in hominem reformationem. idq; miraculum attribuētis maieſtati ac numini Iſidis deæ omni-
Deus potentis. DEAE omnipotentis.Deus dicitur omnipotens faciendo quod uult.nō patiendo quod
oipotens non uult-φ ſi ei accideret nequaquam eſſet omnipotens:unde propterea quædam non poteſt quia
omnipotens eſt:& enim mori & falli non poteſt-auctor Auguſtinus in.y.de ciuitate dei. AVguſtū
ſanctum & uenerabile. ET tibi beatus.Scribe ſibi beatus:ut uerba tertiæ perſonæ ſint congruentia
Ternio. uel lege ter beatus:ut pro beatiſſimo accipiatur-dicimus.n.ter fœlicē & ter beatum quē intelligi uolu
Trias. mus fœliciſſimū:beatiſſimūq;:a potentia.ſ.& ui numeri ternarii-quē latini ternionē græci triada uo-
Ripa. cant. RIPAM maris.ακυρωσ & īproprie uidetur dixiſſe ripam maris.cū ex obſeruatione grāmatica
Littus. littus maris ſit ripa uero fluuiorū:quod edocēter expreſſit Ouidius illo uerſu dimidiato:pro ripis litto
ra pulſant. PRIdie ſtabulauerat.littus intelligit & harenæ gremiū propre cēchras ubi laſſum corpus
cū adhuc aſinus eē refouit & ſomno dulciſſimo quieuit. NAVem faberrime factā:Luna ſupius allo
quens luciū dixit ſacerdotes ſibi dedicaſſe hāc nauē die feſto cū pelagus ſedatis hibernis tēpeſtatibus
Iſidis na- iā nauigabile factū eſſet.uidetur aūt hæc nauis eſſe ſymbolū nauigationis Deæ Iſidis. nāq; dies certus
uigium. teſte lactātio habetur ī faſtis:quo iſidis nauigiū celebratur-q̄ res docet nō tranaſſe illā:ſed nauigaſſe:&
ut auctor eſt fulgentius in mythilogis nauigiū iſidis ægyptus colit.qm̄ hoc in loco nauigiū Iſidis a lu
cio noſtro luculēte deſcribitur.Videor facturus operæ pciū ſi q̄dā annotauero nō indigna memora-
dromōeſ tu ad rē nauticā ptinētia.Dromones naues ſūt frumentariæ a celeritate nauigādi dictæ quarū memi
Emphra- nit Caſſiodorus in epiſtolis.emphrata dicūtur nauigia tecta a uerbo græco εμφράττω qđ ſignificat
ta. obturo occludoq;:e diuerſo aphracta nūcupāt aperta intectaq; nauigia:de quibus.M.T.ī epiſtolis ad
aphracta atticū.nos rhodiorū aphractis trāquillitates aucupaturi eramus:corrige mēdoſum locū apud eūdē in
eiſdē

eiſdem epiſtolis:nā ubi legit̃ acta rhodiorꝫ:tu lege aphracta rhodiorꝫ:& de hoc nauigii gn̄e dictum ac cipe. cōſimiliter apud iuriſcōſultos titulo de exercitoria actiōe maculoſa dictio in ſinceritatē redigēda eſt:& ſuo nitore illuminād a.ſic enim paſſim legit̃:q̄dā naues onerariæ:q̄dā ut ipſi dicūt emphate ſunt: tu pro emphatæ legito emphractæ.ſignificāt̃ enim naues clauſæ undiqꝫ ut docuimus & tectæ. plini us ait tectas naues a taſiis inuentas eē:apud Liuiū cæteroſqꝫ hiſtoricos tectæ & apertæ naues crebriter noīant̃ q̄ emphracta & aphracta græcis uocabulis appellāt̃. VAriegræcā:ſcribe uariegatā.hoc eſt di

Locus M.Tullii emaculatus.
Correctū uerbum. iuriſcōſultorum.

uariegatā:ſūmus ſacerdos teda lucida:& ouo: & ſulphure ſolemniſſimas p̄ces de caſto p̄fatus ore: q̄ puriſſime purificatā:deæ nūcupauit:dedicauitqꝫ huiꝰ aluei fœlicis nitēs carbaſus lintea uotū īgeſtas progerebat. ecce litteræ uotū īſtaurabāt de noui cōmeatus proſpera nauigatōe.Iā malꝰ īſurgit.Pinꝰ rotūda ſplēdorē ſublimis īſignis carcheſio cōſpicua.& puppis ītorta cheniſco: bratteis aureis ueſtita fulgurabat. oīſqꝫ prorſus

ſtinctā exornatāqꝫ uariis picturis. dictio eſt Apulei prope peculiaris a quo etiā dicit̃ uariegare pro uariare & ornatus uarietate diſtinguere. FAberrime: politiſſime perfectiſſimeqꝫ: idem aliubi faberrimo ſignaculo dixit pro abſolutiſſimo perfectiſſimoqꝫ. TEda & ouo & ſulphure:in ſacris fere oībus priſcorꝫ:tres erant iſtæ purgationes:nā aut teda purgabant̃ & ſulphure:aut aqua abluebant̃ aut aere uentilabant̃:de purgatiōe te

Variegare.
Purgationes priſcorum.

dæ & ſulphuris meminit ſatyrographus illo uerſu.cuperent luſtrari ſi qua darent̃ ſulphura cum tedis plinius in.xvi.inter arbores q̄ reſinā ferunt ponit & tedā:quā flāmis ac lumini ſacrorꝫ etiā gratā eē refet idē ī.xxxv. auctor eſt ſulphur habere in religionibus locū ad epiandas ſuffitu domos:Ouidius triplicē purgationē ſignat illo uerſu.terqꝫ ſenē flma ter aqua.ter ſulphure luſtrat.ouū quoqꝫ purgatiōibus uſur pari ſolitū teſtes ſunt præter reliquos iuuenalis & Ouidius quorꝫ alter ſic ſcribit:niſi ſe centū luſtrauerit ouis.alter in libris de arte ludens ſic canit.& ueniat quæ luſtret anus lectūqꝫ locūqꝫ referat & tremula ſulpur & oua manu.Lucianus in Dialogo cui titulus eſt. κατaπλουσ η τυραννοσ dixit τα εκ των καθαρσιων ωα.i.purgationū oua oſtendens oua eē luſtralia & purgatoria:lego apud Macrobiū.quod īniciati ſacris liberi patris magna ueneratione ouū colunt mundi ſimulacrū uocantes.his adde.ut nihil qd equidē memineri prætereā qd ſcribit p̄clus nobilis platonicus.ſacerdotes in purificatiōibus uti ſolitos ſulphure atqꝫ aſphalto hoc eſt bitumiue aqua marina aſpergentes:quoniā ut ille inquit purificat ſulphur propter odoris acumē:aqua uero marina ꝓpter igneā portionē. ALuei:nauis alueum īntelligit.ſic & propertius portabat ſanctos alueus ille uiros. CARbaſus litteræ: emendo carbaſus lintea ſignant̃ enim uela Nautica:quæ lintea ſunt ex carbaſo quod genus lini Tenuiſſimū eſt. ſcribit plinius carbaſa primū in hiſpania reperta eē:mira lini tenuitate: porto in nauigiis ſunt maiora uela. ſunt & minora alia in proris.alia in puppibus pandunt̃ græci Dolones uocant τα μικρα ιστια.hoc eſt minuſcula nauiū uela prout docent ſuidas & iulius pollux:hoc iccirco tranſeunter annotaui.ut intelligeres illud Liuianū.ex.xxxvi.uolumine:dolonibus erectis altum petere interdit.item mox paulo polyxenidas ut uirtute militū ſuperari ſe uidit ſublaris dolonibus effuſe fugere intendit. INgeſtans geſtans. ECce litteræ:denotat litteras fuiſſe in carbaſo intextas ſiue ſcriptas q̄ indicarent id uotum eē proſpere nauigationis.& cōmeatus.hoc eſt itus & reditus fœlicioris: nec mirū uideri debet ſi litteris erant uela nautica inſcripta.cū auctores tradant ante uſum chartarꝫ uoluminibus linteis fuiſſe ſcriptitatū.unde & Liuius libros linteos frequenter citat. MAlus inſurgit:arbor nautica.iuriſconſultus titulo de uerborꝫ ſignificatiōe ex ſententia labeonis tradit malum nauis eē partē:quia pleræqꝫ naues ſine malo inutiles eēnt.artemonē autē magis eē additamētū q̄ partē nauis:in expoſitiōe artemōis cecutiens labit̃ acurſius qui expōit artemonē eē gubernaculū.interpres quoqꝫ canonicæ ſcripturæ Nicolaus de lira nō minus delirat:qui in actibus apoſtolorꝫ exponens illud leuata artemōe ſcd̄m auræ flatū trudebant ad littus refert artemonē dici uelū paruū.uerꝫ a uero deuius aberrat.nāqꝫ artemonē ut docet Victruuius in.x.trocleā uocant noſtri:quā græci dicunt epagunta.hæc autē in nauibus funes ductarii trahunt̃:& armamenta explicantur:ut merito additamentū magis q̄ pars nauis eē uideat̃:ait idē ſcriptor machinas id genus tractorias ad onerandas.& exonerandas naues eē accōmodatas:fierique his trocleis nauium ſubductiones. INſigni carcheſio:ſumma pars ueli naualis carcheſium nominatur.ſicut inferior paterna:media trachelon.a ſimilitudine carcheſii nautici dictum eſt carcheſium poculum procerum anſatum.& circa mediam partem compreſſum:quod plautus ſcribit in fabula Amphitrione.pateram datam alcumenæ a ioue pro precio concubitus.id pherecides ſcripſit fuiſſe aureū carcheſium:Victruuius carcheſia uerſatilia appellat indicans non tam eſſe uela in nauibus:q̄ id quod in mali faſtigio collocatum circum agitur a quo ſignificatu non abhorret Apuleiana ſententia.

Ouum ī purgatio nibus.
Carbaſus
Dolones
Locus liuii.
Malus ps naui.
Artemo. qd apud iuriſconſultos.
Carcheſium.

CHEniſco:dictio eſt futilis & illiterata.dignaqꝫ quæ obelo fodiatur. itaqꝫ illa expuncta in eius uicē ſubſtitue cerucho: dicitur autem nomine græco ceruchos cornutus ponitúrqꝫ pro cornibus naualibus.quæ in utrunqꝫ ueli latus diffunduntur.de quibus poeta.Cornua uelatarum obuertimus antennarꝫ.quidā ceruchos accipiunt pro cauea illa:quæ infaſtigio nauigii ſuſtollitur effigie corniculata.Va

Ceruchꝰ.

carina citro lympido perpolita florebat. Tunc cuncti populi tam religioſi: q̄ prophāi uānos onuſtas armatis & huiuſcemodi ſuppliciis certati congerunt. & inſuper fluctus libant intritū lacte confectū. dōec muneribꝰ largis: & deuotōibus fauſtis completa nauis. abſoluta ſtrophiis anchoralibus: peculiari ſerenoq; flatu pelago redderetur: q̄ poſtq̄ curſus ſpacio proſpectū ſui nobis incertat. ſacrorum geruli. ſumptis rurſum q̄ qſq; detulerant alacres ad phanum reditum capeſſunt: ſimili ritu pompæ decori. At cū ad ipſū iā tēplū peruenimꝰ: ſacerdos maxius: quiq; diuinas effigies progerebāt: & q uenerādis penetralibꝰ pridē fuerāt iniciati: ītra cubiculū deæ r̄cepti: diſponūt rite ſimulacra ſpirātia. tūc ex his unꝰ quē cūcti grāmatea dicebāt. pro foribꝰ aſſiſtēs:

Ceruchi. lerius Flaccus in primo argonauticon. Tēperet ut tremulos zetes fraterq; ceruchos. De ceruchis Lucanus in. x. tranſtraq; nautaꝝ ſummiq; arſere ceruchi. itē in. viii. ſurget & inſtabit ſummis minor urſa ceruchis: in codicibus impreſſis nō ceruchi legit̄ ſed cheruſci: & cheruſcis: uerū etymō uocabuli exigit ut legas ceruchi & ceruchis: cū cheruſci ſint populi germaniæ nihil ad hunc intellectū pertinentes: quibuſdā placet in apuleio tueri lectionē uulgarē cheniſco. ut cheniſcus dicat̄ loculus & uas in puppe nauis. uel ꝙ puppis ipſa eēt ad effigiē cheniſci inflexa intortaq; uocabulo deducto απο τησ χοιρικοσ. ideſt

Chenix. a chenice. eſt autē chænix græco nomine uaſis ſiuæ menſuræ nomē litteratis ſat notum: qua ſeſtarii quattuor continentur. de quo eſt illud pythagoricum enygma.

Super chenice non ſedeas. ſuper chenice nō ſedendū: qua ſignificatur de craſtino cogitandū eē: & ocioſum deſidiam eliminandam. CArina citro limpido: Auctor eſt Diodorus ſeſoſtrē egypti regē feciſſe nauē ex cedro ducenū octoginta cubitorū longitudie foriſecus bracteis aureis ueſtitam: intus uero deargentatā: quā dono obtulit deo. qui thebis hecatōpylis colit̄ plinius in. xvi. at in egypto inquit ac ſyria reges inopia abiectis cedro ad claſſes ferunt̄ uſi. De citro & citreis menſis nō pauca plinius noſter i. xiii. & nos aliubi perſcripſimus. QuAM pphāi: Vt ſupra diximus religioſus & prophanus frontibus aduerſis opponunt̄: qui. n. religioni iniciatus nō eſt prophanus noiat̄. VANnos: uallos ſiue cribra. De uāno. hoc eodē uolumine paulo ſupra diximꝰ

aromatis aromatū. AROmatis: aromatibus ſcđm ueteꝝ cōſuetudinē: q epigrāmatis, pblematis poematis dicebāt & alia cōſimilia. pro epigrāmatibus, pblematibus poematibus. tāq̄ priſca declinatio foret hoc aromatū aromati epigrāmatū epigrāmati & cætera ſimiliter: hoc & in ſuperioribus annotatum eſt. SVPpliciis.

Supplicia. noīe ſuppliciorū. hoc in loco ſignificant̄ res ſacrificales. & ſupplicationibus deoꝝ accōmodatæ. & eni ſupplicia dicunt̄ ſupplicationes. ſaluſtius in ſuppliciis deoꝝ magnifici. tradit ſeruius. quia de bonis dānatoꝝ & ſupplicia paſſorum fiebant ſacrificia inde dici ſupplicia pro ſupplicationibus. INſuper fluctꝰ ſupra fluctus libamina proiiciunt. INtritum. proſecta ſignare uidetur. ſic enim dicunt exta: quæ in ſa

Proſecta. cris proſecantur. ad inſtar intriti minutatim. intrita catoni prope peculiaris eſt, p emplaſtro quaſi quo

Intrita catonis. dam. ad inſitiones. hinc plinius & catonis emplaſtratione loquens ait. iuſſit ita cognomiari. & illa ſua intrita oblini. idem plinius intritam uocat materiam calcis. ab interendo intritum dicitur. & intrita.

Strophia Terentius. Quod tibi intriſti exercendum eſt. ABſoluta ſtrophiis. reſoluta uinculis anchorarum. ſtrophia enim uincula dicuntur dictione græca. στροφιον ſed latinis uſitatiſſima. quia ſtrophia modo p uincūlis modo pro coronis modo pro faſciis. quibus pectora uinciuntur accipiunt ut ſupra diximus.

Nihil uiſu fallacius. ex eodem fonte concta deriuata. ſuidas docet ſtrophium eſſe στρογγυλον ζομαριον ideſt rotundū cingulum & coronam capitis. PROſpectum ſui incertat. hoc eſt incertum facit. & dubium ſcribunt philoſophi. nihil humana acie fallacius eſſe remus integer in aqua fracti ſpeciem reddit. poma per uitrum aſpicientibus multo maiora. ſunt columnarum interualla porticus longiores iungunt: ſolem qui toto orbe terrarum maior eſt acies noſtra pedalem eſſe exiſtimat. ſcribit Macrobius in commentario in ſomnium ſcipionis. aciem noſtram. non excedere ſtadia centum octogita ad quod ſpaciū: cū uenerit uiſus deficere incipit. & in rotunditatem currendo curuatur. ADphanum: ad deæ templum

VEnerandis penetralibus: arcanis cerimoniis: quæ in ſanctiore ſacrario recōduntur. SImulacra ſpi

Grāmateus. archigrāmateus rantia. homines dicit: qui deorum imaginem repreſentantes ſpirabant: ſupra ait: Dii dignati humāis pedibus incedere. GRAMmatea dicebant. græci. γραμματεα dicunt ſcribam: & archigrammatea principem ſcribarum. Eumenes Cardianus. plutarcho teſte archigrammateus ideſt ſcribarum princeps uocabatur: ſub alexandro magno. Multo autem apud graios honorificentius eſt. q̄ apud romanos ſcribæ nomen. nam apud græeos: ut auctor eſt probus Emylius nemo ad id officium admittitur niſi honeſto loco & fide & induſtria cognita: ꝙ neceſſe eſt eum omnium conſiliorum participem eē. apud romanos uero mercenarii ſcribæ exiſtimabantur: quos & ſcripturarios & librarios uocabāt: qui

Cancellarius. rationes publicas ſcribunt in tabulis: nunc uulgo cācellarios nominitant: qua dictione utunt̄ & ſcriptores idonei. Flauius uopiſcus de carino imperatore ſcribens inquit præfectum urbi unum ex cancelcellariis ſuis fecit: quo fœdius nec cogitari potuit aliquid nec dici. Quicūq; natus fuerit oriente hedo

erit ſcriba & obſequiis magiſtratuũ deputatus. Mercurius & ſaturnus in parte horoſcopi partiliter cõſti Auricula
tuti faciũt ſcribas: ſed lãguidos & qui cito deficiãt. In libris regũ auricularius a ſecreto dicit᷑ archigrãma rius.
teus: quẽ & lingua uernacula. ſecretariũ appellitãt: officiũ aũt ſcribe eſt iter cætera ſubiicere ꝑconi uerba
populo recitãda. Olĩ ut auctores ãnotauerũt publius ſeruilius globulus. Tri. plebis ſcribã ſubiicere uer-
ba legis Corneliæ. & ꝑconẽ pronũtiare paſſus nõ eſt. Tũc ipſe Cornelius ĩ tribunatu pro roſtris codi
cẽ recitauit. hic ſignificat Lucius noſter ſcribã ipſum ſine ꝑconis miniſterio p̄fatũ eẽ uota fauſta: prout

cætu paſtophorũ: quod ſacroſancti collegii nomẽ ẽ.
uelut ĩ cõtionẽ uocato: ĩdidẽ de ſublimi ſuggeſtu: de li
bro ď littetis fauſta uota p̄fatꝰ prĩcipi magno ſenatuiq;
& eqti totoq; romão populo nauticis nauibꝰ. q̄q; ſub ĩ
pio mũdi nr̄atis regũtur: renũciat ſmõe rituq; græcien
ſi ita λαοισ αφεσισ populis miſſio. Quã uocẽ fœliciter
cũctis euẽire ſignauit populi clamor ĩſecutꝰ: exĩ gau-
dio delibuti populares: talos uerbẽas corollas ferẽtes
exoculatꝫ ueſtigiis deæ. q̄ gradibus herebat argẽto for
mata ad ſuos diſcedunt lares: nec tñ ſinebat me aĩmꝰ un
gue latius ĩdidẽ digredi. ſed intẽtus deæ ſpecimẽ priſti-
nos cãus meos recordabar. nec tñ fama uolucris pigra

ĩ libro deſcripſerat- nã deſcripto &
ex libello. recitare dicũtur hi q ãno
tata habẽt ĩ libro quæcũq; dicturi
ſunt: Quod facere ſolẽt hi q ediſcẽ
di laborẽ perferre non poſſunt: &
memoriæ piculũ uerẽtur. M. Tul-
lius ĩ oratione pro plãtio. auctor ẽ.
orationẽ dictã eſſe de ſcripto pro-
pter eius magnitudinẽ. Auguſtꝰ Oro di
ſermones grauiores ex libello ha cta de
bebat. etiã cũ liuia ſua: ne plus mi- ſcriptio.
nuſue loqueretur ex tẽpore. Quĩti
lianus ĩ oratore dicit uitioſum eẽ
reſpicere ad libellũ. Suidas ait grã-
matea eẽ notariũ & αποορρητωμ
ideſt arcanoꝝ participẽ. eſt aũt grã
matea accuſatiuus græcus cuius
rectus eſt grãmateus. ideſt. γραμματευσ. ut ορφευσ ορφεα. CAEtu paſtophoꝝ. Paſtophori dicũ-
tur ſacerdotes ſacroſancti. græca dictione. quaſi thalami feri. hoc eſt ĩ ſupplicationibus pallinũ ferẽtes Paſto
ſacerdotale paſtophoria dicunt domicilia paſtophorũ. ideſt ſacerdotũ: de quibus mẽtionen fieri apud phori.
auctores eccleſiaſticos potiſſimũ cõperio. nãq; in libro primo Macabeorũ. ſcriptum eſt. & uiderunt ſan Paſto
ctificationem deſertã & altare prophanatũ. & portas exuſtas. & paſtophoria diruta. Euſebius in. xi. hi- phoria-
ſtoriæ eccleſiaſticæ. extrema tãti ambitus ſpatia occupant exedræ. & paſtophoria: Ioſephus ĩ quito bel-
li iudaici uolumine meminit paſtophoriorum. Venus *epitheto græco* paſtophoros. quaſi thalamife-
ra nominatur. PRINcipi magno ſenatuiq;. Expreſſit morem edic*torum: ĩ quibus honoris* cauſa. fœ-
licitatem præfari ſolemus principi. & ſenatui & populo. Liuius auctor eſt morem *fuiſſe argiuorum ut*
prætores die primo comitiorum uelut honoris cauſa pronunciarẽt. Iouem Apollinem. & Herculem
quibus ut Philippus rex addiiceretur inſtituerũt. cuius nomen. quia præco aliquando non adiecit fre
mitus multitudinis ortus & clamor eſt ſubiicientiũ philippi nomẽ. Iubentiumq; legitimũ nomẽ uſur
pare donec cũ ingẽti aſſenſu nomẽ recitatũ eſt. RITV græcienſi. More gercanico. & lingua. λασισ
αφεσισ. Interpretamentum grecarum dictionum eſt populis miſſio: uerba ſunt: quæ græci noſtriq; Populis
iuxta uſurpant: poſt cuncta celebrata myſteria: ut dicatur miſſio populis ſcilicet eſt uel datur: ut tũc de- miſſio.
mum omnibus abire fas ſit. uis exemplum conſimile? proximum habes: nam quotidie in myſteriis
noſtris ſolet ſacerdos poſt peracta ſolemnia dicere. Ite miſſa eſt. ita nũc ſcriba græce dixit. λαοισ αφε
σισ: ideſt populis miſſio. & ita legendum eſt: mendoſi codices non miſſio habent ſed miſſis quod re-
pugnant uerbo græco atq; ſententiæ: αφετηρια aphetiria græci dicunt carceres. unde equi emittun- Aphete
tur ad curſum græce dicit᷑. θυρα ιππο Δρομου ſunt & apheteria auctore Suida οργαμα πολιορκη ria.
τικα. ideſt inſtrumenta ad urbes expugnandas accõmodata. FOELIciter euenire. Vis uidere quip-
piam germanum conſimileq; moribus inſtitutiſq; priſcorum? ſcito in noſtra religione idem pollere
amen. quod hic fœliciter. nam ut Aquila interpres exprimit: quod nos fideliter poſſumus dicere id
apud hebreos ſignificat amen: quod alii fiat tranſtulerunt: quo ſignificatur ut ea quæ ſupra ſunt uere Amẽ qd.
dicta confirmentur. ſuper ea re: extat breuis epiſtola diui Hieronymi ad marcellam. ſcire autem debe
mus apud hebreos in fine librorum unum ex tribus ſolere ſubnecti: ut aut amen ſcribant: quod fide
liter ſiue fiat ſignificat- aut ſella quod transfertur ſemper- aut ſalon quod exprimit pacem: igitur ut ſo
lemus nos completis opuſculis ad diſtinctionem rei alterius ſubſequentis interponere explicit: aut
fœliciter aut aliquid iſtius modi: ita & hebrei: ut quæ ſcripta ſunt roborentur facere ſolent: ut dicant
amen: aut in ſempiternum & ſcribenda commemorant. ut ponant ſella aut tranſacta fœliciter pro-
teſtantur pacem in ultimo ſubnotantes: ſic & nunc ex ritu priſco fœliciter populus ſucclamauit in fi
ne orationis quam de libro ſcriba pronunciauerat. EXin. Exinde. deinde. VNgue latius. prouerbia
le eſt ex illo plautino digitum tranſuerſum. aut unguem latum exceſſeris. Verbenas: Verbenæ gene Verbe
rali uocabulo ſunt omnes herbæ: & frondes quæ feſtæ ad aras coronandas adhibentur quaſi herbe næ.
næ dictæ. & ut inquit donatus redimicula ſunt ararum. De uerbenis quæ & ſanguina dicuntur: de uer Verbena
benario legato: quem ad hoſtes mittebant res raptas repetitum: aliubi plura annotauimus. INDI rius:
dem: inde. INTENtus deæ: ideſt ſpectans intentis oculis effigiem deæ.

pinnarũ tarditate ceſſauerat:ſed protinus ĩ patria:deæ
prouidẽtis adorabile beneficium: meãq; ipſius fortu/
nam memorabilem narrauerat paſſim cõfeſtim deniq;
familiares ac Vernulæ quiq; mihi proximo nexu ſan
guinis coherebant:luctu depoſito:quẽ de meæ mortis
falſo nũcio ſuſceperãt:repentino lætati gaudio. uarie
quiſq; munerabũdi; ad meũ feſtinãt ilico diurnum:re
ducẽq; ab iferis cõſpectũ:quorum deſperata ipſe etiam
facie recreatus oblationes honeſtas:æqui boniq; facio
quippe cum mihi familiares:quoad cultũ ſumptumq;
largiter ſuccederet:deferre perſpicuæ curaſſent. affatis
itaque ex officio ſingulis narratiſq; meis priſtinis erũ
nis:& præſentibus gaudiis me rurſum ad deæ gratiſſi
mum mihi refero conſpectum: ædibuſque conductis:
intra conſpectum templi larem tẽporarium mihi con
ſtituo:deæ miſteriis adhuc priuatis appoſitus. contu/
berniiſq; ſacerdotum indiuiduus: & numinis magni
cultor inſepabilis. Nec fuit nox una: uel quies aliqua
uiſu deæ monituq; ieiuna: ſed crebris ĩperiis ſacris ſu
is me iam dudum deſtinatum:nunc ſaltem cenſebat ini
ciari. At ego q̃q̃ cupienti uoluntate præditus:tamen re
ligioſa formidine renitebar: quod enim ſedulo percõ
taueram difficile religionis obſequium: & caſtimo/
niorum abſtinentiam ſatis arduam. cautoq; circunſpe
ctu uitam quæ multis caſibus ſubiacet eſſe uenien/
dam. hæc identidem mecũ reputãs: neſcio quomodo:

PINArum tarditate famam uolaticam pingunt:& pinnatam qua nihil uelocius: quã poetæ elegan/
ter graphiceq; depingũt.& imprimis noſter maro qui eam pedibus celerem.& pernicibus alis eſſe me
morat:cui quot ſunt corpore plumæ:tot uigiles oculi ſubter:Tertullianus ĩ apologetico. Cur malum
Cur malum.
inquit fama:quia uelox an quia plurimum mẽdax. ſerpit hæc intraduces linguarum & aurium: Con/
tra ſymachus uera iquit res eſt famam eſſe uelocem:ſed diſſentio a mantuano:q eam putat i malis de/
bere numerari. nam quid hac præclarius:cum letis nunciis rigat aures & mentem bonorum. ADO
rabile: Adoratione ueneratiõeq;
digniſſimũ. Vernulæ:ſeruuli. Do
meſtici. NExu ſanguinis: Cõſan
guineos neceſſarioſq; ſignificat.
LVctu depoſito. luctũ deponere
ꝓprie ẽ ſqualorẽ ueſtis nigræ lugu
brẽ exuere: & oẽ meroris idicium
deponere ut ſæpe diximus. VA/
riæ munerabundi: Cũ uariis mu
nerib⁹ ueniẽtes: Munerabũd⁹. ñ ſi/
milis donãti. ſed donãs & mune/
Munerabundus.
ra dãs ſignificatur. REducẽ cõſpe
ctũ: Signate locut⁹. nã redux ꝓprie
is dicit᷑. qui ex iſperato piculo eua/
dẽs reducitur ad ſuperos. DEſpe/
rata facie. Deſperauerat Lucius ſe
deiceps unq̃ uiſurũ quẽpiã ſuorũ.
unde gaudiũ tanto maius efficie/
batur quãto erat id iſperatius. & ꝑ
ter expectatõem. OBlatões. Mu
nera q̃ illi ultro obtulerãt/ſeruatur
& hic mos hodieq;: ut neceſſarii
offerãt munera reducibus. AEq
boniq; facio: In bonã ptẽ accipio
ꝓuerbiale ẽ: de quo i primo cõmẽ
tario:& hæc honeſta locutio. Ad
cultũ ſumptũq;: denotat ñ ſolũ ne
ceſſaria i ſumptũ deportata eſſe a
neceſſariis:ſed ea quoq; q̃ ad cultũ
ſplẽdidiorẽ ptineret large ſũmini/
ſtrata. AFfatis ſingulis: allocutis
paſſiua ſignificatiõe poſuit ut Vir/
gili⁹ curſuſq; dabit uenerata ſacer/
dos. PRIſtinis. prioribus: q̃s ſub
Aſinali forma exãclauerã. INtra
conſeptũ tẽpli: noie cõſepti:ſignificat totũ illđ ſepimẽtũ. & ãbitũ:quo una cũ tẽplo ædes quoq; ſepiebãt᷑
Peribol⁹.
græci pibolõ appellãt. LArẽ tẽporariũ domiciliũ ad tẽpus:nõ ꝑpetuũ/ſic faciũt q icõducto habitãt. IN/
diuiduus:adhereſcẽs. & ut mox ait iſepabilis. VIſu deæ ieiuna. Inanis & uacua. Iuuenalis en animã &
mẽtẽ cũ qua dii nocte locũtur. ſic Socrates ſæpenumero a demone ſuo regebat᷑: cuius monitis ſedulo
obediebat cuius. uocẽ aurib⁹ ſæpenumero uſurpabat. Cui & forma demonis uiſitata ſæpe ẽ: pythago/
Videre demonẽ boni eſt.
rici mirabant᷑ ſiqs ſe denegaret unq̃ uidiſſe demonẽ. Itaq; cũ nihil deo ſimilius ſit & gratius q̃ uir aío ꝑ
fecte bonus credibile ẽ eũ monitu dei & uiſu inſtrui poſſe. & ꝑfrui q bonitate fiet deo ꝓximus gratiſſi
muſq;. InIciari. religioni & myſteriis dedicari: De iniciis q̃ ſũt ſacra deoꝝ diximus ſupra/q a Tertullia
Iniciationes.
no iniciationes appellãt᷑ cũ ait: cũ ẽt ſẽp ipie iniciatiões arceãt ꝓphanos:& arbritris caueat᷑. REligioſa/
formidie. Laudabilis ẽ illa formido & uerecũda: quã reb⁹ religioſis adhibemus Socrates i Cratillo de/
Verecunde đ deo loquẽdũ.
os iqt iã mittam⁹ p deos obſecro: nã de his diſerere uereor:& ut Ariſtoteles ac Seneca ꝑcipiũt. nũq̃ nos
uerecũdiores eẽ decet q̃ cũ de diis agit᷑: neq đ temere neq đ ĩpudẽter. neq đ ĩſciẽter ĩ religioſis reb⁹ audea
m⁹. ide ẽt fit. ut itrem⁹ tẽpla cõpoſiti: ut ad ſacrificiũ acceſſuri uultũ ſũmittamus. oi argumẽto modeſtiæ
Percũcto
fũgẽtes. Percũtauerã. iterrogauerã: ſecũdũ actiuã formã ex priſcoꝝ cõſuetudie dixit pcõtauerã: qđ nos
Præſtolo
pcũctat⁹ fuerã. ſic recordauit dixit q̃drigarius: ꝑſtolat turpilli⁹. ꝓliãt Ennius: ſic & neuius pcũctare/actie ꝑ
Prælio.
tulit ſcribẽs ſi pcũctaſſe: malũ hoc me ꝑteriſſet. CAſtimonioꝝ: de caſtimoniis ãte dictũ ẽ qb⁹ iprimis ſa
cerdotis uita dẽt eẽ uallata cũ ꝑpetuũ & q̃ſi peculiare epithetõ ſacerdotũ ſit ut caſti nominẽt᷑: ut ſint fru
galiſſimi abſtinẽtiſſimiq;. Didicerat pcũctãdo Lucius noſter. q̃ta caſtimonia: q̃taq; circũſpiciẽtia & ſãcti
tudine uiuendũ eſſet homini religioſo:& ſacraria religionis ingredienti: proinde rẽ procraſtinabat.

Quāq̄ feſtinans differebā. Diuus Auguſtinus libro. viii confeſſionū. hoc idem de ſe ipſo ſcribēs ait: ꝙ
ſcilicet cū ſeruire deo diſpoſuiſſet tñ procraſtinabat de die ī diē differebat dicēs modo ecce modo/ ſine Mō non
paululum: ſed mō & mō nō habebat modū: & ſine paululū in longū ibat. duæ inqt uolūtates aīum me habebat
um diſcerpebāt: fiebatq; rixa interior animi: ut nec plene uellet: nec plene nollet. VIſus eſt mihi. Scili modum
cet ī ſomniis. SVMmus ſacerdos. Græcis uocabulis dicitur archiiereus protomyſtes Archimādrita.
PARtes illas. Sicut partes obſonioꝝ de mēſa mitti ſolēt amiciſſimis. Ita uidebatur dormienti Lucio

q̄q̄ feſtinās differrebā. Nocte quadā plenū gremiū ſuū
uiſus eſt mihi ſummus ſacerdos offerre. At requirenti
quid utiq; iſtud. reſpōdiſſe: partes illas de theſſalia mi/
hi miſſas. ſeruū etiam meū ididem ſuperueniſſe. nomi/
ne candidū. hanc experrectus imaginē: diu diuq; apud
cogitatiōes meas reuoluebā: quid rei portēderet: p̄ſer/
tim cū nullum unq̄ habuiſſe me ſeruū iſto nomine nū
cupatum certus eſſem: ut tamen ſeſe p̄ſagiū ſomni por
rigeret. lucrum certum modis oībus ſignificari parti/
um oblatione credebam. ſic anxius & in prouētū pro/
ſperiorem attonitus: templi matutinas apertiones op
periebar. Ac dū ualuis candentibus reductis in diuer/
ſum deæ uenerabilē conſpectū ap̄pcamur. & per diſpo
ſitas aras circūiens ſacerdos rē diuinā procurat: ſup/
plicamētis ſollēnibus: de penetrali fonte petitū ſpōde/
on libat. rebus iā rite cōſumatis. īchoatæ lucis ſaluta/
tiōib⁹ religioſi primā nūciātes horā p̄ſtrepūt. Et ecce ſu
pueniūt d p̄ria quos ibi reliq̄rā famuli. cū me fotꝫ ma/
lis īcapiſtraſſet errorib⁹: cognitis. ſ. famlīis meis: necnō
& equū q° ꝙ illū meū reducētib⁹ quē diuerſe diſtractū:

ſūmus ſacerdos offerre plenū gre
miū & partes effūdere. quod ſigni
ficabat uēturos famulos de patria
cū muneribus largioribus. INdi/
dē. Inde ex theſſalia. NOmie can
didū. Somnia plerūq; ut oracula
flexuoſa ſunt. & ābigua. ſicut nūc
ſomniat Luci⁹ ad ſe uenire ſeruū
nomine cādidū: quo portēdebat
equū colore candidū de theſſalia
ſupuētuꝝ. quē illic ī hoſpitio milo
nis habuerat. ISto nomine. Sci/
licet cādidi. candidū aūt nomē eſſe
uiri propriū & recēs & uetuſtū ne/
mo īficiatur. PATRIū oblatiōe.
Corrige partiū oblatione. nā ex il
la oblatiōe partiū quas pleno gre/
mio uiſus erat ſacerdos offerre cō
iectabat lucrū certū indubitāter ſi/
gnificari. OPEriebar. Expecta/
bā. ut tēplū iſidis matutīo apetiret
CANdētibus. Splendētibus lu/
cētibus. REductis in diuerſum.
*Valuæ ī diuerſum reducunt. q̄n
patefiūt. & ī diuerſas partes reuol*
uuntur. PEtitū ſpondeō: *Libat:* Spōdiō.
greci ſpondeon. i. σπονδειον
uocant calicē & poculū libatoriū
atq; ſacrificale. ſpondeus pes eſt metricus cunctis notus. qui conſtat ex duabus ſyllabis longis dictus
παρα την σπονδην quia in ſacrificiis libātes eo utebantur/ græci enim σπονδην libamina appellāt
Numa Pompilius hunc pedem pontificium nominauit. cum ſpondeo melo hoc eſt cātu patrios pla Spōdeus
caret indigetes. præterea thure incenſis altaribus tibicē ſpōdalion canere iubebatur: ut duabus longis pōtifici⁹.
melodiis quaſi duplicibus & iugibus uocibus proſpera deorū uoluntas firmaretur. Senſus eſt: ſacer/
dos de ſacrario penitiore calicē libatorium exprōp̄ſit eoq; libauit: & ita legere malo: ut ſpōdeon ſit ca/
ſus accuſatiuus accipiaſq; pro uaſe q̄ ꝙ ſpondeo legatur ſeptimo caſu. & accipiatur pro pede & carmīe
ſacrificali. Suidas tradit σπονδεια ειναι αγγεια εν οις σπενδουσι. ideſt ſpōdea eſſe uaſa ī quibus
ſacrificāt. CONſumatis: Peractis. LVcius ſalutationibus: Adorationibus matuinis īcipientibus: Salutati/
namq; ſalutationes dicuntur uenerationes deorum: & adorationes: & ſalutare deos ē uenerati & ado oneſ ado
rare: Terentius in phormione at ego deos penates hic ſalutatum domum deuortor: exponit Dona/ rationes.
tus ſalutatum adoratum: quod eſt primum poſt redditam præcē: hoc idem tradit Seruius. in xii. com/ Salutare
mentario: martialis cōpreſſis natibus Iouē ſalutat Plautus ī curguliōe. Quis hic eſt q operto capite eſ deum
culapiū ſalutat. Victruuius. ī quarto de architectura p̄cipit ſi circū uias publicas erūt edificia deoꝝ. ut ita
cōſtituātur uti p̄tereūtes poſſint aſpicere & īconſpectu ſalutationes facere. hoc eſt ut docuimus deos
adorare & uenerari/ nō īelegāter & nos quādo imus auditū diuina myſteria dicere poſſemus: nos fa/
cere ſalutationē & deū ſalutare. PRImā horā: Sic & noſtri ſacerdotes primā. tertiam. ſextā nonam ho
ras habēt ſacrificiis legitimas: & deputatas/ ſi curioſe ītroſpexeris nouiſſimū hoc uolumen Apuleianū
haud dubie cognoſces pleraq; oīa īſtituta noſtræ religionis ſumpta eſſe Trāſlataq;: ex cerimōia ethni/ Ecce.
coꝝ. ET ecce. Sæpe annotauimus apud Virgilium. & M. Tullium ꝙ hæc particula aliquod malum
repentinum īſperatumq; ſignificat. hic uero & aliubi ſæpe improuiſum bonum denotat. FOtis. An
cilla milonis. cuius amore captus dum uult fieri bubo demutatus eſt in aſinum. quod habunde ī pri
mis uoluminibus explicatur. INCApiſtraſſet. Illigaſſet: illaqueaſſet irretiſſet: a capiſtro formatū uer/ Incapiſ.
bum. oportet inquit Plinius araturos boues fiſcellis capiſtrari ne gremium tenera p̄cerpāt. ubi fiſcel/ trare
læ ſignificantur uincula illa ex funiculis texta qbus ora boum uinciuntur inter arādum. Cato quoq; Fiſcellis
fiſcellas in hoc ſignificatu nominat. DISTRActum. i. pluribus diuenditū. & diuerſos dños ſortitū. capiſtra
re.

notæ dorſualis cognitione recuperauerũt. Quare ſollertiã ſomni tũ mirabar: uel maxīe ꝙ ꝑter cõgruẽtiã lucroſæ pollicitatõis: argumẽto ſerui cãdidi: equũ mihi reddidiſſet colore candidũ. Quo facto idẽ ſollicitus. ſedulũ colẽdi freq̃ntabã miniſteriũ. ſpe futura bñficiis ꝑſẽtibꝰ pignerata. Nec minus ĩdies mihi magis magiſq; accipiendoꝝ ſacroꝝ cupido gliſebat. ſummiſq; ꝑcibus primariũ ſacerdotẽ ſæpiſſime cõuenerã: petens ut me noctis ſacræ tãdẽ arcanis iniciaret. At ille: uir alioquin grauis: & ſobriæ religiõis. obſeruatõe famoſus: clemẽter accomiter. & ut ſolent parẽtes. ĩmaturis liberoꝝ deſideriis modificari: meã differẽs inſtãtiã ſpei melioris ſolatiis: alioqn anxiũ mihi permulcebat animũ. Nã & diẽ quo qſq; poſſit iniciari: deæ nutu demõſtrari. & ſacerdotẽ q ſacra debeat miniſtrare eiuſdẽ prouidẽtia deligi. ſumptus ẽt cerimoniis neceſſarios: ſimili ꝑcepto deſtinari. Quæ cũcta noſ quoq; obſeruabili patiẽtia ſuſtinere auiditati contumaciæq; ſũmæ cauere: & utrãq; culpã uitare. Ac neq; uocatꝰ morari: nec nõ iuſſus feſtinare deberẽ: nec tñ eẽ q̃nq̃ de ſuo numero tã ꝑdite mentis. uel ĩmo deſtinatæ mortis: q ıɷõ ſibi quoq; ſeorſũ iubẽte dña: temerariũ atq; ſacrilegum audeat miniſteriũ ſubire: noxãq; lætalẽ cõtrahere. Nã & inferũ clauſtra: & ſalutis tutelã ĩ deæ manu poſita. ipſamq; traditionẽ ad inſtar uolũtariæ mortis: & ꝑcariæ ſalutis celebrari. quippe cũ trãſactis uitæ tꝑibus iã ĩ ipſo finitæ lucis lumĩe cõſtitutos. quis tamẽ tuto poſſint magna religiõis

NOtæ dorſualis. Deſignat equũ: notã ſiue maculã in dorſo habuiſſe: qua fiebat cognibilior. ſic bucæ-
phalas Alexãdri magni impſſum habuit armo taurini capitis inſigne. ſic & cæſaris dictatoris equus pe-
des priores ſimiles humanis pedibus habuiſſe ꝓditur: a dorſo dorſualis nota dicta. Solinus aculeatæ
Dorſualia. ſunt inqt delphini ſpinæ dorſuales: dorſualia quoq; dicũtur opimenta iumẽtoria Iulius capitolinus in
gallienis ꝓceſſerũt ẽt altriſecus cẽteni albi boues cornibus auro iugatis. & dorſualibꝰ ſericis diſcoloribꝰ
ꝑfulgẽtes. REcuperauerãt. Titulo de rei uẽdicatione docẽt copioſiſſime Iuriſconſulti. non ſolũ ſingu-
Védicatio gregiſ las res ſed ẽt gregem poſſe uẽdica-
ri. Quod & de armẽto. & de eqtio
cæteriſq; quæ gregatim habentur
dicẽdũ ẽ: & ut ĩquit Vlpianus ubi
ꝓbaui rẽ meã eſſe neceſſe habebit
poſſeſſor reſtituere qui nõ obiecit
aliquam exceptiõem. LVcro ſæ-
pollicitationis. lucroſa pollicitatio
refertur ad ptiũ oblationẽ: quas in
ſomnis offerri uiderat a ſacerdote
qbus congruebant ſerui de patria
uenientes cũ pecuniis: ſicut ſeruo
nomine candido mire cõgruebat
equꝰ colore cãdidus. IDEM. Dic
inde. FVtura. Lego futuri ſpes ĩ-
quit boni futuri fulciebatur ꝑſen-
tibus beneficiis. quaſi pignerata.
INDIes. Quotidie magis. CV-
pido gliſcebat. Creſcebat dſideriũ
FAmoſus. Attende famoſum ĩ
bonã partem & cum laude dici: cũ
frequentius famoſus dicatur infa-
Famoſuſ cũ laude. mis. cõſimiliter Firmicus Mater-
nus i ſecũdo famoſos oratores ap-
pellat famigeratos & inclytos. Pli-
nius quoq; in epiſtolis famoſam
cauſam dixit clarã. & illuſtrẽ intelli-
gi uolens. illud uero Satyrici poe-
tæ famoſos eqtũ cũ dictatore ma-
giſtros: legere cõſueui fumoſos ut
ad imagines fumoſas referat: Iu-
xta illud Senece. non facit nobilẽ
atriũ plenũ fumoſis imaginibus.
Subſcriptor quoq; accedit. M. Tul-
Locus Iuuenalis. lius q in piſonẽ ſcribens inquit ob-
repſiſti ad honores errore hominũ
Fumoſæ imagies. cõmendatione fumoſarũ imagi-
num. quarũ ſimile habes nihil ꝑter colorem. Vſitatiſſimum aũt eſt & magis ꝓprium. ut piratæ lenones
gladiatores famoſi dicãtur. hoc ẽ ĩfames & uitæ turpitudĩe notatiſſimi. IMmaturis deſideriis. Ex quo-
tidiano negotio ducta ſentẽtia. quotidie. n. uidemus parẽtes ire obuiã deſideriis filioꝝ ꝑpropis quadã
modificatione. ut moneãt q̃dã melius fieri ſi differantur. q̃ ſi ſtatim peragantur. ſic latinus Virgilianus
cohibet turnum ferocientem. NAM & diem. h ɩc dicebãtur a primario ſacerdote. ad leniẽdum Apu-
leii deſiderium: quem ut pote feſtinantem omnis dilatio & mora torquebat. VTRANque culpã ui-
tare. Videlicet ne nimis auidus feſtinarem: & ne uocatus nimis contumaciter remorarer. Quãquam
Corrige quẽquã. NOxã lætalẽ. Implicata phraſis hoc ĩtellectu nullus ẽ ſacerdotũ tã temerarius tã per-
ditæ mentis: ut audeat ſine iuſſu deæ ſubire miniſteriũ ſacerdotale. & periculũ mortifeꝝ irato numine
contraheret: qui. n. non iubente domina uellet ſacra tractare. ille ſacrilegium committeret & noxam
hoc eſt culpam exitialẽ contraheret. & ex culpa ſuppliciũ. IN deæ manu. Vt ante dictũ ẽ: hæc eadẽ dea
eſt Regina manium. quæ inferorũ deplorata ſilentia nutribus diſpenſat. TRAditionẽ. Quãdo quiſ-
piam traditur ĩ tutelã deæ. & obſeqo religiõis deſtinat: ea traditio fit quædã quaſi uolũtaria mors: dũ. n.
a uita ꝓphana trãſitur ad religioſam: ut tũc hõ renaſci uideat. ſalute data numinis ꝑſidio. uel hoc dicit.
Sacerdotes eligi ab ipſo deæ numine eos: qui iam hãc uitam pegerunt ſuntq; in confinio uitæ ac mor-
tis conſtituti: & ita tunc quodã modo renaſci uidẽtur: & ſalute ꝑcario data ꝑfrui. LVcis lumĩe. Lego
limine ſic Virgilius ĩfantũq; animæ flẽtes in limine primo. Quis qbus. POſt ſint. corrige poſſint.

COMmitti ſilentia:Sæpe diximus nulla re magis myſteria cõmendari q̃ ſilentio. hinc Tertullia/
nus.omnibus inquit myſteriis ſilentii fides adhibetur ſamothracia & eleuſina reticentur. ELIcere.
Legẽdũ eſt eligere.& eſt ordo ac ſenſus:numẽ deæ ſoleat eligere cõſtitutos in ip̃o lucis finitæ limine.
ERGO igitur.ſupra dictũ.q̃ ueteres particulas has multiplicabãt.& eſt archaiſmos figura. NVN/
cupatũ.Nominatũ dedicatũ promiſſum. nũcupata pecunia dicitur nominata.certa nominibus pro Nũcupa/
priis pronunciata:Itẽ uota nũcupata dicũtur q̃ magiſtratus.cũ in prouinciã proficiſcũtur faciunt.San ta uota.

cõmitti ſilentia:numẽ deæ ſoleat elicere: & ſua proui/
dẽtia quodã modo renatos:ad nouæ reponere rurſus
ſalutis curricula.Ergo igitur me quoq; oportere cæle
ſte ſuſtinere p̃ceptũ.q̃q̃ perſpicua euidentiq; magni nu
minis dignatione.iã dudũ fœlicis miniſterio nũcupa/
tum deſtinatũq;:nec ſecus q̃ cultores cæteri: cibis pro/
phanis ac nefariis iã nũc tẽperare: quo rectius ad arca/
na puriſſimæ religionis ſecreta peruaderẽ.Dixerat ſa/
cerdos:nec ĩpatiẽtia corrũpebatur obſequiũ meũ. ſed
intentus miti quiete & probabili taciturnitate: ſedulũ
quot dies obibã culture ſacrorũ miniſteriũ. nec me fe
fellit:nec longi tẽporis prolatione cruciauit potentis
deæ benignitas ſalutaris. Sed noctie obſcuræ nõ obſcu
ris ĩperiis euidẽter monuit:aduenisse diem mihi ſemp
optabilẽ:quo me maximi uoti cõpeteret.quãtoq; ſum
ptu deberẽ procurare ſupplicamẽtis ipſũque mithrã
illum ſuũ ſacerdotẽ præcipuũ: diuino quodam ſtella
rum conſortio ut aiebat mihi coniunctum ſacrorũ mi
niſtrum decernit. quis & cæteris beniuolis præceptis

tra ait nũcupata ſignificare q̃ pro
miſſa teſtificata recepta ſint. CI
bis prophanis ac nefariis tẽpera
re.Cum uita clericorũ diſcreta eẽ
debeat a uita laicorum.ut theleſ/
phorus ĩquit: merito ſacerdotes
& candidati religionis abſtinere
debẽt a cibis prophanorũ.hoc ẽ.
eorũ.qui religioſi nõ ſunt: apud
ethnicos coſtũ nõ guſtabãt ſacer
dotes iſidis & cybeles.eſus carni/
um & uini po us ſpecialiter iter/
dicitur ſacerdotibus:de quo pau
lo mox dicemus copioſius.nefa
rii aũt cibi dicuntur:quibus ſacer
doti nephas eſt ueſci. Nefarios. Nefarius
M.Varro & Nõius ſceleratos di/
ci interpretãtur tãq̃ ne fare quidẽ
uti debeãt: Vnde qui indigni ſũt
qui uiuãt nefarii uocãtur: Pedia/
nus Aſconius. nefandũ inquit ẽ
non fandũ. Nefariũ qđ ſacra pol
luit. farre pio ſolita celebrari. Er/
go nefarii ſacrilegi dñr. qui ſacra
polluũt. AD arcana peruadere:
Nihil ſic acumẽ mẽtis operatur.
q̃ frugalitas in eſu. & ſobrietas ĩ
potu. Apollonius tyaneus potu aquæ dicebat ingeniũ uegetari. fieriq; purgatius atq; diuinius:ut me
rito ſobrioſus atq; abſtemius facilius poſſe uideatur aſpirare ad religionis arcana noſcẽda, q̃ helluo/
nibus.uinolenti q; nõ patẽt:quorũ mẽtes quibuſdã quaſi adipibus inuolutæ curuantur in terrã. neq;
cæleſtia ſuſpicere poſſunt. INtẽtis.lego intẽtus. PRObabili taciturnitate:Silentio religioſo.Qui ſa
cris iniciãtur ĩprimis loquitari dediſcũt.tacere cõdiſcũt.& pythagorica taciturnitate ſeſe religioni ido/
neos approbare.Orpheus ab his quos iniciabat exegit ne prophanis auribus religionis ſecreta p̃de
rentur. Quot dies.Quotidie.& ut ueteres dicebãt quot diebus pro ſingulis diebus: ſicut dicit quot Quot
annis:quot mẽſibus. OBIbã:adhibã peragebã. PROlatione:Dilatione procraſtinatione. COM/ diebus.
peteret:quaſi dicas compotem faceret. SVPPLIcamentis.Nomine ſupplicamentorum.non tam Quot
ſupplicationes & cerimonias intelligere uidetur.q̃ apparatum neceſſarium ad cerimonias.& religio mẽſibus.
nem auſpicandam. IPSVM mithram decernit. Non temere mithram ſacerdotem appellat. ſed Mithra
myſtico intellectu. alludens uidelicet ſcite & callenter ad nomen ſolis. qui ſerapis & oſiris eſt quem ſol.
mithram perſæ appellant: Strabo in.xv.perſæ inquit cælum Iouem putant.colunt ſolem quem mi/
thram uocant.Item lunam & uenerem.& ignem. & tellurem.& uentos. & aquam de hoc intellexit
Papinius in primo thebaidos illo uerſu.indignata ſequi torquentem cornua mithram. ubi lutatius
ĩnterpres inquit ſol apud achamenios titan.apud aſſyrios oſiris. apud perſas ubi in antro coitur mi/
thra uocatur. hoſtanes quoque refert ſolem proprio nomine mithram dici. perſarum mos eſt ut
per mithram ideſt ſolem iurent: ſic apud Plutarchum artoxerſes iurat. ρΗΤΟΡ μιθραμ. ideſt per ſo/
lem. Suidas inquit μιθραμ ρομιζουσιμ οι περσαι ειμαι τομ ηλιομ καὶ τουτω θυουσι πολλασ
θυσιασ.i.perſæ autumant mithram eſſe ſolem cui multas hoſtias ſacrificãt: hinc mithriaca ſacra di/
cuntur oſiridis ſiue ſolis ſacrificia.de quibus helius lampridius ĩ uita cõmodi ſic ſcribit.Sacra mithria Mithria/
ca homicidio uero polluit.cũ illic aliquid ad ſpeciem timoris. uel dici uel fingi ſoleat.ſcitiſſime igitur ca ſacra.
mithrã Lucius appellat ſacerdotẽ primarium. quaſi ſolis lunæq; antiſtitem quorũ deorũ numina &
ſacra ĩter ſe cognata ſunt & cõmunia:Mithrax perſarũ gẽma eſt cõtra ſolem uarie refulgens. STEL/ Mithrax
larũ conſortio.Conſimile eſt illud Perſianum. Neſcio quod certe eſt.quod me tibi temperat aſtrum. gemma.
nec abſimile illud Oratianum.utrunq; noſtrum incredibili modo conſentit aſtrum. Quis.Quibus

Sũmatis Infimatis SVMmatis deæ:Præpotentis iſidis:dicimus ſummates ſummæ conditionis & potentiæ/infimates infimo loco natos.Plautus in ſticho ſummates uiri ſummi accumbent:ego infimatis infimus.

RECREAtus animi.Pro animo.ſic ueteres loquebantur:ut ſupra dictum eſt.ſic & Flaccus in argonauticis tandem animi incertum dixit.& Terentius falſus animi pro animo.ut exponit Donatus ſcribens eſſe antiptoſin ueterum.ut caſus pro caſu ponatur. CONtendo.Pergo. COMmodum prodeuntem.Tunc tunc.eo ipſo tempore.ut ſæpe iam dictum eſt. CONTINVAtus.Subſequens. O Luci.Verba ſummi ſacerdotis ad Luciũ Apuleium:quibus eum fœlicem appellat.tanquam ipſi deæ gratum.a qua dignus iudicatur religionis obſequio. AVGVſtum.Venerabile.& ſacroſanctum. DEAE multinominis.Supra explicatũ eſt deam hanc merito multinominem dici.quam totus uenera tur orbis nominibus uariis.

summatis deæ recreatus animi:nec dum ſatis luce lucida diſcuſſa quiete.protinus ad receptaculum ſacerdotis contendo:atque eum cubiculo ſuo cõmodum prodeuntem continuatus ſaluto.ſolito conſtantius deſtinaueram iam uelut debitum ſacris obſequium flagitare.At ille ſtatim ut me conſpexit:prior. O Luci inquit te fœlicem:te beatum:quem propitia uoluntate numen auguſtum tantopere dignatur.Et quid inquit iam nunc ſtas ocioſus:atque ipſum demoraris.Adeſt tibi dies uotis aſſiduis exoptatus:quo deæ multinominis diuinis imperiis per iſtas meas manus piiſſimis ſacrorũ arcanis inſinueris.& iniecta dextera ſenex comiſſimus:ducit me protin⁹:ad ipſas fores edis ampliſſimæ.rituq; ſolemni apertionis celebrato miniſterio.ac matutino peracto ſacrificio:de optis adyti profert quoſdã libros litteris ignorabilibus prænotatos partim figuris huiuſcemodi animaliũ:concepti ſermonis

An piiſſimus latine dicit. PIISSImis.Si credimus.M.Tullio piiſſimus latinum nomẽ non eſt carpenti.M.Antonium.tãquam parum latine locutum.qui piiſſimum hominem dixerat/uerba Ciceronis ex.xiii.Antoniana hæc ſunt:tu porro ne pios quidem ſed piiſſimos quæris & quod uerbũ omnino nullum in latina lingua eſt.id propter tuam diuinam pietatem nouum inducis:Verum poſterior ſcriptorum ætas latinitate donauit id uocabulũ/quibus dictio hæc uſitatiſſima.pientiſſimum quoque idonei Auctores uſurpant. INSInueris:Quaſi per inſinuationem inſeraris admittariſque. COMISSImus.Suauiſſimus facillimus effabiliſſimus. APERtionis miniſterio:Hodieque noſtri ſacerdotes ritu quodam ſolemni & uerbis religioſis aperiunt templi fores matutinumque officium peragunt in eccleſia.

Adyta. DE operis adyti.Adyta ſunt ſacraria intemplis:ad quæ nullus niſi ſacerdos ſummus accedit.Vnde ex græca interpretatione nomen namque/α᾽μοριομ στεριτικομ.ideſt particula priuatiua eſt & λυω ingredior Virgilius æternumque adytis effert penetralibus ignem:

Santa ſanctoꝝ. Tale erat hieroſolymis in templo ſacrarium ſanctitatis:quod ſancta ſanctorum uocant:quo ſolus ſemel in anno princeps ſacerdotum ſolebat intrare:non ſine ſanguine:quem pro ſe offerret.& populi delicto:Vt refert egeſippus libro quinto & ut auctor eſt Ioſephus intima templi pars inacceſſa & inuiolata.& inuiſibilis omnibus habebatur ſanctique ſanctum uocabatur.Olim Pompeius magnus ſancta ſanctorum.non ut uenerator ſed ut prophanator intrauit.Refert Liuius habita de bacchanalibus quæſtione ſenatum decreuiſſe ne qua ſacra in operto fierent.

optanea Secluſa. opertanea ſacra ut iam diximus/appellant quæ in operto fiunt.ſecluſa quoque dicebantur:quæ græci myſteria appellant. PARTIM huiuſcemodi animalium.Religioſa ægyptiorũm uolumina deſignat:Quæ ex charta hieratica.ideſt ſacrata conficiebantur.

Litteræ ægyptiorũ ſacræ. Hieroglyphicæ. In his litteras ignorabiles perſcribebant notis uolucrum ferarum aliarumque rerum prænotatas:quas ſacras uocant:quas Marcellinus Macrobius cæteri hieroglyphicas nominari tradunt:quibus & obeliſcos inſculptos habebant:hinc illud Plinianum ex.xxxvi.ubi de obeliſcis mentio.& enim ſculpturæ illæ effigieſque quas uidemus ægyptiæ ſunt litteræ.De his litteris:quæ ſingulæ ſingulis nominibus ſeruiebant:& non nunquam ſignificabant integros ſenſus.Cor.Tacitus ſic ſcribit primi per figuras animalium ægyptii ſenſus mentis effingebant:& antiquiſſima monumenta memoriæ humanæ impreſſa ſaxis cernuntur:& litterarum ſemet inuentores perhibent.hoc idem Lucanus eleganter expreſſit his uerſibus.Nouerat/& ſaxis tantum uolucreſque feræq; ſculptaque ſeruabant magicas animalia linguas.

Vultur natura. Apis rex. Annus draco. Accipiter res cito facta. Vt autem tota res planius liqueſcat ſubiicienda ſunt ex celeberrimis auctoribus exempla:qui tradunt per uulturem in litteris ægyptiorum ſacris & conſequenter ignorabilibus naturæ uocabulum ſignificari:quia mares nullos poſſe inter has alites inueniri rationes memorant phyſicæ.per figuram apis mella conficientis deſignatur rex imperans cum iucunditate.Annus indicatur picto dracone caudam ſuam mordente.quia in ſe uertit.Idem ſcribunt accipitrem Denotantes rem cito factam.quoniam accipiter ſit

inter aues uelociſſimus/crocodilus malum ſignificat multaq; conſimilia ne infinitus ſim Annotata reperio quibus nunc libros ad cerimoniarum arcana pertinentes prænotatos fuiſſe tradit:ne ſcilicet a prophanis talia noſci poſſent. COMpendioſa uerba. Verba compendioſa & litteræ dicuntur quibus ſingulariis integri ſenſus ſignificantur. INDIdem. Ex libris illis:quorum lectio erat impenetrabilis.& imperuia curioſitati eorum:qui non forent iniciati illis enim ſolis erant cognobilia. CApolatim condenſis apicibus. Figuras exprimit ieraticarum litterarum quæ inſtar capolorum colligatæ ĩplicatæq; ita erãt.ut corioſitas irreligioſorum talem lectionem aſſequi nequiret. Cheremõ philoſophus ſcripſit hieroglyphica/ ad huc Romæ cõſimiles litteræ uiſuntur in minore obeliſco & aliæ q̃dã iuxta pantheon Agrippæ: capolatim aũt aduerbium ẽ: quod ſignificat implicate & connexe: ductũ a capolis uitigineis: Nam ut docet. M. Varro colliculus uiteus ĩtortus. ut cincinnus a capiẽdo capolus eſt dictus: qui ſe erigit ad locum capiendũ:& uites implicat/uulgo hodieq; tales capoli nominantur. AD uſum teletæ. Teleta græco nomine dicitur conſecratio expiatio ſacrificium Auguſtinus in quarto de ciuitate dei tradit græcos teletas ac myſteria taciturnitate parietibuſq; clauſiſſe/eiuſdẽ ex uolumine decimo uerba hæc ſunt.hãc eni dicit p quaſdã cõſecrationes theurgicas.quas teletas uocãt idoneã fieri. Apud Platonẽ in ſecundo de re publica legimus libros circũferri muſei & orphei ſecũdũ quos ſacra celebrãt perſuadentes *nõ priuatis ſolũ uerũ etiã ciuitatibus* ſolutiones & purgationes ſcelerũ per ſacrificia cũ ludorũ oblectamentis fieri.& *uiuentibus & defunctis*:quas teletas.i.expiationes uocãt:quæ nos ab illis.quæ illis mala ſunt liberent: De teletis apud *Platonicos* philoſophos frequẽs m̃trio. Scribit Porphirius teletis ſolis & lunæ animas nõ purgari.ut hinc oſtẽderet nullorum deorum teletis hominẽ poſſe purgari. Suidas docet τελετην hoc eſt teletã eſſe ſacrificium maximũ.& p̃cioſum ex eo dictũ q multa in teletis abſumuntur. τελειν eni dicũt græci το δαπαναν hoc eſt ſummere & ĩpendere. GNAuiter. celeriter & ſtrenue. SVETO lauacro. Vt mundus pureq; lautus:puriſſimæ religionis ſacris initiaret. Græco uocabulo Nymphea appellamus lauacra & ita Ioſephus interpretatur. Suidas tradit Nymphea dici λουτρα.i.lauacra Iulius capitolinus ĩ uita gordianorum ſic refert opera Gordiani Romæ nulla extãt præter quædam Nymphea & balneas.ubi Nymphea accipimus pro lauacris/& thermis:quæ poſteritatis cauſa a principibus extruebãtur. Fediſſime labuntur hi/& cecutientes hallucinantur/qui exiſtimãt Nymphea apud Capitolinum ſignificare cubicula nuptialia/ Non enim nego νυμφαιον dici νυμφων ιερον.i.ſponſorum ſacrarium/ſed hanc ſignificationem haud quaquam conuenire cum intellectu capitolini aſſeueranter affirmo. DOmini. Purior lectio eſt deum pro deorum. CIRCVM rotans. Ouidius roratis luſtrauit aquis. M. Tullius ĩ legibus præcipit ut caſti diuos adeamus:& aſperſione aquæ labes eluamus: quod & ad animos purificandos refertur/ex inſtituto priſcorum ſacrificaturus diis ſuperis corporis ablutione purgatur.cum uero inferis litandum eſſet ſola aſperſione utebantur. CONſtituit. Statuit collocauit.

Quæ uoce meliora. Ideſt quæ ſileri melius eſt. & ita oſtendit non eſſe in uulganda arcana ſacrorũ.

CVNCTIS arbitris. Ideſt coram omnibus.ut cuncti audirent ſpectarentque. DECEM diebus. Superſtitio priſcorum decem dies puros caſtoſq; dedicauit Iſiacæ religioni:hinc illud Propertianum cynthia iam noctes eſt operata decem. Liuius ſcribens de matre filium iniciatura bacchanalibus ſic refert: Decem dierum caſtimonia opus eſſe. Decimo die cenatum deinde pure lautum in ſacrarium deductura. Idem docet eum qui iniciari uolebat per aliquot noctes ſecubuiſſe a fœminæ cõplexu:religionis cauſa. Ouidius quoq; in ſacris cerealibus tradit ſecubitus uſurpari ſolitos.ut.ſ.fœminæ ſolæ in uacuo toro per aliquot noctes ſecubarent. Apud ueteres cerimoniæ denariæ dicebantur:quibus ſacra adituris per decem continuos dies certis quibuſdam rebus carendum erat.nũc Lucius noſter denotat ei ieiunium indici ſolitum decem dierum:qui ſacris iſidis iniciari uellet: ſic hodieq; noſtri ſacerdotes cibis ganeatis interdicuntur cauſa religionis/uerum cum ad diem feſtum uenerint ſaturantur ad uomitum:Quorundam guloſa abſtinentia eſt:ut ſcilicet ab eſu panis & carnium temperantes farciantur bellariis:& martiũ panẽ pro frumentario pane deuorantes de ieiunio glorientur.

compendioſa uerba ſuggerãtes:partim nodoſis: & in modum rotæ tortuoſis:capolatimque condenſis apicibus:a curioſitate profanorum lectione munita: indidem mihi prædicat:quæ forent ad uſum teletæ neceſſario præparanda:Ea protinus gnauiter & aliquanto liberalius:partim ipſe:partim per meos ſocios coemẽda procuro. Iamque tempore:ut aiebat ſecerdos:id poſtulante: ſtipatũ me religioſa cohorte deducit ad proximas balneas & prius ſueto lauacro traditum:præfatus domini ueniam puriſſime circũrotans abluit:rurſumq; ad templum reductũ iam diebus diei partibus tranſactis ante ipſa deæ ueſtigia conſtituit. ſecretoque mãdatis quibuſdã quæ uoce meliora ſunt: illud plane cunctis arbitris præcipit. decem continuis illis diebus cibariam uoluptatem cohercerem.neq; ullum animal

Marginal notes: Crocodilus malũ. — Capolati — teleta qd. — Nymphea. — Ablutio i ſacris. — Caſtimonia.x.dierum. — Cerimoniæ denariæ.

ESSEM.Comeſſem comederē ab edo.es.inclinatū uerbū. NEQue ullum animal.Priſcis tempo
ribus/nec carnibus ueſcebantur/nec animalia diis imolabant: ſed liba & fructus melle cōcinnati cæ/
teraq; huiuſmodi ſacrificia pura diis offerebātur/nā ueſci carnibus ut inquit Plato libro.yi.de legibus

Orphica. Pythagorica uita.

& deorū aras polluere ſanguie impiū uidebatur:& hæc fuit orphica uita & pythagorica . inianimatis
quippe omnibus ueſcebant:& ab animalibus omnibus abſtinebant.Dicearchus peripateticus anti
quos inquit nullum animal occidiſſe.Eſſei iudeorum philoſophi.de quibus Hieronymus Ioſephus

Ab aīalibus abſtinebant.

euſebius multa diligētiſſime ſcri
pſerunt:abſtinebant tū animali/
bus multis tū prorſus omni icō/
tinentia.deniq; ex ipſa uita tēpe/
ratiſſima atq; ueritatis ſtudioſiſſi
ma & deo deuotiſſima inter eos
multi futura p̄ſagiebant:prophe
tæq; nominabātur. Porphirius
Platonicus libro quarto de ſacri/
ficiis auctor eſt uitā æternā conti/
neri ſanctimonia abſtinentia ab

Magnes trahit ferrum.

eſu animalium: ſicut inquit ma/
gnes lapis animam quaſi quādā
tradit ferro Quod rapit/ferrūque
natura grauiſſimū leue euadit eleuaturq; ſpiritu magnetis: ita qui ad deū eleuari cupit.nō debet que/
rere nutrimentū carnium:quo ſaginatū corpus mentē ipedit:nutritusq; diuinitate naturalius deo cō
iungetur q̄ magneti ferrū. Sed utinā abſq; cibo penitus atq; potu agere uitā potuiſſemus/ut corpus
cohibentes optimis ſtatim rebus coniungeremur:in qbus & deus exiſtēs ita deus exiſtit.Democha/

Saginanda eſt anima.

res ait uiuere iprudenter intēperāter ipie nō tā male uiuere eſt q̄ diu mori:ſi uis perfectus eē ut uerbis
Hieronymi utar melius ē ſaginare animā q̄ corpus : Potus uini carniſq; ſaturitas ſeminariū libidinis
eſt. Idē Porphyrius.ſed & cheremō ſtoicus & Hieronymus noſter narrāt antiquos ægypti ſacerdotes
ex eo tēpore quo cœpiſſent diuino cultui de ſeruire . & carnibus & uino ſp abſtinuiſſe.qui oua quoq;
& lac in cibis uitauerūt:quoꝝ alterū carnes liquidas.alterū ſanguinē eē dicebāt colore mutato/in tem
plo eleuſinæ cereris tria tantū p̄cepta de triptolemi legibus celebrātur.honorādos parētes uenerādos
deos carnibus nō ueſcendū/in decretis canonicis.D.xxxv.& in ueteri teſtamēto ſcriptū legimus.ꝙ ſa
cerdotes qui miniſtrāt in templo dei prohibentur uinū & ſicerā bibere. ne ebrietate grauentur corda
eorū:ut ſenſus uigeat ſemp & tenuis ſit:item.xliiii. Diſ.cū uinolentus eē prohibetur gulæ intemperā/
tiā nequaq̄ habere permittitur:neq; enī ebrietas prohibetur.& uoracitas permittitur utrūq; improba
tur.unde Hieronymus uenter inqt & genitalia ſibimet ipſis uicina ſunt: ut ex uicinitate mēbrorū cō/
federatio intelligatur uitiorū.ſacerdoti itaq; de altari uiuere nō luxuriari permittitur.Comeſſationes

Inuinius

& ebrietates tāq̄ peſtiferæ abdicātur:iterdicūturq;. INVInius:uocabulū Apuleianū elegātiſſime fictū
pro abſtemio.& eo qui uinū nō bibit.inuinius enī dicitur quaſi ſine uino.ut inuius ſine uia.candida/
tū autē religionis inuiniū hoc eſt abſtemiū & hydropotā.i.aquæ potorē eſſe debere ſanxit uetuſtas: &

Apollonius potor aque.

dudū explicauimus.Apollonius Tyaneus.apud philoſtratū docet ſe aquā ſemper bibiſſe neglecto ui
no aitq; potores aquæ ſomnū leuē capere neq; uertigines ullas pati quibus uinolenti afficiuntur.p̄te
rea anima inquit a uino pura facilius cōſpicit p ſomnia uaticinationē q̄ apud hoīes diuiniſſima exi/
ſtimatur:ob hoc dixit ſidonius apollinaris De Tyaneo apollonio ſcribēs lege inquit uirū a diuitibus
ambitū nec diuitias ambientē cupidū ſcientiæ:cōtinentē pecuniæ.inter epulas abſtemium.error eſt ī
codicibus ipreſſis in qbus legitur inter epulas abſtemiū cū legi debeat inter epulas abſtemiū. Quiſ:
qbus. DIVIno uadimonio:ſicut uadimoniū p̄toris ē ad quod ex iuris formula ſiſti debet reus.ita ua
dimoniū dicit̄ diuinū quo ſiſti debeat Lucius noſter.poſt exactos decē p̄ſcriptos abſtinentiæ dies fu/
rus ī nūero ſacratorū trāſlatio eſt a uadimonio p̄torio de quo ſupra abunde dictū ē. CVRuatus . ad
occaſum flexus.& ī ueſperā p̄ceps. SEMOtis pro ſanis.ſequeſtratis oībus irreligioſis.iuxta illud poe
ticum procul o procul eē prophani cōclamat uates totoq; abſiſtite luco. CONtectū amicimine.hoc
quoq; tēpore ſacerdotes noſtri dū iniciantur ſacris religioſis Amiciuntur amicimine hoc ē camiſia ſi/
ue tunica lintea.ad ea q̄ ſupius hoc eodē cōmētario copioſiſſime annotauimus.de lintea ueſte ſacer
dotali:adde & hoc qd' ſcriptū legimus in ezechiele Cuius uerba ſubiciam: q̄ ſunt hæc/cū ingrediētur
portas atrii mei iterioris:ueſtibus lineis iduētur:nec aſcēdet ſuper eos quicq̄ laneū.quādo miniſtrāt ī

Cidaris quid. Noegeū ueſtimētum.

portis atrii interioris intrinſecus uittæ lineæ erūt in capitibus eorū. & fœminalia linea erunt in lum/
bis eorū:In leuitico moſes cū ante fores tabernaculi lauiſſet Aaron & filios eius:ueſtiuit pōtificē ſubu
cula linea:accingēs eū balteo:& induēs eū tunica hiacyntina:& deſup humerale ipoſuit.cydari quoq;
texit caput.eſt aūt cidaris:ut græci ſcriptores tradūt:tegumētum capitis quidam ex capillis id textum
autumant.nonnulli pileum regium perſarum cidarim eſſe dicūt/a quibuſdam tiara creditur/alii co/
ronā:alii ſtrophion ſacerdotale eſſe cōtendunt : Noegeum antiqui uocarūt ueſtimentum candidū.

eſſem/& inuinius eſſem : quis uenerabili continentia
rite ſeruatis Iam dies aderat diuino deſtinatus uadi/
monio . & ſol curuatus intrahebat ueſperam:tum ec/
ce confluunt undique turbæ ſacrorum ritu uetuſto:
uariis quiſque me muneribus onerantes. Tunc ſemo/
tis procul profanis omnibus: linteo rudique me con/
tectum amicimine : arrepta manu ſacerdos deducit ad
ipſius ſacrarii penetralia . Quæras forſitan ſatis an/
xie ſtudioſe lector: quid deinde dictum: quid factum:

DICErem ſi dicere liceret: mos hic ſcriptorum ferme oium. quaſi peculiaris ē ut arcana cerimōniarum nec uelint nec audeāt in uulgus edere tāq̄ nō liceat prophanis noſce myſteria deorum: in quibus nulla maior q̄ fides ſilentii debeatur. Herodotus ſcribit ſe in colloquio cū egyptiis ſacerdotibus fuiſſe multaq; ab his edidiciſſe ad rē diuinā pertinentia: q̄ minime enunciāda eſſe ait. Theodotus tragœdiarum poeta cū nō nulla ex iudaicæ ſcripturæ myſteriis ad fabulā quādā trāſferre uellet luminibus captus ē. Theopōpus quoq; q̄ cæperat nō nulla ex lege diuina trāſferre in græcā linguā. Illico turbatiōe quadā mentis & aī perculſus ē unde magnopere deū orās. cuius rei gratia id ſibi accidiſſet audiuiſſe fert per ſomniū quia res diuinas lenocinio inquinaret. hoībus puulgaret. myſteria ide dicta ſupra docuimus. quū ſ. oportet αιειρ τοσ τοω αιιος occludere neq; diuulgari taletas arcana ſacrorum. Eſſeni qui ſūt pbiū in deorum adiurant nouitios initiatos nihil quicq̄ de myſteriis cōmunicare cū prophanis: etiā ſi iterata quiſpiā morte compellatur. apologia equidē inquit nullo unq̄ periculo cōpellar: q̄ reticenda accepi: hæc ad pphāos annunciare. PArē noxā. par eēt inquit culpa & eorū qui audirent & eorum qui annunciarent. ACceſſi cōfiniū mortis. Ex hoc colligimus hominē q̄ uere cōſecratur ſitq; ſacerdos integer ſanctus per quādā quaſi mortem exuere uitā hāc irreligioſā: rapiq; numinis iſtinctu p ſuperna & inferna: ut ea uideat & agnoſcat: q̄ uidit & agnouit apoſtolus paul⁹: quæ ineffabilia ſunt nec licet homini eloqui quæ etiā audita non itelligātur cum ſint ſupra captum intellectūq; mortaliū.

Theodotus luminibus captus ob pphanata myſteria

Theopōpus

Myſteria

Dicerem: ſi dicere liceret. cognoſceres: ſi liceret audire. ſed parem noxam contraherent aures & linguæ illæ temerariæ curioſitatis. nec te tamen deſiderio forſitā religioſo ſuſpenſum angore diutina cruciabo; Igitur audi. ſed crede: quæ uera ſunt. Acceſſi confinium mortis: & calcato proſerpinæ limine per omnia uectus elementa remeaui. nocte media uidi ſolem candido coruſcantem lumine. deos inferos: & deos ſuperos. Acceſſi corā & adoraui de proximo. Ecce tibi retuli: quæ quis audita: ignores tamen neceſſe eſt; ergo quod ſolum poteſt ſine piaculo ad prohanorum intelligentias enunciari referā. Mane factum eſt. & perfectis ſolemnibus proceſſi duodecim ſacratus ſtolis. habitu quidem religioſo ſatis: ſed effari de eo nullo uinculo prohibeor; quippe quod tunc tēporis uidere præſentes plurimi. Nāq; ī ipſo odis ſacræ meditullio: ante deæ ſimulacrū conſtitutū tribūal ligneū iuſſus ſuperſtiti; byſſina quidem ſed floride depicta ueſte cōſpicuus: & humeris depēdebat;

PROſerpinæ limine. limnen proſerpinæ hoſtiū eſt mortis & introitus inferorum. SINE piaculo. ſine ſcelere. PROphanorum. eorum qui intiari non ſunt. DVOdecim ſtolis. Ante hic ſtolas accipi pro ueſtibus ſacerdotalibus ſicut hodie ſtolas induunt noſtri ſacerdotes: qd & oratiū uocāt: hinc illud. xxiii. diſtinctiōe ſcriptū ē. eccleſiaſtica inſtitutiōe pfixum nouimus: ut omnis ſacerdos cum ordinatur orario utroq; humero ambiat: nec ad ſolēnia ſacrificia accedat niſi orario utroq; humero circūſeptus. ita ut de uno eodēq; orario ceruicē pariter & utrūq; humerū pmat. alias ſtola dicitur ueſtis matronalis. unde ſtolatus pudor pro matronalis. Valerius maximus. te cuſtode matronalis ſtola cenſetur: ideo autem uidetur dixiſſe duodecim ſtolis ſe ſacratū proceſſiſſe propter duodecim ſigna zodiaci. Nāq; in myſteriis iudaicæ cerimoniæ duodecim panes in menſa poſiti ſignificabant circulum duodecim ſignorum. atq; annum duodecim menſibus diuiſum. ſeptem uero lucernæ in ipſo candelabro ſeptem planetas indicabant. in ſacris litteris numerus duodenarius refert ad duodecim tribus iſraeliticas: & in apocalipſi ioānis legimus amictos ſtolis albis nuncupari puros & candore mentis immaculatos. Lego apud auctores græcos pulcherrimum eē ſomnium ſere σ τιο λευκηρ. i. ſtolam candidam. contra ſtolam purpuream portendere longum morbum omnai ſtola regia ſignat λυσιρ ελπιδωρ. ideſt ſpei ſolutionem. NVLLO uinculo. Nullum īquit uinculum religionis eſt. nullum interdictum quo prohibeat enunciare de ipſo habitu ueſtituq; religioſo.

Stolæ ſacerdotales

Stolatus pudor

Xii panes cur.

Septē lucernæ.

Stola cādida in ſōnis bonū

MEDITVLLIO: In ipſo medio. SVPERſtiti. ſteti ſuper tribunal. ex iuſſu ſacerdotis. BYSſina ueſte conſpicuus. Byſſinam ueſtem lineam intelligit a byſſo quod genus eſt lini tenuiſſimi de quo ſupra diximus: Ioſephus libro ſexto belli iudaici ſcribit ſacerdotes ad altare templumq; accedere ſolitos omni uitio carentes ueſte byſſina amictos maxime uero uino abſtinentes ac ſobrios religionis metu: ne quid res diuinas faciendo peccarent. Dicimus & byſſinum abſolute pro ueſtimento lineo: in Apocalypſi erat ueſtitus byſſino albo & mundo: Byſſinum capitur Plinio pro infectu preciosior & colore qui ex cocco tyrioq; commixtus ſit. SED floride depicta. Inter ueſtes ſacerdotales priſcorum eſt & illud uelamentum quod hiacyntho & Byſſo & cocco & purpura uariatum mirabili opere textum uideбatur: quod elementorum cauſam deſignabat: byſſus enim terram declarat eo q̄ linum oritur ex terra. purpura mare eo q̄ piſcium ſanguine coloratur: aer hiacynthi colore ſignificatur. Coccum uero erat ignis indicium.

Byſſina ueſtis

Byſſinū

Byſſ⁹ terra. purpura mare. Hiacynthus aer. coccum ignis.

pone tergum talorum tenus: præcioſa chlamyda. qua qua tamen uiſeres: colore uario circunnotatis inſignibar animalibus. hinc dracones indici. inde gryphes hyperborei: quos in ſpēm pinnatæ alitis generat mūdus alter. hanc olympiacam ſtolam ſacrati nūcupāt. ad manum dextram gerebant flāmis adultam facem: & caput decore corona cinxerat palmæ candide foliis in modū radiorum proſiſtētibus. ſic ad inſtar ſolis exornatum & in uicem ſimulacri conſtituto repente uelis reductis in aſpectum populus errabat Ex hinc feſtiſſimum celebraui natalem ſacrorum. & ſuaues epulæ & faceta conuiuia. dies etiam tertius pari cerimoniarum ritu celebratus. & ientaculum religioſum & teletæ legitima cōſumatio. paucis dehīc ibidem cōmoratus diebus īexplicabili uoluptate ſimulacri diuini pſruebar:

PONE tergum. poſt tergum. TALOrum tenus. uſq; ad talos/denotat autem tunicam talarem ſacerdotalem. cui conſimilis uideri poteſt illa quam deſcribit Ioſephus libro tertio antiquitatum/princeps ſacerdotum ſuper induitur tunica de hiacyntho facta: quæ & ipſa talaris eſt: quæ Zona conſtringitur. coloribus prædictis: floribus exornata auro contexta uariata ornatuſq; in fimbriis eius ē. ita ut inter duo tintinabula malum granatum habeatur: itemq; inter duo mala granata tintinabulū.

Poderis
Talaris

TAlaris tunica græco nomine dicitur poderis. Cuius mentio fit a Ioanne in apocalypſi: & meminit Hieronymus: de qua ſic ſcribit Suidas ποδηρησ εωσ των ποδων χιτων. ideſt poderis. Tunica uſq; ad pedes dimiſſa eſt.

Chlamyda

CHLAmyda. ut ſupra. ex priſcorum conſuetudine. declinatur. recto caſu chlamyda tanq̄ nomen ſit primi ordinis. ſicut & caſſida a priſcis dicta ē caſſis. CIRcūnotatis animalib⁹. ante dictum eſt ſacras ægyptiorū litteras animalibus denotari. aliarumq; rerum imaginib⁹. DRAcones indici. Denotat in ueſte fuiſſe dracones cum gryphibus itextos. bono autem epitheto hæc diſtinguntur. nāq; apud idos immenſi ſunt dracones. cum imanibus elephantis pari periculo ī mutuam perniciem bellantes: quorum dimicatio cōmoritura elegāter Plinio dicta: ſimul enim concidunt. & cōmoriunt̄: gryphes uero hyperborei cognominantur: quoniam in hyperboreis montibus naſcuntur: quos haud ꝓcul ab ipſo aquilonis exortu eſſe produnt: eruentes ex cuniculis aurum: propter quod bellum illis aſſidue eſt cum Arimaſpis/quos uno oculo in fronte media inſignes tradunt: itaq; gryphibus aurum cuſtodientibus. & Arimaſpis rapientibus atrox dimicatio. ſunt autem gryphes ex uolucri genere ferarum cætera parte leones alis & facie aquilis ſimiles.

Griphes hyperborei
arimaſpimo oculi

De fœlicitate hyperboreorum fabuloſis celebrata miraculis ſcribunt omnes quæ gens ultra aquilonem ſita fœlix annoſo degit æuo: regio aprica eſt. fœlici temperie: omni afflatu noxio carens. domus his nemora luciq; & deorum cultus/uiritim gregatimq; diſcordia ignota & egritudo omnis: ibi cardines mundi eſſe creduntur: extremiq; ſiderum ambitus luce ſemeſtri. alii medios fecere eos inter utrūq; ſolem Antipodum occaſum. exorientemq; noſtrum. ob hoc dixit Lucius noſter q̄ gryphes generat mundus alter: quoniam hyperborei ad antipodes ſpectare traduntur in collimitio noſtri mundi: & alterius collocati: quod tamen fieri nullo modo poſſe Plinius noſter affirmat.

Fœlicitas hypboreorum

HANC olympiacam. cæleſtem & diuinam & olympiis diis dicatam. Deos autem olympios Iuppiter appellauit illos tātum qui ſibi in gigātomachia affuerunt: ut hoc cognominis honore bonus a malo internoſceretur: ipſe quoq; Iuppiter inter cætera cognomēta olympius nuncupatur: de olympiade: quæ eſt ut græci dicunt τετραετηρικοσ αγων. i. quadriēnii certamen ſcribunt omnes: nihil notius.

Olympii Dii.

SAcrati. Sacerdotes. FLAMmis adultam: ardentem larga flāma intelligit: nam & adolere ſignificat cremare in ſacris. EXORnatum. lege exornato. ut cōſtructio congrua ſit/ſe autem exornatum dicit ad inſtar ſolis. quia coronatus erat corona palmacea: Cuius folia radios ſolis repræſentabant. INuicem ſimulacri: ſicut ſimulacra & ſtatuæ exornatæ conſtituunt̄ ī populi conſpectu. ita Lucius exornatus intus/& mox tanq̄ ſimulacrum ſublatis uelis populo exhibetur.

Natalis ſacrorū

NAtalem ſacrorū: Natalis ſacrorum dicitur ille dies: quo quiſpiam conſecratur fitq; ſacris initiatus: quem non minus religioſe celebrare debemus q̄ diem natiuitatis: quoniam ex illo uita tātum/ex hoc uero uita religioſa & ſancta producitur. Natalem autem ſolitum antiquitus ſolemniter coli quis ignorat. quo lautiora conuiuia & feſta fiebant quæ. M. Tullius natalicia appellat a natali celebratiōe natalis diei. quo & munera miſſitabantur. Qui iniciantur ſacris dicere poſſunt. hic nobis natalis erit. & illud hæc uitæ genitalis eſt origo.

Natalicia
Ientaculū initiatoꝝ

IENtaculum religioſum: q̄ multa dii boni in noſtra religiōe cōſimilia ſunt religioni ethnicorum: q̄ multi ritus prope germani: de quibus plura alias: quorum iam magna quoq; pars ſuperius explicata eſt: ex quibus & hic eſt: Nam quando noſtri ſacerdotes conſecrantur: quoniam ſacerdotium aliquod adipiſcuntur: conſueuere ientaculo non tam religioſo q̄ guloſo accipere ſymmiſtas. i. conſacerdotes: ut auſpicentur introitum ſacerdotalem.

Symmiſtæ

TEletæ: ſacrificii ſacerdotalis ſiue expiationis purificationiſq; neceſſariæ: de qua ſupra dictum eſt abunde. INexplicabili. inenarrabili. & ob hoc maxima: quæ ob magnitudinem explicari uerbis non poſſet.

IRREmunerabili beneficio:beneficium maximum cumulatiſſimumq; dicere uolẽs dixit decenter irremunerabile:quod.ſ.tantum erat. ut nulla unq̃ remuneratione repẽſari poſſet. irremunerabile.n. ideſt quod ob magnitudinem remunerari non poſſumus nec par pari rependere nec ullo modo diſſoluere ſemper obligati ſemper obnoxii. PIgneratus:mãcipatus obligatus addictus. SVPplicue. Suppliciter aduerbium priſcum eſt. GRAtis:lege gratiis. DOmuitionem.Tãdem ĩquit domum in patriam ad meos redire conſtitui.q̃uis me retinacula firmiſſima retentarent:quæ abrumpere difficile

Irremũrabile.

Supplicue.

irremunerabili quippe bñficio pigneratus.ſed tamen deæ monitu licet non plene: tamen pro meo modulo ſuplicue gratiis perſolutis: tardam ſatis domuitionẽ compero uix equidem abruptis ardentiſſimi deſyderii retinaculis prouolutus deniq; ante cõſpectum deæ: & facie mea diu detruſis ueſtigiis eius: lachrymis obortis ſingultu crebro: ſermonem interficiens & uerba deuorans: aio. Tu quidem ſancta: & humani generis ſoſpitatrix perpetua ſemper fouendis mortalibus munifica: dulcẽ matris affectionem miſerorum caſibus tribuis: nec dies: nec quies ulla: ac ne momentum quidem tenue tuis trãſcurrit beneficiis ocioſum: quin mari terraq; protegas homines: & depulſis uitæ procellis ſalutarem porrigas dextram: qua fatorum etiam inextricabiliter contorta retractas licia. & fortunæ tempeſtates mitigas: & ſtellarum uarios meatus cohibes. te ſuperi colunt. obſeruant inferi. tu rotas orbem. luminas ſolem. regis mundum: calcas tartarum. *Tibi reſpondent* ſydera: redeunt tẽpora: gaudent numina. ſeruiũt elemẽta: tuo nutu ſpirãt flumĩa nutriũtur nubila

erat cum a dea deæq; cultu atq; cõſpectu ex deſiderio diuelli abduciq; nequirẽ. dõitionẽ dicimus q̃ſi itionẽ domũ ut ſupra. Detruſis:lego deterſis.i. abſterſis. SERmonẽ iterficiẽs ille ſermonẽ iterficit.i. tercipitq;: q uerba ꝓmere nõ poteſt ſingultu præſſus & merore cõfuſus. qui impedimẽtibus lachrymis uerba ſingultantia deuorat & abſorbet. TV quidem ſancta.ẽ uidere in Lucio noſtro orationes diuinas tam ſancte tam grauiter tam ſententialiter compoſitas abſolui: ut nihil religioſius dici quicquam poſſit: ut Apuleianæ præcationes poſſint commodiſſime aptari ad diuinã chriſtianorũ: ut quicquid hoc in loco dicitur de luna ſiue iſide. idem religioſe & conducenter de beata uirgine dici poſſit ĩnumeri ſunt hymni præcatiões orationes cõpoſitæ a doctiſſimis *ad diuam uirginem*. ſed nihil eſt quod *bona cum uenia illorum* dictum ſit cum hac Apuleiana præcatione comparãdum: hæc doctrinæ & elegantiæ omnis eſt refertiſſima. hac rogata dea noſtra nõ minus placaretur fieretq; propria: q̃ omnibus ſanctorum orationibus ſpecta dictiones penſita ſenſus perpende myſteria. uidebis nihil quicq̃ abſolutius poſſe ex cogitari: dignamq; eſſe precem quæ ſacris noſtris ĩſeratur. & ad exorandam chriſtianæ ſectæ ſoſpitatricem quottidie peculiariter adhibeatur: ſed iam uerba ipſa ſancta & pura diſpiciamus. MAtris affectionẽ. quid maius in laudem deæ noſtræ dicitur. q̃ quod materno affectu & indulgentia nos foueat: ꝙ benigna mitis indulgens. perinde ac piiſſima mater caſibus noſtris opituletur nec benefacere ullo unq̃ tempore cunctetur. cui eximia propter merita cognomen indidimus maternæ uenerationis: quæ chriſtianorũ mater ac ſoſpitatrix paſſim appellat᷑. FAtoꝝ retractas licia: dicit numẽ deæ poſſe fatalia decreta reſcindere uel ſaltem remorari. ita ut fila pcaꝝ q̃s ĩexorbiles aiunt retractet: progetq; ſicut ezechiæ fata ĩ ãnos. xv. ſũt ꝓtelata ꝓlõgataq;. noĩe aũt fatoꝝ: q̃ tria ſũt tres quoq; pcæ ſignificãtur: quas plato & p'otinus filias αναγκης. i. neceſſitatis eẽ dixerũt quaꝝ lacheſis p̃terita. cloto p̃ſẽtia. atropos futura ꝓcuret: q̃ ſentẽtias iouis orthographæ ſtudio ueritatis excipiũt. utpote librariæ ſuperũ Archiuiq; cuſtodes. uel ĩtellige ꝙ numẽ Iſidis põt ĩ melius referre retorquereq; filia parcarũ: ut uidelicet ſi pcæ dira mortalibus moliunt᷑ ea: ĩ fœlicitatẽ numinis potẽtia cõuertãt᷑. LVminas ſolẽ. euidẽter oñdit᷑ deã hãc eẽ ĩtelligiq; parentem reꝝ naturã ac opificẽ deũ ſummũ: cuius nutu cũcta fiũt: q̃ prĩcipia fines. & media reꝝ oĩum penetrat: q illuſtrat ſolẽ rotat mũdũ quẽ patrẽ & architectũ huius orbis ꝓnũciãt alioq lunæ nõ cõuenit: ut ſolẽ illuminare dicat᷑. cũ ipſa a ſole lumẽ mutuet᷑: nec luna rotat orbẽ ſed ipa ĩ orbe ſtatis motibus rotat᷑: deniq; lunæ maieſtati iſta nõ cõueniũt: q̃ hic explicãt᷑ *niſi* myſtico ĩtellectu ppẽdãtur. itaq; hæc oĩa ad ultramũdanũ deũ referẽda ſunt. q' genitor reꝝ oĩum ẽ beatificus. optimus. maximus. ĩdicibilis inominabilis: q ſiue maſculino gñere. ſiue fœminino dicatur nihil refert. cũ in rebus diuinis nõ ſexus ſed poteſtatis maieſtas q̃renda ſit. TIbi reſpõdent ſidera.i. motus ſiderales tibi cõſentiũt atq; obſecũt᷑. reſpondere. n. ẽ cõgruere: & cõſentire: uñ & reſponſus ꝓ cõueniẽtia dr̃ & cõgruẽtia ac cõſenſu: Victruuius ſymmetrica eſt ex ipſius operis membris ratæ partis reſponſus. FLVmina. ſpecioſior lectio eſt. flamina ut dicat flamina hoc eſt uentos deæ nutu ſpirare nõ ignoro & ex fluminibus auras ſpirantes ſentiri unde Homerus & Plinius aura antelucanas e flumine ſemper inſalubres eſſe tradiderunt. De nilo auctores annotauerunt ꝙ contra fluminum naturam nullas ſpiret auras quaſi anauros. i. ſine aura ſit.

Domuitio.

Oratio religioſa.

Parcæ filiæ neceſſitatis.

Librariæ iouis.

Reſpõdere.

Reſpõſus

Nilus anauros

germinãt ſemina. creſcũt gemina. Tuã maieſtatem per horreſcũt aues: cælo meãtes. fere mõtib⁹ errãtes: ſerpẽ tes ſolo latãtes, beluæ ponto natãtes. At ego referẽdis laudibus tuis exilis ingenio. & adhibẽdis ſacrificiis te nuis patrimonio. nec mihi uocis ubertas: ad dicẽda q̃ de tua maieſtate ſentio ſufficit: nec hora mille lĩguæq; totidem: uel inde feſſi ſermonis æterna ſeries. Ergo qđ ſolum poteſt religioſus quidẽ: ſed pauper alioquin ef ficere curabo: diuinos tuos uultus numenq; ſanctiſſi mum intra pectoris mei ſecreta conditũ: ꝑpetuo cuſto diẽs imaginabor. Ad iſtũ modũ dep̃cato ſummo numi ne complexus mitram ſacerdotẽ: & meũ iã parentem: colloq; eius multis oſculis ĩherẽs ueniã poſtulabam: q̇ deum condigne tãtis beneficiis numerari nequirem, diu deniq; gratiarum gerendarum ſermone prolyxo cõmoratus: tãdẽ digredimur. & recta uia. patrium larẽ reuiſurus meum: poſt aliquãtulum tẽporis contẽdo: paucisq; poſt diebus deæ potentis ĩſtructu: raptim cõ ſtrictis ſarcinulis: naue conſcenſa: romam uerſus pro fectionẽ dirigo: tutuſq; proſperitate uentoꝝ ferẽtium hauſi portũ celerrime. Ac dehĩc carpento dies in ſeque batur iduũ decembrium: ſacroſanctã iſtã ciuitatẽ acce do nec illum tam præcipuum mihi exinde ſtudiũ fuit. q̃ quotidie ſupplicare ſummo numini reginæ Iſidis: q̃ de templi ſitu ſumpto nomĩe: campenſis ſumma cum ueneratione propiciatur. Eram deniq; cultor aſſiduus

Morus ſapientiſſima arborum.

GERminant ſemina: quædam arbores terna gemina edunt ut robur & abies: & larix ſerotino q̃dã germinatu florent maturãtq; celeriter ut morus: quæ nouiſſima urbanarũ germinat: nec niſi exacto frigore: ob id dicta ſapientiſſima arborum. AVES cælo meantes. Tres exornationes iũcti locatæ. Iſo colon. i. compar omioteleuton ſimiliter deſinens omioptoton ſimiliter cadens: quibus ſi cõmode col locata fuerint rarenterq; interſpargãtur tãq̃ luminibus diſtinctis illuſtrabimus orationẽ. BEluæ pon to natantes. in põto hoc eſt mari beluæ ſunt omnis generis: monſtrificæ & enormes. & ut tradit Plini us uulgi opinio eſt quicquid naſ catur in pte naturæ ulla: & in mari eſſe. prætereq; multa quæ nuſq̃ ali ubi. a beluarum & multitudine & magnitudine beluoſus Oceanus oratio flacco eleganter dictus. in ter cæteras maris belluas ſunt ba lenæ priſtis phyſeter. rotæ orcæ.

Belluoſus occeanus.

NEC ora mille: Scilicet ſufficiũt. ſumptum ex poetica illa locutiõe. non mihi ſi linguæ centum ſint. oraq; cẽtum ferea uox ab Home ro partius dictũ. δεκα γλωσσαι δεκαστοματα. Decem linguæ decem ora. Quod ſolum poteſt pauper. non hecationibus: nõ au ro non argento pauper deum co lere põt: ſed pura mẽte & corde ca ſto & cogitatione ĩdiuidua: quod ſacrificii genus & culturæ præſta turum ſe Lucius noſter ſpondet: & .n. homines tenues. unum ha bent colendi dei locum mentem ſcilicet & imaginationem: ut ſin cero animo deum adorẽt: Deum imaginentur: Qui uerus eſt Dei cultus legitimumq; ſacrificium.

PEctoris ſecreta: conſimile eſt il lud perſianũ. cõpoſitum ius faſq; animi ſanctoſq; receſſus mẽtis. & incoditum generoſo pectus ho neſto. MEum iam parentẽ: Me rito ſacerdotem a quo cõſecratus fuerat parẽtem uocat: quaſi aucto rem ſecũde natiuitatis. ut iterum quaſi renatus fuiſſe uideatur: quã do ſacris iniciatus eſt. ꝑterea patrem religionis cã & ætatis ſacerdotem appellare ſolemus: qn etiã pce ptores hoc noĩe dignamur cũ mentium parentes ſint ſicuti patres corpoꝝ. Quod deũ: legendum pu to eũ. ut a ſacerdotẽ referat: cuius beneficiis: remunerationẽ cõdignã negat ſe poſſe repẽdere. GRA tiarũ gerẽdaꝝ. acyros loquut⁹ uidet: eũ cõſuetudo quotidiani ſermõis ſit: ut gratias agẽdas eẽ potius q̃ gerẽdas uſurpet. PAtriũ larẽ. domiciliũ paternũ. CONtẽdo. pgo. & ꝑgredior. CONſtrictis. ſarcinu lis: alligatis. moris ẽ uiãtiũ ſarcinulas alligare. Plinius in epl̃is atq; adeo ſarcinulas alligamus feſtinatu ri q̃tũ itineris ratio pmiſerit. AVſi portũ. in portũ fœliciter pueni. CARpẽto. Plauſtro nã carpẽtũ ge nus ẽ currus ſiue uehiculi ſat notũ & aliubi ãnotatũ: cuius faber dicit carpẽtari⁹. PERuolaui. ad ſignifi cãdã celeritatẽ hoc uerbo uſus ẽ. ſicut & .M.T. in orõne ꝑ Roſcio Amerino inqt decẽ horis nocturnis. ſex & qnq̃ginta milia paſſuũ ciſiis puolanit: ciſia ut Ciceronianũ uerbũ ĩtelligas ſunt uehicula: ſup qua re ĩ libro ãnotationũ copioſe diligẽterq; pſcripſimus. DIes iduũ. Significat ſe pridie ĩdus decẽbres ur bẽ romã: quã ſacroſanctã ciuitatẽ appellat acceſſiſſe: ẽ aũt dies mẽſis duodecim⁹: ſacroſancta aũt ciuitas merito roma noĩat: cũ ob religionẽ: cuius cultores ſynceriſſimi romãi ſemp extitere: tũ ob deos quos dedit mortalibus: ꝑterea ut iqt Plinius numĩe deũ electa ẽ roma: q̃ cælũ ipum clarius faceret: eccleſia ſtica doctrina ſanctã ciuitatẽ nũcupat hieroſolyma. COMpẽſis: minutulus error ſyllabæ unius littere ue interdũ magis obturbat: ac remorat cõmẽtatoris ĩtẽtionẽ q̃ dictiões totæ ĩuerſæ. atq; ꝑpoſteræ: q̃lis ẽ hic locus. q ut uerũ fatear diu me torſit uexauitq; cũ emẽdatio cõgruẽs nõ ſuppeteret & dictio barba ra illi terataq; cognoſeret: tãdẽ re ẽt atq; ẽt agitata. inſpecta perpẽſa. uideor ut mihi blandiar plauſibili

Carpẽtũ.

Ciſiũ uehiculum

Sacroſancta ciuitas.

ſani quidem aduena: religionis autem indigena. Ecce
tranſcurſo ſignifero circulo: ſol magnus annum com
pleuerat: & quietem meam rurſus interpellat numinis
benefici cura peruigilis. & rurſus teletæ: rurſus ſacro
rum commouet. mirabar. quid rei temptaret: quid pro
nunciaret futurum: quid ni pleniſſime iam dudum ui
debar iniciatus. Ac dum religioſum ſcrupulum parti
apud ſenſum meum diſputo: partim ſacratorum con
ſiliis exanimo. Nouum mirumq; plane cōperior: deæ
quidem me tantum ſacris imbutū: ad magni dei dn̄iq;
ſūmi parentis īuicti oſiris: necdū ſacris illuſtratū: q̄q̄
.n. cōnexa: īmo uero unica ratio numinis religioniſq;
eēt: tn̄ teletæ diſcrimēītereſſe maximū: pro hic me quo
q; peti magno ēt deo famulū ſentire deberē: nec diu res
ī ābiguo ſtetit. Nā proxia nocte uidi q̄ndā de ſacratis lī
teis ītectū: q thyrſos & hederas: & tacenda q̄dā gerens
ad ipſos meos lares collocaret. & occupato ſedili meo.

liter reperiſſe uerba prorſus Apuleianū: ut .ſ. legas cāpenſis ītellectu hiſtorico. & uerbo. nā in cāpo mar- Campenſis iſis.
tio romæ erat tēplum iſidis. unde a loco ſumpſit nomē: ut cāpenſis diceret: q̄d antē in cāpo martio tē
plum iſidis fuerit conſtitutum p̄ter alios oſtendit poeta ſatyricus. cum ait a meroe portabit aquas. ut
ſpargat in edē iſidis antiquo quæ proxima ſurgit Ouili. nāq; hoc uerſu euidenter ædē iſidis fuiſſe pro
ximā ouili: ouile autem fuiſſe in campo martio. tradunt oēs & imprimis ſtrabo ſcribens libro quinto
Dictatorē ſyllā: Marianos ad quattuor fere milia qui arma proiecerant in cāpo martio ad ouila coa-
ctos immiſſis militibus triduo iu
gulaſſe. Liuius quoq; ouile īdicat Ouile in campo martio
fuiſſe in cāpo martio uolumine
ab origine urbis. xxyi. quin etiam
Seruius grāmaticus ſepta & ouila
in cāpo martio incluſa tabulatis
tradit quāuis paꝝ explicate: ut in
notis ſeruianis coarguimus. lego
apud ioſephum libro duodeuige
ſimo antiquitatum tēplum iſidis
funditus euerſum eē Romæ iubē
te Tiberio: ſtatuā iſidis in Tyberi
fluuium proiectā ſacerdotes iſia-
cos ī cruce ſublatos. ob ſcelus: quo
matronā adultero tāq̄ deo Anubi
di proſtituerunt. FAni aduena:
tēpli ſe iſidis aduenā dicit: q̄a alie
nigena erat. nec romæ prius fue-
rat. indigenā uero religionis. quia
cerimonias iſiacas optīe callebat.
eaſq; edidicerat ſacris īuitiat⁹. hoc
genere eloquendi eleganter uti
poſſent ſacerdotes noſtri qui ex p
uinciis huc uenientes ad concili-
bulū ſacerdotale. ſunt quidē aduenæ ipſius tēpli ad q̄d ueniunt: ſed religionis *indigenæ quā in patrio*
ſolo & alibi didicerunt: colueruntq;. SIgnifero. zodiaco: interdū. n. notius ēſt uulgatiuſq; uocabulū
græcū q̄ latinū. SOL magnus. pōt legi magnū: iuxta illud matronianū interea magnū ſol circumuer
tit annū: annus. n. ſolis magnus dicit cōparatōe lunaris anni. qui ē mēſtruus: de magno anno: & ma Annus magnus ſolis
ximo doctiſſime inter cæteros auctores ſcribit cēſorinus libro de die natali. INterpellat: interrūpit.
īterpellare. n. ē hominē aliq̄d dicētē aut facietē interrūpere & īpedire: auctor aſconius. interpellatores
dicti q moleſti ſunt. M. Tullius in ſtudiis inq̄t ſine interpellatore uerſor: ſignat ſe a numine deæ ad- interpellare.
monitū eē in ſomnis. ut ſecūdā teletā expiationēq; ſacrorū uſurparet. PERuigilis: ueteres recto caſu
dicebant peruigilis. nos dicimus peruigil ſic mugilis dicit & mugil. TEletæ. expiatōis ſacrificalis.

REligioſum ſcrupulum: ſcrupulus religioſus qui anxium fecerat Lucium: erat ex eo quod cū ſacris
īſidis pleniſſime iniciatus foret. non intelligebat. quid ſibi uellent commonitiones nocturnæ quib⁹
a dea iubebatur. ut rurſus teleta expiaretur rurſus ſacris conſecraretur. quod ut mox docet erat referē
dum ad alteram magni oſiridis religionē: quæ quāuis connexa ſit cum iſiaca cerimonia tamē teletæ
diſſimilitudine diſcriminat. SAcratorum. antiſtitū & iuris pontificii omniſq; religionis perititiſſimo
rū. AD: lege at. ut ſit particula aduerſatiua. q̄ tn̄ ab antiquis per. D. ſcribit. DOminiq;: legi pōt deūq; Ad.
pro deoꝝ. ARtio: corrige ratio. menda eſt ex tranſmutatōe litteraꝝ: quales errores ſubinde ſcaturiūt
ī codicibus īpreſſis. NVminis religiōiſq;: ægyptii p æque uniuerſi colūt iſidē & oſiri. quorū myſteria
ſunt cognata atq; germana nec īmerito. cū iſis oſiridis & ſoror & cōiunx fuiſſe dicat: q̄ uiro mortuo iu
rauit nulli ſe deinceps nupturā pro ut herodotus Diodorus Euſebius cæteri prodiderunt: & ut an̄ di-
ctū ē oſiri ſolē. iſidē lunā eē arbitrāt utrūq; multinoīem & oīpotētē. PROhic: proīde ideoq;. MAgno
deo famuli. qui ſacris iſidis deſpōſus ē idē quoq; oſiridi quē magnū deū uocat famulari debet & conſe
crari: ut Numia cōiūgiſſima ad æque colat ſitq; utriuſq; numinis ſacerdos. DE ſacratis: hic diſtiguē-
dū ē. ne iūcti legas de ſacratis linteis. ē. n. ſenſus. & ordo uidi quēdā de ſacratis hoc ē ſacerdotibus ītectū
linteis. i. ueſte lintea & ſacerdotali amictū. VIdi. ſ. ſcd̄m quietē & in ſomniis. THYRſos gerēs: ſacer Thyrſigeri.
dotes oſiridis thyrſus & hederas geſtare merito dicunt cū oſiris idē ſit & Dionyſius ſiue bacchus: quē
uitis & hederæ īuētorē perhibent. unde & uitiſator dictus eſt hedera nyſia ſiue bacchica uocat quā lin Planta oſiridis hedera.
gua ægyptia oſiridis planā nominant: quæ in ſacris uiti præfert. ex eo quod uitis folia amittat illa ue-
ro pennē ſeruet uiriditatē. thyrſum āt dici haſtā pāpinis inuolutā & hederis circunfuſam tradūt a qua
cultores bacchi thyrſigeri dicti. Thyrſo ut eruditi autumant liber pater ferit non ſentientes. quoniam
uinum latenter ferit cerebrum potoris. thyrſum pro ſtimulo & incentiuo poſuit Lucretius.

religionis amplæ denunciaret epulas. is ut agnitionē mihi.ſ. certo aliquo ſui ſigno ſubminiſtraret: ſiniſtri pedis talo paululum reflexo. contabundo clementer ī cedebat ueſtigio. ſublata eſt ergo. poſt tam mãifeſtam dñi uoluntatē. ambiguitatis tota caligo: & illico deæ matutinis pfectis ſalutatõibus: ſũmo ſtudio pcõtabar ſingulos. & q ueſtigiũ ſimilis ut ſõniũ. nec fides abſuit. Nã de paſtophoris unũ cõſpexi. ſtatī pter indiciũ pedis cætero ēt ſtatu atque habitu examuſſim nocturne imagini cõgruentē quē aſiniũ marcellum uocitari cognoui poſtea reformatõis meæ alienũ nomē. nec moratus cõueni protīus eũ ſane. nec ipſum futuri ſermõis ignarũ: quippe iã dudũ coſimili pcepto ſacrorũ miniſtrandorũ cõmonefactũ. Nã ſibi uiſus ē quiete proxima: dũ magno deo corõas exaptat: & de eius ore: quo ſingulorum ſacra dictat: audiſſet: mitti ſibi mãdaurenſē ſed admodum pauperē: cui ſtatim ſua ſacra deberet miniſtrate. Nã & illi ſtudiorum gloriã: & ipſi grãde cõpēdium ſua cõparari prouidētia. Ad iſtum modũ deſpõſus ſacris ſumptuũ tenuitate: cõtra uotũ meũ retardabar. Nã uiriculas patrimonii peregrinationis attriuerant impenſæ: & erogatões urbice priſtinis illis prouincialib9

REligiõis amplæ: religionē iſiridis dicit. CVNctabũdo: lēto & tardigrado. INcedebat: incedere uidebat. narrat.n. nocturnã uiſionē. perfectis ſalutatiõibus myſteriis diuinis celebratis. qd ſit ſatutare deũ ante dictũ eſt. ET qui: melius legit ecqui.i. nun quiſpiã foret ueſtigiũ ſimilis hoc ē habēs ueſtigia ſimilia illi ſacerdoti quē in ſõniis uiderã: qualē q; mihi quieſcēti ſõniũ demõſtrauerat. eſt autē ueſtigiũ ſimilis. archaiſmos uetuſq; figura pro habēs ſimilia ueſtigia. ſic & Virgilius oĩa mercurio ſimilis uultũq; colorēq;. FIDE abfuit: lego nec fides abſuit. põt & legi nec is defuit utroq; intellectu lectiõeq; planiſſima. PAſtophoris: paſtophoros ſacerdotes ſacroſanctos eē. & paſtophoria ſacerdotũ domicilia dici ſupra explicauimus. PRAEter indiciũ pedis. claudicationē intelligit. q̄ ex ſiniſtri pedis talo inflexo faciebat tardigradũ ſacerdotē tales proprie dicunt ſcauri. CAEteros: legēdũ eſt cæteris. uel cætero ut ſit ſenſus cõſpexi unũ ſacerdotē præter illud idiciũ pedis tortuoſi cõgruentē etiã in cæteris rebus & ſtatura & habitu nocturnæ uiſiõi. STAtu: ſtatura. EXamuſſim: pfecte diligēter abſolute. plautus examuſſim eſt optima. dicit & adamuſſim. ASInũ marcellum: lego aſiniũ ſiquidē romanũ nom̃ eſt aſinius. ut apud Catullũ Marrucine aſini mãu ſiniſtra nõ belle uteris. celebrati ſunt inter oratores aſinius pollio. & aſinius galus in patria mea gens aſinio℞ fuit olim florētiſſima. opulētiſſimaq;: a qua turris in minuſculo foro cõſtructa cõuiſit. quã a cõditoribus ī hodiernũ uſq; cognominãt turri aſinio℞: q̄ altitudine ſtructuræq; æqlibrio ē Bonõiæ ſpectatiſſima. ALIEnũ nomē: legēdũ putamus nõ alienũ nomē. dicit.n. aſiniũ marcellũ habuiſſe nomē nõ alienũ a ſua reformatione qua in aſinum fuerat demutatus. nãq; inter aſinũ & aſiniũ cognatio eſt & proximitas: igitur congruenter illi: qui aſinus fuerat per aſiniũ ſacra miniſtrant. COMmonefactũ: ſicut iſis ſacerdoti ſuo per quietē præcepit q̄ erga Apuleiũ eēnt faciēda. ſic & oſiris ſacerdotē ſuũ pariter ſecũdũ quietē cõmonefecit ut ſacra ſua madaurenſi Apuleio miniſtraret. MAgno deo: oſiridi. FActa dictat. elegãtior lectio eſt fata. ut intelligamus fatalia mortaliũ decreta conſtitui decerniq; ab oſiride. tanquam cauſa primordialis ſit a qua cæteræ cauſæ dependeant. MAdaurenſem: Luciũ Apuleiũ: qui madaurenſis fuit. ex madaura aphrice ciuitate: ut docuimus in principio cõmentario℞. hinc platõicus madaurenſis dicit a ſidonio. ILli: apuleio. IPſi. aſinio marcello. MAgno cõpendio: lucro cõpendioſum dicimus lucroſum. ſicut e contrario diſpendiũ damnũ & diſpendioſũ damnoſũ. Columella diſpendioſa cunctatio eſt. DEſponſus ſacris. Deſponſa dicit: quæ promiſſa uxor ē deſponſus qui uxorē ſpopondit ſe ducturũ. qui ſpoponderat filiam deſponſiſſe dicebat. hinc & deſponſus dicit. qui promiſſus eſt ſacris & obligatus. & deſponſor q promiſſit a deſpondendo nata oĩa ſpondere uero & deſpondere a ſponte inclinantur.i. uoluntate illud obiter annotatu dignũ q deſpodiſſe aīum is dicit: qui ſuæ ſponſis ſtatuit finē & de uita deſpauit: qua elocutõe uſitati ſunt. M. Varro. Plautus. Liuius. Seneca totaq; illa cohors ſcripto℞ claſſico℞. elegãter quoq; dixit columella deſponderis ſapiētiã pro deſperaueris ad ſapientiã te peruenire poſſe. CIRca uotũ: corrige cõtra uotũ. IVriculas patrimõii: legēdum eſt uiriculas. hoc eſt puſillas uires a uiribus υποκοριστικως inflexo uocabulo. dicimus autē eleganter uiriculas patrimonii puſillũ patrimoniũ ſiue facultatulã. & reculas: in apologia ſcribit patrimoniũ a ſe imminutũ modice eē partim peregrinationibus partim liberalitatibus dum amicis opitulat & magiſtris gratiã refert quo℞ filias etiã dote auxit. EROgatões urbicæ: ſenſus ē erogatões pecunia℞. quas ī urbe Roma facere cogebar ut ſacris oſiridis cõſecrarer lõge maiores erãt q̄ fuiſſent illæ priores prouinciales in achaia.ſ. prouincia factæ ad peragēdã iſiacæ cerimoniæ conſecrationē. ab urbe deriuatur urbicus urbanus. ut ab oppido oppidicus: & oppidanus: pterea urbanicianum uſurpari leges & urbicariũ ab eadē origine formato uocabulo.

Examuſſim.
Adamuſſim.
Turris Aſinio℞.
Bononienſis.
Diſpēdioſum.
Deſponſus.
Deſpondiſſe animum.
Deſpondere ſapientiam
Viriculæ
Liberalis in magiſtros.
Vrbicus.
Vrbanicianus.
Vrbicari9

ANtiſtabãt:præcellebãt exuperabãtq;:dicimus antiſtat cæteros & cæteris:ſicut præſtat doctos & doctis pro exuperat & antecellit. DVritia paupertatis: uerſus apud græcos uice prouerbii celebratus ẽ. ουδεν πενιασ βαρυτερον εστι φορτιον.i.nullũ onus paupertate durius grauiuſq; eſt.ab eiſdẽ græcis id quoq; canit̃.πενιαν φερειν και γηρασ εστι δυσκολον.i.paupertatẽ ferre & ſenectutẽ difficile eſt & duꝝ. INter ſacꝝ & ſaxũ poſitus:prouerbiũ hoc difficultatis eſt & periculi.cui cõſimile ẽ illud uulgi ſermõe protritũ.inter calces & parietẽ.hoc autẽ maxime plautinũ eſt ex captiuis/nunc ergo inter ſacrũ ſaxũq; ſto nec qd faciã ſcio. Sũptũ autẽ uidet̃ a fœdere faciendo cuius hæc erat formula. Fetialis ſacerdos ſũpto in mãu ſaxo porco que adhibito poſt recitatas extabula leges.audi inquit iupiter ſi illis legib⁹ po.romãus prior defecerit publico cõſilio dolo malo.tu illo die.po.romanũ ſic ferito ut ego hũc porcũ hodie feriã tãtoq; magiſ ferito q̃to magiſ poteſ polleſq;. Vbi id dixerat porcũ ſaxo ſilice percutiebat/ex hac ſolẽnitate fœdus grãmatici dictũ eẽ iterp̃tãt̃ a porca fœde & crudeliter occiſa.igit̃ cũ porcus ille inter ſacrũ fœderis & ſaxũ Fetialis ſacerdotis ſtaret periculo proximus fœdãq; mortẽ iã iã ſubiturus:Vbi nullũ erat effugiũ.inde factũ eſt prouerbiũ de hoĩbus ĩ periculo & difficultate po ſitis.ut dicat̃ inter ſacꝝ & ſaxũ poſitus eſt.haud lõge diſſimili ſentẽtia eſt παρο̃ιμια illa græcoꝝ.των ωτων εχω τον λυκον:latine dicit̃ auribus lupũ teneo.cuius Terentius.Suetõius.Hieronymus meminerũt.Quoniã incidimus in mentionẽ lapidis ſacrificalis nõ ab re fuerit. hoc potiſſimũ loco annotatiũculã cõficere enarrareq; qd ſit ioueẽ lapidẽ iurare.nã & apud.M.Tulliũ quæri ſolet qd ſignificet in epiſtolis ad trebatiũ quomodo tibi placebit iouẽ lapidẽ iurare?& apud Gelliũ iouem lapideũ inqt:qd ſanctiſſimũ iuſiurãdũ eſt habitũ:paratus ſum ego iurare.hoc anxie quærens legi iã pridẽ qd ad hãc rẽ facit apud Feſtũ Põpeiũ ſcriptorẽ promiſcuũ ſic tradi/lapidẽ ſilicẽ tenebãt iuraturi per iouẽ hæc uerba dicẽtes.ſi ſciẽs fallo.ita me dieſpiter ſalua urbe arceq; bõis eiiciat:ut ego hũc lapidẽ. Verũ cũ hoc grãmatici interpretamẽtũ nõ mihi plenũ eẽ uideret̃ neq; deſiderio faceret ſatis/in uoluẽdis uoluminibus incidi in polybiũ megalopolitanũ/q fuſius uberiuſq; explicat quid ſit iouẽ lapidẽ iurare:cuius uerba.ut res planius noſcat̃ appoſui ex libro tertio hiſtoriaꝝ/q̃ ſunt hæc:in primo fœdere iuſiurãdũ factũ accipimus primũ Carthaginenſes deos patrios iurati ſunt:Deinde Romãi p lapidẽ. ſecundũ uetuſtiſſimũ ritũ.Martis Quiriniq; numinibus additis iuſiurãdũ præſtiterũt.ritus uero lapidis fuit huiuſmodi.Fecialis ſũpto ĩ mãibus lapide poſtq̃ de fœdere ĩter partes cõuenerat/hæc uerba dixit/ſi recte ac ſine dolo malo hoc fœdus atq; hoc iuſiurãdũ facio.dii mihi cũcta fœlicia p̃ſtẽt/ſin aliter aut ago aut cogito cæteris oĩbus ſaluis in propriis patriis.in propriis legibus.in propriis laribus in propriis tẽplis in propriis ſepulchris ſolus ego pereã.ut hic lapis e mãibus meis decidet.nec plura locutus mãu lapidẽ deiecit.hactenus polibius. SEpide.Minutulus error pro ſepicule/aduerbiũ ẽ Lucio noſtro frequens .i.ſæpe. VEſte diſtracta.ueſtibus diuẽditis:uẽdidi inquit ueſtimẽta mea/ut ita cõfecta pecunia poſſẽ erogatões pagere ad cõſecrationẽ religiõis iſiridis p̃tinẽtes. CORraſi ſũmulã:collegi cõfeciq; ſũmã pecũiæ mediocrẽ ſic ſupra.Viaticulũ corraſi:ĩde corraſas pecũias ꝓ collectas & cõgregatas diceret iuriſcõſulti titulo de bõis dãnatoꝝ hiſce uerbis/plerũq; ĩde corroſas pecũias p̃ſides ad fiſcũ trãſmiſerũt. LAciniis neq̃q̃ p̃ceres?ꝓba argumẽtatio a maiori ſi cã uoluptatis iplẽdæ hõ nõ parcit ĩpẽſæ. & uẽdit ueſtẽ q̃to id magis æquũ ẽ fieri cã cerimõiæ adeũdæ:cũ diuina terrẽis cũ æterna caducis cũ bõa aĩ bõis corporis lõge ſint anteponẽda. IMpenitẽdæ paup̃iei.ĩpenitẽda ẽ paup̃ies.quã facimus cã religiõis. pp quã multi auꝝ argẽtũq; abiecerũt bõa terrẽa cõculcãtes:ut aĩo beatiſſimi forẽt:Multi nũc ſacerdotes de bõis loquor.cũ nihil habeãt oĩa tñ poſſidẽt.iuxta apoſtolicã ſentẽtiã:quoꝝ deus diſpẽſatorẽ largiſſimus.Talis ergo paup̃ies nõ ſolũ ẽ fugiẽda.ſed ultro appetẽda ut deo ditiſſimi ſimus.q̃bus diuitiis nullæ uteriores exiſtũt.paup̃ies autẽ accipit̃ & pro inopia & pro dãno.Cõtra cõpluſculos ĩuenias:qui exemplũ ananiæ & ſaphyræ imitentur.qui deo mentientes agro diuendito partẽ precii ante pedes Apoſtolorum poſuerunt partem ſibi reſeruantes.multi auro ſuffarcinati deũ ſequuntur:& foris pannoſi ac ſenti domi aureos uentilãt.nõ tam ſoterã hoc eſt ſeruatorẽ noſtrũq; argentinũ deũ eſculaniũq; percolentes.

antiſtabãt:Plurimũ ergo duritia paupertatis ĩtercedẽte:quod ait uetus prouerbiũ:ĩter ſacrũ & ſaxũ poſitus cruciabar. nec ſecius tamẽ idẽdidẽ numinis p̃mebar inſtãtia.lãq; ſepicule: nõ ſine magna turbatiõe ſtimulat⁹ poſtremo iuſſus:ueſte ipſa mea quãuis paruula diſtracta:ſufficientem corraſi ſummulam: & id ipſum p̃ceptũ fuerat ſpecialiter. An tu iqt ſi quã rẽ uoluptati ſtruẽdæ molireris laciniis tuis nequaq̃ p̃ceres. Nunc tantas cerimonias aditurus: impenitẽdæ te pauperiei cõtaris

Paupertas & ſenectus dura.

inter ſacrum & ſaxum.

Auribus lupum teneo.

iouem lapidem iurare

Ritus lapidis.

Corraſi ſummulam.

comitē: Ergo igitur cunctis affatim præparatis: rurſus decē diebus inanimis contentus cibis inſuper etiā de ſerapis principalis dei nocturnis orgiis illuſtrat9: plena iam fiducia germanæ religionis: obſequium diuinū frequentabam. quæ res ſummum peregrinationi meæ tribuebat ſolacium. nec minus etiam uictum uberiorem ſubminiſtrabat: quidni ſpiritu fauentis euentis quæſticulo forenſi nutrito: per patrocinia ſermonis romani. Et ecce poſt pauculum tempus: inopinatus & uſque quaque mirificis imperiis domini rurſus interpellor & cogor tertiam quoq; teletam ſuſcitare. nec leui cura ſollicitus. ſed oppido ſuſpenſus animi: mecum ipſe cogitationes exercitus cogitabam: quorſus noua hæc & inaudita ſe cæleſtium porrigeret intentio. quid ſubſiciuum quāuis iteratæ iam traditioni remanſiſſet. nimirum perperam: uel minus plene: conſuluerunt in me ſacerdos utriq;. & hercules iam de fide quoq; eorum opinari cœptabam ſequius / quo me cogitationis æſtu fluctuantē ad iſtar inſaniæ percitum: ſic inſtruxit nocturna diuinatione clemens imago.

COMITEM: legitur & committere. AFFAtim: abunde large copioſe. INAnis cōtentus cibis: lego inanimis hoc eſt inanimatis / dicit enim ſe in hac quoq; cerimonia auſpicanda abſtinuiſſe ab eſu animalium per decem dies / ſicuti & iſiacis quoq; myſteriis factitauerat / Trimmegiſtus. hoc optantes

Pura cena.

conuertimus nos ad puram & ſine animalibus cenam. denarias cerimonias priſci dixere. ut iam docuimus. quibus ſacra adituro decem continuis diebus certis quibuſdam rebus & cibis erat temperandum. DE ſerapis orgiis. de ſerapi ſupra copioſiſſime annotauimus: quem eundem & oſirim eē tradunt omnes / & hic noſter euidēter oſtendit. Diodorus in primo

Serapis oſiris.

bibliothecæ / oſiris tum ſerapis dicitur. tum Dionyſius. tum Pluto. tum Amon. tum iupiter. Martianus quoq; in hymno. ſic inquit. te ſerapim memphis nilus uenератur oſirim. illud adde. quod Apion cognominatus pliſtonices ſcriptum reliquit fuiſſe in labyrintho egypti coloſſeum ſerapin ex ſmaragdo nouem cubitorum.

GERmanæ religionis: uel ꝙ religio oſiridis & ſerapis germana immo eadem eſt. cum idē ſit numen. uel potius ꝙ cerimoniæ iſidis & oſiridis ut ante dictum eſt. ſunt inter ſe cognatæ. atq; germanæ: ob quam cognationem fidentior obſequium diuinum capeſſebat. Qudni: cur non interpoſitio comica ut ſupra. FAuentis euentus: ſuperius quoq; annota-

Euentus deus.

tum eſt euentum fuiſſe deum priſcorum maxime agricolarū: quē. M. Varro inuocat in primo de re ruſtica quoniam ſine ſucceſſu ac bono euentu fruſtratio eſt non cultura. Praxiteles plinio teſte fecit boni euentus ſimulacrum: quod fuit Romæ in capitolio. NVTRITO: ſcilicet mihi. & ſubaudi uerbum ſubminiſtrabat. Quæſticulo forenſi: quæſticulus forenſis dicitur paruum lucrum partum

Quæſticulus forenſis. Lucellū

ex actione cauſarum forenſium. quarum ſe actorem & patronum fuiſſe ſignificat. dicitur quæſticulus puſillus quæſtus. ut lucellum minutum lucrum. Marcus Tullius in ſecundo de diuinatione conuenire poteſt aut fiſſum iecoris cum lucello meo: aut meus quæſticulus cum cælo terra rerumque natura. SERMOnis romani. latini / idem enim eſt ſermo romanus & latinus at ut inquit Diomedes

Sermo. Romāus latinus.

latinis eſt incorrupta loquendi obſeruatio ſecundum romanam linguam. patrii ſermonis egeſtas dixit Lucretius pro romani hoc eſt latini: alibi fuſius latiuſq; explicauimus uernaculum ſermonem romanorum fuiſſe latinum. IMPEriis domini: iuſſu oſiridis uel lege deum pro deorum. Cuiuſcemodi error frequenter obrepſit. TERtiam teletam: expiationem purificationemq;. ut tertiæ. quoq; religionis ſacris iniciaret. ut ter ſacratus. ter religioni deſponſus fierem beatiſſimus. cum numerus ternarius plene perfectus ſit. & maſculus numerus dictus. OPPIDO ſuſpenſus: ualde ſollicitus.

Pendeo animi. Exercit9

ANImi: pro animo archaiſmos. ut ſupra ſic Oratius integer eſt animi. ſic &. Marcus Tullius pēdeo animi. EXERcitus: exercitatus. & iugi cogitatione me cum ipſe recogitans. Alias exercitus dicitur cōtemptus / ut docet placiades ex auctoritate Plauti ſcribentis. Nos noſtramq; familiam habes exercitam. Quid ſubſiciuum. quid reliquum. ſuper hoc uerbo ſuo loco ſatis ac ſuper. ITERATæ: repetitæ. & hoc dicit propter ſacra. primo iſidis. mox oſiridis quibus utriſq; fuerat dedicatus Oratius cras ingens iterabimus æquor. SAcerdos utriq;. alter iſidis mithra. alter oſiridis aſinius Marcellus. SEquius. in deteriorem partem. PERcitum. percuſſum cōmotūq; ea ferme cōmotōe. qua inſani ſolēt.

Nlhil eſt iquit. Verba imaginis diuinæ & propiciæ ad Lucium:quibus admonetur. ut alacri animo & fidenti & gaudibundo tertiam ſacrorum traditionem ſuſcipiat inicieturq; tertiis ſacris auctoribus diis:quod illi fœlix ac ſalutare futurum ſit.erant autem hæc tertia ſacro iſidis ſed Romanæ:ut ſcilicet ita Romæ iſidis ſacris dedicaretur.ſicut in prouincia achaia fuerat dedicatus.nam cum in prouincia reliquiſſet amictum illum iſiacum ſacerdotalem:erat opus ut alterum Romæ quoq; repararet.& ita ſecunda iſiaca cerimonia imbueretur:quoniam ſine illa Sacrificali ueſte diebus ſolemnibus ſupplicare non poterat. NVminnm dignatione:Quod dii dignentur te tam frequenter inuiſere ꝙ te peculiariter dignum iudicem ſuoꝝ ſacrorum iniciatiõibus. De iſto numero. Scilicet ternario: qui prīceps eſt imparium: qui perfectos gignit ſenarium nouenariumq;: cuis auſpicio præces tertio ac libamina repetuntur:& ut pythagorici autumāt ternatio numero omnia continentur.græci triada uocant: Cuius uim multiplicem explicat Auſonius in grypho ternario.libet obiter enodare nodum ex grypho Auſonii de trigono.ſic ſcribentis/per trinas ſpecies trigonorum linea currit æquilatus uel crure pari uel nominis impar.quibus plane uerſibus ſignificatur.ꝙ tripleuros tres habet formas diſſimili poſitione figuratas. Nam trigonos oīs aut eſt iſopleuros aut aut iſoceles.aut ſcalenos: Iſopleuros eſt tribus paribus lineis lateri

Ternari⁹ potentiſſimus.

Nod⁹ auſonii enodatus.

Tripleuros.

Iſopleuros.

Iſoſceles.

Nihil eſt inquit quod numeroſa ſerie religionis: quaſi quicq̄ ſit prius omiſſum: terreare. quin aſſidua iſta numinum dignatione lætum capeſſe gaudium. & potius exultater futurus: qnod alii uel ſemel uix conceditur. teq; de iſto numero merito præſume ſemper beatum. cæterum futura tibi ſacrorum traditio perneceſſaria eſt. ſi tecum nunc ſaltē reputaueris exuuias deæ: quas in prouincia ſumpſiſti: in eodem Fano depoſitas perſeuerare: nec te romæ diebus ſollemnibus uel ſupplicare his: uel cum præceptum fuerit fœlici illo amictu illuſtrari poſſe. quod fœlix itaque ac fauſtum ſalutareq; tibi ſit: animo gaudiali rurſum ſacris iniciare diis magnis auctoribus. Hactenus diuini ſomnii ſuada maieſtas quod uſus foret: pronunciauit: nec deīceps poſtpoſito uel in ſupinam procraſtinationem reiecto negocio: ſtatim ſacerdoti meo relatis quæ uideram: inanimæ protinus caſtimoniæ iugum ſubeo: & lege perpetua preſcriptis illis decem diebus:

buſq; concurrens:latine æquilaterum dicitur.æquilatus dixit Auſonius/Iſoceles eſt/quod ex tribus lineis duas æquales habet.quibus quaſi cruribus inſiſtit.noſtri æquicturium uocitant.Auſonius crure pari.Scalenos uero omnes lineas tres inæquales habet. Quod ſignat clauſula carminis nouiſſima. uel nominis impar. In mentione ternarii numeri ſubit mentem prouerbium græcū παρτα οκτω: quo ſignificatur octonario numero cuncta contineri/Quidam autumant deos eſſe octo omnium dominos & cuncta cõtinētes uidelicet πυρ/υδωρ/γημ/ουραμομ/σεληνημ/ηλιομ/μιθραμ/νυκτᾶ. I.ignem/aquam/terram/cælum/lunam/ſolem mithram & noctem.ubi annotandum mithram a ſole ſeiungi/diuerſumq; cenſeri deum. Alii hanc paroemiam aliunde ortam prodiderunt. EXVuias deæ. Intelligit olympiacam illam ſtolam nuncupatā. quæ erat talaris byſſina floride depicta.qua indutus inſignituſq; celebrauit natalem ſacrorum iſiacorum.ut proxime explicatum eſt. hanc autem ueſtem exuerat depoſueratq; in templo iſidis prouincialis in achaia: Ideoq; paranda erat romæ altera per nouam religionis conſecrationem. FOElici amictu:Nimirum fœlix amictus eſt ille nominãdus:quo ex prophanis efficimur ſacrati ex impuris puri ex tenebricoſis luminoſi:& ab hac rerum terrenarum colluuione transferimur ad uitam ſinceriſſimam & perinde beatiſſimam:qua Tu Antiſtes Ampliſſime illuſtratus merito dici beatus potes & fœlix.cum in te ſacerdotali dignitati ſit litterarū doctrina coniuncta. INIciare.Ego iniciatus tertiis cerimoniis/imperatiui modi eſt. DIIS magnis. Oſiris ſiue ſerapis.& iſis Dii magni intelliguntur:quorum auctoritate & iuſſu.iubetur tertium conſecrati.Græci θεουσ μεγαλουσ uocant deos magnos de quibus.M.Varro hæc/pricipes Dei cælum & terram hi dei.Idem qui egypti ſerapis & iſis.in latio Saturnus:& ops.cælum enim & terra ut ſamothacum inicia docent:ſunt dei magni:& hi quos dixi multis nominibus hactenus Varro. Idem dei magni ſamothraces nominantur:De quibus Satyricus iures licet & ſamothracum & noſtrorū aras. Macrobium in tertio Saturnalium non parū multa ſcripſit de diis penatibus quos eoſdem & deos magnos & ſamothracas.& deos patrios eſſe celeberrimorum ſcriptorum auctoritatibus oſtendit.ex quo liquet uerum id eſſe.quod ſæpe iampridē teſtati ſumus deum eſſe unum nomia multa. SVAda.Suadens & ut ueteres dicebant perſuaſtrix.græci pitho uocāt:perſuadendi deam:quam in labris periclis atheniēſis ſcripſit eupolis ſeſſitauiſſe.hanc ennius ſuadam appellauit ſcribens cetegum oratorem ſuadæ medullam fuiſſe ob ſuauiloquentiam: Oratius ſuadelam uocat ilio uerſu.& bene numatum decorat ſuadela uenuſq;.Quintilianus thetoricen dicere uolens eſſe ſuadæ medullum. nec tamen audens uti uerbis ennianis dixit perſuadēdi opificem/quod græce iſocrates dixerat. πιθουσ

Scalēos.

Oia octo

La⁹ archiepiſcopi.

Dii magni.

Samothraces.

Pitho.

Suada.

Procraſtinatio odioſa. Recraſtinare.

λιμιοῦργορ.a poeta bono fames male ſuada decēter dicta.ꝙ ſuadeat maleficia. & ad malū præcipitanter impellat. IN ſupinam procaſtinationem. Supina procraſtinatio dicitur ignaua mollis & languida cunctatio dilatioq̧:quæ diſpēdioſa eſt.& infenſa magnis plerumq̧ rebus gerendis iuxta illud ſilii.cum fata tenemus pelle moras breuis ē magni fortuna fauoris.M.T.in.vi.philippica.nam cum pleriſq̧ in rebus gerendis tarditas & procraſtinatio odioſa eſt tum hoc bellum indiget celeritatis.dicimus procraſtinare & recraſtinare.pro differre & in craſtinum prorogare.Col.propter quæ recraſtinari non debet.

ſpontali ſobrietate multiplicatis:inſtructū teletæ comparo largitus: ex ſtudio pietatis magis;q̄ mēſura reb⁹ collatis.nec hercules laborū me: ſumptuūq̧ qcq̄ pœnituit.quidni: liberali domini prouidentia: iam ſtipendiis forenſibus bellule fotum.Deniq̧ poſt dies admodum pauculos deus deū magnoꝝ potior.& maiorum ſummus.& ſummorū maximus.& maximorū regnator oſiris nō in alienā quāpiā pſonam reformatus: ſed coram ſuo uenerando me dignatus affamine:p quietē

Inanima caſtimōia

INAnimæ caſtimoniæ.Iam inquit redeo ad caſtimoniam abſtinentiāq̧ ciborum inanimatorum:ſicut iambis ante factitauerat.inanima caſtimonia dicitur frugalitas edēdi: qua ab animalibus abſtinentes cibariis ueſcimur anima carētibus:ſicut paulo ante dixit inanimis contentus cibis.Qui uictus ē orphicus & pythagoricus: Talis autē uitæ & caſtimōiæ iugum pleriſq̧ omnibus duriſſimum eſt.aſſuetis carnibus ueſci & mihi īprimis: qui malim iter creophagos q̄ carpophagos annūerari: & q̄uis clamet pythagoras.pcite mortales dapib⁹ temerare nephādis corpora diuitias alimentaq̧ mitia tellus ſugerit atq̧ epulas ſine cede & ſanguine pbet: tamen ego illud eccleſiaſticū probo oia munda mūdis.& nihil reiiciēdum quod cum gratiarum actione ſuſcipitur.Si quis mihi interdiceret eſu canium & ad inanimos cibos relegaret citiſſime tabeſcerē: fieremq̧ & ipſe inanimis.hic occurrat forſan quiſpiam dicens heus tu magiſter & commentator noſter heccine tua eſt diſciplina:ſic nos inſtruis:Ganeo es & lurco & edax & uorax. Tu nobis popinam & ganeam colendam præcipis.Neſcis ſtudium ſalutare fieri non poſſe citra frugalitatem: neſcis parco uictu & tenuiculo opus eſſe ſtudioſis diſciplinarum: quarum tu haberis profeſſor.tam magnus tā famigeratus:Quomodo potes corpori ſimul & animo uacare: Quomodo popinam ſimul & libros colis:Iſti ego ſi quis forſan id quærat ſic uoce exertiſſima reſpondeo.Lautior uictus ad ſtudēdum. ad philoſophandum.ad bene uiuendum impedimento non eſt.modo ſit moderatus. Quod olim Ariſtippum dixiſſe tradūt.ego iuxta illud ſaluberrimum præceptum edo citra ſacietatem bibo citra ebrietatem:edo & bibo ut uiuam prout Socrates monet:non uiuo ut edam & bibam ut Aſoti de patella proclamāt:Simplex quidem cibus mihi iucundiſſimus eſt.ut pote qui homini ſaluberrimus eſſe dicatur.ſed eum uolo delicatiorem.nec iſicior eſculentioréq̧:qui nec oneret ſenſus.nec difficulter perficiatur.nec enim ita ſtomachus meus concalluit.ut etiam cruda digerere poſſit: in ſumma non ſaginam.non uoratrinam ex eſu carnium quæro.ſed bonam corporis ualitudinem. & ingenii ſalubritatem.& profecto longe conducibilius ſalutariuſq̧ eſt modico cibo & eo quidem precioſo uericulas refocillare recreareq̧:q̄ oleribus & pomis atq̧ leguminibus implere uentrem ad ſaturitatem.quæ omnia ſunt cacochyma.ut Gallenus docet.& argumenta quotidiana euidenter oſtendunt:quibus corpus diſtentum languet.& animus hebeteſcit.Sed cum hæc ολου παρα εργορ dicta ſint:Iam a diuerticulo in uiam regrediamur.ut extrema manus.diis hominibuſq̧ fauentibus hiſce commētariis imponatur:ut tandem Lucius noſter ex tenebroſo Lucidus factus prouolet in publicum.& in manus tuas Antiſtes Maxime feſtinanter conueniat:quæ illum comiter deſyderanter amanter excipient.

Sine eſu carnium uiuere nō poſſum

Lautior uictus nō īpedit ſtudia.

Edo ut uiuam.

SPONtali ſobrietate multiplicaris. Ex præſcripto legis ſacerdotalis cibaria uoluptaſq̧ per dies tantum decem erat coercenda.& ſinceritas caſtimoniæ obſeruanda:tamen Lucius noſter ait ſe multiplicaſſe dies illos frugalliſſimos.& ultronea ſobrietate.longe pluribus diebus q̄ lex ipſa præſcribat fuiſſe abſtemium abſtinuiſſeq̧ a cibatu animalium eſculentiore.quidam putant multiplicatos intelligi dies:quia iam tertia uice abſtinens fit & inuinius.ut ita multiplicati ter dies decem ſummam conficiant menſtruam. INSTRVctum teletæ. Apparatum inſtrumentumq̧ neceſſarium ad teletam. ideſt purgationem.& cerimoniam tertiam indipiſcendam: nomen eſt quarti ordinis. LARgitus. Large & abundanter: media correpta pronuntiandum cum aduerbiū ſit.dicitur enim largitus pro large ut publicitus pro publice.Affranius quid iſtud eſt quid fles:Quid lachrymas lagitus proloquere. DOmini.Oſiridis uel dic deum.pro deorum.ut ſæpe. BELlule fotum. Ordo eſt nec me pœnituit ſumptuum bellule fotum.hoc eſt ſatis belle & eleganter ſuffarcinatum.inſtructumq̧ ex lucello & mercede forenſis patrimonii.bellule aduerbium Plautinum eſt tertio gradu diminutionis bene belle bellule. DEus maiorum ſummus.Deſcribitur maieſtas dei Ampliſſimi ſacratiſſimiq̧ oſiridis facta amplificatione per exornationem.quæ græce climax latine gradatio nominatur:qua repetitio cuiuſq̧ ſuperioris uerbi fit:quæ res habet leporem quendam & elegantiam.Conſimile eſt illud Gallus non magis pecuniarum repetūdarum.q̄ maieſtatis:neq̧ maieſtatis magis q̄ plautiæ legis. neq̧

Largitus

Bellule

Climax. Gradatio

plautinæ legis magis q̃ omnium legum reus inuenitur. AFFAmine: affatu & alloquio. NON in alienam perſonam reformatus. Tale eſt illud poeticum. Cum mihi ſe nõ ante oculis tam clara uidendam obtulit. & pura per noctem in luce refulſit. alma parens confeſſa deam qualiſque uideri cælicolis & quanta ſolet. ſcribit iamblichus Platonicus in libro de myſteriis. ꝙ omnes ſupi inuocati ueniunt in conſpectum: ſed alii ſub aliis formis occurrunt: Dii in aſpectum ueniunt admodum ſalutares. Archangeli horribiles ſimul & manſueti. Mitiores Angeli. Demones metuendi: heroes uerendi minus deorum pulchritudo occurrit ineſtimabilis. incomparabilis Admiranda ſupra modum delectãs. Archangelorum Angelorũꝗ cõſimilis: ſed gradatim inæqualis. deorum apparentium Magnitudo totum cælum occupare uidetur. Demonũ magnitudo & forma minor. heroum rurſus anguſtior. Deniꝗ quilibet pro magnitudine potentiæ ſuæ. & imperii latitudine magnitudinem formæ luciſꝗ præfert deorum imagines q̃ plurimo ſplendore coruſcant: Dii animas perfectiſſime purgãt: exhibent inſuper alii nobis alia.

Dii ſub uariis formis occurrunt.

recipere uiſus eſt. q̃ nunc incontanter glorioſa in foro redderem patrocinia. nec extimeſcerem maliuolorum diſſeminationes: quas ſtudiorum meorum laborioſa doctrina ibi deſeruiebat. Ac ne ſacris ſuis gregi cætero permixtus deſeruirem: in collegium me paſtophorum ſuorum inter ipſos decurionum quinquennales elegit. Rurſus deuique quam raro capillo collegii uetuſtiſſimi: & ſub illis Syllæ temporibus conditi munia non obumbrato: uel obtecto cal

Dii præſentes dant corpori ſanitatem. Virtutem animæ: menti ſinceritatem quod in nobis eſt letiferum delent calorem fouent. efficatioremque reddunt ad uitam. & armonia intelligibili menti lumẽ effundunt. Optandum eſt ergo ut deus præſens uenerando affamine nos dignetur ueniatꝗ in aſpectum noſtrum inuocatus. ut tribuat bona præmia: ſicut Lucius noſter ait oſirim ſuum ſibi apparuiſſe opitulatorem monioremꝗ uitæ ſalutaris & ut patrocinia ſuſciperet calamitoſorũ: cum homo hnminum iuuandorum cauſa natus ſit. REcipere: Lego præcipere. ēenim uiſus præcipere & monere.

Dii dant ſanitaté.

INcontanter: ſine cunctatione: & procraſtinatione. DEſeruiebat. emendo diſſerebat. hoc eſt diſſeminabat. præmiſit enim diſeminatones maliuolorum. nam rumuſculi & maledicta inuidorum diſſerebantur. i. diſeminabantur diuulgabanturꝗ: cum glorioſa doctrina Lucii rumperentur & hominis uirtutem ferre non poſſent inuidet enim nemo niſi ſuperiori: ſententia platuina eſt. Mauelim mihi inuidere inimicos meos q̃ me inimicis meis. GREgi cætero permixtus. uoluit inquit Deus me eſſe inter ſuos cultores egregium & eximium hoc eſt e grege exemptum tanq̃ excellentiorem electioréꝗ: nec dignum gregali colluuione. IN collegium paſtophorum. Ante dictum eſt paſtophoros fuiſſe uenerabiliores maioriſꝗ auctoritatis ſacerdotes quorum collegium erat ſacroſanctum. ſenſus eſt. Oſiris deus elegit me non ſolum ut eſſem unus in collegio paſtophororum. uerum etiam inter ipſos decuriones: quorum dignitas erat temporaria: qui per quinquẽnium præ erant ipſi collegio. Nunc hodieꝗ in collegiis conciliabuliſꝗ noſtrorum ſacerdotum creantur Rectores generales præſules uicarii temporarii: quorum imperium ferme triennale eſt. hos nunc Decuriones uocat: ſicut in municipiis Decuriones dicuntur Senatores gubernatoreſꝗ primarii. & in militia decuriones præfecti turmarum equeſtrium: animaduerti i libris eſdræ paſtophorium proprie dici Triclinium ſiue cænationem: in qua ſacerdotes diſcumbunt. ſic enim ſcriptum eſt: exurgens hæſdras ab ante atrium templi abiit in paſtophorium Ionathæ & hoſpitatus illic non guſtauit panem nec aquam bibit ſuper iniquitaté multitudinis. Item paulo ante in apoſtophorio domus dei noſtri: ubi expoſuit commentator paſtophorium eſſe thalamum deputatum ad ueſcendum extra atrium ſacerdotum. Q VAM raro capillo. Legi etiam poteſt q̃ raſo. ut dicat capillis bene deraſis ex iſtituto rituꝗ cerimoniæ ſe peregiſſe munia & officia pertinentia ad collegium paſtophororum. quod ſyllanis temporibus conditum fuiſſe deſignat. Cuius rei nulla ſane extat hiſtoria nec refert: neque enim res hæc eſt digna hiſtorico ſtilo: cum auctore Cornel. Tacito ex dignitate. R. p. repertum ſit res illuſtres ſcribendas annalibus mandare: minuta uero & uilia: qualia ſunt hæc de collegio paſtophororum diurnis urbis actis tradi. NON obumbrato. Solent plerique omnes ſacerdotes tiara ſiue pileolo capitis coronam caluitiumque factitium obumbrare obtegereque: Lucius uero noſter denotat ſe capite aperto detectoque incedere ſolitum palam oſtentãs deraſum caput: & obuium. omni ex parte exhibens nullo galericulo. nulloꝗ pileolo obumbrans caluicium ſacerdotale per quod oſtendere uidetur ſe ſimplicibus moribus & aperto pectore puroꝗ & ut ita dicam feneſtrato obiiſſe munia religionis citra omnem perſonatam ſeueri

Decuriones in ordine ſacratorum

Paſtophorium

tudinem ſanctitudinemq; adumbratam.ſub cuius uelamento.multi flagitioſi deliteſcunt.Supra ſuo loco Annotauimus non indiligenter opinor pertinentia ad deraſum caput ſacerdotis coronãq; caluicii manu factam.Illud adde ne quid ſciens prætercam in luctu & amaritudine ſolitos ueteres maxi meq; iudeos radere caluicium & caput puluere cinereq; turpare. hinc illud Ezechielis & ſuperiacient puluerem capitibus ſuis & cinere conſpergentur . & radent ſuper te caluicium & accingentur ciliciis. Apud eundem dominus præcipit.quod annotatu dignum ſcituque eſt ne ſacerdotes caput ſuum radant . neque comam nutriãt ſed tondeant. Quoquo uerſus obuio.Ex omni parte ſpectabili.cunctiſq; conſpicuo caluicio. GAVdens obibam.Cum gaudio cum hilaritate adibam peragebamq; munia ſacerdotalia:quæ letus obibit & plenus gaudio quiſquis fuerit ſacerdos integer uitæ ſceleriſq; purus , cuius mens non in terris curua.ſed in cælum ſublimata nihil niſi diuinum.niſi cæleſte cogitabit : qui contemplatu dei . ac diuinitatis perfruens uitam deget gaudialem ac prorſus beatam : cuius utinam nos aliqua ex parte participes eſſe poſſimus.

In luctu radere caluiciũ.

uicio : ſed quoquo uerſus obuio : gaudens obibam.

FINIS Commentariorum.

HAbes Antiſtes maxime commentarios Apuleianos Philippea incude formatos: & ſucciſiuis lucubrationibus abſolutos:qui ſi faciunt ad ſtomachum litteratorum & cumprimis tuum:ſi tibi probantur tuiq; ſimilibus in cælo ſum:nec operæ ſit iactura:bonaſq; horas bene collocatas eſſe gaudibundus exulto.uale & hoc quicquid eſt muneris litteratorii ea hilaritate benignus cape qua lucubrationes id genus noſtras capere conſueuiſti : qui cum maximis ipſe ſtudiis polleas.noſtra ſitienter amplecteris. Lectio Aſini Apuleiani nimirum ſpeculum eſt rerum humanarum , iſtoq; inuolucro effícti noſtri mores , expreſſaque imago uitæ quotidianæ conſpicitur . Cuius finis & ſumma beatitas eſt religio cultuſque diuinæ maieſtatis una cum eruditione copulata connexaque . Iam uale Decus antiſtitum & commentarios hoſce una cum aſino aureo conſertos perlege.quo plane opere Lucius noſter magiam aſſerere , eamque rerum omnium potentiſſimam oſtendere pro uirili parte contendit.

¶ Impreſſum Venetiis per Simonem Papienſem dictum Biuilaquam
Anno Domini Ieſu Chriſti.M.CCCCCI.Die.xxix.Aprilis.

Cum Gratia Et Priuilegio.

Cœlii calcagnini Ferrarienſis epigramma.

Exi lucidus undecūq; Luci
Terſus/frugifer/elegans/rotundus
Nec graues metuas ſubiſſe rhonchos
Adeptus modo priſtinum decorem/
Quem doctus Beroaldus & diſertus
Lima reſtituit ſeueriore.
Nec ſolum tibi reddidit priorem
Cultum: at ſi quid erat parum remotum
Conſuetudine: diſpulit tenebras
Et lucem dedit enitentiorem.
Quare ſub ſtudium eruditiorum
Exi lucidus undecunque luci.

Philippi Beroaldi Endecaſyllabon ad Aſinum Aureum.

I dextro pede/Sidere & ſecundo
Fœlix pannoniam petas Aſelle/
Te non aſpera ſaxa/non uiarum
Scruppi/flumina/ceſpites lacunæ
Cliuorum ſalebroſa/ſenticeta
Delaſſent: iter hoc laborioſum
Tranſcurras ſine claudicatione.
Commentaria noſtra ſarcinaſq;
Perfer nauiter/offeraſq; Munus
Petro Pontifici pio eloquenti/
Quo nil doctius elegantiuſq;/
Quo nil ſanctius eſt beniniuſq;
Is te comiter obuioq; greſſu
Gratanter capiet/ſtatim refectum
Vnguento/Ambroſia/Toro fouebit.
Tunc molli ſatur educatione
Fies delicium tui patroni/
Guſtabiſq; roſas/eris Toroſus
Splendens Floridus aureuſq; Aſſ
I dextro pede/Sidere & ſecund
Fœlix pannoniam petas Aſſ

a
prima alba
ad maximum
b
Philippi Beroaldi
Vita lucii
At ego
c
Fructum
Dei medici
Sciti ſaporis
d
hinc illud
in ſcrobem
pro mutilis
e
Fulcimentum:
Iugulari
Ingeniculaſſe
f
Interpretari
d contemptum
...presagium.
...m luceta
maximis ipinguet:
eſt rerum huii
conſpicitur.
ne copulata cc
conſertos perle
tiſſimam oſten

morbo:
per diminutionem
m
latrones,
Habere
Pagani:
n
rei uehicularis
Manu:Pro
ameſſe
o
ſumus ſolis
Patulo.Lege
potentiſſimus
p
Ita dies:
Virgo:Pſyche.
aſiæ.Idem
q
as tureſtris
Collumellæ
dio dictum eſt:
r
uam cubicularem
Inſcio
ſ
Interea Pſyche:poſt
ſiciliænominatur.ibi
coiunct aiunt:alterum
t
reale papauer
tibus panis ubi tradit
bus aceruatim
u
deformat:medullas
hæc ferrem calidus
pocillator:Vocabulo
x
& conſeruare:Ennius.
debitoribus
goræ|quo preciebat

y
bellicoſam latronum
antidotum contra
uictum a.Cn.Pōpeio
z
Tuceta concinnat:
ſoluitur.ſicut ludi
minat.græce enim
&
petiuit:Inſidioſe
cæſare dixit curio eum
ſunt.Martialis cum ſis
?
Erat in proxima:
quis ignorat?
ptione decenter facit
ꝶ
perſonata:Velamēto
ſanguis uxoris eſt.&
Namq; apud priſcos
A
ius peculia re
ſtringendum:igitur
Seruum quoq; ſenem
B
hominis exorciſtæ
a colono depoſcunt
pecuias omnibus:
C
expeditum:explicatū
eradere ſordes dolii.
Manipulus armati
D
apud ſequeſtrem
barbarum:nomen hic
adamantinæ fores.
E
rabie perculſus.ira in
ueluti iter eos quibus
liaſſetque:ideoque
F

cus Diogenes:&
ſpende leges hic
habiturum te uicinū:
G
Matrimonium
non ipſos canaliculos
odium ſit longe
H
Nec rota.De rota
Patibulo ſuffigitur:In
Affatim ſaginabat:
I
Tapetis.Sic apud
Quis.Quibus.
Sed totum recipit:
K
Vngula rotunda.
Conſitus uiretis.In
aſſerui diis hoībuſque
L
Fragrante.ſpirante.&
Primam uigiliam:
Parens originalis.
M
ci quoque uſurpant
Continuare.
Quid quod arbores.
N
bentur:cuius rei
Coronam deuoraui.
Luci. Allocutio eſt per
O
Committi ſilentia:
iter aues uelociſſimus
Dicerem ſi dicere
P
Nihil eſt inquit.Verba
plautinæ legis magis

FINIS